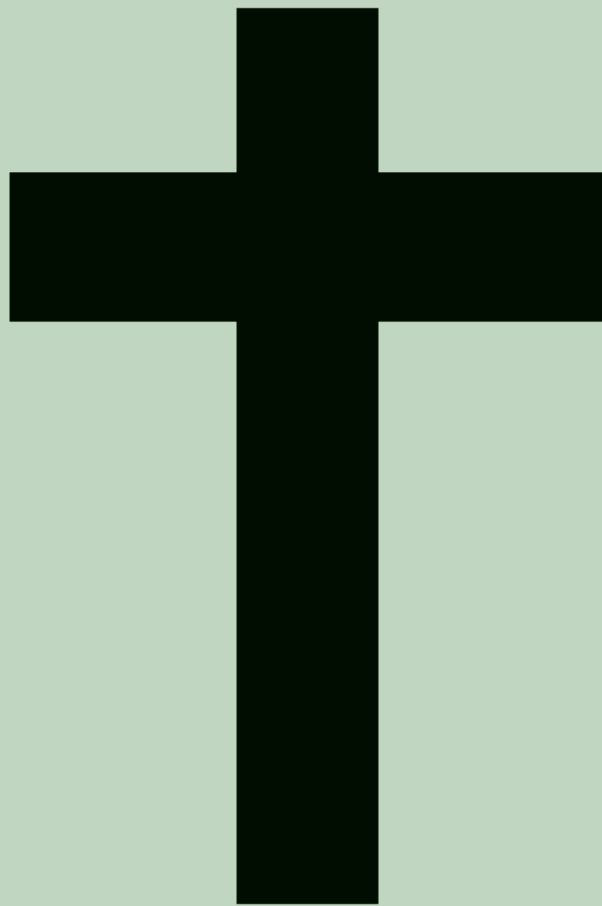

Χωιγιά Gorixoyá
Siηίpirini

The New Testament in the Ankave language of Papua New Guinea

Xwiyá Gorixoyá Siripirini
The New Testament in the Ankave language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angave long Niugini

copyright © 1990 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Angave (Ankave)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 4 Mar 2019 from source files dated 20 Jul 2017
7a156761-2cde-5bbc-8428-650a73434051

Contents

FRT	1
Matiyuo	2
Mako	60
Ruko	95
Jono	155
Wáƒ wurɪ	196
Romɪ	254
1 Korinɪ	285
2 Korinɪ	314
Garesia	334
Epesai	344
Piripai	354
Korosi	362
1 Tesaronaika	369
2 Tesaronaika	375
1 Timotio	379
2 Timotio	388
Taitaso	394
Pairimono	398
Xibɪruyɪ	400
Jemiso	421
1 Pitao	429
2 Pitao	438
1 Jono	443
2 Jono	450
3 Jono	451
Juto	453
Wáƒ wóm	456

XWiyá Gorixoyá Sinjipirini
Yayiyá Píne

The New Testament in the Angave language of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Angave long Niugini
[aak]

Translation: © 1990, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Published, 1990 by Bible League International

Web version of first edition
© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

<http://pngscriptures.org>

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- Attribution. You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- Noncommercial. You may not use this work for commercial purposes.
- No Derivative Works. You may not alter, transform, or build upon this work.
- In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem yu ken givim kopi long narepela manmeri. Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Yu no ken kisim mani na salim dispela. Yu mas givim nating. Na tu, yu no ken senisim Tok.

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken askim mipela.

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode>.

Sapos yu gat askim long dispela, plis askim mipela.

Xwiyá yáy neainariñf Matiyuo eañpírini.

Rfwamñf rípi “Xwiyá yáy neainipaxf Matiyuo eañpíyí” rññfírini. O Jisaso wiepísagowa worini. Xegf yoí ámi bí Ripaiorini. Jisaso ríxa nípémáná nñwiápñimeámi aññnamí nání nñpeyimáná eñáná ámi xwiogwí ríxa obaxf nñpwémáná eñáná rfwamñf rípi eañfírini. Xegf Judayf dññf re yaiwiarñgá nñwññf, “Míxí ináyf nímónñf re mññweañf nēpa xwayf nanñf ñweañwáomani. Jisaso nēpa arfowayá xwíá piaxfyo dání iwiaronfoyi rarññwáo nímónñf sññwññf, mñxí ináyf nímónñf añf Jerusaremí tñyo dání neameñweámññf eñfírini.” yaiwiarñgá nñwññf nání ayf ámi dññf némero “Xerñwí ríá moarññwññf? Jisaso nēpa Kiraisorini. Gorñxoyá xewaxorini.” yaiwíññf rfwamñf rípi eañfírini. E yaiwíññf rfwamñf nearñná wíá rókiamoagfáwa áma arfowayá xwíá piaxfyo dání iwiaronfo nání nññf rfwamñf eañfírini obaxf mññf nññf “Jisaso apí tññf apí tññf xññf nímóga uññf.” nññf eañfírini.

Jisasomí xiáwo íññowa nánñf.

¹ Xwiyá rípi fwiárfawé Jisasi Kiraisoyá nánñf. Oyá fwiárfawé nímóga nuri áwñf e mñxí ináyf Depitorini. Depitoyá fwiárfawé nímóga nuri wigf xiáwo íñño Ebírfamorini. ² Ebírfamo Aisakomí emeañññf. E dání Aisako Jekopomí emeañññf. E dání Jekopo Judaomí tññf xegf xerññmeáowamí tññf emeañññf. ³ E dání Judáo xiáí Temáí tññf fwf nññf Pereso tññf Seráo tññf emeañññf. E dání Pereso Xesironomí emeañññf. E dání Xesirono Ramomí emeañññf. ⁴ E dání Ramo Aminadapomí emeañññf. E dání Aminadapo Nasonomí emeañññf. Nasono e dání Sarimonomí emeañññf. ⁵ E dání Sarimono émayf apíxí Rexapí nñmearí Bowasomí emeañññf. E dání Bowaso Rutímí nñmearí Obetomí emeañññf. Obeto e dání Jesiomí emeañññf. ⁶ Jesio e dání mñxí ináyf Depitomí emeañññf. Depito e dání apíxí Yuráiaoyáí nurápñf Soromonomí emeañññf. ⁷ Soromono e dání Riabowamomí emeañññf. Riabowamo e dání Abaisaomí emeañññf. Abaisao e dání Esaomí emeañññf. ⁸ Esao e dání Jexosapetomí emeañññf. Jexosapeto e dání Joramomí emeañññf. Joramo e dání Asaiaomí emeañññf. ⁹ Asaiao e dání Jotanomí emeañññf. Jotano e dání Exaso emeañññf. Exaso e dání Xesekaiaomí emeañññf. ¹⁰ Xesekaiao e dání Manasaomí emeañññf. Manasao e dání Emosomí emeañññf. Emoso e dání Josaiamí emeañññf. ¹¹⁻¹² Josaiiao —Babironí dññf émayf mñxí nñmeáa nññf Judayo nññkiomearo fwf nñmearo nñmeámí úáná Judayf añf e xwiogwí obaxf ñweañáná Josaiiao e dání Jekoniaomí tññf xegf xerññmeáowamí tññf emeañññf. Jekoniao e dání Siatieromí emeañññf. Siatiero e dání Serababero e dání Abiudomí emeañññf. Abiudo e dání Eraiakimomí emeañññf. Eraiakimo e dání Esomí emeañññf. ¹⁴ Eso e dání Sedokomí emeañññf. Sedoko e dání Ekimomí emeañññf. Ekimo e dání Eraiatomí emeañññf. ¹⁵ Eraiato e dání Eresaomí emeañññf. Eresaao e dání Matanomí emeañññf. Matano e dání Jekopomí emeañññf. ¹⁶ Jekopo e dání Josepo, Maríaímí xiagwomí emeañññf. Í Jisasomí xññññf. O yeáyf neayimíxemeañfá nání Gorñxoyá dññf tññf xegf xiáwowayá xwíá piaxfyo dání iwiaronfo eñgí nání xegf yoí bí Kiraisoyf rññf. ¹⁷ Ayññf xiáwo íñño Ebírfamo nēmeága nññf mñxí ináyf Depito emeaññf nání xiáwowa wé wúkaú sñkwf wáú wáú imónññf. Xiáwo Depito ñweaññf dání nēmeága nññf Babironí kñrapusf omññf wigfē nání xiáwowa wé wúkaú sñkwf wáú wáú ení imónññf. Omññf wigfē dání Jisaso rémoññf nání ámi xiáwowa wé wúkaú sñkwf wáú wáú imónññf.

Jisasomí xññf xñññf nánñf.

¹⁸ Xwiyá Jisasi Kiraiso xirije nani ripirini. Omi xinai Mariai Josepo meawiniginiri ikiyini niyarinana enana ayau sini nimeanimiti memé enana í rixa Gorixoyá kwiyí tñi niaíwí agwí eniginini. Í niaíwí agwí enagi niwiniro ¹⁹ Josepo, imi meanfo áma sanijo enagi nani “Xwiyá imi ayá winipaxí wí muripa oemini.” niyaiwiri “Imi yumí emi omómini.” niyaiwiri ²⁰ sini diñí e nimóa warína re eniginini. Oriña winarína Gorixoyá anijnají wo sinani niwimóniri re uriniginini, “Josepoxi, mixí ináyí Depitoyá xiáwoxini, dixí apíxí Mariaimi éf niwiri emi mimopaní. Niaíwo imi kwiyí Gorixoyá pimi dani eweáo enagi nani anani mea. ²¹ Í niaíwí oxí wo xirínfáriní. Áma xegí imónigfáyo íwí yarigfápi nani xwiyá meárinipríxiniri yokwarimí niwiiri yeáyí uyimixemeanfa enagi nani xegí yof Jisasi wírfírxini.” uriniginini. ²²⁻²³ Ayí enina wíá rókiamoagfá wo áwaní niri ríwamini eáriní rípi “Re eníariní. Apíxí oxí nimeanini wí niaíwí agwí neri oxí wo xiránáyí, yof Emaniueroi —Yof míkí ayí Gorixo nene tñi nawini nweanfa nánirini. Yof e wírfírxini.” Ríwamini e niri eáriní api xixeni imóninfa nani e imóniniginini. ²⁴ Anijnají Gorixoyáo e urfagi Josepo sá weñe dani niwiápinimeari anijnajo sekaxí urfípa neri xegí apíxí Mariaimi meaniginini. ²⁵ Imi nimeari aí sini niaíwo mixiripa nerína í tñi sá bi míwé néra núísána í rixa niaíwo xirána xegí yof Jisasi wírfiniginini.

2

Sogwí fwiaparinimi dani bigfáwa nánirini.

¹ Mariai Jisami Judia piropenistyo aní yof Betirexemi dani nixirimána enana Judayí áminá wo mixí ináyí Xerotoyí rinijo Jerusaremiyo niñwari xegí Judayo meñwanaaná re eniginini. Áma siní nani enwipearigfá wa sogwí fwiaparinimi dani nibiro Jerusaremi niremore ² yarini re wigfawixini, “Judayí mixí ináyí imóninfa nani niaíwí siní xirijo gerini? Sogwí fwiaparinimini niñwariína omi xirána siní o nani nweáagi siníwí niwinirane nani omi yayí oumeanirane bariñwini.” urémeáagfa ³ mixí ináyí Xeroto “Niaíwo mixí ináyí nimóniri nímuronirfeniñoi?” niyaiwiri diñí ríá nuxeri Jerusaremi nweáyí nñi eni diñí ríá nuxéa úagi ⁴ o apaxípanini imónigfá xwéowami tñi nwi ikaxí eániniñi mewegfawami tñi awi neárimána yarini re winiginini, “Kraisoyí rinijo, yeáyí neayimixemeanfa nani negí arfowayá xwíá piaxíyo dani iwiaronfoyi rariñwáo ríwamini niriniri eániniñi ge xiriprífa nani rinini?” urfagi ⁵ awa re urigfawixini, “Negí Judia piropenistyo re aní yof Betirexemiyo xiripaxí imónini. Ayí rípi nánirini. Wíá rókiamoagfá wo áwaní niwuriyiri ríwamini re eárinirini, ⁶ ‘Judayí aníyo aní yof Betirexemi nweáyíné aní niyoni nani áma obaxíyiné meñagi aiwí segí áma wo mixí ináyí nimóniri gí Judayí niyoni meñwanaaná enagi nani segí aní api aní xwé tñi xixeni imóniníariní.’ niri eárinirini.” urfagfa ⁷ Xeroto yumí diñí niyaiwimána “Siníyo enwipearigfáwa obipoyi.” niri awa rixa bána yarini re winiginini, “Siní gína nweáagi winigfawixini. Siní omi siníwí niwinimána enana emá arari pweñirini?” urfagi awa rixa áwaní urána ⁸ o Betirexemi nani re uowariniginini, “Soyíné nuro niaíwo nani piranini pfa époyi. Rixa siníwí niwiniróna nioni eni nuri yayí seáyí e umemirini nani ámi nibiro áwaní niriñpoyi.” urfagi ⁹ awa aríá e niwiro wigfápi óyo warína re eniginini. Siní awa xami sogwí fwiaparinimini niñwarióna winigfo awami xami numeari aní niaíwo weñiwami seáyí e nweaniginini. ¹⁰ Siní e nweáagi niwiniro seáyimí seáyimí nimóniro diñí nífa niwiniri ¹¹ aniwami nipáwiro niaíwo xinai Mariai tñi nweanagí niwiniro re egfawixini. Xwíáyo nipfínimero omi yayí numemána amipi o nani imónini wigí ayá rimixarigfápi niroaro siní gorí tñi íkfa dfa —Dfa yof pirakenisaní tñi murí tñi nani rinini. Dfa api diñí naní eáriní xixegini sixí wíxau tñi mimi wigfawixini. ¹² Mimi niwimána enana Gorixo oriña nupárití ríminí

re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Mɪxɪ ináyɪ Xeroto tɪŋɪ e nánɪ ámɪ mupa époyɪ.” urɪagɪ wɪgɪ aŋɪ e nánɪ nuróná óf xegɪ wíyo ugɪawɪxɪnɪ.

Isipiyɪ aŋɪyo nánɪ éf ugɪá nánɪrɪnɪ.

¹³ Awa rɪxa numáná enáná re enɪnɪgɪnɪ. Josepo orɪŋá nɪwɪnɪrɪfná aŋɪnajɪ Gorɪxoyá wo sɪŋánɪ nɪrónapɪrɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Rɪxa nɪwɪáɪpɪnɪmearɪ nɪáɪwo tɪnɪ xɪnái tɪnɪ nɪmeámɪ Isipiyɪ aŋɪyo nánɪ éf úpoyɪ. Sepɪoyɪné nuro rémóte dánɪ ámɪ nionɪ searɪmɪfaé nánɪ ŋweáɪrɪxɪnɪ. Xeroto nɪáɪwomɪ pɪkɪnɪ pɪá énapɪnɪ enagɪ nánɪ rɪrarɪŋɪnɪ.” urɪagɪ ¹⁴ o árɪwɪyɪmɪ aɪ nɪwɪáɪpɪnɪmearɪ nɪáɪwo tɪnɪ xɪnái tɪnɪ nɪmeámɪ Isipiyɪ aŋɪyo nánɪ nuro ¹⁵ nɪŋwearoná mɪxɪ ináyɪ Xeroto péé nánɪ ŋweaagɪárɪnɪ. Wɪá rókiamoagɪá wo xwɪyɪá Gorɪxoyá nɪwurɪyɪrɪ rɪwamɪŋɪ eáárɪŋɪ rɪpɪ “Gɪ íwo Isipiyɪ aŋɪyo ŋweaŋáná ‘Eɪnɪ.’ urɪmɪfárɪnɪ.” nɪrɪrɪ eáárɪŋɪ apɪ xɪxenɪ imónɪnɪfa nánɪ Josepo nɪáɪwomɪ Isipiyɪ aŋɪyo nánɪ nɪmeámɪ unɪnɪgɪnɪ.

Nɪáɪwɪyo mɪŋɪ rɪrómɪ emegɪá nánɪrɪnɪ.

¹⁶ Xeroto, Jerusaremɪyo xwayɪ nanɪrɪ ŋweaŋo sogwɪ ɪwɪaparɪŋɪmɪ dánɪ urɪnɪnaparɪgɪfáwa ámɪ xɪfomɪ mɪwɪmɪnapɪtagɪá nánɪ “Yapɪsɪ rɪa nɪwapɪyɪoɪ?” nɪyɪawɪrɪ dɪŋɪ rɪá áɪpɪáwɪnɪŋɪ wéagɪ xewanɪŋo awamɪ sɪŋo nánɪ yarɪŋɪ wɪáná awa “Íná ŋweáagɪ wɪnɪŋwanɪgɪnɪ.” urɪáɪpɪ nánɪ dɪŋɪ nɪmori porisowamɪ urowáráná awa nuro nɪáɪwɪ oxɪ Betɪrexemɪ dánɪyɪyá tɪnɪ e mɪdɪmɪdánɪ nɪŋweaxa pugɪáyɪyá tɪnɪ, nɪáɪwɪ oxɪ wɪgɪ xwɪogwɪ wáú wo sɪnɪ mɪmúropa egɪá nɪyonɪ mɪŋɪ rɪrómɪ emegɪawɪxɪnɪ. ¹⁷⁻¹⁸ Mɪŋɪ rɪrómɪ eméáná xwɪyɪá Gorɪxoyá wɪá rókiamoagɪ Jeremaiayɪ rɪnɪŋo nɪwurɪyɪrɪ rɪwamɪŋɪ eáárɪŋɪ rɪpɪ “Aŋɪ Rama dánɪ ‘Yeyɪ.’ nɪrɪnɪrɪ ŋwɪ eánarɪŋagɪ arɪá wɪarɪŋot. Reserɪmɪ xɪáɪwa wɪgɪ nɪáɪwɪ nánɪ ŋwɪ pɪyɪ nɪwɪrɪnɪro wɪgɪ nɪáɪwɪ wówɪ sɪŋwɪ mɪwɪnɪfagɪá nánɪ mɪŋɪ ikɪŋwɪ umɪrɪfagɪá aɪwɪ pɪnɪ mɪwɪárɪgɪfawɪxɪnɪ.” rɪwamɪŋɪ eáárɪŋɪ apɪ íná xɪxenɪ imónɪŋɪnɪgɪnɪ.

Ámɪ Isipiyɪ aŋɪyo dánɪ yɪgɪá nánɪrɪnɪ.

¹⁹ Xeroto rɪxa nɪpéáná re enɪnɪgɪnɪ. Josepo Isipiyɪ aŋɪyo dánɪ orɪŋá nɪwɪnɪrɪfná aŋɪnajɪ Gorɪxoyá wo sɪŋánɪ nɪrónapɪrɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, ²⁰ “Nɪáɪwomɪ opɪkianeyɪnɪrɪ emegɪáwa rɪxa pegɪá enagɪ nánɪ nɪwɪáɪpɪnɪmearɪ nɪáɪwo tɪnɪ xɪnái tɪnɪ nɪmeámɪ dɪxɪ Isɪrɪerɪyɪ aŋɪyo nánɪ úpoyɪ.” urɪagɪ ²¹ Josepo nɪwɪáɪpɪnɪmearɪ nɪáɪwo tɪnɪ xɪnái tɪnɪ nɪmeámɪ nurɪ Isɪrɪerɪyɪ aŋɪyo nɪrémoro ²² Josepo arɪá re wɪŋɪnɪgɪnɪ, “Xerotomɪ xewaxo Akereasoyɪ rɪnɪŋo xano mɪxɪ ináyɪ nɪmónɪrɪ neameŋweaagɪpa xewaxo enɪ mɪxɪ ináyɪ e nɪmónɪrɪ Judia pɪropenɪsɪyo re neameŋweanɪ.” rarɪŋagɪ arɪá nɪwɪrɪ wáyɪnɪwɪnɪrɪ “Arɪge nurɪ Judia pɪropenɪsɪyo ŋweámɪnɪrɪéɪnɪ?” yɪwɪarɪfná Gorɪxo Josepomɪ orɪŋá nupárɪrɪ éf urowáráná epówa Judia pɪropenɪsɪyo wɪárɪ nɪmúro Garɪrɪ pɪropenɪsɪyo nánɪ nuro ²³ aŋɪ yoɪ Nasaretɪ rɪnɪŋɪpɪmɪ ŋweaagɪárɪnɪ. Wɪá rókiamoagɪáwa ámá xɪáwowayá xwɪá pɪaxɪyo dánɪ iwɪaronɪ nánɪ re rɪgɪáɪpɪ “Ayɪ re rɪpɪrɪfárɪnɪ, ‘O Nasaretɪ dánɪŋorɪnɪ.’ rɪpɪrɪfárɪnɪ.” rɪgɪá apɪ xɪxenɪ imónɪwɪnɪgɪnɪrɪ Nasaretɪ nánɪ nuro ŋweaagɪárɪnɪ.

3

Jono wayɪ numeaia unɪ xwɪyɪá wáɪ urɪmenɪ nánɪrɪnɪ.

¹ Jono, wayɪ numeaia unɪ, Jisaso sɪnɪ Nasaretɪ ŋweaŋáná, o nurɪ Judia pɪropenɪsɪyo ámá dɪŋɪ meanje wáɪ nurɪmerɪfná ² re urayagɪrɪnɪ, “Gorɪxo xwɪoxɪyo mɪmeámɪ nɪneairɪ píránɪŋɪ neameŋweanɪ aŋwɪ ayo enagɪ nánɪ segɪ ɪwɪ yarɪgɪáɪpɪ rɪwɪmɪnɪ nɪmamoro píránɪŋɪ nɪsanɪro ŋweáɪrɪxɪnɪ.” urayagɪrɪnɪ. ³ Wɪá rókiamoagɪ Aisaiayɪ rɪnɪŋo nɪrɪrɪ rɪwamɪŋɪ re eaŋɪpɪ, “Ámá dɪŋɪ meañɪmɪ dánɪ ámá wo rɪáɪwá re rarɪnɪ, ‘Ámɪnáo nánɪ segɪ dɪŋɪ óf naŋɪnɪŋɪ wɪmoiro óf píránɪŋɪ imoarɪgɪáɪpánɪŋɪ wɪmoiro nero ŋweáɪrɪxɪnɪ.’ rarɪnɪ.” rɪwamɪŋɪ e nɪrɪrɪ eaŋɪpɪ tɪnɪ xɪxenɪ Jono nurɪ axɪpɪ e yagɪrɪnɪ. ⁴ O rapɪrapɪ naŋɪ nɪyɪnɪrɪ emeagomanɪ. Kamerɪ fá (ɪyɪá ɪrɪkwɪnɪŋɪ imónɪŋɪ

wú) niyínirí arerixí írìṅṅíyo yínagoriní. Aiwá ení nanjé nagomani. Áxwaxí t́níní ṕkí iniigí t́níní nagoriní. ⁵ Judayí wigí anjé xwé Jerusaremí ḡweagfáyí t́níní Judia p̄ropenisfyo ami ami ḡweagfáyí ńníní t́níní iniigí Jodani rapápami ḡweagfáyí t́níní ⁶ Jono t́ṅṅí e nání nuro wigí f́wí yarigfápi nání waropárí wíáná o wayí numeaiá nurí aí ⁷ Parisiowa t́níní Sajusiowa t́níní —Awa weyíní ńmeníro áamá wíyo seáyí e wimónarigfáwariní. Awa Jono wayí oneameainíro barìṅṅagfá Jono s̄ṅwí e n̄wínirí ayí wigí f́wí yarigfáyí ŕf́wímíní n̄mamoro n̄saníro mé “Wayíní oneameainí.” n̄yiwiro barìṅṅagfá n̄wínirí nání re urìṅṅinigíní, “Sidií miáoyíné, ‘Ŕf́wéná Goríxo xeaníṅṅí seaikárínfá enagí nání éf́ úpoyí.’ go searfáḡí ŕn̄ṅṅí meaanigínirí wáyí nero nioní t́fámíní éf́ barìṅṅoi? ⁸ Soyíné f́wí yarigfápi ŕf́wímíní n̄mamorínáyí, píráníṅṅí nero íḱfá sogwí nanjé n̄weríná yarìṅṅípa imónítrixiní. ⁹ Re m̄n̄irípa époyí, ‘Negí aríto Ebírfamoyáone enagí nání Goríxo wí xeaníṅṅí neaikárínfá meníní.’ m̄n̄irípa époyí. Goríxo ‘Ebírfamoyá f́wiárfawé nání “Nioní ayo xeaníṅṅí n̄wiríná aríḡe xwé obaxí imónínfáríní?” n̄yiwirí ududí winaríní.’ r̄yiwiarìṅṅoi? Oweoi, Goríxo d̄ṅṅí e yaiwipaxí meníní. Ananí s̄ṅṅá t́fyo dání Ebírfamo nání f́wiárfawé wim̄x̄yipaxíríní. ¹⁰ Goríxo r̄íxa rapíwé íḱfá m̄ḱfá t́ṅṅí e nání f́á x̄iríní. Íḱfá ḡíní ḡína sogwí nanjé m̄wéagí n̄wíniríná n̄d̄ikárirí ŕfá ikeáárfáríní. ¹¹ Nioní sa iniigí t́níní wayí seameiarìṅṅaríní. Nioní enjé eáníṅṅaoní aiwí ŕf́wíyo b̄n̄fo nioní n̄múróníní. Seyíné nioní nání ‘Áamá wé róníṅṅoríní.’ n̄yiwiarìṅṅagfá aiwí o nioní t́níní x̄ixení mimóníṅṅagí nání áamá x̄ináíwáníṅṅí n̄móníro omíṅṅí wiiarigfáyí bosoyá s̄kwí s̄ú ḡwí w̄kweaiarigfápa nioní oyá w̄kweaipaxí meníní. O wayí n̄seameairíná iniigí t́níní seameainfámaní. Wiyíné Goríxoyá kwíyí t́níní seameairí wiyíné ŕfá t́níní seameairí enfáríní.” nurírí ¹² Goríxo áamá nanjéyo yeáyí uyim̄x̄emearí s̄p̄íyo anípa im̄x̄irí enfá enagí nání ewayí xwíyífá re urìṅṅinigíní, “Omíṅṅí yarigfáyí pokí t́níní wítí aiwá eyeyírómf́ ero aiwá ná anjéyo tíro mamíwí t́níní s̄yikí t́níní ŕfá ikeááriro yarigfápa Goríxo ení axípi e emfánirí wítí mamíwí t́níní ná t́níní eyeyírómf́ iníḡe xegí pokí f́á n̄ix̄irírí roní. Aiwá náyí anjéyo tírí mamíwí t́níní s̄yikí t́níní ŕfá supárípaxí mimóníṅṅíyo ikeáárirí enfáríní.” urìṅṅinigíní.

Jisasomí wayí umeainjé nániríní.

¹³ Jisaso Jono wayí onímeainirí nání Gariri p̄ropenisfyo dání n̄b̄irí iniigí Jodani rapá t́ṅṅí e n̄rémorí omí wímeáagí aiwí ¹⁴ Jono nurakímínirí nerí re urìṅṅinigíní, “Joxí nioní nání o wayí onímeainirí r̄barìṅṅiní? Oweoi, ‘Joxí wayí onímeainí.’ n̄imónaríní.” urfáḡí aí ¹⁵ Jisaso re urìṅṅinigíní, “Xe wayí oumeaimínirí s̄ṅwí naneí. E neraínáyí, Goríxo nioní nání ‘O s̄íwí wé róníṅṅíyí n̄níní oení.’ yaiwiarìṅṅípi x̄ixení yanf̄wí.” urfáḡí ¹⁶ o Jisasomí wayí umeaíáná o r̄íxa n̄m̄n̄ímeámí peyaríná re enj̄inigíní. Anjé p̄r̄fyo dání óf́ ináná kwíyí Goríxoyápi xawíów̄n̄íṅṅí n̄weapirí omí wímeañ̄inigíní. Omí wímeááná re enj̄inigíní. ¹⁷ Anj̄namí dání xwíyífá re r̄n̄énap̄íṅṅinigíní, “Ḡf́ n̄iaíwí ayá t́ṅṅoríní. Amípi o yarìṅṅípi nání yáyí ninaríní.” r̄n̄énap̄íṅṅinigíní.

4

Obo Jisasomí iwamfó wíwap̄iyínjé nániríní.

¹ Kwíyí Goríxoyápi Jisasomí n̄wímeámáná omí Obo iwamfó owíwap̄iyínirí áamá d̄ṅṅí meanjé e nání n̄méra úáná ² o aiwá m̄n̄f́ ḡwífá n̄ṅṅwearí r̄íxa s̄fá 40 nórímáná enáná o agwí wíáná ³ iwamfó wíwap̄iyarìṅṅo n̄b̄irí re urìṅṅinigíní, “Joxí ‘Niaíwí Goríxoyáoniríní.’ yaiwinarìṅṅípi nepa enánáyí, aiwá n̄r̄í nání ‘S̄ṅṅá tíyí aiwá oimóníní.’ reí.” urfáḡí aí ⁴ Jisaso re urìṅṅinigíní, “Oweoi, wí em̄mééní. Goríxoyá B̄ikwíyo dání ŕfwamíṅṅí re eáníní, ‘Áamá aiwá náníní d̄ṅṅí n̄morínáyí wí d̄ṅṅí meapaxí meníní. Xwíyífá Goríxo r̄ṅṅíyí n̄yoni d̄ṅṅí n̄kwírorínáyí ayíní d̄ṅṅí meapaxíríní.’ Ŕfwamíṅṅí e n̄r̄irínirí eáníní.” urìṅṅinigíní. ⁵ Obo Jisasomí n̄meámí Jerusaremí anjé

Gorixoyá ayá tññmíní nání nuri añf Gorixo nání rídiyowá yarígtíwámi ríkwíyo seáyí e nurárárimáná ⁶ re uríñnigíní, “Joxí ‘Niaíwí Gorixoyáoníríní.’ yaiwinaríñpí nepa enjánáyf, Gorixoyá Bíkíyo dání ríwamíñf re nírínírí eáníñagí nání ‘Gorixo joxí síkíwí sñjáyó píríf uyíkímí iníríxínírí xegí aññajowa awí níroro fá ríxepírí nání uowárínñojí.’ nírínírí eáníñagí nání ananí mímí nímawírí xeamoí.” urfagí aí ⁷ Jisaso re uríñnigíní, “Xwíyá joxí míñf nírorí ríñpí eáníñagí aiwí xwíyá rípi ení nírínírí eáníní, ‘Negí Gorixo nepa ení neánírí epaxorfanírí iwamfó mívíwapiyipaní.’ ení ríníñagí nání nioní wí e emíméíní.” uríñnigíní. ⁸ Ámí Obo dífwí míñf seáyími wíápínímeanf bímí nání níméámí nýyírí añf níní xwíá rírí nírímíní ikwíróñíñfyo síwá nívírí xegí amípí ámá nívíníróná ayá sfwí nurorí níméapaxf wimónaríñpí ení síwá nívírí ⁹ re uríñnigíní, “Joxí xwíáyó nípíkinímearí símanñwíyóníñf nínurínírí nioní nání yayf seáyími níméí. E níánáyf, amípí síwá síá tiyf nípíní siapímíñí.” uráná ¹⁰ Jisaso re uríñnigíní, “Setenoxí píní níníwíárímí éf uí. Xwíyá rípi ‘Ámíná Gorixo náníní xwíáyó nípíkinímearo yayf seáyími umero segí amípí “ñwíáxíní.” ríníñfýf emí nímoro síwí oya náníní dñf íkwíróro éfíxíní.’ ríníñagí nání joxí nírífpa wí emíméíní.” urfagí ¹¹ Obo píní nívíárímí úáná aññajf wa nívíro aríra wígfawíxíní.

¹² Jisaso ámá wa Jono wayf numeaia waríño nání re raríñagí “Omí ríxa fá nírero gwí añfyo ñwiráfáríní.” raríñagí o arfá e nívimo Gariri píropenísfyo nání nuri nññwéaríná ¹³ añf Nasaretí xfo xwé iwíaronje píní nívíárímí nuri añf xegí yof Kapaneamíyí ríníñfyo —Añf apí ipí Gariri tñní ikwíróñíní. Seburano tñní Napítaraio tñní awáuyá fíwíáfawé ñweaagféríní. E nání nuri ñweañnigíní. ¹⁴ Ayf rípi náníríní. Gorixoyá xwíyá wíá rókiamoagí Aisaiaoyí ríníño xwíyá nívuríyírí ríwamíñf re eaáríñfíní, ¹⁵ “Xwíá Seburanoyá fíwíáfawé tñní Napítaraioyá fíwíáfawé tñní eníná ñweaagfe ipí tññmíní tñní iníñf Jodaní rapáyó jfariwámi dání tñní xwíá Gariri imóníñfímíní émáyf ñweagfe, ¹⁶ ámá oxí apíxí e ñweagfáyf níní Goríxomí muxfdaríñagí nání sfá yíníñfímíníñf ñweagfe ríxa wíá xwé bí óñfagí wínígfawíxíní. Ayf apaxí mé pearíñagí nání íkwapíñfíníñf umeaaríñfyo ríxa wíá wókímíxíní.” Ríwamíñf e nírínírí eáníñfpi xíxentí imóníní nání Jisaso wíáníñf imóníño e nání nuri ñweaagfíní.

Ámá wíepísaríñf imóníñfíní nání wíríméameñf náníríní.

¹⁷ O añf e nání nuri ñweae dání wáf re uríméñnigíní, “Gorixo xwíoxíyo míméámí nívseairí píráñf seamenti añwí ayo enagí nání segí fíwí yarígtápi ríwíímíní nímamoro saníñf nímóníro ñweáfíxíní.” nurímerí ¹⁸ ipí Gariri imañfápá tñní nívuríná síñwí wíníñnigíní. Xíráxogwá wáú —Xíráo xegí yof Saimonoríní. O xegí yof ámí bí Pitaoríní. Xogwáo Adírúoríní. Agwíáu egí omíñf peyf ápearígtíwáú enagí nání ubení peyf nání ipíyo mamówáraríñagí Jisaso e nívínírí ¹⁹ re uríñnigíní, “Agwíagwí nívídfípiyí. Pefy nání yarígtípa ámá nioní nívídfípírfáyf ení axípi e wíríméapísi nání eáíwapiyimíñí.” urfagí ²⁰ agwíáu ubení apaxí mé e nítímí ríwíyo uxídfísisíxíní. ²¹ O e dání nuríná síñwí wíníñnigíní. Ámí xíráxogwá wáú —Agwíáu Sebediomí xewaxowáuríní. Wfo Jemisoríní. Wfo xogwáo Jonoríní. Agwíáu xano tñní ewéyo nññwéámáná wígf ubení arfíkiníñagí píráñf yadírípíñaríñagí Jisaso e nívínírí ríwíwá “Nívídfípiyí.” uráná ²² agwíáu ení añfíní egí ewé tñní xanomí tñní píní nívíárímí nayoari númí uxídfísisíxíní.

Jisaso wáf urímerí símíxíyo nañf imíxímerí ení náníríní.

²³ Jisaso Gariri píropenísfyo amí amí nemeríná xegí Judayíyá rotú añfyo dání uréwapiyemerí xwíyá yayf wínípaxípi —Apí Gorixo xwíoxíyo míméámí nerí píráñf uméñwéanfápi nání ríníñfíní. Apí wáf urímerí ámá pí pí símíxí yarígtáyó tñní uranf xíxegíñí imóníñfáyó tñní nañf imíxímerí yaríná ²⁴ o yaríñfpi

nánì yaní niwéa nuri Siria piropenisíyo ñweagíáyí tñni aríá niwiáritro nánì wigí ámá simíxí xixegíni yarígíáyí tñni ríniñí xixegíni winarígíáyí tñni ámá imíó dñí xixéroaríñí tñni xóxwí yarígíáyí tñni ení síwímí yárigíáyí tñni o tñí e nánì nimeámi báná o píraníñí wimíxiyaríñagi nánì ²⁵ ámá oxí apíxí obaxí Gariri piropenisíyo dáníyí tñni Dekaporisi piropenisíyo dáníyí tñni Judia piropenisíyo dáníyí tñni wigí aní xwé Jerusaremi dáníyí tñni iniígí Jodani rapáyo jíaríwámíni dáníyí tñni epíroyí nero omí númi uxídígíawixíni.

5

Xwíyíá Jisaso díwíyo dánì uréwapíyíñipi nániríni.

¹ Jisaso ámá oxí apíxí niaíwí obaxí o tñí e nánì bimiaríñagí niwíniñi díwí mñíyo nánì niyoarí éf niñwearí xegí wiepísaríñíyí xíó tñí e nánì báná ² o nuréwapíya nuri re uríñnigíni, ³ “Ámá gíyí gíyíné ‘Nioní ñígípi apániríni.’ mírípa éfáyíné, ‘Ámá arírá oneaipoyí.’ yaiwiarígíáyíné, Goríxo xwioxíyo míméámí niseairí píraníñí seameñweaníá enagi nánì yayí seainípañíñeríni. ⁴ Ámá gíyí gíyíné, ñwí eanirí yarígíáyíné, Goríxo mñí ikíñwí seamíñíñíá enagi nánì yayí seainípañíñeríni. ⁵ Ámá gíyí gíyíné, íwí mé nírímáxíniñi saníñí imónígíáyíné, Goríxo xwioxíyo míméámí nerí seameñweaníe dánì xwíá níríni segí imóníñíá enagi nánì yayí seainípañíñeríni. ⁶ Ámá gíyí gíyíné, aiwá nánì agwí seairí iniígí nánì seainirí yaríñípa ríá míkíró píraníñí yarígíá ayí náníñíñí niseaimóníñíá Goríxo anani xixeni seainíá enagi nánì yayí seainípañíñeríni. ⁷ Ámá gíyí gíyíné, ámá wíyo wá wianarígíáyíné, Goríxo ení wá seawianíñíá enagi nánì yayí seainípañíñeríni. ⁸ Ámá gíyí gíyíné, ámá síñwí anígíe dáníraní, segípi úfámí dáníraní, dñí ná bñí nímoro axípiñí yarígíáyíné, Goríxo xewaníño síwá seainíñíá enagi nánì yayí seainípañíñeríni. ⁹ Ámá gíyí gíyíné, ámá míxí inaríñá nuro píyíá wírarígíáyíné, Goríxo ayí nánì ‘Gí niaíwíxíni.’ ríñíá enagi nánì yayí seainípañíñeríni. ¹⁰ Ámá gíyí gíyíné, wé róníñí Goríxo e éfríxíniñí wimónaríñípi xídariñagí nánì xeaníñí seaikáríáyíné, o xwioxíyo míméámí niseairí píraníñí seameñweaníá enagi nánì yayí seainípañíñeríni. ¹¹ Ámá gíyí gíyíné, nioní nixídariñagí nánì ikayíwí searíro xeaníñí seaikáríro pí pí xwíyíá yapí seaxekwímoro seaiaríñáyí, yayí seainípañíñeríni. ¹² Eníñá wíá rókiamoagíawamí xeaníñí niwikára wagíápa axípi seyíné ení niseaikára waríñáyí, seyíné anínamí nipeyiríñá Goríxo yayí niseaimorí amípi ayá rímíxaríñípi seaiapíñíá enagi nánì yayí seainípañíñeríni.

Saxí tñni wíá tñni nánì uríñí nániríni.

¹³ “Saxí aiwáyo nímorí níniríñáyí awíí yaríñípa seyíné nioní seararíñáyo píraníñí nínixídíroná ámá niyoní ení niwíwapíyíro saxí awíí yaríñípa axípiñíñí wimíxífríxíni. Saxí awíí yaríñípi nípurí ríxa uráwíñíñí imóníñánáyí aríre éaná ámí awíí imóníñíñoí? Oweoi, amípi wí imíxípañí mimóníñagi nánì óf e emí niwíarómóaná ámá xwíriñwí osíxayarígíáríni. Seyíné nioní seararíñáyo níníwíákiríñáyí, saxí ríxa uráwíñíñí imóníñípi emí moarígíápa Goríxo ení axípi emí e seamoníáríni. ¹⁴ Seyíné ámá Goríxomí xídípiñí nánì uyíwí nímíxároro wíáníñí uyamopíñíáríni. Aní díwí mñíyo ikwíroníñípiñíñí iními mimóní enípi yapí seyíné ení nioní píraníñí nínixídíronáyí, ámá niyoní síñáni e wimónípiñíáríni. ¹⁵ Ámá ramíxí nímíxároro síxí wá nímearo síxí ikwaseaarígíámani. Nímíxároro seáyí e íkwíañwíyo ñwírárarígíáríni. Seáyí e tánáyí ámá aníyo iními ñweagíá niyoní wíá wókíaríñíñí. ¹⁶ Ramíxí seáyí e ikwíáráná ámá niyoní wíá wókíaríñípáníñí seyíné ení ámá síñwíyo dánì wé róníñí imóníro ámáyo arírá wíro nerónáyí ámá síñwí niseaníro ‘Ayí Goríxomí nixídíro nánì ríá yaríñoí?’ níyaiwíro omí seáyí e umepíñíáríni.

Ɔwɔ́ ikaxɔ́ nɔ́rɔ́nɔ́rɔ́ eánɔ́ɔ́pɔ́ nánɔ́ rɔ́ɔ́fɔ́ nánɔ́rɔ́nɔ́.

¹⁷ Seyɔ́né nionɔ́ nánɔ́ ‘O Gorɔ́xoyá ɔ́wɔ́ ikaxɔ́ Moseso nɔ́rɔ́rɔ́ eanɔ́pɔ́ tɔ́nɔ́ wɔ́fá rókiamoagɔ́fáwa nɔ́rɔ́ro eagɔ́fápɔ́ tɔ́nɔ́ enɔ́ xwɔ́fá iwenɔ́ nánɔ́ bɔ́ɔ́fɔ́rɔ́nɔ́.’ mɔ́nɔ́iawipani. Xwɔ́fá iwenɔ́ nánɔ́ mɔ́bɔ́ amɔ́pɔ́ nɔ́rɔ́nɔ́rɔ́ eánɔ́ɔ́pɔ́ sɔ́nɔ́ xɔ́xeni imónɔ́nɔ́fá nánɔ́ bɔ́ɔ́fɔ́rɔ́nɔ́. ¹⁸ Aga nepa seararɔ́ɔ́nɔ́. Xwɔ́fá rɔ́ tɔ́nɔ́ anɔ́fna tɔ́nɔ́ sɔ́nɔ́ enánáyɔ́ ɔ́wɔ́ ikaxɔ́ nɔ́rɔ́nɔ́rɔ́ eánɔ́ɔ́pɔ́ nɔ́pɔ́nɔ́ sɔ́nɔ́ xɔ́xeni mimónɔ́pa enánáyɔ́ ná bɔ́nɔ́ onɔ́miápɔ́ rɔ́nɔ́ɔ́fɔ́ apɔ́ aiwɔ́ xwɔ́fá iwenɔ́fámanɔ́. ¹⁹ Ámá ɔ́yɔ́f ɔ́yɔ́fné ɔ́wɔ́ ikaxɔ́ nɔ́rɔ́nɔ́rɔ́ eánɔ́ɔ́pɔ́ bɔ́ nánɔ́ ‘Xwémanɔ́. Xwɔ́yɔ́fá nɔ́mearɔ́paxɔ́manɔ́.’ nɔ́yawiwo ogámɔ́f nero ámá wɔ́ enɔ́ axɔ́pɔ́ ogámɔ́f epɔ́rɔ́ nánɔ́ nɔ́wɔ́wapiyirɔ́náyɔ́f, Gorɔ́xo xwioxɔ́yo mɔ́meámɔ́f neri seameɔ́weanɔ́fɔ́nɔ́ e yarɔ́gɔ́fáyɔ́f nánɔ́ ‘Sɔ́yikwɔ́pɔ́iánɔ́ɔ́f imónɔ́gɔ́fáyɔ́rɔ́nɔ́.’ rɔ́pɔ́rɔ́fárɔ́nɔ́. ɔ́yɔ́f ɔ́yɔ́fné ɔ́wɔ́ ikaxɔ́ nɔ́rɔ́nɔ́rɔ́ eánɔ́ɔ́pɔ́ xɔ́xeni axɔ́pɔ́ nero ámá wɔ́ enɔ́ axɔ́pɔ́ epɔ́rɔ́ nánɔ́ nɔ́wɔ́wapiyirɔ́náyɔ́f, Gorɔ́xo xwioxɔ́yo mɔ́meámɔ́f neri píránɔ́ɔ́f seameɔ́weanɔ́fɔ́nɔ́ e yarɔ́gɔ́fáyɔ́f nánɔ́ ‘Ámá xwé mamadɔ́rɔ́xánɔ́ɔ́f imónɔ́gɔ́fáyɔ́rɔ́nɔ́.’ rɔ́pɔ́rɔ́fárɔ́nɔ́. ²⁰ ‘Seyɔ́né Parisiowa tɔ́nɔ́ ɔ́wɔ́ ikaxɔ́ eánɔ́ɔ́pɔ́ mewegɔ́fáwa tɔ́nɔ́ “None ɔ́wɔ́ ikaxɔ́ eánɔ́ɔ́pɔ́mɔ́ nɔ́xɔ́dɔ́rane e nerɔ́náyɔ́f wé rónɔ́ɔ́f yarɔ́ɔ́wɔ́nɔ́.” yaiwinarɔ́gɔ́fápɔ́ mɔ́múropa nerɔ́náyɔ́f, Gorɔ́xo xwioxɔ́yo mɔ́meámɔ́f nɔ́seairɔ́ seameɔ́weanɔ́f wɔ́ ɔ́wepɔ́rɔ́fámanɔ́.’ seararɔ́ɔ́nɔ́.

Wikɔ́ wónarɔ́gɔ́fá nánɔ́ uréwapiyɔ́nɔ́f nánɔ́rɔ́nɔ́.

²¹ “Enɔ́nɔ́ Moseso segɔ́f seárɔ́awéyo ɔ́wɔ́ ikaxɔ́ nurɔ́rɔ́nɔ́ ‘Nɔ́wɔ́iápɔ́nɔ́mearɔ́f ámá mɔ́pɔ́kipani. Ámá ɔ́yɔ́f e nerɔ́náyɔ́f xwɔ́rɔ́xɔ́f seamepɔ́rɔ́fárɔ́nɔ́.’ urɔ́ɔ́fɔ́pɔ́ seyɔ́né rɔ́xa arɔ́fá nɔ́wɔ́ro nɔ́ɔ́fá imónɔ́ɔ́f. ²² Ayɔ́f nanɔ́f neri aiwɔ́ agwɔ́f nionɔ́f ámɔ́f bɔ́ nɔ́pɔ́kwɔ́nɔ́f nanɔ́f seáyɔ́f e nimɔ́xɔ́rɔ́f re seararɔ́ɔ́nɔ́, ‘Ámá ɔ́yɔ́f xegɔ́f ámá imónɔ́gɔ́fá wo nánɔ́f wikɔ́f nɔ́wónɔ́rɔ́f mɔ́xɔ́f nurɔ́rɔ́náyɔ́f anɔ́f e dánɔ́f xwɔ́rɔ́xɔ́f mepɔ́rɔ́fárɔ́nɔ́. ɔ́yɔ́f xegɔ́f ámá imónɔ́gɔ́fá womɔ́f “Dɔ́ɔ́fɔ́f mayɔ́f roxɔ́nɔ́.” nurɔ́rɔ́náyɔ́f opisɔ́f anɔ́fyo dánɔ́f xwɔ́rɔ́xɔ́f mepɔ́rɔ́fárɔ́nɔ́. ɔ́yɔ́f xegɔ́f ámá imónɔ́gɔ́fá womɔ́f “Majɔ́majɔ́fá ikárɔ́nɔ́rɔ́ɔ́f roxɔ́nɔ́.” nurɔ́rɔ́náyɔ́f xewaniɔ́ ɔ́wɔ́yɔ́fá nɔ́meárɔ́nɔ́rɔ́f rɔ́fá anɔ́ɔ́f wearɔ́ɔ́fyo ikeáárɔ́pɔ́rɔ́fárɔ́nɔ́.’ seararɔ́ɔ́nɔ́. ²³ Ayɔ́nánɔ́f Gorɔ́xo nánɔ́f aiwá peaxɔ́f tɔ́mɔ́nɔ́rɔ́f nerɔ́fá dɔ́ɔ́f re sináná ‘Gɔ́f ámá imónɔ́gɔ́fáyɔ́f wo sɔ́nɔ́f xwɔ́yɔ́fá nɔ́mearɔ́paxɔ́f imónɔ́nɔ́.’ dɔ́ɔ́f e sinánáyɔ́f ²⁴ aiwá peaxɔ́f tarɔ́gɔ́f e mɔ́dánɔ́ɔ́f e nɔ́tɔ́mɔ́f nuri omɔ́f xámɔ́f pɔ́yɔ́fá nɔ́wɔ́rɔ́nɔ́máná ámɔ́f rɔ́wɔ́yo dánɔ́f nɔ́bɔ́rɔ́f dɔ́xɔ́f aiwá peaxɔ́f tɔ́rɔ́fɔ́nɔ́. ²⁵ Seyɔ́né woxɔ́f ámá wo tɔ́nɔ́f xwɔ́yɔ́fá mearɔ́nɔ́paxɔ́f imónɔ́ɔ́náyɔ́f xwɔ́rɔ́xɔ́yo rɔ́wáránɔ́nɔ́f nánɔ́f sɔ́nɔ́f óf e o tɔ́nɔ́f nurɔ́nɔ́f anɔ́fɔ́nɔ́f pɔ́yɔ́fá wɔ́rɔ́nɔ́rɔ́fɔ́nɔ́. E mepa nerɔ́náyɔ́f, o xwɔ́rɔ́xɔ́yo rɔ́wáráná gapɔ́manɔ́f xwɔ́rɔ́xɔ́f mearɔ́nɔ́f e dánɔ́f porisowa tɔ́ɔ́f e rɔ́wáráná awa gwɔ́f anɔ́fyo rɔ́wárɔ́pɔ́rɔ́fárɔ́nɔ́. ²⁶ Aga nepa re seararɔ́ɔ́nɔ́, ‘Joxɔ́f fɔ́wɔ́f enɔ́yɔ́f nánɔ́f nɔ́gɔ́wɔ́f fɔ́wɔ́f enɔ́pɔ́f tɔ́nɔ́f xɔ́xeni nɔ́roari mɔ́wɔ́pa nerɔ́náyɔ́f, anɔ́ɔ́f e ɔ́weanɔ́náná wɔ́ pɔ́nɔ́f nɔ́rɔ́wɔ́iárɔ́ro rɔ́wárámopaxɔ́f mimónɔ́nɔ́.’ seararɔ́ɔ́nɔ́.

Ɔwɔ́f inarɔ́gɔ́fápɔ́f nánɔ́ uréwapiyɔ́nɔ́f nánɔ́rɔ́nɔ́.

²⁷ “Enɔ́nɔ́ Moseso segɔ́f seárɔ́awéyo ɔ́wɔ́ ikaxɔ́ nurɔ́rɔ́nɔ́f rɔ́wamɔ́ɔ́f neri ‘Meánɔ́gɔ́fɔ́pagwɔ́f ámá wɔ́ tɔ́nɔ́f fɔ́wɔ́f minɔ́panɔ́.’ nurɔ́rɔ́f eanɔ́pɔ́f seyɔ́né arɔ́fá nɔ́wɔ́ro nɔ́ɔ́fá imónɔ́ɔ́f. ²⁸ Ayɔ́f nanɔ́f neri aiwɔ́ agwɔ́f ámɔ́f bɔ́ nɔ́pɔ́kwɔ́nɔ́f nanɔ́f seáyɔ́f e nimɔ́xɔ́rɔ́f re seararɔ́ɔ́nɔ́, ‘Ámá nɔ́fɔ́nɔ́f ɔ́yɔ́f ɔ́yɔ́f apɔ́xɔ́f wímɔ́f “Nionɔ́f í tɔ́nɔ́f fɔ́wɔ́f inɔ́paxonɔ́rɔ́nɔ́.” yaiwimɔ́nɔ́rɔ́f nánɔ́f sɔ́ɔ́wɔ́f fɔ́wɔ́f nɔ́wɔ́nɔ́rɔ́náyɔ́f, o rɔ́xa dɔ́ɔ́f tɔ́nɔ́f fɔ́wɔ́f inarɔ́ɔ́f.’ seararɔ́ɔ́nɔ́.” urɔ́ɔ́nɔ́ɔ́nɔ́.

²⁹ O ámá ayɔ́f dɔ́ɔ́f oeyɔ́rónɔ́poyɔ́nɔ́rɔ́f re urɔ́ɔ́nɔ́ɔ́nɔ́, “Segɔ́f sɔ́ɔ́wɔ́f wɔ́yɔ́fɔ́f fɔ́wɔ́f apɔ́f eɔ́f.’ rɔ́ránáyɔ́f sɔ́ɔ́wɔ́f e rɔ́rɔ́fɔ́yɔ́f nɔ́yori emɔ́f morɔ́fɔ́nɔ́. E ninɔ́rónáyɔ́f rɔ́nɔ́ɔ́f xwé nɔ́seainɔ́rɔ́ɔ́f aiwɔ́ Gorɔ́xo rɔ́fá anɔ́ɔ́f wearɔ́ɔ́fyo seaikeááráná rɔ́nɔ́ɔ́f seainɔ́mɔ́nɔ́rɔ́f enɔ́pɔ́fɔ́nɔ́f seainɔ́nɔ́fámanɔ́. Sɔ́ɔ́wɔ́f wɔ́yini anɔ́pá nimónɔ́rɔ́náyɔ́f ayɔ́f nanɔ́f meɔ́ɔ́f aiwɔ́ joxɔ́f sɔ́nɔ́f sɔ́ɔ́f urɔ́fá enɔ́ɔ́f nánɔ́f ayɔ́f ananɔ́rɔ́nɔ́. ³⁰ Dɔ́xɔ́f wé onamɔ́ɔ́f tɔ́nɔ́f fɔ́wɔ́f nánɔ́f fɔ́epá sinánáyɔ́f ‘Gorɔ́xo gɔ́f wará nɔ́rɔ́nɔ́f rɔ́fá anɔ́ɔ́f wearɔ́ɔ́fyo nɔ́keáárɔ́nɔ́ɔ́nɔ́.’ nɔ́yawiwo wéu nɔ́wákɔ́wɔ́nɔ́rɔ́f emɔ́f morɔ́fɔ́nɔ́. E ninɔ́rɔ́náyɔ́f rɔ́nɔ́ɔ́f xwé nɔ́sinɔ́rɔ́f aiwɔ́ rɔ́nɔ́ɔ́f

Gorixoyá ríá anijé wearijéyo sikeaáráná sinimíniré enjépnéneje sinínfámani. Wé wúni níwákwinínáyé ayé nanjé merjagé aiwé joxé siné sijné urfá enjagé náné ayé ananíniré.

Apixé emé moarigfápi náné uréwapijéje nániréne.

³¹ “Enjína Moseso njwé ikaxé nírírí rfwamijéje re earjénigéne, ‘Ámá go go xegé xiepiéni ‘Emé omóméni.’ niyaiwirínáyé ámá níné ‘O apiximé ríxa emé mojoi.’ yaiwipéne náné payé wína nimixiré méné wiowárfwinigéne.’ Moseso rfwamijéje nanjé e nírírí earjé aiwé ³² agwé nioné ámí bí nípkwiné nanjé seáyé e nimixiré re seararijéne, ‘Go go xegé xiepiéni xámé meanjé ámá wo téné fwé bí minaríná emé nímorínáyé í ámá womé nímeániré aí xámé nímeare emé mojojá djéje dání fwé inarjéne. Go go apixé wa nímeare emé mogfími nímearefnáyé ayé ené í téné fwé inarjéne.’ seararijéne.

Sjéne téné e dánéneje rarigfápi náné uréwapijéje nániréne.

³³ “Enjína Moseso segé seárfawéyo njwé ikaxé nuriríná rfwamijéje rípi nearé re urjénigéne, ‘Seyné woxé woxé sjéne árfá nírírí “Sjéne ro njwane dání rírarijéne.” nuriríná yapé bí murípané. E nuriríná Gorixoyá sjéne dání axépe érfixéne.’ Rfwamijéje e nuriré earjépe seyné arfá níwiro njjéni imónéje. ³⁴⁻³⁵ agwé nioné ámí bí nípkwiné nanjé seáyé e nimixiré re seararijéne, ‘Xwijé bí nírfíná sjéne téné e dání mirípa érfixéne. Anjéne ayé Gorixoyá íkwianjé éf njwane náné imónéje náné e dání xwijé “E rírarijéne.” mirípa érfixéne. Xwíarí ené ayé Gorixoyá síkwé téné xwiréje nosaxiré njwane enjagé náné xwé rírí enjé dání xwijé “E rírarijéne.” mirípa érfixéne. Jerusarene ayé anjé mixel ináyé Gorixoyá enjagé náné anjé apimé dání ené murípa érfixéne. ³⁶ Dixé djéje dání djé wíje pípe onjé weré apé wejé weré epaxé imónéje náné “Gé mije ríyime dání rírarijéne.” wí murípa érfixéne. ³⁷ Pné nuriríná sa “Oyé.” uriré “Oweoi.” uriré xixené érfixéne. Wíne níra nuré “Sjéne té téné e dání rírarijéne.” nurirínáyé, ríxa Obojá djéje dání yarjéne.’ seararijéne.

Xixe éanarigfápi náné urjéje nániréne.

³⁸ “Enjína Moseso segé seárfawéyo njwé ikaxé nuriríná rfwamijéje nearé re urjépe, ‘Ámá wa seynéyá womé sjéne pírfé seayékiáná seyné ené wayá womé sjéne pírfé uyíkiréne. Wa seynéyá womé manjé pírfé seayéreáná seyné ené wayá womé pírfé uyírearéne.’ nuriré earjépe seyné arfá níwiro njjéni imónéje. ³⁹ Ayé nanjé neré aiwé agwé nioné ámí bí nípkwiné nanjé seáyé e nimixiré re seararijéne, ‘Mixel seyné seárfá seyné xixe míwipané. Ámá wo marípeje iwanjé reárfá xfomé ené meá ámí bí téné reárfá yarfá xe oneané marípeje mídání wimixiréne. ⁴⁰ Ámá wo xwiréje nímeré dixé sorfá rírápiméne yarfá xfo xe onrápiméne sjéne níwiméne iyé nípané méu ené méné wiréne. ⁴¹ Porisé worané, gapímané worané, “Nígwé náné marfá, joxé sanjé nínrápiméne níge sanjé rípi nímeámé anjé apimé náné nuié.” rírfá “Nígwé meámé imoré nímeámé umíniréne?” niyaiwipané. Anjé xfo rírfépimé níremoré aiwé “Ámí anjé bimé náné anané nímeámé oruiméne.” uriréne. ⁴² Ámá wo amípi náné xegé djéje niyaiwiré ríxéje rírfépe sa méné wiréne. Ámá wo “Amípi wí nionéyá rfwéne siapímé náné joxéyá niapéne.” rírfáyé “Menéne.” murípané. Sa méné wiréne.’ seararijéne.

“Xejwé imónéje náné djéje sípi seárfawéje.” uréwapijéje nániréne.

⁴³ “Enjína Moseso segé seárfawéyo njwé ikaxé nuriríná rfwamijéje nearé re urjépe, ‘Ámá dixéyoyé djéje sípi síwiméne.’ nuriré earjépe seyné arfá níwiro njjéni imónéje. Xwijé rípi, segé árfá rírfépe ‘Xepíxepá rónéje téné wíké téné iniréne.’ rírfépe ené seyné ríxa njjéni imónéje. ⁴⁴ Ayé e neré aiwé nioné ámí bí nípkwiné nanjé seáyé e nimixiré re seararijéne, ‘Dixé xepíxepá rónéje náné djéje sípi síwiméne. Ámá xeanéje seárfawéje nanjé wí owímeané Gorixomé ríxéje uriréne. ⁴⁵ Seyné e neréyá, nepa níawé segé ápo Gorixoyá níawéfnéneje imónéje.’ seararijéne.

Ayí rípi nání seararíjini. Xewaníjoyá díjé tñí áamá sípí ayo tñí nanjé ayo tñí sogwí wanaríjirini. Iníá ení oyá díjé tñí wé rónígá ayo tñí wé mirónígá ayo tñí eaaríjirini. O ‘Áamá sípí ayo aiwí iniá wearí sogwí waníri mepa oeni.’ yaiwiaríjimaní. Seyíné o xegí niaíwíyíné enagí nání áamá segíyo tñí xepíxepá rónígáyo tñí aiwí Goríxo yaríjépa axípi wéyo meríjini. ⁴⁶ Seyíné áamá díjé síxí seayígáyo tñí díjé sípí níwirónáyí, ‘Nene e yaríjagwí nání Goríxo yayí níneairí amípi ayá tñí bí neaiapínfáriní.’ ríyaiwiaríjoi? Oweoi! Áamá takísí nání nígwí nínearápírná xixení mínearápí bí íwí nearáparígáwa axípi díjé síxí uyígáyo tñí díjé sípí níwiro nání ‘Goríxo amípi ayá tñí bí míni winfáriní.’ yaiwiaríjwáraní? Oweoi! ⁴⁷ Áamá díxíyo tñí óf e síjwí níwíníri yayí níwirónáyí, ‘Áamá wí yarígáyo tñí xixení mimóní múroaríjwíni.’ ríyaiwinaríjoi? Oweoi! Áamá Goríxomi míxídípa yarígáyo tñí aí axípi seyíné yarígápa ení e yaríjagá nání e míyaiwipani. ⁴⁸ Ayínání segí séno, anjnamí jweajo wé róníjé nímoníri áamá nanjé ayo tñí sípí ayo tñí aí díjé sípí níwiri nanjé wiaríjépa seyíné ení axípi e wiríjini.

6

Arírá níwirírná epaxípi nání uréwapíyíjé náníri.

¹ “Seyíné ‘Nanjé owimíni.’ níyaiwirírná áamá síjwí níseaníro weyí seamepíri nání wigí síjwí anígé dání míwipani. Seyíné e nerónáyí, séno, anjnamí jweajo ríwéná ayá tñí wí seaiapínfámaní. ² Ayínání ‘Uyípeayíyo arírá níwiri rípi míni owimíni.’ níyaiwirónáyí, áamá sípí erí nanjé erí yarígáyo tñí áamá síjwí nínaníro weyí onímépoyíníri wigí áamá womí ‘Pékákí níra xámí nímeaí.’ nuríri óf eraní, rotú anjyoraní, yarígápa mepa éfríxíni. Níni nepa seararíjini. Áamá weyí numerínáyí ayí wigí wimónaríjépi ríxa mearíjagá nání ríwéná Goríxo ayá tñí bí wimíníri enjépi meapírfámaní. ³⁻⁴ ‘Uyípeayíyo arírá níwiri rípi míni owimíni.’ níyaiwirónáyí, wé núkaúni tñí míwipani. Ná wúni tñí ínimí íkwísófríxíni. Ínimí e níwirónáyí, ápo Goríxo síjwí níseaníri ríwéná yayí níseairí amípi ayá tñí xíto seaiapíníri yaríjépi ananí níseaiapínfáriní.

Goríxomi ríxíjé nurírná urípaxípi nání uréwapíyíjé náníri.

⁵ “Seyíné rípi ení Goríxomi xwíyá rírímí níwirírná áamá sípí ríri nanjé ríri yarígáyo tñí áamá síjwí nínaníro weyí onímépoyíníri ge ge áamá obaxí tñí e rotú anjyoraní, óf osisagwíyoraní, éf níroro Goríxomi xwíyá rírímí wiarígápa mepa éfríxíni. Níni nepa seararíjini. E yarírná áamá síjwí níwíníro weyí numerínáyí ayí wigí wimónaríjépi ríxa mearíjagá nání ríwéná Goríxo ayá tñí bí wimíníri enjépi meapírfámaní. ⁶ Seyíné Goríxomi xwíyá rírímí níwirírná re éfríxíni. Díxí anjyo ínimí nípáwiri ówanjé níyárimáná díxí ápomí ínimí dání rírímí wiríjini. Seyíné ínimí dání nerínáyí, Goríxo síjwí níseaníri ríwéná amípi ayá tñí xíto seaiapínfápi ananí níseaiapínfáriní. ⁷ Goríxomi xwíyá rírímí níwirírná áamá Goríxo nání majfáyí omí xwíyá rírímí níwirírná ayá wí níra nuro ‘Nene e nerínáyí, Goríxo arfá neainíjoi.’ níyaiwiro yarígápa mepa éfríxíni. ⁸ Seyíné amípi wí nání díwí níkeamóníro síni segí séno Goríxomi yaríjé míwipa enáná o ríxa xámí níjé imóníjagí nání Goríxo nání majfáyí yaríjé ayá wí níwia nuróná yarígápa mepa éfríxíni. ⁹ Goríxomi xwíyá rírímí níwirírná re urífríxíni, ‘Negí ápoxíni, anjnamí jweajoxíni, “Áamá níni joxíni jwíáoxí enagí nání wéyo orímépoyí.” neaimónaríni. ¹⁰ “Joxí xwíoxíyo nímeámí níneairí neamejwearfá nání oimóníni.” neaimónaríni. Anjnamí amípi joxí “E oépoyí.” simónaríjépi nání yarígápa nene “Xwíá rírímí ení axípi e oyaneyí.” neaimónaríni. ¹¹ Agwí stá ríyi aiwá naní nání neaiapé. ¹² Áamá nene íwí neaífáyo yokwarímí wiaríjwápa joxí ení nene yokwarímí neaii. ¹³ Áamá wí enjé eánígárfáraníri iwamfó owíwapíyípoyíníri síjwí níneanípaní. Obo mímíwíáíki neainíjíníri awí neamejwearíxíni. [Xwíoxíyo nímeámí níneairí

píráníjť neamejweapaxoxť imónĩrť enjť sixť eánípaxoxť imónĩrť ikťńĩpaxoxť imónĩrť enjoxť, íníná ayť joxĩnť enjagť nání rarĩjĩnť. “E e imónťwĩnĩgĩnť.” neaimónarĩnť.] Gorĩxomť rixĩjť nurĩrťnń e urťrťrixĩnť. ¹⁴ Seyťné ámá wĩ řwť seaťáyo yokwarĩmť wĩánáyť, séno Gorĩxo, aňťnamť jweaňo seyťnéyá enť yokwarĩmť nĩseainťňoť. ¹⁵ E nerť aí řwť seaťáyo yokwarĩmť mĩwipa éánáyť, segť séno enť seyťnéyá yokwarĩmť seaĩnťmenťňoť.

Aiwá jwťá nĩjwirárĩnťrťnń epaxťpť nání uréwapťyĩjť nánírĩnť.

¹⁶ “Seyťné aiwá jwťá nĩjwirárĩnťrťnń ámá sťpĩ ero naňť ero yarĩgťáyť sťmť nĩyťmĩro yarĩgťápa mepa éťrťrixĩnť. Ayť ámá sťjwť nťranťro sťmťmaňť siyó xenána ayť re yaiwĩpťrť ‘O aiwá jwťá jwirárĩnťňorťanť?’ oyaiwĩpoyĩnťrť emearĩgťápa mepa éťrťrixĩnť. Nionť nepa re seararĩjĩnť, ‘Ayť ámá weyť onťmépoyĩnťrť e nero wigť wimónarĩjťpť rĩxa ámá weyť uméagťá nání ayá tťjť rťwéná wimĩnťrť enťpť wĩ meapťrťámanť.’ seararĩjĩnť. ¹⁷⁻¹⁸ Seyťné aiwá jwťá nĩjwirárĩnťrťnń ámá ‘O aiwá jwťá mĩjweaňorĩnť.’ yaiwĩpťrť nání dťá komĩxť nĩnťro sťmťmaňťyo wayť nťrónťro éťrťrixĩnť. Seyťné yumť e nerťnáyť, segť séno Gorĩxo sťjwť nĩseanťrť rťwéná yayť nĩseairť ayá tťjťpť bť mĩnť nĩseaiapťnťárĩnť.

Amťpĩ ayá tťjťpť aňťnamť otťpoyĩnťrť uréwapťyĩjť nánírĩnť.

¹⁹ “Xwťá tťyo amťpĩ ayá rťmĩxarĩjťpť wĩ ípťkwĩyť xwťrťá ikťxerť wĩ nťgiyť kirť wĩ rťweaxwť imónťro nťkwĩrť nťpáwĩro řwť mearo epaxť enjagť nání wĩnť wĩnť nání dťjť nťmoro nťmeaayĩro mĩtťpa éťrťrixĩnť. ²⁰ Seyťné Gorĩxoyá sťjwťyo dánť wé rónťjť nimónťro yumť ámáyo arťrá nťwirťnáyť ayť seyťné amťpĩ ayá tťjťpť aňťnamť awĩ eámeámťnťjť yárarĩňoť. E ípťkwĩyť wĩ xwťrťá ikťxerť nťgiyť kirť rťweaxwť imónťro nťkwĩro nťpáwĩro řwť mearo epaxť mimónťnť. ²¹ Segť amťpĩ naňť ayá rťmĩxarĩgťápť xwťá tťyo weňánáyť ayť xwťá tťyo nání dťjť mopťrťárĩnť. Aňťnamť weňánáyť ayť e nání dťjť mopťrťárĩnť.

“Sťjwť uyťwťnťjť imónťnť.” uréwapťyĩjť nánírĩnť.

²² “Segť sťjwť ayť uyťwťnťjť imónťnť. Sťjwť tťnť píráníjť nanťro wé rónťjť nerónáyť dťjť naňťnť aumaúmť nĩnťro segť xwĩoxťyo wťánťjť seaókiarĩnť. ²³ E nerť aí segť sťjwťyo dánť řwť nání nanťrónáyť segť dťjť xwĩoxťyo sťánťjť yimĩxárĩnarĩňoť. Dťxť xwĩoxťyo wťánťjť ónťjťpť sťá nĩyimĩxĩrťnáyť ayť aga sťá xaiwťnťjť yimĩxárĩnarĩňoť.

Aiwá tťnť aikť tťnť nání ududť winarĩjť nání uréwapťyĩjť nánírĩnť.

²⁴ “Ámá wo ámá waúyá xĩnánínťjť nimónťrť omĩňť wiipaxť menťnť. E nerťnáyť wťomť dťjť sixť nuyĩrť wťomť dťjť peá nťmori nerť wťomť píráníjť ayá tťnť nĩxťdťrť wťomť peayť nťwianťrť enťňoť. Seyťné nťgwťyťyá omĩňť wĩiarĩjťnťjť nimónťro ‘Nťgwť wĩ mĩnťmúropa oenť.’ nĩyaiwirťnáyť, Gorĩxoyá omĩňť wĩiarĩjť woxťnťjť imónťpaxť menťnť. ²⁵ Nionť re seararĩjĩnť, ‘“Arĩge píráníjť jweanťréwĩnť?” mťrťpa nero aiwá tťnť inĩgť tťnť nťpťrť nání ududť mepa ero iyťá aikť amťpĩ waráyo yĩnťpťrť nání ududť mepa ero éťrťrixĩnť.’ seararĩjĩnť. Ayť rťpť nání seararĩjĩnť. Segť dťjť jťayť aiwá nání moarĩgťáyo seáyť e imónťrť wará jťayť enť aikť yĩnarĩgťáyo seáyť e imónťrť enjagť nání seararĩjĩnť. ²⁶ Seyťné ĩňť nání dťjť mópoyť. ĩňť aiwá řwťá urťrť aiwá mirť aňťyo awĩ eámeámť yářrť mepa yarĩgťá aiwť segť séno Gorĩxo, aňťnamť jweaňo nĩmerť aiwá mĩnť wĩarĩjťrĩnť. Seyťné ‘Ľňowa neamúroňoť.’ nĩyaiwĩarĩňoť? Oweoť. ²⁷ Seyťné woxť, ‘Sepiá ámť bť oimónťmĩnť.’ nĩyaiwirť ududť éoxť sepiá ámť bť imónarĩjťranť? Oweoť. ²⁸ Seyťné apť aí wĩ mepaxť imónťjagťá nání aikť nání pĩ nání ududť yarĩňoť? Ará adowayť amťyo enťnánína nání dťjť mópoyť. Anťjť minť iyťá óť earť aikť yĩrť yarĩjťranť? Oweoť. ²⁹ E nerť aí nionť re seararĩjĩnť, ‘Enĩná negť mĩxť ináyť Soromono nĩkťnťrť okiyťá nĩnťsáná adowayť apť tťnť xixenť mimónťjťnĩgĩnť.’ seararĩjĩnť. ³⁰ Gorĩxo adowayť tťnť aráyo —Ará agwť enťyo ananť

n̄iyooaro s̄fá w̄iyimi r̄fá ikeaar̄ip̄r̄fár̄ini.” ur̄iñ̄inigiñ̄i. Wiep̄sar̄iñ̄iȳ “Gor̄ixo ará n̄ani ayá s̄fw̄ muroar̄ini.” oyaiw̄ipoȳin̄ri Jisaso e nur̄iri re ur̄iñ̄inigiñ̄i, “Ox̄t ap̄ix̄f̄ȳné, Gor̄ixomi d̄iñ̄t on̄imiápī ikw̄roar̄iḡf̄áȳné Gor̄ixo adowaȳt̄ t̄ni aráyo okiȳf̄aniñ̄t yar̄iñ̄aḡt̄ n̄ani soȳné en̄i añ̄ipax̄t̄ aik̄t̄ e seaȳir̄in̄f̄ar̄ini. ³¹ Aiwá t̄ni iniñ̄ḡt̄ t̄ni pí nan̄ir̄éw̄in̄ri udud̄t̄ mepani. Aik̄t̄ en̄i pí ȳinan̄ir̄éw̄in̄ri udud̄t̄ mepani. ³² Émá ȳt̄, ámá Gor̄ixo n̄ani maj̄f̄áȳt̄ ap̄i n̄ip̄ini n̄ani an̄iñ̄t̄ min̄t̄ nero meaan̄tro yar̄iḡf̄ar̄ini. E ner̄t̄ aí seḡt̄ séno, añ̄nam̄t̄ ñweañ̄o seȳné ap̄i n̄ip̄ini n̄ani seainar̄fná o r̄ixa ñj̄f̄á imón̄iñ̄aḡt̄ n̄ani seȳné ax̄t̄p̄i e mepa éf̄rix̄ini. ³³ Am̄ip̄i ap̄i meám̄in̄ri n̄ani mepa er̄t̄ ‘Wé rón̄iñ̄t̄ Gor̄ixo yar̄iñ̄t̄p̄i n̄ion̄t̄ oimón̄im̄ini.’ ñiyaiw̄iri er̄t̄ Gor̄ixo xw̄iox̄f̄yo m̄imeám̄t̄ ñineair̄i neameñ̄wean̄t̄e páw̄iri n̄ani am̄ip̄i x̄fo wimón̄ar̄iñ̄t̄p̄i er̄t̄ ner̄fnáȳt̄, Gor̄ixo anani ap̄i n̄ip̄ini ñisiin̄f̄ar̄ini. ³⁴ Aȳin̄ani ‘Wf̄ar̄iná aik̄t̄ pí ȳin̄rane aiwá pí ñirane yan̄f̄w̄ar̄ani?’ ñiyaiw̄iro udud̄t̄ mepani. E ner̄fná udud̄t̄ s̄fá w̄iyimi ep̄f̄r̄f̄áȳt̄ t̄ni naw̄ini ax̄in̄ani ñikum̄ix̄ro ayá w̄i udud̄t̄ yar̄iñ̄oi.

7

P̄f̄né mearar̄iḡf̄á n̄ani ur̄éw̄ap̄iȳñ̄t̄ n̄an̄ir̄ini.

¹ “Gor̄ixo seȳné en̄i xw̄iȳf̄á seamear̄in̄iḡin̄ri ámá w̄iyo xw̄iȳf̄á mumear̄ipa éf̄rix̄ini. ² Seȳné ámá w̄iyo xw̄iȳf̄á umeaarar̄iḡf̄ápa Gor̄ixo en̄i xw̄iȳf̄á seamear̄in̄f̄ar̄ini. Seȳné r̄fá t̄ñ̄t̄ numear̄ir̄fnáȳt̄, Gor̄ixo en̄i r̄fá t̄ñ̄t̄ seamear̄in̄f̄ar̄ini. ³ Seȳné ‘f̄w̄t̄ am̄ip̄i e mepani.’ ur̄iḡf̄ápiñ̄i d̄ani Gor̄ixo ap̄imi d̄ani xw̄ir̄ix̄t̄ seamen̄f̄ar̄ini. Jox̄iyá f̄w̄t̄ yar̄iñ̄t̄p̄i s̄iñ̄w̄f̄yo ír̄f̄on̄iñ̄t̄ weñ̄aḡt̄ aiw̄i m̄isék̄inar̄iñ̄aḡt̄n̄iñ̄t̄ d̄ix̄t̄ ámá imón̄iñ̄t̄ wo f̄w̄t̄ on̄imiápī yar̄iñ̄t̄p̄i s̄iyikw̄f̄n̄iñ̄t̄ ñweañ̄aḡt̄ pí n̄ani w̄inar̄iñ̄t̄r̄ini? ⁴ Ík̄f̄á ír̄f̄o d̄ix̄t̄ s̄iñ̄w̄f̄yo weñ̄áná d̄ix̄t̄ ámá imón̄iñ̄t̄ woyá s̄iñ̄w̄f̄yo s̄iyikw̄f̄ ñweañ̄aḡt̄ ñiw̄in̄tro ar̄ire ‘Or̄imeám̄ini.’ urar̄iñ̄t̄r̄ini? ⁵ Jox̄i nan̄t̄ er̄t̄ sip̄i er̄t̄ yar̄iñ̄ox̄ini, jox̄iyá en̄i ír̄f̄o ur̄t̄ weñ̄t̄p̄i x̄ami em̄i ñimamón̄im̄aná s̄iñ̄w̄t̄ píran̄iñ̄t̄ ñiw̄in̄ri oyá s̄iñ̄w̄f̄yo weñ̄t̄p̄i en̄i anani em̄i umamor̄f̄ini. ⁶ “Seḡt̄ memiá od̄ip̄i xw̄ir̄iñ̄w̄t̄ osax̄ip̄r̄ix̄in̄ri od̄ip̄i yar̄iñ̄e xw̄f̄á e m̄itar̄iḡf̄ápa xw̄iȳf̄á nan̄t̄ Gor̄ixoyá en̄i ámá ‘Aȳt̄ pí p̄fn̄er̄ani?’ yaiw̄iar̄iḡf̄áȳt̄ ar̄f̄á ñiw̄iri aí r̄f̄w̄f̄m̄ini mamop̄r̄ix̄in̄ri mur̄ipa éf̄rix̄ini. S̄fw̄i s̄fw̄i nearop̄r̄ix̄in̄ri am̄ip̄i nan̄t̄ m̄ini m̄iw̄iar̄iḡf̄ápa xw̄iȳf̄á Gor̄ixoyá ámá ar̄f̄á m̄iw̄if̄áȳt̄ xean̄iñ̄t̄ seaiap̄r̄ix̄in̄ri mur̄ipa éf̄rix̄ini.

Gor̄ixomi r̄ix̄iñ̄t̄ ur̄f̄r̄ix̄in̄ri ur̄éw̄ap̄iȳñ̄t̄ n̄an̄ir̄ini.

⁷ “Seȳné Gor̄ixomi yar̄iñ̄t̄ ñiw̄iro seḡt̄ seaimón̄ar̄iñ̄t̄p̄i n̄ani r̄ix̄iñ̄t̄ uráná o anani m̄ini seaiap̄in̄f̄ar̄ini. R̄ix̄iñ̄t̄ nur̄iri am̄ip̄i w̄i o t̄ñ̄t̄ e d̄ani p̄f̄an̄iñ̄t̄ ner̄fná anani meap̄r̄f̄ar̄ini. R̄ix̄iñ̄t̄ nur̄iri wát̄ e ñirómáná wakw̄t̄ óránán̄iñ̄t̄ éaná Gor̄ixo anani ar̄f̄á ñis̄iri añ̄t̄ ówan̄f̄n̄iñ̄t̄ seaf̄kw̄iin̄f̄ar̄ini. ⁸ Aȳt̄ r̄ip̄i n̄ani searar̄iñ̄t̄. Ámá ñ̄niñ̄t̄ ḡiȳt̄ ḡiȳt̄ yar̄iñ̄t̄ ñiw̄iri wiḡt̄ wimón̄ar̄iñ̄t̄p̄i n̄ani Gor̄ixomi r̄ix̄iñ̄t̄ nur̄ir̄fnáȳt̄ anani meaar̄iḡf̄ar̄ini. Yar̄iñ̄t̄ ñiw̄iri Gor̄ixo t̄ñ̄t̄ e d̄ani p̄f̄an̄iñ̄t̄ ner̄fnáȳt̄ anani meaar̄iḡf̄ar̄ini. Yar̄iñ̄t̄ ñiw̄iri Gor̄ixoyá wát̄ e éf̄ ñirómáná wakw̄t̄ óránán̄iñ̄t̄ éaná o anani añ̄t̄ ówan̄f̄n̄iñ̄t̄ w̄f̄kw̄iar̄iñ̄t̄r̄ini. Aȳin̄ani anani Gor̄ixomi yar̄iñ̄t̄ wiaȳir̄ix̄ini. ⁹ Seȳné re éf̄ ñw̄ixap̄iḡf̄áȳf̄né wox̄t̄ d̄ix̄t̄ íwo aiwá n̄ani r̄ix̄iñ̄t̄ r̄iráná x̄eñ̄w̄t̄ s̄ñ̄á reñ̄t̄ȳt̄ ñimear̄i umeaiar̄iñ̄t̄r̄ani? Oweot̄! ¹⁰ D̄ix̄t̄ íwo peȳt̄ n̄ani r̄ix̄iñ̄t̄ r̄iráná sid̄it̄ reñ̄t̄ ñimear̄i umeaiar̄iñ̄t̄r̄ani? Aȳt̄ en̄i ananimani. ¹¹ Seȳné f̄w̄t̄ néra war̄iḡf̄áȳf̄né aiw̄i seḡt̄ ñiaíw̄t̄ r̄ix̄iñ̄t̄ searáná am̄ip̄i aw̄iax̄f̄ȳt̄ m̄ini w̄iar̄iḡf̄ar̄ini. E ner̄t̄ aí seḡt̄ séno, añ̄nam̄t̄ ñweañ̄oȳt̄ añ̄ipax̄t̄r̄ini. Ḡiȳt̄ ḡiȳt̄ r̄ix̄iñ̄t̄ uráná am̄ip̄i nan̄t̄p̄i anani m̄ini win̄iḡini. ¹² Seȳné ‘Ámá e oneaīpoȳt̄.’ ñiyaiw̄ir̄fnáȳt̄, seȳné ayo en̄i ax̄t̄p̄i e wiir̄f̄ini. Ñw̄t̄ ikax̄t̄ Moseso ñir̄iri eañ̄t̄p̄i t̄ni xw̄iȳf̄á w̄f̄á rókiamoaḡf̄áwa ñir̄iro eaḡf̄api t̄ni ap̄i e r̄in̄iñ̄aḡt̄ n̄ani rar̄iñ̄ini.

f̄w̄i in̄iñ̄f̄yaú n̄ani ur̄éw̄ap̄iȳñ̄t̄ n̄an̄ir̄ini.

¹³⁻¹⁴ “Íwí onígí iníngyíkwínimi páwianiro éfríxíni. Ayí rípi nání searíngíni. Íwí ríwéná Goríxo xeaníngí winífa nání iníngyí óf xwé iníngí nání áamá obaxí Goríxo nání díní mimó ayimí nípáwiro wigí díní tñní néra waríngí. Ayínání seyíné óf Goríxo ríwéná díní aníngí íníná nweapírífa nání seaiapínífa nání onígí iníngyíkwínimi páwipírí nání aníngí miní o ríngípimí nixídíro éfríxíni.

“Ámá íkíáníngí imóníngí.” uréwapíngí náníríni.

¹⁵ “Mimóní wífa rókiamoarígíáwa wigí díní íníníngí sówí sayí sí roaríngí yapí nimónímáná aiwí seyíné tífámíni níríríná sipísipí yapíníngí awayíní yarígíápa nimóníni seaiméapírífaríni. Ayínání síngwí tñní erfíni. ¹⁶ Seyíné íkífa naní wétna níwíníríná ‘Ana naníngíni.’ ríro sipí wétna níwíníríná ‘Ana sipínaríni.’ ríro yarígíápa sipí imóníngí mimóní wífa rókiamoarígíáwa yarígíápi níwíníríná ‘Yapí ríneaiwapíngíngí? Nepa Goríxoyáowamaní.’ yaiwíríxíni. Ámá yapí seyíné seaiwapíngíngí bífáyí ekíríkwíníngí imóníngí. Wainí sogwí ekíríkwíyo darígíáraní? Oweoi! Íkífa pikí sogwí enjwíxíyo darígíáraní? Oweoi! ¹⁷ Rípi ení axípíríni. Íkífa naníngí sogwí naní wearíngíríni. Sipíngí sogwí sipí wearíngíríni. ¹⁸ Íkífa naníngí sogwí sipí wépxí mimóníni. Sipíngí sogwí naní wépxí mimóníni. ¹⁹ Íkífa níní sogwí naní míféyí nídikáríro rífa ikeáararígíáraní. ²⁰ Ayínání seyíné íkífa sogwíyo níwíníríná níngífa imónarígíápa sipí imóníngí mimóní wífa rókiamoarígíáwa yarígíápi níwíníríná ‘Goríxoyáowamaní.’ yaiwíríxíni.

Goríxo “Joxí nání nioní majífaríni.” urínígíní uréwapíngí náníríni.

²¹ “ ‘Ámá Jisasomí “Ámínáoxíni, Ámínáoxíni” urarígífa níní xegí xano, aníngíngí nweanjo xwíoxíyo míféamí nerí píraníngí nweaníe páwipírífaríni.’ mífaiwípaní. Ámá xíto wimónaríngípi xídarígífa gíyí gíyí, ayíni nípáwiro nweapírífaríni. ²² Sífá Goríxo áamá níyoní mí ómómíxímí enífáyimí áamá obaxí re nírayípírífaríni, ‘Ámínáoxíni, Ámínáoxíni, nene yoí joxíyáyo dání xwíyífa wífa rókiamoagwáríni.’ níníríro ‘Yoí joxíyáyo dání imíto mífá umáinowáragwáríni.’ níníríro ‘Yoí joxíyáyo dání emímí obaxí wíwapíngíngí.’ níníríro epírífa enagí aiwí ²³ áamá níngíyá síngwí anígífa dání re urímífaríni, ‘Seyíné nání nioní níngífa wí mimóníngíni. Ríkíkríto yarígíáyíné nioní píngí níngíwíarímí úpoyí.’ urímífaríni.

Aní mirarígííwau nání uréwapíngí náníríni.

²⁴ Ámá gíyí gíyí nioníyá xwíyífa rípi arífa nínírí xíxeni e níngíxídírínáyí ayí áamá síngí aní níngíríná díní píraníngí nweaníe xwífa níngí níngí síngí píará íníní yapíníngíngí dání síngí píará aní níngíngí e dání níngíróga níngíngí níngíngíngí imóníngí. ²⁵ Inífa earí iníngí waxí xwé weapírí ríwípí erí nerí aiwí aníwá síngí íníní yapíníngíngí dání níngíróga yapíníngí nání níngíróngíngíngí. ²⁶ Ámá gíyí gíyí xwíyífa nioní raríngíngí arífa níngí aí xíxeni mepa neríngíngí ayí áamá síngí aní níngíríná majímajífa níngíngí iníngíyo seáyí e dání síngí níngíróga níngíngí níngíngíngí imóníngí. ²⁷ Inífa earí iníngí waxí weapírí ríwípí erí yaríná aníwá níngíróngíngí níngí níngí níngíngíngíngí.” Jisaso e níngíngí ²⁸⁻²⁹ xwíyífa apí níngíngí níngí níngí níngíngíngí áamá e epíroyí egíyí o níngí ikaxí eáníngíngí meweígíáwa uréwapíngíngíngí muréwapíngí níngí níngíngíngí uréwapíngíngí nání ududí néra ugíawíngíngí.

8

Peyíngí imóníngí womí naní imíngíngí náníríni.

¹ Jisaso nuréwapíngíngíngí dífá níngíngí dání weapíríná oxí apíxí níngíngí obaxí níngíngí weapíríná re eníngíngí. ² Ámá peyíngí imóníngí wo níngíngí níngíngíngí níngíngí xwíyáyo níngíngíngí re uríngíngíngí, “Ámínáoxíni, joxí nioní nání ‘Naní owímíngíngí.’”

n̄iyaiwiríná anan̄i nan̄j̄ nim̄ix̄ipaxox̄ir̄in̄i.” ur̄taḡi ³ Jisaso wé f̄eapá n̄iwir̄i seáȳi e n̄iwikwiár̄ir̄i “‘Jox̄i nan̄j̄ oimón̄in̄i.’ nimón̄ar̄in̄i. R̄ixa nan̄j̄ imón̄et̄.” ur̄aná re en̄j̄in̄igin̄i. Peȳiȳf̄ imón̄in̄jo nan̄j̄ imón̄taḡi ⁴ Jisaso re ur̄in̄j̄in̄igin̄i, “Jox̄i nion̄i nan̄j̄ sim̄ix̄if̄áȳf̄ nán̄i amíná nur̄i ámáyo áwan̄j̄ mur̄ipan̄i.” nur̄ir̄i ámá o Moseso en̄j̄in̄á ḡw̄f̄ ikax̄f̄ raḡf̄p̄i mé ámáyo xewan̄in̄jo áwan̄j̄ nura emen̄iḡin̄ir̄i e nur̄ir̄i am̄i re ur̄in̄j̄in̄igin̄i, “Amíná apax̄f̄pán̄in̄j̄f̄ imón̄iḡf̄áwa t̄f̄j̄f̄ e nán̄i nur̄i wom̄i s̄iwá n̄iwinīr̄i nan̄j̄w̄f̄ r̄id̄iyowá nán̄i neḡf̄ ar̄fo Moseso en̄j̄in̄á sekax̄f̄ nearaḡf̄ȳf̄ b̄i m̄in̄i w̄ir̄ix̄in̄i. Gor̄ixo nán̄i r̄id̄iyowá siár̄ir̄i jox̄i nan̄j̄ imón̄f̄f̄p̄i nán̄i áwan̄j̄ r̄ir̄i oen̄ir̄i m̄in̄i w̄ir̄ix̄in̄i.” urowár̄in̄j̄in̄igin̄i.

Poris̄f̄ woyáȳf̄ wom̄i nan̄j̄ im̄ix̄in̄j̄f̄ nán̄ir̄in̄i.

⁵ O an̄j̄ yōf̄ Kapaneam̄iyō rémóaná wauȳf̄ poris̄f̄ am̄iná imón̄in̄j̄f̄ wo n̄iwímearī waun̄f̄ r̄ix̄in̄j̄f̄ nur̄ir̄i ⁶ re ur̄in̄j̄in̄igin̄i, “Ám̄ináox̄in̄i, ḡf̄ inók̄in̄in̄j̄f̄ nimón̄ir̄i om̄in̄j̄f̄ niir̄in̄jo en̄j̄ n̄in̄i s̄iwim̄f̄ ner̄i n̄iwerī r̄in̄in̄j̄f̄ xwé winar̄in̄i. Anan̄i nan̄j̄ im̄ix̄ir̄éin̄i?” ur̄taḡi ⁷ Jisaso re ur̄in̄j̄in̄igin̄i, “Anan̄ir̄in̄i. Nion̄i nur̄i nan̄j̄ im̄ix̄im̄f̄in̄i.” ur̄taḡi aī ⁸ poris̄f̄ am̄iná imón̄in̄jo re n̄iyaiwirī “Poris̄f̄ wa nion̄i in̄im̄i nur̄in̄in̄j̄f̄pa sim̄ix̄iȳf̄ en̄i Jisasom̄i in̄im̄i wur̄in̄in̄i.” n̄iyaiwirī re ur̄in̄j̄in̄igin̄i, “Ám̄ináox̄in̄i, nion̄i ámá wé rón̄in̄j̄f̄ jox̄i t̄f̄n̄i x̄ix̄en̄i mimón̄in̄j̄aḡi nán̄i jox̄i ḡf̄ an̄j̄yo f̄wiap̄ipax̄f̄ mimón̄in̄i. E ner̄i aī jox̄i re dán̄i ‘O nan̄j̄ oimón̄in̄i.’ r̄aná ḡf̄ om̄in̄j̄f̄ niir̄in̄jo nan̄j̄ imón̄in̄in̄j̄o. ⁹ Aȳf̄ r̄ip̄i nán̄i searar̄in̄in̄i. Nion̄i en̄i ámá om̄in̄j̄f̄ ‘Aȳf̄ aȳf̄ et̄.’ n̄irar̄iḡf̄áwam̄i in̄im̄i wur̄in̄in̄j̄in̄i. Nion̄i en̄i poris̄f̄ wa in̄im̄i nur̄in̄in̄j̄o. Wom̄i ‘Jox̄i an̄j̄f̄ ut̄.’ ur̄aná sa anan̄i ar̄f̄á n̄inirī war̄in̄j̄f̄r̄in̄i. Wom̄i ‘Bēi.’ ur̄aná sa x̄ix̄en̄i bar̄in̄j̄f̄r̄in̄i. ḡf̄ inók̄in̄in̄j̄f̄ niir̄in̄j̄f̄ wom̄i ‘E et̄.’ ur̄aná x̄ix̄en̄i yar̄in̄j̄f̄r̄in̄i.” ur̄taḡi ¹⁰ Jisaso ar̄f̄á e n̄iwir̄i nán̄i udud̄f̄ ner̄i ámá x̄f̄om̄i núm̄i war̄iḡf̄áyo n̄ik̄in̄imón̄ir̄i re ur̄in̄j̄in̄igin̄i, “Is̄irer̄iȳf̄né wox̄i ámá ro d̄in̄j̄f̄ seáȳi e n̄in̄ikw̄f̄ror̄i yar̄in̄j̄f̄pa x̄ix̄en̄i e d̄in̄j̄f̄ m̄in̄ikw̄f̄roar̄in̄j̄aḡi s̄in̄j̄w̄f̄ ran̄in̄j̄ár̄in̄i. ¹¹ Nion̄i re searar̄in̄in̄i, ‘Ámá Gor̄ixo xeḡf̄ȳf̄ xwiox̄f̄yo m̄imeám̄f̄ ner̄i pírán̄in̄j̄f̄f̄f̄ umeḡwean̄jáná émá obax̄f̄ sogw̄f̄ f̄wiapar̄in̄j̄m̄in̄i ḡweaḡf̄áȳf̄f̄ t̄f̄n̄i sogw̄f̄ wear̄in̄j̄m̄in̄i ḡweaḡf̄áȳf̄f̄ t̄f̄n̄i n̄ib̄iro seḡf̄ ar̄f̄owa Eb̄ir̄f̄amo t̄f̄n̄i Aisako t̄f̄n̄i Jekopo t̄f̄n̄i naw̄in̄i an̄i n̄in̄j̄wearo aiwá n̄ip̄f̄r̄f̄ár̄in̄i. ¹² E ner̄i aī Is̄irer̄iȳf̄né, Gor̄ixo an̄j̄ipax̄f̄ xwiox̄f̄yo m̄imeám̄f̄ n̄iseair̄i seameḡweapax̄f̄ȳf̄né Gor̄ixo meḡwean̄f̄e dán̄i s̄f̄á yin̄in̄j̄m̄i seamoáíaná e dán̄i m̄imen̄in̄j̄w̄f̄ aȳikw̄f̄ m̄isearin̄f̄á en̄j̄aḡi nán̄i ḡw̄f̄ earo man̄j̄ s̄w̄f̄ r̄f̄kw̄in̄iro ep̄f̄r̄f̄ár̄in̄i.’ searar̄in̄in̄i.” nur̄ir̄i ¹³ wauȳf̄ poris̄f̄ am̄iná imón̄in̄j̄om̄i re ur̄in̄j̄in̄igin̄i, “D̄ix̄f̄ an̄j̄f̄ ut̄. Jox̄i ‘O e epax̄or̄in̄i.’ n̄in̄iaiwirī d̄in̄j̄f̄ n̄ikw̄f̄roar̄in̄j̄f̄p̄i x̄ix̄en̄i r̄ixa oimón̄in̄i.” urowár̄aná ax̄íná xeḡf̄ om̄in̄j̄f̄f̄f̄ wiiar̄in̄jo r̄ixa nan̄j̄ imón̄in̄j̄in̄igin̄i.

Pitaom̄i x̄ineagw̄im̄i nan̄j̄ im̄ix̄in̄j̄f̄ nán̄ir̄in̄i.

¹⁴ Jisaso Pitaoyá an̄j̄yo n̄ipáwir̄iná wen̄in̄j̄f̄ éf̄ȳf̄ win̄in̄j̄in̄igin̄i. Pitaom̄i x̄ineagw̄i wará r̄f̄á p̄ir̄f̄ wiar̄in̄j̄aḡi ikw̄iar̄j̄w̄f̄yo sá r̄iȳi wen̄j̄aḡi n̄iwinīr̄i ¹⁵ wé seáȳi e ikw̄iár̄aná re en̄j̄in̄igin̄i. R̄f̄á p̄ir̄f̄ p̄f̄n̄i wiar̄áná n̄iwiāp̄f̄n̄im̄ear̄i Jisasom̄i aiwá n̄ixer̄i win̄in̄igin̄i. ¹⁶ R̄ixa sogw̄f̄ wéáná ámá e dán̄j̄ȳf̄f̄ wiḡf̄ ámá im̄f̄ó d̄in̄j̄f̄ x̄ix̄éoar̄in̄j̄ȳf̄f̄ obax̄f̄ o t̄f̄j̄f̄ e n̄iméra n̄ib̄iro wáráná oyá xw̄iȳf̄á t̄f̄n̄i m̄ix̄f̄ umáin̄owárayirī sim̄ix̄iȳf̄f̄ n̄in̄i en̄i pírán̄in̄j̄f̄f̄ im̄im̄ix̄im̄f̄ er̄i en̄j̄in̄igin̄i. ¹⁷ Gor̄ixoyá xw̄iȳf̄á w̄f̄á rók̄iamoaḡf̄ Aisaiaȳf̄ r̄in̄in̄jo ámá xeḡf̄ xiáwowayá xw̄f̄á piax̄f̄yo dán̄i iwiaron̄f̄o nán̄i xw̄iȳf̄á n̄ir̄ir̄i en̄j̄f̄ r̄ip̄i, “Xewan̄in̄jo neḡf̄ sim̄ix̄iȳf̄f̄ t̄f̄n̄i uran̄f̄ t̄f̄ḡf̄áȳf̄f̄ t̄f̄n̄i nan̄j̄ im̄im̄ix̄im̄f̄f̄f̄ en̄f̄ár̄in̄i.” r̄in̄j̄f̄p̄i r̄ixa x̄ix̄en̄i imón̄in̄i nán̄i Jisaso e en̄j̄in̄igin̄i.

Ámá “Or̄ix̄f̄daneȳi.” ur̄iḡf̄á nán̄ir̄in̄i.

¹⁸ Jisaso ámá ox̄f̄ ap̄ix̄f̄ obax̄f̄ om̄i ikw̄ikwier̄f̄ wiar̄in̄j̄aḡf̄a n̄iwinīr̄i xeḡf̄ wip̄isar̄in̄j̄owam̄i sekax̄f̄ re ur̄in̄j̄in̄igin̄i, “None ip̄iwám̄i j̄far̄iwám̄i dán̄i xemoanī nán̄i ewéyo p̄ixemoán̄f̄poȳi.” urar̄f̄n̄á ¹⁹ ḡw̄f̄ ikax̄f̄ eán̄in̄j̄f̄p̄i meweḡf̄áȳf̄ wo n̄ib̄irī re ur̄in̄j̄in̄igin̄i, “Nearéwap̄iyar̄in̄j̄ox̄in̄i, an̄j̄f̄ am̄i ḡim̄i ḡim̄i nán̄i úáná nion̄i núm̄i r̄ix̄f̄d̄mem̄f̄ár̄in̄i.” ur̄taḡi ²⁰ o re ur̄in̄j̄in̄igin̄i, “S̄iw̄i saȳf̄f̄ sá wen̄f̄a nán̄i s̄f̄j̄á sir̄ir̄ik̄f̄

tíngíríní. Iní ení sá wenfa nání niyíní tíngíríní. E nerí aí ámá imóníngáoní sá wémfa nání aní wí meníní.” uríngíní. ²¹ Xegí wiepísaríngíyí ámí wo re uríngíní, “Ámínáoxíní, gí ápo tíní níngweanísáná o ríxa péáná xwíá níweyárimóní númí ríxífdímémfa nání ananírání?” uríngí aí ²² Jisaso ámá xíomí díní míwíkwíroaríngíyí nání re uríngíní, “Xegí píyí wíá xwíá weyárfíríxíní sínwí níwíní nioní númí níxídet.” uríngíní.

Ipi imeamíkwí yaríngípi samíngí imíxíngí náníríní.

²³ E nurími ewéyo píxemoánáná xegí wiepísaríngíowa ení nípxemoáníro ipíyo oríwámí dání nání nímeámí waríná re eníngíní. ²⁴ Ríwípí xwé nerí iníngí imeamíkwí neríná ríxa ewépa míwiáromíníri yaríngí aiwí Jisaso sá maiwí weyagí ²⁵ wiepísaríngíowa nuro saiwíarí níwíro re uríngíawíxíní, “Ámínáoxíní, ríxa níneamíwiáropaxíríní. Arírá neaií.” uríngí ²⁶ o re uríngíní, “Díní onímíápi níkwíroaríngíoyíné pí nání wáyí seainaríní?” nurími níwiápnímearí re ríngíní, “Imíngí tíní iníngí tíní samíngí oweáriní.” ráná re eníngíní. Imíngí píní wíáriní iníngí wíngí mé ríwoáriní nerí níngíá imónáríngíní. ²⁷ Níngíá imónáríngí níwíníro re ríngíawíxíní, “Pí ámáoríání? Imíngí tíní iníngí tíní aríá níwírí samíngí weárfáyoí.” ríngíawíxíní.

Ámá imító xíxéroaríngíwaúmí míxí umáíníngí náníríní.

²⁸ O tíní xegí wiepísaríngíowa tíní oríwámí dání ámá yoí Gadarayí aníyí tíngí e níwíékínímearo ewéyo dání ayoááná ámá imító díní xíxéroaríngí waú –Awaú imító nímonírí sayí e royagí nání ámá óf ayímí mípwaríngíáríní. Awaú xwáripá ámá tayaríngíá tíngí anwí e dání níbirí nawíní óróf níngíro ²⁹ xwamíánf re uríngísisíxíní, “Níáíwí Goríxoyáoxíní, joxí pí neaimíníri bariíní? Goríxo ríwéná ríníngí neaiapínfá síní enáná joxí ríníngí neaiapímíníri ríbaríngíní?” nuríro ³⁰ odípi obaxí bí ná jfámí nírómáná aiwá naríngíá níwíníro ³¹ ríxíngí re uríngíawíxíní, “Joxí míxí níneamáínírnáyí, odípíyo oxíxéroópoyíníri sínwí neanet.” uríngí ³² o “Emaní!” uríngí ámá awaúmí píní níwíárimí odípímí xíxéroáná re eníngíní. Pímaní míwiároními aníngí imegíní wérfáyí ipíyo igwíá nuyírore iníngí nínamíro píyí egíawíxíní. ³³ Píyí éagí odípi awí mearoaríngíáwa sínwí e níwínímí wíngí aní apímí nání mírí nuro odípi iníngí namíápi tíní ámá imító xíxéroaríngíwaúmí ení naní imónírí éfípi tíní nání repíyí wíáná ³⁴ ámá oxí apíxí níngí aní apímí dáníngí Jisasomí wímeaníro nání nuro omí níwíníro ríxíngí “Joxí neneýá xwíá re píní níneawíárimí wí e nání uí.” uríngíawíxíní.

9

Ámá ení níngí sítwímí enómí naní imíxíngí náníríní.

¹ Jisaso ewépámí nípxemoánírí níngweaní nímeámí oríwámí dání níxemoaurí xegí aní ngweaníngípímí níremórí ngweanáná ² re eníngíní. Ámá wa ámá ení níngí sítwímí ení wo íkwíangwíyo níngmáná nímeámí báná Jisaso awa “O ananí naní neaimíxíyíxíríní.” níyáiwíro xíomí díní wíkwíroaríngíá níwíníri ení sítwímí enómí re uríngíní, “Ámá roxíní, joxí ayá sítwí míríropaní. Íwí joxí yaríngípi ríxa yokwarímí sífáriní.” uráná re eníngíní. ³ Ngwí ikaxí eáníngípi mewegíáwa wíngí xwíoxíyo dání díní re nípkíga ugíawíxíní, “Ámá ro ‘Goríxo yaríngípi epaxoníríní.’ níyáiwírí níngíná Goríxomí ríperírí umearíní.” Ínímí dání díní e yáiwíaríngíá nání ⁴ Jisaso díní adadí níwírí níngí nímonírí re uríngíní, “Pí nání segí díníyo dání ‘O Goríxomí ríperírí numerí yaríní.’ níaiwíaríngí? ⁵⁻⁶ Nioní ení sítwímí enómí ‘Díxí íwí yaríngípi ríxa yokwarímí sífáriní.’ uráná soyíné ‘O néní tíngíoríání?’ níaiwíárfíríreoí? Omí ‘Naní nímonírí níwiápnímearí aní uí.’ uráná soyíné ‘O néní tíngíoríání?’ níaiwíárfíríreoí? Íwí yaríngípi yokwarímí níwíiríná ínímí imóníngí nání

e yaiwipaxf mimónini. E neri aiwi áamá imóninóni nání 'O xwá tfo niñwearná eni fwf yarigfapi yokwarimf wiini nání nénf tñjorfaní?' niaiwipftri nání sñwfw nanfpoi." nuriri áamá eni nñni sñwimf enomi re uriniginini, "Joxi niwiápnimeari dixf ikwianwfw nixopemixiri nimeámf ui." urána⁷ o niwiápnimeámf xegf anj e nání uniginini. ⁸ Xegf anj e nání úagf oxf apixf e eptroyf egfáyf sñwfw e niwiniro nání dñj niyeawáiro "Gorixo áamá ro nénf tñjóninñf wimixinñf?" niyaiwiro xfomi yayf seáymf dánf umegfawixini.

Matiyuomi "Nixfdei." urinñf nánirini.

⁹ Jisaso e pñni niwiárimf nurfná áamá wo xegf yof Matiyuoyf rininjo takisf nání nigwf uráparigfá opisf anjfo riwo ñweanagi niwiniro re uriniginini, "Nioni nixfdiméirixini." urfagi o niwiápnimeari númf uxfdiniginini. ¹⁰ Jisaso xegf wiepsariñowa tñni anj Matiyuoyá nání nuro aiwá narfná áamá takisf nání nigwf uráparigfáyf tñni fwf arfki yarigfá winiyf tñni omi niwimearo nawini aiwá narinagfa ¹¹ Parisiowa sñwfw e niwiniro xegf wiepsariñowami re urigfawixini, "Segf searéwapiyarñf ro pí nání áamá takisf nání nigwf nearáparigfá tñni tñni fwf arfki yarigfá tñni nawini niñwearo aiwá narinjo?" urfagfa ¹² Jisaso arfa e niwirf xewaninjo nání "Áamá fwf yarigfáyo arira wiminiro nání weapinorfaní?" oyaiwipoyiniri ewayf ikaxf re uriniginini, "Áamá simixf miyarigfáyf xwirf tñj e nání warigfáraní? Oweoi, simixf yarigfáyfni xwirf tñj e nání warigfáraní. ¹³ E neri aí soyfné nuro xwiyfá enina wfa rókiamoagf Xoseao niriro eanf ript, 'Ridiyowáni Gorixoní nání nífrixini.' minimónarinini. "Áamá wíyo nání ayá nurimixiro arira wífrixini." nimónariní. niriro rfwaminñf eanf apimi fá niroro niñfá imónfpoi. Ayf ript nánirini. Áamá 'Wé róninñf yarñwaénexini.' yaiwinarigfáyo 'Nioni tñaminí bñpoi.' uriminiro nání weapinamaní. 'fwf yarñwaénexini.' yaiwinarigfáyo nání weapinariní." uriniginini.

"Dixf wiepsariñyif aiwá ñwfa miñwirárinayarñoi." urigfá nánirini.

¹⁴ Jono wayf numeaiá warinoyá wiepsariñowa Jisaso tñj e nání niñiro re urigfawixini, "None tñni Parisiowa tñni Gorixo none nání yayf owininiro aiwá ñwfa ñwirárinayarñagwi aiwi dixf wiepsariñowa pí nání aiwá ñwfa miñwirárinñf yarñoi?" urfagfa ¹⁵ Jisaso xewaninjo nání "Omi wa niñkímaná enaná wiepsariñyif dñj sipi niwirfná aiwá ñwfa ñwirárinñf." oyaiwipoyiniri ewayf xwiyfá re uriniginini, "Áamá apixf sñj meáo xegf áamá imónigfáyf tñni ñweanána o nání dñj sipi wipaxf menini. E nero aí áamá wa omi anñmíxaná ina aiwá ñwfa ñwirárinñf." uriniginini. ¹⁶ "Xwiyfá Parisiowa nearéwapiyarigfápi tñni Jisaso sñj nearéwapiyarñfpi tñni kumixipaxf mimónini." oyaiwipoyiniri ámf ewayf ikaxf nuriri re uriniginini, "Áamá wigf sorfa axeninagi niwiniro ná rapirapf sñni mñkarinñf bi nimearo urf of inñumi niñroro gwf kiwearigfámani. E nerfnáyf, igfa eánaná rapirapf sñj pñofapi niñkarinfná uru xwé naxega unfariní. ¹⁷ Ript eni áamá inigf wainf sñj memé wará sixf urfwami iwajfa yarigfámani. E nerfnáyf, memé wará sixfáwá nupyinirfná inigf wainf purf sixfáwá xwirfá ikixéniri e eniginí. Wainf sñjyf memé wará sixf sñjfwami yánáyf, wará tñni inigf tñni niñiaúni nanf eninjo." uriniginini.

Apixf ragf anñf pwarinñf wimi nanf imixiri miál penf wimi nanf imixiri eni nánirini.

¹⁸ Jisaso xwiyfá api sñni e urfná re eniginini. Judayfá rotu anj mewenf wo niñiri Jisaso sñkwf tñj e miñj xwíayo niñwirorí re uriniginini, "Gf miál rixa pearini. E neri aí joxi niñiri wé seáyf e wikwíaráná nanf oeni." urfagi ¹⁹ o niwiápnimeari númf nurf wiepsariñowa eni nawini warfná ²⁰⁻²¹ re eniginini. Apixf wí —Í xegf ragf anñf pwarfná xwiogwf wé wúkaú sñkwf waú múroninñf. Í "Niini oyá iyfayoni amáf

nirónirfná nanj imóniminyírfani?” niyaiwia nibiri ríwíyo nirónapimáná Jisasoyá iyfáyo sírwf jfe amáf róniniginí. ²² Amáf rónfagi Jisaso níkinimóniri ími síjwí níwíniri re uriniginí, “Gf ineyi, ayá síwí miriropani. Jíxi dñj nínkwírorinipimi dáni erfkiemeánfíni.” uráná í ríxa nanj imóniniginí. ²³ Jisaso e dáni nurí rotú anj mewenoyá anj e níremori oxí apíxí epíroyí niyárimáná ñwapé ríro webí ríro nero yaiwíniní yarínagfa níwíniri ²⁴ re uriniginí, “Ríxa peyeápoyí. Miái píyí meníni. Sa sá wentí.” urfagi ayí rípfá nuríro yarínagfa aí ²⁵ níni miái tñj e pñi níwiárimí ríxa nípeyeámáná enáná o nípáwiri miáimí wéyo fá nímaxíriri mfeyoááná re eniginí. Miái wiápnimeaniginí. ²⁶ Í wiápnimeági xwiyfá o éfpí nání xwiyfá anj niyoni rínárimeiniginí.

Síjwí supárigfí waúmi nanj wimixiní nánirini.

²⁷ Jisaso e dáni warfná amá síjwí supárigfíwaú númi nuxídiri rfaiwá re urígfisixini, “Negí mixí ináyí Depitomí xiáwoxiní, yawawi ananí wá yeawianiréini?” nuriri ²⁸ o ríxa anjyo nípáwiri ñweanagi awaú ení nípáwiri wímeááná Jisaso yarínj re winiginí, “Awagwí dñj nínkwírori ‘O ananí síjwí supárigwíyí nanj yeaimixipaxorini.’ rínaiwiariní?” urfagi awaú “Oyí, Ámínáoxini, joxi e epaxoxirini.” urfagi ²⁹ o egí síjwíyo wé fá nuxíriri re uriniginí, “Awagwí dñj níkwíroarigfípa xixeni oimónini.” uráná re eniginí. ³⁰ Awaú síjwí noxoari anígfisixini. Síjwí noxoari anígfí Jisaso arfá jiyikí norí re uriniginí, “Awagwí nioní ealápi amá wíyo áwanj murimepa éisixini.” urfagi aí ³¹ awaú o tñj e dáni nuríná xfo wífpí nání amí amí repíyí níwia emegfísisixini.

Manj pfrónariní womí nanj wimixiní nánirini.

³² Jisaso e dáni warfná amá wí wigí amá imfó dñj xixéronagi nání manj pfrónariní wo Jisaso pwarinje nání nímeámí níbiro wáráná ³³ o imfóyo mixí umáinowáraná manj pfrónarago ríxa xwiyfá rarínagi oxí apíxí e epíroyí egfáyí síjwí e éagi níwíníro ududí nero re níra ugíawixini, “Aga eníná eníná aiwí Isírerene amá wo e yarínagi winagwámani.” níra úagfa aiwí ³⁴ Parisiowa re rígfawixini, “Obo, imfóyo umenweanoyá dñj tñi mixí umáinowárariní.” rígfawixini.

Jisaso amá nání wá wianiní nánirini.

³⁵ Jisaso Judayfá anj xwéyo tñi onímiáyo tñi nemerfná wigí rotú anjyo nípáwiri uréwapiyemerí xwiyfá yayí winipaxípi —Apí Goríxo amá xfo xegí xwioxíyo mímeámí nerí píraniní umenweanípi nání ríninípirini. Apí nání wáf urímerí amá símixí xixegíni yarígfáyo tñi uraní xixegíni imónígfáyo tñi nanj imímiximí wiemerí nerfná ³⁶ amá oxí apíxí epíroyí egfáyí sipísipí xiáwo mayí nerfná úrapí nero dñj símígwá níyiniróniní wiároárinarígfápa yarínagfa níwíniri wá níwianiri ³⁷ amá xwiyfá Goríxoyá wáf urímepírfá nání obaxí mimóninagi nání xegí wiepísarínjyo re uriniginí, “Aiwá omínjyo píripírf inárinagi aiwí amá nípipírfá nání obaxí meníni. ³⁸ Ayínání Goríxomí ríxiní re urífoyí, ‘Amá aiwá apí rímiipírfí nání díxí omínj tñj e nání uowárfírixini.’ urífoyí.” uriniginí.

10

Wáf wurímeiarígfáwami enj síxí weámíxowárirí sekaxí uriri enj nánirini.

¹ Jisaso xegí wiepísarínj wé wúkaú síkwí waú awamí “Awí eánífoyí.” nurímaná awa amá imfó dñj xixéroariníyo mixí umáinowáriríro amá símixí xixegíni yarígfáyo tñi uraní xixegíni imónígfáyo tñi nanj imíxíro epaxí imónírfírxiniri enj weámíxowáriniginí. ² Xegí wáf wurímeiarígfáwa, wé wúkaú síkwí waú imónígfáwa wigí yofí rowariní. Xámíño Saimonorini. Ámí yofí bí Pitaoyí wírinígorini. Xegí xogwáo Adíruorini. Sebediomí xewaxowáú Jemiso tñi xogwáo Jono tñinirini. ³ Píripo tñi Batoromuo tñinirini. Tomaso tñi Matiyuo tñi —O takísí nání nígwí urápagorini.

O tñirini. Arpiasomi xewaxo Jemiso tñi Tadiaso tñirini. ⁴ Saimono —O áma “Émáyo mixí oxídownaneyi.” rarigfáyí tñi nawini nkumixiniri emeagorini. O tñi Isikarioti dání Judaso —O Jisaso nání miyí urinorini. O tñirini. ⁵ Jisaso wé wúkaú síkwí waú awamí nurowáriríná sekaxí nuriri re uriniginini, “Soyíne nuróna émáyíya aní tñimini mupani. Samariayí —Áma ayí Judayí tñi xepixepá rónarigfáyirini. Ayíya aníyo nání eni mupani. ⁶ Soyíne negí Isireriyí —Ayí sipisipí xiáwo píraniní mímearíná ami ami uniamoarininí imónigfáyirini. Ayí tñí e nánini úpoyí. ⁷ Soyíne nuróna wáí re urimerfíni, ‘Gorixo xfo xegí xwioxíyo mímearí níneari neameñweani anwí ayo enagi nání segí íwí yarigfápi ríwímíni nímamoro nisaniro ñweárixini.’ urimero ⁸ áma simixíyo naní imimiximí ero áma péfáyo dñí sixí numímero saiwiári wiro áma peyíyí tñigfáyo wigí wará naní wimixiro imíto dñí xixeroariníyo mixí umátnowáiro emérixini. Soyíne nioni ení eániní anipá ení seaeámixowárfáyí nání soyíne áma simixíyo naní imimiximí níwiríná nígwí nání murípa nero sa anipá naní imimiximí wírixini. ⁹ Soyíne níwaníro neríná nígwí sixí imoariníyo nígwí xwéraní, onimiaraní, nímearo sixí nímero nímearí mupa ero ¹⁰ ía árupianí aí tñi nimaními mupa ero iyí wúkaú raiwakíyí mepa ero síkwí sú niyíniro aiwí ámi waú mímeara ero xoyíwá nímáximí mupa ero érixini. Ayí rípi nánirini. Áma arirá wiarigfómi ananí aiwá míni wiarinagífa nání soyíne ení aiwá ananí seaiapíprífa enagi nání amípi nímearí mupa érixini. ¹¹ Aní xwé bimiraní, onimíá bimiraní, níremoríná áma aní apimí ñweagfáyí áma go go íwí amípi miyariními níwiniríná oyá aníyo nípawiro aní apimí pñi níwiárimí uprífíná nání o tñiní wérixini. ¹² Áma ‘O tñi oweaneyí.’ yaiwífoyá aníyo nípawiríná ayo yayí níwiro “‘Gorixo píraniní oseamenti.’ neaimónarini.’ urírixini. ¹³ Ayí ení yayí níseairo segí pñe arífa seaiprí nání wimónánáyí, soyíne yayí níwiríná uríapi ananí ‘Xe oimónini.’ yaiwírixini. Ayí e míseaiipa seaiánáyí, soyíne yayí níwiríná uríapi ‘Anipá oimónini.’ yaiwírixini. ¹⁴ Áma gíyí gíyí wigí aníyo nání níseaipemeámí mupa ero soyíneyá xwíyífa arífa míseaimónípa ero éánáyí aní iwámíraní, aní apimíraní, pñi níwiárimí nuríná áma e ñweagfáyí ‘Gorixo xeaniní neaikárinífa nání tiyí réoi?’ oyaiwípoyniri segí síkwíyo síkí xéninípi prí wiaikímí níyárimí úrixini. ¹⁵ Nioni nepa searariní, ‘Sífa Gorixo áma niyoní mí ómómiximí eníyimi áma enína aní yoí Sodomíyo ñweagfáyí tñi Gomora ñweagfáyí tñi aga ríkiríto néra wagfáyo Gorixo xeaniní rífa tñí wikárinífa enagi aiwí áma soyíne arífa míseaiífoyá xeaniní ayo wikárinífa axípi xixeni e wikárinífamaní.’ searariní.

“Xeaniní seaiméanfáriní.” uriní nánirini.

¹⁶ “Nioni soyíne sipisipí mixí xixe mepa yarininí imónigfoyíne áma síwí sayiní imónigfáyí tñí e nání searowáriní. Ayínání soyíne nuróna áma ayí nání sígwí tñi úrixini. Sidíri yarinípa dñí émi saímí moro iní xawiówí uyínií bí mé awayini yarinípa ero néra úrixini. ¹⁷ Soyíne nioni níxídariní nání áma wí ía níseaxero negí Judayí áminá xwírixí mearigfáwa tñí e xwírixí seameprí nání seawáiro negí rotú aníyo dání síkwífa ragí puntí nání seawero ¹⁸ soyíne pñe nioníya émáyí arífa egíe dání áwaní uríprí nání gapímanowa tñi mixí ináyowa tñi tñí e níseameámí nuro seawáiro epírfáriní. ¹⁹ E seawáriprífa aiwí ríxa xwíyífa uríprí inánini Gorixoyá dñí tñi uríprí enagi nání ayá síwí nísearorí ‘Aríre uraniréwiní? Pí pí uraniréwiní?’ miyaiwípa érixini. ²⁰ Ayí rípi nání searariní. Awa ríxa xwírixí seamearíná segí dñíyo dání uríprífamaní. Segí séno Gorixoyá kwíyípimi dání uríprífa enagi nání ayá síwí mísearopa érixini. ²¹ Xíráxogwáowá wífo Jisasomi xídariní nání wífo áma wí omí opíkípoyniri miyí uriri xano xewaxo nání miyí uriri níawíyí xaniyaú nání miyí uríro epírfáriní. ²² Soyíne nioni dñí nínikwíro níxídariní nání áma níni símí tñi seaiaprífa aiwí gíyí gíyí sífa yoparípi nioni weapímífáyi nání ení neániro ñweáfáyíne Gorixo ananí yeáyí níseayimíxemeanfáriní.

²³ Anjé bimi niseapikianiro nání númí seaméánáyí, ámí anjé bimi nání éf úfrixíní. Nioní nepa seararíní, 'Isireriyé anjéyo píné nioniyá wíyo síní murínjána ámá imónjáoní weapimfáriní.' seararíní." uríniginí.

²⁴ Jisaso xegé wiepsarínjowa "Omí sípí wikáripfá éjagí nání none ení sípí neaikáripaxfáriní." oyaiwípoyníri ewayé ikaxé re uríniginí, "Wiepsarínjowa wigé uréwapiyarínjomi seáyí e imónarígámaní. Xináiwánínjé nimóniro omínjé wiiarígáwa ení wigé omínjé wiiarígfomi seáyí e wimónarígámaní. ²⁵ Wiepsarínjowa wigé uréwapiyarínjomi téní xixení nimónirfnáyí, ayé apántríní. Xináiwánínjé nimóniro omínjé wiiarígáwa ení wigé omínjé wiiarígfo téní xixení nimónirfnáyí, ayé apántríní. Sénoní ikayíwé imfóyo xiráonínjé imónínjeyí níntrínónáyí, gí niaíwoyfné ení anjé paxé searipfáriní.

"Wáyé wipaxo roríní." urínjé nántríní.

²⁶ "Ámá íwé ínímí dání éfáyfraní, ikayíwé yumfí rfáyfraní, rfwéná nípíní síjání imónínfá éjagí nání ayo wáyé mívipa éfrixíní. ²⁷ Xwíyá amípí nioní ínímí dání áríwíyíná searfápi soyfné ikwáwíyíná áwanjé urífríxíní. Amípí nioní yumfí ikaxé searfápi anjé rikwíyo nixenweámáná áwanjé urífríxíní. ²⁸ Ámá niseapikiróná warání seapikipaxfáriní. Dínjé ení seaxekwapaxé mejagí nání wáyé mívipa éfrixíní. E nerí aí Goríxo wará aí téní dínjé aí téní rfá anínjé wearínjéyo seaikaáripaxé imónínjé nání wáyé wífríxíní. ²⁹⁻³¹ Ámá makerfáyo nání nurfná injé sirfkwá wáú bí nerfná nígwé rfá nínjé bí téní bí yarígáriní. E nerí aí segé séno mívimónípa nerfnáyí, wo ananí niperé xwíyá píeroarínjémaní. Soyfné injé onímíápiamí múrónínjagí nání Goríxo amípí wí mívimeapa oenírí síjwé niseanirfnáyí, wí niseaímeanfá éjagí ámá nání wáyé mepaní. Segé múnjéyo dfá fá ropaxé mimónínjagí aí Goríxo nínjé éjagí nání re yaiwífríxíní, 'O nene nání aga nínjé imónínjagí nání ananí píránínjé neamenínjé.' yaiwífríxíní. ³² Ámá gíyé gíyé ámá yá síjwéyo dání 'Jisomí xídarínjéontríní.' uránáyé nioní ení gí ápo anjénamí njweanoyá síjwéyo dání 'O nioní nixídarínjéontríní.' urimfáriní. ³³ E nerí aí gíyé gíyé nioní nání ámá yá síjwéyo dání 'O nání nioní majfáriní.' uránáyé nioní ení o nání gí ápo anjénamí njweanoyá síjwéyo dání 'O nioní majfáriní.' urimfáriní." uríniginí.

"Kirá míxé nántrínjé imónínjépa nimeámí bínjériní." urínjé nántríní.

³⁴ O ámí re uríniginí, "Nioní nání 'Ámá nýoní píyá wírimfántrí bínjéontríní.' mínaiwipaní. Goríxoyá xwíyá kirá míxé nántrínjé imónínjépa nimeámí bínjériní. ³⁵ Arfá niarígáyé téní arfá múnarígáyé téní Goríxoyá Bíkíyó ntríntrí éántrínjépa xepíxepá orónpoyíntrí nimeámí bínjériní. Xewaxo xanomí símfé téní wirí xemíái xínáímí símfé téní wirí xewaxo xepí xífáímí símfé téní wirí oinípoyíntrí bínjériní. ³⁶ Ámá xwíyá nioniyá nixídarígáyé wigé ámá imónígáyé míxé wimónipfáriní. ³⁷ Ámá gíyé gíyé xanomíraní, xínáímíraní, dínjé síxé uyaránjépímí nioní nýiníní nání mímúrónípa nerfnáyé, ámá nioniyá imónípaxé mimóníní. Gíyé gíyé xewaxomíraní, xemíáímíraní, dínjé síxé uyaránjépímí nioní nínýiníní nání mímúrónípa nerfnáyé, nioniyá imónípaxé mimóníní. ³⁸ Gíyé gíyé 'Jisomí ouxfémíní.' nýaiwirí aí xeanínjé níníro nípikipfrixíntrí múnixídfé éf éfáyé ayé nioniyá imónípaxé mimóníní. ³⁹ Ámá goxé goxé 'Nioní Jisomí dínjé níwíkwírorí nuxídrfnáyé, nípikipfrixíní.' nýaiwirí xewanínjéoxé éf níméntrfnáyé, dínjé nýimínjépi anínjé njwearfá nání mearfámaní. E nerí aí gíyé gíyé éf míménípa nerí 'Nioní Jisomí xídarínjagí nání ámá wí níntrínkírnáyé, ayé anántríní.' nýaiwirfnáyé, dínjé nýimínjépi anínjé njwearfá nání mearfáriní." uríniginí.

"Nípemeámí seaúfá gíyé gíyó Goríxo nanjé wiinfáriní." urínjé nántríní.

⁴⁰ O ámí re uríniginí, "Gíyé gíyé soyfné wáf urímearfná arfá niseairo nanjé niseairónáyé nioní searowárinjagí nání niontrínjé níro Goríxo

n̄rowárénap̄iñom̄t̄n̄iñf̄ en̄i wiro yar̄iñoi. ⁴¹ Ámá giȳf̄ ámá wo Gor̄ixoyá w̄fá rókiamoar̄iño en̄agi nán̄i ‘Ámá ro Gor̄ixoyá w̄fá rókiamoar̄iñor̄f̄ani?’ n̄iyaiwiri n̄ipemeám̄i xeḡf̄ an̄f̄yo nán̄i úoȳf̄ r̄f̄wéná Gor̄ixo xeḡf̄ w̄fá rókiamoar̄iḡf̄ayo yaȳf̄ n̄iwir̄i ayá r̄im̄ixar̄iñf̄p̄i m̄in̄i win̄f̄apa ax̄f̄p̄i e win̄f̄ar̄in̄i. Giȳf̄ ámá wo wé rón̄iño en̄agi nán̄i ‘Ámá ro wé rón̄iñor̄f̄ani?’ n̄iyaiwiri n̄ipemeám̄i úoȳf̄ r̄f̄wéná Gor̄ixo ámá wé rón̄iḡf̄ayo yaȳf̄ n̄iwir̄i ayá r̄im̄ixar̄iñf̄p̄i m̄in̄i win̄f̄apa ax̄f̄p̄i e win̄f̄ar̄in̄i. ⁴² Ámá giȳf̄ giȳf̄ soȳf̄né nion̄iyá seaiap̄isar̄iñḡoȳf̄né en̄agi nán̄i iniñḡf̄ im̄iñf̄ r̄iñf̄ kap̄ix̄f̄ wá seaiapan̄áȳf̄ Gor̄ixo ‘Om̄i w̄im̄iḡin̄i.’ yaiw̄if̄p̄i an̄ipá imón̄in̄f̄aman̄i. Oweo! Nion̄i nepa searar̄iñin̄i, ‘Gor̄ixo m̄in̄i win̄f̄ar̄in̄i.’ searar̄iñin̄i.” ur̄iñin̄iḡin̄i.

11

Jono Jisasom̄i yar̄iñf̄ wip̄isi nán̄i uowár̄iñf̄ nán̄ir̄in̄i.

¹ Jisaso xeḡf̄ wiep̄isar̄iñf̄ wé wúkaú s̄ikw̄f̄ waú awam̄i sekax̄f̄ e nur̄f̄isáná uréwap̄iyemer̄t̄ wáf̄ ur̄imer̄t̄ em̄in̄ir̄i nán̄i e dán̄i p̄f̄n̄i n̄iwiár̄im̄i Judaȳf̄ an̄f̄ am̄i am̄i ikw̄f̄rón̄iñf̄yo nán̄i un̄in̄iḡin̄i.

² Jono waȳf̄ numeaiia war̄iño gw̄f̄ n̄iñweámáná ar̄fá re win̄in̄iḡin̄i, “Jisaso e yar̄in̄i. E yar̄in̄i.” rar̄iñaḡf̄a ar̄fá n̄iwir̄i x̄fo xeḡf̄ wiep̄isar̄iñf̄ȳf̄ waúm̄i Jisaso t̄ñf̄ e nán̄i uowáráná ³ awaú nuri yar̄iñf̄ re wiḡf̄isix̄in̄i, “Jono ‘Ámá wo r̄f̄w̄f̄yo bin̄f̄ar̄in̄i.’ rar̄iñox̄ir̄ani? Wen̄iñf̄ ner̄i ñweaan̄i nán̄i wo s̄in̄i r̄f̄a bar̄in̄i?” ur̄f̄aḡf̄i ⁴ Jisaso re ur̄iñin̄iḡin̄i, “Awagw̄i nuri am̄ip̄i nion̄i yar̄f̄ná s̄iñw̄f̄ nan̄f̄ip̄i t̄ñi ar̄fá níñip̄i t̄ñi nán̄i rep̄iȳf̄ n̄iwiri áwan̄f̄ urémeápiȳi. ⁵ Nion̄i yar̄f̄ná ámá s̄iñw̄f̄ supár̄iḡf̄áȳf̄ s̄iñw̄f̄ oxoaro s̄ikw̄f̄ ik̄f̄ eḡf̄áȳf̄ nan̄f̄ nimón̄iro an̄f̄ ero peȳiȳf̄ t̄f̄ḡf̄áȳf̄ wará nan̄f̄ in̄iro ar̄fá p̄f̄rón̄iḡf̄áȳf̄ ar̄fá ero péf̄áȳf̄ wiáp̄f̄n̄imearo ámá uȳipeaȳf̄ xw̄iȳf̄á yaȳf̄ win̄ipax̄f̄ none wáf̄ nemerane urar̄iñwáp̄i ar̄fá wiro yar̄iñaḡf̄a nán̄i Jonom̄i áwan̄f̄ e urémeápiȳi. ⁶ R̄ip̄i en̄i ‘Nion̄i nán̄i ámá go go s̄im̄f̄ t̄ñi wik̄f̄ d̄iñf̄ “O pí r̄f̄a yar̄in̄i?” m̄in̄iaiwipa ner̄f̄n̄áȳf̄, yaȳf̄ owin̄in̄i.’ urémeápiȳi.” nurowár̄ir̄i ⁷ awaú r̄ixa gw̄f̄ an̄f̄ Jono ñweañiwá t̄ñf̄ e nán̄i war̄f̄ná ámá ox̄f̄ ap̄ix̄f̄ e ep̄f̄roȳf̄ eḡf̄áȳf̄ Jono nán̄i re ur̄iñin̄iḡin̄i, “Seȳf̄né ámá d̄iñf̄ meañe nán̄i nur̄f̄ná pí ámáyo win̄an̄iro waḡf̄ar̄in̄i? Ámá sam̄iñf̄ im̄iñf̄ on̄im̄iápi ner̄i aí r̄f̄w̄f̄ f̄w̄f̄ apax̄f̄ mé win̄w̄f̄ yar̄iñf̄pa yar̄iñf̄ wom̄i s̄iñw̄f̄ win̄an̄iro waḡf̄ar̄ani? Oweo! ⁸ E ner̄i aí pí ámáyo win̄an̄iro waḡf̄ar̄in̄i? Ámá rap̄irap̄f̄ yarapaȳf̄ en̄f̄ wú ȳin̄iñf̄ wom̄i s̄iñw̄f̄ win̄an̄iro ámá d̄iñf̄ meañe waḡf̄ar̄ani? Oweo! Ámá rap̄irap̄f̄ yarapaȳf̄ nan̄f̄n̄i n̄iyin̄iro m̄ix̄f̄ in̄áȳȳf̄yá an̄f̄yo ñweaar̄iḡf̄ar̄in̄i. ⁹ E ner̄i aí seȳf̄né pí nán̄i ámá d̄iñf̄ meañe nán̄i waḡf̄ar̄in̄i? Gor̄ixoyá w̄fá rókiamoar̄iñf̄ wom̄i s̄iñw̄f̄ win̄an̄iro waḡf̄ar̄ani? Oyi, e ner̄i aí ‘O Gor̄ixoyá w̄fá rókiamoaḡf̄áȳf̄ t̄ñi x̄ixen̄i imón̄iñoman̄i. Seáȳf̄ e múroñor̄in̄i.’ searar̄iñin̄i. ¹⁰ Xw̄iȳf̄á Gor̄ixo xewaxom̄i ur̄iñf̄p̄i w̄fá rókiamoaḡf̄ Marakaio n̄iwur̄iyir̄i r̄f̄wam̄iñf̄ ean̄f̄ r̄ip̄i, ‘Ar̄fá eñ. Gor̄ixon̄i ḡf̄ xw̄iȳf̄á yan̄f̄ wiowár̄im̄f̄áo jox̄i ḡf̄ íwoxi xám̄i r̄imean̄i nán̄i uowár̄im̄f̄ar̄in̄i. O jox̄i nán̄i ámáyo nur̄ir̄f̄ná óñiñf̄ simoin̄f̄ar̄in̄i.’ n̄ir̄ir̄i r̄f̄wam̄iñf̄ ean̄f̄ ap̄i Jono nán̄i r̄in̄in̄i. ¹¹ Nepa searar̄iñin̄i, ‘Jono ámá ar̄f̄owayá xw̄fá piax̄f̄yo dán̄i iwiaron̄f̄oȳi rar̄iḡfo nán̄i óñiñf̄ imoño en̄agi nán̄i ámá n̄ñi aiw̄i wo Jonom̄i seáȳf̄ e imón̄in̄i x̄ir̄iḡf̄ámani. E ner̄i aiw̄i giȳf̄ giȳf̄ nion̄i n̄ix̄f̄d̄iro Gor̄ixoyá xwiox̄f̄yo páwiro yar̄iḡf̄áȳf̄ xw̄iȳf̄á nion̄i nán̄i wáf̄ nur̄imeip̄f̄r̄p̄i Jono wáf̄ ur̄imeñf̄pim̄i seáȳf̄ e imón̄iñaḡf̄ nán̄i ámá aȳf̄ on̄f̄p̄i aiw̄i Jonom̄i en̄i seáȳf̄ e wimón̄iñoi.’ searar̄iñin̄i. ¹² Jono waȳf̄ n̄ineameaia war̄iño xw̄iȳf̄á ‘Gor̄ixo xwiox̄f̄yo m̄imeám̄f̄ n̄ineair̄i neameñwean̄f̄a nán̄i ámá wo uowárénap̄in̄iñoi.’ iwam̄f̄o sear̄iñin̄a dán̄i ámá uȳf̄niñf̄ yar̄iḡf̄áȳf̄ ‘Gor̄ixoyá xwiox̄f̄yo ar̄ige páwian̄iréw̄in̄i?’ n̄iyaiwiro p̄f̄r̄f̄ f̄kwieám̄f̄ néra páwian̄iro yar̄iñoi. ¹³ ñw̄f̄ ikax̄f̄ Moseso n̄ir̄ir̄i ean̄f̄p̄i t̄ñi w̄fá rókiamoaḡf̄áwa n̄ir̄iro eaḡf̄ap̄i t̄ñi Gor̄ixo xwiox̄f̄yo m̄imeám̄f̄ ner̄i seameñwean̄f̄a nán̄iȳf̄ w̄fá n̄irókiamóa n̄ib̄iro Jono yopar̄f̄ o ax̄f̄p̄i r̄iñf̄r̄in̄i. ¹⁴ Eñin̄a w̄fá rókiamoaḡf̄áȳf̄ wo re r̄iñf̄p̄i, ‘Gor̄ixo xwiox̄f̄yo m̄imeám̄f̄ ner̄i neameñwean̄f̄ap̄i r̄ixa nimón̄im̄in̄ir̄i an̄w̄i e eñánáȳf̄ ámá wo w̄fá rókiamoaḡf̄

Iraijaóniḡ imóniḡ wo biníáriní. rihḡpi tñni xixeni Jono rixa biḡtrini. Seyíne omi nímimíníráyí, o Iraijao imóniḡpa imónimínirí enḡtrini. ¹⁵ Aríá tḡḡáyíne píraníḡ nioniyá xwiḡápi aríá eríini.

¹⁶ “E nerí aí pí ewayí xwiḡá nísearirí re searimíini, ‘Ámá agwi ríná ḡweagíáyíne ayíniḡ imóniḡoí.’ searimíini? Seyíne niaíwí rípiániḡ imóniḡoí. Niaíwí bíbia makeríá tñḡ e éf níḡwearo bíbia tñni nífá yaníro neríá ríaiwá re uraríḡoí, ¹⁷ ‘Nene seyíne simíníḡ epíri nání sonḡ eaaríá seyíne simíníḡ méoi. Nene seyíne ḡwapé ríprí nání ḡwapé ráná ḡwapé sanḡ mínearápaoí.’ E uraríá niaíwí aníḡ winaríḡpia yapí imóniḡoí. ¹⁸ Ayí rípi nání seararíḡini. Jono níbiríá aiwá ámá wimónaríḡpi tñni iniḡḡ wainí tñni míní ḡwá ḡweanáná ámá wí dñḡ mamó o nání ‘Imíó dñḡ xixéronḡ nání yaríni.’ raríḡoí. ¹⁹ Ámá imóniḡáoni níbiríá aiwá iniḡḡ amípi ananí naríá ámá wí ‘Ámá royí aiwá tñni iniḡḡ wainí tñni ríwí enḡ nerí ayá wí naríḡoríni. Ámá takisí nání níḡwí nearáparíḡáwa tñni íwí néra waríḡá wíníyí tñni níkumíxínirí emearíḡforíni.’ raríḡáríni. Agwi e níriro aí idáná nioní yaríḡápi tñni Jono yaríḡpi tñni aiwániḡ ná wéánáyí re rípríáríni, ‘Ámá imóniḡo tñni Jono tñni Goríxoyá dñḡ tñni nanḡ yagíriní.’ rípríáríni.” uríḡnigíni.

Anḡ bí bimi ḡweáyí xíomí dñḡ míwíkwíroaríḡá uréwapíyíḡ nániríni.

²⁰ Jisaso e nuríísáná ámá e epíroyí egíáyo nurííná anḡ o emímí obaxí wíwapíyíḡpi yoí níriḡi ámá ayo ḡweagíáyí wigí íwí yaríḡápi ríwímíní nímamoro nísaníro mñḡweá éagíá míxí nuríí ²¹ re uríḡnigíni, “Korasíníyo ḡweáyíne aweyí! Sfá wíyi seyíne majíá seaóríníáríni. Goríxo xeaníḡ ríá tñḡ seaikáríníá enḡḡ nání dñḡ sípi oseainíni. Betísaida ḡweáyíne aweyí! Sfá wíyi seyíne ení majíá seaóríníáríni. Ayí rípi nániríni. Emímí segí anḡyo seaíwapíyíḡpi émáyí anḡ yoí Taiayí ríníḡyo tñni Saidoníyí ríníḡyo tñni níwíwapíyí ríḡwíríyí, ámá anḡ apiaúmi ḡweáyí eníá wigí íwí yaríḡápi nání piáxí níweáníro ayá fá níxíríníro nání iyfá íríkwí pániro ríá uráwíyo iwíéáníro yanírí egíáríni. ²² Nepa seararíḡini. Sfá Goríxo ámá níyoní mí ómómíxímí eníáyimí ámá Taia ḡweáyo tñni Saidoní ḡweáyo tñni winíápa axípi seainíámani. Seyíneyá seáyí e imóníni. ²³ Kapaneami ḡweáyíne ení ‘Goríxo anḡnamí nání níneaménapíníáríni.’ ríyaiwiaríḡoí? Oweoi! Ríá aníḡ wearíḡyo nání wepríáríni. Emímí nioní segí anḡ e seaíwapíyíḡpi eníá Sodomí ḡweáyí, ríkíkíríó yaríḡáḡa Goríxo ríá mamówaríḡyí ríḡwí nínaníro ríḡwíríyí, ayí nísaníro agwí ḡweanwá re nání níḡweaxa baníro egíáríni. ²⁴ Nepa seararíḡini. Sfá Goríxo ámá níyoní mí ómómíxímí eníáyimí Sodomí ḡweaagíáyo winíápa xixeni axípi seainíámani. Seyíneyá seáyí e imóníni.” uríḡnigíni.

“Nioní tífáminí níbiríánáyí, dñḡ emímówarí inípríáoí.” uríḡ nániríni.

²⁵ Jisaso e nurímáná Goríxomí xwiḡá rírímí níwiríá re uríḡnigíni, “Gf ápoxíni, Ámíná anḡna imíxírí xwíá imíxírí nerí tíḡoxíni, xwiḡá nioní uraríḡa rípi nání ámá ‘Nioní níḡóniríni. Go níréwapíyíníḡoí?’ yaiwinaríḡáyo yimárorí ámá niaíwí onímíápi yapí ‘Aníḡ oníréwapíyípoí.’ yaiwinaríḡáyo wíá urókiamorí éagí nání yayí seáyimí dání orímémíní. ²⁶ Ápoxíni, joxí e simónaríḡḡ nání díxí dñḡ tñni e imóníni.” nuríí ²⁷ ámáyo re uríḡnigíni, “Gf ápo xwiḡá amípi oyá nípiní bí yumí míní nípiní fáníḡ níepíxíniasíníriní. Ámá níní aiwí wo xegí dñḡ tñni xewaxoní nání níḡfá mimóníni. Gf áponí níḡfá imóníni. Ámá wo xegí dñḡ tñni gf ápo nání ení níḡfá mimóníni. Xewaxoníní níḡfá imóníni. E nerí aí ámá xewaxoní ‘Gf ápo nání xe níḡfá oimónípoí.’ níyaiwirí o nání wíá wókímíxaríḡáyí ayí ení gf ápo nání níḡfáriní. ²⁸ Ayínání sekaxí ‘Rípi époyí. Rípi époyí.’ níriḡa unḡpi píraníḡ ouxídímínirí neríá sanḡ xwé nímeáríniḡ nímeámí nuro aníḡ seainaríḡyíne, nioniyá dñḡ tñni sá ḡweapíri nání nioní tífáminí bípoí. ²⁹ Nioní ámá nípenioní nímonírí seáyí e mimónaríḡáoni enḡḡ nání sanḡ nioniyá íkíáníḡ xwanwí níkwónímí nuríánáyí nioní

searéwapiyáná segí dñj emimówárt iniptráoí. ³⁰ Ayí rípi nání seararññí. Xwiytá nioniyá sanñññí nimeámi uptrípi ayí sanñ seainñmenññí. Nayí seainñ enjagí nání ananñññí.” urññññí.

12

“*Sabarfáyo* ñwárññí.’ rññññíyo pí nání xórórt yarññí?” urññññí nánñññí.

¹ Íná Sabarfá wiyimi Jisaso tññi wiepñsarññowa tññi óf wít omññí áwinññi inñññyo nuróná wiepñsarññowa agwí wíagi wít siyí sññí yiyíññí yarññagñá ² Parisiowa sññwí e ñwñññro omí re urññññawixññí, “Dixí wiepñsarññowa ‘Sabarfáyo ñwárññí.’ rñññññyo aiwá pí nání miarñññí?” urññññí aí ³ Jisaso re urññññññí, “Enññá negí mññí ináyí Depito tññi xegí ññkumññññññi emearññññá tññi agwí wíáná egññápi Gorññoyá Bìkwññyo rññwamñññí ññññññí eánññññpi sññi fá mññroarñññí reññí? Oweoí, soyññé fá ññrooro aiwí dññí ñññkññññí mññmoarñññí. ⁴ Depito senññá aññí Gorññxo nánñí aiwá peaxí tarññññíwamññí ññpáwiri bisññkerññá Gorññxo nánñí peaxí tarññññápi o tññi xegí áamá tññi nánñí ‘Ñwárñññí.’ rññññññpi —Api ‘Sa apaxññpánñññí imónñññññáwanññí ananññí ññpaxñññññí.’ rññññññpiñññí. Bisññkerññá api apaxññpánñññí imónñññññí xwéu umealáná Depito nuráññññí ññfagí aiwí Gorññxo mññí bí murññññññí. ⁵ Ñwí ikaxí eánñññññyo dánñí re rññññññpi enññí sññi fá mññroarñññí reññí, ‘Sabarfáyo apaxññpánñññí imónñññññáwanññí aññí Gorññxo nánñí rññññññyo yarñññññíwamññí ññpáwiro rññññññyo neróná sññá “Omñññññí ñññññí ñwárñññññí.” rñññññññi xórórt nero aiwí xwiytá meárñññññññámanññí.’ ññññññññí eánñññññpi fá mññroarñññí reññí? Soyññé fá ññrooro aiwí sññi ñññkññññí dññí mññmoarñññí. ⁶ Apaxññpánñññí imónñññññáwanññí Sabarfá ayimi xórórt nero aiwí aññí Gorññxo nánñí rññññññyo yarñññññíwamññí dánñí nero nánñí xwiytá mññmeárñññññi yarññññññí. E nerí aiwí áamá wo re roññí royí aññí rññññññyo yarñññññíwamññí seáyí e múronññí.” xewanñññññí nánñí e nurñññññí ⁷ áamá re urñññññññí, “Soyññé xwiytá Gorññxo rñññí, Bìkwññyo eánñññññí rñññí ‘Nionññí áamá wí wíyo wá ññwianñññññí arññá owípoynñññññí nánñí ññmónarñññññí. Nionññí nánñí rññññññyoánññí onññpoynñññññí nánñí mñññimónarñññññí.’ rñññññññí e ññññññññí eánñññññí api nánñí soyññé dññí ññmoro fá ñññññññro sñññwññññí, áamá nionññyo rowamññí, wianññññowa xwiytá meárñññññññá mññmónñññññá rowamññí xwiytá uxekññññmoanññro éñññámanññí. ⁸ Áamá imónñññññáwanññí Sabarfá xiáwonññí enjagí nánñí ‘Sabarfáyo ayí ananñññññí.’ rñññññññí imónñññññáwanñññññí.” urñññññññí.

Wé kñññññí enññí womññí naññí imñññññí nánññññí.

⁹ O e dánñí pññí ññwianñññññí nurí wigí rotú aññí wíwamññí ññpáwiri ññweaññññá re enññññññí. ¹⁰ Áamá wé kñññññí enññí wo e ññweaññññí Parisiowa Jisasonññí xwiytá meárñññññí nánñí yarñññí re wigñññññí, “‘Negí “Sabarfáyo ñwárñññññí.” rñññññññyo áamá sññmñññññyo naññí ññmññññññá xórórt meparñññññí.’ rññññññññí?” urññññññí ¹¹ o xixewisññí ikaxí re urñññññññí, “Soyññé woxí, sipññsipí wo tñññoxí Sabarfáyo sipññsipo xwárñññññyo piéróanáyí, sipññsipomññí mññmññxearñññññí? Oweoí, apaxí mé mññxearññññññí. ¹² Áamá sipññsipí tññi xixenññí mññmónñññññáwanññí Sabarfáyo aí áamáyo naññí ññwimññññññá, ayí ananñññññí.” nurñññññí ¹³ wé kñññññí enññomññí re urñññññññí, “Dixí wé irú pññmñññí.” urññññññí áamá wé irú pññmññññá wé naññí wññññññí axññpi imónñññññññí. ¹⁴ Naññí wññññññí axññpi imónññññññí Parisiowa ññwianñññññí meámi ññpeyearo wáññí e dánñí omññí pññkianññro nánñí meaxí meñññññí.

Gorññxo Rñññññí nánññññí.

¹⁵ Jisaso Parisiowa xñño nánñí meaxí mearñññññí nánñí ñññññá ññmónñññññí nánñí e pññí ññwianñññññí nurí oxí apñññí obaxí númññí xññdarñññññí sññmññññí egññá ññyonññí naññí imñññññí nerñññá ¹⁶ áamáyo áwanññí urñññññññññññí “Nionññí siññápi nánñí áwanññí murññmepa époynññí.” urayñññññññí. ¹⁷ Xwiytá Gorññxo rñññí wññá rókiameagññí Aisaiao ñññññññí rñññwamññññí eaññí rññpi xixenññí imónñññññá nánñí Jisaso e enññññññí, ¹⁸ “Arññá époynññí. Áamá ro gññí omñññññí ññiarñññññí imónñññññá nánñí rñññññá. Gññí dññí sññí uyñññññí. Gññí kwíyí enññí omññí wíáná

émáyf ‘E nerfná wé rónñf Gorixo wimónarñfpí imónanfwárfani?’ yaiwipfrí nání wáf urepearñfárñí. ¹⁹ O nñpeniorñí. Ámá wí tñní xixewiámf nñrññí wíyo xwamiánf nñwirí enfámání. Sfmf ófyo dání xwamiánf yarñgagí wññpfrfámání. ²⁰ O ámá enñf samññf nñwémí emearñgagí nñwññrñfná sñxí mññf eaaroarññwánññf imónñgagí nñwññrñfná wíyo fá wekñmñxññfámání. O ámá wí ramñxí gwí ápiáwí wearññfrí rñxa nñyupárñmñññf yarñññññf imónñgagí nñwññrñfná fá supñmñxññfámání. Xegf e enfápa arfkí néra nñúsáná wé rónñf xfo yarññfpí seáyí e imónñfárñí. ²¹ Émáyf ‘O arñrá neañwññññí.’ nñyaiwiro omí dññf ukñkayopfrfárñí.” Xwiyfá Gorixo e rññfpí xixení imónñfá nání Jisaso nemeñfná axfpí e enñññññí.

“Oboyfá dññfyo dání yarñí.” rñgfá nánññí.

²² Ámá womí imfó dññf xixéronáná manñf pñronññí sññwí supárññí enñomí Jisaso tññf e nání nñméra nñbñro wáraná Jisaso imfó mñxí numáñnowárññí píránññf wimñxáná o xwiyfá rññí sññwí anññí enññññí. ²³ E éaná oxí apñxí obaxí e epñroyf egfáyf ududf niga nuro re rñññfawixññí, “‘Ámá royf ámá yeáyf neayimñxemeanfá nání arñwayá xwíá piaxfyo dání iwiaronñoyf rarññwáo, negf mñxí ináyf Depitoyá xiá-worññí.’ rñyaiwiarññwññí? Oweot, omaní.” rññarññgá ²⁴ Parisiowa arfá e nñwiro re rñgfawixññí, “O imfó xñráonññf imónñño —O xegf yoí bñ Bieseuroyf rñññññí. Oyá dññfyo dání Jisaso imfó mñxí umáñnarññññí.” rarñfná ²⁵ Jisaso awa e rññarññgá dññf adadf nñwirí nññfá nímónññí xixewisf ikaxf re urñññññí, “Ámá gwí axfrí xepñxepá nñronñro mñxí nññronáyf ayf anñf mñwiárekñxññpaxfrññí. Ámá anñf bímí ñweáyfrání, anñf wíwámí ñweagfáyrání, ení xepñxepá nñronñro mñxí nññronáyf, axfpí anñf mñwiárekñxññpaxfrññí. ²⁶ Nioní Obo —Oyá yoí bñ Setenoyf rñññññí. Nioní oyá dññfyo dání xegf imfóyo mñxí numáñnowárññfnáyf, axfyf rñxa xepñxepá nñronñro nání arñge nero enñf neánñro ropfráoí? Oweot. E nero aiwí soyfné nioní nání re rarññoi, ‘Setenoyá enñf eánñfyo dání imfó mñxí umáñnowárarññí.’ rarññoi. ²⁷ Nioní imfó xñráonññf imónñño, Bieseuroyf dññfyo dání imfó mñxí numáñnowárññfnáyf, segf wiepñsarñgfáyf dññf goyáyo dání mñxí umáñnowárarñgfárññí? Ayf awa re rarñgfárññí, ‘Gorñxoyá dññfyo dání mñxí umáñnowárarññwárññí.’ rarñgfáyf nání awa xwiyfá seamearñpfrfárññí. Nioní segf wa yarñgfápa yarññgagí aiwí soyfné pí nání nñxekwñmoarññoi? ²⁸ E nerí aí nioní kwíyf Gorñxoyáfpí tññí imfó mñxí umáñnánáyf, dññf re yaiwirññí, ‘Gorñxo xwioxfyo mñmeámf nerí neameñweaní rñxa írññí?’ yai-wirññí.” nurññí ²⁹ “Obo enñf eánñño aiwí Jisaso seáyf e imónññññí.” oyaiwípoyñññí ámí xixewisf ikaxf re urñññññí, “Ámá wo enñf eánññf woyá amñpí fwí meámññrñfná xámí xñomí fá nñxñññí gwí nñjárñmáná ananí nñpáwirí xegf amñpí meanñññí.” nurññí ³⁰ ámá nññí Jisasomí dññf wñkwñroro xfdñro epñrñxñññí pñrñf raklámf wianñro yarñgfáyf nání ewayf xwiyfá rñpí urñññññí, “Ámá nioní tñámññí mímónñgfáyf, ayf nioní tññí mñxí imónññwáyfrññí. Ámá nioní tññí sipñsipf awí mearñpa yarñgfáyf sipñsipf xfdñxfdowarf yarñgfáyrññí.” nurññí ³¹ re urñññññí, “Ayñnání nioní re seararñññí, ‘Pí pí fwí yarñgfá tññí ámá wíyo pí pí rñperñf umeararñgfá tññí Gorñxo ananí yokwarñmí nñwiirñ aiwí ámá gñyf ámá wo Gorñxoyá kwíyf tññí yarññgagí nñwññrñfná rñperñf numerí “Ayf kwíyf Gorñxoyáfpí tññí mñyarñññí.” umearfáyo Gorñxo yokwarñmí wiipaxf menññí. ³² Ámá gñyf gñyf ámá imónññáoní pñné sipí nññññí aiwí Gorñxo ananí yokwarñmí wiñfárññí. E nerí aiwí gñyf gñyf Gorñxoyá kwíyf nání pñné sipí rfáyf agwí rññarññí, ná rñwñyoraní, Gorñxo yokwarñmí wiñfá menññí.’ seararñññí.” urñññññí.

“Íkfá sogwí nanñf wearññfnánññf imónñññí.” urñññññí nánññí.

³³ Awa “Jisaso nanññí yarññgagí nání ‘Oboyfá dññfyo dání yarñí.’ rñpaxf mímónññí.” oyaiwípoyñññí ámí xewanñño nání ewayf ikaxf rñpí nurññí re urñññññí, “Soyfné íkfá wñna sogwí nanñf weñgagí nñwññrñfná ‘Íkfá nanññarññí.’ rñrññí. Íkfá wñna sogwí sipí weñgagí nñwññrñfná ‘Íkfá rñna sipññarññí.’ rñrññí.” nurññí ³⁴ mñxí re urñññññí,

“Weaxfá miáoyfné, rixa sipíni imóniñagfá nání arige nero pfné nañf rípráoi? Oweoi, ámá pí pí diñf aumaúmí inigtáyf e dání rarigtá enagi nání soyfné pfné nañf wí rípxf meníni. ³⁵ Ámá nañfyf wigf ayá tñfipi mearigtápa diñf nañfni aumaúmí niníro nání xwiyfá nírífná nañfni rarigtáríni. Ámá sipíyf sipí náníni diñf nímoro aumaúmí niníro nání xwiyfá nírífná sipíni rarigtáríni. ³⁶ Nioní re seararíñíni, ‘Goríxo ámá niyoní mí ómómíximí nerí xwíríxf nímerfna sipí ikaxf amípi úrapí rarigtá nfní nání yaríñf imímí wiarfna e dání uríprfáríni. ³⁷ Goríxo sewaniñoyfné rarigtáyo dání xwíríxf níseamerí re searínfáríni, “Xwiyfá tñnoxíriñí. Xwiyfá mayoxíriñí.” searínfáríni.” uríñinígníni.

Ekíyíñf nání ríxiñf urígfá náníriñí.

³⁸ E urfagi ñwf ikaxf eániñfipi mewegfá wa tñni Parisi wa tñni re urígfawixíni, “None “Goríxo rírowárenapiñoxírfani?” yaiwiani nání añfnami dñf ekíyíñf bí neáiwapiyíni.’ neaimónaríni.” urfagfá aí ³⁹ o re uríñinígníni, “Seyfné agwf ríná ñweagfáyfné, Goríxomí rfwímiñí nímamoro segf ñwfáí ríniñfipi tñni fwíniñf niga uro niga bíro yarígfáyfné ekíyíñf nání reaxf níseainíri seaimónaríñagi aiwí ekíyíñf wfá rókiamoagf Jonao enípiñí seáiwapiyimígníni. ⁴⁰ O peyf xwé womí agwíyo íniñí íniñáná sfá wíyáú wíyi óriñfpa ámá imóniñáoni xwfáyo íniñí weñáná sfá wíyáú wíyi nóriñfáríni. ⁴¹ Ámá eníñá añf yoí Ninipayí ríniñfyó ñweagfáyf — Ayf Goríxoyá wfá rókiamoagf Jonao Goríxoyá xwiyfá wáf uríméáná ayf wigf fwf egfápi rfwímiñí nímamoro nísaníro ñweagfáyfíriñí. Ayf ámá woní Jonaomí seáyí e imóniñáoni re éf nírómáná seararíñagi aiwí seyfné arfá mñiaríñagfá nání ámá Ninipayí ñweagfáyf sfá Goríxo ámá niyoní mí ómómíximí enfáyimi níwiápnímearo xwiyfá seameáríprfáríni. ⁴² Goríxo ámá niyoní mí ómómíximí enfáyimi apíxf eníñá Sibayf añfyó meñweañí —Í míxf ináyf Soromono níjfé seáyí e nímoníri ríriñf yarfná arfá wimíniñí nání añf aga ná jfami dání bíñíriñí. Í ámá woní Soromonomí seáyí e imóniñáoni re éf nírómáná seararíñagi aiwí seyfné arfá mñiaríñagfá nání í sfá ayimi níwiápnímearí xwiyfá seameáríprfáríni.” uríñinígníni.

Imfó xegf wíniyo wirímeanf náníriñí.

⁴³ Ámá ayf “Nene Jono nearáná saníñf onímiápi nerane aiwí imfó xíxéroaríñf róníñf imónanígníni.” oyaiwípoiñíriñí ámí xíxewísf ikaxf bí nuríri re uríñinígníni, “Imfó xíxéroaríñfyf míxf umáinowáraná ámá womí pfní níwiárimí nurfná inígf mayfmi ‘Ge ge sá onweámiñí?’ níyaiwia nemerí pfa nímegíniñméfsáná ⁴⁴ re yaiwiaríñíriñí, ‘Gf ámí añf axf pfní níwiárimí bíñaé nání oumíni.’ níyaiwimi nurí añf ríxa síf peáríniñí píraníñf imíxaríniñí yaríniñagi níwiniñí stíni anfá imóniñagi níwiniñí nání ⁴⁵ ámí nurí imfó wé wfúmi dñf wáú fwf neróná xfómi seáyí e múro ro egfáyo níwirímeámi nuro axomí níxíxéroro e ñweaarígfáríni. Xámí sipí imónago aí ináyf aga sipí ikeamóníñfíriñí.” uríñinígníni.

Jisasomí xínái tñni xogwáowa tñni náníriñí.

⁴⁶ Jisaso stíni ámá xfo tñf e epfroyf egfáyo xwiyfá urarfná re enígníni. Xínái tñni xogwáowa tñni níbíro “Omí ge dání xwiyfá uraníréwíni?” níyaiwíro bíaníríwámíni roñáná ⁴⁷ ámá wo re uríñinígníni, “Aí, díxf rínái tñni rígwáowa tñni joxí xwiyfá ríraníro nání wáf e bíraiyf roñoi.” urfagi aiwí ⁴⁸ o re uríñinígníni, “Ayf neparíni. Gf inókí tñni gwfáowa tñni wáf e níro ro aiwí ámá aga gf inókíwa gwfáowa imónígfáyf ayf gíyíriñí?” nuríri ⁴⁹ xegf wiepísaríñfyó wé áríxá níwirí ámá omí re uríñinígníni, “Gf inókíwa gwfáowáníñf imónígfáyf ámá tf ñweagfáyfíriñí. ⁵⁰ Ayf rípi náníriñí. Ámá gíyf gíyf gf ápo añfnami ñweaño wimónaríñfipi yarígfáyf ayf gf gwfáowa napíwa inókíwáníñf imónígfáyfíriñí.” uríñinígníni.

13

Ewayf ikaxf wiff siyf wiaronf nanirini.

¹ Jisaso sfá ayimi anfyo pfini niwiarimi nipeyari ipi manfpá tfini éf niñweari ² áamá oxf apixf ayá wí epfroyf wiarinagfa nánf ewé bami nixemoaniri éf niñweari oxf apixf nfini sni ipi imanfpá tfini rojaná ³ ewayf xwiyfá ayá wí nura nurfná re uriniginini, “Áamá wo (Nene ayé siyf niwiaróá nurfná yarinhwápa) o xegf omihfyo wiff siyf niwiaróá uminiri nánf nurf ⁴ rixa xwfa yunf ikixearinije piraninjf niwiaroni aí wí óf manfpá tfini pierofyf injf nibiri mimanf eniginini. ⁵ Ámi wí sfjá inimi yapinjaná xwfa seayf e onimiapf enfyo pierofyf xwfa akwinfnánái enagf nánf apaxf mé nerapiri niyapiri aiwi ⁶ sogwf niwepiniri xawf anána mfmf rapinjf miwarinjf enagf nánf yeayf yiweanariniginini. ⁷ Ámi wí emf pipinjf arfkíarinije wiaronyf emf pipinjfyo dánf nawini nerapimána emf xenjwirarinagf nánf wiff ayf ná miweniginini. ⁸ Ámi wí xwfa nanfyo wiaronyf nerapiri niyapiri ná nikikireanirfná wí aga dinjf nimori fá miropaxf werf wí xwé obaxf werf wí xwé onimiapf werf eniginini.” Jisaso ewayf xwiyfá e nuriri ⁹ re uriniginini, “Seyfné wiff siyf nánf rfa api nánf arfa okiarf nimonfpoyf.” uriniginini.

“Ayf ripi nánf xixewisf ikaxf tfini seararinini.” urinjf nanirini.

¹⁰ Wiepisarinjowa idána Jisaso xegfpi gweanána nibiro yarinjf re wigfawixini, “Joxi áamáyo nuréwapiyirfná ewayf xwiyfá tfini pí nánf urarinirini?” urifagfa ¹¹ o re uriniginini, “Xwiyfá enína dánf Gorixo xwioxfyo mimeámf niseairf seamejweanfapi nánf yumfi imoninjfpf nionf soyfné nijfa imonipirf nánf áwanf niseairf aiwi áamá wíyo áwanf murarinini. ¹² Ayf ripi nanirini. Áamá nionf xwiyfá rarfná arfa niro dinjf nikwiforo nero nijfa bi tinj imonarigfa giyf giyf Gorixo ámi wí minf winjof. Arfa minipa ero dinjf minikwifropa ero yarigfa giyf giyf ‘Nijfa ripi imoninjini.’ yaiwiarinagfa aí Gorixo api aí ámi nurapinijof. ¹³ Ayfnáni áamáyo nuréwapiyirfná ewayf xwiyfá tfini urarinirini. Áamá nionf dinjf minikwifropa yarigfayf ewayf xwiyfá nionf rarinjapf arfa nniro aiwi mfkf nánf dinjf mimopa nero nijfa wí imonarigfámani. ¹⁴ Ayf e yarfná xwiyfá Gorixo rinjf wfa rókiamoagf Aisaiao niri rfwaminjf eanjf ripi rixa xixeni imonarini, ‘Seyfné arikwifwf niwiro segf arfa pfroniro sinjwf supariro nero nánf arfa niwia nuro aí nijfa imonipirfámani. Sinjwf niwiga nuro aí dinjf wí mopirfámani. ¹⁵ Ayf ripi nanirini. Segf dinjf tfini néra warigfayfné minj sfjaninjf imonagfa nánf seararinini. Wigf sinjwf misuparipa ero arfa mipironipa ero nero sinjwiriyf, wigf sinjwf tfini sinjwf aniro arfa ero dinjf piraninjf neyiforo moro wigf fwf yarigfayf rfwimini mamoro éanáyf Gorixonf piraninjf wimixipaxirini.’ Xwiyfá api xixeni imonini nánf ámayf e yarinjof. ¹⁶ E neri aí gf seaepisarinjáfayfné segf sinjwf tfini sinjwf naniro arfa tfini arfa niro nero nánf yayf oseainini. ¹⁷ Aga nepa seararinini, ‘Wfa rókiamoagfa obaxyf tfini áamá wé ronigfa obaxyf tfini eni soyfné sinjwf naniro arfa niro yarigfa rippf nánf “None sinjwf winfwaniginini.” niyaiwiro aga niwimoniri aí wí arfa niro sinjwf naniro yagfámani.’ seararinini.” uriniginini.

Wiff siyf wiaronf mfkf nánf áwanf urinjf nanirini.

¹⁸ E nuriri re uriniginini, “Ewayf xwiyfá áamá wo nurf wiff siyf wiaronfpi mfkf nánf áwanf osearimini. ¹⁹ Wiff siyf wiaronyf xwiyfá Gorixo xwioxfyo mimeámf neri seamejweanfapi nanirini. Áamá xwiyfá api arfa nero nijfa mepa éfayf ayf wiff siyf óf manfpá tfini pieronjpfinjf imoninjof. Ayf arfa wiarfná obo, arfkí yarinjof nibiri ayf Gorixomf dinjf wikwifropirixiniri xwiyfá api wigf xwioxfyo mininjyf emf riroámf yarinjirini. ²⁰ Áamá xwiyfá api arfa niwirfná axiná yayf nero ‘Nanirini.’ yaiwifayf, ayf wiff siyf sfjá inimi yapinjaná xwfa seayf e akwinfnánái enfyo pieronjyfninjf imoninjof. ²¹ Wiff siyf sfjá inimi yapinjanagf nánf rapinjf ná inimi miwaripa enjyfninjf áamá ayf eni wigf dinjf rapinjfninjf xwfaýo mfmf fá mumixinjagf nánf áamá wí ayf xwiyfá

api xɔdarɔɔŋagɔ́a nánì xeanɔɔŋɔ́ wikáráná apaxɔ́ mé pínì wíararɔ́ɔ́fárɔ́nì. ²² Ámá xwíyɔ́fá api arɔ́fá nìwiro aiwɔ́ wigɔ́ yarɔ́ɔ́fápa sɔ́nì nìxɔ́dìrónáyɔ́ amɔ́pí xwɔ́fáyo dánɔ́f ayá tɔ́ŋɔ́pí nánì dɔ́ŋɔ́f obɔ́baxɔ́f moro ‘Amɔ́pí wí nionì minì múropa oninì.’ yaiwiro ‘Amɔ́pí ayá tɔ́ŋɔ́pí arɔ́ge nìmeámɔ́fárɔ́fani?’ yaiwiro néra warɔ́ɔ́fáyɔ́f ayɔ́f wɔ́tɔ́f siyɔ́f emɔ́f pìpìŋɔ́f kíkídìpeárɔ́ɔ́fɔ́f piéronɔ́fɔ́ŋɔ́f imónɔ́ŋɔ́f. Wɔ́tɔ́f emɔ́f xerɔ́wírárɔ́ŋagɔ́f nánì ná mɔ́wepa enɔ́yɔ́ŋɔ́f ámá ayɔ́f enì ‘Amɔ́pí ayá tɔ́ŋɔ́pí arɔ́re nerɔ́f meámɔ́fárɔ́fani?’ yaiwiarɔ́ɔ́fápi xwíyɔ́fá Gorɔ́xoyápimi yokwarimɔ́f éáná omɔ́f anɔ́ŋɔ́f minɔ́f xɔ́darɔ́ɔ́fámani. ²³ Ámá xwíyɔ́fá api arɔ́fá nìwiro nɔ́ŋfá éfáyɔ́f ayɔ́f wɔ́tɔ́f siyɔ́f xwɔ́fá nanɔ́yɔ́ piéronɔ́fɔ́ŋɔ́f imónɔ́ŋɔ́f. Wɔ́tɔ́f api ná kíkìreánɔ́ŋɔ́fɔ́ŋɔ́f ámá ayɔ́f enì ná nìwerɔ́fá wí dɔ́ŋɔ́f nìmorì fá mɔ́ropaxɔ́f werɔ́f wí xwé obaxɔ́f werɔ́f wí obaxɔ́f onìmiápì werɔ́f yarɔ́ɔ́fárɔ́nì.

Ewayɔ́f ikaxɔ́f rìpìkɔ́yɔ́f wɔ́tɔ́f omɔ́ŋɔ́yɔ́ yapɔ́ŋɔ́f nánìrɔ́nì.

²⁴ O “Agwɔ́f Gorɔ́xo ámá sɔ́píyɔ́f wigɔ́f dɔ́ŋɔ́f tɔ́nì xe néra úfɔ́rɔ́xɔ́nìrɔ́f sɔ́ŋwɔ́f nìwɔ́nìrɔ́f aiwɔ́f rɔ́fwená rɔ́fáyo ikeáárɔ́fárɔ́nì.” oyaiwìpoyɔ́nìrɔ́f ewayɔ́f xwíyɔ́fá ámì xegɔ́f bì nurɔ́rɔ́f re urɔ́ŋɔ́nìgɔ́nì, “Gorɔ́xo xegɔ́f ámáyo xwioxɔ́yɔ́ mɔ́meámɔ́f nerɔ́f menɔ́weámìrɔ́f nánì yarɔ́fá imónɔ́ŋɔ́pì, ayɔ́f ámá wo xegɔ́f omɔ́ŋɔ́yɔ́ xwɔ́fá yunɔ́f nìkìxémáná wɔ́tɔ́f siyɔ́f wíarɔ́ŋɔ́pì tɔ́nì rɔ́ramɔ́ŋɔ́yɔ́f epaxɔ́rɔ́nì. ²⁵ Wɔ́tɔ́f siyɔ́f nìwíároárìmáná xegɔ́f anɔ́yɔ́f nánì nurɔ́f sá weŋáná o tɔ́nì sɔ́mɔ́f tɔ́nì inarɔ́ɔ́fíio nìbìrɔ́f re enɔ́nìgɔ́nì. Rìpìkɔ́f siyɔ́f wɔ́tɔ́f siyɔ́f wíarónɔ́ŋe seáyɔ́f e nìwíároárìmì urɔ́nìgɔ́nì. ²⁶⁻²⁷ Nìwíároárìmì numáná enáná rìxa wɔ́tɔ́f nerápìrɔ́f nìyapìrɔ́f rìxa ná kíkìreánìmìrɔ́f yarɔ́fá omɔ́ŋɔ́f xiáwomɔ́f omɔ́ŋɔ́f wíarɔ́ɔ́fáwa sɔ́ŋwɔ́f wíntáyɔ́f wìntɔ́fawixɔ́nì. Rìpìkɔ́f aì tɔ́nì nawínì enagɔ́f nìwɔ́nìmì nuro bosomɔ́f re urɔ́ɔ́fawixɔ́nì, ‘None “Joxì dɔ́xɔ́f omɔ́ŋɔ́yɔ́f siyɔ́f nanɔ́f nì wíarɔ́ŋɔ́f rɔ́nì.” neaimónarɔ́nì. Arɔ́re nerɔ́f rìpìkɔ́f enì nerápìrɔ́f yapɔ́fɔ́fárɔ́fani?’ urɔ́fagɔ́f ²⁸ o re urɔ́ŋɔ́nìgɔ́nì, ‘Gɔ́f sɔ́mɔ́f tɔ́nì inarɔ́ɔ́fíio enɔ́fɔ́fani? Oyɔ́f, orɔ́nì!’ urɔ́fagɔ́f xegɔ́f omɔ́ŋɔ́f wíarɔ́ɔ́fáwa yarɔ́ŋɔ́f re wigɔ́fawixɔ́nì, ‘None nurane rìpìkɔ́yɔ́f yìyoámɔ́f yanìrèwìrɔ́fani?’ urɔ́fagɔ́f aì ²⁹ o re urɔ́ŋɔ́nìgɔ́nì, ‘Oweot, soyɔ́fne rìpìkɔ́yɔ́f yìyoámɔ́f nerɔ́fá wɔ́tɔ́f aì tɔ́nì yìyoámɔ́f epɔ́fɔ́rɔ́xɔ́nìrɔ́f ³⁰ aiwá mìpɔ́fɔ́fíná nánì nɔ́nì xe oenɔ́rɔ́f sɔ́ŋwɔ́f wìntɔ́poyì. Wɔ́tɔ́f rìxa yóf enáná wɔ́tɔ́f mìwákwmɔ́f yarɔ́ɔ́fáwamì re urɔ́mɔ́fárɔ́nì, “Xámì rìpìkɔ́yɔ́f mìwákwmɔ́f nero áwìrɔ́f e gwɔ́f nìkìrɔ́f wímáná rɔ́fá ikeáárɔ́fɔ́rɔ́xɔ́nì. E nemáná wɔ́tɔ́f mìwákwmɔ́f nero aiwá anɔ́f nìtiarɔ́ɔ́fíwámì nìtìfɔ́rɔ́xɔ́nì.” urɔ́mɔ́fárɔ́nì.’ urɔ́ŋɔ́nìgɔ́nì.” Jisaso ewayɔ́f xwíyɔ́fá e urɔ́ŋɔ́nìgɔ́nì.

Ewayɔ́f ikaxɔ́f masɔ́tè siyɔ́f nánìrɔ́nì.

³¹ O ámá re oyaiwìpoyɔ́nìrɔ́f “Agwɔ́f ámá obaxɔ́f Jisasomì mìxɔ́darɔ́ŋagɔ́f aiwɔ́f rɔ́fáyo Gorɔ́xo xegɔ́f ámáyo xwioxɔ́yɔ́ mɔ́meámɔ́f nerɔ́f umenɔ́weanánáyɔ́f Jisasoyá ámá obaxɔ́f imónɔ́pɔ́fɔ́fárɔ́nì.” oyaiwìpoyɔ́nìrɔ́f ewayɔ́f xwíyɔ́fá ámì bì nurɔ́rɔ́f re urɔ́ŋɔ́nìgɔ́nì, “Gorɔ́xo seyɔ́fne xwioxɔ́yɔ́ mɔ́meámɔ́f nìseairɔ́f seamenɔ́weanfápì, ayɔ́f masɔ́tè aiwá siyɔ́fɔ́ŋɔ́f imónɔ́nì. Masɔ́tè aiwá xegɔ́f siyɔ́f aga onìmiá imónɔ́nì. Masɔ́tè siyɔ́f nìmearo omɔ́ŋɔ́yɔ́ moárarɔ́ɔ́fáyɔ́f ³² aiwá siyɔ́f nìyonì masɔ́tè siyɔ́f aga onìmiá enagɔ́f aiwɔ́f rìxa nìyapìrɔ́f xwé nìrorɔ́fá íkɔ́fánɔ́ŋɔ́f rɔ́ŋáná ɔ́ŋɔ́f nìbìrɔ́f nìŋwearɔ́f yéwɔ́f tìpaxɔ́f imónarɔ́ŋɔ́f rɔ́nì.” urɔ́ŋɔ́nìgɔ́nì.

Ewayɔ́f ikaxɔ́f yisɔ́f nánìrɔ́nì.

³³ O ewayɔ́f xwíyɔ́fá ámì bì nurɔ́rɔ́f re urɔ́ŋɔ́nìgɔ́nì, “Gorɔ́xo xwioxɔ́yɔ́ mɔ́meámɔ́f nìseairɔ́f seamenɔ́weanfápì, ayɔ́f yisɔ́fɔ́ŋɔ́f —Yisɔ́f bisɔ́kerɔ́fá sɔ́nì sɔ́ŋɔ́f enáná bì onìmiápì ínìmì táná nìmìrɔ́f íkwianɔ́wɔ́f eapɔ́narɔ́ŋɔ́f rɔ́nì. Gorɔ́xo xwioxɔ́yɔ́ mɔ́meámɔ́f nìseairɔ́f seamenɔ́weanfápì, ayɔ́f yisɔ́fɔ́ŋɔ́f imónɔ́nì. Apìxɔ́f bisɔ́kerɔ́fá sɔ́nì sɔ́ŋɔ́f òramìxɔ́f xwé sɔ́xɔ́f ínìŋáná yisɔ́f bì nìmearo ínìmì táná nìmìrɔ́f íkwianɔ́wɔ́f eapɔ́narɔ́ŋɔ́f rɔ́nì.” urɔ́ŋɔ́nìgɔ́nì.

Ewayɔ́f xwíyɔ́fá tɔ́nìrɔ́f uréwapiyɔ́ŋɔ́f nánìrɔ́nì.

³⁴ Jisaso oxɔ́f apìxɔ́f e epɔ́royɔ́f egɔ́fáyo xwíyɔ́fá api nìpìrɔ́f nuréwapiyìrɔ́f nà ewayɔ́f xwíyɔ́fá nìrɔ́f uréwapiyayɔ́ŋɔ́f nìgɔ́nì. ³⁵ Xwíyɔ́fá Gorɔ́xoyá wɔ́fá rókiamoagɔ́f wo nìwuriyìrɔ́f rɔ́wamɔ́ŋɔ́f eaŋɔ́f rìpì, “Nionì xwíyɔ́fá nìrìrɔ́fá ewayɔ́f xwíyɔ́fáyo dánì rìrɔ́f xwíyɔ́fá Gorɔ́xo xwɔ́fá imìxɔ́ŋɔ́fíná dánì ínìmì rɔ́nìŋɔ́pì áwanɔ́f rìrɔ́f emɔ́fárɔ́nì.” nìrɔ́f

eanjipi xixeni imonini nani Jisaso nurewapiyirina ewayf xwiyfa tfini nuriri urewapiyagtrini.

Ewayf ikaxf ririkf nani urinjipi mfkf awanjf urinjf nanirini.

³⁶ O ox f apix f e eptroy f egfayo p f ni n wiarimi nuri anjyo nipawiri hweanana xegf wiep sarinjowa nibiro re urigfawixini, "Joxi nearwapiyirina ewayf ikaxf ririkf nani nearfipi awanjf ninariri piraninjf nearwapiyi." urfagfa ³⁷ o re urinjigini, "Amá wif siyf nanj wiaronoyf amá imoninjoni nanirini. ³⁸ Ominjyf ayf xwfa riri nanirini. Wif siyf nanjyf, ayf amá Gorixo xwioxfyo mmeamf nerf umejweanfayf nanirini. Ririkyf ayf amá Gorixomi muxfdarigfayf, amá oboyayf nanirini. ³⁹ Simf tfini inarigfio, ririkf siyf wiaronoyf, ayf Oborini. Aiwa yof enjagf miptrfinayf ayf sfa yoparfyi nanirini. Wif miwakwimf nero miptrfayf, ayf anjnajtrini. ⁴⁰ Ayinani ririkyf miwakwimf nero gw f nkrfwimana rfa ikearfagfa imoninjyf sfa yoparfymi axfpi e imonana ⁴¹ amá imoninjoni amá rikirfio ero wa eni nene yarinjwapi oepoyiniri wipariyiro yarigfayf gf apo menjweante hweaptrixiniri gf anjnajowa awi eameamf eptri uowarimfarini. ⁴² Uowarana awa awi eameamf nemana rfa apiawf xwe aninjf wearinjrimi ikearana ayf e dani 'Yeyi!' niri magi ironiptrfarini. ⁴³ E nerf ai ox f apix f we ronigfa Gorixoyayf xfo xwioxfyo mmeamf nerf umejweante dani sogwf nanirina yarinjpa xixefa sinani iniptrfarini. Seyfne arfa tgfayfne enanayf, arfa okiarf nimonfpoi." urinjigini.

Ewayf ikaxf ayá tnfj imoninjf wí p f ni wenjipi nanirini.

⁴⁴ O amá re oyaiwipoyiniri, "Gorixo xwioxfyo mmeamf niseairi seamejweanfapi ayá tnfjpninjf imoninjagf nani Jisaso pi pi nearfagf ai xixeni ewanjigini." oyaiwipoyiniri ewayf xwiyfa re urinjigini, "Gorixo xwioxfyo mmeamf niseairi seamejweanfapi, ayf xwfa bimi wí e ayá rimixarinjipi wí p f ni tinjpninjf imonini. Amá wo nemerina weninjf nerf nwinimeari yayf nikariniri nani re enjigini. Mfrf nuri amá wíyo awanjf murf xegf amipi n f ni ngwf nani bf nerf ngwf api t f ni mmeami nuri xwfa apini bf enjigini." urinjigini.

Ewayf ikaxf memia nanirini.

⁴⁵ Ani re urinjigini, "Gorixo xwioxfyo mmeamf nerf piraninjf seamejweanfapi, ayf amá amipi m muroninjf wo memia awiaxfni awiaxfni nani pfa emearinjpaninjf imonini. ⁴⁶ Ba niyonf muroninjagf nwinimearimo anjni nuri xegf amipi n f ni bf nemana ngwf api t f ni memiapa bf enjigini." nuriri, "Gorixo xwioxfyo mmeamf nneairi neamejweanfapi ayá tnfjpninjf imoninjagf nani Jisaso pi pi nearfagf ai xixeni ewanjigini." oyaiwipoyiniri ewayf xwiyfa e urinjigini.

Ewayf ikaxf ubenf nanirini.

⁴⁷ O re urinjigini, "Gorixo amá xfo xegf xwioxfyo mmeamf nerf umejweamini nerina enfapi, ayf ubenf ipiyo nmamowariro peyf xixegfni fa minarinjpaninjf imonini. ⁴⁸ Rixa peyf magwf mininjagf nwiniro nmixearo ipi imanjpa tnfj e nitiro ef njweamana peyf nanjni neyiro ikwanjwfyo mmeamf nyariro sipiyf emi mmeamf egfawixini. ⁴⁹ Sfa yoparfymi axfpi e imonana anjnajowa nweapiro we ronigfayo nmuroro sipi yarigfayo yyoamf nero ⁵⁰ rfa apiawf xwe aninjf wearinjrimi ikearana ayf e dani 'Yeyi!' niri magi ironiptrfarini." urinjigini.

Xwiyfa nanj xaminj t f ni sinj t f ni nanirini.

⁵¹ Wiep sarinjyo re urinjigini, "Nionf searwapiyarinjapi n f ni mfkf nani rixa njfa rimoninjoi?" urfagf "Oy." urfagfa ⁵² o re urinjigini, "Hwf ikaxf eaninjipi mewegfa nionf ninixd f ro gf wiep sarinjyf nimoniro yarigfa n f ni ayf amá amipi m muronigfayfninjf imoninjoi. Ayf wigf ayá rimixarigfapi anjyo wenjmi sinj bi t f ni xaminj bi t f ni nmearo amayo swa wiarigfapa gf seaiep sarinjaoyné xwiyfa enina

Moseso niriiri ríwamijé eanjípi t́ni nioni agwí seararíjapi t́ni axípi e epírírání.” uríjínigíni.

Xífo xegí Nasareti jweáyí ríwí umogíá nániríni.

⁵³ Jisaso ewayí xwiyíá api nura nútsáná e dání ṕni níwiárimí nuri ⁵⁴ anjé xfo xegí xwé iwiaronje níremori rotú anjío nípáwiri xwiyíá uréwapíyaríná ayí ududí nero re rínigíawixíni, “Ámá royí níjía emímí yaríjé rípi gímí dání níjía imóníírání? ⁵⁵ O anjé mírarijé Josepomi xewaxo menírání? Xínái Mariaíyí míríníjirání? Xogwáowa Jemiso t́ni Josepo t́ni Saimono t́ni Judaso t́ni ríníjowa re míjweagíá rejoi? ⁵⁶ Xínapiwa nene t́ni míjweapa rejoi? E enají nání ámá royí aríge níjía api imóníírání?” níriníro ⁵⁷ wíki díjé níwóga waríjagíá Jisaso xewaníjo nání re uríjínigíni, “Ámá xwiyíá Goríxoyá wíá urókiamoaríjé womí anjé mídánjyí aríá umónarígíá aí xegí e dánjyí t́ni xexírímeáyí t́ni o nání ‘Sa negí ámaoríni.’ níyaiwiro aríá umónarígíámani.” nuri ⁵⁸ ayí díjé míwíkwíroaríjagíá nání e níjwearíná emímí xwapí míwíwapíyíjínigíni.

14

Jono wayí umeaiaríjomi píkgíá nániríni.

¹ Íná mǐxí ináyí Xeroto —O Gariri píropenísí mejweañoríni. O xwiyíá Jisaso nání yaní níwéa waríjagí aríá níwiri ² xegí omíjé wíiarígíawamí re uríjínigíni, “Ayí nioni píkiñáo, Jono wayí numeaiá unjoríni. Ríxa xwárípáyo dání níwiápínímearí nání emímí ayí néra waríni.” uríjínigíni. ³⁻⁴ Ayí rípi nání Xeroto e uríjínigíni. Xámí O Jono síni emearíná xegí xexírímeáo Píripoyá apíxí Xerodiasíyí ríníjé nurápirí meágí nání Jono xwiyíá re urárayíjínigíni, “Díxí ríríxímeáo yá apíxí nurápirí nímeárínáyí, ‘Ayí Nípkwíni yaríjíní.’ níyaiwinaríjíní?” urayaríjagí nání Xeroto xegí porísíyo uowáráná awa nuro omí íá níxero gwí níyiro nímeámí níbíro gwí anjío jwíráríagí ⁵ Xeroto Jono nání “Omí opíkímíni.” níyaiwiri aiwí ámá oxí apíxí “Jono Goríxoyá wíá rókiamoaríjé woríni.” yaiwíarígíá enají nání wáyí neri “Nioni ení nípkípíríxíni.” níyaiwiri sa gwí anjío wáríjínigíni. ⁶ E níwárímáná enáná sía Xerotomí xínái xíríjyí imónáná Xeroto xegí ámá wa t́ni aiwá nímixíro naríná omí xiepí Xerodiasímí xemíái níbíri áwíni e nírómáná símíníjé eníjínigíni. Í símíníjé yaríná Xeroto símíníjé í yaríjépi nání yayí níwíníri ⁷ xwíá e dání re uríjínigíni, “Nioni jíxí símímanjío dání rírarijíní, ‘Pí pí nání nioni ríxíjé níránáyí nísiapímíni.’ rírarijíní.” uráná ⁸ í xínái t́jé e nání nuri ámí níbíri xínái urepísípi axípi re uríjínigíni, “Porísí wa Jono wayí numeaiá waríjoyá síjwí míjé níwákwiro míjo síjwí wínímí nání píreríxíyo nítiro nímeámí níbíro oniapípoyí.” uráná ⁹ Xeroto díjé sípí wíagi aiwí awa t́ni aiwá nawíní naríjé dání uríagí nání porísí wamí í urípi axípi sekaxí nuri ¹⁰ uowáráná wo gwí anjío nání nuri e dání Jonomí síjwí míjé níwákwiri ¹¹ míjo píreríxíyo nítiro nímeámí níbíri miáímí míní wíáná í nurápirí nímeámí nuri xínáímí míní wíjínigíni. ¹² E éáná Jono xegí wíepísaríjowa níbíro píyomí nímeáro nímeámí nuro xwíá níweyárimowa nuro Jisasomí áwanjé urígíawixíni.

Oxí 5,000 apimí aiwá míní wíjé nániríni.

¹³ Jisaso xwiyíá Jono nání aríá níwiri e ṕni níwiárimí ewéyo nípixemoáníri ámá díjé meaje nání xegípi waríjagí aiwí oxí apíxí obaxí anjé bí bímí dánjyí “Jisaso ewéyo puñoi.” ríníjagí aríá níwiro yání óíyo númí ugíawixíni. ¹⁴ Jisaso ríxa ipí imanjépa t́jé e níwíékínímearí wíníjínigíni. Oxí apíxí obaxí xfo t́jé e nání bímiaríjagíá níwíníri wá níwianíri wíjé símíxíyí píráníjé imímíxímí yaríná ¹⁵ síapi t́ni xegí wíepísaríjowa níbíro re urígíawixíni, “Re ámá díjé meaníni. Síá wórínigíni. Joxí ámá níní wíjé aiwá bí nero nípírí nání anjé onímíapia amí

ami ηweamenj̄yo nán̄i uowár̄apei.” ur̄taḡta aí ¹⁶ Jisaso re ur̄ñ̄inigiñ̄i, “Aȳ nupax̄t̄ mimón̄ar̄in̄i. Soȳné aiwá wí min̄i wípoȳi.” ur̄taḡi ¹⁷ awa re ur̄iḡfawix̄in̄i, “Neḡt̄ aiwá xwap̄t̄ men̄in̄i. Sa bis̄fker̄fá wé ná wún̄i t̄ñ̄i peȳt̄ yeáȳt̄ waún̄i t̄ñ̄ir̄in̄i.” ur̄taḡta ¹⁸ o re ur̄ñ̄inigiñ̄i, “Nion̄i t̄fám̄in̄i n̄imeám̄i b̄f̄poȳi.” nur̄ir̄i ¹⁹ r̄ixa n̄imeám̄i bán̄a re ur̄ñ̄inigiñ̄i, “Ox̄t̄ ap̄ix̄t̄ n̄ñ̄i ar̄áyo éf̄ ηweápoý̄i.” sekax̄t̄ e nur̄imán̄a bis̄fker̄fá wé wú t̄ñ̄i peȳt̄ waú t̄ñ̄i n̄imear̄i aṅ̄t̄nam̄i s̄ñ̄w̄f̄ nanán̄imán̄a Gor̄ixom̄i aiwá ap̄i nán̄i yaȳt̄ n̄iwir̄i bis̄fker̄fá kw̄kw̄ir̄im̄t̄ ner̄i xeḡt̄ wiep̄sar̄iṅowam̄i min̄i wían̄a awa ox̄t̄ ap̄ix̄t̄ éf̄ ηweáf̄áyo yan̄t̄ n̄iwia war̄t̄n̄a ²⁰ ámá n̄ñ̄i aiwá ap̄i n̄ñ̄iro agw̄t̄ ím̄i uȳñ̄inigiñ̄i. Agw̄t̄ ím̄i uȳlaḡt̄ wiep̄sar̄iṅowa s̄ñ̄w̄f̄ e n̄w̄ñ̄iro aiwá r̄ixa ap̄án̄i n̄ñ̄iro e t̄f̄ápa n̄imeamero sox̄t̄ t̄á wé wúkaú s̄kw̄t̄ waúm̄i n̄imeaȳiro aumaúm̄t̄ nero magw̄t̄ n̄miro tiḡfawix̄in̄i. ²¹ Niaíw̄t̄ t̄ñ̄i ap̄ix̄t̄ t̄ñ̄i n̄ñ̄ir̄i aiw̄t̄ oxowan̄t̄ ámá 5,000 aiwá ap̄i niḡfawix̄in̄i.

Jisaso ip̄iyo xw̄ir̄iṅw̄f̄ nosaxa uṅ̄t̄ nán̄ir̄in̄i.

²² Jisaso xeḡt̄ wiep̄sar̄iṅowa aiwá ámá aȳt̄ n̄ñ̄iro t̄f̄ápa sox̄t̄ t̄áyo magw̄t̄ n̄miro tán̄a re uowár̄iñ̄inigiñ̄i, “Nion̄i ox̄t̄ ap̄ix̄t̄ t̄f̄yo uowár̄apar̄t̄n̄a soȳné ewéyo n̄ip̄ixemoán̄iro ip̄iwám̄i j̄f̄ar̄iwám̄in̄i nán̄i xám̄i n̄imeápoý̄i.” nur̄ir̄i ²³ awa r̄ixa n̄ip̄ixemoán̄iro úán̄a ámá ox̄t̄ ap̄ix̄t̄ e ep̄t̄roȳt̄ eḡf̄áyo en̄i nuowár̄ap̄imán̄a Gor̄ixom̄i xw̄iȳf̄á ur̄im̄in̄ir̄i nán̄i xeḡt̄p̄i d̄f̄w̄t̄ m̄ñ̄j̄yo nán̄i n̄iyir̄i r̄ixa s̄f̄a nóra war̄iṅt̄ t̄ñ̄i xeḡt̄p̄i ηweañ̄án̄a ²⁴ ewép̄a s̄in̄i ip̄i áw̄ñ̄i e war̄t̄n̄a in̄iḡt̄ ewép̄ám̄i imeam̄t̄kw̄t̄ mer̄i im̄iṅt̄ en̄i ewé s̄m̄t̄m̄i dán̄i b̄ir̄i ner̄i yar̄t̄n̄a ²⁵ r̄ixa w̄f̄a nán̄i is̄f̄a yin̄iṅán̄a Jisaso ip̄iyo nosaxa n̄ib̄ir̄i wiep̄sar̄iṅowam̄i r̄ixa w̄imeám̄in̄ir̄i yar̄t̄n̄a ²⁶ awa wen̄iṅt̄ éf̄áȳt̄ win̄iḡfawix̄in̄i. Jisaso ip̄iyo xw̄ir̄iṅw̄f̄ nosaxa bar̄iṅaḡt̄ n̄w̄ñ̄iro wáȳt̄ nikár̄in̄iro “P̄iȳñ̄t̄ siwí wo r̄f̄a bar̄in̄i?” n̄ñ̄iro “Yeȳt̄!” rekár̄inar̄t̄n̄a ²⁷ Jisaso re ur̄ñ̄inigiñ̄i, “Soȳné wáȳt̄ mikár̄in̄ipan̄i. Aȳt̄ nion̄ir̄in̄i. D̄ñ̄t̄ s̄ix̄t̄ n̄ñ̄iro ηweápoý̄i.” ur̄taḡi ²⁸ Pitao re ur̄ñ̄inigiñ̄i, “Ám̄in̄áox̄in̄i, aȳt̄ nepa jox̄t̄ eṅán̄áȳt̄, ‘Jox̄t̄ en̄i ip̄iyo nosaxa n̄ib̄ir̄i n̄imeat̄.’ n̄irei.” ur̄taḡi ²⁹ Jisaso “Bei.” ur̄taḡi Pitao ewép̄ám̄i dán̄i nayoar̄t̄ Jisaso t̄ñ̄t̄ e nán̄i nosaxa nur̄t̄ aí ³⁰ im̄iṅt̄ yar̄iṅaḡt̄ n̄w̄ñ̄ir̄i wáȳt̄ éf̄ȳt̄ re eṅ̄inigiñ̄i. Ip̄iyo r̄ixa nur̄p̄in̄ir̄t̄n̄a r̄f̄aiwá re ur̄ñ̄inigiñ̄i, “Nion̄i in̄iḡt̄ namim̄iḡin̄i! Ám̄in̄áox̄in̄i, ár̄f̄w̄t̄ n̄imeat̄!” urán̄a ³¹ o aṅ̄ñ̄i t̄eap̄a n̄iyaur̄i wéyo n̄im̄ax̄ir̄ir̄i n̄im̄f̄eyoari re ur̄ñ̄inigiñ̄i, “D̄ñ̄t̄ on̄im̄iápi n̄ikw̄f̄roar̄iḡfoý̄ñ̄er̄in̄i. Pitaox̄in̄i, jox̄t̄ ‘Jisasoý̄a d̄ñ̄t̄ t̄ñ̄i ip̄iyo xw̄ir̄iṅw̄f̄ nosaxa um̄f̄in̄i.’ n̄iyaiwir̄i aí ám̄i pí nán̄i ‘Oyá d̄ñ̄t̄ t̄ñ̄i e epaxoñ̄iman̄i.’ yaiwiar̄iṅñ̄i?” nur̄ir̄i ³² awaú r̄ixa ewéyo p̄ixemoán̄án̄a re eṅ̄inigiñ̄i. Im̄iṅt̄ yar̄iṅaḡt̄p̄i p̄ñ̄i wiár̄iñ̄inigiñ̄i. ³³ Im̄iṅt̄ p̄ñ̄i wiárán̄a ewéyo ηweaḡf̄áȳt̄ m̄ñ̄t̄ ewéyo n̄ikw̄f̄roro om̄i yaȳt̄ numer̄t̄n̄a re ur̄iḡfawix̄in̄i, “Nepar̄in̄i. Jox̄t̄ niaíw̄t̄ Gor̄ixoyáox̄ir̄in̄i.” ur̄iḡfawix̄in̄i.

S̄im̄ix̄ȳt̄ Jisasom̄i am̄át̄ n̄irón̄iro nan̄t̄ eḡf̄a nán̄ir̄in̄i.

³⁴ Awa ip̄iyo or̄iwám̄i dán̄i n̄irémoro aṅ̄t̄ xeḡt̄ yōf̄ Genesaret̄iȳt̄ r̄in̄iṅt̄p̄i t̄ñ̄t̄ e iwiék̄ñ̄imeáán̄a ³⁵ ámá e d̄añ̄ȳt̄ Jisasom̄i mí n̄iwóm̄ix̄iro aṅ̄t̄ n̄ipim̄in̄i áwan̄t̄ n̄ir̄in̄ar̄imán̄a wiḡt̄ ámá s̄im̄ix̄t̄ yar̄iḡf̄a n̄ñ̄i o t̄ñ̄t̄ e nán̄i n̄im̄era n̄ib̄iro wárán̄a ³⁶ s̄im̄ix̄ȳt̄ r̄ix̄ñ̄t̄ re urayiḡfawix̄in̄i, “Jox̄iyá iȳf̄a s̄ir̄f̄w̄t̄yo am̄át̄ on̄irón̄t̄poȳñ̄ir̄i s̄ñ̄w̄f̄ neanei.” nur̄iro n̄ñ̄i am̄át̄ e n̄irón̄aȳiro nán̄i nan̄t̄ eḡfawix̄in̄i.

15

Ám̄in̄áȳt̄ eṅ̄in̄a érowiápn̄iḡf̄áp̄i nán̄ir̄in̄i.

¹ In̄a Parisi wa t̄ñ̄i ṅw̄t̄ ikax̄t̄ eán̄iṅt̄p̄i meweḡf̄a wa t̄ñ̄i Jerusarem̄i dán̄i n̄ib̄iro Jisasom̄i n̄iwim̄earo re ur̄iḡfawix̄in̄i, ² “Neḡt̄ ar̄f̄owa érowiápn̄iḡf̄áp̄i d̄ix̄t̄ wiep̄sar̄iṅowa pí nán̄i p̄r̄f̄t̄ wiaíkm̄t̄ yar̄iṅoñ̄i? Aiwá nan̄ir̄t̄n̄a pí nán̄i ar̄f̄owa r̄iḡf̄áp̄t̄ wé waȳt̄ m̄irón̄ipa nero nar̄iḡf̄ar̄in̄i?” Jisasoý̄a wiep̄sar̄iṅowa wé waȳt̄ n̄irón̄iro aiw̄t̄ xiáwowa eḡf̄ápa ax̄t̄p̄i miyar̄iṅaḡf̄a nán̄i e urán̄a ³ Jisaso re ur̄ñ̄inigiñ̄i, “Soȳné en̄i seḡt̄ seár̄fawéwa érowiápn̄iḡf̄áp̄im̄i x̄f̄dan̄iro nán̄i pí nán̄i ṅw̄t̄ ikax̄t̄ Gor̄ixoyá r̄in̄iṅt̄p̄im̄i p̄r̄f̄t̄ wiaíkm̄t̄ yar̄iḡf̄ar̄in̄i? ⁴ Gor̄ixo r̄iñ̄t̄p̄i r̄f̄wam̄iṅt̄ re n̄ir̄in̄ir̄i eán̄in̄i, ‘D̄ix̄t̄ r̄inomi

wéyo meri rínáimí wéyo meri erfíini.' níríniri eánini. Ríwamíngí rípi eni níríniri eánini, 'Ámá gíyí gíyí xano nánirani, xinái nánirani, píné sípí umeararínáyí ayo emi opíkímópoyíniri síngwí wínirfíini.' E níríniri eáníngagi aiwí ⁵ ámá gíyí xanomirani, xináimírani, 'Amípi nioní nsiapíri arírá sipaxípi nání Goríxomí urepearíngá engagi nání bí mání siapípaxímani.' uraríngagía ⁶ soyíné síngwí e níwíniróná re raríngárini, 'Ayí xaneyo wéyo mímepe yaríngagi aiwí apání yaríngoi.' raríngárini. Soyíné e nerfíná Goríxoyá ríníngíyí xórórí nero segí seáríawéwa érowiápníngíápini seáyí e mífeyoaríngárini. ⁷ Naní ríro sípí ríro yaríngíoyíné, xwíyíá Goríxo ríngí wíá róki-amoagí Aisaiao níwuriyiri ríwamíngí eangípi soyíné nání xixeni re rínini, ⁸ 'Ámá tíyí "Goríxomí wéyo píraníngí mearíngwíni." níríro aiwí nioní díní síxí máníyipa yaríngárini. ⁹ E neróná ámáyo amípi ámá wigí díní tñi érowiápníngíápi nání nuréwapíyiróná yapí re nuríro "Xwíyíá tíyí Goríxoyáriní." nuríro nání "Goríxomí seáyí e umearíngwíni." níríróngá Goríxoníyá yoíni surfímá raríngárini.' Aisaiao xwíyíá Goríxoyápi níwuriyiri soyíné nání xixeni ríwamíngí e eangíriní." uríngínigíni.

"Rípi piaxí wearíngíriní." uríngí nánirini.

¹⁰ "Ámá oxí apíxí re epíroyí egfáyí obípoyí." níriri ayí ríxa angí e awí eánarána re uríngínigíni, "Arfá níniro níjía imónípoyí." nuríri ¹¹ ewayí xwíyíá bí nurírfíná re uríngínigíni, "Amípi ámá níniro gwí nárearíngíápi piaxíngí wearíngímani. Amípi xwioxíyo dání díní mófápi, ayí piaxíngí wearíngíriní." uríngínigíni. ¹² Xegí wiepísaríngowa níbíro re uríngíawixíni, "Joxí Parisiowamí e nurírfíná 'Sfímírí míwiaríngíni.' ríyaiwiaríngíni?" urfagía aí ¹³ o Parisiowa nání ewayí xwíyíá re uríngínigíni, "Ríwéná Goríxo aiwá xfo íwíá muríngí níyoní emi yíyoámí enfáriní." nuríri ¹⁴ ámí Parisiowa nání re uríngínigíni, "Soyíné awa nání ayá sfwí mísearopani. Awa síngwí supáríngíáwa síngwí supáríngíáyo nípemeámí waríngíáwa yapí imóníngoi. Ámá síngwí supáríngí wo síngwí supáríngí womí nípemeámí nurfíná níwaúni xwáríngwíyo píeropísfí. Ayínáni ayá sfwí mísearopani." urfagi ¹⁵ Pitao re uríngínigíni, "Joxí ewayí xwíyíá ámá aiwá níniro gwí nárearíngíápi nání rfápi áwaní neareí." urfagi ¹⁶ o re uríngínigíni, "Gí seaiepísaríngíoyíné eni síni majfá ríseainaríni? ¹⁷ Amípi ámá nfápi arfíowa egfápa wé wayí níróniro nínírfínáraní, awa egfápa mé nínírfínáraní, agwíyo níngíngíáná íkí nemoro nání piaxíngí wearíngímani. ¹⁸ E nerí aiwí xwioxíyo dání ffwí amípi nání díní mófápi piaxíngí wearíngíriní. ¹⁹ Xwioxíyo dání díní nímoroyaríngíápi 'Sípi oimíxímíni.' yaiwiaríngíá rípiríni. Ámá píkirí ero ámá wí tñi ffwí iníro ero síwí piaxí eánipaxí imóníngíyí niga uro ffwí mearí ero yapí ríri ero ámá wí nání ikayfwi ríri ero ²⁰ yaríngíápi nímorfíná wíwaníngíyo piaxíngí wearíngíriní. E nerí aí ámá wé wayí níróngípa nerí aiwá nínírfíná wíwaníngíyo wí piaxí wearíngímani." uríngínigíni.

Émáyí apíxí wí díní xixeni wíkwíróngí nánirini.

²¹ O e dání pñi níwiarímí nurí píropenísfí émáyí angí Taia tñi Saidoní tñi tñí e emearfíná re engínigíni. ²² Émáyí apíxí Kenaní dání angí apiaú tñí e dání níbíri jfámíne dání nuxídrfíná rfaiwá re nura uníngíni, "Ámínáoxíni, míxí ináyí Depitomí xiáwoxíni, joxí wá níwianeí. Gí miáimí imfó díní níxíxérorí xíxeaníngí wíkararíni." nura waríngagi aiwí ²³ Jisaso xfo eni bí muraríngagi nání xegí wiepísaríngowa níbíro arfíki re urayíngíawixíni, "Apíxí rí arfíki rfaiwá tñi neaxídaríngagi nání joxí xegí miáimí imfó díní níxéroríngípi míxí numáinowárirí 'Emíni.' urowáreí." urayíngí aí ²⁴ o re uríngínigíni, "Nioní émáyo arírá wímíniri bíngáonímani. Gí Isíreríyí —Ayí sípísípí xiáwo píraníngí mímearfíná amí amí uniamoaríngíngí imóníngíyíriní. Ayí nání bíngáoníriní." urfagi aiwí ²⁵ í angí e níbíri xómíngí níyíkwiri míngí xwíáyo níkwírorí re uríngínigíni, "Ámínáoxíni, arírá ní." urfagi ²⁶ o re uríngínigíni, "Nioní aiwá níáiwí naríngíápi nurápirí sfwíyo mání wiaríngíyí, jíxi 'O naní yaríni.' ríyaiwiaríngíni?"

urtagi ai ²⁷ í re uriniginini, “Ámináoxini, wauyene síwiniñí imóninagwi nání nepa nírarinini. E neri ai síwiyí xiáwo aiwá ikwianwíyo éf niñweámána aiwá níniri yunf mamówarí étyf míméáni yariniñini.” urtagi ²⁸ o re uriniginini, “Ineyi, jíxi aga diñí xixeni nínikwírorí rarinagi nání jíxi simónítyf xixeni nimóninino.” urána re eniginini. Xemiái nanf eniginini.

Simixí obaxíyo nanf imimiximí ení nánirini.

²⁹ Jisaso e dání pñi nwiárimí nurí ipí Gaririwámí nípwerí dífwí mñíyo nání niyiri éf ñweañána ³⁰ áamá oxí apíxí ayá wí o tñí e nání niyoamiro wí síkwí ikí egfáyo níméra yoaro síñwí supárigfáyo níméra yoaro xwíyá marí maní pñónigfáyo níméra yoaro simixí xixegfíni obaxí tífáyo níméra yoaro nero xegí síkwí tñí e tayarína o nanf imimiximí winiginini. ³¹ Nanf imimiximí wiarinagi oxí apíxí e epfroyí egfáyo maní pñónigfáyo ámi xwíyá ríro ení kirini egfáyo ámi ú úroro síkwí ikí egfáyo ámi aní uro síñwí supárigfáyo ámi síñwí aníro yarínagfá níniníro ayá níníwamóníro ñwíá Isíreryfáomi yayí seáyí e umegfawixini.

Oxí 4,000 apimi aiwá mñí winí nánirini.

³² Jisaso xegí wiepísarínowamí “Eñí.” nuriri re uriniginini, “Áamá oxí apíxí tiyf nioní tñí síá wíyáú ríxa ñweañwáriní. Wigí aiwá nípñítyf menagi nání nioní diñí sípí niariní. Nioní ayí agwí wiarína nurowáriníyí, óf e síñwí xaxá upeyiniñiri nání rariniñini.” urtagi ³³ wiepísarínowa re urigfawixini, “Áamá diñí meaní rímniyoí. Gímí nurane aiwá áamá none tñí epfroyí egfá tiyf níníro agwí ímí uyini nání urápaniréwini?” urtagfá ³⁴ o re uriniginini, “Soyíne bisíkerfá ararí maxirino?” urtagí awa “Bisíkerfá wé wíumí dání waú tñí peyf orá yeáyí bia tñirini.” urtagfá ³⁵ o oxí apíxí e epfroyí egfáyo “Xwíáyo éf niñweaxa úpoyí.” nurimána ³⁶ bisíkerfá wé wíumí dání waú apí tñí peyf apia tñí nurápirí Goríxomi yayí níníro kwíkwirimí neri wiepísarínowamí wiayáná awa nurápirí áamáyo yaní níníro uáná ³⁷ ayí níníro agwí ímí uyíagi wiepísarínowa aiwá ayí níníro tñíapia níméamero soxí íá wé wíumí dání waúmagwí nímíro tífawixini. ³⁸ Apíxí tñí niaíwí tñí marfái, oxowa aiwá apí níáwa 4,000 imónigfáriní. ³⁹ Jisaso “Segí aní úpoyí.” nurowárimána wiepísarínowa tñí ewéyo nípñíxemoáníro nuro Magadaní iwiékñímeagfawixini.

16

“Ekiyiniñí anínamí dání neaíwapiyí.” urtagfá nánirini.

¹ Parisi wa tñí Sajusi wa tñí Jisasomí níníwímeáro “O simixíyo nanf imimiximí neri ai ekiyiniñí wí nepaxomaní.” niyaiwiro iwamíto owíwapiyaneyiníro re urigfawixini, “Joxí anínamí dání ekiyiniñí bí neaíwapiyí.” urtagfá aiwí ² o re uriniginini, “Seyíne síápi tñí yewaní eáagi níníro ríngfáyoñerini, ‘Yewaní eátyf réwí enírenino?’ rarigfáyoñerini. ³ Wíápi tñí ení bíramí dání kipiñí yarínagi níníro ríngfáyoñerini ‘Iníá yapinírenino?’ rarigfáyoñerini. Agwíyo yewaní earí kipiñí yiri yarínagi níníro ríngfáyoñerini ‘E nimóninino.’ níníro aiwí amípi nioní símímajfóníñí imixarinápi síñwí níníro ríngfáyoñerini ‘Goríxo e oyaiwípoynirí ríá neaíwapiyarini?’ niyaiwiarigfáyoñerini. ⁴ Agwí ríná ñweagfáyoñerini, Goríxomi ríwíñí nímámoro segí ñwíái ríníñípi tñí fíwíñíñí niga uro niga bíro yarigfáyoñerini, ekiyiniñí nání reaxí níníro seaimónarinagi aiwí ekiyiniñí wíá rókiamoagí Jonao enípiní seaíwapiyimiginini.” nurárimí pñí nwiárimí uniginini.

Yisí Parisiowayá tñí Sajusiowayá tñí nánirini.

⁵ Wiepísarínowa bisíkerfá bí nípñí nání arfá níkeamoro Jisaso tñí ipíyo jfáriníwámí nání nuróná ⁶ o xixewisí ikaxí re uriniginini, “Soyíne Parisiowa tñí Sajusiowa tñí awayá bisíkerfá nímíga uní nání imixariní yisoí ríníñípi nání wáyí oseainini.” urána ⁷ wiwanínowa re rínigfawixini, “None bisíkerfá níméamí míbíwá

enagi nani o mixt nineariri neararini.” rinarina ⁸ Jisaso awa e rinarinagfa dñt adadt niwiri re uriniginini, “Dñt onimiapi nikwiroarigtóyne, pi nani segpi re rinarinoti, ‘None biskerfa nimeami mibwa nani neararini.’ rinarinoti? ⁹ Soyne sini nijfa mimonipa reñoti? Nioni biskerfa we wuni kwikwirimf eana ama 5,000 rixa apani nana soyne ami soxt fa ararito miarigtapi nani dñt mseainarini? ¹⁰ Ami biskerfa we wumi dñt waú ama 4,000 nani kwikwirimf eana soyne soxt fa ararito miarigtapi nani eni dñt mseainarini? ¹¹ Biau nioni e eana soyne soxt fa obaxito miarigtfa enagi nani nioni Parisiowa tñt Sajusiowa tñt yist awaya nani xixewist ikaxt searana arige nero ‘O aga biskerfa nani mineararini.’ mtyaiwi yarñoti? Nioni re seararini, ‘Parisiowa tñt Sajusiowa tñt awaya yist nani wayt oseainini.’ seararini.” urana ¹² xegt wiepsarñowa rixa re yaiwigfawixini, “Nepa yist biskerfayo tana nimga warinipi nani mineararini. Parisiowa tñt Sajusiowa tñt uréwapyarigtapi nani mixdipa oépoyniri neararini.” yaiwigfawixini.

Pitao “Joxi Kiraisoxirini.” urñt nanirini.

¹³ Jisaso pñopenist anj Sisaria Piripai tñtmñt nuri nemeana xegt wiepsarñowami iwamto yarñt re winiginini, “Oxt apixt nñt ama imoninani nani goxni rariñoti?” yarñt e wiagt ¹⁴ awa re urigtawixini, “Oxt apixt ‘Ama eninanj wo niwipñimeari rfa yarini?’ ntyaiwiro nani wi re rariñoti, ‘Jono wayt nneameaia unorñani?’ rariñoti. Ami wi ‘Gorixoya wfa rokiamoagt mipé anñnami nani peyño, Erajaorñani?’ rariñoti. Ami wi ‘Wfa rokiamoagt Jeremaiaorñani?’ rariñoti. Ami wi ‘Ay wfa rokiamoagtayf ami worñani?’ rariñoti.” urtagfa ¹⁵ Jisaso re uriniginini, “Soyne eni nioni nani goxni yaiwarinoti?” urtag ¹⁶ Saimoni Pitao re uriniginini, “Joxi Kiraisoxi, arfowaya xwfa piaxyo dani iwaronfoyt rariñwaxirini. ñwfa anñt sñt imoninomi xewaxoxirini.” urtag ¹⁷ Jisaso re uriniginini, “Jonaomi xewaxoxi Saimonoxini, joxi nñrarinipi ama wo wfa mñrrokiamonoti. Gf apo, anñnami ñweano wfa rñrokiamogt nani joxi yayt osinini. ¹⁸ Ripi eni rñrarinini, ‘Joxi sññanñt nimoniri enj eanñnoxirini. Sñña piara eapñnarñt romi seayt e ama nionya styikf imonigtayf gf anj wiwanñt mixarimfarini. Obo tñt imonigtayf enj neanñro ama pikipaxt imonigtayf aiwi nioni tñt imonigtayo wi xopñarñt wipñramani.’ rñrarinini. ¹⁹ Gorixoxi tñt e pawipñrfa nani rokf kinñt imonñt joxi siapñmfarini. Joxi xwfoyo re dani ‘Ay sipirini.’ ranayf, Gorixoxi anñnami dani eni joxi sini mñrpa enana o xami ‘Ay sipirini.’ rññarini. Joxi re dani ‘Ay ananirini.’ ranayf, Gorixoxi xami emi dani eni ‘Ay ananirini.’ rññarini.” nuriri ²⁰ xegt wiepsarñowami arfa jtyikf nori ñwfa ikaxt re uriniginini, “Amayo nioni nani ‘O yeayf neayimixemeanfa nani negt arfowaya xwfa piaxyo dani iwaronfoyt rariñwaxirini.’ awañt e muripani.” uriniginini.

Jisaso awayf “Ninipikipñrñarini.” urñt nanirini.

²¹ Ina dani o xegt wiepsarñowami sññani awañt re nura unñiginini, “Gorixoya dñtyo dani nioni Jerusaremni nani uana negt Judayf amináowa tñt apaxtpaññt imonigtfa xweowa tñt ñwfa ikaxt eanñt meweñawa tñt xeanñt wiwi nikarana wa ninipkiagfa aiwi ami sfa wyaú wyi oraná Gorixoya dñtyo dani wiapñimeamfarini.” urarfa ²² Pitao Jisasomi xewi jñamini nñmfaumana mixt re uriniginini, “Amináoxini, oweoi! ‘Gorixoya dñtyo dani joxi nearñt wi osipoyñiri sñwfa mñranipa ewiniginini.’ nimonarini. Wi nñsimonñfa menini.” urtagi ai ²³ Jisaso Pitaomi rñwfa numori re uriniginini, “Setenoxi, rñwfa rñrñwamini nñpu. Joxi nioni nikñrpeaññpaxt nikarimñirini nani nñrarinini. Joxi Gorixoxi dñt wimonarñtyo nani mamó ‘Jisaso rixa mixt inayf nimoniri Jerusaremni dani neameñweañana nioni seayimni imonimñtyñrñani?’ nñmori nñrarinini.” nuriri ²⁴ wiepsarññt nowamini re uriniginini, “Ama ‘Jisasomi ouxfñmñni.’ yaiwarinñt

goxi goxi re étrixini. ‘Amípi nioni nigípi nání oemini.’ yaiwíyí dñj peá nímori re yaiwíríxini, ‘Nioni Jisasomi xídaríjagi nání áamá wí níbri xeaníj níro nípkíro níniro aí ayf ananírini.’ níyaiwirí níxídfíríxini. ²⁵ Áamá Jisasomi dñj níwíkwírorí xídarífná nípkípítríxíní éf menaríj goxi goxi dñj níyímíjípí aníj jwearfa nání mearfámani. E nerí aiwí éf míménípa nerí ‘Nioni Jisasomi dñj níwíkwírorí xídaríjagi nání nínpíkírónáyf ayf ananírini.’ yaiwinaríj goxi goxi dñj níyímíjípí aníj jwearfa nání mearfáriní. ²⁶ Áamá wo nioni mímíxídfí iyfá fá nígwf amípi emeámíní náníní néra nurí nímeáísáná xewaníjo aníjíní ikeamónáná oyá amípi aníj níxírítrí jweanfárfáni? Oweoi! Amípi níni xwíá tío dánj nímeari aiwí xewaníjo aníjíní ikeamónáná amípi apí tñni aníj jweanfá nání roayírónpaxf wí meníni. ²⁷ Ayf rípi nánírini. Áamá imóníjóní níknímí níweapífná xíxéá gf ápo anínamí inaríjípí aníjajowa tñni axípi níga níweapímáná nioni áamáyo neyírorí sípi yarígfáyo xegf ení sípi wirí nanj yarígfáyo nanj wirí emfáriní. ²⁸ Nepa seararíjíní. Woyfne re rogfá royfne síní mípepa egfámi enáná nioni woyfne áamá imóníjóní yeáyf níseayímíxemearí xwioxíyo mímeámí emfa nání níknímí rojána woyfne síjwí nanípfárfání.” uríjínigíni.

17

Jisaso níknírí xegf bí imóníjóní nánírini.

¹ Jisaso e nurítrí ríxa sfá wé wíúmí dánj wo óráná Pitaomí tñni Jemisomí tñni xogwá Jonomí tñni awamíni níwirímeámí dífwí míj sepíá bímí nání wígfípí níyiro ² níjwearo Jisaso wíepísaríj waú wo awa síjwí aníjgfé dání re eníjínigíni. O xegf bí imónírí sfímímanj oyá sogwíni anírí rapírapí oyá wíá nókirífná xwífná eaárítrí eníjínigíni. ³ E éaná wíá rókíamoagfá waú Moseso tñni Irajiao tñni —Awaú eníjína pegfíwaúrini. Awaú o tñj e anjwí e nírónapíri o tñni xwíyíá rínarífná ⁴ Pítao Jisasomí re uríjínigíni, “Ámínáoxíni, none re níjwearífná nanjíní. Nioni anj wíkaú wíwá re opákímíni. Joxí nání wíwáyí. Moseso nání wíwáyí. Irajiao nání wíwáyí.” ⁵ síní e urarífná re eníjínigíni. Agwí wíá wúráríjínigíni. Agwí wíá wúraráná re eníjínigíni. Agwípímí dání xwíyíá re rínijínigíni, “Ayf oyf gf níaiwí dñj síxí uyíjórini. O amípi yaríjípí nání nioni dñj yayf nínaríni. O pí pí searánáyf arfá wírfíni.” rínaríjagi ⁶ wíepísaríjowa arfá e níwíro xwíámí nípkínímíro wáyf níkaríníro warf iníjána ⁷ Jisaso awa wegíe anjwí e níbírí wé seáyí e níwíkwíarímáná re uríjínigíni, “Soyfne wáyf mepantí. Wíápfímeápoypí.” uráná ⁸ awa sagagf eméfáyf Jisaso áamá wo tñni míró xegfípí rojagf wíniáfawíxíni.

Wíepísaríjowa Irajiao nání yaríj wígfá nánírini.

⁹ Awa dífwí míj apímí pñni níwíarímí níwero Jisaso óf e dání arfá jíyíkf norí jwí íkaxf xáiwíni re uríjínigíni, “Áamá imóníjóní síní xwárípáyo dání míwíápfímeapa enáná soyfne éde síjwí wíntápi nání áamá wíyo áwanj murípa étríxini.” urfagi ¹⁰ wíepísaríjowa yaríj re wígfawíxíni, “Néj jwí íkaxf eáníjípí mewegfáwa pí nání re rarígfáriní, ‘Wíá rókíamoagf Irajiao áamá arfowayá xwíá píaxíyo dání iwíaronfóyí raríjwáomí xámí umeanfáriní.’ pí nání rarígfáriní?” yaríj e wíána ¹¹ o re uríjínigíni, “Irajiao níbírí áamá wígf dñj wé róníj imónípítrí nání wáf nurímé píráníj imíxínírfáriní. ¹² E nerí aí nioni re seararíjíní, ‘Áamá Irajíóníj imóníj wo ríxa bíj enagf aiwí ayf “Xámí umeanorfáni?” míyaiwí síjwí mí mívómíxípa nero wígf dñjío dání sfmí tñni níwíro píkgíawíxíni. Áamá imóníjóní ení axípi e níniro rínij níapípfárfání.’ seararíjíní.” uráná ¹³ xegf wíepísaríjowa “Jisaso e neararíjíf ayf Jono wayf níneameaia unj nání ríneararíni? Oyi, ayf oríni.” yaiwígfawíxíni.

Níaiwí ímfó xíxéroaríj wómí nanj wímíxíj nánírini.

¹⁴ O tñni xegí wiep̄sar̄iñf̄ waú wo awa tñni oxí apixí obaxí xegí wiep̄sar̄iñf̄ wfa tññf̄ e ep̄froyí eḡfe rémóáná ámá wo n̄ibiri Jisasoyá s̄m̄im̄añm̄i d̄áni xóm̄iñf̄ niȳikwiri re ur̄iñiniḡini, ¹⁵ “Ámináox̄ini, ḡf íwo xóxwí neri aga sipí ikeamónar̄ini. Wíni wíná r̄fáyo ikeaar̄in̄iri iniñḡfyo eámori yar̄iñaḡi n̄áni joxí wá orun̄ini. ¹⁶ Joxí s̄ini émi ñweañáná nioni d̄ixí wiep̄sar̄iñowa tññf̄ re n̄imeámi b̄fagi aiwi awa nañf̄ m̄inim̄ix̄iyipa éfá enagi n̄áni r̄irariñini.” ur̄fagi ¹⁷ Jisaso an̄iñf̄ win̄fagi re ur̄iñiniḡini, “Seȳiné agwi r̄iná ñweaḡfáȳiné d̄iñf̄ n̄in̄ikw̄roro mepa ero d̄iñf̄ xejw̄ni moro yar̄iḡfá t̄ȳné, ‘O íníná nene tñni n̄iñwear̄i ar̄irá neain̄fár̄ini.’ r̄iyaiwiar̄iñoi? Nioni xwiogwí arari re n̄iñwear̄i sear̄ewap̄iyar̄f̄ná Gor̄ixomi d̄iñf̄ n̄iw̄ikw̄roro en̄f̄ eániñf̄ oyá ḡiná n̄ijf̄á imón̄ip̄ir̄fár̄ini?” nur̄iri xanomi “Íwomi añwi re n̄imeámi bei.” nur̄iri ¹⁸ r̄ixa añwi e n̄imeámi báná Jisaso im̄fó d̄iñf̄ xixéroar̄iñf̄ m̄ixí umáináná im̄fó p̄f̄ni n̄iw̄iar̄im̄i úaná íwo axíná nañf̄ en̄iñiḡini. ¹⁹ R̄f̄w̄fyo wiep̄sar̄iñowa Jisaso xeḡp̄i ñweañaḡi n̄iw̄in̄iro n̄ib̄iro yar̄iñf̄ re wiḡfawix̄ini, “Pí n̄áni im̄fó íwomi d̄iñf̄ xixéroar̄iño none m̄ixí umáináná éf̄ mú en̄oi?” ur̄faḡfá ²⁰ o re ur̄iñiniḡini, “Gor̄ixomi d̄iñf̄ on̄imiápi w̄ikw̄roar̄iñaḡfá n̄áni im̄fó o ar̄fá n̄iseaimi muñoi.” nur̄iri xixewisí ikaxí re ur̄iñiniḡini, “Nepa searariñini. Masit̄e aiwá siȳf̄ neḡf̄ om̄iñf̄yo iw̄f̄ urariñwaȳf̄ aga on̄imiápi neri aí r̄f̄w̄ená ner̄ap̄iri n̄iror̄f̄ná ík̄f̄ániñf̄ roar̄iñf̄r̄ini. Seḡf̄ d̄iñf̄ Gor̄ixomi w̄ikw̄r̄of̄f̄ȳf̄ ap̄f̄niñf̄ ner̄f̄náȳf̄, ‘D̄f̄w̄f̄ m̄iñf̄ r̄ip̄ix̄ini nur̄i wí e rot̄.’ uráná anani ar̄fá n̄iseaimi nur̄i wí e ropax̄r̄ini. Soȳiné ap̄f̄niñf̄ ner̄f̄náȳf̄, am̄ipi wí mim̄ix̄ipax̄f̄ imón̄in̄f̄amani. N̄f̄ni anani epax̄f̄ imón̄ip̄ir̄fár̄ini. ²¹ [E neri aí im̄fó en̄f̄ eániñf̄ róniñf̄ imón̄iñf̄ȳf̄ Gor̄ixomi yar̄iñf̄ wiri aiwá ñw̄fá ñw̄ir̄ar̄in̄iri ner̄f̄nani m̄ixí umáin̄ipax̄r̄ini.]”

Jisaso ámi áwan̄f̄ “N̄in̄ip̄ikip̄ir̄fár̄ini.” ur̄iñf̄ n̄an̄ir̄ini.

²² Jisaso tñni wiep̄sar̄iñowa tñni Gariri p̄iropenis̄f̄yo awí neán̄iróná o re ur̄iñiniḡini, “Ámá imón̄iñáoni n̄áni ámá wo m̄iȳf̄ nur̄in̄iñoi. ²³ M̄iȳf̄ nuráná awa n̄in̄ip̄ikiro aiwi ámi s̄fá w̄iyau w̄iyi weñáoni wiápn̄imeám̄fár̄ini.” ur̄fagi n̄áni awa ayá sipí win̄iñiḡini.

Takisí añf̄ r̄idiyowá yar̄iḡfiwá n̄áni ur̄ap̄iḡfá n̄an̄ir̄ini.

²⁴ Awa r̄ixa añf̄ yoí Kapaneamiȳi r̄in̄iñf̄pimi rémóáná ámá añf̄ Gor̄ixo n̄áni r̄idiyowá yar̄iḡfiwá n̄áni ñigwí xwé waú xwiogwí ayf̄ ayo ur̄ap̄ayar̄iḡfáwa Pitaomi re ur̄emeaḡfawix̄ini, “Seḡf̄ seaiep̄sar̄iño añf̄ Gor̄ixo n̄áni r̄idiyowá yar̄iñwáiwá n̄áni ñigwí waú tar̄iñorani?” ur̄faḡfá ²⁵ o “Oyí.” nur̄im̄i nur̄i añf̄yo n̄ip̄awiri Jisaso n̄áni e ur̄fap̄i n̄áni áwan̄f̄ mur̄in̄iñáná Jisaso xami xixewisí ikaxí b̄i nur̄iri re ur̄iñiniḡini, “Saimonox̄ini, d̄iñf̄ joxiyá ar̄irerini? M̄ixí ináyf̄ xw̄fá t̄fyo meñweaḡfáyf̄ ámayo takisí n̄áni ñigwí nur̄ap̄iróná wiḡf̄ ámá imón̄iḡfáyo ur̄apar̄iḡfár̄ani? Ámá xejw̄f̄ w̄fyo ur̄apar̄iḡfár̄ani?” ur̄fagi ²⁶ o “Xejw̄f̄yo ur̄apar̄iḡfár̄ini.” uráná Jisaso re ur̄iñiniḡini, “Ayin̄ani wiḡf̄ imón̄iḡfáyo takisí n̄áni áxer̄war̄f̄ in̄ipax̄f̄ men̄ini. ²⁷ Yawawi en̄i Gor̄ixo m̄ixí ináyf̄ añf̄nami meñweañoyáwawi imón̄iñagw̄fi n̄áni awa ñigwí añf̄ Gor̄ixo n̄áni r̄idiyowá yar̄iḡfiwá n̄áni áxer̄war̄f̄ in̄ipax̄f̄ mimón̄iñagi aiwi awa wik̄f̄ d̄iñf̄ yeaiwip̄ir̄ix̄in̄iri ip̄iwami n̄áni nur̄i kipayá n̄imori peȳf̄ iwam̄fó áp̄eomi mañf̄ f̄á neroám̄ix̄imáná ñigwí b̄i weñaḡi win̄ir̄f̄ini. Ñigwí ap̄i n̄imeámi nur̄i joxí tñni nioni tñni n̄áni nawín̄i m̄ini yeawí.” ur̄iñiniḡini.

18

“Go seáȳi e imón̄in̄fár̄ini?” ur̄iḡfá n̄an̄ir̄ini.

¹ Íná wiep̄sar̄iñowa “Noneyá neḡf̄ wo seáȳi e neaimón̄in̄fó gor̄ini?” niyaiwiro Jisaso tññf̄ e añwi e n̄ib̄iro re ur̄iḡfawix̄ini, “Joxí r̄ixa m̄ixí ináyf̄ nimón̄iri neameñweañáná noneyá wo go seáȳi e neaimón̄in̄fár̄ini?” ur̄faḡfá ² o n̄iaíwí on̄imiá bimi “Eñni.” nur̄iri áwini e nur̄ar̄imáná ³ re ur̄iñiniḡini, “Nioni nepa searariñini. Soȳiné

dijé 'Ayo seáyí e omúrónimíní.' yaiwiarigfápi dijé yaíkiá mímopa ero niaíwé onimíánijé mimónipa ero niaíwé 'Ámá wo seáyí e ninimóniríná ayé ananiríní.' yaiwiarigfápa axípi e miyaiwipa ero nerínáyé, anjnamí jweanoyá xwioxíyo wí páwipaxé meníní. ⁴ Ámá 'Seáyí e imónijáonimani. Niaíwé rípi yapí imónijíní.' yaiwífá gíyé gíyé anjnamí jweanoyá xwioxíyo míméámé nerí menjweanfápi mípáwiro seáyí e imónipírífáriní. ⁵ Gíyé gíyé nioní niníxédíro nání ámá niaíwé rípiamínijé nimimónirónáyé ayé nioní enínijé nimimónaríjoi. ⁶ E nerí aí ámá niaíwé rípiánijé síní dijé níkwíroaníro yarigfáyo míríraké wiarigfá gíyé gíyo Goríxo xeaníjé ríá tíjé wíkarínfá enagí nání síní míríraké mívwinjána ámá wa sítjé téní síjwíyo gwé níjimáná rawírawáyo mamówáranáyé ríníjé xwé níwinírí aiwé Goríxo wimínírí enjépi téní xixení mimónijagí nání ayé ananiríní. ⁷ Ámá wíyo óreámioápoynírí wíwapíyarigfáyé aweyí! Sítjé wíyi ayé majfá wórínfáriní. Goríxo xeaníjé wíkarínfá enagí nání dijé sípi wíwínigíní. Ámá wíyo óreámioápoynírí wíwapíyipírífá aiwé ámá e wíwapíyífáyé xeaníjé wíméanfá enagí nání aweyí! Sítjé wíyi ayé majfá wórínfáriní. ⁸ Díxé wéú téníraní, síkwú téníraní, íwé nání nísimónirínáyé 'O ríá aníjé wearíjéyo níkeaárínigíní.' níyaiwirí níwákwínírí emí morfíní. E ninírínáyé, ríníjé xwé nísinírí aiwé wé rasfá síkwé rasfá enoxí dijé níyimíjépi aníjé jwearfá nání nímeanfáyé ayé ananiríní. Míwákwínípa nerí wé núkaúni téní síkwé núkaúni téní síní enánáyé, o ríáyo nísekaárínfá ayé nanjmaní. ⁹ Díxé síjwíyi ení 'Íwé api eí.' ríránáyé, 'Goríxo ríá aníjé wearíjéyo níkeaárínigíní.' níyaiwirí síjwíyi níyónírí emí morfíní. E ninírínáyé, ríníjé xwé nísinírí aiwé síjwé wóní aníjoxí dijé níyimíjépi aníjé jwearfá nání nímeanfáyé ayé ananiríní. Míyónípa nerí síní síjwé níwaúni téní aníjánáyé, Goríxo ríáyo nísekaárínfá ayé nanjmaní.

Ewayé ikaxé sipísipé wo aníníjé náníríní.

¹⁰ "Niaíwé onimíá rípiá bímí peayé mívianípaní. Ayé rípi nání seararíjíní, 'Anjnanjé apíamí awí mearoarigfáyé anjnamí Goríxoyá símímanjímíní jweaaríjagfá nání peayé wí mívianípaní.' seararíjíní. ¹¹ Ayé rípi náníríní. Ámá imónijáoní ámá íwé néra nuro aníjé ikeamónaníro yarigfáyo nání pífá nerí yeáyé uyímíxemeámínírí bíjáoníríní." uríjínigíní. ¹² O xíxewísé ikaxé re uríjínigíní, "Segé dijé aríreríní? 'Ámá wo xegé sipísipé 100 enáná wo anínáná bífí 99 enjépi díwíyo níwárimí nurí wíto nání pífá mepa enígíní.' ríyaiwiaríjoi? Oweoi pífá eníjoi. ¹³ Ámí ríxa nímeanfáyé nepa seararíjíní. Yayé sipísipé 99 maníníjépi nání winaríjéptíníjé winínfámaní. Aníníto nání aga yayé seáyímí dání winínfáriní. ¹⁴ Segé ápo, anjnamí jweanoyé ení 'Niaíwé onimíá apía yapí imónígíyá wí oanínípoyní.' miyaiwiníní." uríjínigíní.

"Segé wo íwé síánáyé, re éfíríxíní." uríjé náníríní.

¹⁵ O re uríjínigíní, "Ámá nioní niníxédíro nání ríríxémeá imóníjéyí wo íwé síkáránáyé, joxí nurí xegépi jweanagí níwíníríná joxí díxépi níwímearí íwé xíto síkáríjépi nání yumíí yaríjé wiríjíní. O arfá síánáyé joxí nanjé wímíxéjagí nání síní ríríxémeá imóníjéyí wóníjé nímonírí eníjoi. ¹⁶ E nerí aí joxí arfá mísiipa yaríjagí níwínírínáyé, jwé ikaxé nírinírí eáníjépi téní xixení nerí ámá wa re rípi rípi nání, 'None ení o yaríjé wíáná o "Oweoi, nionímaní." raríjagí arfá wíwíní.' rípi rípi nání ámá waúmirání, womírání, níwirímeámí nurí obaxoyféné ámí yaríjé wiríjíní. ¹⁷ O síní arfá míseaiipa yaríjagí síjwé níwínírínáyé, ámá nioníyá síyíké imónígíyáyo áwanjé uríríjíní. Ayo ení arfá mívípa yaríjagí níwínírínáyé, re yaiwíríxíní, 'Síní níríxémeáo wí mimóníní. Ríxa émayíníjé imónírí ámá takísé nání nígwé nearáparíjéwáníjé imónírí nerí wí enóníjé imóníní.' yaiwíríxíní. ¹⁸ Nepa seararíjíní. Seaíepísaríjéoyféné xwífáyo re dání 'Ayé sípíríní.' ránáyé, Goríxo anjnamí dání ení soyféné síní mírípa enáná o xámí 'Ayé sípíríní.' rínfáriní. Soyféné re dání 'Ayé ananiríní.' ránáyé, Goríxo xámí émi dání ení 'Ayé ananiríní.' rínfáriní. ¹⁹ Rípi

eni seararɨɨnɨ. Xwɨ́á tɨ́yo dánɨ soyɨ́néyá waú amɨ́pɨ́ wɨ́ nánɨ dɨ́ɨ́ axɨ́pɨ́nɨ nɨ́mori gɨ́ ápo, aɨ́ɨ́namɨ́ ɨ́weaɨ́omɨ́ yarɨ́ɨ́ axɨ́pɨ́nɨ wɨ́áná o arɨ́á nɨ́wiri xɨ́xeni e wimɨ́xɨ́yɨ́nɨ́fárɨ́nɨ. ²⁰ Ámá nionɨ́yá imónɨ́gɨ́fáyɨ́ waúnɨ́ranɨ́, waú wonɨ́ranɨ́, nionɨ́ seáyɨ́ e nɨ́meanɨ́ro nánɨ awɨ́ eánáná nionɨ́ áwɨ́nɨ́ e ɨ́weámɨ́fá eɨ́agɨ́ nánɨ wigɨ́ dɨ́ɨ́ axɨ́pɨ́ nɨ́moro yarɨ́ɨ́ wiarɨ́gɨ́fápi gɨ́ ápo arɨ́á nɨ́wiri xɨ́xeni wimɨ́xɨ́yɨ́nɨ́fárɨ́nɨ.” urɨ́ɨ́nɨ́gɨ́nɨ́.

Yokwarɨ́mɨ́ anɨ́ɨ́ minɨ́ owɨ́poyɨ́nɨ́rɨ́ urɨ́ɨ́ nánɨ́rɨ́nɨ́.

²¹ Íná Pitaó nɨ́bɨ́rɨ́ Jisasomɨ́ yarɨ́ɨ́ re wɨ́ɨ́nɨ́gɨ́nɨ́, “Ámɨ́náoxɨ́nɨ́, ámá joxɨ́ nɨ́rɨ́xɨ́dɨ́rɨ́ nánɨ negɨ́ nɨ́rɨ́xɨ́meá wo ɨ́wɨ́ ararɨ́ nikáránáyɨ́, nionɨ́ enɨ́ xɨ́xeni xɨ́o nikárɨ́fɨ́pa yokwarɨ́mɨ́ wiimɨ́fárɨ́nɨ́? ‘ɨ́wɨ́ wé wɨ́úmɨ́ dánɨ́ waú nikárɨ́fɨ́pɨ́ nánɨ yokwarɨ́mɨ́ nɨ́wiimáná eɨ́áná ámɨ́ wɨ́nɨ́ nikáráná yokwarɨ́mɨ́ wiipaxɨ́ menɨ́nɨ́.’ nimónarɨ́nɨ́.” urɨ́fagɨ́ ²² Jisaso re urɨ́ɨ́nɨ́gɨ́nɨ́, “Joxɨ́ wé wɨ́úmɨ́ dánɨ́ waú apɨ́nɨ́ yokwarɨ́mɨ́ wɨ́ánáyɨ́, ‘Ayɨ́ Apánɨ́rɨ́nɨ́.’ rɨ́rɨ́mɨ́méɨ́nɨ́. Joxɨ́ anɨ́ɨ́ minɨ́ yokwarɨ́mɨ́ wiirɨ́fá nánɨ rarɨ́ɨ́nɨ́.” nurɨ́rɨ́ ²³ “Ámá Gorɨ́xo xwioxɨ́yo mɨ́meámɨ́ nerɨ́ umerɨ́weanɨ́fáyɨ́ anɨ́ɨ́ minɨ́ yokwarɨ́mɨ́ wɨ́fɨ́rɨ́xɨ́nɨ́rɨ́ rɨ́a neararɨ́nɨ́?” oyaiwɨ́poyɨ́nɨ́rɨ́ ewayɨ́ ikaxɨ́ re urɨ́ɨ́nɨ́gɨ́nɨ́, “Gorɨ́xo, aɨ́ɨ́namɨ́ meɨ́weaɨ́o, o mɨ́xɨ́ ináyɨ́ wo xegɨ́ omɨ́ɨ́ wɨ́iarɨ́gɨ́fáyɨ́ wamɨ́ nɨ́gwɨ́ nɨ́wiri ‘Idáná awayá niapɨ́fɨ́rɨ́xɨ́nɨ́.’ nɨ́yaiwiri nɨ́wimáná nɨ́ɨ́weaɨ́sáná re eɨ́onɨ́ɨ́ imónɨ́nɨ́. O ‘Emá ayá wɨ́ rɨ́xa múronɨ́rɨ́nɨ́. Agwɨ́ awa nɨ́bɨ́ro awayá oniapɨ́poyɨ́.’ ráná ²⁴ awa nɨ́bɨ́ro xɨ́oyá urápɨ́gɨ́fápi nánɨ awayá mɨ́nɨ́ nɨ́wirɨ́ná wo xɨ́oyá nɨ́gwɨ́ xwé ayá wɨ́ K10,000,000 urápɨ́ɨ́o enɨ́ nɨ́bɨ́rɨ́ aiwɨ́ ²⁵ xɨ́oyá xɨ́xeni e mɨ́wipaxɨ́ eɨ́agɨ́ nánɨ mɨ́xɨ́ ináyo xegɨ́ wɨ́amɨ́ re urɨ́ɨ́nɨ́gɨ́nɨ́, ‘Nionɨ́ nɨ́gwɨ́ meámɨ́ nánɨ oyá iyɨ́fá fá amɨ́pɨ́ nurápɨ́rɨ́ ámá wɨ́yo bɨ́ époyɨ́. O enɨ́ xiepɨ́ tɨ́nɨ́ niaíwɨ́ tɨ́nɨ́ ámá wayá xɨ́náiwanɨ́ɨ́ nimónɨ́ro omɨ́ɨ́ wiipɨ́rɨ́fá nánɨ bɨ́ nero nɨ́gwɨ́pɨ́ nɨ́meámɨ́ nɨ́bɨ́ro niapɨ́poyɨ́.’ uráná ²⁶ K10,000,000 urápɨ́ɨ́o mɨ́xɨ́ ináyoyá agwɨ́ rɨ́wámɨ́ dánɨ́ xwɨ́fáyo nɨ́pɨ́kɨ́nɨ́mearɨ́ waunɨ́ nikárɨ́nɨ́rɨ́ re urɨ́ɨ́nɨ́gɨ́nɨ́, ‘Nɨ́gwɨ́ niapɨ́ɨ́pɨ́ nánɨ sɨ́nɨ́ dɨ́ɨ́ nɨ́kwɨ́rorɨ́ yarɨ́ɨ́nɨ́. Rɨ́wéná nánɨ wenɨ́ɨ́ nerɨ́ ɨ́weáɨ́rɨ́xɨ́nɨ́. Nɨ́nɨ́meááná joxɨ́ niapɨ́ɨ́pɨ́ xɨ́xeni siapɨ́mɨ́fárɨ́nɨ́.’ urɨ́fagɨ́ ²⁷ mɨ́xɨ́ ináyo wá nɨ́wianɨ́rɨ́ nánɨ re urɨ́ɨ́nɨ́gɨ́nɨ́, ‘Nɨ́gwɨ́ nionɨ́ siapɨ́ɨ́pɨ́ nánɨ dɨ́ɨ́ peá móɨ́nɨ́. Joxɨ́ ananɨ́ uɨ́.’ urɨ́fagɨ́ aiwɨ́ ²⁸ omɨ́ɨ́ wɨ́iarɨ́ɨ́o nɨ́peyearɨ́ xegɨ́ wɨ́o ‘Rɨ́wéná oyá enɨ́ xɨ́xeni niapɨ́wɨ́nɨ́gɨ́nɨ́.’ nɨ́yaiwiri K100 wɨ́ɨ́omɨ́ sɨ́ɨ́wɨ́ nɨ́wɨ́nɨ́rɨ́ fá nɨ́xerɨ́ sɨ́ɨ́wɨ́ fá nɨ́yámɨ́xɨ́rɨ́ re urɨ́ɨ́nɨ́gɨ́nɨ́, ‘Joxɨ́yánɨ́ rɨ́xa xɨ́xeni niapɨ́mɨ́nɨ́rɨ́ rɨ́yarɨ́ɨ́nɨ́?’ urɨ́fagɨ́ ²⁹ xegɨ́ omɨ́ɨ́ nawɨ́nɨ́ wɨ́iarɨ́gɨ́fá xwɨ́fáyo nɨ́pɨ́kɨ́nɨ́mearɨ́ waunɨ́ rɨ́xɨ́ɨ́ re urɨ́ɨ́nɨ́gɨ́nɨ́, ‘Nɨ́gwɨ́ joxɨ́ niapɨ́ɨ́pɨ́ nánɨ sɨ́nɨ́ dɨ́ɨ́ nɨ́kwɨ́rorɨ́ yarɨ́ɨ́nɨ́. Rɨ́wéná nánɨ wenɨ́ɨ́ nerɨ́ ɨ́weáɨ́rɨ́xɨ́nɨ́. Nɨ́nɨ́meááná joxɨ́ niapɨ́ɨ́pɨ́ xɨ́xeni siapɨ́mɨ́fárɨ́nɨ́.’ urɨ́fagɨ́ aɨ́ ³⁰ wɨ́o ‘Rɨ́wéná niapɨ́wɨ́nɨ́gɨ́nɨ́.’ mɨ́wimónɨ́fagɨ́ fá nɨ́xɨ́rɨ́mɨ́ nurɨ́ gwɨ́ aɨ́ɨ́yo nɨ́ɨ́wirárɨ́rɨ́ porisɨ́yo re urɨ́ɨ́nɨ́gɨ́nɨ́, ‘Nɨ́gwɨ́ nionɨ́ wɨ́ɨ́apa xɨ́xeni niapáná ananɨ́ ikweawárɨ́fɨ́rɨ́xɨ́nɨ́.’ urɨ́fagɨ́ ³¹ mɨ́xɨ́ ináyoyá omɨ́ɨ́ wɨ́iarɨ́gɨ́fá wɨ́a o e yarɨ́ɨ́agɨ́ sɨ́ɨ́wɨ́ nɨ́wɨ́nɨ́ro ayá winɨ́fagɨ́ nuro o éfɨ́pɨ́ nánɨ mɨ́xɨ́ ináyomɨ́ áwanɨ́ uráná ³² mɨ́xɨ́ ináyo ‘Omɨ́ɨ́ niarɨ́ɨ́o obɨ́nɨ́.’ nurɨ́rɨ́ omɨ́ rɨ́xa nɨ́wirɨ́meámɨ́ báná o re urɨ́ɨ́nɨ́gɨ́nɨ́, ‘Joxɨ́ omɨ́ɨ́ niarɨ́ɨ́ sɨ́pɨ́oxɨ́nɨ́, joxɨ́ waunɨ́ rɨ́xɨ́ɨ́ nɨ́rɨ́fagɨ́ nánɨ nɨ́gwɨ́ ámɨ́ oyá niapɨ́wɨ́nɨ́gɨ́nɨ́rɨ́ siapɨ́ɨ́pɨ́ nánɨ dɨ́ɨ́ peá rɨ́moíagɨ́ aiwɨ́ ámɨ́ joxɨ́ omɨ́ɨ́ niarɨ́gɨ́fá wɨ́omɨ́ pí wikárɨ́fɨ́nɨ́gɨ́nɨ́? ³³ Nionɨ́ ayá nɨ́rɨ́rɨ́mɨ́xɨ́rɨ́ “Dɨ́xɨ́ nɨ́gwɨ́ xe owenɨ́.” rɨ́rɨ́fagɨ́ aiwɨ́ joxɨ́ pí nánɨ dɨ́xɨ́ wɨ́omɨ́ ayá murɨ́mɨ́xɨ́pa éɨ́nɨ́gɨ́nɨ́?” nurɨ́rɨ́ ³⁴ wikɨ́ wónɨ́fagɨ́ omɨ́ fá nɨ́xerɨ́ porisɨ́yo mɨ́nɨ́ nɨ́wiri re urɨ́ɨ́nɨ́gɨ́nɨ́, ‘Nɨ́gwɨ́ nionɨ́ wɨ́ɨ́apa xɨ́xeni niapɨ́nɨ́e nánɨ iwanɨ́ nɨ́mépéa úfɨ́rɨ́xɨ́nɨ́.’ urɨ́ɨ́nɨ́gɨ́nɨ́.” Jisaso ewayɨ́ xwɨ́yɨ́fá e nurɨ́máná ³⁵ xegɨ́ wɨ́epɨ́sarɨ́ɨ́owamɨ́ re urɨ́ɨ́nɨ́gɨ́nɨ́, “Ámá nionɨ́ nɨ́nɨ́xɨ́dɨ́ro nánɨ segɨ́ sérɨ́xɨ́meá imónɨ́gɨ́fáyɨ́ ɨ́wɨ́ seaikárɨ́fápi yokwarɨ́mɨ́ mɨ́wiipa nerónáyɨ́, mɨ́xɨ́ ináyo xegɨ́ omɨ́ɨ́ wɨ́iarɨ́ɨ́ sɨ́pɨ́omɨ́ wɨ́ɨ́fɨ́pa Gorɨ́xo enɨ́ axɨ́pɨ́ e seainɨ́fárɨ́nɨ́.” urɨ́ɨ́nɨ́gɨ́nɨ́.

19

Apɨ́xɨ́ emɨ́ mɨ́mopa éfɨ́rɨ́xɨ́nɨ́rɨ́ uréwapɨ́yɨ́ɨ́ nánɨ́rɨ́nɨ́.

¹ Jisaso xwɨ́yɨ́fá apɨ́ nɨ́pɨ́nɨ́ nurɨ́fɨ́sáná Gariri pɨ́ropenɨ́sɨ́yo pɨ́nɨ́ nɨ́wiárɨ́mɨ́ nurɨ́ iniɨ́gɨ́ Jodanɨ́ rapáyo nɨ́xemorɨ́ Judia pɨ́ropenɨ́sɨ́ arɨ́wámɨ́nɨ́ nemerɨ́ ² ámá oxɨ́ apɨ́xɨ́ obaxɨ́

númi uxǵdaríná e sǵmǵxǵ tǵǵǵáyo nanǵ nǵwimǵxa warǵná ³ Parisi wa Jisaso mǵxǵ ináyǵ Xeroto meǵweanǵ emearǵǵagǵ nǵwinǵro “Jono wayǵ numeaiá wago enǵpa xewanǵjo xwǵyǵá nǵrǵrǵná rǵá omeárǵnǵ.” nǵyaiwiro nǵbǵro iwamǵó wǵwapǵyanǵro nánǵ yarǵǵǵ re wigǵawixǵnǵ, “Apǵxǵ pí pí nánǵ nǵpǵkwǵnǵ mǵyarǵǵagǵ nǵwinǵrǵ emǵ nǵmorǵnáyǵ, ayǵ ananǵranǵ? Xwǵyǵá tǵǵǵranǵ?” urǵagǵá ⁴ Jisaso re urǵǵnǵnǵnǵ, “Bǵkwǵyo xwǵyǵá ‘Iwamǵó amǵpǵ nǵnǵ nǵmǵxǵrǵná oxǵ tǵnǵ apǵxǵ tǵnǵ imǵxǵǵǵrǵnǵ.’ rǵnǵǵǵpǵ soýǵné fá nǵroro aiwǵ sǵnǵ nǵǵǵá mimónǵpa reǵoǵ? ⁵ Imǵxǵǵo xwǵyǵá ‘Ayǵnánǵ oxo xanǵyaúmi pǵnǵ nǵwiárǵmáná xegǵ apǵxǵ tǵnǵ nǵkumǵxǵnǵrǵná ná ayǵ ná bǵnǵnǵǵǵ imónǵpǵsǵrǵnǵ.’ rǵǵǵpǵ enǵ fá nǵroro aí sǵnǵ nǵǵǵá mimónǵpa reǵoǵ? ⁶ E nǵrǵnǵrǵ eánǵǵagǵ nánǵ ayaú xǵxegǵnǵ imónarǵǵǵmanǵ. Ná ayǵ ná bǵnǵnǵǵǵ nimónǵrǵ emearǵǵǵrǵnǵ. Ayaú meánǵpǵsǵi nánǵ Gorǵxo ǵwrǵrǵǵǵ enǵǵǵ nánǵ wǵ emǵ mǵmónǵpa yanǵǵnǵ.” urǵagǵ ⁷ Parisiowa re urǵǵǵawixǵnǵ, “Joxǵ neararǵǵǵpǵ nepa enǵánáyǵ, Moseso ǵwǵ ikaxǵ nǵwurǵyirǵ rǵwamǵǵǵ nearǵná pí nánǵ re nǵrǵrǵ eanǵrǵnǵ, ‘Dǵxǵ apǵxǵimǵ emǵ nǵmorǵná “Imǵ anǵǵǵ emǵ móárǵnǵ.” nǵrǵrǵ payǵ e nearǵ wiowárǵrǵxǵnǵ.’ Moseso pí nánǵ e rǵǵrǵrǵnǵ?” urǵagǵá ⁸ Jisaso re urǵǵnǵnǵnǵ, “Soýǵné arǵkǵ apǵxǵ emǵ moanǵro yarǵǵǵagǵá nǵseanǵrǵ nánǵ xe emǵ omópoyǵnǵrǵ sǵǵwǵ nǵseanǵrǵ aiwǵ iwamǵó Gorǵxo xwǵá imǵxǵǵe dánǵ wǵ e enǵmanǵ. ⁹ Nionǵ re seararǵǵnǵ, ‘Go go xegǵ apǵxǵ xámǵǵimǵ emǵ nǵmorǵ sǵwǵ piaxǵ weánarǵǵǵpǵ nánǵ marǵáá, ámǵ sǵǵǵ wǵ nǵmearǵná ayǵ fǵwǵ inarǵǵi.’ seararǵǵnǵ.” urǵagǵ ¹⁰ xegǵ wiepǵsarǵǵowa re urǵǵǵawixǵnǵ, “‘Ámá apǵxǵ nǵmeámáná emǵ mopaxǵ mimónǵpa enǵánáyǵ, apǵxǵ mǵmeapa nerǵná nanǵ imónǵpaxǵrǵnǵ.’ neaimónarǵnǵ.” urǵagǵá aí ¹¹ o re urǵǵnǵnǵnǵ, “Soýǵné rǵápǵ nanǵ e nimónǵrǵ aiwǵ ámá nǵnǵ dǵǵǵ axǵpǵ soýǵné yaiwǵfápa yaiwǵpǵrǵmeóǵ. Sa ámá wǵnǵ wǵnǵ Gorǵxoyá dǵǵǵyo dánǵ e yaiwǵpaxǵrǵnǵ. ¹² Ayǵ rǵpǵ nánǵ seararǵǵnǵ. Oxowa apǵxǵ mǵmeapa epaxǵ imónǵǵǵyǵ mǵkǵ xǵxegǵnǵrǵnǵ. Wa xǵnǵáí agwǵyo dánǵ piáǵ mayǵ xǵrǵǵǵ nánǵ apǵxǵ mǵmeapa epaxǵ imónǵǵoǵ. Wa piáwǵ yónǵǵagǵ nánǵ ayǵ awa enǵ mǵmeapaxǵ imónǵǵoǵ. Wa Gorǵxo nánǵ wáǵ urǵmepǵrǵ nánǵ éǵáwa wigǵ dǵǵǵyo dánǵ enǵ apǵxǵ mǵmeapaxǵ imónǵǵoǵ. E nerǵ aí ‘Gorǵxo nánǵ wáǵ nurǵmerǵná apǵxǵ mayonǵ éimǵǵnǵ.’ yaiwǵarǵǵǵ go go sa e yaiwǵwǵnǵǵnǵ.” urǵǵnǵnǵnǵ.

Niaíwǵ onǵmiápiamǵ wé ikwǵkwǵárǵmǵ enǵ nánǵrǵnǵ.

¹³ Ámá wǵ wigǵ niaíwǵpǵiamǵ Jisaso wé seáyǵ wikwǵárǵrǵ xwé imónǵpǵrǵ nánǵ Gorǵxomi yarǵǵǵ wirǵ oenǵrǵ nǵmeámǵ barǵǵagǵá wiepǵsarǵǵowa sǵǵwǵ e nǵwinǵro mǵxǵ urǵagǵá aí ¹⁴ Jisaso re urǵǵnǵnǵnǵ, “Niaíwǵpǵia xe obǵpoyǵ. Ámá niaíwǵ onǵmiápia xanǵyaúmi dǵǵǵ nǵwǵkwǵroro yarǵǵǵápa Gorǵxomi dǵǵǵ wǵkwǵróǵáyǵ o xwioxǵyo mǵmeámǵ nerǵ umeǵweanǵá enǵǵǵ nánǵ niaíwǵpǵia xe obǵpoyǵnǵrǵ sǵǵwǵ wǵnǵpoyǵ. Pǵrǵ mǵwiakǵipa époyǵ.” nurǵrǵ ¹⁵ apǵiamǵ wé seáyǵ e ikwǵkwǵárǵmǵ nǵwimáná e dánǵ pǵnǵ nǵwiárǵmǵ unǵnǵnǵ.

Amǵpǵ mǵmúrónǵǵ wo yarǵǵǵ wǵǵǵpǵ nánǵrǵnǵ.

¹⁶ Jisaso e dánǵ warǵná re enǵnǵnǵnǵ. Ámá wo nǵbǵrǵ re urǵǵnǵnǵnǵ, “Nearéwapǵyarǵǵoxǵnǵ, nionǵ pí nanǵyǵ nerǵná dǵǵǵ nǵyǵmǵǵǵpǵ anǵǵǵ íníná ǵweámǵa nánǵ imónǵmǵárǵnǵ?” urǵagǵ ¹⁷ Jisaso re urǵǵnǵnǵnǵ, “Joxǵ pí nánǵ nanǵyǵ nánǵ yarǵǵǵ niarǵǵnǵ? Gorǵxo ná wonǵ nanǵ imónǵǵagǵ nánǵ joxǵ apǵ nánǵ dǵǵǵ rǵmoarǵǵnǵ? E nerǵ aí joxǵ ‘Dǵǵǵ nǵyǵmǵǵǵpǵ anǵǵǵ íníná ǵweámǵa nánǵ oimónǵmǵnǵ.’ nǵyaiwirǵnáyǵ ǵwǵ ikaxǵ eánǵǵǵyo xǵdǵrǵnǵ.” urǵagǵ ¹⁸ ámáo re urǵǵnǵnǵnǵ, “Pǵ ǵwǵ ikaxǵ eánǵǵǵyǵ nánǵ nǵrarǵǵnǵ?” urǵagǵ Jisaso re urǵǵnǵnǵnǵ, “Re nǵrǵnǵrǵ eánǵǵǵpǵ ‘Nǵwiápǵnǵmearǵ ámá mǵpǵkǵipa erǵnǵ. Ámá wǵ tǵnǵ fǵwǵ minǵpa erǵnǵ. fǵwǵ mǵmeapa erǵnǵ. Ámá wo nánǵ xwǵyǵá nǵyimárónǵrǵ yapǵ murǵpa erǵnǵ. ¹⁹ Dǵxǵ ápomǵ tǵnǵ inókímǵ tǵnǵ wéyo umerǵnǵ. Ámá wǵyo jǵwanǵǵoxǵ nánǵ dǵǵǵ sǵpǵ nǵsǵrǵ menarǵǵǵpa axǵpǵ e wirǵnǵ.’ E nǵrǵnǵrǵ eánǵǵǵpǵ xǵdǵrǵnǵ.” urǵagǵ ²⁰ ámáo re urǵǵnǵnǵnǵ, “Apǵ nǵpǵnǵ nionǵ xǵdarǵǵárǵnǵ. Nionǵ bǵ sǵnǵ mepa enǵáyǵ ǵǵpǵrǵfanǵ?” urǵagǵ ²¹ Jisaso re urǵǵnǵnǵnǵ,

“Joxi ‘Píráníḡ oimónimíni.’ n̄simónirínáyí, nuri díxí iyá íá amípí n̄gwí nání b̄ nerí n̄gwí n̄mearfná áamá uyípeayíyo m̄n̄n̄ n̄wimáná n̄b̄irí n̄ioní n̄ix̄f̄dir̄x̄iní. E nerínáyí, amípí ayá t̄ḡḡp̄i Goríxo aḡnami joxi nání awí eámeámí siárinfáriní.”

²² Jisaso e urfagí o arfá n̄wirí amípí xwé t̄ḡḡo eḡagí nání xegí xwioxíyo dání d̄ḡḡ r̄fá uxéagí nání d̄ḡḡ s̄p̄i n̄yaiwia ur̄ḡḡḡn̄i.

²³ Jisaso xegí wiep̄sar̄ḡowami re ur̄ḡḡḡn̄i, “Nioní aga nepa searar̄ḡn̄i. Amípí m̄múrónigfáyí Goríxo áamá x̄to xegí xwioxíyo m̄meámí nerí umeḡwean̄te opáwianeȳn̄r̄i an̄ḡḡ m̄n̄f̄ nero aiwí n̄p̄áwipax̄í mimóniní. ²⁴ R̄ip̄i ení searar̄ḡn̄i, ‘Kamerí eḡḡ rap̄rap̄ gwí kiwear̄igfá ótyimí páwipax̄í mimóniní. Áamá amípí m̄múrónigfáyí kamerí eḡḡ ótyi m̄p̄áwipa yar̄ḡḡyí yap̄i aḡnami ḡwean̄ḡyá xwioxíyo páwipax̄í mimónḡḡ.’ searar̄ḡn̄i.” urfagí ²⁵ wiep̄sar̄ḡḡyí —Judayí n̄n̄n̄ “Amípí m̄múrónigfáyí Goríxoyá d̄ḡḡ t̄f̄n̄i amípí meaar̄ḡḡfá nání Goríxo yayí winar̄n̄i.” yaiwiagfáriní. Wiep̄sar̄ḡḡyí ení e n̄yaiwiro nání Jisaso e urfagí arfá n̄wiróná ududf̄ n̄wikár̄n̄ro omí re ur̄igfawix̄iní, “Joxi r̄f̄yí nepa eḡánáyí, Goríxo áamá ḡȳo yeáyí uyim̄ix̄emeanfár̄ani?” urfagí ²⁶ Jisaso s̄ḡḡwí agwí n̄w̄n̄r̄i re ur̄ḡḡḡn̄i, “Áamá wigí d̄ḡḡ t̄f̄n̄i Goríxoyá xwioxíyo páwipax̄í mimóniní. E nerí aí Goríxo amípí mepa epax̄í wí mimónḡḡḡ nání oyá d̄ḡḡ j̄fayí t̄f̄n̄i ayí aí ananí páwipax̄í imóniní.” uráná ²⁷ Pitao Jisaso áamáomí “D̄ixí iyá íá amípí n̄gwí nání b̄ nerí uyípeayíyo m̄n̄n̄ n̄wia numáná n̄n̄ix̄f̄dir̄náyí, Goríxo aḡnami amípí ayá t̄ḡḡp̄i r̄it̄in̄fáriní.” ur̄f̄p̄i nání d̄ḡḡ n̄mori Jisasomí re ur̄ḡḡḡn̄i, “Arfá eí. Amípí noneyá n̄n̄n̄ r̄ixa p̄n̄n̄ n̄wiár̄imí joxi r̄ix̄f̄dar̄ḡwáyí pí meanf̄wár̄iní?” urfagí ²⁸ Jisaso re ur̄ḡḡḡn̄i, “Nioní nepa searar̄ḡn̄i. Goríxo xwífá s̄ḡḡ w̄r̄i im̄ixáná áamá imónḡḡáon̄ r̄ixa m̄ix̄f̄ ináyí nimónir̄i meḡwean̄áná soyf̄né ení negí Isirer̄iyí gwí w̄r̄i w̄r̄i wé wúkaú s̄k̄wí waú eḡȳo x̄ir̄áowaȳf̄n̄en̄ḡḡ nimón̄ro mí ómóm̄ix̄imí nero meḡweap̄f̄r̄fáriní. ²⁹ Áamá ḡȳf̄ ḡȳf̄ n̄ioní n̄n̄ix̄f̄dir̄o nání wigí aḡiwám̄raní, xex̄ir̄f̄meáowam̄raní, xex̄ir̄f̄meáiwam̄raní, xanom̄raní, x̄n̄áim̄raní, n̄iáiw̄f̄yoraní, xegí om̄ḡḡraní, p̄n̄n̄ n̄wiár̄ir̄f̄ná wigí amípí p̄n̄n̄ n̄wiár̄imí uf̄apimí Goríxo w̄f̄p̄i aga seáyí e múrónin̄fáriní. Ayí ení d̄ḡḡ n̄ȳim̄ḡḡp̄i an̄ḡḡ ḡweap̄f̄r̄fá nání meap̄f̄r̄fáriní.” ³⁰ nuri wiep̄sar̄ḡowá “None Jisasomí xámí x̄f̄dar̄ḡḡwí nání seáyí e imónḡḡw̄n̄i.” yaiwip̄f̄r̄x̄in̄r̄i re ur̄ḡḡḡn̄i, “Agwí r̄iná xámí xámí imónf̄áyí r̄wéná surf̄má imónp̄f̄r̄fáriní. Agwí r̄iná surf̄má imónf̄áyí xámí imónp̄f̄r̄fáriní.” ur̄ḡḡḡn̄i.

20

Ewayí ikaxí wainí om̄ḡḡȳo wiigfáyí nánir̄n̄i.

¹ Jisaso ewayí xw̄yífá re ur̄ḡḡḡn̄i, “Aḡnami ḡwean̄o áamá x̄to xegí xwioxíyo m̄meámí nerí umeḡweanf̄áyo yan̄f̄ numeir̄fná ayí m̄r̄axwí rónḡḡ imóniní. O wfá mónḡḡmí 6:00 a.m. imónáná áamá xegí wainí om̄ḡḡȳo wiip̄r̄i wir̄imeám̄n̄r̄i nání nuri ² áamá wa ‘Sfá r̄iyimí nání x̄ixeḡn̄i íkwí w̄na neaiapáná om̄ḡḡ siianf̄w̄n̄i.’ urfagí xegí om̄ḡḡȳo nání urowár̄ḡḡḡn̄i. ³ Ámí 9:00 a.m. imónáná awí eánar̄igf̄e nání nuri wen̄ḡḡ étyí w̄n̄ḡḡḡn̄i. Wa re kikiífá riwa roḡḡḡfá n̄w̄n̄r̄i ⁴ re ur̄ḡḡḡn̄i, ‘Soyf̄né ení ḡf̄ om̄ḡḡ niip̄r̄i nání úpoyí. Sfápi t̄f̄n̄i soyf̄né om̄ḡḡ níif̄ap̄i nání n̄gwí x̄ixení seaiap̄im̄f̄n̄i.’ urfagí awa ení nuro om̄ḡḡ wiigfawix̄iní. ⁵ Ámí sogwí áw̄n̄i e eḡáná r̄ixa 12:00 imónáná nuri ámí wa e kikiífá roḡḡḡfá n̄w̄n̄r̄i ax̄p̄i e urowár̄ḡḡḡn̄i. Ámí 3:00 p.m. imónáná ax̄p̄i e eḡḡḡḡn̄i. ⁶ Ámí r̄ixa 5:00 p.m. aḡwí e imónáná nuri ámí wa e kikiífá roḡḡḡfá n̄w̄n̄r̄i re ur̄ḡḡḡn̄i, ‘Sfá r̄iyi n̄ȳim̄iní pí nání kikiífá re roḡḡ?’ urfagí ⁷ awa re ur̄igfawix̄iní, ‘Áamá wo “N̄igf̄ om̄ḡḡ níipoyí.” m̄nearf̄one eḡagí nání roḡw̄n̄i.’ urfagí o re ur̄ḡḡḡn̄i, ‘Soyf̄né ení om̄ḡḡ niip̄r̄i ḡf̄ wainí om̄ḡḡȳo nání úpoyí.’ ur̄ḡḡḡn̄i. ⁸ Sfápi t̄f̄n̄i wainí om̄ḡḡ xiáwo bos̄womí re ur̄ḡḡḡn̄i, ‘Joxi om̄ḡḡ niar̄igf̄áwami “Ēn̄i.” nuri n̄gwí m̄n̄n̄ n̄wirfná r̄f̄w̄ȳo úf̄awamí n̄wia nuri xámí úf̄awamí n̄wirí p̄n̄n̄

wiáret.’ urfagi ⁹ o nuri mtraxwo urítpa yarfná áamá 5:00 p.m. dáni úfáwa nibirfná xixegfni íkwí wináni wináni nimeáa ugáfawixini. ¹⁰ Ámá wfa móniñfmi dáni úfáwa nibirfná nigwí seáyí e meaptráoñiri éfáyí awa eni xixeni axípi íkwí wináni wináni nimeáa ugáfawixini. ¹¹ Íkwí wináni wináni nimeáa nurfná mtraxwo omiñf xiáwo nani anñgumí ikaxí nrñiro ¹² omi re urigfawixini, ‘Sfápi tñi nuro omiñf onñmiápi éfáwami none wfa móniñfmi dáni nurane yarfná sogwí xaíwí neanaríone tñi xixeni pí nani miní wíni?’ urfagfa aí ¹³ o awayá womi re urñinigiñi, ‘Gf ámaé, nioni sípi wí mñsikárfñi. Joxi wfa móniñfmi dáni re mñnrípa réñnigiñi, “Joxi íkwí wina niapñi nani omiñf siimñi.” mñnrípa réñnigiñi? ¹⁴ Nigwí nioni siaptá dñxípi nimeámi ui. Ámá sfápi tñi éf ro “Nigwí xixeni axípi owimñi.” nimónfagi nani joxi siaptápa axípi miní wíni. ¹⁵ Amñpi nioni gfyí niñwanñoni dñf tñi niñwirfnáyf, “Ayf nñpñkwñmaní.” rñniaiñarññi? Nioni yanf ewaní nimónñi yarñgá nani joxi sípi dñf rñniaiñarññi?” urñinigiñi.” Jisaso “None xami xñdarñgawí aí rñwfyo xñdfáyf tñi xixeni neaiapññfárñi?” oyaiwípoynñi ewayf xwíyfa api nurimána ¹⁶ re urñinigiñi, “Agwí rína xami xami imónfáyf rñwéna surfmá imónñfárñi. Agwí rína surfmá imónfáyf xami imónñfárñi.” urñinigiñi.

Xfomi pñkipñfápi nani ámi áwanf urñf nñnrñi.

¹⁷ Jisaso óf Jerusaremí nani warígfáyo umññi nani nerfná xegf wiepñsarñf wé wúkaú síkwí waú awami niñwirimeámi ná dámiñe onñmiápi óf e nuróna re urñinigiñi, ¹⁸ “Arfa époyi. Ríxa Jerusaremí nani warñwñi. E rémóána áma imónññoni nani miyf urána apaxñpññf imónñfá xwéowa tñi ñwí ikaxí eaññfpi mewegfáwa tñi xwíyfa nññmeañróna nioni nani re rññfárñi, ‘Ámá romi opñkípoyi.’ nrñiro ¹⁹ émayf nioni rñperñf nñmeañro síkwí ragf pñrñ nuyñkiro íkfáyo niyekwíroárñro epñrñ nani mñni nñniñwiro aiwi sfá wíyau wíyi órána xwáñpáyo dáni ámi wiápnñmeáñfárñi.” urñinigiñi.

Wiepñsarñf waúmi xñnái rñññf urññpi nñnrñi.

²⁰ Jerusaremí nani ófyo warfná Sebediomí xewaxowau —Ayf Jemiso tñni xogwáo Jono tñnrñi. Awau tñni xñnái tñni “Jisaso ríxa Jerusaremí nñremórñna mñxí ináyf nimónñi neameñweañfñf?” niyaiwiro niñbiro waunf rñññf urañro nani mññf xwíyfo íkwíróagfa ²¹ Jisaso re urñinigiñi, “Sepfoyné o pí oneaññi niarññi?” urfagi í xegf niaíwowau wiepñsarñf wñami seáyí e owimónñpiyññi re urñinigiñi, “Joxi ríxa mñxí ináyf nimónñi neameñweaññna gf niaíwí rowau wfo wé náumí dáni ñwearí wfo wé onamñgumí dáni ñwearí epññi nani rei.” urfagi aí ²² Jisaso re urñinigiñi, “Sepfoyné yarñf niarñfápi nani nñfá mimónñpa nero nani yarñf niarññi.” nurñi ewayf ikaxí áma wa xfomi pñkipñfá eñgá nani áwanf nurífná yarñf re wññnigiñi, “Awagwí iniñf síxí nioni nñmñwá anani nñpaxí imónññfárñi?” urfagi awau re urñinigiñi, “Anani nñpaxowawirñi.” urfagi ²³ o re urñinigiñi, “Iniñf nioni nñmñwá awagwí eni nñpñññi. E neri aí ‘Wfoxi rñmi dáni ñwearí. Wfoxi rñmi dáni ñwearí.’ wí earñpaxí mimónññi. Waú gowau mñdñmñdñni ñwearí nani gf ápo ríxa ráñññi. Ayñnani nioni e earñpaxí wí menñni.” urfagi ²⁴ wiepñsarñf wé wúkaú wfa awau Jisasomí yarñf e wíagñi arfa niñwiro nani wíki dñf waiñarññgfa aí ²⁵ Jisaso xfo tññf e nani “Eñni.” nurñi re urñinigiñi, “Soyñé nñfárñi. Émayfya áma ámñna meñweagfáwa seáyí e niñwimónñro paimñf wiarñfárñi. Wigf áma eñf rññf meñweagfáwa eni seáyí e niñwimónñro ‘Xe nonenñi sñmañwíyónñf yeáyf oneaññfñi.’ niyaiwiro yarñfárñi. ²⁶ ‘Awa seáyí e niñwimónñro yarñfápa soyñé eni axípi nimónñro mepa oépoyní.’ nimónññi. ‘Gf wñami seáyí e oimónñmñni.’ yaiñarññf goxi goxi awayá omiñf wiarññoxññf wimónñi. ²⁷ ‘Neaiapñsarññe woni xami xami oimónñmñni.’ yaiñarññf goxi goxi áma wí joxi nani re rñññi nani, ‘O wiepñsarñf wñami xñnáiññf nimónññi arñra wiarñni.’ rñññi nani joxi e erñni. ²⁸ Áma imónññoni yarññpa axípi

éfríxíni. Nioni áamá wí arírá nífríxíni bñámáni. Nioni áamá niyoní arírá wiri nioni nupeiríná gwíniñf uroayírorí emíni bñáríni.” uríñniñíni.

Sñwí supárgííwaúmi nanj imíxíñf náníni.

²⁹ O tñni wiepísaríñowa tñni añf yoí Jerikoyi ríniñyo dání waríná oxí apíxí ayá wí númi waríná ³⁰ re eníniñíni. Áamá sñwí supárgííwaú óf manj pá tñni ñweagííwaú “Jisaso rimani pwaríni.” rínaríñagí aríá níwiri ríaiwá re uríñfíxíni, “Ámínaé, negí míxí ináyí Depitomi xiáwoxíni wá yeawianeí.” ráná ³¹ áamá obaxí Jisasomi xámi umeagíáyí rímiñf tñni re uríñfawíxíni, “Awagwí ríaiwá mírípa épiyi.” uríñfagí aiwi awaú aríki wíni enj tñni re ríñfíxíni, “Ámínaé, joxí negí míxí ináyí Depitomi xiáwoxíni, wá yeawianeí.” uríñfagí ³² Jisaso e éf níronapímáná óf e dání ríaiwá re uríñniñíni, “Awagwí o pí oyeainíni raríñi?” uríñfagí ³³ awaú añwi e níbiri re uríñfíxíni, “Ámínaé, joxí yegí sñwí oyeaxoaníni raríñwi.” uríñfagí ³⁴ Jisaso awaú nání wá wunfagí egí sñwíyo wé seáyí e wikwiáraná re egíñfíxíni. Níwaúni sñwí noxoari nanímáná númi uxíñfíxíni.

21

*Jerusalem*yo níremoríná míxí ináyí rémoaríñfápa rémonj náníni.

¹ Jerusalemí ríxa añwi e imónáná díwí Oripí tñf e añf yoí Betípassi ríniñfípimi níremómáná Jisaso wiepísaríñfíyí waúmi nurowáríñfá ² re uríñniñíni, “Awagwí añf jfapimi nání nuri dogí xínái xegí miá tñni e yuráríñfagí níwíniñfá níwaúni níkweari nímeámi bñpiyi. ³ Áamá wo sñwí neaníni ‘Awagwí pí nání íkwearíñi?’ earánáyí, re urípiyi, ‘Ámínaé seáyí e éf níñwearí nímeámi umíniñfí yearowáríñfí.’ uráná xiáwo apaxí mé eaiapowárénapíñfí.” uríñniñíni. ⁴⁻⁵ Wíá rókiamoagí wo níniñfí ríwamíñf rípi eañfípi, “Saioni —Jerusalemí nání níniñfí aiwi díwí bí nání Saioniyí raríñfá. E ñweagíáyó re urípoi, ‘Aríá époi. Segí míxí ináyó awayíniñfí nímoníni dogí xwéomi maríái, dogí miá womí aí níñweámáná seyíne tñfíni baríni.’ urípoi.” níniñfí ríwamíñf eañfípi xixeni imóníni nání Jisaso awaúmi e urowáríñfíni. ⁶ Wiepísaríñfí awaú nuri Jisaso uríñfá e neri ⁷ dogí miá tñni xínái tñni níkweari nímeámi níbiri wigí iyfá dogí miáomi seáyí e níkwíniñfí Jisaso seáyí e níñwearí nímeámi waríná ⁸ míxí ináyíyo yayí wianíro nání yaríñfápa áamá oxí apíxí epíroyí nero númi xídaríñfí obaxí Jisaso iyfáyo seáyí e nosaxa opuníni wigí iyfá nípiñfí óf e íkwianjwí neapára uro wí wéwí íwí nídoayiro íkwianjwí neapára uro neríná ⁹ xámi umeaaríñfí tñni ríwíyo uxídaríñfí tñni ríaiwá re nura ugíawíxíni, “Míxí ináyí Depitomi xiáwo romí yayí seáyí e dání oumeaneyí. Áamá Ámínaé Goríxo urowárénapíñfí ro —Negí aríowa o nání weníñfí neri ñweañfá xwiogwí obaxí múroagíni. O Goríxoyá díñfí tñni seáyí e imóníniñfíni. Goríxo seáyí emí ñweañfí yayí seáyími dání oumeaneyí.” Ríaiwá e níra nuróná oxí níkéa nuro ¹⁰ ríxa Jerusalemí rémóná e ñweagíáyí mírí mírí neamero re ríñfawíxíni, “Áamá o go nání ríá raríñfí?” rínaríná ¹¹ oxí apíxí xfo tñni waríñfí re uríñfawíxíni, “Garíri píropeníñfíyo añf yoí Nasaretí dño, Goríxoyá wíá rókiamoaríñfí Jisaso nání raríñfíni.” uríñfawíxíni.

Áamá añf rídiyowá yaríñfíwámi íniñfí dání bí inaríñfíyí emí nímeámí enj náníni.

¹² Jisaso añf Goríxo nání rídiyowá yaríñfíwámi nípawíni áamá añf iwámi íniñfí dání bí inaríñfíyó míxídamí wíowáríni áamá nígwí seníñfí níniñfí taríñfíyá íkwianjwí níniñfíwá erí áamá íñfí xawíowí rídiyowá nání bí inaríñfíyí íkwianjwí éf ñweaaríñfípi níniñfíwá erí neri ¹³ míxí re uríñniñíni, “Añf ríwá nání ríwamíñfí re níniñfí eániñfí, ‘Añf Goríxoniyáiwá áamá xwíyí ríniñfí níniñfí náníwá. Níniñfí eániñfí aí soyíne íwí meaaríñfí yaríñfá axíniñfí nero nání añf ríwá íwí meaaríñfíyá añfíniñfí imóníni.’ uríñniñíni. ¹⁴ E níniñfí sñfí añf Goríxo nání rídiyowá yaríñfíwámi

ínimí emearíná síḡwí supáríḡtáyí wí tñní síkwí íkí egíáyí wí tñní o tñḡf e nání bána o naní imímiximí wíagí ¹⁵ apaxípaníḡf imóníḡfá xwéowa tñní ḡwí ikaxí eáníḡḡpí mewegíawa tñní Jisaso emímí e éḡpí síḡwí nīwíḡnīro niaíwí o nání añiwámí ínimí dání ríaiwá re nīra waríḡḡfá, “Negí mīxí ináyí Depitomí xiáwo romí seáyí e oumeaneyí.” nīra waríḡḡfá aríá e nīwiro nání wíkwí dñḡf nīwíaiwiro ¹⁶ mīxí re uríḡḡawíxíḡnī, “Píne niaíwí joxí nání raríḡḡfáyí aríá rīwíḡḡnī?” uríḡḡfá Jisaso re uríḡḡnīḡḡnī, “Oyí, aríá nīwírí aiwí soyíné xwíyíá Goríxo nání re nīrínīrī eáníḡḡpí, ‘Dñḡf joxíyáyo dání niaíwí onímiáḡpía tñní síní amíḡḡf naríḡḡḡpía tñní yayí seáyíḡmí dání rīmepírfáríní.’ nīrínīrī eáníḡḡpí soyíné fá nīroro aí rīxa agwí xīxení imóníḡḡf nīwíḡnīro aí síní dñḡf mīmóaríḡḡoí.” uríḡḡnīḡḡnī. ¹⁷ E nūrīmó awamí píní nīwíarímí nīpeyearí añí apímí píní nīwíarímí nūrí añí yoí Betani nání nūrí e sá weníḡḡnīḡḡnī.

Íkíá pikína ramíxíḡf náníríní.

¹⁸ Sá weḡo wíáḡpí tñní ámí Jerusaremí nání nībíríná agwí wíaná ¹⁹ weníḡf étyí wíḡḡḡḡḡḡnī. Íkíá pikí wína óf e jíina roḡḡḡf nīwíḡnīrī “Sogwí bī odaníḡḡnī.” nīyáiwímí nūrí añwí e dání weníḡf étyí wíḡḡḡḡḡḡnī. Sogwí mīwepa íwíḡnī ináríḡḡḡf nīwíḡnīrī íkíánámí nīramíxírí re uríḡḡnīḡḡnī, “Íkíá pikí rínaxí, sogwí wíḡnī weríámaní.” uráná apaxí mé yíwearíḡḡnīḡḡnī. ²⁰ Apaxí mé yíwearíḡḡḡf wíepísaríḡḡḡowa e nīwíḡnīro ududí nīwiro yaríḡf re wíḡḡḡawíxíḡnī, “Íkíá pikí ana aríre nerí apaxí mé yíwearíḡḡoí?” uríḡḡḡfá ²¹ Jisaso re uríḡḡnīḡḡnī, “Nioní nepa seararíḡḡnī, ‘Soyíné Goríxomí dñḡf wíkwíroro dñḡf biaú mīmáxíríḡpa ero ‘Goríxoyá dñḡf tñní íkíá rīna e epaxínamaní.’ mīyáiwípa ero neríḡnáyí, ayí xīxení nioní yaríḡḡḡpa nímóníḡḡḡoí. Íkíá rīna náníní mīraríḡḡnī. Díwí mīḡf apímí aí “Ríḡḡḡxíní nūrí rawírawáyo píeroí.” uránáyí xīxení e nímóníḡḡḡoí. ²² Pí pí nání Goríxomí ríxíḡḡf nūrírí dñḡf nīkwíroríḡnáyí, xīxení axíḡpí e simíxíyínírfáríní.’ seararíḡḡnī.” uríḡḡḡḡḡḡnī.

“ ‘Néní tñḡoxí imóneí.’ go ríríḡḡoí?” uríḡḡfá náníríní.

²³ O ámí Jerusaremí nīrémorí rīxa añí Goríxo nání rídíyowá yaríḡḡḡwámí nīpáwírí ámayó uréwapíyaríná apaxípaníḡf imóníḡḡfá xwéowa tñní wíḡf Judáyí mebáowa tñní nīwímearo re uríḡḡḡawíxíḡnī, “Joxí aríḡe nímónírí amípí nene añí ríwámí ínimí dání yaríḡḡwápí pírí wíáíkímí yaríḡḡnī? ‘Joxí néní tñḡoxí imóneí.’ go ríríḡḡḡf e yaríḡḡnī?” uríḡḡḡfá aí ²⁴ Jisaso re uríḡḡnīḡḡnī, “Nioní ení yaríḡḡf bī oseaimíní. Soyíné nioníyáḡpí áwaní níránáyí, nioní ení ‘Apí eí.’ nírífo nání áwaní searímíḡḡnī.” nūrírí ²⁵ re uríḡḡnīḡḡnī, “Yaríḡḡf nioníyá ríḡḡ seaimíḡḡnī. Jono wayí nīneameaia ḡḡo wayí Goríxoyá dñḡf tñní neameaíḡḡḡḡnī? Xegí dñḡf tñní neameaíḡḡḡḡnī?” Yaríḡḡf e wíaná wíwaníḡḡḡowa re ríníḡḡḡawíxíḡnī, “ ‘Jono Goríxoyá dñḡf tñní eḡḡḡnī.’ uránáyí, re nearíníḡḡoí, ‘Soyíné pí nání aríá mīwí egíáríní?’ nearíníḡḡoí. ²⁶ E nerí aí ‘O xegí dñḡf tñní eḡḡḡnī.’ uránáyí, áma síḡfá re epíroyí egíáyí, ‘Jono Goríxoyá wíá rókíamoḡḡḡḡnī?’ yáiwíaríḡḡfáyí iwání neamepéḡḡḡḡnī.” nīrínīro ²⁷ Jisasomí re uríḡḡḡawíxíḡnī, “None majírfáríní. Jono dñḡf goyá tñní eḡḡḡnī?” uríḡḡḡfá o re uríḡḡḡnīḡḡnī, “Nioní ení ‘Amípí apí pírí wíáíkímí eí.’ nírífo nání áwaní searímíméḡḡnī.

Ewayí ikaxí xíráxogwáowá nání uríḡḡf náníríní.

²⁸ “E nerí aí ewayí xwíyíá ríḡḡ nání segí dñḡf aríre yáiwíaríḡḡoí? Áma wo xegí niaíwí wáú tñḡo xámí xíráomí nūrí re uríḡḡḡnīḡḡnī, ‘Íwe, joxí negí wainí omíḡḡfyo nání nūrí omíḡḡf eí.’ uríḡḡḡfá ²⁹ o re uríḡḡḡnīḡḡnī, ‘Oyí, numíḡḡnī.’ nūrímáná muḡḡḡḡḡḡnī. ³⁰ Xano xogwáomí nūrí axíḡpí ‘Omíḡḡfyo nání nūrí omíḡḡf eí.’ uráná o re uríḡḡḡnīḡḡnī, ‘Oweoí, numíméḡḡnī.’ nūrímáná ríwíyó dñḡf síḡpí nīyáiwírí ‘Gí ápomí ‘Oweoí.’ pí nání ríá uríḡḡnī?’ nīyáiwímí nūrí omíḡḡf eḡḡḡḡḡḡnī.” Jisaso ewayí xwíyíá apí nūrímáná ³¹ awamí yaríḡḡf re wíḡḡḡḡḡḡnī, “Awáú go go xano uríḡḡpa xīxení aríá nīwírí eḡḡḡḡḡḡnī?” uríḡḡḡfá awa “Xogwáoríní.” uríḡḡḡfá Jisaso re uríḡḡḡnīḡḡnī, “Nioní nepa seararíḡḡnī. Apíxí ede dání iyí oíkíxearíḡḡfíwa tñní áma íwí yaríḡḡfá, takísí nání nīḡwí nearáḡḡḡḡfá tñní

Gorixoyá xwioxtyo ananít nípáwiro ŋweaptrfa aiwít soytné páwipaxt mimóniŋoi. ³² Ayf rípi nánít searariŋiní. Jono nĩbirí wé róniŋt oimónfpoyiníri searéwaptylagt aí soytné xiráo eŋtpa arfá miwigfawixiní. Apixt iyf ede dánít warigfíwa tñnít takisít nánít ŋgwí nearáparigfáwa tñnít xogwáo eŋtpa Jonomít arfá nĩwiro sanitŋt imónariŋagfá soytné sŋwft e nĩwĩntro aí xogwáo eŋtpa ámi rfwtyo dŋt stpí nĩyaiwiro ‘None pí nánít arfá miwipa yaritŋwiní?’ nĩyaiwiro sanitŋt mimónigfawixiní.

Ewayt ikaxt wainít omiŋt sŋwft uwiniarigfáyf nánitriŋiní.

³³ “Ewayt xwtyfá ámi bĩ rípi arfá nípoyi. Ámá xwtfá tŋt wo wainít uraxt iwtfá nuriri xwfná nĩrorít wainít xegt inigt nĩptrfa nánít wainít sogwt xoytkimít enfa nánít sŋjáo óf nimorít wainít omiŋtyo áwĩnĩmít aŋt awí ŋweaptrfa nánít seáyt émi nĩmĩra nĩpeyiri néisáná ámá wí umeiptrfa nánít re uritŋiniginí, ‘Wainít sogwt niáf éánáyt, bĩ soytné segt mearo nionít gft meari emfa nánít niontyá omiŋt rĩpimít ananít sŋwft nĩwĩnĩptrfáranít?’ nurimít aŋt wtyo ememĩnĩri nánít nuri nĩŋweanĩsáná ³⁴ wainít sogwt rĩxa niáf éáná xegt omiŋt wiariŋfá wamít re uowáritŋiniginí, ‘Soytné nuro wainít nionít nánít nĩtĩfápi nurápaupoyi.’ uowárfagt aí ³⁵ omiŋt sŋwft uwiniarigfáwa xfo uowárfawamít womít iwanít mépero womít pĩkiro womít sŋjá earo egfawixiní. ³⁶ Omiŋt xiáwo ámi omiŋt wiariŋfáyf obaxt onĩmiápi wamít uowárfagt aí omiŋt sŋwft uwiniarigfáwa xámĩŋowamít wigfápa axtpi wigfawixiní. ³⁷ Ámi rfwtyo o xegt xewaxo nuowáritri re yaiwiŋiniginí, ‘Nigt íwomtyf xwtyfá xixenít arfá wĩptráo.’ yaiwiágt aí ³⁸ omiŋt sŋwft uwiniarigfáwa xewaxo baritŋagít nĩwĩntro re rĩnigtawixiní, ‘Xanoyá dŋt tŋo nimónitri amĩpí meanfo iwo barinít. Oyá amĩpí meanfwá nánít omít opĩkianeyi.’ nĩritntro ³⁹ omít fá nĩxero omiŋtyo bfanitriwámĩnít nĩmoairo pĩkigtawixiní.” Jisaso e nuriri Judayt ámĩnáowa re oyaiwĩpoyinĩri “None omiŋt sŋwft uwiniaritŋwáonénitŋt imónitŋagwít nánít rĩneararinít?” oyaiwĩpoyinĩri ewayt xwtyfá e nurimáná ⁴⁰ ayo yaritŋt re wiŋiniginí, “Omiŋt xiáwo nĩbĩrĩná omiŋt sŋwft uwiniarigfáwamít pí winigtinít?” urfagt ⁴¹ awa re urigtawixiní, “Stpí yarigtáwamtyf enít stpí nĩwikárimáná ámi ámá wa ‘Xwiogwt ayf ayo wainít sogwt niáf éáná ananít nĩdĩrane o nánít utianfwárinít.’ yaiwífáwamít re urinĩfárinít, ‘Gft omiŋt rĩpi sŋwft nĩwĩnĩtrixiní.’ urinĩfárinít.” urfágtá ⁴² Jisaso re uritŋiniginí, “Ewayt xwtyfá ámá Gorixo seytné yeáyt seayimĩxemeanfa nánít uowárenapĩnfo nánít nĩritnĩri eánitŋt rĩpi enít ‘Sŋjá aŋt mĩrarigfáwa sŋjá awiaxt nánít ptfá nerfná wo ‘Stpĩrinít.’ nĩritro emít mófo nánít Gorixo “Sŋjá o tñnít xámít nĩtĩrĩnáyt, aŋt eŋt neánitri naŋt imónitŋoi.” nĩritri sŋjá o nĩmeari táná aŋt eŋt neánitri naŋt imónitŋitriŋiní. Gorixo e éf eŋagít nánít nene sŋwft nĩwĩnĩrĩná aga imitritŋt mimónitŋagít wĩntŋwinít.’ E nĩritnĩri eánitŋt rĩpi soytné sinít fá mĩropa egfáranít? Oweoi, fá nĩroro aiwít dŋt mĩmoariŋoi. ⁴³ Ayinánít gft Judaytné re searariŋinít, ‘ “Gorixo nene xfo xegt xwioxtyo mĩmeámft nerít pĩránitŋt neameŋweanĩfárinít.” riyaiwiaritŋoi? Oweoi! Omiŋt sŋwft uwiniarigfáwa yapít arfá níra warigfáytné Gorixo xfo xegt xwioxtyo nĩpáwiro oŋweapoyinĩri sŋwft seanĩnfámanít. Ámá xejwt wí sanitŋt nimónitro wé rónitŋt yarigtáyf opáwĩpoyinĩri sŋwft winĩnfárinít.’ searariŋinít. ⁴⁴ Xwasfwf yeáyt bimít sŋjá nĩpiérorít nearfná yunf wáranitŋt sŋjáonít ámá gtyo gtyo nĩpiérorít nearfná axtpi xwasfwf yunĩnĩt imiximfárinít.” Jisaso xfo sŋjáonitŋt nimónitri nánít e urfágt ⁴⁵ apaxtpánitŋt imónigtá xwéowa tñnít Parisiowa tñnít ewayt xwtyfá apít wiwanitŋowa nánít rĩnaritŋagít arfá nĩwiro “None nánít rfa rarinít?” nĩyaiwiro ⁴⁶ “Omít rĩxa fá oxĩraneyi.” yaiwífáyf oxft apixt nfnít Jisaso nánít “Gorixoyá wtfá rókiamoaritŋorfánít?” yaiwiaritŋagfá nánít ámi wáyf nero wí e megfawixiní.

22

Ewayt ikaxt aiwá apixt meanít nánitriŋiní.

¹ Jisaso ámi ewayt xwtyfá wí nuritfná re uritŋiniginí, ² “Ámá xwtyfá Gorixoyá arfá nĩwiro sanitŋt nimónitro xfo xegt xwioxtyo mĩmeámft nerít meŋweaníte ŋweapaxt

imóniñtyf, ayf ewayf xwiyfá rípiññf imóniñ. Mixf ináyf wo xewaxo apíxf omeanri nánf aiwá xwé riyamf niyárimáná ³ xegf omiñf wiiarigfáwami re uowáriññiñiñ, ‘Ámá nionf urepeárimenjáyo “Aiwá nánf bípoyf.” urimépoyf.’ uowáraná awa mixf ináyo uríffa nuro uriméagfa aiwí ayf mibipaxf wimóniññiñ. ⁴ Mixf ináyo xegf omiñf wiiarigfá ámi wami re uowáriññiñ, ‘Ámá nionf aiwá rípi nánf urepeáriñjáyo re urimépoyf, “Aiwá ríxa riyamf yárfñiñiñ.” nuriro “Xegf burimákau oxíyf tñf sipíspíf memé nanwf xixegfñf minññíriñ ríxa tñf ríxa nípíkirf sfo kíkíromf nerf sñá exárinñiñ. Xegf xewaxo apíxf meanf nánf aiwá imíxfápi nánf bípoyf.” urimépoyf.’ uowáraná awa áwanf e uriméagfa aiwí ⁵ urepeárimenñyf aríkwíkwí nñwiro wigf dñf tñf numiro re egfawixiñ. Wo xegf aiwá omiñfyo nánf uññiñiñ. Ámi wo xegf nñgwí omiñf bí emiñriñ nánf uññiñiñ. ⁶ Wfa omiñf wiiarigfáwami fá nixiriro iwanf nímépero pikigfawixiñ. ⁷ Mixf ináyo ríxa wíkf wónfagf xegf símiñf wíarigfáwami uowáraná awa nuro ámá xegf omiñf wiiarigfáwami pikíffáyo enf nípíkiro wigf añyf enf rfá niyárimáná enáná ⁸ mixf ináyo xegf omiñf wiiarigfá wami re urññiñiñ, ‘Gf íwo apíxf meanf nánf aiwá ríxa riyamf inárinñagf aiwí ámá aiwá apf nánf urepeáriñjáyf mibipaxf wimónfagf nánf ayf nípaxf mimónfgo. ⁹ Ayínánf soyfne xwamídígyo nuro ámá of e nímúrónriññyf íwo apíxf meanf nánf aiwá imíxfá rípi nípíriñ bípíriñ nánf áwanf urfpyof.’ urfagf ¹⁰ omiñf wiiarigfáwa of wíyf wíyo nuro ámá nímúrónriññyf nanf aí tñf sipí aí tñf nñwirimeámf nñbñro añf aiwá nípíriñ nánf imixárfiwámf dérogfawixiñ. ¹¹ Añf iwámf ríxa nñdéronagfa mixf ináyo ámá of apíxf aiwá nípíriñ nánf bfáyf sñwf wññimñriñ nánf nípáwíriñ wenñf éyf wñññiñiñ. Ámá wo aiwá nánf nñbirfná aikf sñf yínriñ iyfá sñf pánriñ nemo nñbñriñ mñweapa enagf nñwñriñ ¹² re urññiñiñ, ‘Ámáoxiñ, joxf aiwá rípi nánf nñbirfná pí nánf aikf sñf yínriñ iyfá sñf pánriñ nemoxf mibípa éfñiñ?’ urfagf o xwiyfá bí murariñagf ¹³ mixf ináyo xegf omiñf wiiarigfáwami re urññiñiñ, ‘Soyfne omf fá nñxero gwí wéyo jiro síkwíyo jiro nemáná sfá yinñf bñaríwámññf moafpyof. Sfá yinñeyf rñññf ayíkwí mñwinpa enagf nánf ámá ñwf earo magf íronñro epírfárinñ.’ urññiñiñ.” Jisaso ewayf xwiyfá e nuririñ ¹⁴ re urññiñiñ, “Goríxo ámá obaxíyo nurepeáriñ ‘Nionf tfámññf bípoyf.’ nuririñ aiwí neyírorfná ámá nanf imóniñtyf árññf meanfárinñ.” urññiñiñ.

Nñgwí takisf nánf émáyo wiarigfá nánriñiñ.

¹⁵ Parisiowa Jisaso e rariñagf arfá nñwimowa nuro mekaxf nñriñro omf pasáññf numero xwiyfápai ñwiráranñro nánf re rññgíawixiñ, “Omf yapf re uréwapíyanfññiñ, ‘Takisf nánf nñgwí émáyf nearáparigfápi sññf mññf wianírewññiñ?’ uranfññiñ. O ‘Oweof, sññf mññf mñwipa épyof.’ ránáyf, émáyf omf fá nñxero gwí yipíraof. E mñriñpa nerf ‘Oyf, seyfne mññf nñwirfná apánf yariñof.’ ránáyf, ámá omf xfdarigfá ámi arfá bí mñwí nero pññf wíarípfáof.” nñriñro ¹⁶ wíwanñowayá wíepísarigfá wami tññf ámá mixf ináyf Xeroto nñkumixiñriñ emearigfá wami tññf Jisaso nññwearf uréwapíyarññe nánf uowárfagfa awa nuro Jisasomf re urémeagfawixiñ, “Nearéwapíyarññoxiñ, joxf nñnearéwapíyirfná nepánf nearéwapíyarññoxiñ. Ámá Ámínáowayá sññwíyo dánf aí xwiyfá ámi xegf bí mñrf axípiñf rariñoxiñ. Sipí rññf nanf rññf yariññmanf. Joxf xwiyfá Goríxoyánf nepánf xixenñ nearéwapíyarññoxiñ.” Weyf e numearñro yariñf re wigfawixiñ, ¹⁷ “Joxf none nearef. Díxf dñf arññe simónariññf? Judayene émáfyfá mixf ináyf Sisaoyf rñññomiñ takisf nánf nñgwí mññf wiarññwápi mññf nñwirfná ‘Apánf yariññwññf.’ rññimónariññf? ‘Nípíkwññf mññf yariññwññf.’ rññimónariññf?” urfagfa aí ¹⁸ Jisaso awa sipí wíkaránñro yariñagfa dñf adadf nñwirf re urññiñiñ, “Nanf rññf sipí rññf yariñfá royfne, pí nánf iwamfo níwapíyarññof? ¹⁹ Émáfyfá nñgwí nene takisf nánf wiarññwá wo sññwf wññmñf síwá nípyof.” urfagf awa nñgwí xfo urff wo nñmearo síwá wáná ²⁰ o re urññiñiñ, “Nñgwí romf símñmanf imixiññf tf tññf yof éániñf tf tññf goyárinñ?” urfagf ²¹ awa re uríggfawixiñ, “Ayf émáyf mixf ináyf Sisaoyárinñ.” urfagfa

o re urijinigini, “Amipi Sisaoya imonijagi niwinirina ayi Sisaomi mini wifrixini. Gorixoya imonijagi niwinirina xewanijomi mini wifrixini.” nuriri ama Gorixo xewanijonijif imixijif enagi nani omi dijif owikwifipoyiniri e urifagi ²² awa arfa e niwiro dijif ududf nero pinf niwiarimf ugfa wixini.

“*Áma ámi* wiápinimeapifáriní.” urijif nanirini.

²³ Sfa axiyimi Judayf Sajusiyi rinigfa wi —Sajusiowa re rarigfawarini, “Áma piyifif ámi wiápinimeapifámaní.” E rarigfawa nibiro “None eni o neararijifpa ewayf xwiyfa bi nurirane majfa owikxeáraneyi.” niyaiwiro Jisasomi yarijif niwiróna ²⁴ re urigfawixini, “Nearéwapiyarijoxini, Moseso enina re niriri rfwamijif eanjirini, ‘Áma wo niaíwf memea péanáyf xogwáo náo apixf aní nimeari xexirfmeáoyá niaíwf wiemeaíwifigini.’ niriri eanjirini.” nuriro ²⁵ ewayf xwiyfa rípi urigfawixini, “Xiráxogwá wé wáfumi dájf waú imónigfá none tñf nweanwáwa re egfawixini. Xiráo xámijno apixf nimeari niaíwf memea péaná ²⁶ xogwáo xfo tñjo xiráooyá apixf aní nimeari aí o eni niaíwf memea péaná wfa eni ími wo wo nimearo aí niaíwf memea penowíanáyf ²⁷ í eni yoparf rfwíyo penjinigini.” Ewayf xwiyfa api nurimána ²⁸ Jisasomi yarijif re wigfawixini, “Áma tñf Gorixo mí ómómiximf eníina wiápinimeáána xiráxogwá wé wáfumi dájf waú imónigfáwa apixf go goyá imóninifárfani? Pí nani? Ayf awa nowani meagfif enagi nanirini.” urifagfa aí ²⁹ Jisaso re urijinigini, “Soyfne xwiyfa Gorixoya niriniri eánijifpi tñf oya enj eánijifpi tñf majfa enagfa nani majimajfa nero xenwini rarijoi. ³⁰ Ayf rípi nani seararijini. Áma pegfayf niwápinimearóna anfnajf yapi nero apixf mearo wiwo eprifámani. ³¹⁻³² E neri aí xwiyfa áma pegfayf wiápinimeapifárfapi nani Gorixo re seararijifpi ‘Nioni Jwfa Ebirfamoyáoni tñf Aisakoyáoni tñf Jekopoyáoni tñf awayáonirini.’ E niriniri eánijifpi soyfne siní fá mropa egfáraní? Oweoi, fá niroro aiwi nijfa mimonipa nero rarijoi. Ayf rípi nani seararijini. Gorixo áma pegfayf nani Jwfaómani. Áma siní dijif tñjif nani Jwfaóriní.” nuriri awa dijif re oyaiwipoyiniri, “Negf arfowa pegfa enagi aiwi wigf dijif siní stjif rimónini?” oyaiwipoyiniri e urifagi ³³ áma oxí apixf e epríoyf egfayf arfa niwiro o xwiyfa uréwapiyarijifpi nani dijif ududf niwiga ugfa wixini.

Jwf ikaxf seayf e imonijifpi nanirini.

³⁴ Jisaso Sajusiowa xwiyfa nimeami bfapi gwí mijifnijf wákwíagi nani ámi bi murarijagfa Parisiowa stjwf e niwiniro awani aximini awi neánarimána ³⁵ wigf wo —O jwf ikaxf eánijifpi mewenjyf worini. O Jisasomi yarf niwíwapiyirane majfa owikxeáraneyiniri yarijif re wijinigini, ³⁶ “Nearéwapiyarijoxini, negf jwf ikaxf eánijifpi niyoni gfpi seayf e imónini?” urifagi ³⁷⁻³⁸ Jisaso re urijinigini, “Jwf ikaxf re niriniri eánijifpi, ‘Dixf Áminá Gorixomi dijif nijwirárinina dijif sixf uyiri xwioxíyo dani dijif wkwifrori erfini.’ Jwf ikaxf e niriniri eánijifpi seayf e imónini. ³⁹ Jwf ikaxf ‘Jiwanijoxi nani dijif sipi sinarijifpa áma joxi stjwf wínarijifyf nani eni dijif sipi axif e wirifini.’ niriniri eánijifpi eni seayf e imonijifpi tñf xixeni imónini. ⁴⁰ Xwiyfa Moseso tñf wfa rókiamoagfáwa tñf niriro rfwamijif eagfa nipini jwf ikaxf mfkf rípiáumi ikwíkwif inini.” urijinigini.

“*Kiraisoyi* rinijno niaíwf goyáorini?” urijif nanirini.

⁴¹ Parisiowa siní awi eaárinijána Jisaso yarijif bi niwiri ⁴² re urijinigini, “Kiraiso, áma arfowayá xwfa piaxíyo dani iwiaronfoyi rarigfo nani segf dijif arirerini? Niaíwf goyáorini yaiwiarijoi?” urifagi awa re urigfawixini, “Negf mixf ináyf Depitomi xiáworini.” urifagfa ⁴³ o re urijinigini, “Kiraiso sa Depitomi xiáwo enánáyf, o kwíyf Gorixoya tñf rfwamijif nearina o nani arige ‘Gf Ámináorini.’ niriri rfwamijif re eanjirini, ⁴⁴ ‘Áminá Gorixo gf Ámináomi re urijinigini, ‘Joxi tñf mixf imónigfáyo xopifarf ríwiimfae nani gf wé náumi dani nweat.’ urijinigini.”

niriri eanirini? ⁴⁵ Depito Kiraiso, arfowaya xwfa piaxyo dani iwiaronfoyi rarigfo nani 'Gf Aminadorini.' rinyi arige neri ami xegf xiawo imonini?" nuriri awa re oyaiwipoyiniri "Kraiso Depitomi xiawo imoninagi aiwi seayi e muroninagi nani Gorixomi xewaxofani?" oyaiwipoyiniri e urana ⁴⁶ ama ayf nini "Kraiso, ama arfowaya xwfa piaxyo dani iwiaronfo sa Depitomi xiaworini." niyaiwiro nani wiyfa niwifanimeari muripaxf wimonifagi ami ina dani yarinf bi mwigfawixini.

23

"Jwf ikaxf eaninipi mewegfawa yarigfapa mepani." urinf nanirini.

¹ Jisaso xwiyfa api nurifisana ama oxf apixf e eptroyf egtayo tni oya wipisarinowami tni nuriri ² re uriniginini, "Jwf ikaxf eaninipi mewegfawa tni Parisiowa tni wiwaninowa nani re rinigfarinini, 'Jwf ikaxf Moseso ninearwapiyiri rfwaminif eanipi newaninoneni amayo urewapiyipaxtrinini.' ³ E rinigfa enagi nani nini awa searfayf nixfdiro erfini. E neri ai awa nanf niro aiwi wiwaninowa piraninf mifdarinagfa nani wigf yarigfapa seynef eni mepani. ⁴ Amayo jwf ikaxf nurirona sanf xwe ayf wininf gwf nijiro sanwyo ikwiararinigfarinini. E neri ai wiwaninowa 'Iwamfo we renf na woni tni omfeyoaminini.' wimonarinifmani. ⁵ Amipi awa yarigfapi ama sinwf oneanipoyiniri yarigfarinini. Awa ama Gorixomi piraninf xfdarinigfayf dirf xwiyfa Gorixoya nani dfkinarinigfari minifo dfkiniro wigf iyfa sirfwyo dani wayaxfininf niywara punyf yinro yarigfapa me ama sinwf oneanipoyiniri dirf xwe fa niwero dfkiniro wayaxf eni sepiayf ywarapinf yinro nero emearinifarinini. ⁶ Awa aiwa xwe imixarinigfe nani nuronaranini, rotu anfo nani nuronaranini, ama sinwf oneanipoyiniri sinaninifminini ninweamero yarigfawarinini. ⁷ Awf eanarinifgeranini, makerfa imixarinifgeranini, 'Nearéwapiyarinifoxinini.' oniripoyiniri emearinifawarinini. ⁸ Awa e nero ai segf searéwapiyarinifo na wonirini. Seynef niyineni nioni nixfdiro nani ama axf imoninifayfne 'Rare, napef rinigfayfne imoninagf nani seynef awa yapf 'Nearéwapiyarinifoxinini.' oniripoyiniri e mepani. ⁹ Segf apo anfnami jweano na woni onf enagi nani eni xwfa tfo danf womf 'Apoxinf muripanini. ¹⁰ Niseamera unf na wonf Kiraiso, ama arfowaya xwfa piaxyo dani iwiaronfoyi rarigfo enagi nani eni seynefa wo nani 'Nineamera warinorini.' mirinipa epoyf. ¹¹ Seynef giyinef seayi e seaimoninoyf segf inokininf nimoniri ominf seaiwiniginini. ¹² Ama giyf giyinef sewaninifayfne seayi e menifayfne, Gorixoxwfaami seaiminxinifarinini. Giyf giyinef 'Sipfenerini.' niyaiwiniro inimi imonifayfne, Gorixoxwfaami seayi e seamenifarinini.

Jwf ikaxf eaninipi mewegfawa nanf ero sipi ero yarigfa nani xwiyfa umearinif nanirini.

¹³ "E neri ai jwf ikaxf eaninipi mewegfoynene tni Parisioynene tni, nanf ero sipi ero yarigfoynene awayf! Sfa wiyf soyfne majfa seaorinifarinini. Soyfne ama Gorixomi dinf niwikwiforo oya xwioxfo nipawiro jweaaniri efafo nuréwapiyirina pifpifrininf wiarinagfa nani Gorixoxeaninf rfa tinj seaikarinifa enagi nani dinf sipi oseainini. Sewaninoyfne Gorixomi dinf miwikwifropa ero mipawipa ero nero ai ama eni xe opawipoyiniri sinwf winarinifamani. ¹⁴ [Jwf ikaxf eaninipi mewegfoynene tni Parisioynene tni awayf! Sfa wiyf soyfne majfa seaorinifarinini. Nanf ero sipi ero yarigfoynene, sfwi yaf rkininifayf yapf amaya aiwa pif nini fwf manarinifpa soyfne apixf anf apianifpia nani dinf sipi miseaf wigf amipi fwf nurapiro anifapia wararinifarinini. Soyfne Gorixomi rixinif nurirona ama arfa ninaero weyf oneamepoyiniri ama sinwf anigfe dani sepiayf nira warinifoyfnerini. Ayinani soyfne xwiyfa ama wi mearinifpifrafa axfpi mearinifpifrafamani. Soyfne rfa tinj mearinifpifrafa enagi nani dinf sipi oseainini.] ¹⁵ Jwf ikaxf mewegfoynene tni Parisioynene tni awayf! Sfa wiyf soyfne majfa seaorinifarinini. Nanf ero sipi ero yarigfoynene, 'Ama na jfami jweagfayf negfininf imonifrxinini.' niyaiwiro rawirawayo xero xwifayo anj uro nerona segf

yarigfápi ayo uréwapiyarigfóyínérini. Ayf soyfnéninjf nimónirfnáyf soyfné rfa aninjf wearinjfyo ikeáarinfpaxf aiwi soyfné ayo wíwapiyarinjagf nánf ayf soyfné niseamúro aňfpaxf rfa aninjf wearinjfyo ikeáarinfpaxf imóninjoi. Ayfnánf Gorixo xeaninjf seaikárinfa enagf nánf dinjf sipí oseainf. ¹⁶ Soyfné sinjwfninjf supárigfóyfné aweyí! Sfa wiyi soyfné majfa seaórinfárinf. Sinjwfninjf supárigfóyfné aiwi áma wíyo óf stwáninjf wiarigfóyfné, áma wo 'E emfninjf. Anjf Gorixo nánf ridiyowá yarinjwá riwámf dánf rirarinjinjf.' rarinjagf niwinirfná re rarigfóyfnérinjf, 'Ananirinjf. Xfo rfpá mepa nerfnáyf, xwiyfa meárinfpaxf wí mirarininjf.' rarigfóyfnérinjf. E nerf af áma wo 'E emfninjf. Sfná gorf anjf ridiyowá yarinjwáiwámf inimf wenjpimf dánf rirarinjinjf.' rarinjagf niwinirfná re rarigfóyfnérinjf, 'Xfo rfpá mepa nerfnáyf, xwiyfa meárinfpaxf rarinjf.' rarigfóyfnérinjf. ¹⁷ Majmajfa ikárinro sinjwfninjf supáriro egfóyfné, gfmínf gípi seáyf e imóninjf? Sfná gorf anjf ridiyowá yarinjwáiwámf wenjpi seáyf e rimóninjf? Anjf ridiyowá yarinjwáiwá seáyf e rimóninjf? Anjf ridiyowá yarinjwáiwá iwámf gorf snjápí sa e wenjagf nánf enf njwfa imóninjagf nánf anjf iwá seáyf e imóninjf. Ayfnánf áma wo ridiyowá yarinjwáiwámf dánf ráná pí nánf 'Xwiyfa meárinfpaxf bñ mirarininjf.' rarigfárinjf? ¹⁸ Soyfné rípi enf rarigfóyfnérinjf. Áma gíyí gíyí aiwá peaxf taniro nánf íraf noa peyininje dánf rarinjagf niwinirfná 'Ayf ananirinjf. Xwiyfa meárinfpaxf bñ mirarininjf.' riro áma aiwá peaxf seáyf e ikwiárininjpimf dánf rarinjagf niwinirfná 'Ayf apimf dánf rfpí xixenf mepa nerfnáyf, xwiyfa meárinfpaxf rarinjf.' riro yarigfóyfnérinjf. ¹⁹ Sinjwfninjf supárigfóyfné arige nerf yapf e uréwapiyarigfárinjf? Gfmínf gípi seáyf e imóninjf? Aiwá peaxf ikwikwiárimf yarigfápi seáyf e rimóninjf? Íraf noa peyininjpí seáyf e rimóninjf? Íraf oninjpí aiwá njwfa imixarinjagf nánf írafpi seáyf e imóninjf. ²⁰ Ayfnánf áma íraf oninjpimf dánf níróná aiwá seáyf e ikwiárininjpimf dánf enf rarinjoi. ²¹ Áma ridiyowá yarinjwáiwámf dánf níróná Gorixo anjwámf inimf njweanomf dánf enf rarinjoi. ²² Áma 'Anjnamf dánf rirarinjinjf.' níróná Gorixo ikwianjwé éf njweane dánf riro xewaninjo éf njweanomf dánf riro enf yarinjoi. Ayfnánf xwiyfa soyfné 'E dánf níróná ananirinjf.' rarigfáyf nípikwinf nípikwinf mirarinjgíyfnérinjf.

²³ Njwé ikaxf mewegfóyfné fnf Parisioyfné fnf aweyí! Sfa wiyi soyfné majfa seaórinfárinf. Sipí ero nanjf ero yarigfóyfné dinjf sipí oseainf. Soyfné aiwá nimiróná aninjf minf yíyí fnf af fnf siyó amípi píraninjf fa niro ro ríxa wé wúkaú imóninjaná wo Gorixomf mfnf niwiro af njwé ikaxf xwé rfninjf tfyo 'Dixf áma imóninjfyo xixenf wiiarinjpa áma xenjwíyo enf axípi wiirfninjf. Áma xenjwíyo enf ayá urimixirfninjf. Gorixomf dinjf wikwírorfninjf.' rfninjf ayo soyfné ogámf nero onimiápianf xfdarigfárinjf. Segf aninjf minf yarigfá jfapí pfnf miwiáripa ero ámayo nanjf mimixípa yarigfápi enf ero nero sinjwiriyf, nanjf imónimínirf enjfninjf. ²⁴ Soyfné sinjwfninjf supárigfóyfné aiwi áma wíyo óf stwáninjf wiarigfóyfné, inaiwá nínro sidirfa onimiápia wenjagf niwiniróná ananf emf nímamoro af kamerf xwérixá wenjáná sinjwé miwinf o fnf gwfnárearigfóyfnérinjf." nurirf awa re oyaiwípoynirf "None njwé ikaxf xwé eáninjfyo ogámf neranéná ayf kamerfninjf gwfnárearinjwárfanf? Njwé ikaxf onimiápia eáninjfyo píraninjf nixfdíranéná ayf sidirfa emfninjf mamoarinjwárfanf?" oyaiwípoynirf e urinjiniginf.

²⁵ Ámf re urinjiniginf, "Njwé ikaxf mewegfóyfné fnf Parisioyfné fnf aweyí! Sfa wiyi soyfné majfa seaórinfárinf. Nanjf ero sipí ero yarigfóyfné, Gorixo xeaninjf seaikárinfa enagf nánf dinjf sipí oseainf. Soyfné kapixíyo fnf xwárfá sixíyo fnf bfaríwámf dánf wayf niro ro af xwioxíyómfnf segf fwé meaarigfáyf fnf uyfnif yarigfáyf fnf magwé enf. ²⁶ Parisi sinjwfninjf supárigfóyfné, kapixíwámf fnf xwárfá sixíwámf fnf xámf xwioxíyómfnf wayf róaná bfaríwámfnf enf nanjf imóninjinjoi. ²⁷ Njwé ikaxf mewegfóyfné fnf Parisioyfné fnf aweyí! Sfa wiyi soyfné majfa seaórinfárinf. Nanjf ero sipí ero yarigfóyfné, Gorixo xeaninjf seaikárinfa enagf nánf dinjf sipí oseainf.

Soyíné áamá xwáripáyo seáyí e m'fá imixáná s'majiyí naní rarínj'páninj' imóninjoi. Íniminiyí áamá ení nórówapiri piyaní eaarínj'páninj' enáná. ²⁸ Áamá wí soyíné s'jwí niseaniróná 'Wé rónig'fáwarini.' seaaiwiarinjag'fá wí segí xwioxíyómíni naní ero sipí ero yarig'fápi t'fni rikik'fó yarig'fápi t'fni magwí enagi s'jwí m'iseanarig'fáriní. ²⁹ Jwí ikaxí meweg'fóyíné t'fni Parisioyíné t'fni aweyí! S'fá wiyi soyíné maj'fá seaórínfáriní. Naní ero sipí ero yarig'fóyíné, Gorixoxo xeaninj' seaikárinfá enagi nání d'ijí sipí oseainí. Soyíné Gorixoxoyá w'fá rókiamoag'fáyíyá xwáripáyo naní e waripáninj' s'jgáyo xegí yof' nearo uráráiro áamá wé rónig'fá eníná peg'fáwa xw'fá weyárininj' ení m'fá imix'iro neróná ³⁰ re rarig'fáriní, 'None eníná ar'fowa jweagíná ninjwearane s'jwiri'yí, awa w'fá rókiamoag'fáwami pikiaríná none ení nawíni wí pikianiri enwámani.' rarig'fáriní. ³¹ Sewaninjoyíné e n'iróná xwiy'fá nimeárin'iro réninj' rinarinjoi, 'Negí ar'fowa w'fá rókiamoag'fáwami pikig'fowami xiáwonerini.' áwanj' éninj' rinarinjoi. ³² Soyíné segí ar'fowa w'fá rókiamoag'fáwami nip'kiro yag'fápi nimúro xwiy'fá wíni meárinip'firi nání anani éf'rixini. ³³ Sid'royíne, weax'fá miáoyíné Gorixoxo xwiy'fá niseameariri r'fá aninj' wearinj'yo seaikéaráná ar'ge neri urakínip'fáriní? Oweoi, wí nurakínip'fámani. ³⁴ Píráninj' ar'fá époyí. Nioní w'fá rókiamoarig'fáwami t'fni áamá nj'fáwami t'fni jwí ikaxí éáninj'pi meweg'fáwami t'fni soyíné t'fj' e nání uowárim'fá enagi aiwí soyíné awa wami pikiro wami ík'fáyo yekw'roáiro wami segí rotú anj'yo dání sikw'fá ragí p'firi uy'kiro wa nuro anj' bi bimi jweáfe mix'fá nix'fáda uro ep'fáriní. ³⁵ Ayí r'ipi nání awami soyíné t'fj' e nání uowárim'fáriní. Soyíné xw'fá t'fyo xwiy'fá áamá wé rónig'fá niyoní go go pikig'fá nání r'fá meárinip'firi awami soyíné t'fámíni uowárim'fáriní. Iwam'fó wé róninj' Aibor'fomi pikij' dání yopar'fá w'fá rókiamoag'fá Sekaraiaomi —O íráf rid'iyowá yan'iro ikw'kwiar'fámí yarig'fá m'idáni enáná Gorixoxoyá anj' awawá 'Jw'fáxiní.' rininj' m'idáni enáná áwíni e pikig'fáriní. Omi pikig'fá nání xwiy'fá meárinip'firi áamá ayo segí t'fámíni uowárim'fáriní. ³⁶ Nepa seararinj'ini, 'Oxí ap'ixí agwí ríná jweag'fáyíné am'ipi nioní seararinj'á r'ipi niseaímeanfáriní.' seararinj'ini.

Jerusalem jweáyí nání rinj'pi nánirini.

³⁷ Jerusalem jweáyíné w'fá rókiamoarig'fáwami pikiro áamá Gorixoxo seyíné t'fj' e nání uowárenapinjowami s'jgá nearo pikiro yarig'fáyíné, nioní kar'kar'fá x'íná miá iw'fyo ínimí m'imeámí yarinj'pa nioní ení ax'pi seaiminiri yar'fá seyíné m'iseaimónariní. ³⁸ Ar'fá époyí. Gorixoxo yeáyí niseayimixemearíná anj' seyíné jweaaniri eg'fe r'ixa an'pá imónigoí. ³⁹ Ayí r'ipi nání seararinj'ini. 'Seyíné nioní s'jwí minan'fá néfásáná re rip'fáriná nánini nanip'fáriní, "Ámináo uowárenapáná weap'nfómi yayí seáyí e oumeaneyí." rip'fáriná nánini s'jwí nanip'fáriní.' seararinj'ini." urinj'iginí.

24

"Anj' rid'iyowá yarig'fáwá ikwierómioanfáriní." urinj' nánirini.

¹ Jisaso anj' rid'iyowá yarig'fáwami dání n'peyeari war'fá xegí wiep'sarinjowa anj' Gorixoxo nání e m'irininj'iyí awiaxí enagi "Jisaso píráninj' s'jwí ow'ínini." niyaiwiro á'fá wian'iro báná ² o re urinj'iginí, "Soyíné s'jgá anj' t'fj' n'fni s'jwí riw'inarinjoi? Nepa seararinj'ini. R'fáwó s'jgá kik'iróninj' rip'fá wo w'fómi seáyí e ikw'fáriní fámáni. S'jgá ikw'kweyárininj' r'ipi n'fni ikwierómioanfáriní." urinj'iginí.

Xeaninj' iwam'fó wímeanfápi nání urinj' nánirini.

³ E nur'imi nuri d'f'wí m'ij' Oripiyo niyiri e éf' jweanáná wiep'sarinjowa Jisaso xeg'fápi jweanagi niw'niro anj' e n'biro yum'fí yarinj' re wig'fawixini, "Joxí áwanj' neareí. S'jgápi gíná ikwierómioanfáriní? S'jwí ayo niw'niwane 'O r'ixa niweap'ni anj' ayor'fani?' yaiwirane 'S'fá yopar'fá r'ixa ri'yir'fani?' yaiwirane yan'fáwá nání pí ek'iyinj'yo winan'fáriní? Joxí neareí." ur'fag'fá ⁴ o áwanj' nur'ir'fá re urinj'iginí, "Áamá wí

nánì wí ‘Kiraiso, aríowayá xwǎ́ piaxíyo dání iwiaroníoyí rarígíto, ayí nionírínì.’ ríro wí ‘Wǎ́ rókiamoaríngáonírínì.’ ríro nero emímí xwé áamá síngwǎ́ mǐwínarígǎpí ero ayá ríwamónipaxí bí ero epírǎ́rínì. ²⁵ Píráníngǎ arǎ́a mónípooyí. Amípí rǎ́wéná imónínǎpí nánì ríxa áwanǎ́ seararíngǎgǎ yápí seáiwapíyípírǎ́xínírí nánì dǎ́ngǎ nímoro éfírǎ́xínì. ²⁶ Nioní ríxa píráníngǎ áwanǎ́ searǎ́a engǎgǎ nánì áamá wí ‘Arǎ́a épooyí. O áamá nánì dǎ́ngǎ meange jíamí ngweaní.’ searǎ́a sóyǎ́né arǎ́a níwiro mupa éfírǎ́xínì. Wí ‘Arǎ́a épooyí. O anǎ́yo ná ínìmí yumǎ́ ngweaní.’ searǎ́a arǎ́a mǐwipa éfírǎ́xínì. ²⁷ Áamá imóníngáoní níweapírǎ́nǎ ápiangwǎ́ nerǎ́nǎ anǎ́ íkwíróníngǎ níminí wǎ́a ókiaríngǎpa nioní ení wǎ́a nókiá weapímǎ́a engǎgǎ nánì áamá wí ‘O yumǎ́ e ngweaní.’ searǎ́a nǎ́yǎ́, arǎ́a mǐwipa éfírǎ́xínì.” nurírí ²⁸ awa re oyaiwípoyínírí, “Nioní weapímǎ́aé nánì áamá áwanǎ́ wí rǐpaxí menínì. Áamá nínì síngwǎ́ naníprǎ́rínì.” oyaiwípoyínírí ewayí ikaxí rǐpí uríngínì, “Nanǎ́wǎ́ píyǎ́ wege apurǎ́ obaxí pénaríngǎrínì.” uríngínì.

Áamá imóníngáoní weapínǎpí nánírínì.

²⁹ Ámí re uríngínì, “E nerí aí xeaníngǎ apí nínì ríxa níseáimeámáná engáná apaxí mé sogwǎ́ sǎ́a yínírí emá wǎ́a mónípa erí síngǎ anǎ́namí dání exweánowírí erí amípí engǎ eáníngǎ anǎ́namí engǎyǎ́ úpíyínírí erí ríxa nemáná engáná ³⁰ nioní ekíyíngǎngǎ níngǎ níweapírí áamá níyoní síngání wimónáná áamá gwǎ́ arǎ́ arí nínì áamá imóníngáoní níkwínímí gǎ́ engǎ eáníngǎ tǎ́nì anǎ́ píngǎyo dání agwǎ́ tǎ́nì weaparíngǎgǎ síngwǎ́ nínaníróná ngwǎ́ eapírǎ́rínì. ³¹ E yarǎ́nǎ pékákǎ́ aga engǎ tǎ́nì rǎ́ngǎgǎ nioní gǎ́ anǎ́ngǎjowa áamá oxí apǎ́xǎ́ Goríxo eyíroaríngǎyǎ́ xwǎ́a rírí nírimínì amí gǎ́mí ngweagǎ́yo wíríweapírí urowárimǎ́rínì.

Ewayí ikaxí íkǎ́a píkwǎ́nǎ nánírínì.

³² “Sóyǎ́né ewayí ikaxí íkǎ́a píkwǎ́nǎ nánì rǎ́ngǎngǎpí nánì dǎ́ngǎ nímoro níngǎ́a imónípooyí. Íkǎ́a píkwǎ́nǎ mímíngwǎ́ neánowimáná amí ínìngǎ síxǎ́ nínírí ríxa mǎ́ngǎ ínáná, ‘Ríxa xwiogwǎ́rǎ́nì?’ yaiwiaríngǎrínì. ³³ Síngwǎ́ e níwíníro yaiwiaríngǎ́a nioní seararíngǎyǎ́ nínì imónaríngǎgǎ níwínírǎ́nǎ re yaiwírǎ́xínì, ‘O níweapíní nánì ríxa íwí éngǎ rǎ́rónapíní? Oyínì.’ yaiwírǎ́xínì. ³⁴ Nepa seararíngǎnì. Áamá ríná ngweagǎ́yǎ́né wiyǎ́né síngǎ mǐpé ngweánáná amípí nioní seararíngǎpí nímonínǎrínì. ³⁵ Anǎ́ngǎ tǎ́nì xwǎ́arí tǎ́nì anǎ́pá imónínǎ́a engǎgǎ aiwí xwǎ́yǎ́a nioníyá wí surǎ́mǎ́ imónínǎ́amaní.

“Nioní weapímǎ́áyí nánì áamá wo níngǎ́amaní.” uríngǎ́ nánírínì.

³⁶ “Nioní ámí gíní gíná níweapímǎ́a náníyǎ́ áamá nínì aiwí wo níngǎ́a mímónínì. Anǎ́ngǎ́ aiwí nioní aiwí níngǎ́a mímóníngwínì. Sa gǎ́ áponí níngǎ́rínì. ³⁷ Áamá imóníngáoní ámí weapáná áamá Nowao tǎ́ngǎ́nǎ yagǎ́pa axǎ́pí yaríngǎgǎ wínímǎ́rínì. ³⁸ Ínìngǎ́ waxǎ́ síngǎ níróga mǐwiápínímeapa engáná ayí sǎ́a Nowao sípǎ́xíyo páwíníe nánínì re néra ugǎ́awíxínì. ‘Goríxo ínìngǎ́ waxǎ́ tǎ́nì xwǎ́rǎ́a wí neaikíxenǎ́amaní.’ níyaiwiro aiwá níro ínìngǎ́ níro néra nuro apǎ́xǎ́ níngwírǎ́ra uro nímeáa uro néra núísáná ³⁹ ‘Pí pí neáimeanǎ́rǎ́nì?’ níyaiwí néra warǎ́nǎ ínìngǎ́ waxǎ́ nímarómí unǎ́ngínì. Áamá imóníngáoní ámí níweapírǎ́nǎ áamá maiwí axǎ́pí e néra waríngǎgǎ wímeámǎ́rínì. ⁴⁰ Sǎ́a nioní weapímǎ́áyímí áamá waú, aiwá omíngǎ́yo yaríngǎ́íwaú gǎ́ anǎ́ngǎjowa wǎ́omí níwírímearo aí wǎ́omí e wáripǎ́rǎ́rínì. ⁴¹ Apǎ́xǎ́ wípáú ení pírawá yunǎ́ íkǎ́xémǎ́ yarǎ́nǎ wǎ́ímí níwírímearo wǎ́ímí e wáripǎ́rǎ́rínì. ⁴² Ayínání sóyǎ́né awíníngǎ́ ngwearǎ́nì. Díxǎ́ Ámínáoní bímǎ́a nánì sóyǎ́né majǎ́a imóníngǎgǎ́a nánì dǎ́ngǎ tǎ́nì ngweáfírǎ́xínì. ⁴³ Ewayí ikaxí rǐpí nánì ení dǎ́ngǎ mópooyí. Áamá wo, anǎ́ xiáwo ‘íwǎ́ mearíngǎ sǎ́a rǎ́yímí ríná bínírfeníngǎ?’ níyaiwírí síngwǎ́rǎ́yǎ́, awí níngwearǎ́nǎ xe níkwírí opáwínírí síngwǎ́ wínímínírí engǎ́amaní. ⁴⁴ Áamá imóníngáoní weapímǎ́áyí nánì ení sóyǎ́né síngǎ majǎ́a engǎgǎ́a nánì awíníngǎ́ ngweáfírǎ́xínì.” uríngínì.

Ewayí ikaxí bosíwo nánírínì.

⁴⁵ Jisaso ewayf ikaxf ami bi urimintiri nani yarinf re winiginint, “Ominf wiariinfyf wo xegf bosoya manf arfa niwiri dnf nenwiperf nerfnayf arige imonint? O re imonint. O ominf rpi nani boswo oimontiri xegf boswo rpeanorint. O xegf bosoya ominf wiariinfayo umeiri aiwa yanf umeiri yarigorint. ⁴⁶ Boso ami dant nibiri xegf boswo rpeano xami yagpa axpi piraninf yarinfagi niwintrfnayf, boswo yayf owinint. ⁴⁷ Nepa seararinfint. O piraninf yarinfagi niwintrfnayf, xegf ominf nnti ent menfa nani rpeanfrint. ⁴⁸ E nerf aiwi boswf axo ‘Gf boswo yapapnti binimeninjoi.’ niyaiwiri ⁴⁹ xegf ominf anfi wiariinfawami iwanf niméperf amá papikf yarinfá wa tnti inifgf ntro aiwa ntro nera nurfná ⁵⁰ ‘Boso sfá riyimf nibinimeninjoi.’ niyaiwiri yarinfyf wiyimf, sfá xfo biniyimf majfa nimontiri yarinfyimi boswo rixa ntrémónapiri re winfrint. ⁵¹ Omi minf niwákwiri amá nanf ero spí ero yarinfáyf tnf e wárfnfrint. E rfninf xwé winarfná nwf earo magf íronntro epírfertnt.” Jisaso ewayf xwiyfa e urinfiginint.

25

Ewayf ikaxf apixf apiyá wé wúkaú nántrint.

¹ Jisaso ewayf xwiyfa re urinfiginint, “Amá ‘Gorixo xfo xegf xwioxfo míméamf nerf oneamejweant.’ yaiwifayf apixf apiyá wé wúkaú riwaninf imoninjoi. Íwa ‘Negf amá o xegf apixf snf meanimf niwirimiamf bininjoi.’ rinfagi arfa niwiro of e oneairimearontrf wigf ramixf xixegntf nimixarómf nuro of e weninf nero nweagfiwarint. ² Apixf wé ná wúnt íwa majmajfa ikarinfgfíwarint. Wé wúmf dánf wíwa dnf piraninf mogfiwarint. ³ Majmajfa ikarinfíwa ramixf nimaxtrfná piurf sixf mímáxtrgfíwarint. ⁴ Dnf piraninf mófiwa ramixf nimaxtrfná piurf sixf ent xixegntf maxtrgfíwarint. ⁵ Íwa weninf nerf nweanána apixf snf meano sint sfá oripntf yarfná íwa sá niówárf nero rixa sá wenána ⁶ rixa arifwegf imonána rfaiwá re rinfiginint, ‘Weninf époyf. Apixf snf meáo rixa iwo barint. Seyfné of e wiriménapfpyof.’ rinfagi arfa niwiro ⁷ apixf apiyá níwanf niwíapntimearo ramixf ápiáwf xwé owentri fá ntkinimiximána ⁸ majfa ikarinfíwa wigf piurf yeáyf nerf ramixf supáraninfagi niwinntro dnf piraninf mófiwamf re urinfawixint, ‘Negf ramixf supárimintiri yarinfagi nani sewayfné piurf bi neaiapfpyof.’ urfagfa aiwi ⁹ íwa re urinfawixint, ‘Oweof, piurf newanéya ramixf sewayfnéya tnti newanéya tnti xixent mimonint. Newanéya ent supárinfgint. Sewayfné nuro segf ent stiwá anfo amá piurf bf yarinfayo bf époyf.’ urfagfa ¹⁰ majmajfa ikarinfíwa piurf bf yanntro nant úána amá apixf snf meáo nibiri apiyá wíwa piraninf nimixintiri weninf nero nweagfiwa o tnti nerimeánimf anf aiwá apixf meanf nant imixarfe nant nuro anfo páwíána ówanf yariniginint. ¹¹ Ówanf rixa niyarinimána enána apiyá piurf bf yanntro úfiwa nibiro bfarifwámf dant re urinfawixint, ‘Ámináoxint, Ámináoxint, newané ówanf neafkwimeaf.’ urfagfa aí ¹² o re urinfiginint, ‘Nionf nepa seararinfint. Nionf sewayfné nant majfontrint.’ urinfiginint.” Jisaso ewayf xwiyfa e nurtrf ¹³ re urinfiginint, “Sfá nionf weapmfayf soyfné majfa enagi nant piraninf weninf nero awinfnf nweátrixint.

Ewayf ikaxf ominf wiariinfá waú wo nántrint.

¹⁴ “Ayf rpi nani ‘Awinfnf nweátrixint.’ seararinfint. Nionf amf niweaptrfná amá nionf nixfdarinfayo wigf niariinfapi xixent wiimfa enagi nant nionf amá amipi mímúroninf róninf imoninjint. O xegf anf wíyo urfnaumntiri nerfná amá xináifwaninf nimontiro ominf wiariinfawami ‘Eint.’ nurtrf xegf iyfa fá nfgwf amipi piraninf umeiptrf nant yanf niwirfná ¹⁵ ominf xixent epaxowa enagi niwintrf womf nfgwf K5,000 mint wirt womf K2,000 mint wirt womf K1,000 mint wirt nemo anf wíyo urfnaumntiri uniginint. ¹⁶ Nfgwf K5,000 wío apaxf mé nurf nfgwf api tnti ominf nerfná sayá nimixtrf amf K5,000 bi sayá imixinjiginint. ¹⁷ Nfgwf K2,000 wío ent nfgwf api tnti ominf nerfná amf K2,000 bi sayá imixinjiginint. ¹⁸ E nerf aí nfgwf K1,000 wío

nigwí apí nimeámi nuri mínijwí nripiimáná mīraxwoyá nigwí píní e tījīnigini. ¹⁹ Mīraxwo añí wíyo urínauminiiri wago nemétsáná ámi nibiri ‘Gí nigwí rīxa sayá nīmīxa ugíárfani? Sījwí owiniimīni.’ niyaiwiri ‘Gí omījī nīiarīgíá nigwí wījāwa obípoi.’ ráná ²⁰ áamá nigwí K5,000 wījo nigwí xfo wījīpi tīni nigwí K5,000 xfo sayá imīxījīpi tīni nimeámi nibiri síwá nīwiri re urījīnigini, ‘Mīraxwe, joxi xámi K5,000 niapījīpi ámi nioni sayá nīmīxīríná K5,000 ámi bi imīxījā rīpi sījwí wīnei.’ uríagi ²¹ mīraxwo re urījīnigini, ‘Gí omījī nīiarījoxini, joxi omījī nīiríná anījī miní naní nīiarījoxini, joxi awiáxí éfīrini. Omījī onīmīá nioni siapījāpi joxi anījī miní píránījī niijī enagi nání gí amīpī obaxīyo merífa nání “Bosīwoxini” nīrīrīri orīrīpeáminī. Joxi nīwiapīri nioni tīni nawīni nījwearíná yayí nioni nīnarījīpa axīpi yayí osinini.’ urījīnigini. ²² Áamá nigwí K2,000 wījo nibiri re urījīnigini, ‘Mīraxwe, joxi K2,000 niapījīpi nioni sayá nīmīxīríná K2,000 ámi bi rīpi xīrījā rīpi sījwí wīnei.’ uríagi ²³ mīraxwo re urījīnigini, ‘Gí omījī nīnīiarījoxini, joxi omījī nīiríná anījī miní naní nīiarījoxini, joxi awiáxí éfīrini. Omījī onīmīá nioni siapījāpi joxi anījī miní píránījī niijī enagi nání gí amīpī obaxīyo merífa nání “Bosīwoxini” nīrīrīri orīrīpeáminī. Joxi nīwiapīri nioni tīni nawīni nījwearíná yayí nioni nīnarījīpa axīpi yayí osinini.’ urījīnigini. ²⁴ Áamá nigwí K1,000 wījo nibiri re urījīnigini, ‘Mīraxwe, joxi aríá ríá wé rarījoxīrini. Aiwá joxi jīwanījoxi íwíá murīje miri íwí mīmó eje miri yarījoxi enagi nání ²⁵ nioni wáyí nerī nigwí K1,000 joxi niapījīpi nimeámi nuri xwíá weyārījārini. Sījwí wīnei. Díxí nigwīpi rīpīrini.’ uríagi aí ²⁶ mīraxwo re urījīnigini, ‘Gí omījī nīiarījī ríwí síwíá yījī roxini, joxi sípīni enīrini. Joxi “Xewānījo íwíá murīje miri íwí mīmó eje miri yarījorini.” nīniawiri nání ²⁷ nigwí nioni siapījāpi pí nání nigwí añīyo mītīpa enīrini. E nīrīri sījwīrīyí, nigwí apí tīni ámi bi seáyí e ikwīārīnījāná meáminīri éārini.’ nurīri ²⁸ wamī re urījīnigini, ‘Nīgwí K1,000 xīrījomi nurápīro K10,000 xīrījomi mīni wīpoi. ²⁹ Ayí rīpi nání seararījīni. Áamá gīyí gīyí nioni wījāpi píránījī mīmepa nerī kīkīfá nerínáyí apí aí nurápīmīfārini. ³⁰ Omījī nīiarījī sípīomi fā nīxero sífā yīnījī bīarīwāmīni moápoi. Sífā yīnījeyí rīnījī ayīkwí mīwīnīpa enífa enagi nání áamá jwí earo magí íronīro epīrīferini.’ ” Jisaso ewayí xwīyífā e urījīnigini.

Áamá nīyoni mí ómómīxīmí wīfāpi nání urījī nánīrini.

³¹ Ámi re urījīnigini, “Áamá imónījāoni mīxí ináyí nīmónīri nīkīnīmáná gí añīnājowa tīni nawīni xīxīeánījī nīga nīweapīrane íkwīanjwí áamáyo mí ómómīxīmí emífanamí éfī jweááná ³² áamá gwí wīrī wīrī nīni gí símīmānjīmīni awí eaárīpīrīfārini. Awí eaáráná nioni áamá sípīsípī mearīgífāpa sípīsípī tīni memé tīni neyīroro sípīsípī mīdāni memé mīdāni wārārīgífāpa áamáyo axīpi e neyīrori mīdīmīdāni nīwārīríná ³³ sípīsípī wé náúmīni wārīri memé onamījūmīni wārīri emífārini. ³⁴ E nemáná mīxí ináyoni wé náúmīni nījweagífāyo re urīmīfārini, ‘Áamá gí ápo píránījī seaimīxīfīfīné nīwiapīro oyá xwīoxīyo jweápoi. Añí o xwīarī imīxīrī añīna imīxīrī eje dāni seyīné nání wé roārīje nīwiapīro jweápoi. ³⁵ Ayí rīpi nání seararījīni. Nioni agwí nīaríná seyīné aiwá bi niapagífārini. Inīgí nání nīnáná inīgí bi niapagífārini. Nioni añí mīdājoni enáná seyīné nīnīpemeámi wagífārini. ³⁶ Iyífā mayoni enáná bi nīpārāgífārini. Símīxí yaríná seyīné nībīro nīmenjweaagífārini. Gwí añīyo jweanáná seyīné xwīyífā nījwēnapagífārini.’ urīmīfārini. ³⁷ E uráná áamá wé rónīgífāyí re nīrīpīrīfārini, ‘Ámīnáoxini, gíná agwí nání yaríná sījwí nīranīrane aiwá siapagwārini? Gíná inīgí nání sináná inīgí siapagwārini? ³⁸ Gíná joxi añí mīdānjoxīnījī imónījāná nīsipemeámi wagwārini? Gíná iyífā mayoxi emearījagi nīranīrane iyífā rīpārāgwārini? ³⁹ Gíná joxi símīxí yarījagi rīmenjweaagwārini? Gíná gwí añīyo jweanáná xwīyífā rījwēnapagwārini?’ nīráná ⁴⁰ mīxí ináyoni re urīmīfārini, ‘Nepa seararījīni, “Seyīné áamá nioni gí imónīgífā tīyo sípī apīamī aiwí arīrá nīwiri e nīwīrínáyí ayí nionīnījī niagíawīxīni.” seararījīni.’ urīmīfārini. ⁴¹ E nurīmáná

wé onamihúminí niñweagfáyo re urimfáriní, ‘Gorixo nání ramixinígáyné píní níníwiárimí nuro ríá aníñf wearíñf xfo obo tñí aníñajf xfomi fwf wikárigfáwa tñí nání imixárinírimí nání úpoyí. ⁴² Ayf rípi nání seararíñí. Nioní agwf nání yarfná seyfné aiwá bí miniapagfáriní. Inígf nání nináná bí miniapagfáriní. ⁴³ Aní mídáñoní enáná nínipemeámí wagfámaní. Iyfná mayoní emearfná iyfná bí minipáragfáriní. Simíxf weñáná minímenñweagfáriní. Gwf aníyo ñweañáná xwíyfná miníñwénapagfáriní.’ uráná ⁴⁴ wiwaníñyfní re nírípírfáriní, ‘Ámináoxí giná joxí agwf nání erí inígf nání sinírí aní mídáñoxí imónírí iyfná mayoxí erí simíxf werí gwí aníyo ñwearí yaríñagí nene síñwf níránírane arírá mísipa yagwáriní?’ níráná ⁴⁵ ayo re urimfáriní, ‘Nepa seararíñí. Seyfné áamá nioní gf imónígfá tño sípí apiamí aiwí arírá míwipa nerfnáyf ayf nioní eníñíñf niagfawixíñí.’ uráná ⁴⁶ ayf rfníñf aníñf winíne nání upfáriní. E nerí aí wé rónígfáyf dñf niyíminíñfpi tñgfáyf ñweapfíre nání upfáriní.” uríñínigíñí.

26

Jisaso nání mekaxf megfá náníríní.

¹ Jisaso xwíyfná apí nípíní nurfísáná xegf wiepísaríñowamí re uríñínigíñí, ² “Soyfné níjfnáriní. Ríxa sfá wíyaú óráná sfá Goríxoyá aníñajo negf arfowamí mípíkí múroníyi —Enífná sfá ayí Judayo Isípíyfní mífí ináyo fná xewíraríñáná Goríxo níaiwfní xámíñf níyoní opíkímínírí aníñajf oyáo urowáriní aiwí Judayfní o ñwf ikaxf uríñípi tñí xíxeni nero bisfkerfná yísf mayf úrapí nímíxíro níníro sípísípf miá nípíkíro ówaníyo ragf xópé yáfná enagí nání aníñajo ayo múroníñigíñí. Ayínání xwiogwf o o pwéáná sípísípf miá nípíkíro bisfkerfná yísf mayf úrapí nímíxíro narígfáriní. “Sfná ayí imónáná wa áamá imóníñáoní fná níníxero émayf íkfnáyo oyekwíroárfpoyínírí miní nípíwírfáoní.” uríñínigíñí. ³ Iná apaxfpaníñf imónígfá xwéowa tñí Judayfní wigf ámináowa tñí awa nerímeáníro aní apaxfpaníñf imónígfáwamí seáyí e imóníño, xegf yof Kaiapasoyí ríníñoyáyo awí neáníro ⁴ mekaxf re megfawixíñí, “Jisasomí píkianíyfní yumfní aríge nerane fná xíráníréwíñí?” mekaxf e nímíroná ⁵ re níríra ugfawixíñí, “None ámayo mífí émíxamóanígíñí. Aiwá sfá Goríxo negf arfowamí mípíkí múroníyi nání imíxarfná fná mífíxírípa oyaneýí.” rínígfawixíñí.

Jisasomí weríxf nañf bí iwayímoní náníríní.

⁶ Jisaso aní Betaní ñweañáná aní áamá peyíyfní yago Saimonoyáyo ñweañáná ⁷ apíxf wí weríxf dñf nañf eaaríñf síxí wá —Síxí awá nígwfní aga xwé roníwáriní. Awá nímíeamí níbírí o aiwá nímínírí ñweañáná í omí míñíyo iwayímoníñigíñí. ⁸ Iwayímóagí wiepísaríñowa síñwf e nívíníro ímí wikf dñf nívíaiwíro re rínígfawixíñí, “Weríxf dñf nañf eaaríñf apí nígwfní xwé ronípi pí nání xwírfá ikíxearíñí? ⁹ Weríxf apí nígwfní nání bíf nerane síñwíriyfní, nígwfní xwé nímíearfná áamá uyípeayíyo arírá nívíwane míní wípaxfíñí.” rínaríñagfá ¹⁰ Jisaso síñwf e nívínírí re uríñínigíñí, “Í ayf nañf níaríñagí nání pí nání ayá wí raríñoí? ¹¹ Ayf rípi nání seararíñí, ‘Áamá uyípeayf soyfné tñí íníná ñweapfírfá enagí nání rfwéná aí arírá wípaxfíñí. E nerí aí nioní íníná soyfné tñí ñweámíámaní.’ seararíñí. ¹² Í weríxf apí nioní níníwayímorfná ayf xwfná níweyipírí nání iwamfó nímíxaríñí. ¹³ Nepa seararíñí. Xwfná rírí nírímíní amí gímí xwíyfná nioní nání yayf seainaríñí wáf nemero nurímerfná apíxf rí nioní weríxf dñf nañf eaaríñf rípi níwayímófpí nání ení repíyfní wífná ‘Jisasomí apíxf wí e iyí reñínigíñí?’ yaiwípfáriní.” uríñínigíñí.

Judasó nígwfní meámínírí mífí uríñf náníríní.

¹⁴ E uráná Isíkariotí dánf Judasó apaxfpaníñf imónígfá xwéowa tñf e nání nuri ¹⁵ re uríñínigíñí, “Nioní Jisaso nání mífí searánáyfní soyfné ‘Omí pí wíáníwíñí.’ seaimónaríñí?” urfagí nígwfní sírípá 30 fnáyo níríro re urígfawixíñí, “Rípi síapaníwíñí.”

uráná ¹⁶ o e dáni “Xegípi gweanáná pasá umemi nání sɨgwí owɨnaxɨdɨmemɨni.” nɨyawiɨ e enɨnigɨni.

Wiepɨsariɨjowa tɨni aiwá Anɨnajo Múronɨyi nání nigɨfá nánirɨni.

¹⁷ Sɨfá iwamɨó Judayɨ bisɨkerɨfá yisɨ mayɨ úrapí nimɨxɨro narɨgɨfáyɨ iwamɨóyi imónáná wiepɨsariɨjowa Jisasomɨ nɨbɨro re urɨgɨfawixɨni, “Ge nurane aiwá Anɨnajo Neamúronɨyimi nání yeaanarɨgwápi joxɨ tɨni nani imɨxanɨréwɨni?” urɨfagɨfá ¹⁸ o wiepɨsariɨjɨyɨ waúmɨ re urɨɨnigɨni, “Awagwí Jerusaremɨ nání nuri ámá nioni eararɨjáomɨ nɨwímearɨfá re urɨpiyɨ, ‘Yegɨ yearéwapɨyarɨɨo re rɨɨoɨ, ‘Nioni xeanɨɨ nɨpɨrɨ aɨwɨ ayorɨni. Gɨf wiepɨsariɨjowa tɨni joxɨyá anɨyo aiwá Anɨnajo negɨ arɨfowamɨ mɨpɨkí wiárɨ Múronɨyi nání nanɨwɨni.’ rɨɨoɨ.’ urɨpiyɨ.” urowárɨfagɨ ¹⁹ wiepɨsariɨjowau nuri Jisaso urɨfá axɨpɨ neri sɨfá Anɨnajo Múronɨyi nání sipɨsipɨ miá wo nɨpɨkiri rɨyamɨ egɨsɨxɨni. ²⁰ Sɨfá tɨni Jisaso xegɨfá wiepɨsariɨjɨ wé wúkaú sɨkwɨ waú tɨni nɨbɨro ikwianɨwɨyo éfɨ nɨɨwearo ²¹ aiwá awau nimɨxɨri tɨfɨpɨ nɨnɨróná o re urɨɨnigɨni, “Nepa seararɨɨni. Soyɨné woxɨ nioni nání mɨyɨ nurɨrɨni.” urɨfagɨ ²² awa dɨɨɨ rɨfá uxéagɨ wo wo re nura ugɨfawixɨni, “Ámɨnáoxɨni, nioni nání mɨrarɨɨni. Nioni nání mɨrarɨɨni.” nura úagɨfá ²³ o re urɨɨnigɨni, “Múyo nioni tɨni axɨnámá eagwiarɨgwɨfó mɨyɨ nurɨnorɨni. ²⁴ Ámá imónɨjáoni rɨfwanɨɨ neánɨri rɨnɨɨfá xɨxeni nɨpɨrɨ aiwɨ ámá nioni nání mɨyɨ nurɨrɨ pasá nɨmeno Gorɨxo xeanɨɨ rɨfá tɨɨ wɨnɨfá enagɨ nání aweyɨ. Xɨnámá omɨ mɨxɨrɨpa neri sɨɨwɨrɨyɨ, rɨnɨɨ Gorɨxo wɨnɨfá wɨnɨmɨnɨrɨ enɨ meɨagɨ nání nanɨ imónɨmɨnɨrɨ enɨrɨni.” urɨfagɨ ²⁵ Judaso, mɨyɨ urɨno re urɨɨnigɨni, “Nɨréwapɨyarɨɨoxɨni, ‘Aga nionimani.’ nimónarɨni.” urɨfagɨ Jisaso re urɨɨnigɨni, “Jɨwanɨɨoxɨ aí nɨrarɨɨni.” urɨɨnigɨni.

“Rɨpɨ gɨf warárɨni. Gɨf ragɨrɨni.” urɨɨɨf nánirɨni.

²⁶ Jisaso awa sɨni aiwá nɨnɨróná bisɨkerɨfá bɨ nɨmearɨ apɨ nání Gorɨxomɨ yayɨ nɨwiri kwɨkwɨrɨmɨ neri wiepɨsariɨjowamɨ mɨni nɨwiri re urɨɨnigɨni, “Rɨpɨ ayɨf gɨf warárɨni. Nɨnɨrápɨro nɨpoyɨ.” nurɨrɨ ²⁷⁻²⁸ kapɨxɨf inɨgɨf wainɨf inɨɨfá nɨmearɨ Gorɨxomɨ yayɨ nɨwimáná awamɨ mɨni nɨwiri re urɨɨnigɨni, “Noyɨnéni rɨwá nɨpoyɨ. Ayɨf rɨpɨ nání seararɨɨni. Nioni ámá nɨni nání nɨpɨkíáná ragɨf nionɨyá xwɨfáyo pwarɨɨagɨ nɨwɨnɨrɨfá re yaiwɨpɨráoɨ, ‘Xwɨyɨfá sɨɨf réroárɨɨpɨ rɨxa yoxáɨnɨɨf yɨpámooɨ. Nene fɨwɨf yariɨwápi yokwarɨmɨ neainɨ nání rɨfá enoɨ?’ yaiwɨpɨráoɨ. ²⁹ E neri aí re seararɨɨni, ‘Nioni re dánɨ inɨgɨf wainɨf ámɨ wí mɨnɨf néra núɨsáná gɨf ápo xɨfó xegɨf xwioxɨyo mɨmeámɨ nɨseairɨ seameɨweanɨfé dánɨ ámɨ nioni tɨni nawɨni anani nanɨwárɨni.’ seararɨɨni.” nurɨrɨ ³⁰ soɨf Gorɨxomɨ yayɨ umeanɨro nɨrɨmowa nɨpeyearo dɨfɨf Oripipámɨ nání yigɨfawixɨni.

Pitao “Nɨsiepɨsamoárɨmɨ éfɨ umɨméni.” urɨɨɨf nánirɨni.

³¹ Jisaso wiepɨsariɨjowamɨ re urɨɨnigɨni, “Sɨfá rɨyimi soyɨné noyɨnéni nɨniepɨsamoárɨmɨ upɨráoɨ. Rɨfwanɨɨf neánɨri ewayɨf xwɨyɨfá soyɨné nání re rɨnɨɨfɨpɨ, ‘Gorɨxonɨ sipɨsipɨ xiáwomɨ pɨkioreawáráná sipɨsipɨ amɨ amɨ umɨnɨfárɨni.’ rɨnɨɨfɨpɨ xɨxeni imónɨni nání nioni nɨniepɨsamoárɨmɨ éfɨ upɨráoɨ. ³² Nioni nɨnɨpɨkiro aí nioni Gorɨxoyá dɨɨfɨyo dánɨ nɨwiápɨnɨmeámáná Gariri pɨropenɨsɨyo nání xámɨ yimɨfárɨni.” urɨfagɨ aí ³³ Pitao re urɨɨnigɨni, “Ámá wa nowanɨ nɨsiepɨsamoárɨmɨ úagɨfá aiwɨ nioni wí nɨsiepɨsamoárɨmɨ éfɨ umɨméni.” urɨfagɨ ³⁴ Jisaso re urɨɨnigɨni, “Nepa rɨrarɨɨni. Sɨfá rɨyimi árɨwegɨmɨ karɨkarɨf sɨni rɨfaiwá mɨrarɨfá joxɨ nioni nání rɨpiaú rɨpɨ re nurɨrɨni, ‘Nioni o nání majɨfárɨni.’ nurɨrɨni.” urɨfagɨ ³⁵ Pitao re urɨɨnigɨni, “Nioni enɨ joxɨ tɨni nɨnɨpɨkiro aiwɨ ‘O nání nioni majɨfárɨni.’ wí rɨmɨméni.” nurɨrɨ wiepɨsariɨjɨf wɨfá enɨ axɨpɨni e nura ugɨfawixɨni.

Gesemani dánɨ Gorɨxomɨ xwɨyɨfá urɨɨɨf nánirɨni.

³⁶ Jisaso awa tɨni omɨɨf ojɨkwɨf Gesemaniyɨ rɨnɨɨ nɨrémore re urɨɨnigɨni, “Soyɨné re gweanáná nioni dae nuri Gorɨxomɨ xwɨyɨfá rɨrɨmɨf wimɨfɨni.” nurɨrɨ ³⁷ Pitaomɨ

tíni Sebediomi xewaxowaúmi tíni níwirimeámi nuri díni ríá uxearíngagi ³⁸ awami re urínginíni, “Nioni díni ríá níxearíngagi nání ríxa nípepaxí niaríni. Soyíné re níngweámáná nioni tíni nawíni awí oníweaneyi.” nuri ³⁹ níwárími bí onímiápi nuri símímanjímíni nípkínímeari Goríxomi ríxíngí nuri rífná re urínginíni, “Gí ápoxíni, ananí e epaxí enánáyí, xeaníngí nioni nímeaníyí kapíxí nioni nímníngí imóníngíwá ananí nínrápíri emí miwayímoríríni? Nioni e rírariíngagi aiwí díni nioniyáyo míxífdí joxíyáyo xídeí.” nuri ⁴⁰ wíepísaríngowa wáríe nání níbíri awa sá wéngáfa níwíníri Pitaomi re urínginíni, “Soyíné nioni tíni bí onímiápi awí níngwearane nawíni míngweapaxí ríseaimónaríni? ⁴¹ Soyíné díni re níseaimóníri aiwí, ‘Jisasomi pí pí wímeáagi aiwí ananí númi xídaníwáríni.’ níseaimóníri aiwí segí wará éfí seainíngoi. Éfí míseainípa ení nání awí níngwearo Goríxomi ríxíngí re urípoiyí, ‘Awami obo yapí owíwapiyíníri síngwí níneanípa eí.’ urípoiyí.” nuri ⁴² ámi bí nuri ríxíngí nuri rífná re urínginíni, “Gí ápoxíni, nioni kapíxí xeaníngí nímeaní nání imóníngíwá mínpaxí imóníngánáyí, mínmúropaxí enánáyí, joxí simónaríngípi oimóníni.” nuri ⁴³ ámi níbíri weníngí éfyí wínínginíni. Wíepísaríngowa síngwí sípíxípxí wíaríngagi sá riwa wéngáfa níwíníri ⁴⁴ ámi awami píni níwíarími bí nuri xámi xanomí ríxíngí nuri rífná uríípa axípi ámi nuri ⁴⁵ níbíri wíepísaríngowami re urínginíni, “Soyíné síni kíkífa nero sá riwoyíné ríweñoi? Arífa reñoi? Ámá imóníngáoní íwí yaríngíyí pásá nínihero fá níxírpíri ríxa iyíxíni. ⁴⁶ Ríxa wíápínímeápoiyí. Oweaneyí. Síngwí wínípoiyí. Pásá nímeno ríxa iwo yaparíni.” urínginíni.

Jisasomi fá xíngífa náníni.

⁴⁷ Síni e urarífná re enínginíni. Judaso —O wíepísaríngí woríni. O ámá obaxí apaxípáníngí imóníngí xwéowa tíni Judayí mebaowa tíni uowarífa, wíngí kirá tíni iwaníngí tíni nímaxími Judasomi ríwíyo xíngífa o nípemaxími Jisaso tíngí e rémónapínginíni. ⁴⁸ E nírémonapímáná ófí e dání re uríípa, “Nioni pásá numeri kíyí miaúnáná ayí símímanjóníngí seaiarínginíni. Soyíné ‘O Jisasofáni?’ níyaiwiro fá xírírxíni.” uríípa ⁴⁹ Jisasomi níwímearífná aníni yayí “Gí níréwapiyaríngoxíni” nuri kíyí miaúnínginíni. ⁵⁰ Kíyí miaúnáná Jisaso re urínginíni, “Níngí níngwíngí emearíngwíngí, joxí nioni nímníri baríngípi ríxa ríniarínginíni?” uráná awa mírí níbíro omí fá xíngífaxíni. ⁵¹ Fá xírarífná Jisaso tíni rogífa wo xegí kirá reñí nímxearí apaxípáníngí imóníngí seáyí e imóníngoyá omíngí wíaríngomi míngí orómíníri éfyí píri nímoypíki arífa míngí níwírpíearí mamówarínginíni. ⁵² Arífa míngí níwírpíearí mamówarífná Jisaso re urínginíni, “Kírápa aníwámí ámi síxí ikwaseárei. Xwíyífa re ríngípi, ‘Ámá kirá fá nímaxíriro ámá píkiaríro emearíngí gíyí gíyo wíníyí ení kirá tíni píkipírfaríni.’ ríngípi díni rímoarínginíni? ⁵³ Joxí díni re níyaiwíarínginíni, ‘O xegí xanomí yaríngí níwírnáyí, xano éfí umíní nání aníngí símíngí wíaríngífa fá míropaxí wí e bí wí e bí miaúrarí wé wúkaú síkwí wá iníngípi muowarénapínginíni.’ níyaiwíarínginíni? ⁵⁴ Oweoi, ápo nuowarénapíngí aiwí nioni apí nání yaríngí níwírnáyí, ríwamíngí nioni nání ‘E níwiro píkipírfaríni.’ níriníri eáníngípi aríge xíxeni imónínginíni?’ E nuri ⁵⁵ xíomi fá xíraníro bíyáyo re urínginíni, “Soyíné ámá íwí xauráparíngí womí fá xíraníro nání yaríngífa kirá tíni iwaníngí tíni fá nímaxími nioni fá níxíraníro ríbaríngoi? Sífa ayí ayo nioni aní rídíyowá nání míriníngíwámí níngweámáná searéwapiyaríngagi aiwí soyíné wí fá níxíraníro egífamaní. ⁵⁶ E neri aí wífa rókiamoagífa nioni nání níríro Bíkwíyo eagíapi xíxeni imóníni nání soyíné e niaríngoi.” uráná wíepísaríngowa nowaní omíni níwíepísamóarími éfí ugífaxíni.

Jisasomi xwírxí umegífa náníni.

⁵⁷ Jisasomi fá xíríyí omí nímera nuro Kaiapasoyá aníyo ngí ikaxí eáníngípi mewegífa tíni Judayí mebaowa tíni awí eánaríngíe nání nímeámí warífná ⁵⁸ Pita

“Jisasomi pí wipíríreoi?” niyaiwiri ná jfami dani aninaxídf níwiéra númi nuri apaxípaniñí imóniñí seáyi e imóniñoyá aní ákíñáyo nípwiri porisowa tñi nawini ñweañána⁵⁹ apaxípaniñí imóniñí xwéowa tñi Judayí mebaowa nowani tñi omi píkipírí nani “Siñwí fwi winarogí xwiýá omi píkipaxí imóniñíyí bí ouxekwímopoyí.” niyaiwiro “Xwiýá omi uxekwímopaxí bí oimónini.” niyaiwiro raryána⁶⁰ áma obaxí níbayiro omiñi nuxekwímoro aiwi omi anani píkipaxí wí mimóní niyayífasána wáu níbiri⁶¹ omi nuxekwímori re rigísisixini, “Áma ro re riñorini, ‘Nioni aní rídiyowá yarigíwá nípineari sfá wiyá wiyimini ámi mirípxonirini.’ riñorini.” rigísisixini.⁶² E nírimána enána apaxípaniñí imóniñí seáyi e imóniño níwiápinimeari re uriniñigini, “‘Joxini xwiýá ríxekwímogíyí nani xwiýá wí mirípxaxí rísiarini? Sini xwiýá nírixekwímorína rarigípi, ayí pí nani rariñi?’ uríagi aí⁶³ Jisaso xwiýá bí muriniñigini. Xwiýá bí murariñagi apaxípaniñí imóniñí xwéo siñwí e níwiniri re uriniñigini, “‘Joxi nepa Kiraisoxí, áma yeáyi neayimíxemearfa nani arfowayá xwá piaxíyo dani iwiaronfoyi rariñwáoxi enányí, nepa niáwí Goríxoyáoxi enányí, ñwá aní siñí imóniño tñí e dániniñí níri áwaní neari.’ uríagi⁶⁴ Jisaso re uriniñigini, “‘Oyi, ayí ríxa joxi rariñini. E nerí aí re rirariñini, ‘Ríwéna seyíne áma imóniñáoni Goríxo ení sixí eániñoyá wé náumini ñweañagi siñwí naníro anínamí dani agwí tñi wepariñagi naníro epíríarini.’ rirariñini.” urána⁶⁵ Apaxípaniñí imóniñí xwéo wíki níwóniri xewaniño xegí rapirapí yiniñú naxeri ámináowami re uriniñigini, “Áma ro Goríxomi xewaniñigini ríxa omi riperirí umearini. Áma wini wini omi xwiýá uxekwímopíri bipaxí mimónini. Ai, o Goríxomi riperirí umearína sewaniñoyíne ríxa arfá woi.⁶⁶ Soyíne diñí pí yaiwariño?” uríagi awa re urigíawixini, “‘O rípi ríxa nípíkipaxíri.’ neaimónarini.” nurimána⁶⁷ omi sfimaniñíyo reañwí úriro wé amimá nemána earo nerína wa wé piará nupíkákwiayiróna⁶⁸ re urayigíawixini, “Kirisoxini, díxi imóniñíyo yeáyi uyimíxemearfa nani arfowayá xwá piaxíyo dani iwiaronoxini, áwaní níneariri wá nearókiamoi. Agwí iwaní go reariñi? Iwaní go reariñi?” urayigíawixini.

Pitao “O nani nioni majfáriní.” uriniñí naniñini.

⁶⁹ Pitao, aní ákíñáyo iniríwámini ñweañomi apíxi omiñí wiiariñí wí re uriniñigini, “Joxi Gariri píropeniñíyo daniñí Jisaso tñi emeariñí woxirini.” uríagi aiwi⁷⁰ Pitao “Oweoi.” nuriri “Jíxi rariñíyí nani nioni majfáriní.” nurimi nuri⁷¹ fwi ákíñá tñí e roñána ámi wí níbiri omi siñwí níwiniri áma e ñwíxapigíyo re uriniñigini, “Áma royí Nasareti daniñí Jisaso tñi emearigíyí worini.” uríagi aí⁷² Pitao “Oweoi.” nurirína “Xwá tñí tñí e dani searariñini. Áma o nani nioni majfáriní.” nurimána enána⁷³ ríwíyo onimiápi e ríwapiñíyí anwi e níbiri Pitao re urigíawixini, “‘Xwiýá joxiyá Gariri píropeniñíyo daniñí rarigíapi axípi rariñagi nani joxi ayíyá woxirini.’ neaimónarini.” urána⁷⁴ o sípi ikaxí níméperi re uriniñigini, “Xwá tñí tñí e dani re searariñini, ‘Nepa o nani nioni majfáriní.’ searariñini.” urána re eniñigini. Karíkarí rfaiwá riñigini.⁷⁵ Karíkarí rfaiwá rana ámi píné Jisaso urípi “Karíkarí sini rfaiwá miriñána joxi biaú bí áma wíyo re uriríni, ‘O nani nioni majfáriní.’ uriríni.” urípi diñí níwiniri e dani nípeyari ñwí piyí wíriñigini.

27

Jisasomi Pairato tñí e wárigí naniñini.

¹ Wíapi tñi apaxípaniñí imóniñí xwéowa tñi Judayí mebaowa tñi Jisasomi nípíkipírí nani xwiýá numearimána² gwí niyiro nímeami nuro émayí gapímaní Pairato tñí e wárigíawixini.

Judasogwí yaiminiñí naniñini.

³ Judaso, Jisasomi miyá urfo mebaowa “Jisaso xewaniño ríípi nání pikipaxí imóniñagi nání émayí opíkípoi.” rariñagfa arfá niwiri diñí sipí wiagi niğwí siripá 30 miní wífápi ámi nimeámi nurí apaxípaniñí imóniğfá xwéowami tñni Judayí mebaowami tñni miní wiminiri nerfna ⁴ re uriniğini, “Nioni áma íwí bî meomi miyá nuriri nání sipí ikárinñanigini.” urfagi ái awa re uríğawixini, “Jiwaníjoxi éípi nání none pí nání nearariñini? Jiwaníjoxi ikixéini.” urfagfa ⁵ Judaso niğwípi ridiyowá yaríğfiwámi e emi nimoánimo nurí xewaniño gwf yaímniñiniğini.

⁶ Judaso peyeáana apaxípaniñí imóniğfá xwéowa niğwí api nimearo re riniğawixini, “Niğwí rípi áma opíkípoiñiri wíwápi enagi nání niğwí Goríxo nání añí riwámi taríğfápi tñni nawini níkwierorfnáyí, ayí nipiğwini menini.” niriñiro ⁷ niğwí api nání xwiýfá niriñfáwa niğwí api nimeámi nuro áma midáñí imóniğfáyí xwífá weyipírfa nání xwífá xegí yoí Xwárfá Sixí Imixariğfáyíyápiyi riniñipi bî egfawixini. ⁸ Niğwí áma opíkípoiñiri wíğfápi tñni xwífá api bî éagfa nání yoí Ragípiyi wíragfáriní. Agwi eni sini e nira waríñoi. ⁹ Awa e éana xwiýfá Goríxoyá wífá rókiamoagi Jeremaiao niwuriyiri ríwamiñí eañí rípi, “Awa niğwí 30 Isireriyí ‘Áma wo xegí wo nání miyá nearána wianfáriní.’ riniğfápi nimearo ¹⁰ xwífá xegí yoí Xwárfá Sixí Imixariğfáyíyápiyi riniñipi Goríxo sekaxí niriñipi tñni xixeni bî nero miní wíğawixini.” Xwiýfá e niriñiri éaniñipi ína xixeni e imóniñirini.

Pairato Jisasomi yaríñí wiayíñí nánirini.

¹¹ Jisasomi nimeámi nuro gapimani Pairato tññí e mearémóana gapimano yaríñí niwiayirfna re uriniğini, “Joxi mixí ináyí Judayíáoxirani?” urfagi Jisaso “Joxi e rariñini.” uriniğini. ¹² Apaxípaniñí imóniğfá xwéowa tñni Judayífá mebaowa tñni xwiýfá obaxí omíni uxekwímoariğagfa aiwi o xwiýfá xixe urípaxí nimóniri ái bî muriñini. ¹³ Xwiýfá bî murí yaríñagi Pairato siğwí e niwiniñiri re uriniğini, “Xwiýfá obaxí ‘Joxini rixekwímoayariğfáyo arfá miwipa riyariñini?’ nuriri ¹⁴ Jisaso xfomi uxekwímoariğfá bî nání ái xfo bî murí yaríñagi niwiniñiri ududí winiñini.

Pairato Jisasomi níkwari wáriminiñiri enípi nánirini.

¹⁵ Sfá Goríxo Judayo mipiki wíarf múroníyi imóniñána xwiogwí ayí ayo Judayí nuro wíğí gwí ñweagfá wo nání émayí gapimanomi yaríñí wíána o ayo yayí owimóminiñiri wíğí go go nání wimónariñiyí wariğfáriní. ¹⁶ Ína wíğí áma gwí ñweañí wo Barabasoyi riniño Judayí nñni yoí oyá niğfá imóniğfáriní. ¹⁷ Ayinani áma sipfá ayí gapimani Pairato tññí e awí éanána o re uriniğini, “Nioni go seawáriminiñiri? Barabaso seawáriminiñiri? Jisaso, áma Kiraisoyi rariğfo seawáriminiñiri?” uriniğini. ¹⁸ Ayí rípi nání e uriniğini. O niğfáriní. Apaxípaniñí imóniğfá xwéowa Jisasomi sipí diñí niwaiwiro nání xfo tññí e wárfá nání o niğfáriní. ¹⁹ Rípi nání eni “Jisaso seawáriminiñiri?” uriniğini. O íkwianwí xwirixí meariñinámi éf ñweañána xiepí Jisaso nání xwiýfá re uowárenapiñini, “Árfwiyimi áma o nání oriğá niwiniñirfna diñí rfá niñéiniğini. Ayinani áma wé róniñí omi sipí wí miwimixipani.” uowárfí enagi o áma e epíroyí egfáyo “Jisaso seawáriminiñiri?” uriniğini. ²⁰ E urfagi aiwi wífá móniñimi apaxípaniñí imóniğfá xwéowa tñni Judayífá mebaowa tñni áma oxí apíxí aiwá api nání epíroyí egfáyo re uriméfá enagi nání, “Barabasomi neawárii.” uríro ‘Jisasomi opíkípoi.’ uríro éfrixini.” uriméfá enagi nání ²¹ gapimano áma e epíroyí egfáyo “Áma rowáu gfmíni go seawáriminiñiri?” urána ayí re uríğawixini, “Barabaso neawárii.” urfagfa ²² Pairato re uriniğini, “Nioni Jisaso, áma Kiraisoyi rariğfomi pí wimíni?” urfagi nñni re uríğawixini, “Omi íkfáyo seáyí e oyekwíroáripoyi.” urfagfa ²³ o re uriniğini, “Pí nání? Pí íwí éf nání yekwíroárimíni?” urfagi aiwi ayí xwamiáni nura nuro re uríğawixini, “Omi oyekwíroáripoyi.” nira warfna ²⁴ Pairato “Gf xwiýfá arfá minipa epíri enagi nání ámi bî nuriri ái nañí wí imóniniñeniñoi. Ríxa mixíni epímixamopíraoi.” niyiwiri

ámá ayí re oyaiwípoyiniri, “O ‘Jisasomi xe oyekwiroárfpoyi.’ niriiri aí ‘Reá miroánipa oemini.’ niyaiwiri rfa yarini?” oyaiwípoyiniri wigí síjwí anigfe dani wé wayí nironiri re uriniginini, “Ámá ro maní nioniyayo dani pikipíríméoi. Sewaniníyífé segí maníyo dani pikipíráoí.” uríagi²⁵ ámá nini re urigfawixini, “Oyá ragí pí eníjoi xe oneaxénini. Negí niaíwíyo eni xe oxénini.” urána²⁶ Pairato re eniginini. Barabaso niwárirí porisowami re uriniginini, “Jisasomi síkwíá ragí pírí nuyíkímáná íkfáyo seáyí e yekwiroárfpoyi.” nuriri miní winiginini.

Porisowa Jisasomi ríperírí megíá nánirini.

²⁷ Porisowami miní wíáná awa Jisasomi nimeámi gapímaníyíyá aníyo —Aní yoí Píretoriumíyí ríniníyíyíyí. Aní ayo nípáwiro porisí nowamini “Eini.” nuriro “Omi ríperírí omépeaneyí.” niriniro re egfawixini. ²⁸ Omi rapírapí xegí yíninú níwiriro emi moro ámi ayíá ríhí wú, míxí ináyowa yínarígíyáo dáníyí wú nimearo uyíro ²⁹ ópiyá eníniní imóniní wirí níkfíyímáná míxí ináyí amínajwíniní imóniní máníyo dínarígíyápa omi ení tñni máníyo udíkiáiro xoyíwá wíyi míxí ináyowa máxírarígíyápa íá umíro nemáná agwíríwámíni xómíní níyíkwiro ríperírí numeríná re urayigfawixini, “Judayíyá míxí ináyoxini, yayí osianeyí.” nuriro ³⁰ reanjwí níwúrayiro xoyíwáyi nuráiro máníyo neayiro ³¹ ríxa ríperírí numearíásáná rapírapí ayíá ríhí níwiriro ámi xegú nuyírímáná íkfáyo seáyími yekwiroáraníro nání níméa ugíawixini.

Jisasomi íkfáyo yekwiroárigíá nánirini.

³² Yekwiroáraníro nání aní apimi dani níméa nuróná Jisaso ríxa ení meání yarínagi níwíro ámá wo, Sairini dání Saimonomi sekaxí re urigfawixini, “Yoxá rípa nimeámi wui.” nuriro ³³ ríxa dífí mfeyoaní apíkwí xegí yoí Gorígotaí ríninípimi —Dífí apí yoí mfkí ámá mání gíxweá nánirini. Dífí apíkwínimi níremoro ³⁴ wa Jisaso ríniní mánípa oeniri marisíníá yíki yaríní bí inígí wainíyo níwayímómáná nawíní oimóniri kírkírí nimeari e nero miní wíáná iwamíto gígí éáná mánípaxí wimóniniginini. ³⁵ Porisowa omi ríxa yoxáyo seáyí e níyekwiroárimáná “Oyá rapírapí none go go meanífeníjoi?” niriniro áwini e nítimáná sárú nemáná ³⁶ éfí níjwearo Jisasomi awí nimejwearo ³⁷ ámá nini “O íwí apí éfí nání rípkíaríníjoi?” oyaiwípoyiniri íkfá wára nimearo “Ámá ro Jisaso Judayíyá míxí ináyorini.” niriro ríwamíní nearo mání tñhí e seáyí e pfraugfawixini. ³⁸ Jisasomi níyekwiroárfíná ámá íwí mearígíwaúmi eni mídímídáni yekwiroárigíawixini. ³⁹ Ámá óyimi bíri urí níyayíríná peayí síjwí níwíro mání kírkírí nimearo ikayíwí numearíroná ⁴⁰ re urayigfawixini, “Re rínoxíraní? ‘Níwaníníoní aní rídíyowá yarígíwá nípnearí gí níwíni sía wíyá wíyimi ámi mímífaríní.’ rínoxíraní? Joxí nepa níaíwí Goríxoyáoxí enánáyí, jíwaníníoxí ení níyoáarínimi wépnéi.” rayigfawixini. ⁴¹ Apaxípaníní imónígíá xwéowa tñni jwí ikaxí éánínípi mewegíáwa tñni Judayíyá mebaowa tñni ámá bíri uro yayarígíyí ríperírí umeararígíyápa awa eni ríperírí numero re rígfawixini, ⁴² “O ámáyo ‘Nioní tífámíni bání yeáyí seayímíxemeámífaríní.’ uragí aí xewaníjo arírá minípaxíriní. Íkfáyo dani ení níyoáarími wépnánáyí, ananí díní wíkwíroaníwíni. ⁴³ O Goríxomi díní níjwíríriri re rínaríníoní, ‘Nioní niaíwí Goríxoyáoníriní.’ rínaríníoní. Goríxo xewaxí ro nání yayí níwínírnáyí, ríxa éfí oumínini. Arírá winírfeníníoní síjwí wínaníwíni.’ rígfawixini. ⁴⁴ Íwí mearígíwaú mídímídáni yekwiroárinígíwaú eni Jisasomi ikayíwí numearírná axípiní rígfisixini.

Jisaso pejí nánirini.

⁴⁵ E néra núfasáná enáná ríxa sogwí áwini e 12:00 imónáná re eniginini. Aní níminí sía yínaríniginini. Sía níyínaríníásáná ríxa 3:00 p.m. imónáná ámi wía óníniginini. ⁴⁶ Ámi wía ónáná Jisaso xegí Xíbírúyí pfné tñni ríaiwá re ríniginini,

“Eri, Eri, rami sabakitani?” urinipiyaf re niritirina uriniginini, “Gf Gorixoxini, gf Gorixoxini, joxi pi nani niepisamoarinini?” rfaiwa e rana 47 ama e rowapigfayaf wi Jisaso e rfagi arfa niwiro re rinigfawixini, “Wfa rokiamoagf Irajao nani rfaiwa rfa rarini?” niritinro 48 ayf wigf wo anini nuri irikwf bi nimeari wegwf waf tni ayinwf nikroarimana inigf waini ni af eni bi irikwfpimi niwayimomana Jisaso oniniri wimixaniminiri yarina 49 xegf winiyaf re urigfawixini, “E mepanti. Irajao niwepniri arira winirfeninoti? Arira niwipa enirfeninoti? Sinwf owinaneyi.” rarina 50 Jisaso ami eni tni rfaiwa bi niritirina xegf dinf niyamiga uniginini. 51 Xegf dinf niyamiga uana re eniginini. Rapirapf anf rdiyowa yarigfiwami awawa nwf Gorixoyana nani niyimaroniri epanioarininju yoparf ede dani xegfpi naxega niwepniri wuka imoniri xwf pobonf eana sfja xwe awinimi njiga uri 52 ama xwaripa noxoaga uana ama Gorixomi dinf wikwiroagfa piyaf wegfe dani sinj ero egfawixini. 53 Piyaf ayf Jisaso rixa niwipfnimeamana enana nuro Jerusarem ni remona ama obaxf ayo sinwf winigfawixini. 54 Porisowami seayf e imoninjo tni porisf xfo tni Jisasomi awi mearogfawa tni xwf pobonf eri amipi e imoniri eagi niwinro of nikarinro re rinigfawixini, “Ama royf neparini. Gorixomi xewaxorini.” rinigfawixini.

55 Apixf obaxf “Jisasomi sanj nurapa numi ouxfdaneyi.” niro Gariri piropenisfyo dani bfiwa na jfami nironana sinwf winigfiwa riwarini. 56 Iwa wi Magidara danj Mariairini. Ami wi Jemisomi tni Josepomi tni xinai Mariaiyf rininirini. Ami wi Sebediom ni xewaxowaumi xinairini.

Jisasomi xwf weyarigfa nanirini.

57 Rixa sogwf nokepaf tni ama amipi mimuroninjf wo —O Arimatia danj Josepoyf rininorini. O eni Jisaso wiepsinifyf worini. 58 O emayf gapimanf Pairato tinj e nani nuri Jisaso piyomi xwf weyariminiri nani yarinjf wana Pairato porisowami “Xe omeaniri sinwf winipoyi.” urfagi 59 Josepo nuri piyomi nimeari rapirapf apfa xawf wenjpi tni xopixopf nironana 60 sfja of xewaninjo nani rixinijiyimi —Ayi ama sini mivenjyirini. Ayimi nimeami nipawiri nitimana sfja piara xwe wo mimegwinarf nimeru nuro sfja ofiyimi nipfroarimi uniginini. 61 Magidara danj Mariai tni Mariai wf tni ipau sfja ofyi mdaninje ninweamana Jisaso piyomi e tarinagf winigfisixini.

Jisaso piyomi awi mearogfa nanirini.

62 Sfa Sabarfayo nani Judayf amipi piraninjf imixararigfayi orana wafpi tni apaxpaninjf imonigfa xweowa tni Parisiowa tni awa gapimanf Pairato tinj e awi neanro 63 Jisaso piyo nani re urigfawixini, “Ami naoxini, yapf neawapinyo sini mipé ninwearina re rinjpi, ‘Sfa wiyau wiyi orana ami wiapfnimearfari.’ rinjpi nani dinj neainarinagf nani barinwini. 64 Oya wiepsarinjowa nibiro piyomi fwf nimearo pfnf nitimana amayo re uriptrixiniri, ‘O rixa wiapfnimeainiginini.’ uriptrixiniri joxi porisf wami sekaxf re uowaref, ‘Omi xwf weyarigfe nani nuro awi sfa wiyau wiyim mearopoyi.’ uowaref.” urana 65 Pairato re uriniginini, “Sewaninjoyfne porisf wa awi mearopfri nani nimeami nuro soyfne fwf mimeapa oepoyiniri yarigfapa wiepsarinjowa piyomi fwf meaptrixiniri e e nurara upoyi.” urfagi 66 awa nuro Jisaso xwf weyarinije porisowami e e nurara numana sikf bi nimearo smimajfo nani sfja pironinjom seayf e ikwiararigfawixini. Api mivenjana “Ama nipawiro piyomi mearfari?” yaiwianfwanro nani e egfawixini.

28

Jisaso ami wiapfnimeanf nanirini.

1 Magidara danj Mariai tni Mariai wf tni Sabarfafa rixa weana Sadeyo isfayo ipau Jisaso xwaripayo sinwf winaniri nani nuri 2 sini miremopa yarina re eniginini. Pobonf xwe wi eana anfnajf Gorixoyana wo anfnami dani niwepiri sfja xwaripayo ofiyimi pfroarigfo mimegwinarf nera nuri ofiyimi niwimoarimana sfjomi seayf e

éí ηweáagi³⁻⁴ porisí awí mearoarígáwa anjínajo ápiarjwí yaríηjpa wía éniηj nókiri ηweanagi níwiniro xegí rapirapí eni síηwí mimiηj iníí yiniηagi níwiniro óf níkariniro piyiniηj nimóniro xwíami piérinowigíawixini.

⁵ Anjínajo síni xwárpá tíηj e ηweanáná ípaú rémónapíagí re uríηiniginí, “Aípagwí wáyí mepani. Nioni níjírini. Aípagwí Jisaso, piyomi íkíáyo yekwíroárigíomí síηwí wínaniri baríηi. ⁶ O re miwéni. Xíto searíηjpa ríxa níwiápíni meámi úiniginí. Aípagwí xíomí tígíe níbiri síηwí wíniπiyi.” nuri ⁷ ámi re uríηiniginí “Ríxa nuri xegí wiepísariηowami re urémeápiyi, ‘“O xwárpáyo dání ríxa níwiápíni meámi úiniginí. Arfá épiyi. O Gariri píropenisíyo nání xámi yími soyíne e níyoaro síηwí wíniπírírini.” urémeápiyi.’ eararíηini.” uríagi ⁸ ípaú anjini xwárpáyo píni níwiárimi nurína wáyí ikáriniri yayí ikáriniri néra nuri wiepísariηowami áwanj urémeaniri anjini warfina re eniginini. ⁹ Jisaso ípaúmi níwimeari “Gí áma aípagwí!” nuri yayí e wíana ípaú anjwí e nuri miηj xwíáyo níkwírori xegí síkwí ía níxírírini omí seáyi e umegísisixini. ¹⁰ Seáyi e uméana o re uríηiniginí, “Aípagwí wáyí mikárinipani. Sa nuri gí áma imónigíawami áwanj re urípiyi, ‘“Soyíne Gariri píropenisíyo nání yíríxini.” ríηoi.’ nuri re urípiyi, “Nioni e síηwí naníπírírini.” ríηoi.’ urípiyi.” uríηiniginí.

Porisowami xwapíra eaárigíá nánirini.

¹¹ Ípaú síni wiepísariηowa tíηj e nání warfina re eniginini. Porisí awí mearóáwa Jerusaremyo níremoro apaxípániηj imónigíá xwéowami wa wíniápi nípiini nání repíyi wíana ¹² awa Judayíya mebaowami awí neaáriro xwíyíá nimíximána porisowa áwanj murípa éríxini nígwí xwé obaxí míni níwiro ¹³ re urígíawixini, “Áma wí yaríηj seaíana re uríríxini, ‘Áríwiyimi none sá wenána xegí wiepísariηowa níbiro piyomi íwí nímeámi ugíawixini.’ uríríxini. ¹⁴ Gapímaní Pairato xwíyíá api rinaríηagi arfá níwirínayí, o iwanj seaeaniginiri samíηj imíxaníwá enagi nání ayá síwí nísearori díηj obíbxí mimopani.” uríagí ¹⁵ porisowa nígwí api nurápiro apaxípániηj imónigíá xwéowa uríapa axípi e yarína píne api Judayí anjyo rini menjpi agwí síni rini meari.

Jisaso wiepísariηowa tíni ámi erimeánigíá nánirini.

¹⁶ Wiepísariηj wé wúkaú síkwí wo awa Gariri píropenisíyo díwí Jisaso uráriηj pími nání níyoaro ¹⁷ omí níwiniro ná seáyi e numero aiwí wa “Jisaronini.” yaiwiro wa “Áma ro nepa Jisaronani?” yaiwiro yarína ¹⁸ o anjwí e níbiri re uríηiniginini, “Goríxo ‘Amípi anjnamí imóniri xwíarími imóniri enjpi nání joxi api nípiini nání neni tíηoxi imónirini.’ nírfí enagi nání ¹⁹ re seararíηini, ‘Soyíne nuro áma gwí ríxí wírf wírími gí wiepísariηáyiniηj níwimíxa nuróna re eríni. Yoí apo Goríxoyápi dání tíni xewaxoníyápi dání tíni kwíyípi dání tíni wayí umeairo ²⁰ sekaxí nioni searíηa nípiini xdípírfa nání uréwapíyiro eríni. Rípi eni arfá époyi. Nioni aníηj díηj seakíkayómíarini. Síá yoparíyimi e nání aí níseakíkayóa umíarini.’ seararíηini.” uríηiniginini.

Xwiyá yáy neainaríj Mako eanjípiríni.

Ríwamíj rípi “Xwiyá yáy neainípxá Mako eanjípiyí” rínijípiríni. O Jisaso gí wíepísaríjáowa oimónípoyníri urípeañowa wo mimóníjagi aiwí Jerusaremí dání xwé niwiarorí íwí síkíjo enáná amípi Jisaso uréwapiyiri erí yaríná síjwí wíniñoríni. Ríwíyo dání Banabaso tñni Poro tñni émayí añíyo wá urímearíná Mako ení uxídiñoríni. Xegí yoí ámi bí Joní Makoyí wírigfáríni. O Jisaso ríxa nípémáná níwíápnímeámí añínamí nání nípeyimáná enáná ámi xwiogwí obaxí onímiápi nípwémáná enáná ríwamíj rípi eanjíri. Romíyí ení “Jisaso Goríxomí xewaxoríani?” níyaiwiro díjé owíkwítrípoyníri amípi Jisaso Goríxoyá ení eáníjípimí dání enípi nání ríwamíj neáa uníri.

Jono wayí numeaiia wago wá uríj náníri.

¹ Xwiyá iwamíó Goríxomí xewaxo Jisási Kiraiso —O nene yeáyí neayimíxemeañá nání Goríxo rípeañoríni. O nání xwiyá yáy seainípxápi rípiríni. ² Eníjína Jono wayí níneameaiia wago síni menáná xwiyá Goríxoyá wí rókiamoagí Aisaiaoyí ríniñjo Jono ná ríwíyo bíño nání Goríxo xegí xewaxomí uríj rípi ríwamíj eanjíniñí, “Aríá ei. Goríxoní gí xwiyá yáy wíowárimíáo joxí gí íwoxi xámí rímeaní nání uowárimíáríni. O joxí nání óf simoinfáríni. ³ O nurí ámá nání díjé meaje níñwearíná joxí nání ríaiwá re rínfáríni, ‘Ámíná ríwíyo bíño nání segí díjé óf naníniñí níwimoiro ñweáfrixíni. Óf píraníñí imoarígápaníñí segí díjé píraníñí nímoníro ñweáfrixíni.’ Gí xwiyá yáy wíowárimíáo ríaiwá e rínfáríni.” Goríxo e ríjépa ⁴ Jono wayí níneameaiia wago ámá nání díjé meaje níremorí wá nurímerí re uragíri, “Goríxo seyíné íwí niga warígápi yokwarímí seaiini nání segí uyínií yarígápi ríwímíni nímamoro nísaníro ñweápoyí. E nerínáyí, wayí seameaimíni.” uraríná ⁵ ámá obaxí Judayíyá añíyo dáníyí tñni áwíni e wígí añí xwé bí xegí yoí Jerusaremí dáníyí tñni Jono tñjé e nání nuro wígí íwí niga warígápi nání waropá ríwíni inígí Jodaní rapáyo wayí umeaiagíri. ⁶ O Goríxoyá xwiyá yáy wíowáriñjo aiwí seáyí e nerí weyí menagománi. Rapírapí awíaxí yínagománi. Kamerí —Ayí osíniñí imóníñíri. Kamerí íá aga iyífaníñí imóníñí níyínímáná areríxí agwoníñí íríníyo níyíníri emeagoríni. Aiwá ení awíaxí nagománi. Xópé tñni píki inígí tñni nagoríni. ⁷ O Jisaso, ríwíyo bíño nání wá nemeríná wauní xwiyá re ragíri, “Nioní ení eáníjóní aiwí ení eáníñí nioníyá tñni ríwíyo bíñíoyá tñni xixenímáni. Oyá ní múroní. Omíñí wíiarígáyí ananí wígí bosoyá síkwí sú gwí wíkwaiarígíri. E nerí aiwí nioní símanwíyóníñí yeáyí nuríni o aga seáyí émi ní múroníñagi nání oyá síkwí sú gwí wíkwaiapaxí meníni.” nuríni ⁸ re uragíri, “Nioní wayí níseameairíná sa inígí tñni iní gí seaeairíñí. Ríwíyo bíño wayí níseameairíná kwíyí Goríxoyápi tñni seainfáríni.” uríniñíni.

Wayí umeainí náníri.

⁹ Jono wá uraríná Jisaso Garirí píropeníñíyo xegí añí Nasaretí ñweaje píni níwíarímí nurí Jonomí wímeááná inígí Jodaní rapáyo wayí numeairí ¹⁰ weníñí éyí wíniñíniñíni. Jisaso inígíyo dání nímnímeámí yaríná añínamí dání óf inígí kwíyí Goríxoyá xawíówníñí xó nání weparíñagi wíniñíniñíni. ¹¹ Síni e wínaríná Goríxo añínamí dání Jisasomí re uraríñagi aríá wíñíniñíni, “Gí íwí díjé síxí ríyíñáoxí nání aga yáy seáyí e ninaríni.” uraríñagi aríá níwímáná enáná ¹² Goríxoyá kwíyí Jisasomí ríxa ámá nání díjé meaje nání ní méra nurí ¹³ o e ñweañáná síá 40 nóra waríná Seteno —O imíóyo xiráóníñí imóníñagi nání níni símanwíyóníñí wuríniñíñíni. O níbíri Jisaso xanoyá maní pírí owíákiníri iwamíó wíwapiyaríñagi aí o íwí wí mé síni tñjé e níñwearíná añíñají níwímearo símíñí wíñagíri.

Ámá waú waú awamí “Níxírdípoi.” uríngí náníríní.

¹⁴ Ríwéná Jisaso, Jono ríxa gwí ñweañána, o Gariri píropenisíyómíní nuri xwiyfá yayí winípaxí Goríxo xfo xegí xwioxíyo mímeámí nerí píraníngí umeñweañápi nání wáf nurímerí ¹⁵ repiyí re wiemeníngíní, “Ríxaríní. Goríxo seyíné xwioxíyo mímeámí nerí píraníngí seameñweañápi síngání imóníní aḡwí ayo enagí nání segí íwí yaríngí ríwímíní nímamoro xwiyfá yayí seainípaxí nioní seararíngá rípi díngí níkwírooro ñweátrixíní.” nurímerí ¹⁶ ipí xegí yofí Gariri ríwongípámí nípuríná áamá peyí nání yaríngí waú Saimono t́níní xogwáo Adíruo t́níní peyí nání ubení ipíyo mamówararíngá níwínírí níwímearí ¹⁷ re uríngíníngíní, “Agwiagwí omíngí peyí nání yaríngí rípi ṕníní níwiárímí níxírdípiyí. Omíngí xegí bí peyí meayaríngípa áamá ení axípi e meapsi oeaíwapíyímíní.” uráná ¹⁸ agwiaú re egfísixíní. Ríxa peyí nání yaríngípi ṕníní níwiárímí númí ugfísixíní. ¹⁹ Númí warf́ná Jisaso síníní ná j́fe onímiápi nurf́ná ámí áamá waú, Sebediomí xewaxowaú Jemiso t́níní xogwáo Jono t́níní ewéyo níñweámáná egí ubení peyí nání yaríngí arf́kíníngá yadírípiñaríngá níwínírí ²⁰ ríxa “Agwiagwí ení níxírdípiyí.” uráná agwiaú xano t́níní o xegí áamá nígwí omíngí wíiaríngí t́níní síníní ewéyo ñweañána ṕníní níwiárímí omí númí ugfísixíní.

Imfó díngí xixéoaríngí womí míxí umáíníngí náníríní.

²¹ Jisaso wirímearófwa t́níní nuri aḡí yofí Kapaneamiyo níremoro ríxa Sabarf́a — Sf́a ayí Judayí omíngí wí mé kíkífa nero xwiyfá Goríxoyá arf́a wianíro nání awí eánaríngíáyiríní. Sf́a ayí imónáná rotú aḡíyo nípáwiro o áamáyo uréwapíyarf́ná ²² ayí Goríxoyá ḡwí ikaxí eáníngípi mewegf́awa uréwapíyaríngípa muréwapíyí aga Goríxoyá ḡwí ikaxí eáníngípi xiáwóníngí raríngá níwíníro o uréwapíyaríngípi nání míngí síngá níweáníro yarf́ná ²³ íná áamá ímfó díngí xixéoaríngí wo rotú aḡíyo íníní dání makíríwí nímorí ²⁴ xwamiání re uríngíníngíní, “Nasaretí dání Jisaso xí ímfone pí neaimínírí baríngíní? ‘Xwírf́a neaikíxémínírí rfa baríngíní?’ nímonaríní. Nioní níj́fáríní. Joxí Goríxo xewaxoxí xfo rírípeañoxíríní.” uráná ²⁵ Jisaso míxí numáínírí re uríngíníngíní, “Ṕníní wíaré! Díngí xixéoaríngípi xíní níwáramómí uí!” uráná ²⁶ ímfó áamá omí meañí neaárírí o sinapíxwfní nerí weñána ímfó nurf́ná makíríwí nímómí uríngíní. ²⁷ Makíríwí nímómí úagí áamá nfní síngwí e níwíníro míngí síngá níweáníro xwiyfá níngá nuro re ríníngf́awixíní, “Xwiyfá apímí xiáwóníngí nearéwapíyaríngípi xegí bíríní. Eníngá arf́a wiagwámaní. Aga síníní síngí aí arf́a wíaríngwíní. Imfó aí sekaxí uráná arf́a wíaríngot.” ríníngf́a ²⁸ xwiyfá Jisaso éfpi nání Gariri píropenisíyó ríxa yaní amí amí níwéa uríngíní.

Símíxí obaxíyo naḡí ímímíxímí ení náníríní.

²⁹ Jisaso rotú aḡíyo ṕníní níwiárímí nípeyearí nuri aḡí Saimonoyá t́níní Adíruoyá t́níní xíráxogwáowaúyá aḡíyo nípáwiro Jemiso t́níní xogwáo Jono t́níní ení nawíní páwíáná ³⁰ Saimonomí xíneagwí wará rfa pírf wíaríngá nání sá weñagí Jisasomí ríxa áwaní urf́agf́a ³¹ o í weñe nání nuri wéyo f́a meááná símíxí ríxa ṕníní wíaríngí í níwíapf́nímearí ríxa aiwá rfa níyearí t́níníngípi nímeari míní níwia uríngíní.

³² Ríxa sf́a sísisañí imónarf́ná sogwí ríxa wéfmí enáána áamá aḡí apímí dání símíxí yaríngíáyí t́níní ímfó díngí xixéoaríngíyí t́níní mímeámí Jisaso t́ngí e nání níbíro ³³ ríxa oxí apíxí níawí aḡí apímí dányíyí aḡí Jisaso ñweañiwámí íwí e awí eaárínarf́ná ³⁴ o áamá pí pí símíxí yaríngíayo naḡí ímíxowárírí áamá ímfó sayá nímerí xixéoaríngíyo ení ímfó míxí umáíníowárírí nerf́ná ímfó o Goríxo xewaxo enagí níj́fá imóníngá nání míxí numáíníowáríríná xwiyfá wí orf́poi níníní síngwí níwínípa eníngíní.

Jisaso Gariri píropenisíyó emeñí náníríní.

³⁵ O wf́a móníngímí síníní sf́a xaíwí yíníngána níwíapf́nímearí nípeyeámáná áamá míngweagf́e nání nuri e Goríxomí xwiyfá rírímí níwírí ñweañána ³⁶ Saimono t́níní níkwímíxínírí emearíngf́awa t́níní Jisaso síníní aḡíyo míngweañagí níwíníro o nání ṕfá

néra nuro ³⁷ nîwímeartná re urígfawixíni, “Oxí apíxí niaíwí nîni joxí nání pía yaníro yaríñoi.” uríagía ³⁸ o re uríñínigíni, “E nerí aiwí aní wíyo nioní xwíyía ‘Goríxo píraníñí seameñweani síñání imóníni anwí ayoríni.’ raríñápi wáí ourímemeí nání owaneyí. Xwíyía api aní amí amí áwaní uríminírí bíñáríni.” nurírí ³⁹ Gariri píropenístíyo amí amí nemeartná wigí rotú aní iwiwámí nípáwiemeí wáí urírí áamá imíto sayá nímemeí xixéroaríñí tñíyo míxí umánowarírí nerí e emeñínigíni.

Peyíyí tñí womí naní imíxíñí náníríni.

⁴⁰ Áamá peyíyí —Símixí api áamá síñwí nîwinírítná neaxímeanígíni éf yarígfápiríni. Símixí ayí tñí wo, Jisaso emeartná, omí nîwímeartí símímanímní xómíñí nîyíkwiírí wauní ríxíñí nurírí re uríñínigíni, “Joxí nîsimónírtínáyí, ananí píraníñí nímíxípxíríni.” uríagi ⁴¹ o wá nîwianírí wé feapá nîwirí omí seáyí e nîwikwiárírí re uríñínigíni, “‘Nioní joxí naní oimóníni.’ nímónaríni. Ríxa naní imónei.” uráná re eñínigíni. ⁴² Peyíyí ríxa axíná yímoníñigíni. ⁴³ Ríxa apaxí mé yímoági Jisaso apaxípaníñí imónígfáwa tñí e nání nurowárítná aría jiyíkí norí ⁴⁴ re uríñínigíni, “Naní simíxíáyí nání amíná nurí áamáyo áwaní murípaní.” nurírí áamá o wigí yarígfápi mé áamáyo xewaníño áwaní nura emeñínírí e nurírí amí re uríñínigíni, “Amíná apaxípaníñí imónígfáwa tñí e nání nurí womí síwá nîwinírí naníwí rídíyowá nání negí aríto Moseso eñíná ñwí ikaxí nearagíyí bí rídíyowá siarírí joxí naní imóníyí nání áwaní rírí ení mání wíríxíni.” uríagi aiwí ⁴⁵ o Jisasomí píní nîwiárími nurítná aríki áwaní rímeñínigíni. E éagi nání Jisaso áamá aríki upupígfí nípíríxíni aní bí bímí nurítná síñání mírémopaxí nîwimónírí nání áamá mayí e ñweañáná áamá amí amí dání o tñí e nání bagíaríni.

2

Eñí síwímí eñí womí naní imíxíñí náníríni.

¹ Jisaso, síwí wí ríxa nóra núsáná, o amí aní yoí Kapaneamíyo nání nurí xegí aníyo ínímí ñweañáná áamá obaxí aría re nîwíro “O amí xegí aníyo ñweani.” raríñagía aría e nîwíro nîbíro ² awí neáníro nípáwíro aníyo ínímí déroro aní íwí e ení píkwiípíkwi íníro yarítná o áamá ayí nîyoní wáí nîwirí píné repíyí wíarítná ³ áamá wa eñí nîni síwímí eñí womí —O aní epaxomani. Omí íkwianíwíyo níkwíaríro níkwónímí nîbíro aí ⁴ áamá aní íwí e píkwiípíkwi íníñagía nîwiníro aníyo nípáwíro Jisaso tñí e típaxí meñagi nání níméamí nîpeyíro aní ríwí seáyíyo dání aní síwí bí Jisaso ñweañe núpíyíro íkwianíwí xíto weñínamí mídímídáni gwí nîyuráríro gwíyo íá nîxírímáná aní síwí upíyífe dání awayíní mamówaráná ⁵ Jisaso awa xíomí dñí nîwíkwíroro “O negí áamá eñí síwímí eñomí ananí naní imíxípxíríni.” yaiwíaríñagía nîwinírí omí re uríñínigíni, “Íwe, joxí íwí ikáríniñí ríxa yokwarímí siaríni.” uráná ⁶ Goríxoyá ñwí ikaxí eáníñípi mewegía wa Jisaso uréwapíyaríñípi aría wianíro nání e nîñweartná Jisaso eñí síwímí eñomí e urípi aría nîwíro ínímí dñí re nímóá ugíawíxíni, ⁷ “Pí nání rífa uraríni? Nioní Goríxoníni yokwarímí ríwíaríni? Sa Goríxoní íwí yokwarímí wíaríñoríni. Áamá ro Goríxomí ríperírí numearírí rífa yaríni?” yaiwíarítná ⁸ Jisaso xegí kwíyíyo dání awa ínímí dñí e nímóá waríñagía nîwinírí re uríñínigíni, “Soyíné pí nání nioní nání ínímí ‘O íwí áamá yarígfápi yokwarímí wíipaxomani.’ nímóá waríñoi?” nurírí ⁹ amí re uríñínigíni, “Áamá wo íwí ikáríniñí nioní yokwarímí wíánáyí ínímí imóníñagi nání áamá woxí síñwí tñí síñwí wínpaxí meníni. E nerí aiwí nioní áamá eñí nîni síwímí eñí womí ‘Ríxa nîwíapínímearí díxí íkwianíwí níméamí ut.’ uránáyí o naní imóníagi áamá nîyínéni síñwí tñí síñwí wínpaxíríni.” nurírí ¹⁰ re uríñínigíni, “Nîyínéni nioní nání re yaiwípirí nání, ‘Áamá imóníño ananí áamá xwíá tñíyo dáníyí íwí ikáríniñí ananí yokwarímí wíipaxoríni.’ nîwípirí nání píraníñí síñwí nanípoyí.” nurírí ¹¹ eñí síwímí eñomí re uríñínigíni, “Nioní re ríraríni, ‘Joxí nîwíapínímearí díxí íkwianíwí níméamí aní e nání ut.’ ríraríni.”

uráná re enjínigini. ¹² O ríxa nanj nimóniri niwiápnimeari áamá nñni sñjwí anigíe dání íkwianjwí xwanjwí níkwónimi peyeanjigini. E éaná áamá ayí sñrí nípikínro Gorixomi seáyi e numero re rígfawixini, “Nene enjína dání aiwi áamá wo ro yarínjpa axípi re yarínjagi mñwínagwáriní.” rígfawixini.

Ripaiomi “Nixídei.” urínj nánirini.

¹³ Jisaso ámi anj e pñni niwiárimí nuri ipí imanjpá tñj e njweanána oxí apíxí niaiwi nñni o tñj e nání bayarínjagfa o nuréwapiya nuri ¹⁴ sñni ipí imanjpámi nípurná Arípiasomi xewaxo Ripaio —O takisí nání nígwi uráparínjorini. O opisí anjyo éf njñweari xegí omínj yarínjagi niwíniri re urínjigini, “Joxi ríwíyo nixídei.” uráná o niwiápnimeami ríwíyo nuxídri nuro ¹⁵ Ripaioyá anjyo nípáwiro Jisaso tñni xegí wiepísarínjowa tñni njñwearo aiwá nñniro áamá takisí nání nígwi uráparígfá wa tñni (Enjína Judayí anjyo takisí nání nígwi uráparígfáwa takisí nání nígwi nurápirínáyí wigí meapírfá nání nígwi seáyi e bí fwi urápagí enagi nání áamá nñni awa nání xwioxíyo dání wikí niwóniro kíkími niwimóniri yagíáriní.) Awa tñni fwi yarígfá wíníyí tñni áamá ayí obaxí Jisasomi nixídriro nání ayí ení nawíni Jisaso tñni aiwá nñniro yarína ¹⁶ áamá Parisiyi ríninjyí wayá áamá Goríxoyá njwí ikaxí éáninjpi mewegí wa Jisaso áamá takisí nání nígwi uráparígfá wa tñni fwi yarígfá wíníyí tñni aiwá nawíni narínjagfa niwínro xegí wiepísarínjowami Jisaso nání re urígfawixini, “O pí nání áamá takisí nání nígwi nearáparígfá awa tñni fwi yarígfá ayí tñni nawíni aiwá nñniro iniígf nñniro yarínjoi? O nanj riyariní?” urarína ¹⁷ Jisaso e urarínjagfa arífa niwiri ewayí xwíyí bí nuriri re urínjigini, “Áamá simixí mepa nerfna xwirí tñj e nání warígfámani. Simixí tfgíayí warígfáriní. Nioni ení áamá ‘Nioni nígfpi wé róninjini.’ yaiwinarígfáyí nání mibínjáriní. Áamá ‘Nioni fwi yarínjónirini.’ yaiwinarígfáyí wigí uyínií yarígfápi yokwarimí wíáná ayí wé róninjí imónipri nání bínjáriní.” urínjigini.

“Pí nání aiwá njwífa mñjweaayarínjoi?” urígfá nánirini.

¹⁸ Jisaso tñni xegí wiepísarínjowa tñni aiwá njwífa bí mñjweapa yarínjagfa Jono wayí numeaiá warínjyá wiepísarínjowa tñni áamá Parisiyi ríninjowa tñni aiwá nání njwífa njwirárinayiróná Jonoyá wiepísarínjowa tñni Parisiowayá wiepísarígfá wa tñni nawíni nuro Jisasomi niwímearo re urígfawixini, “Jonoyá neaiepísarínjone tñni Parisiowayá neaiepísarígfone tñni aiwá nání njwífa njwirárinayarínjwini. Pí nání joxíyá wiepísarínjowa aiwá njwífa mñjwea yarínjoi?” uráná ¹⁹ Jisaso ewayí xwíyí bí nuriri re urínjigini, “Áamá apíxí sñj njwirárfó sñni njweanána oyá níkwimixiniri emearígfáwa aiwá njwífa níxenjwiráriniro yarígfáraní? Oweoi, o sñni awa tñni njweanána aiwá njwífa xenjwiráriní paxí menini. ²⁰ E nerí aiwí o apíxí nímeari njñweanísána enána áamá wí omí anñnimixána íná aiwá njwífa njweapírfáriní.” nuriri xewaníjo apíxí sñj njwirárfóninjí imóninjagi nání ewayí xwíyí e urínjigini. ²¹ Ewayí xwíyí ámi bí nuriri re urínjigini, “Áamá rapírapí enjánj niyíga bagífa wú axenínjagi niwíniríná rapírapí sñj sñni wayí mñróninjí wú nímearo nupákiro gwí kiwearígfámani. E yaníro éfáyí wayí róaná sñj upákífu níkwikaríniri enj nípiperfna enjánjú xwé naxega uníjoi.” nuriri ayí wigí enjína dání “Nene e nerfna wé róninjí nimónirane níperfnáyí, ananí Goríxo tñj e nání peyaníwáriní.” nñra wagíapi sñni yarígfápi tñni oyá xwíyí sñj tñni nawíni íkwieropríxiniri ewayí xwíyí e urínjigini. ²² Ámi axípi oyaiwípoyiniri re urínjigini, “Áamá iniígf wainí sñj nímearo memé wará sixí soyí axíyo iwajífa yarígfámani. Iwajífa yaníro éfáyí núpíyimi nípuri sixí soyíwá ení ríxa sípi eníjoi. Wainí sñj memé wará sixí sñjyo iwajífa yarígfáriní.” urínjigini.

“Sabarfáyo njwífaxini.” rígfá nánirini.

²³ Jisaso tñni wiepísarínjowa tñni Sabarfáyo anj nemero wítf aiwá omínj tñj e ófyo nípurná wiepísarínjowa wítf siyí niyíraga warína ²⁴ áamá Parisiyi ríninjyí wa omí yarínj re wigíawixini, “Awa pí nání ‘Sabarfáyo njwífaxini.’ ríninjpi niwiaíkiro

wití aiwá niyírro naríñoi?” uríagta ²⁵⁻²⁶ Jisaso re uríñinigini, “Soyíne xwiyá negí mǎxǎ ináyǎ Depito nánǎ eáníñpǎ íá nírooro aiwǎ dǎñǎ wí mǎmoaríñoi. Eníiná Depito, ámá Abaiataoyǎ rǎnínño —O eníiná apaxǎpáníñǎ imóníñǎ xwé woríni. O xegǎ Judayǎ Goríxomǎ rǎdíyowá wianíro nánǎ senǎá añǎ pákíníñyó mewenáná, Depito tǎnǎ xegǎ ámá níkumǎxǎnǎ emearígtáwa tǎnǎ aiwá menagǎ nánǎ agwǎ wiarǎná o senǎá añǎ pákíníñiwámǎ nípáwirǎ bisǎkerǎá Goríxo nánǎ peaxǎ tǎníníñpǎ umeaíáná Depito níñnǎ xegǎ ámáyo enǎ níñnǎ winíñinigini. Bisǎkerǎá apǎ apaxǎpáníñǎ imónígtáwanǎ ananǎ nípaxǎrǎnǎ. Apǎ Depito níñnǎ aiwǎ Goríxo o nánǎ xwiyá bí murǎ enáná gǎ wiepǎsaríñá rowa enǎ agwǎ wiaríñagǎ nánǎ yarǎná pí nánǎ xwiyáñǎ meararíñoi?” nurǎrǎ ²⁷ re uríñinigini, “Goríxo ámá xámǎ nímixǎrǎmáná sǎá wǎyi kíkíá ñwearo dǎñǎ síxǎ yíníro epǎrǎ nánǎ Sabarǎá tǎñrǎnǎ. Sabarǎá xámǎ níñnǎ ámá rǎwǎyo Sabarǎáyo mewepǎrǎta nánǎ imǎxǎñímánǎ. ²⁸ Ayínánǎ ámá imóníñáonǎ Sabarǎá ayo aí xiáwonǎrǎnǎ. Nionǎ ‘Sabarǎáyo ayǎ ananǎrǎnǎ.’ rǎpaxǎ imóníñáonǎrǎnǎ.” uríñinigini.

3

Ámá wé kíñíñǎ enǎ womǎ nanǎ imǎxǎñǎ nánǎrǎnǎ.

¹ Jisaso ámǎ rotú añǎ wíwámǎ nípáwirǎ ámá wé kíñíñǎ enǎ wo ñweanagǎ níwínǎrǎ uréwapǎyarǎná ² ámá Parisi wa —Awa re rarígtǎrǎnǎ, “Sabarǎáyo omíñǎ nerǎnáyǎ ayǎ ñwǎrǎrǎnǎ. Ámá aí Sabarǎáyo nanǎ nímixǎrǎnáyǎ ayǎ ñwǎrǎrǎnǎ.” rarígtǎrǎnǎ. Awa Jisaso ámá wé kíñíñǎ enǎ omǎ Sabarǎáyo nanǎ wímǎxáná omǎ xwiyá mearaníro nánǎ síñwǎ níwíníro ñweanagǎ aiwǎ ³ o wé kíñíñǎ enomǎ re uríñinigini, “Nǎwíápǎnǎimeámǎ níñnǎ áwǎnǎ e éf roǎ.” nurǎrǎ ⁴ Parisiowámǎ re uríñinigini, “Segǎ dǎñǎ píoi moaríñoi? ‘Sabarǎáyo ámáyo nanǎ níwíirǎnáyǎ ayǎ ananǎrǎnǎ.’ rǎyaiwiaríñoi? ‘Sabarǎáyo sípǎ níwikǎrǎrǎnáyǎ ayǎ ananǎrǎnǎ.’ rǎyaiwiaríñoi?” nurǎrǎ ámǎ re uríñinigini, “‘Sabarǎáyo símǎxǎyo píraníñǎ nímixǎrǎnáyǎ ayǎ ananǎrǎnǎ.’ rǎyaiwiaríñoi? ‘Ámá nípkírǎnáyǎ ayǎ ananǎrǎnǎ.’ rǎyaiwiaríñoi?” urǎgǎ aiwǎ awa xwiyá bí murígtǎwixǎnǎ. ⁵ Xwiyá bí muraríñagǎ níwínǎrǎ síñwǎ níwínǎmerǎná wíkǎ níwóga nurǎ awa wé íkǎ enomǎ wá bí mǎwianǎ dǎñǎ kǎkǎmǎ níwímóga waríñagǎ níwínǎrǎ awa nánǎ dǎñǎ sípǎ enǎ níwirǎ omǎ re uríñinigini, “Wé íeapá énapet.” uráná o wé íeapá nerǎná re eníñinigini. Rǎxa nanǎ imóníñinigini. ⁶ Rǎxa nanǎ imónígtǎ Parisiowa síñwǎ e níwíníro níwíápǎnǎimeámǎ nípeyearo ámá mǎxǎ ináyǎ Xeroto tǎnǎ níkumǎxǎnǎ emearígtáwa tǎnǎ awí neáníro Jisasomǎ píñianíro nánǎ ínǎmǎ mekaxǎ megtǎwixǎnǎ.

Ipǎpámǎ dánǎ ámá obaxǎyo uréwapǎyíñǎ nánǎrǎnǎ.

⁷ Jisaso, Parisiowa xǎo nánǎ mekaxǎ mearíñagǎ, o xegǎ wiepǎsaríñowá tǎnǎ ámǎ ípǎwá rǎwonǎmǎnǎ úáná ámá Gariri píropenǎsǎyo dǎñǎ obaxǎ omǎ númǎ nuro ámá Judia píropenǎsǎyo dǎñǎyǎ tǎnǎ ⁸ wigǎ añǎ xwé yoǎ Jerusaremǎ áwǎnǎ e mǎrǎníníñpímǎ dǎñǎyǎ tǎnǎ xwǎá yoǎ Idumia ñweáyǎ tǎnǎ ámá inígtǎ Jodanǎ rapáyo orǎwámǎdánǎ ñweáyǎ tǎnǎ émáyǎ añǎ biaú Saidonǎ tǎnǎ Taia tǎnǎ tǎñǎ e ñweáyǎ tǎnǎ ámá xwé obaxǎ ayǎ Jisaso yaríñpǎ nánǎ arǎá níwíro xǎo tǎñǎ e nánǎ bímíaríñagǎ ⁹⁻¹⁰ Jisaso ámá obaxǎ símǎxǎyo nanǎ imǎmǎxǎmǎ éf enagǎ nánǎ ámá nǎnǎ símǎxǎyǎ omǎ amá rónaníro nánǎ íkwǎkwíerǎ niga waríñagǎ nánǎ xegǎ wiepǎsaríñowámǎ re uríñinigini, “Ámá obaxǎ amá níñnǎrónǎrǎnǎ níñxoyǎpíoiá níbaríñoi. Ewéyo píxemoánǎmǎ nánǎ píraníñǎ añwǎ e nítpoyǎ.” uríñinigini. ¹¹ Ámá imǎtó dǎñǎ xǎxéroarígtǎyǎ Jisasomǎ níwínǎrǎnáyǎ símǎmanǎmǎnǎ nípkínǎmearo waunǎ níwikǎrǎnǎ “Níáíwǎ Goríxoyáoxǎrǎnǎ.” uraníro yaríñagǎ nánǎ ¹² o mǎxǎ numáñowarǎrǎnǎ mǎxǎ rǎá tǎñǎ nurǎrǎ re uríñinigini, “Nionǎ Goríxomǎ xewaxonǎ enagǎ nánǎ áwanǎ mírowíaropanǎ.” uríñinigini.

Xegǎ wiepǎsínǎwámǎ rǎpeañǎ nánǎrǎnǎ.

¹³ Jisaso dǎwǎyo nánǎ níyírǎ ámá xǎo xegǎ wímónaríñowámǎ “Soyíne enǎ yapǎpoyǎ.” uráná awa enǎ xǎo tǎñǎ e nánǎ níyíro wímeááná ¹⁴⁻¹⁵ o ámá wé wúkaú síkwǎ wáú xǎo

tíni emepírfa nání imóniro xfo nání wáf nurímero ámá imfó xixéroaríngíyí míxí umáinowáripaxí nimóniro ero epírfa nání rípeanínigíni. ¹⁶ Ámá wé wúkaú síkwí wáú xfo rípeanowa wigí yoí rowaríni. Wo Saimono —O Jisaso yoí ámí bí Pitaoyí wíríngoríni. O tíni ¹⁷ ámí wáú Sebediomí xewaxowáú Jemiso tíni xogwáo Jono tíni —Awaúmí Jisaso yoí Boanesisowaúyí —Yoí mfkí ayí awaú akiríwíníngí imóníngííwáú enagí nániríni. Yoí e wíríngowáú tíni ¹⁸ ámí wo Adíruo tíni ámí wo Piripo tíni ámí wo Batoromuo tíni ámí wo Matiyuo tíni ámí wo Tomaso tíni ámí wo Arípíasomí xewaxo Jemisoyí ríníngó tíni ámí wo Tadiaso tíni ámí wo Saimono —O yoí ámí bí Seretoyí ríníngíyí —Yoí mfkí ayí “Émáyí ámí oxídwáraneyí.” raríngíyí nániríni. E ríníngó tíni ¹⁹ ámí wo yoparo Isíkariotí dání Judaso —O Jisaso nání míyí rorírimejoríni. O tíni ámá wé wúkaú síkwí wáú awamí rípeanínigíni.

“O oboyá ení eáníngí tíni yaríni.” ríngíá nániríni.

²⁰ Jisaso tíni wiepísaríngowa tíni ámí aní e nání nuro njweanána ámá obaxí o tíngí e awí neáníro epíroyí wiaríngagífa nání níyórímoro aiwá mánipaxí wimónaríngagífa ²¹ Jisasomí xexírímeáyí ámá wí xfo nání “Xewaníngó ríxa majíá níkaríníni yaríni.” raríngagífa arífa níwiro omí níwirímeámí waníro nání barína ²² Goríxoyá njwí ikaxí mewegífa wa aní yoí Jerusaremí dání níbímáná Jisaso tíngí e rémónapífa ámáyo Jisaso nání re nura ugíawixíni, “Imfó xiráóníngí imóníngó Bieseburoyí ríníngó —O xegí yoí bí Setenoríni. O Jisasomí ríwímíní nírómáná xixéronagí nání o ámá imfó xixéroaríngíyo míxí umáinowáraríni.” nura waríngagífa nání ²³ Jisaso awamí “Níwaníngoní tíngí e nání bípoyí.” nuríni ewayí ikaxí bí nuríríná re uríngínigíni, “Seteno xegí wíamí míxí umáinowáripaxí imóníni. ríyaiwiaríngó?” nuríni ²⁴ ewayí xwíyífa rípi uríngínigíni, “Ámá axowa míxí níniro xepíxepá níróníróngá ení míweánípa nero mímiaríngwí upírífaríni. ²⁵ Ámá gwí axírí ení míxí níniro xepíxepá níróníróngá ení míweánípa nero xwífamí imóníprífaríni.” nuríni “Seteno xegí wíamí míxí umáinowáripaxí mímoníngagí nání rífa neararíni?” oyaiwípoyíníni ewayí xwíyífa apí nurímáná ²⁶ ámí re uríngínigíni, “Seteno ení xegí wíamí tíni míxí níniro xepíxepá níróníróngáyí wíwaníngowa ení meání níniro xopírírí iníprífaríni.” nuríni ayí xewaníngó nání díní re oyaiwípoyíníni “Setenoyá ení eáníngípi tíni mé omí xopírírí wímíníni rífa yaríni?” oyaiwípoyíníni nání ²⁷ ámí ewayí xwíyífa rípi uríngínigíni, “Ámá wo ámá rífa ríngí woyá iyífa ífa urápekíxémíníni nání oyá aníyo nípáwiríngá amíná aní xiáwomí gwí níyírí nítmáná amípi oyá ananí urápekíxeníngíni.” nuríni ²⁸ ámí re uríngínigíni, “Níni nepa searíngíni. Íwí yaríngíápiraní, ríperírí inaríngíápiraní, amípi sípi níni ámá yaríngíápi Goríxo ananí yokwarímí seainífaríni. ²⁹ E nerí aiwí ámá Goríxoyá kwíyí nání ríperírí méfáyí Goríxo e ríápi ámí wí yokwarímí wiinífamí. Aníngí e nímoníni xwíyífa meáríníprífaríni.” uríngínigíni. ³⁰ Ayí rípi nání e uríngínigíni. Goríxoyá kwíyí tíni imfó míxí umáinowáraríngagí aiwí awa Goríxoyá kwíyí ríperírí nímearíro “Jisaso imfó díní xixéronagí nání imfó wíamí míxí umáinowáraríni.” raríngagífa nání Jisaso xwíyífa apí uríngínigíni.

Xínáí tíni xexírímeáowa tíni nániríni.

³¹ Jisaso síní aníyo njweanána xegí xínáí tíni xogwáowa tíni nírémonapíro bíaríwámíní nírómáná “Jisaso níwíapírí síngwí oneaníni.” uráná ³² ámá Jisasomí epíroyí níwiro mání mání níngweaxa pugífa wí re uríngíawixíni, “Ai díxí rínáí tíni níríxímeáowa tíni bíaríwámíní nírómáná joxí nání raríngó.” uríngífa ³³ o “Ewayí xwíyífa bí rífa neararíni?” oyaiwípoyíníni yaríngí re wíngínigíni, “Ámá gíyí gí nókí tíni gí níríxímeáowa tíni ríni?” nuríni ³⁴ ámá mání mání níngweaxa pugíayo síngwí níwínímeríngá re uríngínigíni, “Gí inókíwayíngé, níríxímeáowayíngé ríxa tí njweagífa ayoi. ³⁵ Ámá gíyí Goríxo ríngíyo díní níkwíro xídaríngíyí ayí gí inókíwáníngí tíni gí níríxímeáníngí tíni imóníngíyíríni.” uríngínigíni.

4

Ewayf ikaxf wítf siyf wiáronf nántríní.

¹ Jisaso ámi ipí Gariri imanf tñf e nání nuri nuréwapiyirí ámá xwé obaxf awí neáníro epfroyf wiarñagfa o ewéyo nípíxemoántrí éf niñwearí ámá nfní sní ipí imanf e ñweañaná ² o nuréwapiyiríná xíxewisf xwiyfá amípí obaxf nání nuréwapiyirí ³ re urññinigíní, “Arfá époyí. Ámá wo o xegf omññyo axfpi wítf siyf nñwiáróa umññtrí nání nuri ⁴ xwfá yunf ikíxeárññe píránñf nñwiáróa nuri aiwí wí óf manfpa tññ piéróaná ñf nñbñro mñmeánf eññinigíní. ⁵ Ámi wí sfñá ññmñ yapñññaná xwfá onñmiápi seáyí e eñaná wiárófyf xwfá akwñññáná eñagí nání apaxf mé nerápmáná ⁶ sogwf nñwepññtrí xaíwí anarñná pñpñf mñwárññagí nání nñyñweántrí yeáyí yárñññinigíní. ⁷ Ámi wí emf pñpñf arfkiárññe wiárófyf emf pñpñfyo dání neráprí xewñrárññagí nání wítf siyf apí ná mñweññinigíní. ⁸ Ámi wí xwfá nanf e wiárófyf píránñf neráprí xwé nerí ná nñkñkreántríná wí xwé onñmiápi nñwerí wí xwé obaxf nñwerí wí aga dñf nñmorí fá mñropaxf weññinigíní.” nuri ⁹ ámi re urñññinigíní, “Seyñné wítf siyf nání nioní ewayf xwiyfá rfá apí nání arfá ókiarf nñmónfpyí.” urñññinigíní.

Eñíná rñññfpi tññ xixení ewayf ikaxf urñf nántríní.

¹⁰ Idáná o xegfpi ñweañaná wiepñsarññowa wé wúkaú sñkwf waú tññí ámá wí xfo tññí emearñgñáyf tññ wígpí ewayf xwiyfá xfo rñfpi nání yarñf wiarñná ¹¹ o re urñññinigíní, “Xwiyfá Goríxo seyñné xfo xegf xwioxfyo mñmeámí nerí seameñweañfa nání eñíná dání ññmñ imónñfpi nioní rñxa wfá searókiamoarññtrí. E nerí aiwí ámá nioní dñf mññkwíró wígpí dñf tññí néra warñgñáyo nioní uréwapiyarñná mñkñpi arfá mññí ewayf xwiyfá rarññapññ arfá niarññoi. ¹² Ayf rñpi nání ewayf xwiyfání urarññtrí. Goríxoyá xwiyfá wfá rókiamoagf Aisaiaoyí rññño ámá nioní dñf mññkwíró wígpí dñf tññí néra warñgñáyf nání eñíná nñrñí rñwamñf re eañññinigíní, ‘Ámá ayf wígpí uyññí yarñgñápi rñwñmññí mamóánáyf Goríxo yokwarñmí wññññtrí ewayf xwiyfá arfá nñwirñná arfá nñwiwo aiwí nñfá mñmónf ero sfñwf nñwññtríná sfñwf nñwññro aiwí dñf mñmó ero epñrñ nání ewayf xwiyfání urññfárññtrí.’ Aisaiao eñíná rñwamñf e eañfpi tññí xixení nioní xixení e yarññtrí.” urñññinigíní.

Ewayf ikaxf wítf siyf wiáronf mñkñpi nántríní.

¹³ O ámi re urñññinigíní, “Soyñné ewayf xwiyfá nioní rñápi sní majfá rimónññoi? Ewayf xwiyfá apí nñfá mñmónfpa nerñnýf, ewayf xwiyfá nioní rarññá nñpññí arñge nerí nñfá imónfprñfárññtrí? Mñkñpi áwanf osearñmññtrí rarññtrí. ¹⁴ Ámá wítf siyf wiároarññoyf xwiyfá Goríxo nání wáf nemerí urñmearññññf imónñtrí. ¹⁵ Ámá wí wítf siyf ófpa tññí piérófpi ñf nñbñrñ manarññfñññf imónñtrí. Ayf xwiyfá Goríxo nání arfá wífápi Seteno ayf Goríxo nání dñf mopñrññññtrí añññí nñbñrñ pñrñpñrñ nñwirí emí mñmeámí yarññtrí. ¹⁶ Ámá ámi wí wítf siyf sfñá ññmñ yapñññaná seáyí e xwfá onñmiápi eñaná wiárófyfññf imónñtrí. Ayf xwiyfá Goríxo nání arfá nñwiróná yayf nñwññtrí nñxfdanñro yarñná ¹⁷ xwiyfá ná ññmñ pñpñfñññf mñwárññagí nání anñf xfdarñgñámaní. Xwiyfá Goríxo nání xfdanñro yarññagfa nání ámá wí nñbñro nepa eñf neánñro rfa xfdarññññtrí iwamfó nñwíwapiyirí xeanñf wíkeáráná apaxf mé pññí wiárarñgñfárññtrí. ¹⁸ Ámá ámi wí wítf siyf emf pñpñf arfkiárññe wiárófyfññf imónñtrí. Ayf ení xwiyfá Goríxo nání arfá nñwiwo aiwí ¹⁹ amípí xwíáyo dñf nání dñf obñbaxf nñmoró ‘Amípí wí nioní mññmúropa oníní.’ nñyaiwiwo amípí wí nání ‘Arñge nñmeañfárññtrí?’ nñyaiwia nurñnýf wítf emf neráprí xewñrárñññf yapí nñmónñro aiwá ná mñkñkreánarññfñf yapí imónarñgñfárññtrí. ²⁰ Ámá ámi wí wítf siyf xwfá nanf imónññe wiárófyfññf imónñtrí. Ayf xwiyfá Goríxo nání arfá nñwiwo dñf nñkwíróro píránñf nñxfdnñóná wítf siyf aiwá ná wí xwé onñmiápi werí wí xwé obaxf werí wí

aga dñjť nĩmori řá mĩropaxť werĩ yarĩjťyťnĩjť imónĩnĩ.” Ewayť xwĩyťá mťkťpĩ nánĩ áwanť e urĩjĩnigĩnĩ.

Ewayť ikaxť ramĩxť nánĩrĩnĩ.

²¹ O wiepĩsarĩjowa “Ámá ayo anĩjť yumťĩ winťárĩnĩ.” yaiwĩpťrĩxĩnĩrĩ sĩnĩ ewayť xwĩyťá nánĩ áwanť nurĩrĩná re urĩjĩnigĩnĩ, “ ‘Ámá ramĩxť nĩmĩxárómáná sĩxť xwé wá nĩmearĩ upĩxákwiárĩpťrĩxĩnĩ.’ rĩyaiwĩarĩjoi? ‘Pĩejť ĩkwianjwťyo ĩnĩmĩ tĩpťrĩxĩnĩ.’ rĩyaiwĩarĩjoi? Oweoi, ĩkwianjwťyo sĩjánĩjť e tarĩgťárĩnĩ.” nurĩrĩ ²² re urĩjĩnigĩnĩ, “Xwĩyťá enĩná dánĩ Gorĩxo xťo xegť xwioxťyo mĩmeámť nerĩ seamejweanťa nánĩ ĩnĩmĩ imónĩjťpĩranĩ, amĩpĩ pťnť imónĩjťpĩranĩ, nĩpĩnĩ sĩjánĩ imónĩnťárĩnĩ. ²³ Xwĩyťá nionĩ seararĩjapĩ nánĩ arťá ókiarť nĩmónĩpoyĩ.” nurĩrĩ ²⁴⁻²⁵ re urĩjĩnigĩnĩ, “Arťá nĩnĩrĩná dñjť pĩránĩjť nĩmoro arťá nĩrťĩnĩ. E nerťnáyť, Gorĩxoyá dñjť tťnĩ nĩjťá nĩmónĩro sĩnĩ dñjť pĩránĩjť nĩmoro arťá nĩnia nurťnáyť, oyá dñjť tťnĩ nĩjťá ámĩ wĩnĩ nĩmóga upťrťárĩnĩ. E mepa nerťnáyť, pťné nionĩ seararĩjapĩ rťwťmĩnĩ mamoro ĩkť nemoro nerťnáyť, xwĩyťá Gorĩxo nánĩpĩ nĩjťá wĩ imónĩpťrťámanĩ. Xwĩyťá Gorĩxo nánĩpĩ nĩjťá onĩmiápĩ imónĩgťáyť aí xewanĩjwo ámĩ pťrĩpťrť winťárĩnĩ.” urĩjĩnigĩnĩ.

Ewayť ikaxť wĩť siyť xegťpĩ erápĩjť nánĩrĩnĩ.

²⁶ O sĩnĩ ámá e njweagťá nĩyonĩ xwĩyťá Gorĩxo xwioxťyo mĩmeámť nerĩ umenjweanťa nánĩpĩ nurĩrĩná ámĩ ewayť xwĩyťá bĩ nurĩrĩ re urĩjĩnigĩnĩ, “Gorĩxo xťo xegť xwioxťyo mĩmeámť nerĩ seamejweanťapĩ re imónĩnĩ. Ámá wo omĩjťyo nánĩ nurĩ wĩť siyť nĩwiáróa nútsáná ²⁷ sá werĩ wiápťnĩmearĩ yarťná wĩť siyť rĩxa nerápťrĩ xwé nerĩ o ‘Arĩge nerápťrĩ rťa peyarĩnĩ?’ yaiwĩarťná ²⁸ xegťpĩ xwťáyo dánĩ nĩpeyĩrĩ ĩwť nĩga nĩyĩrĩ siyť nerĩ ná nĩkĩkĩreága nĩpeyĩrĩ ²⁹ yóť éáná rĩxa mĩpaxť enagĩ nĩwĩnĩrťná kirá nĩmearĩ mĩwákwmť yarĩjťrĩnĩ.” urĩjĩnigĩnĩ. Gorĩxo xegť xwioxťyo mĩmeámť nerĩ umenjweanťapĩ axťpĩ iwamťó nerťná ayť dñjť “Arĩge nerťná xwé imónĩnťárĩnĩ?” nĩyaiwĩro aiwĩ “Xegťpĩ xwé imónĩnťárĩnĩ.” oyaiwĩpoyĩnĩrĩ nánĩ e urĩjĩnigĩnĩ.

Ewayť ikaxť masťté siyť nánĩrĩnĩ.

³⁰ Ámĩ re urĩjĩnigĩnĩ, “Pĩ pí ewayť xwĩyťá nĩrĩrane Gorĩxo xwioxťyo mĩmeámť nerĩ neamejweanťapĩ nánĩ ranťwĩnĩ? ³¹ O nĩbĩrĩ neamejweanťapĩ masťté aiwá siyťnĩjť imónĩnĩ. Masťté aiwá siyť nurĩrĩná aga onĩmiápĩa wiároarĩgťa aiwĩ ³² nerápťmáná xwé nerĩ aiwá nťnĩ negť omĩjťyo yarĩjťpĩmĩ seáyť e nĩmúrortĩ rejť sepĩá wiexáraráná ĩjť nĩbĩrĩ yéwť ĩnĩrĩwámĩnĩ tarĩjťrĩnĩ.” urĩjĩnigĩnĩ. Ayť “Iwamťóyť nene onĩmiápĩ nerĩ aiwĩ rťwéná ámá xwé obaxene Gorĩxo neamejweanťárĩnĩ.” oyaiwĩpoyĩnĩrĩ e urĩjĩnigĩnĩ. ³³ Xwĩyťá Gorĩxo xwioxťyo mĩmeámť nerĩ umenjweanťapĩ nánĩ nurĩrĩná ámá ayť arťá wĩpaxťpĩ tťnĩ xĩxenĩ ewayť xwĩyťá obaxť axťpťnĩjť imónĩjť nura nurĩ ³⁴ sĩjánĩ áwanť bĩ murť ewayť xwĩyťánĩ nura nurĩ aiwĩ wiepĩsarĩjowa tťnĩnĩ nĩjwearťná ewayť xwĩyťá xťo urarĩjť mťkťpĩ nánĩ áwanť urayĩjĩnigĩnĩ.

Ipĩ imeamťkwť yarĩjagĩ samĩjť imĩxĩjť nánĩrĩnĩ.

³⁵ O ewayť xwĩyťá nura nútsáná sťapĩ tťnĩ axĩná xegť wiepĩsarĩjowamĩ re urĩjĩnigĩnĩ, “Ipĩyo jťarĩwámĩnĩ oxemoaneyť.” uráná ³⁶ awa ámá obaxť e awĩ eánĩgťáyo pťnĩ nĩwiárĩmĩ ewé Jisaso éť nĩjwearĩ e dánĩ pťné uréwapĩyarĩjťpámĩ enĩ nĩpĩxemoánĩro Jisaso tťnĩ nuro ewé wĩ enĩ awa tťnĩ warťná re enĩnigĩnĩ. ³⁷ Rťwĩpĩ bĩrĩ ĩnĩgť enĩ imeamťkwť erĩ nerťná ewéyo mĩmeámť yarťná ewéyo ĩnĩgť rĩxa nĩróga wiápťnĩmearĩjagĩ nĩwĩnĩro ³⁸ Jisaso ewé ĩkwémĩjťmĩnĩ ĩkwianjwťyo sá wejomi saiwĩarť nĩwĩro re urĩgťawixĩnĩ, “Nearéwapĩyarĩjoxĩnĩ, none rĩxa ĩnĩgť namianĩrĩ yarĩjwáyoi! Joxĩ dñjť nĩmori rĩwejĩnĩ?” uráná ³⁹ o nĩwiápťnĩmearĩ re enĩnigĩnĩ. “Rťwĩpĩ samĩjť oweárĩnĩ.” rĩrĩ “ĩnĩgť imeamťkwť yarĩjťpĩ enĩ samĩjť oweárĩnĩ.” rĩrĩ éáná apaxť mé rťwĩpĩ samĩjť werĩ ĩnĩgť enĩ samĩjť werĩ yáráná ⁴⁰ re urĩjĩnigĩnĩ, “Soyťné pí nánĩ wáyť seainarĩnĩ? Dñjť mĩnĩkwťropa nero nánĩ wáyť rĩseainarĩnĩ?”

urtagi ⁴¹ awa óf nikárinro nání wigípi re rinigfawixini, “Pí ámaorfani? Iminjé tñi iniigf tñi o rana arire amáninjé arfá niwiri saminjé rfa wenoi?” rinigfawixini.

5

Imfó obaxf xixéroarinjomi mixf umáininjé nánirini.

¹ Jisaso tñi xegf wiepisarinjowa tñi nuro ipi yof Gaririyo jfariwáminí amá wigí yof Gegesayf anjyo niwiékfinimearo ² o rixa ewéyo dání ayoáaná re enjinigini. Rixa amá imfó djé xixéroarinjé wo amá xwáripáyo dání niweapiri Jisasomi niwimeari ³ —O amá xwáripáyo aninjé e weagorini. Amá wí ainixf aí tñi aí gwí mijáripaxf yagforini. ⁴ Ininá ainixf tñi gwí xaiwí wíri tñi síkwíyo tñi wéyo tñi jārarinjagfa aiwi o narfkiárimí wāgorini. Amá wí enjé neánro omí xayipemixipaxf yagfomaní. ⁵ Xegfpi aninjé xwáripáyo niñwearfná ikwáwiyíná árwíwiyíná dfwf tñjé e dání makirfwf nímóá nuri sfjá nímeari pfrf nuykíga wāgorini. ⁶ O Jisaso jfami barinjagi niwiniri mfrf niweri waunf niwikáriniri ⁷⁻⁸ Jisaso manjé tñi “Amá romí imfoyné siní djé mixxéropani. Pñi wiárfpoyi.” urarinjagi o xwamiánf niwiri “Jisaxof pí neaiminiri barinjini?” nuri “Gorixo njwá amípi niyoní seáyí e múronomí xewaxoxirini. Waunf siarinjagwi nání Gorixoyá sfjwíyo dání ‘Rfininjé wí seaiapimiméini.’ nearei.” urtagfa ⁹ Jisaso yarinjé “Segf yof píriní?” wíaná imfowa re urigfawixini, “None xwé obaxf miróninjagwi nání yof Rijoniyi —Yof mfkf ayf mixf nání xwé obaxf gwí mónarigfá nánirini. Yof Rijoniyi rininjwiní.” nuri ¹⁰ waunf niwiro arfki “Xwá tfo dání imfone mixf mneamáninowáripáni.” nuri ¹¹ odipi aga xwé obaxf bi dfwf wíyo miaúrarf ninro aiwá narinjagfa niwiniro ¹² waunf rixinjé re urigfawixini, “Imfone odipíyo rfwfminí nírómáná djé oxixéropoyiniri sfjwí neanei.” urtagfa ¹³ Jisaso xe djé oxixéropoyiniri sfjwí wináná imfó amá omí djé xixérogfapi nímixearo amí odipíyómíni xixéroáná re egfawixini. Pimanjé éf ronjé wí e anjini wéféyí wiárf sfwá nero aninjéni ipíyo nipiéroro piyf egfawixini. Odipi ayf woní marfáí, 2,000 piyf egfawixini. ¹⁴ E éaná amá odipi mearigfáyf anjini nuro odipi éfapi nání anjé e njweagfáyo áwanjé nurárimí nuro ominjé tñjé e yarigfáyo ení áwanjé nura eméaná amá nñi “Pí rfa enoi?” niyaiwiro sfjwí winanro nuro ¹⁵ Jisaso tñjé e nírémoro weninjé éféyí winigfawixini. Amá imfó djé xixéroarinjé xegf yarinjépa mé djé sixf níniri aikf niyíniri riwo éf njweaninjé niwinro xami imfó obaxf djé xixérogfá nání “Nepa imfó xixéroago orfani?” niyaiwiro wáyf yarfna ¹⁶ amá Jisaso imfó mixf umáinowárfagi winfáyf repiyf niwiro imfó sayá meago éfpi nání tñi odipi éfapi nání tñi repiyf wíaná ¹⁷ Jisasomí waunf niwiro re urigfawixini, “Negf xwá re pñi nneawiárimí uf.” uraná ¹⁸ o rixa ewéyo pñxemoánimíniri yarfna imfó djé xixérofo waunf nuri “Nioní ení joxi tñi waníwi.” urarinjagi aiwi ¹⁹ Jisaso nioní tñi xe ouniri sfjwí niwinipa neri re urinjiginí, “Dixf anjé e nání nuri dixf amáyo Ámináoní ayá níririmixiri síapi nání áwanjé nura útrixini.” urtagi ²⁰ o nuri anjé Dekaporisiyo apí apí nikwfróga uninjéyo áwanjé nura nimeri amípi Jisaso wírfpi nání áwanjé nura emearfná amá nñi djé ududf niwiniri “Arige neri nanjé éorfani?” yaiwiagfáriní.

Apixf ragf aninjé pwarinjé wími tñi miái penjé wími tñi nanjé imixinjé nánirini.

²¹ Jisaso tñi xegf wiepisarinjowa tñi amí ewéyo núfasaná ipíyo jfariwáminí niwiékfinimearo ewéyo dání nayoaro ipi tñjé anjé e ronáná amá obaxf niwiro Jisaso tñjé e eptroyf yarfna ²² amá wo —O Judayfá rotú anjé wíyo amínáo nimóniri menjewenjorini. Xegf yof Jirasoyi rininjorini. O niwiri Jisasomí sfjwí niwinirfná oyá síkwf tñjé anjé e mñjé xwáyo níkwfrori waunf niwikáriniri ²³ waunf xwíyá re urinjiginí, “Gf miái rixa anjé ayo nipepaxf ení. Í nanjé neri sfjé uní nání joxi niwiri wé seáyí e ikwiárei.” urtagi ²⁴ Jisaso o tñi nawíni úaná amá nñi nixfdiró ikwikwierf warfná re enjinigini. ²⁵ Apixf wí —Í xegf ragf aninjé pwarfná xwiogwí wé wúkaú síkwf wá múronirini. ²⁶ Í nanjé onimixfpiyiniri xwírf obaxfyo njgwí ayá wí niroaayiri miní

nɪwiri aɪ rɪnɪŋɪ wɪnarɪŋɪpɪ naŋɪ bɪ onɪmiápi mé nɪyɪpɛɪ yarɪŋɪrɪnɪ. Xegɪ nɪgwɪ anɪpá imónɪŋagɪ aɪ ámi wɪnɪ mɪxɪnɪŋɪ yomɪxarɪgɪrɪnɪ. ²⁷⁻²⁸ Í Jisaso nánɪ arɪá nɪwirɪná “Oyá iyɪáyo aɪ amáɪ nɪrónɪrɪnáyɪ ámi naŋɪ emɪnɪ.” nɪyaiwɪa nɪbɪrɪ áma epɪroyɪ egɪáyo áwɪnɪ e nɪdakwɪrɪ rɪfwɪmɪ dánɪ wé feapá nerɪ oyá iyɪá amáɪ rónɪŋɪnɪgɪnɪ. ²⁹ Amáɪ rónáná ragɪ anɪŋɪ pwarɪŋɪpɪ yeáyɪ sɪkiárɪŋɪnɪgɪnɪ. Ragɪ yeáyɪ sɪkiárɪfagɪ nainenɪrɪ re yaiwɪŋɪnɪgɪnɪ, “Rɪxa naŋɪ riyɪnɪ rénɪ?” yaiwɪarɪná ³⁰ Jisaso nɪjɪá nimónɪrɪ “Enɪ eánɪŋɪ nionɪyá bɪ nɪnowárɪmɪ ipɪ ruŋoɪ?” nɪyaiwɪrɪ nɪkɪnɪmónɪrɪ re rɪŋɪnɪgɪnɪ, “Gɪ iyɪáyo amáɪ go rónɪgoɪ?” ráná ³¹ xegɪ wɪepɪsarɪŋowa re urɪgɪawɪxɪnɪ, “Joxɪ áma epɪroyɪ nɪsiro ɪkwɪkwɪerɪ nɪsɪga warɪná pí nánɪ ‘Go gɪ iyɪáyo amáɪ nɪrónɪgoɪ?’ rarɪŋɪnɪ?” urɪagɪá ³² apɪxɪ e wɪmɪ sɪŋwɪ wɪnɪmɪnɪrɪ nánɪ sagagɪ emearɪŋagɪ ³³ Í “Jisaso píranɪŋɪ nɪmɪxɪrɪnɪ.” nɪyaiwɪrɪ wáyɪ nerɪ enɪ óf nɛra nɪbɪrɪ Jisasomɪ agwɪrɪwámɪnɪ waunɪ nɪwikárɪnɪrɪ mɪŋɪ xwɪáyo nɪkwɪrorɪ xɪɪ éfɪ nánɪ wɪá rókiamónɪfagɪ ³⁴ Jisaso re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Ineyɪ, jɪxɪ dɪŋɪ nɪnɪkwɪrorɪŋɪpɪmɪ dánɪ erɪkiemeánɪnɪ. Sɪmɪxɪ ayá sinarɪŋɪpɪ ámi wɪ sinɪnɪfá meŋagɪ nánɪ ámi ayá bɪ mɪsinɪ kɪkɪfá nɛra uɪ.” nurɪrɪ ³⁵ sɪnɪ ímɪ e urarɪná sɪnɪ miál sɪmɪxɪ weŋe mɪrémopa nerɪná áma wɪ rotú aŋɪ mewenɪoyá aŋɪ e dánɪ nɪbɪro Jisaso nánɪ re urémeagɪawɪxɪnɪ, “Nearéwapɪyarɪnomɪ sɪnɪ ayá wɪ murɪŋweapanɪ. Dɪxɪ miál rɪxa peŋoɪ.” urarɪná ³⁶ Jisaso arɪá e nɪwɪrɪ rotú aŋɪ mewenɪomɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “E nerɪ aɪwɪ wáyɪ mepanɪ. Dɪŋɪnɪ nɪnɪkwɪróa uɪ.” nurɪrɪ ³⁷ áma nɪnɪ e nurakɪonɪwɪrɪrɪmáná aɪwɪ “Pitao tɪnɪ Jemiso tɪnɪ xogwáo Jono tɪnɪ awa nionɪ tɪnɪ xe obɪpoyɪnɪrɪ sɪŋwɪ owɪnɪmɪnɪ.” nɪyaiwɪrɪ nuro ³⁸ rotú aŋɪ mewenɪoyá aŋɪ e nɪrémoro Jisaso yaiwɪnɪŋɪ nɪnɪrɪ rɪnarɪŋagɪ arɪá nɪwɪrɪ wɪ yeyɪ nɪra warɪná wɪ ŋwapé rarɪŋagɪá nɪwɪnɪrɪ ³⁹ aŋɪyo nɪpáwɪrɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Pí nánɪ ŋwɪ earo yeyɪ rɪro yarɪŋoɪ? Miál rɪxa peŋoɪnɪrɪ ŋwɪ rɪmiearɪŋoɪ? Í sa sá wenɪ.” nurɪrɪ ⁴⁰ rɪpɪfá nura warɪná o áma nɪnɪ emɪ mɪmɪxeámɪ nerɪ miálmɪ xanɪyáú tɪnɪ omɪ kumɪxɪnarɪgɪfá waú wo awa tɪnɪ aŋɪ awawá ɪkwɪrónɪŋɪ miál weŋɪwámɪ nɪpáwɪro ⁴¹ Jisaso miálmɪ wéyo fá nɪmaxɪrɪrɪ xegɪ pɪné tɪnɪ “Tarita kumi.” nurɪrɪ —Ayɪ agapɪné “Miá rɪyɪ wiápɪnɪmeaɪ.” urarɪŋwápɪ nánɪrɪnɪ. E uráná re enɪnɪgɪnɪ. ⁴² Í rɪxa nɪwiápɪnɪmearɪ xegɪ xwɪogwɪ wé wúkaú sɪkwɪ waú enagɪ nánɪ rɪxa nɪwiápɪnɪmearɪ aŋɪ yarɪná ayɪ sɪrɪ nɪpɪkɪnɪro “Arɪge ámi rɪa wiápɪnɪmeaŋoɪ?” nɪyaiwɪro ududɪ yarɪná ⁴³ Jisaso ŋwɪ ɪkaxɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Nionɪ éápi áma wɪyo áwanɪ murɪpa épiyɪ.” nurɪrɪ “Ímɪ aɪwá bɪ mɪnɪ wɪpiyɪ.” urɪŋɪnɪgɪnɪ.

6

Áma xegɪ aŋɪ e dánɪyɪ rɪwɪ umogɪfá nánɪrɪnɪ.

¹ Jisaso aŋɪ e pɪnɪ nɪwiárɪmɪ úáná xegɪ wɪepɪsarɪŋowa nɪxɪda nuro o tɪnɪ xegɪ aŋɪ e nɪrémoro nɪŋweagɪfásáná ² rɪxa Sabarɪfá imónɪŋáná o nurɪ rotú aŋɪyo nɪpáwɪrɪ xwɪyɪfá Gorɪxoyá uréwapɪyarɪná áma arɪá wɪfáyɪ sɪrɪ nɪpɪkɪnɪro xwɪoxɪyo dánɪ rɪa nɪwóroá nuro re rɪnɪgɪawɪxɪnɪ, “Ro xwɪyɪfá apɪ ge rɪa nɪjɪfá imónɪgoɪ? Nɪjɪfá oyá pí nɪjɪfápi rɪa neaɪwapɪyarɪnɪ? Emɪmɪ o yarɪŋɪpɪ arɪge nɪjɪfá imónɪŋɪrɪnɪ? Oweoɪ, re dánɪorɪnɪ. Nenénɪŋɪ imónɪnɪ. ³ Áma ro xegɪ omɪŋɪ sa aŋɪ mɪrarɪŋorɪnɪ. Sa Mariaɪ xewaxorɪnɪ. Xegɪ xexɪrɪmeáowa wɪgɪ yoɪ Jemiso tɪnɪ Josiso tɪnɪ Judaso tɪnɪ Saimono tɪnɪrɪnɪ. Xexɪrɪmeáɪwa nene tɪnɪ enɪ nawɪnɪ mɪŋweapa reŋoɪ? Arɪge nimónɪrɪ nearéwapɪyarɪnɪ?” nɪrɪga nuro “Arɪfá mɪwɪpanɪ.” nɪrɪnɪro wɪgɪ xwɪoxɪyo dánɪ wɪkɪ nɪwóga warɪná ⁴ Jisaso xewanɪŋo nánɪ nurɪrɪná wɪgɪ rarɪgɪfápi tɪnɪ xɪxenɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Áma aŋɪ mɪdánɪyɪfá Gorɪxoyá wɪá urókiamoarɪgɪfáyo arɪá umónarɪgɪfá aɪ wɪgɪ e dánɪyɪfá tɪnɪ xexɪrɪmeáyɪfá tɪnɪ ‘Sa negɪ ámaorɪnɪ.’ nɪrɪnɪro arɪá umónarɪgɪfámani.” nurɪrɪ ⁵ e emɪmɪ mɪwɪwapɪyɪpaxɪ enagɪ aɪ áma sɪmɪxɪ yarɪgɪfá wɪyonɪ wé seáyɪ e nɪwikwɪárɪrɪ naŋɪ imɪxɪŋɪnɪgɪnɪ. ⁶ E nerɪná o ayɪ dɪŋɪ mɪwɪkwɪrópa nero arɪá mumónarɪŋagɪá nánɪ ududɪ wɪnɪŋɪnɪgɪnɪ.

Wɪepɪsarɪŋowa wáf urɪmépoyɪnɪrɪ uowárɪŋɪ nánɪrɪnɪ.

O anj apí apí ikwíróniḡ wíyí wíyoní nemerí xwíyíá Goríxoyá nuréwapíya nemeríá ⁷ xegí wiepísariḡowa wé wúkaú síkwí waú awamí “Awí eáníḡoyí.” nuríri waú waú xixegíni upíri nání níkumíxiri níwáriríni imfóyo míxí umáḡnowáripíri enj síxí eániḡ bí xixegíni enj síxí neámíxowárirí ⁸ ḡwí ikaxí re uríḡniḡni, “Wagwí wagwí anj wíyí wíyo wáf nemero ‘Goríxoyá xwioxíyo ḡweaníwá anjwí ayo enjagí nání seyíné uyíni níera waríḡfápi ríwíḡmíni nímmamoro nísaníro ḡweátríxini.’ nuríri ná amípi wí nímeámí mupaní. Aiwá bírani, árupianj wúraní, níḡwí wowí bírani, bí nímeámí mupaní. Xoyíwáni eranj nuríga úḡoyí. ⁹ Síkwí sú níyíniro aiwí iyíá wúkaú mípániḡpáni. ¹⁰ Wagwí wagwí anj wí e níremoríni ámá wo ‘Awagwí ananí níwíapíri sá wépiyí.’ earfo o tñni ní sá níwémí úisixini. Síni anj e ikwíróniḡpimi nuréwapíyiríni anj axiwámíni sá wétríxini.” nuríri ¹¹ re uríḡniḡni, “Anj bimi soyíné níseaipemeámí mupa ero arfá míseaipe ero éanáyí, anj apimí ríxa pñi níwíarími nuríni síkwí sú níwiríro xwíá síkí yeáyí xéniḡpí pírí níwíakíarími útríxini. Ámá anj apimí ḡweáyí dñj re yaiwípi ‘Newaníḡene ikáriníḡwayí nání awaú Goríxo nene nání xwírá wíni nání iyí ríyárití?’ yaiwípi nání xwíá síkí síkwíyo xéniḡpí pírí wíakíarítríxini.” Sekaxí e uowáraná ¹² wiepísariḡowa waú waú níkumíxiniḡmí numiro wáf nura nemeróná repíyí re wíḡfawixini, “Seyíné uyíni níera waríḡfápi emí nímmoro nísaníro ḡweátríxini.” repíyí e nuríro ¹³ ámá obaxíyo imfó ríwíyo nírómáná dñj xixéroaríḡpí míxí numáḡnowára nuro ámá obaxí símíxí wíaríḡyo ení raní tñni ḡñi níwíro nanj nímiḡa ugíawixini.

Jono wayí numeaiá uḡomí píḡigíá nánirini.

¹⁴ Míxí ináyí Xerotoyí riniḡo Jisasoyá wiepísariḡowa e níera emearíni anj níyoní “Jisaso e yarini. E yarini.” rinaríḡagí o arfá níwirí ḡweanáná ámá wí emíḡmí Jisaso yaríḡpí nání re níriḡa ugíawixini, “Jono wayí níneameaiá wago pejo ámi níwíapíniḡmearí Jisaso nímoníri nání emíḡmí apí ríá éwapínarini?” e níriḡa waríni ¹⁵ ámá wí re níriḡa ugíawixini, “Iraijao —O xwíyíá Goríxoyá wíá nearókiamoagíá wo síni mípe yaríni Goríxo níwirímeámí anjnamí nání peyíḡorini. O níwepíniḡmí emíḡmí apí ríá yarini?” níriḡa waríni ámá wí re níriḡa ugíawixini, “Goríxoyá xwíyíá eníni wíá nearókiamoagíáníḡ imóníḡ wo ríani?” níriḡa waríni ¹⁶ míxí ináyí Xeroto ámá Jisaso nání xwíyíá xixegíni níra waríḡagí arfá níwirí aiwí re rayíḡniḡni, “Jono wayí numeaiá wago, níoní síḡwí míḡ wákwiḡáo ríxa níwíapíniḡmearí emíḡmí apí yarini.” rayíḡniḡni. ¹⁷⁻¹⁸ Pí nání? Ayí rípi nánirini. Xámí o xegí xexítrímeáo Píripoyí riniḡoyá apíxí Xerodiasíyí riniḡí nurápirí nímeari ḡweanáná Jono re urayíḡniḡni, “Joxí díxí rítríxímeáo xiepí nurápirí nímearínáyí ‘Nípiḡkwini enárini?’ rísimónarini?” urayaríḡagí míxí ináyí Xeroto ámá wíyo “Jonomí fá xéḡoyí.” uowáraná awa nuro Jonomí fá níxero ḡwí níyíro nímeámí níbíro kírapusí anjyo wáraná ¹⁹⁻²⁰ míxí ináyí Xerotomí xiepí Xerodiasí Jono nání símí xwaḡwí níkwónirí arfí “Ríxa opíkíḡoyí.” raríḡagí aí Xeroto “Jono ámá wé róníḡorini. Ámá ḡwíá Goríxo uowárenapíḡoríani?” níyaiwirí wáyí wíaríḡagí nání xiepími pírí nurakirí Jonomí kírapusí anjyo níwárirí aiwí omí e dání éfí numínirí níḡwearíni pñé Jonoyá arfá wímíniḡmí nání níwímónirí “O nepa nírarini.” níyaiwirí aí apíxí nání wímónaríḡagí nání dñj ududí níwíniḡmí “Arí emíni?” níyaiwirí níḡweaníḡsáná ²¹ sfá xíni xítríḡyí imónáná Xerodiasí o aiwá xwé ríyamí níyárimáná ámá ámíni Garirí píropeníḡyo meḡweagíawamí tñni o xegí símíḡ wíaríḡfá xíráóníḡ imóníḡfawamí tñni o xegí ḡapímanowamí tñni wáf urepearfáḡí í síḡwí e níwíniḡmí re yaiwíḡniḡni, “Ríxa ḡfí oxomí yapí wíwapíyíáná xewaníḡo Jonomí nípiḡkiníḡo.” níyaiwirí Xeroto tñni ámáowa tñni ríxa awí neániro aiwá naríni í xegí xemiáimí re uowáriníḡniḡni, “Jíxí ápo tñj e nání nurí símíniḡ eí.” uowáraná ²² í nípáwirí símíniḡ yaríni míxí ináyí Xeroto tñni ámá o tñni aiwá naríḡfáwa tñni símíniḡ í yaríḡpí nání yayí níwíniḡmí nání Xeroto ímí re uríḡniḡni, “Jíxí pí pí nání símóníḡpí nání yaríḡ

níáná anani siapimfíni.” nuriri ²³ ámi xwǎ e dání re uriniginini, “Jixi xwǎ nioni meñweañapi nani ‘Áwini e nepayori midáni niapeti.’ niranáyí anani nisiapimfíni.” urána ²⁴ í nipeyeari xináimi re uriniginini, “Inóke, pí nani yarini wiminiréini?” urána xínái re uriniginini, “Jono wayí numeaiia warinjo nani ‘Sijnwí mñjé nñwákwiri niapeti.’ ureti.” urána ²⁵ xemiái ámi mǎrǎ nǎpawiri mǎxǎ ináyomi re uriniginini, “Niini re nimónarini, ‘Anjini Jono wayí numeaiia warinjomí sijnwí mñjé nñwákwiri mñjo pǎrerixǎ winami nikwiáriti nimeámi nibiri niapeti.’ nimónarini.” urána ²⁶ o Jono nani dñjǎ sipí nñwiri aiwí miáimi xwǎ e dání áma o tñni aiwá narigǎwa arǎ enáná urinipǎ nani ayá nñwiniri “Oweoi.” muripaxǎ nñwimóniri re eniginini. ²⁷ Xegǎ sñmñjé wíñarini womí sekaxǎ re uowáriniginini, “Jonomí sijnwí mñjé nñwákwiri nimeámi bei.” uowáraná o nuri kǎrapusǎ anjyo nǎpawiri e sijnwí mñjé nñwákwiri pǎrerixǎyo nikwiáriti ²⁸ nimeámi nibiri miáimi mñni wíáná í nurápmi nuri xináimi mñni wíáná í “Rǎxa riwo rǎpǎkio?” yaiwiniginini. ²⁹ E éaná Jonoyá wiepǎsariniowa arǎ nñwiro náoni nñmenapiro nimeámi nuro xwǎ weyárgǎwixini. Xeroto Jonomí pǎkinǎ enagi nani Jisaso rǎwǎyo emimǎ yarǎná o re yaiwiagǎrini, “Nioni Jono wayí numeaiia wago sijnwí mñjé wákwiniáo nñwiápnimeari áma Jisasoyni rñniño nimóniri emimǎ rǎ yarini?” yaiwiagǎrini.

Áma 5,000 ayo aiwá winǎ nánirini.

³⁰ E yaiwiarǎná áma Jisaso wǎ uowárininowa ámi nibiro o tñni nerimeániro anǎ api apimi wa emegǎpǎ nani omí repiyǎ wiwo xwǎyǎ amǎpí wa nuréwapǎya emegǎpǎ nani repiyǎ wiwo néisáná ³¹ Jisaso áma obaxǎ omí sñjwǎ winaniro nani biri uo yayarinagǎ xǎo tñni xegǎ wiepǎsariniowa tñni aiwá mñnipaxǎ wiarinagi nani wiepǎsariniowamí re uriniginini, “Noneni áma dñjǎ meañe nani nurane kikiǎ bí onweaneyi.” nuriri ³² ewéyo nǎpaxemoániro wigǎpǎ áma dñjǎ meañe nani warǎná ³³ áma wí anǎ nñyoni dání wenini éǎyǎ awa ewéyo pwarinagǎ nñwiniro mí nómixiro anǎni xwǎyo nuro xámí nñremoro ñweañaná ³⁴ Jisaso rǎwǎyo nñremori ewéyo dání nayoari áma xwé ayá wí epǎroyǎ yárinagǎ nñwiniri áma ayǎ sipǎsipǎ xiáwo mayǎnini nimeániro píránini mñjweapaxǎ imóninagǎ nñwiniri nani ayá nñrimixiri amǎpí obaxǎ nani nuréwapǎya nuri ³⁵ nuréwapǎya núisáná enáná sǎpǎ tñni xegǎ wiepǎsariniowa anwi e nibiro re urigǎwixini, “Rǎxa sǎrini. Re anǎ wí mayǎ e enagi nani ³⁶ áma anǎ amí amí mñrininiyo nani numiro aiwá bí nero nǎpǎrǎ nani uowárapei.” urǎgǎ aǎ ³⁷ Jisaso re uriniginini, “Aiwá nǎpǎrǎ nani sewaninoyǎné mñni wípoyi.” urǎgǎ awa re urigǎwixini, “Aiwá mñni wiani nani nurane bisǎkerǎ (Aiwá nñni nani nñrinǎ Judayǎ bisǎkerǎ rǎgǎrini.) bisǎkerǎ nani bí neranéná óf inini 200 mñni nñwirane urápaniréwini?” urǎgǎ ³⁸ o re uriniginini, “Bisǎkerǎ arari tǎgǎoyǎné? Sñjwǎ winaúpoyi.” urána awa sñjwǎ nñwinaumi nibiro “Bisǎkerǎ wé wú nuni enáná peyǎ ná waúnirini.” urǎgǎ ³⁹ o awami “Áma nñyoni sekaxǎ re urǎpoyi, ‘Aráyo miaúrǎrǎ niga uro éf nñjweaxa uro époyi.’ urǎpoyi.” urǎgǎ ⁴⁰ ayǎ miaúrǎrǎ niga nurǎná wí áma 50 miaúrǎrǎ iniro wí áma 100 miaúrǎrǎ iniro néra úaná ⁴¹ Jisaso re eniginini. Bisǎkerǎ wé wú nuni enǎpǎ nimeari peyǎ waúni enǎwaú eni nimeari sñjwǎ anǎnamí nanánirǎná Gorixomí aiwápmí nani yayǎ nñwimáná kǎkwirimǎ néra nuri xegǎ wiepǎsariniowa yanǎ wipǎrǎ nani mñni nñwiayiri peyǎwaú eni norori mñni wiayarǎná wiepǎsariniowa nurápayiro yanǎ nñwia nuro ⁴² áma nñni nñniro agwǎ ími uyǎgǎ ⁴³ kwǎkwirimǎ inini e tǎpǎ nimeamero peyǎ ororómí inini e tǎpǎ eni nimeamero soxǎ tǎ wé wúkaú sǎkwǎ waúmi aumaúmǎ nero nñni magwǎ miárgǎwixini. ⁴⁴ Áma oxǎ aiwá api nigǎwa nñni ayǎ áma 5,000 nigǎwixini.

Jisaso ipiyo seáyǎ e nosaxa unǎ nánirini.

⁴⁵⁻⁴⁶ Jisaso, ayǎ aiwá nñniro nemáná, o wiepǎsariniowamí re uriniginini, “Soyǎné ewéyo nǎpaxemoániro ipiyo jǎrǎwámini anǎ yoǎ Betǎsaida nani xámí nimeápoyi.”

ríwamíngí eangí aiwí ¹¹ soyíné áamá wí xínáiwamíraní, xanowamíraní, re uraríná ‘Amípí nioní wéyo nírimeríná arírá nísirí siapíxat ímóníngíyí nání ríxa Goríxomí re urfanígíntí, “Nioní nísiapímfaríní.” nurírí nání aríge joxí nísiapírí arírá simfíní? Oweot, aipagwí nání wí meníní.’ Parisioyíné áamá wí xaníyaúmtí e uraríngagí síngwí níwíníróná ‘O apání yaríní.’ níríro ¹² o xaníyaúmtí píráníngí wéyo mímepa yaríngagí níwíníro aiwí o ayaúmtí xe bí arírá owinínírí síngwí wínarígíámaní. ¹³ E neríná soyíné síwí aríowa érowiápínígíápi níxídíro xwíyá Goríxo ríngí rípi xórórí nero wiaíkiaríngot. E yarígíápa neríná xwíyá Goríxoyá xwé wí ení níwiaíkiá waríngot.” Jisaso Parisiowamí e nurímáná ¹⁴ áamá e epíroyí egíáyo “Angwí e bípoyí.” nurírí ayí ríxa angwí e báná o “Níyínéní níjía ímóníprírí nání píráníngí aríá nípoyí.” nurírí ¹⁵ ewayí xwíyá rípi uríngínígíntí, “Aiwá áamá níníríná gwínáreáápi wí piáxí weaaríngímaní. Pí pí xwioxíyo dání peyearíngípi áamáyo piáxí weaaríngíríní.” nurírí ¹⁶ re uríngínígíntí, “Ewayí xwíyá nioní ríá rípi nání aríá ókiarí nímónípoyí.” nuríísáná ¹⁷ áamá e epíroyí egíáyo e níwárimí nurí angíyo nípáwirí níngwearí xegí wíepísaríngowa ewayí xwíyá xíto uríípi nání yaríngí wíáná ¹⁸ o re uríngínígíntí, “Soyíné ení díngí mayoyínérani? Xwíyá ‘Aiwá áamá níníríná gwínáreáápi wí xíto piáxí weaaríngímaní.’ searíápi soyíné síní míkí nání díngí mímóaríngí rengí?” nurírí áwaní re uríngínígíntí, “Aiwá wí áamáyo piáxí eapaxí mímóníní. ¹⁹ Pí náníyí? Ayí aiwá gwínáreááná níwerí írífíyo íngí ríwíyo íkí emoarígíá engagí náníríní.” nurírí —E nuríríná aiwá níní nání “Ananí nípaxíríní.” ríngíríní. ²⁰ Ámí re uríngínígíntí, “Aga pípi áamáyo piáxí weaaríngíríní? Ayí pí pí díngí xwioxíyo dání peyeáápi, amípí sípi nání mófípi áamáyo piáxí weaaríngíríní. ²¹ Xwioxíyo dání díngí yaiwíápipimí dání rípi rípi yarígíáriní. Íwí amípí wí nání díngí moro íwí íníro apíxí erápeníro amípí íwí mearo áamá píxíwíríto ero oxí apíxí iyí nání niga uro ²² síngwí íwí wíníro ríkíkiríto ero yapí wíwapíyiro ayá bí mé aríkí niga uro sípi díngí wíaiwiro xwíyáápamí ngwiráriníro míxí kínró majímajíá ikáriníro yarígíápi ²³ apí nípiní áamá díngíyo ínímí dání nímoríná piáxí weaaríngíríní.” uríngínígíntí.

Gírikíyí apíxí wí díngí wíkwírongí náníríní.

²⁴ O ewayí xwíyá míkí apí nurímí angí e dání nurí angí yoí Taia tíngí e níremorí angí wíwámí nípáwirí áamá e ngweáyí “Angí ríwámí o míngweaníní.” oyaiwípoyínírí nerí sá ngweangí aiwí áamá wí omí síngwí níwínímearo ²⁵ apíxí wí “Jisaso angí iwámí ngweaní.” raríngagí aríá e níwirí í xegí xemíáí ímíto xíxéroaríngí engagí nání o tíngí e nání angíní níbirí síkwí tíngí e wauní níwikárinírí míngí xwíáyo níkwírorí ²⁶ — Í Judayí apíxímaní. Gírikíyí apíxíríní. Pínisiayí angíyo píropenísí Siríayí ríníge dáníríní. Í Jisasomí “Gí miáímí ímíto xíxéroaríngíyí míxí umáínówarénapéi.” aríkí urayaríngagí ²⁷ o í angí mídání engagí nání “Xámí gí Judayí saní ourápinímí.” níyaiwirí ewayí xwíyá re uríngínígíntí, “Xámí niaíwí aiwá níníro agwí ímí uyíní níwírínáyí ayí naníngíríní. Níawíyíyá aiwá nurápirí síwíyo níwíríná ayí naníngíríní.” uráná ²⁸ í “Nepa angí mídáníní síwíníngí ímóníngíní.” níyaiwirí re uríngínígíntí, “Ámínáoxíní, nepa raríngíní. E nerí aiwí síwí re yaríngíríní. Íkwíangwíyo dání niaíwí aiwá níníro yuní mamówárfápi mímeání yaríngíríní.” uríngagí ²⁹ o “Í nepa wauní níkarínírí díngí níkwíroaríní.” níyaiwirí re uríngínígíntí, “Jíxí naní nírfíyí nání díxí miáímí ímíto xíxéroaríngípi ríxa míxí umáíníntí. Díxí angí ui.” uríngagí ³⁰ í ámí xegí angíyo nání nurí síngwí wíníyí wíníngínígíntí. Xemíáí ímíto píntí níwíárimí úfí engagí nání píráníngí sá weangí wíníngínígíntí.

Aríá tíntí maní tíntí píroníngí womí naní imíxíngí náníríní.

³¹ Jisaso ámí níwíápínímearí angí yoí Taia tíngí e píntí níwíárimí nurí angí yoí Saidoní tíngí e áwíní e nurí xwíá yoí Dekaporíyí nuríná ípí Garíríyo níremorí yaríná ³² áamá wí áamá aríá píronárírí xwíyá píronárírí engí womí Jisaso tíngí e nání nímeámí níbíro wauní ríxíngí re urígíawíxíní, “O naní ení nání wé seáyí e ikwíáreí.” uríngagí

³³ Jisaso áamá awí eánárígíte dání omi nimeámi nuri egípi nerfíná Jisaso xegí wé oyá arfá ófyo wíxwáriri xegí wéyo reanjwí núrinimáná oyá aífyo ikwiáriri nemáná ³⁴ síjwí anjnamí nanimáná rímiñí níriri xegí píné tñí re uríñinigini, “Epata.” — Wigí píné “Oxoai.” nuriríná “Epata.” rarígíarini. E uráná re enjñinigini. ³⁵ Xegí arfá oxoániri aíf sañí wiaríñipi nayí erí nerí xwiyfá píraníñí nira warfíná ³⁶ Jisaso ámi áamá awí eánárígífayo níwimeari jwí ikaxí nuriri re uríñinigini, “Nioni wíapi áwanj murimepani.” urfagi aiwí ami ami nemero arfí áwanj nira nuro ³⁷ ayá nírwamóga nuro re nira ugíawixini. “Amipi o éfpiyf aga nanjini yaríñirini. Arfá píronarígífayf tñí aíf sañí mearígífayf tñí aí píraníñí imixáná arfá ero xwiyfá riro yarígíarini.” nira ugíawixini.

8

Ámá 4,000 ayo aiwá wijí nánirini.

¹ Íná ríwíyo Jisaso áamá obaxí ámi o tñí e epíroyf níyáiro wigí aiwá ríxa menjagi níwiniri xegí wiepísarínowami “Eini.” nuriri ² re uríñinigini, “Ámá tiyf sía wiyáú wiyi nioni tñí re níjwearóná wigí aiwá ríxa nowarígífá enjagi nání wá nonarini. ³ Wí anj aífami dání bífagífá enjagi nání nioni ayf sini agwf nání yaríná nurowárírnáyf ‘Síjwí xaxá níwiniri enj síririñwí níwiniri ná neága upríxini.’ níyaiwiri raríñini.” urfagi ⁴ xegí wiepísarínowa re urígíawixini, “Anj mímíriñíñí re aiwá áamá tiyf xixeni nípiri nání ge bíf yaníwini?” urfagí ⁵ o re uríñinigini, “Segí bisfkerfá araririni?” uráná “Wé wíumi dñj wáú tñjwáonerini.” urfagí ⁶ o áamá epíroyf egífayo “Xwíami éf níjweaxa úpoyi.” nuriri bisfkerfá nímeari Goríxomi aiwá apí nání yayf níwimáná kwíkwírímí nerí wiepísarínowami mimi wíáná nurápayiro áamá ayo mimi níwia nuro ⁷ wigí peyf bia enjagi Jisaso apia eni nurápiri Goríxomi yayf níwimáná re uríñinigini, “Peyf rípia eni yanj níwia úpoyi.” urfagi xfo uríñipi yaríná ⁸ áamá nñi ríxa níniro agwf ími uyíagi wiepísarínowa ayf aiwá níniro e táfia nímeayiro soxí fáf wé wíumi dñj wáumi aumaúmí nero magwf miarígíawixini. ⁹ Ámá 4,000 aiwá apí nígíawixini. Jisaso ayf aiwá nínimáná enáná wigí anj e nání nurowárími ¹⁰ ewéyo wiepísarínowa tñí nípiñemoáníro nímeámi ugíawixini. Ipíyo oríwámi dání anj yof Darímanuta tñí e níwiékñimearo ayoagíawixini.

“Emímí bíf neaíwapiyi.” urígífá nánirini.

¹¹ Parisi wa níwimearo ríxa símí tñí úrapí xwiyfá nuríro omi iwamfó wíwapiyaníro nání re urígíawixini, “Anjnamí dñj emímí bíf neaíwapiyi.” urfagí ¹² Jisaso awa nání xegí xwioxíyo dání mñj nípéniri “Ini!” níriñí re uríñinigini, “Judayf agwí ríná njweagífayíne pí nání ‘Emímí neaíwapiyi.’ níraríñoi? E níraríñagífá aiwí emímí soyíne nírarígífapi wí nemíméini.” nuriri ¹³ ayo pñí níwiárími wiepísarínowa tñí ewéyo nípiñemoáníro ipíyo oríwámi dání nání ugíawixini.

Ewayf ikaxí yisf nání uríñí nánirini.

¹⁴ Nuróná aiwá nání dñj arfá níkeamoro bisfkerfá ná bini ewéyo wenjipini nímeámi warfíná ¹⁵ Jisaso Parisiowa nanj rayiro sípí rayiro yaríñípa wiepísarínowa axípi yaníro nerfíná omi dñj míkwrópa nero ríwí nímopríxiniñí ewayf xwiyfá nuriríná sekaxí re uríñinigini, “Soyíne píraníñí emépoyí. Bisfkerfá yisf —Bisfkerfá sini síñj enáná yisf onímiápi fáf aiwí nímini íkwianjwí neapínariri nímiiga wíapnímeariñirini. Yisf Parisiwayá tñí Xerotoyá tñí nání wáyf nero emépoyí.” uríñinigini. Uyíniñí yisíñíñí wigí xwioxíyo íkwianjwí eapíñíñíñíñí e uraríná ¹⁶ wíwanínowa re ríngíawixini, “None bisfkerfá menjagi nání neararini.” rínaríñagífá ¹⁷ o arfá níwiri míf re uríñinigini, “Pí nání ‘Bisfkerfá mayonerini.’ rínaríñoi? Sini síñjwí oxoaro dñj moro mepa reñoi? Segí mñj síñjaniñí rimónini? ¹⁸ Síñjwí tífíoyíne aiwí síñjwí níwinípa ríyaríñoi? Arfá tífíoyíne aiwí arfá míyaríñí reñoi? Nioni bisfkerfá wé wú nuni

kwikwirimf neri áamá 5,000yo miní wíjána nání dñj mîseainarínraní? ¹⁹ Aiwá ayf níníro táfí soxf fá xwé arariyo aumaúmí yárigfawixíní?" urfagi awa "Wé wúkaú síkwf wáu apimí aumaúmí yárijwanigíní." urfagfa ²⁰ o ámí re uríjínigíní, "Nioní bisfkerfá áamá 4,000yo níkwírírí wíjápí soxf fá arariyo miárigfawixíní?" urfagi awa "Wé wáfúmí dánj wáfúmí miárijwanigíní." urfagfa ²¹ o re uríjínigíní, "Soyfne síní majfá rimóníjoi? 'Aiwá menjána árfnone mîneaiapfapaxoríní.' rínaiwiaríjoi?" uríjínigíní.

Síjwí supárijf womí nanj imíxíjíf náníríní.

²² E nurfísáná nuro anj yof Betísaidayo niwíékínímeáro nayoaro emearfná áamá wí síjwí supárijf wo Jisaso píraníjíf imíxíní nání níméra níbíro waunf ríxíjíf re urígfawixíní, "Joxí wé seáyí e níwikwiárírí nanj imíxíréní?" urfagfa ²³ Jisaso síjwí supárijjomi wéyo fá níxírímí anj Betísaida e níwárimí nuri yání e dání nírómáná oyá síjwíyo reanjf núrírí wé seáyí e níwikwiárírí yarijíf re wíjínigíní, "Joxí amípí wí síjwí ríwíníjíní?" urfagi ²⁴ o síjwí nanírí re uríjínigíní, "Áamá wí anj emearíjagfa síjwí níwínírí aiwí íkfáníjíf imóníjagfa wíjíní." urfagi ²⁵ ámí bí wé síjwíyo seáyí e wikwiáráná o ríxa síjwí aníjíf nanárírí xegf síjwí ríxa nanj éagí amípí níyoní xíxeni wíjíníjíní. ²⁶ Xíxeni wínáná Jisaso o xegf anj e nání nurowárfífná re uríjínigíní, "Díxí anj e nání nurfná ámí Betísaida tíyo nání mupaní." uríjínigíní.

Pitao "Kíraisoxíríní." uríjíf náníríní.

²⁷ Jisaso tfní xegf wíepfísaríjowá tfní níwíápfínímeámí nuro anj xwé yof Sisaria Píripai tñjyó íkwíróníjífímí nání nurfná awamí yarijíf níwírí re uríjínigíní, "Ámáyf nioní nání aríre raríjoi?" urfagi ²⁸ awa re urígfawixíní, "Wí re raríjoi, 'Jono wayf níneameaia wago ámí níwíápfínímearí rfa yaríní?' raríjoi. Ámí wí re raríjoi, 'Eníjána Goríxoyá xwíyáfá wáfá rókiamoagf mípé anjnamí peyíjíf Irajíayí ríníjoi níweapírí rfa yaríní?' raríjoi. Ámí wí re raríjoi, 'Eníjána Goríxoyá xwíyáfá wáfá rókiamoagfá wo níwíápfínímearí rfa yaríní?' raríjoi." urfagfa ²⁹ o síní yarijíf níwírfná re uríjínigíní, "Ayf e níríro aiwí sewaníjyofné nioní nání goríní raríjoi?" urfagi Pitao re uríjínigíní, "Joxí Kíraisoxí, nene yeáyf neayímíxemearfá nání arfowayá xwáfá píaxíyo dání iwíaríjoxíríní." urfagi ³⁰ o jwí íkaxf re uríjínigíní, "Soyfne nioní e enjóní nání áwanj murípa époyí." uríjínigíní.

Áwanj "Nioní nínípíkípfírfáríní." uríjíf náníríní.

³¹ Xewaníjoi nání iwamfó nuréwapíyírí re uríjínigíní, "Áamá imóníjóní rfníjíf xwé wí meámfáríní. Negf mebáowa tfní apaxfpaníjíf imónígfá xwéowa tfní Goríxoyá jwí íkaxf éaníjífí mewegfáwa tfní nioní rfwf nímóáná wa nínípíkípfírfáríní. E neri aiwí sfá wíyáú wíyí óráná ámí wíápfínímeámfáríní." nurírí ³² pfné síjání e rímóagí Pitao Jisasomí nímeámí nuri yánímí nírómáná ríxa míf uríminírí nání neri "E wí mînearípaní." urarfna ³³ Jisaso omí rfwf numorí wíepfísaríjíf wáfamí síjwí níwínírfná omí míf nurírí re uríjínigíní, "Setenoxíní, pfní níníwíárfímí uf." nírírí re uríjínigíní, "Pítaoxí amípí nání Goríxo wimónaríjífí nání dñj mímó áamá wimónaríjífí nání moaríjíní." nurfísáná ³⁴ áamá e epíroyf egfáyo "Eíní." nurírí xegf wíepfísaríjowá tfní nawíní awí neánímáná enjáná re uríjínigíní, "Soyfne woxí nioní yarijáfá emínírí nání nioní tfní nurfnáyf re erfáríní. Díxí simónaríjífí wí mé rfwfíní nímmorí re níyáiwírí 'Jisasomí xfdaríjagí nání áamá wa íkfáyo níníyekwíroárfíro nínípíkírfóná ayf ananíríní.' níyáiwírí níxídfírfáríní. ³⁵ Áamá go go 'Jisasomí níxídfírfárínáyf áamá wa nípíkípfírfárfíní.' níyáiwírí nání nioní míníxídfí xegf wará éf nímenírí nerfná xewaníjoi aníjfní íkeamónírfáríní. E neri aiwí áamá go go nioní níníxídfírfí xwíyáfá yayf seainaríjífí nání wáf emearíjagí nání píkíanáyf, o aníjfní míkíamóní nioní níníxídfírfíjífímí dání erfíkiemeánírfáríní. ³⁶⁻³⁷ Áamá go go nioní míníxídfí íyáfá fá níjwí amípí emeámínírí náníní néra nuri nímeáfsáná

xewanɔ anɛnɛnɛ ikeamónáná ayɛ nanɛranɛ? Oweo! Amɛpɛ nɛnɛ xwɛ́á tɛyo dánɛ mɛmúropa nerɛ aiwɛ xewanɔ anɛnɛnɛ ikeamónáná amɛpɛ apɛ tɛnɛ xegɛ wará anɛnɛ nɛweanɛ́a nánɛ roayírónɛpaxɛmanɛ.” nurɛrɛ ³⁸ re urɛnɛnɛnɛnɛ, “Seyɛné nuro áamá agwɛ rɛnɛ́a nɛweagɛ́ayɛ Gorɛxomɛ dɛnɛ́ mɛwɛkwɛ́ró ɛwɛ́ nɛra warɛ́gɛ́ayɛ tɛnɛ́ e nɛmɛrɛ́nɛ́a nɛnɛ́ nánɛ́ ayá seainɛ́rɛ́ pɛ́nɛ́ nɛnɛ́ rarɛ́nɛ́apɛ́ enɛ́ nánɛ́ ayá seainɛ́rɛ́ yarɛ́nɛ́agɛ́ nánɛ́ áamáyo yumɛ́ nɛ́wirɛ́náyɛ́, áamá imónɛ́nɛ́áonɛ́ nɛ́weapɛ́rɛ́nɛ́a ikɛ́nɛ́nɛ́áonɛ́ weapɛ́rɛ́ gɛ́ ápo xwɛ́nɛ́́a eaarɛ́nɛ́pa nɛnɛ́ enɛ́ xwɛ́nɛ́́a eaɛ́áonɛ́ aɛ́nɛ́nɛ́jɛ́ wa tɛ́nɛ́ weapɛ́rɛ́ nerɛ́ xɛ́o nánɛ́ enɛ́ ayá nɛ́nɛ́nɛ́rɛ́ ‘Go rɛ́anɛ́?’ rɛ́mɛ́árɛ́nɛ́.” urɛ́nɛ́nɛ́nɛ́nɛ́.

9

¹ Ámɛ́ re urɛ́nɛ́nɛ́nɛ́nɛ́, “Nɛnɛ́ nɛpa seararɛ́nɛ́agɛ́ nánɛ́ píránɛ́nɛ́ arɛ́́a nɛ́poyɛ́. Ámá re rogɛ́́a wɛ́yɛ́né sɛ́nɛ́ mɛ́pɛpa nerɛ́nɛ́ enɛ́ eánɛ́nɛ́ Gorɛ́xo xɛ́o xegɛ́ xwioxɛ́yo mɛ́mɛámɛ́ nerɛ́ píránɛ́nɛ́ seamenɛ́weanɛ́a nánɛ́ imónɛ́nɛ́pɛ́ imónarɛ́nɛ́agɛ́ sɛ́nɛ́wɛ́ wɛ́nɛ́pɛ́rɛ́́arɛ́nɛ́.” urɛ́nɛ́nɛ́nɛ́nɛ́.

Jisaso nikɛ́nɛ́rɛ́ xegɛ́ bɛ́ imónɛ́nɛ́ nánɛ́rɛ́nɛ́.

² Rɛ́xa sɛ́́a wé wɛ́úmɛ́ dánɛ́ wo óráná o Pitaomɛ́ tɛ́nɛ́ Jemisomɛ́ tɛ́nɛ́ Jonomɛ́ tɛ́nɛ́ nɛ́wirɛ́mɛámɛ́ dɛ́wɛ́ xwé bɛ́mɛ́ nɛ́pɛyɛ́ro wɛ́wɛ́nɛ́ nɛ́nɛ́wɛ́arɛ́nɛ́a wɛ́gɛ́ sɛ́nɛ́wɛ́ anɛ́gɛ́e dánɛ́ re enɛ́nɛ́nɛ́nɛ́. Jisaso wará xegɛ́ bɛ́ nɛ́mónɛ́rɛ́ ³ xegɛ́ rapɛ́rapɛ́ enɛ́ wɛ́́a nókiárɛ́rɛ́ áamá wɛ́ wayɛ́ nɛ́rorɛ́nɛ́a apɛ́́a e wé́ mɛ́ropaxɛ́ apɛ́́a xaíwɛ́ weárɛ́nɛ́nɛ́nɛ́. ⁴ E yarɛ́nɛ́a Gorɛ́xoyá wɛ́́a rókiamoagɛ́ Irajaoyɛ́ rɛ́nɛ́nɛ́o tɛ́nɛ́ enɛ́nɛ́a yagɛ́ Moseso tɛ́nɛ́ omɛ́ nɛ́wɛ́mɛari o tɛ́nɛ́ xwɛ́yɛ́́a rɛ́narɛ́nɛ́a ⁵⁻⁶ wɛ́pɛ́sarɛ́nɛ́owa wáyɛ́ ayɛ́kwɛ́ mɛ́wɛ́nɛ́agɛ́ nánɛ́ Pitao “Píoi urɛ́mɛ́nɛ́?” nɛ́yáiwɛ́rɛ́ úrapɛ́ xwɛ́yɛ́́a nurɛ́rɛ́ Jisasomɛ́ re urɛ́nɛ́nɛ́nɛ́nɛ́, “None re nɛ́nɛ́wɛ́arɛ́nɛ́a nanɛ́rɛ́nɛ́. Ananɛ́ re nɛ́weapaxɛ́rɛ́nɛ́. Anɛ́ pɛ́pákɛ́ wɛ́kaú wɛ́, joxɛ́ nánɛ́ wɛ́wáyɛ́, Moseso nánɛ́ wɛ́wáyɛ́, Irajao nánɛ́ wɛ́wáyɛ́ omɛ́raneyɛ́.” nurɛ́máná enɛ́nɛ́ ⁷ agwɛ́ bɛ́ rɛ́tɛ́ wɛ́áráná agwɛ́pimɛ́ dánɛ́ xwɛ́yɛ́́a bɛ́ re rɛ́nɛ́nɛ́nɛ́nɛ́, “O gɛ́ ɛ́wɛ́ dɛ́nɛ́ sɛ́xɛ́ yɛ́nɛ́áorɛ́nɛ́. Pí pí xwɛ́yɛ́́a searánáyɛ́ arɛ́́a wɛ́poyɛ́.” uráná ⁸ wenɛ́nɛ́ ɛ́fáyɛ́ wɛ́nɛ́gɛ́awɛ́xɛ́nɛ́. Ámá wo mɛpa Jisasonɛ́ iwo nɛ́weanɛ́agɛ́ wɛ́nɛ́gɛ́awɛ́xɛ́nɛ́.

Irajao nánɛ́ yarɛ́nɛ́ wɛ́gɛ́́a nánɛ́rɛ́nɛ́.

⁹ E nɛ́wɛ́nɛ́máná dɛ́wɛ́ mɛ́nɛ́yɛ́o dánɛ́ pɛ́nɛ́ nɛ́wɛ́árɛ́mɛ́ nɛ́weapɛ́róná Jisaso nɛ́wɛ́ ikaxɛ́ re urɛ́nɛ́nɛ́nɛ́nɛ́, “Rɛ́pɛ́ nanɛ́́apɛ́ nánɛ́ áamáyo áwanɛ́ murɛ́mɛpa époyɛ́. Ámá imónɛ́nɛ́áonɛ́ rɛ́xa nɛ́pɛrɛ́ xwárɛ́páyo dánɛ́ nɛ́wɛ́apɛ́nɛ́mɛámáná enɛ́nɛ́a íná ananɛ́ áwanɛ́ urɛ́mɛ́rɛ́xɛ́nɛ́.” urɛ́́agɛ́ ¹⁰ awa dɛ́nɛ́nɛ́ ɛ́a nɛ́xɛ́rɛ́ro xwɛ́yɛ́́a “Nɛ́pɛrɛ́ xwárɛ́páyo dánɛ́ wɛ́apɛ́nɛ́mɛámɛ́árɛ́nɛ́.” urɛ́́pɛ́ nánɛ́ ududɛ́ nero “Pí nánɛ́ rɛ́a nɛ́arɛ́nɛ́o?” nɛ́rɛ́nɛ́ro ¹¹ yarɛ́nɛ́ re wɛ́gɛ́awɛ́xɛ́nɛ́, “Pí nánɛ́ nɛ́wɛ́ ikaxɛ́ eánɛ́nɛ́pɛ́ mɛ́wɛ́gɛ́́a wa re rarɛ́gɛ́árɛ́nɛ́, ‘Irajao rɛ́xa bɛ́nɛ́mɛ́ enɛ́nɛ́a rɛ́wɛ́yɛ́o áamá nɛ́ne yeáyɛ́ nɛ́ayimɛ́xɛ́mɛanɛ́o arɛ́́owayá xwɛ́́a piaxɛ́yɛ́o dánɛ́ iwɛ́aronɛ́árɛ́nɛ́.’ pí nánɛ́ rarɛ́gɛ́árɛ́nɛ́?” urɛ́́agɛ́ ¹² o re urɛ́nɛ́nɛ́nɛ́nɛ́, “Ayɛ́ nɛ́parɛ́nɛ́. Irajao xámɛ́ nɛ́bɛ́rɛ́ áamá wɛ́gɛ́ yarɛ́gɛ́́apɛ́ rɛ́wɛ́mɛ́nɛ́ mamoro Gorɛ́xomɛ́ dɛ́nɛ́ wɛ́kwɛ́rɛ́ro epɛ́rɛ́ nánɛ́ xwɛ́yɛ́́a nurɛ́rɛ́ aiwɛ́ xwɛ́yɛ́́a Gorɛ́xoyá nɛ́rɛ́nɛ́rɛ́ eánɛ́nɛ́ rɛ́pɛ́ ‘Ámá imónɛ́nɛ́omɛ́ rɛ́nɛ́nɛ́ nɛ́wɛ́ayɛ́ro xwɛ́rɛ́́a wɛ́kɛ́pɛ́rɛ́́arɛ́nɛ́.’ xwɛ́yɛ́́a apɛ́ enɛ́ pí nánɛ́ rɛ́nɛ́nɛ́?” nurɛ́rɛ́ ¹³ re urɛ́nɛ́nɛ́nɛ́nɛ́, “Nɛ́wɛ́ ikaxɛ́ eánɛ́nɛ́pɛ́ mɛ́wɛ́gɛ́́a wa e nɛ́rɛ́ro aiwɛ́ nɛnɛ́ re seararɛ́nɛ́nɛ́, ‘Irajao rɛ́xa bɛ́́agɛ́ aiwɛ́ áamá rɛ́wamɛ́nɛ́ xɛ́o nánɛ́ eánɛ́nɛ́pɛ́ omɛ́ arɛ́́a mɛ́wɛ́ wɛ́gɛ́ dɛ́nɛ́ tɛ́nɛ́ sɛ́pɛ́ nɛ́wɛ́ra ugɛ́awɛ́xɛ́nɛ́.’ seararɛ́nɛ́nɛ́.” urɛ́nɛ́nɛ́nɛ́nɛ́.

Íwɛ́ imɛ́ó xɛ́xéroarɛ́nɛ́ womɛ́ mɛ́xɛ́ umá́nɛ́nɛ́ nánɛ́rɛ́nɛ́.

¹⁴ Jisaso awa tɛ́nɛ́ ámɛ́ xegɛ́ wɛ́pɛ́sarɛ́nɛ́ wɛ́ámɛ́ wɛ́mɛanɛ́ro nánɛ́ nɛ́weapɛ́ro awa tɛ́e áamá epɛ́royɛ́ enɛ́gɛ́́a nɛ́wɛ́nɛ́ro awa nɛ́wɛ́ ikaxɛ́ eánɛ́nɛ́pɛ́ mɛ́wɛ́gɛ́́a wa tɛ́nɛ́ xwɛ́yɛ́́a sɛ́mɛ́ tɛ́nɛ́ rɛ́narɛ́nɛ́agɛ́́a nɛ́wɛ́nɛ́ro ¹⁵ rɛ́xa anɛ́wɛ́ e báná áamá e epɛ́royɛ́ egɛ́́ayɛ́ Jisaso weaparɛ́nɛ́agɛ́ nɛ́wɛ́nɛ́ro sɛ́rɛ́ nɛ́pɛ́kɛ́nɛ́ro yayɛ́ wɛ́anɛ́ro nánɛ́ anɛ́nɛ́ nuro wɛ́mɛááná ¹⁶ o yarɛ́nɛ́ re wɛ́nɛ́nɛ́nɛ́nɛ́, “Awa tɛ́nɛ́ pí nánɛ́ xwɛ́yɛ́́a sɛ́mɛ́ tɛ́nɛ́ rɛ́narɛ́nɛ́o?” urɛ́́agɛ́ ¹⁷ áamá e epɛ́royɛ́ egɛ́́ayɛ́ wo re urɛ́nɛ́nɛ́nɛ́nɛ́, “Nɛ́arɛ́wɛ́pɛ́yarɛ́nɛ́oxɛ́nɛ́, gɛ́ ɛ́womɛ́ imɛ́ó xɛ́xéroarɛ́nɛ́agɛ́ nánɛ́ manɛ́ pɛ́rónárɛ́nɛ́. ¹⁸ Imɛ́ó mɛanɛ́ eááná mɛ́akɛ́kwɛ́́ánɛ́ yárɛ́rɛ́ manɛ́ sɛ́wɛ́ kɛ́rɛ́wɛ́nɛ́rɛ́

sikwí wé síwíá yárirí yáraríñíríní. Nioní joxí nání nimeáa bíá aiwí joxí mñgweanagi nání díxí wiepísariñowamí ‘Soyíné mixí umáinowáripoyí.’ urfagi aiwí awa wí ananí mixí umáinowáripaxímaní.” urfagi ¹⁹ Jisaso ríxa anídíñf níwíawírí nání re uríñínigíní, “Agwí ríná ñweagfáyíné nioní tñní nemerane emá obaxí niseamúrógí aiwí síní Goríxomí díñf mñwíkwíroarígíá reñoi? Aríre searayimfíní?” nurírí “Íwomí níwírimeámí bípoyí.” urfagi ²⁰ ríxa níwírimeámí níbíro imfó Jisasomí síñwí níwínírná re eñínigíní. Meanf eáaná sinapíxwínt néra nípiérorí xwíáyo níwieága urí meákíkwíá pumírí yaríñagi ²¹ xanomí Jisaso re uríñínigíní, “Sa ararí eñíríní?” urfagi re uríñínigíní, “Síní onímiáo dání e néra uñíríní. ²² Imfó íwomí íníná xwíríá oikíxémínírí re yaríñíríní. Níxerí ríáyo ikearírí níxerí iniíñgíyo mamówárirí yaríñíríní.” nurírí “Jisaso ení yopa megíníñféníñoi?” níyáiwírí re uríñínigíní, “Joxí ‘Ananí nanf imíxípaxoníríní.’ níyáiwínírnáyí wá níyeaomíxírí arírá yeai.” urfagi ²³ Jisaso re uríñínigíní, “Joxí ‘O nanf mimíxípaxoníríní.’ nñiáiwírí ríníraríñíní? Jíwaníñoxí Goríxomí díñf wíkwíróí. Ámá gíyí Goríxomí díñf íkwírófáyí amípí aí ananí arírá winíñoi.” urfagi ²⁴ íwomí xano apaxí mé re uríñínigíní, “Goríxomí díñf wíkwírómínírí yaríñagi nání aga píraníñf wíkwírómí nimíxeí.” urfagi ²⁵ Jisaso ámá obaxí o tññf e nání mñf bímíaríñagíá níwínírí imfó íwomí xíxéroaríñomí mñxí numáinowárirí re uríñínigíní, “Manf píroarírí aríá píroarírí eñoxí íwomí píñí níwíarímí nurí ámí bí tñní ríwífmíní nírorí mñxíxéropaní.” uráná ²⁶ imfó makíríwí nímorí meanf nearí íwo sinapíxwínt níyárirí weñáná omí píñí níwíarímí uñínigíní. Píñí níwíarímí úaná íwo ríxa níperíñíñf weñagi níwíníro ámá obaxí “Ríxa níperí ríá weñoi?” raríñagíá aiwí ²⁷ Jisaso xegí wéyo fíá nímaxírímáná mñeyoáaná o wíápnímeañínigíní. ²⁸ Níwíápnímeámáná eñáná Jisaso nurí añfyo nípáwírí ñweañáná xegí wiepísariñowa wígní inímí yaríñf re wígníwíxíní, “Pí nání imfó íwomí xíxéroómí mixí umáinowáripaxí mimónípa éwanigíní?” urfagíá ²⁹ o re uríñínigíní, “Soyíné segí díñf tñní imfó tñníñf imóníñfíyí mixí umáinowáripaxí meníní. Goríxomí díñf wíkwíróro yaríñf wíro nerónáyí, ananí oyá díñf tñní mixí umáinowáripaxí imónípíráoi.” uríñínigíní.

Ámí yumfí “Nínípníkipíríáríní.” uríñf náníríní.

³⁰ Awa añf ayo píñí níwíarímí Garírí píropenísfyo áwínímí nurírná Jisaso “Ámá nioní pwaríñagi nání níjíá mimónípa oépoyí.” yáiwíñínigíní. Ayf rípní nání e yáiwíñínigíní. ³¹ Wiepísariñowamíní nuréwapíyírí re urayíñínigíní, “Ámá imóníñáoní nání mñyí uráná nínípníkipíríáríní. Nípníkífá aí sfá wíyáú wíyí óráná xwáripáyo níwémáná ámí níwíápnímeámíáríní.” urayaríñagi aiwí ³² awa síní nípníkwíní níjíá mimónípa nero aí masísfá níwíro nání yaríñf bí mñwígníwíxíní.

“Go gone seáyí e imónanfwaríñí?” ríñígníá náníríní.

³³ Awa añf yoí Kapaneamí nírémore añfyo nípáwíro níñwearírná Jisaso wiepísariñowamí yaríñf re wíñínigíní, “Óf e níbíranéná pí xwíyíá níñga bíwíxíní?” urfagi aiwí ³⁴ awa “Negí woxí goxí ámíná nimónírí neameñweañáná wíone símañwíyóníñf inímí yeáyí rurínanfwaríñí?” níñga bíá eñagi nání ayá nero xwíyíá bí murí kíkíá yaríñagíá ³⁵ o éf níñweámáná wiepísariñf wé wúkaú síkwí wáú awamí “Soyíné awí neáníro re ñwénapípoyí.” nurírí re uríñínigíní, “Ámá ‘Nioní símañwíyóníñf onuríñayípoyí.’ níyáiwíríño re éwínigíní. Ámá níyoní xínáíníñf nímonírí arírá wíwínígní.” nurírí ³⁶ níáwíf miá bí nímearí áwíní e éf nurárimáná wé nímakíkiyírí ámí re uríñínigíní, ³⁷ “Ámá wo nioní níxídnírnáyí níáwíf rípníñf imóníñfíyo peayí mñwíánf wéyo nímeríñáyí apimíní wéyo nímearíníní. Nioní wéyo nímerí gí ápo, nírowárenapíñomí ení wéyo umerí yaríní.” uríñínigíní.

“Ayf tñámíní míkumíxíñígnífáyí none tñámíní imóníní.” uríñf náníríní.

³⁸ Jono re urijinigini, “Neaieptsarinoxini, none áma wo yof joxiyá niri imíó mîxí umáinowárarinjagi niwiniirane o none tîni nawini memearinjagi nani xe oeniri sijnwí wînaniri enjwámani.” urfagi ³⁹ Jisaso re urijinigini, “Apt e imixána pîrí mîwiaikipani. Áma go go yof nioniyá niri emimí nemi nuri anjini ikayíwí nimearipaxí imóninimenijoi. ⁴⁰ Áma ayí tîámini mikumixiniipa nerínáyí ayí none tîni imónini. Ayinani e éfáyo bi pîrí mîwiaikipani. ⁴¹ Áma go go soyíné Kiraisoni nixídiro wáí urímero yarinjagí nani arírá niseairi iniíí bi aí niwiri niseaiapirínáyí, Gorixo e éo nani wí diñí aríá mikeamó omi xixeni arírá winfáriní.

Íwí oépoyniri wíwapiyarííáyí nánirini.

⁴² “E neri aiwí áma go go niaíwí rîpiami nioní diñí níkwíroanro yarííápiami pîrí wiaikimiri neri íwí oépoyniri wíwapiyaríná Gorixo ‘O xwiyá mayorini.’ mîrí rîxa nîpémána enána rîniñí xwé winfáriní. Sini niaíwípiami íwí nani mîwiepîsipa enána áma wa omi íá nîxero sîñá xwé wo sijnwí tîni gwí nijáiro rawirawáyo nîmamówarínáyí, sipí enagi aiwí rîniñí Gorixo wimiri enjîpîniñí imóniñîpîmani. ⁴³⁻⁴⁴ Íwí nani wé íepá nîsinirínáyí nîwákwini emi morfini. E niniñná rîniñí xwé nîsiniri aiwí wé rasíá ení tîni opéiri aí anjnamí nani nîpeyirínáyí ayí ananirini. Wé núkaúni íepá neri íwí meáú sini ú tîni neríná ríá anijí wearinjíyomini nuri ríá niriñirínáyí ayí nanjmani. ⁴⁵⁻⁴⁶ ‘Sikwí rú tîni íwí nani anj oememini.’ yaiwíú síkwí ú mîñí nîwákwini emi morfini. E niniñná rîniñí xwé nîsiniri aiwí síkwí rasíá ení tîni opéiri aí anjnamí nani nîpeyirínáyí ayí ananirini. Síkwí ‘Íwí nani oumini.’ yaiwiaríñú tîni enána nîperíná Gorixo ríá anijí wearinjíyo nîsikeáarínáyí ayí nanjmani. ⁴⁷ Sijnwí wîniyi tîni íwí nani nîmorínáyí sijnwí ayi niyori emi morfini. E niniñná rîniñí xwé nîsiniri aiwí sijnwí ná wiyini nanimí opéiri aí anjnamí nani nîpeyirínáyí ayí ananirini. Sijnwí íwí nani móyí tîni néisána nîperíná Gorixo ríá anijí wearinjíyo nîsikeáarínáyí ayí nanjmani. ⁴⁸ Ríá anijí wearíje xweamí mîpé anijí nîsiri ríá ení anijí riniñí yaríjerini.

⁴⁹ “Saxí aiwáyo moarííápa Gorixo ríá ení áma nini nanj oimónipoyiniri saxíniñí e monfáriní. ⁵⁰ Saxí aiwá awíí imixaríñí enagi nani nanjriní. E neri aí xegí awíí yaríñîpî anîpá neri aiwáníñí imóniñána aríge neri ámi awíí enijoi? Soyíné saxíniñí nimóniro saxí aiwáyo awíí imixaríñîpa áma niyoni píraníñí e niwirínáyí, sewanjoyíné mîmíeyoániipa nero píraníñí níkwumixiniro néra útrixini.” urijinigini.

10

Apíxí emi moarííá nánirini.

¹ Jisaso nîwiápnimeari e pîni nîwiárimí nuri Judia píropenístíyo nîmúrori iniíí Jodani rapáyo jîaríwámi dání waríná oxí apíxí epíroyí nero o tîñí e awí eánána xegí yaríñîpa ámi uréwapiyaríná ² Parisi wa nîwímearo omi iwamíó nîwíwapíyiro re urííawixini, “Wa negí ñwí ikaxí eáníñîpî íá níroro re rarííáriní, ‘Xegí oxo apíxími anani emi mopaxíriní.’ rarííáriní. Wa ‘Emi mopaxímani.’ rarííáriní. Joxiyá diñí aríge simónariní? ‘Anani emi mopaxíriní.’ rîsimónariní? ‘Ñwíáriní.’ rîsimónariní?” uríagí ³ re urijinigini, “Moseso enína segí seárfawéyo ñwí ikaxí nuriñná píoi urijinigini?” uríagí ⁴ re urííawixini, “Moseso áma apíxí emi moanro nani anani payí re riniñîpî ‘Nioni ími anijí emi móáriní.’ riniñîpî nearo owiowárfoyiniri sijnwí neanagíriní.” uríagí aiwí ⁵ Jisaso re urijinigini, “Soyíné segí diñí tîni nixídiro aríki segí apíxí emi moanro yaríagí nani Moseso ñwí ikaxí apt niri enjriní. ⁶ E neri aiwí xwiyá rîpî niriñí ríwamíñí enjriní, ‘Gorixo enína xwíá imixiri anjina imixiri neríná oxí imixiri apíxí imixiri enjriní. ⁷⁻⁸ Ayinani oxo xaniyaúmi pîni nîwiárimána xegí apíxí tîni níkwumixiniríná ná ayí ná bîniñíñí imónipîsírini.’ E niriñí eáníñí enagi nani xixegíni imónaríímani. Ná ayí ná bîniñíñí nimóniri emearííriní. ⁹ Ayáú nîmeánimí nemeríná Gorixo ñwiríñíñí

enjagi nání píní níwíáríními mupa oépiyi.” nurími nurí ¹⁰ anjyo nípáwírí nweanjána wíepísarínjowa ámi o meánígrá nání uríípi nání yarínjé wíáná ¹¹ o re urínjínigíní, “Ámá go go xegí apíxí emí nímorí wí nímeárínáyí, xámi meanjími sípí wíkararíní. ¹² Apíxí gí gí ení xegí xiagwomí píní níwíáríní nurí womí nímeánírnáyí, xámí meáníngomí sípí wíkararíní.” urínjínigíní.

Niaíwí onímiápiami wé ikwíkwíárímí enjé nánírní.

¹³⁻¹⁴ Ámá wí Jisaso wígrí niaíwí oimónípoynírní wé wikwíáríní nímeámi bání wíepísarínjowa míxí urarínjagfa Jisaso awa pírí urakianíro yarínjagfa níwínírní wíki dínjé níwíawírí re urínjínigíní, “Soyíné pírí murakipání. Goríxo xwioxíyo nímeámí nerí píránínjé seamejweaní síjání nímonírná o ámá niaíwí tíyí yapí nioní dínjé níkwírófáyo mejweanfá enjagi nání soyíné pírí murakipání. Nioní tíe nání xe obípoyi. ¹⁵ Nioní nepa seararínjíní. Ámá gíyí gíyí niaíwípía xaníyaúmi dínjé íkwíróro símanjwíyónínjé yeáyí urínró yarígrápanínjé Goríxomí e mepa nerínáyí, o xwioxíyo nímeámí nerí píránínjé seamejweanfápímí wí páwípírfámani.” nurímáná ¹⁶ niaíwípía wímí nímeári sáyo níjwírárínímáná wé seáyí e wikwíáríní “Gí ápo píránínjé oumení.” rírí níwíá urínjínigíní.

*Ámá amí*pí mímúrónínjé wo nánírní.

¹⁷ Jisaso níwíápnímeámi anjé wíyo umínírní yaríná ámá wo o tínjé e nání mírí níbírí símímanjímí dání xómínjé níyíkwírí yarínjé re wíjínigíní, “Nearéwapíyarínjé nañoxíní, aríge neríná nioní dínjé níyímínjé tíjóní imónímífaríní?” urfagi ¹⁸ o “Jisaso Goríxorfáni?” oyaiwínírní re urínjínigíní, “Joxí pí nání ‘Nearéwapíyarínjoxíní nínrírná ‘Nañoxíní nírní? Ámá wí nañímani. Sa Goríxo nañoríní. ¹⁹ Joxí njwí ikaxí eáníjípí nání ríxa níjé imónínjíní. ‘Níwíápnímeári ámá wí mípíkípa erfíní. Ámá wí tírní íwí mínípa erfíní. Íwí mímeapa erfíní. Yapí murípa erfíní. Yapí nurepísírí íwí muráppa erfíní. Inókímí tírní ápomí tírní wéyo merfíní.’ E ríníjípí joxí ríxa níjé imónínjíní.” urfagi ²⁰ o re urínjínigíní, “Nearéwapíyarínjoxíní, apí nípnírní síní ononí imóníjé dání pírí níwíáíki píránínjé níxída bíjáríní.” urfagi ²¹ Jisaso sínjwí agwí níwínírní wá níwíánírní nání re urínjínigíní, “Nípnírní níxídírní aiwí ámi bí sínírní. Joxí nurí díxí iyá fá tírní xwí fá tírní amípí díxíyí nígwí nání bí nerí nígwí meáfíyí ámá aiwá nání ikeamóníro aikí nání ikeamóníro egfáyo múní wíríxíní. E nemoxí níbírí nínríxídímerínáyí, ríwéná nípémáná anjnamí nání nípeyírná amípí joxíyá aga xwé nídéronfáríní.” urfagi aiwí ²² o amípí wí mímúrónínjé enjagi nání dínjé sípí níwírí e mepaxí wimónífagi nání símímanjé kípnínjé níyímí urínjínigíní.

²³ Símímanjé kípnínjé níyímí úagi Jisaso xegí wíepísarínjowamí sínjwí níwínímerí re urínjínigíní, “Amípí xwé tígráfíyí ananí Goríxomí dínjé níwíkwíróro o xwioxíyo nímeámí nerí umejweanfé páwípaxfmani.” nurírní ²⁴ awa xíto ríípi nání ududí yarínjagfa níwínírní ámi re urínjínigíní, “Niaíwoyíné, ámá wí anínjé míní yaníro nero aiwí ananí Goríxomí dínjé níwíkwíróro o xwioxíyo nímeámí nerí umejweanfé páwípaxfmani. ²⁵ ‘Kamerí enjé rapírapí gwí kiwearígrá óyímí ananí páwípaxfíní.’ ríyíawíarínjoi? Ámá amípí xwé tígráfíyí kamerí enjé óyímí mípáwípa éfírnínjé Goríxo seamejweanfé nání ananí páwípaxfmani.” urfagi ²⁶ awa ududí níkaríníro re urígráfíwíxíní, “E imóníjé ámá gíyo Goríxo yeáyí uyímíxemeanfárání?” urfagfa ²⁷ Jisaso sínjwí agwí níwínímáná re urínjínigíní, “Ámá wí mepa epaxí nímonímáná aiwí Goríxoyá dínjé tírní ananírní. Amípí Goríxo mepa epaxí wí mímonínjagi nání oyá dínjé tírní epaxfíní.” uráná ²⁸ Pitao re urínjínigíní, “Ái, none negí amípí ríxa píní níwíáríní joxí ríxídímerínjwíní.” urfagi ²⁹⁻³⁰ Jisaso re urínjínigíní, “Nepa seararínjíní. Ámá gíyí gíyí nioní dínjé nínríkwíróro xwíyí nioní nání yayí seainarínjípí wáí urímero ení éfíyí xexírímeáyoraní, xínáíwámíraní, xegí niaíwíyoraní, xegí anjraní, xegí aiwá omíjraní, píní níwíáríní níxídírnáyí, síní mípé xwíyáyo níjweanfá xexírímeá

imónfáyf xínáíwa imónfáyf xegf niaíwf imónfáyf xínáíwa imónfáyf xegf niaíwf imónfáyf xegf añf imónfáyf xegf aiwá omiñf imónfáyf wiwanijf yf pñf wiártáyo seáyf émi múrónfínfárñf. E nerf aí nionf nixf darifagfa xeanif eni nif wímeanfárñf. Ayf eni añf rfwéná imónfínfáyo dñf nifimif tífáfáf nimónfiro ñweapfárñf. ³¹ E nerf aiwf ámá ‘Xwéonfínf.’ nifiro xámf xámf imónarfáfáf nifperfná surfmá yárfpáfárñf. Agwf ríná surfmá ñweagfáf nifperfná xámif yoyó múropfárñf.” urifñifñif.

Ámí yumfí “Nifñifkipfárñf.” urifñf nánfñf.

³² Awa ófyo nuro añf yof Jerusaremí nánf nififrná wiefisariñowa Jisaso arfki añf apimí nánf nififri xámf umeaarifagf nifwifiro ududf nifiro ámá Jisasomí xfdarfáfáf wí eni ayá sfwf uoarifagf o ámf xegf wiefisariñf wé wúkaú sfkwf waú awamí ná dámíñf e nifmfaurí ámf xfomí wa wifpáfáf nánf áwanf nurif ³³ re urifñifñif, “None Jerusaremí nánf nififirane rémóáná ámá imónifáoní re nifearifpáfárñf. Ámá wo nioní nání mif yf uráná apaxfpánif imónifgfa xwéowa tfñf ñwf ikaxf eánifpí mewegfáwa tfñf nioní xwifxf nifimero xwifáf nifimeárfiro ‘Sajoxifñf.’ nifiro nifkímoanif wauyowamí mifñf nifwifpáfárñf. ³⁴ Mifñf nifwíáná awa riperifñf nifiro reañwf nifiro iwanf nifro nififasáná nifkipfárñf. Nifñifkiro aiwf sfá wifyaú wif yóráná ámf wíapñfimeámfárñf.” urifñifñif.

Jono tfñf Jemiso tfñf yarifñf wifgífñf nánfñf.

³⁵ Sebediomí xewaxowá Jemiso tfñf xogwáo Jono tfñf añwf e nuri Jisasomí re urifgífixifñf, “Nearéwapifariñoxifñf, yawawi pí pí nánf yarifñf síwif yoxí ananf nifearifárñf?” urfagf ³⁶ o re urifñifñif, “Nioní pí eaimí nifrarifñf?” urfagf ³⁷ awá yawawi eni ámfíná imónifwinifñf wiefisariñf wfa yawawi sfmanfwifónif yeáf yeaurfñfñfñf re urifgífixifñf, “Joxí idáná ámfínáoxí nimónifñf meñweañáná ámá nifñf sfmanfwifónif yeáf rurfnáná yawawi joxif yéyo mifñf mifñf onweápiyifñf sfñwf yeañfñfñf?” urfagf aiwf ³⁸ Jisaso re urifñifñif, “Awagwí yarifñf nifarfífñf nánf nifñf mimónifpa neri nánf yarifñf nifariñf.” nurif ewaf xwifáf ámá wa xfomí pifpáfáf enif nánf áwanf nuriffná yarifñf re wifñifñif, “Awagwí inifgf sfxf nioní nifmfáwá ananf nifpaxf imónifpifñf? Inifgf waxfyo nioní xémfápf awagwí eni ananf xepaxf imónifpifñf?” yarifñf wíáná ³⁹ awá re urifgífixifñf, “Ananfñf. Yawawi nepaxfñf.” urfagf o re urifñifñif, “Inifgf nioní nifmfáwá awagwí eni nifpifñf. Inifgf waxf nioní xémfápf awagwí eni xepifñf. ⁴⁰ E nerf aiwf ‘Woxí rfmí dánf ñweaf. Woxí rfmí dánf ñweaf.’ wí earifpaxonifmaní. Gorifoxo xewanifño earifpaxfñf. Xfo wimónarifñf goxí goxí ‘Jisasomí mifñf mifñf ñweápiyf.’ earifpaxfñf.” urarfñá ⁴¹ wiefisariñf wé wúkaú wfa Jemiso tfñf xogwáo Jono tfñf e urarifñif arfá nifwifro wif dñf nifwifwifro yarfñá ⁴² Jisaso “Nioní tfñf añwf re bfpyf.” nurif re urifñifñif, “Émaf yá ámfíná meñweagfáwa seáyf e nimónifro wifgf ámáyo ayá mifmifxf peayf wianarfáfñf. ⁴³ E nerf aiwf awa yarifgfápa axfpi mimónifpaní. Go go segf ráronifñf nimónifrnáf wfoyfñéyá omifñf sealiarifño nimónifñf arifá seáwifñif. ⁴⁴ Go go xámí xifráonifñf imónifoxí xínáifñf nimónifñf ámá nifyoní sanf uráfmeñfñf. ⁴⁵ Nioní eni ámá imónifáoní aí ámá sanf nifrápñf nánf weapifñfmaní. Ámá nifñf nánf nupeifñf gwifñf roayifómfñfñf weapifñfñf.” urifñifñif.

Sifñwf suparifñf Batimiasomí nanf imifñf nánfñf.

⁴⁶ Jisaso wiefisariñowa tfñf nawifñf sfñf Jerusaremí nánf nififro añf áwifñf e bimi xegf yof Jeriko nifremoro ríxa añf apimí wíarf múroanifro yarfñá ámá sfñwf suparifñf wo —O omifñf mepaxo enif nánf óf manfpa tfñf nifweámáná ñgwí nánf tfñf aiwá nánf tfñf rixifñf urarifñfñf. Xano xegf yof Timiasorifñf. Xfo xegf yof Batimiasorifñf. O óf manfpa tfñf nifwearfñá arfá wif yf re wifñifñif. ⁴⁷ “Nasarefñf dánf Jisaso daiwo

pwarini.” rariŋagfa arfa e niwiri rfaiva enj tfini re rayiniginini, “Jisaxi, rarfawe mixi inayi Depitoyaoxini, wa niwiane.” urariŋagi ⁴⁸ ama wi mixi rfa tfini nuriro “Rixa pfini wiarei.” urtagfa aiwi arfki wini enj tfini rfaiva re rayiniginini, “Rarfawe mixi inayi Depitoyaoxini, wa niwiane.” urariŋagi ⁴⁹ Jisaso xegf pwarine nromana re riniginini, “Omi rfaiva urfpoi.” urtagf ayf omi rfaiva nuriro re urifawixini, “O wiarf nimumoariniri ayaf swf miriropani. Joxi nani rfaiva rirarini. Rixa Wiapfinimeai.” urana ⁵⁰ iyfa nipaniri nweanj nipiiri emi nimomi niwiapfinimeami nurf Jisasomi wimeana ⁵¹ o re uriniginini, “Nioni pi simi nani nriariŋini?” urtagf siŋwf supariŋo re uriniginini, “Nearwapiyarinoxini, nioni rixa siŋwf oaniniri rirariŋini.” urtagf ⁵² o re uriniginini, “Joxi dŋf ninikwrori nani dixf siŋwf rixa nanj anfini. Dixf anj ui.” urana re enjiginini. Ami rixa siŋwf noxoari nanirina of e dani Jisasomi rfwoyo numi uniginini.

11

Jerusalem iyo nremorina mixi inayi remoarifapa remonj nanirini.

¹⁻² Jerusalemi tfini anwi e nremorina anj onimia biaf xegf yof ripiaurini. Betipasi tfini Betani tfini apiaurini. Anj apiauyf dfwf xegf yof Oripipa tfini e nremoro Jisaso xegf wiepisariŋyif waumi re uowariniginini, “Awagwi anj dayo ikwironinipimi nani nuri rixa nremori dogi sipiki wo ama wi sin seayi e ef mŋwearigfo gwf yurarinŋagi siŋwf niwinirina nikwari nimeami bŋpiyi. ³ Ama wi ‘Pi nani ikwearinji?’ yariŋf e ealanayf, re urfpiyi, ‘Yegf Aminao dogi romi seayi e nixenweari uni nani ikwearinwi. Rixa nixenweari nimeami numana ami re wrenapinŋoi.’ urfpiyi.” uowarana ⁴ awau nuri ama wiyoya anj fwf e dogi sipiki wo gwf niyurarinmana of e roŋagi niwiniri ikwearina ⁵ ama wi dae rogafyf yariŋf re wigfawixini, “Awagwi pi nani dogi o ikwearinji?” urtagfa ⁶ awau Jisaso “Re urfpiyi.” urfpi axfpi urana ayf xe oikweapiyini siŋwf winifagfa ⁷ awau dogi sipiko Jisaso tfini e nimeara nibiri niwarimana Jisaso seayi e ef xenweani nani wigf iyfa seayi e ikiwara o seayi e nixenweari nimeami warina ⁸ ama obaxf wi enina mixi inayowami yayf wianiro nani wigf iyfa nipirayiro of e ikwianwf neapara warifapa axfpi wigf iyfa of e ikwianwf neapara warina wi ofpa tfini e irimŋf naninŋf ikwianwf ndoro of e ikwianwf neapara warina ⁹ Jisaso awini e enana xami warifafyf tfini rfwoyo warifafyf tfini rfaiva re nira ugfawixini, “Gorixomi seayi e oumeaneyi. Ama Aminana Gorixo uowarenapfagi barif ro oya dŋf tfini seayi e imonfwiginini. ¹⁰ Arfowa mixi inayi Depitoya xwioxfo nweaagfa xwioxf nene nweanfa nani nimoga barifpi Gorixoya dŋf tfini seayi e imonfwiginini. Anfnami seayi e imonŋjomi seayi e oumeaneyi.” nira ugfawixini.

Ikfa pikf winami ramixiŋf nanirini.

¹¹ Rixa Jerusalemi nremoro Jisaso anj ridiyowa yarigfiwami nipawiri waf ikwironinif e dani wenif ami ami nemi rixa sfa orariŋagi niwiniri xegf wiepisariŋf we wukauf sikwf wau tfini nawini anj yof Betani nani nuro sa wegfa ¹² wafpi tfini niwiapfinimeami Betani pfini niwiarimi nurina Jisaso agwf wifagi ¹³ wenif efyf winiginini. Ikfa yof pikfyf rinif wina, iwf inifina jfami jfina roŋagi niwiniri sogwf nani pfa eminiri anwi e nurf wenif efyf winiginini. Na miwe wfini inariŋagi niwiniri xegf na wearinina sin mimonŋagi nani na mwenagi niwiniri ¹⁴ wiepisariŋowa arfa egfe dani ikfanami re uriniginini, “Ikfa rinaxini, ama wi sogwf midanipa epirfa nani na mwepa sa anif re eirixini.” urarina wiepisariŋowa arfa wigfawixini.

Anj ridiyowa yarigfiwami dani mixf uowarapiŋf nanirini.

¹⁵ Jerusalemi nremoro anj ridiyowa yarigfiwami nipawiro Jisaso re enjiginini. Ama anj iwami inimi bf inarifayo mixfdamf wiowariri ama nifwf senisf ninayiro

tarigfáyíyá íkwianwí mímíwíarí erí áamá iní xawíowí rídiyowá nání bí inarigfáyí íkwianwí éf ɣwearigfápi mímíwíarí erí ¹⁶ áamá saní amípi xwanwí níkwónímí aní iwámí áwínímí anwí e imóniɣe xemoarigfáyo pírfí wiaíkmí wirí enínigíní. ¹⁷ E nemáná iwamíó nuréwapiyiríná múní nírorí re urínigíní, “Re mírínípa rení, ‘Aní Goríxoniyáiwá nání re ríprífaríní, ‘Ámá gwí wirí wírí níní Goríxomí xwíyá uríprífa nání oyá aníwáríní.’ ríprífaríní.’ mírínípa rení? E níríní aiwí soyíné íwí mearigfáyí yarigfápa axípríní nero nání aní riwá íwí mearigfáyíyá aníní inóníní.” urínigíní.

¹⁸ Apaxípaníɣí imónigfá xwéowa tñí ɣwí ikaxí eáníɣípi mewegfáwa tñí áamá wí “Jisaso e neararíní. E neararíní.” raríɣagfá arfá níwiro ámayí o xwíyá uréwapiyaríɣíyí nání ríxa díní nípkíníro níní Jisasomíní xídpírxíní wáyí nero ínímí omí pikianíro nání mekaxí nímera ugíawixíní. ¹⁹ Sfá ayí ayo sfá oraríná o wíepísaríɣowa tñí Jerusaremí pírfí níwíarímí nuro aní wíyo sá weagfáriní.

Pikína yíwearíɣagí wínigfá náníriní.

²⁰ Jisaso wíepísaríɣowa tñí sá wegíá wíapí tñí níwíapíñímearo Jerusaremí nání nuríná weníɣí éfáyí wínigíawixíní. Íkfá pikína míkí aí tñí ríxa yeáyí yáríagí níwíníro ²¹ Pitao Jisaso agíná éfípi nání díní winíagí múní sfíɣá neáníri re urínigíní, “Aí, nearéwapiyaríɣoxíní, íkfá pikína joxí agíná ramíxaríína ríxa yíweánáríní.” uríagí ²² o “Emímí nioní éapa awa ení epaxíriní.” níyáiwírí nání re urínigíní, “Soyíné ení Goríxomí díní níwíkwíroa úpoyí. ²³ Nioní nepa seararíní. Ámá gíyí gíyí ‘Díwí rípa níja rawírawáyo opíeroní.’ rírí díní ná bíní morí xío ríípi ‘Xíxeni imóníníɣoi.’ yáiwírí nerínáyí, Goríxoyá díní tñí xíxeni eníɣoi. ²⁴ Ayínání soyíné woxí woxí Goríxomí yaríɣí níwíríná ‘Nioní re emfáriní.’ uríro omí díní wíkwíro ‘Goríxoyá díní tñí xíxeni imónínífaríní.’ yáiwíro nerínáyí, oyá díní tñí xíxeni imónínífaríní. ²⁵ Soyíné woxí woxí éf níroro Goríxomí yaríɣí níwírínáyí, áamá wí sípí seaikárfáyí wíkfí mívónípa nero yokwarímí wíífríxíní. E nerínáyí, segí ápo anínamí ɣweaɣo sípí soyíné wímíxíapí nání ení yokwarímí seaínífaríní. ²⁶ E mepa nerínáyí, anínamí ɣweaɣo soyíné maɣí pírfí wiaíkgíapí nání yokwarímí seaínífamaní.” urínigíní.

“Néní tíɣoxí imónei.’ go ríríɣoi?” urígfá náníriní.

²⁷ Ríxa Jerusaremí níremoro Jisaso aní rídiyowá yarígfíwámí ínímí aní emearíná apaxípaníɣí imónigfá xwéowa tñí ɣwí ikaxí eáníɣípi mewegfáwa tñí Judayí mebaowa tñí omí níwímearo ²⁸ re urígfawixíní, “Aga go ríríagí áamá aní rídiyowá yaríɣwáiwá riwámí bí inarigfáyo mívídámí éínigíní? Díní goyá tñí e éínigíní?” uríagí ²⁹ Jisaso re urínigíní, “Nioní ení yaríɣí bí oseaimíní. Soyíné nioníyápi áwaní níranáyí, nioní ení ‘E éíríxíní.’ níríɣo nání ananí áwaní searímífíní.” nurírí ³⁰ re urínigíní, “Yaríɣí nioníyá rípríní. Jono wayí níneameaia wáɣraní? Xíoyá díní tñí yáɣraní? Nioníyá apí nání xámí áwaní nírfípoyí.” uráná ³¹ wíwaníɣowa díní nímoró ínímí yaríɣí re níga ugíawixíní, “None ‘Jono Goríxo díní ukíkayonagí yáɣriní.’ áwaní e nuríranénáyí o re nearíníɣoi, ‘Pí nání Jono searagípi nání míkíwíroa néra ugíawixíní?’ nearíníɣoi.” níriníro ³² ámí ínímí re rínigíawixíní, “None ‘Jono xegí díní tñí yáɣriní.’ uraníréwíní? Oweoi. Ámá sípí re epíroyí egíyí iwání neaeapírxíní.” níriníro —Judayí níní Jono nání “Goríxoyá wíá rókíamoagí worfani?” yáiwíarígfá eɣagí nání “Apí ení xíxeni urípaxí mímóníní.” níriníro áamá iwání neaeapírxíní wáyí nero nání áwaní murí ³³ re urígfawixíní, “Oweoi, none majfáriní.” uríagí Jisaso “Nioní ení ‘Joxí e éíríxíní.’ níríɣo nání áwaní wí nísearímíméíní.” urínigíní.

12

Ewayf ikaxf wainf omif sfwfw uwiniarigfawa nanirini.

¹ Jisaso ewayf xwiyfa wi fwf ikaxf eanifipi mewegfawami tfini Parisiowami tfini nuriri re urifiniginini, "Amá wo wainf uraxf iwfa nuriri xwina nrori wainf xegf iniif nifrfá nánf wainf sogwf xoyikimf enfa nánf sfnyáyo of nifxiri wainf omifnyo awinimi anf awi hweaprfá nánf seayi emi nifira nifeyiri néfsána amá wi sfwfw uwinafdiprfá nánf re urifiniginini, 'Wainf sogwf niáf éanáyf bi soyné segf mearo nionf gf meari emfa nánf nionya omif ripimi anani sfwfw nifwifrfáranif?' nurim anf wíyo ememifini nánf nuri nifweásána ² wainf ríxa niáf enána xegf omif wiiarigfa womf re uowarifiniginini, 'Joxi nionya wainf omifnyo nánf nuri iniif wainf awa nionf nánf nifxiri iwajfa niaríapf nurapiyauif.' uowaríagf o nuri ³ omifnyo rémóána awa re egfawixini. Ía nifxero wé neáfsána anifáomi uowarigfawixini. ⁴ Anifáomi uowaríagfa nánf omif xiáwo amf xegf omif wiiarigfa amf womf uowarána awa re egfawixini. Omf xegf mifnyo mif roro sipi wikariro wíagfa ⁵ omif xiáwo amf wo uowarána omf nifikiro tífagfa o amf wami uowarána wíyo iwanifni nearo wáiro wíyo nifikiro tiro néfsána enána ⁶ amf wo xegf xewaxo dif sfxf uyiyo sinif enagf omf nuowarifina re rifiniginini, ' "Gf íwo enagf nánf sipi wí mifwifxipa nero arfa wifrafói." nifonarinif.' rífi aiwi ⁷ xewaxo rémóána wainf omif sfwfw uwiniarigfawa re rifigfawixini, 'Íwf ro xanoyá dif tifo enagf nánf omif rípi nfini negfpi meanfwa nánf opifianeyif.' nifinifro ⁸ omf ía nifxero nifikiro omifnyo bfanifwamini moaigfawixini." Jisaso ewayf xwiyfa api nuriri ⁹ re urifiniginini, "Omf xiáwo omif sfwfw uwiniarigfawami pí winifoi? O nifiri awami xwifá nifxerf amf sfwf wa sfwfw uwifrfá nánf wárinifoi." nuriri ¹⁰ re urifiniginini, "Ewayf xwiyfa Bifkwifyo eanif rípi ení ía mifropa egfáranif? 'Sfjá anf mifrarigfawa sfjá awiaxf nánf pfa nerfna wo "Sifirini." nifiro emf mófo nánf Goríxo "Sfjá o tfini xami nifrfináyf anf enf neanif nanf imonifinifoi." nifiri sfjá o nifeari táná anf enf neanif nanf imonifinifini. ¹¹ Goríxo e éf enagf nánf nene sfwfw nifwifrfána aga nanf imonifagf wifnarifwárinif.' E eanifipi soyné ía mifropa egfáranif?" uríagf ¹² awa "None nánf dif nifneaiawif ewayf xwiyfa api rfa neararinif?" nifaiwifro ríxa ía oxifraneyinif éfáyf amá sipfa Jisasomf arfa wianifro nánf o tíf e eptroyf egfa nánf wáyf nero nánf omf pfini nifwifmif ugfawixini.

Nifgwf émáyo takisf nánf wiarigfa nanirini.

¹³ Awa nuro inimi re rifigfawixini, "Omf pasanif nurifane yapf re uréwapifanifwini, 'Nifgwf nánf takisf émayf nearaparigfapi sinif minif wianifréwini? Minif mifwipa yanifréwini?' uranfwinif. O 'Oweoi, sinif minif mifwipa époyif.' ránáyf, wauyowa omf ía nifxero gwf yifrafói. E mifripa nerf 'Oyf, seyné minif nifwifrfána apánif yarifoi.' ránáyf, amá sipfáyf amf arfa bi mifwif nero pfini wifrfárafói." nifinifro Parisi wa tfini mifxí ináyf Xeroto tfini nifkumifxinifro emearigfa wa tfini xwiyfa api tfini pasanif uranifro nánf Jisaso tíf e uowarána ¹⁴ awa omf nifwifmearo weyf numearifro re urifigfawixini, "Nearéwapifarinifoxini, nifnearéwapifirfána nepánif nearéwapifarinifoxinif. Amá amináowayá sfwfwyo dánif aí xwiyfa amf xegf bi mif axifinif rarifoxinif. Sipi rirf nanf rirf yarifmanif. Xwiyfa Goríxoyánif xixeni nearéwapifarinifinif." nuriri yarif re wifgawixini, "Émányá mifxí ináyf Sisaoyi rinfinomif takisf nánf nifgwf minif wiarifwápi sinif minif wifyanifréwini? Pfini wifranifréwini? ¹⁵ Sinif ananif minif wianifréwini? Minif mifwipa yanifréwini?" uríagfa aiwi o "Yapf nifréwapifanifro rinfarinifoi?" nifaiwifre urifiniginini, "Soyné pí nánf yapf pasanif níwapifarinifoi? Émányá monf bi sfwfw wifnanif nifmeámif bífoyif." nuriri ¹⁶ ríxa nifmeámif báná o re urifiniginini, "Nifgwf rípimi yof goyá tfini sfmifmanif goyá tfini hweanif?" uríagf awa re urifigfawixini, "Émányá mifxí ináyf Sisaoyá hweanif."

urtagá ¹⁷ o re urinjiginí, “Sisaoyá s̄m̄imanj̄ ŋweanagi nání aȳ oyáriní. Ayínání m̄iní wír̄ixiní.” nurirí áamá Gorixo xewaninjóninj̄ imixinj̄ enagi nání omí d̄inj̄ ow̄kw̄rópoyinirí ámí re urinjiginí, “Amipí Gorixoyáninj̄ imóninj̄p̄i Gorixomí ení m̄iní wír̄ixiní.” uráná awa ududí ayá wí wininjiginí.

“Ámá ámí wiáp̄n̄imeap̄r̄f̄aríní.” urinj̄ nániríní.

¹⁸ Ámá Judaȳ wa Sajusiȳ r̄ininj̄ wa —Sajusiowa re rariḡáwa, “Ámá n̄ipémáná enánáȳ wí n̄iwiáp̄n̄imeapax̄maní.” rariḡáwaríní. Awa n̄ib̄iro Jisasomí n̄iwímearo ¹⁹ m̄inj̄ niroro re uriḡawixiní, “Nearéwap̄yar̄inj̄oxiní, Moseso eníná nene nání ŋw̄ ikax̄ b̄i re n̄ir̄irí r̄fwam̄inj̄ enj̄ríní, ‘Ámá wo s̄iní n̄iaíw̄f̄ meméá péánáȳ xeḡ ap̄ixí s̄iní ŋweanánáȳ péomí xexir̄f̄meáowa wo n̄iaíw̄f̄ wiemeainí nání aní meáwin̄iginí.’ e n̄ir̄irí enj̄ríní.” nurimáná ²⁰ ewaȳ xw̄iȳf̄á r̄ip̄i uriḡawixiní, “Xexir̄f̄meáowa wé w̄úmí d̄anj̄f̄ waú enáná wo ap̄ix̄f̄ wí n̄imearí n̄iaíw̄f̄ meméá péánáȳ ²¹ ámí xexir̄f̄meáowa wo anímí n̄imearí o ení n̄iaíw̄f̄ meméá péánáȳ ²² xexir̄f̄meáowa ámí wo awaú eḡf̄pa ax̄p̄i nerí ²³ nowaní ení e néra nuro n̄iaíw̄f̄ wí meméá n̄ipémáná enánáȳ ap̄ixí ení pen̄iginí.” Ewaȳ xw̄iȳf̄á Jisasomí e nuriro yarinj̄f̄ re wiḡawixiní, “R̄f̄wéná ámá peḡf̄á n̄f̄n̄iȳf̄ wiáp̄n̄imeááná xexir̄f̄meá wé w̄úmí d̄anj̄f̄ waú awa ení n̄iwiáp̄n̄imear̄f̄ná ap̄ix̄f̄ ax̄imí meaḡf̄áwa enagi nání ap̄ixí go go meanagi winan̄f̄w̄ar̄f̄ani?” yarinj̄f̄ e wíáná ²⁴ Jisaso re urinjiginí, “Soȳf̄né xw̄iȳf̄á Gorixoyá B̄ikw̄f̄yo eáninj̄p̄i nání n̄ij̄f̄á mimón̄ipa ero enj̄f̄ six̄f̄ eáninj̄f̄ Gorixoyáp̄i nání ení n̄ij̄f̄á mimón̄ipa ero nero nání xw̄iȳf̄á was̄wá rar̄inj̄o. ²⁵ Peḡf̄áȳf̄ n̄iwiáp̄n̄imearóná ámí meán̄ip̄r̄f̄amaní. An̄f̄n̄aj̄f̄ an̄f̄namí ŋweáwa imón̄iḡf̄apa ax̄p̄i e ŋweap̄r̄f̄aríní. ²⁶ E n̄ir̄irí aiwí seḡf̄ d̄inj̄f̄ ‘Peḡf̄áȳf̄ ámí wiáp̄n̄imeapax̄maní.’ yaiwiar̄iḡf̄áȳf̄ nání xw̄iȳf̄á b̄i osearimíní.” nurirí re urinjiginí, “Peḡf̄áȳf̄ ámí n̄iwiáp̄n̄imeap̄r̄f̄aríní. Xw̄iȳf̄á eníná Moseso ík̄f̄á on̄imíánátna r̄f̄á m̄in̄f̄ ápiáw̄f̄ wear̄inj̄agi wininj̄p̄i nání B̄ikw̄f̄yo n̄ir̄inirí eáninj̄p̄i s̄iní f̄á m̄it̄ropa reḡf̄awixiní? Moseso r̄f̄á apimí s̄inj̄w̄f̄ wináná xeḡf̄ xiáwowa Eb̄ir̄f̄amo t̄f̄n̄i Aisako t̄f̄n̄i Jekopo t̄f̄n̄i awa peḡf̄ámí enáná aiwí omí Gorixo re urinjiginí, ‘Nioní d̄ix̄f̄ ráwowa Eb̄ir̄f̄amo t̄f̄n̄i Aisako t̄f̄n̄i Jekopo t̄f̄n̄i awayá ŋw̄f̄á imón̄inj̄áon̄iríní.’ E urtaḡf̄ nání awa peḡf̄áwa aiwí wiḡf̄ d̄inj̄f̄ s̄iní s̄inj̄f̄ imón̄inj̄aḡf̄a nání Gorixo ‘Awayá ŋw̄f̄áon̄iríní.’ r̄ipax̄ríní. ²⁷ O ámá x̄f̄omí d̄inj̄f̄ n̄iw̄ikw̄róro péf̄á aí aȳf̄ s̄iní wiḡf̄ ŋw̄f̄áoríní. Ámá x̄f̄omí d̄inj̄f̄ m̄iw̄ikw̄róro peḡf̄á t̄f̄n̄i s̄iní s̄inj̄f̄ ŋweaḡf̄á t̄f̄n̄i aiwí wiḡf̄ ŋw̄f̄áomaní. Soȳf̄né d̄inj̄f̄ aga was̄wá moar̄inj̄o.” urinjiginí.

“Ŋw̄f̄ ikax̄f̄ ḡf̄m̄iní ḡip̄i seáȳf̄ e imón̄iní?” uriḡf̄á nániríní.

²⁸ Ŋw̄f̄ ikax̄f̄ eáninj̄p̄i meweḡf̄á wo n̄ib̄irí Jisaso Sajusiowa t̄f̄n̄i xw̄iȳf̄á xim̄ix̄m̄í nin̄iro r̄inar̄inj̄aḡf̄a n̄win̄irí Jisaso r̄ixa píraninj̄f̄ ureŋw̄ipear̄inj̄agi ar̄f̄á n̄iwirí yarinj̄f̄ re win̄iginí, “Ŋw̄f̄ ikax̄f̄ eáninj̄f̄ n̄iyoní ḡf̄m̄iní ḡip̄i seáȳf̄ e imón̄iní?” yarinj̄f̄ e wíagi ²⁹ Jisaso re urinjiginí, “Gorixoyá ŋw̄f̄ ikax̄f̄ eáninj̄f̄ seáȳf̄ e imón̄inj̄p̄i r̄ip̄iríní, ‘Is̄irer̄iȳf̄né ar̄f̄á époȳf̄. Neḡf̄ Ámíná Gorixo ná woní on̄iríní. ³⁰ Gorixomí d̄inj̄f̄ six̄f̄ nuyir̄f̄ná on̄imíáp̄i on̄imíáp̄i muyipa époȳf̄. D̄inj̄f̄ six̄f̄ uyiro d̄inj̄f̄ w̄kw̄róro enj̄f̄ neán̄iro x̄f̄d̄iro éf̄r̄ixiní.’ Ŋw̄f̄ ikax̄f̄ seáȳf̄ e imón̄inj̄p̄i ap̄iríní. ³¹ Ámí ax̄p̄i n̄ir̄inirí eáninj̄f̄ b̄i r̄ip̄iríní, ‘Ámá an̄f̄ nemer̄f̄ná s̄inj̄w̄f̄ winar̄inj̄f̄ȳf̄ nání wará d̄ix̄f̄ nání d̄inj̄f̄ s̄ip̄i siar̄inj̄f̄pa ax̄p̄i d̄inj̄f̄ s̄ip̄i wir̄f̄iní.’ Ámí b̄i eáninj̄p̄i ap̄iríní. Gorixoyá ŋw̄f̄ ikax̄f̄ n̄ir̄inirí eáninj̄f̄ȳf̄ r̄ip̄iaúmí wí seáȳf̄ e mimón̄iní.” urtaḡf̄ ³² ŋw̄f̄ ikax̄f̄ eáninj̄p̄i mewen̄o re urinjiginí, “Nearéwap̄yar̄inj̄oxiní, neparíní. Jox̄f̄ x̄ixení m̄inj̄f̄ nirorí re r̄f̄iní, ‘Gorixo ná woní on̄iríní. Ax̄p̄i óninj̄f̄ wo mimón̄iní. ³³ Gorixomí d̄inj̄f̄ six̄f̄ nuyir̄f̄ná d̄inj̄f̄ six̄f̄ uyiro d̄inj̄f̄ w̄kw̄róro enj̄f̄ neán̄iro x̄f̄d̄iro er̄f̄iní. Ámá an̄f̄ nemer̄f̄ná s̄inj̄w̄f̄ winar̄inj̄f̄ȳf̄ nání wará d̄ix̄f̄ nání d̄inj̄f̄ s̄ip̄i siar̄inj̄f̄pa ax̄p̄i d̄inj̄f̄ s̄ip̄i wir̄f̄iní.’ Jox̄f̄ x̄ixení e r̄f̄iní. Ámá Gorixo nání sip̄isip̄f̄ b̄i m̄in̄f̄ noní r̄f̄á n̄ikeaár̄irónáraní, b̄i nin̄iro rid̄iyowá n̄iyár̄irónáraní, ner̄f̄náȳf̄ nanj̄f̄ yar̄iḡf̄á aiwí ámá Gorixoyá ŋw̄f̄ ikax̄f̄ ap̄iaúmí x̄f̄dar̄iḡf̄áȳf̄ seáȳf̄ e imón̄iní.” urtaḡf̄ ³⁴ Jisaso ŋw̄f̄ ikax̄f̄ mewen̄o d̄inj̄f̄ píraninj̄f̄

nimori nanj e urarinjagi arfa niwiri re urinjinigini, "Joxi dñj sñi e nimóa nurfnáy nioni nani dñj ninikwírori Gorixo xwioxtyo mimeamf nerí neamenjweante nani páwipaxf imónirfñi." urfagi ami rfwtyo amá nñi ayá urarinjagi nani wí yariñf ami bñ owimñirñ mñbipa egfawixñi.

"Kiraiso niaíwñ goyáorñi?" urinjñ nánirñi.

³⁵ O sñi Judaytya añf sipisipf rñdiyowá yariñfiwami dani nuréwaptyirfná amá e epfroyf egfáyo yariñf re winjñinigini, "Ñwñ ikaxf eánñjñpi mewegfáwa pí nani re rarigfárñi, 'Amá nene yeáyf neayimixemeanfa nani arfowayá xwía piaxtyo dani niwiarorfná sa xiáwo mixf ináyf Depitoyáo imónñfárñi.' pí nani rarigfárñi? ³⁶ Depito Gorixoyá kwíyf tñi nñrñi rfwamñjñ nearfná amá yeáyf neayimixemeanfa nani arfowayá xwía piaxtyo dani iwiaronfo nani re nñrñi eañrñi, 'Gorixo gf Ámináomi re urinjñinigini, 'Joxi wé náumñi nñjweari sñjwñ nanñi ñjweañáná mixf sianro bñáyo xopirarf rñwiimfárñi.'" urinjñinigini. ³⁷ Depito rfwamñjñ apñ nñrñi nearfná arfowayá xwía piaxtyo dani iwiaronfo nani 'Gf Ámináoyf rfagi nani arige nerí sa xegf xewaxo imónñi?" urfagi amá e epfroyf egfáyf xegf xwíyfa arfa niwiróná yayf winjñinigini.

"Ñwñ ikaxf mewegfáwa yariñfápa mepañi." urinjñ nánirñi.

³⁸ O sñi nuréwaptyirfná re nura unjñinigini, "Ñwñ ikaxf eánñjñpi mewegfáwa yariñfápi mepa éfrñxñi. Awa amá weyf oneamépoyññi rapñrapñ sepiá nñyññmñ añf emero amá yayf 'Ámináoxññ onearñpoyññi awí eánarigfe añf emero ³⁹ rotú añtyo nñpáwirfnarñi, aiwá imixarigfe nñjwearfnarñi, sñmñ sñmñ e ñjwearo ⁴⁰ apñxñ aníwamñ amñpí nññi fwñ urápanñro nani ero amá arfa egfe dani Gorixomi xwíyfa rñrñmñ niwirfná anñjñ nñwia uro yariñfápi seyfne mepa éfrñxñi. Rfwéná Gorixo amá nñyonñ mí ómómñximñ nerfná awa xwíyfa xwé meárññpñrñfárñi.'" urinjñinigini.

Apñxñ anñ wí ñjgwñ tñjñpi nánirñi.

⁴¹ O sñi añf rñdiyowá yariñfiwami inñmñ añf nemerfná nurí Gorixo nani ñjgwñ tayarigfe orñwamññi e éf nñjweamáná amá obaxf nñmúroayiróná ñjgwñ tarñjagfa nñwñññi ñjgwñ xwé tñgfáyf xwé tarñjagfa nñwñññsáná winjñinigini. ⁴² Apñxñ anñ uyí-peayf wí omñ nñmúrorñ monñ rfa nñjñ biaú tñfagi nñwññmáná ⁴³ xegf wiepñsarñjowamñ "Eññi." nurññi re urinjñinigini, "Nionñ nepa seararñjñi. Apñxñ anñ amñpí mayf rí Gorixo nani ñjgwñ onñmiá ná biaúñi tñf aiwñ amá nññi tñáyo seáyf e imónñi. ⁴⁴ Amá ñjgwñ xwé tñáyf ná sññi nñjweañáná obaxf tarñjagfa aiwñ apñxñ ríyf mayñ enjagi aiwñ xegf ñjgwñ aiwá nani bñ epaxñpi nññi tñjoi." urinjñinigini.

13

"Añf rñdiyowá yariñfiwá pñeapñrñfárñi." urinjñ nánirñi.

¹ Jisaso añf rñdiyowá yariñfiwami pññi nñwiárñmñ warfná xegf wiepñsarñjowamñ wo re urinjñinigini, "Nearéwaptyarñjoxññi, añf awiaxf ikwíronññi sññá nanñ nñjweaxa urñ enñ eyf sñjwñ wineñi." uráná ² o re urinjñinigini, "Añf xwé tñyf sñjwñ rñwññññi? Rfwéná sññá kñkírónñjñ rñpñyf womñ seáyf e ikwiárñññfámamñ. Nññi nñkwierómioanñfárñi." nurñmñ ugñawixññi.

Xeanñjñ xami wímeanfápi nani urinjñ nánirñi.

³ O dñwñ mññf Oripñyi rñññjtyo nñjweari añf rñdiyowá yariñfá pññi nñwiárñmñ yapñámññi wenñjñ nero ñjweañáná wiepñsarññjñ Pitao tññi Jemiso tññi Jono tññi Adñruo tññi wigñpi ⁴ yariñf re wigñawixññi, "Joxi 'Sññá womñ seáyf e ikwiárññfámamñ. Nñkwierónowññfárñi.' nearññpi gñná imónññfárñi? Sñjwñ ayo nñwñññrane 'Rñxa nimónññi añwñ ayorñani?' yaiwianñwá nani pí ekñyññ neainññfárñi? Ekñyññ neainññfápi nani áwanñ neareñi." urfagfa ⁵ o áwanñ

nuriri re uriniginini, “Ámá wí yapí searéwapianiro epíríá enagi nání dñí fá nixiriro éfrixini. ⁶ Ámá obaxí wo wo nibayiro yof nioniyá niriniro yapí re searéwapianiro epíríárinini, ‘Yeáyí seayimixemeámí nání aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaronáonirini.’ searéwapianiro éaná ámá obaxí ‘Nepaxini.’ niyaiwiro xewíyo xídipíríárinini. Ayínání nioní seararínápi dñí fá nixiriro éfrixini. ⁷ Seyíné ‘Aní ayo mixí inarínopi.’ ránáyí, xwíyá iminí ‘Aní wúmi mixí inarínopi.’ riniméánáyí, wáyí mepani. Mixí ayí xámi niga nurí aiwi sfá yoparí Jisasoni weapimíyáyi sinirini. ⁸ Ámá gwí wirí niwiápínimearo wínyí tñni mixí iniro ero mixí ináyí wí niwiápínimearo wí tñni mixí iniro ero aní wíyí wíyo poboní eri aní wámi agwí nání ikeamóniro yarínagi niwiniríná dñí re yaiwipíríá nání ‘Ríwéná xwé ení nání iwamíó ríyí ríyarini?’ yaiwipíríá nání seararínini. Apíxí niaíwí nixiríná dñí re yaiwiarínápa ‘Ríwéná ríniní xwé niminirí nání iwamíó rinirini?’ yaiwiarínápa soyíné ení nioní rarínápi niwiniríná re yaiwíríxini, ‘Ríwéná xeaníní xwé neaiméanfáraní?’ yaiwíríxini. ⁹ Nioní ríwímíni nímamopíríxini nioní seararínápi símímíni tíro awíniní nwearo éfrixini. Seyíné nioní nixídaríná nání ámá wí pírí owiakianeyiníro fá niseaxero negí Judayíya opisí aníyo seawáiro rotú aní nenyáyo dání iwaní seamépero epíríárinini. Mixí ináyí tñni gapímaní tñni ayíyá síwíyo dání ení niseaurárimáná xwiríxí seamepíríá enagi aiwi nioní nání siní urírixini. ¹⁰ Xwíyá nioní nání yayí seainarínápi ámá gwí wirí wirí nñni aríá wigíamí enáná ámi weapimíárinini. ¹¹ Ayí fá niseaxero opisí aníyo seawáraná ayá síwí nisearorí ‘Píne aríre uraniréwini?’ niyaiwipa éfrixini. Iná Goríxo pí pí nání searíyí ananí kwíyí oyápmí dání urípíríárinini. ¹² Xexírímeá wo niwiápínimeari xexírímeáomi opíkípoynirí fá nixeri opisí aníyo wárirí xanowa ení wigí niaíwí opíkípoynirí fá nixero opisí aníyo wáiro niaíwíyí ení xaniyaúmi opíkípoynirí wáiro epíríárinini. ¹³ Seyíné yof nioniyá niri xídaríná nání wikí niseaóniro símí tñni seapíríárinini. E seapíríá enagi aiwi giyí giyíné ení neániro nioní nixídíro aníní dñí níkwíro neriáyí, sfá yoparí nioní ámi bímíyá Goríxo ananí yeáyí seayimixemeanfárinini.

Ámá wo nweá imóninje xórórí enííná nání uríní nánirini.

¹⁴ “Seyíné ámá sípí seaikárinjo nweá imóninje xórórí neri xwiríá ikixéagi niwinirínáyí ámá Judia píropenísíyo nweagíyí dñwí tñí e nání éf yírixini. Ámá giyí xwíyá rípi fá roarínáyí dñí píraníní móríxini. ¹⁵ Ámá giyí giyí aní waiwíyo nípeyiro seáymíni miríniníwámí nñwearo ‘Sípí neaikárinjo ríxa nweá imóninje xwiríá ikixérinini.’ rinaríná fá nixirínáyí niwiápínimeámáná amípi iními aní miríniníwámí wenípi meaníro nání mípáwipa sa dñwí tñí e nání aníní éf yírixini. ¹⁶ Ámá aiwá omíníyo yarínáyí ení aríá e niwirínáyí ámi iyí meaníro nání aní e nání mupa sa dñwíyo nání éf yírixini. ¹⁷ Iná apíxí niaíwí agwí egíwa tñni siní niaíwí amíní naríníwa tñni aníní éf upaxí menagi nání awayí. Aríge aníní dñwíyo nání éf yipíríáraní? ¹⁸ Aníní éf mupaxí neaimóniniginirí Goríxomi ríxíní re urírixini, ‘Iná imíní mirípa éwiniginini.’ urírixini. ¹⁹ Goríxo xwíá imixirí anína imixirí ení e dání ámá xeaníní nimóga bagí aiwi sípí seaikárinjo nweá imóninje xwiríá ikixéáná xeaníní ríá tñí seaikáriníárinini. Xeaníní iná imóniníápi tñni ámi wí xixeni imóniníá meníni. ²⁰ Goríxo ‘Xeaníní apí aníní píni owiárinini.’ niyaiwipa neriáyí ámá nñni mñweapaxírinini. Ámá xíto eyíroaríníyí nání dñí nímorí nání ‘Xeaníní apí aníní anípa oimónini.’ yaiwiníá enagi nání apaxí mé píni wiáriníárinini. ²¹ Xeaníní apí seaiméáná ámá wí ‘Ámá yeáyí neayimixemeanfá nání aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaroníó jíwo nweani.’ ránáyíraní, ‘Riwo nweani.’ ránáyíraní, aríá mñwipa éfrixini. ²² Wí epaxí enánáyí, ámá Goríxo eyíroaríníyo yapí wíwapianiro neriá nipa mimónipa nero aí ‘Aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaronáonirini.’ nurímáná emímí ero ayá ríwamónipaxí imóninípi ero epíríárinini. Wí nipa mimónipa nero aí ‘Goríxoyá wíá

rókiamoaríjãonírini.' uríro emimí ero ayá ríwamónipaxípi ero epíríárini. ²³ Amípi ríwéná imónínfápi nání ríxa áwaní searítagí yapí seáíwapíyipíríxini nání díjé nimoro éríxini.

*Ámá imóní*ngo anínamí dání weapínfápi nánírini.

²⁴ Xeaníjé apí nípiní ríxa níseáímeámáná enáná sogwí sfá yinírí emá wíá mónípa erí ²⁵ síjé anínamí dání exweánowírí amípi ení eáníjé anínamí eníyí úpíyinírí nemáná enáná ²⁶ ámá imóníjãoní ení neánírí agwíyo dání wíá nókía weaparíjagí nanípríárini. ²⁷ Nanáná anínajé ámá Goríxo eyíroáríjé xwíá rírímí nírimíní aní gímí njweagíayo wirímeamepírí uowárímíárini." uríjínigini.

Ewayí ikaxí íkíá pikí nánírini.

²⁸ E nuríríná ewayí xwíyíá rípi uríjínigini, "Íkíá pikíyí ríníjéyí rejí síjé neáníro míjé ináná 'Xwiogwí ríxaríani?' yaiwiarígíárini. ²⁹ Pikíyíníjé xwiogwíná nání níjéá imóníprí yaríjépa xwíyíá nioní ekíyíjé nání searíyí ríxa imónaríjagí níwínírnáyí díjé re yaiwíríxini, 'Jisaso ríxa níweapírí nání ríyarini? Ríxa aní íwí éníjé rónapini.' yaiwíríxini. ³⁰ Nepa seararíjini. Ámá gwí axí rírí síní anípa mimónípa enáná nioní searíápi wí suríamá mimónípa nerí nípiní xíxeni imónínfáriní. ³¹ Xwíá tíní anína tíní anípa imónínfá enjagí aiwí xwíyíá nioníyá wí suríamá imónínfámaní.

*Jisaso weapínfá*yí nání ámá níní wo níjéá mimónini.

³² Nioní ámí gíní gíná níweapímíá náníyí ámá níní aiwí wo níjéá mimónini. Anínajé aiwí nioní aiwí majíá imóníjwini. Sa gí áponí níjéárini. ³³ Ayínání díjé píraníjé nímore njweáríxini. Nioní gíní gíná níweapímíá nání seyíné majíá imóníjagíá nání xwayí nanírí njweáríxini." nurírí ³⁴ re uríjínigini, "Nioní níweapímíá náníyí réníjé imónini. Ámá wo aní wímí urínímínírí nurírná xínáíwáníjé omíjé wíiarígíáwa o omí 'Nioní úáná omíjé joxí níiaríjépi píraníjé nííríxini.' nura uríjínigini. E nerírná womí 'Aní íwí e awí roaríjoxí xwayí nanírí awí róríxini.' uríngo enípi ³⁵ soyíné axípi éríxini. O 'Aní xiáwo gíní gíná bínírfeníjé?' níyáiwírí 'Sfápi tíní bínírfeníjé? Áríwegíyo bínírfeníjé? Karíkarí rfáiwá rarírná bínírfeníjé? Wíá móníjémí bínírfeníjé?' níyáiwia nurí majíá mimónírí nání ³⁶⁻³⁷ o nioní sá wejáná nímeanígínírí aníjé xwayí nanírí awí roaríjépa níyínéní ení nioní weapímíá nání píraníjé díjé nímore njweáríxini. Seyíné ení maiwí níkaríga waríjagíá síjwí seanimígínírí nání seararíjini." uríjínigini.

14

Jisaso nání míxí megíá nánírini.

¹ Ríxa sfá wíyáú óráná sfá eníná aníjéajo Judayo múroní nání bískeríá yisí mayí iwamíó narígíáyi —Eníná sfá ayi Judayo Isipíyí míxí ináyo íá xenjwíríríjãaná Goríxo níáíwí xámíjé níni opíkímínírí anínajé oyáo uowáríjé aiwí Judayí Goríxo njwí ikaxí urípi tíní xíxeni nerí bískeríá yisí mayí úrapí nímixíro níniro sipísipí nípíkiro ówaníyo ragí xópé yáríá enjagí nání aníjéajo ayo múroníjínigini. Ayínání xwiogwí o o pwéáná Judayí Goríxo enípi nání díjé mívínípa enígínírí sipísipí nípíkiro bískeríá yisí mayí úrapí nímixíro narígíárini. Ríxa sfá wíyáú óráná sfá aníjéajo Judayo múroní nání bískeríá yisí mayí iwamíó narígíáyi imónínfá enáná apaxípáníjé imónígíá xwéowa tíní njwí ikaxí eáníjépi mewegíáwa tíní awa Jisasomí aríge ínímí íá níxíríro píkiánírewíníro ínímí mekaxí nímero ² re rínígíawíxini, "Sfá ayimí ámá níní aiwá imíxáníro epíroyí egíáyimí ayí míxí épímíxamoanígínírí mípíkípa éwanígini." rínígíawíxini.

Apíxí wí omí weríxí wíwayímíjé nánírini.

³ Jisaso ámí aní yofí Betani nání nurí Saimono peyíyí imónagoyá aníjéyo níjwearí aiwá narírná apíxí wí weríxí díjé naní eaaríjé síxí wá —Síxí awá nígwí aga xwé

ronjwáriní. Awá nimeámi nibiri fá nóxayimixiri Jisasomi mñjtyo iwayimóaná ⁴ wa wikí dñj niwiaiwiwo re rinigfawixini, “Í pí nani werixí nigwí xwé ronjpi xwirfá ikixearini? ⁵ Nene werixí api nigwí nani bí neri sñjwiriyí, nigwí K300 seáyi e nimearane áma uyipeaytyo arirá niwirane mñni wipaxtriní.” nñrñiro ími mñxí uraríná ⁶ Jiaso re urñiniginí, “Xe oeni. Pí nani ayá wí urarñjoí? Í nanj niarini. ⁷ Áma uyipeaytí siní seyíné tñni anñj ñweaptrfá enagi nani gini gíná ‘Ayo arirá owianeyí?’ nñrñíná anani arirá wipaxtriní. E neri aiwí nioni seyíné tñni nawini anñj re ñweámfamaní. ⁸ Í ‘Arige nerfíná Jisasomi arirá wimfárfani?’ niyaiwiri xwárpáyo nñtppri enagi nani anñjini xami gí waráyo xópé niárarini. ⁹ Nepa seararñjini. Xwtfá rñri nñrñini ami gimí xwiyfá nioni nani yaytí seainarñjipi wáf nemero nurimerfíná apixí rí nioni werixí dñj nanj eaarñj rñpi niwayimótpi nani eni repiytí wíaná ‘Jisasomi apixí wí e iyí renjiginí?’ yaiwiptrfárfani.” urñiniginí.

Judas mityí urñj nánirini.

¹⁰ Jiasoyá wiepsarñj wo, Isikarioti dñj Judasoyi rñniño apaxfpánñj imónigfá xwéowami Jiaso nani mityí urñinirni nuri niwimeari ¹¹ mityí uráná awa yaytí nero apaxtí mé re urigfawixini, “Nigwí siapanfwiní.” urfagfá Judaso nuri Jiaso xegtpi ñweáage awa anani fá xñrñpñte sñjwí winárñmñrni omi sñjwí winaxfdimñjiginí.

Aiwá Anñnaji Múronjyi nani nigfá nánirini.

¹² Bisfkerfá yist mayt iwamfó narigfíná rñxa anñnajo Judayo sfá ayimi múronj nani dñj mopñri nani sipisipí miá pñkiarfná xegtí wiepsarñjowa Jisasomi re urigfawixini, “Ge nurane aiwá anñnajo neamúronjyi nani rñfá yeaarñjwáptí joxi tñni nawini nantpi rñyamtí yáranfwiní?” urfagfá ¹³ o wiepsarñjyí waúmi nurowárití re urñiniginí, “Jerusaremí nani nuri anñyo áwññmí áma wo iniigtí sixtí nñxñmí warñjagi órórtí ninñronáyí númi úisixini. ¹⁴ Númi nuri anñ o páwíwámi awagwí eni nñpáwiri anñ xiáwomí yarñj re wíisixini, ‘Yearéwapñyariño re rñniginí, “Gí wiepsarñjowa tñni aiwá Anñnajo Neamúronjyi nani nñrñfná anñ awawá gñwámi dání naniréwini?” rñniginí.’ uráná ¹⁵ o anñ awawá seáymí ikwñronñjfwá ikwianjwí nñni rñxa pñranñj imixárññjfwá siwá eainñjoí. E eaiáná awagwí e aiwá none nani rñyamtí éisixini.” urfagi ¹⁶ awau nñpeyari anñpimi nani nuri Jiaso urfñpa xñxení neri aiwá Anñnajo Múronjyi nani rñyamtí egfñsixiní.

¹⁷ Sfápi tñni Jiaso tñni wiepsarñj wé wúkaú sñkwí waú tñni awau aiwá rñyamtí éfñe nani nuro ¹⁸ anñyo nñpáwiro nñjwearo aiwá nññroná Jiaso re urñiniginí, “Nepa seararñjini. Aiwá narñjwá rone woxi nioni nani mityí nurñrñni.” urfagi ¹⁹ awa ayá sipí wíagi wo wo re urayigfawixini, “Nionñmani. Nionñmani.” urayarfná ²⁰ o re urñiniginí, “Wé wúkaú sñkwí waú egfoyfné woxirini. Soyfné nioni tñni múyo eagwianarñjwáone woxirini. ²¹ Woxi xwiyfá Gorñxoyá áma imónññáoní nani rñwamñj nñrñrni eaññjpi tñni xñxení nñrñni. Áma imónññáoní nani mityí urfñoxiytí sfá wñyi joxi majfá rórñfná enagi nani aweytí! Xñnái omí mñxñrñpa neri sñjwiriytí, nanj imónñmñrni enñrini.” urñiniginí.

“Rñpi gí waráriní.” urñj nánirini.

²² Siní aiwá nññroná o bisfkerfá bí nñmeari Gorñxomi api nani yaytí niwimáná kwíkwñrmí neri yanj niwia nurfná re urñiniginí, “Nñrápñpoyí. Rñpi gí waráriní.” nurñmáná ²³ wainí iniigtí kapixtí wá nñmeari Gorñxomi yaytí niwiri awamí mñni wíaná nowaní nñga warfná ²⁴ re urñiniginí, “Wainí rñpiytí gí ragfñrini. Nioni áma nñni nani nñpñkíáná ragtí nioniyá xwtfáyo pwarñjagi nñwññrñfná soyfné re yaiwiptrfárfani, ‘Xwiyfá sñj “Nioni nñperñjipimi dání yeáytí seayimixemeámfárfani.” réorññyí neparini.’ yaiwiptrfárfani. ²⁵ Nepa seararñjini, ‘Nioni iniigtí wainí ámi wí mñni néra núsfáná Gorñxo rñxa xwióxtyo mñmeámí neri seameñweanfe ñweañáná ámi sñj

nimfáriní.’ seararíhíní.” nurírí ²⁶ sonjé bí nírímowa nípeyearo díwé Oripíyo nání ugáfawixíní.

“Pitaoxí ríwé nímorííní.” uríhí náníríní.

²⁷ Jisaso re uríhínigíní, “Ewayé xwíyá nírinírí éáníhí rípi arfá nípoyí, ‘Goríxo sipísipí mearíhómí píkioreawaráná sipísipí níní wíwíní umiamoníhó.’ E nírinírí éáníhípi tíní xixení soyíné wáyé nero nioníní niepísamopíráo. ²⁸ E nerí aiwí nioní Goríxoyá díhí tíní níwíápínímeámáná Garírí píropenístíyo xámí seameámfáriní.” uríhí aiwí ²⁹ Pitaó re uríhínigíní, “Ámá níní siepísamopírí aiwí nioní wí e emíméíní.” uríhí ³⁰ Jisaso re uríhínigíní, “Nepa ríraríhíní. Sfá ríyímí karfkaré síní rfaiwá biaú mírípa enáná jíwaníhoxí biaú bí re rayíríní, ‘Jisaso tíní níkumíxínírí emearíhjá wonímaní.’ biaú bí rayíríní.” uríhí aiwí ³¹ Pitaó arfíki re uríhínigíní, “Wa nioní tíní nawíní níyeapíkirí aiwí nioní wí ‘Jisaso nání majíoníríní.’ rímíméíní.” uraríná wiepísaríhí wíta ení axípi rígfawixíní.

Ojíkwííyo dání Goríxómí ríxíhí uríhí náníríní.

³² Awa ojíkwíí yoé Gesemaniyo nírémore Jisaso wiepísaríhíwamí re uríhínigíní, “Nioní Goríxómí yaríhí wímí nání yímí soyíné re hweápoyí.” nurírí ³³ Pitaómí tíní Jemisómí tíní Jonómí tíní níwirímeámí nuríná ayá sfwé nurorí díhí rfá uxearíhagi ³⁴ re uríhínigíní, “Díhí rfá níxearíhagi nání ríxa nípepaxé niaríní. Soyíné re xwayé naníro hweápoyí.” nurímí ³⁵ jífamíní e onímíápí nurí míhí xwíáyo níkwírorí Goríxómí yaríhí níwiríná imónípaxé enánáyé awa mínípi kí wíaré onímúrípoyínírí Goríxómí re uríhínigíní, ³⁶ “Gf ápe, joxé ananí mepaxé wí mimóníní. Nípiíkianíro yarígfá inígfé yíké yaríhíníhí imóníhí rípi ananí emí nímamoríréíní? Nioní yaríhí nísirí aiwí gf díhí xfdímíméíní. Díxé díhí pí pí yaiwíyé nírixídímííní.” Goríxómí e nurímí ³⁷ níbirí weníhí éyí wíníhínigíní. Awa sa wenágfá níwínírí Pitaómí re uríhínigíní, “Saimonoxí sá ríweníhí? Weníhí nero onímíápí míhweapaxé ríseaimónaríní? ³⁸ Obo níbirí yapé seáíwapyíníhíní. Síhgwé nanírí níhwearo Goríxómí ríxíhí uríhí. Díhí tíní ananí ‘Jisasómí pí pí wímeáyí xfdáníwíní.’ níyaiwíro aiwí segé wará nání ayá nírimíxíníro nání éf seainíhó.” nurímí ³⁹ nurí Goríxómí yaríhí wíhí axípi ámí níwimáná ⁴⁰ ámí níbirí awa wígf síhgwé sípíxípi xí winaríhagi nání sá órówapíhagi níwínírí xwíyá bí muríhí níwínírí ámí Goríxómí yaríhí wímínírí nurí níhweapísáná ⁴¹ níbirí re uríhínigíní, “Síní sá riwoyíné ríweníhí? Kíkíá ríyaríhí? Ríxaríní. Ámá imóníhóoní pasá níáná fwe yarígfáwa fá níxepírí ríxa agwíríní. ⁴² Wíápínímeápoyí. Ríxa owaneyí. Pasá nino ríxa iwo baríní.” uríhínigíní.

Jisasómí pasá umení náníríní.

⁴³ Síní e uraríná re eníhínigíní. Wiepísaríhí wé wúkaú stkwé waú imónígfáwa Judaso apaxípáníhí imónígfá xwéowamí tíní hwe íkaxé éáníhípi mewegfáwamí tíní Judayé mebaóowamí tíní míyé uráná awa wígf ámá iwaní tíní kirá tíní fá xírígfáwamí awí nearo Judaso tíní Jisaso tíhí e nání wírénapáná awa níbíro Jisaso wiepísaríhí wífamí uraríná wímeagfawixíní. ⁴⁴ Jisasómí níwímearoná Judaso óf e nuróná re urífpa, “Nioní pasáníhí numerí omí kíyí nímiaúníríná sfmímajíóníhí re seaiaríhíní, ‘O Jisasoríní.’ Omí soyíné fá níxíríro níméra úpoyí.” Óf e nuróná e urífpa ⁴⁵ ríxa Jisasómí níwímearíná re eníhínigíní. Anwí e nurí “Nearéwapíyaríhíoxíní” nurírí kíyí miaúníhínigíní. ⁴⁶ Kíyí miaúnáná omí mífí nuro fá xírígfawixíní. ⁴⁷ Fá xíraríná ámá Jisasoyá xfo tíní rogí wo kirá areríxíyo wéróníhípi nímixearí ámá Jisasómí fá xírarígfá womí —O apaxípáníhí imóníhí seáyí e imóníhóyá xínáíníhí nímonírí omíhí wíaríhóriní. Omí míhí orómínírí éyí píhí nímoypíkirí arfá míhí níwirípiari mamówaríhínigíní. ⁴⁸ E éáná Jisaso míxé bíáfawamí re uríhínigíní, “Soyíné ámá fwe yarígfáyo fá xíráníro nání míxé nímonímí warígfápa nioní ení fá níxíráníro nání

míxí nimónimí ríbariḡoi? ⁴⁹ Sfá ayí ayimi aḡí rídiyowá yaríḡfiwámi sḡḡáni nimóniri searéwapiyarfná soyfné wí fá mīnīxiraríḡfawixini. Pí nání? Ayí pfné Gorixoyá nioni nání nīrīniri eániḡipi xixeni imónini nání yarḡoi.” urarfná ⁵⁰ wiepīsarḡí nowani omí nīwiepīsamóarimí ugḡfawixini. ⁵¹ Awa nīwiepīsamóarimí úaná niaíwí sīkḡí Jisasomí xḡdarḡí wo rapīrapí apfá weḡini xopīxopí nīrónimí nībiri Jisaso tḡí e axí e rónapána míxí bḡáyí omí fá xīranīro éfáyí ⁵² rapīrapí ú nīpīrīpearimí aikí mayo éf uḡḡinḡini.

Árīwiyimí Jisasomí xwīrīxí umegfá nánirini.

⁵³ Míxí bḡáyí Jisasomí nīmeámí apaxfpánḡí imónḡí seáyí e imónḡo tḡí e nání nuro e wárána apaxfpánḡí imónḡfá xwéowa tḡni Judayí mebáowa tḡni ḡwí ikaxí eániḡipi mewegfáwa tḡni awí eánarfna ⁵⁴ Pitao Jisasomí míxí bḡáyí nīmeáa warfná ná rḡwíyo númí nuri apaxfpánḡí imónḡí seáyí e imónḡoyá ákḡḡayo nīpáwiri porisowa tḡni nḡweámána rḡa imónarfna ⁵⁵ apaxfpánḡí imónḡfá xwéowa tḡni xwīrīxí mearḡfá nowani tḡni awa áma sḡḡwí fḡwí wīnarogfá wí xwiyfá Jisasomí anani nīpīkipaxí imónḡí bī orfpoyiniri nero aiwí Jisasomí pīkipaxí bī mīrarḡḡḡa nīwīnīro ḡweaḡána ⁵⁶ áma obaxí omí nuxekwīmoayiro aiwí axfpini mīrī bī bī nīra nurfná ⁵⁷ áma wí éf nīroro Jisasomini yapí nuxekwīmoro re uríḡfawixini, ⁵⁸ “Nene o re rarḡḡḡí arfá wḡwanḡini, ‘Nioni aḡí rídiyowá yaríḡfá riwá, áma wé tḡni mīrḡfá riwá nīpīneámána sfá wiyáú wiyi órána ámi wiwá, wé tḡni mīmīrīpa egfá wiwá mīrīmḡarini.’ rarḡḡḡí wḡwanḡini.” urarḡḡḡa aiwí ⁵⁹ xwiyfá apí aí axfpini mīrī bī bī nīra warḡḡḡa nīwīnīro ⁶⁰ apaxfpánḡí imónḡí seáyí e imónḡo nīwīápnīmeámí aḡwi e nībiri Jisoyá sḡmí e nīrómána yarḡí re wḡḡinḡini, “Ayí xwiyfá ‘Joxirini.’ rīxekwīmoarḡfáyo xwiyfá joxiyá wí ení mīrīpaxí rīsiarini?” urḡḡḡí aiwí ⁶¹ Jisaso xwiyfá wákwipaxí aiwí kḡkḡmí nimóniri xwiyfá bī murarḡḡḡí apaxfpánḡí imónḡí seáyí e imónḡo yarḡí ámi bī nīwiri re urḡḡḡinḡini, “Joxí niaíwí Gorixoyáoxí, nene yeáyí neayimīxemearfá nání arḡowayá xwḡa piaxfyo dání iwiarogḡirani?” urḡḡḡí ⁶² Jisaso “Nionirini.” nuriri re urḡḡḡinḡini, “Áma imónḡáoni Gorixo eḡí sīxí eániḡoyá wé náúmīnī ḡwearí agwí tḡni weapiri yarḡḡḡí sḡḡwí nanīpīrḡarini.” urḡḡḡí ⁶³ apaxfpánḡí imónḡí seáyí e imónḡo wíkt nīwóniri nīkḡnīmóniri xegí rapīrapí naxerí xwīrīxí mearḡfá wḡami re urḡḡḡinḡini, “Sḡḡwí fḡwí wīnarogfáyí rḡápi nání dḡḡí wí ikwīroaniméwini. ⁶⁴ Xewanḡo Gorixomí rīperirí umeararfna soyfné rīxa arfá wíoi. Dḡḡí soyfnéyá pí ‘Oyaneyí.’ yaiwiarḡoi?” urána awa “Xwiyfá ámi bī rīpaxí mimónḡoi. Rīxa opīkīpoyí.” nīrḡasána ⁶⁵ wa re egḡawixini. Reaḡwí úrīro írīkwí sḡḡwíyo rḡtí nīyárimána iwanḡí earo re urīro, “Wḡa rókiamarḡḡoxini, amīpí inimi éfápi áwanḡí ragoxí, iwanḡí go reariní? Áwanḡí neareí.” urīro néfásána aḡí rídiyowá yaríḡfiwá awí mearoarḡfáwami mīnī wíána awa ení sḡmīmaḡfyo wé upīkákwiayíḡfawixini.

Pitao “O nání majfonirini.” urḡḡí nánirini.

⁶⁶ Pitao, awa aḡfyo inimi Jisasomí xwīrīxí mépero iwanḡí earo yarfná, o mḡde ákḡḡayo inimi ḡweaḡána apīxí apaxfpánḡí imónḡí seáyí e imónḡoyá omḡḡí wīiarḡfá wí nībiri ⁶⁷ Pitao rḡa imónarḡḡḡí nīwīniri sḡḡwí agwí nīwīnārḡḡísána re urḡḡḡinḡini, “Joxí ení Nasaretí dḡḡí Jisaso tḡni emearḡfáyí woxirini.” urḡḡḡí ⁶⁸ Pitao “Oweoi.” nuriri re urḡḡḡinḡini, “Jíxí rarḡḡḡí nání nioni majḡarini.” nurimi nīwerí fḡwiyi tḡḡí e éf roḡána ⁶⁹ apīxí apīyá axí ení nīwerí o e roḡḡḡí nīwīniri áma e rōwapḡfáyí tḡḡí e dání omí árixá nīwiri re urḡḡḡinḡini, “Áma oyí Jisaso tḡni nawini emearḡfá worini.” urḡḡḡí aiwí ⁷⁰ o “Oweoi. Nionmani.” nuriri roḡána ámi rḡwíyo áma e rōwapḡfáyí re urḡḡḡawixini, “Neparini. Joxí awa tḡni emearḡḡoxirini. Joxí Gariri pīropenīsfyo dḡḡoxí eḡḡí nání Jisaso tḡni emearḡḡoxirini.” urḡḡḡa aiwí ⁷¹ Pitao sīpí ikaxí nīriri xwḡa e dání re urḡḡḡinḡini, “Áma soyfné rarḡḡfó nání majfonirini.” rīxa urána re

enjinigini. ⁷² Karfkarf rfaiwá ámi bí r'fagi arfá n'wirí Jisaso "Sfá riyimi karfkarf siní rfaiwá biaú m'ripa enáná joxi 'Jisaso nání nioní majfonirini.' biaú bí rayirini." ur'fipi nání d'ijí n'winirí yapf ur'fifyf nání ayá sipí wíagi jwá enjinigini.

15

Jisasomi Pairato t'ijí e wárigfá nánirini.

¹ Wfá mónijfmi apaxfpanijf imónigfá xwéowa t'ini Judayf mebaowa t'ini jwá ikaxf eánijfipi mewegfáwa t'ini awa Judayf xwirixf mearigfá n'ini t'ini awí neánitro xwiyfá nimixárimáná Jisasomi gwá n'iyiro nimeámi nuro émáfyá gapimanf Pairatoyi rinijomi m'ini wíáná ² o Jisasomi yarijf re winijigini, "Judayfyá mixf ináyoxt'raní?" Yarijf e wíagi Jisaso "Ayf joxi rarijini." uráná ³ apaxfpanijf imónigfá xwéowa omí símf t'ini uxekwímoarfná ⁴ Pairato ámi Jisasomi yarijf re winijigini, "Xwiyfá joxiyá wíniwíapf'ni meari m'ripaxf r'isariini? Ayf xwiyfá 'Joxini.' r'ixekwímoarigfáyf onimíapí n'itro m'iyar'ijoi." ur'fagi aiwi ⁵ Jisaso xwiyfá wákwipaxf aiwi ámi p'né bí m'ir'fagi nání Pairato d'ijí ududf n'iwiga unijigini.

Pairato Jisasomi níkweari wáriminirí enjipi nánirini.

⁶ Sfá An'fnajo Judayo Múronjyi imónijáná xwiogwá ayf ayo Judayf nuro wigf gwá jweagfá wo nání émáyf gapimanomí yarijf wíáná o ayf nioní nání yayf onípoyinirí nimixeari uwáriagf'irini. ⁷ Iná áma wo Barabaso yi rinijoi —O áma wa t'ini n'wiápf'ni mearo "Wauyowami mixf ox'fowáraneyi." n'it'itro awa t'ini mixf niniróná o áma womí p'kiagi émáyf omí t'ini áma xfo t'ini n'itro mixf egfáwami t'ini gwá yíagfá nání o iná k'irapuf anjyo jweanorini. ⁸ O nání ox'f ap'ixf n'ini aiwá apí nání awí eánigfáyf émáyf gapimanf Pairatomí nuro yarijf re wigfawixini, "Xwiogwá ayf ayo negf áma gwá jweagfá wo neaiapagfpa ámi wo neaiapiréini?" ur'fagfá ⁹⁻¹⁰ Pairato "Apaxfpanijf imónigfá xwéowa Jisasomi sipí d'ijí n'iwaiwiro nání gwá n'iyiro nimeámi n'itro niapáoi." n'iyawirí re unijigini, "Segf mixf ináyf Jisaso yi rinijoi seawáriminiréini?" ur'fagi aiwi ¹¹ apaxfpanijf imónigfá xwéowa wfá mónijfmi áma aiwá apí nání epfroyf egfáyo re rináriméfá nání "Jisaso pí enijoi! O nání yarijf m'iwipani. Barabaso nání yarijf wípoyi." rináriméfá enagi nání ¹² ayf Pairatomí re ur'igfawixini, "Barabaso neawárii." ur'fagfá Pairato re unijigini, "Judayfnéyá mixf ináyf ur'igfomí pí emf'ini?" ur'fagi ¹³ ayf x'ixewiámf re ur'igfawixini, "Íkfáyo yekwíroárei." ur'fagfá ¹⁴ Pairato re unijigini, "Pí f'wí éf nání e emf'ini?" ur'fagi aiwi awa x'ixewiámf nura nuro "Íkfáyo yekwíroárei." urayar'ijagfá ¹⁵ Pairato ayo oyapemixim'irini nerí re enjinigini. Barabaso nimeámi nuwárimáná xegf porisowa Jisasomi iwanj xaiwí nimepéfasáná enáná awami re unijigini, "Omí nimeámi nuro íkfáyo yekwíroárfpoyi." unijigini.

Omí r'iperirí umearitro íkfáyo yekwíroáritro egfá nánirini.

¹⁶ Porisowa Jisasomi nimeámi gapimanoyá aniwámi —Anj yo'f ayf P'itretoriumyi rinijiwámirini. Anj iwámi n'ipáwiro wauyf porisf nowamini "Eini." nuritro "Omí r'iperirí omépeaneyi." n'it'itro re egfawixini. ¹⁷ Rap'irapf ayfá rijf wú mixf ináyf yinarigfá wú nimeáro omí nuyitro óp'iyá en'ijijf imónijf w'irí níkf'kiyimáná mixf ináyf am'inajw'it'ijf imónijf m'ij'iyó d'íkinarigfápa m'ij'iyó xaiwí ud'íkiáritro nemáná ¹⁸ mixf ináyf'yo yayf wiarigfápa r'iperirí n'iwiro re urayigfawixini, "Judayfyá mixf ináyoxt'raní." nurayirfná ¹⁹ wegwfá t'ini m'ij'iyó iwanj earo reanjwí úritro xómijf n'iyikwiro m'ijf xw'áyo íkwíroro nero ²⁰ r'ixa r'iperirí numepéfasáná rap'irapf ayfá rijú n'iwitro ámi xegú nuyitro íkfáyo yekwíroáranitro nání nimeára nuro ²¹ of e nurfná áma obaxf pwarigfá womí xegf yo'f Saimonoyi —O anj yo'f Sairini dájorini. Xewaxo yo'f Arek'isadaorini. Xexir'imeáo yo'f Rupasorini. Omí porisowa fá n'ixero "Jisaso nání íkfá yoxáf r'ipá nimeámi wuii." nuritro ²² Jisasomi nimeára nuro d'fwf bí

Gorigota riniñipimi —Yoí m'k'í ayí áamá m'ñj' gixweá nánirini. D'wí apimi n'rémoro ²³ áamá wa Jisaso r'niñj' b' m'wini'pa oeniri marisintá murfyi riniñj' b' iniñg' wainíyo niwayimori m'ini wianiro yar'ñag'fa aí o muráp' "Oweoi." uráná ²⁴ porisowa omi ík'fáyo niyekwiroá'ro xeg' rap'rap' yan' menan'ro sárúyo dán' "None go meanir'feniñoi?" niriñ'ro sárú eg'fawixini.

²⁵ Jisasomi 9:00 a.m. imónaná r'ixa sogw' xaiw' anar'na ík'fáyo niyekwiroá'ro ²⁶ áamá n'ni "O íw' r'ipi éf' nán' r'ip'kiar'ñoi?" oyaiw'poyiniri ík'fá wára nimearo "Judayíya m'ix' ináyorini." niri'ro r'fwam'ñj' e nearo ík'fáyo seáy' e n'p'rauro ²⁷ áamá áamá am'pí íw' p'kiorápar'g'íwaú eni Jisaso t'ñj' e mid'midán' niyekwiroá'ro nán' ²⁸ r'fwam'ñj' en'ina B'kwíyo niriñ'ri eániñj' r'ipi, "O íw' yar'ig'fá t'ni nawini kum'ix'g'fárini." riniñj'p' xixeni imóniñ'inigini.

²⁹ Áamá Jisasomi m'ini m'ini n'imúroayiro ikay'w' numear'ro pay' niwian'roná m'ñj' kir'k'ir' nimeayiro re rig'fawixini, "Re r'ñox'irani? 'Ni'wan'ñoni an' r'idiyowá yar'ig'fáwa n'p'near' g' ni'wini' s'fá w'yaú w'yimi ámi m'ir'm'fárini.' r'ñox' ³⁰ en' neáni'ri j'iwaniñox' en' niyoá'rimi wep'nei." urayar'na ³¹ apax'pániñj' imónig'fá xwéowa t'ni ñw' ikax' eániñj'p' meweg'fáwa t'ni eni ikay'w' numear'ro re rig'fawixini, "O en' neáni'ri áamáyo ar'rá wiago aí xewan'ño ar'rá min'pax'f'rini. ³² Áamá yeáy' neayim'ixemean'fa nán' ar'owayá xw'fá piax'íyo dán' iwiaron'j' ro Isirerene'yá m'ix' ináy' riniñj' roy' ík'fáyo seáy' e dán' niyoá'rinim' wep'nf'agi s'ñw' niwini'ranénáy', d'ñj' wik'w'roan'wini." rar'na áamá Jisaso t'ñj' e mid'midán' yekwiroá'rig'fáwaú eni omi ikay'w' ax'p' umear'g'f'isixini.

Jisaso peñ' nánirini.

³³ Ay' e néra núfasaná en'aná r'ixa 12:00 ikwawed' imónaná re en'ñigini. An' n'im'ini s'fá niyiná'ri' s'fá niyiná'riñ'saná s'fá t'ni 3:00 dán' ámi w'fá okiána re en'ñigini. ³⁴ Jisaso r'faiwá en' t'ni niri'ri xeg' Xib'ruy' p'ne t'ni re r'ñiñigini, "Eroi, Eroi, rama sabakitani?" niri'ri aga p'ne "G'f' Gor'ixox'ini! G'f' Gor'ixox'ini, pí nán' emi nimó'ini?" urar'ig'fápa Xib'ruy' p'ne t'ni e r'fagi ³⁵ áamá e rówap'ig'fá wa ar'fá niwiro re rig'fawixini, "Ail! R'ixa Gor'ixoyá w'fá rókiamoag' m'pé an'nam' peyiño Irajao nán' r'faiwá rar'ini." niri'ro ³⁶ áamá wo ír'kw' nimear' iniñg' wain' niá' yar'ñj'pimi ig'fá near' weg'fá wá t'ni ay'ñw' nik'roá'rimáná weg'fáwám' n'imax'ir'imáná o b' niri'ri s'ñj' oeniri nán' seáy' émi niwim'ixán'ri re r'ñiñigini, "Irajao omi ík'fá t'ni en' on'ñj' niyoar' nimeám' wep'f'ini an'nam' dán' weap'ni'feniñoi?" r'fagi ³⁷ Jisaso r'faiwá ámi b' en' t'ni niri'mo d'ñj' niyám'iga uñ'ñigini. ³⁸ D'ñj' niyám'iga úaná rap'rap' sepiá an' r'idiyowá yar'ig'fáwa awawá ñw'fá t'ñj'm'ini epanjoá'riñ'ñu áwini e axowá'riñ'ñigini.

³⁹ Porisowayá seáy' e imóniño Jisaso n'pear'na s'm'mañ'm'ini n'rori Jisaso péagi niwini'f'na d'ñj' niyám'iga e úag' niwini'ri re r'ñiñigini, "Áamá roy' nepar'ini. Gor'ixomi xewaxor'ini." r'ñiñigini.

⁴⁰ Ap'ix' wíwa eni Jisaso péaná ná j'fam' n'rómáná s'ñw' w'inarog'fíwa wig' yo' r'war'ini. Mariaí —Í an' yo' Magidara dán'irini. Í t'ni ap'ix' Mariaíy' riniñj' ámi wí —Í Jemiso onaxomi t'ni Josesomi t'ni x'ná'irini. Í t'ni ámi wí Saromíy' riniñj' t'ni'riñ'ni. ⁴¹ Íwa Jisaso Gariri p'ropen'is'yo emear'na númi nuro ar'rá wig'fíwar'ini. Ámi obax' wíwa eni o t'ni Gariri dán' Jerusarem' an'íyo nán' big'fíwa Jisasomi p'kiar'na j'fam' dán' s'ñw' w'niñg'fawixini.

Jisasomi xw'fá weyá'ig'fá nánirini.

⁴² R'ixa s'fápi t'ni s'fá ayi Sabar'fá nán' am'pí píran'ñj' im'ixárar'ig'fáyimi ⁴³ Aramatia dán' Josepo —O Juday' meba seáy' e imónig'fá wor'ini. O Gor'ixo xwiox'íyo m'iméám' neri píran'ñj' umeñwean'fa nán' d'ñj' nik'kayori wen'ñj' neri ñweañor'ini. O mas'is'fá m'wí d'ñj' six' níni'ni émay' gap'man' Pairato t'ñj' e nán' nuri éf' n'rómáná Jisaso piyo nán' "Anani omeám'ini?" nuri'ri yar'ñj' wíaná ⁴⁴ Pairato Jisaso r'ixa r'fá péñ'ñigini

Gí yoíyo dání áamá imító díní xixéroaríníyo mîxí umáinowáíro píné áamá wíyá majíá aiwí Goríxoyá díníyo dání wigí pínéyo dání uríro ¹⁸ sidííyo íá nítamíxínírná sidíní níworí aiwí mípé ero iniígí ayáí inínípi nínrí aiwí mípé ero áamá simíxíyo wé seáyí e níkwíáíro naní imíxíro epííáírní.” urínínigíní.

Jiaso ańnamí nání peyíní nánírní.

¹⁹ E nurímí Jiaso Goríxoyá díní tńí ańnamí nání nípeyírná ámí o tńí xixení nímonírní nání wé náúmíní éí ńweanínigíní. Éí ńweanáná ²⁰ awa nuro Jiasoyá xwíyíá amí amí nurímeróná áamá “Nepa neararíní.” yaiwípírní nání emímí ení Ámíná Goríxoyá díní tńí níwíwapíya wagíáírní.

XWiyá yáy neainarínj Ruko eanjíríní.

Ríwamínj rípi “Xwiyá yáy neainpaxí Ruko eanjíríyí” rínínjíríní. O Jisaso wiepísagíyí womani. Judayí eni womani. Émáyí dokítá woríní. O Poro tñní Sairaso tñní émáyí anjío wáf nurímeríná wirímeárogíloríní. O gí ámáyí eni amípi Jisaso uréwapíyirí erí enjírí nání píranínj níjía nimóníro dínj wíkwírófríxínírí ríwamínj rípi eanjíríní. Xewanínjo Jisaso emearíná síjwí mívínínjo enagí nání wiepísínjowamí yarínj wirí bíkwí Jisaso enjírí njwirárínínjío íá rorí nemáná eanjíríní. Ríwamínj ámi bí “Wáf wurímeiarígíáwa egíáríní.” rínínjírí eni nírírí eanjíríní.

¹⁻² Ámá obaxí amípi Jisaso xínáí xírínje dání nene tíjé e imónínjírí nání “Ríwamínj oeaaneyí.” níyaiwiro ámá iwamíó dání Jisasomí síjwí wíníro aríá wiro egíáyí wáf nemeríná “Jisaso e enjíríní. E enjíríní.” nura úfápi ríwamínj eágíá aiwí ³ nioní eni “Gí ámináoxí Tiopirasoxí xixení níjía imónírí nání ríwamínj awa xámi eagíápi nioní íá nírórí síjwí wínagíáyo yarínj níwia nurí e nemáná píranínj dínj nehwíperi ríwamínj nearí joxí nání wíowárenapímíní.” E neríná nanjíríní.” nimónaríní. ⁴ Ayí rípi nání yarínjíní. Joxí íá nírórí amípi rírewapíyigíápi aga xixení níjía imónírí nání yarínjíní.

Anjínají wo “Irisabetí Jonoyí rínínjo xírínfáríní.” urínj náníríní.

⁵ Enjíná Judayí míxí ináyí Xerotoyí rínínjo meñweanjáná ámá apaxípánínj imónígíá wo, Sekaraiaoyí rínínjo njweanjíríní. O xegí ámáyí Abaijaoyáríní. O xegí ámáyí enjíná dání Goríxoyá apaxípánínj imónígíáyíríní. Sekaraiao xegí apíxí yoí Irisabetíríní. Í xegí ámáyí aríto Eronoyáyíríní. Í xegí ámáyí eni apaxípánínj imónígíáyíríní. ⁶ Ayaú Goríxoyá síjwíyo dání wé rónínj éri Goríxo njwí ikaxí rírí sekaxí rírí enjío mívíakí éri neri aí ⁷ Irisabetí rípaíwí enj enagí nání niaíwí mayíyáú e néra nuri ríxa xweyanj apianj imónígííríní. ⁸ O xegí ámáyí Abaijai rínígíáyí Goríxo nání rídíyowá yarígíwámí rídíyowá nero wígí yarígíápa yaríná xíto tñní eni nawíní nero ⁹ wígí neríná yarígíápa “None gímíní go ‘Njwíáxíní.’ rínínjwámí páwinírífenínjoi?” níyaiwiro yarígíápa e nero Sekaraiao Goríxo nání rídíyowá yarígíwámí awawá Goríxoyá tíjé e “Njwíáxíní.” rínínje nípáwirí ríá awí dínj eanjírírí nání oikéanírí rípeááná ¹⁰ oxí apíxí bfaníríwámíní rówapígíáyí Goríxomí ríxínj uraríná o awawá Goríxoyá tíjé e nípáwirí Goríxo nání ríá awí dínj eanjírírí níkearíná ¹¹ wenínj éfíyí wínínjínigíní. Anjínají wo ríá síjwíríá wé náúmíní peyarínjímí dání síjwí nanírí yarínje aí gínánínj níbírí rónapínjagi síjwí níwínírí ¹² ófí nerí wáyí ikárínaríná ¹³ anjínajo re urínjínigíní, “Sekaraiaoxíní, wáyí mikárínipaní. Díxí niaíwí nání yarínj wífpí Goríxo ríxa aríá síní. Díxí apíxí niaíwí oxí wo ríxíríyáná joxí yoí Jonoyí wífríríxíní. ¹⁴ Omí níxíráná joxí seáyí e nimónírí yáy yaríná oxí apíxí obaxí eni yáy epíríáríní. ¹⁵ O Goríxoyá síjwíyo dání ámá áminá enj eánínjónínj imónínfáríní. O inígí wainí mínípa éri papíkí yarígíáyí mínípa éri enfáríní. O síní xegí xínáiyá agwíyo enjáná Goríxoyá kwíyí ukíkayonfáríní. ¹⁶ O segí ámá Isíreríyo uráná obaxí aríá níwiro íwí yarígíápi ríwíminí nímamoro Goríxo wígí Ámináomí ámi xfdípírfáríní. ¹⁷ Díxí íwo kwíyí Goríxoyápi xegí wíá rókiamoagí Iraijaomí ukíkayonjáná enj neánírí yagípínínj Jono axípínínj e éri rírí enfáríní. Xewaxowa tñní xanowa tñní píyíá wíríníro ámá uyíní yarígíáyí ríwíminí nímamoro wé rónínj imóníro éfríxínírí Jono Goríxoyá Ámináomí xámi umeanfáríní. Díxí Isíreríyí e ero Goríxoyá Ámináomí yeáyí wuríníro epírí nání oimónírí xámi umeanfáríní.” urfági ¹⁸ Sekaraiao anjínajomí re urínjínigíní, “Aríge nerí nioní níjía imónímí níraríníní? Nioní ríxa xweyanjíníríní. Gí apíxí eni ríxa apianjíríní.” urfági ¹⁹ anjínajo ámi nurírí re urínjínigíní, “Gí yoí Gebíríeroníríní. Goríxoyá símímanj e roarínjóníríní.

Gorixo nioní xwiyfá yayf seainipaxf apí áwanf uriniri nrowárenapíhoi. ²⁰ Amípi nioní xámí rirfáyf nimóniríná nimóninfáriní. E nerí aiwí xwiyfá nioní rirfáyf joxí ‘Nepariní.’ niyaiwiri dñf mtkwíroarínagi nání joxí ámí xwiyfá bí mirípa imóniri manf pfróniri erí ei. Xámí nioní rirfáyf nimóniríná íná ámí xwiyfá rirfá nányí.” nuriri siní e nura warfná ²¹ oxí apíxf Sekaraiao nání weníñf nero wáf e rogáfáyf ayá wí sfá órinínagi nání ududf nero “Sekaraiao pí rfa yaríní?” niyaiwiro ²² o nipeyeáaná xwiyfá murípaxf imónínagi niwínro “Goríxoyá awawá tñf e nerfná oríná bí rfa winígoi?” yaiwiarfná o “Xwiyfá arige rimfíní?” niyaiwiri xegf manf nípfróniri nání wé árixá néra unínigíní. ²³ Sekaraiao anf Goríxo nání rídiyowá yarígtiwámí xegf omíñf yarínípi yoparípi nemí xegf anf e nání yoanínigíní.

²⁴ O anf e nání niyoari xiepímí niwímeari niñweagfísaná re enínigíní. Irisabetí niaíwí agwf nerí anfyo ínimí pfní ñweanáná emá wé wú múróaná ²⁵ í re ríñínigíní, “Goríxo ayá nínirímíxiri dñf níkkayonagí nání níiní agwf enáriní. Níiní ámayá síñwíyo dání ayá ninariñfpi Goríxo yokwarímí niñfíní.” ríñínigíní.

Mariaímí “Jisasoyí ríníño xirírfáriní.” uríñf nániríní.

²⁶⁻²⁷ Goríxo, Irisabetí niaíwí agwf nerí emá wé wfúmí dánf wo ríxa enáná o anfnajf xegf yoí Gebírieromí apíxf wí ñweañe nání —Í xegf yoí Mariaíyí ríníñfíní. Gariri píropenisfyo anf yoí Nasaretíyo ñweaníní. Í ñweañe nání uowaríníñigíní. Í apíxf apíyái siní oxí tñf memearíníñí. Í ámá wo xegf yoí Josepoyí ríníño —O míxí ináyf Depitoyá fwiárfawé woríní. O xegf meámínirí nání yaríníñí. ²⁸ Goríxo anfnajo í tñf e nání uowaráná o nurí ímí re urémeanínigíní, “Apíxf ríxí apániríní. Goríxo dñf síxí ríyiri dñf ríkkayori siní.” urfagi ²⁹ Mariaí arfá e niwiri ududf níkarínirí dñf re nípkíga unínigíní, “O pí nání rfa nírariní?” yaiwiarfná ³⁰ anfnajo re uríníñigíní, “Mariae, wáyf mepaní. Goríxo jíxí dñf síxí ríyini. ³¹ Arfá ei. Jíxí niaíwí agwf nerí niaíwí oxí wo níxirínfáyf yoí Jisasoyí wírfáriní. ³²⁻³³ O Ámínáo nimónirí ámá niyoní seáyí e múróninírfáriní. Ayf o nání re ríprfáriní, ‘Niaíwí Goríxo anf seáyí émí ñweanoyáoríní.’ ríprfáriní. Xiáwo Depito ámá Isíreríyí nfní yeáyf urfnayagfápa díxí niaíwo ení Goríxoyá dñf tñf e nimónirí fwiárfawé Jekopoyáyo aníñf miní umeñweanfáriní. O míxí ináyo yapí nimónirí ámá xwioxíyo mímeámí nerí numeñwearfná wí nípiéronfámaní. Aníñf umeñweanfáriní.” urfagi ³⁴ Mariaí anfnajomí re uríníñigíní, “Níiní siní oxí womí mímeáníñáyo joxí nírfíyí aríre nerí emfárfáni?” urfagi ³⁵ anfnajo ámí nuriri re uríníñigíní, “Kwíyí Goríxoyápi jíxí tfámíní bíri enf eáníñf Goríxo seáyí émí ñweanoyápi jíxí ríkkayori sínfá enagi nání niaíwí jíxí xirfoyf nání ‘Ñwfáoríní.’ ríro ‘Niaíwí Goríxoyáoríní.’ ríro epírfáriní.” nuriri ³⁶ re uríníñigíní, “Arfá ei. Díxí rírówái Irisabetí ríxa apianjí aí niaíwí oxí wo agwf ení. ‘Oxí roníxiríní.’ urarígtí aiwí agwf ríxa agwf tñf enáná emá wé wfúmí dánf wo imóniní. ³⁷ Amípi wí Goríxo mimíxípa epaxf wí meníní.” urfagi ³⁸ Mariaí re uríníñigíní, “Xewaníní Goríxoyá xínáíníñf imónínáíní omí dñf níwíkwírorí yaríní. Joxí nírfíyí ananí nímixínigíní.” uráná anfnajo ímí pfní níwíarímí unínigíní.

Mariaí Goríxomí seáyí e umeñf nániríní.

³⁹ Mariaí, anfnajo e nurárimí úaná, í níwíapfnímeámí anfní niyiri dfwfní ene Judia píropenisfyo anf bimí nání nurí ⁴⁰ níremorfná Sekaraiaoyá anfyo nípawiri xírówái Irisabetímí yayf wíaná ⁴¹ í arfá niwírná re enínigíní. Niaíwí agwf eno xíxoyfmí wiri kwíyí Goríxoyápi xfímí ukíayori wíagi ⁴² pfné enf tñf nuriri re uríníñigíní, “Apíxf niyoní nání Goríxo jíxíní píraníñf simíxíñfíní. Díxí niaíwí agwf enomí ení píraníñf wímíxiri eníñí.” nuriri ⁴³ yayf numerí re uríníñigíní, “Gf Ámínáomí xínáíxí imóniríxí, aríre nerí níiní tfámíní bífní?” nuriri ⁴⁴ áwanf re uríníñigíní, “Aí, jíxí yayf níaná arfá nísirfná gf niaíwí agwfíyo íníño yayf nerí xíxoyfmí níagf nání ríraríníñí.

⁴⁵ Jíxí xwíyá Goríxoyá rírínjépi díjé níkwírorí ‘O nírfíyí nepa nimónínfáriní.’ yaiwirí éf éjagí nání xewanínjéxí yayí sínfwínigíní.” uráná ⁴⁶ Mariaí re rínjínigíní, “Gí xwioxíyo dání re yaiwiarínjíní, ‘Ámínáomí seáyí e oumemíní.’ yaiwiarínjíní. ⁴⁷ Goríxo, nííní yeáyí neayímíxemeanfo nání aga yayí seáyímí dání ninaríní. ⁴⁸ Nííní o xegí xínáínínjé nímonírí omínjé wíarínjíní aiwí o díjé níkkayonjo éjagí nání nííní yayí ninaríní. Ámá agwí ríná nweagfáyí nííní seáyí e nímero ríwíyo nweapírfáyí ení seáyí e nímero nerfíná re ríprírfáriní, ‘Goríxo ímí píráínjé wímíxínjériní.’ ríprírfáriní. ⁴⁹ Goríxo, éjé síxí eáníjo sanjé onímíá mínírápínjoríní. Goríxo nwfáo nerínjéyo dání wé rónínjoríní. ⁵⁰ Ámá gíní gíná nweagfáyí xfóomí wáyí níwíro símanjwíyónínjé ínímí wurfínfáyo wá wíanarínjoríní. ⁵¹ O éjé neánírí wíyo arírá wíemerí wíyo xopíráf wíemerí nerfíná ámá díjé fwf nání níkkayorí ero weyí meníro yarígfáyí dowiakínírí ⁵² míxí ínáyí seáyí émí imónígfáwamí mamówárírí ámá sípípiamí seáyí e wímíxírí nerí ⁵³ ámá agwíní yarígfáyo aiwá nanjé níníro agwí ímí uyíní wímíxíyírí nerí ámá amípí múronígfáyo anípá urowárapírí éjoríní. ⁵⁴ Amípí nígf arfowayá símímanjéyo urínjéyí díjé yákiá mímó anínjé díjé morí xegí omínjé wíarínjéwaéne Isírerene arírá neairí éjoríní. ⁵⁵ O arfo Ebírífamo nání díjé nímorí nání omí tfní xegí fwiárfawé nenení tfní ayá anínjé nínearímíxa unfáriní.” Mariaí e níra unjínigíní. ⁵⁶ Irisabetí tfní níjéwéanísáná ríxa emá wáú wo múróáná ámí xegí anjé e nání unjínigíní.

Jonómí xírínjé náníríní.

⁵⁷ Irisabetí ríxa níáíwí xírímínírí imónínjáná níáíwí sínjwí níwanírí oxí wo xírínjínigíní. ⁵⁸ Oxí wo xíráná í xegí úríxímeá tfní ámá anjé ayo dánjéyí tfní arfá re wígfawíxíní, “Irisabetímí Goríxo ayá urímíxífagí nání níáíwí wo xírínjé.” Arfá e níwíro í tfní yayí seáyímí dání yarfná ⁵⁹ ríxa sfá wé wfúmí dánjé wáú wo imónáná ayí níáíwí iyí sfmí sfó wákwíaníro níbíro yof axípi xano wfírínjépi Sekaraiaoyí wfíraníro nání yarfná ⁶⁰ xínáí “Oweoi!” nurírí re urínjínigíní, “Nene ámí yof axípi Sekaraiaoyí wfírípaxí meníní. Jonoyí owíraneyí.” urfagí ⁶¹ ayí re urígfawíxíní, “Díxí oxoyá xoayowa aí wo yof ‘Jonoyí ríwírfíníní? Oweoi.’” nuríro ⁶² xano arfá ení pírfónínjagí nání wé áríxá níwíro wé tfní yarínjé re wígfawíxíní, “Joxí yof gípi ‘Owírfímíní.’ yaiwiarínjíní?” urfagí ⁶³ Sekaraiao píraiporfá nání áríxá wíagí umealáná o rfwamínjé re éanjínigíní, “Xegí yof Jonoríní.” e eáagí ayí ududí nero Jonoyí wírfíyí “Pí nání ríá wfíraríní?” yaiwiarfná re énjínigíní. ⁶⁴ Ámí Goríxoyá díjé tfní manjé nexoarí xwíyá rípxá nímonírí Goríxomí seáyí e numerí yarfná ⁶⁵ ámá anjé ayo dánjéyí ududí néra nuro anjé níyoní Judia píropenísí dfwí mínjéyo amí gímí nweagfá pfné “Irisabetí níáíwí xíráná xano Sekaraiao manjé pírfónínjé manjé exoanjoí.” ríagí arfá níwíro ⁶⁶ díjé aumaúmí níníro Goríxo Jonómí díjé ukíkayonjagí níwíníro re rínígfawíxíní, “Níáíwí o rfwéná pí pí ámá imónínfárfání?” rínígfawíxíní.

Sekaraiao wfá rókíamoarínjé wo yapí rínjé náníríní.

⁶⁷ Xano Sekaraiaomí kwíyí Goríxoyápi ukíkayonjáná o wfá rókíamorígfá wónínjé nímonírí Jisaso nání re rínjínigíní, ⁶⁸ “Isírereneyá Ámíná Goríxomí seáyí e oumeaneyí. O xegí ámaéne arírá neairí yeáyí neayímíxemearí níneairfná ⁶⁹ nene yeáyí neayímíxemeanfa nání éjé eánínjé wo iwíaronjoí. O xfóyá xínáínínjé nímonírí omínjé wíagí Depitoyá fwiárfawé woríní. ⁷⁰ Éjíná o nání Goríxoyá wfá rókíamoagfáwa xwíyá Goríxo rínjé níwúríyíríná negí arfowamí re urígfawíxíní, ⁷¹ ‘Ámá nene míxí neaiarígfáyí nání éf neamínírí wíkf tfní neaiarígfáyí nání éf neamínírí enfáriní.’ urígfawíxíní. ⁷² Goríxo negí arfowamí re urínjínigíní, ‘Nioní wá níseawíanírí xwíyá símímanjéyo dání “Nemfáriní.” níírí réoárínjéyí sfmí e níttínírí níseaiímífáriní.’ nurírí ⁷³⁻⁷⁴ negí arfo íríjo Ebírífamomí sfnjá tfní e dání re urínjínigíní, ‘Míxí seaianíro yarígfáyo aiwí éf seamínímífáriní.’ urínjínigíní. Míxí neaianíro yarígfáyí emí neamamóáná nene ámí wáyí wí mé amípí o njwí

ikaxí neariñyí nixádirane niñwearane ⁷⁵ sini siñí niñwearína wé róniñí imónirane saníñí imónirane nerane píraníñí xídaníwáriní.” Sekaraiao e níríísáná ⁷⁶ xewaxo Jono sini píomi re umeariñiniginí, “Niaíwoxiní, ayí re rirípírfáriní, ‘Goríxo seáyi e ñweañoyá wíá rókiamoariñoxiríní.’ rirípírfáriní. Joxí Ámináomi óf niñwimoiri xámi umearíáriní. ⁷⁷ Joxí óf niñwimoiriñá xegí ámayo re urayiríáriní, ‘Seyíné íwí yarigíáyí ríwíminí niñmamoro éaná Goríxo segí íwí yarigíáyí yokwarimí niñseaiiri “Anani éini.” seariníáriní.’ urayiríáriní.” Sekaraiao e níríri ámi ⁷⁸⁻⁷⁹ re riñiniginí, “Goríxo wá neaomixiri ayá neawianiri neaiariñorini. O nene nani añínamí dani sogwí wíá ókiariñíniñí wíá neaókiénapiñíáriní. O nene sía yiniñími ñweañwaéne áma niñpeaniri yariñwaéne óf saníñíyimi neawáriní nani nene niñeaméra niñeauri wíá neaómixiyiníáriní.” Sekaraiao e riñiniginí.

⁸⁰ Niaíwí Jono xwé nerína xegí diñí ení ríxa eñí neániri diñí síxí níga nurína áma diñí meañí e niñweañíísáná xegí Isíreríyo xewaniño siñáni wimóniñiniginí.

2

Jisasomí xiriñí nánirini.

¹ Jonomí ríxa nixárimáná eñána Romiyí mixí ináyí Sisa Ogastasoysi riníño oyá ñwí ikaxí bí re riñirini, “Áma xwíá nírímíni ñweagíáyí wigí xiáwo íríñowayá añí e nani numiróná gí gapímanowami yoí ñwirárrírixini.” riñirini. ² Yoí ñwirárrigíáyí e dani iwamíto ñwirárrigíáriní. Yoí iwamíto ñwirárrigíáriná gapímaní xegí yoí Sairiniaso ínañorini. O Siria píropenisíyo meñweañorini. ³ E riñí eñagi nani áma níni gapímanowami yoí ñwirárrípiñí nani wigí xiáwowayá añí e nani numiróná ⁴⁻⁵ áma wo, xegí yoí Josepoyí riníño —O mixí ináyí Depitoyá íwiárfawé worini. O xiepi sini xíomi mímeániñí —Í xegí yoí Mariaírini. Sini mímeániñí aiwí niaíwí agwí eñirini. Í tíni nawíni Gariri píropenisíyo añí yoí Nasareti ñweagíe dani niñweri Judia píropenisíyo o xegí xiáwo íríñoyá añí e Betirexemiysi riníñe nírémori ⁶ e niñwearína í niaíwí agwí ríxa yóf neri ⁷ niaíwí oxí xámi iwamíto xiriño o xiriñiniginí. Nixárimáná rapirapí tíni xopíxopí nírori añí áma mídani níbiro wéfríxiniñí míriníñiwá ríxa níréronagíta nani burímákau aiwá naríñe bokisí wámi ínimí sá wíráriníñiniginí.

⁸ Añí api tíñí e áma wa sipísipí awí mearoariñí wa áríwiyimi amíyo wigí sipísipí ará wíwákwíní yariñe awí mearonána re eñiniginí. ⁹ Añíñají Goríxoyá wo wigí símimaniñí tíñími dani siñáni rónapána awa rogíe mídimídani Goríxoyá wíá ókímíxána awa óf níkaríníro yarína ¹⁰ añíñajo re uríñiniginí, “Wáyí mepani. Xwiyá nañí áma níni diñí yayí winípaxí bí soyíné tíñí e nani nímeami baríñini. ¹¹ Xwiyá nioni nímeami baríñapi rípiñini. Agwí rína añí mixí ináyí Depito xwé iwaronípiñi apíxí wí niaíwí seyíné yeáyí seayimíxemeaníto xiriño. O Kiraisoyí rarigíforini. Yeáyí neayimíxemeaníta nani aríowayá xwíá piaxíyo dani iwaroníoyí rarigíforini. Ámináorini. ¹² Soyíné nuro niaíwí xíríto rapirapí níxopenimáná burímákau aiwá narigíami dani bokisíyo sá wíráriníñagi níwinirína ‘Oríani?’ yaiwífríxini.” urííyí re eñiniginí. ¹³ Añíñají áwaní uríto roñe Goríxoyá símíñí wínarigíá obaxí añínamí daniñowa ení níronapimáná Goríxomí seáyimí numero re rigíawixini, ¹⁴ “Ñwíá añínamí seáyimí ñweañomí seáyí e oumeaneyí. Áma Goríxo nani diñí aríá mikeamóagíá —O ayí nani wimónariñirini. Ayí Goríxoyá xewaxo ríxa rémóána diñí wíá wónána awayini nísaníro ñweáfríxini.” nírimowa ¹⁵ sipísipí awí mearoariñíawami píni níwiárimí añínamí nani peyíána awa re rinígríawixini, “Betirexemi niaíwí rémóe íríní ní nurane Goríxo áwaní nearí nani siñwí owínaneyí.” nírinimowa ¹⁶⁻¹⁷ añíni nuro Josepo tíni Mariaí tíni rípaú ñweañagí níwiníro ámi weníñí éfáyí winígríawixini. Niaíwo burímákau aiwá narigíe bokisíyo riwo wíráriníñagi níwiníro píne añíñajowa niaíwí o nani uríípi nani áwaní urána ¹⁸ áma píne sipísipí awí mearoariñíáwa uríapi aríá wíarigíáyí níni diñí ududí nero aí

¹⁹ Mariaí xwiytá íwo nánipí dñj aumaúmt nínirí dñj nípikíga warfna ²⁰ sipisipí awí mearoarigtáwa ámi wigí sipisipí awí mearoarigte nání nuróná anfnajo urfípi xixeni éf enagi winiro arfá wiro nero nání Gorixomi seáyimí umero yayí umero wigfawixini.

²¹ Niaíwo xínái nixirimáná enáná ríxa sfá wé wfúmi dñj wáu wo óráná omí iyí sfmí sfó wákwianiróná yof anfnajo eníná xínái siní agwí mejáná “Yof Jisasoyí wfrírxini.” urifípi wfrigtawixini.

²² Sfá Mariaí “Ŋwí ikaxí Moseso eníná níriri rfwamijf eanfípi tñni xixeni neri igfá oeánimini.” yaiwinfyi imónijnáná ayaú Jisaso Gorixoyá wo oimóniri miní wianiri nání nimeámí Jerusaremí nání nuri ²³ —Ámináooyá Ŋwí ikaxí re nírini eánijfpi, “Niaíwí oxí xámi óf imóo Gorixomi miní nwiwo ‘Dixorini.’ urfírxini.” nírini eánijfpi tñni xixeni ²⁴ í niaíwí xirfí nání igfá eánimini nání Gorixoyá Ŋwí ikaxí re rñijfpa “Nioní nání xawiówí waúraní, agwírwí waúraní, rídiyowá nífrírxini.” E rñijfpa ayaú naŊwí rídiyowá yaníri nání nuri Jerusaremí nírémori anj Gorixo nání rídiyowá yarigtíwámí nípawiri Ŋwí ikaxí nírini eánijfpa yarfná ²⁵ íná ámá Jerusaremíyo ŋweagfáyí wo —O xegí yof Simionorini. O ámá wé rónijf imóniri Gorixomi piránijf uxídirí yaríjorini. Ámá arfowayá xwíá piaxíyo dání niwiarorí xegí Isireríyo yeáyí uyimixemeanfo nání xwayí naníri ŋweañorini. Kwíyí Gorixoyápi omí ukíkayorini. ²⁶ Gorixo Simionomí dñj nukíkayorfná kwíyí tñni wfá re urókiamonijnigini, “Joxí siní mipepa enáná ámá Ámináoonyá dñj tñni yeáyí seayimixemeanfa nání arfowayá xwíá piaxíyo dání iwiaronfomí ŋwí winírfárxini.” urijnigini. ²⁷ Simiono Gorixoyá kwíyí ukíkayoragí nání anj Gorixo nání rídiyowá yarigtíwámí nípawiri Jisasomí xaniyaú Ŋwí ikaxí Gorixo rñijfpa wiianiri nání xfomí nimeámí fwiaparíjagí nwiniri ²⁸ íwomí nurápirí fá nímáximáná Gorixomí seáyimí numerí re urijnigini, ²⁹⁻³⁰ “Ámináooxini, joxí nírini ámá nene yeáyí neayimixemeanfomí ríxa ŋwí tñni nwiniri nání ayá sfwí miníró ananí xe pémfárxini. ³¹ Joxí rñijfpa ámá nfníyá ŋwíyo dání dixí yeáyí neayimixemeanfo ríxa neaiapfírxini. ³² Ámá joxí neaiapfo wfánijf ókianijfpa émayo nuréwapiyirfná wfá wómixiyinírfárxini. O negí Isirereneyá anj re dání xirfí enagi nání ámá nñni nene seáyimí neamepfírfárxini.” urfagí ³³ íwomí xaniyaú Simiono egí íwo nání xwiytá apí raríjagí arfá nwiwo ududí neri mñj sfñá nweániri yarfná ³⁴ Simiono ayaúmi “Gorixo naŊf oeaimixini.” nuríri íwomí xínái Mariaími re urijnigini, “Arfá eí. Íwí romí Isireríyí nñni wí arfá nwiwo dñj wíkwírófáyí seáyí e imónipírfárxini. Wí arfá míwí nero dñj míwíkwíró éfáyí anpá imónipírfárxini. Gorixo ‘Ámá nñni naŊf oimónípoiyí.’ wimónijagí nání íwí ro sfmímajfónijf yárxinjagí nání ámá obaxí wíkwí nwoníro ikayfwí numearíro yarfná ayí ínimí dání dñj wiawiarigtáyí ŋjání imóninírfárxini. ³⁵ Jíxi mñj míxí yarigtápá tñni ríróagfánijf íwí ro nání íkñnijf sipí e sinírfárxini.” urijnigini. ³⁶ Gorixoyá wfá rókiamoarigtá wí —Í Panueromí xemiái xegí yof Anaírxini. Xiáwo íriŋo Asao tñni gwí axírxini. Í ríxa apianjrxini. Oxí nimeániri ŋwearfná xwiogwí wé wfúmi dñj wáu múróaná ³⁷ xiagwo ríxa nípéaná í apíxí aní nimóniri ŋwearí xegí xwiogwí nñni ríxa 84 imónijrxini. Í anj Gorixo nání rídiyowá yarigtíwámí bí mipeyeá ikwáwiyiraní, arfwiyiraní, aiwá ŋwíá ŋwearí Gorixomí xwiytá rírimí wirí yaríjrxini. ³⁸ Í ení anjwámí íwo fá nixiríri ŋweagfíe axíná nírémorí íwomí ŋwí nwinirfná Gorixomí yayí nwiwimí nurí ámá “Gorixo gíná Jerusaremí ŋweañwaéne gwfnijf nearoayíronfárxani?” yaiwiarigtáyo íwí o nání áwanj nura unijnigini.

³⁹ Xaniyaú Gorixo Ŋwí ikaxí rñijfpa ríxa nípini niyárimí Gariri píropenisíyo egí anj Nasaretíyí rñiŋe nání íwomí nimeámí niyiri e ŋweañaná ⁴⁰ íwo xwé niwiarorí Gorixo omí ayá nurimixiri dñj ukíkayoragí nání enj eániri amípi nání dñj enwíperi enijnigini.

Xaniyaú Jisaso nání pfá egfí nánirini.

⁴¹ Xaniyaú xwiogwí o omí aiwá Gorixoyá anjínajo xiáwowa Isipiyí anjío ηweanáná mĩpĩkĩ múronjĩyimi —Sfá ayimi aiwá Pasopayĩ rĩnĩnjĩ imixarĩgĩfárinĩ. Sfá ayi nání dĩnjĩ winĩnĩ nání Jerusaremĩ nání nuayiri yayarĩná ⁴² Jisaso xwiogwí rĩxa wé wúkaú sĩkwĩ waú enáná sfá Gorixo múronjĩyi rĩxa anjwĩ ayo imónĩnáná xaniyaú yarĩgĩĩpa nání Jisaso xfo tĩnĩ Jerusaremĩ nání nĩyiro ⁴³ sfá aiwá apĩ nanĩro nání nĩηweagĩasáná ámi anjĩ e nání nurĩná Jisaso sĩnĩ Jerusaremĩ ηweanáná xaniyaú majĩá nimónĩri ⁴⁴ re yaiwigĩfisixĩnĩ, “Jisaso ámá negĩ wĩ tĩnĩ rĩxa púinĩgĩnĩ.” nĩyaiwiri warĩná sfá wĩyi órĩagĩ ayaú egĩ ámáyo tĩnĩ ámá egĩ imoarĩgĩĩyo tĩnĩ pĩá imĩmĩ neri ⁴⁵ pĩá yopa nĩmegĩnárĩri ámĩ Jerusaremĩ nání nĩyiri pĩá néra núfĩsáná ⁴⁶ rĩxa sfá wĩyaú wĩyi óráná wenĩnjĩ éfĩyĩ winĩgĩfisixĩnĩ. Anjĩ Gorixo nání rĩdĩyowá yarĩgĩwámĩ ínĩmĩ riwo ηweanagĩ nĩwĩnĩri o Gorixoyá ηwĩ ikaxĩ uréwapĩyarĩgĩá wamĩ áwĩnĩ e nĩηweámáná yarĩnjĩ wirĩ arfá wirĩ yarĩnjagĩ nĩwĩnĩri ⁴⁷ ámá Jisaso pĩné ráná arfá nĩwiro ηweagĩáyĩ nĩnĩ aga ududĩ nero re yaiwigĩawixĩnĩ, “O arĩre neri nĩjĩá nimónĩri rĩa rarĩnĩ?” yaiwiarĩná ⁴⁸ xaniyaú omĩ sĩηwĩ nĩwĩnĩri ududĩ nĩwiri xĩnái re urĩnjĩnĩgĩnĩ, “Íwe, pĩ nání e yeaiwapĩyarĩnjĩnĩ? Yaĩpawi ayá sfwĩ yearoarĩnjagĩ nání joxĩ nání pĩá yarĩnjwĩ.” urĩagĩ ⁴⁹ o re urĩnjĩnĩgĩnĩ, “Pĩ nání aĩpagwĩ nionĩ nání amĩ amĩ pĩá emearĩnjĩ? ‘Xanoyá dĩnjĩ tĩnĩ xfoya anjĩ riwámĩ ínĩmĩ ηweanĩ.’ mĩyaiwiarĩnjĩ reñĩ?” urĩagĩ aĩ ⁵⁰ xwĩyĩfá xfo urĩfĩpĩ nání xaniyaú nĩpĩkwĩnĩ nĩjĩá mimónĩpa neri ⁵¹ xfo tĩnĩ nawĩnĩ nuro wigĩ anjĩ Nasaretĩ nĩrémoro Jisaso xaniyaúmĩ arfá yfĩmigĩ nĩwiri ηweanáná xĩnái amĩpĩ nĩnĩ o éfĩ nání dĩnjĩ aumaúmĩ inarĩná ⁵² Jisaso sĩnĩ xwé nimóga nurĩná dĩnjĩ enjwĩperi xwé imónĩri néra warĩná Gorixo tĩnĩ ámá nĩnĩ tĩnĩ enĩ o nání “Ámá nanjorĩnĩ.” nĩyaiwia wagĩfárinĩ.

3

Jono xwĩyĩfá wáf urĩnjĩ nánĩrĩnĩ.

¹ Taibiriasĩ Sisao mĩxĩ ináyĩ nimónĩri xwiogwĩ wé wúkaú sĩkwĩ wú ámá Romĩyo nĩmeηweámáná enáná Podiasĩ Pairato Judia pĩropenĩsfĩyo gapĩmanĩ nĩyonĩ nání xĩráonĩnjĩ nimónĩri meηweanáná Adipasĩ Xeroto Gariri pĩropenĩsfĩyo gapĩmanĩ ámĩnáo nimónĩri meηweanáná xexĩrĩmeáo Piripo Ituria pĩropenĩsfĩyo tĩnĩ Rĩrakonaitisĩ pĩropenĩsfĩyo tĩnĩ gapĩmanĩ ámĩnáo nimónĩri meηweanáná Raiseniaso gapĩmanĩ ámĩnáo nimónĩri Abirini pĩropenĩsfĩyo meηweanáná ² Anaso tĩnĩ xĩneagwo Kaiapaso tĩnĩ apaxĩpánĩnjĩ imónĩgĩĩwáu seáyĩ e nimónĩri meηweanáná Jono —O xegĩ xano Sekaraiaorĩnĩ. O ámá dĩnjĩ meajē ηweanáná Gorixo nĩrĩpearĩ re urĩnjĩnĩgĩnĩ, “Nionĩyá xwĩyĩfá rĩpĩ Isĩrerĩyo wáf urĩmémĩrĩxĩnĩ.” urĩagĩ ³ o inĩgĩ Jodanĩ rapá tĩnjĩ e wáf nemerĩ re urĩmeηnjĩnĩgĩnĩ, “Ámáyné fwwĩ yarĩgĩáyĩ rfwĩmĩnĩ nĩmamoro nĩsanĩro yarĩnáyĩ nionĩ wayĩ seameairĩ Gorixo fwwĩ yarĩgĩáyĩ yokwarĩmĩ seairĩ enfárinĩ.” nurĩmerĩ ⁴ enjĩpa Gorixoyá wáf rókiamoagfá wo xegĩ yof Aisaiayĩ rĩnĩño enjĩná Jono sĩnĩ meñáná o nání nĩrĩrĩ rfwamĩnjĩ re eanjĩnĩgĩnĩ, “Ámá dĩnjĩ meanjĩmĩ dánĩ ámá wo rfwáiwá re rĩnfárinĩ, ‘Ámĩnáo rfwfĩyo bĩnfó nání segĩ dĩnjĩ óf nanjĩnĩnjĩ wimoiro óf pĩránĩnjĩ imoarĩgĩfápánĩnjĩ wimoiro neróná ⁵ sfwioxĩ imónĩnjĩyĩ xwfá xewiároro dfwf xwéranĩ, onĩmiáranĩ, yĩpároro óf nĩrĩrĩworĩ inĩnjĩyo nanjĩ imixároro óf sĩnjá nĩηwearĩ xixoarfwf néra unjĩyĩ pĩránĩnjĩ imixároro éfĩrĩxĩnĩ. ⁶ E nerĩná ámá nĩnĩ Gorixo yeáyĩ neayimĩxemeámĩnĩrĩ yarĩnjagĩ winĩpĩrfárinĩ.’ Ámá wo rfwáiwá e rĩnfárinĩ.” Aisaiayĩ enjĩná Jono nání e nĩrĩrĩ rfwamĩnjĩ eanjĩnĩgĩnĩ.

⁷ Jono Gorixo urĩnjĩpa wáf urĩmearĩná oxĩ apĩxĩ obaxĩ Jono wayĩ neameainjĩoĩnĩri o tĩnjĩ e nání barĩná o ayĩ nĩsanĩro mé wayĩnĩ meaanĩro yarĩnjagfá nĩwĩnĩrĩ re urayĩnjĩnĩgĩnĩ, “Sidĩrĩ miaéyné, ‘Rfwéná Gorixo xeanĩnjĩ seaikárinĩfá enagĩ nání éfĩ úpoyĩ.’ go searĩagĩ seyĩné wáyĩ nero Gorixo e neaikárinĩgĩnĩrĩ nionĩ tfámĩnĩ éfĩ barĩñoĩ?” nurĩrĩ ⁸ re urĩnjĩnĩgĩnĩ, “Seyĩné fwwĩ yarĩgĩfápi nepa rfwfĩmĩnĩ nĩmamorĩnáyĩ pĩránĩnjĩ nero íkfá sogwĩ nanjĩ nĩwerĩná yarĩnjĩpa imónĩrĩxĩnĩ. Seyĩné re mĩrĩnĩpa

époysi, 'Negí arfo Ebirfamoyaéne imóninagwi nání Gorixo wí xeaniñf neaikárinfá menini.' mirinipa époysi. 'Gorixo Ebirfamoya íwiárfawé nání "Nioni ayo xeaniñf niwiríná arige xwé obaxf imóninfáriní?" niyaiwiri ududf winarini.' riyaiwiarinjoif? Oweoi, Gorixo diñf e yaiwipaxf menini. Anani sfñá tñyo dáni Ebirfamo nání íwiárfawé wimixiyipaxftrini. ⁹ Gorixo ríxa rapíwé íkfá mfkf tñf e nání fá xirini. Íkfá gini gina sogwf nanf mñwéagi niwñiníná ndikáriní ríá ikeárinfáriní." urfagi ¹⁰ ámá o tñf e epfroyf egfáyf yariní niwiayiro re urígfawixini, "Nene nisaniri niñwearanéná pí yanfwarini?" urayíagfa ¹¹ Jono re urayiniginini, "Ámá iyfá wúkaú tñjo wú ámá iyfá mayomi miní wíwñiginini. Ámá aiwá tñjo eni mayomi miní wíwñiginini." nuriri yarfná ¹² takisf nání niñgwf uráparígfá wa wayf meaanro nibiróná yariní re wigfawixini, "Nearéwapiyarinioxini, none nisaniri niñwearanéná pí yanfwarini?" urfagfa ¹³ o re uriniginini, "Niñgwf takisf nání nínearápmerná niñgwf gapimanowa 'Urápfrixini.' searígfápi wíarf nímúro seáyf e mñnearápani." nuriri yarfná ¹⁴ Porisf wa eni nibiro yariní re wigfawixini, "None eni nisanirane niñwearanéná pí yanfwarini?" urfagfa o re uriniginini, "Soyfné ámayá niñgwf urápaniro nání iwanf eamero xwirixf mero yapf uxekwfmero mepa éfrixini. Segf niñgwf omiñf nero meáfápiní nímearfná 'Ayf apánirini.' yaiwífrixini. Ámá wayá nání ayá sfwf mñsearopani." nuriri yarfná ¹⁵ oxí apixf nñni "Ámá Gorixoyá diñfyo dáni nene yeáyf neayimixemeanfa nání arfowayá xwfá piaxfyo dáni iwiaronfo gíná imóninfáriní?" niyaiwiróná xwiyfá Jono wáf urímeariñfpi arfá niwiro nání diñf re nipi kígá ugáfawixini, "Ámá Gorixoyá diñf tñni yeáyf neayimixemeanfa nání arfowayá xwfá piaxfyo dáni iwiaronfoyi raríñwáo ámá ro menirani?" yaiwiarfná ¹⁶ Jono áwanf nuriri re uriniginini, "Nioni sa iniñgf tñni wayf seameaiarini. Nioni ení neániri aiwí rfwfyo bñfo nioni nímúronini. Nioni ámá nañoni aiwí o nioni tñni xixeni mimóninagi nání ámá omiñf wiiarígfáyf bosoyá síkwf sú gwf wíkwaiarígfápa nioni oyá wikweaipaxfmaní. O wayf nímearfná iniñgf tñni seameainfámaní. Gorixoyá kwíyf tñni seameairi ríá tñni seameairi enfáriní." nuriri ¹⁷ Gorixo ámá nanfyo yeáyf nuyimixemeari sipíyo anipá imixiri enfá enagi nání ewayf xwiyfá rípi uriniginini, "Ámá pokf tñni wítf aiwá eyeyíromf ero aiwá ná anfyo tiro mamíwí tñni siyikf tñni ríá ikeáriní yarfápa Gorixo eni axfpi e emfániri wítf mamíwí tñni ná tñni eyeyíromf iníje aiwá náyf anfyo tiri mamíwí tñni siyikf tñni ríá ikeáriní eminiri nání xegf pokf fá nixiriri roni." uriniginini. ¹⁸ E nuriri ámá diñf oyaiwípoyiniri xwiyfá wí wí eni obaxf uriri xwiyfá yayf winipaxfpi rfwfyo Gorixo urowárenapinífo nání uriri neri ¹⁹ gapimanf Xeroto fwf eri xexírfmeáoyá apixf Xerodiasíyf rñnñj urápiri yarinagi Jono mñxf nuriri "fwf nñni joxi yarinípi nanfmaní. Dixf rñrñxímeáoyá apixí nurápirfná 'Nanf yarinini.' rñsimónariní?" urfagi ²⁰ Xeroto fwf nñni api neñagi aí ámi wíni neri Jonomi gwf niyiri ktrapusf anfyo ñwiráriniginini.

Jisasomí wayf umeainf nánirini.

²¹ Jiaso, Jono sni gwí mññwiráriní enáná ámayo wayf numeairi yarfná, Jiaso eni nibiri Jono omi wayf umealáná Jiaso éf nñrori xano Gorixomi rixiñf urarfná re eniginini. Anfnami dáni of iniri ²² kwíyf Gorixoyá xawiówiníñf nímóniri o tñf e nání weapiri anfnami dáni xwiyfá wí re rñnénapiri "Gf íwf diñf síxf rñyínáoxini, joxi nání aga yayf ninariní." rñnénapiri eniginini.

Jisasomí xiáwo írinjowa nánirini.

²³ Jiaso ámayo iwamfó nuréwapiyemerfná xegf xwiogwf 30 imóniniginini. Oxí apixf o nání diñf re yaiwiagfáriní, "Josepomí xewaxorini." yaiwiagfáriní. Josepomí xano Xiraiorini. ²⁴ Omí xano Matatorini. Omí xano Ripaiorini. Omí xano Meríkaiorini. Omí xano Janaiorini. Omí xano Joseporini. ²⁵ Omí xano Matataiasorini. Omí xano Emosorini. Omí xano Neamorini. Omí xano Esiraiorini. Omí xano Nagaiorini. ²⁶ Omí xano Meatorini. Omí xano Matataiasorini. Omí xano Semenorini.

Omi xano Josekorini. Omi xano Jodaorini. ²⁷ Omi xano Joananorini. Omi xano Resaorini. Omi xano Serababerorini. Omi xano Siaritiororini. Omi xano Neraiorini. ²⁸ Omi xano Merikaiorini. Omi xano Edaiorini. Omi xano Kosamorini. Omi xano Erimedamorini. Omi xano Erorini. ²⁹ Omi xano Josuaorini. Omi xano Eriesaorini. Omi xano Jorimorini. Omi xano Matatorini. Omi xano Ripaiorini. ³⁰ Omi xano Simionorini. Omi xano Judaorini. Omi xano Joseporini. Omi xano Jonamorini. Omi xano Eraiakimorini. ³¹ Omi xano Meriaorini. Omi xano Menaorini. Omi xano Matataorini. Omi xano Netanorini. Omi xano Depitorini. ³² Omi xano Jesiorini. Omi xano Obetorini. Omi xano Bowasorini. Omi xano Sarimonorini. Omi xano Nasonorini. ³³ Omi xano Aminadaporini. Omi xano Atiminorini. Omi xano Anaiorini. Omi xano Xesironorini. Omi xano Peresorini. Omi xano Judaorini. ³⁴ Omi xano Jekoporini. Omi xano Aisakorini. Omi xano Ebitamorini. Omi xano Tiraorini. Omi xano Nexorini. ³⁵ Omi xano Serakorini. Omi xano Reuorini. Omi xano Perekorini. Omi xano Ebeorini. Omi xano Seraorini. ³⁶ Omi xano Kenanorini. Omi xano Apaksatorini. Omi xano Siemorini. Omi xano Nowaorini. Omi xano Remekorini. ³⁷ Omi xano Metusaraorini. Omi xano Inokorini. Omi xano Jaretorini. Omi xano Maxararerorini. Omi xano Kenanorini. ³⁸ Omi xano Inosorini. Omi xano Setorini. Omi xano Adamorini. Omi xano Gorixorini.

4

Obo iwamfo wíwapiyinj nánirini.

¹ Jisaso kwíyí Gorixoyápi omi níwímeari ukíkayonáná iniigí Jodani rapáyo dani peyaríná kwíyí Gorixoyápi áamá diñí meaje níméra waríná ² sía 40 óraríná Obo “O ení neániri xano wimónariñipi xídnirífeniñoi?” niyaiwiri omi iwamfo níwíwapiyayiri yaríná sía ayo aiwá mni néra nútsáná sía 40 imónáná ríxa agwí wiaríná ³ Obo re uriniginini, “Joxi nepa niaíwí Gorixoyáoxi enánáyí aiwá niri nani síñá tiyí, ‘Bisíkerfá imónei.’ ureí.” urfagi ⁴ Jisaso re uriniginini, “Oweoi, wí e emiméini. Gorixoyá Bíkwyo dani re niriniri eánini, ‘Áamá aiwá nipi nánini diñí nimorínáyí, wí diñí niyimijí imóniñipi meapaxí menini.’ rinijagi nani joxi niriñipi wí emiméini.” uriniginini. ⁵ Obo Jisaomi seáyí emi nimeáa nipeyiri aní nini xwía riri nirimini nani imóniñiyo anini axiná sía níwiri ⁶⁻⁷ re uriniginini, “Aní nini xwía riri nirimini nani imóniñiyo joxi sía siariñapi ayí nioniyárinini. Nini ríxa nigini imónini. ‘Áamá womi mni owimini.’ niyaiwiríná anani mni wipaxirini. Joxi nionini nani mijí xwíayo níkwrori nionini seáyí e nimeánáyí ayí nini weyí meararigíapi api tni díxí siapi mni.” urfagi aí ⁸ Jisaso re uriniginini, “Bíkwi Gorixoyáyo re niriniri eánini, ‘Dixí Áminá Gorixomini mijí xwíayo níkwrori seáyí e umeri erfíni.’ rinijagi nani joxi niriñipi wí e emiméini.” uriniginini. ⁹ Obo “Jisaso xegí xano Gorixo ení eánijorfaniri iwamfo owíwapiyiniri yapí owíwapiyimini.” niyaiwiri omi aní Jerusaremiyo nani nimeáa nuri aní Gorixo nani rídiyowá yarigíwami xegí ríkwíyo niñwirárimáná re uriniginini, “Joxi nepa niaíwí Gorixoyáoxi enánáyí, xwíami nani nímawiri xeamoi. ¹⁰ Ayí rípi nani rirariñini. Gorixoyá Bíkwyo xwíyá rípi eni niriniri eánini, ‘Gorixo xegí aní nají joxi nani píranijí awí ñweapíri nani re urinijoi, ‘Omi awí mearópoyí.’ urinijoi.’ niriniri eánijagi nani nímawiri xeamoi.” nuri ¹¹ re uriniginini, “Rípi eni niriniri eánini, ‘Joxi síkwí síñáyo píri uyíkíeamí inirixiniri ayí fá rixiripíri wé awiá sipíraoi.’ eni niriniri eánijagi nani anani nímawiri xeamóaná ‘Gorixomi xewaxorfaní?’ siawimíni.” urfagi ¹² Jisaso re uriniginini, “Nionini re dani nipiérornáyí, joxi niriñipi Gorixo aní nají nionini fá nixiripíri nurowárenapíaxí aí rípi eni niriniri eánini, ‘Dixí Áminá Gorixoyá ení eánijipimi iwamfo níwíwapiyipani.’ eánijagi nani wí nímawiri xeamómiméini.” uriniginini. ¹³ E uráná obo iwamfo nini e níwíwapiyíísáná omi pni níwíarimí nuri idáná ámi wíwapiyipaxí imónáná nani wenijí neri ñweañiniginini.

Jisaso iwamfo nimeri uréwapiyemení nánirini.

sekaxí uráná imító aí arfá n̄wiro éf warĩḡoĩ.” n̄rĩn̄iro yaríná ³⁷ xwiyfá o yarĩḡĩpi nánĩ p̄ropenĩsf̄ ayo ami ami yanf̄ iwénĩmenĩnigĩnĩ.

Saimonomĩ x̄neagwĩmĩ nanf̄ im̄x̄ḡĩf̄ nánĩrĩnĩ.

³⁸ Jisaso n̄wiáp̄nĩmeámĩ rotú aḡf̄yo p̄nĩ n̄wiárĩmĩ n̄peyearĩ xegf̄ wiep̄sarĩḡĩf̄ wo Saimonoyĩ r̄nĩḡoyá aḡf̄yo nánĩ nurĩ n̄páwiri omĩ x̄neagwĩ r̄fá p̄r̄f̄ wiarĩḡagĩ nánĩ ímĩ nanf̄ owim̄x̄n̄rĩ yarĩḡĩf̄ wíagfá ³⁹ o í sá weḡe nánĩ nurĩ n̄rómáná r̄fá p̄r̄f̄yo m̄x̄f̄ uráná re eḡĩnigĩnĩ. Sim̄x̄f̄p̄ ímĩ p̄nĩ n̄wiárĩmĩ úáná í r̄xa aḡf̄nĩ n̄wiáp̄nĩmearĩ aiwá p̄r̄f̄ n̄mearĩ n̄wia uḡĩnigĩnĩ.

Sim̄x̄f̄ obaxf̄ȳf̄ nanf̄ im̄m̄x̄m̄f̄ eḡf̄ nánĩrĩnĩ.

⁴⁰ Ámá aḡf̄ apimĩ d̄aḡf̄ȳf̄ sogwĩ r̄xa nip̄meáná wigf̄ ámá sim̄x̄f̄ x̄xegĩnĩ yarĩḡf̄áȳf̄ n̄meámĩ Jisaso t̄ḡf̄ e nánĩ báná o ámá ayf̄ ayo wé seáyĩ e ikw̄kw̄iárĩm̄f̄ erĩ nanf̄ im̄m̄x̄m̄f̄ erĩ yaríná ⁴¹ imító ámá ayo wíyo obaxf̄ x̄xéroarĩḡf̄ȳf̄ ámá ayo p̄nĩ n̄wiárĩmĩ nuróná mak̄r̄w̄f̄ n̄moayiro re urayĩḡf̄awixĩnĩ, “Niaíw̄f̄ Gor̄xoyáoxĩr̄nĩ.” urayarĩḡagfá o im̄f̄owa x̄fo ar̄f̄owayá xw̄fá piaxf̄yo d̄anĩ iwiaron̄f̄oyĩ rarĩḡfo eḡagĩ nánĩ n̄j̄fá imónĩḡagfá nánĩ o m̄x̄f̄ nurĩrĩ “Ámĩ bĩ m̄r̄ipa époyĩ.” ururĩm̄f̄ nerĩ e n̄éísáná ⁴² sá weḡo w̄fá m̄onĩḡf̄m̄f̄ n̄wiáp̄nĩmeámĩ ámá mayf̄ e nánĩ nurĩ ḡweaḡáná ámá ox̄f̄ ap̄x̄f̄ n̄nĩ o nánĩ p̄fá nemero omĩ n̄wĩmearóná “Nene p̄nĩ n̄neawiarĩmĩ mupanĩ.” uran̄iro yarĩḡagfá aiwĩ ⁴³ o re urĩḡĩnigĩnĩ, “Gor̄xo re n̄rowár̄enap̄ĩḡr̄nĩ, ‘Aḡf̄ ayf̄ ayo re urim̄é̄r̄ixĩnĩ, ‘Gor̄xo xwioxf̄yo m̄meám̄f̄ nerĩ seamen̄weanfá nánĩ seȳné n̄san̄iro ḡweá̄r̄ixĩnĩ.’ urim̄é̄r̄ixĩnĩ.’ n̄rowár̄f̄f̄ eḡagĩ nánĩ aḡf̄ wíyo xwiyfá yayf̄ win̄pax̄f̄ imónĩḡf̄ ap̄i urim̄n̄r̄ĩ enĩ xe oum̄n̄nĩ.” nurĩm̄f̄ nurĩ ⁴⁴ Judayf̄yá aḡf̄ ap̄i apimĩ rotú aḡf̄ m̄r̄n̄ḡf̄yo d̄anĩ nuréwap̄iya uḡĩnigĩnĩ.

5

Jisaso yá d̄ḡf̄ t̄f̄nĩ peyf̄ obaxf̄ uben̄f̄yo m̄n̄ḡf̄ nánĩrĩnĩ.

¹ Jisaso ipĩ xegf̄ yof̄ Genesaret̄pámĩ éf̄ n̄rómáná xwiyfá Gor̄xoyá uraríná ámá obaxf̄ arfá wian̄iro nánĩ x̄m̄x̄m̄f̄ nin̄iro Jisasomĩ ikw̄kw̄ierf̄ winaríná ² ewé b̄fxaú, yán̄pám̄f̄ t̄fá b̄fxaú weḡagĩ n̄w̄n̄r̄ĩ peyf̄ ápearĩḡfáwa ewé ap̄fxaum̄f̄ d̄anĩ nayoámáná wigf̄ uben̄f̄ igfá eaarĩḡagfá n̄w̄n̄m̄f̄ nurĩ ³ ewé b̄fbá Saimonoyápámĩ n̄p̄xemoán̄r̄ĩ yarĩḡf̄ re wĩḡĩnigĩnĩ, “In̄kĩ t̄ḡf̄ re p̄nĩ n̄wiárĩmĩ ná j̄fe on̄m̄iápi ananĩ n̄wan̄r̄ewi?” nurĩr̄ĩ éf̄ n̄ḡweámáná ewé apámĩ d̄anĩ ox̄f̄ ap̄x̄f̄ ipĩ man̄f̄pá t̄ḡf̄ e r̄owap̄ḡfáyo nuréwap̄yirĩ ⁴ r̄xa n̄p̄n̄ĩ nurár̄máná Saimonomĩ re urĩḡĩnigĩnĩ, “Ipĩ ná m̄f̄m̄f̄ eḡe nánĩ n̄meámĩ nuri peyf̄ f̄áyo m̄n̄n̄nĩ nánĩ uben̄f̄ mamówár̄f̄piȳf̄.” ur̄f̄agĩ ⁵ Saimono re urĩḡĩnigĩnĩ, “Negf̄ neamemearĩḡoxĩnĩ, s̄fá r̄iyimĩ ár̄fw̄iyimĩ peyf̄ f̄á wĩ n̄m̄n̄r̄f̄en̄ḡon̄r̄ĩ an̄ḡf̄ min̄f̄ mépearĩḡáná w̄fá neaógoĩ. E nerĩ aiwĩ joxĩ e yearf̄agĩ nánĩ ye iwam̄f̄o mamówár̄an̄f̄wi.” nurĩr̄ĩ ⁶ mamówáráná re eḡĩnigĩnĩ. Uben̄f̄ ú peyf̄ obaxf̄yo n̄mud̄f̄morĩ r̄xa ar̄f̄k̄n̄m̄n̄r̄ĩ yarĩḡagĩ n̄w̄n̄r̄ĩ ⁷ wigf̄ w̄fwaúm̄f̄ ewé b̄fbám̄f̄ ḡweaḡf̄waú sanf̄ oyearáp̄f̄piȳn̄r̄ĩ wápiá n̄wiri awaú n̄b̄r̄ĩ uben̄f̄ n̄m̄x̄earo ewé̄p̄fxaum̄f̄ ikw̄iáráná ewé̄p̄fxaú r̄xa ná ín̄m̄n̄r̄ĩ yarĩḡagĩ ⁸ Saimonĩ Pitao s̄ḡw̄f̄ e n̄w̄n̄r̄ĩ nánĩ Jisaso yá s̄kw̄f̄ t̄ḡf̄ e m̄ḡf̄ xw̄fáyo n̄kw̄r̄orĩ re urĩḡĩnigĩnĩ, “Ám̄n̄áoxĩnĩ, nionĩ f̄w̄f̄ yarĩḡáonĩ eḡagĩ nánĩ p̄nĩ n̄n̄wiárĩmĩ uĩ.” nurĩr̄ĩ ⁹ peyf̄ aga xwé n̄mearo nánĩ o t̄f̄n̄f̄ xegf̄ ámá n̄kum̄x̄n̄r̄ĩ peyf̄ nánĩ yar̄ḡfáwa t̄f̄n̄f̄ ududf̄ nikár̄n̄iro ¹⁰ Sebediom̄f̄ xewaxowáw̄ Jemiso t̄f̄n̄f̄ xogwáo Jono t̄f̄n̄f̄ awaú Saimonomĩ n̄kum̄x̄n̄r̄ĩ peyf̄ nánĩ yar̄ḡfáwa enĩ ududf̄ ikár̄n̄ar̄f̄ná Jisaso Saimonomĩ re urĩḡĩnigĩnĩ, “Joxĩ wáyf̄ mikár̄n̄ipanĩ. Agwĩ re d̄anĩ peyf̄ nánĩ yarĩḡf̄p̄an̄ḡf̄ ámá nánĩ enĩ e néra urf̄ar̄n̄ĩ. Ámá nionĩ n̄x̄f̄d̄p̄r̄fá nánĩ wir̄mearf̄ar̄n̄ĩ.” nurimáná eḡáná ¹¹ awa ewé n̄meámĩ n̄b̄ro yánĩ e d̄anĩ nayoaro ewé peyf̄ am̄p̄i e n̄t̄m̄f̄ omĩ n̄x̄f̄da uḡf̄awixĩnĩ.

Ámá peyf̄ȳf̄ t̄ḡf̄ womĩ nanf̄ im̄x̄ḡĩf̄ nánĩrĩnĩ.

¹² Jisaso anj wíyo nemerí anj bimi nweanáná áamá wo —O peyiyí píprímító yárinjoríni. O Jisasomí níwínírná oyá síkwí tńj e símímanj xwíáyo níkwírorí wauní re uríjínigíni, “Ámínáoxíni, joxí nanj níxíxímínírnáyí ananí nanj níxíxípaxírní.” uríagí ¹³ Jisaso wé nímoaurí omí seáyí e níkwíárímáná re uríjínigíni, “Nioní ‘Joxí nanj oimóníni.’ nímonaríni. Ríxa nanj imónei.” uráná re enjínigíni. Peyiyí apí ríxa nanj imónáná ¹⁴ Jisaso “Ámá wíyo nioní síxíxíáyí nání áwanj murípa eí.” nurírí áamá o Moseso enjíná nńwí ikaxí ragípi mé ámáyo xewaníjo áwanj nura emenígíníni e nurírí ámí re uríjínigíni, “Amína apaxípáníj imónígíáwa tńj e nání nurí womí síwá níwínírná nanj rídíyowá nání negí aríto Moseso enjíná sekaxí nearagíyí bí rídíyowá síarírí joxí nanj imónítyí nání áwanj rírí ení míní wíríxíni.” Jisaso sekaxí e uríagí aí ¹⁵ xwíyíá emímí amípi Jisaso yayíjtyí nání yaní ríxa ná jfámí níwéa nemerí yaríná oxí apíxí obaxí omí aríá wianíro nání bíro símíxí wiaríjtyí nanj oneaimíxíníni bíro nero o tńj e nípíníro níjwearo e yayaríná ¹⁶ o íníná áamá dńj meanje nání níwayírí Goríxomí xwíyíá rírímí wiagírníni.

Enj níni síwímí enj womí nanj imíxíj nánírníni.

¹⁷ O sńá wíyímí ámáyo uréwapíyaríná áamá wa Parisiyí ríníjtyí wa tńni Goríxoyá nńwí ikaxí uréwapíyarígíáyí wa tńni —Awa Garírí píropenístíyo anj ayí ayo dání bímiro Judía píropenístíyo anj ayí ayo dání bímiro Isíreríyí anj xwé Jerusaremí dání ení bíro egíáwaríni. Awa Jisaso uréwapíyaríje éf níjwearo aríá wiaríná Jisaso áamá símíxí wiaríjtyo nanj owímíxímíníni nání enj síxí eáníj Goríxoyápi ukíkayojáná re enjínigíni. ¹⁸ Ámá wa wígí áamá womí —O enj níni síwímí yárinjoríni. Omí íkwianjwíyo nítiro Jisaso nanj owímíxíníni nímeámí níbíro “Nímeámí nípáwirane Jisaso yá símímanjímíní anjwí e owíráraneyí.” nítiro éáyí ¹⁹ áamá obaxí anj íwí e píkwípíkwí iníjagíá óf nání píá nímegíníro anjwámí nímeámí níxéga nípeyíro anj sńá tńníjtyí wí nípíneaayíro dae nítimáná íkwianjwína tńni gwí níyíro áamá anjtyo ínímí epíroyí egíáyo áwínímí gwírí e e nímamówára níwepíníro Jisaso símímanj tńjímíní táná ²⁰ Jisaso enj níni síwímí enjyá áamá níni xfo nání dńj wíkwíroro “Jisaso ananí nanj imíxíxípaxírní.” wíawíro yaríjagí níwínírní re uríjínigíni, “Ámáoxíni, díxí íwí yaríjpi ríxa yokwarímí sííni.” uráná ²¹ Goríxoyá nńwí ikaxí eáníjpi mewegíáwa tńni Parisiowa tńni íkeagígwí re níriga ugíawíxíni, “Ámá royí goríani? Goríxomí ríperírí numearírí yaríj royí? Ámá íwí yarígíáyí yokwarímí yaríj royí goríani? E yaríjtyí sa Goríxoríni.” rínaríjagí ²² Jisaso xegí dńj tńni adadí níwírí re uríjínigíni, “Nioní nání segí xwíoxíyo dání pí nání dńj e moaríjoi?” nurírí ²³ re uríjínigíni, “Ámá wo íwí íkáríníj nioní yokwarímí wíánáyí, ínímí imóníjagí nání áamá woxí síjwí tńni síjwí wíníxí meníni. E nerí aiwí nioní áamá enj níni síwímí enj womí ‘Ríxa níwíápínímearí díxí íkwianjwí nímeámí uí.’ uránáyí, o nanj imóníagí áamá níyínéní síjwí tńni síjwí wíníxírníni.” nurírí ²⁴ re uríjínigíni, “Níyínéní nioní nání re níawípírí, ‘Ámá imóníjo ananí áamá xwíá tńyo dáníyí íwí íkáríníápi ení ananí yokwarímí wípaxoríani?’ níawípírí nání píráníj síjwí nanípoi.” nurírí enj síwímí enjómí re uríjínigíni, “Nioní re ríraríjíní, ‘Joxí níwíápínímearí díxí íkwianjwí nímeámí anj e nání uí.’ ríraríjíníni.” uráná re enjínigíni. ²⁵ O áamá níni síjwí anígíe dání ríxa nanj nímonírní níwíápínímearí xegí íkwianjwí sá wenína nímearí xwanjwí níkwónímí nípeyearí Goríxomí seáyí e número xegí anj e nání úáná ²⁶ oxí apíxí níni óf níkáríníro Goríxomí seáyí e número wígí xwíoxíyo dání sírí nípíkíníro re níriga ugíawíxíni, “Agwí xegí bí éagí ríyí wíníwíníni.” rígtawíxíni.

Rípaíomí “Níxídeí.” uríj nánírníni.

²⁷ Jisaso e dání nípeyearí nuríná áamá nígwí takísí nání uráparíj wo —O xegí yof Rípaíoríni. Xegí yof ámí bí Matíyuoríni. O xegí opisí anjtyo éf nweanagí Jisaso síjwí e níwínírní re uríjínigíni, “Joxí níxídeí.” uráná ²⁸ o níwíápínímearí xegí

amípi níní e píní níwíárimí Jisasomí uxídiñiniginí. ²⁹ Jisaso nání xegí aníyo aiwá xwé bí riyamí neri ñweañaná takisí nání ñigwí uráparigí wa tñí áamá wínyí tñí níbiro nawíní awaú tñí ññweámáná aiwá ññiro yarína ³⁰ Parisi wa tñí Goríxoyá ñwí ikaxí eáníñípi mewegí wo tñí Jisaso nání wiepísaríñowamí aníñúmí ikaxí nuríro re urígíawixíní, “Soyíné takisí nání ñigwí uráparigí awa tñí áamá íwí yarígí wínyí tñí pí nání iniígí ñiro aiwá ñiro yaríño?” uríagí ³¹ Jisaso ewayí xwíyí rípi uríñiniginí, “Áamá ñañí yarígíáyí ñañí oneaimíxíní xwíí tñí e nání warígíáraní? Oweoi! Símixí yarígíáyí xwíí tñí e nání warígíáraní.” Ewayí xwíyí apí nurí ³² re uríñiniginí, “Nioní áamá wé róníñí imónígíáyí wígí yarígíáyí ríwíñí mamoro saníñí imóníro oépoyní bñámání. Íwí yarígíáyí ríwíñí mamoro saníñí imóníro oépoyní bñáraní.” uríñiniginí.

“Wiepísaríñowa pí nání aiwá ñwíá mñwíríní yaríño?” urígíá náníriní.

³³ Áamá wa Jisasomí re urígíawixíní, “Jono wiepísaríñowa íníná aiwá ñwíá ñwíríníro Goríxomí ríxíñí uríro yayarígíáraní. Parisiwayá wiepísaríñowa ení axípi yarígíáraní. E nero aiwí joxí wiepísaríñíyí aiwá ñwíá bí mñwíríní íníná aiwá ñiro iniígí ñiro yarígíáraní.” uríagí ³⁴ Jisaso “Nioní gí wiepísaríñáowa tñí ñweañaná awa aiwá ñwíá ñweapaxímaní.” uríñiniginí nání ewayí xwíyí rípi uríñiniginí, “Áamá wo apíxí meámíní aiwá imíxíyí áamá aiwá apí ñípi nání bíáyí apíxí meáo síní ayí tñí ñweañaná aiwá ñwíá ñwíríníarígíáraní? Oweoi! ³⁵ E neri aiwí apíxí meáo sía obaxí wí nórimáná enáná áamá wí omí waníñímixáná íná áamá ayí díñí sípi wiaríñagí nání aiwá ñwíá ñwírínípi ríáraní.” uríñiniginí. ³⁶ Xíto rapírapí síñúníñí imóníñagí nání ewayí xwíyí áamá rípi uríñiniginí, “Áamá wo xegí rapírapí urú axeníñagí ñwíñírná pírómíní nání xegí síñú ñímearí naxerí píroaríñíraní? Oweoi! Síñú naxerírná xwíírná ikíxeníño. Síñú ení naxerí píróánáyí urú yapí xixení axípi imóníñímeníño.” nurírní awa wígí eníná dání “Nene e nerírná wé róníñí ñimónírane ñíperíñáyí ananí Goríxo tñí e nání peyaníwáraní.” ñíra wagíápi síní yarígíápi tñí xwíyí síñí tñí nawíní íkwieropírxíní ewayí xwíyí e uríñiniginí. ³⁷ Áamá axí rípi re uríñiniginí, “Áamá wo re yaríñímaní. Memé wará síxí uríyo iniígí wainí síñí iwajíá yaríñímaní. E nerírnáyí, memé wará síxí awá núpíyíní wainí apí purí memé wará síxíwá xwíírná ikíxéní eníño. ³⁸ Iniígí wainí síñíyí memé wará síxí síñíyo iwajíá yarígíáraní.” uríñiniginí. ³⁹ Xíto yaríñípi nání áamá ewayí xwíyí rípi uríñiniginí, “Áamá gíyí iniígí wainí píñíyí ñíñímáná síní síñíyí nání wimónaríñíriní? Oweoi, síní síñíyí nání mñwimóní ‘Píñíyí apáníriní.’ rarígíáraní.” uríñiniginí.

6

Sabaríáyo “Ñwíáraní.” ríñíñípi yaríñí wígíá náníriní.

¹ Jisaso xegí wiepísaríñowa tñí Sabaríá wíyímí wíí omíñíyo áwínímí óíyo nuróná wíí síyí yáníñí síñí yíyírní nemáná mamíwí nání wé tñí xwíyíxwíyí ñíroo ñígápañí warírná ² Parisi wa re urígíawixíní, “Soyíné sabaríáyo ‘Ñwíáraní.’ ríñíñíyo pí nání aiwá ñímiaga waríño?” uríagí ³ Jisaso re uríñiniginí, “Míxí ínáyí Depito eníná eníyí síní íá mñroaríñí reño? Oweoi, íá ñíroo aiwí síní ñíjía mimóníño. O tñí áamá xíto tñí emearígíáyí tñí agwí ñíwírná ⁴ seníá aní Goríxo nání peaxí tayarígíwámí o ñípáwírní ‘Ñwíáraní.’ ríñíñíyí, bíñkeríá Goríxo nání peaxí tayarígíáyí ñímearí ñíñí xegí áamá ñíkumíxíní emearígíáyo mñí wíñiniginí. Bíñkeríá peaxí tayarígíá apí sa apaxípáníñí imónígíáwaní ananí ñípaxíriní.” nurírní “Depito e yarírná Goríxo míxí wí murípa ení enagí nání gí wiepísaríñáowamí pí nání míxí uraríño?” uríñiniginí nání e nurírní ⁵ “‘Sabaríáyo ayí ananíriní.’ ríñíñí?” oyaiwípoyní re uríñiniginí, “Áamá imóníñáoní Sabaríáyo xíáwoníriní.” uríñiniginí.

Wé kirinjé enjé womi nanjé imixinjé nánirini.

⁶ O Sabarfá ámi wiyimi rotú anjyo nipawiri uréwapiyaríná áamá wo —O xegé wé náú kirinjé enjorini. O eni e ηweañána ⁷ Gorixoyá ηwé ikaxé eáninjépi mewegfá wa tñni Isireriyíyá Parisiyé ríninjéyí wa tñni Jisaso áamá wé kirinjé enjomi nanjé imixáná none xwiyfá oumeaaraneyiníro omi xwayé nínwiniro ηweañagfá aí ⁸ Jisaso awa xfómi “Xwiyfá oumeaaraneyi.” niyaiwiro ηweañagfá nání dñjé adadé nínwiri áamá wé kirinjé enjomi re urinjínigini, “Níwíápínimeámi níbirí áamáyo áwini e rónapei.” urfagi o níwíápínimeámi níbirí áwini e róaná ⁹ Jisaso áamá e awí eánigfáyo re urinjínigini, “Nioni yarinjé bí oseaimini. ‘Sabarfáyo nanjé nínwirínáyé, ayé ananirini.’ riyaiwiarinjé? ‘Sípí nínwirínáyé, ayé ananirini.’ riyaiwiarinjé? ‘Sabarfáyo áamá nanjé oimónfóyoinirí nanjé nímíxirínáyé, ayé ananirini.’ riyaiwiarinjé? ‘Áamáyo xwirfá níxerínáyé, ayé ananirini.’ riyaiwiarinjé?” nuriri ¹⁰ áamá e éf ηweagfá nýoni síjwé nínwini memáná wé kirinjé enjomi re urinjínigini, “Dixé wé irú pfmíxei.” urfagi o e éaná re enjínigini. Xegé wé nanjé imóninjínigini. ¹¹ Xegé wé nanjé imónfagi Parisiowa síjwé e nínwiniro wigé xwioxtyo dání rñáninjé nínwóroa úagi nuro wigépi jfami dání re rínigfawixini, “None Jisasomi pí wipaxirini?” rínigfawixini.

Xfó nání wáf wurimeipfífawami rípeanjé nánirini.

¹² Íná Jisaso xano Gorixomi xwiyfá rirímé wimínirí dñwé mñjéyo nípeyiri sfá ayimi Gorixomi xwiyfá nura nuri ¹³ ríxa wfáni wónána “Wiepsarinjáyé obfóyí.” nírirí ayo wé wúkaú síkwé waúmíni nírfepari “Nígé wáf nurimeipfífóyínérini.” urinjínigini. Áamá wé wúkaú síkwé waú rípeañowa wigé yofé rowarini. ¹⁴ Saimono, omi Jisaso yofé ámi bí Pitaoyé wfrinjorini. O tñni omi xogwáo Adíruo tñni Jemiso tñni Jono tñni Piripo tñni Batoromuo tñni ¹⁵ Matýuo tñni Tomaso tñni Arípíasomi xewaxo Jemiso tñni Saimono tñni —O xegé yofé bí Seretoyé ríninjorini. O tñni ¹⁶ Jemisomi xewaxo Judaso tñni Isikarioti dánjé Judaso tñni —O Jisaso nání mýé urinjorini. O tñnirini.

Áamáyo uréwapiyiri nanjé imixiri enjé nánirini.

¹⁷ Jisaso áamá xfó rípeáowa tñni dñwé mñjéyo dání nínwero ayoxé nanjé e rówapána oxé apíxé obaxé íníná xfómi xfdarigfáyé tñni áamá obaxé Judia pñropenisfóyo dánjéyí tñni wigé anjé xwé bí Jerusaremi dánjéyí tñni áamá émayé anjé biaú Taiayé ríninjépi tñni Saidoniyé ríninjépi tñni —Anjé apiaú rawirawá imanjé tñni anjwé e ikwíroninjépiáurini. Anjé apiaúmi dánjéyí tñni ¹⁸ ayé Jisasomi arfá waniro bímiro negé símíxtyé nanjé oneaimíxirini bímiro oxé apíxé imfó dñjé xixérori xixeaninjé wiri egfáyé bímiro éaná o imfó míxé umáinirí áamá nýoni nanjé nímixa urí yaríná ¹⁹ oxé apíxé nfní oyá enjé síxé eáninjépi áamá nýoni píraninjé imíxarínjagi nínwiniro ayé eni níbirí omi wé amáf rónaníro egfawixini.

“Yayé seainirí dñjé sípí seairí éwínigini.” urinjé nánirini.

²⁰ Jisaso xegé wiepsarinjéyo síjwé nínwiga nuri re urinjínigini, “Seyfne amípi nání dñwé ikeamónarigfáyéfné Gorixo xfó xegé xwioxtyo mímeámé nerí seameñweante páwipfífa nání yayé seáyími dání oseainini. ²¹ Aiwá nání agwé ríná dñwé ikeamónarigfáyéfné ananí aiwá níro agwé ími seayiri epírfá nání yayé seáyími dání oseainini. Agwé seyfné dñjé sípí níseairí ηwé oéáfrí aiwé rfwéná Gorixo píraninjé seameñweante nípáwiro níjwearínáyé rípfá rípfífa nání yayé seáyími dání oseainini. ²² Seyfné áamá imóninjáoni níxfdarigfáyéfné enjagi nání áamá wa símí tñni seairí xegé wúmi nání míxé seaxfdowáiro ikayéwé níseairíro segé yofé xwiraimímé seairíro seaáná xwirfá mimónipani. ²³ Áamá wí sípí e seaikárarínjagfá nínwínirínáyé, re yaiwírfíxini, ‘Nene sípí neaikárarigfápa wigé xiáwowa eni Gorixoyá wfá rókiamoagfáwami sípí wikáragfárfani?’ niyaiwiro seyfné idána anjénamí nípeyiróná Gorixo nanjé wí seaipínfá enjagi nání nímwiri níxeamorí yayé seáyími dání néra úfríxini. ²⁴ E nerí aiwé seyfné amípi wí mímúrónípa egfáyéfné anígwiní aweyí! Sfá wíyi seyfné

majfá seaórinfáriní. Agwí ríná amípí yayf seainpaxf imóniñfipi ríxa nímearo sírf muntf niñwearo aiwí ríwéná rínñf meapfífá enagf nánf dñf sípí seaíwiniñfí. ²⁵ Anígwí íníná aiwá niro agwí ímí seayirí yarígfáyíné, aweyí! Sfá wíyi seyíné majfá seaórinfáriní. Ríwéná Goríxoyá xwioxfyo mípáwí agwíná epfífá nánf dñf sípí seaíwiniñfí. Anígwí yayf ero rípfá ríro yarígfáyíné, aweyí! Sfá wíyi seyíné majfá seaórinfáriní. Ríwéná Goríxo ámáyo píranñf umeñweante mípáwipa nerfíná dñf sípí niseairí ñwf eapfífá enagf nánf dñf sípí seaíwiniñfí. ²⁶ Seyíné ámá nñfí seáyími seameararígfáyíné, aweyí! Sfá wíyi seyíné majfá seaórinfáriní. Eníná segf seáwowa mimónf wíf rókiamoagfáwamf seáyími umearagfápa agwí seyíné ení seáyími seameararíná dñf re niyawiwo, ‘Nene ení ámá Goríxoyá mimónfpa enagwí nánf oyá xwioxfyo páwianfáwamantf.’ niyawiwo dñf sípí seaíwiniñfí.

“Sfímf tñfí seaiarígfáyf nánf wá oseainfí.” uríñf nánfíriní.

²⁷ “E níríri aiwí seyíné arfá niarígfáyíné re éfrixíni. Ámá seyíné wikf seaónígfáyo nánf seaimónfí ámá sfímf tñfí seaiarígfáyo nañf wimíxiro ²⁸ ámá ikayf wíf tñfí nírámíxírí seararígfáyo Goríxo píranñf owimíxíníri ero ámá xwíraimfímf seararígfáyf nañf oimónfpoyíníri Goríxomí yaríñf wiro éfrixíni. ²⁹ Ámá wo marípíñwfyo mídánf reááná amí mídánf ení ananf xe reáwiniñfí. Ámá wo díxf iyfá nírírápírfínáyf, xe onírápíníri díxf sorfá ení ‘Xe onírápíni.’ yaiwíríxíni. ³⁰ Ámá gíyf gíyf yaríñf síánáyf, ananf mñfí wírí gíyf gíyf rírápífáyo ímf tñfí ‘Ámí niapfpoyí.’ murípa erí éfrixíni. ³¹ ‘Ámá e onífpoyí.’ yaiwiaríñfpa joxí ení e wíírfíxíni. ³² Joxí re niyawiwrínáyf, ‘Ámá nioní nánf wimónaríñfyf nánfíni nimónaríni.’ niyawiwrínáyf, ámá gíyf seáyími rímepfífáriní? Oweoí! Ámá íwf néra warígfáyf aí ámá wíwaníñfyf nánf wimónaríñfyf nánf wimónaríñfíriní. Ayínánf seyíné nánf wimónaríñfyf nánfíni niseaimónfírfínáyf, weyf ámá wí seamearípfífámani. ³³ Seyíné ámá nañf seaimíxarígfáyoni nañf níwimíxírfínáyf, weyf yf ámá gíyf seamearípfífáriní? Oweoí! Íwf néra warígfáyf aí ámá nañf wiarígfáyo xíxeni nañf wiarígfáriní. Ayínánf ámá seyíné nañf seaimíxarígfáyoni nañf níwimíxírfínáyf, weyf yf ámá wí seamearípfífámani. ³⁴ Seyíné woxí ‘O idáná amí xíxeni niapfpaxfíriní.’ yaiwiaríñfyoni mñfí níwírfínáyf, weyf yf ámá gíyf seamearípfífáriní? Oweoí! Ámá íwf yarígfáyf aí wígf wífamí ‘Idáná amí xíxeni neiapfpaxfíriní.’ yaiwiarígfáyo mñfí wiarígfáriní. Ayínánf woxí ‘O idáná amí xíxeni niapfpaxfíriní.’ yaiwiaríñfyoni mñfí níwírfínáyf, weyf yf ámá seamearípfífámani. ³⁵ Ámá seyíné sfímf tñfí seaiarígfáyf nánf seaimónfí nañf wimíxiro amípí wí mñfí níwírfíná ‘Xfóyá ení oniapfíni.’ mñfíyawiwa éfrixíni. E nerónáyf, niaíwíf ñwfá seáyí émi ñweañoyá nimónfíro oyá nañf wí meapfífáriní. Seyíné xfóyá niaíwíf enagf nánf ámá xfómí yayf mñfíwífáyo tñfí sípíní yarígfáyo tñfí wá wianaríñfpa éfrixíni. ³⁶ Segf ápo ámáyo ayá nurímíxírí yaríñfpa seyíné ayá nurímíxiro éfrixíni.

Ewayf ikaxf síyikwíf nánf uríñf nánfíriní.

³⁷ “Joxí ámá wo yaríñgaf síñwf níwínríná ‘O sípí yaríni.’ mñfípaní. E nerfínáyf, joxí nánf Goríxo ‘O sípí yaríni.’ rínfámani. Joxí ámáyo xwíyfá mumearípaní. E nerfínáyf, Goríxo xwíyfá rímearínfámani. Joxí ámá wí íwf sífápi yokwarímí níwíírfínáyf, Goríxo ananf joxíyáyo yokwarímí síinfáriní. ³⁸ Joxí ámáyo mñfí níwírfíná sípfí mñfíwipa nerí yaríñfpa Goríxo mñfí siapínfáriní. Ámáyo mñfí níwírfíná ‘Xwé owimíni.’ yaiwiro aiwá síxf ímímí neróná síxf úrooro wé tñfí kísíksí ero nemáná ríxa niyurínowíáná mñfí níwíroná xegf iyfáyo wíaroarígfápa Goríxo ení xíxeni e mñfí siapínfáriní. Amípí xíxeni joxí wiaríñfpa Goríxo xíxeni e siapínfáriní.” uríñfniñfí.

³⁹ Jisaso xegf wiepísaríñfyf nioní uraríñá jfáyf arfá nikeamoro ámá síñwf supáríñf imónfírfíxíníri ewayf xwíyfá rípi uríñfniñfí, “Seyíné ‘Síñwf supáríñf wo wífómí ananf nípemeámí ófyo uníñoí.’ ríyawiwaríñoí? Awaú níwaúní xwáríñwfyo

eainþisþiit.” nuriri ⁴⁰ xfoya wieþsariþþi seayt e nimóniro wigþ diþþyo dáni anani epþriþþiri re uriþþnigiþþi, “Niafwowa uréwapþyariþþomi seayt e múronariþþámáni. Xami nuréwapþya numána enána uréwapþyariþþo tþni xixeni imónariþþárþni.” nuriri ⁴¹ xfoya wieþsariþþiþþi þwþ ayþ yariþþáþþi þþni mþwiáriþþa nero áma wi yariþþáþþi nánþni “Þþni wiáriþþoyi.” uriþþriþþiriþþi ewayþ xwiþþá ámi bi riþþi uriþþnigiþþi, “Segþ siþþwþyo íkþá xwé wánþþi þweanþagi ai siþþwþ mainenþpa nero diþþi imóniþþáþþi womi siþþwþ siþþikwþ onþmiá bi þweanþána þi nánþ siþþwþ wþniþmeariþþárþni? ⁴² Íkþá xwé awá segþ siþþwþyo þweanþagi siþþwþ mainenþpa nerþna ariþþe nerþ diþþi imóniþþá omi ‘Siþþwþ siþþikwþ onþmiá þweanþþi oriþþeámþni.’ uriþþárþni? Nanþ riþþi siþþi riþþi yariþþoxþni, íkþá xwé joxþya siþþwþyo þweanþþwá emi nþmamónþmána siþþwþ þiránþþi nanþmána diþþi riþþiþþmeáoya siþþwþyo onþmiá þweanþþi anani mearþþárþni.” uriþþnigiþþi.

Ewayþ ikaxþ íkþá sogwþ nánþ uriþþi nánþriþþi.

⁴³ Xegþ wieþsariþþiþþi þiránþþi nero onþweáþoyiþþi ewayþ xwiþþá ámi bi riþþi uriþþnigiþþi, “Íkþá siþþwi riþþna sogwþ nanþ wearþþmani. Íkþá onagwá enþna sogwþ siþþi wearþþmani. ⁴⁴ Áma íkþá sogwþ weþagi nþwþriþþnýþ diþþi ‘Íkþá yoþ ayo riþþiþþi iyþ riþþeni?’ yaiwariþþárþni. Íkþá pikþ sogwþ nþdiþþriþþnýþ enþwþþyo darþþiþþárþni? Wainþ sogwþ nþdiþþriþþnýþ ará ekiþþikwþyo darþþiþþárþni? Oweoi! ⁴⁵ Áma nanþþi wigþ xwioxþyo dáni diþþi nanþ moro þiránþþi néra uro yariþþárþni. Áma siþþiþþi wigþ xwioxþyo dáni diþþi siþþi moro þwþ néra uro yariþþárþni. Áma xwiþþá nþriþþriþþnýþ xwioxþyo dáni siþþi nánþni diþþi nþmorþna siþþiþþi rarþþiþþárþni. Nanþ nánþni nþmorþna nanþni rarþþiþþárþni.” uriþþnigiþþi.

Ewayþ ikaxþ sþþa anþ mþrariþþiþþi wauþ nánþ uriþþi nánþriþþi.

⁴⁶ Ewayþ xwiþþá ámi bi riþþi uriþþnigiþþi, “Þi nánþ ‘Ámþnáoxþni, Ámþnáoxþni,’ nþriþþi aiwþ nionþ searariþþþi mepa yariþþoi? ⁴⁷ Áma giþþi giþþi nionþ tþámþni nþþiþþi nionþ searþþi arþa nþniþþi xixeni axþþi yariþþáþþi ‘Áma óniþþi rimónþni?’ oyaiþþoyiþþi ewayþ xwiþþá bi nþriþþi siþþwánþþi oseaimþni. ⁴⁸ Áma o sþþa anþ nþmþriþþriþþna xami sþþa nþta yapiþþriþþe xwþa sewiáriþþóniþþi xapiþþapþi nþmirþþi enþ tþni inþmi nþmiga nþwémána sþþa yapiþþiþþagi nþwþriþþriþþe dáni sþþa þiára nþkiþþiþþi nþyapiþþi anþ mþrariþþiþþi imónþþoi. Inia xwé neáþsána iniþþiþþi waxþ nþwerþna anþwámþi nþmiákwiþþi þþneámþniþþi éþþi o þiránþþi mþriþþiþþi enþagi nánþ wiþþwþ wi mþmeanþþnigiþþi. ⁴⁹ E nerþ aiwþ áma giþþi giþþi nionþ searþþi arþa nþniþþi ai xixeni axþþi mepa yariþþáþþi áma róniþþi imónþþoi. O anþ nþmþriþþriþþna sþþa þiára yapiþþiþþe dáni sþþa nþkiþþiþþi yapiþþi nánþ xwþa bi mþmi úrapþi xwþayoni seayt e nþta nþþuriþþi mþrariþþiþþi iniþþiþþi waxþ nþweapiþþi miákwiþþana anþniþþi iniþþiþþiþþi nþþneamioariþþi anþþa imónariþþiþþiþþi.” nuriri “Nene eni Jisaso nearþþiþþi nþwiaiþþiþþiþþi anþwá yapiþþi Gorþþo anþþa neaimþþiþþiþþiþþi?” oyaiþþoyiþþi nánþ ewayþ xwiþþá apiþþi uriþþnigiþþi.

7

Porisþ woyá omþþiþþi wiiariþþomiþþi nanþ imþþiþþiþþi nánþriþþi.

¹ Jisaso, oxþ apiþþi arþa wiarþna xwiþþá apiþþi nþþniþþi nuráriþþmána anþ wiþþo xegþ yoþ Kapaneamþyo nánþ nurþ þweanþána ² wauþþi þorisþ ámþna imóniþþi woyá áma xþnániþþiþþi nimónþriþþi omþþiþþi wiiariþþo —O þorisþ ámþna imóniþþo diþþi siþþi wiþþoriþþi. O siþþiþþiþþi nerþ riþþa nþþemþniþþi yariþþna ³ “Jisaso nþþriþþi anþþi apiþþi þweanþ.” riþþariþþagiþþa arþa e nþwiriþþi Judayþ ámþna wa Jisasoþi owiriþþeáþoyiþþiþþi re urowáriþþnigiþþiþþi, “Soþþné nuro gþ inókþniþþi omþþiþþi nþiariþþi ro nánþ yariþþi re nþwiþþoyiþþi, ‘Joxþ anani nþþriþþi oyá xþnániþþiþþi nimónþriþþi omþþiþþi wiiariþþo riþþa nþþepaxþ yariþþagiþþi nánþ þiránþþi wimþþiþþiþþi?’ yariþþi e nþwiþþoyiþþi.” urowáraná ⁴ awa nuro Jisasoþi nþwimearo waunþ riþþiþþi re uriþþiþþiþþi, “O émayþ wo enþagi aiwþ þiránþþi neaiariþþo enþagi nánþ joxþ nþþriþþi oyá xþnániþþiþþi omþþiþþi wiiariþþomiþþi þiránþþi wimþþiþþiþþi. ⁵ O Judayene diþþi nþneanþwþriþþiþþi negþ rotú

anjé jfayé miranti nání neaiapinjoríni.” urfagta ⁶ Jisaso awa tfini nuro porisí áminá imóninjoyá anjé tfinjé e anjwi e rémóaná porisí áminá imóninjo xegé áamá níkumixíni emearigfá wami re uowárinjinigini, “Jisasomi níwímeari Porisí áminá imóninjo re nearowárinjoi urfpoyí, ‘Ámináoxíni, nioní síni upupígfí siarfná nanjmaní. Nioní áamá nanjoni sínjagwíni. Joxi nioniyá anjyo wí fwiapípxímaní. ⁷ Xámi níwaninjoni “Áamá nanjoni meníni.” níyaiwiníni nání joxi sirimeáminíni mibfáriní. Ayináni díxí roje dání pfné ráná gf omíjé níarijo ámi nanjé imónininjoi. ⁸ Nioní áamá “Omíjé ayé ayé ei.” nírarigfowamí ínimí wurfinjini. Nioní ení porisí wa ínimí nurfinjoi. Gf porisí womí “Joxi anjé ui.” uráná sa waríjtríni. Womí “Bei.” uráná sa xixeni baríjtríni. Gf inókíníjé omíjé níarijé womí “E ei.” uráná xixeni yarijtríni.’ Jisasomi e urfpoyí.” uowáraná ⁹ awa nuro Jisaso tfini óf e óróf níniro e uráná Jisaso ududí níwiri níktínimóníni oxé apíxé epíroyé nero númi uxédigfáyo re uríjinigini, “Wauyé porisí áminá imóninjo díjé nínikwírori yarijpa nígf Isíreriyéne aí woxé nioní díjé xixeni míníkwíroarijini.” uráná ¹⁰ xwiyfá uowárenapfáwa ámi wigé anjé e nání nuro xegé omíjé wíarijo ríxa ámi nanjé riwo njewanjagi wíngfawixíni.

Íwí síkíjé piyí womí “Wíapfnímeaí.” uríjé náníni.

¹¹ Jisaso wauyé porisoyá omíjé wíarijomí píraníjé nímixíni ríxa sfá wí óráná o anjé bimi yof Neníyí ríniñjéyo nání nurí xegé wíepísaríjowa ení o tfini nuro áamá oxé apíxé obaxé nawíni nuro ¹² anjé apimí ákíjé fwi e rémoaníro yarfna Jisaso weníjé éfyé wíniñjinigini. Áamá piyí wo —O síni íwí síkíjoríni. Xexírfmeáo wo mayoríni. Xínái apíxé aníriní. Omí xínái tfini oxé apíxé e dánjé obaxé tfini xwíá weyaníro anjé apimí dání nímeámi fwiapíngfá Jisaso síjwí e níwíni ¹³ piyomí xínáimí wá níwianíni re uríjinigini, “Njwí eaaríjéyí pfní wíaret.” nuríni ¹⁴ anjwi e níbirí íkwianjwí piyo wenfnami fá níxíriri áamá nímeámi warígfáyé sa e rówapíjána o piyomí re uríjinigini, “Íwí síkíjé roxíni, ríxa wíapfnímeaí.’ ríraríjini.” uráná re eníjigini. ¹⁵ Piyo níwíapfnímeari éf níjwearí iwamfó pfné rarfná Jisaso ámi xínái tfinjé e uwáriarfná ¹⁶ áamá níni wáyé níkaríniro Goríxomí seáyí e numeróná re rígfawixíni, “Goríxoyá wíá rókíamoaríjé seáyí e imóníjé wo riwo ríneauowárenapíyinjoi? Goríxo Isírerene nání díjé nímorí arírá neainífa nání riwo ríneauowárenapíyinjoi?” níniro e yarfna ¹⁷ Jisaso e éfpí nání xwiyfá Judayé anjé níyoní yaní níwéa nurí mídímídáni ení ríniñjigini.

Jono xegé wíepísaríjowa waúmí Jisaso tfinjé e nání uowárinjé náníni.

¹⁸ Jono xegé wíepísaríjowa Jisaso éf apí nípini nání áwanjé uráná ¹⁹ o xegé wíepísaríjé waúmí “Eíni.” nuríni Áminá Jisaso tfinjé e nání re uowárinjinigini, “Nuri yarijé re wípiyí, ‘Joxi nání Jono “Níbinfáriní.” neararíjoxíraní? Wo ámi ríwíyo bínfó nání síni xwayé naníni njewanfáraní?’ Nuri yarijé e wípiyí.” uowárfagi ²⁰ awaú nuri Jisasomí re urémeagfísixíni, “Jono wayé níneameaia waríjo joxi tfe nání re yearowárinjoi, ‘Omí yarijé re wípiyí, “Joxi Jono ‘Ríwíyo níbinfáriní.’ neararíjoxíraní? Wo ríwíyo bínfó nání síni xwayé naníni njewanfáraní?’ yarijé e wípiyí.’ yearowárinjoi.” uráná ²¹ axíná Jisaso áamá símixé xixegfíni yarigfáyo nanjé imíxíni síjwí supárigfá obaxíyo síjwí aníptrí nání wiri ímfó ámayo xixéroarijéyo míxé umáiníni neri ²² awaúmí re uríjinigini, “Awagwí nuri amípi níni nioní re yarfna síjwí naníni arfá niri éfyé nání Jonomí áwanjé urfpoyí, ‘Síjwí supárigfáyé ámi síjwí aníro síkwí iké egfáyé ámi anjé ero peyíyí tfgfáyé wigé wará nanjé níniro arfá píronígfáyé ámi arfá ero áamá péfáyé ámi wíapfnímearo áamá sípiyo xwiyfá yayé wínipxípi arfá wiro yarijoi.’ urfpoyí.” nuríni ²³ re uríjinigini, “Rípi ení urfpoyí, ‘Yeáyé neayímíxemeanfa nání arfowayá xwíá píaxíyo dání iwíaronfó e enfáriní. E enfáriní.’ yaiwarígfápi tfini xixeni mepa yarijagi síjwí nínaníni aíwí nóreámioari

dijí mĩnikwĩropa neri ‘Ayí omani.’ miyaiwipani. Ámá e yarigfá giyf giyf Gorixoyá dijí tĩni yayf winipaxfĩrĩni. Jonomi e urfĩpiyĩ.” urĩnĩnigĩni.

Jisaso Jono nání urĩnĩ nánírĩni.

²⁴ Jisaso, Jonoyá wiepĩsarĩjowau rixa úaná, o ámá e epfroyf egfáyo Jono nání re urĩnĩnigĩni, “Xámĩ seyfné Jonomi sĩjwĩ winanĩro nání ámá dijí meañe nání nuróná pí ámá sĩjwĩ winarigfawixĩni? Ámá enĩ meánínĩ imĩnĩ yarfná wakwĩjwĩ wijwĩ nimearfnĩnĩ imónĩnĩ womĩ sĩjwĩ winanĩro rĩwarigfawixĩni? Oweoi! ²⁵ Aga pí ámá sĩjwĩ winanĩro warigfawixĩni? Ámá rapĩrapĩ yarapayf enĩ wú yĩnĩnĩ womĩ winanĩro ámá dijí meañe nání rĩwarigfawixĩni? Oweoi! Ámá rapĩrapĩ yarapayf nanĩnĩ niyĩnĩro ŋweagfáyf mixf ináyfya añfyo ŋweaarigfárĩni. Ámá dijí meañe ŋweaarigfámani. ²⁶ Aga pí ámá sĩjwĩ winanĩro warigfawixĩni? Gorixoyá wfá rókiamoarĩnĩ womĩ sĩjwĩ winanĩro rĩwarigfawixĩni? Oyi, wfá rókiamoarĩnĩ womĩ sĩjwĩ winanĩro ugfá aiwĩ Jono ámá yeáyf seayimĩxemeanfa nání xwfá piaxfyo dánĩ iwiaronfo nání wáf urĩmemĩnĩrĩ nání uowárėnapĩnĩ enagĩ nání o Gorixoyá wfá rókiamoarigfá niyoni xixeni imónĩnĩ. Seáyf e múroŋorĩni. ²⁷ Jono nání Bĩkwĩ Gorixoyáyo rfwamĩnĩ re nĩrĩnĩrĩ eánínĩ, ‘Gorixoxe xegf xewaxomi re urĩnĩnigĩni, “Nioni gĩ xwiyfá yanf wiowárĩmfáao joxĩ xámĩ nĩrĩmearĩ ámá nĩsanĩrĩ epfĩrĩ nání ófnĩnĩ nĩsimoia unfá nání uowárĩmfáarĩni.” urĩnĩnigĩni.’ Rfwamĩnĩ e nĩrĩnĩrĩ eánínĩ.” nurĩrĩ ²⁸ re urĩnĩnigĩni, “Nioni seararĩnĩ. Jono ámá yeáyf seayimĩxemeanfa nání arfowayá xwfá piaxfyo dánĩ iwiaronfo nání ófnĩnĩ imoŋo enagĩ nání ámá nĩnĩ aiwĩ wo Jonomi seáyf e imónĩnĩ nání xĩrĩgfámani. E neri aiwĩ ámá giyf giyf nioni nĩxĩdĩro Gorixoyá xwioxfyo páwiro yarigfáyf xwiyfá nioni nání wáf nurĩmeipfĩrĩpi xwiyfá Jono wáf rĩmenĩpĩmĩ seáyf e imónĩnagĩ nání ámá ayf onfĩpĩ aiwĩ Jonomi enĩ seáyf e imónĩnĩ.” urĩnĩnigĩni. ²⁹ Ámá nĩnĩ tĩnĩ takisf nání nĩgwĩ nearapĩrĩgáfáyf tĩnĩ Jono wáf urĩmearĩnagĩ arfá nĩwiro nĩsanĩro Jono wayf umeaiarfná rĩpĩ urigfáanĩnĩ imónĩnĩ, “Gorixoxĩ wé rónĩŋoxĩ óf nene uyfnĩnĩ yarĩŋwaéne nání imófpĩ xixeni neamoifĩrĩnĩ.” urigfáanĩnĩ imónĩnĩ. ³⁰ E neri aiwĩ Parisiowa tĩnĩ ŋwf ikaxf eánínĩrĩpĩ mewegfáwa tĩnĩ Jono wayf oneameainĩrĩ sĩjwĩ mĩwinĩpa neróná amĩpĩ Gorixoxe ‘Awa oepoyf.’ yaiwĩpĩmĩ rfwf umogfawixĩni. ³¹ Jisaso ámĩ re urĩnĩnigĩni, “Ewayf xwiyfá pĩpĩ nĩrĩrĩ ámá agwĩ rfná ŋweagfáyfné ámá wo wo Gorixoxe seyfné nání uowárarĩnagĩ aiwĩ seyfné mĩseaimónarĩnĩnĩnĩ nání ‘Ayfnĩnĩ imónĩnĩ.’ rĩmĩnĩ? Seyfné pĩnĩnĩ imónĩnĩ?” nurĩrĩ ³² re urĩnĩnigĩni, “Seyfné niafwf rĩpiánĩnĩ imónĩnĩ. Niafwf bia makerfá tĩnĩ e nifá neróná niafwf bĩbiamĩ rfaiwá re urarĩnĩ, ‘Nepiane webfĩ rarĩnagwĩ aĩ sepiayfné sĩmĩnĩnĩ miyarĩnĩ. Nepiane ŋwapé rarĩnagwĩ aĩ sepiayfné amĩxfá bĩ miyarĩnĩ.’ rĩnarigfápiánĩnĩ imónĩnĩ. ³³ Seyfné re egfápi nání ewayf xwiyfá apĩ seararĩnĩ. Seyfné Jono wayf nĩneameaia warĩnĩ nĩbĩrĩfná aiwá nanf mĩnĩpa erĩ inĩgĩ wainf mĩnĩpa erĩ yarĩnagĩ sĩjwĩ nĩwinĩro nání ‘Ámá royf imfó xixėroarĩnĩ?’ rarigfáarĩnĩ. ³⁴ Seyfné ámá imónĩnĩnĩ enĩ nĩbĩrĩfná aiwá nĩrĩ inĩgĩ nĩrĩ yarĩnagĩ nĩnanĩro nání re rarigfáarĩnĩ, ‘O aiwá enĩ neri narĩnĩnĩ. Inĩgĩ wainf enĩ narĩnĩnĩ. Ámá takisf nání nĩgwĩ nearapĩrĩgáfáwa tĩnĩ ámá fwf yarigfá winiyf tĩnĩ nĩkumĩxĩnĩrĩ emearĩnĩnĩ.’ rarigfáarĩnĩ. ³⁵ E neri aiwĩ oxf apĩxĩ winĩ winĩ dijí pĩránĩnĩ neŋwĩpero Jono tĩnĩ nioni tĩnĩ nání ‘Awaú nanf yarĩnĩ.’ yaiwiarigfáarĩnĩ.” urĩnĩnigĩni.

fwf inarĩnĩ wĩmĩ yokwarĩmf wĩnĩ nánírĩnĩ.

³⁶ Ámá Parisi wo Jisasomĩ yarĩnĩ re winĩnigĩni, “Joxĩ ananĩ nioni tĩnĩ gĩ añfyo aiwá nanĩrėwĩ?” urfagĩ Jisaso oyá añfyo nĩpáwĩrĩ aiwá nanĩrĩ nání wigf yarigfápa xwápiyĩ nĩkĩrómáná nawĩnĩ aiwá narfná re enĩnigĩni. ³⁷ Apĩxĩ fwf inarĩnĩ wĩ, añf apĩmĩ ŋweañf “Jisaso Parisiowá añfyo nĩŋwearĩ aiwá narĩnĩ.” rĩnarĩnagĩ arfá e nĩwĩrĩ sĩŋá tĩnĩ sixf imĩxĩnĩnĩ wá inĩgĩ dijí nanf earĩnĩ bĩ inĩnĩwá nĩmeámĩ añf iwámĩ

nɪpáwiri ³⁸ Jisaso síkwí t́ɲ́ e ŕwí ŕwámɪnɪ éf nírómáná ɲwí neaŕnǎ xegí síɲwírɪxí Jisasoyá síkwí sośáyó n̄iyori í xegí d́fǎ sepiá t́nɪ kwíkwírɪmí neri síkwíyo kíyí n̄imíáúnɪrɪ inííǵ t́ɲ́ nǎɲ́ eaarɪɲ́pɪ niwayɪmómáná ǵnɪf n̄iwiri e yaŕnǎ ³⁹ Parisio, Jisasomɪ imánf ikaxí uŕfo apɪxí í e wiarɪɲagɪ n̄iwɪnɪrɪ ínɪmɪ re rɪnɪɲɪnigɪnɪ, “Ámá ro nepa Gorɪxoyá wǎ rókiamoarɪɲo eɲánáyí, apɪxí t́ǎ wiapɪyimɪxarɪɲí nánɪ x̄ɪxeni n̄jǎfǎ re imónɪpaxorɪnɪ, ‘Í apɪxí f́wí inarɪɲ́f wírɪnɪ.’ yaiwipaxorɪnɪ.” Parisio ínɪmɪ dánɪ e yaiwinarǎnǎ ⁴⁰ Jisaso o xwiox́yo dánɪ e yaiwiarɪɲagɪ adad́f n̄iwiri re urɪɲɪnigɪnɪ, “Saimone, xwíyǎfǎ b́ orɪrɪmɪnɪ.” uŕtagɪ o re urɪɲɪnigɪnɪ, “Nearéwapɪyarɪɲoxɪnɪ, ananɪ n̄iret.” uŕtagɪ ⁴¹ Jisaso ewayí xwíyǎfǎ rɪpɪ urɪɲɪnigɪnɪ, “Ámá womɪ ámá wáú n̄b̄ɪrɪ n̄íǵwí urápɪǵfɪsɪxɪnɪ. Ẃfo K500.00 urápɪrɪ ẃfo K50.00 urápɪrɪ neri n̄ɲweagfɪsánǎ ⁴² awáú ámɪ x̄fomɪ m̄iwipa eɲánǎ o n̄iwaúmɪnɪ ayá nurɪm̄ixɪrɪ n̄íǵwí m̄ɪnɪ wɪɲ́pɪ nánɪ d̄ɲ́f pǎ n̄imorɪ kikiǎfǎ eɲɪnigɪnɪ. Ayɪnánɪ awáú go go n̄íǵwí m̄ɪnɪ wɪɲo nánɪ xwapf wimónɪn̄ɲoɪ?” uŕtagɪ ⁴³ Saimono re urɪɲɪnigɪnɪ, “‘N̄íǵwí K500.00 urápɪɲo, o xwapf wimónɪn̄ɲoɪ.’ n̄imónarɪnɪ.” uŕtagɪ Jisaso re urɪɲɪnigɪnɪ, “Joxɪ d̄ɲ́f x̄ɪxeni neɲwɪpɪrɪ rarɪɲɪnɪ.” nurɪrɪ ⁴⁴ apɪxí t́fámɪnɪ n̄íkɪnɪmónɪmánǎ Saimonomɪ re urɪɲɪnigɪnɪ, “Apɪxí rí nionɪ niarɪɲ́f rí síɲwíf w̄neɪ. Nionɪ d̄ɪx́f aɲ́yo f̄wiapánáyí joxɪ negí yarɪɲwápa m̄ɪnɪ inííǵf b́ síkwí sośǎfǎ ǵfǎ eánɪm̄ɪnɪrɪ nánɪ m̄ɪniapfɪnɪ. E neri aiwɪ apɪxí ríyí ǵf síkwí sośáyó síɲwírɪxí t́nɪ ǵfǎ n̄inearɪ xegí d́fǎ sepiá eɲf t́nɪ n̄íkwírɪɲoɪ. ⁴⁵ Joxɪ ámá xwíyǎfǎ bǎnǎ negí yarɪɲwápi kíyí m̄ɪnɪmíáúnfɪnɪ. E neri aí í nionɪ n̄fwiapɪrɪ ɲweááínǎ dánɪ síkwí sośáyó kíyí n̄ɪn̄míáúǵa warɪnɪ. ⁴⁶ Joxɪ negí yarɪɲwápa yayf m̄ɪnɪpa neri ranf b́ m̄ɪɲ́fyo m̄ɪniwayɪmóɪnɪ. E neri aiwɪ apɪxí ríyí síkwí sośáyó inííǵf d̄ɲ́f nǎɲ́ eaarɪɲ́f b́ n̄ɪniwayɪmómánǎ ǵnɪf n̄ɲoɪ. ⁴⁷ Ayɪnánɪ nionɪ re rarɪɲɪnɪ. Í f́wí xwapf yagfí aiwɪ nionɪ r̄ɪxa yokwarɪm̄f wíǎf eɲagɪ nánɪ í nionɪ nánɪ xwapf n̄iwimónɪrɪ nánɪ nǎɲ́f e niarɪnɪ. Ámá f́wí xwapf mé b́ on̄míápɪ yarɪǵfǎyíf nionɪ yokwarɪm̄f wíǎnǎ ayf nionɪ nánɪ enɪ on̄míápɪ wimónarɪɲ́rɪnɪ.” Saimonomɪ e nurɪrɪ ⁴⁸ apɪxímɪ re urɪɲɪnigɪnɪ, “Nionɪ d̄ɪx́f f́wí yarɪɲ́yíf r̄ɪxa yokwarɪm̄f síǎrɪnɪ.” uránǎ ⁴⁹ ámá x̄fo t́nɪ nawínɪ n̄ɲwearo aiwá narɪǵfǎyíf re rɪn̄íǵfawixɪnɪ, “Ámá royf ‘f́wí yarɪɲ́yíf yokwarɪm̄f wiipaxonɪrɪnɪ.’ n̄iyaiwiri r̄fǎ rarɪnɪ?” n̄ɪrɪn̄ɪro e yaŕnǎ ⁵⁰ Jisaso apɪxímɪ re urɪɲɪnigɪnɪ, “Jíxɪ d̄ɲ́f n̄íkwíroarɪɲagɪ nánɪ Gorɪxo yeáyf r̄iyim̄ixemeáfɪrɪnɪ. R̄ɪxa kikiǎfǎ néra uɪ.” urɪɲɪnigɪnɪ.

8

Apɪxí Jisasomɪ m̄íranɲ́f wíǵfíwa nánɪrɪnɪ.

¹ Jisaso Saimono t́nɪ aiwá n̄ɪnɪrɪ n̄ɲweaɲɪsánǎ r̄ɪxa s̄fǎ wí óránǎ o aɲ́f wíyíf wíyo xwíyǎfǎ yayf winɪpaxf Gorɪxo xwiox́yo m̄imeámf neri píránɲ́f umeɲwean̄fǎ nánɪ wáf nurɪmerɪ re urɪmeɲɪnigɪnɪ, “Seýné f́wí yarɪǵfǎyíf r̄f́wíɪnɪ n̄imamoro n̄isanɪro ɲweáfɪrɪxɪnɪ.” urɪmearǎnǎ x̄fo xegí wiepɪsarɪɲ́f wé wúkaú síkwí wáú o t́nɪ nawínɪ nemero ² apɪxí wíwa enɪ o t́nɪ nawínɪ nemero —Wíwa sím̄ixí t́ǵfíwamɪ Jisaso nǎɲ́f im̄ixɪrɪ wíwa imfó d̄ɲ́f x̄xéroarɪɲ́f t́ǵfíwamɪ m̄ixí umáɪnɪrɪ wiarɪɲ́wa wíǵf yo f́ ríwarɪnɪ. Wí Mariafɪrɪnɪ. Aɲ́f yo f́ Magɪdara dánɪ eɲagɪ nánɪ ímɪ yo f́ Magɪdara dánɪ Mariaíyí w̄rɪnɪɲ́rɪnɪ. Í Jisaso imfó wé ẃúmɪ dánɪf wáú d̄ɲ́f x̄xéroarɪɲ́f m̄ixí umáɪnowárɪɲ́rɪnɪ. ³ Apɪxí ámɪ wí Xusao —O m̄ixí ináyf Xerotoyá bosíwíf worɪnɪ. Omɪ xiepí í xegí yo f́ Joanafɪrɪnɪ. Ámɪ wí Sasanafɪrɪnɪ. Íwa t́nɪ ámɪ wíwa enɪ wíǵf n̄íǵwíf t́nɪ aiwá b́ im̄ím̄f ero Jisasomɪ t́nɪ xegí wiepɪsarɪɲowamɪ t́nɪ m̄íranɲ́f n̄wiayiro númɪ wagfárɪnɪ.

Ewayí ikaxí wít f́ siyíf wíáronɲ́f nánɪrɪnɪ.

⁴ Oxí apɪxí obaxí aɲ́f ayf ayo dánɪ Jisaso t́ɲ́f e nánɪ n̄b̄ɪm̄iro awí eánarǎnǎ o ewayí xwíyǎfǎ rɪpɪ urɪɲɪnigɪnɪ, ⁵ “Ámá wo o xegí om̄ɲ́fyo wít f́ siyíf n̄wiáróa um̄ɪnɪrɪ nánɪ nurɪ r̄ɪxa xwǎfǎ yunf ik̄ixearɪn̄ɲe píránɲ́f n̄wiárɪrɪ aí wí ófyo píerófýf ámá wí ófyo n̄ɪpurǎnǎ xwírɲ́wíf osaxɪro ɲ́f n̄b̄ɪrɪ m̄imánf eri eɲɪnigɪnɪ. ⁶ Ámɪ wí s̄ɲǎf ínɪmɪ

yapinijáná xwítá seáyí e onimiápi enjyo piérotýf apaxf mé nerápiri niyapiri aiwi iniigf mirúniñagi nání apaxf mé yiweariniginí. ⁷ Ámi wí emf pipiníf arfkiárinije wiáronjyf emf pipinífyo dání nawíni nerápmáná emf xewwirárinjagi nání wítf ayf urf eniginí. ⁸ Ámi wí xwítá nanjyo wiáronjyf nerápiri niyapiri ná niwerfná aga dñf nímori fá miropaxf weniginí.” Ewayf xwiyfá e nurirfná re urayiniginí, “Arfá tífáfáyné e wayf xwiyfá rarinjá rípi nání arfá ókiarf nímónfpoi.” urayiniginí.

“Rípi nání e wayf xwiyfá seararinjini.” urinjf nánirini.

⁹ Xegf wiepísarinjowa e wayf xwiyfá api mfkfpi nání yarinjf wíáná ¹⁰ o re uriniginí, “Xwiyfá eníná dání ‘Goríxo xwioxfyo míméámf nerf seamejweanfáriní.’ níriri íntmi imónifpi nioní wíá searókiamoarinjini. E nerf aiwi ámá nioní dñf mntkwfó wígf dñf tñí néra warífáfá nioní e wayf xwiyfá nuréwapiyirfná wíá rókiamoagf Aisaiaoyf rinjowa níriri rfwaminjf eanjpa síjwf naníro arfá niro nero aiwi mfkfpi nání njfá imónifpírxiníri e wayf xwiyfáni uréwapiyarinjini.

Wítf siyf wiáronj mfkfpi nání áwanj urinjf nánirini.

¹¹ “E wayf xwiyfá mfkfpi rípirini. Wítf siyf nání rinjifpi ayf xwiyfá Goríxoyáninjf imónini. ¹² Ámá wí siyf óf manj pámi piérotýfninjf imónini. Ayf xwiyfá Goríxoyá arfá niwiro aiwi axíná obo níbiri ayf xwiyfá oyápi dñf móáná o yeáyf uyimixemeaniginíri mtrirakf niwiri xwiyfá oyá wígf xwioxfyo dání emf míméámf yáranjfrini. ¹³ Ámá wí wítf siyf sfjá íntmi yapinijáná seáyí e xwítá onimiápi enjáná wiáronjyfíninjf imónini. Ayf xwiyfá Goríxoyá arfá niwiróná yayf niwiniri xfdanro yarfná xwiyfá ná íntmi pipinífíninjf mívarinjagi nání aninjf xfdarígfámani. Xwiyfá oyápi xfdanro yarinjagfa nání ámá wí níbro nepa enj neánro rfa xfdarinjowiniri iwamfó wíwapiyíáná pñi wíararígfáriní. ¹⁴ Ámá wí wítf siyf emf pipiníf arfkiárinije wiáronjyfíninjf imónini. Ayf ení xwiyfá Goríxoyá arfá niwiro aiwi wígf yarígfápa síni nixfdíroná amípi xwítáyo dánj nání dñf obíboxf moro ‘Amípi wí nioní mntmúropa onini.’ yaiwiro amípi wí nání niwimóniro ‘Aríge meámfárfáni?’ yaiwiro néra nurfnáyf wítf emf nerápiri xewwirárinjfi yapí nimóniro aiwá ná niyíniri aiwi wíyóf yarígfámani. ¹⁵ Ámá wí siyf xwítá nanj imónije wiáronjyfíninjf imónini. Ayf xwiyfá Goríxoyá nání arfá niwiro dñf sípi wí mímáxinjagfa nání mívarámó aninjf dñf níkwfóro xaiwí fá nixiriro nerfná aiwá ná wearinjifpíninjf imónarígfáriní.” Wiepísarinjowamí e wayf xwiyfá mfkfpi nání áwanj e uriniginí.

E wayf ikaxf uyfwf nání urinjf nánirini.

¹⁶ Awa “Jisaso ámá ayo aninjf yumfí winfáriní.” yaiwiprírxiníri ámi e wayf xwiyfá rípi uriniginí, “Ámá wo re yarígfámani. Xegf ramíxf nímíxárorí síxf xwé wá nímearí upíkákwiáranjfmáni. Nímíxárorí xegf sá íkwianjwíyo íntmi éxwíroáranjfmáni. Nímíxárománá ámá gíyf gíyf nfwíapírfná ananí síjwf wínpíri nání aiwá íkwianjwíyo seáyí e tarinjfrini.” nuriri ¹⁷ re uriniginí, “Amípi nñí íntmi imónif aiwi wíá ókiáná nñí síjgání imónáná ámá nñí ‘Tf ayfárfáni?’ yaiwiprífáriní. ¹⁸ Ayfnáni seyfné pñé arfá nínirónáyf arfá píraninjf nírfiní. Ámá gíyf gíyf nioní xwiyfá rarfná arfá niro dñf níkwfóro nero njfá bí nimónirfnáyf Goríxo ámi wí mnt winjoi. Gíyf gíyf arfá mntipa ero dñf mntkwfóro ero nerfnáyf ‘Njffá rípi imónifini.’ yaiwinarígfápi aí Goríxo api aí ámi nurápinjoi.” uriniginí.

Jisasomí xínái tñí xogwáowa tñí nánirini.

¹⁹ Jisasomí xínái tñí xogwáowa tñí o tñj e nání níbro ámá xwé obaxf omí epfroyf wíarinjagfa epówa mípáwipaxf enagi ²⁰ ámá wí áwanj re urígfáwixini, “Díxf rínái tñí rígwáowa tñí síjwf rananro nání bñami bíraiyf rojoi.” urfagfa aí ²¹ o re uriniginí, “Ámá re njwixapígfá tíf, xwiyfá Goríxoyá arfá wiro xixeni ero yarígfáyf, ayf gf inókiwáninjf níríxfmeáowáninjf imónijoi.” uriniginí.

Ipi imeam fkwí yariŋagi samiŋf imixiŋf nánirini.

²² Iná sá wiyimi Jisaso tñi xegf wiep̄sar̄iŋowa tñi ewéyo n̄p̄xemoán̄tro o re ur̄iŋf̄niḡini, “Ipiyo j̄far̄iwám̄ini dán̄i oxemoaneȳi.” nur̄iri n̄imeám̄i nuro ²³ ipiyo n̄imeám̄i war̄iná Jisaso r̄ixa sá win̄fagi sá weŋáná re eŋ̄iniḡini. R̄f̄w̄ip̄i xwé wí n̄iweap̄iri ipiyo n̄ixemi nur̄i ewéyo iniŋf̄ m̄imeám̄f yar̄iná awa r̄ixa iniŋf̄ namipax̄f yariŋagi naineni ²⁴ nuro saiwiár̄f n̄iwimáná re ur̄iŋf̄awix̄ini, “Neamemear̄iŋox̄ini, neamemear̄iŋox̄ini, r̄ixa iniŋf̄ namiani aŋw̄i ayor̄ini.” uráná Jisaso n̄iwiáp̄f̄n̄imeari imiŋf̄ yariŋf̄pimi tñi iniŋf̄ reak̄fkw̄i yapar̄iŋf̄pimi tñi mix̄f nur̄iri “P̄f̄ni wiárēi.” uráná re eŋ̄iniḡini. P̄f̄ni n̄iwiár̄ir̄f̄ná imiŋf̄ mé neri iniŋf̄ samiŋf̄ weár̄iri eŋ̄iniḡini. ²⁵ R̄ixa imiŋf̄ mé neri iniŋf̄ samiŋf̄ weár̄iri éaná o wiep̄sar̄iŋowami re ur̄iŋf̄niḡini, “Soȳf̄né d̄iŋf̄ min̄ikw̄ropa pí nán̄i yariŋoi?” ur̄fagi awa wáȳf ero udud̄f ero nero re r̄in̄iŋf̄awix̄ini, “Ámá roȳf imiŋf̄ tñi iniŋf̄ tñi sekax̄f uráná ámán̄iŋf̄ ar̄fá wí roȳf gor̄fani?” r̄in̄iŋf̄awix̄ini.

Imfó mix̄f umáináná od̄ipi iniŋf̄ namiŋf̄ nánirini.

²⁶ Awa ewépa n̄imeáa nuro ipi Gaririyo j̄far̄iwám̄ini aŋf̄ bi xegf yoŋ Gegesayi r̄in̄iŋf̄p̄i t̄iŋf̄ e niwiék̄f̄n̄imearo ²⁷ Jisaso nayoari r̄ixa xw̄fáyo éf̄ roŋáná ámá aŋf̄ apimi d̄aŋf̄ wo —Omi imfó wí x̄ixéroar̄iŋor̄ini. Eŋ̄iná dán̄i iyax̄f aik̄f m̄iyín̄f n̄era uri aŋf̄ wíyo miŋweapa eri ámá xwár̄ipá t̄iŋf̄ eni ŋweari yariŋor̄ini. ²⁸ O Jisasomi siŋw̄f̄ n̄iwiniŋf̄ná xwamián̄f̄ n̄ir̄iri Jisasomi agw̄f̄ r̄iwám̄ini n̄ip̄f̄k̄in̄imeari ímf̄ tñi re ur̄iŋf̄niḡini, “Jisasoxt̄i, n̄iaíw̄f̄ ŋw̄fá seáȳf̄ émf̄ ŋweaŋoyáox̄i, pí neaim̄in̄iri bar̄iŋf̄ini? Nioni waun̄f̄ re r̄ir̄ar̄iŋf̄ini, ‘Xeaniŋf̄ wí m̄ineaik̄ar̄ipani.’ r̄ir̄ar̄iŋf̄ini.” nur̄iri ²⁹ Jisaso sekax̄f̄ “Imf̄oȳf̄né ámá romi p̄f̄ni n̄iwiár̄imi úpoȳf̄i.” ur̄f̄f̄ eŋagi nán̄i Jisasomi e nur̄iri —O imfó íníná d̄iŋf̄ x̄ixéroar̄iŋf̄ eŋagi nán̄i xegf̄ ámá omi fá n̄ixero gw̄f̄ w̄iri tñi ain̄ix̄f̄ ikas̄fá in̄iŋf̄ w̄iri tñi n̄ijiro awi meŋweaŋaḡfá aiwi gw̄f̄ j̄f̄ap̄i nar̄f̄kiár̄imi imfó ámá d̄iŋf̄ meŋe nán̄i sayá n̄iméra wayar̄iŋor̄ini. ³⁰ Omi Jisaso yariŋf̄ re win̄iniḡini, “Segf̄ yoŋ píx̄ini?” ur̄fagi imf̄owa xwé obax̄f̄ m̄irón̄iŋaḡfá nán̄i re ur̄iŋf̄awix̄ini, “Negf̄ yoŋ Rijon̄iyi —Yoŋ m̄f̄k̄f̄ ayf̄ mix̄f̄ nán̄i xwé obax̄f̄ gw̄f̄ mónar̄iḡfá nán̄irini. Yoŋ e r̄in̄iŋw̄ini.” nur̄iro ³¹ waun̄f̄ r̄ixiŋf̄ re urayiḡfawix̄ini, “Jox̄i none mix̄f̄ n̄ineamáinowár̄ir̄f̄ná sir̄irik̄f̄ yopar̄f̄ bi mimón̄iŋf̄yi t̄iŋf̄ e Gor̄ixo xeaniŋf̄ neaik̄ar̄in̄f̄e nán̄i mix̄f̄ m̄ineamáinowár̄ipani.” nur̄iro ³² od̄ipi xwé obax̄f̄ d̄f̄w̄f̄yo wiároar̄in̄iŋaḡfá n̄iwiniŋro waun̄f̄ re ur̄iŋf̄awix̄ini, “Imf̄one od̄ipiyo r̄f̄w̄f̄m̄ini ox̄ixéroapoȳin̄iri siŋw̄f̄ nean̄ir̄ir̄éini?” ur̄faḡfá o xe oépoȳin̄iri siŋw̄f̄ wináná ³³ imf̄owa ámá omi p̄f̄ni n̄iwiár̄imi nuro ámf̄ od̄ipiyo x̄ixéroáná re eŋ̄iniḡini. Od̄ipi ayf̄ imegf̄ aŋf̄ni omíf̄ayf̄ sap̄ipañ̄f̄mi siwá n̄era ipiyo n̄ipáwiro p̄iyf̄ eḡfawix̄ini. ³⁴ Ámá od̄ipi awi mearoar̄iḡf̄ayf̄ wiḡf̄ od̄ipi e éaḡfá n̄iwiniŋro wiḡf̄ aŋf̄ apimi nán̄i éf̄ nuro ámá e ŋweaḡf̄ayo áwan̄f̄ ur̄iro ámá omiŋf̄yo yariŋf̄f̄ayo áwan̄f̄ ur̄imero wíáná ³⁵ ámá ayf̄ “Pí r̄f̄a eŋoi?” n̄iyaiwiro siŋw̄f̄ winan̄iro nán̄i n̄ib̄iro Jisaso t̄iŋf̄ e n̄ir̄émoro wen̄iŋf̄ éf̄ayf̄ win̄iŋf̄awix̄ini. Ámá imfó x̄ixéroar̄iŋo riwo aik̄f̄ yin̄iri d̄iŋf̄ six̄f̄ yin̄iri nemáná Jisasoyá s̄kw̄f̄ t̄iŋf̄ e éf̄ ŋweaŋaḡf̄ n̄iwiniŋro wáȳf̄ nero yar̄iná ³⁶ ámá Jisaso imfó mix̄f̄ umáinowár̄f̄agi siŋw̄f̄ win̄f̄ayf̄ Jisaso imfó sayá mear̄iŋomi pírán̄iŋf̄ wimix̄f̄f̄ nán̄i rep̄iyf̄ n̄iwiróná ³⁷ ámá ayf̄ n̄ini aŋf̄ Gegesa d̄aŋf̄ȳf̄ tñi ámá aŋf̄ apimi mid̄im̄id̄ani ŋweaḡf̄ayf̄ tñi wáȳf̄ xwé nikar̄in̄iro nán̄i Jisasomi waun̄f̄ re ur̄iŋf̄awix̄ini, “Nene p̄f̄ni n̄ineawiár̄imi oun̄i.’ neaimónar̄ini.” ur̄faḡfá o ámf̄ ewéyo n̄ip̄xemoán̄ir̄i umin̄iri yar̄iná ³⁸ ámá imfó mix̄f̄ umáin̄fo waun̄f̄ r̄ixiŋf̄ “Nioni tñi owaiyi.’ nimónar̄ini.” urar̄iŋaḡf̄ aŋf̄ Jisaso xegf̄ aŋf̄ e nán̄i nuowár̄iri re ur̄iŋf̄niḡini, ³⁹ “D̄ix̄f̄ aŋf̄ e nán̄i nur̄i Gor̄ixo sií̄p̄i nán̄i d̄ix̄f̄ ámáyo rep̄iyf̄ n̄iwiri ŋweari ui.” ur̄fagi o Jisasomi p̄f̄ni n̄iwiár̄imi nur̄i aŋf̄ apimi n̄ipimiŋi Jisaso wií̄p̄i nán̄i rep̄iyf̄ wiemeŋin̄iḡini.

Apix̄f̄ ragf̄ an̄iŋf̄ pwar̄iŋf̄ wimi naŋf̄ imix̄iri miáí peŋf̄ wimi naŋf̄ imix̄iri eŋf̄ nánirini.

⁴⁰ Jisaso ámi ipíyo j́aríwámíni iwiéktínimeáána áma obax́ e eṕroý ero o nání xwaý naníri ɲwearo egfáý omí yaý níwiro yaríná re enj́inigíni. ⁴¹⁻⁴² Áma áminá wiǵ rotú anj́ wiwá meɲweanj́ wo —O xeǵ yó Jairasoríni. Miái ná wímíni xanoríni. O níbirí Jisasoyá síkwí t́ɲ́ e nípkínimeari x́o xeǵ miái —Í xwiogẃ wé wúkaú síkwí waú imónɲíríni. Í ríxa nípémíni yariɲagí nání xano Jisasomí waunf́ ríxɲ́ re uríɲ́inigíni, “Ǵ miáimí nanj́ imíxírí nioní t́ni ǵ anj́yo nání níwanírewí?” urf́agi o “Ananíríni.” nurírí awaú óf e warfná áma e eṕroý egfáý nuxf́d́iro Jisasomí ikwíkwierf́ warfná ⁴³ apíxí wí —Í xeǵ ragf́ aníɲ́ pwarfná xwiogẃ wé wúkaú síkwí waú múronj́ríni. Áma obax́ nanj́ imíxaníro níyayíríɲ́ aí nanj́ wí mimónɲíríni. ⁴⁴ Í “Jisasoyá iyf́ayoní amáf́ níronírínáyf́, ámi nanj́ imónḿf́ni.” níyaiwia níxf́d́írí rfwf́mí dání oyá iyf́a sírfwfyó amáf́ rónáná re enj́inigíni. Ragf́ aníɲ́ pwaríɲ́pí yeáyf́ síkiáríɲ́inigíni. ⁴⁵ Yeáyf́ síkiáráná Jisaso re ríɲ́inigíni, “Amáf́ go níronígo?” rf́agi áma ńni “Oweoi, nionímaní. Nionímaní.” níra warfná xeǵ wiepísariɲ́ wo Pitaoyí ríniɲo re uríɲ́inigíni, “Neamemearíɲoxíni, áma eṕroyf́ nísiro ikwíkwierf́ nísiɲa waríɲoi.” urf́agi aiwí ⁴⁶ Jisaso re ríɲ́inigíni, “Nepa áma wo amáf́ níronígo. Nígf́ enj́ eánɲ́ bí níniwárími áma womí nanj́ imíxítagí nainenírí nání raríɲ́ni.” rf́agi ⁴⁷ apíxí í yumf́i mepaxf́ wimónf́agi níwíni óf néra anj́ e níbirí oyá śmímanj́ríwámíni nípkínimeari oxf́ apíxí ńni sɲɲwfyó dání wf́a re rókiamónɲ́inigíni, “Níini ǵ ragf́ aníɲ́ pwaríɲagí nání Jisasomí amáf́ rónf́ni. Omí amáf́ níroníríná ríxa nanj́ imónf́ni.” urf́agi ⁴⁸ o re uríɲ́inigíni, “Miaé, jíxí d́ɲ́ níni kwírorí nání nanj́ imónf́ni. Ámi ayá ḿsinípa nerí kíkíf́a néra ui.” nurírí ⁴⁹ síní ímí e urarfná áma wo rotú anj́ meɲweanoyá anj́ e dání níbirí omí re uríɲ́inigíni, “Uréwapíyaríɲomí síní ayá wí muríɲweapaní. D́xí miái ríxa péɲinigíni.” urf́agi ⁵⁰ Jisaso arf́a e níwirí re uríɲ́inigíni, “D́xí miái péf́ aiwí wáyf́ mepaní. Nioní d́ɲ́ níkwíróánáyf́, í ámi nanj́ imónńɲoi.” nurími nurí ⁵¹ anj́yo nípáwirfná áma wí nawíni opáwianeyíni sɲɲwf́ ḿwíni pa nerí sa xeǵ wiepísariɲ́ Pitao t́ni Jono t́ni Jemiso t́ni miáimí x́nái t́ni xano t́ni ayf́ t́ni nípáwiro ⁵² áma ńni ɲwf́ earo ámíxf́a mero yariɲagf́a nání Jisaso re uríɲ́inigíni, “ɲwf́ eaarígf́a ṕni wíarfpoyí. Níperí ḿweníni. Sa sá wení.” uráná ⁵³ ayf́ “Í ríxa píyíxíni.” níyaiwiro nání rípf́a urf́agf́a aí ⁵⁴ o íyá wépámí f́a nímaxírímáná ímf́ t́ni “Miá ríxíni, wíapf́nimeaf́.” uráná re enj́inigíni. ⁵⁵ Miái ámi d́ɲ́ síxí wínáná apaxf́ mé wíapf́nimeanj́inigíni. Ríxa wíapf́nimeáána Jisaso xaníyaúmí “Aiwá bí umeapíyí.” urf́agi ⁵⁶ ayaú ududf́ ikáríniɲagf́i Jisaso ɲwf́ ikaxf́ re uríɲ́inigíni, “Aípagwí nioní éapf́ nání áma wíyo áwanj́ murípaní.” uríɲ́inigíni.

9

Wiepísariɲ́yo enj́ síxí weámíxowáríni sekaxf́ urírí enj́ náníríni.

¹⁻² Jisaso xeǵ wiepísariɲ́ wé wúkaú síkwí waú awamí “Awí eánfpoyí.” nurírí awa símíxí x́xegf́ni nanj́ imíxíprí nání ero ímf́o ńni ḿxí umáɲnowáríprí nání ero epf́rfa nání kwíyí bí níwirí enj́ síxí eánɲ́ bí níweámíxowáríni re urowáríɲ́inigíni, “Soyf́né anj́ ayf́ ayo nemero Goríxo xwioxf́yo ḿmeámf́ nerí seameɲweanfa nání wáf́ urímero símíxí yarígf́ayo nanj́ imíxímero éf́ríxíni.” nurowárífná ³ re uríɲ́inigíni, “Ámi ámi wagwí wagwí nuro urf́nípfrí nání segf́ amípf́ bí nímeámí mupaní. Eraɲfrani, f́a árupianj́frani, aiwáraní, nígwfrani, iyf́a wúkaúraní, nímeámí mupaní. ⁴ Wáf́ nemerfná anj́ bímí níremorfnáyf́ anj́ iwamf́o nuro páwíf́ayo wéf́ríxíni. Ríxa áma anj́ apímí ɲweagf́ayo nuréwapíyimáná anj́ axiwámíni níɲweagf́ísáná ‘Ámi anj́ bímí nání owaiyí.’ níyaiwirínáyf́ anj́ axiwámí dání ṕni níwíarími úf́isíxíni. ⁵ Wáf́ nurímerfnáyf́ anj́ bímí níremorfná áma e ɲweagf́áyf́ ‘Negf́ anj́ t́yo f́wíapfpoyí.’ ḿsearípa eánáyf́, áma ayf́ d́ɲ́ ‘Newaníɲene ikáríniɲwáyf́ nání awaú nene nání ámi ḿb́pa epf́si nání iyf́ ríyárf́i?’ yaiwíprí nání síkwíyo xwf́a síkí xéníɲf́pí pfrí

wialkímf niyárimí úfríxíni.” Sekaxí e nurfísáná enjáná ⁶ awa omí pfní ntwiárimí nuro anj b́ bimí nání numiro xwiyfá nanj yayf winipaxfpi wáf urímero símixf egfáyo nanj imixiro néra ugáfawixíni.

Xeroto Jisaso nání ayá sfwí uroñf nániríni.

⁷ Gapímanf Xeroto Jisaso yá wiepísaríñowa yarígfápi nípini nání arfá ntwirí ududf ntwirí ñweanáná amá wí emímf apí yaríñagfá nání re nira ugáfawixíni, “Jono xwáripáyo dání ríxa ntwiápfínimearí rfa yaríni?” nira warfná ⁸ amá amí wí re nira ugáfawixíni, “Goríxoyá wáf rókiamoagf Iraiyaoyí ríñño, mípé anjnamí peyiño ríxa síñání nimónirí rfa yaríni?” nira warfná amá amí wí re nira ugáfawixíni, “Enjíná Goríxoyá wáf rókiamoagfá wo ríxa ntwiápfínimearí rfa yaríni?” nira waríñagfá nání ⁹ Xeroto ududf ntwirí re ríññigíni, “Nitwaníñoní ráná Jonomí síñwí mñf wákwígfawixíni. E nerí aiwí amá nioní arfá e wiaríñá royf gorfaní?” nírí Jisasomí síñwí owínimínirí yayíññigíni.

Ámá 5,000 apimí aiwá mñí wñf nániríni.

¹⁰ O xegf wáf wurímeiarígfáwa amí xfo tñf e nání nñb́iro wígf néra ugáfápi nání repiyf ntwimáná enjáná o awa tñni nerímeániro amá nñni pfní ntwiárimí nuro wígfpi anj wíyo xegf yof Betísaidayo nání warfná ¹¹ oxí apíxf obaxf Jisaso tñni wiepísaríñowa tñni anj apimí nání pwaríñagfá ntwirí nómí nuro omí wímeáná o yayf ntwirí xwiyfá “Goríxo xwioxfyo míméamf nerí seameñweanfa nání seyfné nisaníro éfríxíni.” uréwapiyirí símixf egfáyo nanj imímixímí erí yarfná ¹² wiepísaríñf wé wúkaú síkwf waú sogwí nokepá imónáná Jisasomí nñb́iro re urígfawixíni, “Ámá onf wówí re mññweanagfá nání amá epfroyf egfá tíf aiwá niro sá wero epfí nání omíñf anj amí amí mñrínimeñfyo nání uro anj apí apí ikwíroníñfyo nání uro oépoyí.” urfagfá aí ¹³⁻¹⁴ o re uríññigíni, “Aiwá nñpíri sewaníñoyfné mñí wípoyí.” urfagí re urígfawixíni, “Negf aiwá xwé meníni. Bisfkerfá wé wú enjáná peyf waúniríni.” nuríro amá oxí 5,000 e ñweanagfá nání re urígfawixíni, “None nurane aiwá b́ mepa nerfnáyf, aríge mñí wianfwní?” urfagfá o re uríññigíni, “Ámá tífyo re urfpoyí, ‘Seyfné amá 50 50 maxírní wí e wí e nññweaxa úpoyí.’ urfpoyí.” urfagí ¹⁵ awa axfpi e uráná amá nñni 50 50 maxírní wí e wí e nññweaxa nuro ñweanáná ¹⁶ Jisaso bisfkerfá wé wú tñni peyf awaú tñni anjnamí weníñf nñyánírná aiwá apí nání Goríxomí yayf ntwirí kwíkwírnímí nerí xegf wiepísaríñowa yanj ntwiaupfíri mñí ntwia warfná ¹⁷ amá nñni nñniro agwf ímí uyíáná aiwá nñniro e táfia wiepísaríñowa nñmeamero soxf f́a wé wúkaú síkwf waú apimí aumaúmf yárgfawixíni.

Pitao “Joxí Kiraisoxírníni.” uríñf nániríni.

¹⁸ Sfá wíyo Jisaso xegfpi nññwearí Goríxomí xwiyfá rírnímí ntwirí xegf wiepísaríñowa xfo tñni ñweanáná o yaríñf re wññigíni, “Ámá oxí apíxf nñni nioní nání goríni raríñoi?” urfagí ¹⁹ awa re urígfawixíni, “Wí joxí nání ‘Jono wayf nñneameaia uñoríni.’ raríñoi. Amí wí ‘Goríxoyá wáf rókiamoagf Iraiyaoríni.’ raríñoi. Amí wí ‘Enjíná Goríxoyá wáf rókiamoagfá wo ríxa wíápfínimeáfríni.’ raríñoi.” urfagfá ²⁰ o re uríññigíni, “Ayf e nñniro aiwí sewaníñoyfné nioní nání goríni raríñoi?” urfagí Pitao re uríññigíni, “Joxí Kiraisoyí ríññoxí, amá Isírerene yeáyf neayímíxemearfa nání negf arfowayá xwáf piaxfyo dání iwiaronfoyí ríññoxírníni.” uríññigíni.

Jisaso áwayf “Nñpíkípfírníni.” uríñf nániríni.

²¹ Pitao e urfagí aí o ñwf ikaxf nuríri arfá jiyíkí norí re uríññigíni, “Aga b́ onímíapí amá wíyo murípaní. ²² Amá imóníñáoní xeaníñf obaxf níkáripfírníni. Negf Judayf mebáowa tñni apaxfpáníñf imónígfá xwéowa tñni ñwf ikaxf eáníñfpi mewegfáwa tñni nioní rfwf nñmóáná wa nñpíkípfírníni. E nerí aiwí sfá wíyáú wíyi óráná amí wíápfínimeámfírníni.” uríññigíni. ²³ Xwiyfá rípi ení nowamíni

urayiniginini, “Ámá goxi goxi ‘Jisasomi ouxfdimini.’ niyaiwirináyí, re éirixini. Amipí ‘Nioni nigípi nání oemini.’ yaiwíyí dñj peá nimori re yaiwirixini, ‘Nioni Jisasomi xfdarñgagi nání ámá wí xeanñj niri nñpikirí ninirí aí ayí ananirini.’ niyaiwiri nioni nixfdírixini. ²⁴ Ámá goxi goxi nioni Jisasomi dñj niwikwírori xfdarñgagi nání nñpikipírixinirí xewanñjoxí éf nimenirínáyí dñj niyimñj imónñj anñj ñwearfa nání mearfámani. E neri aiwi ámá goxi goxi éf mimenipa neri ‘Nioni Jisasomi dñj niwikwírori xfdarñgagi nání ninñpikirónáyí, ayí ananirini.’ yaiwiarñj goxi goxi dñj niyimñj imónñj anñj ñwearfa nání mearfáriní. ²⁵ Ámá wo nioni mñnixfdí iyíá íá nigwí amipí emeáminirí nánini néra nurí nimeáísaná xewanñj anñj iní ikeamónaná oyá amipí anñj nixirirí ñweanfárfani? Oweoi!” nurirí ²⁶ re uriniginini, “Ámá nioni nání ayá sinirí xwiýá nioni rarñjapi nání ayá sinirí neri nání mñnixfdípa yarñj goxi goxi ámá imónñj áoni áni nñweapírfná ikññj áoni weapírfná wía nioniyá tñni gí ápoyá tñni anñjajowayá tñni nñpíróa weapírfná emfáoni ení joxí nání ayá ninirí re rñmírfáriní, ‘Oweoi, nioniyáoxímani.’ rñmírfáriní. ²⁷ E neri aiwi wiyíné re rogíá tiyíné siní mñpepa egfámi enána Goríxo xwioxíyo mñmeámí neri seameñweanfápi wiyíné sñjwí winñpírfáriní.” uriniginini.

Jisaso nikñnirí xegí bí imónñj nánirini.

²⁸ E nuríísaná ríxa sfá wé wíúmi dánj waú wo órání o Goríxomi xwiýá rñmí wini Pitaomi tñni Jonomi tñni Jemisomi tñni niwirimeámi dñwí xwé bimi nání niyiro ²⁹ o Goríxomi xwiýá uraríná re enñiginini. Xegí sfmímanj xegí bí íriri rapírapí yínñj ení apíá werí ápiarñwíññj xwínfá earí neri enána re enñiginini. ³⁰ Ámá pñné o tñni nawíni xwiýá rarígfíwaúyí —Awaú Goríxoyá wía rókiamoagíwaú Moseso tñni Irajao tñnirini. ³¹ Awaú ikñnigíwaú éf nñronapíri Jisaso tñni o xwíá tñyo pñni niwiárimí áni anñnamí nání nñpeyírfná Jerusaremíyo perí ámá niyoní nání wiirí enñápi nání xwiýá rñnaríná ³² Pitaó tñni nñkumixinirí emearígfíwaú tñni xámi sá winarñgagi sá wegíáwa, sainfowa niwiápnimeáro wenñj éfáyí winígfawixini. Jisaso ikññj roñgagi niwiníro ámá nawíni rogíwaú ení niwiníro ³³ awaú Jisasomi ríxa pñni niwiárimí waníri yarñgagi niwiníro Pitaó dñj nñpíkwini mímó “Píoi urimíñni?” nñnirirí Jisasomi úrapí xwiýá re uriniginini, “Neamemearñjoxini, none re nñwearfá nññirini. Anj pñpákí wíkaú wí, joxí nání wiwáyí, Moseso nání wiwáyí, Irajao nání wiwáyí oseamíriyaneyí.” nurirí ³⁴ siní e uraríná agwí wí niyapíri awami rítf wimínirí yarñgagi niwiníro wáyí yaríná ³⁵ agwí apimi dání xwiýá bí re rñññiginini, “Gí niaíwí royoí, niñwanñjoni rñpeañjómí arfá wípoyí.” ráná ³⁶ wenñj éfáyí winígfawixini. Jisaso xegí xewini roñgagi niwiníro xwiýá marí wiwanñjowa sñjwí winñápi nání íná ámá wíyo áwanj murípa egfawixini.

Íwí imfó dñj xixéroarñj womí nanj imixñj nánirini.

³⁷ Sá e wegíáwa wíápi tñni niwiápnimeámi dñwíyo weapaná oxí apíxf obaxí epíroyí egfáyí o tñni órórí niníro ³⁸ ámá api epíroyí egfápmi dání wo niwiápnimeári rñaiwá re uriniginini, “Nearéwapíyarñjoxini, gí íwomi sñjwí owíninirí nání wauní rñññj rñrarññini. O gí niaíwí ná wonirini. ³⁹ Imfó xixéróaná o makírfwí nímori ríxa meanj nearí móaná sinapíxwíni iwénirí meákíkwífá eri yaríná omí xwírixwírfá nixerí ríxa ayápní mewínarñgagi niwinírfná pñni wiárarññirini. ⁴⁰ Dixí wiepísarñjowami wauní rixñj ‘Imfó gí íwomi xixéroarñjyí mñxf umáñnowárfpoyí.’ urfá enagi aiwi awa wí e epaxí menini.” urfagi ⁴¹ Jisaso re rñññiginini, “Ámá agwí tiyíné ñweagfáyíné, nioni dñj mñnikwíropa ero xewíni moro yarígfáyíné, ‘Jisaso íníná renini nene tñni nñwearane arírá neainfáriní.’ rñyaiwiarñjoi?” nñnirirí xanomi re uriniginini, “Dixí íwo anwi re nimeámi bei.” urfagi ⁴² íwomi siní nimeámi baríná imfó meanj eáaná sñrññjwí néra píeróagi aí Jisaso imfómi mñxf numáñnowárfmáná

niaíwomi nanj ntwimixiri ámi xanomi mini wijiniginí. ⁴³ Mini wíaná áma níni Gorixoyá enj eáninj Jisaso éfpi nání ududf nero “Aytkwiran?” yaiwigfawixini.

Ámi áwanj “Ninipkipirfáriní.” urinj nánirini.

Áma níni Jisaso yarinjpi nání ududf yariná o wiepisarinjowami re urinjiginini, ⁴⁴ “Píraninj arfá nípoyi. Nioni arfá enjyo searémoarinjini. Anjnamí dánj áma imóninjáoní áma wíyo miyí nuripirfáriní.” urfagi aiwi ⁴⁵ awa xwiyfá api Gorixoyá djnj tñni ínimí imóninjagi nání píraninj njfá mimónipa nero mfkfpi nání yarinj wianiri éfáyf wáyf niwiro nání masfá wigfawixini.

“None go go seáy e imónirfeninjoi?” rinjgá nánirini.

⁴⁶ Wiepisarinjowa ximiximf niniro “None go go seáy e imónirfeninjoi?” rinarná ⁴⁷ Jisaso wigf xwioxfyo adadf niwiri awa e yaiwiarinjagfa niwiniri nání niaíwf bi nimeari xfo tñj e éf nuráiri ⁴⁸ awami re urinjiginini, “Áma woxi goxi goxi nioni ninixfdiri nání niaíwf ripimi peayf miwianf wéyo nimerfnáyf apimini mimearinjini. Nioni eni wéyo nimeri gf ápo nirowárenapinjomi eni wéyo umeri yarinjini. Soyfné woxi ‘Nioni awami ínimí niwuririri sanj ourárimini.’ yaiwinarinjoi oyf seáy e imóninjorini.” urinjiginini.

“Áma midáni miró segf tfáminí imónigfáyirini.” urinj nánirini.

⁴⁹ Wiepisarinj Jono re urinjiginini, “Neamemearinjoxini, none áma wo yof joxiyá niri imfó mxf umáinowáreninjagi stjwf niwinirfná o none mineaxfdipa neri yarinjagi nání mepa oeni urinjwaniginini.” urfagi aí ⁵⁰ Jisaso re urinjiginini, “Áma orfwami dani miró segf tñjfmíni imóninjorini. Ayfnáni e mepa oeniri pí nání urigfawixini?” urinjiginini.

“Omí miranj miwipa oyaneyi.” rigfáyf nánirini.

⁵¹ Rixa Gorixo Jisasomi anjnamí nání wiriménapini anjw e imóninjána Jisaso djnj “Nioni Jerusaremíyo nání oumíni.” nikwíromí nurfná ⁵² xwiyfá yanj wiowárf wí xfomi xami umeapiri nání urowáraná awa nuro anj áma wigf yof Samariayf —Ayf Isireriyf tñni xepixepá rónigfáyirini. Ayfya anj bimi niremoro Jisaso rfwfyo bini nání amipi píraninj imixaniro éfáyf ⁵³ áma anj apimi njweáyf Jisaso Jerusaremí nání uminiri yarinjagi niwiniro “Míranj bi owianeyi.” miwimónf yarinjagfa ⁵⁴ xegf wiepisarinj Jemiso tñni Jono tñni e niwiniri Jisasomi re urigfisixini, “Ámínáoxini, yawawi ‘Gorixo anjnamí dani rfá nimamówárenapiri áma tfyo rfá nini nání anani ourfpiyi.’ risimónarinini?” urfagi aí ⁵⁵ o nikinimóniri awaumi mxf “E mirpani.” nurimi ⁵⁶ anj ámi bimi nání ugfawixini.

Áma “Orixfdimíni.” urigfá nánirini.

⁵⁷ Ófyo warfná áma wo Jisasomi re urinjiginini, “Ámi gimí joxi úfmí nioni eni númi rixfdimemfáriní.” urfagi ⁵⁸ o áma royf enj neániri nixinirfeninjoiniri re urinjiginini, “Sfwí sayf xegf siririkf sá wenfa nání tñjirini. Inj eni xegf yéwf tñjirini. E neri aiwi áma imóninjáoniyá sá wémfa nání anj wí menini.” urinjiginini. ⁵⁹ Ámi womi re urinjiginini, “Joxi nixfdei.” urfagi o re urinjiginini, “Xami xe nuri gf ápo péaná xwfá oweyáriniri stjwf naniriréini?” urfagi aí ⁶⁰ o re urinjiginini, “Áma nioni djnj minikwíropa yarfáfáyf ayf eni áma piyfninj imóninjagfa nání wigf áma péaná xwfá oweyárinfipoyiniri stjwf winfirixini. E neri aí joxi xwiyfá Gorixo xegf xwioxfyo míméamf neri umerjweanfa nánipi ami ami wáf uriméirixini.” urinjiginini. ⁶¹ Ámi áma wo nibiri re urinjiginini, “Ámínáoxini, nioni rixfdimemfíni. E neri aiwi xami xegf ámayo nuri yayf owiemeniri stjwf nanei.” urfagi aí ⁶² Jisaso ewayf xwiyfá rípi urinjiginini, “Áma omínj mearinj wo nikinimóniri rfwfmi dani stjwf anána xfo omínj mearinjpi xixeni warinjmani.” nuriri re urinjiginini, “Joxi eni djnj ninikwírori ninixfdífsáná ámi nikinimóniri amipi joxi pñni wiárfyf meáminiri

náni dñjť nĩmori nerťnáyť, omĩjť Gorĩxo náni pĩránĩjť mĩwiipa eri oyá xwioxťyo páwipaxť mepa eri imónĩjťni.” urĩjťnigĩni.

10

Ámá 72 nĩrťpearĩ yaxwť urowárapĩjť nánĩrĩni.

¹ Jisaso e nurĩmáná ámá ámi wĩyo 72 nĩrťpearĩ anť xťo unťá ayť ayo náni waúni waúni xámi umeapťrĩ náni nurowárapĩrĩ ² re urĩjťnigĩni, “Ámá nioni xwĩyťá yanť seiapowárfáyť, ayť aiwá yóť pťrťpťrť ninĩrĩ mĩnĩpaxťnĩjť imónĩni. E nerť aiwi ámá seyťné aiwá api mipťrĩ náni obaxť mimónĩjťoť. Ayťnánĩ Gorĩxo ámá wĩni enĩ aiwá mipťrťnĩjť nimónĩro xwĩyťá yayť winĩpaxťpĩ yanť wiowárpťrĩ náni yarĩjť wĩpoyť.” nurĩrĩ ³ re urĩjťnigĩni, “Soyťné óť nioni searťáyo úpoyť. Ámá wĩ sťwĩ sayť sipťsipť roanarĩgťápánĩjť seaipťrťe náni searowárarĩjťni.” nurĩrĩ ⁴ re urĩjťnigĩni, “Nuróná nĩgwť wowť bĩrani, řá árupianť wúranĩ, sĩkwť súrani, nĩmeámĩ mupani. Óť e ámáyo nĩwinĩrťná yayť ninĩro e éť mĩjťweapanĩ. ⁵ Anť wiwámĩ nĩpáwirťná yayť nĩwirĩ xámi re urťřřĩxĩni, ‘ “Seyťné Gorĩxoyá dñjť řnĩ nĩwayĩrónĩro onjťweápoyť.” neaimónarĩni.’ urťřřĩxĩni. ⁶ Anjwámĩ xiáwo sanĩjťo imónĩjťagi nĩwinĩrťná xwĩyťá yayť nĩwirťná e urťápi mĩdĩdť mikĩxepani. Anť xiáwo sanĩjťo mimónĩjťagi nĩwinĩrťná yayť api mĩdĩdť wikĩxėřřĩxĩni. ⁷ Anť giwi giwámĩ nĩpáwiro nĩjťwearťná aiwá řnĩ inĩgť řnĩ seiapťápi anani nĩnĩro jťweářřĩxĩni. Ayť řĩpi nánĩrĩni. Ámá nĩgwť omĩjť nerťná nĩgwť meaarĩgťápa soyťné wáť nemero nioni omĩjť nĩniirťná inĩgť řnĩ aiwá řnĩ seiapťáyť nĩgwťnĩjť wayťá nĩpťřřářĩni.” nurĩrĩ xegť wiepťsarĩjťowa aiwá oneiapťpoyĩnĩrĩ anť wiwá wiwámĩ emepťřřĩxĩnĩrĩ ámi re urĩjťnigĩni, “Anť wiwámĩ nĩpáwiro jťweářřĩwámĩ dánĩ anť axťpimi ámi wiwámĩ jťweanĩro náni mupa éřřĩxĩni. ⁸ Anť gĩpi gĩpimi nĩřémorťná aiwá mĩranť seaianĩro ‘Anťyo náni eĩni.’ nĩsearĩmi úťáyo númi nuro pí pí aiwá seiapťápi sa anani nĩřřĩxĩni. ⁹ Anť apimi sĩmĩxť yarĩgťáyo nanť wimĩxĩro ‘Gorĩxo xwioxťyo mĩmeámť nerť pĩránĩjť seamejťweanťá anjwĩ ayo enjťagi náni nĩsanĩro jťweářřĩxĩni.’ urĩro éřřĩxĩni. ¹⁰ E nerť aiwi anť gĩpi gĩpimi nĩřémorťná ayť nĩseairĩmeámĩ wigť anťyo náni mĩseaupá éáná nuro óť anť apimi náni inĩjťyimi dánĩ re urťřřĩxĩni, ¹¹ ‘Seyťné dñjť re mopťrĩ náni, “Gorĩxo xwioxťyo mĩmeámť nerť pĩránĩjť neamejťweámĩnĩrĩ éť aiwĩ nene api náni mĩneaimónarĩjťagi náni xťo xeanĩjť neaiapťnťářĩni?” yaiwĩpťrĩ náni xwťá sĩkť segť anť řĩpimi dánť aí negť sĩkwťyo xėnĩjťpĩ pťřřĩ wiaĩkĩmť seasiarĩjťwĩni.’ urťřřĩxĩni.” nurĩrĩ ¹² re urĩjťnigĩni, “Nioni aga nepa seararĩjťni. Gorĩxo ámá nĩyonĩ mí ómómĩxĩmť enťáyimi ámá anť Sodomĩ jťweaagťáyť —Enjĩná Sodomĩ jťweaagťáyť řřánĩ nĩkĩróa warĩjťagťá Gorĩxo anťnamĩ dánĩ řřá mamówáraná nĩyonĩ řřá nĩjťnigĩni. Sťá ayimi ayo Gorĩxo xeanĩjť xwé nĩwirĩ aiwi ámá soyťné arťá mĩseai xe oúpoyĩnĩrĩ sĩjťwť seanťáyo Gorĩxo xeanĩjť nĩwirťná Sodomĩ jťweaagťáyo řřnĩjť winĩnťápi řnĩ xixeni winĩnťámani. Seáyť e múronťářĩni.

Anť bĩ bimi jťweáyť xťomť dñjť mĩwĩkwťroarĩjťagťá urėwapĩyĩjť nánĩrĩni.

¹³ “Isĩřerĩyťné ‘Gorĩxo nene náni aga wimónarĩni.’ yaiwinarĩjťagťá aí xeanĩjť o seaikářĩnťápi ayĩkwť mejťagi náni dñjť sťpĩ oseainĩ. Isĩřerĩyťné anť yoť Korasinĩyĩ řĩnĩjťyo jťweagťáyťné řnĩ anť yoť Betisaida jťweagťáyťné řnĩ aweyť! Sťá wiyĩ seyťné majťá seaóřĩnťářĩni. Émáyť anť yoť Taiayť řĩnĩjťyo jťweáyť řnĩ Saidonĩyĩ řĩnĩjťyo jťweáyť řnĩ emĩmť nioni seaĩwapĩyĩjťapi sĩjťwť nĩwinĩro sĩjťwťřĩyť, ayť enjĩná nĩsanĩro iyťá řřĩkwť wú pánĩro řřá uráwťyo iwieánĩro yanĩrĩ egťářĩni. ¹⁴ Gorĩxo ámá nĩyonĩ xeanĩjť winťáyimi xeanĩjť Taia jťweáyo řnĩ Saidonĩ jťweáyo řnĩ winťápi řnĩ seyťné seaikářĩnťápi řnĩ axťpi imónĩnťámani. Seyťné seaikářĩnťápi seáyť e múronťářĩni. ¹⁵ Isĩřerĩyťné, Kapaneami jťweáyťné ‘Gorĩxo anťnamĩ náni nĩneameámĩ neayĩnťářĩni.’ nĩyaiwiro seáyť e řĩyarĩjťoť? Řřá anĩjť wearĩjťyo nĩseamamówářĩnťářĩni.” nurĩrĩ ¹⁶ wiepťsarĩjťyo ámi re urĩjťnigĩni, “Ámá gĩyť gĩyť soyťné wáť urĩmearťná arťá seaĩfáyť nioni enť arťá niarĩjťoť. Gĩyť gĩyť arťá mĩseai

éféyí nioni eni arfá miniaríñoi. Nioni arfá minipa éféyí Gorixo, nrowárénapíñoimi eni arfá miwiaríñoi.” uríñinigíni.

Ámá 72 imónígíáwa ámi Jisasomi wímeagfá nániríni.

¹⁷ Ámá 72 urowárapíñyí ámi dñí yáy niyaiwia nĩbĩro Jisasomi nĩwímearo re urígíawixíni, “Ámináoxíni, ámá imfó dñí xixéroaríñyí aĩ none yof joxiyá nĩrĩrane mĩxĩ umáinowáraná anani arfá nĩneaimi éf waríñoi.” uríagfá ¹⁸ o re uríñinigíni, “Soyíne imfóyo mĩxĩ umáinowáraná nioni Seteno —O imfóyo xiráoníñf imóníñoiríni. O ápiarñwíñíñf arínami dani píerónaparíñagí wĩnĩñanigíni. ¹⁹ Arfá nípoi. Nioni ení sĩxĩ eáníñf seaiapowáñgá enagí nani soyíne weaxfá tĩni wáre tĩni anani xórórĩ ero Seteno, fĩwĩ oépoiñirĩ seaiwapíyaríñoimi anani xórórĩ wiro epaxfĩrĩni. E yarfná wĩ xwĩrfá seaikixenfámani. ²⁰ E nĩsearĩrĩ aiwĩ imfó xixéroaríñyí mĩxĩ umáinowáraná arfá nĩseairo éf warígíá enagí nani seáy e nimónĩro yáy mepani. Sa rĩpĩ nánini yáy époi. Arínami íkwĩ ámá wé róníñyí nani ñwĩráníñíñami segí yof eni ñwĩráníñíñagí nani yáy époi.” uríñinigíni.

Gorixomi seáy e umení nániríni.

²¹ Kwíyí Gorixoyápi ukĩkayonagí nani axíná yáy seáyimi dani nerĩ Gorixomi re uríñinigíni, “Gĩ ápoxíni, xwĩá imĩxĩrĩ aríña imĩxĩrĩ enoxíni, wiepĩsaríñowa yarígíá apĩ nani ámá seáy e nimónĩro ‘Nioni nígĩpĩ dñí rĩxa níjfá imóníñooni nani go níwapíyiníñoi?’ rĩnfáyo joxi yumfĩ wirĩ ámá ‘Nioni niaíwonfĩñf nimónĩrĩ majfá imóníñooni nani anani níwapíyĩ.’ rĩnfáyo joxi wfá rókiamorĩ yaríñoxi enagí nani seáy e rĩmearíñíni. Ápe, joxi ‘E oemĩni.’ simónaríñagí nani raríñíni.” nurĩrĩ ²² re ríñinigíni, “Gĩ ápo amĩpĩ xwĩá rĩrĩmĩ nĩrĩmĩni yanfáwá nani fáníñf niepĩxĩniasĩñĩrĩni. Ámá wo Gorixomi xewaxo nani xixeni níjfá mimónĩni. Gĩ áponĩ xixeni níjfá imónĩni. Ámá wo ápo nani eni níjfá mimónĩni. Xewaxonĩni níjfá rĩni. Ámá ‘Xewaxonĩ gĩ ápo nani wfá orókiamómĩni.’ yaiwífáy, ayf eni gĩ ápo nani níjfá imóníñoi.” nĩrĩrĩ ²³ nĩkĩnĩmónĩrĩ xegí wiepĩsaríñowa wigĩpĩ ñweañgá sĩñwĩ nĩwĩnĩrĩ awamĩni re uríñinigíni, “Amĩpĩ nioni eri xwiyfá rĩrĩ yaríñapĩ soyíne sĩñwĩ nanayífapĩ nani Gorixoyá dñí tĩni yáy seáy e dani seainĩpaxfĩrĩni. ²⁴ Gorixoyá wfá rókiamoagfá obaxfĩ tĩni mĩxĩ ináyfĩ tĩni amĩpĩ soyíne sĩñwĩ nanarígíapĩ ‘Sĩñwĩ owĩnaneyĩ.’ nĩrĩro aiwĩ wĩ sĩñwĩ mĩwĩnĩpa ero amĩpĩ soyíne arfá niarígíapĩ ‘Arfá owianeyĩ.’ nĩrĩro aiwĩ wĩ arfá mĩwĩpa ero yagfá rĩni. Ayfnáni soyíne yáy seáyimi dani seainĩpaxfĩrĩni.” uríñinigíni.

Ewayí ikaxĩ Samariayf wo xerñwĩ womĩ wá wianíñf nániríni.

²⁵ Ámá ñwĩ ikaxĩ eáníñfĩpĩ mewegfá wo “Jisaso ení eáníñoifani? Iwamfó owĩwapíyĩmĩni.” niyaiwirĩ nĩwĩápĩnĩmeari re uríñinigíni, “Nearéwapíyaríñoxiñi, nioni arĩre nerĩ dñí niyĩmĩñf tĩñooni imónĩmfá rĩni?” uríagí ²⁶ Jisaso re uríñinigíni, “Ñwĩ ikaxĩ eáníñfĩpĩ arĩre nĩrĩnĩrĩ eáníni? Joxi fá nĩrorfná arĩre rĩñíñagí roaríñĩrĩni?” uríagí ²⁷ o re uríñinigíni, “Re nĩrĩnĩrĩ eáníni, ‘Joxi dĩxĩ Áminá Gorixomi dñí sĩxĩ nuyĩrĩ nerfná dĩxĩ xwioxĩ o nani yáy osinĩnĩrĩ eri ení sĩxĩ eáníñf tĩni xĩdĩrĩ dñí tĩni píraníñf wĩkwĩrorĩ éirĩxĩni. Jĩwaníñoxi dñí sĩpĩ inaríñpa ámá joxi tĩni ñweagfáyf nani eni axĩpĩ sinfĩwĩnĩgĩni.’ nĩrĩnĩrĩ eáníni.” uríagí ²⁸ Jisaso re uríñinigíni, “Joxi xixeni raríñíni. E nerfnáyf dñí niyĩmĩñf tĩñoxi nimónĩrĩ aníñf ñwearfá rĩni.” uríagí ²⁹ ñwĩ ikaxĩ eáníñfĩpĩ mewenjo ámá nĩnĩ xewaníño nani re oyaiwĩpoiñirĩ “O ñwĩ ikaxĩ eáníñfĩpĩ tĩni xixeni ámá xfo tĩni ñweagfáyf nani dñí sĩpĩ nĩwirĩ arĩrá wiaríñoifani?” oyaiwĩpoiñirĩ ámi yaríñf re wĩñinigíni, “Ámá nioni tĩni nawĩni ñweañwáyf gĩyĩrĩfani? Ámá gĩyĩ nani nĩwaníñooni dñí sĩpĩ inaríñpa dñí sĩpĩ axĩpĩ e nĩñíñoi?” Yaríñf e wfná ³⁰ Jisaso ewayf xwiyfá rĩpĩ uríñinigíni, “Ámá wo arí yof Jerusaremĩyĩ pĩnĩ nĩwĩarĩmĩ arí yof Jerikoyĩ rĩñíñyí nani wearfná re eníñinigíni. Ámá ámáya amĩpĩ fĩwĩ oxaurápaneyĩnĩro yarígíá wa omĩ fá nĩxero

xegí rapirapí wiriro iwaní mépero ríxa napén+mearítná píní níwíarími ugíawixíni. Ríxa numáná enjáná ³¹ apaxípaníñí imóníñí wo ení óf axíyimi níwerítná weníñí étyí winíñínigíni. Iwaní mépéfo daiwo wenagi níwiníri arírá bí míví oríwámi dání múroníñíní. ³² Ámí Judayí wigí yoí Ripaiyí ríníngíáyí wo —Ripaiyí Goríxo nání rídíyowá yaríngíwámi arírá wiaríngíáyíríni. Ripaiyí ríníngíá wo iwaní mépéfo weje níremorí níwiníri aiwí o ení oríwámi dání múroníñíní. ³³ E nerí aiwí áamá Samariayí wo —Samariayí tñí Judayí tñí enjáná dání xepíxepá rónagíáríni. Samario ení aní wíyo nání nurítná winíñínigíni. Ámá iwaní nearí tfo riwo wenagi níwiníri omí wa níwianíri ³⁴ anwí e nurí iniíngí wainí bí tñí raní bí tñí iwaní weáfáyo gñí wírí wíá utírí nemáná nímfeyoarí xegí dogíyo seáyí e níñwíráríri nímeámí aní áamá amí amí dání níbirí wéfríxíni míríníñí wíwámi nání nurí e mewenjo ³⁵ wíápi tñí íkwí winíxáú níroarí aníwámi mearíñomí níwírí re uríñínigíni, ‘Ámá romí nígwí rínámí dání píraníñí méfríxíni. Rína anípa imónáná o nání joxí díxí nígwí xwíríá ikíxéánáyí amí nioní níbirítná nioníyá xíxeni míní siapímíáríni.’ uríñínigíni.” Jisaso ewayí xwíyíá apí nurímáná ³⁶ ñwí ikaxí eáníñípi mewenjomí yaríñí re winíñínigíni, “Joxí díñí aríre yaiwiaríñíni? Iwaní nearí tñomí áamá waú wo níwiníro aí awa go o tñí ñweagíá wóníñí nímoníri arírá winíñínigíni?” uráná ³⁷ ñwí ikaxí eáníñípi mewenjomí re uríñínigíni, “ ‘Ámá níwinírná wa níwianíri naní wiño o tñí ñweagíá wóníñí imóníñínigíni.’ nímonaríni.” urítagí Jisaso “Joxí ení nurí axípi e néra úfríxíni.” uríñínigíni.

Mataí tñí xínapí Mariaí tñí náníri.

³⁸ Jisaso wiepísaríñíyí tñí ótyo nuróná aní bímí rémóáná apíxí wí Mataiyí ríníñí aiwá míraní winí xegí aníyo nání níwírímeámí nurí ñweanáná ³⁹ í xegí xexírímeái Mariaiyí ríníñí níbirí Jisasoyá síkwí tñí e níñweámáná oyá pñé aríá wiarítná ⁴⁰ Mataí aiwá ríyamí emíníri yarítná upupíngí winaríñagi níbirí Jisasomí re uríñínigíni, “Ámínáoxíni, níni aiwá ríyamí yarítná gí nírxímeái píní níwíarími níbirí ‘Ayí ananíríni.’ ríyaiwiaríñíni? Í saní nírápíni nání urowárénapei.” urítagí ⁴¹ Ámínáo re uríñínigíni, “Mataíxí, Mataíxí, jíxí díñí obíxaxí morí amípi obaxí nání ayá sítwí rírorí yaríñíni. ⁴² E nerí aí jíxí aníñí míntí epaxí imóníñíyí obaxímaní. Aga ná bíníri. Mariaí apí nání díñí neyírorí aríá niaríni. Í díñí eyíroaríñípi mídídí mívíkíxepa nerí jíxí nírfípi bí urímíméni.” uríñínigíni.

11

Ayí Goríxomí nurírná rípaaxípi nání uréwapíyíñí náníri.

¹ Jisaso wí e nurí ríxa Goríxomí xwíyíá rírímí níwimáná enjáná xegí wiepísaríñíyí wo re uríñínigíni, “Ámínáoxíni, Jono wayí níneameaia wago xegí wiepísaríñíyí Goríxomí xwíyíá rírímí wífrí nání uréwapíyíñípa joxí ení e nearéwapíyíni.” urítagí ² o awamí re uríñínigíni, “Goríxomí xwíyíá rírímí níwírítná re urífríxíni, ‘Ápoxíni, ‘Ámá níní joxíni ñwíáoxí enagi nání wéyo ríméfríxíni.’ neaimónaríni. “Joxí xwíoxíyo mímeámí nerí neameñwearípi síñání imóníwiníñíní.” neaimónaríni. ³ Nene aiwá sítá ayí ayímí naníwá nání neaiyífríxíni. ⁴ Ámá nene íwí neaífáyo yokwarímí wíagwí nání joxí nene íwí yaríñwáyí yokwarímí neaífríxíni. Ámá wí ení eáníngíáyífrífaníri iwamífo owíwapíyípoyíni síñwí míneanípa éfríxíni.’ Goríxomí xwíyíá rírímí níwírítná e urífríxíni.” uríñínigíni. ⁵⁻⁷ E nurímáná ewayí xwíyíá rípi uríñínigíni, “Soyíné woxí díxí áamá aní wí e dání wo áríwegíyo símeááná aiwá menagi nání joxí áamá níkumíxíni emearíngíáyí womí nurí aiwá nání ríxíñí nurírná re urífríni, ‘Gí áamá aní wí e dání wo aní wíyo nání únfo ríxa áríwegí ríná nímeáagi omí aiwá bí míní wímí nání menagi nání joxí tfe nání ríxíñí baríñíni. Aiwá biaú bí nínímeairíréni?’ uráná aníyo ínimí dání, sá weními dání re ríríníñoi, ‘Aiwá

nánì ayá wí mìnìrìṅweapanì. Aṅfí ówàṅfí nìyárìmáná nìáíwípìá t́nì íkwianṅwíyo rìxa sá wèṅwìnì. Nionì wí nìwìáṗfínìmearì aiwá rìmeaipaxf́ menìnì.’ rìrìnìṅṅò. ⁸ Nionì re seararìṅṅì, ‘Aṅfí xiáwo aiwá nánì rìxìṅf́ b́fó xegf́ nìkumìxìnrì emearìṅf́ wo aiwì nìwìáṗfínìmearì x́fó rìxìṅf́ urarìṅf́yf́ umeaipaxf́manì. E nerì aiwì arf́kí rìxìṅf́ urayarfná nìwìáṗfínìmearì x́fó wimónarìṅf́ṗì nìṗnì mìnì winìḡnì.’ seararìṅṅì. ⁹ Ayínánì nionì re seararìṅṅì, ‘Soyf́né Gorìxomì amìṗì wí nánì yarìṅf́ wíáná o ananì mìnì seaiṗf́r̀f́arìnì. Rìxìṅf́ nurìr̀fná amìṗì wí o t́ṅf́ e nánì ṗf́á nerfnánìṅf́ ananì meapf́r̀f́arìnì. Rìxìṅf́ nurìr̀fná wáf e nìrómáná wakwf́ óránánìṅf́ o ananì arf́á nìsìrì aṅf́ ówàṅf́nìṅf́ r̀f́kwiinìḡnì.’ seararìṅṅì. ¹⁰ Ayf́ r̀ṗì nánì seararìṅṅì. Ámá nfnì Gorìxomì rìxìṅf́ urayarfnáyf́ ayf́ ananì wí meapf́r̀f́arìnì. Ámá ḡyf́ amìṗì wí nánì ṗf́á nerfná ananì meapf́r̀f́arìnì. ḡyf́ wáf e dánì wakwf́ óráná o ananì aṅf́ ówàṅf́ wf́kwiiǹf́arìnì.” urìṅṅìḡnì.

¹¹ Ewayf́ xwíyf́á ámì b́ r̀ṗì nurìr̀ re urìṅṅìḡnì, “Ápoyf́né woxì d̀xì íwo nìbìrì pèyf́ nánì rìxìṅf́ r̀r̀ánáyf́, weaxf́á nìmearì wirìr̀éṅf́? Oweoì, wí e wirìméṅf́. ¹² Inf́ kímìṅf́ nánì enì rìxìṅf́ r̀r̀ánáyf́, wáré nìmearì wirìr̀éṅf́? Oweoì, e enì nìmearì wirìméṅf́. ¹³ Soyf́né f́wf́ néra warìḡf́oyf́né aiwì segf́ nìáíwf́ rìxìṅf́ searánáyf́, ananì amìṗì awiaxýf́ anìṗá mìnì wiarìḡf́oyf́néṅf́. E nerì aí segf́ ápo aṅf́namì ṅweaṅṅò aṅf́paxf́r̀nì. ‘Omì ḡyf́ ḡyf́ rìxìṅf́ uránáyf́, kwíyf́ oyáṗì aí ananì mìnì wiǹf́arìnì.’ seararìṅṅì.” urìṅṅìḡnì.

“O eṅf́ eánìṅf́ oboyá t́nì yarìnì.” r̀ḡf́á nánìr̀nì.

¹⁴ Jisaso, imf́f́o maṅf́ ṗf́r̀onìṅf́ womì —O ámá womì d̀ṅf́ xìxéroarìṅṅì nánì ámáo enì maṅf́ ṗf́r̀onìṅṅò. Imf́omì m̀xìf́ umáṅnowáráná imf́f́o éf́ úáná ámá maṅf́ ṗf́r̀onìṅṅò ámì ṗf́né r̀ṅṅìḡnì. Ámì ṗf́né rarìṅṅì ¹⁵ ámá e epf́royf́ egf́áyf́ s̀ṅwí e nìwìnrò ududf́ nero aí ¹⁶ ámá wí re r̀ḡf́awìxìnì, “O imf́f́o m̀xìf́ numáṅnowár̀r̀fná imf́f́o x̀r̀áonìṅf́ imónìṅṅò —O xegf́ yoṗ b́ Bieseuroyf́ r̀nìṅṅò. Oborìnì. O eṅf́ weámìxowár̀f́agì nánì eṅf́ eánìṅf́ oya t́nì umáṅnowárarìṅf́r̀nì.” rarfná ámá ámì wí “Jisaso eṅf́ eánìṅṅò? Iwamf́f́o owìwapf́yaneyì.” nìr̀nrò nìbìro re urìḡf́awìxìnì, “Aṅf́namì dánì emìmf́ b́ iwamf́f́o neaíwapf́yì.” urf́agf́a aiwì ¹⁷ o wìḡf́ yaiwìḡf́á nánì adadf́ nìwìrì ewayf́ xwíyf́á re urìṅṅìḡnì, “Ámá ḡwí axf́r̀i xep̀xepá nìr̀onìro m̀xìf́ nìnr̀onáyf́, ayf́ aṅf́ m̀wìárekìxìnìpaxf́r̀nì. Ámá x̀r̀áxogwáowa enì xep̀xepá nìr̀onìro m̀xìf́ nìnr̀fnáyf́, ayf́ enì aṅf́ m̀wìárekìxìnìp̀f́arìnì. ¹⁸ Ayínánì Seteno t́nì xegf́ imf́f́o axf́yf́ t́nì xep̀xepá nìr̀onìro m̀xìf́ nìnr̀onáyf́, ar̀ḡe nero eṅf́ neánìr̀i ropf́r̀áoì? Oweoì! E nerì aiwì seyfné ‘Eṅf́ eánìṅf́ Bieseuroyá t́nì imf́f́o m̀xìf́ umáṅnowárarìṅṅì.’ nìrarìṅṅò. ¹⁹ Nionì nepa Bieseuroyá eṅf́ eánìṅf́ t́nì imf́f́o m̀xìf́ numáṅnowár̀r̀i s̀ṅwìr̀yṗf́, segf́ ámá eṅf́ eánìṅf́ goyá t́nì m̀xìf́ umáṅnowárarìḡf́arìnì? Segf́ ámá imf́f́o m̀xìf́ umáṅnowárarìḡf́áwa s̀f́á yoparf́yimì nìwìáṗfínìmearo yarìṅf́ re seaiṗf́r̀f́arìnì, ‘Nene ámá wo imf́f́o m̀xìf́ umáṅnowárarìṅṅì nìwìnrane “Eṅf́ eánìṅf́ Gorìxoyá t́nì e yarìnì.” r̀nrarìṅṅwá eṅṅì nánì seyfné ṗì nánì Jisaso axf́ṗì yarìṅṅì nìwìnr̀fná xwíyf́á nìmear̀ro “Eṅf́ eánìṅf́ oboyá t́nì yarìṅṅì.” urìḡf́awìxìnì? Yarìṅf́ e seaiṗf́r̀f́arìnì. ²⁰ Nionì eṅf́ eánìṅf́ Gorìxoyá t́nì imf́f́o m̀xìf́ umáṅnowárarìṅṅì aí seyfné ‘Gorìxo x́fó xegf́ xwìoxf́yo m̀meámf́ nerì neameṅweanf́ap̀i r̀xa r̀imónìnì?’ m̀yaiwiarìṅṅò. ‘Ámá yeáyf́ neayimìxemeanf́a nánì uowárènapf́ǹf́o, arf́owayá xwíá ṗiaxṗf́yo dánì iwiaronf́oyf́ rarìṅṅwáo r̀xa nene t́nì r̀imónìṅṅwìnì?’ m̀yaiwiarìṅṅò.” nurìr̀ ²¹ ewayf́ xwíyf́á ámì b́ r̀ṗì urìṅṅìḡnì, “Ámá eṅf́ r̀ṅf́ wo éwaikf́ oxá nayìr̀i nìt̀r̀i awí meṅweaṅáná ámá wo xegf́ aṅf́yo nìṗawìr̀i amìṗì wí f́wf́ meapaxf́ menìnì. ²² E nerì aí ámá eṅf́ r̀ṅṅomì nìmúr̀orì omì seáyì e imónìṅf́ wo nìbìr̀i m̀xìf́ wimìnr̀i nerfná xop̀r̀arf́ nìwìr̀i amìṗì nfnì m̀xìf́ nánì max̀r̀ìṅf́yṗf́ nuráṗìmáná amìṗì oya nfnì enì r̀xa nuráṗìr̀i yaṅf́ nìwia warìṅf́r̀nì.” Jisaso eṅf́ eánìṅf́ x́fóyá oboyáṗimì múroṅṅì nánì ewayf́ xwíyf́á e urìṅṅìḡnì.

²³ Ámá wí ámá yí níní Jisasomí díní wíkwíro ro xídiro epírixíní pírí rakiámí wianíro yarígfáyí nání ewayí xwíyí ámí bí nurí re uríjínigíní, “Ámá nioní t́ámíní mimónígfáyí, ayí nioní t́íní mǐxí imóníjwáyí ríní. Ámá nioní t́íní sipísipí awí meárípa yarígfáyí, ayí sipísipí xfdíxí dowárí yarígfáyí ríní.” uríjínigíní.

Ewayí ikaxí imfó xegí wíníyo wirímeañí nání ríní.

²⁴ Ámá ayí “Nene Jono nearáná saníjé onímíapí nerane aiwí imfó xixéroaríjé róníjé imónanígíní.” oyaiwípoyíní ámí xixewisí ikaxí bí nurí re uríjínigíní, “Imfó xixéroaríjéyí mǐxí umáinowáraná ámá womí píní níwiárímí nurí ná inígfí mayí mí ge ge sá onjweámíní nemi pía nímegíníméísáná re yaiwiáríjé ríní, ‘Gí ámí añí axí píní níwiárímí bíjé nání oumíní.’ níyaiwímí ²⁵ nurí añí ríxa sífí peáríní píráníjé imíxáríní yáríníjagí níwíní síní anfá imóníjagí níwíní nání ²⁶ ámí nurí imfó wé wíwímí dání wáu f́wí neróná xfómi seáyí e múro ro egfáyo níwirímeámí nuro axomí níxixéro ro e jweaarígfáríní. Xámí sipí imónago aí ináyí aga sipí ikeamóníjé ríní.” uríjínigíní.

Yayí winípaxíyí nání uríjé nání ríní.

²⁷ Xwíyí apí uraríná apíxí wí ámá e epíroyí egfáyo dání ríaiwá re uríjínigíní, “Apíxí joxí nírixíríní amíjé siapíjé Goríxoyá díní t́íní yayí winípaxí ríní.” urfá gí aí ²⁸ o re uríjínigíní, “E wí níyaiwirí mírípaní. Ámá gíyí gíyí xwíyí Goríxoyá arfá wiro axípi ero yarígfáyí ámá ayíní Goríxoyá díní t́íní yayí winípaxí ríní.” uríjínigíní.

Ekíyíjé bí nání ríxíjé urígfá nání ríní.

²⁹ Ámá obaxí Jisaso t́íjé e epíroyí enáná síní wíní wíní epíroyí yaríjagfá o re uríjínigíní, “Isíreríyíné, agwí jweagfáyíné f́wí néra nuro arfíki yarígfáyíné, emímí nání seaimónaríjagí aiwí nioní emímí wí mǐseáiwapíyípa nerí aiwí ná bíbí Goríxoyá wfá rókiamoagfí Jonao yagfípíní seáiwapíyímífaríní. ³⁰ Ení ná Goríxoyá wfá rókiamoagfí Jonaoyí ríníjé —O sfá wíyáu wíyí píyíníjé nímoníní peyí agwíyo weagoríní. O ámá añí yoí Ninipayí ríníjéyo jweagfáyo Goríxoyá sfímímajfóníjé wíjépa ámá imóníjéoní ámá agwí jweagfáyíné Goríxoyá sfímímajfóníjé seainíjíní. ³¹ Goríxo ámá níyoní mí ómómíxímí enfáyímí apíxí ení ná Sibayí añíyo menjweagí —Í mǐxí ináyí Soromono níjé seáyí e nímoníní rírímí yarí ná arfá wímíní nání añí aga ná jfámí dání bíjíríní. Í ámá woní Soromonómí seáyí e imóníjéoní re éfí nírómáná searíjagí aiwí seyíné arfá míníaríjagfá nání í sfá ayímí níwiápfínímearí xwíyí seameárínífaríní. ³² Ámá ení ná añí yoí Ninipayí ríníjéyo jweagfáyí —Ayí Goríxoyá wfá rókiamoagfí Jonao Goríxoyá xwíyí wáfí uríméáná ayí wigí f́wí egfápi rfwímíní nímamoro nísaníro jweagfáyí ríní. Ayí ámá wo Jonaomí seáyí e imóníjéoní re éfí nírómáná searíjagí aiwí seyíné arfá míníaríjagfá nání ámá ayí sfá Goríxo ámá níyoní mí ómómíxímí enfáyímí níwiápfínímearo xwíyí seameárípfífaríní.” uríjínigíní.

Ewayí ikaxí ramíxí nání uríjé nání ríní.

³³ O xwíyí Goríxoyá ramíxíníjé imóníjagí nání re ríjínigíní, “Ámá wo ramíxí nímíxárománá añí sakwímaníyo taríjémaní. Sǐxí wá nímeárí upíkákwiáraríjémaní. Nímíxárománá ámá f́wiápfá gíyí gíyí wfá óníjagí sfíjwí wínípfí nání íkwíanjwíyo seáyí e íkwíaríjé ríní.” nurí ³⁴ re uríjínigíní, “Segí sfíjwí ení uyíwíníjé imóníní. Segí sfíjwí t́íní píráníjé naníro wé róníjé nerónáyí, díní naní aumaúmí níjé segí xwíoxíyo wfáníjé ókímíxínaríjé. E nerí aiwí segí sfíjwí t́íní f́wí nání naníróná segí xwíoxíyo sfáníjé yímíxínaríjé. ³⁵ Díní naní aumaúmí níjé segí xwíoxí wfáníjé seaókíaríjépi supíkínínígíní díní t́íní éfí ríxíní. ³⁶ Segí xwíoxíyo sfá wí mǐyíní wfání nókíarí ríná uyíwí wfá seaókíaríjépaníjé segí xwíoxí níní wfá seaókíarínífaríní.” uríjínigíní.

Parisiowami xwiyí fá umeárití nánitíni.

³⁷ E nuríísáná enáná Parisi wo “Gí aníyo aiwá onaiyi.” nurití nipemeámi úaná Jisaso nurí aiwá nípré éf ɲweanáná ³⁸ Parisio Jisaso xámi wé piaxíníɲí eaní nání wigí yarígí fápa wé iniígíyo igwí fá mīwíró aiwá nípré éf ɲweanagi níwínití ududí yaríná ³⁹ Jisaso re uríɲínigíni, “Parisioyíné íwí mearo rí fá kíro ro yaníro moarígí fápi segí xwioxíyo sítí magwí enáná kapíxí títí píreríxí títí igí fá nearínáníɲí kíyí bíaríwámí dáníni kwírínarígíoyínéxíni. ⁴⁰ Mají mají fá ikárínarígíoyíné ‘Bíaríwámíni imíxaríɲo íniríwámíni mimíxíɲítríni.’ riyaiwiaríɲoi? ⁴¹ Amípi soyíné fá xirígí fápi áamá uyípeayíyo ayá nurímíxíro arírá níwíro mīnítí wíánáyí, soyíné igí fá neáníróníɲí imóníprífaríni. ⁴² Parisioyíné aweyí! Sí fá wíyi soyíné mají fá seaórínífaríni. Goríxo xeaníɲí rí fá tíɲí seaikáríní fá enagi nání díní sípi oseainíni. Soyíné aiwá nímiróná aníɲí mīnítí yíyí títí aí títí siyó amípi píráníɲí fá níro ro ríxa wé wúkaú imónáná wo Goríxomí mīnítí níwíro aí áamáyo wé róníɲí wiarígí fáyí píní wíaríro Goríxomí díní síxí muyipa ero yarígíoyínéxíni. Soyíné aiwá onímíápi aí segí aníɲí mīnítí yarígí fá jíapí píní mīwíarípa ero áamáyo naní mimíxípa yarígí fápi ení ero nerí síɲwíríyí, naní imónímínití enítríni. ⁴³ Parisioyíné aweyí! Sí fá wíyi soyíné mají fá seaórínífaríni. Soyíné rotú aníyo áamá síɲwí oneanípoynití sítí sítí e ɲwearo makerí fáyo awí eánarígí fá áamá yayí ‘Ámínáoxíni.’ oneanípoynití emero ‘Oyaneyí.’ seaimónaríɲagi nání Goríxo xeaníɲí seaikárínífaríni.” uríɲínigíni. ⁴⁴ Áamá níní Parisiowami níwínití fá “Nanowaríni.” yaiwiaríɲagí fá níwínití awa wigí íwí yarígí fápi áamá píyí xwáripáyo ínítí wení yapí imóníɲagi nání re uríɲínigíni, “Aweyí! Sí fá wíyi soyíné mají fá seaórínífaríni. Soyíné áamá píyí tígí fá xwí fá emadíróníɲáná áamá ‘Áamá píyí tígí fá fáni?’ mīyáiwí máiwí pwarígí fá eníɲí imónígoyínéxíni.” uráná ⁴⁵ ɲwí ikaxí eáníɲípi mewegí fá wo níwíápínímeari re uríɲínigíni, “Nearéwapíyaríɲoxíni, Parisiowami e nurítríná none ení ikayíwí neameararíɲíni.” uríagi aí ⁴⁶ Jisaso ɲwí ikaxí eáníɲípi mewegí fáwa áamáyo aníɲí mīnítí sekaxí “E éfírixíni. E éfírixíni.” nuríro aí wíwaníɲowa wí mīyarígí fá enagi nání re uríɲínigíni, “ɲwí ikaxí eáníɲípi mewegíoyíné ení aweyí! Sí fá wíyi soyíné mají fá seaórínífaríni. Soyíné áamáyo naní xwé ayá wí níwíkwíaríro aí sewaníɲoyíné naní xwé apí iwamíó mīmíeyoarígíoyíné enagi nání Goríxo xeaníɲí seaikárínífaríni. ⁴⁷ Soyíné Goríxoyá wí fá rókiamoagí fáwami segí aríowa píkiarígí fáyo xwáripáyo aníɲí mīnítí mí fá imíxarígíoyínéxíni. ⁴⁸ Soyíné e neríɲípimí dání áamáyo áwaní réníɲí uraríɲoi, ‘Negí aríowa Goríxoyá wí fá rókiamoagí fáwami nípíkíaríróná apání yagí fá enagi nání wigí xwáripáyo mí fá imíxaríɲwíni.’ Éníɲí uraríɲagí fá nání Goríxo xeaníɲí seaikárínífaríni. ⁴⁹ Ayínání Goríxo díní neɲwíperi soyíné nání xíxeni re ríɲínigíni, ‘Nioní wí fá rókiamoarígí fá wami títí xwiyí fá wá urímearígí fá wami títí uowáraná ayí wíyo pípíkímí ero wíyo mīxí xí dowárapíro epífaríni. ⁵⁰ Wí fá rókiamoagí fá níyoní nioní aní fá imíxítrí xwí fá imíxítrí ení fá e enaé dání nípíkí fá bíagí fá nání áamá agwí ɲweagí fáyíné nioní ení seameámífaríni. ⁵¹ Aiboríomí xámi xíráo Keno píkiɲe dání nípíkí fá níbífasáná yoparí nioníyá wí fá rókiamoagí Sekaríaiomí píkiígí fáwíxíni. Omí nioní nání íkwíanɲwí rídíyowá yaníro íkwíkwíarímí yarígí fá mídání enáná gí aní awawá “ɲwífaríni.” ríníɲe mídání enáná áwínímí e píkiígíforíni. Omí píkiígí fá nání oxí apíxí agwí ɲweagí fá tíyíné nioní ení seameámífaríni.’ Goríxo e ríɲítríni.” uríɲínigíni. ⁵² ɲwí ikaxí eáníɲípi mewegí fáwa áamáyo Goríxo “Oépoysi.” wimónaríɲípi mīmíwíalíkí wiaríɲagí fá nání xíxewístí ikaxí re uríɲínigíni, “ɲwí ikaxí eáníɲípi mewegíoyíné aweyí! Soyíné amípi Goríxo ‘Áamáyo owíwapíyípoysi.’ wimónaríɲípi mīwíwapíyípa yaríɲagí fá nání sí fá wíyi soyíné mají fá seaórínífaríni. Soyíné kí aní níjí fá nání míríníɲíwá nání fá níxíríríro aí sewaníɲoyíné wí níkwíro mīpáwípa ero áamá nípáwíanítí é fáyo soyíné pírtí mákímí wíro yarígí fáríni.” e nuríísáná ⁵³ aní e píní níwíarímí nurí emearíná re egí fáwíxíni. ɲwí ikaxí eáníɲípi mewegí fáwa títí Parisiowa títí wigí xwioxíyo dání rí fá ápiáwítríɲí

níweri omi símí tñni uriro amípí obaxí wí nání yaríñí wiayiro neróná ⁵⁴ “O xwíyá sípí ñwí ikaxí eáníñí xixeni mimóníñí bí ráná xwíríxí oumeaneyí.” níríñiro arfá wiaxídigfawixíni.

12

“*Nañí* ero sípí ero mepaní.” uríñí náníñíni.

¹ Ámá oxí apíxí obaxí ayá wí epíroyí niyáríroná xokírípí inaríná Jisaso xegí wiepísaríñowa Parisiowa seáyí e nimóníro sípí yayiro nañí yayiro yaríñíápa awa eni e epíríxíñíni awamí xámí re uríñíñigíni, “Soyíné bisíkerfá yisí (Bisíkerfá sını sını enáná yisí onímíapí tía aiwí nímíni íkwianwí eapínáraríñíni.) Soyíné bisíkerfá yisí Parisiowayá nání wáyí nero emépoýí. Wigí nañí ero sípí ero yaríñíápi nání seararíñíni.” nuríni ² awa sípí ero nañí ero mepa oépoýíñíni re uríñíñigíni, “Amípí agwí íñimí imóníñíyí ríwéná sınıáni imóníñífáríni. Amípí íñimí nimóníni yokwarímí iníñíyí ríwéná ámá nñni nífá imóníñífáríni. ³ Pí pí xwíyá aríwíyímí yumí ikaxí ríñíyí eni ámá nñni ikwáwíyíná arfá wípíñífáríni. Pí pí xwíyá añí náyo íñimí dání ikeagígwí ríñíyí ríwéná añí seáyíyo nñweámáná áwaní rowíaropíñífáríni.” uríñíñigíni.

Wáyí wipaxo náníñíni.

⁴ O re uríñíñigíni, “Gí níkumíxíñíni emearíñíoyíné, nioní re seararíñíni, ‘Segí waráyíni seapíkiaríñíáwa nání wáyí mepaní. Dñí eni seaxekwapaxí menjagí nání ayí nání wáyí mepaní.’ seararíñíni. ⁵ Ámá wáyí wipaxo nání nioní áwaní osearímíni. Ayí Goríxoríni. O ámáyo nípíkímáná xewaníño dñí eni niseaxekwapíni ríá aníñí wearíñíyo seaikeaárípaxí enjagí nání wáyí omíni wíríxíni. Oyí, o nání aga wáyí wíríxíni.” uríñíñigíni. ⁶ Ámá ayí dñí “Goríxo ámaéne nání añípaxí dñí moaríñíni.” oyaiwípoyíñíni re uríñíñigíni, “Ámá makerfáyo nání nurí iní siríkwá wé wú núní bí neríñá nígwí ríá nñíñípa biau tñni bí yaríñífáríni. Iní apia aga onímíapia nání aiwí Goríxo wí dñí peá nímorí arfá ikeamoaríñímaní. ⁷ Seyíné nání eni Goríxo wí arfá ikeamoaríñímaní. Segí mñíño dñí aí ararí weníyí nání o nñíñíni. Goríxoyá sınıwíyo dání seyíné iní onímíapia tñni xixeni mimóníñíagfá nání wáyí bí mepaní.” nuríni ⁸ re uríñíñigíni, “Nioní re seararíñíni, ‘Ámá go go ámáyo sınıwíyo dání ananí ‘Jisasomí xídaríñíáoníñíni.’ uraríño nání ámá imóníñíáoní nñweapíñíni o nání eni Goríxoyá añíñajíyá sınıwíyo dání ‘Gí ámáoríni.’ rímíñíni. ⁹ E nerí aiwí go go ámá nání wáyí nerí sınıwíyo dání ‘Jisasomí muxídaríñíáoníñíni.’ uraríño nání nioní eni Goríxoyá añíñajíyá sınıwíyo dání ‘Gí ámáomaní.’ rímíñíni.’ seararíñíni.” nuríni ¹⁰ re uríñíñigíni, “Ámá go go ámá imóníñíáoní yaríñíápi nání xwíyá sípí nñimíearíni aiwí ananí Goríxo yokwarímí wiipaxíñíni. E nerí aiwí go go Goríxoyá kwíyí yaríñípi nání ‘Ení eáníñí Setenoyá tñni yaríni.’ níríni ríperíñí numearíñínyí, Goríxo ananí yokwarímí wiipaxí meníni.” nuríni ¹¹⁻¹² re uríñíñigíni, “Ámá wí fá niseaxero rotú añíyoraní, gapímanowa tñí eraní, ámíñá neameñweagfáwa tñí eraní, nimeámí niseaurónáyí, ‘Aríge xwíyá wákwínaníwíni?’ mñiyaiwipa nero ayá sñwí mñsearopa éñíxíni. Ayí rípi náníñíni. Sa axíná Goríxoyá kwíyípi xwíyá soyíné urípíñíni seaiwapíyini enjagí nání wáyí mepa éñíxíni.” uríñíñigíni.

Ewayí ikaxí amípí mímúróníñí wo náníñíni.

¹³ Ámá e epíroyí egfáyí wo Jisasomí re uríñíñigíni, “Nearéwapíyaríñíoxíni, amípí ápo nípéríñá nítímí pépi gí ráro xegípi íkwíñaríñíagí nání ‘Dixí rígwáo tñni píráníñí yaní menípiyí.’ ureí.” urfagí aí ¹⁴ o re uríñíñigíni, “Ámáoxíni, ámáyo xwíríxí méwíñíñíñíni go nírípeáñíni? Go awagwíyá amípí yaní oeameiníni nírípeáagí nání níraríñíni?” omí e nurímáná ¹⁵ ámá nñyoní re uríñíñigíni, “Segí iyfá íá amípí dñí nñimíñí imóníñípi seaiapíñíni. Xwé ayá wí tñíoxí aiwí wí dñí

n̄iyim̄iñj̄ ímóniñj̄pi siap̄pax̄t̄ men̄ini. Ayin̄ani am̄ipi nan̄j̄ s̄iñw̄t̄ f̄w̄t̄ n̄iw̄in̄ir̄ina ‘Nion̄i meapax̄tr̄ini.’ yaiwiar̄iḡf̄ap̄i n̄ip̄ini en̄i nan̄i w̄áȳt̄ oseain̄ini. Seȳt̄né iȳf̄a f̄a am̄ipi nan̄ini d̄iñj̄t̄ íkw̄irop̄tr̄ix̄in̄iri searar̄iñj̄ini.” nur̄iri ¹⁶ ewaȳt̄ xw̄iȳf̄a r̄ipi ur̄iñj̄in̄iḡini, “Ámá am̄ipi m̄im̄úrón̄iñj̄ woyá om̄iñj̄yo wit̄t̄ aiwá xwé p̄r̄īp̄r̄f̄ in̄iñj̄aḡi n̄iw̄in̄iri ¹⁷ d̄iñj̄t̄ neȳíror̄i re yaiw̄iñj̄in̄iḡini, ‘Ar̄i em̄in̄ir̄éini? Aiwá p̄r̄īp̄r̄f̄ in̄iñj̄t̄ t̄f̄ t̄im̄i nan̄i ḡf̄ añj̄t̄ ap̄ani men̄ini.’ n̄iyaiwiri ¹⁸ re r̄in̄iñj̄in̄iḡini, ‘Re oem̄ini. Añj̄t̄ aiwá nan̄i mir̄in̄iñj̄yf̄ em̄i p̄ip̄inam̄t̄ n̄iyár̄im̄aná am̄i aga xwé wiw̄i wiwá n̄im̄ira num̄aná ḡf̄ wit̄t̄ aiwá n̄ini t̄f̄ni am̄ipi nion̄iyá t̄f̄ni añj̄t̄ iwiw̄am̄i n̄ita ú̄im̄iḡini. ¹⁹ E n̄iyár̄im̄aná niw̄an̄iñj̄on̄i re r̄f̄im̄iḡini, “Ḡf̄ am̄ipi n̄ini r̄ixa déron̄i. Aiwá xwiogw̄t̄ f̄a ropax̄t̄ nan̄i m̄iwen̄ini. Anani kikīf̄a ñweari aiwá n̄iri in̄iñj̄t̄ n̄iri ner̄i yaȳt̄ é̄im̄iḡini.” r̄f̄im̄iḡini.’ r̄in̄f̄aḡi aí ²⁰ Gor̄ixo om̄i re ur̄iñj̄in̄iḡini, ‘Maj̄imaj̄f̄a ikár̄inar̄iñj̄t̄ rox̄ini, s̄f̄a r̄iyim̄ini jox̄i r̄ixa n̄iper̄f̄ini. N̄ipéaná d̄ix̄t̄ am̄ipi p̄ir̄an̄iñj̄t̄ t̄iñj̄p̄i go mean̄f̄ar̄ini?’ ur̄iñj̄in̄iḡini.” Ayo e nur̄iri ²¹ re ur̄iñj̄in̄iḡini, “Ewaȳt̄ xw̄iȳf̄a ap̄i amá Gor̄ixo nan̄i d̄iñj̄t̄ m̄im̄opa nero ‘Am̄ipi xewan̄iñj̄on̄i ñiḡt̄ w̄in̄i w̄in̄i n̄imeayiri ot̄im̄ini.’ yaiwiar̄iḡf̄aȳt̄ nan̄ir̄ini. Ámá e yar̄iḡf̄aȳt̄ am̄ipi w̄i m̄im̄úrón̄iñj̄aḡi aiwi Gor̄ixoyá s̄iñw̄f̄yo dáni uȳipeaȳt̄ im̄onar̄iḡf̄aȳtr̄ini.” ur̄iñj̄in̄iḡini.

Aiwá t̄f̄ni aik̄t̄ t̄f̄ni nan̄i udud̄t̄ winar̄iñj̄t̄ nan̄i uréwap̄iyiñj̄t̄ nan̄ir̄ini.

²² O xeḡt̄ w̄iep̄sar̄iñj̄f̄yo re ur̄iñj̄in̄iḡini, “Ámá e yar̄iḡf̄aȳt̄ am̄ipi w̄i m̄im̄úrón̄iñj̄aḡi aiwi Gor̄ixoyá s̄iñw̄f̄yo dáni uȳipeaȳt̄ im̄onar̄iḡf̄aȳt̄ en̄aḡi nan̄i re searar̄iñj̄ini, ‘Ar̄ige p̄ir̄an̄iñj̄t̄ ñwean̄ir̄éw̄ini?’ n̄ir̄iro aiwá n̄ip̄r̄i nan̄i udud̄t̄ mepa ero waráyo aik̄t̄ ȳin̄ip̄r̄i nan̄i udud̄t̄ mepa ero é̄f̄rix̄ini.’ searar̄iñj̄ini. ²³ Aȳt̄ r̄ipi nan̄ir̄ini. Seḡt̄ wárá j̄f̄aȳt̄ aik̄f̄yo múron̄ini. D̄iñj̄t̄ j̄f̄aȳt̄ en̄i aiwáyo múron̄ini. ²⁴ Soȳt̄né am̄i in̄j̄t̄ áw̄t̄ nan̄i d̄iñj̄t̄ mor̄f̄ini. In̄j̄t̄ awa aiwá om̄iñj̄t̄ nero mianar̄iḡf̄aman̄i. Wiḡt̄ aiwá n̄im̄imi nuro añj̄yo t̄ip̄r̄f̄aȳt̄ en̄i añj̄t̄ w̄i m̄im̄ir̄in̄ini. E ner̄i aí Gor̄ixon̄i m̄ini wiar̄iñj̄r̄ini. Soȳt̄né d̄iñj̄t̄ re r̄iyaiwiar̄iñj̄o, ‘In̄j̄yo m̄im̄úrón̄iñj̄agw̄i nan̄i Gor̄ixo none nan̄i en̄i aiwá neaim̄ix̄iyipaxomani.’ r̄iyaiwiar̄iñj̄o? Oweo, d̄iñj̄t̄ e w̄i m̄im̄opa époȳt̄. ²⁵ Ámá ‘Sepiá am̄i b̄i oimón̄im̄ini.’ n̄iyaiwiri udud̄t̄ éo sepiá am̄i b̄i im̄onar̄iñj̄r̄ani? Oweo! ²⁶ Soȳt̄né en̄i ap̄i aí w̄i mepax̄t̄ ner̄f̄náȳt̄ aik̄t̄ t̄f̄ni aiwá t̄f̄ni nan̄i p̄i nan̄i udud̄t̄ yar̄iñj̄o? ²⁷ Soȳt̄né adowaȳt̄ nan̄i d̄iñj̄t̄ mor̄f̄ini. N̄iyap̄ir̄ina xeḡt̄ iȳf̄a óf̄ ear̄i aik̄t̄ yiri yar̄iñj̄f̄mani. E ner̄i aiwi en̄ina neḡt̄ m̄ix̄t̄ ináȳt̄ Soromono okiȳf̄a nin̄iri meár̄in̄iñj̄o ner̄f̄náȳt̄ adowaȳt̄ yap̄i awiax̄t̄ e im̄onaḡf̄mani. ²⁸ Gor̄ixo adowaȳt̄ t̄f̄ni aráyo —Ará agw̄i en̄j̄yo anani n̄iyoaro s̄f̄a w̄iyim̄i r̄f̄a ikeaar̄ip̄r̄f̄aȳtr̄ini.” ur̄iñj̄in̄iḡini. Awa “Gor̄ixo ará nan̄i ayá s̄f̄w̄t̄ muroarin̄ini.” oyaiw̄ipoȳin̄iri e nur̄iri re ur̄iñj̄in̄iḡini, “Gor̄ixo adowaȳt̄ t̄f̄ni aráyo okiȳf̄an̄iñj̄t̄ yar̄iñj̄aḡi nan̄i soȳt̄né en̄i añj̄pax̄t̄ aik̄t̄ e seaȳir̄in̄f̄ar̄ini. ²⁹ Ayin̄ani soȳt̄né in̄iñj̄t̄ t̄f̄ni aiwá t̄f̄ni nan̄i ‘P̄i nan̄ir̄éw̄ini?’ n̄ir̄iro udud̄t̄ néra mupa é̄f̄rix̄ini. ³⁰ Gor̄ixom̄i m̄ix̄f̄d̄ipa yar̄iḡf̄aȳt̄ ap̄i nan̄i an̄iñj̄t̄ min̄t̄ nero mean̄iro yar̄iḡf̄ar̄ini. E ner̄i aí seḡt̄ ápo Gor̄ixo soȳt̄né ap̄i n̄ip̄ini aiwáran̄i, aik̄f̄ran̄i seainar̄iñj̄aḡi nan̄i n̄ij̄f̄ar̄ini. ³¹ Ap̄i mean̄iro nan̄i mepa ero Gor̄ixo x̄fo xeḡt̄ xwiox̄f̄yo m̄imeám̄t̄ ner̄i seameñwean̄t̄e páwip̄r̄i nan̄i am̄ipi x̄fo wimónar̄iñj̄p̄i ero ner̄f̄náȳt̄, Gor̄ixo anani ap̄i n̄ip̄ini n̄iseain̄f̄ar̄ini.” ur̄iñj̄in̄iḡini.

“E e ner̄f̄náȳt̄, am̄ipi nan̄j̄t̄ w̄i añj̄nam̄i aw̄in̄iñj̄t̄ eaárar̄iñj̄o.” ur̄iñj̄t̄ nan̄ir̄ini.

³² Awa xw̄f̄a t̄f̄yo n̄iñwean̄f̄na wiḡt̄ am̄ipi xwé men̄aḡi nan̄i w̄áȳt̄ ep̄f̄rix̄in̄iri re ur̄iñj̄in̄iḡini, “Seȳt̄né sip̄sip̄t̄ miaúr̄ar̄t̄ in̄iḡf̄aȳt̄ yap̄i im̄on̄iḡf̄aȳt̄né, seḡt̄ ápo Gor̄ixo xwiox̄f̄yo m̄imeám̄t̄ ner̄i seameñwean̄t̄e páw̄ir̄ix̄in̄iri wimónar̄iñj̄aḡi nan̄i w̄áȳt̄ mepa é̄f̄rix̄ini. ³³ Seḡt̄ iȳf̄a f̄a am̄ipi ñigw̄t̄ nan̄i b̄f̄ nero ñigw̄t̄ meáf̄aȳt̄ amá uȳipeaȳt̄ im̄on̄iḡf̄ayo ar̄ir̄a wian̄iro nan̄i m̄ini w̄ir̄ix̄ini. E ner̄f̄náȳt̄, am̄ipi añj̄nam̄i ayá r̄im̄ix̄ar̄iḡf̄ap̄in̄iñj̄t̄ tar̄iñj̄o. Añj̄nam̄i am̄ipi w̄i an̄ipá im̄onar̄iñj̄f̄mani. f̄w̄t̄ yar̄iḡf̄aȳt̄ w̄i páwipax̄t̄ mimón̄ini. Íp̄ikw̄iȳt̄ en̄i w̄i am̄ipi xw̄ir̄f̄a ik̄ixepax̄t̄ mimón̄ini. Ayin̄ani xw̄f̄a t̄f̄yo am̄ipi w̄in̄i w̄in̄i n̄imeayiri m̄it̄ipa ner̄i amáyo ayá nur̄im̄ix̄iri ar̄ir̄a n̄iw̄ir̄náȳt̄,

anjínámíní aníñf wenfe awíníñf eaáraríñoi. ³⁴ Segf amípí nanf ayá rimíxarígfápi xwáfá tfyó wejánáyf, ayf xwáfá tfyó nání dññf mopírfáríní. Anjínami wejánáyf, Goríxo tññf e nání mopírfáríní.” uríñínigíní.

Ewayf ikaxf omíñf wíiarígfá nanfyf náníriní.

³⁵⁻³⁶ O gf wiepísaríñáyf wé níróníro ñweáfríxíníri ewayf xwíyáfá re uríñínigíní, “Ámá xínáíwáníñf nímóníro omíñf wíiarígfáwa wígf boso nání ‘Aiwá apíxí meáníní nání imíxarígfápi gíná píní níwíarímí bínírfeníñoi?’ nýaiwíro rapírapf írínfyó kíkíyínígfú níkróro nípmoáníro areríxí nýíníro uyfwf nímíxároro o nírémorí wáf e dání wakwf óráná apaxf mé ówanf fkwianeyíníro xwayf naníri ñweaarígfápa seyfné ení e éfríxíní. ³⁷ Boso nírémorí omíñf wíiarígfáwa sá mívé wé níróníro ñweañagfa níwínírfínáyf, awa yayf wínípxáfríní. ‘Boso omíñf wíiarígfáwa wé níróníro ñweañagfa níwíníri xewaníño rapírapf níkróro areríxí nýíníri ‘Aiwá narígfé éf ñweápoiyí.’ nuríri aiwá míní níwia uníñoi.’ seararíñíní. ³⁸ O áríwegíyoraní, isfáyoraní, nírémorí xegf omíñf wíiarígfáwa síní wé níróníro ñweañagfa níwínírfínáyf, awa yayf wínípxáfríní.” uríñínigíní. ³⁹ Ewayf xwíyáfá ámí bí nuríri re uríñínigíní, “Rípi ení nání dññf mópoiyí. Anf iwámí xiáwo fwf meaní bino nání ‘Sfá ríyímí bíníñoi.’ nýaiwírí síñwíríyí, awí níñwearí fwf meano opáwíníri síñwf mívínípa emíníri enírfíní.” nuríri ⁴⁰ re uríñínigíní, “Seyfné ení wé níróníro ñwearfíní. Sfá ámá imóníñáoní nání ‘O níweapínímeníñoi.’ yaiwífáyímí níweapímfáríní.” uríñínigíní.

Ewayf ikaxf bosíwo náníriní.

⁴¹ Pítao re uríñínigíní, “Ámínáoxíní, ewayf xwíyáfá apí raríñípi nearéwapíyaríñononí nání ríraríñíní? Ámá nýyoní ení nání ríraríñíní?” urfagi ⁴² Jisaso ámí ewayf ikaxf urímíníri nání yaríñf re wíñínigíní, “Omíñf wíiaríñf wo xegf bosoyá xwíyáfá arfá níwírí dññf neñwíperí nerfínáyf aríge imóníní? O re imóníní. O omíñf rípi nání bosíwo oimóníri xegf boso rípeañoríní. O xegf bosoyá omíñf wíiarígfáyo umeírí aiwá yanf umeírí yaríñoríní. ⁴³ Boso amí dání níbírí xegf bosíwo xámí yagfpa síní axípi píráníñf yaríñagi níwínírfíná bosíwo yayf wínípxáfríní. ⁴⁴ Nepa seararíñíní. O píráníñf yaríñagi níwínírfíná xegf omíñf nfní ení onímeíníri rípeañfáríní. ⁴⁵ E nerí aiwí bosíwf axo ‘Gf boso yapapfíní bínímeníñoi.’ nýaiwírí omíñf wíiarígfáwamí tfní omíñf wíiarígfíwamí tfní iwanf níméperí aiwá níri inígf níri nemáná papíkí nerfínáyf ⁴⁶ ‘Boso níbínímeníñoi.’ nýaiwírí yaríñfyímí sfá xfo bíníyímí majfá nímóníri yaríñfyímí boso ríxa nírémonapíri re enírfíní. Bosíwomí míñf níwákwírí ámá arfíki yarígfáyf tfní wárfínfáríní. ⁴⁷ Bosíwf go go xegf boso wimónaríñípi nání níjáfá nímóníri aiwí píráníñf mímíxípa nerí wé níróníri míñweapa nerfínáyf boso níbíríná iwanf rípi rípi eámeámí eaayínfáríní. ⁴⁸ E nerí aiwí bosíwf go go xegf boso wimónaríñípi nání níjáfá mímónípa nerí sípi o iwanf eapaxf bí nímíxírfínáyf, boso níbíríná iwanf onímíapí weaanfáríní. Ámá nfní amípí xwé wí wífáyf ríwéná ayf ení xwé urápírfáríní. Goríxo ení ámá gomí xegf omíñf wíini uríñíyí nání ríwéná yaríñf re wínírfíní, ‘Omíñf nioní siapíñáyf xíxení enírfíní?’ uríñfáríní.” Jisaso xegf wiepísaríñíyí xfo míñweañáná úrapí néra upírfíxíníri dññf mórfíxíníri ewayf xwíyáfá apí uríñínigíní.

“Ámá xepíxepá rónípfírfá nání bíñáoníriní.” uríñf náníriní.

⁴⁹ O re ríñínigíní, “Nioní ámá xwáfá tfyó ñweagfáyo xeaníñf Goríxoyá rfáníñf wíkeárfímífa nání bíñáoníriní. ‘Xeaníñf apí ápiáwíñíñf ríxa wémíníri nerí síñwíríyí, ayf nanírfíní.’ nímónaríní. ⁵⁰ E nerí aiwí xeaníñf ámá inígf waxf márómínírfíníñf yaríñípi nioní nímeanfáríní. Síní mímíneapa enagi nání dññf rfá níxearíní.” Jisaso xfomí píkipírfá enagi nání e nuríri ⁵¹ re uríñínigíní, “Nioní nání ‘O ámá nýyoní píyáfá wírfímfáníri bíñoríní.’ ríníaiwíaríñoi? Oweo! Ámá nioní dññf

ninikwírooro yarigfáyí t́nì uýnìí yarigfáyí t́nì xepixepá róníírixiniri biñáonirini. ⁵² Ríná dánì ná ríwíyo enì anj́ ná wiwámì dánì áamá wé wú axtyf́ imóninjagí aiwí xwiyf́a nioniyápimì dánì xepixepá níróniro midánì wáú imóninjáná midánì wáú wo imónínfárini. ⁵³ Xano t́nì xewaxo t́nì xepixepá róniri xinái t́nì xemíáí t́nì xepixepá róniri xifái t́nì xewaxomì xiepí t́nì xepixepá róniri néra upf́ŕfárini.” urinj́nigini.

Símmajf́óninj́f́ imóninj́pí nánì urinj́f́ nánirini.

⁵⁴ O áamá oxí apixí e epf́royf́ egf́ayo re urinj́nigini, “Seyf́né sogwí wearinj́mì dánì agwí yaparinjagí níwínirf́nà ‘Ríxa iniá yaparini.’ rarigf́ápa nepa eaarinj́rini. ⁵⁵ Iminj́f́ damì dánì enì barinjagí níwínirf́nà ‘Agwí ríná rf́a síninj́ojí.’ rarigf́ápa nepa rf́a sínarinj́rini. ⁵⁶ Nanj́f́ ríro sipí ríro yarigf́oyf́né, agwí t́rì iminj́f́ erì yarinjagí níwínirf́nà ananì ‘E imóninj́ojí.’ xixenì rarigf́a aiwí amípí nionì símmajf́óninj́f́ imixarinj́ápí síjwíf́ nínaníro ‘Ayf́ Goríxo rípi nánì síwá rf́a neaiarini?’ mityaiwiarigf́áyf́néxini.

Ewayf́ ikaxf́ áamá xwiyf́a rímeariño nánirini.

⁵⁷ “Sewaninj́oyf́né amípí sipí imóninj́yíf́ nanj́nì eyeyírómf́ erf́ini.” nuriri ⁵⁸ ewayf́ xwiyf́a rípi urinj́nigini, “Áamá wo omì xwiyf́a omeariíniniri joxí t́nì xwirixf́ yaniri sirimeááná sínì óf́ e nurf́nà o t́nì xwiyf́a nimixiniri omì píraninj́f́ píyf́a wírif́ini. E mívipa nerf́náyf́, o xwirixf́ mearinj́o t́nj́f́ e nánì f́a níríxémì nurí xwirixf́ níríméísáná enjáná xwirixf́ mearinj́o joxí f́a níríxiriri porisf́ womì minì wíaná o gwí anj́yo ríjwírarininj́ojí. ⁵⁹ Joxí nigwíf́ yoparf́pi níroari níroayírónrínáyf́, gwí anj́yo dánì nípeyearf́ini. ‘E mepa nerf́náyf́, aninj́f́ e njwearf́arini.’ seararinj́ini.” Jisaso ayf́ “Xwirixf́ mearinj́o Goríxorf́ani?” yaiwiro síf́a o áamá níyonì mí ómómíximf́ enf́ayi sínì mimóninjáná “Nene dínj́f́ níyaikirorane omì dínj́f́ owíkwíroaneyí.” yaiwiro oépoyiniri ewayf́ xwiyf́a e urinj́nigini.

13

“Nísaníro mepa nerónáyf́, níkeamónipf́ŕfárini.” urinj́f́ nánirini.

¹ Jisaso áamá e epf́royf́ egf́ayo sínì uréwapiyarfná áamá wí níwiápínimearo áwanj́f́ re urigf́awixini, “Émáyf́ gapímanf́ Pairato porisf́ wamì uowáraná awa anj́ Goríxo nánì rídíyowá yarigf́iwámì nuro áamá Gariri píropenístíyo dánj́f́ wí rídíyowá yarfná pípíkímíf́ egf́awixini.” urf́agf́a ² o re urinj́nigini, “Seyf́né ‘Gariri dánj́f́ ayf́ ríkíkírító néra nuróná áamá níyonì múróngf́a enjagí nánì e píkgíf́awixini.’ riyaiwiarinj́ojí? ³ ‘Oweoi, seyf́né f́wíf́ yarigf́áyf́ ríwfmínì nímamoro mísanipa nerf́náyf́, seyf́né enì axf́pí énj́f́ anf́nípírfárini.’ seararinj́ini. ⁴ Áamá 18 ayf́ anj́f́ rípijwíf́a wíwá ipí xegf́ yoíf́ Siroamiyf́f́ ríninj́f́wá t́nj́f́ e nípiñeamioari áamá apimì píkinj́yf́f́ nánì seyf́né re riyaiwiarinj́ojí, ‘Áamá ayf́ ríkíkírító néra nuro áamá Jerusaremì njweagf́a wíníyf́f́ níyonì seáyí e múróngf́a enjagí nánì anj́f́ iwá nípiérori píkinj́nigini.’ riyaiwiarinj́ojí? ⁵ Oweoi, seyf́né f́wíf́ yarigf́áyf́ ríwfmínì nímamoro mísanipa nerf́náyf́, seyf́né enì axf́pí énj́f́ anf́nípírfárini.” Áamá e epf́royf́ egf́áyf́ “Xixenì e neáimeanf́arini.” oyaiwípoyiniri e urinj́nigini.

Ewayf́ ikaxf́ íkf́a píkf́na nánirini.

⁶ E nurif́fná ewayf́ xwiyf́a rípi urinj́nigini, “Áamá wo xegf́ wainf́ uraxf́ omínj́yo íkf́a píkf́f́f́f́f́f́ nurárimáná rfwéná sogwíf́ dímínirí níbayiri aí pf́a megínayinj́nigini. ⁷ Pf́a nímegínayiri nánì xegf́ omínj́f́ ayf́ wiiarinj́omì re urinj́nigini, ‘Íkf́a rína xwiogwíf́ wáú womì nionì sogwíf́ nánì níbiríf́ pf́a megínayíarini. Ná mívearinj́f́na íkwapij́f́ meaarini. Emì rómoáreí.’ uráná ⁸ o re urinj́nigini, ‘Ámináoxini, ámf́ xwiogwíf́ ro xe opwení. Ná wenì nánì pípij́f́yo ará níyárimáná xwíf́a píyf́f́ wíarómf́ini. ⁹ Xwiogwíf́f́ wf́omì ná wéagí níwínirfnáyf́, ayf́ nanj́rini. Ná mívewenjagí níwínirfná nírori emì mótríxini.’ urinj́nigini.” Jisaso áamá ayf́ “Nene íkf́a píkf́ anáninj́f́ imóninjagwí nánì rf́a neararini?” oyaiwípoyiniri ewayf́ ikaxf́ e urinj́nigini.

Aniḡ r̄kwin̄iḡimi nan̄i imix̄iḡi nan̄ir̄ini.

¹⁰ Jisaso sabar̄á wiyimi rotú an̄iyo niḡweámáná ámayo uréwap̄iyar̄iná re en̄inigiḡini. ¹¹ Apix̄í wí —Í im̄ó diḡi x̄ixéroariḡagi nan̄i aniḡ simix̄í ner̄i n̄r̄kwin̄ir̄i emear̄iná xwiogw̄í wé wúkaú síkw̄í wú en̄áná ámi w̄úmi d̄an̄i waú wo múron̄ir̄ini. Éf̄ ropax̄í wiar̄iḡimani. ¹² Í e ḡwean̄agi Jisaso niw̄inir̄iná “Eini.” nur̄iri re ur̄iḡinigiḡini, “Ineȳi, simix̄í siariḡip̄i r̄ixa p̄ni r̄wiariḡoi.” nur̄iri ¹³ wé seáȳi e ikwiáráná re en̄inigiḡini. Í éf̄ píran̄iḡi n̄rori Gor̄ixomi yaȳí seáȳi e umen̄inigiḡini. ¹⁴ E éáná rotú an̄i meḡwean̄o Jisaso Sabar̄áyo ap̄iximi nan̄i wimix̄iḡagi nan̄i wik̄i d̄iḡi niw̄iawiri ámá e ep̄troȳí eḡf̄áyo re ur̄iḡinigiḡini, “Sf̄á wé w̄úmi d̄an̄i w̄iyi omiḡi nan̄i imón̄ini. Sf̄á ayo Jisaso nan̄i seaimix̄in̄f̄a nan̄i bir̄f̄ini. Sabar̄áyo m̄bipa er̄f̄ini.” ur̄f̄agi aiwi ¹⁵ omi Jisaso mix̄í nur̄iri re ur̄iḡinigiḡini, “Nan̄i er̄i síp̄i er̄i yar̄iḡf̄oȳiné, Sabar̄áyo aí bur̄imákaú t̄f̄ni dogi t̄f̄ni wiḡi an̄iyo niw̄awiri níkw̄eámi in̄iḡf̄i on̄in̄ir̄i in̄iḡf̄i t̄f̄iḡi e nan̄i niḡm̄era mupa yar̄iḡf̄ar̄ani?” Aȳí Sabar̄áyo wiḡi bur̄imákaú nan̄i diḡi niḡmoro aí ámá nan̄i diḡi niḡmoariḡaḡf̄a nan̄i e nur̄iri re ur̄iḡinigiḡini, ¹⁶ “Apix̄í r̄i Ebir̄f̄amoyá f̄wiarf̄awéȳí wir̄ini. Seteno simix̄í api niw̄iri gw̄in̄iḡi jar̄in̄iḡáná xwiogw̄í ¹⁸ múron̄ir̄ini. ‘Im̄i Sabar̄áyo gw̄in̄iḡi niw̄ikwear̄i nan̄i niw̄imix̄ir̄iná niw̄ikwin̄i miyar̄in̄ini.’ r̄in̄iawiar̄iḡoi?” urar̄iná ¹⁷ omi wik̄i d̄iḡi w̄iawif̄áwa ayá win̄iḡinigiḡini. Ayá winar̄iná ámá ox̄í apix̄í e ep̄troȳí eḡf̄áȳí amip̄i ayá r̄iwamón̄ipax̄í Jisaso yar̄iḡip̄i nan̄i yaȳí seáȳimi d̄ani néra uḡf̄awix̄ini.

Ewaȳí ikax̄í masit̄é siȳí nan̄ir̄ini.

¹⁸ O ámá obax̄í diḡi niw̄ikw̄itropa yar̄iḡaḡf̄a niw̄inir̄i re raḡr̄ini, “Nioni ewaȳí xwiyf̄á bi p̄ipi n̄ir̄iri Gor̄ixo xwiiox̄iyo niḡmeám̄i ner̄i seameḡwean̄f̄api ‘Rip̄in̄iḡi imón̄ini.’ r̄im̄f̄ini?” nur̄iri ¹⁹ re ur̄iḡinigiḡini, “Api masit̄é siȳin̄iḡi —Masit̄é aiwá xeḡí siȳí aga on̄imiár̄ini. Api masit̄é siȳin̄iḡi imón̄ini. Ámá wo masit̄é siȳí niḡmear̄i xeḡí omiḡiyo moaráná ner̄ap̄iri ík̄f̄a niḡmón̄iri peyláná iḡi niḡbir̄i ápax̄iyo yéw̄í t̄iḡinigiḡini.” ur̄iḡinigiḡini. Ámá “Agwi Jisasomi ámá obax̄í diḡi niw̄ikw̄itropa yar̄iḡaḡf̄a aiwi idána obax̄í diḡi w̄ikw̄itrop̄ir̄f̄ar̄ini.” oyaiw̄ipoyin̄iri Jisaso e uraḡr̄ini.

Ewaȳí ikax̄í yis̄í nan̄ir̄ini.

²⁰ Ewaȳí xwiyf̄á ax̄ipi ámi bi re ur̄iḡinigiḡini, “Ar̄iḡe n̄ir̄iri Gor̄ixo xwiiox̄iyo niḡmeám̄i ner̄i seameḡwean̄f̄api ‘Rip̄in̄iḡi imón̄ini.’ r̄im̄f̄ini?” nur̄iri ²¹ re ur̄iḡinigiḡini, “Api yis̄in̄iḡi —Yis̄í bis̄ker̄f̄a sin̄i siḡi en̄áná bi on̄imiápi in̄imi táná yar̄iḡipa niḡp̄ini íkwian̄w̄í eap̄inar̄iḡir̄ini. Gor̄ixo xwiiox̄iyo niḡmeám̄i ner̄i seameḡwean̄f̄api yis̄in̄iḡi imón̄ini. Apix̄í wí bis̄ker̄f̄a sin̄i siḡi d̄ram̄ix̄í xwé wám̄i síx̄í in̄iḡáná yis̄í bi niḡmear̄i in̄imi táná niḡm̄ini íkwian̄w̄í eap̄inar̄iḡinigiḡini.” uraḡr̄ini.

Ewaȳí ikax̄í óf̄ on̄iḡf̄ȳikwi nan̄ir̄ini.

²² O Jerusarem̄i nan̄i nur̄iná an̄i api apimi nuréwap̄iya war̄iná ²³ ámá wo re ur̄iḡinigiḡini, “Ámin̄áox̄ini, sf̄á Gor̄ixo ámá niyon̄i mí ómóm̄ix̄im̄í en̄f̄ayimi o ámá wom̄ini wom̄ini nenen̄i yeáȳí neayim̄ix̄imean̄f̄ar̄ani?” ur̄f̄agi o ámá ayo re ur̄iḡinigiḡini, ²⁴ “Gor̄ixomi diḡi niw̄ikw̄ir̄ori x̄idar̄iḡf̄api óf̄ on̄iḡf̄ȳikw̄in̄iḡi in̄ini. Óf̄ ayimi páwip̄iri nan̄i aniḡ min̄i éf̄rix̄ini. Ámá obax̄í anani op̄awianeȳin̄iri ner̄f̄ná yopa meḡin̄ip̄ir̄f̄ar̄ini.” nur̄iri ²⁵ ewaȳí ikax̄í re ur̄iḡinigiḡini, “An̄i xiáwo niw̄iápin̄imear̄i an̄i ówan̄i yáráná seȳiné niḡbiro wáf̄ b̄ar̄iwám̄ini n̄irómáná wakw̄í n̄or̄iri ‘Ámin̄áox̄ini, an̄i ówan̄i neaḡkwiénapei.’ uráná re sear̄in̄f̄ar̄ini, ‘Nioni maj̄f̄ar̄ini. An̄i ḡim̄i d̄an̄iḡf̄in̄éx̄ini?’ searáná ²⁶ re uran̄iri éf̄áȳí ‘Jox̄i neḡí an̄i wáf̄iyo niḡrem̄ori nene t̄f̄ni nawín̄i aiwá t̄f̄ni in̄iḡf̄i t̄f̄ni niḡn̄rane nearéwap̄iyin̄ener̄ini.’ uran̄iri éf̄áȳí ²⁷ an̄i xiáwo re sear̄in̄iḡoi, ‘An̄i ḡim̄i d̄an̄iḡf̄in̄éx̄ini? Nioni maj̄f̄ar̄ini.’ sear̄in̄f̄ar̄ini. ‘Íw̄í yar̄iḡf̄áȳiné nioni p̄ni niḡniw̄iar̄imi éf̄ úpoyi.’ sear̄in̄f̄ar̄ini.” nur̄iri Gor̄ixo an̄i xiáwón̄iḡi imón̄iḡagi nan̄i e nur̄iri ²⁸ re ur̄iḡinigiḡini, “Seȳiné re

winiptírítáriní. Segí seáwowa Ebitámo t́níní Aisako t́níní Jekopo t́níní awa Gorixoyá xwiyá ẃfá rókiamoagfáwa t́níní xfóyá xwioxtyo nípáwiro ɲweaɲagfa níwiniro Gorixo ‘Segípti b́fániríwáminí ɲweápoiyí.’ searíagí níwiniroóná seyíné maɲf́ magí níróniro ɲẃf́ piyí ẃríníptírítáriní. ²⁹ Émáyf́ oxí apíxí sogẃf́ weaparíɲf́mí dájtyf́ weapíro sogẃf́ wearíɲf́mí dájtyf́ yapíro midímídájtyf́ ení biro nero Gorixoyá xwioxtyo nípáwiro aiwá naríɲagfa síɲẃf́ winiptírítáriní.” nuríri ³⁰ xewaníɲo ámí níweapírítá ná nání re uríɲínigíní, “Émáyf́ xámí surf́má imónígíáyf́ xámí xámí imóníptírítáriní. Xámí xámí imónígíáyf́né surf́má epírítáriní.” uríɲínigíní.

*Jerusaremí*yo imónínfápi nání áwanf́ uríɲf́ náníríní.

³¹ Jisaso xwiyá apí nuríísáná enáná Parisi wa re urémeagfawixíní, “Gapímanf́ Xeroto rípi kiní nání wimónaríagí nání re ṕníní níwíarímí uí.” urf́agfa ³² o re uríɲínigíní, “Soyíné nuro Xeroto, síwí sayíníɲf́ íwí yaríɲomí áwanf́ re urémeápoiyí, ‘Jisaso re raríní urémeápoiyí, “Nioní sf́á árínf́ wíyo imf́ó díɲf́ xixéroaríɲtyf́ míxí umáinowárírí símíxtyf́ píráníɲf́ imímíxímí erí nemáná omíɲf́ (Omíɲf́ ayf́ xewaníɲo ámá níyoní nání upeinf́á náníríní.) Omíɲf́ Gorixo o éwínígínírí nírowárénapíɲf́pí yárimf́áríní.” raríní.’ urémeápoiyí.” nurowárírí ³³ ámá e epíroyf́ egf́ayo xewaníɲo nání re uríɲínigíní, “Nioní Xeroto nání wáyf́ míninaríagí aiwí nioní ríxa úimígíní. Nioní sf́á árínf́ wíyo nurí Jerusaremí rémómf́áríní. Seyíné ‘Ẃfá rókiamoarígfa womí amí amí nípi kiríná ayf́ naɲf́maní. Jerusaremí nípi kirínáyf́ ayf́ ananíríní.’ yaiwiaríagfa nání waríɲíní.” nuríri ³⁴ re uríɲínigíní, “Jerusaremí ɲweáyíné, ẃfá rókiamoarígfawamí píkiro ámá Gorixo seyíné nání searowáfayo síɲá t́níní nearo píkiro yarígíáyíné, karf́karf́ xegf́ miá negírí xwioxtyo mímeámf́ yaríɲf́pa nioní íníná axf́pi e seaiayimínírí éagí aí seyíné míseaimónaríníní. ³⁵ Arf́á époyí. Aɲf́ Gorixo yeáyf́ níseayimíxemearíná seyíné ɲweanírí egf́e ríxa anípá imónígoí. Nioní síɲẃf́ mínanípa néra nuro ríxa ‘Ámínáo urowáráná weapínfo oyá díɲf́ t́níní yayf́ winiptaxoríní.’ níróóná ámí síɲẃf́ naníptírítáriní.” uríɲínigíní.

14

Síkíwf́ mínekwídoɲomí naɲf́ imíxíɲf́ náníríní.

¹ Sabarf́a wíyímí Parisiowa wígf́ ámíná wo Jisasomí “Yawawi nurai nioníyá aɲtyo aiwá onaiyí.” urf́agí Jisaso nípáwirí ɲweaɲáná awa omí síɲẃf́ wímaxf́díɲáná ² ámá wo —O xegf́ síkwf́ aníɲf́ mínekwídoáríɲoríní. O Jisasoyá símímanf́ t́ɲf́míní ɲweaɲagí Jisaso e níwinirí ³ ɲẃf́ ikaxf́ eáníɲf́pí mewegf́awamí t́níní Parisiowamí t́níní xwiyá b́f́ nurírítá yaríɲf́ re wíɲínigíní, “Sabarf́ayo soyíné ámá símíxí egf́áyf́ naɲf́ nímíxírítáyf́, ‘Ayf́ ananíríní.’ ríyaiwiaríɲoi? ‘ɲẃf́axíní.’ ríyaiwiaríɲoi?” urf́agí aí ⁴ awa ṕné marf́ wimóníagfa Jisaso síkwf́ mínekwídoɲomí wé seáyí e níwikwíarírí f́a níxírírí naɲf́ níwimíxírí xegf́ aɲf́ e nání nurowárímáná ⁵ awamí re uríɲínigíní, “Soyíné woxí díxí íworaní, burímákaúraní, Sabarf́a ayo aiwí míníɲẃf́ inígf́ ríwoɲtyo píeróáná apaxf́ mé mímíxeaaríɲf́raní?” urf́agí ⁶ Gorixoyá ɲẃf́ ikaxf́ eáníɲf́pímí Sabarf́ayo ámayo arírá níwirítá nání ríwamíɲf́ meáníagí nání awa xwiyá b́f́ murípaxf́ wimóníɲínigíní.

“Sf́mí sf́mí e ɲweaníro mímonípa éf́ríxíní.” uríɲf́ náníríní.

⁷ Jisaso awa t́níní aiwá nínírí níɲwearíná ámá aiwá nání urepearf́áyf́ xámí sf́mí sf́mí e ɲweaneyínírí níwíapíro weníɲf́ éagfa Jisaso síɲẃf́ e níwinirí ríxa níní níwíapíro aiwá narf́ná o ewayf́ xwiyá rípi uríɲínigíní, ⁸ “Woxí woxí apíxí meáníní nání aiwá imíxífápi nání rírepearáná joxí nurí sf́mí sf́mí imóníɲe míɲweapa éf́ríxíní. Ámá urepearf́a wo joxí seáyí e rímúroɲo ení níbírítáyf́, ⁹ ámá aiwá apí nání earepearf́o joxí ɲweaɲe níbírí re ríníɲoi, ‘Joxí ɲweaɲf́ re o ɲweaníɲoi.’ ríráná joxí ayá néra nurí iwíyá jf́amí ɲwearf́áríní. ‘Iwíyá jf́amí ɲweaf́.’ rírípríxínírí sf́mí sf́mí imóníɲe

mɨŋweapa étrixini. ¹⁰ Rɨrepeáráná joxi nuri iwiyá jé ŋwearíni. Rɨrepeárto joxi iwimi ŋweanagi niraniri re ririnigi, ‘Gɨ nɨkumixiniri emearigwíoxini, joxi nuri áwini dae ŋweat.’ riráná áamá oxí apixí awí neántro joxi tɨni aiwá narigfáyíyá sɨŋwíyo dáni joxi ámináoxfniŋf imónirfni.” Ewayf xwiyá apɨ nuriri ¹¹ re urɨŋinigi, “Áamá go go xewanɨgo weyf menfo rfwéná Gorixo wimixáná ayá nerɨ xwirfá nimóga unfárinɨ. Go go weyf mimenf waunf ikárinfo omi Gorixo weyf umenfárinɨ.” urɨŋinigi.

“Aiwá nánɨ nurepeárinfná re étrixini.” urɨŋf nánirini.

¹²⁻¹⁴ Ámi xwiyá rɨpi aiwá apɨ nánɨ urepeáromi re urɨŋinigi, “Áamá nánɨ aiwá riyamf nerfnáyf díxɨ nɨkumixiniri emearigfáyfrani, ririxímeáowarant, díxɨ áamá axɨ joxiyáfrani, áamá aŋf axɨ e dánf amɨpí mímúronigfáyfrani, ayf rfwéná joxi eni aiwá nánɨ rɨrepeáráná ayfáy eni joxiyá nigfápa axɨpɨ nímiginiri ayo murepeáripa étrixini. Aiwá riyamf nerfná áamá uyípeayfyo tɨni áamá wará minɨŋfyo tɨni síkwf ikf egfáyo tɨni sɨŋwí supárigfáyo tɨni nurepeárinfnáyf, áamá e imónigfáyf joxi wí riyamf nerɨ siapɨpaxɨ menagi nánɨ rfwéná áamá wé rónigfá wiápinimeááná Gorixo mí ómómiximf nerfná xewanɨgo joxiyá nánɨ siapɨnfá enagi nánɨ yayf seáymɨ dání osinɨni.” urɨŋinigi.

Ewayf ikaxɨ aiwá apixɨ meani urepeárinɨpi nánirini.

¹⁵ Áamá wo awa tɨni nɨŋwearo aiwá narigfo Jisaso e urarɨnagi arfá niwiri niwiápinimeari omi re urɨŋinigi, “Áamá Gorixoyá xwioxfyo nɨpáwiri nɨŋweari aiwá nɨpɨrfá gíyɨ gíyɨ anani oyá díŋf tɨni yayf winɨpaxfyrini.” urfagi aí ¹⁶ o ewayf ikaxɨ re urɨŋinigi, “Áamá wo áamá obaxɨ nurepeárimáná aiwá xwé riyamf nerɨ ¹⁷ rɨxa riyamf niyárfísáná áamá xegɨ xínáinɨŋf nimóniri omɨŋf wiirɨŋomi ‘Áamá nioni urepeárimenáyó “Bɨpoyɨ. Aiwá rɨxa riyamf inárinɨ.” urimeɨ.’ wáf urowárfagi aí ¹⁸ áamá nɨni áxenwarɨnɨŋf niga nuro ‘Aiwá apɨ nánɨ banɨmévini. Banɨmévini.’ nuríroná áamá xámi nuri wáf wímeáo re urɨŋinigi, ‘Gɨ xwíá bɨ bɨ éáoni nuri sɨŋwí winimɨ enagi nánɨ aiwá nánɨ bɨpaxɨ menini. Xe xegɨ kikiáf ouniri sɨŋwí naneɨ.’ uráná ¹⁹ omɨŋf wiirɨŋo nuri áamá ámi womɨ wáf wímeááná o eni re urɨŋinigi, ‘Burímákau omɨŋf enfa nánɨ wé wúkau bɨ éáoni nuri waú waú maxirini nɨkumixára nuri iwamfo emi enagi nánɨ aiwá nánɨ bɨpaxɨ menini. Xe xegɨ kikiáf ouniri sɨŋwí naneɨ.’ uráná ²⁰ o áamá ámi womɨ wáf wímeááná o eni re urɨŋinigi, ‘Apixɨ sɨŋf meááoni enagi nánɨ bɨpaxɨmani.’ uráná ²¹ omɨŋf wiirɨŋo nuri xegɨ boso, aiwá riyamf niyárinɨ ŋweanomi áwanf urémeááná wikf nóni xegɨ omɨŋf wiirɨŋomi re urɨŋinigi, ‘Aŋfni nuri aŋf rɨpi rɨpimi ófyo nemeɨ áamá uyípeayfyo tɨni wará minɨŋfyo tɨni síkwf ikf egfáyo tɨni sɨŋwí supárigfáyo tɨni nioniyá aŋf re nánɨ niwirimeamemɨ beɨ.’ urowárfagi ²² o nuri xfo urfɨpa nememɨ nɨbiri re urɨŋinigi, ‘Bosoxini, nioni joxi nɨrfɨpa néagi aiwi íkwianwí wí sɨni anɨpá imónini.’ urfagi ²³ boso re urɨŋinigi, ‘Aiwá rɨpi nánɨ gɨ aŋf magwí epɨri nuri omɨŋf óf amɨ amɨ inɨŋfyo nemeɨ áamá omɨŋf yarigfáyo mɨxeameɨ.’ urowárfagi ²⁴ o nuri xixeni éáná boso áamá aiwá nánɨ awí eánigfáyo re urɨŋinigi, ‘Nioni “Áamá xámi aiwá nánɨ urepeárimenáyf aiwá wí aíf mepɨriméoi.” seararɨni.’ urɨŋinigi.” Jisaso Judayf “Nene áamá xámi aiwá nánɨ urepeáriméfynɨŋf imónɨnagwi nánɨ rfa neararini.” oyaiwípoyniri ewayf xwiyá apɨ urɨŋinigi.

“Wiepɨsarɨŋf oyáoni oimónimini.” moarfná urɨŋf nánirini.

²⁵ Áamá oxí apixɨ epfroyf egfáyf o tɨni ófyo nuróná o nɨkɨnimóniri re urɨŋinigi, ²⁶ “Áamá go go nioni tfáminɨ nɨbiri ‘Wiepɨsarɨŋf oyáoni oimónimini.’ niwimónirfnáyf, Jisasonɨ díŋf síxɨ niyɨŋfpi o xegɨ xanomi uyɨŋfpirani, xínáimi uyɨŋfpirani, xiepimi uyɨŋfpirani, xegɨ niaífyo uyɨŋfpirani, xexɨrmeáyo uyɨŋfpirani, seáyɨ e mímúropa nerfnáyf o gɨ wiepɨsarɨŋáyf wo imónɨpaxɨ menini. Go go Jisasonɨ nánɨ díŋf sípí wiarɨŋfpi xewanɨgo díŋf sípí yaiwinarɨŋfpi seáyɨ e mímúropa nerfnáyf o gɨ wiepɨsarɨŋáyf wo imónɨpaxɨ menini. ²⁷ Áamá go go nioni

n̄n̄ix̄d̄ir̄fn̄á ‘Nion̄i Jisasom̄i x̄dar̄iḡagi n̄áni áamá wí xean̄iḡ níkárīri aiwī an̄iḡ x̄d̄im̄f̄ar̄in̄i.’ miȳaiwipa ner̄fn̄áȳf̄ o ḡf̄ wiep̄sar̄iḡáȳf̄ wo imón̄ipax̄f̄man̄i.” nur̄irī²⁸ ewaȳf̄ ikax̄f̄ re ur̄iḡin̄iḡin̄i, “Seȳfn̄é wox̄i an̄f̄ sepiá wiwá n̄im̄ira opeȳim̄in̄ir̄fn̄á x̄amī éf̄ n̄iḡweámáná an̄f̄ iwá m̄ir̄ir̄i n̄áni d̄iḡf̄ neḡw̄iper̄i ‘N̄iḡw̄f̄ arar̄ir̄f̄ani?’ n̄iȳaiwirī ‘N̄iḡw̄f̄ nion̄iyá anan̄i an̄iwá t̄f̄n̄i x̄ixen̄ir̄f̄ani?’ yaiwinar̄iḡir̄in̄i.²⁹ ‘N̄iḡw̄f̄ arar̄ir̄f̄ani?’ n̄ir̄ir̄i meyiropa ner̄i r̄ixa s̄ḡná n̄ik̄k̄ir̄óá n̄ipeȳir̄fn̄á n̄iḡw̄f̄ an̄ipá imón̄iḡagi n̄áni an̄f̄ m̄ir̄am̄fx̄w̄fn̄f̄ n̄iȳar̄im̄i úáná áamá an̄f̄ iwám̄i n̄iw̄in̄ir̄fn̄á jox̄i n̄áni r̄iper̄ir̄f̄ n̄iȳayiro³⁰ re r̄ip̄r̄f̄ar̄in̄i, ‘Áamá ro an̄f̄ iwá m̄ir̄im̄in̄ir̄i éf̄ aiwī niwán̄i m̄ir̄ipax̄f̄ m̄iwimón̄f̄agi n̄im̄ir̄am̄fx̄w̄fn̄ar̄im̄i uḡir̄in̄i.’ r̄ip̄r̄f̄ar̄in̄i.” nur̄irī Jisaso áamá nion̄i n̄ix̄d̄ar̄iḡf̄áȳf̄ an̄f̄ m̄ir̄am̄fx̄w̄fn̄f̄ nerón̄iḡf̄ nion̄i p̄fn̄i n̄in̄iwiár̄im̄i up̄r̄ix̄in̄ir̄i e ur̄iḡin̄iḡin̄i.³¹ Ewaȳf̄ x̄w̄iȳf̄á ax̄f̄p̄i ámī b̄i re ur̄iḡin̄iḡin̄i, “M̄ix̄f̄ in̄áȳf̄ wo xeḡf̄ s̄im̄iḡf̄ w̄inar̄iḡf̄áȳf̄ áamá n̄fn̄i 10,000 imón̄iḡáná m̄ix̄f̄ in̄áȳf̄ j̄fam̄i d̄an̄joyá s̄im̄iḡf̄ w̄inar̄iḡf̄áȳf̄ áamá 20,000 imón̄iḡagi n̄áni o x̄ám̄i éf̄ n̄iḡwear̄i d̄iḡf̄ n̄iyaik̄ir̄or̄i ‘M̄ix̄f̄ nin̄iróná anan̄i xop̄ir̄ar̄f̄ wim̄in̄ir̄éin̄i? Eḡf̄ m̄iw̄in̄ipa em̄in̄ir̄éin̄i?’ yaiwin̄iḡoī.³² R̄ixa ‘M̄ix̄f̄ in̄áyo xop̄ir̄ar̄f̄ nin̄iḡoī.’ n̄iȳaiwir̄fn̄áȳf̄ w̄fo s̄in̄i ná j̄fam̄i ḡwear̄áná xeḡf̄ áamá w̄iyo re urowár̄in̄iḡoī, ‘Nuro om̄i re ur̄émeápoȳi, “Neḡf̄ m̄ix̄f̄ in̄áyo re rar̄in̄i ur̄émeápoȳi, ‘None soȳfn̄é t̄fn̄i m̄ix̄f̄ x̄ixe seaipax̄f̄ men̄in̄i. Pí pí near̄f̄f̄ȳf̄ n̄iȳan̄f̄w̄ar̄in̄i rar̄in̄i.’ ur̄émeápoȳi.’ urowár̄in̄iḡoī.” Jisaso ewaȳf̄ x̄w̄iȳf̄á e nur̄irī³³ “Seȳfn̄é wox̄i d̄ix̄f̄ iȳf̄á f̄á am̄ip̄i n̄áni d̄iḡf̄ yaik̄iá m̄im̄opa ner̄fn̄áȳf̄ aȳf̄ ḡf̄ siep̄sar̄iḡáox̄i imón̄ir̄im̄éin̄i.” nur̄irī³⁴ re ur̄iḡin̄iḡin̄i, “Aȳfn̄án̄i sax̄f̄ aw̄f̄i yar̄iḡf̄ aiwī aw̄f̄i yar̄iḡf̄p̄i an̄ipá ner̄i aiwán̄iḡf̄ imón̄iḡáná ámī ar̄iḡe éáná aw̄f̄i en̄iḡoī? Oweoī.³⁵ Sik̄f̄ am̄ip̄i om̄iḡf̄yo aiwá x̄wé oen̄ir̄i wiároar̄iḡf̄a aiwī sax̄f̄ aw̄f̄i an̄ipá imón̄áná aiwá ur̄f̄ en̄iḡin̄ir̄i om̄iḡf̄yo wiároopax̄f̄ men̄in̄i. An̄iḡfn̄i em̄i moar̄iḡf̄ar̄in̄i. Áamá ḡiȳfn̄é ar̄f̄á t̄f̄ḡf̄áȳfn̄é ar̄f̄á ókiar̄f̄ n̄imón̄f̄poȳi.” Jisaso xeḡf̄ wiep̄sar̄iḡf̄ȳf̄ sax̄f̄n̄iḡf̄ imón̄iḡagi n̄áni e ur̄iḡin̄iḡin̄i.

15

Ewaȳf̄ ikax̄f̄ sip̄sip̄f̄ an̄f̄a imón̄iḡo n̄an̄ir̄in̄i.

¹ Áamá takis̄f̄ n̄áni n̄iḡw̄f̄ ur̄ápar̄iḡf̄á —Aȳf̄ émáȳf̄ ḡap̄imanowam̄i wip̄r̄f̄a n̄áni wiḡf̄ Judayo n̄iḡw̄f̄ n̄iwur̄ápiyiróná wiḡf̄ meap̄r̄f̄a n̄áni en̄i ámī b̄i f̄w̄f̄ ur̄ápar̄iḡf̄áȳf̄r̄in̄i. Aȳf̄ t̄fn̄i f̄w̄f̄ yar̄iḡf̄á w̄in̄iȳf̄ t̄fn̄i Jisasom̄i x̄w̄iȳf̄á ar̄f̄a wian̄iro n̄áni an̄w̄i e bar̄iḡaḡf̄a² Parisiowa t̄fn̄i ḡw̄f̄ ikax̄f̄ eán̄iḡf̄p̄i meweḡf̄áwa t̄fn̄i s̄iḡw̄f̄ e n̄iw̄in̄iro mep̄i “Iȳf̄ t̄inar̄iḡoī.” n̄ir̄in̄iro wiḡf̄p̄i re r̄in̄iḡf̄awix̄in̄i, “Áamá o f̄w̄f̄ yar̄iḡf̄áyo n̄im̄im̄in̄ir̄i aiwá naw̄in̄i en̄i nar̄iḡf̄ar̄in̄i.” r̄in̄ar̄fn̄á³ Jisaso ewaȳf̄ x̄w̄iȳf̄á r̄ip̄t̄ ur̄iḡin̄iḡin̄i,⁴ “Soȳfn̄é áamá wox̄i sip̄sip̄f̄ 100 t̄f̄nox̄i wo an̄f̄a imón̄ánáȳf̄, am̄f̄ ean̄f̄yo d̄áni sip̄sip̄f̄ 99 w̄in̄iȳf̄ e n̄iw̄ar̄imox̄i nur̄i an̄f̄a imón̄f̄o n̄áni p̄f̄a néra núis̄áná r̄ixa w̄in̄imear̄f̄ar̄in̄i.⁵ N̄iw̄in̄imear̄fn̄á n̄imear̄i yaȳf̄ t̄fn̄i x̄wan̄w̄f̄ níkwón̄im̄i nur̄i⁶ an̄f̄ e n̄ir̄émor̄fn̄á d̄ix̄f̄ n̄ikum̄ix̄in̄ir̄i emear̄iḡf̄áyo t̄fn̄i áamá an̄f̄ ax̄f̄ e ḡwear̄f̄áyo t̄fn̄i r̄f̄aiwá re ur̄imer̄f̄ar̄in̄i, ‘Ḡf̄ sip̄sip̄f̄ an̄f̄a imón̄f̄o r̄ixa p̄f̄a ner̄i meáagi n̄áni nion̄i t̄fn̄i naw̄in̄i yaȳf̄ oyaneȳi.’ ur̄ir̄f̄ar̄in̄i.” Jisaso áamá f̄w̄f̄ yar̄iḡf̄á o t̄f̄ám̄in̄i bar̄iḡf̄áȳf̄ sip̄sip̄f̄ an̄f̄a imón̄f̄o yap̄i imón̄iḡaḡf̄a n̄áni ewaȳf̄ x̄w̄iȳf̄á ap̄i nur̄irī⁷ re ur̄iḡin̄iḡin̄i, “Nion̄i re searar̄iḡin̄i, ‘Áamá sip̄sip̄f̄ n̄áni p̄f̄a ner̄i n̄imear̄i n̄áni yaȳf̄ éf̄pa an̄fn̄ajowa áamá f̄w̄f̄ yar̄iḡf̄ wo n̄isan̄ir̄i yar̄iḡagi n̄iw̄in̄iróná yaȳf̄ nero aí áamá 99 “R̄ixa wé rón̄iḡwaéner̄in̄i. Nene san̄iḡf̄ imón̄ipax̄f̄ men̄in̄i.” yaiwinar̄iḡf̄áȳf̄ n̄áni an̄fn̄ajowa yaȳf̄ yar̄iḡf̄ámani.’ searar̄iḡin̄i.” ur̄iḡin̄iḡin̄i.

Ewaȳf̄ ikax̄f̄ n̄iḡw̄f̄ an̄f̄a imón̄iḡo n̄an̄ir̄in̄i.

⁸ Ámī ewaȳf̄ x̄w̄iȳf̄á ax̄f̄p̄i b̄i r̄ip̄t̄ ur̄iḡin̄iḡin̄i, “Ap̄ix̄f̄ wí n̄iḡw̄f̄ wé wúkaú t̄f̄ḡi n̄iḡw̄f̄ wo n̄imiáper̄fn̄áȳf̄ uȳf̄w̄f̄ n̄im̄ix̄ároár̄imáná p̄ir̄án̄iḡf̄ p̄f̄a ner̄i an̄f̄ síȳf̄ n̄iper̄i w̄in̄imean̄iḡin̄i.⁹ N̄iw̄in̄imear̄fn̄á xeḡf̄ imán̄iḡf̄ yar̄iḡf̄iwam̄i t̄fn̄i an̄f̄ ax̄f̄ e ḡwear̄f̄áyo t̄fn̄i r̄f̄aiwá re ur̄iḡin̄iḡin̄i, ‘N̄iḡw̄f̄ niín̄i miápeáo r̄ixa meáagi n̄áni niín̄i t̄fn̄i naw̄in̄i yaȳf̄ oyaneȳi.’ ur̄iḡin̄iḡin̄i.” Jisaso áamá f̄w̄f̄ yar̄iḡf̄á o t̄f̄ám̄in̄i bar̄iḡf̄áȳf̄

nigwí miápéy yapi imóniñagífa nání ewayí xwiýfá apí nuríri ¹⁰ re uríñinigíni, “Nioni re searariñini, ‘Nigwí apíxí nímíaperi pía neri ámi meáo náníñiñí yayí éfpa Goríxoya añíñajowa áma íwí yaríñí wo nísariñi yaríñagi níwiniñíñá yayí e yaríñíñini.’ searariñini.” uríñinigíni.

Ewayí ikaxí niaíwí aníñiño náníñini.

¹¹ E nurimáná ámi ewayí xwiýfá re uríñinigíni, “Áma wo xegí niaíwí oxí waú tñjo ¹² —Xogwáo xanomí níwiápíñimeari re uríñinigíni, ‘Ápe, joxí nípeáná “Amípi omí wíñimíñini.” yaiwiaríñípi ríxa niapeí.’ uríñagi xano ‘Amípi ríwéná yaní nímerí nioní wíñimíñini.’ yaiwiaríñíyí ríxa awaúmi yaní numeiri mñni níwimáná enáná ¹³ ríxa stá áríñí óráná xogwáo o xegíni awí eámeamí neri nímeamí añí wími ná jfami nání nurí añí ayo níñwearíñá uyíñí neri xegí nigwí amípi xano winíyí xwíñíxwíñí ikíñeníñini. ¹⁴ Xegí nigwí xwíñíxwíñí níkíxeri ámayo níwiememáná enáná re eníñinigíni. Áma añí ayo dáníyí aiwá nání dñwí níkeamóníro yaríñá o ríxa uyípeayo imóníñí enagi nání o ení aiwá nání dñwí níkeamóníri nání ¹⁵ nurí áma añí ayo dání womí nigwí omíñí nání ríxíñí uríñagi o omíñí Judayí nñni xwíñí winaríñípi nání re uríñinigíni, ‘Gí omíñíyo nání nurí gí odípiyo aiwá níwíni.’ uríñagi ¹⁶ o nurí omíñí e neríñá ríxa agwí ení mñwínaríñagi aiwá pía odípi naríñípi nípaxí wimóníñagi aiwí áma wí omí aiwá bí mñni mñwíñíawíñini. ¹⁷ E enáná o ámi dñíñí fá níxíñí re yaiwiníñinigíni, ‘Gí ápoyá omíñí wíaríñíyí nñni aiwá apáni nípiñí nání múroníñagi aiwí nioní re níñwearí aiwá agwí nání nípémíñíñí ríyaríñini? ¹⁸ Nioni níwiápíñimeamí nurí gí ápomi re urémeamíñini, “Ápe, nioní íwí Goríxomí wíkaríñí joxí síkaríñí éanigíni. ¹⁹ Nioní naní mimóníñagi nání sñni díxí riwaxoní imóníñaxí meníñni. Joxí ‘Gí omíñí níiaríñoxíñíñí imóníñoxíñni.’ níreí.” Ápomi e urémeamíñini.’ níyiwíni ²⁰ níwiápíñimeamí xano tññí e nání nurí nurí ríxa añwí e báná xano xegí xewaxo jíñwo baríñagi níwiniñí wá níwianíñí mññí nurí nímakíñíyiri kíyí miaúnáná ²¹ xewaxo re uríñinigíni, ‘Ápoxíñni, nioní Goríxomí íwí wíkaríñí joxí síkaríñí enáñni. Nioní áma naní mimóníñagi nání sñni díxí riwaxoní imóníñaxí meníñni.’ uríñagi aiwí ²² xano omíñí wíaríñíyí ríaiwá re uríñinigíni, ‘Soyíñé rapírapí imíñíñí mimóníñú añíñí nímeamí níñíñí uyíñíyoyí. Omí okíyíñí numeríñá wé ramaxí wá wéyo uyíráñíro síkwí sú uyíñíro époyí. ²³ E nemáná burímákaú sípíñí ikwaní imónaríño nímeamí níñíro píñíyoyí. Nene níñíñíne íwo nání yayí oyaneyí. ²⁴ Níñí íwí ro penóníñí imóníño amíñíñí wíápíñimeañí. “Aníñíñinigíni.” yaiwiagwá ro ámi neaímeaági nání yayí yaní aiwá oimíñaneyí.’ uríñagi awa o uríñípa nero ríxa aiwá ríyamí nero yayí seáyíñí dání néra waríñá re eníñinigíni. ²⁵ Xewaxo xamíño omíñíyoyí yaríñíñí dání níñíñí ríxa añí tññí e añwí e dání weníñí éyí wíñíñinigíni. Soní ríro sñmíñíñí ero yaríñagífa níwiniñí ²⁶ omíñí wíaríñíyí womí ríaiwá nuríñí o ríxa añwí e báná re uríñinigíni, ‘Ayí pí nání neri raríñoi?’ uráná ²⁷ o re uríñinigíni, ‘Díxí ríñwáo ríxa rémónaríñoi. O ríñíñí wí mímeá naño emeago díxí ápomi wímeaági nání o burímákaú sípíñí ikwaní imónaríño píñíñoi.’ uráná ²⁸ o wíñí nóníñí mñpáwíñaxí níwimóníñí wáñí e roñáná xano nípeyearí píyíñíyí xwiýfá uríñagi aiwí ²⁹ xanomí mñxí nuríñí re uríñinigíni, ‘Nioní ríñáníñíñíñí nímoníñí omíñí síiaríñá xwiogwí obaxí ní múroaríñá sekaxí amípi joxí níñíñíyí nání nioní wí mññíwíañíñíñíñí. E neri aí nioní gí níñíñíñíñíñí emearíñíyí tññí yayí yaní nání memé miá aí wo mñniapíñíñíñí. ³⁰ Nioní mñniapípa neri aiwí díxí riwaxo, apíñí iyí ede dání oikíñearíñíñí tññí nemeríñá díxí nigwí xwé nowaríño nání burímákaú sípíñí ikwaní imónaríño apáni upíñíñíñí.’ uráná ³¹ xano re uríñinigíni, ‘Gí íwoxíñí, “Nioníyáyí wí ámi o níñíñíñíñíñíñí.” mñyiwípaní. Joxí íñíñá nioní tññí ñwearíñoxí amípi áponíyáyí nñni díxíñíñíñíñí. ³² E neri aí díxí ríñwáo penóníñí imóníño amíñíñí wíápíñimeañí. “Aníñíñinigíni.” yaiwiagwá ámi neaímeaági nání “Yayí mepa oyaneyí.” ríñíñíñíñíñíñí? Oweoí, xe yayí oyaneyí.’

urijiniginí.” Jisaso Parisiowa “None xiráogwáowaú xiráonijí imónijagwi nání rfa neararíní?” oyaiwípoynirí nání ewayí xwiyfá apí urijiniginí.

16

Ewayí ikaxí bosíwí dijí émi saímí moño nániríní.

¹ O ewayí xwiyfá rípi ení xegí wiepísaríjowamí nurirí re urijiniginí, “Ámá amípi níní mímúroníjé wo o xegí bosíwo nání ámá wí nítbro áwaní re urígíawixíní, ‘Dixí bosíwo dixí iyfá fá amípi xwirfá iktxearíní.’ urfagí ² o bosíwo nání ‘Obíní.’ nurirí o ríxa báná re urijiniginí, ‘Pí éagí nání joxí nání xwiyfá wí raríjagfá wániginí? Amípi nioniyá joxí nínimeiríná aríge nínimeia waríjíní? Amípi nioniyá píní níníwíarimí urí nání níní fá nírori bíkwíyo níjwirárírí niapéi. Joxí síní gí bosíwí nimónirí jwearíméiní.’ urfagí ³ bosíwo nurí re yaiwíjíniginí, ‘Nioní bosíwí roaríjáyí boso “Joxí kikiíá uí.” níránáyí arí emfáríani? Bosíwí nimónirí yaríjóní xwíá nímíríná ení meání emfáríani? Ríxíjé nura nuríná ayá ninínfáríani?’ níyiwirí ⁴ re yaiwíjíniginí, ‘Ai, pí pí éimígínirí ríxa níjfé imóníjíní. Gí boso “Joxí kikiíá uí.” níránáyí ámá nioní wigí aníyo nání ananí nímímíníprí nání pí pí éimígínirí ríxa níjfé imóníjíní.’ níyiwirí ⁵ ámá o xegí boso nígwí wayá ríwéná niapírríxínirí wíjéyo ‘Bípoí.’ nurirí awa ríxa báná xámí bítomí re urijiniginí, ‘Gí boso pí siapíjé nání ríwéná rírápínfáríní?’ urfagí ⁶ re urijiniginí, ‘Weríxí síxí íníjé díramíxí 100 niapíjé nání xixení axípi nírápínfáríní.’ urfagí bosíwo re urijiniginí, ‘Dixí bíkwí nígwí nání jwiráraríjíní nímearí éf níjweámáná weríxí síxí íníjé díramíxí 100 nání eáníje níkwírírí 50 níjwíríreí.’ nuriríná xíto ení bosoyá bíkwíyo axípi díramíxí 100 nání eáníjépi níkwírírí ámí 50 níjwíríríjíniginí. ⁷ Ámá ámí wo báná bosíwo yaríjé re wíjíniginí, ‘Gí boso joxí siapíjé araríríní?’ urfagí o re urijiniginí, ‘O wítí fá 1000 nioní niapíjé nání xixení axípi nírápínfáríní.’ urfagí bosíwo re urijiniginí, ‘Dixí bíkwíyo wítí fá 1000 nání níjwíríríníje níkwírírí wítí fá 800 níjwíríreí.’ nuriríná bosoyá bíkwíyo ení níkwírírí axípi níjwírírírí womí womí níní e néra ujíniginí. ⁸ Boso xegí yapí wíwapíyaríjé bosíwo nání ‘O “Nioní onímímínípoí.” níyiwirí e éfíní.’ raríjagfá arfá e níwírí o nání ‘Díjé émi saímí moñoríní.’ níyiwirí seáyí e umejíniginí.” Jisaso ewayí xwiyfá apí nurirí wiepísaríjéyo ámí bí rípi urijiniginí, “Ámá agwí ríná amípi xwíá tíyo wenípi nání dijí níkwíro yarígíáyí wigí wíníyí tíní níníroná dijí émi saímí nímorero nání ámá nioní dijí níkwíro yarígíáyó seáyí e imóníjot. ⁹ Ayínání re seararíjíní, ‘Nígwípi ámá wí apí tíní sípi imíxarígíái awí soyíné uyípeayí wí negí níkwímíní emearíjwáyíníjé imóníprí nání nígwípi tíní arírá wífríxíní. E nerínáyí ríwéná síá yoparíyímí nígwí níní ríxa anípa imónáná Goríxo soyíné xegí aní íníná jweapírfá nání eníyo páwipírfá nání seamímínífáríní.’ seararíjíní. ¹⁰ Ámá omíjé onímíápia neríná píráníjé dijí níkwíro xixení yarígíái gíyí gíyí xwé ení xixení yarígíáríní. Ámá omíjé onímíápia neríná dijí níkwíro mé ámáyo síjwíyo dání níwiepísiro omíjé yarígíái gíyí gíyí omíjé xwé nání aí axípi yarígíáríní. ¹¹ Ayínání nígwí ámá wí nímeáro ayí tíní sípi imíxarígíáyí soyíné nígwí ayí aí tíní ámáyo míní níwípa ero arírá níwípa ero nerínáyí ‘Goríxo ananí xegí amípi naní anínamí weníyí none píráníjé umeianíwá nání neaiapínfáríní.’ níyiwíaríjot? Oweot. ¹² Soyíné amípi ámá woyáyí síjwí muwínaxídípa nerínáyí omíjé soyínéyápi mepírfáyí go seaiapínfáríani? Oweot. ¹³ Ámá wo ámá wáuyá xínáíníjé nimónirí omíjé wíipaxí meníní. E nerínáyí wítomí dijí síxí nuyírí wítomí dijí péá nímorí nerí wítomí píráníjé ayá tíní níxídíri wítomí peayí níwíanírí eníjot. Soyíné nígwíyíyá omíjé wíaríjíníjé nimóníro ‘Nígwí wí mímímúropa oení.’ níyiwírínáyí, Goríxoyá omíjé wíaríjé woxíníjé imónípaxí meníní.” urijiniginí.

Jisaso xwiyfá uríjéyí wí nániríní.

¹⁴ Jisaso xegí wiep̄sar̄iṅowami e urar̄tná Parisiowa —Awa niṅwí nán̄i xwapí wimónar̄iṅowar̄ini. Awa ar̄fá e niwiróná dami dání r̄iper̄ir̄f̄ umearar̄iṅaḡta ¹⁵ Jisaso e niwinir̄i re ur̄iṅinigīni, “Soȳné amáyá siṅw̄tyo dání ‘Wé róniṅwáoner̄ini.’ n̄ir̄iro yapí niwiep̄siro rar̄iḡfoȳné aí Gor̄ixo am̄ipí segí xwiox̄tyo ín̄im̄i imón̄iṅp̄i n̄ip̄ini niṅfá imón̄ini. Am̄ipí nán̄i amá ‘R̄ipi ayá t̄iṅp̄i imón̄ini.’ r̄f̄ap̄iȳf̄ Gor̄ixoyá siṅw̄tyo dání xwir̄fá winar̄iṅtȳf̄ imón̄ini. ¹⁶ Gor̄ixo Eb̄ir̄famo x̄tomi d̄iṅf̄ niwikw̄ror̄i p̄ir̄aniṅf̄ x̄f̄dar̄iṅaḡi nán̄i re ur̄iṅinigīni, ‘D̄ix̄f̄ seár̄fawé amá obax̄f̄ nimóga úf̄áyf̄ ḡf̄ ayá t̄iṅf̄niṅf̄ nimóga up̄ir̄f̄ar̄ini.’ ur̄iṅf̄ eṅagi nán̄i Moseso t̄f̄ni w̄fá rókiamoaḡf̄awa t̄f̄ni ap̄i nán̄i Bikw̄tyo n̄ir̄iro eaḡf̄ar̄ini. Seȳné p̄f̄né ap̄i n̄isear̄ewap̄iya biḡf̄ar̄ini. E ner̄i aiw̄i Jono waȳf̄ niṅeameaia uṅo n̄ir̄émor̄tná xw̄iȳfá yaȳf̄ seain̄ipax̄f̄p̄i re searaȳiṅinigīni, ‘Seȳné Gor̄ixoyá xwiox̄tyo páwip̄ir̄i nán̄i f̄w̄f̄ yar̄iḡf̄ap̄i r̄f̄w̄f̄m̄ini n̄imamoro n̄isan̄iro ṅweáf̄rix̄ini.’ searaȳiṅinigīni. Amá n̄f̄ni aṅf̄ ayóm̄ini eṅf̄ t̄f̄ni óf̄ nimóga páwian̄iro yar̄iṅoi. ¹⁷ E ner̄i aiw̄i am̄ipí n̄f̄ni Moseso t̄f̄ni w̄fá rókiamoaḡf̄awa t̄f̄ni Gor̄ixoyá Bikw̄tyo eaḡf̄ap̄i bi on̄imiápi aí sur̄f̄má imón̄in̄f̄aman̄i. Awa n̄ir̄iro eaḡf̄apa xiṅen̄i imón̄in̄f̄ar̄ini. Aṅf̄na t̄f̄ni xw̄fá r̄ir̄i t̄f̄ni anani an̄ipá nimón̄ir̄i aiw̄i Bikw̄f̄ Gor̄ixoyá ṅw̄f̄ ikax̄f̄ eániṅf̄p̄i an̄ipá imón̄ipax̄f̄ men̄ini. ¹⁸ Go go xegí xiep̄i xami meañim̄i emi n̄imor̄i ami win̄i n̄imear̄fnáȳf̄ aȳf̄ f̄w̄f̄ inar̄iṅi. Go go ap̄ix̄f̄ amá wo n̄imear̄i emi moṅim̄i n̄imear̄fnáȳf̄ aȳf̄ en̄i f̄w̄f̄ inar̄iṅi.” ur̄iṅinigīni.

Rasaraso t̄f̄ni am̄ipí mimúrón̄iṅo t̄f̄ni nán̄ir̄ini.

¹⁹ Jisaso amá ayo re ur̄iṅinigīni, “Amá wo am̄ipí mimúrón̄iṅo —O niṅwí xwé t̄f̄ḡf̄awa rap̄irap̄f̄ awiax̄f̄ni ȳinar̄iḡf̄apa ín̄iná rap̄irap̄f̄ aȳfá r̄iṅf̄ni niȳin̄ir̄i s̄fá aȳf̄ ayo aiwá naṅf̄ni n̄in̄ir̄i an̄iṅf̄ s̄ir̄f̄ mun̄f̄ ṅweañaná ²⁰ amá wa wiḡf̄ amá wo xegí yoí Rasarasoȳi r̄iniṅo —O uȳipeaȳf̄ imón̄iṅaná uran̄f̄ xegí wí p̄ip̄r̄im̄f̄o eṅor̄ini. Om̄i n̄imeám̄i n̄ib̄iro am̄ipí mimúrón̄iṅoyá ákiṅá f̄w̄i e w̄r̄ar̄iḡf̄or̄ini. ²¹ Am̄ipí mimúrón̄iṅo ikwian̄w̄tyo éf̄ niṅwear̄i aiwá n̄in̄ir̄i yun̄f̄pia piér̄of̄ȳf̄ uran̄f̄ t̄f̄ṅo ‘M̄imeán̄f̄ oem̄ini.’ niȳaiw̄ir̄i yar̄fná s̄f̄w̄i wí n̄ibayiro xegí uran̄f̄tyo aíw̄f̄ meayiḡf̄awix̄ini. ²² Uȳipeayo r̄ixa n̄ipéagi aṅf̄naj̄f̄ Gor̄ixoyáȳf̄ oyá d̄iṅf̄p̄i n̄imeám̄i niȳiro Eb̄ir̄famo t̄f̄ṅf̄ e w̄ar̄iḡf̄awix̄ini. Am̄ipí mimúrón̄iṅo en̄i péagi om̄i en̄i xw̄fá niweȳar̄imáná eṅaná ²³ o r̄fá an̄iṅf̄ wear̄iṅtyo dání r̄f̄niṅf̄ xaiw̄f̄ inar̄fná siṅw̄f̄ anaúf̄ȳf̄ win̄iṅinigīni. Eb̄ir̄famo ná j̄f̄ami ṅweañaná Rasaraso x̄fo t̄f̄ám̄ini k̄in̄imón̄enap̄iṅagi niwin̄ir̄i ²⁴ r̄f̄aiwá re ur̄iṅinigīni, ‘Ar̄fo Eb̄ir̄fame, r̄fá t̄f̄ m̄imen̄iṅw̄f̄ aȳikw̄f̄ m̄in̄ir̄ar̄ini. Rasarasom̄i re urowár̄enapei, “Wé s̄f̄m̄f̄p̄ini iniṅf̄tyo iḡfá neámáná aíw̄f̄ im̄iṅf̄ ur̄ini nán̄i wikw̄iar̄au.” urowár̄enapei.’ ur̄f̄agi aí ²⁵ Eb̄ir̄famo re ur̄iṅinigīni, ‘Ar̄foe, joxi s̄ini siṅoxi niṅwear̄fná am̄ipí naṅf̄ni símear̄i Rasarasom̄i sīp̄ini w̄imear̄i yaḡf̄r̄ini. E ner̄i aiw̄i agw̄i o sa kikiá yar̄fná joxi r̄f̄niṅf̄ nán̄i niwieán̄ir̄i ṅweañini. ²⁶ R̄ipi en̄i piṅf̄ ear̄ir̄i segí t̄f̄ám̄ini ead̄f̄ror̄i neḡf̄ t̄f̄ám̄ini ead̄f̄ror̄i eṅagi nán̄i seȳné wí nene t̄f̄ám̄ini m̄ixemónap̄ipax̄f̄r̄ini. Nene en̄i wí seȳné t̄f̄ám̄ini m̄ixemónap̄ipax̄f̄r̄ini.’ ur̄f̄agi ²⁷ r̄fá xaiw̄f̄ weánar̄iṅo re ur̄iṅinigīni, ‘Nion̄i t̄f̄ám̄ini Rasarasom̄i re nán̄i urowár̄enap̄ipax̄f̄ mepa eṅánáȳf̄, waun̄f̄ r̄ix̄iṅf̄ re or̄ir̄im̄ini, “Ḡf̄ ap̄oyá aṅf̄m̄ini urowár̄ei.” or̄ir̄im̄ini. ²⁸ Ḡf̄ n̄ir̄ix̄f̄meáowa wé bi n̄ip̄ini imón̄iḡf̄awa nion̄i r̄f̄niṅf̄ mear̄iṅá r̄f̄m̄i dání bīp̄r̄ix̄in̄ir̄i Rasaraso xw̄iȳfá niṅfá wino urowár̄ei.’ ur̄f̄agi aiw̄i ²⁹ Eb̄ir̄famo re ur̄iṅinigīni, ‘Awa r̄f̄wam̄iṅf̄ Moseso n̄ir̄ir̄i eañf̄ t̄f̄ni w̄fá rókiamoaḡf̄awa n̄ir̄iro eaḡfá t̄f̄ni anani f̄a n̄iroro niṅfá imón̄ipax̄f̄r̄ini. Xw̄iȳfá ap̄i r̄iniṅf̄p̄imi anani ar̄fá w̄ir̄ix̄ini.’ ur̄f̄agi aí ³⁰ r̄fá xaiw̄f̄ weánar̄iṅo re ur̄iṅinigīni, ‘Ar̄fo Eb̄ir̄fame, xw̄iȳfá ap̄imi ar̄fá umón̄ipax̄f̄ meṅagi nán̄i r̄ir̄ar̄iṅini. Amá piȳf̄ wo niwiápn̄imear̄i niṅfá w̄iánáȳf̄, anani ar̄fá niwiro n̄isan̄iro ṅweapax̄f̄r̄ini.’ ur̄f̄agi aí ³¹ o re ur̄iṅinigīni, ‘Xw̄iȳfá Moseso n̄ir̄ir̄i eañf̄p̄i t̄f̄ni w̄fá rókiamoaḡf̄awa n̄ir̄iro eaḡf̄ap̄i t̄f̄ni ar̄fá mumón̄ipa nerónáȳf̄, amá piȳf̄ wo niwiápn̄imear̄i niṅfá wim̄in̄ir̄i yar̄iṅagi aí aȳf̄ ar̄fá wí wipax̄f̄ men̄ini.’ ur̄iṅinigīni.” Jisaso xw̄iȳfá ap̄i e ur̄iṅinigīni.

17

ƒwí oépayiniri wíwapyarigfáyí nánì urinǝ nánirini.

¹ O xegí wiewisariḡowamí re urinǝniginí, “Ámá wí wí ƒwí oépayiniri iwamfó nǝwíwapyipírfa aiwí ámá e wíwapyíífáyí aweyí! Sǝ wíyi ayí majfá wórinfáriní. Ayí xeaninǝ rǝ tǝnǝ wímeanfá enjagí nánì dǝnǝ sípí wíwinǝginí. ² Ayí niaíwí rǝpiami nioní dǝnǝ nǝkwíroaniro yarigfápiami pírfí wiaǝkianiro nero ƒwí oépayiniri wíwapyaríná Gorixo ‘Ayí xwíyǝfá mayírini.’ mǝrfí rǝxa nǝpémáná enáná rǝnǝnǝ xwé winfáriní. Sini niaíwípiami ƒwí nánì mǝwiewísipa enáná ámá wa ayo fá nǝxero sǝnǝ xwé wo sǝḡwí tǝnǝ ḡwí nǝjǝrro rawǝrawáyo nǝmamówǝrǝnáyí, sípí enjagí aiwí rǝnǝnǝ Gorixo wimǝniri enǝpǝnǝnǝ imóninǝmaní. ³ Ayínání píraninǝ éfǝrǝxiní.

ƒwí sípí yokwarimí nǝwiiríná epaxǝpi nánirini.

“Joxí ámá wo, Gorixomí nǝxǝdǝri nánì rǝrǝxǝmeá imóninǝ ƒwí sípí sǝnáyí mǝxǝ urǝfǝrǝxiní. O rǝxa dǝnǝ neyírorí nǝsaniri nerǝnáyí ƒwí sípí yokwarimí nǝwiiri ‘Ananirini.’ urǝfǝrǝxiní. ⁴ O ƒwí nǝsirí piaxǝ weánarinǝnǝ nánì nǝbǝrǝ ‘Rǝxa dǝnǝ neyírorí ƒwí ámí winí simfámaní.’ rǝrémeáná joxí yokwarimí nǝwiiri ‘Ananirini.’ urǝfǝrǝxiní. Sǝ axǝyimi o sípá axǝpi wé wǝúmí dǝnǝ wáú rǝrémeaayíánáyí, joxí ení yokwarimí wiayífǝrǝxiní.” urǝfagí ⁵ wǝf wuriḡeiarigfáwa Ámináomí re urǝfǝwixini, “Joxí dǝnǝ rǝkwíroarinǝwáyí ámí bǝ dǝnǝ rǝkwíroaní nánì neaii.” urǝfagí ⁶ Jisaso re urinǝniginí, “Soyǝné nǝjǝfáriní. Masǝté aiwá siyí negí omǝnǝyo ƒwí urarinǝwáyí aga omǝmiápia nerí aiwí segí dǝnǝ nioní nánì nǝkwíroarinǝfáyí ayǝnǝnǝ nerǝnáyí, ‘Íkǝfá xé roxiní nǝyoámǝga rawǝrawáyo e dání rot.’ uránáyí ananí arǝfárinǝ seainfáriní. Amǝpí ‘Nioní epaxǝmaní.’ yaiwiarigfá aí ananí epǝfáriní.

Ewayí ikaxǝ omǝnǝ wiarinǝfáyí nánirini.

⁷ “E nerí aí soyǝné woxǝ dǝxǝ rǝnáninǝnǝ nimónirí omǝnǝ siarinǝ wo xwǝfá nǝmirí yunfí ikikémí yarǝnǝ dánirani, sipǝsipǝ píraninǝ nǝméra warǝnǝ dánirani, píni nǝwiarimí nǝbǝrǝ rémonapána joxí ‘Ayá tǝnǝ anǝnǝ nǝwiarǝrǝ nǝḡweari aiwá nei.’ urǝrǝnǝnǝ? Oweoi, o sa dǝxǝ rǝnáninǝnǝ omǝnǝ siarinǝ enjagí nánì ⁸ xámí re urǝfǝriní, ‘Áminá aiwá rǝfá nǝnǝyeairí dǝxǝ rapǝrapǝ nǝkǝkǝyinǝmáná aiwá nǝxeri niapána nioní inǝnǝnǝ nǝrǝ aiwá nǝrǝ nemáná enáná joxí rǝwǝyo nǝrǝfǝriní.’ urǝfǝriní. ⁹ O joxí sekaxǝ urǝfǝpí tǝnǝ xǝxení sífána omí weyí umerǝrǝnǝnǝ? Oweoi, dǝxǝ omǝnǝ siarinǝ enjagí nánì yayí wirǝméni.” Jisaso ewayí xwíyǝfá apí nuriri ¹⁰ re urinǝniginí, “Ḡǝ seaiepisarinǝáoyǝné ení sekaxǝ amǝpí nioní searfáyí xǝxení nerǝnáyí seáyí e mimónipa nero re rǝfǝrǝxiní, ‘None xǝnáníwanǝnǝnǝ nimónirane oyá omǝnǝ wiarinǝwáonǝnǝnǝ. Omǝnǝ negǝnǝ nearǝfǝfǝnǝ enǝwáriní.’ rǝfǝrǝxiní.” urǝnǝnǝnǝ.

Peyíyí tǝgǝfá wé wúkaú nanǝ imǝxinǝ nánirini.

¹¹ Jisaso Jerusaremí nánì nurí Gariri píropenisǝ tǝnǝ Samaria píropenisǝ tǝnǝ mǝdǝmǝdání enáná o áwinimani nǝpuríná ¹² anǝ bimí rémóána ámá wé wúkaú peyíyí tǝgǝfáwa ná jǝfami nǝrómáná ¹³ rǝaiwá re urǝfǝfawixini, “Jisasoxtí, negí neamemearǝnǝoxini, none nánì wá orunini.” urǝfagí ¹⁴ o sǝḡwí nǝwinǝrǝnǝ re urinǝniginí, “Soyǝné nuro apaxǝpáninǝ imóninǝfáwamí síwá winaúpoyí.” urǝfagí awa síní óf e warǝnǝ re enǝniginí. Wigí wará nanǝ imóninǝniginí. ¹⁵ Nanǝ imónána awa wo wenǝnǝ inǝfǝyí wǝnǝnǝniginí. Xegí wará nanǝ imóninǝnǝ nǝwinǝrǝ nǝkǝnǝmónimí nurí Gorixomí yayí numeríná rǝaiwáninǝ nǝra nurí ¹⁶ Jisasoýá síkwí tǝnǝ e nǝpǝkǝnǝmearí omí yayí winǝniginí. Ámá oyí Samariayí worini. ¹⁷ O yayí wiaríná Jisaso ámá e rówapǝgǝfáyo re urinǝniginí, “Ámá wé wúkaú nanǝ imónifawixini. Wǝa ḡimǝnirini? ¹⁸ Pí nánì ámá anǝ mǝdánǝ roní Gorixomí yayí umemǝniri bǝḡoi? Wǝa Judayowa ámí mǝbǝpa pí nánì éoi?” nuriri ¹⁹ Samariaomí re uowarinǝniginí, “Nǝwiápnǝmeámí uí. Joxí dǝnǝ nǝnǝkwírorǝnǝpimi dání erǝkiemeánǝnǝnǝ.” uowarinǝniginí.

“Gíná Gorixo xwioxtyo mĩmeámĩ nerĩ neameŋweanfárĩni?” urĩgťá nánĩrĩni.

²⁰ Parisiowa “Gorixoyá dĩŋť tĩni áamá nene yeáyť neayimĩxemeanťa nánĩ gíná arťowayá xwťá piaxťyo dánĩ iwiaronťarfani?” nĩyaiwiro Jisasomĩ yarĩŋť re wigťawixĩni, “Gorixo xwioxtyo mĩmeámĩ nerĩ neameŋweanťapĩ gíná imónĩnťarfĩni?” Yarĩŋť e wíagťa nánĩ o re urĩŋĩnigĩni, “Sĩmĩmajťónĩŋť seainarťná sĩŋwť nĩwĩnĩro re rĩpťrťámani, ‘Gorixo xwioxtyo mĩmeámĩ nerĩ neameŋweanťapĩ rĩxa rĩyťrĩni.’ rĩpťrťámani.” nurĩrĩ ²¹ “Áamá Gorixoyá dĩŋť tĩni yeáyť neayimĩxemeanťa nánĩ arťowayá xwťá piaxťyo dánĩ iwiaronťoyĩ rarĩŋwáo negť tĩni áwĩnĩmĩ re riwo rĩronĩ?” oyaiwĩpoyĩnĩrĩ re urĩŋĩnigĩni, “Wĩ re rĩpťrťámani, ‘Sĩŋwť winťpoyĩ. Rĩyťrĩni. Sĩŋwť winťpoyĩ. Jĩiyťrĩni.’ rĩpťrťámani. Ayť rĩpĩ nánĩ seararĩŋĩni. Gorixo xwioxtyo mĩmeámĩ nerĩ seameŋweáwĩnĩgĩnĩrĩ yarĩŋo rĩxa seyťné tĩni áwĩnĩmĩ re roŋť eŋagĩ nánĩ rarĩŋĩni.” nurĩrĩ ²² xegť wiepťsarĩŋowamĩ re urĩŋĩnigĩni, “Rťwéná soyťné ‘Sťá áamá imónĩŋo ámĩ sĩŋánĩ nimónĩrĩ emenťáyĩ aŋťnĩ oimónĩnĩ.’ yaiwĩpťrťá aiwĩ aŋťnĩ imónĩfagĩ sĩŋwť winťpťrťámani. ²³ Áamá wĩ nionĩ nánĩ ‘Sĩŋwť winťpoyĩ. Jĩiworĩni. Sĩŋwť winťpoyĩ. Riworĩni.’ searánáyť, nepa neararĩŋoĩnĩrĩ nũmĩ muxťdĩpa éfřĩxĩni. ²⁴ Ápiaŋwť nerťná wťá aŋť ikwťróniŋť nĩmĩnĩ ókiarĩŋťpa áamá imónĩŋáonĩ nĩweapĩrťná áamá nĩnĩyá sĩŋwťyo dánĩ sĩŋánĩ imónĩmťá eŋagĩ nánĩ nũmĩ mupa éfřĩxĩni. ²⁵ Xámĩ áamá agwĩ rĩná ŋweagťáyť rťwť nimóáná nionĩ rťnĩŋť xwé wĩ meámťarfĩni. ²⁶ Áamá eŋĩná Nowao tĩŋť íná néra wagťápa áamá imónĩŋáonĩ weapĩmĩnĩrĩ yarťná axťpĩ epťrťarfĩni. ²⁷ Ayť ‘Gorixo inĩgť waxť tĩni xwĩrťá wĩ neaikĩxenťámani.’ nĩyaiwiro o nánĩ dĩŋť peá nĩmoro aiwá nĩro inĩgť nĩro néra nuro apĩxť nĩŋwĩrára uro nĩmeága uro yarťná Nowao rĩxa sĩpĩxťyo ínĩmĩ páwíaná re eŋĩnigĩni. Inĩgť waxť xwé nĩróga nĩwiápťnĩmearĩ oxť apĩxť nĩnĩ inĩgť namĩgťawixĩni. ²⁸ Nowao tĩŋť íná dánĩ ná rťwťyo Roto tĩŋť íná enĩ Sodomĩ ŋweagťáyť axťpĩ e yagťarfĩni. Ayť enĩ Gorixo nánĩ dĩŋť peá nĩmoro aiwá nĩga uro inĩgť nĩga uro nero amĩpĩ bĩ bĩ nĩga uro omĩŋť néra uro aŋť nĩmĩra uro yarťná re eŋĩnigĩni. ²⁹ Sťá Roto Sodomĩ pťnĩ nĩwiárĩmĩ éf ūťyimi Gorixoyá dĩŋť tĩni rťá tĩni sĩŋá tĩni aŋťnamĩ dánĩ nĩpiérorĩ áamá aŋť apimĩ ŋweagťáyť nĩnĩ rťá nĩŋĩnigĩni. ³⁰ Rťwéná enĩ áamá axťpĩ e néra nuro ‘Gorixomĩ xewaxo nĩweapĩnťámani.’ nĩyaiwia warťná áamá imónĩŋáonĩ sĩŋánĩ imónĩmťarfĩni. ³¹ Sťá ayimĩ áamá aŋť pákťkť nĩmĩrĩga peyĩŋťyo seáyĩ eniwámĩ ŋweagťá gĩyť gĩyť nĩwepťnĩro ‘Nĩgť iyťá řá aŋť xwťá eŋťwámĩ wenťyť nĩmeámĩ éf oumĩnĩ.’ nĩyaiwiro mĩpáwĩpa éfřĩxĩni. Aiwá omĩŋťyo yarĩgťá gĩyť gĩyť enĩ wigť amĩpĩ meaanĩro nánĩ ámĩ aŋť tĩŋť e nánĩ mupa éfřĩxĩni. ³² Rotomĩ xiepĩ nánĩ dĩŋť oseainĩni. Í xegť iyťá řá amĩpĩ nánĩ dĩŋť sĩpĩ wíagť nĩkĩnĩmónĩrĩ wenĩŋť éťyť re eŋĩnigĩni. Nĩperi sťŋá imónĩŋĩnigĩni. ³³ Áamá xegť amĩpĩ dĩŋť tĩŋťpĩ nánĩnĩ dĩŋť móť go go o dĩŋť nĩyimĩŋť imónĩŋť anĩŋť ŋweanťa nánĩpĩ sĩxť ínĩnťámani. Áamá xegť amĩpĩ dĩŋť tĩŋťpĩ nánĩ aĩ ‘Pĩ enĩŋo!’ yaiwĩť go go o dĩŋť nĩyimĩŋť imónĩŋťpĩ anĩŋť ŋweanťa nánĩ sĩxť ínĩnťarfĩni. ³⁴ Sťá áamá imónĩŋáonĩ weapĩmťáyimĩ áamá waú aŋť ikwĩaŋwťyo sá weŋáná Gorixoyá aŋťnajowa wťo, Gorixomĩ dĩŋť wĩkwťroarĩŋomĩ nĩwirĩmearo wťo dĩŋť mĩwĩkwťroarĩŋomĩ e wárĩpťrťarfĩni. ³⁵ Ayimĩ apĩxť wĩpáu enĩ pĩrawá yunť ikĩxémť yarťná wťĩmĩ nĩwirĩmearo wťĩmĩ e wárĩpťrťarfĩni. ³⁶ [Áamá waú enĩ omĩŋťyo yarťná wťomĩ nĩwirĩmearo wťomĩ wárĩpťrťarfĩni.”] Jisaso e urťagĩ ³⁷ xegť wiepťsarĩŋowa re urĩgťawixĩni, “Ámĩnáoxĩni, joxĩ neararĩŋťpĩ gĩmĩ imónĩnťarfĩni?” urťagťa Jisaso “O weapĩnťe nánĩ áamá áwanť wĩ nearĩpaxť menĩnĩ. Áamá nĩnĩ sĩŋwť tĩni winťpťrťarfĩni.” oyaiwĩpoyĩnĩrĩ ewayť xwĩyťá re urĩŋĩnigĩni, “Pĩyť weŋe apurť obaxť penarĩŋťrĩni.” urĩŋĩnigĩni.

¹ Jisaso xegí wiep̄sar̄iḡowa Gor̄ixomi xwiyá r̄ir̄im̄ n̄iwir̄n̄a an̄iḡ win̄taḡi p̄ni wiár̄ip̄r̄ix̄in̄ri ewaȳ xwiyá bi nur̄ri ² re ur̄iḡn̄iḡin̄i, “An̄i bim̄ opis̄ an̄ḡyo dán̄i xw̄ir̄ix̄ eyeȳr̄óm̄ yar̄iḡ wo —O Gor̄ixo nán̄i wáȳ mepa eri áma n̄n̄yo d̄iḡ s̄ip̄i m̄wipa eri yar̄iḡor̄in̄i. ³ Om̄i ap̄ix̄ an̄ wí —Í en̄i an̄ḡ ap̄im̄i d̄an̄ḡir̄in̄i. Í ín̄iná o t̄iḡ e nán̄i n̄baȳiri re ur̄aȳiḡn̄iḡin̄i, ‘Áma níin̄i p̄né n̄imear̄ar̄iḡt̄áȳ jox̄i t̄n̄i n̄rorai san̄ḡ n̄in̄ir̄ap̄ir̄i xw̄ir̄ix̄ bi oyaiyi.’ ur̄aȳiḡi aí ⁴ o ‘San̄ḡ mur̄ap̄ipa oem̄in̄i.’ n̄iyaiwia núis̄aná r̄f̄wén̄a í nán̄i r̄ixa an̄iḡ win̄taḡi re yaiwiḡn̄iḡin̄i, ‘Nion̄i Gor̄ixo nán̄i wáȳ mé ner̄i ámayo d̄iḡ s̄ip̄i m̄wiar̄iḡáon̄i aiw̄i ⁵ ap̄ix̄ an̄ í an̄iḡ n̄imoayar̄iḡaḡi nion̄i í an̄iḡ min̄i bayar̄f̄ná an̄iḡ n̄in̄iḡn̄iḡin̄i ím̄i oumear̄óm̄in̄i.’ yaiwiḡn̄iḡin̄i.” ⁶ Jisaso ewaȳ xwiyá e nur̄ri re ur̄iḡn̄iḡin̄i, “Áma xw̄ir̄ix̄ eyeȳr̄óm̄ yar̄iḡ s̄ip̄io en̄ḡp̄i nán̄i d̄iḡ mópoȳi. ⁷ O áma s̄ip̄io aiw̄i ap̄ix̄ an̄i ín̄iná bayar̄iḡaḡi nán̄i san̄ḡ ur̄ap̄iḡn̄iḡin̄i. Gor̄ixo áma ón̄iḡ wí mimón̄iḡaḡi aí re r̄iyaiwiar̄iḡoi, ‘Gor̄ixo áma x̄fo xeḡin̄i eȳiron̄ḡȳf̄ om̄i ár̄fw̄iyiran̄i, ikwáw̄iyiran̄i, ‘Jox̄i san̄ḡ near̄apei.’ ur̄ayar̄f̄n̄áȳf̄ o kikiá néra núis̄aná ná r̄f̄w̄ȳo dán̄i san̄ḡ ur̄ap̄iḡn̄iḡin̄i.’ r̄iyaiwiar̄iḡoi? ⁸ Oweoi! ‘An̄ḡin̄i san̄ḡ ur̄ap̄in̄f̄ar̄in̄i.’ sear̄ar̄iḡin̄i. E ner̄i aiw̄i áma imón̄iḡáon̄i n̄iweap̄ir̄f̄ná áma s̄ini d̄iḡ n̄in̄ikw̄r̄oro yar̄iḡaḡf̄a s̄iḡw̄f̄ win̄im̄f̄ar̄f̄ani? R̄ixa p̄ni n̄in̄iwiár̄im̄i war̄iḡaḡf̄a win̄im̄f̄ar̄f̄ani? Aȳin̄án̄i p̄ir̄án̄iḡ d̄iḡ mópoȳi.” ur̄iḡn̄iḡin̄i.

Ewaȳf̄ ikax̄i Parisio t̄ni takis̄f̄ nán̄i n̄igw̄f̄ ur̄ap̄ar̄iḡo t̄ni nán̄ir̄in̄i.

⁹ O ewaȳf̄ xwiyá r̄ip̄i en̄i wan̄i d̄iḡ n̄ikw̄r̄ón̄iḡo “None wé rón̄iḡwáoner̄in̄i.” yaiwiro áma w̄ȳo peaȳf̄ n̄iwian̄iḡo “S̄ip̄iowar̄in̄i.” yaiwiro yar̄iḡf̄áȳo nur̄ir̄f̄ná re ur̄iḡn̄iḡin̄i, ¹⁰ “Áma waú —W̄fo Parisior̄in̄i. W̄fo takis̄f̄ nán̄i n̄igw̄f̄ near̄ap̄ar̄iḡor̄in̄i. Awá Gor̄ixomi xwiyá r̄ir̄im̄ wian̄ri nán̄i an̄ḡ Gor̄ixo nán̄i nan̄w̄f̄ r̄id̄iyowá yar̄iḡfiwám̄i nán̄i ax̄iná nuri ¹¹ Parisio xeḡip̄i an̄w̄i e n̄irómán̄a xeḡf̄ d̄iḡ t̄ni ín̄im̄i dán̄i re r̄ir̄im̄i wiḡn̄iḡin̄i, ‘Gor̄ixox̄in̄i, nion̄i áma wa yap̄i s̄ip̄ion̄i men̄aḡi nán̄i yaȳf̄ osim̄in̄i. Wa yap̄i ámayo f̄w̄f̄ ur̄ap̄ar̄iḡáon̄iman̄i. Wa yap̄i rik̄ik̄ir̄f̄o yar̄iḡáon̄iman̄i. Wa yap̄i ap̄ix̄f̄ t̄ni f̄w̄f̄ inar̄iḡáon̄iman̄i. Takis̄f̄ nán̄i n̄igw̄f̄ near̄ap̄ar̄iḡf̄ dao yap̄i mimón̄iḡin̄i. Aȳin̄án̄i yaȳf̄ osim̄in̄i. ¹² Sabarf̄a aȳf̄ ayo s̄f̄a w̄yaúmi aiwá ḡw̄f̄a ḡwir̄ar̄inar̄iḡáon̄ir̄in̄i. Am̄ip̄i nion̄i meáaȳf̄ en̄i yan̄ḡ n̄imer̄i wé wúkaú en̄án̄a wo jox̄i nán̄i tar̄iḡáon̄ir̄in̄i.’ Parisio Gor̄ixomi e urar̄f̄ná ¹³ takis̄f̄ nán̄i n̄igw̄f̄ ur̄ap̄ar̄iḡo ná j̄fam̄in̄i e n̄irómán̄a piax̄f̄ weánar̄iḡaḡi nán̄i s̄iḡw̄f̄ n̄im̄f̄eyoari an̄ḡnam̄i man̄f̄ ayá f̄a n̄ix̄ir̄in̄imán̄a Gor̄ixomi r̄ir̄im̄i re wiḡn̄iḡin̄i, ‘Gor̄ixox̄in̄i, nion̄i f̄w̄f̄ yar̄iḡáon̄ir̄in̄i. Wá n̄iwianei.’ ur̄iḡn̄iḡin̄i.” Jisaso ewaȳf̄ xwiyá e nur̄ri ¹⁴ re ur̄iḡn̄iḡin̄i, “Áma o Gor̄ixoyá s̄iḡw̄f̄yo dán̄i wé rón̄iḡf̄ nimón̄im̄i xeḡf̄ an̄ḡ e nán̄i úaḡi aiw̄i w̄fo wé rón̄iḡf̄ mimón̄iḡn̄iḡin̄i. Áma go go xewan̄iḡo seáȳf̄ e men̄foyf̄ Gor̄ixo xw̄f̄ám̄i im̄ix̄in̄f̄ar̄in̄i. Go go ‘S̄ip̄ion̄ir̄in̄i.’ n̄iyaiwiri ín̄im̄i imón̄if̄oȳf̄ Gor̄ixo seáȳf̄ e umen̄f̄ar̄in̄i.” ur̄iḡn̄iḡin̄i.

Niaíw̄f̄ on̄imiápiami wé ikw̄ikw̄iar̄im̄f̄ en̄ḡ nán̄ir̄in̄i.

¹⁵ Wiep̄sar̄iḡowa áma wí wiḡf̄ niaíw̄f̄piami Jisaso wé owikw̄iar̄in̄ri n̄imeám̄i bar̄iḡaḡf̄a n̄iw̄in̄iḡo “N̄imeám̄i m̄ib̄ipant̄i.” uran̄iḡo yar̄iḡaḡf̄a Jisaso s̄iḡw̄f̄ e n̄iw̄in̄ri ¹⁶ niaíw̄f̄piami r̄f̄aiwá “B̄f̄poȳi.” nur̄ri wiep̄sar̄iḡowami re ur̄iḡn̄iḡin̄i, “Áma niaíw̄f̄ on̄imiáp̄ia xan̄iyaúmi d̄iḡf̄ n̄iw̄ikw̄r̄oro yar̄iḡf̄ápa Gor̄ixomi d̄iḡf̄ w̄ikw̄r̄óf̄áȳf̄ o xwiox̄f̄yo m̄imeám̄f̄ ner̄i p̄ir̄án̄iḡf̄ umen̄ḡweanf̄a en̄aḡf̄ nán̄i niaíw̄f̄ r̄ip̄ia xe ob̄f̄poȳin̄ri s̄iḡw̄f̄ win̄f̄poȳi. P̄r̄f̄ m̄iwiaf̄kipa époȳi. ¹⁷ ‘Áma go go niaíw̄f̄ on̄imiáp̄ián̄iḡf̄ mimón̄ipa eri Gor̄ixomi yeáȳf̄ mur̄f̄n̄ipa eri ner̄f̄n̄áȳf̄, oyá xwiox̄f̄yo wí n̄ip̄aw̄iḡo ḡweap̄ir̄f̄áman̄i.’ sear̄ar̄iḡin̄i.” ur̄iḡn̄iḡin̄i.

Am̄ip̄i m̄imúr̄on̄iḡf̄ wo yar̄iḡf̄ wiḡp̄i nán̄ir̄in̄i.

¹⁸ Judaȳf̄ ámin̄a wo n̄iw̄imear̄i yar̄iḡf̄ re wiḡn̄iḡin̄i, “Near̄éwap̄iyar̄iḡf̄ nan̄ox̄in̄i, nion̄i pí ner̄f̄ná d̄iḡf̄ n̄iȳim̄iḡf̄ t̄ḡáon̄i an̄iḡf̄ ín̄iná ḡweám̄f̄a nán̄i imón̄im̄f̄ar̄in̄i?” yar̄iḡf̄ e wíaḡi ¹⁹ Jisaso áma o “X̄fo en̄i nan̄o en̄aḡf̄ nán̄i Gor̄ixo t̄ni x̄ixen̄i

imóniñgorfani?” oyaiwiniri re uriñinigiñi, “Joxi pí nani ‘Nañoxiní nírariñini? Áma niyoní nani Gorixoni nañi imónini. ²⁰ ñwí ikaxí eániñipi joxi niñfáriní. ‘Apixí tñi íwí minipani. Niwiápnimeari áma mipikipani. íwí mímepani. Áma wo nani xwiýfá niyimároniri yapí muripani. Riniyaúmi wéyo merfíni.’ ñwí ikaxí e eániñipi joxi niñfáriní.” urfagi ²¹ yariñi wío re uriñinigiñi, “Nioni sñi niaíwí imóniñgae dani nipiñi niméra biñáriní.” urfagi ²² Jisaso arfá e niwiri re uriñinigiñi, “Ñwí ikaxí api píraniní niméra nibiri aí bi sñi menfirini. Dixí iyfá ía amipi nñi niñgwí nani bí nemána áma uyípeayíyo miní niwia nurfnáyí, aññami amipi ayá tñi tñiñoxi imónirfáriní. E nemána nibiri nioni niñfdríxini.” urfagi aí ²³ o arfá e niwirina amipi xwé wí mímúroniño enagi nani aga xwioxíyo dani dñi ríá nuxeri xwirfá nimóniri kipiñi niyiri roñagi ²⁴ Jisaso e niwiniri re riñinigiñi, “Áma amipi mímúronigfáyí nene Gorixomi nuxídrane oyá xwioxíyo páwiani nani aniní miní oyaneñiri nero aiwi nipáwipaxí mimóniñoi. ²⁵ Kamerí ení rapirapí gwí kiwearigfá óf ayikwinimi páwipaxí mimónini. Áma amipi mímúronigfáyí kamerí ení óyimi mipáwipa yariñiyí yapí Gorixoyá xwioxíyo nipáwiro ñweapaxí mimóniñoi.” rfagi ²⁶ áma e niñweámána arfá wigfáyí —Judayí nñi “Amipi mímúronigfáyí Gorixoyá dñi tñi amipi meariñagfá nani Gorixo yayí winarini.” yaiwiagfáyirini. Áma e niñweámána arfá wigfáyí ududí winfagi omi re urigfawixini, “Joxi nearfipi nepa enánayí, Gorixo áma giyo yeáyí uyimixemeanfáriní?” urfagfá aiwi ²⁷ o re uriñinigiñi, “Amipi áma mepaxí imóniñiyí Gorixo anani e nepaxirini. Gorixo anani áma yeáyí uyimixemeapaxirini.” urfagi ²⁸ Pitao re uriñinigiñi, “Ai, áma o xegí amipi pñi miwiáripa nerí rixfdríxaxí mímimónariñagi aiwi none negí añi tñi amipi nñi pñi niwiárimí joxi númi rixfdríxwini.” urfagi ²⁹⁻³⁰ Jisaso awami re uriñinigiñi, “Giyí giyí nioni dñi nñikwíroro winiyí ení Gorixoyá xwioxíyo páwífríxini wá rimepñi nani wigí aññani, xiepimíraní, xexirfmeáowamíraní, xaniyaúmirani, wigí niaíwíyorani, pñi niwiárimí nñixfdrífnáyí, anfá imónipfrfámani. Agwí ríná Gorixo ayí pñi niwiárimí úfá axípi wíni miní niwimána áma nñi mí ómómíximí éina ayí dñi aniní inina ñweapfrfá nani ení winfáriní.” urñinigiñi.

Ámi áwaní “Ninipikipfrfáriní.” urñi nánirini.

³¹ O xegí wiepñisariñi wé wúkaú síkwí waú awami jfamiñi e níméa numána re uriñinigiñi, “Jerusalemí nani warinwini. E rémóána amipi Gorixoyá xwiýfá wfá rókiamoagfáwa áma imóniñaoni nani niri e agfapi xixeni nímeanfáriní. ³² Negí Judayí miyí nrorfrána émayí wa ía nñixero ikayfíwí nímeari iwaní nímépero reañwí nuriño ³³ síkwí ragí pñi nuyikiro nñimána nipikipfrfáriní. E nerí aiwi ríxa sfá wiyaú wiya óráná ámi niwiápnimeámfáriní.” áwaní píraniní e urfagi aiwi ³⁴ xwiýfá api awami inimñiñi imóniñagi nani niñfá wí mimónipa nero xfo ríyí “Ayí nani rfa neararini?” miyaiwigfawixini.

Sñiwí supáriní womi nañi imixiní nánirini.

³⁵ O añi xegí yoí Jeriko rininipi tñi e rímine rémoarfná áma sñiwí supáriní wo óf manfpa tñi niñweámána áma e pwarigfáyo aiwá nani rixiní nurfná ³⁶ arfá wíyí wininigiñi. Oxí apixí obaxí ikwikwierí pwarinagfá arfá niwiri yariñi re wininigiñi, “Pí nani yariño?” urfagi ³⁷ áma wí áwaní re urigfawixini, “Nasareti dñi Jisaso pwarinagi yariñoi.” urfagfá ³⁸ o rfaiwá re riñinigiñi, “Jisaxi, mixí ináyí Depitomi xiáwoxini, joxi wá niwianeí.” rariñagi ³⁹ áma Jisasomi xami umeagfáyí o rfaiwá e rariñagi arfá niwiro mixí nuriño “Pñi wiáreí.” urfagfá aiwi rfaiwá ení tñi ámi wíni wíni niri re riñinigiñi, “Jisaxi, Depitomi xiáwoxini, joxi wá niwianeí.” urariñagi ⁴⁰ Jisaso e nironapimána sekaxí re uriñinigiñi, “Omi niwirimeami bfpoyí.” urfagi áma wí ríxa niwirimeami añwi e bána ⁴¹ Jisaso yariñi re wininigiñi, “Nioni pí onirini nírariñini?” urfagi re uriñinigiñi, “Ámináoxini, nioni ámi sñiwí oanimñiri

rirariñini.” urfagi ⁴² Jisaso re uriniginini, “Dixí sñwí anani oxoaríini. Dñí nñikwírorinñipimi dani eríkiemeánñíini.” uraná ⁴³ re eniginini. Xegí sñwí noxoari sñwí aniniginini. Sñwí naniri Jisasomi nuxfdiri Gorixomi seáyí e umearína áma nñni o e éagi nñwíntro ayí eni Gorixomi seáyí e megíawixini.

19

Sakiaso enñipi nanirini.

¹ Jisaso rixa Jeriko nñremori añí apimi áwiniñmi pwarína ² áma wo Sakiasoyi riniño —O áma takisí nani nigwí uráparigíayo xiráowánñí imónigíá worini. Amipi wí mímuróninñorini. ³ O “Áma Jisasoyi riniño gorfani?” nñyiwiri sñwí winimñiri neri aiwi rípiwo enagi nani oxí apixí uyimároarinñagía o yopa nimeginimi ⁴ ayo xami numeari aññi nuri “Jisaso óí riyimi puniño.” nñyiwiri omi sñwí winimñiri nani íkíá womi nñpeyiri wenñí neri roñána ⁵ Jisaso nñbiri e nñronapimáná sñwí anánñíyí Sakiasomi nñwiniri re uriniginini, “Sakiaso, aññi wepñei. Sía riyi joxi tñni ñweámñini. Dixí añí e nani owaiyi.” urfagi ⁶ o aññi nñwepñiri yayí tñni nñwirimeami xegí añí e nani nimeáa uniginini. ⁷ Xegí añí e nani nñwirimeami úagi áma nñni sñwí e nñwíntro wikí dñí nñwíawiro re rñnigíawixini, “Áma íwí yariñí o tñni ñweámñiri nani pí nani unñi?” rñnarína ⁸ Sakiaso éí nñrománá Jisasomi re uriniginini, “Ámináoxini, nigí iyíá ía amipi nñni bí biaú kikiri nepayómáná bí áma uyípeayí imónigíayo mñni wimfáriní. Áma gíyí gíyo nioni yapí nñwíwapiyiri nigwí íwí urápinñayo wigí íwí urápinñayí tñni nioniyá wí tñni seáyí e nikwiáriti mñni wimfáriní.” urfagi ⁹ Jisaso re uriniginini, “Agwí áma ro aríto Ebirfamo Gorixomi dñí nñwíkwírori yagípa axípi neri nñsaniri éagi nani Gorixo rixa yokwarimí nñwiiri yeáyí uyimíxemeañi. ¹⁰ Ayí rípi nanirini. Áma imóninñáoní áma íwí néra nuro anñí ikeamónanñi yariñíayo nani pía neri yeáyí uyimíxemeámñiri bíñáonirini.” rñniginini.

Ewayí ikaxí omñí wiarigíá wé wúkaú nanirini.

¹¹ Áma ayí xwíyíá api aríá nñwiro Jerusaremi Jisaso warñe nani rixa añwi e imóninñagi nñwíntro dñí re nñmóa ugíawixini, “Gorixo nene xwioxíyo mñimeámí neri neameñweaní rixa nimóninñiño. Jisaso Jerusaremi nñremorína émayo mñixí nuxídownáimáná mñixí ináyí nimóniri xwioxíyo mñimeámí neri neameñweanñiño.” Dñí e nñmóa warína Jisaso “O negí mñixí ináyí apaxí mé nimónimñiño.” oyai-wípoyniri ewayí xwíyíá bí nuriri ¹² re uriniginini, “Áma áminá wo mñixí ináyí imónauri ámi nñbiri xegí ámayo meñweari emfániri añí ná jfami imóninñimí umñiri nerina ¹³ xegí xináíwánñí nimóniro omñí wiarigíá wé wúkaú awami ‘Eini.’ nuriri nigwí gorí áma anñí mñí omñí emá wá wo nero mearigíto woni woni nñwia nuri re uriniginini, ‘Nigwí nioni seaiaparinñá rípi sayá imixípríá nani bisinís nimíxa warína seaimeámigini.’ nurimi úaná ¹⁴ áma añí e xíto tñni ñweagíayí wigí xwioxíyo dani wikí dñí nñwíawiro wigí áma wíyo re uowárigíawixini, ‘Mñixí ináyí imimíximí yariñomi nuro “O nene neameñweaní nani mñeaimónarini.” urípoyi.’ uowárfagía awa nuro mñixí ináyí imimíximí yariñomi e uríagía aiwi ¹⁵ o áminá bñomi mñixí ináyí nimixiri xegí añí e nani uowáriniginini. O rixa mñixí ináyí nimóniri añí e nñremorína awa bisinís nimixirína nigwí sayá rífa imixíawixiniri sñwí owiniñiri re rñniginini, ‘Gí omñí niarigíá nigwí wináwa obípoyi.’ rana ¹⁶ wo nñbiri re uriniginini, ‘Negí neameñweañoxini, nigwí gorí joxi niapiño tñni bisinís nimíxa nurina rixa wé wúkaú sayá imixinñarini.’ urfagi ¹⁷ o re uriniginini, ‘Gí omñí niarñí nañoxini, ayí awiaxñini. Joxi nigwí nioni siapiñáo tñni nioni rñrinñápa xñeni ení nani gapimantí nimóniri añí wé biaúmi meñweáritixini.’ uriniginini. ¹⁸ Ámi wo nñbiri re uriniginini, ‘Negí neameñweañoxini, nigwí gorí joxi niapiño tñni bisinís nimíxa nurina rixa wé wú sayá imixinñarini.’ urfagi ¹⁹ mñixí ináyo re uriniginini, ‘Joxi

xwíá wáiwíníhí níta nipeyiro awí xapíxapí niseamudímómáná ⁴⁴ segí ahí pípínamí néra uro niaíwí pípíkímí ero nero ahí níníríná sǵá níkíkíróníga peyiníhíyí bǵ xe okíkíróníní sǵwí winítríámání. Yeáyí seayimixemeámí nání seámeáagí aiwí seyíné mí mínómíxípa yaríhagí nání e e seaikárítríáríní” rǵínigíní.

Ahí rǵídiyowá yaríhíwámí dání mǵxí urowárapíhí náníní.

⁴⁵ Jisaso rǵxa Jerusaremi nǵrémorí ahí nahwí Goríxo nání rǵídiyowá yaríhíwámí nǵpáwirí áamá makeríá nímíxíro nahwí rǵídiyowá nání bǵ yaríhíyó mǵxídamí nǵwiríná ⁴⁶ re urǵínigíní, “Bǵkwí Goríxoyápímí xegí ahí riwá nání re nǵríní eáníní, ‘Ahí nioníyáyí áamá nǵbǵro xwíyá rǵrímí nǵtríwáríní.’ nǵríní eáníhagí aiwí seyíné ahí áamá yapí nǵwepísiro fǵwí uráparíhíyáyíwáníhí imíxaríhí.” urǵínigíní.

⁴⁷ O sǵá ayí ayo ahí iwámí dání áamáyo uréwapíyaríná apaxípáníhí imóníhíá xwéowa tǵnǵ hǵwí ikaxí eáníhípí mewegíáwa tǵnǵ Judayí ámíná seáyí e imóníhíáwa tǵnǵ omí “Opíkianeyí.” nǵrǵro aiwí ⁴⁸ oxí apíxí nǵnǵ oyá xwíyá aríá wianǵro aga nǵwimónaríhagí nání omí pǵkipaxí bǵ mimóníhagí nání sǵwí wǵnaxídamégíawíxíní.

20

“‘Joxí néní tǵhoxí imónéí.’ go rǵrǵhí?” uríhíá náníní.

¹ Sǵá Jisaso ahí Goríxo nání rǵídiyowá yaríhíwámí nǵpáwirí áamáyo xwíyá yayí winípaxí imóníhípí uréwapíyaríhí wíyímí apaxípáníhí imóníhíá xwéowa tǵnǵ hǵwí ikaxí eáníhípí mewegíáwa tǵnǵ Judayí mebaowa tǵnǵ omí nǵwímearo ² re uríhíawíxíní, “‘Joxí néní tǵhoxí imónéí.’ go rǵrǵhí joxí áamá ahí riwámí makeríá nímíxíro nahwí rǵídiyowá nání bǵ yaríhíyó mǵxídamí éhíhíhí?” uríhíá ³ o re urǵínigíní, “Nioní ení yaríhí bǵ oseaimíní. Soyíné áwaní nǵránáyí, nioní yaríhí niaríhípí nání ení ananí áwaní searímíhí.” nǵrǵrǵ ⁴ yaríhí re wǵínigíní, “Jono wayí nǵneameaia urǵo hǵwíá ahínamí hǵweanǵo uríhagí rǵa ehíhíhí? Xegí dhí tǵnǵ rǵa ehíhíhí?” uríhagí ⁵ wiwaníhíowa yaríhí nǵnǵro re rǵnǵhíawíxíní, “None ‘Goríxoyá dhí tǵnǵ ehíhíhí.’ uráná re nearíníhí, ‘Soyíné pí nání o rǵhípí nání aríá nǵwiro dhí mǵkwíropa egíáríní?’ nearíní ehagí nání wí e uríhíawíxíní.’ nǵrǵnǵro ⁶ ámí re rǵnǵhíawíxíní, “E nerí aí none ‘Jono xegí dhí tǵnǵ wá nǵrǵmerí wayí nǵseameaia uríhíhí.’ uránáyí áamá nǵnǵ ‘Jono Goríxoyá dhí tǵnǵ wá rókiamoní woríní.’ nǵyáiwiro nání sǵá nǵnearo neapíkítríxíní. Apí ení wí murípa oyaneyí.” nǵrǵnǵro ⁷ Jisasomí re uríhíawíxíní, “None majíáríní. Goríxoyá dhí tǵnǵ yagítríání? Xegí dhí tǵnǵ yagítríání?” uríhíá ⁸ o re urǵínigíní, “Soyíné Jono nání dhí yáiwíaríhípí nání áwaní mǵnǵrǵhíá nání nioní ení ‘Joxí e étríxíní.’ nǵrǵhí nání áwaní wí searímíméhí.” urǵínigíní.

Ewayí ikaxí wainí omíhí uwǵnaxídiaríhíáwa náníní.

⁹ O ewayí xwíyá rǵpí urǵínigíní, “Áamá wo wainí uraxí omíhí bǵ tǵwá nura nǵúsáná áamá wámí re urǵínigíní, ‘Gí omíhí rǵpí píráníhí sǵwí nuwǵnaxídhítríxíní.’ nǵrǵmí ahí wímí uríhíhíhí nání nǵrǵ emá obaxí nǵhíweaníhí ¹⁰ rǵxa wainí sogwí yóf éáná xegí omíhí wíaríhíá wo xǵo xegí wí ourápauníníhí urowárhagí aiwí omíhí sǵwí uwǵnaxídiaríhíáwa omí fǵa nǵxero iwaní nǵmépero aníomí wárhíawíxíní. ¹¹ Omíhí xíáwo ámí xegí omíhí wíaríhíá womí urowáraná omíhí sǵwí uwǵnaxídiaríhíáwa omí ení iwaní nǵmépero o ayá owíníníhí rǵperítrí número aníomí wárhíawíxíní. ¹² Omíhí xíáwo ámí omíhí wíaríhíá womí urowáraná omí mǵhí nǵroro bǵaríwámíní moagíawíxíní. ¹³ Omíhí xíáwo awa íníná xegí omíhí wíaríhíáwámí iwaníhí nǵmépero aníowámí urowárhíhí nání re yáiwíhíhí, ‘Nioní aríre emíníréhí? Gí íwí dhí sǵxí uyíáomí ourowárhíhí. “Omí xǵxení aríá wítríáríní.” nímónaríní.’ nǵyáiwíhí urowárhagí aí ¹⁴ awa xegí xewaxo baríhagí sǵwí nǵwǵnǵro re rǵnǵhíawíxíní, ‘Xanoyá dhí meaní jǵiwo baríní. Omíhí amíhíyí negí imóníhí nání omí opíkianeyí.’ nǵrǵnǵro ¹⁵ omí fǵa nǵxero bǵaríwámíní nǵmoaimáná pǵkíhíawíxíní.” Jisaso ewayí xwíyá e nǵrǵrǵ yaríhí re wǵínigíní, “Omíhí xíáwo xewaxomí pǵkíhíá

nání awamí pí winfáriní?” Yarińť e nıwiri ¹⁶ re urıńńıgıńı, “Omıńť xıáwo nıbırı omıńť sıńwť uwınaxıdıarıńgıfáwamı pıpıkımı nıyárimáná omıńť ámı wa sıńwť onıwınaxıdıpoyınırı mını winfárinı.” urıagı ámá e rówapıgıfá arfá e nıwıro “Jıasao ‘Judayıne omıńť sıńwť uwınaxıdıarıńgıfáy yapı imónıńoı.’ rfa neararını?” nıyawiwo re rıgıfawıxını, “ ‘Oweoı! Wı e enfámanı.’ neaimónarını.” urıagıa aı ¹⁷ o sıńwť agwı nıwınırı re urıńńıgıńı, “Seyıne ‘Wı e epaxı menını.’ yaiwıarıńagıa aı pí nánı Bıkwıyo ewayı xwıyfa rıpı enına nırıro eagfawıxını, ‘Sıńá ańť mırarıńgıfáwa sıńá awıaxı wo nánı pfa nerına wo ‘Sıpıxını.’ nırıro emı mófo Gorıxo ‘Awıaxorını.’ nırıri nımearı ańť xfo mırarıńıwámı iwamfo nıtıwayırorı mırarıńrı.’ xwıyfa wfa rókıamoagfáwa e nırıro eagfapı pí nánı rınını? Seyıne dıńť rımoarıńoı? ¹⁸ Sıxı botorıxı sıńáyo nıpıérorı pırfı mıyeámı inarıńıpa ámá gıyť gıyo sıńáo nıpıérorı xáıwť nearınáyı axıpı imónıpırfárinı. Xwasıwť yeáyı bımı sıńá nıpıérorı nearına yunť wárarıńıpa sıńáo ámá gıyť gıyo nıpıérorı nearına axıpı xwasıwť yunfınıńť imıxımfárinı.” Jıasao xfo sıńáońıńť nımónrı nánı e urıńńıgıńı.

Nıgwı takısı nánı émáyo wıayıgıfá nánrıńı.

¹⁹ ńwť ikaxı eánıńıpı mewegfáwa tını apaxıpánıńť imónıgıfá xwéowa tını awa “Jıasao ewayı xwıyfa nınearırına ‘Soyıne omıńť xıáwomı xewaxo pıkıfánıńť imónıńoı.’ rfa neararını?” nıyawiwo axına “Rıxa fa oxıraneyı.” nıyawiwo aıwı oxı apıxı e epıroyı egfáyı nánı wáyı nıwıro fa mıxırıpa nero ²⁰ sıńwť nıwınaxıda nemero ámá wa yapı nıwıwıpıyıro sıńwť nıwınaróa oúpoyınırı nurowáıro re urıgıfawıxını, “Soyıne ámá nańoyınenıńť nımónıro yapı nıwıwıpıya nurına pasánıńť nıméra úpoyı. Xwıyfa omı ananı gwı yıpaxı wı ránáyı, rıxa omı fa xepıri nánı gapımanomı áwanı uranı nánı re urıpoyı, ‘Takısı nánı nıgwı émáyı nearáparıgıfápı sını mını wıanıréwını? Mını mıwıpa yanıréwını?’ urıpoyı. O ‘Oweoı, sını mını mıwıpa époyı.’ ránáyı émáyı omı fa nıxero gwı yıpıráoı.” uowárfagıa ²¹ awa nuro Jıasomı nıwımearo pasánıńť nıméra nurına weyı re umearıgıfawıxını, “Nearéwıparıńoxını, joxı xwıyfa nırıri nınearéwıparıyırına náyonı nearéwıparıńoxı enıgı nánı nene nıjfarını. Ámá gıyť gıyť símeágıa aı sımımanı sıńwť nıwınırı sıńwť nánı wáyı mé xwıyfa Gorıxoyá nepanı urarıńıpı nearéwıparıńoxırını.” nurıro ²² yarıńť re wıgıfawıxını, “Dıńť joxıyá pıoı yaiwıarıńıńı? ‘Nene émáyı mıxı ináyı Sısaomı takısı nánı nıgwı mını nıwıyıranéna apanı wıarıńwını.’ rısımónarını? ‘Nıpıkwını mıyarıńwını.’ rısımónarını?” urıagıa aıwı ²³ Jıasao yapı wıwıpıyanıro yarıgıfapı nánı dıńť adadı nıwiri nıjfa nımónrı nánı re urıńńıgıńı, ²⁴ “Émáıyá monı bı sıwá nıpoyı.” nurırı rıxa sıwá wıána yarıńť re wıńıgıńı, “Nıgwı rıpımı yoť goyá eánrı sımımanı goyá ńwırárıńrı inını?” urıagı awa “Émáı mıxı ináyı Sısaoyá eánrı.” urıagıa ²⁵ o re urıńńıgıńı, “Nıgwı rıpımı sımımanı Sısaoyá ńwırárıńıńıgı nánı xewanıńomı mını wıfırxını. Amıpı nını oyá imónıńıyı enı xewanıńomı wıfırxını. E nerı aı amıpı Gorıxoyá imónıńıyı xfomı wıfırxını.” Jıasao Gorıxo ámá xewanıńonıńť imıxınıńť enıgı nánı omı dıńť owıkwırfıpoyınırı e urıagı ²⁶ awa yapı nıwıwıpıyıro pasánıńť e uméfá aı amáyá sıńwıyo dánı Jıasao xwıyfa mearıńıpaxı wı mırarıńıgı arfa nıwıro ámá nını enı Jıasao pıránıńť e reńwıpearıńıgı arfa nıwıro nánı ududı nero xwıyfa bı murıgıfawıxını.

“Ámá ámı wıápınımeapırfárinı.” urıńť nánrıńı.

²⁷ Ámá Judayı wa, Sajusıyı rınıńť wa —Sajusıowa re rarıgıfáwarını, “Ámá nıpémána enánáyı wı nıwıápınımeapırfámanı.” rarıgıfáwarını. ²⁸ Awa nıbıro Jıasomı yarıńť wıanıro nánı re urıgıfawıxını, “Nearéwıparıńoxını, enına Moseso ńwť ikaxı nınearırına nene nánı nırıri rıwamıńť re eańrıńı, ‘Ámá go go apıxı nımearı nıaıwı meméa péánáyı ámı xexırımeáo apıxı anımı nımearı penoyá nıaıwı wo wımeaıwınıgıńı.’ Moseso e nırıri eańrıńı.” nurıro ²⁹ ewayı xwıyfa rıpı

urígʼawixini, “Xiráxogwá wé wʼúmi dánj waú egʼáwa xiráo apixí wí nimeari niaíwí meméá péaná ³⁰ xogwáo wo aními nimeari niaíwí meméá péaná ³¹ ámi wo nimeari niaíwí meméá péaná wé wʼúmi dánj waú imónigʼáwa nowani o o ími nimeayiro aiwí niaíwí wí meméá nowani ríxa péaná ³² apixí eni xiráxogwá nowamini nimeániri nipemixárimána xʼí eni peniginini.” Ewayí xwiyá Jisasomi e nurimána ³³ omi majʼá wikixeáraniro nani yarinj re wigʼawixini, “Gorixo áma niyoni mí ómómiximʼ winta nani pegʼá nini nʼwiápnimearína í xiráxogwá wé wʼúmi dánj waú nowani meagʼí enagi nani goyái imóninʼfáranini?” urʼagʼá ³⁴ Jisaso re urinjiginini, “Rína áma apixí ɲwiráraniro mearo inarigʼáranini. ³⁵ E nerí aí rʼwéná Gorixo meɲweanána áma oyá sɲwʼíyo dani anani nʼwiápnimearo ɲweapʼrʼáyʼ apixí ɲwiráraniro meánro inipʼrʼámáni. ³⁶ Iná ámi bi nipepaxʼ imónipʼrʼámáni. Ayí rʼipi nánirini. Anʼnájowa yarigʼápa nero ɲweapʼrʼáranini. Gorixoyá dɲɲyo dani xwáripáyo dani wiápnimeapʼrʼá enagi nani ayí Gorixoyá niaíwí nimóniro aninj íniná ɲweapʼrʼáranini. ³⁷ Soyʼné dɲɲ ‘Pegʼáyʼ wí nʼwiápnimeapaxʼ menini.’ yaiwiarɲagʼá aiwí anani nʼwiápnimeapʼrʼáranini. Xwiyá enína Moseso íkʼá onimianána iwí rʼá miní apiáwí wearɲagʼí winɲɲpʼi nani rʼwamɲɲ nearína Gorixo xewanɲo nani urinɲɲpʼi re niri enɲɲrini, ‘Gorixoní dixí ráwowa Ebirámo tʼni Aisako tʼni Jekopo tʼni awayá ɲwʼáonirini.’ Moseso rʼwamɲɲ e nearína xiáwowa ríxa pegʼá aiwí o rʼwamɲɲ e niri enɲɲrini. ³⁸ Gorixo omi e nuririna omi xiáwowa ríxa pegʼámi aiwí Gorixoyá sɲwʼíyo dani wigʼ dɲɲ sɲɲ sɲɲ enagi nani e rʼipaxʼrini. Gorixo áma pegʼáyʼ nani ɲwʼáomani. Sɲɲ egʼáyʼ nani ɲwʼáorini. Oyá sɲwʼíyo dani áma nini wí pegʼá aiwí, wigʼ dɲɲ sɲɲ sɲɲ enagi nani nini sɲɲ sɲɲrini.” urarína ³⁹⁻⁴⁰ ɲwʼí ikaxí eánɲɲpʼi mewegʼáwa ámi dɲɲ sɲɲ minipa nero yarinj ámi wini bi miwí re urígʼawixini, “Nearéwapɲarɲoxini, joxi wigʼ yarinj sífapʼi nani nuririna aga naɲ urarinjini.” urígʼawixini.

“*Kiraiso niaíwí goyáorani?*” urinj nánirini.

⁴¹ Jisaso re urinjiginini, “Áma pí nani re rarigʼáranini, ‘Áma nene yeáyʼ neayimixemeanfa nani arʼowayá xwʼá piaxʼyo dani iwiaronʼfo sa mixí ináyʼ Depitoyá xiáwo imóninʼfáranini.’ pí nani rarigʼáranini? ⁴²⁻⁴³ Bʼkwí Samiyi rinɲɲyo Depito xewanɲo áma arʼowayá xwʼá piaxʼyo dani iwiaronʼfo nani niri rʼwamɲɲ rʼipi enɲɲrini, ‘Gorixo gʼ Ámináomi re urinjiginini, ‘Joxi wé náumini éf nɲweari joxi tʼni mixí inʼfáyo xopʼrʼarʼ rʼwiimʼfáé nani xwayí naniri ɲweárixini.’ Gorixo gʼ Ámináomi e urinjiginini.’ Depito rʼwamɲɲ api nearína ⁴⁴ xegʼ xiáwo nani ‘Gʼ Ámináorini.’ niri nani arige xegʼ xiáwo imónini?” Jisaso áma nini “Áma yeáyʼ neayimixemeanfa nani arʼowayá xwʼá piaxʼyo dani iwiaronʼfoyi rariɲwáo anani Depitomi seáyʼ e nimóniri nepa Gorixoyá xewaxorʼani?” oyaiwipoyiniri e urinjiginini.

“*ɲwʼí ikaxí eánɲɲpʼi mewegʼáwa yarigʼápa mepani.*” urinj nánirini.

⁴⁵ Áma nini o e rarɲagʼí arʼá wiarina xegʼ wiepʼsarɲowami re urinjiginini, ⁴⁶ “ɲwʼí ikaxí eánɲɲpʼi mewegʼáwa yarigʼápa mepa érixini. Awa áma weyí oneamépoyiniri rapirapʼi sepiáni niyini anj emero áma makerʼá imixarigʼte dani ‘Ámináoxini.’ onearipoyiniri emero rotú anɲyo nipáwirónarani, aiwá imixarigʼte niremorónarani, ‘Áma niyʼyá sʼmʼ sʼmʼ e onweaneyi.’ niyaiwiro ero ⁴⁷ sʼwí yá rʼkínɲɲyʼ yapʼi ámayá aiwá pʼrʼ nini fʼwʼ manarigʼápa apixí aníwayá amipí fʼwʼ urápaniro nani ero ámayá sɲwʼíyo dani Gorixomi xwiyá riri nini nʼwiróna aninj miní nira uro yarigʼápa soyʼné eni axʼpʼi mepa érixini. Rʼwéná Gorixo áma niyoni mí ómómiximʼ yarina awa xwiyá xwé meárinipʼrʼáranini.” urinjiginini.

¹ O sɪnɪ aŋʃ Gorɪxo nánɪ rɪdɪyowá yarɪgʃɪwámi ínɪmɪ nuréwapɪya nemeɾná sɪŋwɪ anʃɪyɪ wɪnɪŋɪnɪgɪnɪ. Amɪpɪ mɪmúrónɪgʃáyɪ nɪgwɪ Gorɪxo nánɪ tayarɪgʃe tarɪŋagʃa nɪwɪnɪrɪ ² apɪxɪ anʃ uyípeayɪ imónɪŋʃ wí enɪ nɪgwɪ rʃá inɪŋʃ waú nɪmeáa nɪbɪrɪ tʃagɪ nɪwɪnɪrɪ ³ xegɪ wiepɪsarɪŋʃyo re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Nionɪ nepa seararɪŋɪnɪ, ‘Apɪxɪ anʃ uyípeayɪ imónɪŋʃ rɪ Gorɪxo nánɪ nɪgwɪ onɪmɪá sɪpɪpɪkwɪ nɪtɪrɪ aɪwɪ Gorɪxoyá sɪŋwɪyo dánɪ amɪpɪ mɪmúrónɪgʃáyɪ tʃáyoye seáyɪ e imónɪgoɪ. ⁴ Amɪpɪ mɪmúrónɪgʃáyɪ wigɪ nɪgwɪ xwé ayo dánɪ bɪ nɪmearo nɪtɪro aɪwɪ apɪxɪ anʃ rɪyɪ xegɪ aɪwá nánɪ bɪ yanɪpaxɪ ówɪ tʃagɪ nánɪ íyá seáyɪ e imónɪgoɪ.’ seararɪŋɪnɪ.” urɪŋɪnɪgɪnɪ.

“Rɪdɪyowá yarɪgʃɪwá pɪneapɪrʃárɪnɪ.” urɪŋʃ nánɪrɪnɪ.

⁵ Xegɪ wiepɪsarɪŋʃ wa aŋʃ Gorɪxo nánɪ rɪdɪyowá yarɪgʃɪwá nánɪ re rɪgʃawɪxɪnɪ, “Aŋʃ rɪwá nɪmɪrɪrʃná sʃŋá awɪaxɪ nɪkɪkíróa nuro aŋʃ rɪwá imɪrɪŋʃ mɪmónɪpa oenɪrɪ amɪpɪ naŋʃ ámá Gorɪxo nánɪ wigʃáyɪ nɪmearo okɪyʃá egʃárɪnɪ.” rarɪŋagʃa ⁶ Jisaso arʃá e nɪwɪrɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Amɪpɪ naŋʃ soyʃné sɪŋwɪ wɪnarɪgʃá rɪpɪ rʃwéná ámá wa aŋʃ rɪwá nɪpɪnearʃná sʃŋá nɪkɪkírónɪga aŋʃ rɪpɪ nɪpɪneaaɪyɪro emɪ mɪmeámʃ éáná sʃŋá wo womɪ sɪnɪ seáyɪ e ikwɪárɪnɪnʃámánɪ.” urʃagɪ ⁷ awa yarɪŋʃ re wigʃawɪxɪnɪ, “Nearéwapɪyarɪŋoxɪnɪ, joxɪ neararɪŋʃ apɪ gɪná imónɪnʃárɪnɪ? Pɪ sʃmɪmajʃónɪŋʃ neaináná ‘Rɪxa nɪmónɪnɪ ayorʃánɪ?’ yaiwɪánʃwárɪnɪ?” urʃagʃa ⁸ o re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Ámá wa yapɪ seáɪwapɪyɪpɪrɪxɪnɪrɪ dɪŋʃ pɪránɪŋʃ morʃɪnɪ. Obaxɪ nɪbɪro gʃ yoʃ nɪrɪnɪro re rɪpɪrʃárɪnɪ, ‘Nionɪ onɪrɪnɪ. Rɪxa ínárɪnɪ.’ searáná arʃá nɪwɪro númɪ muxʃdɪpanɪ. ⁹ Soyʃné ‘Aŋʃ wɪyo mɪxʃ inarɪŋoɪ.’ rarɪŋagʃa arʃá wɪro ‘Ámá nɪpánɪ mɪxʃ íkwɪnaroarɪŋoɪ.’ rarɪŋagʃa arʃá wɪro nerʃná wáyɪ mikárɪnɪpanɪ. Apɪ xámɪ imónɪnʃárɪnɪ. E enagɪ aɪwɪ apɪ rɪxa nɪmónɪmáná enáná soyʃné ‘Sʃá yoparʃyɪ, o weapɪnʃáyɪ rɪxa nɪmónɪnʃoɪ.’ mɪyáiwɪpa éfɪrɪxɪnɪ.” nurɪrɪ ¹⁰ ámɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Ámá gwɪ axʃrí nɪwɪápɪnɪmearo ámá xerɪwɪ wí tʃnɪ mɪxʃ inɪro mɪxʃ ináyɪ woyá woyáyɪ tʃnɪ mɪxʃ inɪro ¹¹ pobonʃ xwé néra urɪ aŋʃ nɪyónɪ aɪwá nánɪ dʃwɪ ikeamónɪro aŋʃ wí e wí e sɪmɪárʃ wɪmearɪ aŋʃ pɪrʃyo dánɪ xegɪ bɪ nɪmónɪrɪ ekɪyɪŋʃ ináná ámá wáyɪ ikárɪnɪpɪrɪ nánɪ imónɪrɪ enʃárɪnɪ. ¹² Ayɪ e enʃá imónɪŋagɪ aɪwɪ sɪnɪ mɪmónɪpa enáná ʃá nɪseaxero xeanɪŋʃ seaikárɪpɪrʃárɪnɪ. E nɪseairʃná xwɪrɪxɪ seamepɪrɪ nánɪ awɪ éanarɪgʃe nɪsearowárɪro gwɪ aŋʃyo nɪsearɪwɪrɪrɪro nionɪ nɪxʃdarɪŋagʃa nánɪ xwɪyʃá seamearɪpɪrɪ nánɪ mɪxʃ ináyɪyá sɪŋwɪ tʃŋʃ e nánɪ tʃnɪ gapɪmanʃyʃyá sɪŋwɪ tʃŋʃ e nánɪ tʃnɪ nɪseameámɪ seaupɪrʃárɪnɪ. ¹³ E seapɪrʃá enagɪ aɪ ananɪrɪnɪ. Ayɪ rɪpɪ nánɪrɪnɪ. Xwɪrɪxɪ seamearʃná nionɪ nánɪ áwanʃ urɪpɪrɪ imónɪpɪrʃárɪnɪ. ¹⁴⁻¹⁵ Xwɪrɪxɪ seamearʃná nionɪ dɪŋʃ nɪseakɪkayorɪ nɪjʃá nɪseaiapɪrɪ xwɪyʃá urɪpɪrɪ nánɪ imónɪpɪrɪ seaimɪxɪmʃá enagɪ nánɪ soyʃné xwɪrɪxɪ seamepɪrʃáyɪ wí pɪrʃ sea-wiaɪkipaxɪ menɪnɪ. Ayɪnánɪ soyʃné sɪnɪ ʃá nɪseaxɪrɪpa enánáyɪ, dɪŋʃ re mófɪrɪxɪnɪ, ‘Ananɪrɪnɪ. Xwɪyʃá pɪrʃ wiaɪkɪmɪnɪrɪ nánɪ menʃwɪpepa oemɪnɪ. Sa Gorɪxoyá dɪŋʃyo dánɪ urʃmɪgɪnɪ.’ yaiwɪfɪrɪxɪnɪ. ¹⁶ Segɪ sɪnárɪwanɪ, sɪnowaranɪ, sérixʃmeáowaranɪ, nawɪnɪ mɪnɪgʃáyɪranɪ, nɪkumɪxɪnɪrɪ emearɪgʃáyɪranɪ, mɪyɪ seauráná segʃyɪ wʃámɪ pɪkipɪrʃárɪnɪ. ¹⁷ Soyʃné nionɪ nɪxʃdarɪŋagʃa nánɪ ámá nɪnɪ wɪkʃ nɪseaónɪro sʃmʃ tʃnɪ seapɪrʃá aɪwɪ ¹⁸ Gorɪxo yeáyɪ seayɪmɪxemeanʃá enagɪ nánɪ soyʃné anɪpá wí imónɪpɪrʃámánɪ. Segɪ dʃá wí aɪ anɪpá imónɪnʃámánɪ. ¹⁹ Soyʃné enʃ neánɪro nionɪ anɪŋʃ nɪnɪxʃdɪrónáyɪ, segɪ dɪŋʃpɪ erʃkɪemeánɪpɪrʃárɪnɪ.

“Jerusaremɪ xwɪrʃá ikɪxepɪrʃárɪnɪ.” urɪŋʃ nánɪrɪnɪ.

²⁰ “E nerɪ aɪ mɪxʃ nɪmeámɪ bʃáyɪ aŋʃ Jerusaremɪ rɪpɪmɪ awɪ mudʃmóagʃa nɪwɪnɪróná ‘Rɪxa aŋʃ rɪpɪ xwɪrʃá ikɪxepɪrɪ aŋwɪ ayorʃánɪ?’ yaiwɪfɪrɪxɪnɪ. ²¹ E nɪwɪnɪróná ámá Judia pɪropenɪsʃyo ŋweagʃáyɪ dʃwɪ mɪŋʃyo nánɪ éf yiro ámá Jerusaremɪ apɪmɪ ŋweagʃáyɪ pʃnɪ nɪwɪárɪmɪ uro ámá apɪmɪ bʃarɪwámɪnɪ omɪŋʃyo amɪ amɪ yarɪgʃáyɪ aŋʃ apɪmɪ ámɪ mɪrémopa ero éfɪrɪxɪnɪ. ²² Ayɪ rɪpɪ nánɪrɪnɪ. Ináyɪ Gorɪxo xeanɪŋʃ rʃá tʃŋʃ seaikárɪnʃá apɪrɪnɪ. Iná amɪpɪ nɪnɪ nánɪ Bɪkwɪyo nɪrɪnɪrɪ éánɪŋʃpɪ

xixeni imóninífarini. ²³ Íná xeaniñt ría tññt xwía tño seaimeanía enagi nání apixí niaíwí agwí egííwa tñni siní niaíwí amññt wiarigííwa tñni éf aññni mupaxí imóninagí nání aweyi! Gorixo áamá tño wikí niwóniri xeaniñt wikárarina ²⁴ mixí nimeáa bíaíyí Jerusaremí ñweáyo kirá tñni pípkímí ero iwí meañtro nání nípkíomearo wigí aññ ayí ayo nání nimeámi umiro epírfáriní. E nemáná émáíyí níbñro Jerusaremí dánñyíné seáíyí e níseaimóniro xwíraimimí níseaikíxéa nuro Gorixo ‘Yoparí e imóniníwínigini.’ yaiwiárñe imónináná ríxa re imóninífarini.

Ámá imóninño níweapírfána nánirini.

²⁵ “Sogwí tñni emá tñni siní tñni ekiyñññññt ináná amá xwía tño niyoní gwí ararí ñweagíáyí ayá síwí nurorí dññt ría uxenífarini. Rawírawá ení xwé ayá wí níróga níwiápñimeáísána níjiri moarññagí níwññróná ududí wininífarini. ²⁶ Siní sogwí amípi aññ pírfño eníyí aññni mixénapíagí níwññróná ‘Xwía tño ñweañwaéne pí neaiminirí ría yarini?’ níyaiwiro wáyí níkáriníróna eañramoro wepírfáriní. ²⁷ E neróná síñwí re nanipírfáriní. Amá imóninñáoní níknímáná ení neániri agwí tñni nawíni weparññagí nanipírfáriní. ²⁸ E nerí aí soyíné sogwí emá amípi ekiyñññññt inarññagí níwññróná ‘Gwññññt nearoayíroní aññwí ayorñani?’ níyaiwiro píranññt éf nírómáná nioní nání wenññt níyánirí róríxini.” urñññññt.

Ewayí ikaxí íkía pikína nánirini.

²⁹ O awamí ewayí xwíyíá bí re urñññññt, “Íkía pikí tñni íkía tñni ení yarñññt nání dññt mópoyí. ³⁰ Íkía mññt inarññagí níwññróná ‘Ríxa xwiogwírfani?’ yaiwiarígíápa ³¹ siní amípi ekiyñññññt ení axípi inarññagí níwññróná ‘Gorixo nene xwioxíyo míméamí nerí neameñweani ríxa aññwí ayorñani?’ yaiwíríxini. ³² Nioní nepa seararññt, ‘Amá agwí rína ñweagíáyí siní mípepa enáná amípi nñni nioní Jerusaremí nání searíapí xixeni nímoninífarini.’ seararññt. ³³ Aññna tñni xwía rírí tñni ananí anípá nímonirí aiwí xwíyíá nioniyá wí surímá imóniníámani.

“Awínññt ñweáríxini.” urñññññt.

³⁴ “Míríxí maiwí nípúsána mñrogwí ríxa íá níwiárímíxírfána nípiérorí nearína yarñññt soyíné ení segí waráyo nánini níyaiwiníro aiwá xwé níro iniígt wainí xwé níro yaníro nání yarínáyí síá nioní weapímíyí axípi e seaimeaññññt dññt tñni ñweáríxini. ³⁵ Síá nioní weapímíá nání imóníyí amá xwía rírí nírimíni ñweagíáyo níwimóninífarini. ³⁶ Soyíné ínína awínññt níñwearoná Gorixomí yarññt re wíríxini, ‘None amípi neáimeáána ení neánirane múrorane amá imóninñoyá símímanññt éf rorane yaníwá nání ení bí síxí neaimíxeí.’ urírfíxini.” urñññññt.

³⁷ Ikwáwiyína aññ rídñyowá yarígtíwámí dání amáyo nuréwapíya núsána síápi tñni nípeyearí dññt mññt Oripíyí rññññt sá wémññt nání yagírfini. ³⁸ O síá ayí ayo e yarína amá nñni wía mónññt níwiápññmearo omí aññ rídñyowá yarígtíwámí dání aría wianíro nání bayagífarini.

22

Jisaso nání mekaxí megíá nánirini.

¹ Síá Judayí bískería yisí mayí úrapí nímixíro narígtíyí, síá Aññnajo Wiárí Neamúroagoí rññññt —Enína síá ayí Judayo Isipíyí mññt ináyo íá xerñwáríñána Gorixo niaíwí oxí xamññt nñni opíkímññt añññají oyáo uowarññt aiwí Judayí Gorixo ñwí ikaxí urñññt bískería yisí mayí úrapí nímixíro níññro sipísipí nípkíro ówaníyo ragí xópé yáría enagí nání aññnajo ayo múronññt. Ayínáni xwiogwí o o pwéána síá ayí nání dññt mopírfí nání sipísipí nípkíro bískería yisí mayí úrapí nímixíro narígtífarini. Ríxa síá ayí aññwí e imónáná ² apaxípánññt imónígtá xwéowa tñni ñwí ikaxí eañññt mewegíáwa tñni oxí apíxí nñni nání wáyí nero nání “Jisasomí aríre yumí íñmí píkaníwini?” níra warína ³ Isíkariotí dánñt Judaso —O Jisasoyá

wiepiſariŋť wé wúkaú síkwť waú imónigťáyť worĩni. Omi Seteno rťwťmini nĩrori diŋť uxixéroána ⁴ o nuri apaxťpániŋť imónigťá xwéowa tĩni Judayťya porisowa tĩni xwỹťá nĩrinářiwo Judaso re urĩŋĩniŋĩni, “Soyťné omi fá xirĩpťri náni nioni arire neri pasániŋť umemťárĩni?” urána ⁵ awa yayť nĩwiniwo re urĩgťawixĩni, “Joxi e neaiľána nigwť siapanťwárini.” urťagťa ⁶ Judaso “Ananĩrĩni.” nurĩmi nurĩ áma oxť apixť epťroyť mťwipa eŋána omi pasá umemĩnĩri náni wenĩŋť wiaxťdiŋĩniŋĩni.

Aiwá Aŋťnajo Múroagť náni imixigťí naniĩni.

⁷ Jisaso, sťá bisťkerťá yisť mayť úrapĩ nimixĩwo iwamťó nigťáyĩ —Ayť sťá Aŋťnajo mĩpĩkĩ Wiárť Múroŋť náni sipĩsipť miá nĩpĩkiro narĩgťáyĩrĩni. Sťá ayi imónána ⁸ o Pitaomi tĩni Jonomi tĩni re urĩŋĩniŋĩni, “Awagwĩ none aiwá aŋťnajo eŋĩná neamúroagť náni nani náni nuri neaimixťpiyť.” urťagi ⁹ awaú re urĩgťisixĩni, “Joxi ‘Awaú ge nuri píranĩŋť oimixťpiyť.’ simónarĩni?” urťagi ¹⁰ o re urĩŋĩniŋĩni, “Awagwĩ aŋť e nĩremorťná iniťgť sixť maxĩriŋť wo tĩni órórť ninĩrťná númi nuri aŋť o páwĩwámi awagwĩ eni nĩpáwiri ¹¹ aŋiwámi xiáwomi re urťisixĩni, ‘Yearéwapĩyarĩŋo re rĩŋoi, “Nioni gť seaiepiſariŋťáoyťné tĩni aiwá Aŋťnaji Wiárť Neamúroagťyĩ náni aŋť awawá ikwťrónĩŋť gťwámi dánĩ nanťwini?” Jisaso e rĩŋoi.’ nurĩri ¹² o aŋť awawá seáyi émi ikwťrónĩŋť xwé wámi aiwá narĩgťáyť aiwá yeaanĩpťri mĩmiaurťwť yáriŋĩŋťwámi sťwá eaiľána e aiwá rťá neayeáisixĩni.” urowáraná ¹³ awaú nuri Jisaso urťpĩ xixeni nĩwĩga nuri aiwá Aŋťnajo Wiárť Múroagťyĩ náni imixĩgťisixĩni.

“Rĩpi gť waráĩni.” urĩŋť naniĩni.

¹⁴ Rĩxa aiwá nĩpťri bĩľiná Jisaso tĩni wáť wurĩmeiarĩgťáwa tĩni aiwá naniwo náni nawĩni niŋwero ¹⁵ o re urĩŋĩniŋĩni, “Nioni stni rťniŋť mĩnĩmeapa nerťná ‘Gť seaiepiſariŋťoyťné tĩni xámi aiwá Aŋťnaji Neamúroagť náni rĩpi onĩmĩni.’ aga nĩnimónťagi bťárĩni. ¹⁶ Ayť rĩpi náni seararĩŋĩni. ‘Aiwa rĩpi ámi bi bi nioni tĩni xwťá tťyo dánĩ nanťwámani. Gorĩxo xwioxťyo mĩmeámť neri seameŋweanťe dánĩ aiwá rĩpi náni mťkťpi xixeni imónĩnťárĩni. Íná dánĩ nioni ámi nĩweapĩri nioni tĩni nawĩni nanťwárini.’ seararĩŋĩni.” nurĩri ¹⁷ kapixť wá nĩmearĩ Gorĩxomi yayť nĩwimána re urĩŋĩniŋĩni, “Kapixť riwá yaŋť ninĩro niŋa úpoyť. ¹⁸ ‘Iniťgť wainť ámi bi xwťá tťyo dánĩ nĩmťámani. Rĩxa Gorĩxo soyťné xwioxťyo mĩmeámť neri píranĩŋť seameŋweanťe dánĩ iniťgť wainť ámi íná nĩmťárĩni.’ seararĩŋĩni.” nurĩri ¹⁹ bisťkerťá bi nĩmearĩ Gorĩxomi yayť nĩwimána nĩkwĩrĩri yaŋť nĩwia nuri re urĩŋĩniŋĩni, “Noniya wará tťyť soyťné arĩrá seamťa náni ridťyowá nerťniŋť imónĩni. Rťwéna nioni náni diŋť seainťnťa náni nioni éapa bisťkerťá kwĩrĩri seaipĩri éapa axťpi éťrixĩni.” nurimána ²⁰ awa rĩxa aiwá nĩnĩmáná eŋána bisťkerťá nĩmearťná éťpa kapixť iniťgť wainť rĩwoŋť wá nĩmearĩ re urĩŋĩniŋĩni, “Gorĩxo xwỹťá sŋť bi réroárĩŋťpi náni nioni nĩperťná gť ragť púťyť iniťgť wainť sixť riwániŋť imónĩni. ²¹ E neri aiwi arťá nĩpoyť. Áma nioni náni miyť nurĩno nioni tĩni niŋwero aiwá narĩŋwini. ²² Áma imónĩŋáoni Gorĩxo rĩŋť jťayo axťpi nĩnĩpĩkiro aiwť áma nioni náni mĩxťyo miyť nurĩnomi Gorĩxo xeanĩŋť xwé winťá eŋagť náni aweyť!” urťagi ²³ wiepiſariŋťowa yaŋť re niŋa ugťawixĩni, “None go go e wini náni rťa rarĩni?” nĩra ugťawixĩni.

“None gťmĩni go seáyi e imónĩrťeniŋoi?” rĩniŋťá naniĩni.

²⁴ Wiepiſariŋťowa xwỹťá rĩpi eni nĩriwo sťmť tĩni re rĩniŋťawixĩni, “None wo go go seáyi e neaimónĩri eŋána wone simaŋwťyónĩŋť wurťnanťwáriani?” nĩriŋa warťná ²⁵ Jisaso re urĩŋĩniŋĩni, “Émáyťyá mĩxť ináyťyť amáyťyá sŋwť e dánĩ seáyi e nimónĩwo wá eni bi mé sekaxĩni nurĩwo aiwť wiwanĩŋťowa náni re rĩnarĩgťárĩni, ‘Sťwĩ niaiwť nĩni nioni tťámĩni imónĩgťáyť arĩrá wiarĩŋáoniĩni.’ rĩnarĩgťárĩni. ²⁶ Soyťné eni awa yarĩgťápa axťpi e mepani. Segť ráronĩŋť imónťoyť ségwaónĩŋť imónťwiniŋĩni. Segť bosónĩŋť imónťoyť sénáinĩŋť omĩŋť seaiarĩŋónĩŋť imónťwiniŋĩni. ²⁷ Diŋť píranĩŋť mópoyť. Nene piotĩ rarĩŋwáriani? Áma kikiťá niŋweámána aiwá narĩŋo seáyi

e imóniḡorḡani? Aiwá rḡá nuyeariḡ yanḡ wiarḡḡo seáyḡ e imóniḡorḡani? ‘Ayḡ kikiḡá niḡweámáná aiwá narḡḡo seáyḡ e imóniḡorḡani.’ rarḡḡwárḡni. Nioniḡ e imóniḡáoni aiwi soýḡné tḡni niḡwearḡná anani segḡ ókínḡniḡḡ nimónḡri arirá seaiarḡḡáonḡriḡni. ²⁸ Soyḡné wa iwamḡó níwapiyanḡro yarḡná nioniḡ tḡni éḡ niḡro pḡni niḡniwiárḡmi úḡámani. ²⁹ Ayḡnánḡ gḡ ápo ‘Joxḡ miḡḡ ináyḡ nimónḡri ámá ayo meḡweáḡriḡni.’ niḡriḡḡpa ³⁰ nioniḡ eniḡ re seararḡḡniḡ, ‘Nioniḡ riḡa miḡḡ ináyḡ nimónḡri meḡweaḡáná soýḡné nioniḡ tḡni nawíni aiwá niḡmḡáe aiwá niḡro iniḡḡ niḡro nero negḡ Isḡrerḡyḡ gwḡ wḡrḡ wḡri wé wúkaú sḡkwḡ waú eḡḡyo xiḡráowayḡnéniḡḡ nimónḡro meḡweapḡrḡárḡni.’ seararḡḡniḡ.” urḡḡḡniḡniḡ.

“Pitaoxḡ rḡwḡ niḡmorḡniḡ.” urḡḡḡ nánḡriḡniḡ.

³¹ O re urḡḡḡniḡniḡ, “Saimonoxḡniḡ, Saimonoxḡniḡ, Seteno soýḡné nánḡ Gorḡxomi sḡmḡ tḡni re urarḡniḡ, ‘Ámá witḡ aiwá sḡkḡ tḡḡyḡ neyírorḡná yarḡḡḡpa nioniḡ Jisaso wiepḡsarḡḡḡ awa eḡḡ rḡa eániḡoḡniḡri iwamḡó owiwapḡyimiḡniḡ.’ Obo Gorḡxomiḡ e urarḡniḡ. ³² E nerḡ aiwi dḡḡḡ soýḡnéyá niḡkwḡroarḡḡḡpḡ samḡḡḡ mepa oenḡri Gorḡxomiḡ riḡḡḡḡ seaurḡyíaniḡniḡ. Saimonoxḡniḡ, rḡwéná joxḡ ámi dḡḡḡ niḡmori niḡkḡniḡmónḡriḡ nioniḡ tḡámḡniḡ niḡbḡrḡná ámá nioniḡ niḡḡdarḡḡḡḡḡ nánḡ dḡḡḡ riḡriḡḡmeáowa simónarḡḡḡayo eḡḡ siḡḡ eámḡḡriḡḡniḡ.” urḡḡḡ ³³ Pitao re urḡḡḡniḡniḡ, “Ámḡnáoxḡniḡ, gwḡ riḡyíḡeraniḡ, riḡpiḡkíḡeraniḡ, niḡwawiniḡ yeaiḡrḡárḡniḡ.” urḡḡḡ ³⁴ o re urḡḡḡniḡniḡ, “Pitaoxḡniḡ, sḡá riḡyimiḡ karḡkarḡ sḡniḡ rḡaiwá miḡriḡpa eḡáná xwḡyḡḡá biaú bi nioniḡ nánḡ re urayirḡniḡ, ‘Jisaso nánḡ nioniḡ majḡárḡniḡ.’ urayirḡniḡ.” urḡḡḡniḡniḡ.

Nḡgwḡ tḡni ḡá tḡni kirá tḡni nánḡriḡniḡ.

³⁵ O awamiḡ re urḡḡḡniḡniḡ, “Nioniḡ xámḡ ‘Xwḡyḡḡá wáḡ eméḡoyḡ.’ niḡsearowárḡrḡná ‘Nḡgwḡ wowḡ tḡni árupianḡḡ wú tḡni sḡkwḡ sú ámi bi tḡni niḡmaxḡriḡmiḡ memepa éḡoyḡ.’ searowárḡḡḡ aiwi soýḡné amḡpḡ wí nánḡ dḡwḡ niḡeamónḡro remeḡḡawixḡniḡ?” urḡḡḡ awa “Oweoḡ, amḡpḡ wí nánḡ dḡwḡ miḡeamónḡḡwanigḡniḡ.” urḡḡḡ ³⁶ o re urḡḡḡniḡniḡ, “E nerḡ aiwi agwḡ soýḡné goxḡ goxḡ niḡgwḡ wowḡ tḡḡoxḡ niḡmaxḡriḡmiḡ uiḡ. Árupianḡḡ eḡánáyḡ eniḡ niḡmaxḡriḡmiḡ uiḡ. Goxḡ goxḡ kirá miḡḡ nánḡ eḡyḡḡ mayoxḡ eḡánáyḡ dḡḡḡ iyḡḡ niḡpḡriḡ bi éḡriḡḡniḡ. ³⁷ Ayḡ riḡpiḡ nánḡ seararḡḡniḡ. Biḡkwḡyo nioniḡ nánḡ re niḡriḡniḡri eániḡniḡ, ‘Rḡá kiroarḡḡḡayo méḡearḡḡḡpa omiḡ eniḡ niḡkumḡḡro axḡpi méḡepḡrḡárḡniḡ.’ niḡriḡniḡri eániḡniḡ. Amḡpḡ nioniḡ nánḡ niḡriḡri eániḡḡḡpi xiḡeniḡ nimónḡniḡḡoḡ.” urḡḡḡ ³⁸ awa re urḡḡḡawixḡniḡ, “Ámḡnáoxḡniḡ, none miḡḡ nánḡ mḡḡḡ bḡxaú riḡa riḡḡxaúrḡniḡ.” urḡḡḡḡ o “Xwḡyḡḡá riḡa apániḡriḡniḡ.” urḡḡḡniḡniḡ.

Dḡwḡ Oriḡpiyo dánḡ Gorḡxomiḡ xwḡyḡḡá riḡriḡmḡ wiḡḡ nánḡriḡniḡ.

³⁹ E niḡriḡniḡmiḡ aḡḡyo niḡpeyearḡ xegḡ yarḡḡḡpa dḡwḡ mḡḡḡ Oriḡpiyiḡ riḡniḡḡpimiḡ nánḡ yarḡná xegḡ wiepḡsarḡḡḡowa eniḡ númiḡ niḡyiro ⁴⁰ riḡa niḡrémorḡná awamiḡ re urḡḡḡniḡniḡ, “Seteno iwamḡó miḡseaiḡwapḡyipa oenḡriḡ nánḡ Gorḡxomiḡ riḡḡḡḡ urḡḡpoyḡ.” nurḡmiḡ ⁴¹ ámá sḡḡḡá ananiḡ iwanḡḡ mopaxḡ imónḡḡe numáná xwḡḡayo xómiḡḡḡ niḡyḡkwímáná Gorḡxomiḡ xwḡyḡḡá riḡriḡmḡ niḡwiriḡ ⁴² re urḡḡḡniḡniḡ, “Ápe, joxḡ niḡsimónḡriḡnáyḡ xeanḡḡḡ nioniḡ nímeanḡḡḡ kapḡḡ nioniḡ niḡmḡniḡḡ imónḡḡḡwá ananiḡ emiḡ miḡwiárḡmopaxḡrḡniḡ. E nerḡ aiwi nioniḡ nimónarḡḡḡḡḡ mé dḡḡḡ dḡḡḡ tḡni xiḡeniḡ ananiḡ imónḡwḡniḡḡniḡ.” urarḡrḡ ⁴³ aḡḡḡnájḡ wo sḡḡánḡ niḡwimónḡriḡ eḡḡ siḡḡ weámḡḡḡniḡniḡ. ⁴⁴ E eáná Jisaso rḡniḡḡḡ agwḡ esiḡḡwḡniḡḡ wímeáagḡ Gorḡxomiḡ xwḡyḡḡá eḡḡ tḡni nurḡrḡná xegḡ okḡḡḡ niḡpwerḡná ragḡniḡḡ niḡpuriḡ xwḡḡayo niḡyóḡsáná ⁴⁵ Gorḡxomiḡ xwḡyḡḡá riḡriḡmḡ wiarḡḡe dánḡ éḡ niḡwiewarómiḡ nuriḡ xegḡ wiepḡsarḡḡḡowa tḡḡḡ e wenḡḡḡ éḡyḡ wḡniḡḡniḡniḡ. Dḡḡḡ siḡpḡ wiarḡḡagḡ nánḡ eḡḡ samḡḡḡ niḡwóroá nuro sá órówapḡḡḡḡḡ niḡwḡniḡri ⁴⁶ re urḡḡḡniḡniḡ, “Pí nánḡ soýḡné sá weḡoḡ? Seteno iwamḡó miḡseaiḡwapḡyipa oenḡriḡ nánḡ niḡwiápḡniḡmearo Gorḡxomiḡ riḡḡḡḡ urḡḡpoyḡ.” urḡḡḡniḡniḡ.

Jisasomiḡ ḡá xegḡḡá nánḡriḡniḡ.

⁴⁷ Sini e urarfná re enjiginí. Ámá wí ikwikwierf bimirfná ámá Judasoyi riniño —O wiepisariñf wé wúkaú sikwí waú imónigfá worini. O ámáyo nipemeámi niyapiri Jisasomi kíyf miaúniminiri nani anwi e báná ⁴⁸ Jisaso re uriniginí, “Judase, ámá imóniñáoni pasá ninimeri kíyf nímiaúniminiri ríbariní?” uraná ⁴⁹ Jisaso tñni rogíáwa omi ríxa fá xiraniro yarinagfa niwiniro re urigfawixini, “Ámináoxini, ‘Awami miñf orópoyi.’ risimónariní?” nuriro ⁵⁰ wo re enjiginí. Apaxípaniñf imóniñf seáyi e imóniñoyá xináiniñf nimóniri omiñf wiariñomi miñf róminiri éyí pírí nímoykiri arfá wé náumi dáño miñf wirípieañiginí. ⁵¹ Arfá miñf wirípieáagi Jisaso “Pñni wiárfpoyi. E mepani.” nuriri ámá arfá miñf wirípieáomi wé seáyi e nikwiárirí nañf imixiniginí. ⁵² Omi nañf nimiximáná apaxípaniñf imónigfá xwéowa tñni porisí añf rídiyowá yariñiwámi awi mearoariñfáwa tñni Judayf mebaowa tñni awa xfomi fá xiraniro bíaño re uriniginí, “Soyfne miñf tñni iwanf tñni fá maxirigfáyf ámá fwf xauraparigfáyo fá xiraniro yariñfápa nianiro ríbariñoi? ⁵³ Nioni sfá ayf ayo añf sipisipí rídiyowá yariñiwámi ñweañáná soyfne fá wí minixirariñfawixini. E neri aiwi árñwiyíná obo emearfná soyfne fá nixiraniro nani riseaimónigoi?” uriniginí.

Pitao “O nani majñonirini.” uriní naniirini.

⁵⁴ Jisaso e urfagi aí awa omi fá niñero níméra nuro apaxípaniñf imóniñf seáyi e imóniñoyá añf e mearémóná Pitao awami rñwíyo yaxídf néra nurí ⁵⁵ ámá wí ákíñáyo añriwámi dání rfa nkearo ñweañagfa niwiniro o eni nípawiri niwimeari e éf ñweañáná ⁵⁶ apixí omiñf wiariñf wí rfa wfá óniñáná Pitaomi sfmimañf sñwí niwiniro sñwí agwí niwíga niñeyiri ámá e ñwixapigfáyo re uriniginí, “Ámá ro eni Jisaso tñni emeariñf worini.” urfagi aí ⁵⁷ Pitao “Oweoi.” nuriri re uriniginí, “Ine, jíxi rariño nani nioni majfáriní.” nuriri ⁵⁸ niñweámáná enáná ámi wo omi sñwí niwiniro re uriniginí, “Joxi eni ámá Jisasoyáowa woxiniñf imónariní.” urfagi aí Pitao “Royi, nioni xerwonirini.” nuriri ⁵⁹ niñweañsáná enáná ámá ámi wo ámáyo arfki “Ámá ro eni Gariri piropenisfyo dáño enagi nani nepa Jisaso tñni emeariñorini.” urayarfná ⁶⁰ Pitao re uriniginí, “Royi, joxi rariñyf nioni majfáriní.” sini e urarfná re enjiginí. Karfkarf wo ríxa rfaiwá riniginí. ⁶¹ Karfkarf rfaiwá ráná Jisaso nikinimóniri Pitaomi sñwí wináná o Jisaso pñné xámi re urípi “Karfkarf sini rfaiwá mirf enáná joxi biaú bi ayo ‘Jisaso nani nioni majfáriní.’ urayirfñni.” urípi nani diñf winfagi ⁶² niñeyari ákíñá bñarwámi dání ñwí piyf wñriniginí.

Iwanf mépero xwírxí mépero egfá naniirini.

⁶³ Ámá Jisasomi fá xirarigfáyf ikayfwf numeariro iwanf niñeperfná ⁶⁴ xegf sñwíyo wfá nitárimáná iwanf nearo re nura ugíawixini, “Wfá nearókiamoariñoxini, iwanf go rfa reariní? Joxi wfá rókiamoariñoxi enagi nani ríxa áwanf nearei.” nuriro ⁶⁵ ikayfwf numeariróná ayá wí nurfásáná ⁶⁶ ríxa wfá ónáná Judayf mebaowa xwírxí imixarigfáyf, ayf apaxípaniñf imónigfá xwéowa tñni ñwí ikaxf eániñpi mewegfáwa tñni awi eánáná Jisasomi awa tfáminí níméra niñero wárfagfa ⁶⁷ awa re urigfawixini, “Joxi yeáyf neayimixemeanfa nani arfowayá xwíá piaxfyo dání iwiaronfoyi rariñwáoxi enánáyf, áwanf nearei.” urfagfa aiwi o re uriniginí, “Nioni niñsearfagi aiwi soyfne ‘Neparini.’ niyaiwiro arfá niñriméoi. ⁶⁸ Nioni eni yariñf bi sealánáyf, soyfne áwanf wí niñriméoi. ⁶⁹ E neri aiwi re searariní, ‘Ámá imóniñáoni Goríxo, enf síxi eániñoyá wé náuminí ñweámi nani anwi ayorini. Íníná o tñni niñweari óniñf imónimfáriní.’ searariní.” urfagi ⁷⁰ nowani re urigfawixini, “Joxi niaíwí Goríxoyáoxirani?” urfagfa o “Soyfne api niñrariñoi.” urfagi ⁷¹ awa re rinigfawixini, “None xewaniño xwiyfá meárinipaxipi rariñagi arfá wíwáyf nani sñwí winarogfá ámi wí niñero xwiyfá meáripaxf mimónini.” rinigfawixini.

23

Om Pairato tññ e wárígfá nánirini.

¹ E níriniro nowani níwiápnimearo Jisasomí gapimaní Pairato tññ e nání níméra nuro ² níremómáná Jisaso nání níxekwímore Pairatomí re urígfawixini, “O yapí níneáiwapiya nuri Judayene yaríñwáyí níneawiaíkirí ‘Émáýfá míxí ináyí Sisaomi nígwí takisí nání mání mīwipani.’ níneariri xewaniño nání re rarini, ‘Nioni áamá yeáyí seayimixemeámfa nání aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaronáoni, míxí ináyí imóniñáonirini.’ rariñagi aríá wíwáriní.” uríagfa ³ Pairato Jisasomí yaríñf níwia nuríná yaríñf re wiñiniginí, “Joxi Judayíyá míxí ináyí imóniñoxirani?” uríagi o “Joxi díxí ríxa api níraríñf.” uríagi ⁴ Pairato apaxípaniñf imónigfá xwéowami tñni áamá e epíroyí egfáyo tñni re uríñiniginí, “Xwíyá méaripaxí imóniñf bí nání pía megínaríñf.” uríagi aiwi ⁵ awa aríki re urayigfawixini, “Jisaso Judia píropenisí re ami ami nemerí áamá nñni re oyaiwípoyiniri, ‘O negí míxí ináyí imónáná émáyo míxí xídwáraníwáriní.’ oyaiwípoyiniri nuréwapiya waríñorini. Gariri píropenisíyo dání néra bíñíyí re eni aí nearéwapiyarini.” uríagfa ⁶ Pairato aríá e níwiri awami yaríñf re wiñiniginí, “O Gariri píropenisíyo dánjorani?” uríagi ⁷ awa re urígfawixini, “Oyí, Jisaso píropenisí gapimaní Xeroto meñweañíyo dánjorini.” uríagfa Xeroto eni íná Jerusaremí ñweañagi nání Pairato o tññ e nání wiowáñiniginí.

Om Xeroto tññ e nání wiowárgfá nánirini.

⁸ Judayowa Jisasomí gapimaní Xeroto tññ e nání níméra úaná o eníiná dání amipí Jisaso yaríñfí nání aríá níwiri “Omí síñwí owinimíni.” níyaiwia bagí nání omí síñwí níwiniríná yayí níwiniri “Jisaso emimí bí oníwapiyini.” níyaiwiri ⁹ yaríñf obaxí níwiayaríñagi aiwi xíoyá bí muríñiniginí. Murípa yaríná ¹⁰ apaxípaniñf imónigfá xwéowa tñni ñwí ikaxí eániñfpi mewegfáwa tñni xwíyá ríá tññ xekwímogfá ¹¹ Xeroto tñni xegí porisowa tñni uyínií mero ikayíwí méaríro nemáná rapírapí awiaxí wú míxí ináyowa yínarígfá imóniñf wú nuyíriro ámi Pairato tññ e nání wiowáñiniginí. ¹² Xeroto tñni Pairato tñni xámi xepíxepá rónagííwau sía ayimi nawíni imónigfísisini.

“O pí éagi íkfáyo yekwíroárimíni?” uríñf nánirini.

¹³ Jisasomí ámi Pairato tññ e nání níméra úaná Pairato “Apaxípaniñf imónigfá xwéowa tñni Judayí mebáowa tñni áamá nñni tñni obípoyí.” níri ¹⁴ awa ámi báná re uríñiniginí, “Soyíné xámi áamá ro nímeámí níbirí re nírfawixini, ‘O áamá nñni ‘Émáyo míxí xídwáraníwáriní.’ oyaiwípoyiniri nísearéwapiya emearíñorini.’ nírfá aiwi soyíné xwíyá umeararígfápi nání nioni segí síñwí anigíe dání yaríñf wiayíagi aiwi omí xwíyá méaripaxí wí mimóniniginí. ¹⁵ Xeroto eni pía níwiri aí omí xwíyá méaripaxí bí mimóniña enagi nání ámi none tññ e nání seapowárenapíriní. Aríá époyí. None omí píkiání nání uyínií ení bí aga mimónini. ¹⁶ Ayínáni ‘Nioni yaríñápi nání ríneariñoi?’ oyaiwiniri sa iwaníni níméperi wárimíni.” uráná ¹⁷ Judayí xwiogwí ayí ayo aiwá Aníñajo Múroagí nání narígfáyimi “Émáýf gapimano negí áamá gwí ñweañí wo oneawáriní.” níyaiwiro nání ¹⁸⁻¹⁹ áamá e epíroyí egfá nawíni nñni xíxewiámí re urígfawixini, “Jisasomí nípíkirí Barabasomí —O Jerusaremí ñweagfáyí wa tñni níwiápnimearo ‘Émáyo míxí oxídwáraneyí.’ níriro míxí níwiróná áamá píkiagfá omí émáýf íá níxero gwí aníyo ñwirárgíforini. “Omí neawárii.” uráná ²⁰ Pairato “Jisasomí owárimini.” níyaiwiri áamá ayo ámi bí uríagi aiwi ²¹ ayí ríminí tñni re urayigfawixini, “Íkfáyo yekwíroárei. Íkfáyo yekwíroárei.” urayaríná ²² Pairato ríxa biaú uríí aiwi ámi bí re uríñiniginí, “Pí nání? O pí íwí éf nání íkfáyo yekwíroárimíni? Xwíyá omí nímeariri píkipaxí wí imóniñagi mīwinimeáini. Ayínáni iwaníni níméperi wárimíni.” uríagi aí ²³ áamá ayí Pairato omí íkfáyo oyekwíroáriniri aríki ámi wíni símí tñni nurayiróná píné Pairatoyá xórorí

wigfawixini. ²⁴ Pfine oyá xórorí wíagfa nání re uriniginini, “Segf seaimónaripí re oimónini.” nuriri ²⁵ ámá nfini wíwanininyf “Neawárit.” urfo —O Jerusaremí ηweagfáyf wa tfini ntwiápnimeari “Émáyo mixf oxfdowáraneyi.” niri ro mixf ntwiróná ámá pikíagfa omi émayf fá nixero gwf anfyo ηwirárigforini. O nání ayf “Neawárit.” urfomi Pairato ntwáriti Jisaso nání wigf dñf yaiwífáyo nixfdiri porisowa íkfáyo yekwiroáripfiri nání miní winiginini.

Jisasomi yekwiroárigfá nánirini.

²⁶ Miní wíaná porisowa omi niméra nurfná Jisasomi iwanj mépeayífa enagi nání ríxa enj meánipa nerí ná neága warinagf ntwiniro ámá wo Saimonoyf rininjo —O anj xegf yof Sairini dánorini. O maiwí amfyo dání Jerusaremí nání barinomi óf e órorí niniro “O íkfá yoxáfpá níkwónimi Jisasomi oxfdini.” ntwaiwiro omi íkfá yoxáfpá sanwfyo ntwikwiáriti niméra warfná ²⁷ ámá oxí apixf obaxf ikwkwierf rfwminí nuro apixf obaxf wíwa eni rfwfyo númi nuróná ηwapé tfini ámixfá ntwiaxfda warinagfa ²⁸ Jisaso níkinimóniri re uriniginini, “Jerusaremí dánj apixf riwayfné nioni ηwf minimieapa époyf. Sewaninwayfné nání mieainiro segf niaíwfyo miearo éfirixini. ²⁹ Ayf rípi nání seararinini. Ríwéná xeaninj ríá tñj seáimeanfá enagi nání apixf niaíwí tgfíwa wigf niaíwí nání aga dñj sípi winífa enagi nání ámá re ríprfáriní, ‘Apixf oxí rogíwa tfini siní apiyá niaíwí mixirigíwa tfini apixf siní niaíwí aminj miní mtwipa yarigíwa tfini íwa yayf owinini.’ ríprfáriní. ³⁰ Xeaninj api aga xaíwí seáimeanfá enagi nání ámá dñwí minjfyo ‘Nípiérori neaikwarimoi.’ uriro dñwí minj onimiápia wími eni ‘Seáyi e ritf neait.’ uriro epírfáriní. ³¹ Wé róninjoní íkfá sinininj imóninjoní aí xeaninj níkarfáyf nání seýfné fwf yarigfáyo dání íkfá kirininj imónigfáýfné anipaxf seaikárinfáriní.” uriniginini. ³² Ámá rikikifó yarigíwaú eni Jisaso tfini nawíni pikianiro nání níkwumixiro niméra nuro ³³ ríxa yof ámá Minj Gixweái rininje niremoro omi íkfáyo ntwekwiroárimáná midimidáni rikikifó yarigíwaúmi eni yekwiroárarfná ³⁴ Jisaso Gorixomi re uriniginini, “Ápe, nioni niarigfá tñyf awa majfá nimónimáná niarinagfa nání joxi yokwarimf wíi.” urarfná porisowa Jisaso yá raprapf goni goni meáminiréiniri sárú nero yanj inarinagfa ³⁵ ámá númi bfáyf e nrowapiro stñwí ntwiniro Judayf ámináowa eni aí riperirf numero re rigfawixini, “O ámá wíyo aríra wiagorini. O nepa ámá arfowayá xwfa piaxfyo dání iwiaronfoyf rarinwáo enánáyf, Gorixo nírfpearí nene yeáyf neayimixemeanfa nání uowárenapnfoyf rarinwáo enánáyf, xewaninjo aríra oinini.” nira warfná ³⁶ porisowa eni ikayfwf numeariróná inigf wainf mixf yaripí miní wianiro nání anwi e nibiro ³⁷ re urayigfawixini, “Joxi Judayfá mixf ináyoxi enánáyf, jwaninjoxi éf mininef.” urigfawixini. ³⁸ “Ámá royf mixf ináyf Judayfáorini.” niri ro íkfá wárayo rfwaminj e neámáná oyá yoxáfyo xwápyi seáyi émi pfraugfawixini.

³⁹ Rikikifó yarigíwaú, Jisasomi midimidáni íkfáyo yekwiroárfíwaú wfo Jisasomi ikayfwf nuriri re uriniginini, “Joxi nepa ámá yeáyf neayimixemearfa nání arfowayá xwfa piaxfyo dání iwiaronfoyf rarinwáoxtrani? Jwaninjoxi éf mininiri yawawi eni yeaminiri ef.” urfagi aí ⁴⁰ wfo “E muripani.” nuriri mixf re uriniginini, “Rfininj o mearinipí joxi axípi nimeari aiwi Gorixo nání wáyf msinarinirani? ⁴¹ Yawawi yeapikíáná ayf ananirini. fwf yarigwífyo dání xixeni yeapikiarinjo. Ámá royf fwf bí méagi aiwi pikiarinjo.” nuriri ⁴² Jisasomi re uriniginini, “Joxi ríxa mixf ináyf nimóniri nimenwearfná nioni nání dñj mótrixini.” urfagi ⁴³ Jisaso re uriniginini, “Nepa rirarinini. Agwi nioni tfini anjnamí ηweanfwi.” uriniginini.

Jisaso penj nánirini.

⁴⁴ Ríxa sogwí áwiní e ηweanáná re eniginini. Sogwí nískwiri anj nminí sfá xaíwí ntwiná nuri ríxa 3:00 p.m. imónáná sogwí ámi noxárori aniginini.

⁴⁵ Sogwí s'kwíarínáná rapírapí sepiá aní sipísipí rídiyowá yarígíwá ñwá t'ñíminí epañioárinínú áwini e naxínowárití wúkaú epañioáriníniginí.

⁴⁶ Jisaso r'áiwá re riníniginí, "Ápoxini, gí d'ñí oríñwirárimini." nurimí d'ñí yániniginí. ⁴⁷ Jisaso d'ñí yáníagi porisowami seáyi e imóninjo amipí ayí e éagi s'ñwí e niwiniri Gorixomi yayí numeri re riníniginí, "Ámá ro nepa wé róninjo, sipí wí mimixípa enomi aí pikíwini." riníniginí. ⁴⁸ Ámá oxí apíxí n'ni Porisowa Jisasomí yekwíroáraríná s'ñwí winanro bimíáyí sogwí s'kwíaríri ámi oxárorí nerí Jisaso perí éagi niwiniro ayá íá nixirínimí wigí aní e nání umigíawixini. ⁴⁹ Ámá Jisasoyá xegí imóniníyí t'ni apíxí Gariri píropenisíyo dání o t'ni nawini bigííwa t'ni ná j'fami onimiápi nírománá omí pikiaríná amipí apí e éagi s'ñwí winigíawixini.

Jisasomí xw'á weyárig'á nánirini.

⁵⁰⁻⁵¹ Ámá wo xegí yo' Josepoyí rininjo —O Judia píropenisíyo aní xegí yo' Arimatia dánorini. O Judayíyá xwíríxí mearíg'á mebáyí worini. O wé róninjo enagi nání xegí w'á Jisasomí pikianro nání mekaxí número yaríg'ápi nání "Apánirini." m'iwimóninorini. "Gorixoxwíoxíyo m'imeámí nerí neameñwean'ápi gíni gíná imónin'áfaní?" niyaiwiro weniní nerí ñweañorini. ⁵² O émayí gapímaní Pairato t'ñí e nání nurí Jisaso píyomí xw'á weyáriminirí nání yaríní niwiri Pairato "Oyí." uríagi nurí ⁵³ Jisaso pikí'omí m'imeámí niwepínirí xw'á e dání rapírapí ap'á wenípi t'ni xopíxopí nírorí s'ñáyo ámá óf rixig'áyimi —Ayi ámá s'ni mitag'áyirini. Ayimí tímínirí nání m'imeámí nurí ínimi tiníniginí. ⁵⁴ Sabar'á nání amipí píraniní nimixiro taríg'áyimi n'itirí aiwí Sabar'á náyi ríxa anwí e enáná tiníniginí. ⁵⁵ Apíxí Gariri píropenisíyo dání númí b'íwa "Jisasomí arige r'á tarini?" niyaiwiro s'ñwí winanro númí nuro s'ñá ótyimi s'ñwí niwiniróná x'omí taríná ení s'ñwí niwinimí ⁵⁶ wigí aní e nání nuro Sadéyo Jisasoyá wará xópé éwaniginirí ík'á d'á d'ñí naní e ariní b'í t'ni g'ni b'í t'ni píraniní nimixiro n'itiro sá wegííwa Sabar'áyo ñw' íkaxí eáninípi rarínípa kiki'á ñweagíawixini.

24

Jisaso ámi wiápnímean'í nánirini.

¹ Sadéyo aga w'á móniními íwa ík'á d'á t'ni g'ni t'ni xámi píraniní imixárig'ápi m'imeámí nuro ² ríxa Jisaso xw'á weyáriníne níremoro s'ñá xwárpáyo maní e éf rárárininjo m'imegwinárí m'imega nurí yání e wenagi niwiniro ³ ótyimi n'ipáwiro aí Áminá Jisaso m'iwenagi niwiniro ⁴ "Píyo ger'ani?" niyaiwiro ududí ninro rojáná re eníniginí. Ámá waú egí rapírapí xwin'á eagííwaú s'mímaní e rónapigíisixini. S'mímaní e rónapaná ⁵ apíxíwa wáyí nikárinro s'mímaní xw'áyo íkwíroáná awaú re urígíisixini, "S'ñí úo nání ámá xw'á weyárig'á pí nání p'á yaríní? ⁶ S'ni re m'iwenini. Ríxa wiápnímeániginí. O s'ni sey'né t'ni Gariri píropenisíyo nemeríná searínípi nání d'ñí mópoyí. ⁷ Re searínirini, 'Negí Judayí ámá imónin'áoní miyí n'itiróná ámá íw' yaríg'áyí íá n'inxero ík'áyo niyekwíroárip'írá enagi aí ámi s'á wíyaú wíyi ríxa nórímáná enáná wiápnímeámíarini.' riníriní." uríagi ⁸ íwa Jisaso xwíy'á eníná uríní apí nání d'ñí niwinirí ⁹ xwárpáyo p'ni niwiárimí nuro wípi'saríní wé wúkaú s'kw' wo awamí íwa win'ápi nání repíyí niwiro ámá Jisasoyá xegí imóniníyo ení niyoní repíyí wigíawixini. ¹⁰ Apíxí repíyí wiarígííwa Magí'dara dání Mariaí t'ni Joanaí t'ni Jemisomí xinái Mariaí t'ni ámi wíwa t'niirini. Íwa wá wurímeiarígíawamí wigí win'ápi nání áwaní uríag'á aí ¹¹ "Íwa wigí xwíy'á ík'á íwíyo dániníní raríní." niyaiwiro "Nepaxini." miyaiwipa nero aí ¹² Pitao niwiápnímeari aní nurí xwárpáyo níremómáná n'p'kwínirí ínimi weniní éyí winíniginí. Rapírapí Jisasomí xopíxopí róninúní wí e wenagi niwinirí ámi xegí aní e nání nuríná e enagi winí'pi nání ududí néra uníniginí.

*Wiepi*siñtí waú Emeasí nání warfná wímeañtí nániríní.

¹³ Jisasoyá xegtí amá imóniñtíyí waú stá axtyimíní añtí Emeasíyí riniñtípiimi nání nuri —Añtí apí Jerusaremí dání ná jfamine onímiápiríní. 11 kiromita imóniñeríní. ¹⁴ Awaú ótyo nuri Jerusaremíyo amípi Jisasomí wíftápi nání repíyí niga nuri ¹⁵ xwíyftá niriñga warfná Jisaso xewaníño aḡwí e nĩbĩrĩ nĩwímearĩ awaú tĩnĩ nawínĩ nuro ¹⁶ awaú Jisasomí siḡwftí nĩwĩnĩri aiwĩ omĩ mí mómĩxĩ yarfná ¹⁷ Jisaso yarĩñtí re wiñiñigĩnĩ, “Awagwí añtí nurfná xwíyftá niriñga warĩḡftĩpi pí éf nánĩ niriñga warĩñi?” uráná awaú éf nĩrómáná sfmĩmanḡtí kĩpiñtí nĩyiri ¹⁸ wfo, Kĩriopasoyĩ riniñño re urĩñiñigĩnĩ, “Ámá nĩnĩ Jerusaremí urfnanĩro úftáyo sa joxĩnĩ e imónĩftĩpi nánĩ majfáranĩ?” urfagĩ ¹⁹ o yarĩñtí re wiñiñigĩnĩ, “Jerusaremíyo pí imónĩftĩnigĩnĩ?” urfagĩ awaú re urĩḡftisixĩnĩ, “Nasaretĩ dánĩ Jisaso nánĩ rĩnarĩñwiĩ. O Gorĩxoyá siḡwftíyo dánĩ amá nĩnĩyá siḡwftíyo dánĩ enĩ wftá rókiamoarĩñtí eñtí eánĩñtí wo nimónĩrĩ emĩmftí erĩ xwíyftá píranĩñtí urĩmerĩ yarĩño nánĩ rĩnarĩñwiĩ. ²⁰ Omĩ apaxfpanĩñtí imónĩḡftá xwéowa tĩnĩ negtí amĩná neameḡweagftáwa tĩnĩ xwĩrĩxĩ numero omĩ íktá seáyo oyekwĩroárfpoyĩnĩrĩ émáyo minĩ wioĩ. ²¹ Xámĩ nene dĩñtí re kĩkayówarĩnĩ, ‘Gorĩxo nene émáyftá ḡwftí ḡweañwaénenĩñtí imónĩḡweané nealkweanftá nánĩ urowárenapĩnfo amá orfani?’ Dĩñtí e kĩkayówarĩnĩ. Xwíyftá apí aí amĩ bĩ rĩpiríní. Omĩ rĩxa nĩpĩkĩmáná eḡáná stá wĩyáú wĩyĩ óráná ²² aḡwĩ stá riyimĩ neneyá apĩxĩwa ayá nearemóoĩ. Íwa wftá mónĩñtĩmĩ amá xwáripá tĩñtí e nánĩ nuro aí ²³ piyftí tfo mĩweḡagĩ nĩwĩnĩro nene ḡweañwaé nánĩ nĩbĩro re nearáoĩ, ‘Newané xwáripáyo dánĩ orĩḡá nĩwĩnĩranéná añtĩnajtí waú nĩrónapĩri “O siñtí uḡoĩ.” nearfĩtí.’ nearfagftá ²⁴ negtí amá wa amá piyo tfe nánĩ nuro apĩxĩwa nearfápi sĩnĩ axĩpi e imónĩḡagĩ nĩwĩnĩro aiwĩ piyomĩ siḡwftí bĩ mĩwĩnáooĩ.” Jisasomĩ repíyftí e wĩagftĩ ²⁵ Jisaso re urĩñiñigĩnĩ, “Awagwí majĩmajftá yarĩḡftíwagwĩrĩnĩ. Amĩpi wftá rókiamoagftáwa nĩrĩro rfwamĩñtí eagftápi arftá nĩwiri aiwĩ añtĩnĩ ‘Neparĩnĩ.’ nĩyaiwiri dĩñtí mĩkwĩropa yarĩḡftíwagwĩrĩnĩ. ²⁶ Awagwí amá yeáyftí seayimĩxemeanftá nánĩ arfowayá xwftá piaxtyo dánĩ iwiaronfoyĩ rarĩḡfo nánĩ re riyaiwiarĩñi, ‘O rfnĩñtí bĩ mĩmeá ananĩ mĩxĩ ináyftí nimónĩrĩ nĩkftĩnĩmĩ Gorĩxo tftámĩnĩ ḡweapaxftrĩnĩ.’ riyaiwiarĩñi? Oweoĩ, xámĩ rfnĩñtí nĩmeámáná rfwtyo nĩkftĩnĩpaxftrĩnĩ.” nurĩrĩ ²⁷ rfwamĩñtí Gorĩxoyáyo amĩpi xfo nánĩ nĩrĩnĩrĩ eánĩñtĩpi Moseso eañe dánĩ repíyftí píranĩñtí nĩwiéra urĩ amĩpi wftá rókiamoagftáwa rfwtyo eagfte dánĩ enĩ repíyftí píranĩñtí nĩwiéra urĩ eñiñigĩnĩ. ²⁸ Añtí awaú warĩḡftie rĩxa aḡwĩ e nĩrémorfná Jisaso awaú “O wĩarftí nĩmúrortí unĩñoĩ.” oyaiwĩpiyĩnĩrĩ wĩwapĩyarfná ²⁹ awaú urakionḡwiráranĩrĩ nánĩ re urĩḡftisixĩnĩ, “Joxĩ mĩyeamúropanĩ. Sogwftí rĩxa wéft eḡagĩ nánĩ stá rórĩnĩñoĩ. Yawawi tĩnĩ sá re oweaneyĩ.” urfagftĩ awaú tĩnĩ sá wémĩnĩrĩ nánĩ nawínĩ añtyo nĩpáwiro ³⁰ niñweagftásáná rĩxa aiwá nanĩro nerfná Jisaso bĩsfkerftápi nĩmearĩ Gorĩxomĩ yayftí nĩwimáná nĩkwĩrĩrĩ minĩ wiarfná ³¹ awaú rĩxa siḡwftí mí wómĩxĩpaxftí nimónĩrĩ omĩ siḡwftí mí wómĩxáná re eñiñigĩnĩ. O awaú siḡwftí anĩḡftie dánĩ anĩñiñiñigĩnĩ. ³² O anĩnftagĩ nĩwĩnĩrĩ re rĩnĩḡftisixĩnĩ, “O tĩnĩ ótyo nĩbĩranéná o xwíyftá Gorĩxoyá rfwamĩñtí eánĩñtĩpi píranĩñtí repíyftí nĩyeaiéra barfná yegftí xwioxtyo dánĩ rĩxa dĩñtí nĩftá yeáftĩrĩnĩ.” nĩrĩnĩrĩ ³³ axĩná Jerusaremĩ nánĩ nĩwiápfĩnĩmeámĩ nuri wiepĩsarĩñtí wé wúkaú sĩkwftí wo eḡftáwamĩ tĩnĩ amá awa tĩnĩ nawínĩ ḡweagftáyo tĩnĩ nĩwímearĩ ³⁴ ayftí “Ámĩnáo rĩxa wĩápfĩnĩmeáñigĩnĩ. Saimonomĩ siḡánĩ wimónĩftĩnigĩnĩ.” rĩnarĩñagftá arftá nĩwiri ³⁵ amĩpi ótyo nera úftĩpi nánĩ áwanḡtí nurĩrĩ re urĩḡftisixĩnĩ, “O rĩxa bĩsfkerftá kwĩrarfná yawawi rĩxa siḡwftí mí wómĩxftwftisixĩnĩ.” urĩḡftisixĩnĩ.

*Wiepi*siñtíyo áwĩnĩ e éft rónapĩñtí nániríní.

³⁶ Sĩnĩ Jisaso nánĩ áwanḡtí e urarfná re eñiñigĩnĩ. Xewaníño amá nĩyonĩ áwĩnĩmĩ dánĩ siḡánĩ rónapĩñiñigĩnĩ. ³⁷ Siḡánĩ rónapáná ayftí sftĩrftí nĩpĩkĩnĩro wáyftí nĩkárĩnĩro “Piyĩñtí siwĩ womĩ siḡwftí rftá winĩñwĩnĩ?” yaiwiarfná ³⁸ o re urĩñiñigĩnĩ, “Seyftné óft nĩkárĩnĩro ‘Jisasorfani?’ mĩyaiwĩ dĩñtí obĩbaxftí pí nánĩ nĩmóá warĩñoĩ? ³⁹ ‘Ayftí

Jisatorfani?’ yaiwipiri sikwityo tñni wéyo tñni sñwí nanípoyi. ‘Gfwi tñni enj tñni eni rí reni?’ yaiwipiri wé seáyí e nikwiárpoyi. Piyinjí siwí gfwi tñni enj tñni tñjfrani?’ nuriri ⁴⁰ xegí wé tñni sikwí tñni siwá wíagi ⁴¹ ayí yayí seáyimí dání winanro nero aí sñni “Aga Jisatorfani?” miyaiwí ududí nñwiga warína o ayí “Piyinjí siwímani. O aiwá narini.” oyaiwípoyiniri re urinjiginí, “Nioni nimi nání aiwá bí menirani?” uríagi ⁴² ayí peyí pirí bí umeaiána ⁴³ o nurápiri wigí sñwí anigíe dání ninjiginí.

⁴⁴ O re urinjiginí, “Xámi nioni sñni seyíne tñni nemerína xwiyáa rípi searjiganíni, ‘Ríwamijí amípi nioni nání Moseso ñwí ikaxí niri eanjípi tñni wía rókiamoagíawa niri eagíapi tñni Bíkwi Samiyo niriniri eanjípi tñni wí suríma mé aga xixeni nimóniníarini.’ searjiganíni.” nuriri ⁴⁵ awa ríwamijí xfo nání Bíkwi Gorixoyáyo eanjípi níjía oimónípoyiniri wigí dijí jfayo nanj nñwimixiri ⁴⁶ re urinjiginí, “Enína dání Bíkwiyo ríwamijí re niriniri eanini, ‘Ámá yeáyí seayimixemeaní nání aríowayá xwía piaxíyo dání iwiaronfo rñnjí nimeari niperi aiwí sfá wíyaú wíyi óráná amí xwárpáyo dání wiápnimeaníní.’ niriniri eanini. ⁴⁷ Rípi eni niriniri eanini, ‘Ámá omí dijí nñwíkwírorinjípimi dání xegí imóninjíyí xwiyáa rípi wáf wurimeipíníarini,’ “Segí fwí yarígíyí ríwíminí nímamoro sanijí imónánáyí, Gorixo yokwarímí seaiinjí.” Jerusaremí dání anj nímíni wáf e wurimeipíníarini.’ niriniri eanini. ⁴⁸ Seyíne amípi nioni nání winíá rípi nání áwanj uriméfríxini. ⁴⁹ Aríá époyí. Gí ápo enína segí seáwowayá símímanj e dání ‘Nioni segí seárfawéyo gí kwíyípi wimíníarini.’ urinjípi seyíne seáimeaní nání nioni ríxa seaiapowárimíni. Seyíne Gorixoyá kwíyí émi dání sñni enj míseaeámíxípa nerína anj rípimi pñni nñwíarimí amí amí mupani. E nerí aí ríxa enj seaeámíxána nioni nání amí amí wáf uriméfríxini.” urinjiginí.

Ajínami nání peyinjí nánirini.

⁵⁰ O Jerusaremí dání ayo nñwirimeámí nurí anj xegí yof Betaniyi rñnjípimi nñremómáná xegí wé seáyí e nímíxiri ayí Gorixoyá dijí tñni píraninjí onweápoyniri amípi yarinjí nñwiri ⁵¹ sñni nñwíarína Gorixo omí níménapímí ríxa anjnamí nání peyinjiginí. ⁵² Ríxa anjnamí nání peyíagi ayí e sñwí nñwíminí amí Jerusaremí nání nuro seáyimí seáyimí nimóga nuróná ⁵³ ínína anj rídiyowá yarígíiwámí nñpáwiayiro Gorixomí seáyí e umeagíní.

Xwiyá yáy neainariñ Jono eañpírini.

Ríwaminiñ rípi “Xwiyá yáy neainipaxí Jono eañpítyi” riniñpírini. O Jisaso wiepísagowa worini. Xewaniño nani niriñ nearína yumí “Wiepísariñ Jisaso diñ sixí uyinoyi” niriñ eañorini. O Jisaso rixa nipémána niwiápnimeámi añnamí nani nipeyimána enána ámi xwiogwí aga obaxí nipwémána enána ríwaminiñ rípi eañrini. Áma “Gorixo arire imóniñoríani?” yaiwiarína Jisaso riri eri eñpimi dani nijá imónírrixiniri niriñ eañrini. “Ó Gorixo tñáminñiñ ininñyi Jisatoríani?” niyaiwiro diñ niwíkwíroriñpimi dani diñ niyimñiñ imóniñpí tñgáyí enti imónírrixiniri niriñ eañrini.

Xwiyáoyi riniño áma imóniñpí naniñini.

¹ Iwamí xwá riri sini meñána Xwiyáoyi riniño ina ñweañrini. O Gorixo tñi nawini niñweari o tñi xixeni imóniñrini. ² Aga iwamí dani Gorixo tñi ñweagíorini. ³ O Gorixo neriniñpimi dani amipi imóniñ nipiñ imóniñrini. Pí pí imóniñpí wí xegípi mimóni xfo neriniñpimi daniñ imóniñrini. ⁴ O diñ áma amipi siñi imóniñfa nani tñorini. Diñ o tñiñpi, ayí ámayo Gorixo imóniñpí nani wá wókinfa naniñini. ⁵ Wá api sá yinarinje wá ónarína sápi wí sá uyimixinñmaní.

⁶ Áma wo —O wayí neameañiñ Jonoyi riniñorini. Gorixoyá xwiyá yaní wiowáriñorini. Omi Gorixo uowárenapána ⁷ o áma tñi wá api nani arí niwiro diñ ikwíropíri nani áwaní uriminiñ nani biñiniginí. ⁸ O ámayo wá wókiariñomaní. Sa wá wókiariño nani áwaní neariminiñ biñorini.

⁹ Aga nepa wá wókiariño, ayí rorini. Xwá tñyo nani nibirína Gorixo imóniñpí nani diñ mopíri nani wá wókimixinñorini. ¹⁰ O xwá tñyo ñweañána xwáarí tñi amipi tñi xfo neriniñpimi dani imóniñ aiwi oxí apíxí mí mñwómixigíawixini. ¹¹ O áma xegí Judayí tñi e nani úagi aiwi mumimixigíawixini. ¹² E neri aiwi áma omi numiminiñro diñ wíkwírófáyí niaíwí Gorixoyá oimónipoyiniñ siñwí wininiñrini. ¹³ Ayí niaíwí áma emeaarigífa yapi imónigíamaní. Apíxí xirarigífa yapi imónigíamaní. Ámayá diñyo dani enti imónigíamaní. Sa Gorixoyá diñyo dani xegí niaíwíyí imónigíarini.

¹⁴ Xwiyáoyi riniño aga áma nimóniri xwá tñyo nene tñi ñweañána nene seáyí e o imóniñpí aga xegí bi imóniñagi winiñwaniginí. O, Gorixoyá siñniñiñ émiañoño xfo tñi xixeni seáyí e imóniñagi winiñwaniginí. Ámaéne wá ayá wí neawianariñagi winiñwaniginí. Gorixo imóniñpí nepa xixeni síwá neainariñagi enti winiñwaniginí. ¹⁵ O nani wayí neameañiñ Jono áwaní niriñína wá re riniñiginí, “O nioni re riniñorini, ‘Ríwíyo biní nioni sini meñána o xami ñweañagi nani nioni seáyí e nimónini.’ riniñiginí.” riniñiginí. ¹⁶ Ayí rípi nani “Ámaéne wá ayá wí neawianariñagi winiñrane Gorixo imóniñpí nepa xixeni síwá neainariñagi winiñrane eñwaniginí.” rariñini. O wá niñneawianirína bi onimiápi mñneawianí xwapí ayá wí niñneawianiri aríra ámi ámi neañrini. ¹⁷ Ayí rípi naniñini. Moseso Gorixoyá diñ tñi ñwí ikaxí niriñ ríwaminiñ eañ eñagi aiwi ayí Jisasi Kiraiso neaíwapiniñpimi dani Gorixo wá neawianariñpí nani nijá imónirane nepa xfo imóniñpí nani nijá imónirane eñwáriní. ¹⁸ Wainá aiwi Gorixomi áma go siñwí wininiñrini? E neri aí ñwá siñniñiñ émiañoño —O inína xanoyá sáyo ñweañorini. Nene “Xano imóniñpí apiríani?” yaiwiani wá neaókimixinñrini.

Wayí neameañiñ Jono xewaniño nani riniñpí naniñini.

¹⁹ Judayí wí Jerusalemí dani re niyaiwiro, “Wayí umeaiariñ Jono áma Gorixoyá diñ tñi yeáyí neayimixemeanfa nani aríwayá xwá piaxíyo dani iwiaroníoyi rariñwáoríani? Woríani?” niyaiwiro apaxípaniñiñ imónigífa wa tñi áma Ripaiyi riniñyí wa tñi —Ripaiowa añ Gorixo nani ridíyowá yarigíiwami mewegíawami

sanj uráparigfáwarini. Awa tñni nuro Jonomi “Goxirini?” urfpoyiniri uowaráná ²⁰ awa nuro omi niwímearo yarini “Goxirini?” wíaná o yumí bi miwí waropárf niri “Aga nepa seararini.” nuri “Nioni áma yeáyf seayimixemeanfa nani Gorixoyá dñj tñni arfowayá xwfa piaxfo dani iwiaronfoyi rarigfonimani. Kiraisoyi rarigfonimani.” urfagi ²¹ awa yarini re wigfawixini, “Joxi ayf o menánáyf, goxirini? Joxi wfa rókiamoagf Eraijaoxirani?” urfagfa o “Ayf nionimani.” urfagi awa “Joxi wfa rókiamoagf Isirerene xwayf naniri hweañwáoxirani?” urfagfa o “Oweoi.” urfagi ²² awa “Joxi ‘Gonirini.’ simónarini? Áma none nearowárenapfáyo áwanf uraniri rarinhwini. Jiwanihoxi pioi rinarini?” urfagfa ²³ o re uriniginini, “Nioni wfa rókiamoagf Aisaiio rihfpi tñni xixeni áma dñj meaje dani rfaiwá re rariháonirini, ‘Óf Ámináo nani piránihf wimoipoyi.’ rariháonirini.” urfagi ²⁴ awa —Parisiowa uowáfáwarini. ²⁵ Awa yarini re wigfawixini, “Joxi áma yeáyf neayimixemearfa nani arfowayá xwfa piaxfo dani iwiaronfoyi rarinhwáoxi mimónipa eri wfa rókiamoagf Irajaoxi mimónipa eri wfa rókiamoagf nene xwayf naniri hweañwáoxi mimónipa eri enánáyf, pí nani ámayo wayf numeaiia warinini?” urfagfa ²⁶ Jono re uriniginini, “Nioni ámayo wayf numeairfna iniigf tñnini umeaiarinháonirini. E neri aí seyiné tñni áwinimi roñf wo soyiné shwf mí momixforini. ²⁷ Áma nioniyá rfwfo bñfo nani rarini. Áma nioni nani ‘Wé rónihorini.’ niawiarinhagfa aí o aga seáyi e nimónihagi nani oyá síkwf sú gwf wikweaipaxonimani.” uriniginini. ²⁸ Jono iniigf Jodani rapáyo jfariwáminini anj yof Betani tñj e wayf umeaiarfna niwímearo yarini api wigfawixini.

Jisaso sipisipf ridiyowá náninijf imónihf enagi nánirini.

²⁹ Wayf neameainj Jono, sá weño Jisaso xfo tñj e nani barinagi niwiniri re riniginini, “Sipisipf miá ridiyowánihf áma nineneni uyñif yarinhwápi yokwarimf neainfa nani Gorixo neaiapiño iworini. ³⁰ O re riháorini, ‘Áma nioniyá rfwfo bñfo nioni sni menána o hweagf enagi nani nioni seáyi e nimónihorini.’ riháorini. ³¹ Xami nioni eni áma nibiri yeáyf neayimixemeanfwiniginirini xwayf naniri hweañwáomi mí miwómixipa neri aiwi o nani gf Isireriyó wayf numeaiarinhfipimi dani wfa urókiamómirini bhárinini.” riniginini. ³² Wayf neameainj Jono Gorixomi xewaxo wímeanfpi nani mko nimóniri áwanf re neariniginini, “Nioni kwíyf Gorixoyápi anfnami dani xawiówf yapf niweapiri omi xehweáagi winihaganini.” nneariri ³³ re neariniginini, “Xami nioni eni áma nibiri yeáyf neayimixemeanfwiniginirini xwayf naniri hweañwáomi mí miwómixipa neri aiwi iniigf tñni wayf numeaiia ouniri nirowárenapiño re niriniginini, ‘Áma joxi kwíyf niweapiri wímeáagi winirfo nani dñj re yaiwírixini,’ ‘Ámayo wayf numeairfna kwíyf tñni numeairf síx umímonfo, ayf orfanini?’ yaiwírixini.’ niriniginini. ³⁴ Gorixo nirinihfpi tñni xixeni niwanihonini omi shwf niwiniri nani nímeanfpi nani mkonini ‘O niaíwf Gorixoyáorini.’ seararini.” neariniginini.

Wiepsarinhf waú waú awami niwirimeáa unj nánirini.

³⁵ Wayf neameainj Jono, sá weño wfápi tñni xegf wiepsarinhf waú tñni nawini éf nrorfna ³⁶ wenihf éfyf winihiginini. Jisaso anj warinagi niwiniri re riniginini, “Sipisipf miá ridiyowá nani Gorixo neaiapiño iworini.” rragi ³⁷ wiepsarinhowá Jono e rragi arfa niwiri Jisasomi númi warfna ³⁸ o niknimóniri winihiginini. Awá númi barinagfi niwiniri re uriniginini, “Pí yaniri númi nibarinini?” urfagi awá re urigfisixini, “Rabai —Negf agapiné niri rfná ‘Nearéwapiyarinoxirini.’ rarinhwápirini. Rabai, joxi anj giwámi wearinhfiri?” urfagi ³⁹ o re uriniginini, “Awagwi nibiri shwf winihipi.” urfagi awá tñni nuro anj xfo weariniwá shwf niwiniri rixa sfápi tñni 4:00 p.m. imónihagi nani sfá ayi o tñni e sá wegawixini. ⁴⁰ Wayf neameainj Jono Jisaso nani rragi arfa niwiri númi úfiwá wfo Adiruorini. O Saimoni Pitaomi xexirfmeáorini. ⁴¹ O xami nuri xexirfmeáo Saimono nani pfá neri re urémeaniginini, “Yawawi áma negf

Xibiruyf pñé tñi Mesaiaoyf raritjwáo —O áamá yeáyf uyimixemeanfa nánf arfowayá xwfa piaxtyo dánf iwiaronfoyf rarigforiní. Kiraisoyf ení rñinjoriní. Omí ríxa stjwf wñimeáwif.” nurimí ⁴² niwirimeámí Jisaso tñj e nánf nuri wímeáaná Jisaso omí stjwf agwf niwinirí re uritjiniginí, “Joxí Jonomí xewaxoxí Saimonoxiríní. Ríná dánf yof Sipasoxí —Yof apí Gírikíyf pñé nírírná Pitaoyf rarigfápiríní. (Yof mfkfpi stjái rñiní.) Yof Sipasoxí rirípráof.” uritjiniginí.

Piripo tñi Nataniero tñi nániríní.

⁴³⁻⁴⁴ Jisaso, sá weño wáfapí tñi Gariri pñopenistyo nánf umínirí nerfná áamá womí —O Piripoyf rñinjoriní. Anj yof Betisaida dánjoriní. Anj apí ayf Adíruo tñi Pitao tñi ení anj apimí dánjowauríní. Jisaso Piripoyf rñinjomí niwimearí “Joxí nixfdei.” urfagi ⁴⁵ Piripo nurí xegf áamá womí —O xegf yof Natanieroyf rñinjoriní. Omí niwimearí re uritjiniginí, “Áamá Moseso eníná nírí rfwamíj e arí wfa rókiamoagfáwa níríro rfwamíj earo egfo ríxa stjwf wñimeáwif. O Nasaretí dánj Josepomí xewaxo Jisatoríní.” urfagi ⁴⁶ Nataniero áamá Goríxo Isíreríyo yeáyf uyimixemeanfa nánf uowárenapínfo nánf re uritjiniginí, “Joxí re riyaiwiaríjíní, ‘Nasaretí dánf nene ayá sfwf nearopaxf imóníj bñ imónipaxfírní.’ riyaiwiaríjíní?” urfagi Piripo re uritjiniginí, “Joxí nñbírí stjwf wínef.” nurimí nuri Jisaso tñj e barfná ⁴⁷ o Nataniero baríjagi niwinirí o nánf re ritjiniginí, “Isíreríyf wo áamáyo yaf bñ miwíwapíyaríjio iworíní.” rfagi ⁴⁸ Nataniero ududf niwinirí re uritjiniginí, “Aríge nerí joxí nioní nánf nñjfa imóníjíní?” urfagi Jisaso re uritjiniginí, “Piripo siní rfaiwá mirítrípa éfmí joxí íkfa pikfnamí íkwapíjtyo ñweanána stjwf ranfaniginí.” urfagi ⁴⁹ Nataniero re uritjiniginí, “Nearéwapíyaríjioxíní, joxí niaíwf Goríxoyáoxírní. Isírerene negf mñxf ináyoxírní.” urfagi ⁵⁰ Jisaso re uritjiniginí, “Nioní ‘Joxí íkfa pikfnamí íkwapíjtyo ñweanána stjwf ranfaniginí.’ rírfagi nánf joxí ‘Goríxomí xewaxorfáni?’ nñniawirí dnj rñikwíroaríjíní? Nioní apimí seáyí e imóníj bñ yaríjagi stjwf nanírfaríní.” nurí ⁵¹ omí re uritjiniginí, “Aga nepa seararíjíní. Anjnamí dánf of inána Goríxoyá anjnjaf áamá imóníjóní tñj e nánf yirí weapírní yaríjagfa stjwf wñíprfírní.” uritjiniginí.

2

Aga iniígf iniígf wainf oimónirí imíxíjfní nániríní.

¹ Sfá wíyaú pwéaná Gariri pñopenistyo anj bñ xegf yof Kenaf rñinjfpimí áamá wo apíxf mearíjagi nánf aiwá apí nimíxíro yarfná Jisasomí xínái anj ayo ñweanána ² omí tñi xegf wiepísaríjowamí tñi urepearfá enagi nánf awa ení nñbíro ñweanána re eníjiginí. ³ Áamá aiwá apí nánf awí eánfáyf iniígf wainf nñn nowáraná Jisasomí xínái re uritjiniginí, “Íwe, wainf nñn ríxa nowáraf. Bñ siní mñweníní.” urfagi ⁴ Jisaso re uritjiniginí, “Ineyí, jíxí nioní pí oenírí nñraríjíní? Nioníyá enj eáníjfní stjání imónínyf rínamaní.” urfagi ⁵ xínái áamá aiwá nñxero yanj wiarígfáwamí re uritjiniginí, “O pí pí searfíyf xixení xfdpoyí.” urfagi ⁶ Jisaso stjáf tñi xwáfá síxf imíxíníjfní wé wíúmí dnj wo —Apí wání wání iwáfá nerfná 100 ritá iwáfá epaxfírní. Judayf wigf yarígfápní tñi xixení nerfná Goríxoyá stjwfíyo dánf amípí wé rónígfá imónaníro igwfá wímoarígfápa yaní yarígfápní. Jisaso síxf wé wíúmí dnj wo apí wejagi niwinirí ⁷ áamá aiwá yanj wiarígfáwamí re uritjiniginí, “Iniígf niwiro iwáfá nerfná magwf époyí.” urfagi awa aga iniígf iwáfá neróná magwf imímf yáraná ⁸ o awamí re uritjiniginí, “Xwáfá síxf tñyo dánf niwiro nñmeámí nuro seáyf wiarígfóyfné seáyf e seaimóníjómí mñn wípoyí.” urfagi awa nñmeámí nuro mñn wíaná ⁹ seáyf wiarígfáwamí bosf umíearíjio aga iniígf ríxa wainf imónífpí gfgf nerí —O awa iwífe nánf majfá nerí aiwí aiwá yanj wiarígfáwa nñjfaríní. O gfgf nerí apíxf mearíjómí “Eíní.” nurí ¹⁰ re uritjiniginí, “Áamá nñn iniígf wainf yanj niwía nuróná re yarígfární. Xámí awíaxfpi yanj niwía núísaná áamá wainf apí ríxa

nínimáná enáná nanj onímiápi imóniñpi yanj niwia warigfáriní. E yarigfá enagi aiwi joxi e méini. Joxi xámi wainí nanj imóniñpi yanj nineaipiri aiwi wainí aga awiaxipi yómiñ nimeri agwini neaiapariniñ.” uriniñini. ¹¹ Jisaso Gariri piropenisiyo anj Kenayo niñwearina emimí apí iwamfó niwíwapiyiriniñpimi dani enj eániñ xfo imóniñpi siwá winarína xegf wiepísariñowa siñwí niwiniñro diñj wíkwírogfawixiniñ.

¹² E nemo anj xegf yoí Kapaneami riniñpimi nani niweri xegf xinái tñni xexiriñmeáowa tñni xegf wiepísariñowa tñni eni nawini niwero e sfá áriniñ wí wegíawixiniñ.

Jisaso anj ridiyowá yarigfiwami nipawiri enjpi naniñini.

¹³ Jisaso sfá Anñnajo Neamúroagoi riniñyi anwi e imóniñaná Jerusaremi nani niyoari ¹⁴ anj ridiyowá yarigfiwami ákiñayo nipawiri wenñj étyf winiñiniñiniñ. Niñwí nani wa burimákaú bñ ero sipisipi bñ ero xawiówí bñ ero yariniñagfa niwiniñri niñwí senisí wiarigfáwa eni éf niñwearo yariniñagfa niwiniñri re eniñiniñ. ¹⁵ Samí nimeari sikwá niyirearína sipisipi tñni burimákaú tñni mixí xfdowáriti xiáwowami eni mixí xfdowáriti niñwí senisí yarigfáwayá niñwípi nimeari emi noyaximori wigf íkwianwí eni miwiárori nemána ¹⁶ xawiówí bñ yarigfáwami mixí re uriniñiniñ, “Niñmeami úpoyi. Anj gí apoyá riwá makerfá anjwaniñj pí nani imixariñoi?” urfagi ¹⁷ xegf wiepísariñowa Bikwíyo ríwamiñj re niñriñri eániñpi nani diñj winiñiniñiniñ, “Ápoxiniyá anjwami píraniniñ éfrixiniñri sfmí niñeadfepiniñpimi dani miyfoyo urfkwinariniñ. niñonariñri.” niñriñri eániñpi nani diñj winiñiniñiniñ. ¹⁸ Judayf ámináowa Jisaso épi siñwí niwiniñro mixí re urigfawixiniñ, “Nene ‘E epaxorani?’ siaiwiani nani emimí bñ rixa rineaíwapiyariniñ?” urfagfa ¹⁹ Jisaso re uriniñiniñ, “Soyfne anj riwá pineápoyi. E nerfnáyf, nioni ámi sfá wiyáú wiyimi niñriñfáriní.” urfagi ²⁰ Judayf ámináowa re urigfawixiniñ, “None anj riwá niñrarína xwiogwí 46 neamúroniñwáriní. Joxi anani sfá wiyáú wiyimi niñriñpaxoxirani?” urfagfa aiwi ²¹ o e nurirína ewayf ikaxf xewaniño nani niñriñri e uriniñiniñ. ²² Ayinaniñ ríwéna Jisaso Gorixoyá diñjyo dani piyf weñe dani niwiápiñimeámána enána wiepísariñowa ewayf ikaxf xfo anjwá nani uriniñpi nani diñj niwiniñri “Bikwíyo xfo nani niñriñri eániñpi tñni xwiñfá xfo riniñpi tñni nepariniñ.” niyawiñro diñj wíkwírogfawixiniñ.

Jisaso áma nñni xwioxfo dani yaiwiarigfápi nani niñfá imóniñj naniñiniñ.

²³ Sfá Anñnajo Neamúroagoi riniñyi nani aiwá imixarigfína Jisaso siniñ Jerusaremi niñwearina emimí yariniñagi áma obaxf e niñweagfáyf siñwí niwiniñro omi diñj niwíkwíroro apaxf mé “Orani?” yaiwiariniñagfa aiwi ²⁴ xewaniño nepaxiño niñoniriñ siñani “Oniriñri.” niñriñri áwanj niñrowiaroniñiniñ. O áma nñni yarigfápi nani niñfá imóniño enagi nani áwanj niñrowiaroniñiniñ. ²⁵ Áma wigf yaiwiarigfápi xwioxfo adadf niwiriñ niñfá imóniño enagi nani wí áma niñriñro apí nani áwanj uripaxomaniñ.

3

Jisaso tñni Nikodimaso tñni xwiñfá riniñfí naniñiniñ.

¹ Áma wo —O xegf yoí Nikodimasoyi riniñoriñri. Gwí mónigfá yoí Parisiyi riniñfíyí woriniñ. Axo Judayf meba woriniñ. ² O sfá wiyimi árñwiyimiñ nurí Jisasomi niñwimeari re uriniñiniñ, “Rabai, ‘Joxi nearéwapiyariniñ Gorixoxo niñrowarénapiniñoxi imóniñiniñ.’ neaimónariñri. Gorixoxo diñj mukikayonána áma wo emimí joxi yariniñpi epaxf mimóniñagi nani rariñiniñ.” urfagi ³ Jisaso re uriniñiniñ, “Aga nepa rirariñiniñ. Áma giyf giyf seáyimi dani mewepa nerfnáyf, Gorixoyá xwioxfo wí niñweapírfá meniniñ.” urfagi ⁴ Nikodimaso re uriniñiniñ, “Áma go go rixa xwé niwiarómána arige neri ámi eweaniñoi? ‘Ámi xináiya agwíyo páwíána omi ámi siñj xinái xiriñpaxfiriñ.’ niñriñri riniñrariñiniñ?” urfagi ⁵ Jisaso re uriniñiniñ, “Aga nepa rirariñiniñ. Áma

iniigtyo dani eweari Gorixoyá kwítyo dani eweari mepa nerfnáyí, wí Gorixoyá xwioxtyo nípawiri ηweapaxí menini. ⁶ Xaniyaúmi dani xrarigfápi, ayí warápinirini. Kwítyo dani imónarjtpi, ayí diñt sijt imónijtpirini. ⁷ Nioni re rirfápi nani, 'Joxi "Gorixoyá xwioxtyo ηweáimigini." nisimónirfná wí seáymí dani ewearfpi nímúropaxímani.' rirfápi nani ududí misinipani. ⁸ Imijt yarjtpi nani diñt moí. Imijt xegt wimónarjimaní yarfná joxi twí rarjagí arfá niwiri aiwi gími dani bífpirani, gími nani úpirani, joxi nijfá imónarjimaní. Nijfá mimónipa nerí aiwi 'Imijt menini.' ríparímani. Kwíyí eni axípi imónini. Ámá sijt ewearfná sijwí wíniipaxí mimónijagí aiwi 'Sijt meweaíyirini.' ríparí menini." urfagi ⁹ Nikodimaso re urjtinigini, "Joxi nírarijtpi arige nerí imónipaxirini?" urfagi ¹⁰ Jisaso re urjtinigini, "Joxi áminá negí Isirerene nearéwapiyarjti woxi enagi aí nioni rirarjapi nani majfá rimónijni? ¹¹ Aga nepa rirarjini. None nijfá imónijwayí nani rirane sijwí wíniijwayí nani áwanj rirane yarjagwi aiwi pfné none rarjwayí soyfné aríkwíkwí yarjtoí. ¹² Amípi xwíá ririmi imónijtyí nani áwanj searána soyfné 'Neparini.' niyaiwiro diñt míkwrópa yarjagfá nani amípi arjnamí imónijtpi áwanj nisearirfnáyí, arige nero 'Neparini.' niyaiwiro diñt íkwíropíráoi? ¹³ Ámá imónijo — O arjnamí dani weapjorini. O ámá niyoni aiwi oní arjnamí nani yijorini. ¹⁴ Enjina negí arfowa ámá diñt meanje nemeróná ámá weaxfá sidijt ótyí sijt upírfá nani Moseso ainixt tñni weaxfánijt nimixiri íkíayo niηwirárimáná seáyí e mfeyoátpi sijwí niwiniirjtpimi dani sijt ugíawixini. Ainixt weaxfánijt imixiniirjtpi niηwiráriro mfeyoagfápa ámá imónijomi axípi numfeyoapírfáirini. ¹⁵ Ámá omí diñt wíkwírófá gíyí gíyí diñt niyimijt tígíayí imónipírfá nani omí numfeyoapírfáirini. ¹⁶ Ayí rípi nánirini. Gorixo ámá niyoni diñt sixt xwapí ayá wí nuyiri nani xegt niaíwí sijfnijt émiaonjo nene nani wírenapjtinigini. Ámá xewaxomi diñt wíkwírófá gíyí gíyí maninipa nero diñt niyimijt imónijtpi tígíayí imónipírfá nani wírenapjtinigini. ¹⁷ Ayí rípi éwiniirjtrí Gorixo xegt xewaxomí xwíá ririmi nani uowárenapjtinigini. O ámáyo xwíyfá umeárfwiniirjtrí muowárenapjtinigini. Yeáyí uyimixemeaníwiniirjtrí uowárenapjtinigini. ¹⁸ Xewaxomí diñt wíkwírófá gíyí gíyí Gorixo xwíyfá umeáripaxí mimónijtoí. E nerí aiwi xewaxomí diñt míwíkwírófá gíyí gíyí Gorixoyá sijfnijt émiaonjomi diñt míwíkwíroarigfá enagi nani ríxa xwíyfá umeáripaxí imónijtoí. ¹⁹ Sa mfkí ttyo dani Gorixo 'Xwíyfá tñjoxini.' uriri 'Xwíyfá mayoxini.' uriri enfáirini. O xwíárimí ηweagfáyí e éfrixiniri wimónarjtpi wánijt wókíagi aiwi ámá wigí yarigfápi sipini imónijt enagi nani wfá ókijtpi nani míwimónipa nerí sfá yinijtpi nani wimónarjtrini. ²⁰ Ayí rípi nani ámá sipini yarigfáyí nñni wfá ókijtpi nani aga míwimóní sfá yinijtpi nani wimónarjtrini. Wigí yarigfápi wfá ókímixinanigini wfá ókiñe nani barigfámani. ²¹ E nerí aiwi ámá yadimijt yarigfá gíyí gíyí Gorixo wimónarjtpi oeminiirí arfá niwiri yarjtpi sjání oimóniri wfá ókiñe nani anani barigfáirini." urjtinigini.

Wayí umeainj Jono Jisaso nani rjtpi nánirini.

²² E nemána Jisaso tñni wiepísarjowá tñni Judia píropenisfyo nani nuro wí e awa tñni nawini niηwearóná ámáyo wayí numeaiá warfná ²³ wayí neameainj Jono arj yof Inoniyí riniirjtpimi —Arj apí Serimi dani arwi erini. Jono arj apimi niηwearfná e iniigt obaxí wearjñe enagi nani o eni ámá bimiarigfáyo wayí numeaiá warfná ²⁴ —Íná Jono sini gwí arjtyo miηwirárinijnáirini. ²⁵ Íná Jono xto xegt wiepísarjowá re egíawixini. Niwiápinimearo wigí Judayí wo tñni xwíyfá níriniiróná Gorixoyá sijwtyo dani nanj imónantró nani iniigtyo igfá éanarigfápi nani xwíyfá ximiximí nintró ²⁶ e nemowa wayí neameainj Jono tñjt e nani nuro re urigíawixini, "Nearéwapiyarjtoxiní, ámá joxi tñni iniigt Jodani rapáyo jfárfáwáminí ηweagfío —O joxi áwanj nearjorini. O re yarini. Ámáyo wayí numeaiá warini. E yarfná oxí apixí niaíwí nñni o tñjt e nani warjtoí." urfagfá ²⁷ wayí neameainj Jono re urjtinigini,

“Ámá wigí dñíyo dání seáyí e imónarígíámaní. Anínamí ñweaño ‘Ámá o e nerí seáyí e oimóníni.’ miyaiwipa nerínáyí, wí e nerí seáyí e imónípaxímaní. ²⁸ Xámí nioní áwaní re seararíngagí arfá nigfáríni, ‘Nioní Kiraisoní, ámá yeáyí seayimíxemeanfa nání arfowayá xwíá piaxíyo dání iwiaronfoyí rarígíonímaní. Omí xámí umeáwíníngíníri nírowárénapíñoníríni.’ seararíngagí ríxa arfá nigfáríni.” nuríri ²⁹ ewayí xwíyíá bí rípi uríñínigíni, “Apíxí ñwirárfoyí ayí apíxí oyáíríni. Apí wáí wiñoyáímaní. E nerí aiwí o damí dání éf nírorí apíxí meáo yayí yaríngagí arfá níwiríná xfo ení yayí seáyími dání yaríñíríni. Ayínání dñí nífá níníníri bí onímíápi mñinaríni. ³⁰ Nioní ríxa yíwí nimóga waríná xewaníño niwiarorí aga nepa néra nuníño.” nuríri ³¹ ámi re uríñínigíni, “Ámá eramí dáníño ámá níyoní seáyí e wimóníñoríni. Ámá xwíá rírími dáníni aga ámá imóníri amípi xwíá tíyo dání nání rírí yaríñaoníríni. E neríñí aiwí anínamí dáníño aga níyoní seáyí e wimóníni. ³² Xewaníño anínamí dání síñwí wíníri arfá wirí eníyí nání ámáyo áwaní nura waríngagí aiwí wí o áwaní raríñípi mumímínaríño. ³³ E seararíngagí aiwí ámá áwaní o raríñípi arfá níwirí ‘Neparíni.’ yaiwíá gíyí gíyí réñíñí raríño, ‘Neparíni. Goríxo xfo raríñípi tñí xixení yaríñoríni.’ raríño. ³⁴ Ayí rípi náníríni. Ámá Goríxo urowárénapíñomi xewaníño yá kwíyí ayíkwí míwíñí enagí nání xfo yá xwíyíá níra waríñoríni. ³⁵ Xano xewaxomí dñí síxí nuyírí amípi nñí fáníñí wíepfíñiasíñíríni. ³⁶ Ámá xewaxomí dñí wíkwíroarígíá gíyí gíyí dñí níyímíñí imóníñípi tígíyíñíríni. E nerí aiwí xewaxomí aríkwíkwí wiarígíáyo dñí níyímíñí imóníñípi wímeanfá meníni. Wíkwí Goríxo ámá ayo wónaríñípi aníñí wíkwímonfáríni.” uríñínigíni.

4

Jisaso tñí Samariayí apíxí wí tñí xwíyíá rínígíí náníríni.

¹⁻³ Parisiowa arfá re wigíawixíni, “Jisaso wíepísaríñíyí imíxírí wayí umeairí yaríná oyáyí wayí umeaiaríñí Jonoyá wíepísaríñíyo ríxa wíarí múroaríño.” arfá e wíagfa aiwí Jisaso xewaníño ámáyo wayí umeaiaríngagí marfáí, sa xegí wíepísaríñíowa wayí umeaiaríngagí nání Parisiowa arfá e wigíawixíni. Ámína Jisaso Parisiowa arfá e wíá enagí nání níjfa nimóníri ámi Garíri píropenísfyo nání umíníri nání Judia píropenísfyo pñí níwíarími nuri ⁴ “Aga Samariayí aní tñímaní oumíni.” níyaiwimo imaní nuríná ⁵ Samariayí aní bí xegí yoí Saikaí ríníñípi —Aní apí xwíá enína Jekopo xewaxo Josepomí wíñípi tñí e anwí eríni. ⁶ Míñíñwí Jekopo inítgí iwínfa nání rípiñíwá eríni. Aní apí tfe níréómáná sogwí áwíni e ñweañána aní éf nání ení samíñí uwéagí inítgí nání míñíñwí rípiñíwá tñí e sá níñweari ⁷⁻⁸ wíepísaríñíowa aiwá bí yaníro nání aní apími nání ríxa numáná enána Samariayí apíxí wí inítgí iwímíníri baríngagí níwíníri re uríñínigíni, “Inítgí iwíñípi bí onímíni.” urfagí ⁹ í re uríñínigíni, “Aríge simónítagí joxí ‘Inítgí bí niapí.’ níraríñíni? Joxí Judayí woxíríni. Níni Samariayí apíxí wíni enagí nání ríraríñíni.” —Judayí Samariayí tñí wí kumíxínarígíá menjagí nání í e urfagí ¹⁰ Jisaso re uríñínigíni, “Jíxi Goríxo ámáyo aní wiaríñípi nání níjfa imóníri nioní ‘Inítgí bí niapí.’ rírfáoní nání níjfa imóníri nerí síñwíríyí, jíxi yaríñí níána nioní inítgí dñí síñí síweapaxí imóníñí bí siapímíníri éaríni.” urfagí ¹¹ í re uríñínigíni, “Ámínaoxíni, inítgí ayí ná mímí ríwóní. Inítgí iwírí nání ení mímáxíríngagí nání inítgí iwírí mímóníñíni. Ayínání joxí inítgí dñí síñí eweapaxí imóníñípi ge iwíríni? ¹² Joxí ‘Negí arfo Jekopomí —O míñíñwí ríwá níripiñí inítgí xewaníño níri xewaxowa níro xegí sípí sípí burímákaú amípi níro enoríni. Omí ananí wíarí múroañoníríni.’ ríyaiwinaríñíni?” urfagí ¹³ Jisaso re uríñínigíni, “Ámá inítgí ríwámí nífá gíyí gíyí nñí ámi inítgí nání winayínfáríni. ¹⁴ E nerí aiwí ámá inítgí nioní wíápi nífá gíyí gíyí ámi inítgí nání winayínfá meníni. Ayí rípi náníríni. Inítgí nioní mñí wíápi ámá xwíoxíyo inítgí símíñí mearíñe dání úrúrímí yaríñípáníñí nimóníri dñí níyímíñí imóníñípi ínína

ñweapírfá nání wimíxíníáriní.” uríagi ¹⁵ apíxí re uríñínigíní, “Ámináoxíní, níiní ámí gwíntí yeáyí mñipa oenírí iníigí joxí raríñípi niapetí. Iníigí iwimínírí mibípa emíá nání ení niapetí.” uríagi ¹⁶ o re uríñínigíní, “Jíxí nurí díxí oxomí nñwirímeámí re nání bípiyí.” uríagi ¹⁷ apíxí re uríñínigíní, “Oxí mayíníríní.” uríagi Jisaso re uríñínigíní, “Jíxí ‘Oxí mayíníríní.’ nñraríñípi xixení nñraríñíní. ¹⁸ Ayí rípi náníríní. Jíxí oxí wé bí nípíní rímeagííxíríní. Jíxí ámá agwí meáníño díxí oxo menjagi nání xixení nepa nñraríñíní.” uríagi ¹⁹ apíxí re uríñínigíní, “Ámináoxíní, ‘Joxí e nñraríñagi nání wíá rókiamoarígfá woxíríani?’ nímónaríní.” nurírí ²⁰ re uríñínigíní, “Eníná negí aríowa Goríxomí yaríñí wiro yayí wiro yaníro nání díwí rípimí nání bagíáriní. E nerí aiwí Judayíné re rarígfáriní, ‘Wí e maríáí, sa Jerusaremí dáníní yayí nñwiríná ayí apání yaríñoí.’ rarígfáriní.” uríagi ²¹ Jisaso re uríñínigíní, “Ineyí, píraníñí aríá ní. Síá wíyi díwí rípimí dáníraní, Jerusaremí dáníraní, ápo Goríxomí yayí mñwípírfá nání parímoníáriní. ²² Seyíné yayí wiarígfó arígéníñí imóníñípi nání majíá imóníñoí. E nerí aiwí yayí wiaríñwáo arígéníñí imóníñípi nání Judayene nijíáriní. Ayí rípi náníríní. Goríxo ámayo yeáyí uyimíxemeámínírí yaríñípi gwí Judayene imóníñwárimí dání yaríñí enjagi nání o, yayí wiaríñwáo nene nijíáriní. ²³ E nñrírírí aiwí síá ámá e nero yayí nífríxínírí wimónaríñípi tñní xixení wiarígfáyí ápo Goríxomí xegí kwíyíyo dání yayí wiro xixení xío imóníñípi nání díñí nímoro yayí wiro wípírfá ríxa anwí e nerí ríxa parímoníñoí. Ayí rípi náníríní. Ámá xío nání e nero yarígfáyí nioní gí yayí niarígfáyí imónífríxínírí wimónaríñí enjagi nání raríñíní. ²⁴ Goríxo kwíyíní enjoríní. Ayínání omí yayí wiarígfáyí xegí bí epaxímaní. Sa kwíyíyo dání yayí wiro xixení xío imóníñípi nání nepa díñí nímoro yayí wiro epaxíríní.” uríagi ²⁵ apíxí re uríñínigíní, “Mesaiao —Ámá Goríxo yeáyí neayimíxemeaníá nání aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaróníoyí raríñwáoríní. O ámá nímónírí bñfápi nání níiní nijíáriní. O nñbíríná amípi tñní áwaní nearíníáriní.” uríagi ²⁶ Jisaso re uríñínigíní, “Oyí, jíxí tñní xwíyíá rínaríngwí roníríní.” uríñínigíní. ²⁷ E uraríná xegí wípísaríñowa, aní jfapimí nání úfáwa ámí nñbíro weníñí éfáyí wínígfawixíní. Apíxí wí tñní xwíyíá rínaríñagi nñwíníro ududí nero aiwí wo nñwíápnímeari xwíyíá bí re muríñínigíní, “Joxí pí urápnímínírí uraríñíní? Pí nání í tñní xwíyíá rínaríñí?” murípa éaná ²⁸ apíxí xwárfá síxí e nítímí aní jfapimí nání nurí ámayo re uríñínigíní, ²⁹ “Ámá níiní eníná dání néra bñjápí nípíní nání áwaní nñraríñomí nurane síñwí owínaneyí. O Kiraiso, ámá yeáyí neayimíxemeaníá nání aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaróníoyí raríñwáo meníraní?” urémeáaná ³⁰ ayí anípnimí pñní nñwíárimí Jisasomí síñwí wínté nání ugíawixíní.

³¹ Wípísaríñowa apíxí ámayo wírímeámínírí úaná “Nearéwapíyaríñoxíní, aiwá bí nei.” uraríñagi áí ³² o re uríñínigíní, “Aiwá nímí nání soyíné majíápi tññáoníríní.” uríagi ³³ wípísaríñowa nepa aiwá nání neararínírí re ríngíawixíní, “None jfámí úaná ámá wo nñbírí aiwá níní nání mñní ríá wíñoí?” rínaríná ³⁴ Jisaso re uríñínigíní, “Nioní nñrowárenapíño e éwínígnírí wimónaríñípi erí xío ‘Joxí e étríxíní.’ nñríñípi xixení yárrí nerínáyí, ayí gí aiwáníñí imóníní. ³⁵ Seyíné ewayí xwíyíá rípi mñrípa yarígfáriní, ‘Emá waú waú síníríní. Ríxa múróaná aiwá mianíwáriní.’ mñrípa yarígfáraní? Seyíné e nñríro aiwí nioní re seararíñíní, ‘Nñwíápnímearo omíñíyo mñní mñní weníñí emiamópoyí. Aiwá ríxa yóí nerí mipaxí imóníní. ³⁶ Agwí aiwá miaríñí go go omíñí neríná xegí éfpi nání nñgwí nímearí ayí díñí nñyímíñí imónípríá nání ríxa yaríní. Aiwá íwíá uraríño tñní miaríño tñní nawíní nñwaúní yayí epísi nání e yaríní. ³⁷ Xwíyíá seyíné re rarígfápi, ‘Wo íwíá urírí wo mirí yarígfáriní.’ rarígfápi, ayí nioní rírfápi tñní xixení ríníní. ³⁸ Nioní gí seaiepísaríñáoyíné, aiwá soyíné íwíá murígfápi mípíri nání searowáriní. Soyíné aiwá wa íwíá urígfápi nímíroná awa aníñí miní egíápi miaríñoí.” uríñínigíní.

³⁹ Samariayí, aní jfapimí dáníyí apíxí áwaní re uríagi “Ámáo níiní eníná dání néra

bijápi nípini nání áwanj niriñoi.” uríí enagi nání obaxí o nání dñj níwíkwíroro nání ⁴⁰ níbiro níwímearóná nene tñni ojweaneyinro yariñj wíagfa o sfá wiyáú e wejinigini. ⁴¹ Ámá obaxí wíni wíni ení xwiyfá o rariñjpi arfá níwiro nání dñj níwíkwíroro ⁴² apixími re nura ugáfawixini, “Jíxi nearfípi arfá níwirane nánini omí dñj níwíkwíroariñwini. Newanijene ení o xwiyfá rariñjagi arfá níwirane ríxa nijfá nimóniri re yaiwariñwini, ‘Ámá niyoni yeáyf uyimixemeámfaniri bijorfaní?’ yaiwariñwini.” urígfawixini.

Gapimanf woyá niaíwomi nanj imixinj nánirini.

⁴³ Sfá wiyáú weño anj apimi pñni níwiárimí Gariri píropenisfyo nání unjinigini. ⁴⁴ Jisaso xewaniño re riño enagi nání, “Wfá rókiamoarinj gomi ámá xegf anj e dñjyf wé íkwianjwíyo unjwírariñfáraní? Oweoi.” riño enagi nání ámi Gariri píropenisfyo nání unjinigini. ⁴⁵ Ayínáni Gariri píropenisfyo rémóaná Gariri ñweáyf ení aiwá sfá Anjnajo Múroagfyi nání Jerusaremíyo nání niyiro niñwearóná amípi xfo yariñjpi wíniñfá enagi nání wigf anjyo rémóaná umíminigfawixini.

⁴⁶ Jisaso Gariri píropenisfyo anj Kenaí riniñe —E xámi aga iniñgf aí wainí imixinj erini. E níremori ñweañaná gapimanf wo xegf íwo simixf nerf anj yof Kapaneamíyo ñweañaná ⁴⁷ xano arfá re wíñjinigini, “Jisaso Judia píropenisfyo pñni níwiárimí níbirí Gariri píropenisf tiyómíni rémónariñoi.” rariñjagfa arfá e níwiri Jisaso tñj e nání niyapiri xegf niaíwo ríxa nípémíniñe anjwí ayo enagi nání o níweapiri gf íwomi nanj oimixiniñe yariñj wíagi ⁴⁸ Jisaso re uríñjinigini, “Seyíne nioni emimf mepa erf amípi ayá níwamónipaxf mepa erf yariñjagi nínanirfnáyf, wí dñj níkwíropfíriméoi.” urfagi ⁴⁹ gapimano re uríñjinigini, “Ámínáoxini, gf íwo peniginiñe joxf anjñe weapei.” urfagi ⁵⁰ Jisaso re uríñjinigini, “Díxf anj ui. Díxf íwo síñj uníñoi.” urfagi o xwiyfá Jisaso uríñjpi “Neparini.” níyaiwiri dñj níkwírori xegf anj e nání nuri nuri ⁵¹ of e sá weño wáfpi tñni síni ofyo warfná xegf xínáiwáninj nímoníro omíñj wíariñfáwa of e orórf níniro re urígfawixini, “Díxf íwo ríxa síñj únigini.” urfagfa ⁵² o yariñj re wíñjinigini, “Gíná nanj imóníñigini?” urfagi awa re urígfawixini, “Agíná 1:00 p.m. imónaná wará rfa pírf pñni wíaríñigini.” urfagfa ⁵³ xano re yaiwíñjinigini, “Agíná Jisaso ‘Díxf íwo síñj uníñoi.’ nírfíná simixf pñni wíarírfaní?” níyaiwiri xfomi dñj níwíkwírori xegf fwiáxe ení dñj wíkwírogfawixini. ⁵⁴ Jisaso Judia píropenisfyo pñni níwiárimí ámi Gariri píropenisfyo nemeáfná emimf ámi bñ apí enjinigini.

5

Síkwf ikf enj womi nanj imixinj nánirini.

¹ Jisaso e nemo niñweañisána Judayf wigf yariñfápa Goríxo nání dñj moaníro aiwá Jerusaremíyo imixarfná o e nání niyoari níremómána ² —Jerusaremíyo ákíñá fwi wíyi Sipísipfyf riniñfyi tñj e ipí wá Xibiruyf pñne tñni xegf yof Betesaidai riniñfwá e níwónfwáriní. Mídímídáni rfwfyi nání anj wíámífo wé wú miriniñerini. ³ Anj wíámífo wé bñ apí miriniñe ámá simixf yariñfáyf tñni síñwí supáriñfáyf tñni síkwf ikf egfáyf tñni síkwf wé kíriñj egfáyf tñni ayf obaxí e niñwearo [iniñgf yaromí éfpi síñwí owínaneyiniñe ñweariñferini. ⁴ Wainí wainá anjñajf Goríxoyá wo níwerf ipíwámi yaromí méaná ámá simixf tñgfáyf go go xámi páwíáná xegf wará nanj imónariñj enagi nání ñweariñferini.] ⁵ Jisaso e níremori ámá e ñweariñfáyf wo —O xegf simixfpi yarfna xwiogwí 38 múroñorini. ⁶ O e weñagi síñwí níwiniñe “Simixf enjina dani néra bijorfaní?” níyaiwiri nijfá e nimóniri nání re uríñjinigini, “Joxi ‘Nanj oimónimíni.’ rísimónarini?” urfagi ⁷ simixf re uríñjinigini, “Ámá roxini, ipíwá yaromí éaná ámá ipíyo níniñmeari níwáripfiri nání mayonirini. Níwaníñoni níwiápnimeámi nuri páwimíniñe yarfna ámá wa xámi páwariñfáriní.” urfagi ⁸ Jisaso re uríñjinigini, “Níwiápnimeari díxf íkwianjwí níxoperf nímeámi ui.” uráná re enjinigini. ⁹ Nanj nímoniri xegf íkwianjwí nímeámi anj unjinigini.

Sfá ayi Sabarfá ayimírini. ¹⁰ Ayínáni Judayf ámináowa nañf imónfomi re urigfawixini, “Sabarfáyimi enagi nánf díxí íkwianwí xe nimeámí ounírí síñwí ranípaxí mimóniñwini. Ñwáfáriní.” urfagfa aí ¹¹ o re uriñiniginí, “Ámá nioní nañf nimíxfo, o ‘Díxí íkwianwí nimeámí uf.’ nírřagí nimeámí waríñini.” urfagi ¹² awa yaríñf re wigfawixini, “‘Díxí íkwianwí nimeámí uf.’ go rírřogí?” yaríñf e wíagfa aí ¹³ ámá o xfomi nañf wimíxfo nánf niñfá mimóniñpa nerí nánf áwanf urípaxí mimóniñiniginí. Ayf rípi nánirini. Jisaso ámá e epřroyf egfáyo áwinimí dakwiagi nánirini.

¹⁴ E nemána enána Jisaso ámá o añf rídiyowá yarigfiwámí roñagi níwinírí re uriñiniginí, “Arfá ni. Símiçf joxí yaríñfpi ríxa nañf imónfíniginí. ‘Xámí sífpimi ámí bí wiáf múroniñfpi siniginírí nánf fwf ámí mepa étrixini.’ rírřariñini.” urána ¹⁵ o nurí Judayf ámináowamí Jisaso nánf re uriñiniginí, “Nañf nimíxfo, ayf orini.” urfagi nánf ¹⁶ Jisaso Sabarfáyo omí nañf wimíxí enagi nánf awa “Rírřinií wikárfwaniginí.” niyawiwo iwamfó e wianřo egfawixini. ¹⁷ E wianřo éagfa aiwí Jisaso re uriñiniginí, “Amípi gf ápo bí pñí mīwiáf aníñf miní néra biñfpi nioní ení axípi e nerí amáyo arirá wiaríñini.” urfagi nánf ¹⁸ Judayf ámináowa ríxa meçaf nímero “Omí pikíwaniginí.” riniçfawixini. O “Sabarfáyo ñwáfáriní.” riniñfpi níwiaíkirí éfyf nánini marfáí, xewaníño Goríxo nánf “Gf áporini.” nírřrřná ayf réniñf rřfyf, “Nioní Goríxo tñí xixeni imóniñini.” éniñf rřfyf nánf ení e riniçfawixini.

“Ápo amípi faniñf niepřfñiasinřrini.” uriñf nánirini.

¹⁹ Ayínáni Jisaso níwiápnimeari “Xamíñoni bí osearimíni.” nurírí xewaníño nánf re uriñiniginí, “Aga nepa searariñini. Xewaxo xegf díñfyo dání amípi wí epaxí menini. Xano yaríñfipimi síñwí níwinírí apini yaríñfřrini. Pí pí xano yaríñfpi xewaxo ení axípi e yaríñfřrini. ²⁰ Ayf rípi nánf searariñini. Xano xewaxomí díñf síxí nuyírí amípi xfo yaríñfpi síwá wiaríñfřrini. Soyíné ududf epřřfa nánf emimf xewaxo agwí yaríñfipimi seáyí e imóniñf bí éwiniginírí wiepřsinfáriní. ²¹ Xano ámá piyfyo ámí síñf nimíxírí díñf síxí umímoaríñfpa xewaxo ení xfo xegf díñfyo dání ámá xfo wimónariñfyo anani díñf síxí umímoaríñfřrini. ²² Rípi ení xano ámá womí xwiyfá umearariñfmani. Xewaxo ámá niyoní xwiyfá mearfwiniginírí wiñf enagi nánf oni xwiyfá mearariñfřrini. ²³ Ámá nñí xanomí wé íkwianwfyo uñwíráragfápa xewaxomí ení axípi e étrixinírí ámá niyoní xwiyfá mearfwiniginírí mñí wiñfřrini. Ámá xewaxomí wé íkwianwfyo muñwíráripa yarigfáyf xano, uowárenapiñomí ení wé íkwianwfyo muñwíráragfáriní.” nurírí ²⁴ re uriñiniginí, “Aga nepa searariñini. Ámá xwiyfá nioní rariñapi arfá niro nioní nirowárenapiñomí díñf wíkwřoro éfá giyf giyf ríxa díñf niyimíñf imóniñfpi tğfáyrini. Wí xwiyfá meárinipřřfa nánf mimóniñoi. Síni óf pearğfáymíni mīwaríñoi. Díñf niyimíñf imóniñf íniná ñweapřřfáymíni waríñoi.” nurírí ²⁵ re uriñiniginí, “Aga nepa searariñini. Sfá ámá piyñiñf imóniğfáyf mañf Goríxomí xewaxoyá arfá níwiro xđipřřfyi ríxa añwí e nerí ríxa parímoñoi. Ámá arfá níwiro xixeni éfáyf díñf niyimíñf imóniñfpi íniná ñweapřřfa nánf meapřřaoi. ²⁶ Ayf rípi nánirini. Xano díñf niyimíñf imóniñfpi mřkř tñño nimónírí ámá xfo wimónariñfyo wiaríñfpa xewaxo ení díñf niyimíñf imóniñfpi mřkř tñño oimónírí wiñfřrini. ²⁷ Rípi ení xewaxo ámá imóniño enagi nánf anani ámá niyoní mí ómómíxímí winfa nánf ení imónfwiniginírí faniñf wiepřfñiasinřrini. ²⁸ Nioní searřapi nánf díñf ududf mīseainpani. Ayf rípi nánf searariñini. Sfá ámá xwárpáyo wegfa nñniyf xewaxoyá mañf ráná arfá níwiro wiápnimeapřřfáyi añwí e nimóga baríñagi nánf searariñini. ²⁹ Arfá níwiro xwárpáyo dání níwiápnimearóná nañf yarigfáyf díñf niyimíñf imóniñfpi íniná píraníñf ñweapřřfa nánf mearo sípi yarigfáyf xwiyfá meárinřo epřřfáriní. ³⁰ Niñwaníñoni gf díñfyo dání amípi wí epaxí mimóniñini. Ápomí arfá wiaríñapi tñí xixeni amáyo xwiyfá umearariñfřrini. Nioní

imón+n+men+hoi.” urfagi ⁸ wiep+sari+nyíy wo —O Saimoni Pitaomi xogwáo Adiruoyi r+n+hor+n+i. O re ur+n+ig+n+i, ⁹ “Íwí woyá bisfkerfá p+rawá barí t+n+i im+x+n+nyí wé wú t+n+i peyí orá biau t+n+i neyagi aiwí áma obaxí epíroyí egfá t+yo yaní wipaxí rimón+n+i? Oweoi!” urfagi ¹⁰ Jisaso ará xwapí eñe nán+i wiep+sari+nowami re ur+n+ig+n+i, “Áma n+n+i éf ñweapoy+n+i urí+poyí.” urfagi wiep+sari+nowa Jisaso urí+pa éaná oxí n+n+i éf ñweañána fá rófáyí 5,000 imón+n+ig+n+i. ¹¹ Jisaso áma n+n+i éf ñweágfá n+wi+n+i bisfkerfá p+rawá barí t+n+i im+x+n+nyí+pi n+meari Gor+xomi yayí n+wi+máná áma e éf ñweágfáyo yaní n+meri n+wia uñ+n+ig+n+i. Peyí orápiau ení n+meari axí+pi nerf+ná wigí onaney+n+iro wimónar+n+nyí+pi t+n+i xixeni n+wia uñ+n+ig+n+i. ¹² Ríxa apáni n+n+iro agwí ím+i uyagi n+wi+n+i wiep+sari+nowami re ur+n+ig+n+i, “Wí xwí+r+fá mik+xepa oépoy+n+i n+n+iro t+fá+pa awí eamépoyí.” urfagi ¹³ awa bisfkerfá p+rawá barí t+n+i im+x+n+nyí wé wú apí ámayí n+n+iro t+fá+pa awí neaemero soxí fá xwé wé wúkaú s+kwí waúmi aumaúmí nero magwí miár+g+fawix+n+i. ¹⁴ Ámayí emímí Jisaso wíwapí+yí+pi s+nywí n+wi+n+iro nán+i re r+n+ig+fawix+n+i, “Nepar+n+i. Wfá rókiamoar+n+nyí xwí+r+fá t+yo b+n+fo or+n+i.” r+nar+n+nyagfá ¹⁵ Jisaso xfomi m+xí ináyí im+xí+tr+i nán+i m+wi+mónar+n+nyagi aí ayí “fá nuxerane m+xí ináyo oim+xaneyí.” yaiwiar+n+nyagfá d+nyí adadí n+wirí n+nyí+fá nimón+n+i nán+i ayo e n+warí+mi xegfí+pi d+fwí m+nyí+yo nán+i y+n+ig+n+i.

Jisaso ipí Gaririyo xwí+r+nywí nosaxa uñí nán+r+n+i.

¹⁶ Sfá+pi t+n+i xegí wiep+sari+nowa ipí imaní e nán+i n+wero ¹⁷ ewéyo n+pi+xemoán+iro Kapaneami nán+i orí+wám+i dáni xemoan+iro nán+i n+meám+i nuro ríxa sfá yin+n+áná Jisaso awami s+n+i m+wi+meáf+m+i enáná re en+n+ig+n+i. ¹⁸ Rf+wí+pi xwé erí ipí imeamfkwí erí yarfná ¹⁹ wiep+sari+nowa ewéyo n+reaxa nuro s+n+i ipíyo áw+n+i e kiromita wé wúraní, wé wfúm+i dání woraní, núfasáná wení+nyí éfáyí w+n+ig+fawix+n+i. Jisaso ewé t+fám+n+i ipíyo xwí+r+nywí nosaxa barí+nyagi w+n+ig+fawix+n+i. S+nywí e n+wi+n+iro éf yarí+nyagfá aí ²⁰ o re ur+n+ig+n+i, “Anan+re. Nion+r+n+i. Wáyí mepaní.” urfagi ²¹ awa omí ríxa “Re xemónapeí.” uran+iro yarfná re en+n+ig+n+i. Ríxa ipíyo jfari+wám+n+i aní wigí d+nyí n+yaiwiro warí+g+fe iwíék+n+i+meagfawix+n+i.

Ámayí Jisaso nán+i p+fá egfá nán+r+n+i.

²² Áma orí+wám+i dáni bisfkerfá nfe sá wegfáyí wí+apí t+n+i n+wi+apí+n+mearo re yaiwigfawix+n+i, “Agíná ewé ámi wí re m+we ná báni weyagi w+n+fwanig+n+i. Nene s+nywí w+n+nyáná Jisaso xegí wiep+sari+nowa t+n+i ewépami m+pi+xemoánar+n+nyagfá n+wi+n+irane wiep+sari+nowaní n+pi+xemoán+iro warí+nyagfá w+n+owár+fwanig+n+i.” yaiwiarfná ²³ ewé wí aní yoí Taibiriasí dáni bisfkerfá Ám+náo xegí xanomi yayí n+wirí wíagi nfe nán+i báná ²⁴ áma e epíroyí egfáyí Jisaso s+n+i wigí tfe m+nyweañagi w+n+iro wiep+sari+nowa ení m+nyweañagfá w+n+iro nerí nán+i ewé bfáyo n+pi+xemoán+iro Jisaso nán+i Kapaneamiyo p+fá yan+iro ugfawix+n+i.

“Nioní aiwá aní+nami dání+ní+nyí imón+n+nyáon+r+n+i.” urí+nyí nán+r+n+i.

²⁵ Ayí ipíyo jfari+wám+n+i Jisaso Kapaneamiyo ñweañána n+wi+mearo re urí+g+fawix+n+i, “Nearéwapí+yari+nyox+n+i, joxí re nán+i gíná bfo+x+n+i?” urfagfá ²⁶ Jisaso re urí+nyí+n+ig+n+i, “Aga nepa searar+n+nyí. Seyfné emímí nioni seaíwapí+yí+apí s+nywí n+wi+n+iróná s+wání+nyí n+seairí seaíwapí+yim+n+i+ri éapí nán+i n+nyí+fá nimón+n+iro nán+i nioní nán+i p+fá r+yari+nyoi? Oweoi, seyfné bisfkerfá n+n+iróná agwí ím+i seayí+nyí enagi nán+i nioní nán+i p+fá yarí+nyoi.” nurí+ri ²⁷ ewayí xwí+yí+fá re urí+nyí+n+ig+n+i, “Aiwá pi+yí pénarí+nyí+pi meaan+iro nán+i mepa nero aiwá n+n+irí+nyí+pi+mi dáni d+nyí n+yimí+nyí imón+n+paxí+pi meaan+iro nán+i éf+r+x+n+i. Aiwá apí áma imón+n+nyáoní ananí seaipí+paxí+r+n+i. Ápo Goríxo ‘M+mí+wíaroarí+nyorí+nyí?’ n+n+iawirí xfo e éw+n+ig+n+i+ri n+rí+peañoní aiwá apí ananí seaipí+paxí+r+n+i.” urfagi ²⁸ ayí re urí+g+fawix+n+i, “Nene pí nerf+ná Goríxo áma e oépoy+n+i wimónar+n+nyí+pi yaní+wí+nyí?” urfagfá ²⁹ Jisaso re urí+nyí+n+ig+n+i, “Seyfné rí+pi neróná Goríxo wimónar+n+nyí+pi yarí+nyoi. Áma xfo n+rowárénapí+nyoní d+nyí n+n+i+kwí+rórónáyí, xfo wimónar+n+nyí+pi

yaritjot.” urtagi ³⁰ ayf re urigtawixini, “Nene sijwaf niwiniirane dijf rikwiroani nani pi emimf neaiwapiyirfini? Joxi aga piyf erfini? ³¹ Bikwifo xwiyfa re niriiri eanijpa, ‘O aiwa nipiri nani anjnamf dani wijnigini.’ niriiri eanijpa negf arfowa ama dijf meaje nemeroná aiwa manái riniijpi —Aiwa api Gorixoyá dijfyo dani xegpi weagpirini. Arfowa ama dijf meaje nemeroná aiwa api nagfarini.” urtagfa ³² Jisaso re urijnigini, “Nioni aga nepa seararini. Aiwa enina anjnamf dani seaiapino, ayf Mosesomani. Agwi eni aga aiwa nepaxijpi anjnamf dani seiaparino, ayf gf aporini. ³³ Aiwa nepaxijf apo Gorixo seaparijpi, ayf aiwa anjnamf dani niweapiri ama xwfa tfo yweagfa dijf niyimijf tfgayf imonipirfa nani sixf umimoarjorini.” urtagi ³⁴ ayf re urigtawixini, “Ami naoxini, aiwa joxi neararijpi inina neaiapirixini.” urtagfa ³⁵ Jisaso re urijnigini, “Aiwa nepaxijf dijf niyimijf imonipirfapi, ayf nionirini. Ama nioni tfamini bfa giyf giyf ami agwf wipaxf menini. Nioni dijf nikwrófa giyf giyf ami ini gf nani bi gwnf yeayf wipaxf mimonini. ³⁶ E niseariri aiwi nioni re searfanigini, ‘Seyfne emimf nioni enapi sijwaf ninaro aiwi ‘Orfani?’ niniawiro dijf minikwiroarjoi.’ searfanigini. ³⁷ E nerf ai ama apo ‘Dixirini.’ niriiri niapijyf nini xixeni dijf nini kwiroro nioni tfamini bipirfarini. Nioni tfamini bfa yf mixf wi umainimfamani. ³⁸ Nioni anjnamf dani niweapirina nioni gf nimonarijpi emfaniri weapijonmani. Nioni nirowarenapijio wimonarijpi emfaniri niweapiri nani ama xfoya dijf tni nioni tfamini bfa yf mixf wi umainimfamani. ³⁹ Nioni nirowarenapijio e ewiniginiri wimonarijpi, ayf ripirini. Nioni ama xfo niapijyf wio mioriripa eri sfa yoparfyi imonana ami wiapirimeapirfa nani dijf sixf umimori emfa nani wimonarjirini. ⁴⁰ ‘Gf apo e ewiniginiri wimonarijpi, ayf ripirini.’ seararini. O ama xewaxoni sijwaf ninaro dijf nikwrófa giyf giyf dijf niyimijf tfgayf imonipirfa nani wimoniri nioni sfa yoparfyimi ayf ami wiapirimeapirfa nani dijf sixf umimomfa nani wimoniri yarjirini.” urijnigini.

⁴¹ Judayf xewanijo re rinfipi nani, “Aiwa anjnamf dani weapijpi, ayf nionirini.” rinfipi nani anijumf niriiroro o nani ⁴² re rinfawixini, “Jisaso ro Josepomi xewaxo menirani? Xaniyaú nani nene majfarani? O arige nerf ‘Anjnamf dani wepirjonirini.’ rfa rarini?” rinarjagfa ⁴³ Jisaso re urijnigini, “Pi nani anijumf niriiroro rinarjoi? ⁴⁴ Ama wo ai xewanijoyá dijfyo dani nioni tfamini bipaxf menini. Apo, nirowarenapijio xe o tfamini ouniri dijf ukikayonanan nioni tfamini bipaxirini. Ayf sfa yoparfyimi wiapirimeapirfa nani nioni dijf sixf umimomfarini. ⁴⁵ Rfwamijf wfa rokiamoagfa e agfayo re rini, ‘Gorixo ama niyoni wipapiyinarini.’ rini. Ayinani ama apo wipapiyariná arfa wigfa giyf giyf nini nioni tfamini barigfarini. ⁴⁶ Gorixo wipapiyinj aiwi ayf wi Gorixomi sijwaf winigfa nani mirarjini. Na woni Gorixo tijnf e dani bijnoni apomf sijwaf winjarini. ⁴⁷ Aga nepa seararini. Nioni dijf nikwrófa giyf giyf dijf niyimijf inina yweapirfa nani tfgayirini. ⁴⁸ Aiwa niriijpimi dani dijf niyimijf imonipaxipi, ayf nionirini. ⁴⁹ Enina segf searfaweyf ama dijf meaje nemeroná aiwa manái riniijpi niriiroro aiwi nijweagfasana pegfawixini. ⁵⁰ Aiwa anjnamf dani weapij ripi xegf bixini. Ama niriiraf, nipepirfamani. ⁵¹ Aiwa dijf niyimijf imonipiri nani anjnamf dani weapijpi, ayf nionirini. Ama giyf giyf aiwa ripi niriiraf, anijf inina yweapirfarini. Aiwa ama xwfa ririmi yweagfa nini dijf niyimijf tfgayf nimoniro inina yweapirfa nani mini wimfapi, ayf gf warapirini.” urijnigini.

⁵² Judayf wigipi xwiyfa ximiximf niriiroro re rinarjagfa, “Ama ro arige nerf xfoya wara naníwa nani neaiapirfarani?” rinarjagfa ⁵³ Jisaso re urijnigini, “Aga nepa seararini. Seyfne ama imonijoniyá warapi minipa ero ragpi minipa ero neronayf, dijf niyimijf imonijpi tfgayfne menini. ⁵⁴ Gf wara niro gf ragf niro éfa giyf giyf dijf niyimijf imonijpi tfgayf enagfa nani sfa yoparfyimi

owiápínimeápoyíniri dñjť sixť umímómťáríni. ⁵⁵ Gť wará rĩpi aiwá nepaxĩjť imónĩri gť ragťpi iniĩgť nepaxĩjť imónĩri enagĩ nání seararĩjĩni. ⁵⁶ Ámá gť wará nĩri ragť nĩri éf go go nionĩ tťnĩ nĩkumĩxĩnĩrai nawĩni imónĩjwĩ. Nionĩ enĩ xťo tťnĩ nĩkumĩxĩnĩrai nawĩni imónĩjwĩ. ⁵⁷ Ápo, dñjť niyĩmĩjťpi mĩkť tťjjo nĩrowárėnapĩjťrĩni. Ápo e enjť enagĩ nání nionĩ enĩ dñjť niyĩmĩjťpi mĩkť tťjáoĩ imónĩjĩni. Ayĩnání go go nĩbirĩ nionĩ nĩnĩnĩrťnáyť, nionĩ enĩ dñjť mĩkť tťjáoĩ enagĩ nání xťo enĩ dñjť niyĩmĩjť ínĩná jweanťa nání tťjť wo imónĩnťárĩni. ⁵⁸ Aiwá anjťnamĩ dání weapĩjť rĩpi nání seararĩjĩni. Rĩpi aiwá enjĩná negť arťowa nĩnĩro nĩjweagťasána pegťápĩ yapĩ mimónĩni. Go go aiwá rĩpi nĩnĩrťnáyť, dñjť ínĩná jweanťa nání tťjť wo imónĩnťárĩni.” urĩjĩnigĩni. ⁵⁹ Jisaso rotú anjť Kapaneamĩyo mĩrĩnĩjĩwámĩ dání nurėwapĩyirťná e nura urĩnigĩni.

Xwiyťá dñjť ikwťróána dñjť niyĩmĩjť imónĩpaxťpi urĩjť nánírĩni.

⁶⁰ Ayĩnání xegť wiepĩsarĩjťyť obaxť amĩpĩ o nurėwapĩyirťná nura úťpi arťá nĩwiróná re rĩgťawixĩni, “Xwiyťá o rarĩjťpi ududť inĩjťpi rarĩni. Ámá go xixeni arťá winĩrťenĩjoi?” rarĩjagťa aiwi ⁶¹ Jisaso xegť wiepĩsarĩjťyť obaxť o rťĩpi nání anĩjũmť irĩnarĩjagťa nĩjťá nimónĩri re urĩjĩnigĩni, “Xwiyťá ududť seainĩpaxť searťápimĩ dání róreámioarĩjoi? Nionĩ pťnĩ nĩnĩwiárĩmĩ upťrĩ rĩseaimónarĩni? ⁶² Seyťné ámá imónĩjáoĩ xewanĩjoni weapĩjagė nání ámi peyarĩjagĩ nĩnanĩrťnáyť, pí wipťrĩ seaimónĩnťárťani? Sini pťnĩ nĩnĩwiárĩmĩ upťrĩ nání seaimónĩnťárťani?” nurĩri ⁶³ re urĩjĩnigĩni, “Dñjť niyĩmĩjť ínĩná jweapťrťa nání wiarĩjťpi, ayť kwiyť Gorĩxoyápĩrĩni. Ámáyť wigť enjť eánĩgťá tťnĩ wĩ e imónĩpaxť menĩni. Xwiyťá nionĩ searťápĩ ámá dñjť nĩkwťrorĩjťpimĩ dñjť ínĩná jweapťrťa nání kwiyť ewearĩjťpĩrĩni. ⁶⁴ E nerĩ aí wiyťné xwiyťá nioniyá sinĩ dñjť minĩkwťroarĩjoi.” urĩjĩnigĩni. Jisaso iwamťó dání ámá xťomĩ dñjť mĩwĩkwťróťáyť nání nĩjťá imónĩri xťo nání mĩyť urĩnťo nání enĩ nĩjťá imónĩri enjjo enagĩ nání e nurĩri ⁶⁵ re urĩjĩnigĩni, “Wiyťné dñjť minĩkwťroarĩjagťa nání re searťanigĩni, ‘Ápo ámá go go nionĩ tťjť e xe ounĩri sťjwť mĩwinĩpa nerťnáyť, o nionĩ tťámĩni wĩ bĩpaxť menĩni.’ searťanigĩni.” urĩjĩnigĩni.

⁶⁶ Xwiyťá apĩ nura úť enagĩ nání xegť wiepĩsarĩjťyť obaxť omĩ pťnĩ nĩwiárĩmĩ nuro ámi o tťnĩ nawĩni bĩ anjť memegťawixĩni. ⁶⁷ Ayĩnání Jisaso xegť wiepĩsarĩjť wė wúkaú sťkwť wáú awamĩ re urĩjĩnigĩni, “Soyťné enĩ ‘Rĩxa pťnĩ nĩwiárĩmĩ owaneyť.’ rĩseaimónarĩni?” urťagť ⁶⁸ Saimonĩ Pitao re urĩjĩnigĩni, “Ámĩnáoxĩni, none go tťámĩni wanťwinĩ? Xwiyťá dñjť niyĩmĩjť tťjwáone imónani nání imónĩjťpi joxĩni tťjoxĩrĩni. ⁶⁹ None rĩxa dñjť nĩrĩkwťrorane nĩjťá re imónĩjwĩni, ‘Joxĩ siyĩkwť minĩjť Gorĩxo rĩrťpeajoxĩrťani? Yeáyť neayimĩxemeanťa nání arťowayá xwťá piaxťyo dání iwaronťoyť rarĩjwáo, ayť joxĩrĩni.’ niyaiwirane nĩjťá imónĩjwĩni.” urťagť ⁷⁰ Jisaso re urĩjĩnigĩni, “Nionĩ ámá wė wúkaú sťkwť wáú soyťné mĩsearťpeapa rejanigĩni? E nerĩ aí woxť oboxťnĩjť imónĩjĩni.” urĩjĩnigĩni. ⁷¹ Isĩkariotĩ dñjť Saimonomĩ xewaxo Judaso —O wiepĩsarĩjť wė wúkaú sťkwť wáú awa worĩni. O xťo nání mĩyť urĩnťo enagĩ nání e urĩjĩnigĩni.

7

Jisasomĩ xogwáowa xťomĩ dñjť mĩwĩkwťrogťá nánírĩni.

¹ Jisaso e niyárĩmo néśsána Judayť ámĩnáowa xťomĩ pĩkianĩro nání mekaxť mearĩjagťa nĩjťá nimónĩri nání “Judia pĩropenĩsťyo oememĩni.” mĩwimónť Gariri pĩropenĩsťyo anjť emearťná ² aiwá Judayť anjť pákť pákť inĩjťyo nĩjwearťná imĩxayarĩgťápĩ —Aiwá apĩ, ayť enjĩná řwiárťawė Moseso tťnĩ nemeróná senťá anjťyo nĩjweaxa wagťápĩ nání dñjť winĩni nání xwiogwť ayť ayo Judayť wigť anjťyť pťnĩ nĩwiárĩmĩ nuro sťá wė wťũmĩ dñjť wáú wo anjť pákť pákť inĩjťyo nĩjwearo aiwá imĩxarĩgťápĩrĩni. Aiwá apĩ rĩxa anjwĩ e imónĩjána ³ xogwáowa re urĩgťawixĩni, “Dixť wiepĩsarĩjť wĩniyť enĩ emĩmť amĩpĩ joxĩ yarĩjťpi sťjwť winĩpťrĩ nání anjť re pťnĩ

níwíarími Judia píropenístyo nání uí. ⁴ Ayí rípi nání ríraríngwíni. Ámá wo ámá níní xfo nání níjía oimónípoyníri níwimónírnáyí, xegí yaríngípi ínimi yaríngímani. Emímí joxí yaríngípi nepa nerínáyí, jíwaníngoxí nuri ámá níyíyá síngwíyo dání síwá winírííni.” urígíawixíni. ⁵ Awa xegí xogwáowa aí díngí mívíkíwíropa nero nání e urígíawixíni. ⁶ Jisaso re uríngínigíni, “Soyíné upírííná ananí gíní gíná upírífa nání imóníngagí aiwí nioní umfáíná síní mimóníni. ⁷ Ayí rípi nání seararíngíni. Ámá xwía tíyo dání nínyí soyíné tñí símí tñí inípaxí mimóníngó. E nerí aiwí nioní wíngí yarígíápi nání ‘Sípíríni.’ nuri waropárí wiararíngagí nání símí tñí niaríngó. ⁸ Segípi aiwá nene xwiogwí o omí imíxayaríngwápi nání yoápoiyí. Nioní gí umfáíná síní mimóníngagí nání wí umíméíni.” ⁹ nurárimí Gariri píropenístyo gíweaníngíni.

Jisaso aiwá aní pákí pákí iníngíyo níngwearóná imíxarígíápi nání yoaní náníriini.

¹⁰ Jisaso, xexírímeáowa ríxa aiwá api nání yoáfámí enjáná xfo ení ámáyá síngwíyo dání míyoá yumí ínimi níyirí Jerusaremí níremorí gíweanáná ¹¹ Judayí aiwá imíxarígíe xfo nání pífa néra nuro “O geríni?” níngíga nuro ¹² ámá e epíroyí egíáyí ikeagígíwí ayá wí níngíga nuro wí “Ámá nañoríni.” ríro wí “Oweoi, nañomaní. Ámá níyoní díngí nukínímíxírí xegíwímí nípemeámí waríngoríni.” ríro nero aiwí ¹³ Judayí ámináowa nání wáyí nero nání ámá wí o nání ámá símímaní e dání mírínígíawixíni.

¹⁴ Jisaso sífa aiwá imíxarígíáyí ríxa áwíni e imóníngáná aní rídíyowá yarígíwámí nání nuri nípáwírí ámáyo uréwapíyaríná ¹⁵ Judayí ámináowa díngí ududí níwíntíro re ríngíawixíni, “Aríre nerí níjía o raríngípi nímonírí rífa raríni? Síkurífa menjoyoi.” raríngagífa ¹⁶ Jisaso re uríngínigíni, “Xwíyífa nioní searéwapíyaríngápi nioní gípiímani. Nioní nírowárenapíngoyápiíni. ¹⁷ ‘O wimónaríngípi oemíni.’ wimónaríngí gíyí gíyí nioní searéwapíyaríngápi nání níjía nímonírí re yaiwípaxíriini, ‘Goríxoyá díngíyo dání rífa nearéwapíyaríni? Xfo xegí díngíyo dání rífa nearéwapíyaríni?’ níyaiwírí níjía imónípaxíriini. ¹⁸ Ámá go go xfo xegí díngíyo dání nírírnáyí, ámá weyí onímépoynírí yaríngíriini. E nerí aí ámá níní ámá xfomí urowárenapíngomí weyí oumépoynírí yaríngó, o aga nepaxíngoríni. Yadíngí yaríngoríni. ¹⁹ Eníiná Moseso gíwí ikaxí níríni eáníngípi míseaiapípa reníngíni? E nerí aí soyínéyá wo aí gíwí ikaxí eáníngípi píraníngí xídarángímani. Pí nání soyíné nioní nípíkianíro yaríngó?” uríngí ²⁰ ámá e epíroyí egíáyí re urígíawixíni, “Imíto xixéroaríngí roxíni, ámá gíyí rípiíkianíro yaríngagífa raríngíni?” uríngífa ²¹ Jisaso re uríngínigíni, “Nioní emímí ná bíni éagí seyíné síní ududí ikárinaríngó. ²² Moseso gíwí ikaxí ‘Segí níaiwíyo níxírímáná sífa wé wíúmí dání wáú wo múróaná sífa ayímí iyí símí sífo wákwíríxíni.’ ríngíriini. E nísearírí aiwí ayí Moseso marífaí, negí aríowa síwí api érowíápíngífaríni. Ayínáni seyíné segí níaiwíyí gíwí ikaxí ríníngípi níxídíríngípímí dání nañí oimónípoynírí Sabaríayo aiwí iyí símí sífo wákwiarígífaríni. ²³ Seyíné ‘Nañí nerane gíwí ikaxí Moseso níríni eaníngípi pírfí mívíaiíkípa oyaneyí.’ níyaiwíro Sabaríayo ení iyí símí sífo wákwiarígífaríni. Seyíné e yarígífa enagí nání pí nání nioní ámá womí Sabaríayo nañí wímíxápi nání wíké nónaríngó? ²⁴ Síngwí tñíní níwínaxídíro mírípa époyí. Xfo yaríngagípi ení mí nómíxíríná ríríxíni.” uríngínigíni.

Jisaso nání “Kíraisorfáni? Woríani?” rínígífa náníriini.

²⁵ Ámá Jerusaremí gíweagíáyí wí re níra ugíawixíni, “Ámá ro ámá nípíkianíro egíto menírani? ²⁶ Síngwí wíntípoiyí. Ámá níní arífa egíe síngání nírorí raríngagí aí mebá neamejweagíáwa omí xwíyífa bí muraríngó. Awa ‘Ámá ro Kíraisó, ámá yeáyí neayímíxemeanífa nání aríowayá xwía píaxíyo dání iwíaroníoyí raríngwáó, ayí oríani?’ míyaiwípa ríyaríngó? ²⁷ E nerí aí ‘Ámá o Kíraisó, ámá aríowayá xwía píaxíyo dání iwíaroníoyí raríngwáórfáni?’ wíaiwípaxí meníni. Ayí rípi náníriini. Nene xínái xfomí xíríngé nání níjía imóníngwíni. E nerí aiwí Kíraisó, ámá Goríxo yeáyí neayímíxemeanífa nání urowárenapíngíto imónínfáníyí ámá wo ‘E dáníngíni.’

rípaxí meníní. Ayínání ‘O Kiraisoríní?’ waiwipaxí mimóníjwíní.” raríjagífa²⁸ Jisaso aní rídiyowá yarígfíwámí dání nuréwapíyiríná ení tíní níríní re uríjínigíní, “Seyíné nepa nioní nání níjfé ero ‘O e dánjoríní.’ rípaxí imóníro yarígfáyínérání? Nioní gí díjé tíní bíjámání. Nepaxíjé imóníjé —O soyíné majforíní. O nioní nírowárénapíjíríní.”²⁹ O tífé e dání bíjáoní enagí nání o nioní níjfaríní. O nioní nírowárénapíjíríní.” uríagí nání³⁰ omí fá xíraníro nero aiwí fá xírípaxíná síní mimóníjagí nání fá bí míxírígfawixíní. ³¹ E nerí aí ámá e epíroyé egíáyé obaxí wí díjé níwíkwíroro re níra ugíawixíní, “Kiraiso, ámá yeáyé neayímíxemeanfa nání aríowayá xwíá piaxíyo dání iwíaronfoyé raríjwáo nímoníríná emímí ámá ro yaríjípímí ní múrorí enífarání? Oweot.” rígfawixíní.

Jisasomí fá oxírípoyíní urowárígfá náníriní.

³² Parisiowa ámá e epíroyé egíáyé Jisaso nání ikeagígwí e raríjagífa aríá níwíro nání awa tíní apaxípáníjé imónígfá xwéowa tíní díjé axípi níxíríro Jisasomí fá oxírípoyíní rídiyowá yarígfíwámí awí mearoarígfá wámí urowárígfá awa nuro o uréwapíyaríjé rémóagífa³³ Jisaso re uríjínigíní, “Seyíné tíní re bí onímíápi níjweámoní gí nírowárénapíjé tfe nání umífaríní. ³⁴ Ríxa úáná seyíné nioní nání pía níniro aiwí wí síjwí nanípírífámání. Seyíné nioní jweámífaé upaxí wí mimóníjoi.” uríagí³⁵ Judayé ámínáowa re rínígfawixíní, “O gímí nání umíníriní raríní? Aga gímí nání úáná nene o nání pía megínáníwáríní? Negí ámáyé Gíríkíyé aníyo jweagíámí nání nuri émáyo uréwapíyímíáníriní rífa neararíní? ³⁶ Xwíyífa o re rífpí, ‘Seyíné nioní nání pía níniro aiwí wí síjwí nanípírífámání. Seyíné nioní jweámífaé upaxí wí mimóníjoi.’ rífpí pí níyáiwírí rífa ríjoi?” rínígfawixíní.

Inígí oyífa tífé nání uríjé náníriní.

³⁷ Sía aiwá apí imíxarígfáyé yoparíyi —Ayi seáyé e imóníjyíríní. Sía ayi imóníjáná Jisaso éf nírorí ení tíní re ríjínigíní, “Ámá inígí nání gwínté yeáyé wí gíyé gíyé nioní tífámíní níbíro inígí onípoyí. ³⁸ Nioní díjé níkwírófá gíyé gíyé Bíkwíyo níriníriní eáníjé rípi tíní xíxeni imónípíráoí, ‘Wígí xwíoxíyo ná ínímí dání inígí díjé níyímíjé imíxaríjípí oyífa tífé pwenífaríní.’ níriníriní eáníjé rípi tíní xíxeni imónípíráoí.” uríjínigíní. ³⁹ Jisaso e níriníriní kwíyé Goríxoyá xíomí díjé wíkwírófáyé meapírífápi nání e uríjínigíní. Iná Jisaso síní anínamí nípeyírí míkínípa éiná enagí nání Goríxo síní xegí kwíyípi ámáyo síxé mumímopa yagínaríní.

Jisaso nání díjé xíxegíní tíní nepayoro rígfá náníriní.

⁴⁰ Ámá e epíroyé egíáyé o e raríjagí aríá níwíro wí re níra ugíawixíní, “Aga neparíní. Ámá ro wíá rókíamoagí nene xwayé naníriní jweanwáoríní.” níra waríná⁴¹ wí re níra ugíawixíní, “ ‘Ámá ro Goríxo yeáyé neayímíxemeanfa nání aríowayá xwíá piaxíyo dání iwíaronfoyé raríjwáo, Kiraisoríní.’ neaimónaríní.” níra waríná wí re níra ugíawixíní, “Garírí píropenísfíyo dání wo Kiraiso, ámá aríowayá xwíá piaxíyo dání iwíaronfoyé raríjwáo imónípaxíraní? Oweot, e dání wo ámá aríowayá xwíá piaxíyo dání iwíaronfoyé raríjwáo imónípaxí meníní. ⁴² Bíkwíyo re mírinípa rení, ‘Kiraiso, aríowayá xwíá piaxíyo dání iwíaronfoyé raríjwáo negí aríó Depitoyá fíwíaríawé wo imónínífaríní. Aní Betírexemí —Eníiná Depito xegí jweaageríní. Omí e dání xírínífaríní.’ mírinípa rení?” níra nuro nání⁴³ ámá e epíroyé egíáyé o nání díjé xíxegíní tíní nepayoro níriníriní⁴⁴ wí “Ríxa fá oxíraneyí.” níwímóníriní aiwí omí fá bí míxírígfawixíní.

Judayé meáowa Jisasomí díjé míwíkwírogífa náníriní.

⁴⁵ Rídiyowá yarígfíwámí awí mearoarígfáwa ámí nuro apaxípáníjé imónígfá xwéowámí tíní Parisiowámí tíní wímeááná awa re urígfawixíní, “Pí nání omí fá míxírí anípáoyíne baríjoi?” uríagífa⁴⁶ awí mearoarígfáwa re urígfawixíní, “Eníiná aiwí ámá o nearéwapíyaríjépa wo mínearéwapíyagíriní.” uríagífa⁴⁷ Parisiowa

ikayíwí nuríro re urígíawixíni, “Soyíné ení ríxa díñf níseakínímíxírí xerwími níseaipemeámi mupa renjo?” nuríro ⁴⁸ re urígíawixíni, “Seamenjwearjwáone worani, Parisione worani, omí díñf bí wíkwírófrani? Oweoi! ⁴⁹ E nerí aí ámá epíroyí egfá jfáyí ñwí ikaxí nírinírí eáníñfípi nání píraníñfí níjfé mimónípa nero nání Goríxoyá síñwíyo dání aníñfífrá nání ramíxáríníñfífríni.” uríagí ⁵⁰ Nikodimaso —O ení Parisi woríni. Xámi áríwiyimi nuri Jisasomi níwímeari yaríñfí wíñoríni. O níwiápínímeari re uríñínigíni, ⁵¹ “Negí ñwí ikaxí nírinírí eáníñfíyo bí rípi ríriníni, ‘Ámá womí xfo ríñaríñfí arfá míwípa erí o yaríñfípi píraníñfí níjfé mimónípa erí nemáná ananí xwíyíá umeárípaxífríni.’ ríriníni?” uríagí ⁵² awa ikayíwí re urígíawixíni, “Joxí ení Gariri dánf iwoxífrani? Bíkíwíyo píraníñfí fá rorí pfa merí nerfnáyí, joxí re níyaiwirí níjfé imónífríni, ‘Wfá rókiamoaríñfí wo Gaririyo dání imónaríñfímani.’ níyaiwirí níjfé imónífríni.” urígíawixíni.

Apíxí íwí iníñfí wími xwírxí umeagíá nánífríni.

⁵³ Ámá níni wígf añf xixegíníyo umíagíá aiwi

8

¹ Jisaso díwí xegí yoí Oripíyo nání nuri ² sá weño wfá móníñfími ámi níwiápínímeámi níbirí añf rídíyowá yarígíawími nípáwirí ámá níni xfo tfámíni baríñagíá nání o éf níñweámáná uréwapíyaríná re eníñigíni. ³ Ñwí ikaxí eáníñfípi mewegíáwa tñni Parisiowa tñni awa apíxí ámá wí íwí inaríñagí wíni-meáfa wími nímera níbro áwíni e éf nurárírmáná ⁴ omí re urígíawixíni, “Nearéwapíyaríñoxíni, apíxí rí íwí inaríñagí wíni-meáfríni. ⁵ Apíxí ríñíñfí imóníñfí nání ñwí ikaxí Moseso nírinírí earfípmi dání re ríni, ‘Sfíñá tñni iwanf nearo píkrífríni.’ ríñíñagí aí joxí píoi rífríni?” urígíawixíni. ⁶ Ríwéná o Moseso ríñfípi níwiákirí xegí bí rífrípmi dání xwíyíá uxekwímoaneyíniro iwamfó níwíwapíyiro e uríagíá aiwí o ípfpá éf níñweámáná xwíáyo webfá tñni ríwamíñfí nearí ⁷ awa arfíki ámi ámi yaríñfí wiayaríñagíá o ámi éf nírorí re uríñínigíni, “Soyíné woxí goxí íwí bí míyaríñoxí xámi ími sfíñá eafí.” nurími ⁸ ámi ípfpá éf níñwearí xwíáyo ríwamíñfí eaarfíni re eníñigíni. ⁹ Awa Jisaso e uríagí arfá níwiro woní woní Jisaso tñfí e pñni níwiárími nuróná ámínáowa xámi numearo níni ríxa núáná apíxíni xegí xewíni Jisaso yá sfmí e éf ronagí níwíni ¹⁰ ámi éf nírorí ími re uríñínigíni, “Ineyí, ámá yí gími nírinírí? Ayf wo xwíyíá mírimearífrani?” uríagí ¹¹ í re uríñínigíni, “Ámínáoxíni, wo xwíyíá mírimearífríni.” uríagí Jisaso re uríñínigíni, “Nioní ení xwíyíá wí rímeárímeéni. Díxí añf utí. Re dání ámi íwí bí míni-pa éfríni.” uríñínigíni.

“Nioní ámá nání uyíwíñíñfí imóníñfíni.” uríñfí nánífríni.

¹² Jisaso ámi re uríñínigíni, “Nioní ámá xwíá tfíyo ñweagíá níyoní uyíwí wfáníñfí wókímíxaríñfíni. Ámá nioní níxídfáyí sfá yíníñfími ní añf emepírfá meníni. Wfá díñf níyímiñfí tfgíáyí imíxípxí imóníñfípi wókímíxífríni.” uríagí nání ¹³ Parisiowa re urígíawixíni, “Joxí e rífrípi jíwaníñoxí símeañf míkoxíñfí nímonírí áwanf ríñaríñagí nání ‘Neparíni.’ níyaiwirane arfá seaianíméwíni.” uríagí ¹⁴ Jisaso re uríñínigíni, “Nioní aí níwaníñoní nání áwanf ríñaríñagí, ayf neparíni. Ayf rípi nání seararíñfíni. Ge dání rfa bíñanigíni gími nání umífrífríni imóníñfípi nání níjfé nímonírí nání seararíñfíni. E nerí aí soyíné nioní bíñae nánífrani, nioní umíae nánífrani, majfá nímoníro nání níraríñfo. ¹⁵ Soyíné ámá xwíá tfíyo dánfí yarígtápa síñwí tñni níwínxífríni raríñagíá aí nioní ámá womí aí síñwí tñni níwínxífríni xwíyíá numeararíñfíni. ¹⁶ Nioní xwíyíá numearíni síñwíyí, nioní gf díñf tñni mepa nerí ápo, nírowárénapíñoyá díñfíyo dání nerí nání nepa xixení imóníñfípi tñni umeárípaxífríni. ¹⁷ Segí ñwí ikaxí eáníñfíyo aí re nírinírí eáníni, ‘Ámá wá xwíyíá áwanf nírinírí axífríni nírinírí, xwíyíá apí nepa imóníni.’ nírinírí eáníni. ¹⁸ ‘Nioní níwaníñoní nání áwanf searífríni ápo, nírowárénapíñfo ení nioní nání áwanf

seariri yariñagi nani soyíne nioni searariñapi nani “Neparini.” yaiwipaxirini.” urfagi ¹⁹ awa re urigfawixini, “Dixi apo ge ñweani?” urfagta o re uriniñigini, “Soyíne nioni nani nijfa mimonipa ero gf apo nani nijfa mimonipa ero yariñoi. Soyíne nioni nani nijfa nimoniro siñwariyí, gf apo nani eni nijfa imonanro éfarini.” uriniñigini. ²⁰ Aní ridiyowá yariñiwami Gorixo nani nigwí tarigfa tññ e dani nuréwapiyirina xwiya api urariñagi aiwi omi fa xiripirina sini mimonñagi nani fa bi mixirigfawixini.

“Nioni umfae nani soyíne wi upaxí menini.” uriniñ naniñini.

²¹ O ami re uriniñigini, “Nioni pñi niseawiarmi úana soyíne nioni nani pfa niniro ai segí fwí yariñapi sini yokwarimí mininana pepirfarini. Nioni umfae soyíne bipaxí wi mimonñoi.” urfagi ²² Judayí amináowa re nira ugíawixini, “O ‘Nioni umfae soyíne bipaxí mimonñoi.’ ríagi nani xewaninjo pikinimniri nani minearipa riyarini?” nira warina ²³ o re uriniñigini, “Nioni erami dajonirini. Soyíne birami dajoyínerini. Soyíne xwfa tño dajoyínerini. Nioni xwfa tño dajonimani. ²⁴ Ayinani re searini, ‘Segí fwí yariñapi sini yokwarimí mininana pepirfarini.’ searini. Ayí ripi searini. Soyíne dññ ninikwíro ‘Ayí orini.’ miniaiwiwa nerónayí, segí fwí yariñapi sini yokwarimí mininana pepirfarini.” urariñagi ²⁵ awa re urigfawixini, “Goxirini?” urfagta Jisaso re uriniñigini, “Nioni iwamto dani searagani onirini. ²⁶ Soyíne yariñapi nani xwiya searimearimí nani xwiya xwapí xirinajonirini. Soyíne arfa miniarñagfa aiwi nioni nrowárenapinjo nepaxinorini. Amipi omi arfa winapi ama nñi arfa egte dani rariñarini.” urfagi aiwi ²⁷ ayí majfa nimonro “Apo Gorixo nani rfa neararini?” miyaiwiarñagfa nani ²⁸ Jisaso re uriniñigini, “Soyíne ama imoninajoni ikfayo niyekwíroaripiri seayi e ninimfeyoarina nijfa ‘Ayí orini.’ imonipirfarini. Nioni gf dññ tññ amipi bi yariñamani. Apo nirewapiyinipini rariñarini. ²⁹ Inina nioni nrowárenapinjo yayí winipaxipini yariñagi nani nioni pñi ninawiarmi minú sini dññ nikikayoni.” uriniñigini. ³⁰ Xwiya api urarina ama obaxí dññ wikwíroíawixini.

Áma áxenwarí inigfayí nani uriniñ naniñini.

³¹ Jisaso Judayí omi dññ wikwíroíayo re uriniñigini, “Seyíne gf xwiya rariñapi dññ fa nixirironayí, nioniyá gf seaiepsariña nepaxiníyíne imoninjo. ³² Xwiya nepaxiní imoninipi nani nijfa nimonro e nemana xwiya api dññ fa nixiririniñipi dani áxenwarí minigfayíne imonipirfarini.” urfagi ³³ wa re urigfawixini, “Negí arfo Ebirfamoyá fwiarfawenerini. Enina dani ama wayá xináíwaneniniñ nimonrane omiñ miniiagwaéne, joxi arige nerí ‘Áxenwarí minigfayíne imonipirfarini.’ neararini?” urfagta ³⁴ Jisaso re uriniñigini, “Aga nepa searini. Ama fwí yariñ go go fwí xfo yariñipiyá xináíniñ nimonirí áxenwarí wini. ³⁵ Ama xináíwaniníñ nimonro omiñ wiiarigfayí aniniñ aniwami xiáwo tññ ñwearigfamani. E nerí ai xewaxo inina aniniñ e ñweariniñ.” nuriri ama e rowapigfayí re oyaiwipoyiniri, “‘Seyíne xináíwayíneniniñ nimonro omiñ wiiarigfayíne yapí imoninjo.’ rfa neararini?” oyaiwipoyiniri ewayí xwiya api nuriri ³⁶ re uriniñigini, “Ayinani xewaxoni xináíwayíneniniñ nimonro omiñ wiiarigfayíne áxenwarí seaininipi anipa seaimixiyána aga áxenwarí minigfayíniñ imonipirfarini.” nuriri ³⁷ re uriniñigini, “Nioni nijfarini. Seyíne arfo Ebirfamoyá fwiarfaweyínerini. E nimonro ai seyíne gf xwiya api segí xwioxño aumaúmí miníñ enagi nani nioni nipikianro nani yariñoi. ³⁸ Nioni apo tññ niñwearina siñwí wininapi nani rariñarini. Seyíne eni amipi segí apo rariñagi arfa wigfapi yariñarini.” uriniñigini.

“Segí apo oborini.” uriniñ naniñini.

³⁹ Awa re urigfawixini, “Negí arfo Ebirfamorini.” urfagta Jisaso re uriniñigini, “Nepa Ebirfamoyá fwiarfaweyíne enanayí, xfo yagipa epaxirini. ⁴⁰ E nerí ai nioni

xwiyfá nepáni Gorixomi arfá winápi seararinjáoni ninipikianiro yariñoi. Soyfné nianiro yariñfápa arfo Ebitfamo wí e menjinigini. ⁴¹ Ayináni re searfini, 'Segf ápo yariñfápi yariñoi.' searfini." urfagi ayf re urigfawixini, "Negf inókiwa fwí niniro neaxirigfámani. Negf ápo imóniño ná woni Gorixorini." urfagfa ⁴² Jisaso re urijinigini, "Nioni gf diñf tñi biñamani. Gorixo nrowárenapfagi o tñf e pñi niwiárim biñá enagi nani Gorixo nepa segf ápo enánayf, soyfné nioni diñf sixf niyipaxfrini. ⁴³ Soyfné nioni xwiyfá rarfná arfá nero aí pí nani nijfá mimónipa yariñoi? Ayf rípi nánirini. 'Xwiyfá arfá owianeyi.' m+seaimónarinjagi nani nijfá mimónipa yariñoi. ⁴⁴ Soyfné niaíwí segf ápo oboyáoyfné enagfa nani xfo wimónarinjfa niaíwíyfné eni 'Axípi oyaneyi.' seaimónarinjfrini. O eníná dani ámáyo pikixwirfo yagorini. Nepa bi miripaxf imóniño enagi nani pí pí xwiyfá nriñfná yapñi rariorini. O yapf rariño imóniri ámá yapf rariñfá niyfyá xanóniñf imóniri enagi nani gini gíná yapf nriñfná sa mfkf xfo imóniñfpi tñi xixeni rariñfrini. ⁴⁵ E nerf aí nioni nepaxiñf imóniñfpi seararinjagf nani 'Neparini.' niyaiwiro diñf minikwíroariñoi. ⁴⁶ Soyfné goxi fwí nani xwiyfá nimeáripaxfrini? Oweoi, wí xwiyfá nimeáripaxfmani. E nerf aí nioni nepáni seararfná pí nani 'Neparini.' niyaiwiro diñf minikwíroariñoi? ⁴⁷ Ámá Gorixoyáyf xwiyfá xfoyápi arfá wiarigfárin. Soyfné Gorixoyáoyfné mimóniñagfa nani xwiyfá oyápi arfá mñiarinoi." urijinigini.

"Arfo Ebitfamo sini menáná nioni ñweaagarini." urijf nánirini.

⁴⁸ Judayf ámináowa omi ikayfwf re urigfawixini, "None joxi re nriñranená, 'Ámá sipí roxiyf Samariayf woxirini. Imfo xixeroarinjf roxini.' nriñranená xixeni miriripa réwini?" urfagfa ⁴⁹ Jisaso re urijinigini, "Nioni imfo diñf minixixeroarini. Gf ápomi wé ikwianwíyo uñwirárarinjagi aí soyfné wé ikwianwíyo miniwirárarinoi. ⁵⁰ Nioni gf diñf tñi seáyi e imónimfániri niyarinjagi aiwi wo nioni nani 'Seáyi e oimónini.' niawíoyf soyfné tñi nioni tñi neapayonfo ñweani. ⁵¹ Aga nepa seararinjini. Ámá gíyf gíyf xwiyfá nioniyápi nixfdirfnáyf, wí nipepfrfámani." urfagi ⁵² Judayf ámináowa re urigfawixini, "Joxi e rariñagi nani ríxa nijfá re imóniñwini, 'Joxi imfo xixeroarinjf woxini.' nijfá e imóniñwini. Arfo Ebitfamo tñi wfá rókiamoagfáwa tñi pegfárin. E éagfa aí joxi re rariñini, 'Ámá gíyf gíyf xwiyfá nioniyápi nixfdirfnáyf, wí nipepfrfámani.' rariñini. ⁵³ 'Joxi negf arfo Ebitfamo penomi seáyi e mñiwimóniño xirini.' neaimónarini. Wfá rókiamoagfáwa eni pegfárin. Joxi gonirini yaiwinarini?" urfagfa ⁵⁴ Jisaso re urijinigini, "Niñwaninoi seáyi e mñimeyoánirfnáyf, surfmá imónaripaxfrini. Seáyi e mñimeyoarino, ayf gf áporini. O nani soyfné 'Negf ñwíáorini.' rariñfárin. ⁵⁵ E nriñro aí xfo nani nepa nijfá mimóniño. E nerijf aiwi nioni nijfárin. 'O nioni majfárin.' nriñfnáyf, nioni soyfnéniñf yapf rariñáoni imónipaxfrini. E nerf aí o nioni nepa nijfá mimóniri nani xwiyfá oyápi xfdarinarini. ⁵⁶ Segf arfo Ebitfamo sfá nioniyáyi nani 'Sñwí wñimfárfani?' niyaiwiri nani yayf winijinigini. Oyi, o sñwí nñaniri yayf seáyimí dani winijinigini." urfagi ⁵⁷ Judayf ámináowa re urigfawixini, "Joxi sñi xweyanoxi meníyf 'Arfo Ebitfamomí sñwí wñagáonirini.' rirarini?" urfagfa ⁵⁸ Jisaso re urijinigini, "Aga nepa seararinjini. Arfo Ebitfamo sini menáná nioni xami ñweaagarini." urfagi ⁵⁹ awa " 'Gorixo tñi xixeni imóniñorani?' oniaiwípoyniri rfa neararini?" niyaiwiro omi sñjá eanro nani sñjá meáagfa aiwi xewanino re enijinigini. Yumfí mimóniri añf ridiyowá yariñfiwami dani peyanijinigini.

9

Sñwí supárijf womí nanf imixinjf nánirini.

¹ E nemo nipurfná weninjf étyf winijinigini. Ámá wo xinái xiriñe dani sñwí supárijf néra uño ñweanagf wináná ² xegf wiepñsarino eni sñwí niwiniro yariñf re wigfawixini, "Nearéwapñyariño xini, fwí go enípmi dani xinái sñwí supárijf ro

xirinjirini? Xfo éagi nánirani, xaniyaú éagfi nánirani?” yarinj e wíagfa ³ Jisaso re urinjiginini, “Ámá ro fwi éagi marfái, xaniyaú eni fwi éagfi marfái, sa omi dani emimf Gorixoyá siwáninj innta nani e eno xirinjirini. ⁴ Agwi sini ikwawiyina imóninjána emimf nirowárenapinjo ‘E éwíniginini.’ yaiwiarinjipi éwaniginini. Árfwiyina ámá wo emimf mepaxf imóninjána rixa anjw e enagf nani rarinjini.” urinjiginini. Dinj re oyaiwipoyiniri, “Xfomi piklana árfwiyininj imóninfárinini.” oyaiwipoyiniri e nuriri ⁵ ámi re urinjiginini, “Nioni xwfa tfo ninjwearfna ámá nfinyf nani wfa wókímixinjini.” nurárimf ⁶ xwfaýo reanjw núrímáná xwfa tfin reanjw tfin yiyf nidirí ámáoyá sinjwfo xópe niwimáná ⁷ re urinjiginini, “Joxi nuri ipi Siroamiyf rininjfwami nani —Yof mfkf ayf mewárininj nánirini. E rininjfwami nani nuri smimanjfo wayf ronei.” urowárfagf o nuri smimanjfo wayf nironimáná re enjiginini. Rixa sinjwf aninjo binjiginini. ⁸ Rixa sinjwf aninjo barinjagi ámá anj xfo tinj e njweagfáyf sinjwf e niwiniro sinjwf supárinjo enagf nani éf njweámáná aiwá nani rixinj urago barinjagi sinjwf niwiniro re nira ugáfawixini, “Ámá royf e njweámáná aiwá nani rixinjf neararinjo menirani?” nira warfna ⁹ wí re nira ugáfawixini, “Ayf orini.” nira warfna wí “Oweoi, ayf o yapf imóninjyf worini.” nira warfna xewaninjo arfkí re urinjiginini, “Nioni onirini.” urarinjagi ¹⁰ ayf re urigfawixini, “Joxi arige nerf dixf sinjwf oxoáini?” urfagfa ¹¹ o re urinjiginini, “Ámá Jisaso rarfgo xwfa bimi reanjw núriri yiyf nidirí gf sinjwfo xópe ninimáná re nirinjo, ‘Joxi ipi Siroamifwami nani nuri wayf ronei.’ nrfagf nioni nuri wayf nironirfna re éini. Sinjwf noxoari anfini.” urfagf ¹² ayf re urigfawixini, “Ámá o ge njweani?” urfagfa o “Nioni majfárinini.” urfagf ¹³⁻¹⁴ ámá ayf sfá Jisaso xwáfipimi reanjw núriri yiyf nidirí omi sinjwf nanj wimixinjyfi Sabarfáyi enagf nani ámá xami sinjwf supáragomi Parisiowa tinj e nani niméra nuro wáraná ¹⁵ Parisiowa eni omi yarinj re wigfawixini, “Joxi arige nerf sinjwf oxoárinini?” urfagfa o re urinjiginini, “O xwirinjwf b tfin gf sinjwfo xópe náná nioni nuri wayf nironirfna sinjwf oxoáini.” urfagf ¹⁶ Parisiyf wfa re nira ugáfawixini, “Ámá o Sabarfá nani njwf ikaxf rininjfpimi xopiráf niyayiri nani Gorixo tinj e dani binjomanf.” nira warfna wfa re nira ugáfawixini, “Ámá fwi yarinjyf wo enánáyf, arige nerf emimf o yarinjfpininj imóninjipi epaxfirinini?” nira nuróná dinj xixegfni tfin nepayoro nani ¹⁷ ámi sinjwf supáragomi re urigfawixini, “O dixf sinjwf roxaóf enagf nani pí ámáoxini rarinjini?” urfagfa o re urinjiginini, “O Gorixoyá wfa rókiamoarinj wo menirani?” urinjiginini.

¹⁸ O xegf sinjwf oxoáyf nani piráninj áwanj urarinjagi aiwí xami sinjwf supáragomi aiwí Judayf ámináowa arfa mifwipa nero re yaiwigfawixini, “Nepa sinjwf supárago ámi sinjwf maninjorini.” niyaiwiro “Ámá sinjwf oxoáoyá xaniyaú obfpiyi.” niri ayaú rixa báná ¹⁹ yarinj niwiróná re urigfawixini, “Niaíwf ayagwíyáoranf? Ayagwí re rirarinji, ‘Xinái nixirirfna sinjwf supárinjo xirinjirini.’ rirarinji? E xirinjf enánáyf, arige nerf agwi sinjwf noxoari anarini?” urfagfa ²⁰ xaniyaú re urigfisixini, “Ayf yegf íwo enagf nani yayawi nijfárinini. Xinái nixirirfna sinjwf supárinj enjyf nani eni yayawi nijfárinini. ²¹ E nerf aí agwi o sinjwf oxoáyf nani yayawi majfárinini. Sinjwf supárinjyf woxoáo nani eni yayawi majfárinini. Xewaninjomf yarinj wipoyf. Sini onomanf. Xewaninjo nani áwanj osearinini.” urigfisixini. ²² Xaniyaú Judayf ámináowa nani wáyf winfagf nani e urigfisixini. Ayf rípi nánirini. Judayf ámináowa re rinárfgfa enagf nani, “Ámá gíyf gíyf Jisaso nani waropárf nero ‘ “O Kiraiso, ámá yeáyf neayimixemeanfa nani arfowayá xwfa piáxfo dani iwiaronfoyf rarinjwáorini.” neaimónarinini.’ ránáyf, rotú anjfo dani yof emi kwfrimoanfwarini.” ²³ rinárfgfa enagf nani xaniyaú re urigfisixini, “Onomanf. Xewaninjomf yarinj wipoyf.” urfagfi ²⁴ Parisiowa ámi “Sinjwf supárago obini.” niri o rixa báná re urigfawixini, “Joxi Gorixomini seáyi e numfeyoari waropárf inei. Ámá ‘Nanjf nimixinjo.’ rarinjo fwi yarinjyf wo enagf nani none nijfárinini. Ayínánf waropárf inei.” urfagfa ²⁵ o re

urijiniginí, “O íwí yarijorani? Nanjorani? Nioni majíárini. E neri aí rípi nání nioni nijíárini. Xámí sñwí supáragóni aiwi agwí o nífpimi dání sñwí noxoari anijini.” uríagi ²⁶ awa re urígíawixini, “O pí sífrini? Arige neri dixí sñwí roxoáfrini?” uríagí ²⁷ o re urijiniginí, “Nioni ríxa áwanj searíagi aí arfá miniaríjoi. Arige niyaiwiro ‘Ámí arfá osianeyí.’ nírarijoi? Soyíne eni ríxa xegí wiepísaríjyíniñj imónaníro mírípa ríyaríjoi?” uríagi ²⁸ awa ikayíwí numearíro re urígíawixini, “Xewaníjoxini xegí wiepísaríjyí woxítrini. None neaiepíagí Mosesoyáonerini. ²⁹ None Mosesomi xwíyíá Goríxo uríjipi nání nijfá imóníjwini. E neri aí ámá oyí e dánoríanírí none majíárini.” uríagí ³⁰ ámá o re urijiniginí, “Soyíne rarígíapí ududí ninípaxí raríjoi. Soyíne o bíje dání majfá enagí aiwi o gí sñwí noxaófrini. ³¹ Ámá íwí yarígíayí Goríxomi ríxíj uráná arfá míwípa yaríj enagi nání nene nijfáfrini. E neri aí ámá go go Goríxomi wéyo numerí xfo wimónaríjipi níxídirínáyí, Goríxo ámáomi arfá níwírí xfo ríxíj uraríjipi nání arírá wípaxítrini. ³² Aga eníná dání aí nene arfá wí re míwíjwáfrini, ‘Ámá wo níwíapínímearí xínái xíríje dání sñwí supáríj womi sñwí oxoáinigini.’ raríjagí arfá míwíjwáfrini.” nuríri ³³ re urijiniginí, “Ámá o Goríxo tíj e dání míbípa neri sñwíríyí, xfo yaríjipi bí epaxí imónímínírí éfmaní.” uríagi ³⁴ awa míxí re urígíawixini, “Íwí niníríjipimi dání ríxíríjoxini, joxí none rínearéwapiyaríjini?” nurímáná xegí yof emi kwírímogíawixini.

Sñwí supáríjyíniñj imónígíayí nánirini.

³⁵ Jisaso “Ámá sñwí supáragoyá yof kwírímóoi.” raríjagí arfá e níwírí o nání pía nemerí níwímeámáná re urijiniginí, “Joxí ámá imóníjomi díj ríwíkwíroní?” uríagi ³⁶ o re urijiniginí, “Ámínáoxini, ámá imóníjogoríni. Nioni díj wíkwírómi nání áwanj níreí.” uríagi ³⁷ Jisaso re urijiniginí, “Omí joxí ríxa sñwí wíníjfrini.” nuríri sñjání re urijiniginí, “Joxí tíni rínarígíwí roni, ayí onírini.” uríagi ³⁸ o re urijiniginí, “Ámínáoxini, nioni ríxa díj ríkwíroní.” nurími xfo tíj e xómíj níyíkwírí yayí wíjíniginí.

³⁹ Jisaso re ríjíniginí, “Ámá níyoni epayómí nání xwíá tíyo nání bíjárini. Ámá sñwí supárígíayíniñj imóníjyí sñwí aníprí imóníro sñwí anígíayíniñj imóníjyí sñwí supáríprí imóníro epírfá nání bíjáonírini.” ríagi ⁴⁰ Parisi xfo tíni anj e rówapígíáwa re urígíawixini, “None nání eni ‘Sñwí supárígíoyínerini.’ ríneararíjini?” uríagí ⁴¹ Jisaso re urijiniginí, “Soyíne sñwí supárígíoyíne sñwíríyí, ríwí nímoarígíapí nání xwíyíá meárínípaxímaní. E neri aí soyíne ‘Sñwí aníjwáonerini.’ níríro nání ríwí nímoarígíapí nání xwíyíá meáríníprífrini.

10

Ewayí ikaxí sipísipí awí mearoaríjoi nánirini.

¹ “Aga nepa seararíjini. Go go sipísipí xwíná íwíyo mípáwípa neri wí e dání ogámí neri nípíxemoánírnáyí, íwí mearíj wo imónini. Íwí xauráparíj wo eni imónini. ² E neri aí xwíná íwíyo páwíaríjoi, ayí sipísipí xiáworini. Awí mearoaríjorini. ³ O xwíná róníje nání báná íwí e íníná awí rojoi ówanj wíkwíáná xiáwo xegí sipísipí nání yof ráná xiáwoyá manj arfá níwírí uxídáná níméra nípeyearí ⁴ ríxa xfoyá níni bífaríwámíni enáná o xámí umearírná sipísipíyí xiáwoyá manj umíjnaríj enagi nání númi warígífrini. ⁵ Xejwí womí wí númi uxídípríméoi. Manj ámá xejwí woyá umíjnaríjagi níwíníro nání númi muxídípa nero éf upíráoi.” uríjíniginí. ⁶ Jisaso ewayí xwíyíá apí uríagi aiwi xfo apí nání nijfá oimónípojínírí uréwapíyímínírí yaríjipi nání nijfá mimónígíawixini.

“Sipísipí píráníj awí mearoaríjóni nionírini.” uríj nánirini.

⁷ O ayí nijfá mimónípa yaríjagí nání ámí ewayí xwíyíá re urijiniginí, “Aga nepa seararíjini. Nioni sipísipí xwíná íwíníj imóníjáonírini. ⁸ Nioni síní míbípa enáná

bigtá gityf gityf fwf meaarigfáyfnhjf imónhjoí. fwf xauráparigfáyfnhjf eni imónhjoí. E nerí aí sipísipítyf wigf manf arfá mñwigfártní. ⁹ Nioní niñwanhjoní fwínhjf imónhjáonírní. Gityf gityf niontyáyómñní fwiapáná yeáyf uyimixemeamfártní. Ará wñwákwinf epfrfá nání fwiaptiro peyearo nero epfrfártní. ¹⁰ fwf meaarhjo sipísipítyo pípi wimñnirí baríhfmání. fwf xaurápirí pñpñkímí erí xwirfá ikixerí wimñnirí baríhagi aiwí xewanhjoní rñpi wimñnirí bñjártní. Ewáranhjf éfrñxñnirí dhñf ntyimñhjf imónhjfñpi sixf umímómñnirí bñjáonírní. ¹¹ Sipísipí nání píranhjf awí mearoaríhjáoní, ayf nionírní. Sipísipí nání awí píranhjf mearoaríhjáoní sipísipí arírá wimñnirí nerfñá ‘Nioní nñpñkíáná ayf ananírní.’ yaiwiaríhjártní. ¹² Nñgwí meámñnirí awí mearoaríhjf wo —O sipísipí xiáwo nimónñrí píranhjf awí mearoaríhjo marfát, o sfwí sayf sipísipí roanímñnirí baríhagi nñwñnirfñá sipísipí pñnñ nñwiárimí éf úáná sfwí sayf rñrómf erí xfdñxñdowáf erí yaríhfrñní. ¹³ O sa nñgwí nání meámñnirí yaríhjo ehagi nání sipísipí nání nepa dhñf moaríhfmání.” nurírní ¹⁴⁻¹⁵ re uríhñnigñní, “Sipísipí píranhjf awí mearoaríhjáoní, ayf nionírní. Ápo tñnñ nioní tñnñ xñxe mí ómñxñnaríhgwípa nioní tñnñ sipísipí niontyáyf tñnñ ení xñxe mí ómñxñnaríhjártní. ‘Nioní gf sipísipí imónhjfyo arírá wimñnirí nání nupeirfñá ayf ananírní.’ yaiwiaríhjáonírní.” nurírní ¹⁶ re uríhñnigñní, “Nioní sipísipí ámí wí —Sipísipí xwñná tñyo dhñf imónhjfñyf marfát, ámí wí ení tñhjáonírní. Ayf wí aníhjf e xe hñweáfrñxñnirí snñwí wñnñpaxf mimónhñnñ. Ayo ení wñnyf tñhjf e awí neaárfñmignñ. Ayf gf manf arfá nñniro xwñná tñyo dhñfyf tñnñ nawíni imónñro awí mearoaríhjf ná woní axoní tñhjf imónñro epfrfártní. ¹⁷ Ámí snñf nimónñrí wiápfññmeámfá nání sipísipítyo arírá wimñnirí nerfñá ‘Nioní nñperfñá ayf ananírní.’ yaiwiaríhagi nání ápo dhñf sixf ntyini. ¹⁸ Nioní ámá xe onñpñkípoyñnirí snñwí mñwñnñpa nerfñáyf, wí nñnñpñkípaxfmaní. Xe onñpñkípoyñnirí snñwí wñnaríhjáyf gityf marfát, niñwanhjonírní. Peri ámí wiápfññmearí emfá nání ehñf sixf eáníhjfñpi tñhjáonírní. Gf ápo o e éwñnñgñnirí sekaxf nñrñhñf éagí nání apí e epaxonírní.” uríhñnigñní.

¹⁹ Judayf ámñnáowa Jisaso e raríhagi arfá nñwiwo nání dhñf xixegñnñ tñnñ nepayoro bí bí nñrñnñroná ²⁰ wñá obaxowa re nñra ugñawixñnñ “Imfó dhñf uxñxéroaríhagi nání xóxwí nerí rarírní. Pí nání arfá wiaríhjoí?” nñra warfñá ²¹ wñá re nñra ugñawixñnñ, “Xwñyfá o raríhjfñpi imfó xñxéroaríhjf wo yapí mñrñnarírní. ‘Ámá imfó dhñf xñxéroaríhjfñyf ámá snñwí supáríhgfáyo snñwí woxoapaxf imónhjoí.’ rñseaimónarírní? Oweoi.” nñra ugñawixñnñ.

Jisasomí rñwí umogfá nánírní.

²² Sfá Judayf ehñná émáyf wa ahñf rñdñyowá yaríhgfñwámí xórórñ nero xwirfá ikixegfá ehagi nání ámí píranhjf imñxáragfápí sfá apí nání dhñf winñnñ nání awí neánñro yayf yayaríhgfápí imónhjáná ²³ —Ayf iniá earí imíhñf rñrñ yaríhñnártní. Íná Jisaso ahñf rñdñyowá yaríhgfñwámí nñpáwiri ahñf wiámfó wigf ehñnaghñf mñxñf ináyf Soromono nání rñnñhñfñpimi emearfñá ²⁴ Judayf ámñnáowa nñwímearo mñnñ mñnñ xapñxapñf numero re uríhñawixñnñ, “Gínná jñwaníhjoxi nání xe nñhñfá oimónñpoyñnirí nearírfártní? Aníhñf yumfñf nearífaraní? Joxí Kiraisoxí, ámá yeáyf neayimixemearfá nání arfowayá xwñfá piaxfyo dhñf iwiaronfoyf raríhñwáoxí ehñnáyf, snñjání áwanñf nearírneí.” urfagfá ²⁵ Jisaso awamí re uríhñnigñnñ, “Nioní rñxa áwanñf searíhagi aiwí soyfñé ‘Nepa neararírní.’ nñyaiwiwo dhñf mñnñkwñroaríhjoí. Emímf gf ápo e éwñnñgñnirí nñrñhñf nioní yaríhñapi snñjání áwanñf ayf oríñññhñf seararíhagi aí ²⁶ soyfñé gf sipísipítyfñénñhñf mimónñpa nerí nání nioní dhñf mñnñkwñroaríhjoí. ²⁷ Sipísipí niontyáyf gf manf arfá nñniro nñxñdaríhgfártní. Nioní ayo mí nñwómñxñrñ ²⁸ dhñf aníhñf ínná hñweapfrfá nání mñnñ wiaríhagi nání wí anññpñrfá menñnñ. Sipísipí niontyáyf nñnñwéú tñnñ fá xñrñhagi nání ámá gityf nñrápñpñrfártní? ²⁹ Gf ápo sipísipítyf niapíhfrñnñ. O ámá nñyoní seáyí e wimónñhagi nání niontyá gf imónhjfñyf ápo nñnñwéf tñnñ ení fá

xirijagi nani ama giyf urapiprarinari? ³⁰ Nioni tni apo tni axowawirini." urfagi ³¹ Judayf aminaoowa xami yanro egfapa snja tni Jisasomi optkianeyinro mearijagfa ³² Jisaso re uriniginini, "Nioni emimf apo e ewiniginiri niriijipi obaxf seaipiyiirini. Gmini gipi seaipiyiirini nani snja tni nipkianiro yarijoi?" urfagi ³³ Judayf aminaoowa re urigfawixini, "Amipi najf joxi yarijipi wi nani snja tni ripkianiri miyarinwini. Joxi aga amaoxi enagi aiwi Jwfaonirininijf nirinirijipimi dani Gorixomi riperirf umeararijagi nani ripkianiri yarinwini." urfagfa ³⁴ Jisaso xfomi wikf wonarigfapi piyfa owepoyiniri re uriniginini, "Segf jwf ikaxf eanijipimi Gorixo re rijipi niriniri meanipa reni, 'Jwfaoni re rinaniginini, 'Seyfne eni jwfaeyfne imonijoi.' rinaniginini.' niriniri meanipa reni? ³⁵ Soyfne nijfariini. Xwiyfa Bikwiyf eanijipi wi surfma rinipaxf mimonini. Ayinani Gorixo segf arfowami 'Seyfne eni jwfaeyfne imonijoi.' urijf enagi nani ³⁶ soyfne pi nani apo niriniripari xwfa tfo nrowarenapijoni re searana, 'Nioni Gorixomi xewaxonirini.' searana pi nani mixf niriniro 'Joxi Gorixomi riperirf umearinini.' ninarinijoi? ³⁷ Nioni emimf gf apo e ewiniginiri niriijipi mepa nerfnayf, dijf ninkwifroro 'Nepa orini.' miniaiwiwa efrixinini. ³⁸ E niseariri aiwi nioni emimf apo e ewiniginiri niriijipi nepa nerfnayf, soyfne xwiyfa nioni seararijapi arfa niniro dijf minikwifropa nero ai emimf nioni yarijagi snjwf ninaniro nani dijf ninkwifroro 'Ayf orini.' niaiwirixinini. 'Apo tni nawini imonigfiwaurini. Axowaurini.' niaiwiwo nijfa imonipiri nani emimf nioni yarijapi dijf ikwifropoyi." urfagi ³⁹ xami yanro egfapa omi fa oxiraneyinro yarfna anani ef murojiniginini.

⁴⁰ Jisaso ami nuri iniigf Jodani rapayo nixerini Jono xami amayo wayf umeaine nani nuri e jweanana ⁴¹ ama obaxf xfo tnf e nani nibiro re rinayigfawixini, "Wayf neameinjf Jono emimf wi mepa neri aiwi amipi ama ro nani rinijyf rixa xixeni imonini." nirinayirona ⁴² ami obaxf wi dijf wikwifrogfawixini.

11

Rasaraso peyf naniirini.

¹⁻² Ama wo, Betani danf Rasarasoyf rinijoi simixf yarfna —Anj ayf xfo xegf xexirfmeaipau Mariaf tni xinapi Mataf tni ipauya anf eni erini. Mariaf ayf apixf rfwyfo Aminaooya sikwiyf werixf niwiyayimomana dfa tni kwifrinirini. Imit xexirfmeao Rasaraso simixf warijagi nani ³ xinapixanijipau Jisaso tnf e nani xwiyfa re uowarigfisixini, "Aminaoxini, arfa ei. Ama joxi dijf sixf uyarijoiyf simixf yariini." uowarigfafi ai ⁴ Jisaso arfa e niwirfna re riniginini, "Simixf o yarijipi nipeni nanimani. Amayf enj sixf eanijf Gorixoyfa snjwf winaniri ero Gorixomi xewaxoni yayf seayf e dani nimeaniri ero eprfa nani simixf api wimeanirini." uriniginini. ⁵ Jisaso Mataimi tni xinanijimi tni ipaumi xexirfmeao Rasarasomi tni ayo dijf sixf nuyiri aiwi ⁶ "Rasaraso simixf yariini." urfagfa arfa niwirfna ami sfa wiyau xfo jweane jweaniginini. ⁷ E nijweanisanana xegf wiepsarijowami re uriniginini, "Ami Judia piropenistyo nani owaneyi." urfagi ⁸ wiepsarijowa re urigfawixini, "Nearawarijoxini, ayf xami snja tni nipkianiri egte nani ami numiniri rineararijini?" urfagfa xfo ikwawiyinijf imonijagi nani ⁹ ewayf xwiyfa re uriniginini, "Sogwf fwiapfe dani wee nani awa we wukauf sikwf wau tnfirini. Ama ikwawiyina anf nerfna na eanarigfamani. Xwfa tfo wfa okinagi nani snjwf piranijf niwinaxfda nuro nani na eanarigfamani. ¹⁰ E neri ai ama arfwiyimi anf nerfna na eanarigfariini. Snjwf niwiga upiri wfa mokinagi nani na eanarigfariini." nuri ayf re oyaiwipoyiniri "Gorixo wimonarijipi nixdfirfna ayf ikwawiyina anf nemeanfniyf rfa imonini?" oyaiwipoyiniri ¹¹ e nirimana awami re uriniginini, "Negf nikumixiniri emearijwao Rasaraso simixf neri sa weni. E neri ai nioni saiwiarf wiminiri warijini." urfagi ¹² wiepsarijowa re urigfawixini, "Aminaoxini, sa sani

níwerfíná ananí naní imóniníhoi.” nuriro ¹³ awa “Rasaraso sa sá weŋagi nání rfa nearariní?” niyaiwiro e uríagfa aí Rasaraso ríxa péf nání íníní nurirí nání ¹⁴ ámi nípkwíní sŋání áwaní re uríiniginí, “Rasaraso ríxa piyíriní. ¹⁵ E nerí aí soyíné sŋwí wínpírírí nání yayí ninaríní. O símíxí yaríná nioní xfo tŋní mŋweáá enagi nání soyíné nioní emfápi sŋwí nŋnaníroná dŋŋí níkwíropírí nání yayí ninaríní. O tŋŋí e nání owaneyí.” uríagi ¹⁶ Tomaso —O xegí yoí ámi bí Didimasoyí rarígítoríní. O xfo tŋní wíepísaríŋí wíamí re uríiniginí, “O tŋní nawíní peaníwá nání none ení owaneyí.” uríiniginí.

¹⁷ Jisaso Rasarasoyá aní tŋŋí e nání anwí e níbiríná arfá re wŋiniginí, “O ríxa níperi xwáripáyo tígíamí enáná sfá wíyáú wíyáú pwéfiríní.” arfá e wŋiniginí. ¹⁸ Aní Rasarasoyá Betaniyí rŋnŋe Jerusaremí dání aíwímímaní. Sa kiromita wáú wo imóninŋeríní. ¹⁹ Ayínání Judia píropenísíyo dání obaxí wí xexírímeáo Rasaraso péf nání Mataímí tŋní Mariaímí tŋní ípaúmí ogaŋí wianíro nání níbīro ípaú tŋní ŋweanáná ²⁰ Mataí “Jisaso baríní.” rŋnaríŋagfa arfá níwirí óf e wírímiaumíní nuri xŋnaníŋí Mariaí sŋní aníyo ŋweanáná ²¹ í Jisasomí re urémeaníginí, “Ámínáoxíní, joxí re níŋwearí sŋwíríyí, gí nírixímeáo nípémíní enímaní. ²² E nerí aí nííní re nípímónaríní, ‘Goríxomí pí pí nání yaríŋí wíyí agwí aí ananí xixení siíníhoi.’ nípímónaríní.” uríagi ²³ Jisaso re uríiniginí, “Díxí rírixímeáo ámi níwíápínímeaníhoi.” uríagi ²⁴ Mataí re uríiniginí, “O sfá yoparíyi amá nŋní níwíápínímeaníroná o ení wíápínímeanífápi nání nííní níjfaríní.” uríagi ²⁵ Jisaso re uríiniginí, “Amá piyí egíáyí ámi níwíápínímeaníro sŋŋí epírí nání dŋŋí síxí umímoaríŋáyí, ayí nioníní. Nioní dŋŋí níkwírófá gíyí gíyí nípero aí ámi sŋŋí upírífaríní. ²⁶ Amá sŋŋí nero dŋŋí níkwírófá gíyí gíyí wí anínpírífá meníní. Jíxí dŋŋí nínkwírorí ‘O nepa rfa níraríní?’ rŋniawiaríŋíní?” uríagi ²⁷ í re uríiniginí, “Oyí, Ámínáoxíní, nííní joxí dŋŋí nínkwírorí re síawiaríŋíní, ‘Kíraisoxí, níawí Goríxoyáoxírífaní? Ení ná dání re rígfóoxírífaní, ‘Aríowayá xwíá piaxíyo dání amá wo yeáyí neayímíxemeanífa nání iwíaronífaní.’ rígfóoxírífaní?’ síawiaríŋíní.” uríiniginí.

²⁸ E nurímí nuri xŋnaníŋí Mariaímí “Ení.” nurírí yumí re uríiniginí, “Nearéwapíyaríŋo níremónapírí jíxí nání ‘Obíní.’ raríní.” uríagi ²⁹ í arfá e níwiríná aní nŋní níwíápínímeaní Jisaso tŋŋí e nání uríiniginí. ³⁰ Jisaso sŋní aní e níremónapí sŋní Mataí tŋní órórí ínŋe ŋweanáná ³¹ Judayí aníyo Mariaí tŋní nawíní níŋweámáná ogaŋí wíarígfáyí í aní nŋní níwíápínímeaní peyeáagi níwíntíro xexírímeáo yá xwáripáyo amíxífá emíní nání waríní númerí úagfa ³² Mariaí Jisaso rŋŋe níremorí níwíntírná xíoyá síkwí tŋŋí e nípkínímeaní re uríiniginí, “Ámínáoxíní, joxí re níŋwearí sŋwíríyí, gí nírixímeáo péminí enímaní.” uríagi ³³ Jisaso í amíxífá yaríŋagi níwíntí Judayí í tŋní barígfáyí ení amíxífá yaríŋagfa níwíntí wá níwíntí xwíoxíyo dání dŋŋí rfa uxearíŋagi ³⁴ re uríiniginí, “Seyíné omí ge tígíawíxíní?” uríagi re uríiniginí, “Ámínáoxíní, níbirí sŋwí wínetí.” uríagfa ³⁵ Jisaso ení ŋwí eaníginí. ³⁶ ŋwí eáagi Judayí sŋwí e níwíntíro re rígfawíxíní, “Omí aga dŋŋí síxí uyiŋo enagi nání rfa eariní?” raríná ³⁷ wí re rígfawíxíní, “Amá royí sŋwí supáríŋomí sŋwí míwoxoapa enífaní? Rasaraso sŋní sŋŋí ení nŋní níbirí sŋwíríyí, piyí mepa oení sŋŋí imíxímíní mepa epaxírífaní?” rígfawíxíní.

Jisaso Rasaraso piyomí sŋŋí imíxíŋí náníní.

³⁸ Jisaso ámi wá bí níwíntírná oyá xwáripá —Awá sŋŋá ófíyí enagi nání sŋŋá wo píroáríníŋíwáriní. Awá tŋŋí e níremorí ³⁹ re ríiniginí, “Sŋŋá ro ríwómópoyí.” uráná peŋomí xexírímeái Mataí re uríiniginí, “Ámínáoxíní, nene omí tíŋweáé dání sfá wíyáú wíyáú ríxa óríŋí enagi nání ríxa piyaní neaeaníhoi.” uríagi ⁴⁰ Jisaso re uríiniginí, “Nioní re mírírípa réaniginí, ‘Jíxí dŋŋí nínkwírorífnáyí, ení eáníŋí

Gorixoyápi sɨɨwɨ wɨnɨrɨtɨnɨ. mirɨrɨpa réanɨgɨnɨ?” urɨagɨ ⁴¹ wa sɨɨá emɨ rɨwómóána Jisaso anɨnamɨ sɨɨwɨ nanánɨrɨ re rɨɨɨnɨgɨnɨ, “Ápoxɨnɨ, Rasaraso nánɨ rɨxɨɨɨ wurɨyáɨpɨ arɨá nɨagɨ nánɨ yayɨ siarɨɨɨnɨ. ⁴² Nionɨ rɨxɨɨɨ rɨránáyɨ, joxɨ íníná arɨá niarɨɨagɨ nánɨ nionɨ nɨjɨá aɨwɨ oxɨ apɨxɨ re rogɨá tɨ dɨɨɨ nɨnɨkwɨroro ‘Gorɨxo urowárɨnapɨɨɨorɨánɨ?’ onɨaiwɨpoyɨnɨrɨ rɨrarɨɨɨnɨ.” nɨrɨmáná re enɨɨnɨgɨnɨ. ⁴³ Enɨ tɨnɨ nɨrɨrɨ rɨfaiwá re rɨɨɨnɨgɨnɨ, “Rasarase, fwiapɨ.” ráná ⁴⁴ re enɨɨnɨgɨnɨ. Peɨo fwiapɨnɨɨnɨgɨnɨ. Peɨo fwiapáná írɨkwɨ wɨ wéyo tɨnɨ sɨkwɨyo tɨnɨ xopɨxopɨ rónɨrɨ rapɨrapɨ wú tɨnɨ mɨɨɨyo xopɨxopɨ rónɨrɨ enagɨ nánɨ Jisaso re urɨɨɨnɨgɨnɨ, “Xopɨxopɨ rónɨɨɨyɨ íkwɨkweámɨ nɨwɨro wárɨpoyɨ.” urɨɨɨnɨgɨnɨ.

Judayɨ ámináowa “Jisasomɨ opɨkianeyɨ.” rɨnárɨgɨá nánɨrɨnɨ.

⁴⁵ Judayɨ obaxɨ wɨ Mariaɨ tɨɨɨ e nánɨ bɨáyɨ Jisaso e éagɨ nɨwɨnɨro omɨ dɨɨɨ wɨkwɨróagɨa aɨwɨ ⁴⁶ wɨ Parisiowa tɨɨɨ e nánɨ nuro Jisaso éɨpɨ nánɨ áwanɨ urɨagɨa nánɨ ⁴⁷ Apaxɨpánɨɨɨ imónɨgɨá xwéowa tɨnɨ Parisiowa tɨnɨ Jisaso nánɨ xwɨyɨá imɨxanɨro nánɨ Judayɨ mebáowamɨ awɨ neaárɨro re nɨrɨga ugɨawɨxɨnɨ, “Ámá oyɨ emɨmɨ ayá wɨ yarɨɨagɨ nánɨ arɨre yanɨwárɨnɨ?” nɨra nurɨná ⁴⁸ re rɨnɨgɨfawɨxɨnɨ, “None o xegɨ yarɨɨɨpɨ xe anɨɨɨ néra ounɨrɨ sɨɨwɨ nɨwɨnárɨrɨnáyɨ, ámá nɨnɨ omɨ dɨɨɨ nɨwɨkwɨroro neróná Romɨ dánɨyo —Ámá Romɨyɨ rɨnɨgɨáyɨ Judayɨ sɨmanɨwɨyónɨɨɨ ínɨmɨ wurɨnɨgɨáyɨrɨnɨ. ‘Ámá ayo mɨxɨ oxɨdowáraneɨ.’ rarɨná ayɨ nɨbɨro negɨ anɨ rɨdɨyowá yarɨɨwáiwá pɨpɨnamɨ ero negɨ ámáyo enɨ xwɨrɨá íkɨxero epɨrɨxɨnɨrɨ nánɨ arɨ yanɨwárɨnɨ?” rɨnarɨná ⁴⁹ wigɨyɨ wo, Kaiapasoyɨ rɨnɨɨo —O xwiogwɨ omɨ dánɨ apaxɨpánɨɨɨ imónɨgɨáwamɨ seáyɨ e wimónɨɨɨorɨnɨ. O nɨwɨápɨnɨmearɨ mɨxɨ nurɨrɨ re urɨɨɨnɨgɨnɨ, “Soyɨné aga nɨjɨá bɨ mimónɨgɨoyɨnérɨnɨ. ⁵⁰ Rɨpɨ nánɨ enɨ dɨɨɨ neɨwɨpero mɨmoarɨɨoɨ, ‘Negɨ ámá nɨnɨ pepɨrɨxɨnɨrɨ ayɨ rɨnɨɨɨ meaanɨrɨ éfáɨ nánɨ ámá ná wonɨ rɨnɨɨɨ apɨ nɨmearɨ nɨperɨnáyɨ, negɨ dɨɨɨyo dánɨ nanɨrɨnɨ.’ mɨmoarɨɨoɨ.” urɨɨɨnɨgɨnɨ. ⁵¹ O rɨɨɨpɨ xegɨ dɨɨɨyo dánɨ mɨrɨɨɨnɨgɨnɨ. O xwiogwɨ omɨ dánɨ apaxɨpánɨɨɨ imónɨgɨáwamɨ seáyɨ e wimónɨɨo enagɨ nánɨ wɨá nɨrókiamorɨ rénɨɨɨ rɨɨɨnɨgɨnɨ, “Jisaso negɨ Judayo arɨrá nɨwɨrɨná upeɨnɨɨoɨ. ⁵² Negɨ Judayɨ nánɨnɨ marɨáá, Gorɨxoyá nɨaɨwɨ imónɨgɨá amɨ gɨmɨ ɨweagɨáyɨ enɨ ámá axɨyɨnɨɨɨ imónɨpɨrɨa nánɨ upeɨnɨɨoɨ.” éɨnɨɨɨ rɨagɨ nánɨ ⁵³ sɨá ayimɨ dánɨ xɨomɨ pɨkianɨro nánɨ mekaxɨ nɨra ugɨawɨxɨnɨ.

⁵⁴ Jisaso xɨomɨ pɨkianɨro mekaxɨ nɨra warɨɨagɨa nánɨ Judayɨ tɨɨɨ e ámɨ sɨɨánɨɨe memepa nerɨ ámá dɨɨɨ meanɨ tɨɨɨmɨnɨ omɨɨɨ tɨɨɨ e nánɨ nurɨ anɨ onɨmɨá bɨ Ipɨremɨyɨ rɨnɨɨɨpɨmɨ xegɨ wiepɨsarɨɨowa tɨnɨ nawɨnɨ ɨweanɨáná ⁵⁵ sɨá Anɨɨnajo Neamúroagoɨ rɨnɨɨɨyɨ anɨwɨ e imónɨɨagɨ nánɨ ámá obaxɨ sɨá ayɨ sɨnɨ mimónɨpa enɨáná Judayɨ wigɨ yarɨgɨápa Gorɨxo oneamɨmɨnɨrɨ ɨgɨá eánanɨro nánɨ wigɨ omɨɨɨ tɨɨɨmɨnɨ pɨnɨ nɨwɨárɨmɨ Jerusaremɨyo nánɨ nuro ⁵⁶ e dánɨ Jisaso nánɨ pɨá nemero anɨ rɨdɨyowá yarɨgɨwáýá ákɨɨáyo ínɨrɨwámɨnɨ éɨ nɨromeróná re nɨrɨga ugɨawɨxɨnɨ, “‘O aɨwá rɨpɨ nánɨ wɨ mɨbɨpa epaxɨrɨnɨ.’ rɨseaimónarɨnɨ?” nɨrɨga ugɨawɨxɨnɨ. ⁵⁷ Apaxɨpánɨɨɨ imónɨgɨá xwéowa tɨnɨ Parisiowa tɨnɨ Jisasomɨ fá oxɨraneyɨnɨróná re rɨnárɨgɨá enagɨ nánɨ “Jisaso ge ge ɨweanɨagɨ ámá go go nɨwɨnɨrɨná nɨbɨro áwanɨ nearɨrɨxɨnɨ.” rɨnárɨgɨá enagɨ nánɨ e nɨrɨga ugɨawɨxɨnɨ.

12

Mariaɨ werɨxɨ nanɨ bɨ Jisasomɨ sɨkwɨyo iwayɨmonɨ nánɨrɨnɨ.

¹ Jisaso sɨá Anɨɨnajo Neamúroagoɨ rɨnɨɨɨyɨ imónɨnɨa nánɨ sɨá wé wɨúmɨ dánɨ wo sɨnɨ enɨáná o anɨ Betaniyɨ rɨnɨɨe Rasaraso, ámɨ sɨɨɨ imɨxɨɨo ɨweanɨpɨmɨ nánɨ nurɨ ɨweanɨáná ² ámá anɨ apimɨ dánɨ wɨ aɨwá Jisaso nánɨ rɨá nɨyearo Mataɨ aɨwá nɨxerɨ yanɨ nɨwɨa warɨná Rasaraso ámá Jisaso tɨnɨ aɨwá narɨgɨáyɨ tɨnɨ nawɨnɨ nɨɨweámáná aɨwá narɨná re enɨɨnɨgɨnɨ. ³ Mariaɨ werɨxɨ awɨaxɨ nɨgwɨ xwé roɨɨ wá —Sɨxɨ wɨxau enɨáná xegɨ sanɨ kiro wo imónɨpaxɨwárɨnɨ. Awá nɨmearɨ Jisasomɨ sɨkwɨ sosfáyo niwayɨmómáná xegɨ dɨá tɨnɨ kwɨkwɨrɨmɨ yarɨná xegɨ sinadɨɨɨ ámá anɨwámɨ ɨweagɨáyo nɨyonɨ

weaártagi aí ⁴ Isikarioti dájf Judaso —O wiep̄sar̄ijowa eni wor̄ini. Jisaso nani miȳf wur̄im̄f̄an̄iri imóniño, ayf or̄ini. O niwiápf̄in̄imeari re riñ̄iniḡini, ⁵ “Pí nani wer̄ix̄f d̄iñf nan̄f eaariñf awá ámáyo K300.00 nani b̄f nerane nigw̄f meawápi ámá uyípeayf̄yo ar̄irá wian̄i nani m̄in̄i m̄wipa réw̄ini?” riñ̄iniḡini. ⁶ O uyípeayf̄yo d̄iñf sip̄i niwiri nani e mur̄f fw̄f meariñor̄ini. Ayinani nigw̄f wowf̄yf o fá nix̄ir̄iri nani nigw̄f wa tf̄api bi fw̄f meariño enagi nani e r̄tagi ⁷ Jisaso re riñ̄iniḡini, “Í niariñ̄ipi xe owiniñi siñw̄f win̄ipoyi. S̄fá nioni n̄tip̄ir̄f̄ayimi e nani xe ox̄ir̄ini. ⁸ Ámá uyípeayf̄ s̄ini seȳné t̄fni an̄iñf ñweap̄r̄f̄a enagi nani ayo ḡini ḡiná ‘Ar̄irá owianeyi.’ nīseaimón̄ir̄f̄náyf, anani ar̄irá wipax̄ir̄ini. E ner̄i aiw̄f nioni seȳné t̄fni naw̄ini an̄iñf re ñweám̄f̄a menagi nani searariñ̄ini.” ur̄iñ̄iniḡini.

Apax̄f̄p̄aniñf imóniḡf̄a xwéowa “Rasarasomi eni pik̄iwaniñ̄ini.” r̄in̄iḡf̄a naniñini.

⁹ Judayf̄ obaxf̄ “Jisaso añf apimi ñweani.” r̄inar̄iñ̄aḡf̄a ar̄f̄a niwiro Jisasomiñi siñw̄f win̄an̄iro mar̄f̄ái, Rasaraso, siñf im̄ix̄iñomi eni win̄an̄iro b̄faḡf̄a aiwi ¹⁰ Apax̄f̄p̄aniñf imóniḡf̄a xwéowa xw̄iȳf̄a nim̄ix̄iro “Rasarasomi eni pik̄iwaniñ̄ini.” r̄in̄iḡf̄awix̄ini. ¹¹ Jisaso Rasaraso piyomi siñf im̄ix̄iñf enagi nani Judayf̄ obaxf̄ wiḡf̄ am̄ináowa tf̄am̄ini p̄fni niwiar̄imi nuro Jisasomi d̄iñf w̄kw̄roariñ̄aḡf̄a siñw̄f niw̄in̄iro nani e niñ̄in̄iro mekax̄f̄ meḡf̄awix̄ini.

Jisaso Jerusalem̄iyo nīremor̄f̄n̄a mīx̄f̄ ináyf̄ rémoariñ̄iḡf̄apa rémon̄f̄ naniñini.

¹² Ámá obaxf̄ aiwá s̄fá An̄f̄najo Neamúroagoi r̄in̄iñ̄fyi nani im̄ix̄ariñ̄iḡf̄api nani Jerusalem̄iyo ep̄froyf̄ eḡf̄áyf̄ s̄a weḡf̄a wf̄api t̄fni ar̄f̄a re wiḡf̄awix̄ini, “Jisaso Jerusalem̄iyo re nani bar̄ini.” ar̄f̄a e niwiro ¹³ írim̄iñf̄ eaariñ̄iḡf̄áyf̄ wí nīdoro o t̄fni óf e órór̄f̄ inani nani nīmeami nuróná ap̄f̄ re nīra uḡf̄awix̄ini, “Gor̄ixomi seáyf̄ e oumeaneyi. Ámá Gor̄ixo uowar̄enapiñf̄ royf̄ oyá d̄iñf̄ t̄fni seáyf̄ e oimónini. O mīx̄f̄ ináyf̄ Isirerene negor̄ini.” O t̄fni óf e órór̄f̄ inani ap̄f̄ e nīra war̄f̄n̄a ¹⁴⁻¹⁵ Jisaso Bikw̄f̄yo re niñ̄in̄iri eániñ̄ipi t̄fni xīxen̄i en̄iñ̄iḡini, “Saioni —Jerusalem̄i nani d̄fw̄f̄ yo f̄ bi Saioniñini. Apimi ñweáȳné siñw̄f̄ win̄ipoyi. Seḡf̄ mīx̄f̄ ináyo doḡf̄ sip̄ik̄f̄yo niñ̄weámáná iwo bar̄iñ̄aḡf̄a nani am̄ipi wí nani wáyf̄ mepani.” niñ̄in̄iri eániñ̄ipi t̄fni xīxen̄i o doḡf̄ sip̄ik̄f̄ wo nīmear̄f̄ seáyf̄ e nīxen̄wear̄f̄ nīmeami biñ̄iñ̄iḡini. E éaḡf̄ aiwi ¹⁶ ax̄ináyf̄ wiep̄sar̄ijowa x̄fo yar̄iñ̄ipi nani “Ayf̄ nani r̄f̄a yar̄ini?” mīȳaiwí maj̄f̄a néra núf̄asáná Jisaso r̄ixa nik̄f̄niñi niwiápf̄in̄imeami añ̄f̄nam̄f̄ nani nīpeyimáná enáná x̄fo nani e niñ̄in̄iri eániñ̄ipi nani d̄iñf̄ win̄iri ámá ayf̄ x̄f̄omi seáyf̄ e numero wiḡf̄api nani eni d̄iñf̄ win̄iri eḡf̄awix̄ini.

¹⁷ Ámá Jisaso Rasaraso xw̄ar̄ip̄áyo weñáná “Íwiap̄e.” nur̄iri siñf̄ im̄ix̄ar̄f̄n̄a x̄fo t̄fni e niñ̄wearo siñw̄f̄ win̄aroḡf̄áyf̄ o éf̄pi nani rep̄iyf̄ niwiera emear̄iñ̄aḡf̄a nani ¹⁸ ámá ep̄froyf̄ eḡf̄áyf̄ em̄im̄f̄ x̄fo en̄f̄ ap̄f̄ nani rep̄iyf̄ néra war̄iñ̄aḡf̄a ar̄f̄a wíf̄a enagi nani o t̄fni óf e órór̄f̄ inani uḡf̄awix̄ini.

¹⁹ Ayinani Parisiowa re r̄in̄iḡf̄awix̄ini, “Siñw̄f̄ win̄ipoyi. Ámá obaxf̄ t̄fni bar̄iñ̄aḡf̄a nani none o nani r̄in̄ar̄f̄wápi ar̄ige yan̄w̄ini? Siñw̄f̄ win̄ipoyi. Ox̄f̄ ap̄ix̄f̄ s̄fw̄f̄ niaíw̄f̄ n̄fni om̄f̄ r̄ixa númi bar̄iñoi.” r̄in̄iḡf̄awix̄ini.

Émáyf̄ wí Jisasomi siñw̄f̄ win̄an̄iro eḡf̄a naniñini.

²⁰ Ámá s̄fá aiwá ap̄f̄ im̄ix̄ariñ̄iḡf̄apim̄f̄ Gor̄ixomi seáyf̄ e umean̄iro nani úf̄áyf̄ wí ámá Ḡirik̄iyf̄ r̄in̄iñ̄fȳr̄ini. ²¹ Ayf̄ Piripomi —O wiep̄sar̄ijowa wo añf̄ Bet̄saida r̄in̄iñf̄ Gariri p̄t̄ropen̄is̄f̄yo ikw̄r̄óniñ̄ipimi d̄añor̄ini. Ayf̄ om̄f̄ niwimearo r̄ix̄iñf̄ re ur̄iḡf̄awix̄ini, “Rárox̄ini, ‘Jisasomi siñw̄f̄ ow̄inaneyi.’ neaimónar̄ini.” ur̄f̄aḡf̄a ²² Piripo nur̄f̄ xex̄ir̄f̄meáo Ad̄iruomi áwan̄f̄ nur̄imi awaú nuri Jisasomi áwan̄f̄ ur̄f̄aḡf̄i ²³ Jisaso ámá ayo re ur̄in̄iñ̄iḡini, “Ámá imóniñ̄aoni seáyf̄ e nimón̄iri ik̄f̄nīm̄f̄a nani r̄ixa añw̄f̄ ayor̄ini.” nur̄in̄iri ²⁴ ewayf̄ xw̄iȳf̄a bi x̄fo pen̄f̄api nani re ur̄iñ̄iniḡini, “Aga nepa searariñ̄ini. Wit̄f̄ siyf̄ wo ur̄f̄ ner̄f̄ xw̄f̄áyo mīpiéropa ner̄f̄náyf̄, xeḡf̄pi ropax̄ir̄ini. Ur̄f̄ ner̄f̄ xw̄f̄áyo nīpiéror̄f̄náyf̄, ná obaxf̄ wepax̄ir̄ini. ²⁵ Ámá xewan̄iño naniñini

ayá rímixíníff go go anínímixínínfáríní. Ámá xewaníño náníní ayá mírímíxíníf ámá wíyo nání ení ayá urímíxíníff go go manínímixíníf díñf níyímíñf imóníñfípí tñño imónínfáríní. ²⁶ Ámá ‘Jisaso wimónaríñfípí éímígní.’ yaiwiaríñf go go nioní níxífdíwínígní. Nioní amí gímí ñweáámí ‘Jisaso wimónaríñfípí éímígní.’ yaiwíf go go xfo ení e ñweanfáríní. Ámá nioní e éíríxínírí nimónaríñfípí yaríñf gomí gomí ápo wé íkwíañwíño unjwírárínfáríní.

Jisaso xfómi píkipírífápi nání uríñf náníríní.

²⁷ “Agwí ríná ríxa díñf ríá níxearíñagi ápomí píot urímífní? ‘Ápoxíní, xeaníñf nioní nímeanfípí “Míwímeapa oení.” osimóníní.’ urímíníréíní? Oweoi, ríná apí onímeanírí nání bíñá enagi nání wí e urímíméíní. ²⁸ ‘Ápoxíní, díxí yoí seáyí e imíxírí ení síxí eáníñf joxíyápi ámáyo síwá wírí éíríxíní.’ ríraríñíní.” ráná re enígnígní. Anfnamí dání xwíyífá bí re rínénaríñínígní, “Nioní emímí joxí níwíwapiyíríñfípímí dání gí yoí ríxa seáyí e nímixírí gí ení síxí eáníñfípí síwá níwírí aiwí ámí bí tñní síwá wímífní.” rínénaríñínígní. ²⁹ Xwíyífá e rínénaríñfápi ámá e epíroyf nero rówapígfáyf arfá e níwiro nání wí “Sa akíríwí raríní.” raríná wí “Anfnajf wo xfómi uríñoi.” raríná ³⁰ Jisaso ayf e rínaríñagfá arfá níwírí re uríñínígní, “Manf apá nioní nání mírínénaríñoi. Seyfne díñf mopírí nání rínénaríñoi. ³¹ Goríxo ámá xwífá tñño dánfño xwíyífá umeáríní ríxa añwí ayoríní. Xwífá rírímí menjweaño —O oboríní. Omí xopírárí winí ení añwí ayoríní. ³² Níwaníñoní xwífámí dání seáyí e nímfeyoááná nioníyá díñfño dání ámá nfní nioní tífámíní bípírífáríní.” nurírí ³³ xewaníñomí íkfáyo níyekwíroáríríná penfápi nání díñf omópoyínírí e urfápi ³⁴ ámá e epíroyf egfáyf re urígfawíxíní, “Negf ñwí ikaxf eáníñfño dání ‘Kíraiso, ámá yeáyf neayímíxemeanfá nání arfowayá xwífá píaxfño dání iwíaronfóyí raríñwáo, aníñf íníná ñweanfáríní.’ ríníñagi arfá wíñwá enagi nání joxí aríge nerí ‘Ámá imóníñomí nípíkíro íkfáyo níñwíráríro seáyí e umfeyoapírífáríní.’ neararíñíní? Ámá imóníñoyf goríní?” urfágfá ³⁵ Jisaso xewaníño wíáníñf enagi nání ewayf xwíyífá bí nurírí re uríñínígní, “Wífápi sfá áríní wíyo seyfne tññf e óníníñoi. Sfá seaórínígnínírí síní wífá ónínáná añf époyí. Ámá sfá yíníñfímí yarígfáyf ‘Amí iyf ríwaríñíní?’ míyaiwíarígfá enagi nání seararíñíní. ³⁶ Wífápi síní seyfne tñní níñwearí seaóníñáná wífápiyá níaiwíyfnéníñf wimónípírífá nání wífápi mí díñf wíkwírópoyí.” uríñínígní.

O xwíyífá apí nurárímí pfní níwíárímí nurí pfnf ñweañínígní.

Judayf obaxf Jisasomí díñf míwíkwírógfá náníríní.

³⁷ Judayf Jisaso wígf síñwíf tññf e dání emímíf ayá wí wíwapiyíagi aí síní díñf míwíkwíró nero “Ayf orfání?” míyaiwígfawíxíní. ³⁸ Ayf rípí nání e egfawíxíní. Xwíyífá wífá rókíamoagf Aisaioyí ríníño xegf Judayf nání nítrírí eanf rípí, “Ámínáoxíní, negf repíyíf wíaríñwápi gíyí ‘Neparíní.’ níyaiwíro díñf neakwírógfáríní? Oweoi. Ámínáoxíníyá ení síxí eáníñfípí gíyo síwá wíáná mí nómixíro níjífá imónígfáríní? Oweoi.” nítrírí eanfípí xíxení imónínfá nání Judayf Jisasomí díñf míwíkwírógfawíxíní. ³⁹⁻⁴⁰ Xwíyífá ámí bí Aisaiao nítrírí eanf rípí, “Ámá ayf píráníñf síñwíf wíníro díñf píráníñf moro neróná saníñf nímoníro wígf íwíf yarígfápi emí nímamoro ámí Goríxo tífámíní upíríxínírí síñwíf upírorí díñf síñáníñf wímíxírí eníríní.” Aisaiao e nítrírí eanfípí xíxení imónínfá nání Judayf Jisasomí díñf míwíkwírópaxf imónígfáríní. ⁴¹ Aisaiao oríñá níwínírná Goríxo uowárenapínfo níknírí ñweañagi níwínírí nání o nání e ríñfíní. ⁴² Judayf nfní Jisasomí díñf míwíkwíróaríñagfá aiwí Judayf ámíná obaxf wí aí omí díñf níwíkwíróro aiwí Parisiowa negf rotú añfño dání yoí emí neakwírímopíríxínírí wáyf nero nání waropárf níñro “Jisasomí xídaríñáoníríní.” mírínígfawíxíní. ⁴³ Weyf Goríxo umearíñfípí nání míwimónípa nerí weyf ámá umearígfápi nání níwimónírí nání waropárf níñro “Jisasomí xídaríñáoníríní.” mírínígfawíxíní.

“Nioni rarinjápmi dani áma níni epayóniprífáriní.” urinjé nánirini.

⁴⁴ Jisaso enjé tñni ríaiwá níriri re rinjiginí, “Nioni diñjé níkwíroarigfá giyí giyí nionini diñjé miníkwíroarinjoi. Nírowárenapinjomi eni diñjé wíkwíroarinjoi. ⁴⁵ Nioni síñwí nanarigfá giyí giyí nírowárenapinjomi eni síñwí wínarinjoi. ⁴⁶ Áma nioni diñjé níkwírófáyí aninjé sfá yinijhe mñjweapa éfríxíniri xwífá tfo wíáninjé wókímíximíniri bíñáriní. ⁴⁷ Nioni áma xwífá tfo ñweagfáyo xwíyífá umeárimíniri mibf áma niyoni yeáyí uyimíxemeámfániri bíñáriní. Ayínáni áma xwíyífá nioni rarinjápi arfá níniro aí miníxídfá giyí giyo nioni wí xwíyífá umeárarinjámani. ⁴⁸ Áma nioni ríwí níni-moro xwíyífá nioni rarinjápi peayf níwianíro éfáyf woní woní xwíyífá meárinípaxípi ríxa wení. Xwíyífá nioni urána arfá minigfáyo dani sfá yoparíyimi xwíyífá meárinípaxí enjagi nání rarinjini. ⁴⁹ Nioni gí diñjéyo dani wí mirí ápo, xewaníño nírowárenapíño amípi nioni urimfápi nání sekaxf nírinjé enjagi nání gí diñjéyo dani rarinjámani. ⁵⁰ Ápo sekaxf rinjépmi áma diñjé níkwírorinjépmi dani diñjé niyimíñjé tfgfá aninjé ínina ñweapírfá nání imónípaxí enjagi nání nioni níjfarini. Ayínáni amípi nioni seararinjápi, ápo nírinjépmi seararinjáriní.” urinjiginí.

13

Jisaso wiepísaríñowami síkwí sosfáyo igfá weañjé nánirini.

¹ Aiwá sfá Aníñajo Neamúroagoi ríninjéyi nání síní mimíxípa enána Jisaso xwífá tfo pñni níwiárimí xano tfe nání yini añwí ayo enjagi nání o níjfarini. Áma xfo xegf imónigfáyo diñjé síxí nuya níbfísána xfo pene nání aí nuya unjiginí. ² Sfápi tñni xfo tñni wiepísaríñowa tñni aiwá api naníro nání awí neánimána Obo re enjiginí. Saimonomi xewaxo Isíkarioti dñjé Judaso nurí Jisaso nání miyí ouríniri diñjé níwíkwírómáná enána ³ Jisaso xegf xano amípi níni fáninjé wiepíxíniasinjé enjagi nání níjfa imóniri Goríxo tfáminí bíñjépi nání níjfa imóniri ámi xfo tfáminí unfápi nání eni níjfa imóniri nerí nání ⁴ aiwá narigfe dani níwiápnímearí xegf rapírapí e páninjéyí nípirárimána roaríxí wú nímeari írinjéyo níkfíyinimáná ⁵ iniígf píreríxí wínamí niwayimori wiepísaríñowami síkwí sosfáyo igfá níweáa nurí roaríxí kfíyiniñjú tñni níkwíra nurí ⁶ ríxa Saimoni Pitaomi wimíniri yaríná re urinjiginí, “Ámináoxini, joxí gí síkwíyo igfá neáminiri ríyarinjini?” urfagi ⁷ Jisaso re urinjiginí, “Nioni simípi nání agwí joxí majfá nimóniri aiwí ríwéna ‘E níwapíyiminiri rfa enjiginí?’ níyaiwirí níjfa imónirfáriní.” urfagi ⁸ Pitao re urinjiginí, “Ná ríwíyo aiwí joxí gí síkwíyo wí igfá nearfá menini.” urfagi Jisaso re urinjiginí, “Nioni díxí síkwíyo igfá míreapa nerfnáyí, joxí nioni tñni nawíni kumíxínípaxí mimóninjini.” urfagi ⁹ Saimoni Pitao re urinjiginí, “Ámináoxini, síkwíyoni igfá míneapaní. Gí wéyo tñni mñjéyo tñni aí igfá neat.” urfagi ¹⁰ Jisaso re urinjiginí, “Igfá eáninjé go go kíyí bí meñagi nání sa síkwíyoni igfá eánípaxí imónini. Soyfné kíyí bí meñagi aiwí noyfnéní marfá.” urinjiginí. ¹¹ Xfo nání miyí wuríno nání níjfa nimóniri nání “Noyfnéní kíyí mayoyfnémani.” urinjiginí.

¹² Ríxa síkwíyo igfá níweáa nútsána xegf rapírapí nímeari níyíniri aiwá narigfe ámi éf níñwearí re urinjiginí, “Nioni seáípi nání diñjé ‘Ayf nání rfa neaiarini?’ rímonjoi? ¹³ Soyfné ‘Nearéwapíyaríñoxíní níniro ‘Ámináoxíní níniro yarígfáriní. E imóninjáoni enjagi nání e níni-róná xixeni nírarígfáriní. ¹⁴ Nioni Ámináoni imóniri searéwapíyaríñáoni imóniri enjagi aiwí segf síkwí sosfáyo igfá seaéini. Ayínáni soyfné eni segf síkwíyo xixe igfá eánífríxini. ¹⁵ Nioni ríxa síñwepígf seáíwapíyíagi nání nioni seáípa soyfné eni axípi e niga úfríxini. ¹⁶ Aga nepa seararinjini. Áma xínáininjé nimóniri omíñjé wíaríñjéyí go xegf bosomi seáyí e wimónaríñjéraní? Xwíyífá yanjé wíowáñño eni uowáññomi seáyí e wimónaríñjéraní?” nuríri ¹⁷ re urinjiginí, “Soyfné nioni síñwepígf seáíwapíyíá api nání níjfa nimóniro xixeni nerfnáyí, yayí seainípaxí seáímeanfáriní. ¹⁸ Nioni noyfnéní nání míseararinjini. Searfpeárinjáoyfné

imónigfápi nání nioní nijfá aiwí Bikwíyo re nírínirí eánihf rípi, ‘Ámá nioní tñí aiwá nawíní narigwíío nioní xopírárí nimínirí síkwí nímteyoarí sosfá neanfáríní.’ nírínirí eánihfpi xixení imóníwínigínirí noyínéní searfpearjáríní. ¹⁹ Soyfne amípi rfwíyo imónínfpi imónaríhagi nívíniróná ‘Ayf orfani?’ niaiwífrí nání agwí re dání amípi síní mimónípa éfmi áwanf seararíhíní. ²⁰ Aga nepa seararíhíní. Ámá nioní urowáraríháyó umímíníprfá gíyí gíyí nioní ení nímímínaríhóí. Nioní nímímíníprfáyf nírowárenapíhómí ení umímínaríhóí.” uríhínigíní.

“Míyí nuríno Judasoríní.” ínímí uríhíní náníríní.

²¹ Jisaso e nurífsáná dhí rfa uxéagí síhání áwanf nurírí re uríhínigíní, “Aga nepa seararíhíní. Soyfne woxí míyí nuríníhóí.” urfagi ²² xegí wiepísaríhówa o rfo nání majfá ehagfa nání kfkfmi nimóníro síhíwí nainega nuróná ²³ wiepísaríhówa wo —O Jisaso xfo dhí síxí uyíhóriní. O xfo tñí e ahwí e éf hweahagí nání ²⁴ Saimoní Pitao omí sfmímajfó níwirfná réníhí uríhínigíní, “Joxí yaríhí níwirí ámá xfo rfo nání áwanf rei.” Énihí urfagi ²⁵ wiepísaríhó xfo tfámíní níkinímónaumaná yaríhí re wíhínigíní ‘Ámínáoxíní, joxí rfo, ayf goríní?’ urfagi ²⁶ Jisaso re uríhínigíní, “Aiwápipímí múyo neagwirí wimo, ayf oríní.” nurímáná aiwápi múyo neagwirí Isíkariotí dání Saimonomí xewaxo Judasomí míní wíhínigíní. ²⁷ Míni wíáná Seteno Judasomí dhí xixéróagí Jisaso re uríhínigíní, “Joxí erfí ahíni et.” urfagi aí ²⁸ xfo tñí aiwá narígfáwa o Judaso e oenírí urfípi nání majfá nero ²⁹ wí dhí re yaiwígíawixíní, “Judaso nígwí wowí xíríhó ehagí nání re rfa uríhóí, ‘Aiwá Ahíhájí Neamúroagí rípi nání nanípi joxí bí neaí.’ rfa uríhóí? ‘Uyípeayfyo arírá wímínírí nání amípi bí míní wí.’ rfa uríhóí?” yaiwíarfná ³⁰ Judaso, múyo neagwirí wípi nurápanímo áríwíyímí peyehínigíní.

Jisaso hwt ikaxí síhípi uríhíní náníríní.

³¹ O ríxa peyeááná Jisaso re ríhínigíní, “Ámá imóníhóoní ríxa seáyí e imóníhagí amáyí síhíwí naníprí ríxa rínáríní. Nioní e éagí nínanírfná Goríxoyá ehí síxí eáníhípi nání ení nijfá imónípráoi. ³² Nioní e nimóníríhípipímí dání Goríxoyá ehí eáníhí síhání nimónírfnáyí, nioní ení seáyí e nínímíxírí níníníhóí. ³³ Gf níawoyfne, síní soyfne tñí bí onímíápi hweámífní. Soyfne nioní nání pfá níprfá ehagí aiwí negí Judayo re uríhápá, ‘Nioní umfáé soyfne ení wí upaxí meníní.’ uríhápá agwí soyfne ení axípi seararíhíní.” nurírí ³⁴ re uríhínigíní, “Nioní hwt ikaxí síhí bí osehímíní. Nioní dhí síxí seayaríhápá soyfne ení axípi xíxe dhí síxí yínífríxíní. ³⁵ Sewaníhóoyfne dhí síxí xíxe níyínífnáyí, ámá síhíwí níseaníro re seaiwíprfáriní, ‘Oyá wiepíshówarfani?’ seaiwíprfáriní.” uríhínigíní.

“Pítaoxíní, joxí rfwí nímorfíní.” uríhíní náníríní.

³⁶ Saimoní Pitao re uríhínigíní, “Ámínáoxíní, joxí gímí umínírí nání neararíhíní?” urfagi Jisaso re uríhínigíní, “Agwí nioní ume agwí joxí wí míníxídfípxí ehagí aí rfwéná joxí ananí níxídfíprfáriní.” urfagi ³⁷ Pitao re uríhínigíní, “Ámínáoxíní, pí nání ‘Agwí joxí míníxídfípxífríní.’ níraríhíní? Joxí éf rímínímínírí nání yarfná nioní nípkírfnáyí, ananíhíní.” urfagi ³⁸ Jisaso re uríhínigíní, “Joxí nepa nioní éf nímínírí nání rípkípxoxírání? Aga nepa ríraríhíní, ‘Karíkarí síní rfaiwá mírípa eháná joxí biaú bí nioní nání “O nání nioní majfáriní.” rírfíní.’ ríraríhíní.” uríhínigíní.

14

“Goríxo tñí e nání ófíyíníhí imóníhóoníríní.” uríhíní náníríní.

¹ Wiepísaríhíyo “Soyfne dhí rfa míseaxepaní.” nurírí re uríhínigíní, “Goríxomí dhí wíkróro nioní ení dhí níkwíróro éfríxíní. ² Ahí gf ápoyáyo awawá obaxí ikwíróoní. Nioní soyfne nání ahí wé searóarímí ehagí nání ahí awawá ayí mikwíróonípa nerí síhíwíríyí, ananí áwanf searímínírí eháriní. ³ Nioní nurí ahí wé

nisearoárimí ámi nibiri soyíné ení nioni nweámfaé nioni t́nńi nawíni nweapírfá nánńi niseairiménapimi umfárinńi. ⁴ Óf nioni anj apimi nánńi umfáyi nánńi soyíné nijfárinńi.” urfagi ⁵ Tomaso re urinigininńi, “Ámináoxinńi, joxi urfe nánńi none majfá nerane nánńi arige óf urfáyi nánńi nijfá imóninwini?” urfagi ⁶ Jisaso re urinigininńi, “Ámá ‘Gorixo t́nńi e nánńi úimigininńi.’ wimónarinnyo nánńi niwaninonńi ófýininńi imóninonńi. Amípí Gorixo nánńi nepa imóninńi ámá ayo síwá wiri dńi nnyiminnńi imóninńi síx umímori yarinonńi. Ámá wo óf wiyimi dánńi ápo tńi e nánńi wimeapaxmanńi. Nioninńi óf ápo tfe nányininńi imóninonńi. ⁷ Soyíné nioni nánńi ‘Orfanńi?’ niniaiwiro píraninńi nijfá nimóniro sinwiri, gí ápo nánńi ení píraninńi nijfá imóninonńi egfárinńi. E nisearinńi aiwi agwi ríná dánńi soyíné o nánńi nijfá nimóniro sinwí winigfárinńi.” urfagi ⁸ Piripo re urinigininńi, “Ámináoxinńi, joxi ápo síwá nealána ‘Ayf apáninńi.’ neaimónarinńi.” urfagi ⁹ Jisaso re urinigininńi, “Piripe, nioni soyíné tńi enína dánńi emenńa aiwi joxi nioni nánńi sinńi píraninńi nijfá mimónipa reninńi? Ámá nioni sinwí nanńa giyf giyf ápomi ení winfáyi enagi nánńi joxi pí nánńi ‘Ápo ení síwá neai.’ ninarinńi? ¹⁰ Ápo xewaxonńi tńi nawíni imóninrai xewaxonńi ápo tńi nawíni imóninrai enagwfi nánńi joxi sinńi ‘O xano tńi axowaurfanńi?’ niniaiwiri dńi minikwíroarinńi reninńi? Xwiyfá nioni seararinńi gí dńiyo dánńi seararinńi. Amípí nioni yarinńi ení ápo, nioni tńi nawíni imóninwifoyá dńiyo dánńi yarinńi. ¹¹ Xwiyfá nioni re searfápi, ‘Ápo nioni tńi nawíni imóninrai nioni ápo tńi nawíni imóninrai enwi.’ searfápi nánńi ‘Neparinńi.’ nyaiwiro dńi nkwírópoyi. ‘E oyaneyi.’ miseaimónipa nerínáyf, emimf amípí nioni niseaiwapiya barńná soyíné sinwí winigfápi nánńi ‘Neparinńi.’ nyaiwiro dńi nkwírópoyi. ¹² Aga nepa seararinńi. Nioni dńi nkwíroarinńi giyf giyf amípí nioni seaiwapiyarinńi ení epírfárinńi. Oyi, nioni ápo tfe umfá enagi nánńi amípí nioni seaiwapiyarinńi wiarf seáyi e imóninńi aí epírfárinńi. ¹³ Xewaxonńi enńi eáninńi ápoyá ámáyo síwá niwirinńi pími dánńi ‘Ápo seáyi e imóninonńi?’ waiwírinńi soyíné pí pí nánńi ápomi rixinńi nuríná xegf xewaxonńi dánńi nurinńi rixinńi uránáyf, nioni ananńi xixenńi niseaimfárinńi. ¹⁴ Amípí ápomi rixinńi nuríná nioninńi dánńi nurinńi rixinńi urfápi nioni ananńi niseaimfárinńi.

“Nionńi Kwíyf Gorixoyápi uowárimfárinńi.” urinńi nánńi.

¹⁵ “Soyíné nioni dńi síx ninnyirínáyf, nioni sekaxf searinńi xixenńi xfdipírfárinńi. ¹⁶ Nioni ápomi rixinńi urána arirá seipaxf imóninńi ámi wo soyíné tńi nawíni aninńi ínina nweawinigininńi segf t́amínńi uowárenapinńi. ¹⁷ Kwíyf xfo nánńi nepa imóninńi seaiwapiyarinńi nánńi rarinńi. Ámá xfomi dńi miwikwíroarinńi kwíyf xfoyápi mi niwómixiro nijfá mimónipaxf enagi nánńi arirá wimininńi enfápi umiminńi paxf meninńi. E nerńi aí kwíyfi rixa soyíné tńi nawíni imóninagf nánńi api nánńi nijfá imóninonńi. Idána soyíné ení niseaimeari xwioxfo seaweanfárinńi. ¹⁸ Nioni wimiáoyf nininńi segfpi niseawárimf umfámanńi. Ámi soyíné tńi e nánńi bimfárinńi. ¹⁹ Ámá nioni dńi minikwíroarinńi sinwí mininńi epíri nánńi anwí ayorinńi. E nerńi aí soyíné ámi sinwí nanńi epírfárinńi. Nioni ámi sinńi emfa enagi nánńi soyíné ení sinńi epírfárinńi. ²⁰ Sífá soyíné nioni ámi sinńi éána nanńi epírfárimf re nyaiwiro nijfá imóninńi, ‘O xano tńi imóninńi enána none xfo tńi imóninrane xfo none tńi imóninńi enagwi nánńi xfo tńi axonerinńi.’ nyaiwiro nijfá imóninńi. ²¹ Ámá go go gí sekaxf rarinńi fá nixinńi nixfdinńi, nioni dńi síx nyarinńi. Nioni dńi síx nyarinńi gomi gomi gí ápo dńi síx uyiri nioni uyiri nerńi niwaninonńi nánńi yumfi bńi miwí xixenńi síwá winimfárinńi.” urfagi ²² Judaso —Isikariotńi dánńi Judaso marfá, wiepsarinńi Judasoyi rininńi worinńi. O re urinigininńi, “Ámináoxinńi, pí éagi nánńi ámá nńi xwfá tńiyo nweagfáyo síwá miwininńi nerńi newaninonńi síwá neainfárinńi?” urfagi ²³ Jisaso re urinigininńi, “Ámá go go

nioni dñjť sixť niniyirťnáyť, xwiyťá nioni rarĩjápĩ xťdĩnťárĩnĩ. Omi gť ápo dñjť sixť nuyiri yawawi o tťámĩnĩ nibĩrai o tťnĩ nawĩnĩ anĩjť ħweanťwárĩnĩ. ²⁴ Ámá nioni dñjť sixť miniyarĩgťáyť nioni rarĩjápĩ xťdarĩgťámanĩ. Xwiyťá nioni seararťná soyťné arťá niarĩgťápĩ, ayť nioni gť dñjť tťnĩ rarĩjápĩmanĩ. Ápo nirowárėnapĩjyó dñjť tťnĩ rarĩjápĩrťnĩ.” nurĩrĩ ²⁵ re urĩjĩnigĩnĩ, “Nioni sťnĩ soyťné tťnĩ niħwearťná amĩpĩ apĩ nánĩ searťĩnĩ. ²⁶ E nerĩ aí rťwėná arĩrá seainťo —O kwĩyť Gorĩxoyápĩrťnĩ. Xťo ámá nioni nixťdarĩgťáyo nánĩ urowárėnapĩnťápĩrťnĩ. Apĩ amĩpĩ nťnĩ nánĩ seaĩwapĩyáńá nioni nťseara warĩjá nĩpĩnĩ nánĩ dñjť seainťnťárĩnĩ. ²⁷ Nioni soyťné pťnĩ nťseawiárĩmĩ nurĩ aiwi soyťné nioniyá dñjť tťnĩ niwayĩrónĩro ħweapťrťárĩnĩ. Nioniyá dñjť tťnĩ niwayĩrónĩro ħweapťrťápĩ nánĩ nĩrťrťńá ámá xwťá tťyo dąjť wigť dñjť tťnĩ yarĩgťápĩ nánĩ mĩrarĩjĩnĩ. Nioniyá dñjť tťnĩ aga niwayĩrónĩro ħweapťrťa nánĩ imónĩpťrťárĩnĩ. Ayĩnánĩ dñjť rťá nťseaxerĩ wáyť bĩ minĩpa éfťrixĩnĩ. ²⁸ Xwiyťá nioni searťá rĩpĩ, ‘Nioni pťnĩ nťseawiárĩmĩ nurĩ ámĩ seyťné tťjť e nánĩ bĩmťárĩnĩ.’ searťápĩ soyťné rĩxa arťá nioĩ. Nioni ápo tťjť e nánĩ umĩ eħagi nánĩ soyťné nepa dñjť sixť niniyirťnáyť, yayť seáyĩmĩ dánĩ seainťmĩnĩrĩ éfťrĩnĩ. Ápo seáyĩ e nĩmúroħo eħagi nánĩ rarĩjĩnĩ. ²⁹ Soyťné nioni searťápĩ xixeni imónťagi nĩwĩnĩrťńá dñjť nĩkwĩroro ‘Ayť o nearĩjťpťrťani?’ yaiwiro oėpoyĩnĩrĩ sťnĩ mimónĩpa éfťmĩ seararĩjĩnĩ.” nurĩrĩ ³⁰ re urĩjĩnigĩnĩ, “Xwťá tťyo meħweaħo —O oborĩnĩ. O rĩxa barĩħagi nánĩ nioni soyťné tťnĩ niħwearĩ ámĩ ayá wĩ searĩmĩméĩnĩ. O nioni eħť mĩneánĩħo eħagi aiwi ³¹ ámá xwťá tťyo dąjťyť nťnĩ re niaiwĩfťrixĩnĩrĩ, ‘O xanomi dñjť sixť uyĩħorťani?’ niaiwĩfťrixĩnĩrĩ ápo sekaxť nĩrĩjťpĩ tťnĩ xixeni oemĩnĩ.” nurĩrĩ re urĩjĩnigĩnĩ, “Re dánĩ nĩwiápťnĩmeámĩ rĩxa owaneyť.” urĩjĩnigĩnĩ.

15

“Wainť uraxť nepaxĩjť imónĩjťpťnĩjť imónĩjáońrťnĩ.” urĩjť nánĩrťnĩ.

¹ Jisaso ewayť xwiyťá nurĩrĩ re urĩjĩnigĩnĩ, “Wainť uraxť nepaxĩjť imónĩjťpť, ayť nionĩrĩnĩ. Wainť omĩjť xiáwo gť áporĩnĩ. ² Wireñť nionĩmĩ dánĩ neánĩrĩ ná mĩwėyť nťnĩ ápo emĩ wixťmoarĩjťrťnĩ. Wireñť ná wearĩjťyť nťnĩ xwiogwť wťomĩ ná xwė wėwĩnĩgĩnĩrĩ o emĩ wĩwákwĩmť nĩyárĩmáná mťá imĩxárarĩjťrťnĩ. ³ Xwiyťá nioni seararĩjápĩmĩ dánĩ soyťné rĩxa mťánĩjť inĩħoĩ. ⁴ Soyťné uraxť wireñť eánĩjťpa axťpĩ nioni neánťfťrixĩnĩ. E nerťnáyť, nioni wireñťnĩjť axťpĩ soyťné seaeánĩmťárĩnĩ. Wainť mťkomi wireñť meánĩpa nerťnáyť, ná mĩwepaxť imónĩjťpa soyťné enĩ nioni wireñťnĩjť mĩneánĩpa nerťnáyť, ná wepaxť menĩnĩ. ⁵ Nioni uraxť wainť mťkťnĩjť imónĩjáońrťnĩ. Soyťné uraxť wainť wireñťnĩjť imónĩgťoyťnerťnĩ. Ámá nioni wireñťnĩjť neánĩjť go go nioni xťoyá mťkť imónĩjáoń eħagi nánĩ ná xwėnĩjť wearĩjťrťnĩ. Ayť rĩpĩ nánĩrĩnĩ. Soyťné nioni pťnĩ nĩnĩwiárĩmĩ nurťnáyť, amĩpĩ wĩ epaxť menĩnĩ. ⁶ Wireñť emĩ móyť yeáyť yárarĩjťpa ámá nioni wireñťnĩjť mĩneánĩpa éfť gomi gomi emĩ móáná yeáyť yárarĩjťrťnĩ. Wireñť axťpĩnĩ e eħťyť awĩ neaárĩrĩ rťá ikeaaráná rťá nowárarĩjťrťnĩ.” nurĩrĩ ⁷ re urĩjĩnigĩnĩ, “Soyťné nioni wireñťnĩjť neánĩrĩ xwiyťá nioniyápĩ xťdĩrĩ nerťnáyť, soyťné pí pí seaimónarĩjťyť nánĩ ápomĩ rĩxĩjť uráná ananĩ seainťárĩnĩ. ⁸ Soyťné e nero ná xwėnĩjť nerťjťpĩmĩ dánĩ eħť sixť eánĩjť gť ápoyápĩ ámáyo sťwá wíaná ‘O seáyĩ e imónĩħorťani?’ wiaiwĩpťrťárĩnĩ. Soyťné e nerťjťpĩmĩ dánĩ enĩ ‘Xegť wiepťsinťyť wĩrťani?’ wĩpťmónĩnťárĩnĩ. ⁹ Ápo dñjť sixť nĩyĩjťpa nioni enĩ dñjť sixť seayĩjťnĩ. Ayĩnánĩ nioni dñjť sixť seayĩjápĩ anĩjť neayĩwĩnĩgĩnĩrĩ éfťrixĩnĩ. ¹⁰ Soyťné nioni sekaxť searťáyo xixeni nixťdĩrónáyť, nioni gť ápo sekaxť nĩrĩjťpĩ pĩráníjť xťdarĩħagi nánĩ dñjť sixť nĩyarĩjťpa nioni enĩ axťpĩ anĩjť soyťné dñjť sixť seayĩmťárĩnĩ. ¹¹ Dñjť nĩfá bĩ onťmiápĩ seairĩ yayť bĩ onťmiápĩ seainťrĩ oenťrĩ nánĩ mĩseararĩjĩnĩ. Dñjť nĩfá nĩnirĩ yayť ninarĩjťpa soyťné enĩ dñjť nĩfá ayá wĩ seairĩ yayť seainťrĩ oenťrĩ seararĩjĩnĩ. ¹² Sekaxť nioni rarĩjápĩ rĩpĩrťnĩ. Nioni dñjť sixť seayarĩjápá soyťné enĩ axťpĩ xťxe dñjť sixť yĩnťfťrixĩnĩ. ¹³ Ámá wo

xegf á máyo dñf sixf nuyirfná arirá wimñiri nánf upeífpi dñf sixf uyarigfápi bi tñf xixenñ mimónñ. Aga seáyf e múronñ. ¹⁴ Soyfné nionñ sekaxf seararñjápí xixenñ axípi nerónáyf, gf á máyfné imónñjoi. ¹⁵ Xináiwánññf nimónñro omññf wiiarigfáyf wigf boso ‘E emfánñri nánñ rfa neararññ?’ miyaiwí majfá imónarigfá enjagf nánñ sññf ‘Inókiwayfnénññf imónñgfoyfnéyf searñmñméññ. Amípi ápo nñrarfná arfá wññf nñpññf áwanñf nñsearñri nánñ ‘Gf á máoýfnéyf seararñññ. ¹⁶ Soyfné nionñ fá nñyamixigfámanñ. Ayf nionñ soyfné nuro á máyo nuréwapñyirññpimñf dánñ aiwá nñyimfñññf wéfrñxñññf fá yñyamiximf nñseairñ searñpeaññññ. Ayññññf pí pí nánñ ápomñ rñxññf nurñrñfná nionñmñf dánñ nurñrñf uránáyf, ananñ xixenñ seainñfárññ. ¹⁷ Sekaxf nionñ rarññjápí rñpñññ. Aga xixé dñf sixf yinñfñrñxññ.

“Gf seaiepsarññjáoýfné enjagf nánñ á má sñmñf tññf seaipñfárññ.” urññf nánñrñññ.

¹⁸ “Á má xwfná tñyo enñpi nánñññf moarigfáyf soyfné sñmñf tññf seaiarññagfá nñwññrñfná dñf re mófrñxñññ, ‘None sññf sñmñf tññf mñneaipa nerfná xámñ Jisasomñ wigfáranñ?’ mófrñxñññ. ¹⁹ Soyfné á má xwfná tñyo wenñpi nánñññf moarigfáyf tññf nawíññf nimónñrñf sññwñrñyñf, soyfné wigfñf imónanñrñf éfá enjagf nánñ dñf sixf seayipaxñrñññ. E nerñf aí soyfné á má xwfná tñyo wenñpi nánñññf moarigfáyf tññf nawíññf mimónñpa ero ayf tññf axípi mimónñpa éfrñxññññf fá yñyamiximf seairñ enjá enjagf nánñ ayf sñmñf tññf seaiarññjoi. ²⁰ Ewayf xwñyfná nionñ searfá rñpi, ‘Á má xñnánñññf nimónñrñf omññf wiiarññf go go xegf bosomñf seáyf e wimónarñññmanñ.’ searfápi nánñ dñf mófrñxñññ. Nionñ xeanññf nñnikárñronáyf, soyfné enñf xeanññf seaikárñpñfárñññ. Xwñyfná nionñyápi arfá nññiro nñññxñfñdñronáyf, soyfnéyápi enñf arfá nñseairo seaxñfñpñfárñññ. ²¹ E nerñf aí nionñ nñrowárénapññjoi nánñ nñjfná píranññf mimónñpa nero nánñ soyfné nionñ nñññxñfñdñro ‘Jisasoyáonerñññ.’ rarññagfá nánñ xeanññf rñpi nñpñññf seaikárñpñfárñññ.” nurñrñf ²² re urññññññññ, “Nionñ nñbñrñf xwñyfná murñpa nerñf sññwñrñyñf, wigf fñf nero nionñ rñfñf nñmófnápi nánñ xwñyfná meárñññpaxñf imónanñrñf éfámanñ. Nionñ rñxa bññf enjagf nánñ ayf re wí rñpaxñf menñññ, ‘Negf enjwápi nerfná fñf mñyarññwññññf enjwárñññ.’ rñpaxñf menñññ. ²³ Á má nionñ sñmñf tññf niarigfáyf gf ápomñf enñf sñmñf tññf wiarññjoi. ²⁴ Nionñ emñmñf amípi á má enññá dánñ aiwñf mñwíwapñyigfá bi mñwíwapñyipa nerñf sññwñrñyñf, wigf fñf nero nionñ rñfñf nñmófnápi nánñ xwñyfná meárñññpaxñf menñññ. E nerñf aiwñf nionñ emñmñf wíwapñyññjápí sññwñf nñnanñro aí nionñ tññf gf ápo tññf enñf nñwawññf sñmñf tññf yeaiarññjoi. ²⁵ Rñfwamññf nionñ nánñ wigf ñwñf ikaxñf eánññfño dánñ eánññf rñpi, ‘Mñkf meñjagf aiwñf sñmñf tññf nigfárñññ.’ nñrññññf eánññfpi xixenñ imónñññf nánñ niarññjoi.” urññññññññ.

²⁶ Ámñf re urññññññññ, “Arñrñ seainñfo —O Gorñxoyá kwíyñpñññññ. Apñf nionñ ápo tññf e dánñ soyfné tññf e nánñ urowárénapñmñfárñññññ. Apñf kwíyñf Gorñxoyápi xfo tññf e dánñ nñbñrñf xfo nánñ nepa imónññfñpñññf seaíwapñyarñññfpi nánñ rarñññññ. Apñf nñbñrñfná nionñ nánñ áwanñf searññfárññññ. ²⁷ Soyfné nionñ á máyo iwamñfo nuréwapñya urññé dánñ nionñ tññf emeagfoýfné enjagf nánñ seaímeanñf mñkoyfné enñf á máyo nionñ nánñ áwanñf urññfárñññññ.

16

¹ Soyfné axínánñf dñf nñññkwñrñro nemáná óreámioapñrññññññññf apñf nñpñññf seararñññññ. ² Ayf re seaipñfárñññññ. Rotú aññño dánñ segf yoñf emñf nñseakwñrññmoro aiwñf rñwéná xe nimónñrññá á má seapñkífáyf Gorñxo wimónarñññpñññf yarññwñññññf seapñkipñfárñññññ. ³ Ápo nánñ nñjfná píranññf mimónñpa ero nionñ nánñ enñf axípi e mimónñpa ero nero nánñ apñf seaipñfárñññññ. ⁴ Xwñyfná nionñ searfápi, ayf rñpi nánñ searfññññ. Xeanññf apñf rñxa nimónarñfná nionñ nñseara úápi nánñ dñf mopñrñfa nánñ searfññññ. Apñf nánñ iwamñfo soyfné tññf emeñjwáé dánñ áwanñf mñsearñññññññññññ. Sññf soyfné tññf nemerñf nánñ áwanñf mñsearñññññññññññ.

Kwíyñpi enñfápi nánñ urññf nánñrñññ.

murþpa néra nib́asána aí dñj́ nífá seainþnfápi b́i onþmiápi mþseainþpa éwþnþgnþri omi anani rþxþj́ urþfrþxþni. Rþxþj́ urána seiapþnfárþni.” urþjþnigþni.

“*Nionþ* áamá Gorþxo tñni xepþxepá rónþgþáyo rþxa xopþrárþ wþjárþni.” urþj́ nánþrþni.

²⁵ Ámþ re urþjþnigþni, “Xwþyþá nionþ nþsara úápi ewayþ xwþyþá tñni nþsariþ aiwþ rþwéná ewayþ xwþyþá tñni ámþ b́i mþsearþ ápo nánþ sþj́ánþ áwanþ searþmfáiná nimónþnfárþni. ²⁶ Íná Gorþxomi rþxþj́ nurþrþná nionþmi dánþ urþþrþfárþni. Se-wanþjyofné rþxþj́ urána anani arþá seainþá enjagi nánþ ‘Íná nionþ soyþné nánþ ápomþ rþxþj́ seaurþyimþfárþni.’ mþseararþjþni. ²⁷ Xewanþjo dñj́ sþxþ nþseayiri nánþ arþá seainþfárþni. Soyþné nionþ dñj́ sþxþ nþyiro ‘Ápo tñj́ e dánþ bþjorþani?’ niaiwiro yarþjagþá nánþ xewanþjo dñj́ sþxþ nþseayiri nánþ arþá seainþfárþni.” nurþri ²⁸ re urþjþnigþni, “Enþiná nionþ ápo tñni jþweaagáoni aí o tñj́ e dánþ pñni nþwiárþmi xwþá tþyo nánþ bþjárþni. Re nþjweanþsána xwþá tþyo pñni nþwiárþmi ámþ o tñj́ e nánþ umþþni.” urþagi ²⁹ xegþ wieþsariþjowa re urþgþawixþni, “Ayþ apþrþni. Agwþ joxþ ewayþ xwþyþá tñni mþneararþjþni. Rþxa sþj́ánþ áwanþ neararþjþni. ³⁰ Agwþ none dñj́ re nþsiaiwirane nþjþá imónþjwþni, ‘Amþþi nñni nánþ nþjþorþani? Áamá yarþjþ mþwþpa éfmi aiwþ wigþ xwioxþyo ‘Yarþjþ apþ owimþni.’ yaiwiarþgþápi nánþ nþjþá imónþjorþani?’ nþsiaiwirane nþjþá imónþjwþni. Ayþnánþ dñj́ re nþsiaiwirane dñj́ rþkwþroarþjwþni, ‘Joxþ Gorþxo tñj́ e dánþ bþjoxþrþni.’ rþkwþroarþjwþni.” urþagþá ³¹ Jisaso re urþjþnigþni, “Agwþ soyþné dñj́ rþnþkwþroarþjoi? ³² Soyþné xþdþxþdowárþ seaþána nionþ nþgþþi pñni nþnþwiárþmi segþ anþmi nánþ xþxegþni umþþrþná rþxa anþwþ e nerþ rþxa imónþni. Soyþné nionþ pñni nþnþwiárþmi núagþá aí ápo dñj́ nþkþkayonþgi nánþ nionþ nþgþþi jþweapaxþmani. ³³ Soyþné ayá sþwþ mþsearó ‘O tñni ikárþnþjwáonerþani?’ nþyaiwþntro kikiþá éþrþxþnþri xwþyþá nionþ nþsara bþápi searþfárþni. Soyþné xwþá tþyo jþweanþána áamá Gorþxo tñni xepþxepá rónþgþáýþ xeanþjþ seaikárþþrþá enjagi aiwþ nionþ ayo rþxa xopþrárþ wía enjagi nánþ dñj́ sþxþ nþnþro jþweáþrþxþni.” urþjþnigþni.

17

Wieþsariþjþyo nánþ rþxþj́ wurþyþjþþi nánþrþni.

¹ Jisaso xwþyþá apþ nura núþsána anþnamþ nánþ sþjwþ nanánþri re rþjþnigþni, “Ápoxþni, nimónþni nánþ rþxa rínarþni. Dþxþ riwaxonþ enþ sþxþ eánþjþ joxþyápi áamáyo sþwá wimþ nánþ joxþ ‘O áamá nþyonþ seáýþ e imónþjorþani?’ oniaiwþpoyþnþri niþrþxþni. ² Áamá joxþyá dñjþyo dánþ nionþ nþxþdarþgþáyo dñjþ nþyþmþjþ imónþjþþi sþxþ umþmopaxo imónþwþnþgþnþri ‘Áamá nñni nánþ néntþ tþjoxþ imónei.’ nþrþjþ enjagi nánþ rþrarþjþni. ³ Áamá rþþniþ nerþjþþimþ dánþ dñjþ nþyþmþjþ imónþjþþi tþgþáýþ imónarþgþfárþni. Joxþ nánþ ‘Jþwþá imónþjo, ayþ Gorþxorþni. Ámþ wo mþjweanþni.’ dñjþ rþmoro Jisasi Kiraisonþ, joxþ nþrowárþnapþjoni nánþ ‘Nepa ayþ orþni.’ dñjþ nþmoro yarþgþáýþ, ayþ dñjþ nþyþmþjþþi imónarþgþfárþni. ⁴ Joxþ o e éwþnþgnþriþ nþrþjþþi xþxenþ nþþniþ nþyárþrþná enþ sþxþ eánþjþ joxþyápi nþwþwapþyirþjþþimþ dánþ seáýþ e joxþ imónþjþþi áamá xwþá tþyo dánþyo sþwánþjþ wíarþni. ⁵ Ápoxþni nionþ e éá enjagi nánþ xámi xwþá rþrþi sþni mimónþpa enþmi joxþ tñni nþjwearþná nþkþnþri jþweaagápi ‘Ámþ nionþ tñni nþjwearþná nionþ tñni nawþni seáýþ e nimónþri axþþi oikþnþni.’ osimónþni.” nurþri ⁶ re urþjþnigþni, “Áamá xwþá tþyo dánþ joxþyá dñjþ tñni nionþ nþxþdarþgþáýþ joxþ imónþjþþi nánþ xþxenþ nþjþá oimónþpoyþnþri wþwapþyþjþrþni. Ayþ áamá dþxþýþ nionþ niapþjþýþ nánþ rþrarþjþni. Dþxþ xwþyþá nionþ nþrþjþþimþ þíránþjþ nþxþda nþþiro ⁷ rþxa nþjþá re imónþjoi, ‘Amþþi joxþ fánþjþ nieþþxþniasþjþ nionþ nþrþri yarþjþpi nþþniþ joxþ niapþjþrþni.’ Nþjþá e imónþjoi. ⁸ Xwþyþá joxþ nþrþjþþi xewanþjoni rþxa urþá enjagi nánþ nþjþá e imónþjoi. Xwþyþá nionþyápi arþá nþniróná dñjþ nþnþkwþroro xþxenþ re nþsiaiwiro nþjþá imónþjoi, ‘Gorþxo tþámþni bþjorþni.’ nþsiaiwiro ‘Gorþxo urowárþnapþjorþani?’ niaiwiárþjoi.” nurþri ⁹ re urþjþnigþni, “Áamá xwþá tþyo dánþ

ápoxi tñni xepixepá rónigfáyo arirá owiniri yariñf mtsiarñini. Ámá joxiyá dñf tñni dñf níkwíroarigfáyf díxí imónñagi nání yariñf siarñini. ¹⁰ Amípi ámá aí nioniyáyf ayf joxiyá imónñni. Amípi ámá aí joxiyáyf ení ayf nioniyá imónñni. Ayf dñf nñnikwírorñfipimí dání ámáyo rénñf urarñjoí, ‘Seáyí e imónñjo, ayf oríni.’ urarñjoí. ¹¹ Nioní joxí tñmí bímí enagi nání xwíáyo re bí tñni sñni ñweámíméñni. E neri aí ámá rowa sñni xwíá tño re ñweapírfá enagi nání ápoxíni, —Joxí sñyikwí mínñf imónñjoxirñni. Joxí díxí ení eánñfipi —Ení eánñf joxí neámíxowárñfipi nání rarññni. Api tñni píranñf umérixñni. Yawawi nawíni imónñgwípa ayf ení axípi nawíni imónñpírfá nání píranñf umérixñni rírarññni. ¹² Nioní awa tñni emearfna ení síxí eánñf joxí neámíxowárñfipi tñni níméra nñbirí awíññf numearóa barfna awa wo miyorírinípa nemána aiwí Bíkwiyo dání rfwamñf eánñfipi xixeni imónñni nání awa wonñni xewanñjo nerñfipimí dání yorírinímñni yariñni. ¹³ Agwí nioní joxí tññf e nání bímíni. E neri aí dñf nífá nioní ninarñfpa awa ení bí onímíapi mñwiní xwé wíwññgñni sñni xwíá tño nññwearfna nioní nñra warñjapi rírarññni.” nuríri ¹⁴ re urñññgñni, “Nioní ámá ápoxi dñf níkwíroarñfyo xwíyá joxiyápi urññ enagi nání ámá xwíá tño dánñf ayf ayo sñmí tñni wiarñjoí. Nioní xwíá tño dánñni mimónñpa enjapa awa ení xwíá tño dánññf mimónñgfa nání sñmí tñni wiarñjoí. ¹⁵ Awami joxí xwíá tño dání owirimeanñni mñrñrarññni. Sipí wikárarñjo xwírfá mñwikixepa enfa nání joxí píranñf méwññgñni rírarññni. ¹⁶ Nioní xwíá tño dánñni mimónñpa enjapa awa ení xwíá tño dánññf mimónñpa enagfa nání ámá xwíá tño dánñf tñni axíyí mimónñjoí. ¹⁷ Xwíyá joxiyápi aga nepáni imónñgagi nání ámá rowa joxí simónarñfipi nání xixeni kumíxññfipi nání xwíyá api nuréwapñyirñfipimí dání píranñf imíxññni. ¹⁸ Joxí xwíáyo nání úwññgñni nñrowárénarñfpa xamñjoni ení awamí uowárñjarñni. ¹⁹ Joxí ámáyí nání wíwññgñni nñrowárénarñfipi tñni xixeni niñwanñjoni owiimñni nání okumíxññmñni. Ámá rowa ení joxí e érixññni simónarñfipi nání okumíxññpoyñni nání joxí wíwññgñni nñrowárénarñfipi tñni xixeni owiimñni.” nuríri ²⁰ re urñññgñni, “Nioní awa nánñni rixñf mñrñrarññni. Awa uréwapñyáná dñf níkwírófáyf nání ení ápoxíni rírarññni. ²¹ Ayf nñni axíyññf imónñpírfá nání yariñf siarñni. ‘Ápoxí nioní tñni imónñni nioní joxí tñni imónñni egwípa ayf ení yawawi tñni nawíni oimónñpoyí.’ nimónarñni. Ámá nñni dñf nñnikwíroro ‘Goríxo uowárénarñfagi weapñjorñani?’ niaiwírxññni ‘Ámá tñyí axíyññf oimónñpoyí.’ nimónarñni. ²² Ení síxí eánñf joxí neámíxowárñfipi awa ení yawawi axowawi imónñgwípa axowánñf oimónñpoyñni nání weámíxowárñjarñni. ²³ Awa aga xixeni axowánñf oimónñpoyñni nioní awa tñni nawíni imónñni joxí nioní tñni nawíni imónñni enjwñni. Ámá nñni re nñyaiwiro nññfá imónñpírfá nání e imónññwñni, ‘Goríxo omí uowárénarñfñni. Omí dñf síxí uyñfpa awamí ení dñf síxí uyini.’ nñyaiwiro nññfá imónñpírfá nání e imónññwñni.” nuríri ²⁴ re urñññgñni, “Ápoxíni, ámá joxiyá dñf tñni nixídarigfá rowa nioní xamí joxí tñni nññwearfna níknñni ñweaagápa amí níknñni ñweañáná sññwí naníprfá nání nioní ñweámífé awa ení nioní tñni ñweárixññni nání nimónarñni. Ápoxíniyá dñf tñni níknñni ñweaagápi nání rírarññni. Ayf rñpi nánñni. Xwíá rñri sñni mimónñgáná dñf síxí nññjoxi enagi nání rarññni. ²⁵ Ápoxíni, joxí wé rónñjoxirñni. Joxí nání ámá xwíá tño dánñf nññfá xixeni mimónñpa enagfa aiwí nioní joxí nání nññfá xixeni imónññni. Rowa ení joxí nání ‘O omí uowárénarñjorñani?’ nñyaiwiro nññfá imónñjoí. ²⁶ Joxí imónñfipi nání awamí ríxa nñwíwapñyirí wíá urókiamorñjarñni. Dñf joxí síxí nñyarñfpa awa ení wññyo axípi uyipírfá nání amí bí tñni wíwapñyimñni. Nioní ení awa tñni nawíni imónñmífa nání amí bí tñni wíwapñyimñni.” urñññgñni.

¹ Gorixomi rixinj e nurarimo xegf wiepsarijowa tñni nuro írrenj xegf yoí Kidironiyi rininjápami nixemoro ominj ojkwí bî oriwami dani injjipi tfe rémogfawixini. ² Judaso, Jisaso nani miyf urino eni Jisaso tñni xegf wiepsarijowa tñni inina e awi eanayarigfa enagi nani ominj ojkwí api nani nijfáriní. ³ O émayf porisf wami awi eari anj ridiyowá yariǵfiwami awi mearoarigfawami eni Parisiowa tñni apaxfpáninj imónigfa xwéowa tñnj e dani awi eari nemána awa ramixf tñni uywf tñni mixfnápi tñni nixirimána ojkwíipimi nani nuro rémóána ⁴ Jisaso xfomí wikáripfripí nipiñi nani rixa nijfá nimóniri nani anwi e nuri re urinjiginí, “Soyfne go nani pfa yariñoi?” urfagi ⁵ awa re urigfawixini, “Nasaretí dñnj Jisaso nani pfa yariñwini.” urfagfa Judaso xfo nani pasáninj umeariño awa tñni rojáná Jisaso “Ayf nionirini.” urinjiginí. ⁶ “Ayf nionirini.” urána awa re egfawixini. Óf nero rfwimnani úfayf xwfáyo pikínimeagfawixini. ⁷ Xwfáyo pikínimeagfa o ámi re urinjiginí, “Go nani pfa yariñoi?” urfagi awa “Nasaretí dñnj Jisaso nani pfa yariñwini.” urfagfa ⁸ Jisaso “‘Ayf nionirini.’ rixa searfániginí. Ayfnání nioní nani pfa nínirfnáyf, áma rowayf xe oupoyiniri stjwf wñfpoyf.” urinjiginí. ⁹ Xami Gorixomi re urfipi, “Áma joxiyá dñnj tñni xdftrixiniri niarinjyf womi miwiorfrinjáriní.” urfipi xixeni imónini nani e urinjiginí. ¹⁰ E urarfná Saimoní Pitaó kirá bá nimxeari re enjiginí. Mfrf nuri apaxfpáninj imónigfawami seáyf e wimóniño yá ominj wiirinjomi —O xegf yoí Marikasoyi rininjorini. Omi mñnj rómíniri étyf pfrf noyfkiri arfá mñnj wirfpieanjiginí. ¹¹ Pfrf noyfkiri arfá mñnj wirfpieáagi Jisaso Pitaomi mixf re urinjiginí, “Kirápá xegf anjyo ámi upfroí. Xeaninj kapxfninj ápo o oniniri niaparinjpi ‘Mñnpa oeni.’ risimónariní?” urinjiginí.

Jisasomi Anaso tñnj e nani niméra nuro wárigfa nánirini.

¹² Émayf porisowa tñni wigf seáyf e wimóniño tñni Judayf anj ridiyowá yariǵfiwami awi mearoarigfawa tñni Jisasomi fá nixero gwí njjiro ¹³ xami Anaso tñnj e nani niméra ugfawixini. Anasomi xineagwo Kaiapasorini. Xwiogwf omi o apaxfpáninj imónigfawa seáyf e wimóniñorini. ¹⁴ Xami xegf Judayo re urinjo, ayf orini, “Negf áma nñni pepfrixiniri ayf rñnj meaaniri éfápi nani áma ná woni rñnj api nimeari niperfnáyf, ananirini.’ nimónariní.” urinjorini.

Pitaó “Oyá niepsariñf wonimani.” rñnj nánirini.

¹⁵ Omi xineagwo, Anasoyi rininjo tñnj e nani Jisasomi niméra warfná Saimoní Pitaó tñni wiepsariñyf ámi wo tñni awaú Jisasomi rfwíyo nixfda nuri apaxfpáninj imónigfawami seáyf e wimóniño yá anj tñnj e niremómána wiepsariñf wfomi apaxfpáninj imónigfawami seáyf e wimóniño sfmmanj oyá nijfá enagi nani o Jisaso tñni anj ákinjáo inimi nípawiri ¹⁶ Pitaó siní bfarwáminí fwí e roñagi nani nuri apixf ákinjá fwíyimi awi roañjimi Pitaó nani nurimo nipeyari nwirimeámi fwiaparfná ¹⁷ apixf ákinjá fwíyimi awi roañjimi Pitaó re urinjiginí, “Joxí eni áma royá wiepsariñf woxi menirani?” urfagi o “Nionimani.” nurimi nípawiri ¹⁸ xfnáwáninj nimóniro ominj yariǵfayf tñni anj ridiyowá yariǵfiwami awi mearoarigfawa tñni e nrowapiro iminj rarinjagi nani rfa nikeámána rfa imónarfná Pitaó eni rfa oimónimíniri anwi e nuri awa tñni nawini nrori rfa imónarñjiginí.

Anaso Jisasomi yariñf niwia unj nánirini.

¹⁹ Apaxfpáninj imónigfawami seáyf e wimóniño Jisasoyá wiepsariñyf nani yariñf wiri xwíyfa ámayo uréwapiyariñpi nani yariñf wiri éagi ²⁰ Jisaso re urinjiginí, “Nioní áma niyoní snjáníje dani uréwapiyariñáriní. Nioní gini gina nuréwapiyirfná rotú anjyo dñnirani, anj ridiyowá yariǵfiwami dñnirani, sa negf Judayf awi eanarigfe dani uréwapiyariñá enagi nani ²¹ joxi pí nani nioní yariñf niarinjini. Nioní xwíyfa urarfná arfá niarigfáyo yariñf wií. Pí pí urarñapi nani ayf anani nijfáriní.” urána ²² anj ridiyowá yariǵfiwami awi mearoarigfayf wo anwi e éf nromána

Jisasomi wé tñni nupikákwiiri re uriniginini, “Apaxtpaninji imonigtawami seayi e wimoninjomi e nuririna ‘Apanti urarinini.’ risimonarini?” urfagi ²³ Jiaso re uriniginini, “Nioni xewini niriri sipini rarina, xewi rafi nani awanj neare. Nioni nanj rarina, pi nani iwanj nearinini?” urfagi ²⁴ Anaso Jiaso sini gwj jinijnana apaxtpaninji imonigtawami seayi e wimoninji ami wo, Kaiapasoyi rininjo tñji e nani wiowariniginini.

Pitao “Oya niepsarinji wonmani.” ami urinji nanirini.

²⁵ Saimoni Pitao rfa ikearinine ef niromana rfa imonarina e rowapigtayf wi re urigtawixini, “Joxi enti xegf wiewiparinijyf woxi meniranini?” urfagfa ai o “Oweoi.” nuriri “Nioni enti wonmani.” urfagi ²⁶ Apaxtpaninji imonigtawami seayi e wimoninjoya xinawininji nimoniro ominj wiirigtayf wo —O Pitao arfa miji wiripieanomj xexirimeaworini. O enti Pitaomi re uriniginini, “Nioni ojkwifio Jiaso tñni nawini rojagi sinjw ranfaxi meniranini?” urfagi ²⁷ Pitao ami “Oweoi.” urana re eniginini. Karikarj rafawa riniginini.

Jisasomi Pairato tñji e nani wiowarigtfa nanirini.

²⁸ Wfa moninjmi Kaiapaso tñji e dani emayf gapimanowaya anjwami nani Jisasomi nimera nuro aiwi Judayf aminawa none nipawirinijipimi dani xwrtfa ikxenana aiwa Anjnajo Neamuroagoi rininjiyi nani minipaxf imonaniginirj mipawi yarinjagfa ²⁹ gapimanf pirimia imoninjo —O emayf wo xegf yof Pairatoyi rininjinini. O awa tñji e nani nfiwipiri re uriniginini, “Omi pi xwrtfa nani xwrtfa mearanro nimeami barinjo?” urfagi ³⁰ awa re urigtawixini, “Ama ro fwf miiyarinjo enajayf, joxi tfe nani nimeami baniri ewamani.” urfagfa ³¹ Pairato re uriniginini, “Sewaninjoyfne nimeami nuro segf njw ikaxf rarinjipi tñni xixeni xwrtfa umearipoyi.” urfagi Judayowa re urigtawixini, “Emayfne fwf yarigtayo opikipoyiniri sinjw neanarigtamani.” urigtawixini. ³² Xwrtfa Jiaso xami re urinjipi, “Nioni ninipikirina e niniro nipikipirfarinini.” urinjipi xixeni imonini nani Judayowa Pairatomi xwrtfa e urigtawixini. ³³ Pairato ami gapimanowa wigf anj iwami nipawimana “Jiaso obini.” niriri re uriniginini, “Joxi mixf inayf Judayfaxiranini?” urfagi ³⁴ Jiaso re uriniginini, “Dixf diñj tñni rinirarinini? Wa riragfa rinirarinini?” urfagi ³⁵ Pairato re uriniginini, “Nioni dixf Judayf woniranini? Dixf gwf axtri imonigtayf tñni apaxtpaninji imonigtfa xweowa tñni joxi nimeami nibiro nioni tñji re rwaraoi. Joxi pi eagi nimeami ribaoi?” urfagi ³⁶ Jiaso re uriniginini, “Ama mixf inayf nimoniro xwfa tfo menjwearigtayf yapf mimoninini. Nioni xwfa tfo danyf mixf inayf imonwinigininiri miniripeagfa enagi nani xwfa tfo menjwearigtayfininji mimoninini. Mixf inayf xwfa tfo danyf woni nimoniri sinjwrtiyf, gf Judayowa fa minixiripa oepoyiniri gf siminj ninarigtayf mixf niwipaxirini. E niririri ai mixf inayf nioni imoninapi xwfa tfo danyfmani.” urfagi ³⁷ Pairato re uriniginini, “Ayinani ‘Joxi mixf inayf woxirini.’ nimonarini.” urfagi Jiaso re uriniginini, “‘Mixf inayfoxirini.’ joxi xixeni ninarinini. Nioni nepaxinji imoninjipi amayo awanj urtimiginiri gf oki nixiriri xwfa tfo nani biri enarinini. Ama nepaxinji imoninjipi xidarigtfa giyf giyf nñni nioni arfa niarigtarinini.” urfagi ³⁸ Pairato re uriniginini, “Nepaxinji imoninjipi pirini?” uriniginini.

Pairato “Anani yekwiroaripoyi.” rinj nanirini.

E nurimo Judayf nñni tñji e nani nipeyari re uriniginini, “O xwrtfa mearinipaxf bi rarinjagi arfa mwiini. ³⁹ E nerf ai xwiogwf ayf ayo sfa Anjnajo Neamuroagoi rarigtayi nani aiwa imixarina ama gwf njwanj wo seawariarinini. ‘Judayeneya mixf inayf imoninjo oneawarinini.’ riseaimonarini?” urfagi ⁴⁰ ayf xwamianf niwiera nuro “Omi mineawaripani. Barabasomi —O amaya amipi pikiorarinini worini. Omi neawari.” nura ugfawixini.

Pairatomí re urígfawixíní, “Joxí rífwamíñí re nírírí meapaní, ‘Judayí mîxí ináyoríní.’ nírírí meapaní. Sa re nírírí eai, ‘Xewaníño “Judayí mîxí ináyoníríní.” ríníñoríní.’ nírírí eai.” uríagía aí ²² Pairato re uríñínigíní, “Nioní eáapí xe oeáníní.” uríñínigíní.

²³ Porisowa Jisasomí ríxa níyekwíroárímáná rapírapí amípí o yíníñípi yañí níméro biaú biaú nítíro nowaní xixení nímearo aí xegí sorfá gwí bí mîkiwéníñú —Ú nímîxíríná axúní imîxárigíúríní. ²⁴ Ú nání re rínígfawixíní, “None maxepa oyaneyí. Áwiní e nítímáná go go meanírífeníñoíní sárú oyaneyí.” rínígfawixíní. Bíkwíyo xwíyíá níríní eáníñí rípi, “Rapírapí nioní seáyí e yínaríñáyí yañí níníro gí sorfá meapírí nání go go meanírífeníñoíní sárú egíawixíní.” ²⁵ níríní eáníñípi xixení imóníní nání porisowa e egíawixíní.

Jisasomí xínáí tíní xínísimáí tíní Kíríopasomí xiepi Mariaí tíní Magídara dání Mariaí tíní íwa íktá yoxáí Jisasomí yekwíroáríníñípi amí añwí e roñáná ²⁶ Jisaso xegí xínáí e roñagí níwíníri wiepísaríñí xfo dñí sîxí uyíño ení añwí e roñagí níwíníri xínáími re uríñínigíní, “Ineyí, díxí íwo iworíní.” nírímáná ²⁷ wiepísaríñoimí re uríñínigíní, “Díxí rínáí iyíríní.” uríagí wiepísaríño sfá ayimí dání xegí añíyo nání píraníñí numéra uñínigíní.

Jisaso peñí náníríní.

²⁸ E nurárimo níjía re nímóníríná “Xano e éwinígíníri níríñípi ríxa nípiní yárfíní.” níjía e nímóníríná Bíkwíyo xfo nání níríníri eáníñí nípiní xixení oimóníri re ríñínigíní, “Inígfá nání ninaríní.” ráná ²⁹ sîxí wainí mîxí yaríñípi magwí íníñí wá weñagí nání wa íríkwí bí nímearo inígfá wainí apimí ígfá neámáná xisopíyí ríníñí wegwfáníñí imóníñíwámí níkróárímáná xegí maní tñí e wímîxítagí ³⁰ Jisaso wainí mîxí yaríñípi nínímáná “Ríxa píxwíñígoí.” nírírí mñí warí níníri dñí níyámíga uñínigíní.

Porisowa Jisasomí miwíyo ayíñwí íkírogfá náníríní.

³¹ Sfá Jisasomí yekwíroárígfáyí —Ayí añínajo Judayo múroní nání aiwá amípí píraníñí nímîxíro tarígfáyíríní. Ayí ríxa sfá óráná Sabarfá aga seáyí e imóníñíyí nímóníní eñagí nání porisowa Jisasomí tñí awaúmí tñí awí meñweañáná sabarfá imóníníñíri Judayí ámináowa nuro Pairatomí re urígfawixíní, “Apaxí mé dñí sîmígwíá níyíníri opépoyíníri síkwíyo eñí pírfí jeápoýí. Nípeáná wigí warápi oyoaneyíníri eñí pírfí jeápoýí.” uríagía ³² porisowa nuro mîdímídaní yekwíroárígfíwaúmí síkwíyo pírfí níjearo aí ³³ Jisaso yekwíroáríníñe weníñí éfáyí wínígfawixíní. O ríxa nípeagí níwíníro nání xegí síkwí pírfí mîjeapa nero aí ³⁴ porísí wo wákwíríxá tñí ayíñwí íkíroáná axíná inígfá tñí ragí tñí íwiapíñínigíní. ³⁵ Ámá Porisowa e yaríná síñwí wínaróná awañí níríníri xixení aga nepa ríñáríní. Nioní raríñápi níjía xixení e nímónírí nání seyíne “Neparíní.” yaiwíro dñí íkwíroero éfríxíníri awañí seararíñíní. ³⁶ Bíkwíyo re níríníri eáníñípi xixení imóníní nání porisowa omí e wigíawixíní, “Xegí eñí bí pírfí jeapírfámani.” ³⁷ Bíkwíyo ámi bí re níríníri eáníñípi, “Ayíñwí íkíroárígfómi síñwí wínípírfáríní.” ríníñípi ení xixení e imóníñínigíní.

Jisasomí xwíáyo weyárigíá náníríní.

³⁸ E níyarímáná eñáná ámá wo —O Arimatia dání Josepoyí ríníñoríní. O Jisasoyá wiepísaríñíyí wo aí Judayí ámináowamí wáyí níwírí nání ínímí xídaríñoríní. O Pairato tñí e nání nurí “Jisaso píyo omeámíní.” uráná Pairato xe omeanírí síñwí wínítagí o nurí píyomí xwíá weyárimíníri nání níméamí úáná ³⁹ ámá ámi wo —Xegí yoí Nikodimasoyí ríníñoríní. O xámí áríwíyímí Jisaso tñí xwíyíá rínígfíloríní. O ení níbirí íktá dífá biaú —Bí muríyí ríníñípi tñí bí earostíyí ríníñípi tñí apiaúríní. Apiaú xámí nawíní nífá megíapiaú xegí sañí 30 kiro imóníñípiíní. Apí tñí píyomí xópé oemíníri níméamí níbirí ⁴⁰ awaú píyomí nímearí Judayí wigí ámá

piyí nítiríná yarígfápa rapírapíyo rígwírígwí níróríná íktá d́á d́ñf nanf earíñfpi t́nı́ xópé nı́yárimáná ⁴¹ nı́meámı́ omı́ñf anwı́ e inı́ñfı́pımı́ nánı́ —Omı́ñf apı́ Jisasomı́ yekwı́roárfé dánı́ anwı́ e enı́pı́rını́. Sı́ñá óf sını́ áamá mıtariğfáyi t́ñfı́pı́rını́. Omı́ñf apımı́ nánı́ nı́meáa nuri ⁴² śá ayı́ Sabarfá nánı́ Judayf amı́pı́ pı́ránı́ñf nımı́xı́ro tarı́ğfáyi imónı́ñagı́ nánı́ śñá óf anwı́ e inı́ñfı́yımı́ nánı́ nı́meámı́ nuri e tı́ğfı́sı́xını́.

20

Jisaso wiápfnı́meanf nánırını́.

¹ Sadéyo ẃá mónı́ñfımı́ sını́ śá yını́ñáná Magı́dara dánf Marı́af śñá ófı́yımı́ Jisaso weje nánı́ nuri wenı́ñf éfyf wını́ñını́ğını́. Sı́ñá xwé ófı́yımı́ éf rárárını́ño sını́ mı́pı́rónf rı́xa wı́ e wenı́ğı́ nı́wını́mı́ ² anı́ñı́ nuri Saimonı́ Pitaomı́ t́nı́ wı́epı́sı́ñf ẃo, x́o d́ñf sı́xı́ uyiñomı́ t́nı́ nı́wı́mearı́ re urı́ñını́ğını́, “Ámınáomı́ rı́xa nexwearo gı́mı́ ŕa t́awı́xını́? Newané majfárını́.” urfagı́ ³ Pı́tao t́nı́ wı́epı́sı́ñf ẃo t́nı́ anı́ e ṕnı́ nı́wı́arımı́ xwárı́páyo nánı́ nuri ⁴ anı́ñı́ nuri ẃo Pitaomı́ nı́múrorı́ xwárı́páyo xámı́ nı́rémorı́ ⁵ nı́rıkwını́rı́ ínımı́ wenı́ñf yánı́fı́yf wını́ñını́ğını́. Rapı́rapı́ Jisasomı́ xopı́xopı́ rónı́ñúnı́ wenı́ğı́ nı́wını́rı́ aiwı́ ínımı́ mı́páwı́ wenı́ñf yarı́ná ⁶ Saimonı́ Pı́tao enı́ ŕwı́yo nı́bı́rı́ b́arı́wámını́ éf nı́rómáná wenı́ñf mé xwárı́páyo ínımı́ nı́páwı́rı́ wenı́ñf éfyf wını́ñını́ğını́. Rapı́rapı́ xopı́xopı́ rónı́ñúnı́ wenı́ğı́ nı́wını́rı́ ⁷ rapı́rapı́ mı́ñfı́yo xopı́xopı́ rogı́tı́ ẃú t́nı́ nawını́ mı́wé xegf wı́ e nı́kırónı́rı́ wenı́ğı́ wınarı́ná ⁸ wı́epı́sı́ñf ẃo, xámı́ xwárı́páyo rémóo enı́ nı́páwı́rı́ rapı́rapı́ e imónı́ñagı́ nı́wını́rı́ “Neparını́.” nı́yaiwı́rı́ d́ñf wı́kwı́ronı́ğını́. ⁹ Íná awáu Bıkwı́yo Jisaso ámı́ xwárı́páyo dánı́ nı́wiápfnı́meanfápi nánı́ nı́rını́rı́ eánı́ñfı́pi nánı́ sını́ pı́ránı́ñf d́ñf mımopa neri majfá neri nánı́ ¹⁰ ámı́ egf anı́ e nánı́ ugfı́sı́xını́.

Magı́dara dánf Marı́af Jisasomı́ sı́ñwı́ wını́ñf nánırını́.

¹¹ Marı́af xwárı́pá t́ñf e anwı́ e nı́rómáná ñwı́ nearı́ e nerı́ná xwárı́páyo ínımı́ nı́rıkwını́rı́ wenı́ñf yánı́fı́yf wını́ñını́ğını́. ¹² Jisaso tı́ğfı́e anı́ñaf wáu rapı́rapı́ apfá wenı́ nı́yını́máná ẃo mı́ñf tı́ğfámını́ ñwearı́ ẃo sı́kwı́ tı́ğfámını́ ñwearı́ enı́ğfı́ wınáná ¹³ awáu Marı́amı́ re urı́ğfı́sı́xını́, “Ineyı́, jíxı́ pı́ nánı́ ñwı́ eaarı́ñını́?” urfagı́ í re urı́ñını́ğını́, “Gf Ámınáo nexwearı́ t́fe nánı́ nı́nı́ majfá enı́ğı́ nánı́ ñwı́ eaarı́ñını́.” nurimáná ¹⁴ nı́kını́mónı́rı́ wenı́ñf éfyf wını́ñını́ğını́. Jisaso daiwo ronı́ğı́ nı́wını́rı́ aiwı́ mı́ mı́wómı́xı́ñını́ğını́. ¹⁵ Mı́ mı́wómı́xı́fagı́ Jisaso re urı́ñını́ğını́, “Ineyı́, pı́ nánı́ jíxı́ ñwı́ eaarı́ñını́? Go nánı́ ṕá yarı́ñını́?” urfagı́ Marı́af omı́ñf xiáwo nı́rarını́rı́ re urı́ñını́ğını́, “Ápoxını́, joxı́ piyomı́ nı́meámı́ nuri wı́ e t́ı́rá oenwı́rı́yf áwanı́ nı́reı́. Nı́nı́ nuri nı́mearı́ nı́meámı́ umfını́.” urfagı́ ¹⁶ Jisaso “Marı́axını́!” urfagı́ í nı́kını́mónı́rı́ Xı́bı́ruyf ṕné t́nı́ Rabonaiyı́ —Apı́ “Nearéwapı́yarı́ñoxını́.” nı́rırıná rarı́ğfápı́rını́. E urfagı́ ¹⁷ Jisaso re urı́ñını́ğını́, “Nionı́ sını́ ǵf ápo t́fe nánı́ mı́peyı́a enı́ğı́ nánı́ jíxı́ f́a mını́xepanı́. Jı́xı́ nuri áamá nionı́ ǵf nı́rı́xı́meá imónı́ğfáyo re ureı́, ‘O re rı́ñoı́, “Nionı́ ǵf ápo Gorı́xo t́fe nánı́ peyarı́ñını́. O seyı́né enı́ segf ápo Gorı́xorını́.” rı́ñoı́.’ urémeaf.” urfagı́ ¹⁸ Magı́dara dánf Marı́af nuri xegf wı́epı́sı́ñfı́yo áwanı́f re urémeanı́ğını́, “Nı́nı́ Ámınáomı́ rı́xa sı́ñwı́ wını́ñını́. X́o nı́rı́fı́pi, ayf apı́rını́. Ayf apı́rını́.” nura unı́ğını́.

Xegf wı́epı́sı́ñowá x́omı́ sı́ñwı́ wını́ğfá nánırını́.

¹⁹ Sadéyo śá axı́yımı́ śápi t́nı́ wı́epı́sı́ñowá Judayf ámınáowá nánı́ wáyf nero nánı́ anı́ wı́ğf ñweagfı́wámı́ ówanı́ xáı́wı́ nı́yárimáná ñweañáná re enı́ñını́ğını́. Jisaso awamı́ áwını́ e nı́rónapı́rı́ re urı́ñını́ğını́, “‘Gorı́xoyá d́ñf t́nı́ nı́wayı́rónı́ro onweápoı́.’ nımónarını́.” nurimáná re enı́ñını́ğını́. ²⁰ Wé nı́rı́ ogfúkaú sı́wá wı́rı́ miwı́ wákwı́rı́xá t́nı́ ikı́rogfáyi sı́wá wı́rı́ éagı́ wı́epı́sı́ñowá Jisaso ámı́ sı́ñf enı́ğı́ sı́ñwı́ nı́wını́ro nánı́ d́ñf nı́fá wınarı́ná ²¹ ámı́ re urı́ñını́ğını́, “‘Soyı́né Gorı́xoyá d́ñf t́nı́ nı́wayı́rónı́ro onweápoı́.’ nımónarını́. Ápo nionı́ xẃá t́yo nı́rowárı́nı́pı́ñfı́pa nionı́ enı́ soyı́né

searowáraríñíni.” nurímáná ²² awami pírámí imímí n̄wiowárirí re uríñínigíni, “Kwíyí Goríxoyápi numímín̄ro api t̄n̄i nawín̄i eméfr̄ix̄in̄i. ²³ Soyíné áamá f̄wí yarígf̄ápi yokwarím̄ nerínáyí, ayí Goríxo en̄i yokwarím̄ wiiarín̄i. Soyíné yokwarím̄ m̄wiipa nerínáyí, ayí Goríxo en̄i yokwarím̄ m̄wiiarín̄in̄i.” uríñínigíni.

Tomaso Jisasomi s̄ñwí w̄n̄in̄í n̄án̄in̄i.

²⁴ Wiep̄s̄in̄j̄ wo, Tomaso —O wiep̄s̄in̄j̄ wé wúkaú s̄kwí waú imón̄iḡáwa worín̄i. Xegí yoí ámi b̄i Didimasorín̄i. O m̄ñweañáná w̄fa Jisaso wiwan̄ñowamín̄i wímeáf̄ en̄agi n̄áni ²⁵ Tomasomi re urígf̄awix̄in̄i, “None Ámin̄áomi r̄ixa s̄ñwí w̄n̄in̄i.” urígf̄a aí o re uríñínigíni, “Nion̄i wéyo n̄irí oḡf̄ayaú m̄w̄n̄in̄pa er̄i n̄irí oḡf̄ayaúmi wé m̄w̄ix̄m̄opa er̄i miwí wákwr̄ix̄a t̄n̄i ik̄t̄roḡf̄ayim̄i ḡf̄ wé m̄w̄ix̄m̄opa er̄i nerínáyí, d̄ñj̄ wí ‘Nepa orín̄i.’ n̄iyaiwir̄i w̄kw̄róm̄iméin̄i.” uríñínigíni. ²⁶ S̄f̄á wé w̄f̄úmi d̄ñj̄ waú wo nór̄imáná en̄áná ámi xegí wiep̄s̄in̄j̄owa an̄f̄yo ín̄im̄i ñweañáná Tomaso en̄i w̄fa t̄n̄i ner̄imeán̄ro ñweañáná Jisaso an̄f̄ ówan̄f̄ n̄iyár̄in̄ñagi aiwí awami áw̄n̄i e n̄irónap̄imáná re uríñínigíni, “‘Goríxoyá d̄ñj̄ t̄n̄i n̄iwaȳrón̄ro on̄weápoiyí.’ n̄imónarín̄i.” nurímáná ²⁷ Tomasomi re uríñínigíni, “D̄ix̄í wé s̄m̄f̄ re n̄nim̄ix̄enap̄ir̄i ḡf̄ wéyo s̄ñwí naneí. D̄ix̄í wé re n̄nim̄ix̄enap̄ir̄i ḡf̄ miw̄f̄yo n̄w̄ix̄m̄oi. S̄n̄i d̄ñj̄ m̄n̄ikw̄ró mepan̄i. Aga d̄ñj̄ n̄ikw̄rói.” urígf̄a ²⁸ Tomaso re uríñínigíni, “Joxí ḡf̄ Ámin̄áox̄ir̄in̄i. Ḡf̄ ñw̄f̄áox̄ir̄in̄i.” urígf̄a ²⁹ Jisaso re uríñínigíni, “Joxí s̄ñwí n̄inan̄ir̄i n̄áni r̄ixa ‘Neparín̄i.’ n̄iyaiwir̄i d̄ñj̄ r̄in̄ikw̄róin̄i? Ámá nion̄i s̄ñwí m̄nan̄in̄pa nero aí ‘Neparín̄i.’ n̄iyaiwiro d̄ñj̄ n̄ikw̄róf̄ayí yayí win̄ñf̄ȳfr̄in̄i.” uríñínigíni.

“B̄ikwí rip̄i ámayí d̄ñj̄ w̄kw̄rófr̄ix̄in̄ir̄i eán̄in̄i.” uríñf̄ n̄án̄in̄i.

³⁰ Jisaso emím̄f̄ ámi ayá wí wiep̄sar̄in̄j̄owa s̄ñwí an̄iḡf̄e dán̄i en̄f̄ aí api n̄áni b̄ikwí rip̄im̄i r̄f̄wam̄ñj̄ b̄i meán̄in̄i. ³¹ E ner̄i aí seyíné Jisasomi d̄ñj̄ w̄kw̄róro “O Kiraiso, áamá yeáyí neayim̄ix̄emean̄f̄a n̄áni Goríxoyá d̄ñj̄ t̄n̄i ar̄f̄owayá xw̄f̄a piax̄f̄yo dán̄i iwiaron̄foiyí rar̄ñwáor̄f̄ani?” wiaiwiro “Goríxoyá xewaxor̄f̄ani?” wiaiwiro éfr̄ix̄in̄ir̄i r̄f̄wam̄ñj̄ rip̄i n̄r̄in̄ir̄i eán̄in̄i. Om̄i d̄ñj̄ n̄w̄kw̄róror̄ñj̄pim̄i dán̄i d̄ñj̄ n̄iȳm̄ñj̄ imón̄ñj̄p̄i t̄gf̄f̄ayí imón̄fr̄ix̄in̄ir̄i n̄r̄in̄ir̄i eán̄in̄i.

21

Wiep̄s̄in̄j̄ wé w̄f̄úmi d̄ñj̄ waú ámi Jisasomi s̄ñwí w̄n̄in̄í n̄án̄in̄i.

¹ Jisaso e néisáná xegí wiep̄s̄in̄j̄owam̄i ip̄i Taibirias̄iȳi r̄in̄ñf̄wá —Xegí yoí b̄i Gaririȳi r̄in̄ñj̄wár̄in̄i. Awá r̄f̄woñe ámi s̄ñán̄i s̄wá n̄w̄in̄r̄f̄n̄á rip̄i en̄ñigíni. ² Saimon̄i Pitao t̄n̄i Tomaso, Didimasoȳi r̄in̄ñj̄o t̄n̄i Gariri p̄ropen̄s̄f̄yo an̄f̄ yoí Kena d̄ñj̄ Nataniero t̄n̄i Sebediom̄i xewaxowá t̄n̄i wiep̄s̄in̄j̄ ámi waú t̄n̄i awa ner̄imeán̄ro nawín̄i n̄ñwearon̄á ³ Saimon̄i Pitao re uríñínigíni, “Nion̄i uben̄f̄ ip̄iyo mamówar̄im̄i um̄f̄in̄i.” urígf̄a awa re urígf̄awix̄in̄i, “None en̄i joxí t̄n̄i wan̄f̄w̄in̄i.” nur̄ro n̄ipeyero ewéyo n̄ip̄ixemoán̄ro s̄f̄a ayim̄i ár̄fw̄iyim̄i peyí n̄áni néra nuro aiwí s̄im̄i eḡf̄awix̄in̄i.

⁴ R̄ixa sogwí xemónap̄im̄in̄ir̄i yar̄ñj̄ t̄n̄i Jisaso n̄b̄ir̄i ip̄i iman̄j̄pá t̄n̄i ron̄jagi aiwí xegí wiep̄s̄in̄j̄owa om̄i mí m̄wóm̄ix̄f̄ éaḡf̄a ⁵ Jisaso re uríñínigíni, “Niaíw̄f̄ȳf̄né, segí uben̄f̄ mamówar̄ariḡf̄ayo peyí f̄a m̄im̄in̄in̄pa reñoi?” uráná awa “Oweoi.” urígf̄a ⁶ o re uríñínigíni, “Uben̄f̄ ewé nám̄in̄i mamówar̄áná peyí b̄i m̄in̄in̄ñoi.” urígf̄a o r̄f̄r̄p̄i t̄n̄i x̄ixen̄i yar̄f̄n̄á re en̄ñigíni. Peyí xwé obax̄f̄ ayá wí m̄n̄f̄agi n̄áni m̄m̄ix̄eapax̄f̄ wimón̄ñj̄ñigíni. ⁷ M̄m̄ix̄eapax̄f̄ wimón̄f̄agi wiep̄s̄in̄j̄ Jisaso d̄ñj̄ s̄ix̄f̄ uyiño Pitaom̄i re uríñínigíni, “E near̄fo negí Ámin̄áor̄in̄i.” urígf̄a Saimon̄i Pitao ar̄f̄a e n̄wir̄i Jisasomi x̄ám̄i owímeám̄in̄ir̄i xegí rap̄irap̄f̄ seáyí e ȳinar̄ñj̄ —Ú n̄wir̄ár̄imáná yar̄ñj̄r̄in̄i. Ú n̄imear̄i n̄iȳin̄imáná ip̄iyo n̄imawir̄i xeamon̄ñigíni. ⁸ Ip̄iyo n̄imawir̄i xeamóagi aí wiep̄s̄in̄j̄ w̄fa ip̄i iman̄j̄pá t̄ñj̄ e an̄wi e sa 100 mita imón̄ñj̄agi n̄áni ewépam̄i peyí uben̄f̄ magwí m̄in̄ñj̄ ú t̄n̄i n̄m̄ix̄eáa n̄b̄iro ⁹ iman̄j̄pam̄i niwíék̄in̄imearo wen̄ñj̄f̄ éf̄ayí w̄n̄iḡf̄awix̄in̄i. R̄f̄a n̄ikeán̄imáná peyí b̄i r̄f̄kwam̄ñj̄yo wer̄i bis̄f̄ker̄f̄a b̄i en̄i wer̄i

enagi wɪnarɪnɔ́ ¹⁰ Jisaso re urɪɪɪnɪgɪnɪ, “Peyɪ soɪɪnɛyá ubenɪyo mɪnɪɪpɪ bɪ nɪmeámɪ yapɪpoyɪ.” urɪagɪ ¹¹ Saimonɪ Pitaowéyo nɪpɪxemoánɪrɪ ubenɪ peyɪ magwɪ mɪnɪɪɲú imanjɪpá tɛ nánɪ nɪmɪxeáa bɪɪɪnɪgɪnɪ. Peyɪ xwérɪxanɪ 153 mɪnɪɪɲagɪ aiwɪ ubenɪ ú wɪ marɪkɪnɪɲagɪ wɪnɪɪɪnɪgɪnɪ.

¹² Jisaso re urɪɪɪnɪgɪnɪ, “Soɪɪnɛ aɲwɪ e nɪbɪro aiwá nɪpoyɪ.” urɪagɪ xegɪ wiepɪsɪɲowa omɪ rɪxa mɪ nɪwómɪxɪro “Negɪ Ámɪnáoɪnɪ.” nɪwɪawɪro nánɪ wo yarɪɲɪ “Goxɪrɪnɪ?” wɪpaxɪ mimónɪpa yarɪnɔ́ ¹³ Jisaso rɪá wearɪɲe aɲwɪ e nurɪ bɪsɪkerɪá nɪmearɪ yanɪ nɪwɪa nurɪ peyɪ enɪ axɪpɪ e nɪwɪa ɲɪɪnɪgɪnɪ. ¹⁴ Jisaso xwárɪpáyo dánɪ nɪwɪáɪɪnɪmeámáná wiepɪsɪɲowamɪ xámɪ bɪáú sɪwá nɪwɪnɪmáná ámɪ sɪwá wɪnɪɲɪ bɪ apɪrɪnɪ.

Pitaomɪ “Nɪonɪyáyo píránɪɲɪ uméɪrɪxɪnɪ.” urɪɪɪnɪgɪnɪ.

¹⁵ Rɪxa aiwá nɪnɪmɪ Jisaso nɪwɪáɪɪnɪmearɪ Saimonɪ Pitaomɪ re urɪɪɪnɪgɪnɪ, “Jonomɪ xewaxo Saimonoxɪnɪ, joxɪ dɪɲɪ sɪxɪ nɪnɪyɪrɪnɔ́ dɪɲɪ sɪxɪ ámá rowa nɪyɪgɪáɪpɪmɪ wɪárɪ nɪmúrorɪ rɪnɪyɪɲɪnɪ?” urɪagɪ o re urɪɪɪnɪgɪnɪ, “Oyɪ, Ámɪnáoɪnɪ, nɪonɪ dɪɲɪ sɪxɪ rɪsɪɲáɪpɪ nánɪ joxɪ nɪɲɪárɪnɪ.” urɪagɪ o re urɪɪɪnɪgɪnɪ, “Sɪpɪsɪpɪ miá nɪmerɪnɔ́ aiwá wɪarɪgɪáɪpa joxɪ ámá nɪonɪ tɪámɪnɪ bɪáyo axɪpɪ nerɪ píránɪɲɪ uréwáɪyɪɪrɪxɪnɪ.” urɪɪɪnɪgɪnɪ. ¹⁶ Jisaso ámɪ bɪ nurɪrɪ re urɪɪɪnɪgɪnɪ, “Jonomɪ xewaxo Saimonoxɪnɪ, joxɪ dɪɲɪ sɪxɪ rɪnɪyɪɲɪnɪ? Mɪnɪyɪɲɪ reɲɪnɪ?” urɪagɪ o “Oyɪ, Ámɪnáoɪnɪ, nɪonɪ dɪɲɪ sɪxɪ rɪsɪɲáɪpɪ nánɪ joxɪ nɪɲɪárɪnɪ.” urɪagɪ Jisaso “Ámá sɪpɪsɪpɪ awɪ mearoarɪgɪáɪpa joxɪ axɪpɪ nerɪ ámá nɪonɪ gɪ imónɪɲɪyo píránɪɲɪ uméɪrɪxɪnɪ.” urɪɪɪnɪgɪnɪ. ¹⁷ Jisaso ámɪ bɪ nurɪrɪ re urɪɪɪnɪgɪnɪ, “Jonomɪ xewaxo Saimonoxɪnɪ, joxɪ dɪɲɪ sɪxɪ rɪnɪyɪɲɪnɪ? Mɪnɪyɪɲɪ reɲɪnɪ?” urɪagɪ Pitaowéyo Jisaso rɪxa bɪáú bɪ “Joxɪ dɪɲɪ sɪxɪ rɪnɪyɪɲɪnɪ?” urɪɪɪnɪgɪnɪ nánɪ dɪɲɪ sɪpɪ nɪwɪnɪrɪ re urɪɪɪnɪgɪnɪ, “Ámɪnáoɪnɪ, amɪpɪ nɪnɪ nánɪ joxɪ nɪɲɪfoxɪrɪnɪ. Nɪonɪ dɪɲɪ sɪxɪ rɪyɪɲáɪpɪ nánɪ enɪ nɪɲɪfoxɪrɪnɪ.” urɪagɪ Jisaso re urɪɪɪnɪgɪnɪ, “Sɪpɪsɪpɪ aiwá wɪarɪgɪáɪpa joxɪ enɪ ámá nɪonɪ nɪxɪdarɪgɪáyo axɪpɪ nerɪ píránɪɲɪ uréwáɪyɪɪrɪxɪnɪ. ¹⁸ Aga nepa rɪrarɪɲɪnɪ. Joxɪ sɪnɪ íwɪ sɪkɪɲɪ nerɪnɔ́ jɪwanɪɲoxɪ arerɪxɪ nɪyɪnɪrɪ dɪxɪ sɪmónɪmɪnɪ wagɪrɪnɪ. E nerɪ aí joxɪ rɪxa xweyanɪ nerɪnɔ́ dɪxɪ wé wúkaú wɪmɪxáná ámá wɪ gwɪ nɪrɪjɪro joxɪ ‘Mupa oemɪnɪ.’ yaiwɪarɪɲɪmɪnɪ nɪmeáa rupɪrɪárɪnɪ.” urɪɪɪnɪgɪnɪ. ¹⁹ Wiepɪsɪɲowa re oyaiwɪpoyɪnɪrɪ, “Pitaowéyo penɪáɪpɪ nánɪ rɪá neararɪnɪ? O e nerɪ nɪperɪɲɪpɪmɪ dánɪ seáyɪ e Gorɪxo imónɪɲɪpɪ nánɪ sɪwá neainɪárɪnɪ? Oyɪ.” oyaiwɪpoyɪnɪrɪ e urɪɪɪnɪgɪnɪ. E nurɪmáná re urɪɪɪnɪgɪnɪ, “Joxɪ nɪxɪdeɪ.” urɪɪɪnɪgɪnɪ.

Jisaso wiepɪsɪɲɪ xɪfo dɪɲɪ sɪxɪ uyɪɲo nánɪ rɪɲɪpɪ nánɪrɪnɪ.

²⁰ Pitaowéyo nɪkɪnɪmónɪrɪ wiepɪsɪɲɪ Jisaso dɪɲɪ sɪxɪ uyɪɲo —O xámɪ nerɪmeánɪmáná aiwáɪpɪ nɪnɪróná Jisaso tɪámɪnɪ nɪkɪnɪmónaurɪ yarɪɲɪ re wɪɲorɪnɪ, “Ámɪnáoɪnɪ, mɪyɪ rurɪno gorɪnɪ?” urɪɲorɪnɪ. O awaúmɪ númɪ barɪɲagɪ nɪwɪnɪrɪ ²¹ Jisasomɪ re urɪɪɪnɪgɪnɪ, “Ámɪnáoɪnɪ, ámá romɪ enɪ pɪ wɪpɪrɪárɪnɪ?” urɪagɪ ²² Jisaso re urɪɪɪnɪgɪnɪ, “O nɪonɪ ámɪ aɲɪnamɪ dánɪ weapɪmɪáíná nánɪ xe ɲweáwɪnɪgɪnɪrɪ nɪnimónɪrɪnáyɪ, ayɪ dɪɲɪ joxɪyá meɲagɪ nánɪ pɪ nánɪ nɪrarɪɲɪnɪ? Jɪwanɪɲoxɪnɪ sa nɪxɪdeɪ.” urɪɪɪnɪgɪnɪ.

²³ Ayɪnánɪ ámá Gorɪxoyá imónɪgɪáyo rɪpɪ rɪnɪmegɪárɪnɪ, “Wiepɪsɪɲɪ o wɪ nɪpenɪámani.” rɪnɪmegɪá aiwɪ Jisaso “Joxɪ nɪperɪámani.” wɪ murɪ rɪpɪnɪ urɪɪɪnɪgɪnɪ, “O nɪonɪ ámɪ weapɪmɪáíná nánɪ xe ɲweáwɪnɪgɪnɪrɪ nɪnimónɪrɪnáyɪ, ayɪ dɪɲɪ joxɪyá meɲagɪ nánɪ pɪ nánɪ nɪrarɪɲɪnɪ?” urɪɪɪnɪgɪnɪ. ²⁴ O Jisaso wiepɪsarɪɲɪ Pitaomɪ e urɪɲorɪnɪ. O amɪpɪ apɪ nánɪ áwanɪ nɪrɪrɪ rɪwamɪɲɪ eanɲorɪnɪ. Nene o nánɪ nɪɲɪá re imónɪɲwɪnɪ, “O áwanɪ rɪɲɪpɪ nepánɪ rɪnɪnɪ.” nɪɲɪá e imónɪɲwɪnɪ.

²⁵ Amɪpɪ Jisaso enɪ ámɪ obaxɪ ayá wɪ enɪ enagi aiwɪ nɪonɪ re nimónarɪnɪ, “O enɪpɪ nɪpɪnɪ nánɪ bɪkwɪyo rɪwamɪɲɪ píránɪɲɪ nearɪnáyɪ, xwɪá tɪyo bɪkwɪ apɪ déropaxɪrɪnɪ.” nimónarɪnɪ.

Wáf wurimeiarigfáwa egfápi nánirini.

Rfwamihf rípi, “Wáf wurimeiarigfáwa egfápiyi” rinihfpi Ruko níriri eahfpirini. O Jisasoyá wiewisagfáyf womani. Judayf eni womani. Émáyf dokítá worini. Poro tfini Sairaso tfini émáyf ahfyo wáf nurimerfina wirimeárogfiorini. O Tiopiraso amípi wáf wurimeiarigfáwa Jisaso ríxa ahfnami nani nipeyimána enána egfápi nani nijfá oimóniri rfwamihf rípi eahfpirini. Rfwamihf nearfina Tiopiraso re oyaiwiniri eahfningini, “Iwamfó ámá Jisasoyá sfyikf imónigfáyf sa Jerusaremí dani nimóniróná ayf Judayfni imónagfá aiwi Gorixo xfoyfá kwíyfpí sixf umímóána ahf apimi wáf nura neméfasána e dani wáf nura numiro Samariayf ahfyo nura neméfasána ámi nuro émáyf ahfyo eni nura neméfasána enána émáyf obaxf eni Jisasoyá sfyikf nimóga nuróná ayá wí nimóga nuro Judayo múrogfawixini.” oyaiwiniri rfwamihf neari rípi eni oyaiwiniri, “Pitaomi tfini Poromi tfini eni Gorixo nurfpearf ehf sixf weámixihjowaurfanf?” oyaiwiniri emimf amípi Jisaso ehfpa Pitaó xámi néra uhfpi nani níriri eari ámi rfwíyo Poro néra uhfpi nani níriri eari ehfningini.

¹⁻² Tiopirasoxini, rfwamihf nioni xámi níriri eahfpi, ayf Jisaso iwamfó eri wíwapfiri ehfpi tñhf e dani sfá xegf wáf wurimeiarigfáwami —Awa xfo rípeahjowarini. Awami Gorixoyá kwíyfyo dani sekaxf nurimána xfo ahfnami nani peyhfyi tñhf e nani níriri eahfpirini. ³ O rñihf nimeari niperi nifiápnimeámána sfá 40 nóra warfina awa “O ámi sfñhf rfa hweani?” oyaiwípyoniri ámi ámi sfwá winayiri Gorixo ámá xfoyfáyf xwioxfyo mífameámf nerf umejhwanfápi nani uréwapfiri nerfina awa sfni ududf mé “Ayf orfanf?” niyaiwiro nifiápnimónimána enána re ehfningini. ⁴ Awami awí neárfimána sekaxf re urihfningini, “Ápo ‘Niseaiapimfárfni.’ searihfpi —Api, ayf nioni searána soyfne arfá niarigfápirini. Api sfni mífseaiméapa enána ahf Jerusaremí tfyo dani nifárfimi mupa nero api nani wenihf nero hweáfrixini. ⁵ Ayf rípi nánirini. Jono wayf niseameairfina inihgf tfini seameahf aiwi sfni sfá obaxf mórípa enána Gorixo xfoyfá kwíyf tfini wayf seameainfárfni.” urihfningini.

Jisaso ahfnami peyhfhf nánirini.

⁶ Awa ríxa awí neánimána omi yarihf re wigfawixini, “Ámináoxini, ehfina negf wa mífxf ináyf nimóniro negf neárfawéyo umejhweagfápa rína dani joxi eni axfpi mífxf ináyf nimóniri Isírerene xwioxfyo mífameámf nífeari neamejhwearfárfni?” Yarihf e wíagfa ⁷ o re urihfningini, “Sfá seyfne yarihf niarigfápi nani parimónfayi —Ayi ápo Gorixo xfo xegf nénf tñho nimónirihfipimi dani níriri tagfyirini. Ayi nani seyfne nijfá imónipfiri mimónihgahf nani áwanf searimiméini. ⁸ E nerf aiwi rípi nani nijfá imónipfiri nani áwanf searimfini. Kwíyf oyápi niseaimearf ehf sixf seaimxána soyfne nioni seaiméahfá mífkoyfne nimóniro ámá Jerusaremí hweagfáyo áwanf urímero ámá Judia pifopenisfyo tfini Samaria pifopenisfyo tfini ámi ámi hweagfáyo urímero ámá xwfá yoparf ikwíronihfimi hweagfáyo aí urímero éfrixini.” ⁹ E nurárfimána awa sfni sfñhf wínarfina o Gorixoyá dhfhf tfini nipeyiri wigf sfñhf anihgfé dani agwf bimi ainhfningini. ¹⁰ Nipeyiri agwf bimi aínána awa sfni ahfnami sfñhf anánihána re ehfningini. Ámá rapfrafpí apfá wenf yínihgfíwaú awa tñhf e nifónapfiri ¹¹ re urihfningini, “Gariri pifopenisfyo dánoyfne, pí nani re éf nifómána ahfnami wenihf yánihjoi? Ámá o, Jisasoyf rñihjho seyfne tfe dani Gorixoyá dhfhf tfini ahfnami nani ríxa nipeyiri aí soyfne sfñhf wínarfina peyfípa ámi axfpi wepfninfárfni.” urihfningini.

Ámá womi Judaso nani wayfá urípeagfá nánirini.

¹² Awa dífwf Oripíyí rñihfipimi —Api Jerusaremí dani ahfwí e ehfpirini. Sabarfáyo Judayf ná jfami mupa nero aí Jerusaremí dani dífwf mihf api tñhf e nani anani wáfápirini. Apimi pfni nifiárfimi nuro ¹³ ríxa Jerusaremí nifémoro ahf pákfki

seáyí émi mĩrĩnĩnĩwámĩ —Iwá awa sá wearĩgĩwárĩnĩ. Iwámĩ nánĩ wáiwĩyo nĩpeyiro páwigĩfawixĩnĩ. Awa wigĩ yoĩ rowarĩnĩ. Pitao tĩnĩ Jono tĩnĩ Jemiso tĩnĩ Adĩruo tĩnĩ Piripo tĩnĩ Tomaso tĩnĩ Batoromuo tĩnĩ Matiyuo tĩnĩ Arĩpiasomĩ xewaxo Jemiso tĩnĩ Saimonĩ Sereto tĩnĩ Jemisomĩ xewaxo Judaso tĩnĩ awarĩnĩ. ¹⁴ Ámá awa dĩnĩ ná bĩnĩ tĩgĩfáwa nimónĩro ámá wĩ ámĩ tĩyĩf enĩ apĩxĩf wĩwa tĩnĩ Jisasomĩ xĩnái Mariaĩ tĩnĩ Jisasomĩ xexĩrĩmeáowa tĩnĩ enĩ awa tĩnĩ nawĩnĩ awĩ neánayiro anĩnĩf minĩ Gorĩxomĩ xwĩyĩfá rĩrĩmĩf wiayarĩná ¹⁵ sƒá wĩyĩf ámá awĩ eánĩfáyĩf nĩnĩf ámá 120 enjána Pitao áwĩnĩmĩf éf nĩrómáná re urĩnĩnĩgĩnĩ, ¹⁶ “Gĩf nĩrĩxĩfmeáyĩné, enjĩná mĩxĩf ináyĩf Depito kwĩyĩf Gorĩxoyápimĩf dáníf Judaso nánĩ —O ámá ‘Jisasomĩf fáf oxĩraneyĩf.’ yaiwĩfáyo o tĩnĩf e nánĩ nĩpemeámĩf uĩorĩnĩ. O nánĩ nĩrĩrĩf Bĩkwĩyo enjĩpĩf surĩmáf imónĩpaxĩf mimónĩnĩgĩf nánĩf amĩpĩf Judaso enjĩpĩf ayĩnánĩf xixenĩf imónĩnĩfĩrĩnĩ. ¹⁷ O none tĩnĩf nemerane yanĩf wáf nánĩf urĩpeanjĩf enjĩf nánĩf o enĩf nearĩpeanjĩyĩf worĩnĩ. ¹⁸ (O sĩpĩf wikárĩnĩfĩpimĩf dáníf nĩgwf meanjĩpĩf tĩnĩf xwáfá bĩf bĩf nemáná e dáníf náf neánĩrĩnáf xegĩf agwĩyo áwĩnĩmĩf narĩkĩnĩrĩf agwf amĩpĩf nĩpĩnĩf mĩxeánowĩnĩnĩgĩnĩ. ¹⁹ Jerusaremĩf nĩweagĩfáyĩf nĩnĩf o e inĩf nánĩf arĩfáf nĩwiro nánĩf wigĩf pĩnéf tĩnĩf xwáfáf apĩf yoĩf Akerĩdamayĩ —Yoĩf mĩkĩf ayĩf ámáf nĩperĩf ragĩf xwáfáyo purĩf nánĩrĩnĩ. Yoĩf e wĩrĩgĩfárinĩ.) ²⁰ “Xwĩyĩfáf rĩpĩf Bĩkwĩf Samyĩf rĩnĩnĩfyo nĩrĩnĩrĩf eánĩnĩgĩf nánĩf Judaso xĩf enjĩpĩf enjĩrĩnĩf, ‘Anjĩf oyáf yf wáf imónĩf wĩnĩnĩgĩnĩ. Ámáf wĩf e mĩnĩweapa éf rĩxĩnĩ.’ Xwĩyĩfáf apĩf surĩmáf imónĩpaxĩf mimónĩnĩgĩf nánĩf amĩpĩf Judaso enjĩpĩf xixenĩf imónĩnĩfĩrĩnĩ. Xwĩyĩfáf ámĩf bĩf rĩpĩf Bĩkwĩf axĩyo enĩf nĩrĩnĩrĩf eánĩnĩf, ‘O e nimónĩrĩf éwĩnĩnĩgĩnĩrĩf rĩpeanjĩpĩf ámáf wo xe nimónĩrĩf éwĩnĩnĩgĩnĩ.’ eánĩnĩgĩf nánĩf ²¹⁻²² noneyáf wo anĩpáf imónĩnĩfánáf ‘Ayĩf ananĩrĩnĩ.’ rĩpaxĩf menĩnĩ. Ayĩnánĩf ámáf nonef Jisaso tĩnĩf emearĩnáf inĩnáf nawĩnĩf wagwáf yf wo nonef tĩnĩf nawĩnĩf Jisaso wĩápĩnĩfmeanjĩpĩf nánĩf áwanjĩf uranĩf wáf nánĩf aga orĩpeaaneyĩf. Ámáf iwamĩfóf Jono wayĩf nĩneameaiaf wage dáníf Jisaso xegĩf xanoyáf dĩnĩf tĩnĩf anjĩnamĩf nánĩf peyĩnef nánĩf o tĩnĩf emeagwáf yf wo nánĩf rarĩnĩnĩ.” Pitao e urĩfagĩf ²³ ayĩf ámáf wáf nánĩf —Wfóf Josepĩf Basabasoyĩf rĩnĩnĩorĩnĩ. Oyáf yoĩf ámĩf bĩf Jasĩtasorĩnĩ. Wfóf Mataiasorĩnĩ. Awáf nánĩf re rĩnĩgĩfawixĩnĩ, “Ámáf rowáf ananĩf womĩf Judaso nánĩf wayĩfáf rĩpeapaxowáfurĩnĩ.” nĩrĩnĩro ²⁴ Gorĩxomĩf yarĩnĩf nĩwirof re urĩgĩfawixĩnĩ, “Ámĩnáf oxĩnĩf, joxĩf ámáf nĩnĩf wigĩf xwioxĩyo sĩpĩf tĩnĩf nanjĩf tĩnĩf nánĩf imónĩnĩfĩpĩf nĩjĩoxĩf enjĩf nánĩf ámáf awáf gĩmĩnĩf go joxĩf simónĩfagĩf rĩpeáfóf sĩwáf neaĩf. ²⁵ Jisaso awáf wáf nurĩmeĩf rĩxĩnĩrĩf nearĩpeáfagĩf aĩf Judaso xĩf ‘Anĩnĩf apĩf oimónĩmĩnĩ.’ mĩwimónĩf pĩnĩf nĩwĩarĩrĩf xegĩf ‘Oumĩnĩ.’ wimónarĩnĩfĩmĩnĩf rĩxa úf enjĩf nánĩf joxĩf o nánĩf wayĩfáf oimónĩrĩf sĩnĩf rĩpeáfóf sĩwáf neaĩf.” Yarĩnĩf e nĩwimánáf ²⁶ Judayĩf wigĩf yarĩgĩfápa nerónáf “Rowáf gĩmĩnĩf go xixenĩf ayo imónĩrĩfenĩnĩ?” nĩyaiwirof sárũnĩnĩf nero Mataiasomĩf wáf wurĩmeiarĩgĩfáf wáf wúkauf sĩkwĩf wo awa tĩnĩf axĩpĩf imónĩnĩf nánĩf sĩnĩomĩf kumĩxarf gĩfawixĩnĩ.

2

Kwĩyĩfĩpĩf Gorĩxomĩf dĩnĩf wĩkwĩroarĩgĩfáyo wĩmeanjĩpĩf nánĩrĩnĩ.

¹ Sƒáf Pedikosyĩf rarĩgĩfáyi —Sƒáf ayĩf Judayĩf aiwáf omĩnĩf sĩnĩfyo dáníf mĩfápĩf Gorĩxomĩf yayĩf wianĩro nánĩf nĩmeáf nĩbĩrof peaxĩf tarĩgĩfáyĩrĩnĩ. Sƒáf ayĩf imónĩnĩfánáf ámáf Jisasomĩf dĩnĩf wĩkwĩroarĩgĩfáyĩf anjĩf wiwáf axiwámĩf awĩf eánĩnĩfánáf re enjĩnĩgĩnĩ. ² Anjĩnamĩf dáníf rĩwĩpĩf xwénĩnĩf iwáf nĩraf weapĩf yf anjĩf ayĩf nĩweagĩf wáf nĩwámĩnĩf árfóf inárĩnĩnĩnĩgĩnĩ. ³ Árfóf inárĩnĩfánáf sĩnĩwáf wĩnĩfáyĩf wĩnĩgĩfawixĩnĩ. Rfáf ápiáf wĩnĩnĩf imónĩnĩf bĩf ápĩf nān wáf nĩraf nurĩf womĩnĩf womĩnĩf nĩnĩweaxa úagĩf xixef sĩnĩwáf ainenĩgĩfawixĩnĩ. ⁴ Sĩnĩwáf e ainenarĩnáf re enjĩnĩgĩnĩ. Ayo nĩyonĩf Gorĩxo kwĩyĩf xfóyápif ayáf wĩf sĩxĩf umĩmonĩnĩgĩnĩ. Sĩxĩf umĩmóánáf kwĩyĩfĩpĩf wimĩxĩfĩpĩf tĩnĩf xixenĩf nero pĩnéf xegĩf wĩf wĩnĩyĩf mĩrĩpaxĩf imónĩnĩf gĩfáyĩf aĩf ananĩf rĩpaxĩf nimónĩrof nĩraf ugĩfawixĩnĩ.

⁵ Judayĩf wĩf —Ayĩf anjĩf xwáfáf rĩrĩf nĩrĩmĩnĩf amĩf gĩmĩf ikwĩrónĩnĩfyo xĩrĩgĩfáyĩrĩnĩ. Gorĩxomĩf pĩránĩnĩf oxĩdaneyĩnĩrof anĩnĩf minĩf yarĩgĩfáyĩrĩnĩ. Ayĩf nĩbĩmimánáf Jerusaremĩf urĩnĩgĩfínáf rĩwĩpĩf xwénĩnĩf iwáf nĩraf weapĩnĩfĩpĩf inárĩnĩ. ⁶ Iwáf nĩraf weapánáf

ámá xwé ayá wí epíroyí nero Jisasomi xídarígfáyí wigí aga píné xixegíni t́ni nira waríngáta arfá níwiro nání ududí nero ⁷ ayá níriwamóníro díngí śngá níweáníro re rínígfáwixíni, “Ámá aga píné xixegíni t́ni rarígfá rowa nowani Gariri píropenisíyo dání menírani? ⁸ Nowani e dánjowa enagi aiwi arige nero negí aga píné onína dání arfá níwia uñwá xixegíni t́ni neararína arfá níwia waríngwíni? ⁹ Nene wiene Patiayí ríníngwaéne wiene Midiayí ríníngwaéne wiene Iramiyí ríníngwaéne wiene Mesopotemia dánjene wiene Judia dánjene wiene Kapadosa dánjene wiene Podasi dánjene wiene Esia dánjene ¹⁰ wiene Pírigia dánjene wiene Pabiria dánjene wiene Isipi dánjene wiene Sairini t́ngíminí Ribia píropenisíyo dánjene wiene Romi dánjene nene níbirane re uríníngwaéne —Wiene aga nepa Judayeneríni. Wiene Judayí yarígfápi níxídirane nání nawíni imóníngwaéneríni. ¹¹ Ámi wiene Kírítí dánjene wiene Arebia dánjeneríni. E e dánjene aiwi níneneni wine wine awa amípi Goríxo enína ení neáníri yagíyí nání nínearírína negí aga píné xixegíniyo dání raríngáta arfá wiaríngwíni.” E níriga nuróna ¹² ududí néra nuro ududí níkaríníro nání wí re níriga ugíawixíni, “Pí neaímeani nání rfa yaríngot?” níriga waríngáta aiwi ¹³ wí ríperírí níwiro re nira ugíawixíni, “Awa wainí síngípi xwé nínimáná papíkí nero nání raríngot.” nira ugíawixíni.

Pitao Jisaso nání xwíyíta uríngí náníríni.

¹⁴ E nira warfána Pitao Jisasoyá wiepísagí wé wúkaú síkwí wo imóníngfá wfa t́ni éf nírómáná ení t́ni repíyí nerí re uríngínigíni, “Gí Judia píropenisíyo dáníyíne t́ni ámá amí amí dání níbíro Jerusaremí uríníngfáyíne t́ni nioní repíyí seaiarína píraníngí arfá ókiarí nímoníro none neaímeáípi nání níjfa imónípoyí. ¹⁵ Ayí rípi nání seararíngíni. Agwí síni 9:00 a.m. ámá wainí xwapí mínípa yaríngfína imóníngagí nání soyíne ámá nioní t́ni re rogífa rowa nání yaiwiaríngfápi nepa papíkí nero míraríngot. ¹⁶ Awa yaríngfápi, ayí enína wfa rókiamoagí Joeroyí ríníngó níríri eaagí rípi, ayí apíríni, ¹⁷ ‘Goríxo re raríni, “Sfá yoparíyí t́ngína kwíyí nioniyápi t́ni ámá níni wíyí wíyoní ayá wí síxí umímóána segí niaíwí oxí t́ni apíxí t́ni xwíyíta nioniyápi wfa urókiamoaro segí íwí síkíngíyí íkwíkwí yáíro segí xweyaníyí oríngá wíniro epíríraríni. ¹⁸ Íná ámá wíyá xínáíwáníngí nímoníro omíngí wíiaríngfá oxowamí t́ni apíxíwamí t́ni ayo aí gí kwíyípi t́ni síxí umímóána xwíyíta nioní nání wfa rókiamopíríraríni. ¹⁹ Nioniyá díngí t́ni aní pírfíyo dání ayá ríwamónípaxí imóníngíyí inírí xwífa rírímí dání ekiyíngíyí inírí nerína re eníraríni. Xwírarímí ragí purí rfa werí síngwírfa awímíngíngí imóníngí tíri yarína ²⁰ aní pírfíyo sogwí sfá yíníri emá ragí ríngí imóníri eníraríni. E nemáná enána sfá Ámínáoní ámá níyoní mí ómómíxímí wímífa nání seáyí e imóníngíyi parímoníraríni. ²¹ Ayí síni míparímopa enána ámá díngí nínikwírero ‘Ámínáoxíni, yeáyí neayímíxemeat.’ nírfá níyoní yeáyí uyímíxemeámíraríni.” Goríxo e raríni.’ wfa rókiamoagí Joero e níríri eaagípi ámá rowa yarína seyíne axípi xixeni wínaríngot.

²² “Gí Isíreríyíne, xwíyíta nioní searímí rípi ení arfá nípoyí. Nasareti dání Jisaso nání raríngíni. O Goríxoyá díngí t́ni emímí t́ni ayá ríwamónípaxí imóníngípi t́ni amípi bí ámá mepaxí imóníngípi t́ni néra uñpímí dání Goríxo síwá réngíngí neainíríni, ‘O nioní nírféparí urowárenapíngáoríni.’ síwá éníngí neainíríni. O seyíne t́ni níngwearína néra uñf apí nípiíní nání seyíne níjfa imóníngot. ²³ Enína Goríxo xewaníngó ‘Apí neríngípímí dání ámáyo yeáyí uyímíxemeámíngíni.’ níyaiwíaríri ipímóaríngípi t́ni xixeni segí maníyo dání omí ámá Goríxo nání díngí wí mímoaríngfáyí yoxáfámí ení noro níyekwíroaríro píkgíawixíni. ²⁴ Omí píkgífa aiwi píyípi omí aníngí gwíngíngí yínípaxí menagi nání Goríxo níkwearíngípímí dání síngí wímíxána ámi wíapínímeaníngíni. ²⁵ Míxí ináyí Depito o nání níríri ríwamíngí re eaagípi nioní seararíngápi t́ni xixeníríni, ‘Ámínáo nioní ngwearíne ínína ngwearíngí wínarínganígíni. O nioní t́ngí e anwí e níngwearíngí nání óf bí emíamani. ²⁶ Ayínání gí xwíoxíyo dání díngí nífa níníríri yayí xwíyífáni raríngíni. Apíni marfái, gí wará urí epaxí rírí

“Niiríni niyimijí imónimfa nání nimixinfáraní? Oyi, e nimixinfáraní.” niyaiwiri dijí n̄sikw̄mori ηweajini. ²⁷ Ayí r̄ipi nánirini. Joxi dijí nioniyá piyijí siwí t̄fám̄ini, Xedisiyi r̄inijí t̄fám̄ini n̄n̄iwárim̄i onuniri minii erí áamá joxi anijí miní r̄ix̄dar̄ijaóni xwáripáyo dání piyí oeniri s̄ijw̄f̄ minaní erí erfa nání dijí n̄sikw̄mori ηweajini. ²⁸ Óf̄ dijí niyimijí imónij̄pi ínina ηweám̄fa nányi joxi r̄ixa siwá nij̄r̄ini. Joxi dijí n̄nik̄kayor̄iná nioní t̄f̄ni nij̄wear̄ijox̄f̄ni dijí imónij̄agi nání dijí níf̄a b̄i on̄miápi mininí aga xwé nin̄in̄jo. Depito e raḡr̄ini. ²⁹ Gí áamáyné ‘Negí arfo Depito nání xwiyf̄a b̄i osearejw̄ipém̄ini.’ nimónarini. O n̄péagi xw̄f̄a weyáriḡfo xwáripá s̄ini j̄fe r̄ip̄inini. ³⁰ Ayináni enina o w̄f̄a rókiamoar̄ijí wo imónij̄agi nání re niyaiwiri ‘Gor̄ixo s̄ijáyo dání “D̄ix̄f̄ rár̄fawéȳf̄ wo m̄ix̄f̄ ináyf̄ nimónir̄i joxi meηweaar̄ij̄pa ax̄f̄pi meηweanf̄arini.” n̄r̄ijon̄r̄f̄ani?’ niyaiwiri nání ³¹ ná r̄fw̄yo imóninf̄api nání nij̄f̄a nimónir̄i Kiraiso, arfowayá xw̄f̄a piax̄f̄yo dání iwiaronf̄oȳf̄ rar̄ijwáyo xwáripáyo dání wiápf̄ni meanf̄api nání r̄ij̄r̄ini. Xwiyf̄a o r̄ij̄f̄ r̄ipi ‘Joxi gí dijí piyijí siwí t̄fám̄ini n̄n̄iwárim̄i onuniri minii erí xwáripáyo dání piyí oeniri s̄ijw̄f̄ minaní erí erf̄arini.’ r̄ij̄f̄pi, ayí x̄fo nání m̄ir̄f̄ Kiraiso nání r̄ij̄r̄ini. ³² Áamá Jisasoyi r̄inijo Gor̄ixoyá dijí t̄f̄ni xwáripáyo dání wiápf̄ni meanf̄api nenení neaímeanf̄ m̄f̄konerini. ³³ Ayináni o Gor̄ixoyá dijí t̄f̄ni x̄fo t̄fám̄ini n̄peyiri seáyf̄ e o imónij̄f̄pi t̄f̄ni x̄ixení nimónir̄i wé náúm̄ini nij̄weám̄aná xano x̄foyá kwiyf̄ ‘Nioní ámányo wimf̄arini.’ rár̄ij̄f̄pi wíagi o ení nene kwiyf̄pi s̄ix̄f̄ neaímóagi nání seyfné ududf̄ seainar̄ij̄f̄ r̄ipi arf̄a neairo s̄ijw̄f̄ nean̄iro yar̄ij̄o. ³⁴ Ayí r̄ipi nání searar̄ij̄ini. Áamá an̄f̄namí nání peyijo, ayí Depitomaní. Xewan̄ijo re r̄ij̄r̄ini, ‘Áminá Gor̄ixo gí Ámináomí re ur̄ij̄inigi, “Joxi gí wé náúm̄ini ηweaí. ³⁵ Joxi m̄ix̄f̄ sian̄iro b̄f̄áyo xop̄r̄ar̄f̄ r̄iwimf̄aé nání s̄ijw̄f̄ naniri ηweátr̄ix̄ini.” omí Gor̄ixo e ur̄ij̄r̄ini.’ Depito xewan̄ijo e r̄ij̄f̄ en̄agi nání ‘An̄f̄namí nání peyijo, ayí omaní.’ yaiwipax̄r̄ini. ³⁶ Ayináni gí Is̄rer̄iyf̄ n̄f̄ni aga nij̄f̄a r̄ipi x̄ixení oimón̄f̄oȳf̄. Jisaso, seyfné íkf̄áyo yekw̄roáriḡfo, o ayí an̄f̄namí nání peyijor̄ini. Gor̄ixo o ámináo oimónir̄i wim̄ix̄r̄i áamá yeáyf̄ neayim̄ixemeanf̄a nání arfowayá xw̄f̄a piax̄f̄yo dání iwiaronf̄oȳf̄ rar̄ijwáyo oimónir̄i wim̄ix̄r̄i en̄f̄r̄ini.” Pitao e ur̄ij̄inigi.

³⁷ Pitao e urar̄iná ayí arf̄a n̄iwiro ík̄f̄ni s̄ip̄i n̄wir̄i nání Pitaomí t̄f̄ni wáf̄ wur̄imeiar̄iḡf̄a w̄f̄amí t̄f̄ni re ur̄iḡf̄awix̄ini, “N̄r̄ix̄f̄meáoyfné, nene arí yanf̄w̄ini?” ur̄f̄aḡf̄a ³⁸ Pitao re ur̄ij̄inigi, “Segí f̄w̄f̄ yar̄iḡf̄áyf̄ r̄fw̄m̄ini n̄imamoro áamá n̄f̄ni ‘Jisasi Kiraisomí dijí r̄fa w̄kw̄roar̄ij̄o?’ seaiwip̄r̄i nání wayf̄ meáfoȳf̄. E éaná Gor̄ixo segí f̄w̄f̄ yar̄iḡf̄áyf̄ yokwarim̄f̄ n̄iseaiiri x̄foyá kwiyf̄pi n̄iseaiap̄in̄ij̄o. ³⁹ Ayí r̄ipi nánirini. Kwiyf̄ enina dání Gor̄ixo ‘Ámányo wain̄ini nání urowárenap̄imf̄arini.’ rár̄ij̄f̄pi, ayí re roηwáonení nání r̄ij̄f̄maní. Seyfné t̄f̄ni segí niaíw̄f̄ t̄f̄ni áamá ná j̄famí an̄f̄ ḡm̄i ηweaḡf̄áyo —Áamá Gor̄ixo x̄foyá oimón̄f̄oȳf̄in̄ir̄i wéyo f̄a um̄ir̄inf̄a ḡiyf̄ ḡiȳo —Ayo niyoní nání Gor̄ixo e r̄ij̄f̄ en̄agi nání rar̄ij̄ini.” ur̄ij̄inigi.

⁴⁰ O xwiyf̄a ámi ayá wí t̄f̄ni woákf̄k̄f̄ n̄wir̄i en̄f̄ r̄ir̄ém̄ix̄f̄ n̄w̄ia nur̄i re ur̄aȳinigi, “Xean̄ij̄f̄ áamá uȳfníf̄ yar̄iḡf̄a t̄f̄yo wímeanf̄api nene ení neaímean̄iḡf̄in̄ir̄i wayf̄ n̄iseain̄ir̄i Gor̄ixo yeáyf̄ oneayim̄ixemean̄ir̄i k̄n̄imón̄f̄r̄ix̄ini.” ur̄aȳinigi. ⁴¹ Ayináni áamá Pitao rar̄ij̄f̄pi nání dijí n̄kw̄r̄oro “Ayí nepax̄ini.” waiwíf̄áyf̄ wayf̄ n̄imearo nání s̄f̄a ayimí Jisasomí x̄dar̄iḡf̄áyf̄ t̄f̄ni áamá s̄ij̄f̄ ámi 3,000 kum̄ix̄nár̄iḡf̄awix̄ini. ⁴² S̄ij̄f̄ kum̄ix̄nár̄f̄áyf̄ an̄ij̄f̄ miní r̄ipi néra uḡf̄awix̄ini. Wáf̄ wur̄imeiar̄iḡf̄áwa uréwap̄iyar̄iná arf̄a wiayiro x̄ixe ar̄ir̄a inayiro Jisaso pen̄f̄pi nání dijí wimóni nání aiwá nawini nayiro Gor̄ixomí xwiyf̄a r̄ir̄im̄f̄ wiayiro néra waḡf̄arini.

Jisasomí ux̄dar̄iḡf̄áyf̄ eḡf̄api nánirini.

⁴³ Wáf̄ wur̄imeiar̄iḡf̄áwa Gor̄ixoyá dijí t̄f̄ni em̄im̄f̄ ayá wí ero ayá r̄iwamón̄ipax̄f̄ imónij̄f̄pi ayá wí ero yar̄ij̄aḡf̄a nání áamá n̄f̄ni wayf̄ nero “Pí oéfoȳin̄ir̄i r̄fa neaíwap̄iyar̄ij̄o?” niyaiwiro e yar̄iná ⁴⁴ Jisasomí dijí w̄kw̄roar̄iḡf̄áyf̄ n̄f̄ni n̄ikum̄ix̄n̄iro nawini nemero am̄ip̄i wiḡf̄ imónij̄f̄pi aí t̄f̄ni r̄ixa nawini n̄ix̄r̄iro

neayimixemeanfa nání xwáfá piaxíyo dání iwiaronfoyi rariñwáo nání re ragípi, 'O ríñiñf nimeari penfáriní.' ragípi, api seyíne wikárgfápimi dání xixeni imóniñfíriní. ¹⁹⁻²⁰ Ayínání Gorixo seyíne segf íwf egfápi yokwarimf oneaiiniri nání diñf sipí niseairi rfwfmíni nímamoro xfo tfámíni kñimónfpoi. Gorixo ámi Jisasomi — O arfowayá xwáfá piaxíyo dání iwiaronfoyi rariñwáo, nene yeáyf neayimixemeanfa nání urípeañoríni. Omi nene nání ámi neawáriénapiyiri diñf sixf neamímori enfáyi parimówinigíniri nání segf íwf egfápi rfwfmíni nímamoro xfo tfámíni kñimónfpoi. ²¹ O xegf diñf tñni ámi wainf wainá weapíxaxf meníni. Gorixo amípi sñf bñ imixínfáyi nání —Ayi eníná dání xegf wáf rókiamoagfáwayá manfyo dání ragfíyiríni. Ayi nání sñni aññnami wenñf neri ñweani. ²² Moseso o nání níríríná re ragf enagf nání rariñni, 'Arirá seainfa nání Áminá Gorixoyá diñf tñni segf imóniñfyf wo wáf rókiamoarñf nionfñiñf nimóniri iwiaronfáriní. Amípi o searfí nñni seyíne arfá ñiwiro xixeni éfríxíni. ²³ Ámá wáf rókiamoarñf imónfomi arfá miwífáyf sñni wigf Isírererí wíniyf tñni nawíni ñikumíxñiro ñweapfrixíni Gorixo ámá ayf ayo ñiyoni emi pipikímí enfáriní.' Moseso e ragf enagf nání rariñni. ²⁴ Gorixoyá wáf rókiamoagfá nowani, Samueroyi rñniño wuríyñe dání oyá rfwíyo dání ñiwuriya bigfáwa ení amípi Jisaso sfá nene ñweañwá ríná enfpi nání ragfá enagf nání segf íwf yarígfápi rfwfmíni mamópoyi. ²⁵ Xwíyá Gorixoyá wáf rókiamoagfáwa ñiwuriya bagfápi tñni xwíyá Gorixo xewaniño negf arfowami nuríríná Arfo Ebirfamomi sfmímanfyo dání 'Dixf iyf axfpámi dání ámá gwf wírf wírf nñni xwáfá tfo ñweagfáyo píranñf wimíxímfáriní.' réoáragfpi tñni apiaú, ayf seyíne nání rñniñagf nání rariñni. ²⁶ Gorixo xegf xewaxomi nurípearí nurowárenapfírná ñiyfñeni píranñf seaimíxínfápimi dání segf uyfñi yarígfápi pñni ñiwíarimí kikiáf éfríxíniñi nurípearí xámi seyíne tñf e nání urowárenapñf enagf nání rariñni." uríñniñi.

4

Pitaomi tñni Jonomi tñni gwí yigfá nániríni.

¹⁻² Awaú ámá ayo sñni uraríná apaxfpánñf imónigfá wa tñni añf rídiyowa yarígfíwami awí mearoarígfáyo seáyf e imóniño tñni Sajusiowa tñni awa ñbíro awaú nuréwapíyiri "Jisaso wiápnímeañf nání ámá nñni ení wiápnímeapfírfáriní." urariñagfí arfá wífá enagf nání wigf xwioxíyo dání diñf rfá ápiáwíññf ñiwóroa nuro ³ fá ñixíñiro ríxa sfá enagf nání wáfáriná xwírxí uméwanígniri gwí añfyo ñwirárgfawixíni. ⁴ E éagfa aiwí Pitaó uraríná arfá wífáyf obaxf wí Jisasomi diñf wíkwírogfawixíni. Sfá ayi diñf wíkwírófáyf ámá xámi diñf wíkwírogfáyf tñni ñikumíxñimáná oxí nñni 5,000 imóniñniñi.

Pitaomi tñni Jonomi tñni xwírxí umegfá nániríni.

⁵ Sá wegfáwa wáf tñni Judayf wigf umenweagfáwa tñni ámínáowa tñni ñwí ikaxf eániñfpi mewegfáwa tñni Jerusaremiyo awí neáníroná ⁶ apaxfpánñf imónigfáyo seáyf e wimóniño —O Anasoyi rñniñoríni. O tñni oyá ámá axígwíowa Kaiapaso tñni Jono tñni Arekísadao tñni agwíowa ení awí eánfáwa tñni awí neániño ñweañáná ⁷ Pitaomi tñni Jonomi tñni gwí añfyo dání ñimeámi ñbíro awí eániñfyo áwíni e éf uráraná yaríñf re wigfawixíni, "Sikwí ikf enomi píranñf ñiwimíxírná aríge wífíriní? Pí enf eániñfpi dánírani, yof goyápmi dánírani, neríná awagwí éfípi éfíriní?" urfagfa ⁸ Pitaó kwíyf Gorixoyápi ayá wí sixf wíniñagf nání ñiwíapnimeari re uríñniñi, "Isírerene neamenweagfóyíne tñni negf ámínáoyíne tñni ⁹ yawawi síkwí ikf enf romí nañf imíxíwífpí aríge neri nañf imíxírfániri agwí ñíjfa imónaníro nání yaríñf yeaiaríñagfa nání ¹⁰ api nání soyíne ñíjfa xixeni imónipfíri nání áwanf bñ osearimíni. Ámá nañf imóní re éf roñf ro yawawi Nasaretí dání Jisasi Kiraisomi dání —Omi Isírerene rfwf umóáná íkfáyo yekwíroárfagfa aiwí Gorixo ámi sñf wimíxíagf nání

wiáptínimeañoríni. Omí dání áamá ro nanj ímónífríni. ¹¹ ‘O gorfani?’ miyaiwipa époyí. Bikwíyo níríníri eáníñtípi tñni xixeni sñjá añt miraríñtíoyíne ‘Sípíoríni.’ níríníri emí mogfo Goríxo nímearí añt xfo miraríñiwámí iwamfo nítíwayírorí eno, ayf ná woní oníríní. ¹² Áamá nene yeáyf neayimíxemeapaxf ímóníñtí ámí wo meníni. Goríxo áamá nene yeáyf neayimíxemeapaxf ímóníño nání nínearífríná áamá nñni xwfa rírí nírímíni ñweagfáyo aiwí yof ámí wo nání níríní nearíñtímaní. Ayf ná woní oníríní.” uríñtíniñtí.

¹³ Xwiríxí umearíñfáwa Pitao tñni Jono tñni masísfá bí míví raríñagfí níwíníroná awaú síkurfá megfíwaú aga kíñxowaú enagfí nání nífá nimóníro nání ududf nero “Awaú aríge neri nífá awaú raríñtípi ímóníñtífríni?” niyaiwíroná ríxa sñjwí mí níwómíxíro re yaiwíñfawíxíni, “Awaú Jisaso tñni emeagfíwaúrání?” niyaiwíro ¹⁴ áamá síkwí íkí enj nanj ímónífo awaú tñni nawíní roñagí nání ámí xwíyfa bí murípaxf ímóníñfawíxíni. ¹⁵ E neri aiwí awaúmi sekaxf “Awagwí xwiríxí eamearíñwá re pñni níwiárími bíaríwámíni bí ñweápiyí.” nurímáná wíñtípi xwíyfa níwímíxíro ¹⁶ re ríñfawíxíni, “None awaúmi pí wianíwíni? Áamá oxí apíxí nñni Jerusaremi re ñweagfáyf emímí seáyí e ímóníñtí éfípi nání ríxa nífá ímóníño. Ayínání none wí ‘Awaú méfífríni.’ urípaxf mímoníñagí aiwí ¹⁷ xwíyfa awaú raríñtípi ámí síní bí tñni nírtíga nuro áamá nñni ríñímepfírxíni níríní awaúmi íkwairífrí níwírane ‘Awagwí ámí arfí bí tñni áamá Jisaso ríñíño nání muréwapíyipa eri xwíyfa murípa eri épiyí.’ ouraneyí.” níwíníro ¹⁸ “Awaú ámí obfípiyí.” níwímáná ñwí ikaxf re uríñfawíxíni, “Awagwí ámí arfí bí tñni Jisaso nání muréwapíyipa eri xwíyfa murípa eri épiyí.” urfagfa aiwí ¹⁹ Pitao tñni Jono tñni re uríñfíxíni, “Gfímíni gípi Goríxoyá sñjwíyo dání xixeni rfa ímóníni? Yawawí Goríxo yearíñtípi níxífránerfíná ‘Awaú Goríxoyá sñjwíyo dání nanj yaríñtí.’ ríseaimónaríni? O yearíñtípi mé soyíne yeararíñfápi níxífránerfíná ‘Awaú Goríxoyá sñjwíyo dání nanj yaríñtí.’ ríseaimónaríni? Sewaníñoñtíne dñt nímore rípoiyí. ²⁰ Ayf rípi nání raríñwí. Yawawí wíñgwípi tñni arfá wígwípi tñni wí pñni níwiárífrí mírípaxf menagí nání raríñwí.” urfagfí ²¹ awa iwanj mépepaxf ímóníñtípi nání pfa nímegíniro nání ámí íkwairífrí bí tñni níwia núfasáná áamá nñni awaú éfípi nání Goríxomí yayf seáyími umearíñagfa nání awaúmi sa wáríñfawíxíni. ²² Áamá emímí neri nanj ímíxífo, o xegf xwiogwí ríxa 40 níwúrórí ámínáo enagí nání áamá nñni Goríxomí yayf seáyími numéra ugíawíxíni.

Goríxomí xwíyfa rírímí wígfá nánífríni.

²³ Xwiríxí umearíñfáwa awaúmi wáraná awaú egf níkumíxíniro yaríñfáyf tñtí e nání nuri apaxfpaníñtí ímóníñfá xwéowa tñni wígf Judayf ámínáowa tñni urfá nípiñí nání repíyf níwia úagfí ²⁴ ayf arfá e níwímáná dñt ná bíni tífáyf níwómíro Goríxomí xwíyfa rírímí níwíro re uríñfawíxíni, “Ámínáoxíni, joxí añtína tñni xwfarí tñni rawírawá tñni ímíxífrí amípí nñni ayo níyoní yaríñtípi ímíxífrí enoxífríni. ²⁵ Xwíyfa joxíyá rípi díxí kwíyfpímí dání negf arfo Depito —O díxí rínáíníñtí níwómífrí omíñtí síagoríni. O níwímáná Bikwíyo ríwamíñtí re enjfríni, ‘Émányf pí nání míxí rfa ápiáwí níwerfíñtí ímóníñfawíxíni? Pí nání wígf surfímá ímóníñtípi nání ípímóaríñfawíxíni? ²⁶ Ámíná Goríxomí tñni áamá xfoyf dñt tñni xíawowayá xwfa píaxíyo dání níwírorí yeáyf uyímíxemeáwíñgífrí urípeañomí tñni awaúmi míxí ínáyf xwfa tñtí dñt tñni ámányo umeñweagfáwa tñni míxí wianíro nání míxí éfímíxamoro xopírarf wianíro nání awí neáníro egíawíxíni.’ Depito díxí kwíyfpí tñni e níwímáná enjfríni. ²⁷ Apí tñni xixeni añt rípímí dání míxí ínáyf Xeroto tñni gapímanf Podiasí Pairato tñni émányf ámí wa tñni negf Isíreríyf tñni díxí ríwaxo Jisasomí —O díxí rínáíníñtí níwómífrí síaríñoríni. Síyíkwí bí míníñoríni. Omí xopírarf wianíro nání awí eáníñfawíxíni. ²⁸ E neri aiwí joxí majfá ímóníñtípi yaníro nání awí reáníñfawíxíni? Oweoí, sa Goríxoxí enjíná enj neánífríná pí pí e éfríxífrí ípímóaríñfawíxíni yaníro nání awí eáníñfawíxíni. ²⁹⁻³⁰ Ámínáoxíni, agwí joxí awa

nimeámi nipeyaro xegf oxo xwfa weyárfé midániñf e xwfa weyárigfawixini. ¹¹ E éaná Jisasoyá sɣikf imónigfáyf nñni tñni ayaúmi wímeátpi nánni arfa wífa gɣyf gɣyf tñni wáyf níkaríga wagfárini.

Wáf wurimeiarigfáwa emimf xixegfni ayá wí egfa nánirini.

¹² Wáf wurimeiarigfáwa áma wigf tñamini mimónigfáyf tfe nemerina emimf tñni ayá riwamónipaxf imóniñf tñni néra nuro axipi nawini nimóniro anj ridiyowá yarigfiwámi inimi awi neánirina anj wiámto Soromonoyá riniñfipimi awi neániro yayíagfa aiwi ¹³ Jisasomi dñf miwikwíroarigfáyf wáyf nero nánni “Awa tñni awi bi oeánaneyi.” miyaiwipa yagfárini. E nero ai awa nánni xwiyfá niri róna “Áma nanowarini.” ragfárini. ¹⁴ Áma ámi ayá wí ayá wí Ámináomi dñf wikwírófáyf oxí tñni apixf tñni inina sfá ayf ayo wí tñni wí tñni kumixinayigfárini. ¹⁵ Áma emimf wáf wurimeiarigfáwa néra warigfápi sñwí nwiniro nánni “Negf áma simixíyo Pitaoyá onapámigf enti ai wíaná nanj imónipráoi.” niyaiwiro wigf áma simixf yarigfáyf nimeámi nuro óf e Pitao nipurina onapámigf inipaximini ikwianwíyo wíraragfárini. ¹⁶ Áma Jerusaremí tñf e anj mñni mñni ikwíroniñfyo ñweagfáyf enti wigf áma simixf xixegfni tífáyf tñni imto xixeroniñf tñni nimeámi wáf wurimeiarigfáwa tñf e nánni bimíána píranñf imimiximf wiagfárini.

Wáf wurimeiarigfáwami xeanñf wigfa nánirini.

¹⁷ Apaxfpanñf imónigfáyo seáyf e wimóniño tñni xegf ní kumixiniri emearigfáwa tñni —Awa xegf gwí mónigfáwa Sajusiyf riniñfáwarini. Awa tñni wáf wurimeiarigfáwami sipi dñf bi onimiápi miwaiwi aga sipi dñf xwé ayá wí niwaiwiro nánni niwiápinimearo re egfawixini. ¹⁸ Awami fá nixero gwí anjyo ñwirárigfawixini. ¹⁹ Gwí anjyo ñwirárfagfa aiwi árfwiyimi Ámináoyá anfnajf wo niweapiri gwí anjyo ówanj níkwiri awami nimixeámi níwiapiri re urñiniginí, ²⁰ “Soyiné nuro anj ridiyowá yarigfiwámi éf nírómána áma e rówapigfáyo xwiyfá áma dñf niyimñf imónipri nánni riniñf nipiñni nánni uréwapiyipoyi.” urfagi ²¹ arfa niwimowa nuro wfa nóga warñf tñni anj ridiyowá yarigfiwámi nipáwiro áma éf rówapigfáyo uréwapiyarína apaxfpanñf imónigfáyo seáyf e wimóniño tñni xegf ní kumixiniri emearigfáwa tñni awi neánimána negf Isireriyf meba parimentf imónigfá nowani tñni xwiyfá oimixaneyiniro nánni “Eini.” nuriro ríxa awi neánarimána anj ridiyowá yarigfiwámi awi mearoarigfá wa wáf wurimeiarigfáwami wirimiaufrí nánni gwí anjyo nánni uowárfagfa aiwi ²² gwí anjyo niremorina awa nánni pfa nimegniro ámi Judayf mebaowa awi eánigfe nánni nibiro repiyf niwiro ²³ re urigfawixini, “Gwí anjyo niremómána ówanj sñni xaiwf yáriniri awi mearoarigfáwa fwi tñf e awi roro enagfa niwinirane ai ówanj níkwirane nipáwirane sñwí winfwayf sñni inimi ñweanagfa miwinfwiní.” urfagfa ²⁴ anj ridiyowá yarigfiwámi awi mearoarigfáyo seáyf e wimóniño tñni apaxfpa imónigfá xwéowa tñni arfa e niwiróna ududf ayá wí nero re riniñfawixini, “Agwi pí imónimñiri nánni rfa yarini?” rinarína re enñiginí. ²⁵ Áma wo niremónapiri áwanj re urñiniginí, “Ai, áma agína soyiné gwí anjyo ñwirárigfáwa anj ridiyowá yarigfiwámi éf nírómána ámayo uréwapiyarñoi.” urána ²⁶ anj ridiyowá yarigfiwámi awi mearoarigfáwa tñni wigf seáyf e wurñigfo tñni awami ámi fá xiripri nánni nuro ai awa uréwapiyarína arfa wiarigfáyf sñja neaeaprixiniri wáyf niwiro nánni awami fá nixero níméra nibiróna uyñi wí mímépegfawixini.

Wáf wurimeiarigfáwa Judayf mebaowami masifá miwi urigfa nánirini.

²⁷ Wáf wurimeiarigfáwami nimeáa nibiro Judayf mebaowa awi eánigfe éf urána apaxfpanñf imónigfáyo seáyf e wimóniño xwiyfá numearina ²⁸ re urñiniginí, “None arfa jiyikf niseaorane sekaxf ‘Segf uréwapiyarigfo nánni sñni muréwapiyipa époyi.’ searfagwi ai soyiné arfki o nánni nuréwapiyiróna segf uréwapiyarigfápi

ríxa Jerusaremí t̄tyo niyoní f̄á menár̄in̄igoí. None xenwone nání re oneai-iwípoyn̄ir̄i, ‘Awa omí n̄ip̄ikiro nání reá roán̄iḡf̄awar̄f̄ani?’ oneai-iwípoyn̄ir̄i uréwap̄iyar̄iḡf̄oȳn̄ér̄in̄i.” ur̄f̄aḡi aí ²⁹ Pitao t̄f̄n̄i wáf wur̄imeiar̄iḡf̄á w̄f̄a t̄f̄n̄i re ur̄iḡf̄awix̄in̄i, “Ámá nearar̄iḡf̄áp̄i mar̄f̄ái, Gor̄ixo nearar̄in̄j̄p̄in̄i p̄r̄f̄ wiākipax̄f̄ mimón̄in̄j̄w̄in̄i. Aȳn̄án̄i soȳf̄né ar̄f̄á j̄iyik̄f̄ n̄inear̄i near̄iḡf̄áp̄i wiākiar̄in̄j̄w̄in̄i. ³⁰ Aȳf̄ r̄ip̄i nán̄ir̄in̄i. Jisasomí soȳf̄né n̄ip̄ikiróná yoxáfyo yekw̄troár̄iḡf̄a aiwí Ŋw̄f̄á neḡf̄ ar̄f̄owa en̄íná dán̄i n̄ix̄f̄da baḡf̄oyá d̄in̄j̄f̄yo dán̄i o ám̄i wiáp̄f̄n̄imean̄j̄r̄in̄i. ³¹ O aȳf̄ Gor̄ixo ḡf̄ wé náúm̄in̄i on̄in̄j̄wean̄ir̄i seáyi e n̄iwim̄x̄ir̄f̄n̄á ‘Xiáwowayá xw̄f̄a piax̄fyo dán̄i iwiaron̄j̄f̄ wo imón̄ir̄i m̄ix̄f̄ in̄áȳf̄ wo imón̄ir̄i éw̄in̄iḡin̄i.’ n̄iyaiwir̄i wim̄ix̄in̄j̄r̄in̄i. Is̄irerene neḡf̄ f̄w̄f̄ yar̄in̄j̄w̄áp̄i r̄f̄w̄im̄in̄i mamorane yokwar̄im̄f̄ neaiipax̄f̄ imón̄ir̄ane yan̄f̄wá nán̄i o r̄ixa e nimón̄ir̄i xanoyá wé náúm̄in̄i ŋwean̄i. ³² None searar̄in̄j̄wá ap̄i s̄in̄j̄w̄f̄ n̄iw̄in̄irane nán̄i m̄f̄koner̄in̄i. Kw̄iȳf̄p̄i en̄i ‘Ap̄i nepar̄in̄i.’ oyai-iwípoyn̄ir̄i neai-wap̄iyar̄in̄j̄r̄in̄i. Nonen̄i mar̄f̄ái, ámá Gor̄ixomí man̄j̄f̄ p̄r̄f̄ m̄iwiākí ar̄f̄á w̄f̄á ḡiȳf̄ ḡiȳf̄o en̄i xeḡf̄ kw̄iȳf̄p̄i r̄ixa m̄in̄i win̄j̄r̄in̄i.” ur̄iḡf̄awix̄in̄i.

³³ Xwir̄ix̄f̄ mear̄iḡf̄áwa xw̄iȳf̄a e rar̄in̄j̄aḡf̄a ar̄f̄á n̄iwiro wik̄f̄ r̄f̄á ap̄iáw̄f̄n̄in̄j̄f̄ n̄iwero op̄ik̄ianeȳin̄tro wimón̄in̄j̄n̄iḡin̄i. ³⁴ Op̄ik̄ianeȳin̄tro wimón̄ar̄f̄n̄á ámá wo —O xeḡf̄ yof̄ Gamerieroȳf̄ r̄in̄j̄or̄in̄i. O Parisi wor̄in̄i. Ŋw̄f̄ ikax̄f̄ eán̄in̄j̄p̄i uréwap̄iyar̄in̄j̄f̄ wor̄in̄i. Nuréwap̄iyir̄f̄n̄á nan̄j̄n̄i neŋw̄iper̄i rar̄in̄j̄o en̄aḡi nán̄i ámá n̄f̄n̄i wé íkwian̄j̄w̄f̄yón̄in̄j̄ ŋw̄ir̄ár̄iḡf̄or̄in̄i. O xw̄iȳf̄a ur̄in̄i nán̄i awí eán̄iḡf̄e éf̄ n̄irómáná sekax̄f̄ re ur̄in̄j̄n̄iḡin̄i, “Ámá rowamí b̄i on̄imiáp̄i b̄famí wár̄f̄poȳf̄.” nur̄ir̄i r̄ixa b̄famí wáráná ³⁵ re ur̄in̄j̄n̄iḡin̄i, “Ḡf̄ Is̄ireroȳf̄né xw̄iȳf̄a b̄i osear̄im̄in̄i. ‘Ámá rowamí owianeȳf̄.’ yai-wiar̄iḡf̄áp̄i s̄in̄i mepa neróná xám̄i d̄in̄j̄f̄ p̄ir̄án̄in̄j̄f̄ mópoȳf̄. ³⁶ Aȳf̄ r̄ip̄i nán̄i searar̄in̄j̄n̄i. En̄íná on̄imiáp̄i ámá Tiudasoȳf̄ r̄in̄j̄o en̄j̄p̄i nán̄i d̄in̄j̄f̄ mópoȳf̄. O xewan̄in̄j̄o nán̄i re r̄in̄j̄n̄iḡin̄i, ‘Áminá seáyi e imón̄in̄j̄a won̄ir̄in̄i.’ n̄ir̄in̄ir̄i yar̄f̄n̄á ámá 400 xw̄iȳf̄a o r̄in̄j̄p̄i ar̄f̄á n̄iwiro nán̄i gw̄f̄ numón̄tro yar̄f̄n̄á émáyf̄ omí p̄ik̄iáná xeḡf̄ gw̄f̄ món̄iḡf̄áwa w̄iw̄in̄i éf̄ umiḡf̄awix̄in̄i. Éf̄ umiáaḡf̄a nán̄i o oem̄in̄ir̄i en̄j̄p̄i sur̄f̄má yar̄in̄j̄n̄iḡin̄i. ³⁷ E nemáná en̄jáná ámá ám̄i wo —Gariri p̄iropen̄is̄fyo dán̄j̄f̄ Judasoȳf̄ r̄in̄j̄o nán̄i rar̄in̄j̄n̄i. O gap̄iman̄f̄yf̄ ámá n̄f̄n̄i yof̄ ŋw̄ir̄ár̄iḡf̄íná n̄iwiāp̄f̄n̄imear̄i xeḡf̄ d̄in̄j̄f̄yo dán̄i ámá wí o t̄f̄n̄i gw̄f̄ numón̄tro ‘Émáyo m̄ix̄f̄ ox̄f̄dowar̄aneȳf̄.’ n̄ir̄iro yar̄f̄n̄á omí an̄f̄n̄im̄ix̄f̄aḡf̄a omí ar̄f̄á wiḡf̄áȳf̄ en̄i w̄iw̄in̄i éf̄ umiamoḡf̄awix̄in̄i. ³⁸ Aȳn̄án̄i ámá rowa yan̄tro yar̄iḡf̄áp̄i p̄r̄f̄ m̄iwiākipa nero wé f̄a um̄ixeán̄f̄poȳf̄. Ámá rowa Gor̄ixoyá d̄in̄j̄f̄yo dán̄i mar̄f̄ái, wiḡf̄ d̄in̄j̄f̄yo dán̄i n̄ip̄imoár̄tro ner̄f̄n̄áȳf̄, wa awamí xop̄ir̄ár̄f̄ wip̄f̄r̄f̄a en̄aḡi nán̄i xe éf̄r̄ix̄in̄ir̄i s̄in̄j̄w̄f̄ win̄f̄poȳf̄. ³⁹ E ner̄f̄f̄ aí awa wiḡf̄ d̄in̄j̄f̄yo dán̄i mar̄f̄ái, Gor̄ixoyá d̄in̄j̄f̄yo dán̄i ner̄f̄n̄áȳf̄, soȳf̄né xop̄ir̄ár̄f̄ wí wipax̄f̄ men̄in̄i. E owianeȳin̄tro ner̄f̄n̄áȳf̄, Gor̄ixo t̄f̄n̄i m̄ix̄f̄in̄j̄f̄ in̄f̄aḡf̄a s̄in̄j̄w̄f̄ ainen̄ip̄r̄f̄ar̄in̄i.” ur̄in̄j̄n̄iḡin̄i.

Wáf wur̄imeiar̄iḡf̄áwamí r̄f̄in̄j̄f̄ wíaḡf̄a aí yaȳf̄ eḡf̄a nán̄ir̄in̄i.

⁴⁰ Xwir̄ix̄f̄ umear̄iḡf̄áwa Gameriero “E époȳf̄.” ur̄f̄f̄p̄i ar̄f̄á n̄iwiro n̄ix̄f̄d̄tro nán̄i wamí “Wáf wur̄imeiar̄iḡf̄áwamí n̄iwir̄imeám̄i f̄w̄iap̄f̄poȳf̄.” nur̄imáná r̄ixa n̄iméra f̄w̄iapáná s̄ikw̄f̄a raḡf̄ p̄r̄f̄ uȳik̄im̄f̄ nero ŋw̄f̄ ikax̄f̄ re ur̄iḡf̄awix̄in̄i, “Jisaso nán̄i s̄in̄i b̄i muréwap̄iyipa éf̄r̄ix̄in̄i.” nur̄iro wár̄iḡf̄awix̄in̄i. ⁴¹ Wáráná awa xwir̄ix̄f̄ umear̄iḡf̄áwa t̄f̄n̄j̄f̄ e dán̄i n̄ipeyearo nuróná re n̄iyaiwiro nán̄i, “Gor̄ixo Jisasomí x̄f̄dar̄in̄j̄wáone ayá neaimoarin̄j̄f̄ neaikár̄f̄áp̄i x̄ixen̄i meapaxowar̄f̄an̄ir̄i xe f̄a xero iwan̄j̄f̄ mépero éf̄r̄ix̄in̄ir̄i s̄in̄j̄w̄f̄ nean̄f̄r̄f̄an̄i?” n̄iyaiwiro nán̄i yaȳf̄ néra nuro ⁴² íníná s̄f̄á aȳf̄ ayo an̄j̄f̄ r̄id̄iyowá yar̄iḡf̄iwám̄i dán̄iran̄i, ámá an̄j̄f̄ wíwá wíwám̄i dán̄iran̄i, ar̄f̄kí uréwap̄iyiwo wáf ur̄imero neróná “Ámá Gor̄ixo yeáyf̄ neayim̄ix̄emean̄fa nán̄i uowár̄enap̄in̄j̄o, ar̄f̄owayá xw̄f̄a piax̄fyo dán̄i iwiaron̄f̄oȳf̄ rar̄in̄j̄wá, aȳf̄ Jisator̄in̄i.” ur̄iḡf̄awix̄in̄i.

¹ Íná Jisasomi x̄darigfáyí ámi wí t̄fni sayá nimóga nuróná wigf Judayí émáyí t̄f̄f̄m̄ini x̄rigfáyí wí n̄wiáp̄f̄n̄imearo Judayí an̄f ná t̄f̄f̄ e x̄rigfáyó an̄j̄úm̄f̄ ikax̄f re urigfawix̄ini, “Negf yar̄īhwápa s̄fá ayf̄ ayo aiwá yan̄f n̄wia nuróná negf ap̄ix̄f aníwami soyf̄né pí nán̄i múroar̄īj̄o?” an̄j̄úm̄f̄ ikax̄f e nura warf̄ná ² Jisasoyá wiep̄isagf̄ wé wúkaú s̄ikw̄f waú imónigf̄áwa n̄wiáp̄f̄n̄imearo áamá Jisasomi x̄darigf̄á s̄iyikf̄ imónigf̄á n̄iyoni “Ēf̄ni.” nur̄iro re urigfawix̄ini, “None aiwán̄i yan̄f seaiapan̄i nán̄i x̄wiyf̄á Gor̄ixoyá searéwap̄iyar̄īhwápi p̄f̄n̄i n̄wiár̄ir̄f̄ná ‘Ayf̄ nan̄f̄ men̄ini.’ neaimónar̄ini. ³ Ayinán̄i negf̄ n̄rix̄imeáȳiné, negf̄ áamá nan̄f̄ni yar̄igf̄ápi nán̄i f̄á roár̄in̄j̄owa nán̄ini yeyimá nearo wé w̄f̄úm̄i dán̄f̄ waú nán̄i nearáná none aiwá yan̄f n̄iseaiapa emep̄f̄f̄a nán̄i r̄f̄peaan̄f̄w̄ini. Áamá kwiyf̄ Gor̄ixoyápi ayá wí s̄ix̄f̄ w̄in̄ir̄i d̄īj̄f̄ ém̄f̄ saim̄f̄ moro egf̄áwa nán̄i rar̄īhw̄ini. ⁴ Awa aiwá api yan̄f̄ mearf̄ná noneyf̄ r̄ip̄ini mimáyo n̄t̄in̄irane an̄j̄f̄ min̄f̄ yan̄f̄wár̄ini. Gor̄ixomi r̄ix̄īj̄f̄ ur̄irane áamá x̄wiyf̄á oyápi nán̄i x̄ixeni n̄j̄f̄á oimón̄f̄poȳin̄ir̄i uréwap̄iyirane yan̄f̄wár̄ini.” urf̄agf̄a ⁵ áamá Jisasoyá s̄iyikf̄ imónigf̄á n̄f̄ni “Apán̄ir̄ini.” n̄iyaiwiro áamá wé w̄f̄úm̄i dán̄f̄ waú rowami eyírogf̄awix̄ini. Wo S̄itipenoyf̄ r̄in̄īj̄o —O Jisasomi en̄f̄ neán̄ir̄i d̄īj̄f̄ wikw̄iror̄i kwiyf̄pi ayá wí s̄ix̄f̄ w̄in̄ir̄i en̄j̄or̄ini. Ámi wo Piripor̄ini. Ámi wo P̄irokorasor̄ini. Ámi wo Naikenaor̄ini. Ámi wo Taimonor̄ini. Ámi wo Pamenasor̄ini. Ámi wo Nikoraso —O émáyf̄ an̄f̄ yōf̄ Adiok̄f̄ dán̄f̄ wo aiwí en̄j̄iná dán̄i s̄iw̄f̄ xegf̄ imónigf̄áyí yar̄igf̄ápi p̄f̄n̄i n̄wiár̄imo Judayí yar̄igf̄ápi yar̄īj̄or̄ini. ⁶ Áamá awami neyírooro wáf̄ wur̄imeiar̄igf̄áwa t̄f̄f̄ e nán̄i n̄imeám̄i úáná wáf̄ wur̄imeiar̄igf̄áwa awa nán̄i Gor̄ixomi r̄ix̄īj̄f̄ nur̄imáná en̄f̄ neán̄iro píran̄īj̄f̄ éf̄r̄ix̄in̄ir̄i wigf̄ wé seáȳi e wikw̄iar̄igf̄awix̄ini.

⁷ X̄wiyf̄á Gor̄ixoyápi s̄ini n̄ir̄iga nemerf̄ná áamá Jerusaremi ηweagf̄á Jisasomi x̄darigf̄áyí ámi w̄in̄i ayá wí sayá nimóga nuro apax̄f̄pán̄īj̄f̄ imónigf̄á obax̄f̄ eni arf̄á n̄iwiro d̄īj̄f̄ n̄wikw̄irómáná x̄ixeni egf̄awix̄ini.

S̄itipenomi f̄á x̄rigf̄á nán̄ir̄ini.

⁸ S̄itipeno, Gor̄ixo x̄f̄omi wá ayá wí wian̄ir̄i en̄f̄ s̄ix̄f̄ weám̄ix̄ir̄i en̄f̄ en̄j̄agi o áamá s̄īj̄w̄f̄ an̄igf̄e dán̄i em̄im̄f̄ seáȳi e imónīj̄f̄pi t̄f̄ni ayá r̄iwamón̄ipax̄f̄ imónīj̄f̄pi t̄f̄ni n̄wíwap̄iya warf̄ná ⁹ Judayíyá rotú an̄f̄ áamá Áxenwarf̄ Minigf̄á r̄in̄īj̄yo awí eánar̄igf̄á wa —Wa an̄f̄ yōf̄ Sairini dán̄j̄owar̄ini. Wa an̄f̄ yōf̄ Arek̄sadir̄ia dán̄j̄owar̄ini. Awa t̄f̄ni wigf̄ Judayí w̄in̄iyf̄ —Wa Sirisia p̄iropen̄is̄f̄yo dán̄j̄owar̄ini. Wa Esia p̄iropen̄is̄f̄yo dán̄j̄owar̄ini. Awa t̄f̄ni n̄wiáp̄f̄n̄imearo S̄itipeno t̄f̄ni x̄wiyf̄á x̄im̄ix̄im̄f̄ nin̄iro m̄ix̄f̄ n̄r̄in̄ir̄óná ¹⁰ kwiyf̄ Gor̄ixoyápi s̄ix̄f̄ w̄in̄īj̄f̄ en̄j̄agi nán̄i o d̄īj̄f̄ ém̄f̄ saim̄f̄ n̄imor̄i píran̄īj̄f̄ rēj̄w̄ipwear̄īj̄agi nán̄i wí xop̄ir̄ar̄f̄ n̄wir̄i mur̄ipax̄f̄ imónigf̄awix̄ini. ¹¹ Xop̄ir̄ar̄f̄ n̄wir̄i mur̄ipax̄f̄ nimón̄iro nán̄i wigf̄ w̄f̄am̄i yumf̄í ín̄im̄i re urigf̄awix̄ini, “Om̄i nuxekw̄imoro re r̄f̄poyf̄, ‘O negf̄ arf̄o Mosesomi r̄iper̄ir̄f̄nīj̄f̄ umer̄i Gor̄ixomi umer̄i yar̄īj̄agi arf̄á wíwár̄ini.’ r̄f̄poyf̄.” nurár̄im̄i nuro ¹² om̄i wikf̄ n̄iwón̄iro f̄á ox̄ir̄f̄poȳin̄ir̄i áamá s̄ip̄f̄áyo t̄f̄ni ám̄in̄áowami t̄f̄ni ηw̄f̄ ikax̄f̄ eán̄īj̄f̄pi mewegf̄áwami t̄f̄ni s̄m̄ir̄ir̄f̄ x̄wiyf̄á nura nemero éáná ayf̄ wikf̄ wón̄f̄agi n̄ib̄iro om̄i f̄á n̄ixero n̄imeám̄i nuro Judayí mebaowa awí eán̄igf̄e wár̄igf̄awix̄ini. ¹³ E nemáná áamá om̄i yapf̄ ouxekw̄imópoȳin̄ir̄i urf̄áyf̄ éf̄ n̄iroro re urigf̄awix̄ini, “O negf̄ an̄f̄ ηw̄f̄á riwá nán̄i s̄ip̄i r̄ir̄i negf̄ ηw̄f̄ ikax̄f̄ eán̄īj̄f̄pi nán̄i eni s̄ip̄i r̄ir̄i arf̄k̄i yar̄īj̄or̄ini. ¹⁴ R̄ipi rar̄īj̄agf̄ arf̄á wíwá en̄j̄agi nán̄i rar̄īhw̄ini, ‘Nasaret̄ī dán̄f̄ Jisaso an̄f̄ riwá n̄ip̄inear̄i s̄iw̄f̄ nene x̄dan̄f̄wá nán̄i Moseso nérowiáp̄f̄n̄ir̄i nearagf̄pi x̄w̄f̄á iwen̄i nán̄i ámi s̄īj̄f̄ b̄i érowiáp̄f̄n̄if̄ar̄ini.’ rar̄īj̄agf̄ arf̄á wíwá en̄j̄agi nán̄i rar̄īhw̄ini.” urarf̄ná ¹⁵ mebaowa x̄wir̄ix̄f̄ umear̄igf̄e ηweagf̄áwa nowani om̄i s̄īj̄w̄f̄ agw̄f̄ n̄w̄in̄ir̄óná xegf̄ s̄m̄im̄an̄j̄f̄ an̄f̄najowayá s̄m̄im̄an̄j̄n̄īj̄f̄ x̄w̄in̄f̄á eaar̄īj̄agf̄ w̄in̄igf̄awix̄ini.

¹ Apaxtápánjé imónigfáyo seáyí e wimóniŋo Sitipenomi yariŋé re wiŋinigiŋi, “Xwiyfá joxi rixekwímoarigfápi neparani?” urfagi ² o re uriniginigiŋi, “Nigí nrixímeáyíné tñi ápoyné tñi xwiyfá bi searimi nani arfá nípoyi. Eniná negí arfo Ebríamo anjé yoí Xaraniyo nani mú sini xwíá Mesopotemia rininjiŋpimi ŋweanána ŋwíá anjnamí aninji seáyí e nimóniriŋe ŋweaŋo xfo tñjé e nironapiri ³ re uriniginigiŋi, ‘Joxi xwíá dixí rínái rixiriŋe tñi dixí rixímeáyo tñi pñi niwiárimí xwíá nioni síwá simfáé nani úirixini.’ urfagi ⁴ Karidiayí anjéyo xfo ŋweaŋe pñi niwiárimí nuri Xaraniyo niremorí nuriniríná xano e nipémáná enána Gorixoyá diŋjéyo dani niŋweaxa nibiriŋe xwíá agwi seyíné ŋweagfápimi ŋweaagfirini. ⁵ Apimi ŋweaagf aiwi Gorixo xwíá api onimiá bikwi nani aí ‘Aga joxi dixirini.’ nuriri miwiagiŋe enagi nani o sini siŋjé niŋweari nemeríná ‘Xwíá rípi nioni gfirini.’ wí rípacé imónagfmaní. E nerí aí o sini niaíwí meméá enána Gorixo símimanjéyo dani re uriniginigiŋi, ‘Joxi tñi dixí rárfawé tñi segí imóninfa nani seaiipimfárimí.’ nuriri aiwi ⁶ rípiŋinigiŋi eni uriniginigiŋi, ‘Dixí rárfawé nuro ámá anjé midánjéyí nimóniro émayí anjé wíyo ŋweanána omiŋjé ríá tñjé niwiro numépero yaríná xwiogwí 400 múronfárimí. ⁷ Dixí rárfawéyo ámá gwí axírimi omiŋjé ríá tñjé wipíríáyo xamiŋjéyo nioni ríá umearáná dixí rárfawéyí e niŋweagfásaná e pñi niwiárimí nibiro xwíá rípimi dani Gorixoní yayí ninimero seáyí e nimepíríárimí.’ Negí arfomi xwiyfá e nurimáná ⁸ re uriniginigiŋi, ‘Nioni “E seaiimfárimí.” réroarfápi nani diŋjé morfá nani símimajfó rípi éirixini.’ urfagi Ebríamo xewaxo Aisakomi nemearíná ríxa sfá wé wúumi dánjé wá wo nórimáná enána iyí símí sfó wákwiŋinigiŋi. Aisako e dani Jekopomi nemeari iyí símí sfó wákwiŋinigiŋi. Jekopo e dani negí arfo íriŋowa wé wúkaú síkwí wá awami nemearíná eni iyí símí sfó wákwiŋinigiŋi. ⁹ Arfo íriŋjé awa Josepomi sípí diŋjé niwíawiro ‘Isipiyí anjéyo xináinigiŋi nimóniriŋe omiŋjé niwiiríná, ananirini.’ niwíawiro niŋgwí xeaniro nani bí egfawixini. Omi e sípí wíagfá aí sini Gorixo aninji diŋjé nukikayori ¹⁰ Isipiyí xeaninji wikárigfá dani éf numiniríná oya diŋjé tñi Isipiyí mixel ináyí Peroyi rininjiŋoya siŋwí tñjé e dani Josepo diŋjé nífá winipaxé riri píraninji neŋwiperi riri yariŋagi niwiniŋi nani gapimanf ámináo oimóniriŋe Isipiyí anjé niyoni tñi xfoya anjé tñi meŋweanfa nani rípeaninigiŋi. ¹¹ Josepo gapimanf nimóniriŋe meŋweanána Isipiyí anjéyo tñi Kenanijé anjéyo tñi aiwá nani dñwí nikeamóniro siyiké eánigfawixini. Negí arfowa eni aiwá nani pfa neróná bi mimanipaxé nimóniro aiwi ¹² arfo Jekopo xwiyfá ‘Isipiyí anjéyo aiwá wentí.’ rinariŋagi arfá niwiri nani negí arfo íriŋowa iwamfó nuro meapírfa nani uowáriniginigiŋi. ¹³ Ámí rfwíyo aiwá bí yaniro úaná Josepo xewaninjo nani áwanjé nuriri ‘Segí séríxímeáonirini.’ urfagi Isipiyí mixel ináyí Peroyi rininjo Josepomi xanimitrówa tñi xexirímeáyí tñi nani niŋjé imóniniginigiŋi. ¹⁴ Josepo gf ápimírówa weapíríxiniŋi xwiyfá yanjé wiowárfagi epówa o tñjé e nani niweróná oxí apíxí niaíwí nñi ayí ámá 75 niwero ¹⁵ Bikwíyo niriŋiri eáninjiŋpa Jekopo Isipiyí anjéyo nani niweri e dani nipémáná enána negí arfo íriŋowa eni e dani pegfawixini. ¹⁶ Piyí awami xwíá weyáraniro nani nimeámi Kenanijé anjéyo Sekemiyiŋe nani nimeámi niyiro síŋá of arfo Ebríamo Xamomi íwiárfawéyo niŋgwí niwiri bí enjéyimi tigfawixini.

¹⁷ Ríxa Gorixo arfo Ebríamomi símimanjéyo dani ‘Dixí rárfawéyo e niwiimfárimí.’ urinjiŋpi parimonfáyi ríxa anjé e imónaríná negí arfowa Isipiyí anjéyo dani sayá nimóga waríná re eniginigiŋi. ¹⁸ Ámá arfo Josepo enjépi nani majfá imóninjiŋe wo mixel ináyí nimóniriŋe Isipiyí anjéyo niŋweanáná ¹⁹ negí arfowami nepaxinjiŋe pákíní nimóniriŋe wíwapiyiriŋe wigí niaíwí siŋjé xirfáyí yíwí timearigfápimi dani piyí oeniriŋe sípí wikárimí enorini. ²⁰ O ayo e wikárináná niaíwí wo —O negí arfo Mosesoyiŋe rininjiŋoriŋi. Gorixoyá siŋwíyo dani niaíwí awiaxorini. Omi xinái nixiriŋi xaniyaú egf anjéyo emá wá wo niŋweagfísisaná ²¹ Pero urariŋjépa neri piyí oeniriŋe nani wí e xegfípi wíráráná xfomi xegf xemiál íwo wí e wírárininjiŋagi niwiniŋi nimeari píraninjiŋe nimeríná xegf xewaxóninjiŋe nimeá uniginigiŋi. ²² Ayínani negí

arfo Moseso Isipiyf anfyo sikurfa yagfapi xfo eni sikurfa neisaná Isipiyfya nijfa imonagfapi xixeni ntpini nijfa nimoniri xwiyfa riri omijf eri enfa nani dijf sixf niga wiapfnimeaninigin. ²³ E neri ai xegf xwiogwf nfn rixa 40 imonana re wimoninigin, 'Gf nriximeá Isireriyó bi nuri sijnwf owinimni.' niwimoniri nani nuri ²⁴ wenijf éfyf wininigin. Isipiyf wo xfo xegf xexirfmeáyf womi sipi niwikariri iwanf mépearinagi niwiniri 'Gf nriximeáomi ourakiowarimni.' niyaiwiri Isipiyomi xfomi eni iwanf bi oeaminiri éfyf piyf ntipikiri tinigin. ²⁵ Piyf ntipikiri nitirfna gf nriximeáyf re niaiwiptraoiniri éfyf, 'O yarinfpimi dani Gorixo gwfnijf nweanwaéne neaikweawarimniri nani rfa yarin?' niaiwiptraoiniri éfyf xewanjo yaiwipa axfp e miwiiwigfawixini. ²⁶ Sá wenjo wafpi tfin xegf Isireriyf tijnf e nani nuri wau mixf inarinagfi niwiniri piyfa owirimniri nani re urinigin, 'Áma axf rowagwi, pi nani axowagwini iwanf xaiwf éanarjni?' urfagi ²⁷ wfomi xaiwf neari xopirarf wimniri éo arfo Mosesomi nixoyfpiowariri re urinigin, 'Go simixfagi joxf neamejweanoxi imoniri xwiyfa piranijf yeaimxipaxoxi imoniri neri yarinini? ²⁸ Joxi agina Isipiyomi pikinjpa nioni eni ntipikimniri riyarinini?' urfagi ²⁹ arfo Moseso arfa e niwimo éf nuri anj midanj wo nimoniri Midianiyf anfyo ninweari apixf nimeamaná niaiwf wau nemeari ninweanisaná ³⁰ rixa xwiogwf 40 muroana ama dijf meaje dfwf Sainai tinimni emearfna re enigin. ³¹ Arfo Moseso íkfa ana rfa na minf apiawfni wearinagi niwinirfna xfo winarinjpi nani ududf neri 'Piranijf sijnwf owinimni.' niyaiwiri anwi e warfna Amináo re urinigin, ³² 'Nionf njwfa dixf arfowa Ebirfamo tfin Aisako tfin Jekopo tfin awa nixfdagfonirini.' urfagi arfo Moseso sirf ntipikiniri of nikariniri nani 'Ámi sijnwf bi tfin owinimni.' niwimonipa yarinagi aiwi ³³ Amináo re urinigin, 'Xwfa joxf roje njwfa imonije enagi nani dixf sikwf sú yoarei. ³⁴ Isipiyf anfyo dani gf amayo umépeanro wikararigfapi sijnwf winiri amipi nfn wikararigfapi nani "Yey!" rarinagfa arfa wiri enaoni yeáyf wimixfiminigin nani weaparinini. Ayinani joxi wiapfnimeai. Nioni "Isipiyf anfyo nani orifrowaraumin." nimonarini.' urinigin. ³⁵ Sitipeno e nuriri ami re urinigin, "Áma o —O xami re urigfiorini, 'Go simixfagi joxf neamejweanoxi imoniri xwiyfa piranijf yeaimxipaxoxi imoniri neri yarinini?' urigfiorini. O anfnajf íkfa onimianana tinj e dani sijnani wimoninjo enj sixf weamixana arfowami yeáyf uyimixemeari umejweari éwiniginiri urowarino, ayf axo negf arfo Mosesorini. ³⁶ Negf arfowami Isipiyf anfyo dani nipemeami unorini. Anj ayo dani nipemeami uminiri nerfna ayá rfwamonipaxf bi tfin emimf bi tfin niwipayia uri ipi ayfa rinj rfwonj tinj e dani wipayiri amá dijf meaje nemeróna xwiogwf 40 muroarfna wipayiri enorini. ³⁷ Ripi eni negf arfo Isirerowami urino axorini, 'Segiyf wo wfa rokiamoarinj niontinijf imonintfa nani Gorixo rípeanfárin.' urino, ayf axorini. ³⁸ Negf arfowéyf amá dijf meaje awi neanro njweanana dfwf minj Sainaiy rinijfpimi niyiri rojana anfnajf Gorixoyáo xwiyfa uragorini. O seyfné nijfa imoniprfa nani eni xwiyfa Gorixoyá anipa mimonf anijf inina rinipaxf imoninjpi anfnajo rarinagi arfa niwiri rfwaminj neari winigin. ³⁹ E neri ai negf arfowéyf 'Mosesomi awayini arfa owianeyf.' niwimonf nero rfwf numero amipi Isipiyf anfyo wejpi nani ayá sipi niwiri nani 'Ámi e nani mupaxenerfani?' niyaiwinro ⁴⁰ arfo Mosesomi xogwáo Eronomf re urigfawixini, 'Joxf njwfa bi nene negf xfdanfwa nani neaimxei. Nene re dani api xwanjwf níkwónimf nuranéna api xami neameani nani neaimxei. Ayf ripi nani rirarinjwini. Áma Moseso ro, nene Isipiyf anfyo dani ninaipemeami binjo dfwf ripimi peyáná pi wimeági ami rixa miweaparinini? Nene majfárin.' nurarimána ⁴¹ sfna gorf bi awi neariro api tfin burimakaú miá xopaikgf nimixiro nanjw bi burimakaú miapi nani ridiyowá yaniro nani nimeami nibiro wigf wé tfin imixfapi nani yayf seáymf dani nera

8

¹ Soro xegí áamáowa Sítipenomí píkíaríná díní sítí bítí mítíwí “Apání yarínjo.” yaiwíníngíní.

Soro áamá Jisasoyá sítíyíkí imóníngíáyo xeaníní wíkáriní náníríní.

Sítá ayimí dání áamá Jisasoyá sítíyíkí imóníngíá Jerusaremí ñweagíáyo xeaníní ríá tíní wíkáraríná ayí níní éfí numiamoróná wí Judia píropenístíyo amí amí ñwearo wí Samaria píropenístíyo amí amí ñwearo nero aiwí wáf wurímeiaríngíáwa Jerusaremí dání éfí mugíawixíní. ² Áamá Goríxomí píráriní xfdaníro nání aníní miní yaríngíá wí Sítipeno píyomí níméamí nuro xwíá nítweyárimáná ámíxíá níméero ení tíní ñwí mieáagíá aí ³ Soro re eníníngíní. Áamá Jisasoyá sítíyíkí imóníngíáyo paimímí nítwia nuri aní wíwá wíwámí nítpáwírí píá nimerí oxíraní, apíxíraní, íá nítxerí níropémí nuri gwí aníyo níníwírara uníníngíní.

Samaria píropenístíyo xwítíyá yayí neainarínípi nání wáf urímeagíá náníríní.

⁴ Áamá amí amí xídxídxíwáf éfíáyo éfí numiamoróná xwítíyá Jisaso nání wáf nuríméero ⁵ wígwí wo, Piripoyí ríníníjo aní yoí Samaria rínínípipímí nírémorí áamá Goríxo yeáyí neayimíxemeaníá nání urowárenapíníjo nání wáf uraríná ⁶ áamá ayá wí o tíní e epíroyí nero o nura unípi aríá wíro emímí o néra unípi síníwí wíníro neróná díní nawíní nímónímáná aríá ókíarí móníngíawixíní. ⁷ Ayí rípi náníríní. O yarínípipímí dání imíó díní xíxéoaríngíáyo áamá ayo píní nítwíarímí nuróná xwamíání nítwíarímí uro ení sítwímí egíáyo naní imóníro síkwí íkí egíáyo naní imóníro yaríníngíá nítwíníro nání omí aríá ókíarí numóníro ⁸ aní apímí dání yayí seáyímí dání néra ugíawixíní.

⁹ Áamá wo —O xegí yoí Saimonoríní. Aní apímí dání xegí ikayíwí tíní ayáf míkí níkirí xegí yarínípi yaríná áamá Samaria píropenístíyo ñweagíáyo ududí wiagíforíní. O e nerí nání “Nioní seáyí e mímóníníáonírífaní?” rínagoríní. ¹⁰ Áamá seáyí e nímónírí meñweagíáyoírání, ínímí wuríníngíáyoírání, aní apímí dání níní omí aríá ókíarí numóníro re ragíforíní, “Ení síxí eáníní Goríxoyáí raríníwápi xíó imónínípi, ayí axípi o imóníní.” ragíforíní. ¹¹ Ayáf míkí níkiríníyo dání xegí néra warínípi yaríná ududí níkaríníro nání aríá ókíarí numóníro e ragíforíní. ¹² O nání áamá aní apímí dáníyí síní e yaiwíaríná Piripo xwítíyá Goríxo xwíoxíyo míméamí nerí umerñweaníá nání ríníní yayí neainarínípi nání wáf urírí Jisási Kiraiso nání wáf urírí yaríníngí aríá nítwíroná díní wíkwírogtíawixíní. Díní wíkwírófíyí oxíraní, apíxíraní, wayí meagíawixíní. ¹³ Saimono ení aí xwítíyá Piripo nítwa unípi nání “Neparíní.” nítwíwírí díní nítwíkwírorí wayí meañíníngíní. E nemáná Piripomí wí píní mítwíarí aníní síníwí nítwínaxídímerí Piripo emímí tíní ayá rítwamónípaxí seáyí e imónínípi tíní yaríníngí nítwíníríná ámí ámí ududí níkarínga uníníngíní.

¹⁴ Wáf wurímeiaríngíáwa wígwí Jerusaremí ñweagíámí dání aríá re nítwíro nání, “Samariayí xwítíyá Goríxoyá ríxa aríá nítwíro umímínáoi.” aríá e nítwíro nání wígwí wáu Pitaomí tíní Jonomí tíní urowáragíá ¹⁵ awáu nítwéri kwíyí Goríxoyápi Samariayo ení wíméaní nání Goríxomí ríxíní uríngísisixíní. ¹⁶ Ayí rípi náníríní. Áamá ayí Jisasomí díní nítwíkwíroro nání wayí níméaro aiwí kwíyípi síní mítwáingíáyoíríní. Síní mítwáínífí enagí nání awáu Goríxomí ríxíní nurímáná ¹⁷ o omí wé seáyí e ikwíkwíarímí éáná kwíyípi ayo aíníníngíní.

¹⁸ Saimono wáf wurímeiaríngíáwáu wé seáyí e wíkwíararíngíápipímí dání Goríxo xegí kwíyípi ayo miní wíaríníngí nítwínírí ñgwí bítí nítwíro arí awáumí miní wímínírí nerí ¹⁹ re uríníngíní, “Awagwí yaríngípa nioní ení áamá gíyí gíyí nítwíro wé wíkwíaráná kwíyí Goríxoyápi aíníní nání ení síxí eáníní awagwí imóníngíápi nioní ení bítí neámíxípiyí.” uríngí aí ²⁰ Pitao re uríníngíní, “Joxí ení síxí eáníní imóníngíá wí Goríxo anípa yeaiaríní rípi ‘Nígwí tíní bítí epaxoníríní.’ yaiwíaríníngí nání joxí dítí ñgwí aí tíní aníníriríxíní. ²¹ Díní joxíyá ‘Awáu yaríngípa oemíní.’ yaiwíarínípi Goríxoyá síníwíyo dání aga naní wí mímóníníngí nání joxí yawawí tíní nawíní nítwímíxínírí

yawawi yariḡwáípi epaxí mimóniḡni. ²² Ayínáni sipí joxi eminiri éf rípi ríwíminí nímamori jiwaniḡjoxi dixí dḡḡyo dání ‘E oemini.’ yaiwípi nání ‘Gorixo anani yokwarimí rfa niinirfeniḡo?’ niyaiwiri rixiḡf urei. ²³ Joxi yawawi sipí dḡḡf yeaiwaiariḡfpi ayá wí dḡḡf sixí riyiḡagi siḡwá niraniri íwí joxi yariḡfipimi dání ḡwíniḡf yárinḡagi siḡwá niraniri nání rariḡni.” urfagi ²⁴ Saimono re uriḡniḡni, “Awagwí niranirigípi wí minimeapa oeniri nání aiwanḡowagwí Ámináomi yariḡf niwiḡpi.” uriḡniḡni.

²⁵ E nemowáú egí siḡwá tḡni Jisaso emearfna winigípi nání uriri xwiḡfá Ámináo nání uriri niyárimí aḡf e pḡni niwiárimí Jerusaremí nání nurina Samariayí aḡf obaxí wíyo xwiḡfá yayí neinarḡfpi wáí nura múroḡfisixini.

Piripo ámá Itiopia dāḡf womi uréwapiyiḡf nánirini.

²⁶ Piripomi aḡfnají Ámináoyá wo nuriri re uriḡniḡni, “Joxi niwiápinimeámi óf Jerusaremí dání aḡf Gasayí rinḡfipimi nání inḡḡyi —Óf ayi ámá dḡḡf mearḡ inḡḡyirini. Ayi tḡḡf e nání ui.” urfagi ²⁷ o niwiápinimeámi nuri óḡyi tḡḡf e niremorfna wenḡḡf éḡyí winḡniḡni. Gapiḡmaní Itiopia dāḡf wo —O Itiopiayí aḡḡyo meḡweaḡí Kadesiyí rinḡḡyá amípi ayá tḡḡf imónḡḡf nḡpini meweḡo, ayí orini. O Jerusaremí dání Gorixomi yayí seáyimi numemo barḡḡagi winḡniḡni. ²⁸ O ámi xegí aḡf e nání nurina karí osí íropearḡfipimi éf niḡweámána xwiḡfá Gorixoyá wá rókiamoagí Aisaiio niri eanḡfpi fá niroa warḡḡagi ²⁹ kwíyí Gorixoyápi Piripomi re uriḡniḡni, “Joxi nuri osí íropearḡfipimi ḡweaḡomi wímea.” urfagi ³⁰ Piripo aḡfni mḡrḡf nuri aḡwí e dání arfá wíyí winḡniḡni. O wá rókiamoagí Aisaiio niri eanḡfpi fá niroa warḡḡagi arfá niwiri re uriḡniḡni, “Joxi fá roariḡfpi mḡkḡpi nání rixa niḡfá nimónimána riroariḡni?” urfagi ³¹ o re uriḡniḡni, “Ámá wo miniepisipa nerfnáyí, arḡḡe neri mḡkḡpi nání nioni niḡḡfpi niḡfá imónimḡni?” nuri re uriḡniḡni, “Joxi niḡemónapiri nioni tḡni oḡweaaiyi.” uriḡniḡni. ³² Xwiḡfá Bḡkwíyo eániḡf o fá roariḡḡagi arfá winḡfpi, ayí rḡpirini, “Sipisipí nḡpikianiro nání níméra warḡḡápa omi eni axḡpi níméra ugḡawixini. Sipisipí miáyo fá wíwákwimí yarfna oḡḡf bi mirariḡpa o eni axḡpi maḡf bi miyoámonḡniḡni. ³³ Ayá imimí wikárfna ámá wo nurakiri ‘íwí bi meḡorini.’ murḡniḡni. Niḡkíáná xwíá tḡyo bi tḡni niḡweaḡf nání xegí ámá imóniḡḡayo wiwanḡḡyí wikárfápi nání go áwaḡf urinḡrfani?” xwiḡfá o fá roariḡḡagi wímeaḡfpi ayí apirini. ³⁴ Itiopia dāḡf gapiḡmano Piripomi yariḡf niwiri re uriḡniḡni, “Wá rókiamoago niri eanḡf api xewanḡo nání niri eanḡrani? Ámá wo nání niri eanḡrani? Joxi anani áwaḡf niriéni?” urfagi ³⁵ Piripo xwiḡfá Bḡkwíyo eániḡf ámáo fá róḡpimi dání iwamíó nuréwapiya nuri Jisaso nání repyí winḡniḡni.

³⁶ Awaú sḡni nerimeánimi óf ayimi nuri iniḡf wú wearḡḡf e niremori Itiopia dāḡf gapiḡmano re uriḡniḡni, “Siḡwá wínei. Iniḡf e wearḡni. Nioni ‘Wayí omeámi.’ ninimónirfnáyí, pí niraḡḡwírararḡḡagi nání wayí mímepa epaxí imónimḡni?” urfagi ³⁷ [Piripo re uriḡniḡni, “Joxi dḡḡf bi bi mamó Jisasomini dḡḡf niwíkwírorfnáyí, anani wayí meapaxí imónirfni.” urfagi o re uriḡniḡni, “Jisasi Kiraiso Gorixomi xewaxorini.’ niyaiwiri nání dḡḡf wíkwíronḡni.” nuri] ³⁸ osí íropearḡfipimi omiḡf meariḡomi “Re íkwíroarei.” nuri Piripo tḡni Itiopia dāḡo tḡni nayoari iniḡḡyo nání niwiri nḡpawiri e dání Piripo ámá omi wayí umeaiḡniḡni. ³⁹ Wayí numeairi awaú iniḡḡyo dání nímimimeámi peyarfna re eḡniḡni. Kwíyí Ámináoyápi Piripomi aḡfni ménariḡniḡni. Aḡfni ménapána Itiopia dāḡf gapiḡmano Piripomi ámi siḡwá bi mḡwinḡpa neri aiwí óf xegí warḡḡyimi nurfna yayí néra uḡniḡni. ⁴⁰ Piripo wenḡḡf éḡyí winḡniḡni. “Aḡf xegí yoí Asidotí rfa rémóni?” niyaiwiri e dání nurfna aḡf óf e api api ikwíronḡḡyo xwiḡfá yayí neinarḡfpi wáí nura nímúrori aḡf yoí Sisaria rinḡfipimi rémonḡniḡni.

9

Soro Jisasomɪ dɪŋɪ wɪkwɪronɪyɪ nɔnɪrɪnɪ.

¹ Soro sɪnɪ ɔmɔ Jisasomɪ xɪdarɪgɪɔyɪ pɪnɪ wiɔrɪrɪxɪnɪrɪ ɛɪ nɪremorɪ re nɪra nemerɪnɔ, “Jisasomɪ anɪŋɪ nuxɪdirɔnɔyɪ, miyɔ rɔrɔrɪnɪŋɪyɔnɪŋɪ urɪkwɪnɔnɔ pɪpɪkɪmɪ wɪnɪwɔrɪnɪ.” nɪra nemerɪnɔ apaxɪpɔnɪŋɪ imɔnɪgɪɔyɪ seɔyɪ e wimɔnɪŋo tɪŋɪ e nɔnɪ nurɪ ² omɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Nionɪ anɪ yoɪ Damasɪkasɪ nɔnɪ nurɪ Judayene negɪ rotɔ anɪyo awɪ eɔnɪgɪɔyɪ oxɪranɪ, apɪxɪranɪ, gɪyɪ gɪyɪ ɔɪ Jisaso tɪɔmɪnɪ inɪŋɪyɪmɪ xɪdarɪŋagɪ nɪwɪnɪrɪnɔ ɪɔ nɪxɪrɪrɪ gwɪ nɪjɪrɪ Jerusaremɪ re nɔnɪ nɪmeɔmɪ bɪmɪɔ nɔnɪ joxɪ payɪ bɪ Judayeneyɔ rotɔ anɪ wiwɔ wɪwɔmɪ mewegɪɔwɔ nɔnɪ nɪrɪrɪ rɪwamɪŋɪ nearɪ niapowɔrɪ.” nurɪrɪ o payɪ nearɪ mɪnɪ wiowɔrɔnɔ ³ Soro payɪ nurɔpɪrɪ nɪmeɔmɪ nurɪ nurɪ nurɪ rɪxa Damasɪkasɪ tɪŋɪ e anɪwɪ e rɛmɔɔnɔ re enɪnɪgɪnɪ. Anɪnamɪ dɔnɪ wɪɔ nɔkɪɛnapɪrɪnɔ omɪ wɪɔ wɔkɪarɪŋɪnɪgɪnɪ. ⁴ Wɪɔ wɔkɪarɔnɔ o xwɪɔyɪ pɪkɪnɪmeɔɔnɔ re enɪnɪgɪnɪ. Anɪnamɪ dɔnɪ xwɪyɪɔ re rɪnɛnapɪŋɪnɪgɪnɪ, “Soroxɪnɪ, Soroxɪnɪ, joxɪ pɪ nɔnɪ nionɪ rɪkɪkɪrɪɔ nɪkɔrɔrɪŋɪnɪ?” urɪɔgɪ ⁵ Soro re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “ɔmɪnɔoxɪnɪ, joxɪ goxɪrɪnɪ?” urɪɔgɪ “Nionɪ Jisasomɪ joxɪ rɪkɪkɪrɪɔ nɪkɔrɔrɪŋonɪrɪnɪ.” urɪŋɪnɪgɪnɪ. ⁶ E nurɪrɪ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “E nerɪ aɪ joxɪ nɪwiɔpɪnɪmeɔmɪ anɪ apɪ ikwɪrɔnɪŋɪpɪmɪ nɔnɪ nurɪ e ŋweanɔnɔ ɔmɔ wo joxɪ aga nerɪpɪ nɔnɪ ɔwanɪ rɪrɪnɪŋoɪ.” urarɪnɔ ⁷ Soro tɪnɪ warɪgɪɔyɪ e nɪrɔwɔpɪmɔnɔ xwɪyɪɔ bɪ mɪrɪpaxɪ nimɔnɪro xwɪyɪɔ rɪnɛnapɪŋɪpɪ arɪɔ nɪwɪro aɪwɪ ɔmɔ womɪ sɪŋwɪ mɪwɪnɪgɪɔwɪxɪnɪ. ⁸ Soro xwɪɔyɪ pɪkɪnɪmeɔɔ dɔnɪ nɪwiɔpɪnɪmearɪ xegɪ sɪŋwɪ noxoarɪ nanɪrɪ aɪwɪ amɪpɪ wɪ sɪŋwɪ wɪnɪpaxɪ mimɔnɪŋagɪ nɔnɪ omɪ wɛyɪ ɪɔ nɪmaxɪrɪro nɪmɛra nuro Damasɪkasɪ nɪrɛmoro ⁹ nɪŋwearɪnɔ o sɪnɪ sɪŋwɪ mɪwɪnɪpaxɪ nerɪ inɪgɪ nɪrɪ aɪwɔ nɪrɪ mɛpa yarɪnɔ sɪɔ wɪyɔwɪ wɪyɪ ɔrɪŋɪnɪgɪnɪ.

¹⁰ ɔmɔ Damasɪkasɪ ŋweanɪyɪ wo —O xegɪ yoɪ Ananaiasorɪnɪ. Jisasomɪ uxɪdarɪŋɪ worɪnɪ. Omɪ ɔmɪnɔ orɪŋɔ nupɔrɪrɪ “Ananaiase!” urɔnɔ o “ɔmɪnɔoxɪnɪ, nionɪ ŋweanɪnɪ.” urɪɔgɪ ¹¹ ɔmɪnɔ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Joxɪ nɪwiɔpɪnɪmeɔmɪ ɔɪ Awɪaxoɪ rɪnɪŋɪyɪmɪ nɔnɪ nurɪ anɪ Judasoyɔɪwɔmɪ dɔnɪ ɔmɔ anɪ xegɪ yoɪ Tasasɪ dɔnɪ Soroyɪ rɪnɪŋo nɔnɪ yarɪŋɪ wɪ. ‘O re rɪŋweanɪ?’ Yarɪŋɪ e wɪ. Aɪ agwɪ o nionɪ xwɪyɪɔ rɪrɪmɪ niarɪŋagɪ nɔnɪ rarɪŋɪnɪ. ¹² O orɪŋɔ nɪwɪnɪrɪnɔ re wɪnɪrɪnɪ. ɔmɔ wo, Ananaiasoyɪ rɪnɪŋo nɪwɪapɪrɪ xɪɔ ɔmɪ sɪŋwɪ anɪnɪ nɔnɪ wɛ seɔyɪ e wɪkwɪarɪɔgɪ wɪnɪrɪ enɪgɪ nɔnɪ enɪ rarɪŋɪnɪ.” urɪɔgɪ aɪ ¹³ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “ɔmɪnɔoxɪnɪ, ɔmɔ obaxɪ ɔmɔ joxɪ nɪrarɪŋo nɔnɪ xwɪyɪɔ rarɪŋagɪ arɪɔ wɪŋarɪnɪ. O ɔmɔ joxɪyɔ imɔnɪgɪɔyɪ Jerusaremɪ dɔnɪ sɪpɪ wɪkɔrɪŋɪpɪ nɔnɪ arɪɔ wɪŋarɪnɪ. ¹⁴ Apaxɪpɔnɪŋɪ imɔnɪgɪɔyɪ xwɛowa payɪ nearo wiowɔrɛnapɪɔgɪ nɔnɪ ɔmɔ joxɪ xwɪyɪɔ rɪrɪmɪ nɪsɪrɪnɔ yoɪ Jisasoyɪ rarɪgɪɔyɪ gwɪ yɪpaxɪ nimɔnɪmɪ bɪŋorɪnɪ.” urɪɔgɪ aɪ ¹⁵ ɔmɪnɔ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “O gɪ inɔkɪnɪŋɪ omɪŋɪ niarɪŋo imɔnɪrɪ yoɪ nionɪyɔpɪ nɔnɪ ɛmɔyɪ tɪnɪ wɪgɪ mɪxɪ inɔyɪyo tɪnɪ dɪxɪ Isɪrɛrɪyo tɪnɪ wɔɪ urɪrɪ enɪɔ nɔnɪ rɪxa rɪpɛanɔ enɪgɪ nɔnɪ joxɪ ananɪ o tɪŋɪ e nɔnɪ uɪ. ¹⁶ O nionɪ nɔnɪ wɔɪ urɪmearɪnɔ rɪnɪŋɪ wɪmɛanɪpɪ nɔnɪ xamɪŋonɪ nɪjɪɔ nɪwɪrɪ wɪwɔpɪyɪmɪɔrɪnɪ.” urɪɔgɪ ¹⁷ Ananaiasɪ arɪɔ e nɪwɪmɪ nurɪ anɪwɔmɪ nɪpɔwɪrɪ wɛ seɔyɪ e nɪwɪkwɪarɪmɔnɔ re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Jisasomɪ dɪŋɪ nɪwɪkwɪrorɪ nɔnɪ gɪ nɪrɪxɪmeɔ imɔnɪŋɪ Soroxɪnɪ, ɔmɪnɔ Jisaso, ɔɪ joxɪ barɪŋɪyɪmɪ sɪŋɔnɪ simɔnɪŋo joxɪ ɔmɪ sɪŋwɪ anɪrɪ kwɪyɪ oyɔpɪ sɪxɪ rɪmɪmorɪ enɪ nɔnɪ nɪrowɔrɛnapɪɔgɪ barɪŋɪnɪ.” urɔnɔ axɪnɔ re enɪnɪgɪnɪ. ¹⁸ Sɪŋwɪyo yɪɔnɪŋɪ imɔnɪŋɪ upɔrɪŋɪpɪ rɪxeɔmɪoanɪnɪgɪnɪ. Rɪxeɔmɪoɔnɔ o ɔmɪ pɪrɔnɪŋɪ sɪŋwɪ nanɪrɪ nɔnɪ nɪwiɔpɪnɪmearɪ wayɪ nɪmeɔmɔnɔ ¹⁹ aɪwɔ nɪnɪrɪ enɪ sɪxɪ eɔnɪŋɪnɪgɪnɪ.

Soro Damasɪkasɪyo nɪŋwearɪnɔ urɛwɔpɪyɪŋɪ nɔnɪrɪnɪ.

Soro ɔmɔ Jisasomɪ xɪdarɪgɪɔ Damasɪkasɪyo ŋweagɪɔyɪ tɪnɪ sɪɔ wɪ nɪŋwearɪnɔ kɪkɪɔ bɪ mɛ re enɪnɪgɪnɪ. ²⁰ Apaxɪ mɛ xegɪ Judayɪyɔ rotɔ anɪ wɪ e wɪ e mɪrɪnɪŋɪyo nɪpɔwɪmerɪ Jisaso nɔnɪ “Ayɪ Gorɪxomɪ xewaxorɪnɪ.” urɪmɛnɪnɪgɪnɪ. ²¹ E urɪmearɪnɔ xɪɔ rarɪŋagɪ arɪɔ wɪarɪgɪɔyɪ nɪnɪ anɪŋɪ ududɪ nɪwɪnɪro re nɪrɪga ugɪɔwɪxɪnɪ,

“Jerusaremi dání áamá Gorixomi xwiýfá rirímí niwiríná yo’ Jisasoyi rarigfáyo rikikíríó niwikárimí biño, ayí ro menírani? Ámá re dájf axípi yarigfáyo ení gwí niyirí nimeámí nuri apaxfáníñf imónigfá xwéowa tíñf e wárimínítrí biño, ayí ro menírani?” níríga waríná ²² Soro wáf nurímerí píráníñf níreñwípéa nuríná xegf Judayo ududf winf nurekárítrí “Ámá Gorixo yeáyf neayimíxemeanfa nání uowárenapíño, ayí Jisasoríní.” uraríná ayí o e uraríñfpi xopírárí wipaxí bí mimónigfawixíní.

Judayf Soromi mekaxf umegfá nánítríní.

²³ Sfá ayá wí ríxa nímúrómáná enjáná xegf Judayf Soromi pikianíro nání awí neáníro mekaxf méagfa aiwí ²⁴ Soro ayf xfo nání mekaxf méfápi nání arfá wíagi nání ayf o éf umínítrí nání peyeááná opíkianeyíníro añf apí nípimíní ákíñfáyo mídímídání fwi ge ge iníñe ikwáwíyimiraní, áríwíyimiraní, íníná aníñf awí níroa pwaríñagfa aiwí ²⁵ xegf uréwapíyaríñfíyí re egfawixíní. Ríxa sfá yiníñáná Soromi soxf fá xwé wúmi nímíárímáná gwí níjimáná ákíñfáyo seáyí émi dání awayíní nímamówára wepfnáná o xwáfá mífde dání níroámínimeámí uníñigíní.

Soro ámi Jerusaremi nání uní nánítríní.

²⁶ Soro ríxa Jerusaremi nání nuri e níremómáná xewaníño áamá Jisasomi xfdarigfáyo tñí gwíaumf oinímínítrí yaríná ayf “O ení nene tñí Jisasomi xfdaríñwáyf womaní.” níyaiwiro wáyf níwiéra waríñagfa aiwí ²⁷ Banabaso omí sañf nurápirí wáf wurímeiarigfáwa tíñf e nání niwirímeámí nuri Soro óf e nuri Ámínáomi síñwí wínítrí o tñí xwiýfá rínítrí enítrí nání repíyí wirí o Damasíkasi níñwearí Jisaso nání wáf nurítríná ayá igigf mé uraríñfpi nání repíyí wirí eníñigíní. ²⁸ E eníná dání Soro Jisasomí dñf wíkwíroarigfáyo tñí gwíaumf nítró ananí Jerusaremi añf nípimíní nemeafná ayá igigf mé Ámíná Jisaso nání nuréwapíya nuri yaríná ²⁹ Judayf émáyf táfámíní xirígíyí níwiápnímeáro re egfawixíní. O tñí xwiýfá xímíxímí nítró míxí nítrínfásáná ríxa “Omí píyo dání pikianírewíní?” nítríníro e yaníro yaríñagfa aiwí ³⁰ Jisasomí dñf níwíkwíroro nání xegf xexírímeá imónigfáyo omí owikáraneyíníro rínarígfápi nání níjía nímónímáná omí nímeámí añf yo’ Sisaria nání níwero e dání añf Tasasi tíñfímí nání uowáraugfawixíní.

³¹ Ayínání áamá Jisasoyá síyíkí imónigfá Judia píropenísfíyo ñweagfáýfraní, Gariri píropenísfíyo ñweagfáýfraní, Samaria píropenísfíyo ñweagfáýfraní, nítrí níyopíyárítrí níñwearo dñf síkíkfí nomíxíga nuróná Ámínáo nání wáyf wiro kwíyí Goríxoyápi arírá wirí yaríná áamá síñf wíní wíní níkumíxíga ugíawixíní.

Pitao Iniasomí nañf imíxíñf nánítríní.

³² Pitao añf apí apí ikwítróníñfíyo nemeafná añf yo’ Ridayí ríníñfípimí nání níwerí níremorí áamá Goríxoyá imónigfá e ñweagfáýf tñí níñwearíná ³³ áamá wo —Xegf yo’ Iniasoyí ríníñoríní. Xegf ení nítrí síwímí eno enagi nání íkwíañwíyo wejáná xwiogwí wé wífúmí dájf waú wo múroñoríní. O íkwíañwíyo weñagi Pitao síñwí níwínítrí ³⁴ re uríñíñigíní, “Iniase, Jisasi Kiraiso píráníñf símíxítagí nání níwiápnímeárí díxí íkwíañwí kíroárei.” uráná re eníñigíní. O axíná wíápnímeañíñigíní. ³⁵ Níwiápnímeárí emearíñagi áamá añf apí Ridayí ríníñfípimí dájfíyí tñí áamá ayoxf Saroníyí ríníñfípimí ñweagfáýf tñí omí síñwí e níwíníro nání níkinímóníro Ámínáo táfámíní dñf wíkwírogfawixíní.

Pitao uráná Tabitaí wíápnímeañf nánítríní.

³⁶ Añf yo’ Jopayí ríníñfíyo apíxí Jisasomí xfdaríñf wí —Í xegf yo’ Tabitaíríní. Gíríkíyí píné tñí Dokasíríní. Í kíkífá bí mé aníñf míní áamá uyípeayf imónigfáyo nání ayá níwianítrí nání sañf nurápa waríñíríní. ³⁷ Í Pitao síní Ridayo ñweañáná símíxí níwerí peníñigíní. Péagi píyímí píráníñf ígfá nearo añf awawá ikwítróníñfíyo

seáyí émi nítimáná ³⁸ “Pitao anj yof Ridayo ηweani.” rinarηagfa arfa niwiro Jopa anj apimi dani anwi e enagi nani Jisasomi xfdarigfay wigt waumi uowarana awau nuri waunf rixinj re urigfisixini, “Joxi nene tñj e nani bei. Sini mepani.” urifagi ³⁹ Pitao niwiapfnimeami awau tñni nbtro anj e remonana ayf anj awawa seayí émi ikwfronηfwami nani nipemeami nipeyiro apixf anf imonigfiwa xfo roje anwi e éf nromana ηwf nearo raptrapf aikf amipi nñni í sini wiyf tñni nηwearfna imixagfpi siwa niwia warfna ⁴⁰ Pitao ayo “Wafmi nani peyeapoyi.” nurowarimana xomijf niyikwiri Gorixomi yarinjf niwimana apixf piyi wenjfmñni ntkinimoniñni re urinjignini, “Tabitaixi, wiapfnimeai.” urana re enjignini. Í rixa sñwfw noxoari Pitao ηweanagi niwinñni sa wfrarinñje dani niwiapfnimeari éf ηweanignini. ⁴¹ Niwiapfnimeari éf ηweana Pitao imi woyo fa nixirimana nimeyoari ama Gorixoya imonigfayo tñni apixf aniwami tñni eni rfaiwa nurñni rixa fwiapaná í ami sñj úagi nani ayo minñni winjignini. ⁴² Pitao e éfpf nani ama anj Jopayf rññje nñmñni ηweagfayf arfa niwiarfona obaxf wí Ámináomi dñj niwikwfróa ugafawixini. ⁴³ O sfá ayá wí Jopa niwerfna ama wo tñni —O xegf yof Saimonoyf rññjorñni. Burimakaú wará enj eri yeayf imixiri yarñjorñni. O tñni ηweagfñni.

10

Anjnajf wo Koniriasomi sññani uronapñj naniñni.

¹ Anj yof Sisariayf rññjñpimi ama wo —O xegf yof Koniriasoyf rñññjorñni. Émayf porisf sñmñj niwinñro axe gwfw monigfa Itariyf rñññjyo seayí e imonñjyf worñni. ² “Gorixomi piraññj ouxfdmñni.” niyaiwiri anñj minñ yarñjorñni. O tñni ama xegf anjyo ηweagfayf tñni Gorixo nani wayf niwinñro nani Judayf uyipeayfo sanj urapayirñ nñgwfw minñ wiayirñ yarñjorñni. Ínina Gorixomi xwiyfa rññmñ wiayarñjorñni. ³ O sfá wiyimi 3:00 p.m. imonññana orñña winarfná anjnajf Gorixoya wo niwimeari re urinjignini, “Koniriasoxñni!” urifagi ⁴ o sñwfw agwfw niwinarññsana sirf nñpñkññni re urinjignini, “Ámináoxñni, pirñni?” urifagf anñnajo re urinjignini, “Gorixo xwiyfa joxi rññmñ wiayarññpñ arfa sirf uyipeayfo sanj nurapñfná minñ wiayarññpñ sñwfw ranñni nerñ nani yayf winarññagi nani nirowarēnapñño. ⁵⁻⁶ Agwfw joxi ama wo Saimonoyf rñññjomi —O xegf yof bi Pitaorñni. O ama burimakaú wará enj eri yeayf imixiri yarññ Saimonoyf rñññjoya anj rawirawá imanpá tñni mñññññiwami ηweani. Omi wirñmiaupññ nani Jopa nani ama wami uowarēñ.” ⁷ Anñnajo e nurñmñ úná Koniriaso xegf anjwami omññj wiarigfayf waumi “Eñni.” nurññi sñmñj winarññj xfo tñni anññ minñ emearññj womñ eni —O “Gorixomi piraññj ouxfdmñni.” niyaiwiri anññ minñ yarñjorñni. Omi eni “Eñni.” nurññi awami ⁸ amipi nñni anñnajo urññpñ nani repiyf niwimana Jopa nani uowarñññignini.

Pitao ikwfkwf niyarñni winññpñ naniñni.

⁹ Sá wegfa wa wafpi tñni niwiapfnimeami nuro nuro sñni of e nuróná Jopa tññj e anwi e remoanñro yarfná Pitao ikwawedf imonññana Gorixomi xwiyfa rññmñ wimññni nani anj xfo wearññiwami waiwñyo nixéga nipeyirñ anj rfwfw seayfo ikwfronñje dani e yarfná ¹⁰ agwfw wíagi “Aiwá onimñni.” niwimónñni aí ayf aiwá sñni rñyamñ yarfná ikwfkwf niyarñni ¹¹ wenññj yaññyf winñññignini. Anñnamñ dani of ninimana raptrapf xwe wunññj imonññj bi midani biaú midani biaú fa nixirimana xwfa yo nani awayini nñmamowara wepññnarññagi niwinññni ¹² rixa xwfa yo ikwiarññana wenññj éyf winñññignini. Nañwfw xwe xixegñni tñni amipi agwfw tñni napéa warññpñ tñni inñ xixegñni tñni iwafpimi wenjagi winarfná re enjignini. ¹³ Xwiyfa bi nñññññapññni re urinjignini, “Pitaoxñni, niwiapfnimeari nañwfw apñ nñpñkiri nei.” urifagi aí ¹⁴ Pitao re urinjignini, “Ámináoxñni, aga oweoi. Nañwfw Judayene ηwf ikaxf eanññpimi dani ‘ñwfarñni.’ rñññpñ, ayá nininñni piaxf neanñpaxf imonññpñ sñni minñññññ enagi nani joxi nñññpñ wí emimēñni.” urifagi ¹⁵ xwiyfa ami bi re rñññññññññni,

“Gorixoni rixa ‘Ŋwá mimónini.’ rárítpi nánì sìnì dñf re miyaiwipani, ‘Ninirfnáyf, sìnì ayá nininirí piaxf neánipaxf imóniñfpirfani?’ miyaiwipani.” rinénapiñiniginí. ¹⁶ Pitao sñwí wñriri arfá wiri éfpi axípi biaú bi niwñnayimáná enjáná re enñiniginí. Iwáfpi apaxf mé nipeyirí anñnamí aínñiniginí.

¹⁷ Pitao íkwíkwí niyáriti wñfítpi nánì “Pí nánì rfa wñfíni?” niyaiwiri ududf ayá wí nikáríga warfná re enñiniginí. Ámá Koniriaso xfo tñf e nánì wáf uowáfáwa anñf wíyo Saimonoyá anñf nánì yaríñf niwiéra nibimáná rixa ákíñá fwi e nírónapíro ¹⁸ rfaiwá re rigfawixini, “Ámá Saimono ámi yoí bi Pitaoyi riniño re riñweani?” rfaiwá e rarfná ¹⁹ Pitao íkwíkwí niyáriti mfkfpi nánì “Pí nánì rfa wñfíni?” niyaiwiri dñf e pikínarfná Gorixoyá kwíyfpí omí re uríñiniginí, “Arfá nií. Ámá waú wo joxí símeaníro nánì pfa siaríñoí. ²⁰ Wigf dñfyó dánì marfáí, niñwaníñoñí awa joxí siríménapfíri uowárenapfá enagi nánì joxí niwiápnimeámí niwepfniri dñf obibaxf ‘Pí nánì rfa yaríñini?’ mímó anani awa tñni níkumixiniri nawíni úpoyí.” urfagi ²¹ Pitao awa rogfe nánì niwepfniri re uríñiniginí, “Arfá nípoyí. Ámá soyfné pfa yarígfó, ayf nioní nánì yaríñoí. Soyfné pí nánì bfoyfnérini?” urfagi ²² awa re urígfawixini, “Koniriaso —O porisf 100 imónigfáyo seáyí e wimóniñorini. Ámá wé róniño nimóniri Gorixomi wáyf wiaríñorini. Dìxf Judayf tñni ‘O ámá nañorini.’ rarígorini. Omí anñnajf wo re urénapiñiniginí, ‘Joxí xwíyfa o rirínfápi arfá wirfá nánì omí wirímiaupfíri nánì dìxf wami uowárei.’ urénapiñf nánì bfáwonerini.” urfagfa ²³ Pitao “Anani nfiwapiro nioní tñni sá oweaneyf.” uríñiniginí.

Pitao Koniriasoyá anjwámí nánì unñf nánirini.

Sá weño wáfpi tñni niwiápnimearí awa tñni nuróná ámá Jopa dánf Jisasomí dñf niwíkwíro nánì xexírfmeá imónigfáwa tñni nawíni nuro ²⁴ ófmi sfá wíyi wegfa wa niwiápnimeámí warfná Koniriaso xegf xexírfmeáyf tñni xegf níkumixiniri emearígfáyf tñni awí neárímáná weníñf nerí ñweañáná Pitao anñf apimi Sisariayí riniñfipimi nírémorí ²⁵ anñf Koniriasoyáiwámí páwimini éfyf o Pitao tñni nerímeánirfná oyá síkwf tñf e nípfkínimearí mñf xwíyáyo íkwíroniniginí. ²⁶ E éagi aiwí Pitao omí áríwí numearí re uríñiniginí, “Joxí niwiápnimearí éf roí. Nioní ení sa ámá wonirini.” nuriri ²⁷ o tñni xwíyfa nírini nerímeánimi nípáwirfná ámá obaxf awí neáníro ñweañagfa niwñiri ²⁸ re uríñiniginí, “Judayene re rinaríñwápi nánì émáyné xamíñfyfné ení nífá imóniñoí, ‘Nene émáyf tñni gwiaumf niniranénarani, xwíyfa niñwearanénarani, apimi dánì negf ñwí ikaxf rinaríñwápi wiaíkiaríñwíni.’ E rinaríñwápi nánì xamíñfyfné nífá imóniñoí. E nerí aí Goríxo nioní re oyaiwiniri oriñá níparíñiniginí, ‘Émáyf aí wo tñni gwiaumf minípaxf mimónini.’ E oyaiwiniri oriñá níparíñf enagi nánì ‘Émáyf tñni gwiaumf ninirfná piaxf eánipaxfíni.’ wí sìnì rípxonímani. ²⁹ Goríxo síwá éñf níf enagi nánì ámá rowa nioní nírimeaníro báná nioní urakímíni wí murf sa arfá niwiri númi bfaniginí. Ayínáni yaríñf bi oseaimini. Pí nánì nírimeáfonirini?” urfagi ³⁰ Koniriaso re uríñiniginí, “Nioní agíná ayími ní sfápi tñni xixeni reyáná 3:00 p.m. imóniñáná anñf riwámí dánì Goríxomí xwíyfa rírmf wiarfná re enñiniginí. Ámá rapírapf xwínfá eañf yíníñf wo nírónapíri ³¹ re níríñiniginí, ‘Koniriasoxini, joxí Goríxomí yaríñf wiaríñfpi arfá sirí joxí ámá uyípeayfyo aríra wiyaríñfpi sñwí raníri nerí nánì yayf winaríñagi nánì nírowárenapiñoí. ³² Agwí joxí ámá wo Saimonoyi riniñoñí —O xegf yoí bi Pitaorini. O ámá burímákau wará enñf erí yeáyf imixiri yaríñf Saimonoyi riniñoñyá anñf rawírawá imañfpa tñni mñriniñiwámí ñweani. Omí wirímiaupfíri nánì Jopa nánì dìxf wami uowárei.’ níríagi ³³ nioní sìnì mé anñf ámá wa joxí sirímeapfíri nánì uowáraná joxí nañf nerí awa tñni bfíni. Agwí nene Ámínáo ‘Xwíyfa ayo urírixini.’ riríñfpi nípini arfá wianírane nánì Goríxoyá sñwí aníñe dánì awí neánárirane ñweañwíni.” uríñiniginí.

Pitao aḡ Koniriasoyáiwámi dání uréwapiyíḡ nániríní.

³⁴ Pitao maḡ nīyoámorí re uríḡḡnigíní, “Xámi nioní Goríxo yaríḡḡpí nání majfá neri aiwí agwí ríxa nīfá imóníḡḡníní. O wí sḡmí sḡmí e nīmerí anīmí yaríánḡḡ epaxomaní. ³⁵ Omí wáyí wiro wé róníḡḡ imóníḡḡpí ero yaríḡḡá ḡiyí ḡiyí gwí wírí wírímí dání imóníḡḡáyí aiwí xfo tḡámíní báná ananí yayíní nīwirí umímínaríḡḡríní. ³⁶ Xwiyfá Goríxo Isirerene yaḡ neaiapíḡ ríḡ nání seyíné ríxa nīfáríní. Jisasi Kiraisomí —O Ámínáo nimónírí áamá nīyoní seáyí e wimóníḡoríní. Omí dīḡ wíkwíroaríḡwápímí dání Goríxo tḡníní pīyífá wíríníḡpaxí imóníḡwíní. ³⁷ Jono xámi wayí xegí umeaíḡḡpí nání wáf nememáná eḡáná Gariri dání iwamfó nimóga bírí Judia pīropenísḡyo amí amí imónímérí eḡḡpí nání xamíḡḡyíné nīfáríní. ³⁸ Nasaretí dāḡḡ Jisaso nání raríḡḡníní. Omí Goríxo nírḡpearí xegí kwíyíḡpí wirí eḡḡ sīxí weámíxírí éáná o Goríxo dīḡḡ ukíkayogāḡ nání nemerfíná áamáyo naḡḡníní nīwiirí áamá obo dīḡḡ nīxíxérorí sīpí wíkararíḡḡyí nīyoní naḡḡ imíxíḡmēḡḡpí nání seyíné ríxa nīfáríní. ³⁹ Amíḡpí o negí Judayí aḡḡyo erí negí aḡḡ xwé Jerusaremíḡpímí dání erí eḡḡpí wone sīḡwí wīnaronḡwáone riwoneríní. Omí nīḡḡkíróná yoxáyí yekwíroárḡḡḡḡ aí ⁴⁰ sfá wīyaú wīyí nórímáná eḡáná Goríxoyá dīḡḡyí dání nīwíápḡḡmearí áamá sīḡwí aníḡḡe dání sīḡání wimóníḡḡnigíní. ⁴¹ Gí áamá Judayí níní sīḡwí aníḡḡe dání marfát, áamá Goríxo eḡíná dání sīḡwí wīnaronfíríxínírí neaeyíroḡone —None o xwáríḡpáyó dání nīwíápḡḡmeámáná eḡáná o tḡníní iníḡḡ nīrane aiwá nīrane eḡwáoneríní. Noneyá sīḡwí aníḡwae dání sīḡání nīneaimónírí ⁴² sekaxí re nearíḡḡnigíní, ‘Soyíné nioní nání áamáyo wáf urímero “Áamá sīḡḡ ḡweaḡfáyó tḡníní ríxa pegfáyó tḡníní nīyoní áwíní e nīḡweámáná wíḡ yaríḡḡáḡpí eyeyírómf ení nání Goríxo ríḡpeaḡo, ayí oríní.” Áwanḡ e urímero éfíríxíní.’ ⁴³ E nearíḡo nání wáf nearókiamoaḡḡá níní re nearaḡḡoríní, ‘Áamá omí dīḡḡ wíkwírófáyí níní xfo wíḡḡḡpímí dání Goríxo ananí yokwarímí wíaríḡḡríní.’ nearaḡḡoríní.” uríḡḡnigíní.

Émáyo Kwíyí Goríxoyáḡpí waíníḡḡ nániríní.

⁴⁴ Pitao xwiyfá apí sīníní nura warfíná re eḡḡnigíní. Áamá xwiyfá o raríḡḡpí arfá wíaríḡḡfáyó nīyoní kwíyí Goríxoyáḡpí waíníḡḡnigíní. ⁴⁵⁻⁴⁶ Kwíyí Goríxoyáḡpí waínáná Judayí Jisasomí dīḡḡ wíkwíroaríḡḡá Pitao tḡníní bífáyí weníḡḡ éfáyí wíníḡḡawíxíní. Xwiyfá arfá wíaríḡḡá tīyí ríxa píné xíxegíní ayí majfá imóníḡḡáyí ríro Goríxomí seáyí e umero yaríḡḡḡḡ nīwíníro nání re yaiwíḡḡawíxíní, “Goríxo xegí kwíyí émáyo sīḡḡfí mīwí nene xwé ayá wí neaiapíḡḡpa ayo ení anfá axíḡpí rífa wíaríní?” nīyaiwiro ududí níkaríga warfíná Pitao re uríḡḡnigíní, ⁴⁷ “Áamá kwíyí Goríxoyáḡpí waínfí tīyí iníḡḡ tḡníní wayí meapaxí mimóníḡoí.’ go ríníḡoí? Oweoí, kwíyíḡpí nene neaafíníḡḡpa axíḡpí waínfí eḡḡḡ nání áamá wo e ríḡpaxí mimóníní.” nurírí ⁴⁸ sekaxí re uríḡḡnigíní, “Áamá tḡyo Jisasi Kiraisomí dīḡḡ wíkwíroaríḡḡḡḡ nání wayí umeaíḡḡyí.” uráná ayí “‘Joxí nene tḡníní sfá ámí wíní re oḡweaneyí.’ neaimónaríní.” uríḡḡawíxíní.

11

Pitao Koniriasoyá aḡiwámí eḡḡpí Jerusaremí dání áwanḡ uríḡḡ nániríní.

¹ Wáf wurímeaiaríḡḡfáwa tḡníní áamá Jisasomí dīḡḡ nīwíkwíroro nání xexírímeáníḡḡ imóníḡḡá Judia pīropenísḡyo wí e wí e ḡweaḡfáyí tḡníní xwiyfá ríḡpí rínaríḡḡḡḡ arfá nīwiro “Émáyí ení Goríxoyá xwiyfáḡpí arfá nīwiro dīḡḡ wíkwíroḡḡfáríní.” rínaríḡḡḡḡ arfá nīwiro ḡweaḡáná ² Pitao Jerusaremí nání nīyírí rémóáná xegí Judayí wí —Ayí Jisasomí dīḡḡ nīwíkwíroro aiwí re raríḡḡfáyíḡḡníní, “Émáyí Jisasomí dīḡḡ nīwíkwíroróná iyí sḡmí sfó nīwákwíníro nene imóníḡḡwápa nimóníróná, ayí ananíríní.” raríḡḡfáyíḡḡníní. Ayí wí Pitaomí mīxí nuríro ³ re uríḡḡawíxíní, “Joxí pí nání negí yaríḡḡwáḡpí ogámí neri émáyí, iyí sḡmí sfó mīwákwínípa eḡfáyí tḡníní gwiaumí nínírí nawíní aiwá nīḡḡnigíní?” uríḡḡḡḡ aí ⁴ Pitao xámi imóníḡe dání repíyí nīwíera nurí nureḡḡwíḡpéa nurfíná re uríḡḡnigíní, ⁵ “Nioní aḡḡ yoí Jopayo nīḡwearí Goríxomí xwiyfá rírímí

níwiríná íkwíkwí níyáriti oríná níparáná weníní yánfáyí wíníjaniginí. Rapirapí xwé wúníní imóníní bí midání biaú midání biaú níxírímáná anínamí dání awayiní nímamówáríga weaparínagí níwínirí nioní tńí e ikwiárínénápáná ⁶ rapirapí iwáf inínúmí píráníní síńwí owínímínirí inímí síńwí agwí wínfáyí wíníjaniginí. Nanwí ámá íwí mearígáyí tńí sayí tńí agwí tńí níropéa waríníyí tńí iní tńí inímí wénagí níwíniríná ⁷ anínamí dání xwíyí re rínénápítagí arfá wíjaniginí, ‘Pitaoxíní, níwíápínímeari nanwí apí nípíkiri nei.’ nírfagí arfá níwiri aí ⁸ nioní re urínjaniginí, ‘Ámínáoxíní, amípí “Íwífáríní.” rínínípi, nínríná píaxí eánípaxí imónínípi síní iwamfó gígfí bí méáoníríní. Aga wí nímíméíní.’ urfagí aí ⁹ xwíyí anínamí dání rínénápípi ámí bí nírinénápírí re nírenápíniginí, ‘Goríxoní ríxa “Íwífá mimóníní.” ráríapi nání joxí síní díní re míyáiwipání, “Nínírnáyí, síní ayá níníní píaxí neánípaxí imóníní.” míyáiwipání.’ Xwíyí e nínrénápímáná ¹⁰ xwíyí apí axípi biaú bí nínrénápímáná íríríwáfípi ámí anínamí nání míxeánénápíniginí. ¹¹ Míxeánénápáná axíná re eníniginí. Ámá waú wo —Awa Sisaria dání nioní tńí e nání uowáfáwaríní. Awa aní none wearínwáiwámí rémónápígíawixíní. ¹² Rémonápáná kwíyí Goríxoyápi re níriníniginí, ‘Joxí awa tńí ananí ut. Awa tńí nawíní nuróná díní kíkímí nimóga nurí “Pí nání ámá rowa tńí waríníní?” míyáiwipání.’ nírfagí nioní tńí ámá Jisasomí díní níwíkwíroro nání nírxímeá imónígí wé wífúmí dání wo rowa tńí nurane ámá nioní nání uowárenápíoyá aníwámí páwíáná ¹³ o xegí aníyo anínají wo sínání níwimónírí urínípi nání repíyí níneairí re nearíniginí, ‘Anínajo re nírfíniginí, “Díxí ámá wa Saimonomí —Oyá yoí bí Pitaoríní. Omí wírímiaupírí Jopa nání uowárei.” nínríní ¹⁴ re nírfíniginí, “Xwíyí o níbirí rírínípi joxí tńí ámá joxíyá aníwámí wearígáyí tńí arfá wípírfápímí dání Goríxo yeáyí seayímíxemeanfáríní.” Anínajo e nírfíniginí.’ nearfagí ¹⁵ nioní xwíyí iwamfó uréwapíyaríná re eníniginí. Kwíyí Goríxoyápi nene xámí níneáimearíná neaínínípa ayo ení axípi waíníniginí. ¹⁶ Axípi waínítagí níwínirí xwíyí Ámínáo nearagí rípi nání díní níroníniginí, ‘Jono inígí tńíní wayí seameáfagí aiwí Goríxo seyíné xegí kwíyípi tńí wayí seameainfáríní.’ rínípi nání díní níroníniginí. ¹⁷ Goríxo nene Ámíná Jisasi Kiraisomí díní níwíkwírómáná enáná xegí kwíyípi anfá neaiapínípa ámá ayo ení axípi wíagí nání ‘Nioní Goríxo xegí díníyo dání yarínípi pírfí urakípaxoríní.’ ríseaimónaríní?’ urfagí ¹⁸ awa xwíyí Pítao urípi píráníní arfá níwiro omí ámí xwíyí bí murí Goríxomí seáyí e numeróná re rígfawixíní, “Goríxoyá díní tńí émáyí ení wígfí íwí yarígíapi ríwímíní nímamoro díní níyímíní imónínípi meapaxí imóníní.” rígfawixíní.

Adiokí ńweáyí wí Jisasomí díní wíkwíróáná imónínípi náníríní.

¹⁹ Xámí Sítipenomí nípíkíróná Jisasomí díní wíkwíroarígíayo xeaníní níwíkáríro xídíxídwáf éagfá émáyí anímíní numiamoróná wí xwíá rawírawápámí enípi xegí yoí Pínisia ńwearo wí píriníwí Saipírasi ríníníyímí ńwearo wí aní bí xegí yoí Adiokí ńwearo neróná xwíyí Goríxoyápi émáyo muréwapíyí wígfí Judayoní nuréwapíya nuro aí ²⁰ wígfí wa píriníwí xegí yoí Saipírasi dání xírígíyí tńí aní yoí Sairíní dání xírígíyí tńí Adiokí nírémore wáf nurímeróná émáyo ení xwíyí Ámíná Jisaso nání yayí wínípaxípi nura emegíawixíní. ²¹ E yaríná Ámíná Goríxo díní ukíkayorí ení síxí weámíxírí yarínagí nání ámá obaxí wígfí ńwíá nání yarígíapi arfá níkeamoro Ámínáo táfámíní níknímóníro díní wíkwíroarígíawixíní.

²² Ámá Jerusaremí dání Jisasoyá síyíkí imónígíyí xwíyí rípi rínarínagí arfá níwiro “Adiokíyo émáyí obaxí Jisasomí díní wíkwíroaríní.” rínarínagí arfá níwiro nání Banabasomí Adiokí nání uowáfagí ²³ o nurí aní apímí nírémore wíníniginí. Goríxo émáyo wá níwianírí ayo wímíxarínípi níwíniríná díní nífá níwínirí ení rírémixí níwiri re uríniginí, “Goríxomí wí ríwí mumó aníní miní ayá tńí xídífíríxíní.” uríniginí. ²⁴ O ámá naní yaríní imónírí Goríxoyá kwíyípi

ayá wí sixf wíniri Jisasomi dñf ayá wí wíkwírori yariño enagi nání e uriniginini. Ámá obaxf Ámináomi dñf wíkwírófáyf axíninif nimóniro níkwímíxíga warinagfa ²⁵ Banabaso Soro nání pfa eminiri anif yof Tasasi nání nuri ²⁶ apimi nweanagi níwíniri níwirimeámi bfiwaú nawini Adiokiyo ninwearina ámá e dñf Jisasoyá siyikf imónigfáyf tñni awí neányiro obaxf wíyo nuréwapiya nurina xwiogwí wo awaúmi e múroniginini. Adiokiyo e ina dání ámá wí ámá Jisasi Kiraisomi uxídarigfáyf nání yof Kirisiteniyi iwamfó wírigfárinini.

²⁷ Ina wfa rókiamoarigfa wa Jerusalemi pñni níwiárimí Adioki nání níweapíro ²⁸ wigf wo Agabasoyi rininjo éf nrori Gorixoyá kwífyo dání wfa nurókiamori re uriniginini, “Aiwá nání xwfa tfyo niyoní aga dñwí ayá wí ikeamónanfwárinini.” E urinifpi Romiyf míxí ináyf Kirodiasoyi rininjo menweanána dñwí api ikeamónagfa nání ²⁹ Jisasomi xídarigfáyf woni woni xixegfñni níwipaxf imóninifpa wigf dñf re yaiwigfawixini, “Negf nírixímeá Judia píropenistfyo nweagfáyo arírá wianfwá nání nigwí api api nítirane wiowárfwaniginini.” niyaiwiro ³⁰ xixeni e nero nigwí awí eáfapi Banabaso tñni Soro tñni awaú nímeámi nuri Jisasoyá siyikf imónigfá Jerusalemi nweagfáyo wipejweagfawami miní wipstí nání wiowárfawixini.

12

Míxí ináyf Xeroto Jemisomi pikiri Pitaomi gwí uyiri enif nánirini.

¹ Ina Judayf míxí ináyf Xeroto Jisasoyá siyikf imónigfáyf wíyo rikíkirfó wikárinini nání fá níxíriri ² porisf wami urána kirá tñni Jonomi xiráo Jemisomi pikigfawixini. ³ Jemisomi pikíagfa nání Judayf yayf yarinagfa níwíniri Xeroto sipí ámi bí nerí re eniginini. Pitaomi ení fá xiriniginini. Sfa Pitaomi fá xirinifyi tñina Judayf Gorixo enina múronifpi nání dñf mopfiri nání bisíkerfá yisf mayf úrapí nímixíro narigfina omi Xeroto fá xiriniginini. ⁴ Omi fá níxírímána re yaiwiniginini, “Sfa Anfnajo Neamúroagoi rininif rípi ríxa pwéána omi gwí anfyo dání nímixearí ámá nñni síjwí anigfe dání xwiríxí numeri pikimiginini.” niyaiwiri gwí anfyo ninwirárinina porisf awí eánigfa biaú biaú xixegfñni waú waú awí mearoayipfiri nání wáriniginini. ⁵ E wáraná Pitaomi gwí anfyo awí mearoarínagfa aí Jisasoyá siyikf imónigfáyf Gorixo omi arírá owininiri aninif miní arfa rfa wé yarinif níwiéra ugfawixini.

Anfnajf wo Pitaomi gwí anfyo dání míxearf nánirini.

⁶ Sfa Xeroto “Ayimi omi nímixearí ámá síjwí anigfe dání xwiríxí umémiginini.” yaiwinifyi síní wfa móninána Pitaosénfá wírfkaú níyárinimána áwinimí sá wenána porisf waú midímídání nweari wa gwí anif ówanf níyárinimána bfaríwami dání awí roro enána re eniginini. ⁷ Ámináoýa anfnajf wo níronapiri gwí anfyo wfa ókiáraná Pitaomi miwíyo saiwiárf wimíniri nání ayinwí núrori re uriniginini, “Joxí anfni wiárfnímeaí.” urána re eniginini. Senfá arfkaú xegf wéyo dání íkweámioaniginini. ⁸ Senfá arfkaú íkweámioáagi anfnajo ámi re uriniginini, “Dixí areríxí yíniri síkwí sú yíniri ei.” nuriri o ríxa e éána re uriniginini, “Dixí iyfa níkfíyininimí níxídei.” urifagi ⁹ gwí anif awámi dání omi númi nípeyearí númi nurína “Anfnajo níri xwíyfa nírirí yarinifpi, ayf nepa rfa niarinini?” niyaiwí “Sa oríña rfa wininini?” niyaiwiri ¹⁰ awaú porisf xfo tñf anwí e awí rogáfawami múrori jfamí awí rogáfawami ení múrori nemána ákiná ówanf ainíxí tñni imíxininifnamí —Anami pñni níwiárimí nípeyearína gwí anfyo pñni níwiárimí ríxa anif api ikwíroninifpimi emearigfánarinini. Ana tñf e rémóána re eniginini. Xegfpi íkwimíniniginini. Xegfpi íkwimínána nípeyeari óf wiyimí nurína re eniginini. Anfnajo ríxa pñni níwiárimí úána ¹¹ Pitaosénfá xegf dñf fá níxíriri re riniginiginini, “Ámináo nioni éf níminimíniri nání xegf anfnajo nuowárenapiri Xeroto ‘Gf enif eáninifyo dání e wikárfimiginini.’ yaiwiarinifpi pñf urakiri gf Judayf ‘Xeroto omi e wikárfwiniginini.’ niyaiwiro dñf wíkwímoarigfapi pñf urakiri nerí gwí anfyo dání nímixeáonirfani? Oyí, e níonirini.” riniginiginini. ¹² Dñf

e fá nixirimo anj apixí Mariaíyi rininjí wíyá —Ími xewaxo Joni Makorini. Omi xinái Mariaíyi rininjíyá anj iwámi nán nuri ámá obaxí aniwámi awí neánárímáná Gorixo xfómí arirá owininiri nán yarinjí niwia waríná nírémori ¹³ ákinjá fwi míde dání iwanj nearí ikaxí rímákíáná apixí wí, anj iwámi xináinjí nimóniri ominj wiirinj wí —Í xegí yoí Rodairini. Í iwanj neániri ikaxí rímákíníagi nání gorfaniri síjwí owinimiri nuri ¹⁴ “Goxirini?” nuri Pitaoyá manj uminjíníagi nání dínj nífá wíagi re enjiginí. Xámi ówanj miwíkwíomeá anjini nuri ayá tñni re urinjiginí, “Pitao ákinjá ówanjyo bfaríwámíni dání bíraiwo roní.” urfagi ¹⁵ ámá ayí re urígfawixini, “Jíxi xaxá nerí rarinjini.” urfagí aí í axípi aríki ámí bí tñni uraríná ayí re urayígfawixini, “Pitao ayá anjínajo rífa roní?” urayaríngagí aiwí ¹⁶ Pitao siní ówanj iwanj nearí ikaxí rímákíaríngagi ayí nuro ówanj níkwíro wínígfawixini. Pitao riwo ronjagi níwínro dínj níyága úagí aí ¹⁷ Pitao ayí xwíyífa mírípa oépoyniri wé ówanj nuyimáná Ámínáo níwiiri gwí anjío dání nímeámí nupeyearíná éfpi nání repíyí níwiéra nuri re urinjiginí, “Jemisomí tñni negí nírixímeá imónígfáyo tñni nioní níf apí nání áwanj urírxini.” nurárimí nípeyearí mí nání urinjiginí.

¹⁸ Ríxa wífa ónáná porisí Pitaomí awí mearoarígfáwa o mìnjweanjagi níwínro “Pitao aríge nerí rífa unjoi?” nírinro ayá ípípfá níjwírírígá waríná ¹⁹ míxí ináyí Xeroto Pitao nání pfá néra nuri pfá nímegínárímáná porisí awí mearogí awamí yarinjí imímí níwiárímáná wíamí sekaxí re urinjiginí, “Awamí nímeámí nuro pikípoyi.” Sekaxí e nurímo Judia píropenisíyo pñni níwiárímí anj yoí Sisaria nání níwerí e urínjiginí.

Míxí ináyí Xeroto penj nánirini.

²⁰ Xeroto ámá Taia njweáyo tñni Saidoní njweáyo tñni wíki bí onímíapi míwóní ayá wí wónaríngagi wígf wí awí neánárímáná o njweaje nání níbíro xámi Xerotoyá gapímaní seáyí e imónígfá wo tñni —O xegí yoí Bírásítasorini. O tñni xámi Xeroto wíki wónarínjpi nání xwíyífa nímixiro re urígfawixini, “Joxi Xeroto wíki neónarínjpi nání omí xwíyífa níneauríyiri píyífa neawíri. Ámá díxí míxí ináyomí símajwíyóninj wurínígfáyo aiwá bí yarínjwáone enjagi nání rírarínjwini.” uráná o re urinjiginí, “Soyíné tñni nawíní nírorane seauríyímífarini.” urfagi awa weninj nero njweanjáná ²¹ stá Xeroto xwíyífa imíxinífa nání rárínjyi parímóáná o míxí ináyowa yínarígfápi okiyífa nínimáná xegí síá íkwíanjwí seáyí e imíxinínjnamí níjwearí xwíyífa rírímí wíaríná ²² ámá awí eánígfáyí rfaiwá níriro re rayígfawixini, “Xwíyífa apí ámá woyá mírínarínini. Apí anjnamí dánj njwífa imóninj woyáninj rínarini.” rayaríná re enjiginí. ²³ Ayí urarígfápi nání xewaníno pírf nírakíniri “Goríxomíni seáyí e numerí rípoyi.” murípa éagi nání Goríxoyá anjínají wo ríninj wíáná agwí ayínjwí noríná píyíf omonjiginí.

²⁴ E nerí aí xwíyífa Ámínáo yá surífmá mímoní siní níriga nuri nání ámá obaxí níkumíxíga ugíawixini.

²⁵ Banabaso tñni Soro tñni awáumí nígwí rípi negí nírixímeá imónígfá Jerusaremí njweagíayo míni wíisixíniri wíowarígfápi ríxa níyárímáná Joni Makomí níwirímeámí Jerusaremí pñni níwiárímí ámí Adioki nání yígfawixini.

13

Banabasomí tñni Soromí tñni wáf urímepísí nání nírfípearo uowarígfá nánirini.

¹ Jisasoyá síyikí imónígfá Adiokiyo njweáyí wígf wa wífa rókíamoarígfá imóniro wa uréwapíyarígfá imóniro egífa wa rowarini. Wo Banabasorini. Ámí wo Simiono xegí yoí bí Naijeroyí wírfígorini. Ámí wo Sairini dánj Rusiasorini. Ámí wo Maneyeno —O gapímaní Xeroto tñni nemeríná xwé iwíaríngorini. Ámí wo Sororini. ² Ayí awí neánro Ámínáomí yayí níwíro aiwá njwífa njweanjáná kwíyí Goríxoyápi re urinjiginí, “Banabaso tñni Soro tñni nioní awáú e éisixíniri wéyo fá umírínjápí xixeni emepísí

nánì nurfpearo urowárfpoyì.” uráná ³ ayí aiwá ñwáfá ñwearo Gorixomì xwiyfá rirìtmí wiro néfasáná awaúmi wé seáyì e ñiwikwiárimáná urowárfgáfawixìni.

Banabaso tñni Soro tñni piriñwí Saipirasipimi dánì wáf urimegfí nánirini.

⁴ Awaúmi kwíyí Gorixoyápi urowárfagi ñweri aní yoí Serusia riniñfipimi dánì sipixí womi ñipixemoániri ñiñweámáná piriñwí Saipirasí riniñfyimi nánì nuri ⁵ sipixo aní yoí Saramisiyi riniñfipimi iwiékñimeááná awaú sipixíyo dánì nayoari Judayfá rotú aní wí e wí e miriniñfíyo dánì Gorixoyá xwiyfápi wáf nurimeríná Joni Mako eni saní nurápi meri ⁶ ríxa piriñwí miwí mídánì dánì mídánì nánì wáf nura neméfisáná aní yoí Peposiyi riniñfipimi ñirémoro winigfawixini. Ámá ayáf mfkí ikiní wo —O Judayí worini. Mimóní wáf rókiamoarini worini. Xegí yoí Ba-Jisasoyi wírfgorini. ⁷ O tñni piropenisí apimi dánì piriimiáo —O xegí yoí Sejiasí Porasorini. Diniñ neyírori aumaúmí ininorini. O tñni ñikumixiniri ñweagfílorini. O aní apimi ñweanagi Banabaso tñni Soro tñni sñwí e ñiwiniñri wáf urimearíná piriimiáo xwiyfá Gorixoyá nánì wáf rarigfípi arfá owiminiri awaúmi “Eini.” urfagi aí ⁸ ayáf mfkí ikinjo —Girikiyí wigí pñé tñni Erimiasoyi riniñorini. O piriimiáo Jisasomí diniñ miwíkwíropa oeniri awaúmi xegí diniñyo dánì pírí rakiminiri éagi aiwí ⁹ Soro —O xegí yoí bi Poroyi urigfílorini. O kwíyí Gorixoyápi ayá wí sñxí winiñagi nánì ayáf mfkí ikinjomí ríxa sñwí agwí ñiwiniñri ¹⁰ mixí re uriniñigini, “Oboyá ñiaíwíñiñ imóniñí roxiní, ámá wé róniñí yarigfá gíyí gíyo pírí urakiminiri yarinoxirini. Arfíki yapí wíwapiyiri fwi urápiri néra warinoxirini. Ámináo nánì nepaxiñí riniñfipi joxi aniniñ miní yapíni imoriréni?” nuriri ¹¹ re uriniñigini, “Agwí nioní re rirariniñ, ‘Ámináo ríxa diniñ ríki kayogá nánì joxi sñwí ñisupárirí sfá obaxí wíyo sogwí sñwí winirfámani.’ rirariniñ.” uráná re eniniñigini. Agwí wániniñí úrariri sfá uyinárirí éagi nánì “Ámá go go wéyo fá ñinixiriri óf siwá ninirfeniñjo?” niyaiwiri ámá nánì páf emeniñigini. ¹² E éagi piriimiáo sñwí ñiwiniñri Jisasomí diniñ wíkwíroniñigini. E nerí Ámináo nánì uréwapiyarigfípi nánì ududí ñiwiga uniniñigini.

Banabaso tñni Soro tñni Pisidia piropenisíyo nánì nuri Adiokiyo wáf urimegfí nánirini.

¹³ Poro tñni ñikumixiniri emearigfíwaú tñni Peposí pñni ñiwíarimi nuro sipixí womi ñipixemoániro ñiñweámáná nuro Pabiria piropenisíyo aní xegí yoí Pega riniñfipimi iwiékñimeááná nayoaro e dánì Joni Mako awaúmi pñni ñiwíarimi ámi xegí axí Jerusaremí nánì úagi aiwí ¹⁴ Poro tñni Banabaso tñni awaú Pega ñimúrori Pisidia piropenisíyo aní xegí yoí Adiokiyi riniñfipimi ñirémori Sabarfáyo Judayfá rotú aníyo ñipáwiri éf ñweanáná ¹⁵ ñwí ikaxí éaniñfipimi bi fá roro wáf rókiamoagfáwa eagfápi bi fá roro ñiyárimáná rotú aní iwámí mewegfáwa ámá womi awaú éf ñweagfíe nánì nuowáiro re urigfawixini, “Re urei, ‘Negí ñirixímeá imónigfíwagwí, awagwí xwiyfá ení rirémixí neaipaxí bi enánáyí, ananiñ nearfpiyi.’ urei.” urowáraná o nuri awaúmi axípi e uráná ¹⁶ Poro ñiwíapñimeari wé ówaní nuyimáná re uriniñigini, “Gí Isireriyíné tñni émayí Gorixomí wáyí ñiwiro nánì nene tñni nawíni awí neánirane Gorixomí yayí wiariniñwáyíné tñni arfá nípoyi. ¹⁷ ñwáfá Isirereneýá arfowéyí uxídagfo, o eníná negí arfowami neyírori ayí aní mídáníyí nimóniro Isipiyí aníyo ñweanáná oyá diniñ tñni sayá nimóga numáná enáná o ení sñxí neániri emimí ñiwíwapiya unipimi dánì aní ayo dánì ñiwirimeami biñiniñigini. ¹⁸ ñiwirimeami báná ayí ámá diniñ meanje nemeróná xwiogwí 40 pwearíná o ayá nurimixiri wé fá numixeánfísáná ¹⁹ Kenaniyí aníyo ámá gwí wírí wírí wé wáfúmi dání waú apimi xwirfá níxerí xwfá wigí ñweagfápi nurápiri negí arfowami miní wininiñigini. Api ñipiniñ yaríná xwiogwí 450 pweniniñigini. ²⁰ Gorixoyá e ñiwíísáná oyá diniñ tñni ámá wa aníwá nimónayiro wáf rókiamoagfí Samueroyi riniñjo tñniñá nánì ñimeñweága ñibfásáná ²¹ negí arfowa Gorixomí re urigfawixini, ‘Mixí ináyí neameñweani nánì neaimónarini.’ uráná o Kisomí xewaxo, Soromí —O xiáwo írniñjo Bejmanoyáorini. Omí mixí ináyí nánì

urípeááná o numeɲwearíná xwiogwí ámi 40 pweɲɲinigini. ²² Gorixo omi suríamá nimixiri ámi Depito xamiɲo mixí ináyí nimóniri umeɲweaniri imixiɲo nani woákíki neri re neariɲɲinigini, 'Jesiomi xewaxo Depito áma nioni diɲí uɲwiráripaxí wo imóniɲagi wɲɲiɲáorini. Nioni nimónariɲí nipiɲi xixeni enforini.' neariɲɲinigini. ²³ O 'Depitoyá fwiárfawéyí wo Isireriyoyeáyí uyimixemeanfa nani oimiximini.' niyaiwiri negí aríowami sɲmimaɲiyo dani uriɲiɲpa xixeni neri áma Jisasoyi riniɲo imixiɲirini. ²⁴ O sini ámayo piaumimí miwinɲáná Jono xami Isireriyoyeáyí niyoni wáf nemi 'Segí fwi yariɲgápi ríwimini mamóána wayí seameaimini.' nurimeri ²⁵ rixa Gorixo e ewiniɲiniri wimixiyiɲipi yoparipi urimániri neri re rayiɲirini, 'Seyíne nioni nani "Gorini." yaiwariɲo? Seyíne wenɲí neri niɲweagtonmani. E neri ai aríá nípoi. Áma nioniya ríwíyo biɲfo nioni aga seáyí e nimúroɲo eɲagi nani xegí síkwí sú gwí wíkwaiɲaxí mimóniɲini.' rayiɲirini.

²⁶ Gí niriɲímeá imónigfáyíne, Ebirfamoyá fwiárfawéyíne tɲni éma Gorixomi wáyí niwiro nani ayí tɲni re awí eániɲgáyíne tɲni rípi osearimini. Xwiýfá ámayo yeáyí uyimixemeapaxo naniɲi nineneni aríá wiani nani Gorixo rixa urowárenapiɲirini. ²⁷ Áma Jerusaremi ɲweagfáyí tɲni wigí meba nimóniro umeɲweagfáwa tɲni omi ayí oríaniri mí miwómixiɲpa ero eɲiná dani wíá rókiamoagfáwa o nani niriɲi ríwamiɲí eagfápi —Api Sabarfá ayí ayo dani fá roariɲgápirini. Api míkí nani diɲí mimó suríamá fá niro nani 'Ayí o nani rfa riniɲi?' miyaiwipa ero néfasána wíá rókiamoagfá awa niriɲo eagfápi tɲni xixeni omi wikariɲgawixini. Wíá rókiamoagfá awa niriɲo eagfápi tɲni xixeni niwikariróná 'Sipíoxirini.' nuriro xwiýfá umeariɲgawixini. ²⁸ E nemowa niameamí nuro omi xwiýfá numeariri pikipaxí imóniɲí bi nani pfa ni meginiɲi aiwi gapimaní Pairatomí 'Pikoí.' uriɲgawixini. ²⁹ Omi nipiɲiróná wíá rókiamoagfáwa o nani niriɲo eagfá nipiɲi xixeni niwimáná eɲáná wa yoxáɲpami dani niyoami niwepniɲo xwáripáyo weyárfagfa aiwi re eɲiniɲini. ³⁰ Gorixoyá diɲí tɲni xwáripáyo dani ámi wiáɲniɲmeaɲiniɲini. ³¹ Niwiáɲniɲmeámána sfa ayá wí áma Gariri piropeniɲiyo dani o tɲni nawini Jerusaremi nani bigfáyo siɲáni wimónayiniɲini. Ayináni siɲáni wimónayiniɲí negí Isireriyí imóniɲiyo áwaní urimepiɲi nani imónigfáyirini. ³²⁻³³ Yawawi eni xwiýfá yayí seainipaxí rípi searairai niyaiwimi bariniwi. Gorixo negí aríowami sɲmimaɲiyo dani nurirína 'Ni seaiimfáirini.' uriɲipi Jisaso xfoya diɲí tɲni wiáɲniɲmeaɲipimi dani awayá fwiárfawene rixa xixeni api, xfo uriɲipi neaiɲirini. Xwiýfá Bíkwi Samiyo soɲí biaúyí riniɲipimi niriɲiri eániɲí rípi, 'Joxi Gorixoniyá íwoxirini. Agwi nioni simixána imóníoxirini.' Xwiýfá e niriɲiri eániɲipi eni xixeni imóniɲirini. ³⁴ Nene diɲí re yaiwianíwá nani 'O Gorixoyá diɲí tɲni wiáɲniɲmeáyí nani ámi niperi wí piyí epaxí menini.' yaiwianíwá nani Bíkwiyo niriɲiri eániɲiɲpa Gorixo re uriɲirini, 'Depitomi sɲmimaɲiyo dani nurirína "Ayá niriɲimixiri píranini siimfáirini." uriɲápi joxi eni axipi ni siimfáirini.' uriɲirini. ³⁵ Ayináni o nani Bíkwi Samiyo soɲí ámi bimi Depito re riniɲirini, 'Gorixoxi áma e wiwiniɲiniri uriɲipi anini miní xídarini joxi xwáripáyo dani xe piyí oeniri siɲwí winiríá menini.' riniɲirini. ³⁶ Depito imóniɲipi nani nene niɲfáirini. O Gorixo e ewiniɲiniri wimónariɲipi néra nútsána péána negí aríowa xwíá weyárininiyo weyáraná piyí eɲiniɲini. ³⁷ E neri ai áma Gorixoyá diɲí tɲni wiáɲniɲmeaɲo wí piyí meɲiniɲini. ³⁸ Ayináni gí niriɲímeá imónigfáyíne, yawawi searariɲgáwípi nani xixeni niɲfá re imónipoyi. Jisaso eɲipimi dani Gorixo negí fwi yariɲwápi yokwarimí neaiipaxirini. ³⁹ Fwi yariɲwá ɲwí ikaxí Moseso niriɲiri eaniɲipi xídariniwápi dani yokwarimí neaiipaxí mimóniɲipi Jisasomi diɲí wíkwírówá gene gene xegí xewaxo neaiɲipimi dani anani yokwarimí neaiiri gwiniɲí neajiniɲipi neaikweawáiri epaxirini. ⁴⁰⁻⁴¹ Ayináni wíá rókiamoagfáwa niriɲo eagfá rípi xixeni seaimóniɲiniri wáyí niseainiri diɲí mófrixini, 'Gorixo riniɲipimi ikayíwí umearariɲgáyíne, xami siɲwí niwiniɲo ududí nemána aniniɲirini. Ayí rípi nani searariɲini. Nioni

seyfne tñíná yarínápi áamá wa áwanf searfaḡa aiwi seyfne agwi aí ná rfwyo aí bí “Neparini.” yaiwiprfa menini. xwiyfa api wfa rokiamoagfa niri eafapi xixeni seaimoniniginiri wayf niseainiri dñf mofrixini.” uriniginini.

⁴² Poro tñni Banabaso tñni e nura numowau peyearfna áamá arfa wifayf rixinj re urayigfawixini, “Awagwi ámi Sabarfa wfomi dani xwiyfa agwi neararigfipi axipi anani nearewapiyipisfiranini?” urayigfawixini. ⁴³ E nemana rixa rotu anj tñf e pñni niwiarimi ami ami numiamorona Judayf obaxf wi tñni émayf Gorixomi wayf niwiro nani Judayfñinj imonigfayf wi tñni Poromi tñni Banabasomi tñni numi warinagfa awau ámi nura nurina enj riremíxf niwiri re urigfisixini, “Seyfne Gorixo wa nneawianiri neaiijipi fa nixiri ro gweátrixini.” urigfisixini.

⁴⁴ Sabarfa wo rixa parimóna áamá anj apimi gweayf napi xwiyfa Gorixoyapi arfa wianiro nani awi éanigfa aí ⁴⁵ áamá ayá wí awau rarigfipi arfa wianiro nani epfroyf yarínagfa Judayf sñwf e niwiniro sipi dñf bí onimiapi miwiaiwi ayá wí niwiaiwiro nani Poro uréwapiyarinjipi piriprri ero ikayfwf umeariro egfawixini. ⁴⁶ E yarínagfa aí Poro tñni Banabaso tñni ayá igigf bí miwinf re urigfisixini, “Yawawi aga xwiyfa ripi yegf Judayfne niseamúrorai émayo xami uripaxf menagi nani seyfne xami seararinjwi. E neri aí xwiyfa ripi arfa miyeaí arikwkwf neróna seyfne áwanf reninj niyeariro yarínopi, ‘Dñf niyiminj imoninjipi meapaxf imonigfayf tñni xixeni mimoninjwini.’ Áwanf éniñf niyeariro yarínagfa nani agwi yawawi seyfne pñni niseawiarimi émayo uréwapiyanirai warinjwi. ⁴⁷ Ayf ripi nanirini. Ámináo sekaxf nearinj ripi gwf ikaxf éaninjyo re éanini, ‘Gorixoni joxf émayo uyfwñinj wfa wókimixirfa nani riñwirárfarini. Joxf nioni nani urirfapimi dani áamá xwfa nirimini gimi gweagfayo yeayf uyimixemeámfa nani e oimóniri rirowárfarini.’ Gorixo e ninearirfna yawawi nani enñinj rñf enagi nani émayo uranirai warinjwi.” urigfisixini. ⁴⁸ E urarínagfi émayf arfa niwiróna dñf nífa niwiniri xwiyfa Ámináoypipi nanj e rinarínagfi nani re rinigfawixini, “Api seayf e imonini.” niriñiro áamá Gorixo dñf eyíroárinjyf dñf wikwfrogfawixini.

⁴⁹ Xwiyfa Ámináoypipi anj api tñf e nimini rinárimearfna ⁵⁰ Judayf re egfawixini. Apixf seayf e imonigfa ayf tñni rotu gweaarigfiwami tñni anj apimi seayf e nimoniro menweagfawami tñni smírírf wíagfa ayf Poromi tñni Banabasomi tñni sipi niwikáriro wigf tñf e dani mixf xfdowárfawixini. ⁵¹ Wigf tñf e dani mixf xfdowárfagfa awau “Nene sipini wikárinjwaenerfani?” oyaiwinfpoyniri egf síkwyo xwfa síkf xéninjipi prf wiaikimf niyárimi anj yof Aikoniamiyf rininjipimi nani ugfisixini. ⁵² E neri aí anj apimi dani Jisasomi dñf niwikwroro uxfdarigfayf yayf bí onimiapi miwinf yayf seayfimi dani niga uro kwíyf Gorixoyapi ayá wí síxf wininjipimi dani enj neaga uro nera wagfárfarini.

14

Poró tñni Banabaso tñni Aikoniamí dani egfi nanirini.

¹ Awau xami egfi Aikoniamiyi niremómána Judayfya rotu anjyo nipawiri nuririna piraninj renjwiparinjagfi nani áamá xwe ayá wí, Judayf tñni Grikíyf tñni áamá gwí apiau dñf wikwfrogfawixini. ² E neri aiwi Judayf arfa niwiro dñf miwikwropa éfayf Grikíyf áamá Jisasomi dñf wikwroarigfayo smf tñni owípoyniri smírírf niwiro yarínagfa nani ³ awau e ayá wí njwearina “Áamá tiyf wí mixf niyeaipaxf aí Ámináo anani yeameninjopi.” niyaiwiri ayá igigf bí miwinf sa nira ugfisixini. E yarina Ámináo “Awau neararigfipi nepa rfa neararínji?” owipimónfpoyniri gf dñfyo dani xe nuriri emimf tñni ayá riwamónipaxf imoninjipi tñni owíwapiyipiyiniri enj síxf niweámixa uniginini. ⁴ E neri aí áamá anj apimi gweagfayf dñf bí biaú nixiri ro wí Judayf, dñf miwikwroarigfayf tñni kumixiniro wí waf wurimearigfiwau tñni kumixiniro neróna re eniginini. ⁵ Grikíyf wí tñni Judayf wí wigf seayf e

nimóniro umenweagfáyf tñni ayf n̄wiápñimearo “Awaúmi s̄pí n̄wikátrane s̄ñá tñni opikianeýi.” n̄r̄n̄iro yarfná ⁶ e owianeyin̄ro yarigfápi nán̄i awaú n̄j̄fá nimón̄ri nán̄i Raikon̄ia p̄iropen̄s̄fyo an̄f sim̄f biaú xegf̄ yoʼ Risit̄rapimi tñni Debipimi tñni nán̄i éf̄ uri an̄f mid̄mid̄d̄áni ikw̄f̄rón̄ñ̄f̄p̄iam̄i en̄i nán̄i éf̄ uri neri ⁷ an̄f̄ ayo dán̄i xw̄iyf̄fá yayf̄ neainar̄ñ̄f̄p̄i wáf̄ ur̄imegf̄isix̄in̄i.

Poró tñni Banabaso tñni Risit̄rapimi dán̄i egf̄ipi nán̄ir̄in̄i.

⁸ Awaú an̄f̄ yoʼ Risit̄ira r̄in̄ñ̄f̄p̄imi emearfná áma e dán̄f̄ wo —O x̄ináí agw̄f̄yo dán̄i s̄kw̄f̄ ikf̄ en̄f̄ x̄ir̄ñ̄or̄in̄i. Xegf̄ s̄kw̄f̄yo en̄f̄ b̄i meán̄ñ̄aḡf̄ nán̄i o b̄i on̄imiápi irú n̄p̄f̄m̄ix̄ir̄i an̄f̄ yagoman̄i. O éf̄ n̄ñ̄weari ⁹ Poró urar̄ñ̄f̄p̄i arf̄fá wiarfná re en̄ñ̄niḡin̄i. Poró s̄ñ̄w̄f̄ agw̄f̄ n̄w̄in̄ár̄ir̄fná win̄f̄f̄yf̄ win̄ñ̄ñ̄niḡin̄i. Xegf̄ s̄kw̄f̄ s̄pí en̄f̄yf̄ nan̄f̄ wim̄ix̄in̄i nán̄i Jisasomi d̄ñ̄f̄ wikw̄f̄roar̄ñ̄aḡi n̄win̄ir̄i ¹⁰ ímf̄ tñni n̄r̄ir̄i “N̄wiápñ̄imeari d̄ix̄f̄ s̄kw̄f̄ tñni p̄ir̄án̄ñ̄f̄ éf̄ rōi.” urán̄a re en̄ñ̄niḡin̄i. Úrapí éf̄ n̄roamori an̄f̄ en̄ñ̄niḡin̄i. ¹¹ Poroyá man̄f̄yo dán̄i éf̄ n̄roamori an̄f̄ yar̄ñ̄aḡi áma e ep̄f̄royf̄ egf̄áyf̄ s̄ñ̄w̄f̄ ap̄i n̄win̄iro xw̄iyf̄fá n̄im̄f̄eyoaro n̄r̄ir̄ón̄a wigf̄ Raikon̄iayf̄ p̄né tñni re r̄igf̄awix̄in̄i, “Negf̄ ñ̄w̄fá an̄ñ̄nam̄i ñ̄weagf̄áwa r̄ixa áma nimón̄iro nene tññ̄f̄ e nán̄i riwá weapf̄i.” n̄r̄iro ¹² “Banabaso, o negf̄ ñ̄w̄fá Susoyf̄ w̄r̄in̄ñ̄or̄in̄i.” r̄iro Poró xw̄iyf̄fá yan̄f̄ umeaiar̄ñ̄o en̄aḡf̄ nán̄i “O negf̄ ñ̄w̄fá Xemisoyf̄ w̄r̄in̄ñ̄or̄in̄i.” r̄iro nerón̄a ¹³ Susoyf̄ w̄r̄in̄ñ̄o —O nán̄i an̄f̄ r̄id̄iyowá yar̄igf̄iwá an̄f̄ apimi ák̄ñ̄áyo b̄f̄ar̄iwám̄i dán̄i um̄ir̄iyin̄ñ̄or̄in̄i. Oyá apax̄p̄án̄ñ̄f̄ imón̄ñ̄o urf̄fá iw̄f̄ yeyf̄ in̄ñ̄f̄ b̄i n̄im̄ax̄ir̄im̄i bur̄im̄akáú ox̄f̄ wo tñni n̄im̄éra n̄b̄ir̄i ák̄ñ̄á iw̄f̄ e éf̄ n̄r̄ómán̄a áma e ep̄f̄royf̄ egf̄áyf̄ tñni “Awaú nán̄i r̄id̄iyowá owianeyi.” n̄wimón̄iro e wian̄iro yarfná ¹⁴ wáf̄ wur̄imeiar̄igf̄iwáú, Banabaso tñni Poró tñni ayf̄ “Awaú nán̄i e owianeyi.” r̄inar̄ñ̄agf̄a arf̄fá n̄wiri re egf̄isix̄in̄i. Ayf̄ “Nene wian̄ir̄i yar̄ñ̄wápi awaú aga m̄iwimón̄ar̄in̄i.” oyaiw̄ipoyin̄ir̄i egf̄ iyf̄fá naxeri áma ep̄f̄royf̄ egf̄e áw̄in̄im̄i an̄ñ̄ni nuri xw̄iyf̄fá ímf̄ tñni n̄ira nuri ¹⁵ re ur̄igf̄isix̄in̄i, “Áma tiȳfné, pí nán̄i e yeaiant̄ro yar̄ñ̄o? Yawawi en̄i seȳfné imón̄igf̄ápa ámáwawir̄in̄i. Yawawi sa r̄ip̄i nán̄i yar̄ñ̄wī. Seȳfné segf̄ ñ̄w̄fápi n̄ix̄f̄d̄ir̄ón̄a sur̄fm̄a yar̄igf̄ápi p̄ñ̄i n̄wiár̄im̄i Gor̄ixomi —Ñ̄w̄fá nepa d̄ñ̄f̄ tñño ayf̄ or̄in̄i. O an̄ñ̄a im̄ix̄ir̄i xw̄fá im̄ix̄ir̄i raw̄rawá im̄ix̄ir̄i neri am̄ipí n̄ñ̄i ayo yar̄ñ̄f̄p̄i im̄ix̄ñ̄or̄in̄i. Om̄i seȳfné x̄f̄d̄ip̄r̄i nán̄i yawawi xw̄iyf̄fá yayf̄ seain̄pax̄f̄ r̄ip̄i wáf̄ searar̄ñ̄wī. ¹⁶ Áma gw̄f̄ w̄r̄f̄ w̄r̄í n̄ñ̄i aga en̄ín̄a dán̄i n̄ñ̄weaxa bigf̄áyf̄ Gor̄ixo wigf̄ s̄iw̄f̄yo xe ox̄f̄d̄f̄poyin̄ir̄i n̄w̄iga n̄b̄ir̄i aiwi ¹⁷ xewan̄ñ̄o imón̄ñ̄f̄p̄i nán̄i yumf̄i m̄iseain̄f̄ xegf̄ nan̄f̄ n̄iseaiir̄ñ̄f̄p̄imi dán̄i s̄iwán̄ñ̄f̄ n̄iseaiga b̄ñ̄ñ̄r̄in̄i. Segf̄ om̄ñ̄f̄ ná wear̄ñ̄ín̄a wenf̄a nán̄i oyá d̄ñ̄f̄ tñni in̄iá eaenap̄r̄i aiwá p̄r̄ip̄r̄f̄ in̄ir̄i yarfná seȳfné n̄ñ̄iro yayf̄ niga war̄igf̄ár̄in̄i. Ayin̄án̄i o e n̄iseaiir̄ñ̄f̄p̄imi dán̄i xewan̄ñ̄o imón̄ñ̄f̄p̄i nán̄i s̄iwán̄ñ̄f̄ n̄iseaiga b̄ñ̄ñ̄r̄in̄i.” ¹⁸ Xw̄iyf̄fá e nur̄ir̄i aiwi áma ayf̄ arf̄k̄i “Awagwí nán̄i xe r̄id̄iyowá oépoyin̄ir̄i s̄ñ̄w̄f̄ nean̄f̄piȳf̄.” urar̄ñ̄agf̄a awaú an̄ñ̄f̄ min̄f̄ p̄r̄f̄ urakian̄ri néf̄isán̄a en̄án̄a ayf̄ kiki f̄a egf̄awix̄in̄i.

Poromi s̄ñ̄a nearo tigf̄a nán̄ir̄in̄i.

¹⁹ Judayf̄ wí Adiok̄i dán̄i b̄iro Aikoniam̄i dán̄i b̄iro nero áma obaxf̄ e ñ̄weagf̄áyo d̄ñ̄f̄ uk̄in̄im̄ix̄án̄a “Poromi s̄pí e owikáraneyi.” wimón̄ar̄ñ̄f̄p̄i n̄ix̄f̄d̄iro re egf̄awix̄in̄i. Om̄i s̄ñ̄a tñni nearo “R̄ixa p̄iyf̄r̄f̄an̄i?” n̄iyaiwiro an̄f̄ apimi dán̄i níropem̄i n̄p̄eyearo e wár̄tagf̄a aí ²⁰ áma Jisasomi d̄ñ̄f̄ n̄w̄ikw̄f̄roro x̄dar̄igf̄áyf̄ p̄iyō weje mid̄mid̄d̄áni r̄owapán̄a re en̄ñ̄niḡin̄i. O ámi wiápñ̄imeañ̄ñ̄niḡin̄i. Ámi n̄wiápñ̄imeari an̄f̄ apimi nán̄i nuri sá weño wf̄ápi tñni Banabaso tñni an̄f̄ yoʼ Debi r̄in̄ñ̄f̄p̄imi nán̄i nuri ²¹ an̄f̄ apimi dán̄i xw̄iyf̄fá yayf̄ neainar̄ñ̄f̄p̄i wáf̄ nur̄imerfná áma obaxf̄ Jisasomi d̄ñ̄f̄ n̄w̄ikw̄f̄roro ox̄f̄d̄f̄poyin̄ir̄i n̄wim̄ix̄ár̄im̄i ámi Risit̄ira nán̄i nuri e en̄i nur̄ára múrori Aikoniam̄i e en̄i nur̄ára múrori Adiok̄i e en̄i nur̄ára múrori nerín̄a ²² awaú xám̄i nura púán̄a Jisasomi ux̄f̄d̄ḡf̄áyf̄ en̄f̄ neán̄iro om̄i p̄ñ̄i m̄iwíarf̄ an̄ñ̄f̄ min̄f̄ x̄f̄d̄ip̄r̄f̄a nán̄i en̄f̄ r̄ir̄émix̄f̄ n̄wiéra nuri re ur̄igf̄isix̄in̄i, “Xean̄ñ̄f̄ ayá wí n̄neáimeáa numán̄a en̄án̄a Gor̄ixoyá xwiox̄f̄yo páwian̄wár̄in̄i.” nur̄ir̄i ²³ áma wa Jisasoyá s̄iyikf̄ imón̄igf̄áyo

wipeŋweapíríáwa aŋf apí apimi n̄wurípeaária n̄weri xámi aiwá ŋwáá ŋwirárin̄ri Gorixomi xwiyáá r̄rimí wiri néfisáná Ámináo, wigf d̄iŋf w̄kw̄roarigfó píran̄iŋf oumen̄in̄r̄t̄ wéyo n̄wimi uḡfisixin̄i.

Poró t̄n̄i Banabaso t̄n̄i ámi egf ax̄m̄in̄i uḡfí nán̄in̄i.

²⁴ E nemowaú Pisidia píropen̄is̄fyo áwin̄im̄i n̄ipuri Pabiria píropen̄is̄fyo n̄irémori ²⁵ aŋf yoí Pega r̄in̄iŋf̄pimi xwiyáá Gorixoyápi nurára n̄imúrori aŋf yoí Ateria r̄in̄iŋf̄pimi nán̄i n̄weri ²⁶ e dán̄i sip̄x̄f womi n̄ip̄ixemoán̄ri n̄iŋweámáná nuri Adiokiyo nán̄i nuri —E ayf awaú r̄ixa eméípi wáf emear̄fná Gorixo wá wian̄f̄apimi dán̄i éfisixin̄ri omi wéyo n̄wiro wár̄igf̄er̄in̄i. E nán̄i nuri ²⁷ n̄irémómáná Jisasoyá siyikf imón̄igf̄áyo awi neaár̄ri am̄ipi awaú nemeríná Gorixo eŋf̄pi nán̄i rep̄iyf n̄wiéra nuri Gorixo émáyf n̄ikin̄imón̄tro d̄iŋf on̄ikw̄r̄f̄poyin̄ri ówan̄iŋf w̄kw̄iŋf̄pi nán̄i rep̄iyf n̄wiri ²⁸ e nemowaú Jisasom̄i ux̄f̄dar̄igf̄á aŋf apimi ŋweáyf t̄n̄i nawín̄i s̄fá ayá wí e ŋweaḡfisixin̄i.

15

Émá Jisasom̄i x̄f̄dar̄igf̄áyf nán̄i xwiyáá im̄ix̄igf̄á nán̄in̄i.

¹ Ámá wa Judia píropen̄is̄fyo dán̄i n̄weap̄ro Adioki n̄irémómáná ámá Jisasom̄i d̄iŋf n̄w̄kw̄r̄oro nán̄i wigf xex̄r̄f̄meá imón̄igf̄áyo nuréwap̄yiro re ur̄igf̄awix̄in̄i, “Seyfné Judayene t̄n̄i x̄ixeni imón̄ip̄r̄i nán̄i negf ar̄fo Moseso r̄iŋf̄pi iyf s̄m̄f s̄fo m̄iwákw̄n̄ipa nerónáyf, Gorixo yeáyf seayim̄ixemeapaxf men̄in̄i.” urar̄iŋagfá ² Poró t̄n̄i Banabaso t̄n̄i xwiyáá s̄m̄f t̄n̄i x̄im̄ix̄im̄f nin̄tro xwiyáá ayá wí n̄ir̄iga n̄wiáp̄n̄imearo néfasáná ámá e dán̄i Jisasoyá siyikf imón̄igf̄áyf re r̄in̄igf̄awix̄in̄i, “Poró t̄n̄i Banabaso t̄n̄i negf wa t̄n̄i Jerusarem̄i nán̄i nuro wáf wur̄meiar̄igf̄áwa t̄n̄i ámá e dán̄i Jisasoyá siyikf imón̄igf̄áyo wipeŋweagf̄áwa t̄n̄i ner̄imeán̄imáná ‘Iyf s̄m̄f s̄fo wákw̄n̄ipoyi.’ nearar̄igf̄á r̄ip̄i nán̄i xwiyáá nim̄ix̄iróná, ayf naŋ̄r̄in̄i.” n̄ir̄in̄tro ³ urowáraúáná awa xwáá Pinisiayi r̄in̄iŋf̄pimi t̄n̄i Samaria píropen̄is̄fyo t̄n̄i n̄ipur̄fná aŋf apí apimi Jisasom̄i d̄iŋf n̄w̄kw̄r̄oro nán̄i xex̄r̄f̄meá imón̄igf̄á wíyon̄i wíyon̄i émáyf Gorixo t̄f̄ám̄in̄i kin̄imón̄igf̄ápi nán̄i e e áwan̄f nura n̄imúroróná yayf n̄wimóá uḡf̄awix̄in̄i.

⁴ E nemowa r̄ixa Jerusarem̄i n̄irémoro aŋf e dán̄i Jisasoyá siyikf imón̄igf̄áyf t̄n̄i wigf wipeŋweagf̄áwa t̄n̄i wáf wur̄meiar̄igf̄áwa t̄n̄i yayf wiemeááná Poró t̄n̄i Banabaso t̄n̄i awaú émáyf t̄iŋf e emear̄fná Gorixo egf wéyo dán̄i néra uŋf n̄ip̄in̄i nán̄i rep̄iyf wiar̄fná re eŋ̄in̄iḡin̄i. ⁵ Parisi imón̄igf̄á Jisasom̄i d̄iŋf w̄kw̄roar̄igf̄á wa n̄wiáp̄n̄imearo re r̄igf̄awix̄in̄i, “Émá Jisasom̄i d̄iŋf w̄kw̄roar̄igf̄áyf negf iyf s̄m̄f s̄fo wákw̄n̄inar̄iŋwápi mepa epaxf wí mimón̄in̄i. Ayf ŋw̄f ikaxf negf ar̄fo Moseso ean̄f̄pimi m̄ix̄f̄d̄ipa nerfná, ‘Ayf anan̄in̄i.’ ur̄f̄paxf mimón̄in̄i. Ayo nuréwap̄yirane ‘Apimi an̄iŋf minf x̄f̄d̄f̄r̄ix̄in̄i.’ ur̄f̄wan̄iḡin̄i.” r̄igf̄awix̄in̄i. ⁶ Ayin̄án̄i wáf wur̄meiar̄igf̄áwa t̄n̄i Jisasoyá siyikf imón̄igf̄áyo wipeŋweagf̄áwa t̄n̄i apí nán̄i xwiyáá im̄ix̄an̄tro nán̄i awí neán̄tro ⁷ r̄ixa xwiyáá ayá wí r̄irowiágf̄ nin̄fasáná eŋáná Pitao n̄wiáp̄n̄imear̄i re ur̄iŋ̄in̄iḡin̄i, “Gf n̄ir̄ix̄f̄meá imón̄igf̄oyfné, xámi dán̄i émáyf xwiyáá yayf neainar̄iŋf̄pi ar̄fá wiro d̄iŋf w̄kw̄r̄oro ep̄r̄fá nán̄i soyfnéyá wo iwamfó wáf ur̄f̄w̄n̄iḡin̄ri Gorixo eyíroŋo, ayf nion̄i eŋagf nán̄i soyfné n̄ij̄f̄ar̄in̄i. ⁸ Nion̄i ayo wáf ur̄imeááná Gorixo —O ámáyá xwiox̄fyo imón̄iŋf̄pi n̄n̄i nán̄i n̄ij̄f̄á imón̄iŋor̄in̄i. O xegf kw̄ȳf̄pi nene neaiap̄iŋf̄pa ax̄f̄pi m̄in̄i n̄wir̄iŋf̄pimi dán̄i siwá réniŋf̄ neain̄r̄in̄i. Émáyf eni d̄iŋf n̄in̄ikw̄r̄oróná, ayf anan̄in̄i. Siwá éniŋf̄ neain̄r̄in̄i. ⁹ Judayene xegf b̄i neaiiri émáyo xegf b̄i wiiri eŋf̄man̄i. Nene neaiiŋf̄pa ax̄f̄pi ayf eni d̄iŋf w̄kw̄roar̄iŋagf̄a n̄w̄n̄ri yokwar̄im̄f wiin̄r̄in̄i. ¹⁰ Ayin̄án̄i soyfné Gorixo wikf oneaón̄ri pí nán̄i yar̄iŋo? ŋw̄f ikaxf Moseso ean̄f̄pimi dán̄i saŋf negf ar̄fowa anan̄i n̄imeám̄i upaxf mimón̄iŋf̄pi — Apí, ayf ŋw̄f ikaxf negf ar̄fowa ox̄f̄daneyin̄róná n̄ix̄f̄d̄ipaxf mimón̄iŋf̄pi. Apí pí nán̄i émá Jisasom̄i d̄iŋf w̄kw̄roar̄igf̄áyo wikwiáran̄tro yar̄iŋo? Soyfné Gorixo

ayo m̄wikwiárɪɲɪpɪ wikwiáranɪro nerɪɲɪpɪmɪ dánɪ Gorɪxo nene wikɪ oneaónɪrɪ yarɪɲoɪ. ¹¹ Nene dɪɲɪ wɪ re m̄mó, ‘ɲwɪ ikaxɪ eánɪɲɪpɪ xɪdarɪɲwápɪmɪ dánɪ yeáyɪ neayimɪxemeapaxɪrɪnɪ.’ wɪ m̄mó dɪɲɪ re neaipɪmónɪnɪ, ‘Ámɪná Jisaso émáyo wá nɪwianɪrɪ ayo nánɪ wayɪá upeɪɲɪyo dánɪnɪ Gorɪxo yeáyɪ uyimɪxemeaarɪɲɪpa Judayene enɪ axɪpɪ e yeáyɪ neayimɪxemeaarɪɲɪrɪnɪ.’ Dɪɲɪ e neaipɪmónɪnɪ.” urɪɲɪnɪgɪnɪ.

¹² Awɪ eánɪgɪfáwa xwɪyɪfá bɪ mɪrɪ sɪnɪ arfánɪ nɪwiro yarɪná Banabaso tɪnɪ Poro tɪnɪ éf nɪrorɪ xwɪyɪfá nurɪrɪ emɪmɪ tɪnɪ ayá rɪwamónɪpaxɪ imónɪɲɪ tɪnɪ awáú émáyɪ tɪɲɪ e wáf urɪmearɪná Gorɪxo egɪ wéyo dánɪ wɪwápɪyɪɲɪpɪ nánɪ repɪyɪ nɪwiri ¹³ rɪxa nɪrárɪmáná enjána Jemiso nɪwiápɪnɪmearɪ re urɪɲɪnɪgɪnɪ, “Gɪ nɪrɪxɪmeá imónɪgɪfóyɪné, xwɪyɪfá nionɪyá bɪ enɪ arfá nɪpoyɪ. ¹⁴ ‘Gorɪxo émáyɪ nánɪ wɪ dɪɲɪ m̄moarɪnɪnɪ.’ yaiwiagwá aiwɪ xewanɪɲo émáyɪ wɪ nionɪyá imónɪfɪrɪxɪnɪrɪ nɪwiewɪrorɪɲɪpɪmɪ dánɪ ámá ayɪ nánɪ monɪpɪ iwamfó sɪwá neaɪɲɪrɪnɪ. Apɪ nánɪ Saimono rɪxa repɪyɪ neaɪɲoɪ. ¹⁵ Agwɪ o nearfɪpɪ, ayɪ wáf rókiamoagɪfáwa Depitoyá fwiárfawé nánɪ nɪrɪro eagɪá rɪpɪ tɪnɪ xɪxenɪ imónɪnɪ, ¹⁶ ‘Apɪ nɪpɪnɪ nimónɪmáná enjána Gorɪxonɪ ámɪ nɪbɪrɪ aɲɪ segɪ mɪxɪ ínáyɪ Depitoyá pɪneamioagiwá ámɪ mɪrɪmɪfárɪnɪ. Aɲɪwá xwɪrfá ikɪxénɪɲɪpɪ ámɪ nɪmɪrɪrɪ sɪɲɪ imɪxɪmɪfárɪnɪ. ¹⁷ Ayɪ rɪpɪ nánɪ e emfárɪnɪ. Judayɪ gwɪ axɪrɪ marfáá, ámá gwɪ wɪrɪ wɪrɪ nɪnɪ Ámɪnáonɪ tɪfámɪnɪ obɪpoyɪnɪrɪ nánɪ ámɪ apɪ e mɪrɪmɪfárɪnɪ. Ayɪ émá nionɪyá imónɪfɪrɪxɪnɪrɪ wéyo fá umɪrɪɲáyɪ nionɪ tɪfámɪnɪ obɪpoyɪnɪrɪ ámɪ mɪrɪmɪfárɪnɪ. ¹⁸ Ámɪnáonɪ xwɪyɪfá rɪpɪ seyɪné nɪɲfá oimónɪpoyɪnɪrɪ enjána dánɪ searɪɲáonɪ seararɪɲɪnɪ.’ Xwɪyɪfá wáf rókiamoagɪfáwa eagɪá apɪ tɪnɪ Saimonɪ nearfɪpɪ tɪnɪ xɪxenɪ imónɪnɪ. ¹⁹ Ayɪnánɪ dɪɲɪ nionɪyá enɪ rɪpɪrɪnɪ. Émá Gorɪxo tɪfámɪnɪ ukɪnɪmónarɪgɪfáyo upupɪgɪ m̄wikárɪpa oyaneyɪ. ²⁰ ɲwɪ ikaxɪ eánɪɲɪ nɪpɪnɪ nánɪ m̄wikwiárɪpa nemáná aí sa payɪ wɪ nearane re urɪfwanɪgɪnɪ, ‘Judayene xwɪrfá neainɪpaxɪ imónɪɲɪ rɪpɪ rɪpɪ mepa éfɪrɪxɪnɪ. Ámá wɪ m̄mónɪ ɲwáfá imónɪɲɪpɪ nánɪ rɪdɪyowá yarɪgɪfápɪ mɪnɪpa éfɪrɪxɪnɪ. Apɪxɪ nɪmearɪná sewɪnɪ m̄meánɪpa éfɪrɪxɪnɪ. Naɲwɪ gwɪ sɪɲwɪyo xɪráná ragɪ sɪnɪ enɪpɪ mɪnɪpa éfɪrɪxɪnɪ. Rakiwɪ enɪ mɪnɪpa éfɪrɪxɪnɪ.’ Apɪnɪ payɪ nearane urɪfwanɪgɪnɪ. ²¹ Ámá enjána dánɪ néra nɪbɪro nene ɲweaɲwá ríná enɪ Sabarfá ayɪ ayo aɲɪ apɪ apɪmɪ ámá wa ɲwɪ ikaxɪ Moseso eaɲɪpɪmɪ dánɪ fá roro uréwapɪyiro yarɪɲagɪfá nánɪ émáyɪ Judayene xwɪrfá neainarɪɲɪpɪ nánɪ nɪɲfá imónɪɲoɪ. Ayɪnánɪ rɪwamɪɲɪ apɪnɪ nearane e urɪfwanɪgɪnɪ.” urɪɲɪnɪgɪnɪ.

Émáyo nánɪ payɪ nearo wiowárɪgɪfá nánɪrɪnɪ.

²² Wáf wurɪmeiarɪgɪfáwa tɪnɪ Jerusaremɪ dánɪ Jisasoyá sɪyɪkɪ imónɪgɪfá nɪnɪ tɪnɪ wigɪ wɪpɪɲweagɪfáwa tɪnɪ enɪ dɪɲɪ ná bɪnɪ nɪxɪrɪro re rɪnɪgɪfawɪxɪnɪ, “Negɪ wɪ Poro tɪnɪ Banabaso tɪnɪ payɪ nɪmaxɪrɪmɪ upɪrɪ nánɪ nɪrɪfpearanénáyɪ naɲɪrɪnɪ.” nɪrɪnɪro Judasomɪ —O xegɪ yoɪ ámɪ bɪ Basabasorɪnɪ. Omɪ tɪnɪ ámɪ wo Sairasomɪ tɪnɪ —Awáú Jisasomɪ dɪɲɪ nɪwɪkwɪroro nánɪ xexɪrɪmeá imónɪgɪfáyo seáyɪ e imónɪgɪfáwáurɪnɪ. Awáúmɪ nɪrɪfpearo ²³ payɪ re nɪrɪnɪrɪ eánɪɲɪpɪ wiowárɪgɪfawɪxɪnɪ, “Wáf wurɪmeiarɪɲwáone tɪnɪ Jisasoyá sɪyɪkɪ imónɪgɪfáyo umɪɲweaɲwáone tɪnɪ nene segɪ sérɪxɪmeá imónɪɲwáéne seyɪné negɪ nɪrɪxɪmeá imónɪgɪfáyɪné nánɪ —Wiyɪné aɲɪ yoɪ Adiokiyo ɲweagɪfáyɪné, wiyɪné Siria pɪropenɪsɪyo ɲweagɪfáyɪné, wiyɪné Sirisia pɪropenɪsɪyo ɲweagɪfáyɪné. Seyɪné nánɪ payɪ rɪpɪ nearɪ wiowárɪnɪparɪɲwɪnɪ. Seyɪné nɪyɪfɪnɪnɪ yayɪ oseainɪnɪ. ²⁴ None rɪxa arfá re wɪwárɪnɪ, ‘Negɪyɪ wɪ none “Soyɪné nuro e urɪpoyɪ.” murɪwámɪ ayɪ seyɪné tɪfɪ nánɪ nɪbɪro searéwapɪyarɪná dɪɲɪ rfá seaxerɪ dɪɲɪ sɪmɪgwáfá seayɪnɪrɪ enɪrɪnɪ.’ arfá e wɪwá enjagɪ nánɪ ²⁵⁻²⁶ none rɪxa dɪɲɪ ná bɪnɪ tɪnɪ nimónɪmáná ‘Ayɪ rɪpɪ neranéná naɲɪrɪnɪ.’ neaimónɪfɪrɪnɪ, ‘Ámá negɪ wamɪ nɪrɪfpearane Banabasomɪ tɪnɪ Soromɪ tɪnɪ —Awáú nene dɪɲɪ sɪxɪ uyɪɲwáwáurɪnɪ. Negɪ Ámɪná Jisasi Kiraiso nánɪ wáf nurɪmerɪná yoɪ mayɪ nimónɪrɪ urɪmegɪfáwáurɪnɪ. Awáúmɪ tɪnɪ negɪ wamɪ tɪnɪ seyɪné tɪɲɪ e nánɪ nurowárɪnɪparɪfá, ayɪ naɲɪrɪnɪ.’ neaimónɪfɪrɪnɪ.

²⁷ Ayínání rƙwamíní re eaarínwápi Judaso tǎnǎ Sairaso tǎnǎ awaú maní tǎnǎ ení ananí áwaní searƙisixíní urowárarínwíní. ²⁸ None xwiyƙá nimixíranená kwiyí Goríxoyáyo dání re ríníwaniginí, ‘Ŋwí ikaxí ayá wí saníní imónínípi mǎwikwíarípaní.’ ríníwaniginí. Ŋwí ikaxí émáyíné aga píní mǎwíarípaƙí imónínípi, ayí rípiníní. ²⁹ Ámá wigí mimóní ŋwí imónínípi nání rídíyowá yarígƙápi mǎnǎpa éfrixíní. Rakiwí mǎnǎpa éfrixíní. Naŋwí gwí siŋwíyo xíráná ragí siní enagí nání mǎnǎpa éfrixíní. Apíxí nímearóná sewíní mǎmeánípa éfrixíní. Seyíné nene ríwá apíní e nerónáyí, ayí apání yarínjoí. Negí xwiyƙá apíríní.”

E níríro payí eagƙawixíní. ³⁰ E nemowa mǎnǎ wiowáraná awa payí níméamí Adiokí nání nǎwero nírémómáná ámá e dání Jisasoyá síyíkí imóníníƙáyo awí neaárímáná payí mǎnǎ wíagƙá ³¹ ayí ƙá níróróná xwiyƙá ení rírémixí nǎwiro eánínagí nání díní níƙá winíniginí. ³² Díní níƙá winaríná Judaso tǎnǎ Sairaso tǎnǎ awaú ení wá rókiamoarígíwáyo enagí nání wigí xexírímeá imóníníƙáyo xwiyƙá ayá wí bí tǎnǎ ení rírémixí nǎwiro ení síxí nǎwímíxírí egísisixíní. ³³ E nemowáú sƙá wí e nínweagísisáná enáná awaúmí ámí wigí urowárígíwáyo tǎnǎ e nání nurowáriro yayí wiowáragí nání xexírímeá imóníníƙá e nweagíƙáyo píní nǎwíarímí kíkíƙá néra ugísisixíní. ³⁴ [Jerusaremí nání nuri aiwí Sairaso “Adiokíyo ámí bí tǎnǎ nínwearíná, naŋ emííní.” yaiwíniginí.] ³⁵ Awaú e éagí aí Poro tǎnǎ Banabaso tǎnǎ Adiokíyo nínweari ámá obaxí wí tǎnǎ nawíní xwiyƙá Ámínáoyápi wáf urímeri uréwapiyiri egísisixíní.

Poro tǎnǎ Banabaso tǎnǎ ewáramóníní náníní.

³⁶ E nemowáú ríxa sƙá wí múróáná Poro Banabasomí re uríniginí, “Yawawi ámí nurai aní apí apímí xwiyƙá Ámínáoyápi wáf nurímeráíná ámá Jisasomí díní nǎwikwíro nání yegí níríxímeá imóníníƙáyo aríge ríŋa nweaníní síŋwí owínímeaaiyí.” uríagí ³⁷ Banabaso “Ayí ananíní.” nǎyiwírí “Joní Mako ení yawawi tǎnǎ nawíní owaneyí.” wímóníagí aiwí ³⁸ Poro aríƙí re urarínagí nání, “Xámí wáf urímeanírane nuranéná síní nápi oyaneyíní nání mú Pabiria píropenísíyo dání píní nǎyewíarímí unjo ámí yawawi tǎnǎ nawíní nǎwirímeámí mupa oyaiyí.” urarínagí nání ³⁹ míxí nírínwíeánísisáná apímí dání newáramóníní Banabaso Joní Makomí nǎwirímeámí nurí sípíxí womí nǎpíxemoáníní nínweari píriníwí Saipírasiyí rínínípi nání ugísisixíní. ⁴⁰ E nání úagí aí Poro Sairasomí nímearí xexírímeá imóníníƙáyo awaú wáf emearíná Ámínáyo wá nǎwianíní uméwíniginí omí wéyo mǎnǎ wíáná e dání píní nǎwíarímí nuri ⁴¹ Siria píropenísíyo tǎnǎ Sirisia píropenísíyo tǎnǎ áwíní e nuri aní apí apímí nírémómáná ámá Jisasoyá síyíkí imóníníƙáyo wíyí wíyo nuréwapiya nuríná ení síxí wímíxísisixíní.

16

Poro Timotiomí nǎwirímeámí uní náníní.

¹ Poro aní Debiyí rínínípi nírémorí ámí nurí Risítíraí rínínípi nírémoríná wíníniginí. Ámá Jisasomí xídarígíyí wo —O xegí yoí Timotioríní. Xínáí Jisasomí díní wíkwíroaríní wíríní. Í Judayí enagí aí omí xano Gíríkíyí. ² Ámá Risítíra nweáyí tǎnǎ Aikoniamí nweáyí tǎnǎ Jisasomí díní nǎwikwíro nání xexíxexírímeá imóníníƙáyo Timotio nání “Ámá naŋí woríní.” rarígíforíní. ³ O nání Poro “Yawawi tǎnǎ nawíní oemeaneyí.” nǎwímóníní nání omí nímearí iyí símí sƙó wákwíniginí. Ayí rípi nání e eníniginí. Judayí aríwámí dání nweagíyí níní o xegí xano Gíríkíyí enagí nání xƙo iyí símí sƙó mǎwákwínínípi nání nǎjí e imóníníƙáyo enagí nání Poro negí Judayo wáf urímeríná omí aríƙá mǎwípa epírixíní iyí símí sƙó wákwíniginí.

⁴ Aní apí apímí nurára nímúroróná xwiyƙá wáf wurímeaíarígíwáyo tǎnǎ Jerusaremíyo Jisasoyá síyíkí imóníníƙáyo wípenweagíwáyo tǎnǎ awa xwiyƙá nimíxíroná

rínárigfá rípi, “Negí ñwí ikaxí eáníñ rípiimíni é má Jisasomi dññí ñwíkwírooro nání negí ñríxímeá imónígfáyí ogámí mepaxí imóníni. Apimíni ñíxídiróná apáníriñí.” e rínárigfápi nání áwaní nurára múroaríñagfá nání ⁵ añí apí apimí á má Jisasoyá síyikí imónígfáyí dññí wíkwíroaríñagfápi eñí neáníro xaíwí fá ñíxíriro nání sá ayí ayo á má ámí wí Jisasomi dññí ñwíkwírooro wínyí tñí kumíxíñagfáriñí.

Poró Tírowasíyo ñíñwearíñá oríñá wíñíñpí náníriñí.

⁶ E nemowa píropenísí biaú Pírígia tñí Garesia tñí ríñíñpíau tñíñmíni waríñá kwíyí Goríxoyápi xe Esia píropenísíyo nání nuro á má e ñweagfáyo xwíyí yáyí wíñpaxípi wá uríméfríxíñíñí sñwí míwíñí urakíowáríñíñí. ⁷ Awa ámí wímíni nání ñíkíñmóníro nuro ríxa Maisia píropenísíyo ñíréómáná Bitinia píropenísíyo nání owaneyíñí yaríñá ámí kwíyí Jisasoyápi xe oúpoyíñí sñwí míwíñí urakíowáríñíñí. ⁸ Awa Maisia píropenísíyo ñímúrooro añí Tírowasíyi ríñíñpímí nání ñíwero ⁹ ñíréómáná sá ayimí áríwíyímí Poró sá weñáná oríñá wíñíyí wíñíñíñí. Á má Masedonia píropenísíyo dññí wo éfí ñírorí wauní ríxíñí “Joxí Masedonia re nání ñíbirí arírá neaii.” uraríñagí oríñá e ñíwíñí nání ¹⁰ none (ríwamíñí rípi eañáoní tñí) re yayíwíñíñí, “Goríxo ríxa á má ayo e dání wá ourímépoyíñí síwá ñíneairí oríñá ríá neapáraríñí?” ñíyáiwíre Masedonia tñámíni nání píyo wanírewíñí pía neranéñá sípíxí wo e nání umíñí yaríñagí wíñíñíñí.

Ridiaí ñíkíñmóníri Jisasomi dññí wíkwíroñí náníriñí.

¹¹ E nemone sípíxomí ñípíxemoáníre ñíñwearane añí Tírowasíyi ríñíñpímí dání pñí ñíwíarímí nurane píñwí Samotíresíyi ríñíñpímí tññí e nání ñímeámí nurane ñímúrorane sá weñwáone wíapí tñí añí Niaporísíyi ríñíñpímí tññí e nání ñímeámí nurane wíarí ñímúrómáná ¹² e dání añí Pírípáyí ríñíñpímí —Añí Masedonia píropenísíyo ikwíróñíñí seáyí e imóníñíyí, ayí bí Pírípáiríñí. Romíyí ñíbíro añí apimí dání añí ñímíriro ñweagfápiñí. Apimí none ñíréómáná sá obaxí wí e ñíñwearane ¹³ Sabarfáyo “Inígfí wearíñú tññí e á má Goríxomí xwíyí ríñíñí wíarígféríñí.” ñíyáiwíre añí apimí nání ákíñá fíwíyo ñípeyearane inígfí e wearíñí ú tññí e nání ñíwerane éfí ñíñweámáná apíxí e awí neáníro ñweagfíwamí xwíyí yáyí neainaríñípi uraríñá ¹⁴ apíxí wí —Í xegí yoí Ridiaíríñí. Añí Taiatairai ríñíñpímí dáníñí. Í rapírapí ayí ríñí ñígwí xwé roñípi ñígwí xení nání bí yaríñíñí. Judáyí mímóníñí aí Goríxomí wáyí ñíwírí nání yáyí wíaríñí wíríñí. Í xwíyí Poró raríñípi arfá ñíwírí Goríxo í xwíyí apí dññí íkwíropaxí oimóníri xwíoxíyo píraníñí wímíxáná í “Poró neararíñípi neparíñí.” ñíyáiwírí Jisasomi dññí wíkwíroñíñí. ¹⁵ Jisasomi dññí ñíwíkwírorí ríxa wayí ñímearí á má xegí añíwámí í tñí nawíñí ñweagfáyí ení wayí ñímearo e nemáná í re nearíñíñí, “Soyíné re ñíñíaiwíróñáyí, ‘Neparíñí. Ámíñáomí dññí wíkwírófí wíríñí.’ ñíñíaiwíróñáyí, gí añíwámí nání ñíbíro ananí sá wepíréoi?” Aníñí miní e nearáyíñí nání í tñí uñwíñíñí.

Poromí tñí Sairasomí tñí gwí añíyo ñwírírígfá náníriñí.

¹⁶ E nemone sá wíyi Goríxomí xwíyí ríñíñí wíarígfé nání waríñá apíxí wí —Í á má wíyá xíñáíñíñí ñímóníri omíñí wíaríñíñí. Imfó xíxéoaríñíñí dání á má sñí majfá imónígfápi áwaní urékweaaríñíñí. Á má ímí xíawowáníñí imónígfáwa í á máyo áwaní urékweaaríñíñí dání ñígwí xwé urápayaríñíñí. Í none tñí ófíyímí órófí ñíñíranéñá ¹⁷ í Poró tñí none númí ñíneaxídirí arfí ríaiwá re ñíra neaxídiríñíñí, “Á má rowa ñwífá wíyo ñímúrorí aga seáyí émí imóníñomí xíñáíwáníñí ñímóníro omíñí wíarígfáwaríñí. Ófí ñwífá e imóníño nene yeáyí neayímíxemeanfa nání iníñíyí nání wá neararígfáwaríñí.” ñíra neaxídiríñíñí. ¹⁸ Ámí ámí sá ayá wíyo axípi e ñíneaxídiríñá e rayaríñagí nání Poró ríxa aníñí bí onímíapi míwíñípa yaríñagí nání ñíkíñmóníri imfó ímí xíxéoaríñíñí míxí re uríñíñíñí, “Jisasi

Kiraisoyá enjé éánínǵíyo dání sekaxí re rírarinǵíni, ‘Apíxí rími píní nǵíwíarími úi.’ rírarinǵíni.” uráná re enjínigíni. Síní mé imǵó apí ími píní nǵíwíarími unǵínigíni. ¹⁹ Ími píní nǵíwíarími úáná xanowánǵí imónǵífáwa re nǵíyaiwiro, “Óf apíxí rí áwanǵí rékweaarǵínpimi dání nǵígwí meaarǵíwáyi ríxa anǵípa imónǵígoí. Ámi bí síní meapaxí mimónǵíni.” nǵíyaiwiro Poromí tǵíni Sairasomí tǵíni fá nǵíxero makerfá imǵíxarǵíte nání níropémí nuro gapímanowa sǵíwí anǵíte dání xwíríxí oumeaneyíníro nǵímeámí nuro ²⁰ awa tǵíni e nǵíwáíro re uxekwǵímogǵíawíxíni, “Ámá Judayí rowaúyí ámá negí anǵí rǵípmí nǵíweagǵíyo nearakiowáírpaxí yarǵíngǵí nání nene píranǵí nǵíngweapaxí neaimónarǵíni. ²¹ Sǵíwí nene Romíyene imónǵíngǵíwí nání gapímanǵíyǵínyá sǵíwíyo dání ananí fá xírírane xǵíírane epaxí wí mimónǵínpí ámá rowaú wáf neararǵíni.” uráná re enjínigíni. ²² Ámá e epǵroyí egǵáyí ení nǵíwíapǵínímearo awaúmi mǵíxí wíaníro yarǵína gapímanowa egí iyǵá nupíríro porísí wamí sekaxí re urǵífawíxíni, “Soxí mépépoí.” urǵítagí ²³ iwanǵí rǵípi rǵípi nǵímépeayimáná nǵíméra nuro gwí anǵíyo nǵíwáíroná gwí anǵíyo awí mearoarǵínomí re urǵífawíxíni, “Joxí awaúmi éf mupaxí imónǵí nǵíwírárarǵíwápi nǵíwírárímáná píranǵí awí mearóírxíni.” ²⁴ Sekaxí e uráná awaúmi gwí anǵíyo nǵímeámí nǵípáwírí awawá ná ínímí ikwǵíronǵínpimi nání nǵímeámí nǵípáwírí e nǵíwírárírǵína re enjínigíni. Egí sǵíkwí íkǵá wára wǵínamí nǵíwíxímorí wára wǵína tǵíni nǵíwakírǵíwíarímáná rokímí yarǵíngǵíni. ²⁵ E wikǵítagí aí ríxa árǵíwegí imónǵíáná Poro tǵíni Sairaso tǵíni Goríxomí xwíyǵá rǵírímí wírí yayí umeanírí nání soǵí rǵírí yarǵíngǵí ámá gwí anǵíyo nǵíweagǵíyí arǵí wíarǵína re enjínigíni. ²⁶ Poboní xwǵá aí tǵíni yaiwíámí méáná gwí anǵíwá nǵímírǵírná sǵíngá píará xwǵámí eapínǵíyí rǵíwómínímínírí nerǵína re enjínigíni. Gwí anǵí ówanǵí nǵíni íkwínowírí sentá ámáyo yarǵíngǵíyí nǵíni íkweánowírí enjínigíni. ²⁷ Gwí anǵíwámí awí mearoarǵíno sá weǵe dání nǵíwíapǵínímearí wenǵí éfíyí wǵínǵínigíni. Gwí anǵí ówanǵí íkwínowíngǵí nǵíwínírí “Gwí nǵíweagǵá nǵíniyí ríxa éf úfawíxíni.” nǵíyaiwírí ámá ayí éf úfá nání gapímanowa nioní nǵípǵíkpǵírxírxíni xegí kirá nǵímǵíxearí ríxa píkínímínírí éfíyí ²⁸ Poro enjé tǵíni rǵíaiwá nurírí re urǵíngǵíni, “Jíwanǵínoxí mǵípǵíkinǵípaní. Gwí nǵíweanǵíwáone nǵínonení síní riwone nǵíweanǵíwíni.” urǵítagí ²⁹ o awí mearoarǵíngǵí wǵíamí “Uyǵíwí nǵímǵíxáromeaénapǵípoí.” nura mǵírfí nǵípáwírí wáyí wínǵítagí enjé óf níkarǵíga Poro tǵíni Sairaso tǵíni tǵíngǵíe nǵípǵíkinímearí ³⁰ awaúmi nǵímǵíxeámí nǵípeyearí bíarǵíwámíní nǵírómáná re urǵíngǵíni, “Ápogawí Goríxo yeáyí nǵíyímǵíxemeaní nání pí emǵíní?” urǵítagí ³¹ awaú re urǵíngǵíni, “Ámíná Jisasomí dǵíngǵí wǵíkwǵíróáná Goríxo yeáyí nǵíyímǵíxemeaní ámá dǵíxí anǵíwámí joxí tǵíni nǵíweagǵíyo ení yeáyí uyímǵíxemeanǵínoí.” urǵíngǵíni. ³² E nurírí omí tǵíni ámá xegí anǵíwámí nǵíweagǵá nǵíyoní tǵíni xwíyǵá Ámínáo nánípí rǵírímí wíáná ³³ síní árǵíwegí imónǵíngǵí aiwí o awaúmi “Eíní.” nurírí iwanǵí mépéfáyo igǵá nǵíweámáná re enjínigíni. Wayí mearí ámá xegí anǵíwámí nǵíweagǵíyí ení wayí mearo nemáná enjáná ³⁴ o awaúmi xegí anǵíwámí nǵímeáa nǵípáwírí aiwá nǵíxerí mǵíní nǵíwírǵína xǵó tǵíni ámá xegí anǵíwámí ínímí nǵíweagǵíyí tǵíni “Ríxa Goríxomí dǵíngǵí wǵíkwǵírówaénerǵíni?” nǵíyaiwíro nání yayí seáyímí dání néra ugǵíawíxíni.

³⁵ Gapímanowa wǵíapí tǵíni nǵíwíapǵínímearo porísí wamí awí mearoarǵíno tǵíngǵí e nání xwíyǵá yanǵí re wíowáíngǵíawíxíni, “Omí ‘Ámá awaúmi wárei.’ urǵípoí.” wíowáíngǵí awa nuro uráná ³⁶ o xwíyǵá apí Poromí áwanǵí nurírí re urǵíngǵíni, “Gapímanowa nioní nání xwíyǵá yanǵí re wíowáíngǵíapóí, ‘Awaúmi owáírní.’ wíowáíngǵítagí nání awagwí ananí nǵíwíapírí kíkífá néra úpíyí.” urǵítagí aí ³⁷ Poro re urǵíngǵíni, “Yawawí Romíyíwawí imónǵíngǵíwí aí mǵíkfí wí menǵí aí gapímanowa, xwíríxí nǵíyeamero ámá obaxí sǵíwí anǵíte dání iwanǵí yeamépero gwí anǵíyo yeawíráríro egǵíwá ínímí nǵíyeamǵíxearo yeawáraníro rírarinǵínoí? Oweoí, aga wí e yeapaxí mimónǵíni. Wíwanǵínowa nǵíbíro ‘wíwíapǵíyí.’ yearáná peyearǵíwí.” urǵítagí ³⁸ porísowa xwíyǵá Poro urǵíngǵí ámí nǵímeáa nuro gapímanowamí repíyí nǵíwíro “Awaú Romíyí wáúríní.”

urtagá awa arfá n̄wironá wáy níkarín̄tro ³⁹ nuro awáum̄ piȳpiȳ nur̄tro gw̄ an̄yo dán̄ n̄m̄ixearo n̄wár̄róná arf̄kí waun̄ r̄ix̄n̄j̄ re urayiḡfawix̄n̄, “Awagw̄ an̄j̄ r̄ipim̄ p̄n̄i n̄ineawiarim̄ nur̄fná ‘Aȳ nan̄r̄n̄i.’ neaimónar̄n̄i.” urayar̄n̄aḡfa ⁴⁰ awá gw̄ an̄yo dán̄ n̄peyeari an̄j̄ ap̄ix̄ Ridiáiȳ r̄n̄n̄j̄yáiwám̄ nán̄ nuri n̄páwiri ámá Jisasom̄ d̄n̄j̄ n̄w̄kw̄r̄oro nán̄ eḡ xex̄r̄f̄meá imóniḡfáȳ t̄n̄i e nawín̄ ner̄imeán̄tro xw̄ȳfá ámi b̄i t̄n̄i en̄j̄ r̄irém̄ix̄f̄ n̄wiárim̄ uḡfawix̄n̄i.

17

Tesaronaika n̄weáȳ Porom̄ t̄n̄i Sairasom̄ t̄n̄i iwan̄j̄ wean̄tro eḡfá nán̄r̄n̄i.

¹ E nemowa e dán̄ nuro an̄j̄ biaú Abiporisi t̄n̄i Aporonia t̄n̄i r̄n̄n̄j̄p̄iaúm̄i n̄m̄úróa nuro an̄j̄ Tesaronaika r̄n̄n̄j̄p̄im̄i —An̄j̄ apim̄i Judaȳ wiḡf̄ rotú an̄j̄ wiwá m̄r̄n̄n̄j̄p̄im̄i. Apim̄i n̄rémómáná ² Poro xeḡf̄ íníná yar̄n̄j̄pa e en̄i ax̄p̄i ner̄i Sabarfá w̄yáú w̄yim̄i Judaȳ wiḡf̄ rotú an̄j̄yo awí neán̄tro n̄wean̄áná n̄wímear̄i B̄ikw̄f̄ Gor̄ixoyáyo dán̄i nurew̄p̄éa nur̄fná ³ aȳf̄ re oyaiw̄ipoȳn̄r̄i urayin̄niḡn̄i, “B̄ikw̄f̄yo dán̄i ap̄i ap̄i n̄r̄n̄r̄i eán̄n̄aḡi nán̄i ámá yeáȳf̄ neayim̄ixemeanfá nán̄i Gor̄ixoyá d̄n̄j̄ t̄n̄i ar̄fowayá xw̄fá piax̄f̄yo dán̄i iwiaron̄f̄oȳ r̄ar̄n̄wáom̄i wa p̄ikláná r̄n̄n̄j̄f̄ o n̄mear̄i xw̄ar̄páyo dán̄i wiáp̄n̄imean̄j̄p̄i apim̄i wí n̄m̄úropax̄f̄ mimón̄n̄i.” oyaiw̄ipoȳn̄r̄i m̄f̄k̄p̄i nán̄i uréwap̄yir̄i m̄n̄j̄f̄ niróa ur̄i ner̄fná re urayin̄niḡn̄i, “Ámá Jisasoȳf̄ r̄n̄n̄j̄f̄ ro, nion̄i wáf sear̄n̄j̄áo, o aȳf̄ ámá yeáȳf̄ neayim̄ixemeanfá nán̄i ar̄fowayá xw̄fá piax̄f̄yo dán̄i iwiaron̄f̄oȳ r̄ar̄n̄wáor̄n̄i.” urayin̄niḡn̄i. ⁴ E nur̄r̄n̄j̄p̄im̄i dán̄i Judaȳ w̄yo d̄n̄j̄f̄ uk̄n̄m̄ix̄f̄aḡi aȳf̄ d̄n̄j̄f̄ “Nepar̄n̄i.” n̄wip̄imón̄r̄i nán̄i Jisasom̄i d̄n̄j̄f̄ n̄w̄kw̄r̄oro Poro t̄n̄i Sairaso t̄n̄i nawín̄i n̄ikum̄ix̄n̄tro Ḡirik̄iȳf̄ Gor̄ixom̄i wáȳf̄ n̄wiro nán̄i yaȳf̄ umear̄iḡf̄aȳf̄ obax̄f̄ t̄n̄i an̄j̄ apim̄i seáȳf̄ e nimón̄tro meñweaḡf̄awayá ap̄ix̄f̄ wíwa t̄n̄i en̄i d̄n̄j̄f̄ n̄w̄kw̄r̄oro nán̄i awáum̄i n̄ikum̄ix̄nayiro yar̄fná ⁵ Judaȳf̄ Jisasom̄i d̄n̄j̄f̄ m̄w̄kw̄r̄óf̄áwa awáum̄i sip̄i d̄n̄j̄f̄ n̄w̄iwaiwiro nán̄i n̄wiáp̄n̄imearo re eḡfawix̄n̄i. Maker̄fá im̄ixar̄iḡf̄e dán̄i ámá sip̄iȳf̄ wa Porom̄i t̄n̄i Sairasom̄i t̄n̄i wik̄f̄ n̄wón̄tro m̄ix̄f̄ wip̄r̄i nán̄i s̄m̄f̄ráxw̄ró n̄wiemero aȳf̄ r̄ixa īkw̄kw̄ier̄f̄ niga uro wik̄f̄ n̄wóga uro yar̄n̄aḡfá n̄w̄n̄tro n̄wir̄imeám̄i an̄j̄ apim̄i áw̄n̄im̄i n̄ipuróná m̄ix̄f̄n̄i nép̄m̄ixamóa n̄ipuro Poro t̄n̄i Sairaso t̄n̄i an̄j̄ Jesonoyáiwám̄i r̄fa n̄wean̄īn̄tro e nán̄i nuro awáum̄i ámá neḡf̄ an̄j̄ r̄ipim̄i n̄weaḡf̄áȳf̄yá s̄n̄jw̄f̄ an̄iḡf̄e dán̄i xw̄r̄ix̄f̄ oumeaneȳn̄tro an̄j̄ iwám̄i p̄r̄f̄f̄ īkw̄ieám̄f̄ néra n̄ipáwiro ⁶ awá nán̄i p̄fá n̄imeḡn̄tro nán̄i Jesonom̄i t̄n̄i Jisasom̄i d̄n̄j̄f̄ n̄w̄kw̄r̄oro nán̄i xex̄r̄f̄meá imóniḡfá wami t̄n̄i fá n̄xero an̄j̄ apim̄i dán̄j̄f̄ gap̄imanowa t̄n̄j̄f̄ e nán̄i níropém̄i nuróná r̄faiwá re n̄tra uḡfawix̄n̄i, “Ámá an̄j̄ xw̄fá n̄m̄n̄i īkw̄r̄on̄n̄j̄f̄yo n̄weaḡf̄áȳf̄ wiḡf̄ yar̄iḡf̄áp̄i mé p̄n̄i owiár̄poȳn̄r̄i sip̄in̄i urekár̄ar̄iḡf̄áwa r̄ixa nene en̄i n̄nearekár̄ītro yar̄n̄j̄oi. ⁷ Awa Jesono num̄im̄n̄r̄i xeḡf̄ an̄j̄wám̄i nán̄i n̄ipemeám̄i un̄jowar̄n̄i. Awa n̄w̄f̄ ikax̄f̄ neḡf̄ m̄ix̄f̄ ináȳf̄ Sisao r̄n̄j̄p̄i n̄w̄iakiro xeḡf̄ b̄i néra nuro re rar̄iḡf̄áwar̄n̄i, ‘Seḡf̄ m̄ix̄f̄ ináȳf̄ Sisao, aȳf̄ sur̄f̄má m̄ix̄f̄ ináyor̄n̄i. Wo om̄i seáȳf̄ e wimón̄n̄j̄o xeḡf̄ yo f̄ Jisator̄n̄i.’ rar̄iḡf̄áwar̄n̄i.” r̄faiwá e n̄tra nuro ⁸ ámá e ep̄froȳf̄ eḡf̄áȳf̄ t̄n̄i an̄j̄ apim̄i dán̄j̄f̄ gap̄imanowa t̄n̄i aȳf̄ r̄faiwá e rar̄n̄aḡfá arfá n̄wiro s̄m̄f̄ níron̄tro wik̄f̄ n̄wóga n̄wiáp̄n̄imearo ⁹ gap̄imanowa xw̄r̄ix̄f̄f̄ numéfasáná Jesonowa ámi ax̄p̄i b̄i mepa oépoȳn̄r̄i n̄igw̄f̄ b̄i nuráp̄ītro wár̄iḡfawix̄n̄i.

Poró t̄n̄i Sairaso t̄n̄i Beriayo eḡf̄ip̄i nán̄r̄n̄i.

¹⁰ S̄fá ayim̄i ár̄fw̄yim̄i Jisasom̄i d̄n̄j̄f̄ n̄w̄kw̄r̄oro nán̄i xex̄r̄f̄meá imóniḡf̄áȳf̄ Porom̄i t̄n̄i Sairasom̄i t̄n̄i fá xir̄p̄r̄ix̄n̄r̄i r̄ixa an̄j̄ Beria r̄n̄n̄j̄p̄im̄i nán̄i éf̄ uowár̄faḡfá awá nuri an̄j̄ apim̄i n̄rémoríná Judaȳf̄yá rotú an̄j̄ e m̄r̄n̄n̄j̄wám̄i n̄páwiri xw̄ȳfá yaȳf̄ neainar̄n̄j̄p̄i wáf ur̄iḡf̄isix̄n̄i. ¹¹ Judaȳf̄ Beria n̄weáȳf̄ — Aȳf̄ Judaȳf̄ Tesaronaika n̄weaḡf̄áȳf̄ yap̄i mimón̄n̄j̄oi. D̄n̄j̄f̄ p̄irán̄n̄j̄f̄ eȳīroar̄iḡf̄áȳf̄ en̄aḡi nán̄i seáȳf̄ e wimón̄n̄j̄oi. Aȳf̄ s̄m̄f̄ n̄ixead̄f̄p̄en̄tro “Xw̄ȳfá Poro nearar̄n̄j̄p̄i arfá owianeȳf̄.” n̄wimón̄tro s̄fá aȳf̄ ayo re n̄iyaiwiro, “O nearar̄n̄j̄p̄i, aȳf̄ B̄ikw̄f̄yo

niriniiri eanihpi tni nepa xixeni rfa imonini?" niyaiwiro Bikiwipi fa niroa uro pfa nmera uro nerona ¹² obax wi Jisasomi dnh wikwiroro Girikiyi anj apimi dnh seayi e imonigay wi ox tni apix tni eni dnh wikwiroro yarina re eniginini. ¹³ Juday Tesaronaika hweagay xwiyfa rpi, "Beraiyo eni Poro xwiyfa Gorixoya wat urarini." rinarihagi arfa niwiro re egtawixini. Anj apimi nani nuro ama e dnhyi Poromi mixt owipoyiniri smiraxwiro wiemeana ama obax rixa eptroyf nero wikf niwoga wiapnimeagawixini. ¹⁴ Ama obax rixa eptroyf nero wikf niwoga wiapnimearinhagfa Jisasomi dnh niwikwiroro nani xexixexirfmea imonigayf shwf e niwiniro re egtawixini. Apax me Poromi rawirawa tnhf e nani ef uowarigawixini. Poromi rawirawa tnhf e nani ef nuowariro Sairaso tni Timotio tni sini e hweanana ¹⁵ ama Poromi ef nimiga ufayf omi sfa obaxyo nmera nufasana anj Atenisiyi rinhpimi nremoro e dani waruana o ami sekaxf re uowarinhiginini, "Sairaso tni Timotio tni nioni tnhf e nani bipaxf imonihanaif, anjni btsixini." uowarana omi e niwarimi ugawixini.

Poru Atenisi dani wat urinhf naniirini.

¹⁶ Poro Atenisi dani awau nani wenihf neri nihwearina anj apimi mimonf hwf imonihyf —Ayf xopaikgf xixegfni ama imixigayfiri. Ayf aga ayf wi ami ami nimini ef nurara unihagi niwiniri nani smf nironimi nemerina ¹⁷ Judayya rotu anhyo nipawiyiri ayf tni emf Gorixo nani dnhf moarigayf tni xwiyfa riniro sfa ayf ayo makerfa imixarigfe nani nuayiri ama o emina e rowapigayf tni xwiyfa riniro nera nurina ¹⁸ amayo urewapiyargfa Epikurianiyi rinhgfa wa tni Sitoikiyi rinhgfa wa tni Poro tni ximiximi xwiyfa rinhgawixini. O wat nuririna Jisaso nani uriri ama xwaripayo dani wiapnimeapfira nani uriri yarinhagi nani wa peayf niwianiro re rigawixini, "Ama xwiyfa rirowiarf emearihf ro pi xwiyfa nearimiri rfa ririni?" riro wa "O anfnami dnhf hwf imonigfa ama anj midanhfyfa nani nearimiri rfa ririni?" riro nero ¹⁹⁻²¹ omi niwirimeami nuro —Ama Atenisi dnhyf tni ama anj midanhf anj apimi urnihgayf tni kiki fa bi me anihf minf pi pi xwiyfa shhf rinhfpi arfa wiro awanf uriro yaniro nani yarigayfiri. Ayf omi niwirimeami nuro Ariopagasiyi rinhfpami dani xwiyfa rawapnarigfe nani niwirimeami nuro re urigawixini, "Xwiyfa shhf joxi wat neararinhpi nene piranhf arfa nisirane nihfa imonani nani awanf nearef. Ayf rpi nani rirarinhwini. Xwiyfa joxya ninarina nene sini arfa miwiarinhwapi rinhagi nani xwiyfa mfkpi nani nihfa imonani nani rirarinhwini." urtagfa ²² Poro Ariopagasi tnhf e dani ef nironana re urinhiginini, "Atenisi dnhfyne, segf hwf imonihpi nimerona awayini ayf tni weyo umearinhagfa shwf seanhini. ²³ Ayf rpi nani searanhini. Xami nioni anj ripimi nemerf segf hwf ef nurara unihyfo —Ayo seyne yarinhf niwiro seayi e umearigayorini. Ayo piranhf shwf mi nomixa nurina winfanigini. Ef urararinhf bimf rfwamihf rpi 'Hwf nene majfao naniirini.' eanhagi winfanigini. Ayinani hwf seyne majfa nimoniro aiwi yarinhf niwiro seayi e umearigfo nani awanf bi oearimini. ²⁴ Hwf xwf riri nirimini imixiri amipi nni arimi ehfyf imixiri ehfo, o anfnami tni xwarimi tni Aminao seayi e wimonihfo ehagi nani dnhf re yaiwipaxf mimonini, 'O anj nahwf ridiyowa yanfwa nani negf we tni mirarinhwayo hwearinhfiri.' dnhf e yaiwipaxf wi mimonini. ²⁵ Xewanihfo ama niyonf wigf dnhfpi sxf umimori shhf nimoniro anj upaxf imonihfiri nani wimixiri amipi nni ama nihfiri naniirani, yinhfiri naniirani, wimixiyiri yarinhfo ehagi nani rpi eni yaiwipaxf mimonini, 'O amipi wi nani dfwf ikeamonarinhagi nani negf we tni arira wipaxorini.' Dnhf api eni yaiwipaxf wi mimonini. ²⁶ Hwf o xewanihfo re niyaiwiri, 'Ama gwf arf arf e e hwearihfiri. Gwf arf arf xifaifa xirihfina ina ina imonihfiri.' niyaiwiri anihfni neyroarimana ama na woni imixihfimi dani ama gwf wirf wirf nni nimoga bihwarini. ²⁷ Ama gwf arf arf nni xewanihfo nani pfa nera nuro amirinhf nerona shwf winimeapfira nani xfo

enġ apġ e enġrini. E neri aí o nene xixegġni ġweaġwá gene gene tġġ e dání ná jfami mġneaimónini. ²⁸ Ayġ rġpi nání seararġini. Segġ sorixowa aí re rġġápi, ‘Nene enġ Ĥwáfá neameaġenerini.’ rġġápi tġni xixeni nene enġ eáníġ oyáyo dání imónirane ġwearane aġġ emerane yarġġwini. ²⁹ Nene Ĥwáfá o neameaġene imóniġagwġ nání dġġ re mġyaiwipa oyaneyġ, ‘Nepa Ĥwáfá imóniġo imóniġpġ, ayġ ámaéne dġġ nġmorane wé tġni xopaikġġ imóniġġ ġwáfá sġġáyo dání imixarġġwápġrání, sġġá gorġyo dání imixarġġwápġrání, sġġá sirġpáyo dání imixarġġwápġrání, sa apġniġġ rġfa imónini?’ mġyaiwipa oyaneyġ. ³⁰ Ayinání Ĥwáfá o —O Gorixorini. O áma xámi o nání majġá nero wigġ ġwáfápi nġméra bigġápi nání peá nġmorġ kikiġá nġwia nġbirġ aiwi agwġ áma ami ġimi ġweagġá nġyoni re neararini, ‘Segġ ġwġ yarġġápi nání rġwġmġni nġmamoro sanġġ nimóniro ġweápoyġ.’ neararini. ³¹ Ayġ rġpi nání e neararini. O sġá wġyimi áma xwġá rġrġ nġrġmġni ġweaġwáyo xwġyġá pírániġġ nġneamearġrġná wonġ wonġ negġ yarġġwápġ nání yarġġġ imġmġ neainġa nání rġxa rárġġrġni. Nene xwġyġá neamearġro enġ rġxa rġpeárġġrġni. Nene ‘Rġpeárġġo, ayġ orġani?’ yaiwianġwá nání o péo ámi sġġġ neri owiápiġimearġri enġ sixġ weámixána wiápiġimearġrġni.” Poro e urána re enġnigini. ³² Áma e awġ eáníġġáyo Poro xwġyġá “Xwárġpáyo dání wiápiġimearġrġni.” rġagi arġá nġwiróná wġ rġperġrġ wigġawixini. Wġ “Xwġyġá joxġ neararġġpġ rġwéná ámi bi tġni arġá sianġwárġni.” urġġawixini. ³³ E urána Poro réwapġnarġġe dání píni nġwiárġmi úagi aí ³⁴ áma wġ —Oxġ wo xegġ yoġ Daionisiasoyġ rġniġorini. O Ariopagasi dání réwapġnarġġáyo worini. Apixġ wġ xegġ yoġ Damarisġyġ rġniġírini. Áma ámi wġ enġ nawínirini. Ayġ omġ nġkumixiniro númi nuro Jisasomġ dġġġ wġkwġrogġawixini.

18

Poro Koriniyo niġwearġná enġpġ nánirini.

¹ Poro e nemi Atenisġ píni nġwiárġmi aġġ yoġ Korini rġniġġpimi nání nuri e ² nġrémómána áma Judayġ wo —Xegġ yoġ Akwiraoyġ rġniġorini. Xinái Podasi píropenisġyo dání xirġorini. Xiepi xegġ yoġ Pġrisiráirini. Romġyġ mġxġ ináyġ Kġrodiaso Judayġ aġġ apimi ġweagġá nġyoni sekaxġ re urġġġ enagi nání “Romġ aġġ rġpimi dání píni nġneawiárġmi úrġixini.” urġġġ enagi nání ayaú Itari píropenisġyo píni nġwiárġmi Korini nání sġġġ bigġġyaúrini. Ayaúmi Poro nġwġmearġ ³ niġwġ omġġġ o yarġġpġ ayaú enġ yarġġġ enagi nání ayaú tġni nawini niġwearo senġá aġġ pákipġrġa nání imġmġximġ nero niġwearóná ⁴ Poro Sabarġá ayġ ayo Judayġyá rotú aġġyo nání nuri ayġ tġni ġrġkġyġ tġni enġ re owipġmónirġ, “Xwġyġá Gorixoyápi dání Jisaso nání neararġġpġ neparini.” owipġmónirġ ayġ tġni nawini rotú aġġyo dání xwġyġá xġmġximġ niniro rġnayigġawixini.

⁵ E néra nurġná Sairaso tġni Timotio tġni Masedonia píropenisġyo dání nġbiri Poromġ wġmeáána o xegġ niġwġ omġġġ yarġġpġ píni nġwiárġmána Sabarġáyonġ marġáá, sġá ayġ ayo Judayġ tġġġ e nání nuayiri pírániġġ uréwapġyimiġri neriġná woákġkġ re wiayġnigini, “Áma yeáyġ neayimġxemeaġa nání arġowayá xwġá piaxġyo dání iwiaronġoyġ rarġġwáo, ayġ Jisasorini.” ⁶ E urayarġná ayġ rġxa xixewiámġ nuriro ikayġwġ urána Poro xegġ iyġá nġpírġrġ sikġ xéniġpġ pírġ wiaġkímġ yarġġnigini. Pírġ wiaġkímġ nġyarġri re urġġnigini, “Seyġné anġnánáyġ sewanġġyġné rġá meárġnġyo dání anġnġpġrġarġni. Seyġné arġá mġniarġġagġa nání nioni wġ nġxġmeapaxġmani. Agwġ nioni seyġné píni nġseawiárġmi rġxa émáyo wáf urġmġnirġ riwonġ warġġni.” urárġnigini. ⁷ E nurárġmo píni nġwiárġmi nuri aġġ áma woyá —O xegġ yoġ Titiasi Jasġtasoyġ rġniġorini. Gorixo nání wáyġ nġwirġ nání yayġ umearġġġ worini. Xegġ aġġ Judayġyá rotú aġġyo dání oriwámġ dání mġrġniġorini. Oyá aġġwámġ nání nuri e dání xwġyġá urarġná re enġnigini. ⁸ Judayġ wo —Xegġ yoġ Kġrisġpasorini. Judayġyá rotú aġġyo awġ eánarġġáyo seáyġ e umerġweaġorini. O tġni áma o xegġ aġġwámġ wearġġáyo tġni Poro urarġġpġ arġá nġwiro Jisasomġ dġġġ nġwġkwġroro émáyo Korini ġweagġáyo obaxġ

eni arfá n̄wiro d̄ñf̄ w̄kw̄roro wayf̄ mearo yarfná ⁹ sfá w̄yimi Ám̄náo re en̄niḡni. Porom̄ oriñá nupáriri re ur̄ñniḡni, “Joxi wáyf̄ misin̄pa oeni. Xw̄yíá nioni nán̄i joxi nura war̄ñf̄pi p̄ni miwiár̄f̄ s̄ni an̄ñf̄ nura útr̄x̄ni. ¹⁰ Ayf̄ r̄ipi nán̄i r̄irar̄ñni. Nioni joxi d̄ñf̄ r̄ik̄kayon̄aḡf̄ nán̄i ámá mīx̄f̄ síf̄apimi dán̄i wí r̄ññf̄ sin̄nf̄aman̄i. Ámá an̄f̄ r̄ipimi nioni d̄ñf̄ n̄ñkw̄r̄p̄r̄fa nán̄i n̄ḡf̄ imón̄ñf̄ȳf̄ obax̄f̄ en̄aḡf̄ nán̄i r̄irar̄ñni.” ur̄f̄aḡf̄ nán̄i ¹¹ o an̄f̄ apimi n̄ñwear̄i Gor̄ixo nán̄i nur̄ewap̄iya warfná emá 18 múron̄ñni.

¹² Judayf̄ Koriniyo ñweaḡf̄ȳf̄, Romiyf̄ wo xegf̄ yof̄ Gario p̄rimiaó nimón̄iri Ḡrik̄iyf̄ p̄ropenis̄f̄ e meñweañá, Judayf̄ d̄ñf̄ ax̄f̄pi t̄ñni nimón̄iro n̄wiáp̄n̄mearo Porom̄ xw̄yíá oumeáraneȳñiro wáf̄ p̄rimia Gario xw̄r̄ix̄f̄ umear̄ñe nán̄i n̄imeám̄i nuro ¹³ Porom̄ nuxekw̄moro re ur̄ḡf̄awix̄ni, “Ámá ro ámá Gor̄ixom̄i yayf̄ numeróná ñw̄f̄ ikax̄f̄ r̄ññf̄pimi n̄wiākiro xegf̄ bi nero éf̄r̄ix̄ni d̄ñf̄ x̄ñw̄m̄ni uk̄ñim̄x̄ar̄ñor̄ni.” ur̄f̄aḡf̄a aí ¹⁴ Poro r̄ixa mañf̄ exoám̄ni r̄i yarfná p̄rimia Gario Judayf̄ ayo re ur̄ñniḡni, “Poro f̄w̄f̄ éf̄ s̄ñw̄r̄iyf̄, r̄ik̄k̄ir̄f̄o éf̄ s̄ñw̄r̄iyf̄, nioni re yaiwim̄ni éár̄ni, ‘Ámá rowa uxekw̄moar̄ḡf̄ap̄i arfá n̄wirfná, ayf̄ anan̄r̄ni.’ yaiwim̄ni éár̄ni. ¹⁵ Soyfné uxekw̄moar̄ḡf̄ap̄i, ayf̄ xw̄yíá t̄ñni yof̄ t̄ñni segf̄ ñw̄f̄ ikax̄f̄ eán̄ñf̄pimi dán̄i r̄ññf̄pi nán̄i o t̄ñni mīx̄f̄ r̄inar̄ñaḡf̄a nán̄i segf̄pi xw̄yíá nim̄xiro eyr̄ópoyi. Nioni ‘Xw̄yíá ap̄i oseaeýiroim̄ni.’ m̄ñimón̄ar̄ni.” nur̄iri ¹⁶ xw̄r̄ix̄f̄ umear̄ñe dán̄i mīx̄f̄dám̄f̄ wiowáraparfná ámá wí re eḡf̄awix̄ni. ¹⁷ Judayf̄ wigf̄ rotú an̄f̄yo awí eán̄ar̄ḡf̄ayo seáyi e umeñweañom̄i —O xegf̄ yof̄ Sotenisoriñi. Om̄i f̄a n̄xero p̄rimia Gario xw̄r̄ix̄f̄ umear̄ñe m̄dán̄ñe iwan̄f̄ mépear̄ñaḡf̄a aí o d̄ñf̄ s̄ipi wí mīwí kikīf̄a en̄ñni.

Poró ám̄i Siria p̄ropenis̄f̄yo nán̄i nur̄i Adiokiyo rémon̄f̄ nán̄r̄ni.

¹⁸ Poro s̄ni sfá ayá wí e n̄ñweañisáná ámá e dán̄f̄ Jisasom̄i d̄ñf̄ n̄w̄kw̄roro nán̄i x̄x̄r̄f̄meá imón̄ḡf̄ayo yayf̄ n̄wiár̄imo Siria p̄ropenis̄f̄yo nán̄i útm̄ḡni r̄i s̄ip̄ix̄f̄ wom̄i n̄p̄ixemoán̄iri P̄risirai t̄ñni Akwirao t̄ñni eni nawini n̄p̄ixemoán̄iri o t̄ñni nuro Poro Gor̄ixom̄i d̄ñf̄ n̄w̄kw̄rori nán̄i ñw̄f̄a ñweañf̄pi nán̄i an̄f̄ xegf̄ yof̄ Seḡria r̄ññf̄pimi dán̄i d̄f̄a n̄rón̄iri ¹⁹ r̄ixa an̄f̄ Epesasi r̄ññf̄pimi n̄rémoro Poro ayaúm̄i an̄f̄ apimi n̄wár̄imi Judayf̄ya rotú an̄f̄ e m̄r̄ññiwám̄i nán̄i nur̄i n̄p̄awiri ayf̄ t̄ñni xw̄yíá n̄r̄ñniro ²⁰ ayf̄ “‘Joxi s̄ni bi t̄ñni n̄ñweámoxi útr̄x̄ni.’ neaimón̄ar̄ni.” ur̄f̄aḡf̄a aiwí o “‘Anan̄r̄ni.’” mīwimón̄f̄ ²¹ yayf̄ n̄wiár̄imi nurfná re ur̄ñniḡni, “Gor̄ixo n̄wimón̄r̄fnáyf̄, nioni anan̄i ám̄i re seaím̄enap̄im̄f̄ar̄ni.” nurár̄imi nur̄i s̄ip̄ix̄f̄yo n̄p̄ixemoán̄iri Epesasi p̄ni n̄wiár̄imi nur̄i nur̄i nur̄i ²² s̄ip̄ixo r̄ixa an̄f̄ Sisaria r̄ññf̄pimi iwiék̄ñimeáaná Poro nayoám̄ni meám̄i Jerusarem̄i nán̄i n̄yir̄i Jisasoýa s̄yik̄f̄ imón̄ḡf̄ayo yayf̄ n̄wiára n̄múroair̄i an̄f̄ yof̄ Adiokiyo n̄rémori ²³ e sfá wí n̄ñweañisáná p̄ni n̄wiár̄imi nur̄i xw̄f̄a yof̄ Garesia r̄ññf̄i P̄rigia r̄ññf̄i eye —Ayf̄ x̄f̄o xám̄i wáf̄ ur̄imeñer̄ni. E n̄purfná ámá Jisasom̄i d̄ñf̄ w̄kw̄roar̄ḡf̄ayo xw̄yíá ám̄i bi t̄ñni nur̄iri en̄f̄ six̄f̄ n̄weám̄ixára múron̄ñni.

Aporoso Epesasiyo t̄ñni Koriniyo t̄ñni dán̄i ur̄ewap̄iyñf̄ nán̄r̄ni.

²⁴⁻²⁵ Judayf̄ wo —Xegf̄ yof̄ Aporosoriñi. An̄f̄ yof̄ Arek̄isad̄ria dán̄i x̄r̄ñf̄ wor̄ni. Xw̄yíá n̄r̄r̄fná neñw̄iperi ém̄f̄ saim̄f̄ rar̄ñor̄ni. B̄kw̄f̄ Gor̄ixoyáyo n̄r̄ññf̄i eán̄ñf̄pi n̄p̄ni aumaúm̄f̄ in̄ñor̄ni. Óf̄ Ám̄nám̄i x̄f̄d̄pax̄f̄yi nán̄i p̄r̄aññf̄ ur̄ewap̄iyḡf̄o en̄aḡf̄ nán̄i ámayo Jisaso nán̄i ur̄ññf̄ p̄r̄aññf̄ ur̄ewap̄iyir̄i nerfná s̄im̄f̄ n̄x̄ead̄f̄p̄ññf̄ ur̄ewap̄yar̄ñor̄ni. E ner̄f̄ aí wayf̄ Jono umeaiaḡf̄pi nán̄ññf̄ n̄ñf̄á imón̄ñor̄ni. O Epesasiyo n̄rémori ²⁶ Judayf̄ya rotú an̄f̄yo iwam̄f̄o n̄p̄awiri ayá igigf̄ mé xw̄yíá Gor̄ixo nán̄i urar̄ñaḡf̄ aí P̄risirai t̄ñni Akwirao t̄ñni o ap̄ni nán̄i rar̄ñaḡf̄ arfá n̄wirfná om̄i n̄wir̄imeám̄i nur̄i óf̄ Gor̄ixom̄i x̄f̄d̄pax̄f̄yi nán̄i bi, o s̄ni majf̄a en̄f̄pi nán̄i áwan̄f̄ nur̄iri ám̄i bi t̄ñni p̄r̄aññf̄ ur̄ewap̄iyḡf̄isix̄ni.

²⁷ Aporoso “Nioni Gírikíyí p̄ropenis̄tyo nání úm̄iḡini.” wimónáná ámá Epesasi d̄njí Jisasomi d̄njí n̄wíkw̄roro nání xexir̄meá imóniḡáyí omi d̄njí six̄t̄ num̄imowár̄ro payí b̄i nearo Gírikíyí p̄ropenis̄tyo ñweaḡtá Jisasomi d̄njí wíkw̄roariḡtáyí nání r̄fwam̄ijí re eaḡawix̄ini, “Ámá ro seaímeááná yayí t̄f̄ni nipemeámi úfr̄ix̄ini.” R̄fwam̄ijí e nearo wiowáráná o nuri e n̄rémómáná ámá Gor̄ixo wá wianar̄ijaḡi nání Jisasomi d̄njí wíkw̄roariḡtáyo xeḡt̄ nuréwap̄iyir̄ij̄ipimi d̄áni ar̄ir̄á n̄wir̄t̄n̄á ar̄ir̄á b̄i on̄imiápi m̄iwin̄igin̄i. ²⁸ Ayí r̄ipi n̄anir̄ini. O ámá obax̄t̄ s̄ijw̄t̄ aniḡt̄e d̄áni Judayí xejw̄t̄ nimoro rar̄iḡtáyí t̄f̄ni x̄im̄ix̄im̄t̄ nin̄tro n̄r̄in̄r̄óná o B̄kw̄t̄ Gor̄ixoyáyo d̄áni m̄ijí n̄rori “Ámá yeáyí neayim̄ix̄emean̄tá nání ar̄t̄owayá xw̄tá piax̄tyo d̄áni iwiaron̄t̄oyi rar̄ijwáwo, ayí Jisasor̄ini.” nur̄ir̄t̄n̄á xw̄tytá m̄im̄uropax̄t̄ imónij̄ipi nur̄iri xórór̄t̄ b̄i on̄imiápi m̄iwin̄igin̄i.

19

Poro ámi Epesasiyo n̄rémor̄i e d̄áni en̄j̄ n̄anir̄ini.

¹ Poro, Aporoso s̄ini an̄j̄ yoí Korin̄iyi r̄in̄ij̄ipimi ñweañáná, o d̄f̄w̄ni en̄j̄mi áw̄n̄im̄i n̄ipumáná ámi an̄j̄ yoí Epesasiyo n̄rémor̄i Jisasomi x̄dar̄iḡtá wíyo n̄iw̄imeari ² yar̄ijí re win̄igin̄i, “Soȳt̄n̄é Jisasomi d̄njí wíkw̄róáná kw̄iyí Gor̄ixoyápi seaímean̄oȳt̄ner̄ani?” ur̄fagi awa re ur̄iḡtawix̄ini, “Xw̄tytá re r̄in̄ij̄ipi, ‘Gor̄ixoyá kw̄iyí b̄i ñweani.’ r̄in̄ij̄ipi aí r̄inar̄ijaḡtá s̄ini ar̄tá b̄i m̄iwin̄wáoner̄ini.” ur̄faḡtá ³ o re ur̄igin̄i, “Wayí n̄imearóná pí wayí meaḡf̄oȳt̄ner̄ini?” ur̄fagi awa “Wayí Jono umeaiaḡt̄pi ax̄t̄pi mean̄wáoner̄ini.” ur̄faḡtá ⁴ o re ur̄igin̄i, “Wayí Jono umeaiaḡt̄pi, ayí ámá re oyaiw̄ipoȳt̄n̄ri umeaiaḡt̄pir̄ini, ‘Ámá ayí wiḡt̄ t̄w̄t̄ yar̄iḡt̄api r̄fw̄m̄ini mamóf̄aȳt̄r̄fani?’ oyaiw̄ipoȳt̄n̄ri umeaiaḡt̄pir̄ini. O ámáyo wayí api numeair̄t̄n̄á re uraḡt̄r̄ini, ‘Ámá nioniyá r̄fw̄tyo b̄in̄f̄om̄i d̄njí wíkw̄róf̄rix̄ini.’ O e urago, ayí Jiso nání uraḡt̄r̄ini.” ur̄fagi ⁵ awa Poro e ur̄t̄pi ar̄tá n̄iwiro wayí ámá Áminá Jisasomi d̄njí n̄wíkw̄ror̄t̄n̄á mear̄iḡt̄api meaḡtawix̄ini. ⁶ Wayí api meááná Poro wé seáyi e wikwiáráná re en̄igin̄i. Kw̄iyí Gor̄ixoyápi ámá awam̄i waín̄ij̄igin̄i. Kw̄iyípi waínáná awa xw̄tytá m̄f̄k̄t̄ api apimi d̄áni anani r̄iro w̄tá rókiamoar̄iḡt̄an̄ij̄ r̄iro eḡtawix̄ini. ⁷ Ámá e eḡtáwa nowani wé wúkaú s̄ikw̄t̄ waú awar̄ini.

⁸ Poro an̄j̄ apimi n̄ijwear̄i Judayíya rotú an̄j̄tyo n̄ipawiri ayá b̄i mé xw̄tytá nura nuri ámá ayí re owip̄imón̄iri, “Ayí ámá Gor̄ixo x̄fo xeḡt̄ xwiox̄tyo m̄imeám̄t̄ ner̄i umeñwean̄f̄api nání ámá ro nearar̄ij̄ipi, ayí nepar̄ini.” owip̄imón̄iri nureñw̄ipéa nuri ñweañáná emá waú wo r̄ixa n̄imúrómáná en̄jáná ⁹ Judayí wí d̄njí wak̄st̄ nin̄tro Poro rar̄ij̄ipi p̄r̄t̄ n̄iwiākiro ámá obax̄t̄ ep̄t̄royí eḡtá s̄ijw̄t̄ aniḡt̄e d̄áni óf̄ Gor̄ixo t̄f̄nj̄ e nání in̄ij̄iyi nání Jisasomi x̄dar̄iḡtáyí nání ikaȳw̄t̄ rar̄t̄n̄á o ayo p̄f̄ni n̄wiár̄im̄i nuri ámá Jisasomi d̄njí n̄wíkw̄roro nání wiep̄sar̄ij̄t̄ win̄ij̄t̄ imóniḡtáyo n̄wir̄imeámi x̄fo t̄f̄ni naw̄ini nuro s̄tá ayí ayo an̄j̄ xw̄tytá réwap̄nar̄iḡtá Tiranasoaiwám̄i d̄áni nureñw̄ipéa un̄igin̄i. ¹⁰ O e yar̄ijaḡi nání ámá Judaȳran̄i, Gírikíȳran̄i, Esia p̄ropenis̄tyo ñweaḡtáyí n̄f̄ni Poroyá man̄j̄tyo d̄áni xw̄tytá Ámináo n̄an̄ipi ar̄tá wiar̄t̄n̄á xwioḡw̄t̄ waú múron̄igin̄i.

Sipaomi xewaxowa im̄f̄o m̄ix̄t̄ oum̄ánowáraneȳn̄tro eḡtá n̄anir̄ini.

¹¹ Poro Gor̄ixoyá d̄njí t̄f̄ni em̄im̄t̄ xeḡt̄ b̄i ámá s̄ijw̄t̄ m̄iw̄inar̄iḡtá imónij̄ipi yar̄ijaḡi nání ¹² ir̄ikw̄ran̄i, roar̄ix̄ran̄i, o kw̄r̄inar̄ij̄ipi ámá nur̄ápm̄i nuro ámá s̄im̄ix̄t̄ yar̄iḡtáyí t̄f̄nj̄ e nání n̄imeámi úáná s̄im̄ix̄t̄ ayí p̄f̄ni wiár̄iri ámá im̄f̄o d̄njí x̄xéroar̄ij̄tyí t̄f̄nj̄ e nání n̄imeámi úáná im̄f̄o p̄f̄ni n̄wiár̄im̄i ur̄t̄ yaḡt̄r̄ini. ¹³ Judayí an̄j̄ wí e wí e nemero “Im̄f̄o m̄ix̄t̄ um̄áin̄ipaxoner̄ini.” r̄inar̄iḡtáyí wí re yaḡt̄ár̄ini. “Im̄f̄o ámá romi x̄xéroar̄ij̄tyí m̄ix̄t̄ um̄ánowáraneȳt̄.” n̄iyaiwiro iwam̄f̄o yoí Jisasoyáyo d̄áni m̄ix̄t̄ um̄ánowáran̄tro neróná im̄f̄oyo re nura waḡt̄ár̄ini, “Nioni yoí Poro wáf̄ nearar̄ij̄o, Jisasoyi r̄in̄ij̄omi d̄áni r̄irar̄ijaḡi nání ámá x̄xéroar̄ij̄t̄ romi p̄f̄ni n̄wiár̄im̄i ui.” nura nuro nemer̄t̄n̄á ¹⁴ Judayíya apax̄p̄an̄ij̄t̄ imónij̄t̄ xwé wo

—Xegí yoí Sipaoyi riniñorini. Omi xewaxowa wé wáfumi dání waú imónigfáwa eni axípi e yaniro yaríná ¹⁵ imfó awa urarigfo re uriniñigini, “Nioni anani Jisasomi mí ómíxiri Poro nani nijfá imóniri enagi aiwi soyfne gofnerini?” urána re eniniñigini. ¹⁶ Ámá imfó dñí xixéoarinho nímawiri níxeamomeri awami xopírarf wíaná rñiñí xaiwí winfagfa aní iwámi dání éf nuróna aikf urfáfáwa ugfawixini. ¹⁷ Aní iwámi dání éf nuróna aikf urfáfáwa úfáyf nani ámá Judayfrani, Girikiyfrani, Epesasi ñweagfáyf nñni arfá nñwiáriro nani wáyf níkariniro Ámíná Jisasoyá yoí nñiróna seáyf e numero ¹⁸ Jisasomi dñí wíkrófáyf obaxf wí nñbayiro wigf yarigfápí waroparf wirowáf urókiamóniro niyayiro ¹⁹ wigfíf obaxf wí ayáf xixegfni yarigfáyf wigf ikayfwf sñwí wñaxfđfwanigini bñkwíyo ñwirariniñyíf nimeámi nñbñro ámá nñniyá sñwíyo dání rfá níkeárimáná ñgwí bñkwí rfá ikeárfápí bñ neróna tarigfápí fáf nñroróna nñni K50,000 imónimñiri éagi wñigfawixini. ²⁰ Api nñpini nimóga warfná xwíyáf Ámínáo nñnpi surfmá mimóní wí e wí e sñni xwé nñriga emeariñagí nani ámá ámi ámi ayá wí kumíxñnayigfawixini.

Epesasi ñweagfáyf sñmímiákwí nero egfá naniñini.

²¹ Api ríxa nimónimáná enána Poro Gorixoyá kwíyípimi dání re yaiwiniñigini, “Nioni nuri Masedonia piropenisfyo áwiniñi urí Girikiyf aníyo áwiniñi urí niyárimoni Jerusaremí nani úmígní.” E niyairíná re riniñigini, “Nioni ríxa Jerusaremíyo nani nuri nñremorínáyf e dání wí e nani xami mupaxf nimóniri nuri aní Romiyi riniñipimi sñwí wññimígní.” nñiriñi ²² ámá xfomi seáyf wiirigfíwaúmi —Egí yoí Timotiomí tñni Erasitasomi tñni awaúmi Masedonia piropenisfyo nani nurowáriñi aí o sñni ámi bñ tñni Esia piropenisfyo ñweañána ²³ ámá wí nñwiápnimearo óf Gorixomi xfdarigfáyf nani míxí nñinowieánirfná sñmímiákwí onímiápi megfawixini. ²⁴ E egfíná ámá wo —Xegí yoí Demitriatorini. O xegí ñgwí omiñí nerfná amípi sñná sirípa tñni imíxarigfápí yariniñyí worini. Esia piropenisfyo ñweáyf wigf ñwáfá xwépi —Api xegí yoí Atemisiyi riniñipirini. Api wigf aní rídiyowá yarigfíwámi éf urárariniñipiniñi imóniniñipi sirípa tñni wigf ñwáfá onímiá bia anani nimeámi nuro wigf aní xixegfniyo tñpírfá nani imíxarigfáyf worini. Ámá omiñí xfo yariniñpa axípi neróna ñgwí onímiá mearigfámani. ²⁵ O ámá omiñí xfo yariniñpa axípi yarigfáwami tñni ámá omiñí xegí bñ onímiápi yarigfáwami tñni awí neáariñi re uriniñigini, “Gí ámáoyfne, soyfne nijfáriñi. Omiñí none yariniñwá rípi naniñi ñgwí wí mñeamúroariniñi. ²⁶ Ámá Poroyi riniñjo negf aní Epesasiyoni marfái, negf Esia piropenisfyo nñmñni eni yariniñpimi soyfne sñwí wññro arfá wirowáf yarigfáriñi. O ámá wigf ñwáfá fáf xñrarigfá imóniniñipi rfwí oumópoyiniñi nerfná re urariñorini, ‘Ñwáfá ámá wé tñni imíxarigfápí nepaxiñí mimónini. Mimóní ñwáfáriñi.’ E urariñagí nani ámá obaxf arfá nñwirowáf ñwáfá nene imíxariniñwápi ríxa rfwí umogfáriñi. ²⁷ None o rariñipi xe oriniñi sñwí nñwññiranénáyf, ñgwí omiñí none nerane ñgwí mñeamúroariniñipi peayf wianipaxf imóniniñápiñi marfái, rípi eni imóniniñáriñi. Aní rídiyowá yariniñwáiwá, negf ñwáfá Atemisiyi riniñipi nani mñiriniñiwá nani eni peayf nñwianiro ‘Sipirini.’ rípaxf imóniri ñwáfá apíxí imóniniñí, ámá Esia piropenisfí tñyo ñweagfá nñni tñni xwáfá nñmñni ñweagfáyf tñni yayf umearigfí eni surfmá nimóniriñi xwáfá iweri eníariniñi.” urfagiñi ²⁸ awa arfá nñwiróna wíkwí bñ ayíkwí mñwónfagi ení tñni rfaiwá re nñra ugfawixini, “Epesasi ñweañwaéneyá ñwáfá Atemisiyi, ayf seáyf e imóniniñipirini.” nñra nuro ²⁹ aní nñpimiñi rfwíwá rñrowiámí niga nurfná ámá nñni re egfawixini. Wáf ámá awí eánarigfí nani nawiniñi xwamiáni néra mñrf nuro ámá Masedonia piropenisfyo dání Poro tñni emearigfíwaú —Egí yoí rowaúmi Gaiasoyi riniñjomi tñni Arisítakasoyi riniñjomi tñniñini. —Awaúmi fáf nñxero níropémi úaná ³⁰ Poro ámá wíkwí tñni awí eánarigfí piyáf xwíyáf bñ ourimñiriñi yarfná ámá Jisasomi xfdarigfáyf xe ouniriñi sñwí mñwññarfná ³¹ gapimání Esia piropenisfí ayo umeñweagfá wa —Awa Poro tñni nñkumíxñniñi emearigfáwariniñi. Awa xwíyáf Poro

nánì nurowáríróná re urayigfawixìní, “Aríkí ámá awí eánìgfe nánì mupani.” uraríná ³² ámá awí eánìgfe dání xwamiání nero wa wigf bì nánì ríro wa wigf bì nánì ríro neróná arikíkí niníro nánì ámá nápi arfá kwíkwíkwíkwí nero “Ayf rípi nánì awí eáníwaénerfani?” miyaiwipa nero ³³ wa Judayf wigf wo Arekísadaoyf ríníño xwiyfá rírímí oneaiinírí wáraná ámá e epfroyf egfáyf wí “Ayf o nánì awí eáníwaénerfani?” yaiwiaríná o re oyaiwípoyínírí, “Judayf rfá api neamearígíámani.” oyaiwípoyínírí xwiyfá ourímínírí nánì wé ówanf uyimínírí éfyf re egfawixìní. ³⁴ Awa o Judayf wo enagf síñwí mí nìwómíxíro nánì nawíní axíná nìrayiro ayá wí rfaiwá re nura ugíawixìní, “Epesasf ñweañwaéneyá ñwíá Atemisípi, ayf seáyf e imóníní.” Aníñf minf e nìra nuro nìra nuro ³⁵ gapímanowayá payf weaiaríño nìbírí ámá epfroyf egfáyo pírí wialkímí nìyárimáná re uríñnigíní, “Epísasf ñweagfóyíne, ámá wo síní majfá re rimóníní, ‘Epísasf ñweagfáyf anf rídiyowá yarígíwá wigf ñwíá xwé Atemisíyí ríníñpí nánì míríníñiwá tñní ñwíá api anínamí dání píerónapíñpí tñní meñweagfáyíñí.’ Ámá wo síní majfá e rimóníní? Oweoi. ³⁶ Nioní searfá api ámá wo ‘Ayf nepamaní.’ rípacf mimóníñagf nánì soyíne nìyopíyára oseautí. Úrapí mikárínípa époyí. ³⁷ Ayf rípi nánì seararíñíní. Ámá soyíne fá nìxemi bífá rowaú negf anf rídiyowá yaríñwáiwámí dání amípí bì fwf mímepa eri negf ñwíá imóníñí nánì ikayíwí aíf bì mírípa eri éfíwauríní. ³⁸ Xwíríxí nánì mimónípa nerí gapímanowa xwíríxí arfá wianíro nánì míñweapa reñoi? Ayínání Demitíríaso tñní omíñf axípi yarígíwá o tñní nawíní kumíxínígfáwá tñní ámá womí xwiyfá oumearaníro nerónáyf, xwiyfá umeararígfe nánì ríxa nuro e dání xíxe oxekwímonípoyí. ³⁹ Soyíne xwiyfá síní wí tífíyíne enánáyf, xwiyfá nánì sfá awí eánaríñwáíná dání rífríxíní. ⁴⁰ Ayf rípi nánì seararíñíní. Agwí none éwapíníwá rípi mífí mayf enagf nánì gapímanowa ‘Píyo dání awí neáníro rírowíámí niníro símímíákwí éoi?’ nearáná ‘Xwiyfá ananí urípacf imónaníwíní.’ ríseaimónaríní? Oweoi, ríxa gapímanowa xwiyfá neamearípacf imóníñwíní.” ⁴¹ Gapímanowayá payf weaiaríño e nuríísáná ámá e awí eánígfáyo xíxegfíní urowárapíñíní.

20

Poro ámí Masedonia Píropenísíyo emerí Gíríkíyí aníyo emerí ení náníríní.

¹ Ámá xwiyfá rírowíámí niníro símímíákwí yarígíwá píní nìwiáríro kíkíwá yaríná Poro ámá Jisasomí xfdarígíyáyo xfo tñf e nání “Eíní.” nurírí ríxa báná ení rírémíxí nìwirí yayf nìwiárímí Masedonia píropenísíyo nání úmíngínírí e dání píní nìwiárímí ² nurí píropenísí apímí áwínímí nìpuríná ámá e ñweagfá Jisasomí dñf wíkwírogfáyo ení rírémíxí ayá wí nìwíera nìpurí Gíríkíyí aníyo nírémorí ³ e ñweañáná emá waú wo ríxa nímúrómáná enáná ríxa Siria píropenísíyo nání úmíngínírí sípíxí womí píxemoánímínírí éfyf Judayf wí o nání mekaxf rínaríñagfá nání ámí dñf re yaiwíñnigíní, “Ámí Masedonia píropenísíyo nioní bíñáimání oumíní.” nìyaiwirí imaní nurí ⁴ ámá rowa ení o tñní nawíní ugíawixìní. Wo Beria dánf Pírosomí xewaxo Sopataoríní. Ámí waú Tesaronaika dánf Arisítakaso tñní Sekadaso tñní awauríní. Ámí wo Debi dánf Gaiasoríní. Ámí wo Timotioríní. Ámí waú Esia píropenísíyo dánf Tikikaso tñní Tíropimaso tñní awauríní. ⁵ Awa nioní tñní Poromí tñní xámí nìyeamearo Tírowasf dání yawawi nání weníñf nero ñweañáná ⁶ Judayf Goríxo múroñfíyí nání dñf mopírí nání sfá bístkerfá yisf mayf nímíxíro narígíyí ríxa pwéáná yawawi Píripai e dání píní nìwiárímí nurai sípíxí womí nìpíxemoánírai nìñwearai sfá ríxa wé wú yeamúróáná awamí Tírowasíyo nìwímearai e ñweañáná sfá wé wíúmí dánf waú neamúroñnigíní.

Yutikaso píyomí Poro síñf imíxíñf náníríní.

⁷ Sadéyo nene aiwá nìrane rosapá imíxírane yaní nání awí neáníranéná Poro ámá e dánf awí eáníyáyo xwiyfá nuríríná “Wíáríná ríxa aní úmíngíní.” nìyaiwirí nání xwiyfá

aninǝ́ minǝ́ xwǝ́á nimirǝ́ nira nuri rǝ́xa árǝ́wegǝ́ imónáná ⁸ anǝ́ awawá seáyǝ́ e ikwǝ́róninǝ́ nene awí neánǝ́máná xwǝ́yǝ́ arǝ́a wiarǝ́nǝ́wáwámǝ́ ramǝ́xǝ́ obaxǝ́ mǝ́xároárǝ́ninǝ́gǝ́ aǝ́ ⁹ íwǝ́ sǝ́kinǝ́ wo —O xegǝ́ yof Yutikasorǝ́nǝ́. O pǝ́pǝ́wǝ́yoo ninǝ́weámáná Poro aninǝ́ minǝ́ xwǝ́yǝ́á xwǝ́á nimirǝ́ nura warǝ́nǝ́ arǝ́a nǝ́wirǝ́ sá nǝ́fasǝ́ nǝ́yayǝ́sǝ́nǝ́ rǝ́xa sá dǝ́nǝ́ mamó nǝ́weárǝ́ri re enǝ́ninǝ́gǝ́nǝ́. Pákkǝ́kǝ́ wǝ́xáú wá ikwǝ́róninǝ́ seáyǝ́ e enǝ́wámǝ́ dánǝ́ pírimioanǝ́ninǝ́gǝ́nǝ́. Pírimioááná ámá nǝ́wepǝ́nǝ́ro nǝ́mearǝ́nǝ́ xwǝ́ámǝ́ pǝ́yǝ́ weǝ́gǝ́ meáagǝ́a aiwǝ́ ¹⁰ Poro nǝ́wepǝ́nǝ́ri íwǝ́ sǝ́kinǝ́omǝ́ seáyǝ́ e nupǝ́kákwinǝ́ri nǝ́mǝ́kwǝ́yǝ́nǝ́máná re urǝ́ninǝ́gǝ́nǝ́, “Seyǝ́né dǝ́nǝ́ sǝ́pǝ́ mǝ́seaipanǝ́. Ámǝ́ sǝ́nǝ́ enǝ́goǝ́.” nurǝ́mǝ́ ¹¹ ámǝ́ nǝ́peyirǝ́ ayǝ́ tǝ́nǝ́ nawǝ́nǝ́ aiwá nǝ́kwǝ́rǝ́ri nǝ́nǝ́máná ayǝ́ tǝ́nǝ́ xwǝ́yǝ́á nǝ́rǝ́ga núǝ́sǝ́nǝ́ rǝ́xa wǝ́a nóga warǝ́nǝ́ tǝ́nǝ́ Poro pǝ́nǝ́ nǝ́wiárǝ́mǝ́ úagǝ́ ¹² ayǝ́ íwǝ́ sǝ́kinǝ́ o ámǝ́ sǝ́nǝ́ éagǝ́ nǝ́meámǝ́ wigǝ́ anǝ́ e nánǝ́ nuro dǝ́nǝ́ wǝ́a bǝ́ onǝ́miápi mǝ́wónǝ́ninǝ́gǝ́nǝ́.

Poro Tirowasǝ́yoo pǝ́nǝ́ nǝ́wiárǝ́mǝ́ Mairitasǝ́yoo nánǝ́ unǝ́ nánǝ́rǝ́nǝ́.

¹³ Poro “Awa anǝ́ Asosǝ́yǝ́ rǝ́ninǝ́ǝ́pimǝ́ nánǝ́ sǝ́pǝ́xǝ́yoo warǝ́nǝ́ nionǝ́ xwǝ́áyo úǝ́mǝ́gǝ́nǝ́.” nǝ́yaiwirǝ́ none sǝ́pǝ́xǝ́ womǝ́ nǝ́pǝ́xemoánǝ́rane Asosǝ́yoo nánǝ́ nurane xǝ́o nánǝ́ wenǝ́nǝ́ nerǝ́ nǝ́weanǝ́wá nánǝ́ óf neaimoíǝ́ enǝ́gǝ́ nánǝ́ none omǝ́ xámǝ́ numearane sǝ́pǝ́xomǝ́ nǝ́pǝ́xemoánǝ́rane Asosǝ́ nánǝ́ nurane nǝ́rémorane nǝ́weanǝ́nǝ́ ¹⁴ Poro rǝ́xa xwǝ́áyo nǝ́bǝ́ri anǝ́ apimǝ́ neáimeááná o tǝ́nǝ́ nerǝ́meánǝ́mǝ́ sǝ́pǝ́xǝ́yoo nurane anǝ́ Mitirini rǝ́ninǝ́ǝ́pimǝ́ nǝ́rémorane ¹⁵⁻¹⁶ e dánǝ́ pǝ́nǝ́ nǝ́wiárǝ́mǝ́ nurane sǝ́pǝ́xomǝ́ sá weǝ́wáone pǝ́rǝ́nǝ́wǝ́ Kaiosǝ́yǝ́ rǝ́ninǝ́ǝ́pimǝ́ orǝ́wámǝ́ dánǝ́ nǝ́múrorane ámǝ́ sá weǝ́wáone pǝ́rǝ́nǝ́wǝ́ Semosǝ́yǝ́ rǝ́ninǝ́ǝ́pimǝ́ nǝ́rémorane Poro nionǝ́ Esia pǝ́ropenǝ́sǝ́yoo nǝ́rémorǝ́ nǝ́nǝ́wearǝ́nǝ́ sǝ́a ayá wǝ́ nǝ́múronǝ́gǝ́nǝ́ri re yaiwiárǝ́ninǝ́gǝ́nǝ́, “None anǝ́nǝ́ nuranénáyǝ́, sǝ́a Judayeneyá Pedikosǝ́yǝ́ rǝ́ninǝ́ǝ́yǝ́ sǝ́nǝ́ mǝ́pwéǝ́mǝ́ enǝ́nǝ́ Jerusaremi rémoanǝ́wǝ́rǝ́anǝ́? Ayǝ́nánǝ́ Epesasǝ́ múróǝ́mǝ́gǝ́nǝ́.” yaiwiárǝ́nǝ́ enǝ́gǝ́ nánǝ́ none Epesasǝ́ miwiékǝ́nǝ́meá nǝ́múrorane ámǝ́ sǝ́pǝ́xomǝ́ sá weǝ́wáone anǝ́ Mairitasǝ́yǝ́ rǝ́ninǝ́ǝ́pimǝ́ rémonǝ́wanǝ́gǝ́nǝ́.

Poro Jisasoyá sǝ́yǝ́kǝ́ imónǝ́gǝ́a Epesasǝ́ nǝ́weáyo wipeǝ́nǝ́weagǝ́áwámǝ́ urǝ́nǝ́ nánǝ́rǝ́nǝ́.

¹⁷ Poro Mairitasǝ́yoo nǝ́rémoáná e dánǝ́ ámá Jisasoyá sǝ́yǝ́kǝ́ imónǝ́gǝ́a Epesasǝ́yoo nǝ́weagǝ́áyo wipeǝ́nǝ́weagǝ́áwá nánǝ́ re uowárǝ́ninǝ́gǝ́nǝ́, “Awa obǝ́poyǝ́.” nurowárǝ́ri ¹⁸ awa rǝ́xa o tǝ́nǝ́ e nánǝ́ báná re urǝ́ninǝ́gǝ́nǝ́, “Sǝ́a nionǝ́ segǝ́ Esia pǝ́ropenǝ́sǝ́ tǝ́yoo iwamǝ́o rémonǝ́yǝ́mǝ́ dánǝ́ pǝ́nǝ́ nǝ́seawiárǝ́mǝ́ unǝ́yǝ́ nánǝ́ seyǝ́né tǝ́nǝ́ nawǝ́nǝ́ nǝ́nǝ́wearǝ́nǝ́ pí pí enǝ́pǝ́ nánǝ́ soyǝ́né nǝ́ǝ́fǝ́rǝ́nǝ́. ¹⁹ Seyǝ́né tǝ́nǝ́ nǝ́nǝ́wearǝ́nǝ́ Ámǝ́náooyá xǝ́nǝ́nǝ́nǝ́nǝ́ nimónǝ́ri o nánǝ́ wáf nǝ́wurǝ́imeiri nǝ́searǝ́rǝ́nǝ́ seáyǝ́ e mimónǝ́pa nerǝ́ ínǝ́mǝ́ nǝ́seaimónǝ́ri enǝ́rǝ́nǝ́. Seyǝ́né nánǝ́ dǝ́nǝ́ sǝ́pǝ́ niarǝ́nǝ́gǝ́ nánǝ́ waǝ́nǝ́ waǝ́nǝ́ nǝ́wǝ́ nǝ́seaeayirǝ́ enǝ́rǝ́nǝ́. Judayǝ́ nionǝ́ nánǝ́ mekaxǝ́ nǝ́rǝ́narǝ́nǝ́gǝ́a nánǝ́ xeanǝ́nǝ́ obaxǝ́ nímeanǝ́ aiwǝ́ ²⁰ nionǝ́ wé fǝ́ mǝ́mǝ́xeánǝ́ xwǝ́yǝ́á seyǝ́né arǝ́a nǝ́wiro nǝ́xǝ́dǝ́róná naǝ́ seaimǝ́xǝ́paxǝ́pǝ́ wǝ́ yumǝ́ mǝ́seal nerǝ́ ámá obaxǝ́ sǝ́nǝ́wǝ́ anǝ́gǝ́e dánǝ́ranǝ́, anǝ́ xǝ́xegǝ́yoo ínǝ́mǝ́ dánǝ́ranǝ́, nǝ́searéwapǝ́yirǝ́ enǝ́rǝ́nǝ́. ²¹ E nerǝ́nǝ́ Judayǝ́néranǝ́, Gǝ́rikǝ́yǝ́néranǝ́, ayá nǝ́searemorǝ́ re searayǝ́nǝ́rǝ́nǝ́, ‘Segǝ́ fǝ́wǝ́ yarǝ́gǝ́ápi rǝ́wǝ́mǝ́nǝ́ nǝ́mamoro Gorǝ́xo tǝ́ámǝ́nǝ́ nǝ́kǝ́nǝ́mónǝ́rǝ́nǝ́ negǝ́ Ámǝ́nǝ́ Jisasǝ́ Kiraisomǝ́ dǝ́nǝ́ wǝ́kwǝ́rópoyǝ́.’ searayǝ́nǝ́rǝ́nǝ́.

²² Arǝ́a nípoyǝ́. Agwǝ́ kwǝ́yǝ́ Gorǝ́xoyápi o Jerusaremi nánǝ́ úwǝ́nǝ́gǝ́nǝ́ri nǝ́kǝ́kayonǝ́gǝ́ nánǝ́ anǝ́ apimǝ́ rémoáná pí pí nímeanǝ́pǝ́ nionǝ́ majǝ́a aiwǝ́, sa e nánǝ́ warǝ́nǝ́nǝ́. ²³ E rémoáná pí pí nímeanǝ́pǝ́ nionǝ́ majǝ́a enǝ́gǝ́ aiwǝ́ anǝ́ apǝ́ apimǝ́ múroarǝ́nǝ́ Gorǝ́xoyá kwǝ́yǝ́pǝ́ ayá re nǝ́remoarǝ́nǝ́rǝ́nǝ́, ‘E rémoáná gwǝ́ rǝ́yiro xeanǝ́nǝ́ seaikáriro epǝ́rǝ́fǝ́rǝ́nǝ́.’ ²⁴ Ayá e nǝ́remoarǝ́nǝ́gǝ́ aiwǝ́, nionǝ́ dǝ́nǝ́ mǝ́nǝ́wirǝ́rǝ́ninǝ́gǝ́nǝ́. Ayǝ́nánǝ́ mǝ́nǝ́ yǝ́wǝ́ nírimǝ́ e nánǝ́ ananǝ́ warǝ́nǝ́nǝ́. Sǝ́nǝ́ umǝ́a nánǝ́ ‘Ayǝ́ seáyǝ́ e imónǝ́nǝ́ǝ́pǝ́rǝ́anǝ́?’ mǝ́yǝ́awǝ́, pí pí níkáripǝ́rǝ́a aǝ́ gǝ́ xámǝ́ néra bǝ́nǝ́pa sǝ́nǝ́ axǝ́pǝ́ néra nurǝ́ rǝ́pǝ́nǝ́ nerǝ́nǝ́yǝ́, ‘Ayǝ́ seáyǝ́ e imónǝ́nǝ́ǝ́pǝ́rǝ́anǝ́?’ nimónǝ́rǝ́nǝ́. Ámǝ́nǝ́ Jisaso re nǝ́yaiwirǝ́ sekaxǝ́ nǝ́rǝ́nǝ́ǝ́pǝ́, ‘O Gorǝ́xo ámáyo wá wianǝ́nǝ́ enǝ́gǝ́ nánǝ́ xwǝ́yǝ́á yayǝ́ winǝ́paxǝ́pǝ́ wáf nǝ́rǝ́meíwǝ́nǝ́gǝ́nǝ́.’ nǝ́yaiwirǝ́ sekaxǝ́ nǝ́rǝ́nǝ́ǝ́pǝ́ yoparǝ́pǝ́ nǝ́pǝ́nǝ́ wáf nurǝ́rǝ́merǝ́nǝ́ ‘Ayǝ́ seáyǝ́ e imónǝ́nǝ́ǝ́pǝ́rǝ́anǝ́?’ nimónǝ́rǝ́nǝ́.

²⁵ Arfá nípooyi. Nioni seyíné tñími nemerí xwiyfá ámá Gorixomi dñí wíkwíroarígíáyo xegí xwioxíyo míméámí nerí umerjweanfápi nání wáf searímearíngáyíné, niyínnéni ámi gí símímanjé bí síngwí nanípírfá menjépi nání nioni níjfaríni. ²⁶⁻²⁷ Ayínání ayá re searemoaríngíni, ‘Eníná dání Goríxo “Re émígíni.” yaiwiaríngípi nání nioni áwanjé nísearíríná wé fá mímíxeání nípi ní xixení searáríngá enagí nání ámá niyíyá wo anínáná “Poró ríá nímeáríngó.” rípxé imónínfá meníni.’ seararíngíni. ²⁸ Ámá Jisasoyá imónígíá sewaníngoyíné umerjweagfápimi ríkíkíró wiarígíoyíné imónípírxíní wáyí seainíwínígíni. Ámá Goríxoyá síyíkí imónígíá niyoní —Ayí nání yoxáfpámi dání nupeiríná xewaníngó gwíngí roayíroaríngíyírfíni. Ayo niyoní numerjwearfíná Goríxoyá kwíyípi sípísípí awí mearoarígíápa axípi awí umerórírxíní seaimíxaríngoyíné xixení píraníngí umerjweárfírxíní. ²⁹ Ayí rípi nání seararíngíni. Nioni ríxa píni níseawiárfími úáná ámá síwí sayí sípísípí roarígíápáníngí nímoními seyíné tífámi níbíro ámá soyíné umerjweagfáyo xe nanjé oépoyní síngwí mívíní xwírfá seaikíxeayírfírfíni. ³⁰ Ayí rípi nání ení seararíngíni. Segíyí wa ení níwiárfínímearo re niyaiwiro yapí wíwapiyipírfírxíní, ‘Jisasomi xídarígíáyí wígí wíníyo píni níwiárfími nioníni oníxídfóyí.’ niyaiwiro yapí wíwapiyipírfírxíní. ³¹ Ayínání nioni seyíné tñí níngwearí xwiogwí waú wo ní múroaríná woxíni woxíni nání dñí sípí nísearí ngwí tñí enjé rírémixé searíngápi bí píni mívíarfí aníngí miní yayíngápi nání ríwímfíni mímamó síngwí tñí aníngí miní érfírxíní. ³² Agwí nioni Goríxo seamenfá nání xegí wéyo seawárfíri soyíné xwiyfá o ámá niyoní wá níwianíri enjépi nání dñí wíkwíropíri seawárfíri yaríngíni. Xwiyfá api ananí síkíki seomíxíri amípi nanjé Goríxo ámá nioni gí imóníngíyo wímígíni imóníngípi meapaxíyíné seaimíxíri epaxí imóníni. ³³ Nioni seyíné tñí níngwearfíná segí woyá síngá goríraní, síngá siríparaní, rapírapíraní, wí síngwí fíwí mívíníngárfíni. ³⁴ Nioni seyíné tñí níngwearfíná enápi sewaníngoyíné níjfaríni. Amípi wí nísearápí ‘Pí yíní pí níri emíni?’ niyaiwiri nerfíná wé gí rúmi dání níngwí omíngí nerí níngwí nímeari bí nerfíná nioni gí bí erí ámá nioni tñí ngwearígíáyo ení bí wíri enárfíni. ³⁵ Amípi níni nioni enápi nerfíná ríxa re seáíwapiyíngárfíni. Ámá sípíyí seáyí nerí mívínípxé imóníngíyo arírá wírfírxíní. Xwiyfá Ámíná Jisaso ríngí rípi, ‘Yayí mívíní wiaríngó winaríngípi yayí uráparíngó winaríngípimi seáyí e imóníni.’ xwiyfá api ení ríwímfíni mímamó dñí mófírxíní.” uríngíngíni.

³⁶ Poró xwiyfá api nípi ní nurárfími xómíngí níyíkwíri awa tñí Goríxomi xwiyfá rírfíni níwiro ³⁷⁻³⁸ awa xwiyfá Poró “Gí símímanjé ámi bí síngwí nanípírfámani.” urí enagí nání dñí sípí níwiri ngwí nearó omí nímakfíyayíro kíyí nímiaúnayíro xfómi nímeáa nuro sípíxé tñí e wárfíngíawíxíní.

21

Poró ámi sípíxíyo nípxemoáníri unjé nánírfíni.

¹ E nemone awamí píni níwiárfími ámi sípíxíyo nuranéná níyakía mú írfíni pírfíngwí yofí Kosíyí ríníngípimi nírémorane sá wejwáone nurane pírfíngwí Rosíyí ríníngípimi nírémorane e dání nurane anjé yofí Patará ríníngípimi níwíékínmearane ² e nayoarane sípíxé ámi wo Pinisia píropenísfíyo nání umíníri yaríngápi níwínírane omí nípxemoánírane níngwearfíná nímeámí nurane nurane ³ pírfíngwí yofí Saipírasíyí ríníngípí wé onamíngúmíni enáná ní múrorane nurane nurane xwiyfá re rínárfíngí enagí nání, “Anjé yofí Taiayí ríníngípimi sípíxé royá sanjé e tífwaníngíni.” rínárfíngí enagí nání none Siria píropenísfíyo anjé apimí níwíékínméamáná ⁴ e nayoarane ámá Jisasomi xídarígíáyí nání píá nemerane ayí tñí sífá wé wíúmí dání waú ngwearfíná ayí kwíyí Goríxoyáyo dání Porómi re urayíngíawíxíní, “Joxí Jerusaremíyo nání wí nurí xwírfíngwí mosaxípaní.” nurayíro ⁵ sífá none ayí tñí ngwearfíná imóníngíyí níni ríxa óráná anjé apimí píni níwiárfími nurane ayí tñí wígí apíxé tñí wígí níaiwí tñí níneameámí

nuro rawirawá imaní e dání xóminí nīyikwirane Gorixomi xwiyá rirím nīwimáná yayí ninowárimí ⁶ none sipixomi pixemoánáná ayí wigí aní e nání ugíawixiní.

Agabaso Poromí íkwairí wīnīpí nániríní.

⁷ E nemone Taia píní nīwiárimí nurane aní yoí Toremesiyí rīnīnīpimí nīrémómáná nayoarane áamá Jisasomí dīnī nīwīkwíroro nání negí nīrīxímeá imónīgíáyó yayí nīwirane ayí tīnī sá ayi sá wejwáone ⁸⁻⁹ wíápi tīnī e dání píní nīwiárimí nurane aní Sisariayí rīnīnīpimí nīrémómáná nayoarane aní xwiyá yayí winīpaxí wáf urarīnī Piripoyí rīnīnī —O eníná wáf wurīmeiarīgíáwamí seáyí wíríxīnī wé wíúmí dānī wáú rīpeánīnīwá woríní. O xegí xemiáíwa —Íwa Gorixo nání wíá rókiamoarīgíáwamí. Apīyá wípaú wípaú íwa tīnīnī. ¹⁰ Oyá anīyo nīpáwirane o tīnī sá wí nīweanáná wíá rókiamoarīnī wo —Xegí yoí Agabasoríní. O Judia pīropenīstīyo píní nīwiárimí nīweapírí ¹¹ none nīneáimearí orīnī ikaxí nīnearírí re enīnīgíní. Poroyá arerīxí nurápirí xegí wéyo tīnī síkwíyo tīnī nījārínírí re rīnīnīgíní, “Kwíyí Gorixoyápi rīnīpí rīpíríní, ‘Arerīxí rírí xiáwomí Judayí Jerusalemí dání axípi re gwí nuyiro émáyo mīnī wipíríáríní.’ Kwíyí Gorixoyápi rīnīpí apíríní.” nearíagi ¹² none aríá e nīwiranéná none tīnī áamá e nīweáyí tīnī Poromí wauní rīxīnī re urayīnīwanīgíní, “Joxí Jerusalemí nání mīyīpaní.” uríagwí aí ¹³ Poro re nearīnīnīgíní, “Seyíné pí nání nīwíní nīwíní nearo íkínīnī sipí nīpaxí nīkárarīnī? Awa nioní gwí nījāránáyí, ‘Ayí ananíríní.’ nīyaiwirí náníní e nání mīwarīnīnī. Ámíná Jisasomí xídarīnīgí nání nīpíkíánáyí, ‘Ayí ananíríní.’ nīyaiwirí nání ení warīnīnī.” nearíagi ¹⁴ none omí urakīpaxí mīmóníagi nīwīnīrane omí xwiyá ámi bí murí re rīnīnīwanīgíní, “Ámínáo ‘Omí wímeáwínīgíní.’ yaiwarīnīpí xe wímeáwínīgíní.” rīnīnīwanīgíní.

Poro Jerusalemíyo nīrémorí Jisasoyá sīyíkí imónīgíáyó umenīweagíáwamí repīyí wīnī nániríní.

¹⁵ E nemone sá ayí rīxa neamúróáná none yúrárí nemáná rawirawá píní nīwiárimí Jerusalemíyo nání nīyirane ¹⁶ Sisaria dání áamá none píní nīwiárimí yarīnīwáé dānī Jisasomí xídarīgíáyí wa tīnī nīyirane awa none aní Nesonoyá —O Saipírasi pīrīnīwīpimí dānī woríní. Eníná dání Jisasomí dīnī nīwīkwírorí xídagí woríní. “Oyá anīyo sá owépoí.” nīyaiwiro nání nīneáipemeámí nīneayiro e neawarīgíawixíní.

¹⁷ E nemone rīxa Jerusalemí nání nīyirane e rémóáná áamá Jisasomí dīnī nīwīkwíroro nání negí nīrīxímeá imónīgíáyí yayí nīneairo nīneamímíníagíá ¹⁸ sá wejwáone wíápi tīnī Poro tīnī none nīwíápnīmeámí Jemiso tīnī e nání nurane Jisasomí dīnī wīkwíroarīgíáyó wīpenīweagíáwa ení Jemiso tīnī awí eánīnáná ¹⁹ Poro rīxa yayí nīwimáná xíto émáyí tīnīmíní wáf nurīmeríná Gorixo xíoyá wéyo dání wīmení bí bí nání repīyí nīwíera úagi ²⁰ awa aríá nīwíroná Gorixomí seáyí e numero re urīgíawixíní, “Gwíáoxíní, negí Judayí sipí ayá xwé wí Jisasomí dīnī wīkwíronīgíáwa joxí rīxa nījía imónīnīnī. Ayí nīnī negí nīwí ikaxí eníná dání nīrīnīnī eánīnīpimí xídanīro nání sīmí xeadípenārīnī. ²¹ Ayo áamá wí joxí nání re urīgíawixíní, ‘Poro émáyíyá anīyo nemeríná negí Judayí émáyí tífámíní nīweagíáyó re uréwapīyarīnīnī, “Nwí ikaxí negí aríto Moseso nīrírí eanīpimí píní wíátró síwí negí aríowa érowíápnīgíáwímí mīxídpá ero nero segí nīáwí iyí sīmí sío mīwákwīpa éríxíní.” Ámá ayo Poro e uréwapīyarīnīnī.’ ²² E urīgíá enīgí nání arí yaníwíní? Negí Judayí Jisasomí xídarīgíá aní rīpimí tífámíní nīweagíáyí ananí joxí bípí nání rīxa aríá nīwipírí enīgí nání ²³ xwiyá none rīraní rīpí axípi éríxíní. Negí áamá nīwíá nīweagíá wáú wáú nīweanóí. ²⁴ Joxí awa tīnī nīkumíxínīro nene xwíraimímí neainārīnīpí anīpá imóníní nání yarīnīwápi awa tīnī nawíní nero ámi naní imónírīxíní. E neríná wáú wáú awa wigí díá nīrónīro xwíraimímí winārīnīpí anīpá imónīro naní Gorixo nání rīdīyowá wīro epíríá nání bí wíríxíní. Joxí none rīrarīnīwápi axípi e neríná áamá nīnī re yaiwipíríroí, ‘Poro nání neararīgíápi mīkí mayíríní. O ení negí

ɲwáf ikaxí eáníɲɲípimi nixídirí píráníɲɲí yaríɲoríní.' yaiwipíráoí. ²⁵ E nisearirane aí enjíná xwíyí fá nimíxíranená 'Émá Jisasomí dínɲí wíkwíroarígíáyí negí ɲwáf ikaxí eáníɲɲí nípíní xídfírixíní uraníréwíní?' níríníranená re rínáríɲwanígíní, 'ɲwáf ikaxí rípiáú rípiáú píní wíarípaxí mimóníní.' nírínírane payí re nearí wáríɲwanígíní, 'Naɲwáf ámá wí mimóní ɲwáfá imóníɲɲí nání rídíyowá éfápi mínípa éfírixíní. Rakiwí ení mínípa éfírixíní. Naɲwáf síɲwíyo gwí xíráná ragí síní enagí nání mínípa éfírixíní. Apíxí nímearóná sewíní míméánípa éfírixíní.' Apíáú apíáú nání nearí wíowáríɲwanígíní." uríagí ²⁶ Poro sá weɲo wáfápi tíní ámá ɲwáfá ɲweagí fá wáú wáú awamí níwírímeámí nurí xwírímímí winaríɲɲípi anípá imóníwínígíní yarígí fápa xíto tíní nawíní wigí yarígí fápa nemáná o aɲí rídíyowá yarígí wámí nípáwírí apaxípáníɲɲí imónígí fáyo áwaní re uríɲínígíní, "Sí fá ámá awa xwírímímí winaríɲɲípi anípá imóníní fá nání yarígí fápi nípíní néfásáná Goríxo nání xíxegíní woní woní rídíyowá wípírí fáyo sí fá ayímíríní." uríɲínígíní.

Judayí Poromí aɲí rídíyowá yarígí wámí dání míxí wigí fá náníríní.

²⁷ E nemo sí fá wé wífúmi dání wáú awa xwírímímí winaríɲɲípi anípá imóníní fá nání yarígí fápi ríxa yoparípi aɲwí e imónímíní yaríná Esia píropenísíyo dání Judayí wí Poro aɲí rídíyowá yarígí wámí ɲweaɲagí nívíníro re egíawíxíní. Ámá e epíroyí egí fáyo símírí ríwíemero omí fá nixero ²⁸ ríaiwá re rí gí fáwíxíní, "Negí Isíreriyíné ríxa símíɲɲí neaínípoyí. Ámá re roɲí royí ámá xwí fá nímíní ɲweagí fáyo nuréwapíyemerí ámá negí gwí axí imóníɲwárí nání uréwapíyírí negí ɲwáf ikaxí eáníɲɲípi nání uréwapíyírí negí aɲí rídíyowá yaríɲwá ríwá nání uréwapíyírí neríná apí nípíní nání 'Sípíríní.' uraríɲoríní. Sa apíníní marí fáí, ámá Gíríkíyí wí aɲí rídíyowá yaríɲwá ríwámí nípemeámí nífíwápíríɲɲípimi dání ɲwáfá imóníɲɲí re ríxa xórórí ení ríní." níríro ²⁹ —Xámí ámá Esia píropenísíyo dání Tíropimasoyí ríníɲo Poro tíní aɲí apímí nawíní emearíɲagí wíní fá enagí nání xerɲwáf re mogíawíxíní, "Poro omí rídíyowá yaríɲwá wámí ínímí nípemeámí fíwápíríɲoríní." xerɲwáf nímoro nání ríaiwá ení tíní níríróná e níríro ³⁰ ámá aɲí apímí ɲweagí fá níní símímíákwí e yarígí fápi arí fá nívíro mírí nívímíro Poromí fá nixero rídíyowá yarígí wámí dání níropémí peyeáaná apaxí mé ówaní níní nívíyára ugíawíxíní.

Romíyí porisowa Poromí urápígí fá náníríní.

³¹ E nemowa Poromí nípíkianíro nání yaríná ámá wí porisowámí seáyí e imóníɲomí xwíyí fá re urémeagí fáwíxíní, "Jerusaremí ɲweáyí níní símímíákwí inaríní." urémeágí fá ³² o aɲaɲíní xegí porisí wámí tíní awamí seáyí e wimónígí fáwámí tíní nívíwírímeámí Poromí píkianíro yarígí fá nání wéáná ayí porisowa tíní wigí seáyí e wimóníɲo tíní weaparíɲagí fá nívíníro ámí Poromí iwaní meá píní wíarígí fáwíxíní. ³³ Píní wíaríagí fá porisowámí seáyí e wimóníɲo aɲwí e nívírí Poromí fá nixerí xegí porisí wámí re uríɲínígíní, "Gwí sení fá wíríkaú tíní yípoyí." nurírí ayo yaríɲɲí re wíaríɲagíní, "Ámá ro goríní? O pí éfí ríní?" ³⁴ Yaríɲɲí e wíaríɲagí aiwí ámá e epíroyí egí fáyo xwamíání níríro wí xegí bí nání ríro wí xegí bí nání ríro nero arikíkí yaríɲagí fá o arí fá kwíkwíkwíkwí nívírí nání o yaríɲɲí wíaríɲɲípi e dání níví fá píráníɲɲí imónípaxí menagí nívíníre re uríɲínígíní, "Porisonéyá aɲíwámí nání níméámí úpoyí." uríagí ³⁵⁻³⁶ omí níméera waríná ríxa ámá e epíroyí egí fáyo nómí nuro ríaiwá ímí tíní "Rurápapíkíaríɲo?" nírígá waríná awa ríxa aɲí iwámí síɲá wáíwí tíɲí e nírémóríná ámá Poromí píkianíro yarígí fáyo porisowámí urápapíkianíro yaríɲagí fá nání omí seáyí e nímíféyoaro nírírímí peyígí fáwíxíní.

Poro Judayí xíomí umeararígí fápi owákwímíníre uríɲɲípi náníríní.

³⁷ Porisowa ríxa wigí aɲíwámí nímééa páwianíro yaríná awamí seáyí e wimóníɲomí Poro re uríɲínígíní, "Nioní xwíyí fá bí ananí rírímíníréíní?" uríagí o re uríɲínígíní, "Aí, joxí Gíríkíyí píné ananí raríɲíní. ³⁸ Ayínání re nímónaríní, 'Joxí ámá Isípíyí

xámi re riŋo, “Émáyo mixí xídfwanigini.” niri ámá 4,000 gwí mónigfá, Iríkiarigfái riniŋowami niwirimeámi ámá dŋí mearje nání uŋo, ayí joximani.’ nimónarini.” urfagi ³⁹ Poro re uriniŋigini, “Ámá joxi rariŋo, ayí nionimani. Nioni aní onimiá yoí miriniŋí bimi dáŋonimani. Sirisia piropenisfyo aní Tasasiyi riniŋipimi dání Judayí wonirini. Wauní rixiŋí bi oririmini. Ámá tŋyo xwiyfá ouriniri anani sŋwí naniriréini?” nuriri ⁴⁰ o rixa anani xe ouriniri sŋwí winána Poro sŋá waíwŋyo e nírómáná ámá ayí xwiyfá miripa oépoyniri wé ówaní nuyiri rixa ŋiŋifá imónaráná wigí Xibiruyí pŋné tŋni nuriri re uriniŋigini,

22

¹ “Rárowayfne, ápowayfne, xwiyfá ámá wí nixekwímoarigfápi wákwiniŋirini searána anani arfá niriŋiréoi?” urfagi ² arfá wíŋáyí Poro nuririna wigí Xibiruyí pŋné tŋni rariŋagi arfá niwiro erówárí aí bi mé aga ŋiŋifá imónarigfá Poro ámi re uriniŋigini, ³ “Nioni Judayí wonirini. Sirisia piropenisfyo aní yoí Tasasiyi riniŋipimi gí nókí nixiriŋoni aí aní rŋipimi dání xwé iwiaroŋáonirini. Negí nearéwapiyagí Gameriero niniŋéwapiyirina ŋwí ikaxí eániŋipi negí arfowa nea-iapigfápi nani aga xixeni píraniŋí nirewapiyiniŋí eŋagi nani agwi seyfne Gorixomi oxídaneyiniri sŋmí nixeadfpeniro yarigfápa nioni eni axípi e imóniŋáonirini. ⁴ Ayinani enina nioni ámá Óf ‘Gorixo tŋamiŋi imóniŋoi.’ riniŋiyimi dŋí wíkwíroarigfá aniniŋixiniŋiri nani xeaniŋí niwiri oxíyorani, apixíyorani, gwí niyiri gwí aníyo wáragáonirini. ⁵ Negí apaxípaniŋí imóniŋí xwé tŋni negí áminá meba imónigfáwa tŋni eni ‘O nepa e yagorini.’ searipaxí imóniŋoi. Awa negí Judayí aní yoí Damasikasiyi riniŋipimi ŋweagfáyí nani payí nearo niapowaráná nioni ámá e ŋweagfá óf axíyimi xfdarigfáyí eni aní rŋipimi dání rŋiniŋí meáfrixiniŋiri ayo fá nixeri gwí niyimána ámi re nani nimeámi bimfa nani aní rŋipimi pŋni niwiárimini nuri Damasikasiyo nani urjanigini.

Poro “Apí yarína Gorixo nikiŋimixiŋirini.” uriniŋí naniŋirini.

⁶ “E nemoni nuri nuri Damasikasi tŋniŋí anwi e rémominiri neri rixa ikwawedí enána re eniniŋigini. Aninami dání wáf sŋwí miminiŋí iníŋí xwé bi nókiárenapiŋigini. ⁷ Wáf apí nókiárenapána nioni xwáfayo nŋpŋkiniŋimari arfá wíŋáyí xwiyfá bi re niriŋenapfagi wiŋanigini, ‘Soroxini, Soroxini, pí nani xeaniŋí nikáraniniŋi?’ niriŋenapfagi ⁸ re uriniŋigini, ‘Ámináoxini, joxi goxiŋirini?’ urfagi o ‘Nioni Nasareti dání Jisasoni joxi xeaniŋí nikáraniniŋirini.’ niriŋagi ⁹ —Ámá nioni tŋni warigfáwa wáf nókiárenapfápi píraniŋí sŋwí niwinaxídfiro aiwi o tŋni xwiyfá rinarigwíŋiomí arfá nŋpŋkwiniŋi mŋwigfawixini. ¹⁰ ‘Joxi xeaniŋí nikáraniniŋirini.’ niriŋagi re uriniŋigini, ‘Ámináoxini, nioni pí oeniri niriŋiniŋi?’ urfagi Ámináo re niriŋigini, ‘Joxi niwiápfniŋimeámi Damasikasi jŋapimi nani nuri e rémóána ámá wo nŋsimari e éwiniŋiriniŋi rŋrŋpeanapi nani áwaní ririŋiŋoi.’ niriŋagi ¹¹ nioni wáf apí sŋwíyo niniŋiroriŋi sŋni sŋwí miminiŋí niniŋiriŋi sŋwí manipaxí niariŋagi nani ámá nioni tŋni warigfáwa wéyo árŋwí niniŋimariŋiŋi Damasikasiyo nani niniŋimera nuro e niriŋemori ŋweanána ¹² ámá wo, xegí yoí Ananiasoyi riniŋo —Judayí aní apimi ŋweagfáyí nŋni ‘Ámá awiaxí worini.’ riniŋagorini. Negí ŋwí ikaxí riniŋipiŋi bi múroagomani. Aniniŋí miní nŋpiniŋi xixeni axípi xfdagorini. ¹³ O nŋbiriŋi nioni tŋniŋí anwi e nírómáná re niriŋigini, ‘Gí niriŋimeáo imóniŋí Soroxini, dixí sŋwí ámi anei.’ niraná re enanigini. Gí sŋwí ámi naniŋi omi sŋwí wininiŋigini. ¹⁴ Omi sŋwí winána o re niriŋigini, ‘Ŋwáfá negí arfowa xfdagfo joxi e éwiniŋiriniŋi wimónariŋipiŋi nani niŋfá eri Wé Róniŋomi eni sŋwí winiriŋi xfoya maníyo dání xwiyfá rarína arfá wiriŋi oeniri rŋrŋpeanirini. ¹⁵ Ámá niyoni xfo nani áwaní nuririna jiwaniŋoxi wáf niriŋiŋirina sŋwí winiriŋi arfá wiriŋi éfpi nani repiyí wirfa nani rŋrŋpeanirini. ¹⁶ Ayinani joxi pí nani sŋni yóminiŋí yariniŋi? Rixa niwiápfniŋimariŋi wayí meai. Joxi Ámináomi rixiŋí

urirípimi dáni dixf íwí yarínjépi yokwarimf nisiiri wayf píranínjéniñjé rironinjoí.' nírřagí nioní axípi e erjaniginí.

“Gorixo Poroní émáyf tñjímíní nřrowárínjéniñjé.” urínjé nánřríní.

¹⁷ “E nemoni ámi Jerusaremí nání nřbiri añf rřdiyowá yarínjéwá riwámí dání xómínjé niyíkwiří Ámináomí xwiyfá rřřimf niwiríná íkwíkwí niyářiří wenínjé éáyf ¹⁸ Ámináo re nřrarínjéniñjé wíninjaniginí, ‘Joxí sñjwí nanřří arfá niri enjépi nání añf rřpimi dání uráná arfá mřsipa epřř enjéni nání joxí sñni mepani. Añfíní añf rřpimi přni nřwiárimi ut.’ nírřagí ¹⁹ nioní re urínjaniginí, ‘Ámináoxini, nioní éwapřnagápi ámá re ñweáyf nřni nřjřá imóninjoí. Ámá joxí nání dñjé rřkwřroarigfáyo nioní fá nřxerř gwí añfyo nñjwřrărřří iwanjé nřmėperř yagáoní enjéni nání wiwanínjéyf rřxa nřjřá imóninjoí. ²⁰ Joxí nání wáf urimeagf Sřtipenomí přkigříná nioní aņwí e nřrómáná “Ayf omí nřpřkiróná apáni yarínjé.” niyaiwiri omí přkiaríná wigf iyfá awí mearonjaniginí.’ urřagí aí ²¹ Ámináo re nřřiniginí, ‘Joxí ut. Nioní ná jřamí émáyf tñjímíní nřrowárímřfá enjéni nání joxí anani ut.’ nřřiniginí.” urínjéniñjéni.

Porisf seáyí e imóninjo Poromí éf umíninjé nánřríní.

²² Ámá e epřroyf egřáyf Poromí arfá nřwia nřbřasáná aiwí xwiyfá “ ‘Émáyf tñjímíní nřrowárímřfáríní.’ nřřinřríní.” rře nání arfá nřwimáná xwiyfá xwamiánf nřřro ímř řřni re rřgřawixini, “Ámá e imóninjo xe oņweanřří sñjwí wínřpaxf mřneaimónarini. Rřxa rurápapřkiarínjoí?” ²³ Xwamiánf e nřra nuróná wikf ayíkwiř nřwóga mřwarínjéniñjé nání wigf iyfá nřwirayiro úpirixá mřmeámř yánřro xwřfá sikf úpirixá mřmeámř yánřro yarínjéniñjé ²⁴ porisf seáyí e imóninjo sekaxf re urínjéniñjéni, “Omí porisone negf añf riwámí nřmeáa nřpáwiro ámá ayf xwamiánf nřwiróná rřfá tñjé wianřro yarigřápi mřkřpi nání waropářř oneainřří nání sřkwřfá ragf přřř nuyřkiro yarínjé imímř wípoyí.” urřagí ²⁵ awa omí nřmeáa nřpáwiro sřkwřfá ragf přřř uyřkianřro nání gwí jáná Poro Porisf aņwí e roņomí re urínjéniñjéni, “ ‘Romřyfá ñwř íkaxf re rřniñí, rřsimónarini, ‘Ámá Romřyf womí mřkřpi nání přfá mé xámí sřkwřfá eápoyí.’ rřniñí. rřsimónarini?” urřagí ²⁶ poriso arfá e nřwimáná seáyí e wimóninjo tñjé e nání nuri re urínjéniñjéni, “Ámá Romřyf romí joxí pí wimínřří yarínjéni?” urřagí ²⁷ porisf seáyí e imóninjo Poro tñjé e nání nřpáwiri re urínjéniñjéni, “Jřwanřnoxí nřrei. Joxí Romřyf woxřrani?” urřagí o “Oyí.” urřagí ²⁸ porisf seáyí e imóninjo re urínjéniñjéni, “Nioní gapřmanowamí nřgwř xwé wíaná ‘Romřyf woxřřini.’ nřniřřro nimřxigřárini.” urřagí Poro re urínjéniñjéni, “Gř inókí řřni ápo řřni enjíná dání Romřyf wimřxigřápaú enjéni nání nioní gř nókí nřxřřne dání Romřyf imóninjé wonřřini.” urřagí nání ²⁹ porisf sřkwřfá ragf přřř nuyřkiro yarínjé wianřro nání gwí jărřfáwa wáyf nřwinřří omí wáramogřawixini. Wigf porisf seáyí e wimóninjo ení “Poro Romřyf worřani?” niyaiwiri nřjřfá nimónímáná “Omí senřfá řřni gwí jřpoyí.” urřř enjéni nání wáyf wíniniginí.

Poro xwiyfá wákwínimínřří nání Judayf mebáowa awí eánigře dání urínjé nánřríní.

³⁰ Poriso, sá weņo wřápí řřni Judayf omí uxekwřmoarigřápi nání xřxení nřjřfá oimónimínřří omí níkwewárímáná wamí sekaxf re urowárapřiniginí, “Apaxřpáninjé imónigřfá xwéowa řřni Judayf mebáowa řřni awí oéánřpoyí.” nurowárapřří awa rřxa awí eánáráná Poromí nřmėra nřwepřřřří awa sñjwí anigře éf urárarínjéniñjéni.

23

¹ Poro mebáowamí sñjwí agwř nřwinárřří re urínjéniñjéni, “Gř nřřřřmeáoyřné, Gorixo sñjwí aninjáná amřpi nioní iwamřfó dání sřfá rřyimí nání enjépi nřpřni aí nání dñjé niyaikirorřná bř nání ayá sřwř mřniřřó dñjé peá nunarini.” urřagí ² apaxřpáninjé imóninjé xwéowá, Ananiasoyř rřniņo ámá Poro tñjé e aņwí e roņfáyo “Omí wé manřyo upřkákwiřpoyí.” uráná ³ Poro Ananiasomí re urínjéniñjéni, “Křkéróninjé inímí přpřwř

enjagi aí seáyí e xwíá nanjíníjé eáníjé roxíní, Goríxo joxí ení wé nírurpíkákwiníjoi! Joxí negí ɲwí ikaxí nírínírí eáníjépa xwíríxí nímémínírí e éf níjwearíná ɲwí ikaxí apimí ogámí nerí ‘Omí wé upíkákáwípoyí.’ uríípi nání ‘Ayí apání yarijíní.’ rísimónaríní?” uríagí aí ⁴ áamá e rówapígíáyí mǐxí re urígíawixíní, “Joxí ananí apaxípáníjé imóníjé xwéomí ikayíwí uraríjoxírání?” uríagí ⁵ Poro re uríjínigíní, “Níríxímeáoyíné, ‘Apaxípáníjé imóníjé xwé woríání?’ mǐyaiwí nerí rííní. Xwíyíá Bíkíwíyo re nírínírí eáníjagi nání, ‘Joxí segí seáyí e nímónírí seamenjweagíá wo nání xwíyíá sípí bí mírípaní.’ nírínírí eáníjagi nání o seáyí e imóníjéfpí nání níjéá nímónírí síjwíríyí, wí e rímínírí éámaní.” nurírí aí ⁶ mebaówa wa Sajusi imónírí wa Parisi imónírí enagíá níwínírí gí Parisi rowa gwí onímónífpoyínírí ení tíní re uríjínigíní, “Níríxímeáoyíné, nioní Parisi woníríní. Parisi imónígí wíyáuyá xewaxoníríní. Nioní ‘Áamá pegíáyí ámí níwíápínímeapíríáríní.’ níyaiwirí díní kíkayonagi nání xwíríxí nímearígíoníríní.” uraríná ⁷ Parisiowa tíní Sajusiowa tíní wíwíní mǐxí nírínínowieáníro díní bí biaú níxíríro yaní epayónígíawixíní. ⁸ Ayí rípi náníríní. Sajusiyí re rarígíáyíríní, “Áamá pegíáyí ámí wíápínímeapaxí meníní. Anjínají wí meníní. Kwíyí ení meníní.” rarígíáyíríní. E nerí aí Parisiyí “Níríní ananí imónífaxí imóníní.” rarígíáyíríní. Apimí dání díní bí biaú níxíríro yaní nepayóníro ⁹ xíxewíámí nírínínowieága nuro ɲwí ikaxí eáníjéfpimí mewegíá Parisiowayá wa níwíápínímeáro Sajusiowa tíní xímíxímí níníro níríníroná re urígíawixíní, “Áamá ro íwí bí éo mímóníjagi wíníjwíní. Anjínají woraní, kwíyí bíraní, omí xwíyíá uránáyí, ayí pí eníjoi?” nuríro ¹⁰ xíxewíámí ayá wí nírínínowieága wíápínímearíná porisí seáyí e imóníjé Poromí mǐdímǐdání mímíxeawíámí níníroná omí dídíyímí nero píkipíríxínírí xegí porisowamí sekaxí re uowárainíjínigíní, “Soyíné níwepíníro ení neáníro ayo Poromí nurápíro negí porisí aní riwámí nání nímeámí yapífpoyí.” uowáraíáná awa xíxeni o uríípa e egíawixíní.

¹¹ Poro sía ámí ríxa wíyímí áríwíyímí sá wejáná Ámínáo miwímǐdání nurónapírí re uríjínigíní, “Joxí díní síxí ínei. Jerusaremí tíyo dání xwíríxí nímearíná joxí nioní nání ‘Síjwí e wínírí aríá e wirí enjáríní.’ uraríjépa émáyíyá aní xwé Romíyo ení axípi uríríá enagi nání díní síxí ínei.” uríjínigíní.

Judayí Poro nání mekaxí megíá náníríní.

¹² Wíápi tíní Judayí wí Poro nání mekaxí nímeróná awá ɲwíá níjwíríríníro síjéá womí dání re rínígíawixíní, “None inígtí mǐnǐpa erane aiwá mǐnǐpa erane néra nurane Poromí píkiwáé dání ámí nípaxí imónanfáwíríní.” níríníro ¹³ —Áamá mekaxí nímero “Síjéá romí dání raríjwíní.” rígtíáwa áamá 40 wíarí múrogíáwaríní. ¹⁴ E nemowa apaxípáníjé imónígíá xwéowa tíní Judayí ámínáowa tíní tígíe nání nuro yumí re urígíawixíní, “None awá ɲwíá níjwírírínírane síjéá womí dání re ríníwíríní, ‘Poromí síní mǐpíkípa neranéná aiwá bí aíwí mímepaxí imóníjwíní.’ Síjéá womí dání e rínáríwá enagi nání ¹⁵ soyíné tíní mebaówa tíní ámí xwíríxí níwíro yarijé wíayaníroníjé nímóníro porisíyo seáyí e wímóníjomí wáf re urepearífpoyí, ‘Joxí none Poromí ámí píráníjé yarijé wíání nání nímeámí weapeí.’ urífpoyí. None omí nípíkianí nání yumí áyá eánanfáwíní. Poromí nímeáa níweapírí síní anjwí e mǐbǐpa enjáná nípíkianíwíríní.” urígíawixíní.

¹⁶ Poromí xexírímeáíyá niaíwo “Awa yumí áyá eánaríjoi.” rínaríjagíá aríá níwirí porisowayá anjwámí nání nurí nípáwirí Poromí áwaní uríagí ¹⁷ o porisí womí “Éíní.” nurírí re uríjínigíní, “Íwí síkíjé ro díxí porisí seáyí e simóníjomí xwíyíá wí áwaní uríní nání o tǐjé e nání nípemeámí uí.” uríagí ¹⁸ o íwí síkíjomí nípemeámí porisí seáyí e wímóníjé tǐjé e nání nurí re uríjínigíní, “Poro, gwí ɲweano ‘Éíní.’ nírínírí re níríjoi, ‘Íwí síkíjé ro xwíyíá wí díxí seáyí e simóníjomí uríní nání o tǐjé e nání nípemeámí uí.’ nírfagi nípemeámí baríjíní.” uríagí ¹⁹ porisíyo seáyí e wímóníjé omí wéyo fá níxírírí nímeámí aígí wí e nání nurí aígípí níjweámáná

yariñf re wiñinigiñi, “Xwiyfá joxi áwanf niriñfpi pí xwiyfárinñi?” urfagi ²⁰ o re uriniginñi, “Judayf xwiyfá ná bini smf e nita nuróna re rinñawixinñi, ‘Poromi ámi mfkfpi nani yariñf bi wianñinñf nimónirane porisfyo seáyf e wimóninjomf yapf re uréwapiywaniginñi, “Wfáriná joxi Poromi mebaowane xwirixf ámi bi umeanfwa nani nimeámf weapfirixinñi.” urfwaniginñi. rinñawixinñi. ²¹ Ámá 40 wiárf múrogfáwa awá ñwfa ññwirárinñiro sfña womf dánf re rinñawixinñi, ‘Omf pikíwaé nani aiwá minñpa erane iniñgf minñpa erane éwaniginñi.’ niriñiro omf pikianñiro nani rixa yumfí áyá neánñiro ñweañagfa nani awa nurowárenapñiro yariñf síaná arfá mñwipanñi. Awa joxi rixa re uráná, ‘Wfáriná nionñ Poromf soyné tññf e nani ananñ nimeámf weapimfárinñi.’ uráná nani xixenñ niriñárñiro wenññf nero ñweañoiñ.” urfagi ²² porisf seáyf e imóninjo íwf sikinjomf arfá jiyikf norf re uowárinñiginñi, “Xwiyfá joxi repiyf niriñf áwanf niriñfpi nani ámá womf aí ‘Nionñ omf e urfññi.’ murñpanñi.” uowárinñiginñi.

Poromf Pirimiá Piriso tññf e nani wiowiárinñf naniññi.

²³ Porisf seáyf e imóninjo xegf porisf áminá imónigfáyf waúmi “Eññi.” nurñri re uriniginñi, “Awagwí porisf éf tññi mixf yariñgfáyf 200 apimñ ‘Nikññri ñweápoynñ.’ urñri osfyo ññweámáná mixf yariñgfáyf 70 apimñ ‘Nikññri ñweápoynñ.’ urñri wákwirixá tññi mixf yariñgfáyf 200 apimñ ‘Nikññri ñweápoynñ.’ urñri nemáná rixa árñwiyimñ 9:00 p.m. imónáná añf yof Sisariayñ rinññfipimñ nani upñri nani awí eaárñpiyñ. ²⁴ Osf wí enñ Poro seáyf e éf ññweámáná unñ nani nimeari omf éf numíga nuro pñrimíá Piriso tññf e wárfpoynñ.” nurñri ²⁵ payf re rinññf wñnánññf rñwamññf eaññiginñi,

²⁶ “Nionñ Kirodiasñ Risiasonñ payf rñna pñrimíá Pirisoñ tññf e nani nearñ wñrenaparinññi. Negf áminá seáyf e imóninjoñ nionñ yayf bi osimññi. ²⁷ Judayf ámá romñ fá ñixññiro rixa ññpikianñiro yariñagfa nionñ arfá ‘Romñyñ worññi.’ ññwirñná gf simññf ññnarigfáyf tññi mñrf nurane omf éf umínññwaniginñi. ²⁸ Nionñ omf uxekwñmoarigfápi mfkfpi nani ññfá imónimñ nani wigf Judayf mebaowa xwiyfá imixarigfe nani nimeámf nuri aiwí ²⁹ omf xwiyfá nuxekwñmoróná none pikipaxf bi urñiro gwí yipaxf bi urñiro miyarññagfa ññwññri xwiyfá wigf ñwñ ikaxf eánññfipimñ dánñ wiwanññfñf mixf rñnarigfápi naniññi uxekwñmoarññagfa wñññaniginñi. ³⁰ Ámá wo ññbirñ áwanf re ññráná, ‘Judayf Poromñ pikianñiro nani yumfí mekaxf mearññoiñ.’ ññráná nionñ sññf mé omf joxi tññf e nani ññwiowárenapñri ámá omf uxekwñmoarigfáyo sekaxf re urñaniginñi, ‘Nuro pñrimíáoyá sññwñ añññe dánñ uxekwñmóññixinñi.’ urñaniginñi. Ayf xwiyfá rixa apñññi.”

³¹ Porisowa wigf seáyf e wimóninjo sekaxf urfñpa axñpi nero árñwiyimñ Poromñ ññméra nuro añf yof Adipatñrisiyñ rinññfipimñ ññrémoro ³² rixa wñf ónáná porisf síkwf tññi warigfáwa xe osfyo ññweámáná mixf yariñgfáwa Poromñ ananñ re dánñ ññméra oupoyññri pññi ññwiáñimñ ámi wigf porisf añiwámñ nani úagfa ³³ awa ññméra nuro rixa Sisariayo ññrémoro pñrimíáo tññf e nani nuro payf minñ ññwiwo Poromñ enñ xfo tññf e ññwáñróñá “Ayf rorññi.” urfagfa ³⁴ pñrimíáo payfna nuráññri rixa fá ññrómáná “Ro ámá nionñ umeñweañáyo dánñ worññani? Mñ dánñorñani?” ññyaiwirñ Poromñ yariñf re wiñiniginñi, “Pñropenñsf gñyo dánñoxñññi?” urfagi Poro “Sirisia pñropenñsfyo dánñonñññi.” urfagi ³⁵ o re uriniginñi, “Ananñññi. Ámá joxi rññekwñmoarigfáyf rémónapáná ññxf xwirixf arfá simfárinñi.” nurñri wamñ sekaxf re uriniginñi, “Omf gapñmanñ añf mixf ináyf Xeroto mñragiwámñ ñññwiráññiro meñweápoynñ.” uriniginñi.

24

Piriso Poroyá xwirixf arfá wiññf naniññi.

¹ Rixa sfá wé wú óráná apaxñpánññf imóninñf xwéo, Ananiaso tññi Judayf meba imónigfáyf wa tññi ámá womñ —O xwirixf neróná xwiyfá wurñyariñf worññi. O

xegí yoŋ Tetarasaríní. Omí n̄wirimeámí Sisaria nání n̄wero p̄rimíáomí n̄wímearo xwíyá Poromí xwíríxí umean̄tro nání p̄ urfagi ² Poromí “Eíní.” nur̄tro o r̄íxa b́aná Tetaraso Poromí nuxekw̄moríná p̄rimíáomí re ur̄íñnigíní, “Negí áminá awíaxí seáyi e imóníñf̄ Pírisoxíní, joxí neameñweañagi nání nene m̄íxí b́í miní kíkíf̄ání ñweañáná xwiogw̄ r̄íxa obaxí pwéñnigíní. Joxí d̄íñf̄ p̄ráníñf̄ neñwiperí n̄neameñwearíná am̄pí eñíná d́ání n̄p̄tkwíní mimóníñf̄p̄í d̄íñf̄ joxíyá t̄íní gw̄f̄ ax̄trí imóníñwaéne neaeyíroiar̄ñagi nání agwí r̄íxa nan̄f̄ nimóga war̄ñwíní. ³ Negí añf̄ ḡímí ḡímí apí n̄p̄íní e neaiar̄ño, ayf̄ joxíní eñagi nání nene ñj̄f̄áríní. Ayínání yayf̄ t̄íní r̄r̄ar̄ñwíní. ⁴ E nerí aiwí nioní ayá wí áxémá siáráná an̄ñf̄ sin̄íñgín̄r̄í joxí neaiñf̄p̄í nání ayá wí r̄r̄ím̄íméíní. Sa waunf̄ r̄íxñf̄ r̄p̄íní or̄r̄ím̄íní, ‘Joxí ayá n̄nearím̄ixirí p̄íné b́í on̄r̄f̄poyín̄r̄í s̄ñw̄f̄ neaneí.’ or̄r̄ím̄íní. ⁵ Ámá Poroyí r̄íníñf̄ royf̄ s̄f̄wí ar̄f̄kíóníñf̄ neaikárar̄ñoríní. Negí Judayf̄ xw̄f̄á ñiyoní ñweagf̄áyo m̄íxí ép̄f̄m̄ixamoar̄ñoríní. Negí ámá ar̄f̄owa n̄neaiw̄ap̄iya bigf̄ápí ar̄f̄á n̄ikeamoro yoŋ s̄ñf̄ Nasaretene n̄r̄ín̄tro kum̄x̄ñayíf̄ápí, ayf̄ o m̄f̄k̄f̄ ik̄ñf̄r̄íní. ⁶ Negí añf̄ r̄ídiyowá yar̄ñwáiwá aí xórór̄f̄ em̄ín̄r̄í yar̄ñagi n̄w̄ín̄tranéná f̄á x̄r̄íñwanigíní. [Negí ñw̄f̄ ikaxí ean̄ñf̄p̄í r̄íníñf̄pa xwíríxí oumeaneyín̄rane f̄á x̄r̄íñagwí aiwí ⁷ porisf̄ seáyi e imóníñf̄ Risiasoyf̄ r̄ín̄ño m̄íxí nimóním̄í n̄b̄ír̄í eñf̄ neán̄r̄í omí x̄f̄o n̄nearáp̄íwerí ⁸ sekaxí re near̄ññigíní, ‘Ámá romí xwíríxí umean̄r̄í éf̄áyf̄né p̄rimíáo s̄ñw̄f̄ t̄ñf̄ e d́ání uméf̄r̄ixíní.’ nearowár̄fagi nání bar̄ñwíní.] Ayínání am̄pí none r̄r̄ar̄ñwápi nání xewan̄ñoxí yar̄ñf̄ n̄w̄ia nur̄ñf̄p̄ímí d́ání ananí none uxekw̄moar̄ñwápi nání x̄ixení ñj̄f̄á imóníñf̄íní.” Tetaraso e nur̄r̄í ⁹ Judayowa ení Poromí nuxekw̄moro p̄rimíáomí re ur̄íñf̄awixíní, “Am̄pí Poro nání r̄r̄f̄f̄p̄í neparíní.” ur̄íñf̄awixíní.

¹⁰ P̄rimíáo Poro r̄íxa xwíyá or̄ín̄r̄í n̄k̄ín̄món̄r̄í s̄ñw̄f̄ w̄ínáná Poro re ur̄íññigíní, “Joxí ámá gw̄f̄ r̄r̄ím̄í n̄meñwearí xwíríxí n̄meámí bayíf̄áyo ar̄f̄á n̄wiéra war̄f̄ná xwiogw̄ obaxí r̄ímúroñoxí eñagi nání nioní ñj̄f̄áríní. Ayínání joxíyá s̄ñw̄f̄yo d́ání xwíyá wákw̄ín̄mí nání n̄r̄r̄r̄f̄ná ‘Ayf̄ anan̄r̄íní.’ ñiyaiwirí yayf̄ ninaríní. ¹¹ Ámá rowa re r̄r̄ipax̄f̄r̄íní, ‘O Gor̄íxomí yayf̄ wim̄ín̄r̄í nání Jerusarem̄íyo rémoñe d́ání s̄f̄á ayá wí mar̄f̄át, wé wúkaú s̄k̄w̄f̄ waúní wór̄f̄ñigíní.’ r̄r̄ipax̄f̄r̄íní. ¹² Nioní añf̄ r̄ídiyowá yar̄íñf̄wámí d́áníraní, rotú añf̄yo d́áníraní, añf̄ apimí wí e d́áníraní, wa t̄íní xwíyá m̄íxí r̄inar̄ñagi s̄ñw̄f̄ n̄nan̄tro m̄íxí ép̄f̄m̄ixamoar̄ñagi n̄nan̄tro megf̄awixíní. ¹³ Agwí n̄xekw̄moar̄íñf̄ reñf̄p̄iyf̄ p̄rimíáoñí ‘Nepaxíní.’ yaiwirí nání ení m̄f̄k̄f̄ b́í s̄wá sipax̄f̄ mimóníñoí. ¹⁴ E nerí aí awa r̄r̄f̄á r̄p̄íní, ayf̄ neparíní. Nioní ñw̄f̄á negí ar̄f̄owa x̄dagf̄omí nuxf̄d̄r̄f̄ná Óf̄ Gor̄íxomí x̄dar̄íñf̄yiyí r̄íníñf̄yimí d́ání x̄dar̄íñf̄r̄íní. Ámá óf̄ ayimí x̄dar̄íñf̄yí nání awa re rar̄íñf̄áríní, ‘Negí ar̄f̄owa n̄neaiw̄ap̄iya bigf̄ápí ar̄f̄á n̄ikeamoro p̄íní wiár̄íñf̄áríní.’ rar̄íñf̄agf̄a aí nioní siní am̄pí negí ñw̄f̄ ikaxí Moseso n̄r̄r̄í eañf̄p̄í t̄íní x̄ixení imóníñf̄p̄ímí d̄íñf̄ w̄k̄w̄ror̄í am̄pí w̄f̄á rókiamoagf̄áwa n̄r̄íro eagf̄ápimí d̄íñf̄ w̄k̄w̄ror̄í eñíní. ¹⁵ ‘Ámá pegf̄áyf̄ n̄íní wé róníñf̄ár̄n̄í, uyíní egf̄áyf̄r̄n̄í, n̄íní ámí n̄wiáp̄ín̄meap̄r̄f̄áríní.’ ñiyaiwirí Gor̄íxomí d̄íñf̄ uk̄kayon̄íní. Wiwan̄ñowa ení ax̄f̄p̄í e ñiyaiwiro d̄íñf̄ uk̄kayon̄í. ¹⁶ Nioní d̄íñf̄ e ñiyaiwirí nuk̄kayor̄í nání Gor̄íxoyá s̄ñw̄f̄yo d́áníraní, ámayá s̄ñw̄f̄yo d́áníraní, pí pí nerf̄ná ayá sipí m̄ín̄pa oen̄r̄í an̄ñf̄ miní wé n̄r̄ón̄r̄í oem̄ín̄r̄í yar̄ñf̄r̄íní. ¹⁷ Wí e emeagáoní xwiogw̄f̄ wí r̄íxa n̄múr̄óm̄í ámí ḡf̄ añf̄ e nání n̄b̄ír̄í ñigw̄f̄ b́í ḡf̄ ámá gw̄f̄ ax̄trí imóníñf̄áyf̄yá uyípeayf̄yo m̄ín̄í wirí Gor̄íxo nání r̄ídiyowá n̄wiirí éim̄íñgín̄r̄í n̄meámí n̄b̄ír̄í ¹⁸ r̄íxa xw̄raim̄ím̄í n̄íníñf̄p̄í an̄pá éw̄ín̄gín̄r̄í yar̄ñwápi ñyár̄imáná añf̄ r̄ídiyowá yar̄ñwáiwámí n̄p̄awirí e éim̄íñgín̄r̄í b̄ñápí yar̄f̄ná ayf̄ s̄ñw̄f̄ nan̄meagf̄awixíní. S̄ñw̄f̄ nan̄meááná nioní ámá ayá wí t̄íní ep̄f̄royf̄ nerí sim̄ím̄iákw̄f̄ mé aga kíkíf̄á yar̄ñagi aí Judayf̄ Esia p̄ropen̄s̄f̄yo d́añf̄ wí ¹⁹ —Ayf̄ nioní nání xwíyá b́í t̄f̄ḡáyf̄ eñánáyf̄, n̄b̄íro joxíyá s̄ñw̄f̄ t̄ñf̄ re d́ání n̄n̄xekw̄moro s̄ñw̄r̄iyf̄, nan̄f̄ imóním̄ín̄r̄í éf̄r̄íní. ²⁰ Ayf̄ joxí t̄ñf̄ re m̄b̄ípa éagf̄a nání nioní Jerusarem̄íyo mebaowa awí eáníñf̄e d́ání xwíríxí

nínímeróná xwíríxí nápi síḡwí wíníḡfápi nání re rogíá rowa wiwaníḡowa áwaní ‘Ná ripíríní.’ orírípoyí. ²¹ Mepa oḡwíríyí, awa Jerusaremiyo dání xwíríxí nímearíná xwíyíá nioní ímí t́níní re uríná rípiíní ‘Nioní “Ámá pegíáyí ámí wíápínímeapíríáríní.” nīyáiwírí kíkayonḡáí nání agwí soyíné xwíríxí nímearíḡoí.’ uríná apíní nání joxíyá síḡwí t́ḡḡ e dání nīxekwímopaxíríní.” ²² Poro e uríḡáí aí pírimíá Piriso ámá Óf Goríxo T́fámíníyí ríníḡíyímí x́daríḡfáyí nání bí níj́fá imóníí enḡáí nání śfá xwíríxí píráníní wímíxínífáyí nání ná j́fē níta nurí re uríníḡíní, “Porísí seáyí e imóníḡo, Rísíaso weapáná segí xwíríxí píráníní seaimíxíyímíáríní.” nurírí ²³ porísí Poromí awí mearoaríḡomí re uríníḡíní, “Joxí omí awí nímearorí aiwí gwíní mīyáripa éíríxíní. Xe eríríó eméwíníḡíní. Xegí níkumíxínírí emearíḡfáyí omí arírá wianíro bánáyí, pírfí murakipání.” uríníḡíní.

Piriso t́níní xiepí Dírusríáí t́níní Poromí aríá wíḡfí náníríní.

²⁴ Śfá wí ríxa nórímáná enáná Piriso t́níní xiepí Dírusríáí —Í Judayí apíxí wíríní. Í t́níní ípaú Poromí awí mearogíe nírémorí “Ámá wa omí níméámí obípoyí.” nurírí Poro ríxa níbírí “Kíraisí Jísasomí díní nīwíkwíróríná, ayí apíríní.” repíyí nīwíera waríḡáí aríá wíaríná ²⁵ o “Wé róníní neríná, ayí apíríní.” urírí “Nípíréánírí neríná, ayí apíríní.” urírí “Goríxo ámá nīyoní mí ómómíxímí neríná, ayí apíríní.” urírí yaríná Piriso ríxa wáyí wíníḡáí re uríníḡíní, “Joxí ámí awí rímearoaríḡfē nání uí. Ríwéná nioní ámí ananí aríá símíá nání nínímóníríná ‘Eíní.’ rírímíáríní.” nurárímí ²⁶ níḡwearíná Poro níḡwí bí oníapínírí díní e nukíkayorí wáíní wáíná re yayáḡfíríní. “Ámá wa Poromí nīwíríméámí obípoyí.” nurírí Poro báná o t́níní xwíyíá rínayáḡfíríní. ²⁷ E yayaríná xwiogwí wáú ríxa pwéáná ámá síḡḡ wo, xegí yoí Posíasí Pesítasoyí ríníḡo pírimíáo nímonírí Piriso imóníḡípi urápáná Piriso re eníḡíní. Judayí nioní nání yayí owínípoyínírí wíwapíyímínírí nání Poro xe gwí oḡweanírí wáríníḡíní.

25

Poro Romíyí mīxí ináyo xwíríxí píráníní níwírímíwíníḡínírí uríní náníríní.

¹ Pesítaso, pírimíá síḡḡ imóníḡo píropenísí o meḡweaníyo nírémománá ríxa śfá wíyáú wíyí óráná aḡḡ Sísaríá ríníḡípímí pínní nīwíárímí Jerusaremi nání nīyírí rémóáná ² apaxípáníní imóníḡfá xwéowa t́níní Judayí wíḡfí seáyí e wímóníḡfáwa t́níní omí nīwímearo Poro nání áwaní nuríróná nuxekwímoayíro awayíní ríxíní re uríḡfawíxíní, ³ “Poromí negí neaimónaríḡípi wianí nání ananí ‘Oyí!’ nearíréní? ‘Poromí Jerusaremi t́ḡḡ re nání wa níméámí yapíríxíní.’ neaimónaríní.” nuríro ayí ínímí “Óf e áyá neánírane píkwáníḡíní.” nīyáiwíro e uríḡfá aiwí ⁴ Pesítaso re uríníḡíní, “Poro síní Sísaríá gwí ḡweaní. Níwaníḡoní e nání umíá nání aḡwí e imóníní. ⁵ Ayínání segí Judayíné seáyí e seaimóníḡfáwa nioní t́níní nawíní úwaníḡíní. Ámá o f́wí seaikáríḡo enánáyí, ananí xwíyíá umearípíríní.” uríníḡíní.

⁶ Pírimíá Pesítaso e nuríníríná śfá wé wúkaúrání, wé wíúmí díní wáú worání, síní mímúronáná Jerusaremi pínní nīwíárímí Sísaríá nání níwerí e nírémorí sá weḡo wíápi t́níní síá íkwíḡwí xwíríxí mearíḡfánámí éfí níḡweámáná sekaxí re uowáríníḡíní, “Poromí nīwíríméámí bípoyí.” uowáráná ⁷ wa nuro Poromí níméámí báná Judayí Jerusaremi dání weapíáyí Poromí mídímídání nírówapímáná xwíyíá mīwákwínípaxí imóníní ayá wí nuxekwímoayíro aiwí Pírimíáo “Neparíní.” yáiwíní nání ḿkí bí síwá wípaxí mímónípa egíawíxíní. ⁸ E yaríná Poro xwíyíá owákwínímínírí nurírí re uríníḡíní, “Nioní negí Judayí ḡwí ikaxí eáníḡípi bí pírfí mīwíáíkí erí rídíyowá yaríḡíwámí ení xórórí bí mé erí Romíyí mīxí ináyí Sísomí ení sípí bí mīwíkárfí erí enáríní.” uríḡáí aí ⁹ pírimíá Pesítaso Judayí x́fo nání yayí owínípoyínírí Poromí re uríníḡíní, “Nioní d́xí xwíríxí Jerusaremi dání aríá sírí xwíyíá awa ríxekwímoaríḡfápi eyeyírómfí erí emíá nání ‘E nání ananí oumíní.’ rísímónaríní?” uríḡáí aí ¹⁰ Poro re uríníḡíní, “Síá íkwíḡwí xwíríxí mearíḡfá Sísaoyá maḡíyo

dánì imìxàrìniḡ rìnamì dání xwìrìxí nìnimèpaxí imóniḡe rìxa re roḡini. Ayí wí e dání xwìrìxí ananì nìmèpaxí mimónini. Joxì niḡfàrini. Nionì gí Judayo íwí bì mìwikàrìḡanigini. ¹¹ Íwí erì sìpí imóniḡ nìpìkipaxí bì erì eḡáonì eḡánáyí, ‘Mìniḡpìkipanì.’ rìpaxonìmanì. E nerì aí awa xwìrìxí nìmearìḡfápi m̀k̀k̀ mayí imóniḡánáyí, áamá wo awa omì wigí dḡḡ t̀nì owípoyìniḡ m̀nì nìwìpaxí mimónini. Ayìnánì yarìḡ re osimìni, ‘Mìxí ináyí Sisao xewanìḡo nìḡfí xwìrìxí aríá níwiniḡini.’ nimónarini.” uríagì ¹² pìrimíá Pesitaso xegí gapìmanì yarìḡ wiemeanía nánì inìmi wuríḡḡfá wa t̀nì xwìyíá nìrìnimáná re urìḡiniḡini, “Joxì ‘Sisao aríá níwiniḡini.’ rííyí nánì o t̀ḡḡ e nánì rìrowáraníwàrini.” urìḡiniḡini.

Porò nánì Pesitaso Agìripaomì áwanḡ urìḡ nánìrini.

¹³ Rìxa sía wí órìfìmi eḡáná Judayíyá mìxí ináyí wo —O xegí yoí Agìripaoyì riniḡorini. O t̀nì xexìrìmeáí Benaisí t̀nì ípaú pìrimíá sḡḡ Pesitasomì yayí owiayìniḡ Sisaria nánì nìbìri e nerì ¹⁴ sía obaxí e ḡweanáná pìrimíá Pesitaso xwìrìxí Poroyá nánì mìxí ináyí Agìripaomì áwanḡ nurìrì re urìḡiniḡini, “Áamá wo, Pìriso gwí ḡwìràrago ḡweani. ¹⁵ Nionì Jerusaremìyo nánì nurì urìḡiniḡáná apaxípaniḡ imóniḡfá xwéowa t̀nì Judayí wigí mebáowa t̀nì omì xwìyíá nuxekwímoro re nìrìḡfawixini, ‘Joxì omì “Nepa sìpí ayìkwí m̀wikàrìḡoxìrini.” nurìrì negí neaimónarìḡpì wianì nánì neaiapeì.’ nìrìḡfá aí ¹⁶ nionì awamì re urìḡanigini, ‘Romiyene re yarìḡwámanì. Áamá x̀fomì uxekwìmoarìḡfáyí t̀nì sini nawini axí e awí neánìro omì xwìyíá ayí uxekwìmoarìḡfápi nánì wákwiniḡm̀nìrì sini m̀rìpa eḡáná amíná áamá wigí wimónarìḡpì xe owípoyìniḡ wiarìḡwámanì.’ urìḡanigini. ¹⁷ Ayìnánì awa re nánì nìweapìro awí eánáná nionì sini mé wíapì t̀nì xwìrìxí nánì siá íkwìḡwínamì éfì nìḡweámáná wamì re urìḡanigini, ‘Áamá omì nìwirìmeámì b̀poyì.’ uríagì ¹⁸ omì nìmeámì báná uxekwìmoarìḡfáwa éfì nìro nuxekwìmoróná íwí m̀wákwiniḡpaxí imóniḡ nionì ‘Apì nánì uxekwìmop̀r̀réoi?’ yaiwiḡpì nánì muxekwímó nero ¹⁹ sa wigí ḡwíá imóniḡpì nìmépero ‘Apì neríá apì neríá, ayí ananìrini.’ rìnarìḡfápi nánì mìxí riniḡo áamá pìyí wo Jisasoyì riniḡo —O nánì Porò ‘Sini sḡḡ ḡweani.’ rarìḡorini. O nánì mìxí riniḡo egíawixini. ²⁰ E yarìḡḡfá nìwiniḡini nionì re yaiwiḡanigini, ‘Xwìrìxí nápi niḡfá imónimì nánì arìḡe nerì pìránìḡ yarìḡ wiyimìniḡrini?’ nìyaiwiri dḡḡ ududí ninarìḡagì nánì omì re urìḡanigini, ‘Nionì dḡḡ xwìrìxí Jerusaremì dání aríá sirì xwìyíá awa rìxekwìmoarìḡfápi eyeyírómi erì emía nánì “E nánì ananì oyimìni.” rìsimónarini?” uríagì aí ²¹ Porò yarìḡ re niḡiniḡini, “Mìxí ináyí Sisao xewanìḡo gí xwìrìxí aríá ninía nánì fá nìxìrìrì onìmeḡweani.” nimónarini.’ nìrìḡagì porisí wamì sekaxí re urìḡanigini, ‘Nionì Sisao t̀ḡḡ e nánì wiowárimíáe nánì awí mearóríxini.’ urìḡanigini.” Pìrimíá Pesitaso e uríagì ²² Agìripao re urìḡiniḡini, “‘Nionì enì áamá omì aríá b̀ owimìni.’ nimónarini.” uríagì “Wíáriná joxì enì ananì aríá wiríárinì.” urìḡiniḡini.

Agìripao t̀nì Benaisí t̀nì Poromì aríá wigí nánìrini.

²³ Sá wegíá wíapì t̀nì Agìripao t̀nì Benaisí t̀nì ípaú okiyíá niníísáná wá nimóniḡa wigí aḡí xwé awí eánarìḡfíwámì nìpáwiri porisìyo seáyí e wimóniḡfáwa t̀nì áamá aḡí apimì seáyí e nimónìrì meḡweagíáwa t̀nì enì nawini nìpáwiro éfì ḡweanáná pìrimíá Pesitaso wamì sekaxí nurìrì Poromì rìxa nìwirìmeámì báná ²⁴ re urìḡiniḡini, “Mìxí ináyí Agìripaoxì t̀nì áamá ǹnì yawawi t̀nì re awí eánìḡfáyíné t̀nì xwìyíá b̀ osearimìni.” nurìrì re urìḡiniḡini, “Áamá ro nánì Judayí ǹnì nionì aḡí rìpimì ḡweanánàranì, Jerusaremì nánì úánàranì, gí aríá eḡae dání ími t̀nì “Xe sḡḡ ounì.” m̀neaimónarini.’ nìrayarìḡfá romì sḡḡwí winiḡpoyì. ²⁵ Omì yarìḡ nìwìwì nurì aiwí íwí o eḡpì nánì pìkipaxí imóniḡ b̀ nánì p̀fá meḡnàrìḡanigini. Xewanìḡo ‘Sisao xwìrìxí nioniyá aríá níwiniḡini.’ nìrìḡagì nánì nionì omì Sisao t̀ḡḡ e nánì wiowárimíá nánì rìxa rárìḡarini. ²⁶ E nerì aí xwìyíá negí mìxí ináyí amíná Sisao nánì ‘Porò e

enjírini. E enjírini.’ níriri payí neari wiowárimfa nánipi sɪni pfa nimeginiri nani nioni omi áma niyfneni yarini wiayiro mixi inayi Agripaoxi anipaxi wiayiri miki iperi epiripimi dani o xwiyfa nioni anani payi eapaxi bi searini nani omi seyne tifi re nani ‘Eini.’ urfina. ²⁷ Ayi ripi nanirini. ‘Gwi hweaji wo xom uxekwimoarigfapi nani rfwamini meá sa niwiowarirfay, ayi xaxaniji neri emfina.’ nimonarini.” uriniginini.

26

¹ Agripao Poromi re uriniginini, “Joxi dixi eni anani rei.” urfagi Poro we nimomana xwiyfa wakwinimiri nani re riniginini, ²⁻³ “Mixi inayi Agripaoxi, joxi siwi Judayene yarinhapi nini nijfa eri nene ‘Api nerfay, Gorixomi piraniji xidarinhwini.’ nirinirane diji xixegini moarwapi nani nijfa eri enini. Api nipini aga nijfa xixeni imonijoxi enagi nani nioni joxi arfa ene dani amipi Judayi nixekwimoarigfapi nani niwakwinimiri rimi nani aga yayi ninarini. Ayinani wauni rixiji ripi oririmini, ‘Gf xwiyfa niwakwinimiri rarinjapi joxi arfa nimirfa aniji misinipa oeni.’ nimonarini.

⁴ Nioni enina sini onimiaina dani agwi re nani nera binjapi nani Judayi nini nijfari. Onina dani gf gw axiri imonigfay tini nijwari Jerusaremi dani xwe iwaronari. ⁵ Enina dani nioni Parisiyi —Judayi Gorixomi oxfdaneyinero nerona diji xixegini bi bi moarigfapimi dani gw nimoga ugf ayi ayo niyoni Parisiyi rinigfay hwa xewirarinigfapi winiyayo seayi e muroni. Ayi Gorixomi nixdirona yarigfapa nioni eni nixfa binjapi nani Judayi nini nijfari. Ama ayi ‘Awanj oraneyi.’ niwimonirfay, ‘Nepa Poro e yagorini.’ nripaxirini. ⁶ Agwi nioni Gorixomi neg arfowami nuriri smimanjiyo tinijipi nani ‘Neparini.’ niyaiwiri diji ukikayogaji nani ayi xwiyfa nimeararjoi. ⁷ Negi Judayi gw wiri wri we wukaú sikwi wau eni ikwawiyimiri, arfwiyimiri, inina Gorixomi yayi umero xdiro nerona re niyaiwiro nani, ‘Nene Gorixomi neg arfowami nuriri smimanjiyo tinijipi imonani nani ewanigini.’ niyaiwiro nani diji axipi ukikayogaji. Mixi inayoxini, axi api nani nioni diji ukikayogaji nani nigf Judayi xwiyfa nixekwimoarjoi. ⁸ Gorixoyadi diji tini pegfay wiapnimearigfapi nani seyne pi nani ‘Wi “Neparini.” yaiwipaxi mimonini.’ yaiwarigfari?

⁹ Enina niwanijoni eni re yaiwiagaronirini, ‘Yof Nasareti daji Jisasomi diji wikwiroarigfay xe oepoyiniri sihw wnipaxi mimonini. Xwirfa oikixeminiri nani ayi wi nerfa, ayi nanj yarini.’ yaiwiagaronirini. ¹⁰ E niyaiwirijoyi dani Jerusaremyo ripi yagari. Apaxipanjiji imonigfa xweowa ‘Ama Jisasomi diji wikwiroarigfayo gw yipaxorini.’ niniro nifpaaana nioni nur ayo gw yemeri gw anjyo hwaririri nerfa apini yagamani. Xwirixi numeranena ‘Opikipoyi.’ rfi tini nioni eni nikumixiniri ‘Opikipoyi.’ ragari. ¹¹ Rotu anj ayi ayo nipawiemeri rini niwiemerfa ‘Jisasomi sini diji mwikwiroarinhwini.’ niriro ikaywi umearpoyiniri wwapiyagari. Nioni ama ayi nani wik rfa apiawiniji nonarigaji nani ayi nuro emayi anjmi af hweanana nioni eni numi nur fa nixira wagari.

Poro “Nioni api niwinirijipimi dani kinimoninjari.” uriji nanirini.

¹²⁻¹³ “Mixi inayoxini, nioni e nera nurfa apaxipanjiji imonigfa xweowa nioni Damasikasi nani nur ama anj apimi Jisasomi diji wikwiroarigfayo eni fa xirwiniginiri ninipearo payi nearo niapowarana nioni anj apimi nani nur sini ofyo nurfa rixa ikwawed enana wa bi anjnam dani okienafagi wininjanigini. Sogwi wa nokirfa anarjipi tini xixeni marfa, aga seayi e imonijipi midmidani nokiarfagi wininjanigini. Nionini marfa, ama nioni tini ugfawa eni winigfawixini. ¹⁴ Nnoneni xfayo nifkinimeamana nioni arfa wiyi Xibiruyi pfi tini xwiyfa

bí re rinénapfagi wiñanigini, ‘Soroxini, Soroxini, joxi pí nani nioni xeaniñ níkarariñini? Joxi Jisasomi rñiñ owiminiñi nerfna jiwaniñoxi ayiñwñiñ omónariñini.’ rinénapfagi arfa ñwiri ¹⁵ yariñ re wiñanigini, ‘Amínáoxini, goxiñini?’ urfagi o re riñiñigini, ‘Nioni Jisasomi joxi xeaniñ níkarariñonini. ¹⁶ E nerí aí joxi ñwiáñiniñ meari éf roñ. Nioni riñiñ emi nani joxi tfáminí simóniniñ. Joxi nioni nani ámayo wáf nuriyemeri agwi sñwñ nanariñ riñiñ nani áwanñ urirfa nani riñiñpeáñini. Apini áwanñ urirfa nani marfáñ, amipí rñwñyo sñwá simfáñiñ nani eni áwanñ urirfa nani riñiñpeáñini. ¹⁷ Nioni ñwñ gwf axíri imóniñfáyñ sñpí sikáranñro yarfná éf riminiñi émayf —Ayf joxi nioni nani wáf urirfa nani riñwáñimfáyñini. Ayf sñpí sikáranñro yarfná éf riminiñi simfáñini. ¹⁸ Ayf riñiñ nani joxi émayf tfáminí riñwáñimfáñini. Joxi wáf nura warñiñpimi dani ayf ñwiáñiniñ mearo sñwñiñiñ noxoaro wigñ nerfna sfá yiniñiminiñ yarñfáñiñ pñiñ ñwiáñiniñ wfa óniñiminiñ nani kinimónñro Seteno meñweañimí dani pñiñ ñwiáñiniñ Gorixó meñweañiminiñ kinimónñro yarfná nioni wigñ fñwñ yarñfáñiñ yokwarimí wiiri áma nioni ñiññiñ kwñro nani nioni gñ imóniñfáyñ fñniñ kumixáñiniñ emfá nani joxi émayf tfáminí riñwáñimfáñini.’ niñiñigini.” nuriniñ ¹⁹ re urñiñigini, “Míxñ ináyñ Agiripaoxiñi, ayinaniñ oriñá aññnamí dani ñpárenapññiñ wí pññ mñwíakí nerí ²⁰ re néra uñáñini. Iwamfó Damaskasiyo dani uréwapñyiriñ Jerusaremiñ dani eni uréwapñyiriñ Judia pñropeniñfño niyoní dani uréwapñyemeri émayf fññimí eni uréwapñyemeri nerfna re nura uñáñini, ‘Segñ fñwñ yarñfáñiñ rñwñiminiñ mamoro Gorixó tfáminí ukiniñmónñro nero áma sñwñ ñiseanaxñdimerfna “Wigñ fñwñ yarñfáñiñ rixá rñwñiminiñ ñimamoro nani rfa yarñoi?” seaiñwipaxí imóniñfñiñiñ éfñixiniñ.’ nura uñáñini. ²¹ Nioni e néra uñáñiniñ enagiñ nani Judayf wí ñwiáñiniñ mearo aññ rñdiñyowá yarñwáñimí dani fñ ñññxiññro ñpñkianñro éagñá aiwí ²² Gorixó arñrá níñ enagiñ nani agwi nioni onixwéñfñe sñwñ añññe dani éf niñrómána ‘Wfa rókiamoagñfáwa fñniñ Moseso fñniñ “E nimóniñfáñini.” ragñfáñiniñ rixá imóniñfñiñ.’ searariñiniñ. ²³ ‘Awa re ragñfáñiniñ, “Áma yeáyñ neayimixemeañfa nani Gorixoyá ñiññ fñniñ arñowayá xwfa piaxñyo dani iwiaronñomiñ rñiññ wímeañfáñini.” niññro ámiñ riñiñ ragñfáñiniñ, “Xewaniñjo xwáñipáyo dani wiáñiniñ meañfá enagiñ nani o iwamfó xwñfá wñññññiñ imóniññ Gorixó ámayo yeáyñ uyimixemeañfáñiñ nani Judayo fñniñ émayo fñniñ wáf urññfáñiniñ.” ragñfáñiñ rixá axññiñ e imóniñfñiñ.’ searariñiniñ.” urñiñiginiñ.

²⁴ Poro xwñfá wákwiniñiminiñ nani e nura warfná pñrimiáo Pesitaso imí fñniñ re urñiñiginiñ, “Poroxiniñ, joxi xaxá nerí rariñiniñ. ñwññ ñññfá xwé imóniñfñiñ xaxá riñmeariniñ.” urfagi aí ²⁵ Poro re urñiñiginiñ, “Áminá seáyñ e imóniññ Pesitasoxiniñ, nioni xaxá nerí niñrariñiniñ. Nepaxiññiñ imóniñfñiñ searariñiniñ. ñiññ sñxñ niñyiniñmána searariñiniñ. ²⁶ Ayf riñiñ naniñiniñ. Míxñ ináyñ ro amipí nioni searariñáñiñ nani ñññfá imóniññagiñ nani ñiññ sññá neañariñiniñ. Apñ, ayf inimiñ pñññ mimóniññ enagiñ nani ‘Omí wiáññ mimúropaxñ imóniniñ.’ nimónariññagiñ nani omí ññtamñxwñniññiñ murñ niñpiniñ repñyñ ñwiéra warñiniñ.” Pesitasomiñ e nurimánañ ²⁷ re urñiñiginiñ, “Míxñ ináyñ Agiripaoxiñi, ‘Wfa rókiamoagñfáwa niññro eaagñfáñiñ nepa rñniñ.’ riñyaiwiñiniñ? Joxi ñiññ e yaiwiñoxiñ enagiñ nani nioni ñññfáñiniñ.” urfagiñ ²⁸ Agiripao Poromiñ re urñiñiginiñ, “Axinaniñ ná bñniñ ññññññfna ‘O Jisasomiñ ñiññ wíkwññropaxoriñniñ.’ riññiñwiariñiniñ?” urfagiñ ²⁹ Poro re urñiñiginiñ, “Nioni ‘Gorixomiñ riññññ bí oseauriyiminiñ.’ nimónariñiniñ. Joxi naniñniñ marfáñ, áma sfá riñyimiñ arfa niariñfáñiñ fñniñ nioni ná bñniñ searánaraniñ, aniññ miní searánaraniñ, nioni Jisasomiñ ñiññ wíkwññroariññápa niñyñnéniñ eni axññiñ ñwíkwññro nioni imóniññápa axññiñ oimónñpoyñniñniñ nimónariñiniñ. Nioni gwñ niñyññfáñiñ riñiñ seýñné eni axññiñ oseayipoyñniñniñ miñsearariñiniñ.” urñiñiginiñ.

³⁰ Míxñ ináyo fñniñ pñrimiáo fñniñ Benaisí fñniñ ñwiáñiniñ mearo áma ayf fñniñ nawiniñ éf ñweagñfáyñ eni ñwiáñiniñ mearo ³¹ wiwiniñ wí e éf niñrómána re riñññfawixiniñ, “Áma o ananiñ ñpñkipññiñ naniñraniñ, gwñ ñwññrariñpññiñ naniñraniñ, fñwñ bí meñññiniñ.” niññniñro

³² Agiripao pirimiá Pesitasomi re uriniginini, “Ámá o ‘Mixí ináyí Sisao xwirixí nioniyá nieyíroíwíniginini.’ miripa nerí sijnwiriyí, ayí anani kikiá wáripaxírini.” uriniginini.

27

Poromi Romiyí aníyo nání sipixíyo wiowárigá nánirini.

¹ Ríxa none nání re rárinináná, “Romiyí aníyo Itariyi rininipimi nání sipixíyo owiowáraneyi.” rárinináná porisí 100 bimi seáyí e wimóniní wo —O siminí wínarigá Sisaoyá rininipi worini. O xegí yoí Juriasoyí rininorini. O Poromi tñni gwí ηweagá wamí tñni níméra ounirí wiowáraná ² Adíramitiamí dáníyíyá sipixí wo Esia piropenisí tñni ríriwámíni uminirí yarínagi níwínirane ámá wo xegí yoí Arisitakaso —O Masedonia piropenisíyo aní yoí Tesaronaika dánorini. O tñni nawíni nípixemoánirane níηwearíná xwáapimí pñni níwiárimí nurane ³ sipixomí sá wejwáone wáapí tñni aní yoí Saidoniyí rininipimi níwiékínímearane ayoáaná Juriaso Poromí ayá nurimáxírí nání xegí níkumáxínirí emearígáayí mirání owípoyínirí ayí tñni e nání xe ounirí sijnwí wíniginini. ⁴ Ámí sipixomí nípixemoánirane aní apimí pñni níwiárimí nuranéná iminí símíníni níneaxemí barínagi nání níyakía nurane nání pirínwí Saipirasíyi rininipimi oríwámí dání nímeámí nurane ⁵ imanípámí nuranéná Sirisia piropenisíyo tñni Pabiria piropenisíyo tñni nímuróa nurane Risia piropenisíyo aní yoí Mairá rininipimi níwiékínímearane nayoámáná ⁶ porisí 100 bimi seáyí e wimóniní Arekísadíría dáníyíyá sipixí wo Itari piropenisíyo uminirí yarínagi níwínirí nímeámí níneaurí o tñni sipixomí nípixemoánirane ⁷ aní apimí pñni níwiárimí nurane sipixó awayini awayini warínagi nání sá ayá wí nóroa nurane ríá meakíroarínagá níwínirane aniní miní nerinipimí dání aní yoí Naidasíyi rininipimí tñni e anwí e níremómáná iminí símíníni níneaxemí barínagi nání níyakía nurane xwáá siminí imóniní Sarimoniyi rininipimí nímurorane pirínwí yoí Kiritíyi rininipimí oríwámí dání níyakirane ⁸ sipixí ominí mearígáwa ríá nímeakíroo sa aniní miní nerinipimí dání Kirití tñni imanípámí níxída nípurane wí e “Rawírawá siminí ríwoní Naní Imóniní” rininí —E aní Rasia rininipimí dání anwí erini. E rémonwaniginini.

⁹ Sá ayá wí ríxa nórimáná enáná Judayí íwí yarígápi Goríxo yokwarimí wiiní nání díní mopírí nání aiwá ηwá ηwirárinarígáyi ení ríxa múróimí enáná xwiogwí nání rawírawá saminí míwearíniná enagí nání Poro aríá jiyikí norí ¹⁰ re uriniginini, “Ámáoyíné, gí díní re nímonarini, ‘Agwí none re pñni níwiárimí ámí sipixomí nímeámí nuranénáyí, xwiríá ikixénipaxírini.’ nímonarini. ‘Saní nímeámí warínwápi tñni sipixó tñni aníniní nání maríá, none ení anínáníwárimí.’ nímonarini.” urínagi aí ¹¹ porisí 100 bimi seáyí e wimóniní sipixomí ominí meariní tñni sipixomí xiáwo tñni awáú rarígápi nání díní níá wíagí nání omí Poro yopa muriginiginini. ¹² Ayí ipí siminí ríwoní sipixó ηweanípimí xwiogwí nání rawírawá síwá yíáná sipixí píraniní wépxe mimóniní nání ámá ná sipixíyo ηweagápi re rinárigáwixini, “Anani e epaxí enánáyí, re dání pñni níwiárimí sipixomí nímeámí nurane ipí siminí ríwoní yoí Pinikasíyi rininíwámí —Siminí ríwoní awá pirínwí Kiritípimí axí ríwámíni ríwoníwárimí. Xwáá mídání mídání wíapínimeaní enagí nání e rawírawá wíwí mé eneriní. Sogwí wearínimí dání ríwónapíníwárimí. Awámí níremorane rawírawá síwá yaríná awámí ηweáwaniginini.” rinárigáwixini.

Ríwápi xwé éáná rawírawá imeamíkwí ení nánirini.

¹³ Iminí rawírawá tñni ríwámí dání sipixomí Pinikasi tñni e awayini níxemi upaxípi barínagi níwíniróna “Siminí ríwoní none rárwáwámí nání anani sipixomí nímeámí upaxírini.” níyaiwiro ainíxí gwíyo dání mamówárininí ípeanípimí nímixearo

sipixomi nimeami nuróna pirijwá Kiriti imanjápa tññ e aḡwi e dani nixda nipuro ¹⁴ sini ná jfaminí e muninjána re enjiginí. Rfwiپی íkfa jjimí epaxí bí —Iminjí apí yoí Miwáminí Bariñtípiyi rininjípirini. Apí tññmí dani niweapiri ¹⁵ sipixomi xejweáána sipixí símí iminjí barinjímíní mémopaxí enagi nani negí waníri yarinjwaé nani pñí niwiáirane “Iminjí xe niméra oneauní.” niyaiwirane e yaríná ¹⁶ none pirijwá yoí Kodayí rininjípimi oriwámi dani nipuríná iminjí bí onimíapí yimáronána ewé sipixomi dánj níropémí warinjwápi aninjí miní nerinjípimi dani nimixeáa nibirane sipixo tññ e enána ¹⁷ sipixomi ikwiáranirane nani nimixeáa niyapirane nikwiárimána sipixí xwéo orónowiniginíri sámi tññ xegí sipixí miwá midmidáni nixemí nibiro gwí nija nipwémána sipixo enj tññ nixemí nuri xwá ipí seáyi e riwonána ínimí aḡwi e imóninjípimi —Apí yoí Sairitasíyi rininjípi Apíríka dani aḡwi erini. Apimi sipixo anjñi nuríná sixí úroniginíri wáyí winfagi sipixo awayini ouníri ainixí gwí yurárininjí ípearinjípi nimamówaríro níropémí nuróna iminjí xe nineaxemí oneauníri wininjwaniginí.

¹⁸ Sipixomi sá wejwáone wáfpi tññ sipixo wiápnimeari eamori néra warinjagi awa sipixo nayí oeníri sanj wí emí míméamí nero ¹⁹ sá wejwáone wáfpi tññ sipixí ominjí mearigfáwa wiwaninjowa sipixomi sanj uninjí íkwearí ḡwiráriri yarigfáyí bí emí míméamí egfawixini. ²⁰ Rfwiپی símí tññ aninjí sipixomi xejwearíná stá obaxí ayá wí órfagi aí sinj tññ sogwí tññ bí anarinjagi sñwá míwinipa nerane nani “Áminí riwarinjwini?” niyaiwirane sñwá míwinaxídipa nerane nani dññ “Wí e niwiékñimearane sññ wanfáriní.” niyaiwia warinjwápi dññ peá nimónirane “Ríxa nanfnanfáriní.” niyaiwia nurane ²¹ awa stá ayá wí neamúroaríná nimeamíwiároniginíri ayá sñwá uoarinjagi nani aiwá miní néra numána enána Poro niwiápnimeari ámáyo áwiní e nírómána re urinjiginí, “Ámáoyné, nioní searinjápi arfá nñiro nñixfdíro pirijwá Kiritíyo pñí niwiárimí sipixo nimeamí mupa nero sñwáriyí, segí amípi xwírfá ikixéníri anípa imóníri éfpiyí wí e emíníri éfmani. ²² E seararinjagi aiwi sipixí ro xwírfá nikixéníri aí ámáone wí anfnanfáwa menjagi nani dññ peá mímóní sini dññ sixí oseainíni. ²³ Ayí ripi nani seararinjini. Stá riyimíni árfwiyimí Goríxo —Nioní ámá oyáyí imóninjá woníriní. Oyá anfnanjí wo nioní tññ e nírónapiri ²⁴ re níríniginí, ‘Poroxini, joxí Romíyí anjyo anani nírémori mñxí ináyí Sisao xwírxí rímenfe sñmímanj e urorfáriní. Ayínáni sini wáyí mñsinipani. Arfá nií. Goríxo joxí tññ ámá sipixí romí ḡweagfáyí tññ niyínéni xe sññ óupoyiníri yaiwí enagi nani woxí aí iniḡf namipaxímani.’ ²⁵ Anfnajo e nírff enagi nani soyfné dññ sixí oseainíni. Ámáoyné, nioní Goríxomi dññ re wíkwfronjini, ‘Nioní nírffpi xixeni nimóninjoi.’ niwíkwfrorí nani e seararinjini. ²⁶ E neri aí iminjí sini nineaxemí warfna pirijwá bimi sixí úroanfáriní.” urinjiginí.

²⁷ None rfwiپی rawírawá Ediriayi rininjíwámi sipixomi nineaxemí warfna ríxa stá wé wúkaú síkwá wáú wáú imóníyimi áriwegí imónána sipixí ominjí mearigfáwa “Xwá bí tññ e ríxa aḡwi erfani?” niyaiwiro ²⁸ gwí e e kíkwrírfá neáaríga punjri tññ iwamfó neróna “Xwá sini ná mfmíraní? Sa mfmí onimíapíraní?” yaiwarigfári nímearo nimamówaríro iwamfó sñwá niwíwinaxídíroná xwá sini ná mfmí enagi nani 40 mita imóninjagi niwíniro ámi bí tññ núfasána ámi bí nimamówaríro xwá tññ e ríxa 30 mita enagi niwíniro ²⁹ sipixí iminjí nixemí nurfna wí e sñjáo sixí úroniginíri sipixí ámi bí tññ nixemí mupa oeníri íkwéminjyó dani ainixí ípearinjí wírfkaú wírfkaú nimamówarímána wá anjñi oóniníri wigí ikayfáwí nira ugíawixini.

³⁰ Sipixí ominjí mearigfáwa sipixomi pñí niwiárimí éf owaneyiníro ámáyo yapí niwíwapíyiro “Sipixí sñmfyó dani ení ainixí ípearinjí bí mamówaráníri yarinjwini.” nuriro ewépa rawírawáyo ikwiárinána apámi nipixemoáníri éf owaneyiníro ríxa mamówararfna ³¹ Poro porisf 100 bimi seáyi e wimóninjomi tññ xegí porisowami tññ re urinjiginí, “Ámá sipixí ominjí mearigfá rowa sipixí romí none tññ mñjweapa

nerínáyí, soyíné sɨ́ɨ́ nuro xwáá tɨ́ɨ́ e rémopɨ́riméoi.” urána ³² porisowa mɨ́rɨ́ nɨ́wiáɨ́nɨ́mearo ewépa gwɨ́ nɨ́yimáná awayinɨ́ mamówárarɨ́gɨ́fá rɨ́ mɨ́ɨ́ nɨ́wákwirowáwáyo mamówárarɨ́gɨ́fawixɨ́nɨ́.

³³ Wáá ónɨ́ne nánɨ́ Poro eɨ́ rɨ́rémixɨ́ nɨ́wia nuri re urayɨ́ɨ́nɨ́gɨ́nɨ́, “None rɨ́wɨ́pɨ́ rɨ́pɨ́ nánɨ́ ayá sɨ́wɨ́ nearoarɨ́ɨ́ɨ́gɨ́ nánɨ́ aiwá mɨ́nɨ́ mɨ́mɨ́wiaɨ́kɨ́ nɨ́nɨ́rane yarɨ́ná sɨ́á obaxɨ́ rɨ́xa nóra nuri agwɨ́ rɨ́xa wé wúkaú sɨ́kwɨ́ waú waú imónɨ́ɨ́yirɨ́nɨ́. ³⁴ Ayɨ́nánɨ́ nionɨ́ eɨ́ rɨ́rémixɨ́ nɨ́seairɨ́ ‘Aiwá bɨ́ nɨ́mearo nɨ́poyɨ́.’ seararɨ́ɨ́nɨ́. Sewanɨ́ɨ́yɨ́né aiwá nɨ́nɨ́ro oerɨ́kiemeánɨ́poyɨ́nɨ́rɨ́ seararɨ́ɨ́nɨ́. Woxɨ́ aɨ́ bɨ́ manɨ́nɨ́pa epɨ́rɨ́ eɨ́ɨ́gɨ́ nánɨ́ seararɨ́ɨ́nɨ́.” nurimáná ³⁵ bisɨ́kerɨ́fá bɨ́ nɨ́mearɨ́ wigɨ́ sɨ́ɨ́wɨ́ anɨ́gɨ́te dánɨ́ aiwá apɨ́ nánɨ́ Gorɨ́xomi yayɨ́ numemáná nɨ́kwɨ́rɨ́rɨ́ rɨ́xa narɨ́ná ³⁶ áamá nɨ́nɨ́ enɨ́ rɨ́xa dɨ́ɨ́ɨ́ wáá bɨ́ wónɨ́ɨ́gɨ́ aiwá bɨ́ nɨ́mearo nɨ́nɨ́ro ³⁷ —Áamá sɨ́pɨ́xɨ́yo ɨ́weanɨ́wáene ayɨ́ 276 enerɨ́nɨ́. ³⁸ Nene rɨ́xa apánɨ́ nɨ́nɨ́máná sɨ́pɨ́xo nayɨ́ oenɨ́rɨ́ witɨ́ aiwá mɨ́nɨ́wáɨ́pɨ́ rawáwáyo emɨ́ mɨ́meámɨ́ egɨ́fawixɨ́nɨ́.

Sɨ́pɨ́xo sixɨ́ núrori orónowinɨ́ɨ́ɨ́ nánɨ́rɨ́nɨ́.

³⁹ Rɨ́xa wáá ónáná árɨ́wɨ́yimi “Xwáá bɨ́ aɨ́wɨ́ erɨ́nɨ́.” yaiwɨ́fáɨ́pɨ́ sɨ́ɨ́wɨ́ nɨ́wɨ́nɨ́róná mí mómɨ́xɨ́pa nero aɨ́ sɨ́mɨ́nɨ́ rɨ́wɨ́ɨ́ɨ́ bɨ́ inɨ́kɨ́nɨ́ wíáronɨ́ɨ́gɨ́ nɨ́wɨ́nɨ́ro e epaxɨ́ eɨ́nánáyɨ́, sɨ́pɨ́xo nɨ́meáa nɨ́yirane e oiwié́kɨ́nɨ́meaneyɨ́nɨ́rɨ́ éfáyɨ́ ⁴⁰ wa gwɨ́ ainɨ́xɨ́ ípeaarɨ́ɨ́ɨ́ mamówárarɨ́nɨ́ɨ́pɨ́ rawáwáyo ípeanɨ́ ami xe oépeanɨ́rɨ́ nɨ́kweawára pwarɨ́ná wa imɨ́ɨ́ɨ́pɨ́ sɨ́mɨ́nɨ́ rɨ́wɨ́ɨ́pɨ́mɨ́ nánɨ́ nɨ́xemi oneaunɨ́rɨ́ sɨ́pɨ́xoyá rapɨ́rapɨ́ nemɨ́mea nɨ́peyiro soná enɨ́ nɨ́kwearo inɨ́kɨ́nɨ́ wíáronɨ́e nánɨ́ omɨ́ɨ́ɨ́ nɨ́méra wanɨ́ro yarɨ́ɨ́ɨ́gɨ́ aɨ́ re eɨ́ɨ́nɨ́gɨ́nɨ́. ⁴¹ Sɨ́pɨ́xo xwáá ínɨ́mɨ́ eɨ́náná rawáwá akwɨ́nɨ́fánáɨ́ rɨ́wɨ́ɨ́e sixɨ́ núrori sɨ́mɨ́ xwááyo xaíwɨ́ noranɨ́árɨ́nɨ́rɨ́ nánɨ́ wɨ́ɨ́wɨ́ bɨ́ mepaxɨ́ imónɨ́ɨ́náná rawáwá sɨ́pɨ́xɨ́ íkwémɨ́ɨ́ɨ́yo miákwiayɨ́láná sɨ́pɨ́xo rɨ́xa orónowiarɨ́ɨ́ɨ́gɨ́ wɨ́nɨ́gɨ́fawixɨ́nɨ́. ⁴² Sɨ́pɨ́xo rɨ́xa orónowiarɨ́ɨ́ɨ́gɨ́ nɨ́wɨ́nɨ́ro porisowa xámɨ́ re rɨ́nárɨ́gɨ́fá eɨ́ɨ́gɨ́ nánɨ́ “Sɨ́pɨ́xo sɨ́pɨ́ éánáyɨ́, áamá gwɨ́ ɨ́weagɨ́fá none awɨ́ mearoarɨ́ɨ́wáowa inɨ́bé neáa éf upɨ́rɨ́xɨ́nɨ́rɨ́ pɨ́pɨ́kɨ́mɨ́ éwanɨ́gɨ́nɨ́.” rɨ́nɨ́gɨ́fápa “Rɨ́xa opɨ́kianeyɨ́.” rɨ́narɨ́ɨ́ɨ́gɨ́fá aiwɨ́ ⁴³ porisowamɨ́ seáyɨ́ e wimónɨ́ɨ́ɨ́o “Poromɨ́ nɨ́méra nuri Romɨ́yɨ́ aɨ́ɨ́yo xɨ́xenɨ́ rémówanɨ́gɨ́nɨ́.” nɨ́yiwiri nánɨ́ awa wianɨ́ro yarɨ́gɨ́fáɨ́pɨ́ pɨ́rɨ́ nurakiri sekaxɨ́ re nearɨ́ɨ́ɨ́nɨ́gɨ́nɨ́, “Áamá inɨ́bé warɨ́gɨ́fáɨ́ɨ́né rɨ́xa nɨ́mawiri nɨ́xeamoro inɨ́bé neáa nuro imanɨ́ e iwié́kɨ́nɨ́meápoyɨ́. ⁴⁴ Inɨ́bé mɨ́warɨ́gɨ́fáɨ́ɨ́né íkɨ́fá wáráranɨ́, sɨ́pɨ́xo ororómɨ́ inɨ́pɨ́ranɨ́, fá nɨ́xɨ́rɨ́máná nɨ́kwíárɨ́ga nuro imanɨ́ e iwié́kɨ́nɨ́meápoyɨ́.” nearɨ́ɨ́gɨ́ nene axɨ́pɨ́ e nerane nánɨ́ wo aɨ́ inɨ́gɨ́fá mɨ́namɨ́ nɨ́nenenɨ́ imanɨ́ e iwié́kɨ́nɨ́meanɨ́wanɨ́gɨ́nɨ́.

28

Poromɨ́ Morɨ́tayo ɨ́weanáná wimónɨ́ɨ́pɨ́ nánɨ́rɨ́nɨ́.

¹ Nene wo manɨ́nɨ́ nɨ́nenenɨ́ imanɨ́ e niwié́kɨ́nɨ́meámáná áamá e dánɨ́yɨ́ “Pɨ́rɨ́ɨ́wɨ́ rɨ́yi xegɨ́ yoɨ́ Morɨ́taɨ́ rɨ́nɨ́ɨ́yirɨ́nɨ́.” rarɨ́ɨ́ɨ́gɨ́fá arɨ́fá nɨ́wirane ronáná ² ayɨ́ none neaiapanɨ́ro nánɨ́ ayá tɨ́nɨ́ nero iniá anɨ́ɨ́ sɨ́yamɨ́tó eri imɨ́ɨ́ɨ́ rɨ́rɨ́ yarɨ́ɨ́ɨ́gɨ́ nánɨ́ rɨ́fá nɨ́keámáná nɨ́nenenɨ́ nɨ́neaipemeámɨ́ nuro rɨ́fá tɨ́ɨ́ɨ́ e neawárfagɨ́fá aɨ́ ³ Poro rɨ́fá kɨ́rɨ́ɨ́ɨ́ bia awɨ́ nearɨ́ sarɨ́wá nerɨ́ nɨ́meáa nɨ́bɨ́rɨ́ rɨ́fá ikeáárarɨ́ná re eɨ́ɨ́nɨ́gɨ́nɨ́. Weaxɨ́fá wo rɨ́fá usɨ́nɨ́ɨ́gɨ́ nɨ́rémɨ́meámɨ́ nɨ́wiapɨ́rɨ́ Poroyá wéyo sidɨ́ɨ́ɨ́ norɨ́ rɨ́rɨ́wɨ́ɨ́nɨ́gɨ́nɨ́. ⁴ Rɨ́rɨ́wíagɨ́ wé éf mɨ́xeááná sidɨ́ro sɨ́nɨ́ yekwɨ́ronɨ́ɨ́gɨ́ áamá pɨ́rɨ́ɨ́wɨ́ ayimɨ́ dánɨ́yɨ́ sɨ́ɨ́wɨ́ e nɨ́wɨ́nɨ́ro wɨ́wɨ́nɨ́ re rɨ́nɨ́gɨ́fawixɨ́nɨ́, “Áamá ro rawáwáyo mɨ́namɨ́o aɨ́ áamá pɨ́kɨ́xwɨ́rɨ́tó eɨ́ worɨ́ani? Ayɨ́nánɨ́ ɨ́wɨ́fá aɨ́ɨ́namɨ́ dánɨ́ imónɨ́gɨ́fáɨ́yɨ́ ‘Xe sɨ́ɨ́ɨ́ mupa oenɨ́.’ yaiwiarɨ́gɨ́fáɨ́pɨ́mɨ́ dánɨ́ weaxɨ́fá sidɨ́ɨ́ɨ́ rɨ́fá onɨ́oɨ́?” rɨ́nɨ́ɨ́gɨ́fá aiwɨ́ ⁵ Poro weaxɨ́fáomɨ́ wɨ́wɨ́fá nɨ́rorɨ́ rɨ́fá nɨ́keáárɨ́máná rɨ́nɨ́ɨ́ɨ́ bɨ́kwɨ́ onɨ́míapɨ́ aɨ́ mɨ́wɨ́nɨ́ɨ́nɨ́gɨ́nɨ́. ⁶ Rɨ́nɨ́ɨ́ɨ́ bɨ́kwɨ́ onɨ́míapɨ́ aɨ́ mɨ́wɨ́nɨ́ɨ́gɨ́ aiwɨ́ áamá ayɨ́ “O xegɨ́ wé rɨ́xa nɨ́mɨ́nɨ́nɨ́ɨ́oɨ́.” yaiwiro “Rɨ́xa nɨ́píerorɨ́ pɨ́yɨ́ nenɨ́ɨ́oɨ́.” yaiwiro nero nánɨ́ sɨ́ɨ́wɨ́ nɨ́wɨ́nɨ́ro nɨ́ɨ́wearo ayá wɨ́ sɨ́ɨ́wɨ́ nɨ́wɨ́nɨ́ro nɨ́ɨ́weagɨ́fásáná “Sɨ́pɨ́ apɨ́ wímeanɨ́ɨ́oɨ́.” yaiwiarɨ́gɨ́fáɨ́pɨ́ mɨ́wímeáagɨ́

nɪwɪnɪrɔná ámi dɪŋf sɪŋf bɪ nɪmoro re nɪrɪga ugɫawixɪnɪ, “Ámá ro ŋwáfá aŋfɪnami dánf imónɪŋfɪyɫ worɫani?” nɪrɪga ugɫawixɪnɪ.

⁷ None iwiéknɪmeáwaé ámá pɪrɪŋwɫ apimɪ ámá nɪyonɪ seáyɪ e nɪmónɪrɪ meŋweaŋoyá omɪŋf bɪ inɪŋf erɪnɪ. O xegɫ yoɫ Pabɪriasoyɫ rɪnɪŋorɪnɪ. O yayɫ nɪneairɪ nɪneaipemeámɪ nurɪ none sɫá wɪyáú wɪyɪ o tɫnɪ nɪŋwearane míraŋf neaiarɫná ⁸ Pabɪriasomɪ xano rɫá pɪrɫ wɪayɪrɪ agwɫ xoxɫ urorɪ wɪarɪŋagɪ nánɪ “O sɪmɪxɫ wɛnɪ.” rarɪŋagɫá Poro arɫá e nɪwirɪ o weŋe nánɪ nurɪ nɪpáwirɪ Gorɪxomɪ yarɪŋf nɪwimáná wé seáyɪ e nɪwikwɪárɪrɪ naŋf imɪxɪŋɪnɪgɪnɪ. ⁹ Naŋf nɪmɪxɪmáná eŋáná ámá pɪrɪŋwɫ apimɪ ŋweagɫá sɪmɪxɫ yarɪgɫáyɫ nɫnɪ Poro omɪ naŋf imɪxɫɫpɪ nánɪ arɫá nɪwiro o tɫŋf e nánɪ bayarɫná naŋf imɪmɪxɪmɫ eŋɪnɪgɪnɪ. ¹⁰ E yarɫná ámá ayɫ wéyo nɪneamero aiwá amɪpɪ naŋf bɪ nɪneaiapa nuro none rɪxa pɪrɪŋwɫ apimɪ pɫnɪ nɪwɪárɪmɪ wanɪrɪ yarɫná óf e sɪpɪxɫɪyo nuranéná aiwá nanɫwá nánɪ anɪpá bɪ neaiapowárɪgɫawixɪnɪ.

Poro Romɪyo rémoŋf nánɪrɪnɪ.

¹¹ None pɪrɪŋwɫ apimɪ emá wáú wo ŋweaŋwáone sɪpɪxɫ Arekɪsadrɪa dánf wo — Rawɪrawá xwiogwɫ nánɪ sɪwɫá yɪŋagɪ nánɪ pɪrɪŋwɫ apimɪ e nɪŋweaŋsáná umɪnɪrɪ yarɪŋorɪnɪ. O sɪpɪxɫ sɫmɫ ikayɫwɫ tɫnɪ imɪxɪnɪŋɫpɪ ámá ayáɫ wáúnɪŋf sɪpɪxomɪ sɫmɫ e imɪxɪnɪŋorɪnɪ. Sɪpɪxomɪ nɪpɪxemoánɪrane pɪrɪŋwɫ apimɪ pɫnɪ nɪwɪárɪmɪ nurane ¹² aŋf yoɫ Sairakusɪyɫ rɪnɪŋɫpimɪ niwiéknɪmearane sɫá wɪyáú wɪyɪ e weŋwáone ¹³ ámi sɪpɪxomɪ nɪpɪxemoánɪrane nɪyakɪa nurane aŋf yoɫ Rɪjɪamɪyɫ rɪnɪŋɫpimɪ nɪrémorane e sá weŋwáone wɫápi tɫnɪ imɪŋf rawɪrawá tɫŋfɪmɪ dánɪ yaparɪŋagɪ nɪwɪnɪrane sɪpɪxomɪ nɪmeámɪ nurane omɪ sá weŋwáone wɫápi tɫnɪ sɪmɪnɫ rɪwɔŋf yoɫ Putio-raiyɫ rɪnɪŋwámɪ nɪrémorane nayoámáná ¹⁴ re yaiwɪŋwanɪgɪnɪ, “Ámá Jisaomɪ dɪŋf nɪwɪkwɫroro nánɪ nɪrɪxɫmeá imónɪgɫáyɫ aŋf rɪpimɪ re wɪ rɫa ŋweaŋoɫ?” nɪyaiwirane pɫá nerane wɪ tɫnɪ rɪxa nerɪmeánɪrane ayɫ “Sɫá wé wɫúmɪ dánf wáú nene tɫnɪ ananɪ re ŋweapaxɫranɪ?” nearɫagɫa ayɫ tɫnɪ wɪnɪyɫ nearɫápa e ŋweaŋwanɪgɪnɪ. Apɪ apɪ néra nɪbɫwasáná Romɪ aŋf tɫŋf e rémoŋwanɪgɪnɪ. ¹⁵ Romɪyo ŋweagɫá nɪrɪxɫmeá imónɪgɫáyɫ wɪ none nánɪ “Awa ófɪyimɪ barɪŋoɫ.” rɪnarɪŋagɫa arɫá nɪwiro óf e owɪrɪmeaneyɪnɪro nɪbɪrɔná wɪ aŋf Apɪasɪ tɫŋf e makerɫá imɪxarɪgɫe awɪ roro wɪ Ámá Aŋf Mɪdánf Nɪbɪro Sá Wearɪgɫɪwá Wɪkáú Wɪwáyɫ rɪnɪŋɫpɪ tɫŋf e awɪ roro egɫáyo Poro sɪŋwɫ nɪwɪnɪrɫná Gorɪxomɪ yayɫ numerɪ dɪŋf sɪxɫ ínɪŋɪnɪgɪnɪ.

¹⁶ None rɪxa Romɪ náyo rémóáná gapɪmanowa Poromɪ gwɫ aŋfɪyo mɪŋwɪrárɫ aŋf wɪwámɪ xegɫpɪ ŋweaŋáná porɪsɫ awɪ mearoarɪŋo xe awɪ omearonɪrɪ sɪŋwɫ wɪnɪgɫawixɪnɪ.

Poro Romɪyo dánɪ wáf urɪŋf nánɪrɪnɪ.

¹⁷ Poro sɫá wɪyáú wɪyɪ rɪxa nóráná “Judayɫ ámɪná imónɪgɫá Romɪyo re ŋweagɫáyɫ obɫpoyɫ.” nɪrɪrɪ awa rɪxa o tɫŋf e awɪ eánáná re urɪŋɪnɪgɪnɪ, “Gɫ Judayɫné, nionɪ negɫ Judayo xwɪrɫá wikɪxémɪnɪrɪ wɪ mɛpa erɪ sɪwɫ eŋɪná dánɪ negɫ arɫowa érowɪápɪnɪgɫápi pɫrɫ wɪaɪkɪmɪnɪrɪ wɪ mɛpa erɪ éagɪ aiwɪ Jerusaremiyo dánɪ gwɫ nɪyɪgɫonɪ negɫ Judayɫ Romɪyo mɪnɪ nɪwigɫárɪnɪ. ¹⁸ Romɪyo mɪnɪ nɪwɪagɫa ayɫ xwɪrɪxɫ nɪnɪmero yarɪŋf nɪniayɪrɔná fɫwɫ nionɪ nɪpɪkipaxɫ bɪ meŋáonɪ imónɪŋagɪ nɪnanɪro nánɪ rɪxa Poromɪ kɪkɪfá owáraneyɪnɪrɪ éagɫa aiwɪ ¹⁹ negɫ Judayɫ pɫrɫ wɪaɪkɪmɫ nero ‘Wárɪpaxomani.’ rɪgɫawixɪnɪ. E rarɪŋagɫa nionɪ sɪŋwɫ e nɪwɪnɪrɪ ‘Go arɫá eŋe dánɪ ráná xe kɪkɪfá ounɪrɪ nɪmɪxɪpɫrɫárɫani?’ nɪyaiwirɪ nánɪ re urɪŋanɪgɪnɪ, ‘Romɪyɫ mɪxɫ ínáyɫ Sisao gɫ xwɪrɪxɫ arɫá nɪwɪnɪgɪnɪ.’ urɪŋanɪgɪnɪ. Nionɪ negɫ Judayɫ nánɪ xwɪyɫfá bɪ uxekwɫmómɫa nánɪ mɪrarɪŋɪnɪ. ²⁰ E nɪgɫá apɪ nánɪ áwanɫ searɪmɪnɪrɪ nánɪ ‘Awamɪ sɪŋwɫ nɪwɪnɪrɪ xwɪyɫfá urɪmɪ nánɪ obɫpoyɫ.’ rɫanɪgɪnɪ. Ámá Isɪrerene yeáyɫ neayimɪxemeánɫa nánɪ dɪŋf ukɪkayoarɪŋwáomɪ nionɪ dɪŋf ukɪkayoŋagɪ nánɪ gwɫ ainɪxɫ rɪrɪ nɪyɪnɪnɪ.” urɪŋɪnɪgɪnɪ. ²¹ E urɫagɪ awa re urɪgɫawixɪnɪ, “Judia pɪropɪnɪsɫɪyo dánɪ joxɪ nánɪ payɫ bɪ mɪmeaŋwárɪnɪ. Negɫ wo e dánɪ enɪ nɪbɪrɪ repɪyɫ nɪneairɫnárani, áwanɫ nɪnearɪrɫnárani, joxɪ nánɪ sɪpɪ bɪ mɪnearɪŋɫrɪnɪ. ²² E nerɪ aí ‘Dɪŋf joxɫ yaiwɪarɪŋf rɪpɫ,

“Gorixomi píráníḡ x́daríḡfáyí apí apí neríḡfípmí dání píráníḡ x́daríḡfáríní.” yaiwiaríḡfípí arfá osianeyí.’ neaimónaríní. Ayí none rípi nání arfá níwirane níjfa imóníḡagwí nání ríraríḡwíní. Ámá Óf Goríxo t́fámíní iníḡfíyí ríníḡfíyímí níx́dítro gwí móníḡfáyí nání ámá amí amí ḡweagfáyí ‘Ayí naḡf ḿyaráḡo.’ rínaríḡfá nání none níjfaríní.” uríḡfawixíní.

²³ Judayí áminá awa “Sfá ayímí Poro xwíyfa nearínfa nání awí eánfwaníḡíní.” nírináritro sfá ayi ríxa imónáná obaxí aḡf x́o ḡweañiwámí nání báná wfa móníḡfímí dání sfápi t́níní nání Goríxo ámáyí xegf xwioxfyo míméámf nerí umeḡweanfápi nání áwanf nuríríná repíyí níwiéra urí nioní Jisasomí dḡḡf wíkwfároaríḡápa ayí ení owíkwfíríḡpoyínírí o nání nuréwapíyíríná ḡwí ikaxí Moseso nírirí eañfípmí dání t́níní wfa rókiamoagfáwa níritro eagfápmí dání t́níní mḡḡf níroa urí nerí nura warfíná ²⁴ wa x́o uraríḡfípí arfá níwiro “Neparíní.” wípímónfagí aiwí wa arfá níwiro dḡḡf ḿkwfírogfawixíní. ²⁵⁻²⁷ Awa e nero Poro uraríḡfípí nání dḡḡf bí biaú nímoró nání xwíyfa ná bíní rínarípaxf mímónf yaríná Poro xwíyfa yoparf rípi uráná omí pfní níwiárimí ugfawixíní, “Kwíyí Goríxoyápi wfa rókiamoagf Aisaiaoyí ríníḡomí ‘Joxí ámá ayo nurí e urfíríxíní.’ uráná o nurí negf arfowéyo aga x́xení re uríḡfíríní, ‘Seyfíné arfá néra nuro aí níjfa wí imóníḡfámaní. Sḡḡwí naga nuro aí dḡḡf ‘Ayí apírání?’ wí mopfírámání.” ’ urfíríxíní. Ayí rípi náníríní. Wigf dḡḡf t́níní néra waríḡfáyí mḡḡf sfḡáníḡf imonagfa nání ríraríḡíní. Wigf sḡḡwí ḿsupáripa ero arfá ḿpfrónípa ero nero sḡḡwíríyí, wigf sḡḡwí t́níní sḡḡwí aníro arfá ero dḡḡf píráníḡf neyíroro moró wigf f́wí yaríḡfáyí ŕfwfíní mamoro éánáyí, Goríxoní píráníḡf wímíxípaxfíní.’ Aisaiao Goríxo nání e níwuriyíríná negf arfowéyo imónagfápi t́níní aga x́xení nírirí wuríyíḡfíríní. ²⁸ Ayínání seyfíné aga níjfa re imónfíḡoyí, ‘Goríxo x́o nene yeáyí neayímíxemeámínírí eḡfípí nání wáf uraríḡfáwa ríxa émayo ourfíḡpoyínírí nání urowaríḡfíríní. Ayí arfá wípírfaríní.’ yaiwíḡpoyí.” ²⁹ [Poro e uráná Judayí ḿxímíxewiámf níga nuro omí pfní níwiárimí ugfawixíní.]

³⁰⁻³¹ Poro e aḡf x́o bí eḡiwámí níḡwearí ámá x́omí xwíyfa onweaneyínírí bfáyo yayí níwimorí xwíyfa Goríxo ámáyí xegf xwioxfyo míméámf nerí umeḡweanfápi nání wáf nurírí ínímí bí mímónf Áminá Jisasi Kiraiso nání uréwapíyaríná ámá wí pfrf urakianíro mepa egfawixíní. E yaríná xwiogwí waú múroníḡíní.

Payí Poro Romíyo ηweáyí nání eañnaríní.

Payí rína Jisasoyá siyikíyí añí yoí Romíyo ηweagfáyí nání Poro níriri eañnaríní. Añí apí, Itari pīropenístíyo ikwíroníñpí añí amí amí ikwíroníñpíyo seáyí e imóníní. E Romíyí mīxí ináyí Sisaoyí ríníño ηweaagfíríní.

Payí rína Poro Koríníyo níηweámáná apíxí Pibíyí ríníñmí nearí wiowáññnaríní. Síní Romíyo bí memé eñfímí nearí wiowáññnaríní. Ayí níjía nímoníro re oyaiwípoyíní níriri eañnigíní, “Ámá níní fíwí yarígíyí imóníño. Wigí fíwí neríñpímí dání Goríxo tíní xepíxepá róníño. ηwí ikaxí Moseso níriri eañpí níxídiríñpímí dání ámá wé róníñfí wí imónípaxímaní. Sa Goríxomí xewaxo Jisasomí dññfí níwíkwíroríñpímí dání oya síñwíyo dání wé róníñfí imóníro amí o tíní nawíní imóníro epaxíriní.” oyaiwípoyíní níriri eañnigíní.

¹ Poroní payí rína nearí mónaparíñíní. Nioní Kiraisí Jisasoyá xínáíníññfí nímoníri yaríñá woníriní. Goríxo wáf nurímeiaríñfí wo imóníwíníñíní wéyo fía numíriri oyá xwíyíyá yayí neainaríñpí nurímeíwíníñíní nírfpearí níñoníriní. ² Xwíyíyá apí o eñíná xegí wíá rókiamoagfáwa níñro rfwamíñfí ηwíái ríníñfíyo eagfápímí dání nínearíri símí e tíníñpíríní. ³ Xwíyíyá yayí neainaríñfí apí xegí xewaxo nání ríníñpíríní. O aga ámá nímoníríná imóníñpí nání dññfí nímoranéná re yaiwiaríñwáríní, “Míxí ináyí Depitoyá iyí axípá imóníñfíyí worfani?” yaiwiaríñwáríní. ⁴ Kwíyí xegí bí o imóníñpí nání dññfí nímoranéná re yaiwiaríñwáríní, “Goríxo eñfí síxí eáníñfí xfo imóníñpí ayá wí síwá nearí xwárípáyo dání owíápínímeaníri amí síñfí wímíxírí neríñpímí dání réníñfí nearíñfírfani, ‘Gí níwaxoríní.’ nearíñfírfani?” yaiwiaríñwáríní. O Jisasí Kiraiso negí Ámínáo nání raríñíní. ⁵ Omí dáníní Goríxo wá níneawianíri xegí wáf wurímeiaríñfí oimóníñpoyíní nearíñpéañfíriní. None wáf wurímeiaríná émáyí xíxegíni níní wí wí dññfí “Xwíyíyá apí neparíní.” yaiwiro síní pírí mīwíakí aría yfmígt wiro éfríxíníri nearíñpéañfíriní. Kiraisomí e wífríxíníri nearíñpéañfíriní. ⁶ Seyíné ení ayí wíyíñéríní. Jisasí Kiraiso xfoyá imóníñfí nání wéyo fía seaumíríñfí wíyíñéríní. ⁷ Añfí Romíyo ηweagfáyíñé —Ámá Goríxo dññfí síxí seayírí nioníyá oimóníñpoyíní wéyo fía seaumíriri eñfíyíñéríní. Seyíné nání nioní payí rína nearí mónaparíñíní. “Negí ápo Goríxo tíní Ámíná Jisasí Kiraiso tíní awaú wá seawianíri seyíné níwayíróñro ηweapfíri nání seaírí éisixíní.” nímonaríní.

“‘Romíyíñé síñwí seanfímíñíní.’ nímonaríní.” uríñfí náníriní.

⁸ Payí rína nearíná xámí rípi osearímíní. Añfí níminí xwíyíyá rípi fía menáraríñagfía nání gí Goríxomí yayí wiaríñíní, “Romíyo ηweagfía Jisasomí xídaríñgíyí píráníñfí dññfí wíkwíroaríño.” Xwíyíyá apí añfí níminí fía menáraríñagfía nání seyíné níyíñéní nání yayí wiaríñíní. Jisaso neainíñpímí dání seyíné e yaríñagfía nání Goríxomí yayí wiaríñíní. ⁹ Xewaníño —O e éwíníñíníri níñfíñpí aníñfí míní níwíiríná xwíyíyá xegí xewaxo nání yayí neainaríñpí wáf urímíníri nání yaríñáoríní. Xewaníño nioní xfómí ríxíñfí nuríríná sá bí mīñweá íníná seyíné nání yaríñfí seawiiríñpí nání ananí sopíñfí opaxíriní. ¹⁰ Omí ríxíñfí nuríríná seyíné tíñfí e nání mībipaxí imónayíñá eñagí aiwí agwí ananí oyá dññfí tíní bípaxí imóníñmíñíníri aníñpaxí yaríñfí wiaríñáríní. ¹¹ Ayí rípi náníriní. Nioní seyíné tíñfí e níseáímeari searéwapíyaríná seyíné kwíyíñpímí dání amí bí tíní yofí imóníro síkíkfí amí bí tíní nomíxíga upíri nání nioní aga níbirí síñwí seanfímí nání nímonaríní. ¹² Nioní seyíné níseáímearíná nioníní eñfí síxí seaímíxímí nání marfái, seyíné ení Jisasomí dññfí níwíkwíroro píráníñfí xídaríñagfía seaníri nioní ení dññfí níwíkwíroro píráníñfí xídaríñagí naníro neríñpímí dání xíxe eñfí síxí ímíxínaní nání raríñíní.

¹³ Gí níríxímeáyíné, seyíné rípi nání majfá epíríxíníri nání áwaní osearímíní. Ayá wí seyíné tíñf e nání bíimígíníri nerí aí amípi bí pírf nírakiayíagi nání seyíné bí síní síñwí míseanínáriní. “Nioní éamá amí gímí ñweagfáyf tíñf e nemerí wáf uraríná wí arfá níníro Jisasomí dñf wíkwírogrfápa segf wí ení nioní uraríná axípi wíkwírófíxíníri segf táfámíní bíimígíní.” nimónaríní. ¹⁴ Nioní áamá ñiyoní kíníxí imónígrfáyoraní, wauyf imónígrfáyoraní, dñf émf saímí mogfáyoraní, majfá imónígrfáyoraní, áamá ayo ñiyoní xwíyfá yayf neainarínípi urímfa nání yoxáfíníñf ináríníñí. ¹⁵ Ayínání nioní áamá Romí ñweagfáyíné ení xwíyfá yayf seainípxáfpí wáf searímfa nání símf dfpénaríníñí.

“Xwíyfá yayf neainarínípímí dání Goríxo yeáyf neayímíxemeaaríníñí.” urínf náníriní.

¹⁶ Xwíyfá yayf neainarínípímí dání Goríxo dñf wíkwírófáyo ñiyoní —Xámí Judayo yeáyf uyímíxemearí émayo ení yeáyf uyímíxemearí epaxf enagí nání xwíyfá apí nání nioní ayá bí mé ananí wáf rímearínáriní. ¹⁷ Ayínání nene “Goríxo aríge nerí áamá ámí wé róníñf xfo imóníñfpi wímíxínírfaní?” ñiyaiwirane ududf neainípxáfmání. Ayf rípi náníriní. Xwíyfá yayf neainarínípímí dání Goríxo wáf réñíñf neaókímíxaríníñí. Áamá Jisasomí iwamfó dání dñf níwíkwíróa numáná ámí xegf bí mé sa aníñf wíkwíroarígrfáyf, ayf wé rónígrfáyf wímíxaríníñí. Bíkwíyo dání re níríníri eáníñfpi, “Áamá Goríxoní dñf níkwíróagfa nání ‘Wé rónígrfáriní.’ ráríñfayf dñf ñiyímíñf tígrfáyf imóníprírfáriní.” níríníri eáníñfpi nioní seararínápi tñí xíxeni imóníñfagi nání seararíníñí.

Áamá Goríxomí ríwí umogfá náníriní.

¹⁸ Goríxo áamá wé róníñf xfo wimónarínípi mé ríkíkírfó yarígrfáyf —Ayf wígrf ríkíkírfó yarígrfápi neróná Goríxo nání níjfa imónípxáf imóníñfpi ríwímíní mamoarígrfáyíriní. Áamá ayf nání Goríxo anínamí dání wíkwf wónfagi nání pírf umamonípi ríxa síñání piaumímí iníní. ¹⁹ Ayf rípi nání raríñíñí. Goríxo áamá xfo nání re yaiwípxáfpí, “O imóníñfpi, ayf apí rfa imóníñí?” yaiwípxáfpí yumfí mímíwimónf síñání imóníñí. Goríxo xewaníño imóníñfpi nání síwá winíñf enagí nání raríñíñí. ²⁰ Xewaníño imóníñfpi —Apí síñwí tñí síñwí winípxáf mímóníñfagi aí eníñá aníña imíxíri xwírfári imíxíri eje dání áamá apímí síñwí níwínírfná “Xfo imóníñfpi, ayf apírfaní?” yaiwípxáfpí. “Ení amípi apí imíxíño eáníñfpi ná ríwíyo aí wí samíñf wenfámaní.” yaiwíri “Xfo imíxíñfímí xegf bí níwimóníri nání aga seáyí e rfa wimóníñí?” yaiwíri epaxfíní. Ayínání áamá Goríxomí wí yapf re uréwapíyipaxf meníní. “Nioní joxí imóníñfpi nání majfá nimóníri nání nípkwíní mímóníñf enáoníriní.” urípxáf meníní. ²¹ Eníñá áamá ayf síní xíxeni “Goríxo apí rfa imóníñí?” ñiyaiwíro aiwí re egfawíxíní. O ñwífáyo enagí nání wé íkwíawíwíyo típxáfpá mítípa ero amípi xfo imíxíñfpi nání yayf mímíwípa ero wígrf dñf nímorfná majímajfá ikáríníro dñf xejwíñí nímoa núfásáná dñf rfa xeyánígrfáyf imóníro egfawíxíní. ²² “Dñf émf saímí moñwaéneríní.” níróro aiwí majímajfá ikárínígrfáyf nímoñíro ²³ ñwífá mípé aníñf imóníñomí mumímíní ríwí número mímóní ñwífá bí fáf oxíraneyíníro ámaraní, inítraní, odípíraní, nañwí onímíápiaraní, xopaikígrf bí nímíxíro “Negf ñwífá imóníñfpi, ayf rípiríní.” rígrfawíxíní.

Áamá Goríxomí ríwí numorfna egfápi náníriní.

²⁴ Goríxo áamá e majímajfá níkaríníro yaríñfagfa níwínírfná wígrf íeapá winarínípímí dání sípi imóníñfímí xe oíkírípeánífpoyíníri síñwí winíñfínígníñí. Síñwí e winfagi wíwaníñfíyí piáxf eámíxínígrfawíxíní. ²⁵ Ayf rípi nání Goríxo e eníriní. Áamá ayf nepa imóníñf Goríxo nánípi ríwí umoro yapf imóníñfpi fáf xíróro nemáná amípi níní imíxíñomí —O aníñf míní yayf umepaxoríní. “Áamá níní e éfíxíní.” nímoñaríníroñí. Omí yayf número fáf míxírf xfo imíxíñfímíñí fáf xíróro wéyo umero

yaríngáfa nání Goríxo e enjírini. ²⁶ Ayínání Goríxo wigí feapá winaríngáfa dání piaxí weánipaxí imóníngáfa xe oikírípeánípoyínirí síngwí winíngáfa apíxíwa oxí nímeáníríná xírínífríxínirí imóníngáfa píní níwiáritro apíxí wí tñí nípkwíní mimóníngáfa niga ugáfawixíni. ²⁷ Oxowa ení apíxí nímearo xírínífríxínirí imóníngáfa píní níwiáritro “Oxí wáfa tñí íwí oinaneyí.” níyaiwiro aga símí níxeadípeníroná oxí wáfa wáfa tñí íwí niníro piaxí weánipaxí imóníngáfa iníngáfawixíni. Ayínání “Wigí néra ugáfápi tñí xíxeni pírfí Goríxo umamoníngáfa ríxa wímeanírini.” raríngáfa.

²⁸ Ámá “Goríxo apí imóníngáfaní?” níwaiwiro símí e mítínípa yaríngáfa nání o wigí “Sípí e e oyaneyí.” yaiwiaríngáfa nání xe míngáfa niga úfríxínirí síngwí winíngáfaní. Síngwí e winíngáfa enjagí nání ayí amípi nípkwíní mimóníngáfa ámá mepaxí imóníngáfa néra nuro re yaríngáfaní. ²⁹ Nípkwíní mimóníngáfa níní nání míngáfa iníro ríkíkíríto epaxí imóníngáfa níní nání míngáfa iníro anímí yaríngáfa epaxí imóníngáfa níní nání míngáfa iníro “Ámá wí ríá omeánírípoyí.” yaiwiaríngáfa nání míngáfa iníro yaríngáfaní. Apíní yaríngáfaní. Rípi ení ayá wí yaríngáfaní. Síngwí íwí winíro “Amípi apí nioní meapaxípirini.” bí onímíapi níyaiwí ayá wí yaiwiro níwiápínímearo ámá píkiro símíráxwíro ero yapí wíwapiyíro ámá wí nání nuríríná sípi owímeanírí uríro únúníngáfa wíkaríro mímáyíto wíro ³⁰ xwíyífapai uñwiráritro Goríxo nání símí tñí ero ámáyo xíxewíámí ríníro míxí kíníro míxí meakíníro sípi imóníngáfa ámá síní níngáfa mimóníngáfa éwapíníro xínáíxaneyo maní wíákiro yaríngáfaní. ³¹ Rípi ení yaríngáfaní. Majíá ikáríníro díní uñwiráripaxí mimónípa ero wíyo díní sípi mívípa ero wá mívianípa ero yaríngáfaní. ³² E yaríngáfa Goríxo re raríngáfa nání níngáfa nimóníro aiwí, “Ámá sípi apí yaríngáfa wí síngáfa upaxímaní. Pepaxírini.” raríngáfa nání níngáfa nimóníro aiwí sípi apí imóníngáfa pími níxída nuro apíní mé sípi seáyí e imóníngáfa rípi ení nero íwí apí néra waríngáfa weyí ayá wí meararíngáfaní.

2

“Goríxo ámá níyoni mí ómómíxímí neríná wigí egáfápi tñí xíxeni wíngáfaní.” uríngáfa nánirini.

¹ Ayínání ámá wíyo xwíyíá umeararíngáfa wíyínéní wíyínéní bí osearímíní. Síta yoparíyimi Goríxo ámá níyoni mí ómómíxímí yaríná “Ayí nání íwí apí enjírini.” urípaxí imóníngáfa tígáfaínemání. Ayí rípi nánirini. Ámá íwí yaríngáfa nání xwíyíá umeararíngáfaíné, seyíné ení íwí axípi yaríngáfaíné enjagí nání wíníyo xwíyíá numearíroná sewaníngáfaíné eníngáfa mearínaríngáfa enjagí nání Goríxo mí ómómíxímí seaiaríná xwíyíá bí urípaxí imóníngáfaní. ² Rípi níyaiwirí níngáfa imóníngáfaní, “Ámá sípi e yaríngáfa Goríxo xwíyíá numearírí pírfí numamoríná xéngwíní bí mé xíxeni ayo ríá wíaríní?” yaiwíngwíní. ³ Íwí axípi nero aí segí wíníyí íwí yaríngáfa nání xwíyíá umeararíngáfaíné, wíníyo numearíroná segí axípi egáfápi nání píofí yaiwinaríngáfa? “Xwíyíá Goríxo neamearíníngáfa pími ananí múropaxenerini.” níyaiwinaríngáfa? ⁴ Goríxo segí íwí yaríngáfa ríwímíní omamópoyínirí wá níseawianírí seaiingáfa nání majíá nimóníroná rípi ení ríseaimónarini, “O wá ayá wí neawianírí pírfí apaxí mé míneamamó erí okínímónípoyínirí xwapí ayá wí xwayí nanírí ñwearí yaríngáfa peayí wianípaxí imóníngáfa yarini.” ríseaimónarini? ⁵ Oweoi, seyíné díní wakísí niníroná segí íwí yaríngáfa ríwímíní mímamóaríngáfa dání síta Goríxo sípi ámá yaríngáfa nání wíkfí ríá ápiáwíníngáfa níwerí pírfí umamoníngáfa nání xíto pírfí seamamoníngáfa wíní wíní íkwíkwarímíníngáfa yáraníngáfa. ⁶ Bíkíwíyo re nírinírí eáníngáfa, “Goríxo ámáyo pírfí numamoríná woní woní xíxegíní wigí néra ugáfápi tñí xíxeni pírfí umamoníngáfaní.” nírinírí eáníngáfa eníngáfaní. ⁷ Ámá Goríxo yayí neamerí seáyí e neaimíxírí negí wará urí mepaxí neaimíxírí díní níyímíngáfa tñíngáfa neaimíxírí éwíníngáfaní epaxípi tñí xíxeni nero píní níwiárfí aníngáfa mímí yaríngáfa o pírfí numamoríná díní níyímíngáfa tígáfaíné imóníngáfa nání wímíxíníngáfaní. ⁸ E nerí aí ámá

wiwaníñtyf nánini dñf nímóniro xwiyfá nepaxíñf imóníñtpi aríkwíkwf níwiro nípikwíni mimóníñtpimi xfdarígfáyo pírf numamorfná xegf wíkf rfa ápiáwfníñf wearíñtpimi dáni pírf umamonfáriní.

⁹ Ámá sipí yarígfá ayf ayo xeaníñf míméníñwí ayíkwf mírípaxf imóníñtpi wímeanfáriní. Judayf e yarígfáyo anípaxf níwímearí aí émáyf e yarígfáyo ení wímeanfáriní. ¹⁰ Apí e níwiri aí ámá nanf yarígfá ayf ayo seáyf e umerí wé íkwianwfyo ñwiráriní níwayíróniro ñweapfí nání wiiri enfáriní. Judayf e yarígfáyo anípaxf e níwiirí aí émáyo ení wiinfáriní. ¹¹ Goríxo ámáyo pírf numamorfná sfmí sfmí e nímerí pírf umamonfámani. Sa ámá wígf egfápi tñni xixeni pírf umamonfá enagí nání raríñini. ¹² Ámá Goríxoyá ñwí ikaxf eáníñtpi mayf nímóniro fwf yarígfáyf anfnípfí nání xwiyfá numeáriní ñwí ikaxf eáníñtpimi dání numeáriní “Joxí xwiyfá e eáníñf apí níwiaíkirí enírfani?” nuríri umeárinfámani. E nerí aí ñwí ikaxf eáníñtpi tífá fwf yarígfáyo o apimi dání xwiyfá nuríri umeárinfáriní. ¹³ Ayf rípi nánirini. Ámá xfoyá ñwí ikaxf eáníñtpimi nepa míxídf surímá arfá wíarfáyf nání Goríxo dñf re yaiwinfámani, “Nioniyá sñwfyo dání wé róníñf imónígfáyírfani?” yaiwinfámani. Ámá arfá níwimáná xixeni xfdarígfáyf nánini “Wé róníñf imónígfáyírfani.” rárinfáriní. ¹⁴ Émáyf —Ayf ñwí ikaxf eáníñtpi mayf imónígfáyírfani. Ayf wígf dñf tñni ñwí ikaxf eáníñtpi ríñíñpa nerónáyf, ñwí ikaxf eáníñtpi mayf imóníñagfa aiwi wígf dñfyo dání re yaiwiarígfáriní, “Mepaxf imónirí ananí nepaxf imónirí enípi, ayf apírfani?” yaiwiarígfáriní. ¹⁵ Ayf pí pí neróná wígf dñfyo dání “Nioní e nerfná sipí rfa yaríñini?” yaiwiníro “E nerfná nanf rfa yaríñini?” yaiwiníro yarígfápi síwá réníñf inarígfáriní. Ñwí ikaxf Bíkwyo eáníñtpa negf xwioxfyo ení axfpi éñíñf reánini? Síwá éñíñf inarígfáriní. ¹⁶ Xwiyfá yayf neainaríñf nioní raríñápi ríñíñpa sfá Goríxo xegf xewaxo Jisasomí dání ámá wígf egfápiraní, dñf íñmí íkwíroarígfápiraní aí, píriro winfáyi imónáná ámá níyoní wígf egfápi tñni xixeni pírf umamonfáriní.

“Judayf ñwí ikaxf eáníñtpimi dñf níwíkwíro aí wíáíkiarígfáriní.” uríñf nánirini.

¹⁷ E nerí aí wiyfné “Nene Judayf wíriníñwaénerini.” ríñarígfáyfné re yarígfáriní. Ñwí ikaxf Moseso earítpimi dñf níwíkwíroróná “Negf apimi xfdaríñwápimi dání Goríxo yeáyf neayimíxemeanfáriní.” ríro seáyf e nímeníro “Ámá Goríxoyá ayá tññwaéne imóníñwíni.” ríro yarígfáriní. ¹⁸ Seáyf e nímeníro “Goríxo ámá e éfríxíñirí wimónaríñtpi tñni xixeni ríxa níjfa imóníñwíni.” ríro “Ñwí ikaxf eáníñtpimi dání nearéwapíyigfene enagí nání nanf imóníñtpimi sñwí mí nómixirane ‘Apí nanf imóníñtpirini.’ rípxenerini.” ríro yarígfáriní. ¹⁹ “Ámá sñwí suparígfáyo nene sñwí tññwaéne ananí nípemeámí upaxenerini.” yaiwinarígfápa seyfné dñf re níyaiwiníro dñf sñá eáníro, “Émáyo uréwapíyípxf imónígfáyf ámá wímani. Ayf nenenirini.” níyaiwiníro dñf sñá eáníro “Émáyf Goríxo nání majfá nero sfá yiníñfmíñíñf emearígfáyo wfá wókímíxípxf imónígfáyf ámá wímani. Ayf nenenirini.” yaiwiníro yarígfáriní. ²⁰ “Ámá dñf mamó nerí arfki yarígfáyo ayíyumf wípxf imónígfáyf, ayf nenerini.” yaiwiníro “Ámá sñni níaíwf dñf mogfáyo uréwapíyípxf imónígfáyf, ayf nenerini.” yaiwiníro “Ñwí ikaxf eáníñtpi tññwaéne enagwí nání mfkf amípi nání níjfa imóníñrane nepaxíñf imóníñtpini rírane yaríñwaénerini.” yaiwiníro yarígfáriní. ²¹ Seyfné e e níyaiwiga warígfápi nepa nímonírfnáyf, ámá wíyo uréwapíyarígfáyfné pí nání sewaníñtyfné míréwapíñf yarígfáriní? Ámáyo “fwf mímeapaní.” nuríro aí seyfné ení fwf mímeá yarígfáyfnéraní? ²² “Meánígfáyfné, fwf míñpaní.” nuríro aí seyfné ení fwf míñf yarígfáyfnéraní? “Ámá xopaikígf nímixíro ‘Negf ñwíápi, ayf rípirini.’ rarígfápi nání xwírfá neainarini.” níriro aí seyfné aní ñwí xopaikígf nání míríníñfyo nípáwiro fwf mímeapa yarígfáraní? ²³ Weyf nímeníro “Ñwí ikaxf eáníñtpi tññwaéne mimónípa reñwíni?” rarígfáyfné, apimi níwiaíkirfná pí nání “Ayf Goríxomí ayá míwímó wé

íkwiarjwíyo uñwirárarinjwini.” yaiwiarigfáriní? ²⁴ Judayíne “Gorixomi xfdarinjwini.” niriro aí sipí apí apí yarigfáyíne enagí nání Bíkwiyo xixeni rípi niriniri eánini, “Sipí seyíne yarigfápimi dání émayí Gorixomi ikayíwí umeararigfáriní.” E niriniri eáninjípi seyíne nání xixeni ríni.

“Ámá iyí símí sfo wákwínarigfápimi dání Gorixoyá imónarigfámani.” urinjí nánirini.

²⁵ Judayíne jwí ikaxí eáninjípimi xixeni nixfdirónáyí, segí síwí “Ámá o Gorixoyá imóninjí worfani?” yaiwipíri nání iyí símí sfo wákwínarigfápi nanj seaiipaxí aí jwí ikaxí eáninjípimi níwiaíkirínáyí, iyí símí sfo níwákwíníro aí nanj seaiipaxí mimóní neri níwákwínigfáyí yapí imóninjoi. ²⁶ Ámá iyí símí sfo níwákwínigfáyí jwí ikaxí eáninjípi xixeni nixfdirónáyí, iyí símí sfo níwákwínigfá aí Gorixo “Ayí ámá nioniyáyíriní.” yaiwiarinjagi nání wákwínigfáyírininjí imóninjoi. ²⁷ Judayíne jwí ikaxí eáninjípi tígíáyíne imóníro iyí símí sfo wákwíníro egfáyíne aí apimi wiaíkiánáyí, émayí —Ayí iyí símí sfo níwákwínarigfáyíriní. Ayí níwákwínigfá aí jwí ikaxí eáninjípi tñi xixeni yarigfápimi dání seyíne xwiyíá seaxekwímopaxí mimónipa epírfáraní? Oyi, xwiyíá seaxekwímopaxí epírfáriní. ²⁸ Ayí rípi nání seararinjini. Segí waráyo igí wegíá bimi dání ámá Gorixoyá imónarigfámani. Wákwínarinjí ámá Gorixoyá wimixípaxí imóninjípi ení iyí símí seyíne sfo wákwínarigfápi mani. ²⁹ Oweoi, ámá nepa Gorixoyá imónigfáyí wigí xwioxíyo ínimi dání e imónarigfáriní. Wákwínarinjí ámá xfoya wimixípaxí imóninjípi, ayí wigí djíyo dání imónarigfáriní. Jwí ikaxí eáninjípi xfdarigfápimi dání maríá, kwíyí Gorixoyápiimi dání ámá oya imónarigfáriní. Ámá e imónigfáyo wínyí seáyí e umepírfámani. Gorixoní umenfáriní.

3

“Judayí xwiyíá Gorixoyá eáninjípi tígíáyíriní.” urinjí nánirini.

¹ Ámá iyí símí sfo wákwínarigfápimi dání Gorixoyá imónipaxí menjagi nání píyo dání Judayene émayo múronjwini? Negí wákwínarinjwápimi dání aga pí nanj neaiarinjíriní? ² Ai, nene Judayene enagwi nání amípi nanj bí bí obaxí neaímeanjriní. Nanj bí bí obaxíyí xiráni imóninjípi, ayí rípirini. Gorixo xwiyíá xfoyápi Judayí níxífdíro mewérixiniri neaiarinjíriní. ³ Judayí djí níwíkwíroro xwiyíá apimi xaíwí fá mixelípa egfá enagí nání píoi rípxíriní? “Ayí djí níwíkwíroro xaíwí fá mixelípa egfá nání Gorixo “Nanj e níseaiimfáriní.” urárinjpi arfá ikeamonfáriní. Xixeni e enfámani.’ rípxíriní.” ríseaimónarini? ⁴ Aga oweoi! Ámá níni yapí rarigfá imóninjagfá aí Gorixo nání wí e rípxí menini. Nepáni niri xegí rarinjípi tñi xixeni yárarinjorini. Bíkwiyo dání axípi re rinini, “Ámá ‘Gorixoxí íwí nene enjwápi nání xwiyíá neameáraninjípi xixeni neameáraninjini.’ rípi rírfáriní. Joxí xwiyíá rímeáraníro yaríná xopírarí wirfáriní.” rininjagi nání re yaiwíjwini, “Gorixo rarinjípi tñi xixeni yárarinjoríni?” yaiwíjwini. Ayínáni “O xegí Judayo ‘E níseaiimfáriní.’ urárinjpi wí arfá ikeamonfámani.” seararinjini.

⁵ E neri aí Judayene Gorixomi manj níwiaíkirane sipí enjwápimi dání o nearinjípi tñi xfo xixeni píraninjí xfdarinjípi síjani piaumímí ninirínáyí, píoi rípxíriní? Ámá wí nene níwiaíkirane sipí yaríjagwi síjwí níneaninjíyo dání “Neparini. Ámá wímani. Sa Gorixoní xfo ríjpi tñi xixeni yárarinjorini.” yaiwiarinjagfá nání nene re rípxíraní, “Gorixo Judayene wí níneáoniri pírf níneamamoríná nípikwini míyarinini.” rípxíraní? “Ámá djí nípikwini mamó rarigfápa nímorí rfa rarinjini?” nímonarini. ⁶ Oweoi, wí e rípxí menini. “Judayene sipí enjwápi nání Gorixo pírf níneamamoríná nípikwini míyarinini.” rípxí enjánáyí, o arige neri ámá níyoní ení pírf umamopaxí imónini? O ámá níyoní ení pírf umamopaxo enagí nání wí e rípxí menini. ⁷ Ámá wo re niriníginí, “Ámá wí nioní Gorixomí manjyo níwiaíkirí

sípí yariñagí sñwí nñanñro re yaiwipíráoi, ‘Ámáyo xfo xegí urariñípi símf e nitñiri xixeni xfdarñjo, ayí amá wímaní. Sa Gorixorini.’ E niyaiwiro omí yayí numerfnáyí, pí nání o nioní fwí éapí nání xwiyfá nñimeárñri pírf nñmamopaxñrini? Sípí nioní éapimí dání amá Gorixo yariñípi nání dññ naní nñmoro yariñagífa nání nioní arñge pírf nñmamopaxñrini?” Amá wo e nñrññgñni. ⁸ Amá o e nñrññípi nepa enánáyí, amá wí nioní yapí nññxekwímore repiyí “Poro e nñra warññorini.” rarígfápa axípi re oraneyí, “Naní imónñípi sññant imixani nání ne sípí néra owaneyí.” oraneyí. E nñsearñri aí amá e rarígfáyí xixeni xwiyfá meárññpírfárini.

“Ámá wé rónññí imónñgfáyí wí menñni.” urññí nánñrini.

⁹ Ayññaní píoi ranñréwñni? “Judayene seáyí e imónññí bí neañmeaññ enagí nání émáyo seáyí e wimónññwñni.” ranñréwñni? Wí e ranñmewñni. Ayí rñpi nánñrini. Nioní xámí nñrñrñná “Ámá nñneneni Judayenerani, Gñrikñyenerani, negí fwí yariñwápi neañkwaripeañrini.” rñxa rárñá enagí nání wí e rñpaxí menñni. ¹⁰ Bíkwíyo dání rñpi rñpi nñra unññfyí nioní searariññapimí sopñññ nonñni. Bíkwíyo wí e rñpi nñrññri eánñni, “Ámá wí aga wé rónñgfá mimónññoi. Wo aí e mimónñni. ¹¹ Amá wí nññfá nímónñro ‘Arñge nerí Gorixomi íññmí wurññññññrini?’ yaiwiarñgfámani. ¹² Nñni omí rñwí umóagífa nání oyá sññwíyo dání rñxa sípí imónññoi. Wí wé rónññí imónññípi yarígfámani. Wo aí e mñyarñññrini.” nñrññri eánñni. ¹³ Amí wí e rñpi ení nñrññri eánñni, “Wígf manñyo dání rarígfápi xwárñpá oxoámioaññá pñyanñ eañññpññññ imónñni. Yapí owíwapñyaneyññro ayá wí nñra warígfárini. Weaxñá sidñññ norññá amá píkiarññpa wígf xwiyfá nñrñróná axípi yariññrini.” ení nñrññri eánñni. ¹⁴ Amí wí e rñpi ení nñrññri eánñni, “Xwiyfá amáyo ikayífwí umearñro ramñxñro yarígfápi wígf manñyo magwí rároní.” ení nñrññri eánñni. ¹⁵ Amí wí e “Ayí amá opñkianeyññri aga símf xeadñpénarñgfárini. ¹⁶ Ayí nemerñgñe aga uyññí nñwikárññasáná rñxa ‘Yeyí!’ rarññá pñni nñwiárñmí warígfáyñrini. ¹⁷ Óf amá nñwayñrónñro ñweapñri nání imónñññymí wí warígfámani.” ení nñrññri eánñni. ¹⁸ Amí wí e “Ayí ‘Gorixo seáyí e imónññorññni?’ niyaiwiro wí wáyí wiarñgfámani.” ení nñrññri eánñni. Apí apí nñra unññfyí nioní searariññapi tñni xixenñrini.

¹⁹ Nene nññfá re imónññwñni. Amá nñmñni ñweagñfáyí Gorixomi xwiyfá manñ nexoámoro murñpaxí imónñro oyá sññwíyo dání xwiyfá meárññpaxí imónñro epñrñfa nání pí pí ñwí ikaxí eánññpimí dání rññññpí Judayene, apimí xfdñrññññri nearepeaññene neararñni. ²⁰ Ayí rñpi nánñrini. Amá wí “Ñwí ikaxí eánññpimí píranññí oxfdñmñni.” niyaiwiro éfáyí apí tñni xixeni mé wiwanññfyí “Nioní nñwiañkiri fwí éañññññni?” niyaiwinñri nññfá e imónññgfárini. Ayññaní amá ñwí ikaxí eánññpimí nñxñdñrññpimí dání wí Gorixoyá sññwí tññí e dání wé rónñgfáyí imónñpírfá menñni.

“Ámá Jisasomí dññí wñkwírófáyí wé rónññoi.” urññí nánñrini.

²¹ E nerí aí agwí rññá óf Gorixo xfoyá sññwí tññí e dání amá wé rónññí oimónñpoyññri wimñxarññfyi xewaññjo rñxa síwá neañññrini. Ñwí ikaxí Moseso enññá nñrñri eaññpi tñni xwiyfá wífa rókiamoagñfáwa nññro eagñapi tñni apiaú óf agwí rññá Gorixo amá wé rónññí oimónñpoyññri wimñxarññfyi nání nñrñri sopñññ norí aiwí wé rónññí apí amá wiwanññfyí ñwí ikaxí eánññpimí nñxñdñrññpimí dání imónñpaxñpimani. Xegí bí imónññpírfárini. ²²⁻²³ Ayí rñpi searariññni. Gorixo amá go go Jisasi Kiraisomí dññí wñkwíroarññagí nñwñññññá “Gí wé rónññí worñni.” rárariññrini. Ayí rñpi nánñrini. Amá nñneneni fwí nerane Gorixo seáyí e imónññí apí éñrñññri imónññpí mé písfí weárññwá enagwí nání o Judayo xegí bí wiirí émáyo xegí bí wiirí nerí yeáyí uyimñxemeaññfámani. Dññí wñkwírófá gñyí gñyí nññni nání o “Dññí wñkwíroarññfáyí, ayí gí wé rónñgfáyñrini.” rárariññrini. ²⁴ Gorixo wññyí ení xñxe bí oníppoyññri mñneañ wá nñneawianñri Kiraisí Jisaso nñneapeirññá nearoayñññpimí

dáni “Gí wé rónigfáyítrini.” ráraríjírini. ²⁵⁻²⁶ O áamá “Jisaso nene anínanigínirí nání wayfá neapeinjírani?” niyaiwiro díjíf wíkwíroarigfápimi dání wigf íwí yarigfápi yokwarimí wíimigínirí omi áamáyá síjwí anigfe dání ridiyowáníjíf wíaríjírini. E nerfí ná “Níwaníjoni wé róníjíf imóníjípí tñí xixeni yaríjírini.” éníjíf nítrí síwá neainjírini. Ayf rípi nání raríjini. Ení ná dání Goríxo kikiáníjíf nerí “Ámá íwí éfápi nání axíná pírf oumamómíni.” miyaiwí sa ní múróa nútsáná agwí ríná áamá níni “Neparíni. Goríxo wé róníjíf imóníjípí tñí xixeni yaríjorini.” yaiwipírfa nání xewaxomi e wíaríjírini. Ayínáni Jisasomí díjíf wíkwírófá gíyí gíyí nání ananí “Wé rónigfáyítrini.” rípxorini.

²⁷ Ayínáni áamá go “Íwí ikaxí Moseso nítrí eanjípimi xídaríjápimi dání wé róníjíf imóníjónirini.” nítrí míxí meakínípxí imóníni? Oweoi, íwí ikaxí eáníjípí xídaríjápimi dání marfái, sa Jisasomí díjíf wíkwíroarigfápimi dání wé rónigfáyí imónarigfá enagi nání áamá e rípxí imónigfáyí wí meníni. ²⁸ Ayínáni re neaimónaríjírini, “Goríxo ‘Ámá ayf wé rónigfáyítrini.’ níraríríná wigf íwí ikaxí eáníjípí xídaríjápimi dání ráraríjímáni. Jisasomí díjíf wíkwíroarigfápimi dání e ráraríjírini.” E níneaimóní uréwapíyaríjwáriní. ²⁹ “Goríxo Judayoni yeáyí uyimíxemeanfa nání imóníjorini.” ríyaiwiaríjoi? “Émáyo ení yeáyí uyimíxemeanfa nání mimóníjorini.” ríyaiwiaríjoi? Oweoi, émáyo nání ení imóníjorini. ³⁰ O ná woní imóníjorini enagi nání “Ámá ayf gí wé rónigfáyítrini.” nítríná bí bí yaríjagfa níwíníjípimi dání e rárínfámáni. Íyí símí sfó wákwínigfáyítrani, sfó níwákwínigfáyítrani, sa Jisasomí díjíf wíkwíroaríjagfa níwíníjípimi dání “Wé róníjíf imónigfáyítrini.” rárínfáriní. ³¹ Nene re nítríranénáyí, “Ámá Jisasomí díjíf wíkwíroarigfápimi dání Goríxo ‘Ayf wé rónigfáyítrini.’ ráraríjírini.” nítríranénáyí, “Íwí ikaxí eáníjípí xwífa oiweníní yaríjwíni.” ríseaimónaríni? Aga oweoi! E nítríranénáyí, nepa íwí ikaxí eáníjípimi sfkíki nomíxíri yaríjwíni.

4

“Ebirfamo Goríxomí díjíf wíkwíróagi nání ‘Wé róníjorini.’ ráríjírini.” uríjíf

¹ Negí arfo íríjorini, Ebirfamo —O nene yapí imóníjorini. O xegf enípi nání díjíf nímorane “Goríxo apimí dání ‘Ámá wé rónigfáyítrini.’ ráraríjírani?” nítríranéná píoi ranfíwíni? ²⁻³ Arfo Ebirfamo xewaníjorini ení neáníri enípimi dání Goríxo “Gí wé róníjorini.” nírarírí síjwíríyí, xewaníjorini ananí míxí meakínípxítrini. E nerí aí Bíkíwíyo dání píoi nítríníri eáníni? “Ebirfamo ‘Goríxo nepa níraríni.’ niyaiwírí díjíf wíkwíróagi nání o nání Goríxo ‘Wé róníjorini.’ yaiwíaríjírini.” nítríníri eáníjagí nání Goríxoyá síjwí tñí e dání míxí meakínípxí wí mimóníni. ⁴ Nene níjfa rípi imóníjwápi nání díjíf omoaneyí. Ámá wo o xegf nígwí omíjíf éfípi nání nígwí wíaná, “Anípa wítrítrini.” yaiwíaríjwámáni. “Xegf omíjíf éfípi nání xixeni wítrítrini.” yaiwíaríjwáriní. ⁵ Nígwí omíjíf yaríjwápi nání díjíf e niyaiwirane aí áamá Goríxo “Wé rónigfáyítrini.” ráraríjíf nání díjíf nímoranéna “Ayf wigf egfápi tñí xixeni rfa wíaríni?” wí yaiwípxímáni. Ámá níoni gí ení neáníri yaríjápimi dání Goríxo “Wé róníjorini.” oríníri mé sa omí —O áamá íwí yarigfáyí xíomí díjíf wíkwíróagfa níwínítríná ananí “Wé rónigfáyítrini.” ráraríjorini. Omi díjíf níwíkwírófánáyí, o “Ayf díjíf níkwíroaríjagfa nání gí wé rónigfáyítrini.” yaiwíaríjírini. ⁶ Níoni seararíjápí tñí xixeni ení ná míxí ináyí Depito yayí áamá níwaníjoni ení neáníri píraníjíf oemíníri yarigfápimi dání marfái, yayí díjíf wíkwíroarigfápimi dání Goríxo “Gí wé rónigfáyítrini.” ráríjagí nání wíaríjípí nání xwíyífa bí ení nítríri re ríjírini, ⁷ “Ámá wigf ríkíkírfo yarigfápi Goríxo yokwarimí wíjíf gíyí gíyí yayí owíníni. Ámá wigf íwí egfápi Goríxo ríxa yokwarimí wílagí nání ámí ríwéná xwíyífa mímeárínítrífa imónigfá gíyí gíyí yayí owíníni. ⁸ Ámá wigf íwí egfápi nání Ámínáo ríxa díjíf peá nímorí nání ámí ‘Sípi e enorfani?’ níwíaiwípa

eníáyf yáyf owiniñi.” Depito e riñfiriñi. ⁹ “Yáyf áamá Gorixo ‘Wé rónigfáyfneriñi.’ uráfífpimi dání winipaxf imóniñfipi, ayf áamá iyf sfmf sfó wákwiniñgíáyfñi nániriñi.” riseaimónariñi? Sfó miwákwiniñgíáyf nání eni menirani? Bikwíyo xwíyfa re niriñiri eániñfipi, “Gorixomi Ebirfamo diñf wíkwíróagi nání ‘Gf wé róniñf woriñi.’ yaiwiáriñfiriñi.” niriñiri eániñfipi nene miñf iroariñwá enagi nání re nimónariñi, “Yáyf api sfó miwákwiniñgíáyf nání eniriñi.” nimónariñi. ¹⁰ Ebirfamo arige enána Gorixo “Wé róniñoriñi.” ráriñfiriñi? Iyf sfmf ríxa sfó wákwiniñfmirani, sini sfó miwákwiniñfmirani? Ríxa sfó wákwiniñáná marfái, sini sfó miwákwiniñáná ráriñfiriñi. ¹¹ Ayf ríwíyoní Gorixo sekaxf re uriñnigini, “Igi wenfipi nainenirfina ‘Nioni Gorixoyá wonirfani?’ yaiwirfa nání iyf sfmf sfó wákwinei.” urfagi o diñf sini sfó miwákwiniñáná wíkwíróagi nání “Gorixo ‘Wé róniñoriñi.’ ráriñonirfani?” yaiwini nání igi api enfiriñi. Ayináni Ebirfamo áamá iyf sfmf sfó miwákwiniñgíá aí Gorixomi diñf wíkwíróagífa nání “Wé rónigfáyfiriñi.” ráriñfipi nání iwamfó épeño enagi nání wigf xiáwo íriñóniñf imóniñi. ¹² Sfó wákwiniñgíáyf nání eni wigf xiáwo íriñóniñf imóniñi. Diñf miwíkwíró sfóni wákwiniñgíáyf marfái, áamá sfó niwákwiniro aí Ebirfamo sfó miwákwiniñáná Gorixomi diñf wíkwíronfipa axfpi wíkwíroarigfáyf nání eni wigf xiáwo íriñóniñf imóniñi.

“Ebirfamo diñf wíkwíroaríñfipimi dání Gorixo sfmimañfyo dání uriñfipi wímeanfiriñi.” uriñfipi nániriñi.

¹³ Ebirfamo ñwf ikaxf riñiñfipimi xfdariñagi nánirani, oyá iyf axfpa imónigfáyf xfdipírfá enagi nánirani, Gorixo xegf sfmimañfyo dání “Dixf iyf axfpa imónigfáyf tñi añf nímíni segf imónifárini.” uriñfipimani. Xfomi diñf wíkwíróagi nání “Wé róniñoriñi.” ráriñi sfmimañfyo dání e uriri enfiriñi. ¹⁴ Áamá diñf miwíkwíró ñwf ikaxf eániñfipimíni xfdariñgíáyo Gorixo Ebirfamomi sfmimañfyo dání “E niseaiimfárini.” uriñfipi nepa niwímeariñi siñwiriñi, áamá Gorixomi diñf wíkwíroarigfáyf surfma ero xwíyfa Gorixo uriñfipi surfma xwíáni uxewiariri epaxfiriñi. ¹⁵ Ayf rípi nániriñi. Áamá ñwf ikaxf eániñfipimi xixeni oxfdimíñiri éfáyf wigf niwiaikiríñfipimi dání Gorixo pírf umamonfápi nání yarigfárini. E neri aí ñwf ikaxf miriñipa enánáyf, niwiaikipaxf imóniñfipi eni menini. ¹⁶ Ayináni Gorixo Ebirfamomi “Joximi dání áamá niyoní nañf wiimfárini.” uriñfipi áamá niwímeariñi xegf bi mimónf íniñá áamáyo wá niwianiri añpá wiariñápi tñi xixeni oimóniri nání áamáyf nñni xfomi diñf wíkwíroarigfápi dáníni owímeaniri enfiriñi. Ñwf ikaxf eániñfipi tfgíáyoni owímeaniri enfipimani. Ebirfamo Gorixomi diñf wíkwíronfipa wíkwíroarigfá giyf giyo eni owímeaniri enfiriñi. O diñf wíkwíroaríñwápi épeño enagi nání nineneniyá negf arfo íriñóniñf imóniñoriñi. ¹⁷ Bikwíyo xwíyfa rípi “Gorixoní áamá gwí wírf wírfi obaxf ayá wí nání xiáwo íriñoxf imónfwinigíñiri simixfíni.” niriñiri eániñfipi nioni searariñápi tñi xixeni imóniñagi nání rariñiñi. Ayináni Gorixo —O áamá pegfáyf ámi wiápnimeapíri nání diñf sixf uyiri amípi sini mimóniñfipi oimóniri riri yariño, ayf oriñi. Ebirfamo diñf wíkwíronfo, ayf axoriñi. Ayináni o “E niseaiimfárini.” uriñfipi bi arfá mikeamoniñi. Sini sfmimañf e tñiñi. ¹⁸ Ebirfamo Gorixo “Dixf rárfawéyf obaxf e imónipírfárini.” niriñfipi xixeni niñimeariñi áamá gwí wírf wírfi obaxfíyfa xiáwo íriñoni imónimigíñiri yagfiriñi. E neri Gorixo “E niseaiimfárini.” uriñfipi nání diñf niñmoríñá “‘Apimi dání xixeni e nímeanfárani?’ niyiwiri diñf wíkwíropaxfipimani.” wimónfagi aí nímeáwinigíñiri añiñf Gorixomi diñf niwíkwírori niwíkwífmóa uníñigini. ¹⁹ E neri xewariño imóniñfipi nání diñf niñmoríñá “Xwiogwí nioniyá 100 nání añwi e enagi nání ríxa yfwf imóniñáonirfani?” yaiwiri “Gf apíxf Seraí eni ríxa rípaíwf imóniñírfani?” yaiwiri neri aiwi Gorixomi diñf wíkwíronfipi bi miwáramó añiñf fá niñira nuri ²⁰ Gorixo xegf sfmimañfyo dání “Dixf apíxf Seraí niaíwf wo xiriñfárini.” uriñfipi nání diñf niwíkwíroríñá diñf bi bi mímó omi yáyf numeri enfí neága

nuri xegí dñjé wíkwíroñjépi xaíwé íá nixira unñiginí. ²¹ Xaíwé íá nixira nurífná re yaiwiññiginí, “Goríxo ‘Níseaiimfáriní.’ nírñjépi e mepaxoríani? Oweot, aga xixenti e epaxoríni.” yaiwiññiginí. ²² Ayínáni Bikwíyo nírñiní eániñjépa Goríxo Ebírfamo dñjé e wíkwíroarñjagí níwíniní nání “‘Gí wé rónñjé worfani?’ yaiwiññiginí.”

²³ Bikwíyo dání “‘Gí wé rónñjé worfani?’ yaiwiññiginí.” nírñiní eániñjépi, ayí Ebírfamo nániní mírñiní. ²⁴ Nene dñjé neaimonífa nání ení nírñiní eániñí. Goríxomi —Oyá dñjé tñiní Áminá Jisaso xwáripáyo dání wiápñimeañjériní. Omí dñjé wíkwíroarñjagwí nání “‘Gí wé rónñgíáyjériní.’” rárñfene dñjé neaimonífa nání ení nírñiní eániñí. ²⁵ Negí íwé yarñjwápi yokwarímí neaiínífa nání ridiyowánñjé wiri nene nání “‘Wé rónñgíáyjériní.’” rñífa nání xfoyá dñjé tñiní xwáripáyo dání wiápñimeari enjé, ayí Jisaso dñjé wíkwíroarñjwáoriní.

5

“Goríxo áamá xfo tñiní nawíní imónífríxiní Kiraiso enjépiní dání piyífa neawfñjériní.” urñjé nániní.

¹ Ayínáni Goríxo nene Jisasomi dñjé wíkwíroarñjagwí sñjwé nñeaniñí “‘Wé rónñgíáyjériní.’” rárññjé enjépi nání re rípxáriní, “‘Nene negí Áminá Jisasi Kiraiso neaiñjépiní dání ríxa Goríxo tñiní nawíní piyífa wírinñjwíní.’” rípxáriní. ² Jisasomi dñjé wíkwíroarñjwápiní dání Goríxo xfo áamáyo wá níwianíñí wiarñjépi nání xe nñjéfa imóníro api wímeáyí imóníro oépyiníñí sñjwé neañjeneriní. E imónñjwaéne seáyí e Goríxo imónñjépi síwá neaíwínñiginí dñjé wíkwímoarñjwápi nání dñjé nífa neainaríní. ³ Api nániní dñjé nífa neainarñjémaní. Xeanñjé nene neaímeañjépi nání ení dñjé nífa neainarñjériní. Ayí rípi nániní. Xeanñjé neaímeañjépi, ayí xaíwé neaimíxiní nání rífa neaímeañjériní dñjé nífa neainarñjériní. ⁴ Nene pí pí neaímeañjépi xaíwé níneaimíxa úaná Goríxoyá sñjwéyo dání mímíwiáro yarñjwaéne imónarñjwáriní. Mímíwiáro yarñjwaéne imónñjagwí naineníranéná “‘Seáyí e Goríxo imónñjépi síwá neainíñfáriní?’” níyaiwirane dñjé ikwímoarñjwáriní. ⁵ Dñjé e níkwímoránéná rípaíwíññjé wí meañfámaní. Ayí rípi nániní. Goríxo xegí kwíyí síxí neaimónñjépiní dání xewanñjé síwá rénñjé neainñjé enjépi nání, “‘Nioní seyíne nání aga wá nonarñjoriní.’” Síwá éññjé neainñjé enjépi nání dñjé níkwímoránéná wí rípaíwíññjé meañfámaní. Dñjé “‘E neaímeañfáriní?’” níyaiwirane wíkwímoarñjwápi xixenti neaímeañfáriní.

⁶ Ayí rípi nání “‘Dñjé wíkwímoarñjwápi nání rípaíwíññjé meañfámaní.’” searñjépiní. Xámí Goríxomi ríwé umoagwaéne enjé óññjé nerane xewanñjéne yeáyí yimíxemeañfáriní nání wí mímónñjáná Goríxo xe oeníñí wímónñjáná áamá Kiraiso yeáyí neayimíxemeañfáriní nání neapeñjériní. ⁷ Áamá wé rónñjé wo nání arírá wímígníñí ananí pepaxí imónñgíáyí obaxíraní? Oweot, aga wíní wíná áríní wa áamá nanjé wo nání arírá wímígníñí mñjé winípxá imónarñgíáriní. ⁸ E nerñjé aiwí nene ríxa áamá wé rónñjé nímonímáná enjáná marfáí, nene síní uyíñí wiarífná Kiraiso neapeñjépiní dání Goríxo nene nání dñjé sípi neañjépi nání neaíwapiñjériní. ⁹ Ayínáni re níyaiwirane aiwí, “‘Jisaso níperfána xegí ragí púpi ígífanñjé neaeámóaná nene nání Goríxo ‘Wé rónñgíáyjériní.’ rárñjériní.’” níyaiwirane aiwí rípi añjépxá yaiwiññjé, “‘Ríwéná Goríxo áamáyo pírfé numamorífná Kiraiso enjépiní dání yeáyí neayimíxemeañfáriní.’” yaiwiññjé. ¹⁰ Ayí rípi searñjépiní. Nene Goríxo tñiní xepíxepá rónñjáná xewanñjé xegí xewaxo penjépiní dání xfo tñíminí bípxá oimónñpoyiníñí piyífa neawfñjé enjépi nání rípi añjépxá yaiwiññjé, “‘Goríxo áamáyo pírfé numamorífná ríxa piyífa neawfñjéne xewaxo níwiápñimeari sñjé imónñjépiní dání yeáyí neayimíxemeañfáriní.’” yaiwiññjé. ¹¹ Api nániní dñjé nífa neainarñjémaní. Nene negí Áminá Jisasi Kiraiso —O nene Goríxo tñiní nawíní imónanfá nání piyífa neawfñjéoriní. O dñjé sípi níneairfána neaiñjépi nání dñjé

nimoranéná “Xano Gorixo eni apíninjí imóninjorfaní?” niyaiwirane yayí seáymí dání yariñwárini.

“Adamo enjípimi dání áamá xwiyfá meárinígfa nimóniro aí Jisaso enjípimi dání wé rónigfá imónigfárini.” urinjí nánirini.

¹² Ayínáni áamá wo manj wiaikinjípimi dání xwíá tfo ñweagfáyí níni fwi epírfá nání épenjirini. Áamá o fwi nerinjípimi dání penjí enjagi nání áamá níni eni wigí fwi nerinjípimi dání pearigfápi ximeanjirini. ¹³ Ñwí ikaxí eáninjípi siní mejaná áamá fwi néra wagfá aiwi ñwí ikaxí “Api mepani. Api mepani.” rininjí bi siní menjí enjagi nání Gorixo wiwaninjíyí ayá udunipaxí enjípí íkwí wínamí niñwirára pweagfamaní. ¹⁴ E nerinjí aiwi nene nijfá re imóninjwini. Áamá Adamo tñj e dání niñweaxa nibiro Moseso tñj e nání ñweagfáyí níni nipéa wagfárini. Áamá níni Adamo —O áamá rfwíyo bñfo neaiiníapí nání dñj moani nání árixáninjí neaiinjorini. Áamá níni o wiaikinjípa mñwiaikipa nero aí níni nipéa wagfárini.

¹⁵ E nerí aí Gorixo wá niñeawianiri anipá neaiinjípimi dání imóninjwápi, ayí Adamo enjípimi dání imóninjwápi tñni xixeni menini. Ayí rípi nání seararinjini. Áamá o wiaikinjípimi dání áamá obaxí pegfá aiwi rípi nání anjipaxí yaiwiñwini, “Gorixo áamáyo wá wianiri áamá, Jisasi Kiraisoyí rininjó ayá nurimixiri enjípimi dání wiiri enjipi Adamo enjípimi seáyi e nimúrori áamá obaxí ayá wíyo wímeanjirini.” yaiwiñwini. ¹⁶ Rípi nání eni dñj nimoranéná “Gorixo wá niñeawianiri neaiinjípimi dání imóninjwápi, ayí Adamo enjípimi dání imóninjwápi tñni xixeni menini.” yaiwianíwini. Adamo wiaikinjí ná bimini dání áamá xwiyfá meárinígfa imónigfárini. E nerinjí aiwi Gorixo áamá ayá wí wiaikiarinjagfá niñwinimáná ayí eni xixeni oniipoyiniri miyaiwí wá niñwianiri wiinjípimi dání áamá obaxí wé róninjagfái rarininjíyí imónigfárini. ¹⁷ Nioni searfápi, ayí rípi seararinjini. Áamá wo Gorixomi manjyo wiaikinjípimi dání áamá níni pearigfá aiwi rípi imónanfwápi anjipaxí imónini. Nene Gorixo wá ayá wí niñeawianiri wíniyí eni wigí oniipoyiniri mé anipá “Wé rónigfáyínerini.” nearárininjene Jisasi Kiraiso neaiinjípimi dání dñj niyiminjípi tñjwaéne imónirane xfo tñni nawini seáyi e imónirane yaníwárini. ¹⁸ Ayínáni nene dñj rípi moanigini, “Áamá ná woni wiaikinjípimi dání áamá níni xwiyfá meárinipaxí imónigfáyí imónigfápa áamá ná woni niperi wé róninjí enjípimi dání áamá níni ‘Xwiyfá mayíyirini.’ rináripaxí imónigfáyí imóniro dñj niyiminjípi tfgfáyí imónipaxí imóniro egfárini.” moanigini. ¹⁹ Ayí rípi seararinjini. Áamá wo Gorixo “E érixini.” urinjípi wiaikinjípimi dání áamá obaxí fwi yariñwápi imónigfápa áamá ná woni Gorixo “E érixini.” urinjípi arfá niñwirí xixeni xfdinjípimi dání áamá obaxí “Wé róninjí imónigfáyínerini.” urárininjíyí imónipírfárini.

²⁰ Áamá re oyaiwípoyiniri, “Ai, bi onimiápi mñwiaikiarinjwini. Aga ayá wí wiaikiarinjwini.” oyaiwípoyiniri Gorixo Mosesomi ñwí ikaxí nñriniri eáninjípi wéyo fá umirinjirini. E nerí aí xfo áamá ayá wí niñwiaikía ugfápi tñni xixeni wá niñwiaga mú wiárfí nimúrori niñwiaga unjirini. ²¹ Áamá níni wigí fwi nerinjípimi dání pearigfápa níni eni Gorixo wá niñwianiri “Wé róninjí imónigfáyínerini.” rárarininjípimi dání dñj niyiminjípi —Api negí Áminá Jisasi Kiraiso enjípimi dání neáimearinjípirini. Api tfgfáyí imónipírfá nání wigí niñwiaikía ugfápi tñni xixeni wá niñwiaga mú wiárfí nimúrori niñwiaga unjirini.

6

“Kiraiso tñni nawini ikárininjwaéne xfo tñni perane wiápnimearane enjwaénéninjí imóninjwini.” urinjí nánirini.

¹ Gorixo fwi áamá ayá wí niñwiaikía warigfápi tñni xixeni wá niñwiaga úimiginiri yariñjagi nání píoi raníwini? “‘Gorixo ámi bi tñni wá oneawianiniri ámi fwi bi tñni néra owaneyí.’ oraneyí.” ríseaimónariní? ² Oweoi, aga wí e mñriipa oyaneyí. Siní

íwí mepa oépoyíníri ríxa píyíníngí imóníngwaéne aríge nerane íwí néra waníwíni?
³ Rípi nání seyíné sını majá rimóníngoi? Nene Kiraisi Jisaso tını ikáríníngwaéne imónanı nání wayí nímearanényí, nene eni xfo peńtípáníngí niperane xfo tını nawını ikárínanı nání wayí meanwárını. ⁴ Ayínanı negí wayí meanwápimi dání Kiraiso tını nawını nikárínírná xfo niperi xwíayo weyáríníngípáníngí nene eni niperane xwíá neawayáríníngénéngí imóníngwanigını. Kiraiso nípémána xanoyá engí eáníngí múróngíngí imóníngípí tını ámi sınıgí neri wiápíníngíngípa nene eni xámi íwí nání díníngí sınıxí uyagwápí pını nıwıárıngıne sınıgí imırınıgí mimóníngípí oxıraneyınırı wayí nímearanéna xwíá neawayáríníngénéngí imóníngwanigını. ⁵ Nene xfo tını nawını nikárínıngıne nání xfo peńtípa nene eni peńwaéneńgí imóníngagwı nání rıpi eni ańtípaxı imónını. Xfo wiápíníngíngípa nene eni axtıpi wiápíníngíngíngí. ⁶ Nene nıjfa re imóníngagwı nání e rıpaxırını. Íwí nání sını áxengwarı minıpa yanıwá nání xámi díníngí sınıxí uyagwápí sınıgí muyıpa éfrıxınırı nene Jisaso tını nikárínırı nání xfomı yoxáfámı nıyekwıroárıróná xámi íwí nání díníngí sınıxí uyagwápí eni yoxáfámıngıngı yekwırónıngıngıngı. ⁷ Ayı áma rıxa péfáyı sını íwí nání áxengwarı minı gwınıngı wıkwewarfá engıgı nání rarıngını. ⁸ Kiraiso péána nene enıngıngı peńwá engıgı nání díníngı nıwıkwırıngıne rıpi eni yaiwıngwını, “O tını nawını díníngı nıyımıngı imónıngıpı tıngwaéne imónanıwárını.” yaiwıngwını. ⁹ Ayı nıjfa rıpi imóníngagwı nání e yaiwıngwını. Kiraiso nípémána xwárıpáyo dání nıwıápínıngıngı nání ámi bı penfámanı. Pıyı áma pearıgıfápı sını arfa wıaxıdınfa nání mimónını. ¹⁰ Ayı rıpi nánırını. O nıperına ná wınanı íwí áma yarıgıfápı nání peńıngıngı. E neri aí rıxa nıwıápínıngıngı sınıgı nımónırı nıngwearına Gorıxomı wé íkwıngwıyo oungwırárimınırı nání ngıweanı. ¹¹ Ayınanı seyíné eni “Nene rıxa peńwaéneńgıngı imóníngwaéne íwí nání sını áxengwarı minı engıweenerfani?” yaiwınıro “Kiraisi Jisaso tını nawını ikáríníngwápımi dání Gorıxomı wé íkwıngwıyo uńwıráranı nání sınıgı imóníngwaénerfani?” yaiwınıro éfrıxını.

¹² Ayınanı “Negı wará nıpepaxı imónıngırı íwí nání mıngı inarıngwápı sınıgı yanı nání áxengwarı xe nıneaıga ounı.” mıyayıwıpanı. ¹³ Segı sıkwıranı, wéranı, íwí nání feapá seainána “Ayı apı nání rfa imónını?” nıyayıwımána “Apı tınıgı xe íwí oemını.” nıyayıwırı sıpı mepanı. Áma nıpémána ámi sınıgıngıngı imónıngfáyıné, sewanıngıfáyıné anıngı Gorıxoyá oımónaneyınıro mınıgı wıngıpoyı. Segı wéranı, sıkwıranı, apı tını Gorıxo nání wé rónıngı imónıngıpınıgı oyaneyınıro eni omı mınıngıngı wıngıpoyı. ¹⁴ Seyíné Gorıxoyá sınıgıngı dání áma wé rónıngı imónıngıfırfa nání ngıwı ikaxı nırınırı eáníngıpı fá mıseaxengwırárinı Gorıxo ayá nısearımıxırı arırá searıngıngı nání íwí nání feapá searıngıngıngı arfa wıaxıdınfa nání mimónıngıngı éfrıxını.

“Wé rónıngıpı yanı nání áxengwarı inıngwaénerını.” urıngı nánırını.

¹⁵ Ayınanı pıogı ranıréwını? “Ngıwı ikaxı nırınırı eáníngıpı mıneaxengwırárinı rıxa Gorıxo ayá nınearımıxırı arırá nearıngıngı nání ananı íwí néra owaneyı.” ranıréwını? Oweogı, aga wı e rıpaxı menını. ¹⁶ Seyíné bıkrainı warıgıfáwa yarıgıfápı nání re mıyayıwıpa reńogı, “ ‘Mıraxwı o nımenı nání oyá xınáınıngıngı nımónırı omıngı owıımını.’ nıyayıwırı e nımónırınáyı, o pí pí urıfıpımi arfa wıaxıdınfa nání xegı xınáınıngı imónıngıngıngı.” mıyayıwıpa reńogı? Bıkrainı warıgıfáwa yarıgıfápa seyíné eni axtıpi imónıngıngı. “Íwı nání feapá nearıngıngı yanı nání rimónıngwını?” nıyayıwıro apını fá nıxırırónáyı, xınáıwayıngıngı nımónıro apı néra núfasána anıngıfırfaını. E mepa nero “Gorıxo wımónarıngıpı yanı nání rimónıngwını?” nıyayıwıro fá nıxırırónáyı, xınáıwayıngıngı nımónıro xıxenı arfa yımıgı néra núfasána wé rónıngı imónıngıfırfaını. ¹⁷⁻¹⁸ E nısearırı aıwı seyíné xámi íwı yanıro nání xınáıwayıngıngı nımónıro áxengwarı nınıro aıwı agwı sınıgı e mıyarıngıngı. Rıxa xwıyfa searéwıngıngı arfa nıwıro xıngıfápı xıxenı oxıdaneyınıro yarıngıngı. Seyíné íwı nání feapá searıngıngı áxengwarı nınıro gwınıngıngı searıngıngı rıxa seakıweawarıngıngı engıgı

nánî wé rónîñî ímónîñîpî epîrîfa nánî apimî xînáíwayînéñîñî ímónîñîfárîñî. Ayînáñî Gorîxomî yayî wiarîñîñî. ¹⁹ Ámaéne xwîyîfá arfá nîwiranéná añîñî “Ayî apî nánî rîfa rarîñî?” mîyáiwî yarîñwaéne enagî nánî nionî dîñî re yaiwîñîñî, “Xegî rîñîñîpî tîñî nîrîrîfná apaxî mé nîjîfá mimónîpa epaxî enagî nánî sa ámaéne yarîñwápi tîñî nîkumîxîrî ourîmîñî.” nîyáiwîrî seararîñîñî. Xámî seyîné segî wé nánîranî, síkwî nánîranî, “Ayî apî tîñî fîwî nánî rîfa ímónîñîñî?” nîyáiwîro xe apî tîñî nîpîkwîñî mimónîñîpî ero rîfá kíroro oyaneyîñîñî neróná rîkîkîrîfó ámî bî tîñî bî tîñî yagîfápa agwî rîná re éfîrîxîñî. Segî wé nánîranî, síkwî nánîranî, “Ayî apî tîñî wé rónîñî ímónîñîpî emî nánî rîfa ímónîñîñî?” nîyáiwîro apî yanî nánî áxeñwarî oinaneyîñîro éfîrîxîñî. E nerîñîpîmî dánî síyîkwî mîñîgîfáyîné ímónîñîrîxîñî. ²⁰ Ayî rîpî nánî seararîñîñî. Xámî seyîné fîwî yanîro nánî xînáíwayînéñîñî nimónîro áxeñwarî nîñîróná wé rónîñî ímónîñîpî nánî éfîrîxîñîñî mîseaxeñwirárîñîñîñî. ²¹ Segî fîwî xámî yagîfápi nánî “Pîñî yagwárfáñî?” nîyáiwîro ayá seainarîñîpî pí nañî seaiagîrîñî? Ámá apimî dánî sa anîñîpîrîfá enagî nánî nañî bî seaiagîfmanî. ²² E nerî aí seyîné fîwî epîrîfa nánî feapá seainagîpîmî dánî rîxa gwîñîñî sealkweawárîñîyîné nimónîmána Gorîxo wimónarîñîpî epîrîfa nánî xînáíwayînéñîñî nimónîro yarîñagîfa nánî nañî rîpî seaiarîñî. Síyîkwî bî mîñîgîfáyîné seaimîxîrî dîñî nîyîmîñîpî tîgîfáyîné ímónîpîrî seaimîxîrî yarîñî. ²³ Ayî rîpî seararîñîñî. Ámá nîgwî omîñî neróná wigî éfápi nánî nîgwî mearîgîfápa ámá fîwî éfápi mî dánî anîñîpîrîfárîñî. E nerî aiwî Gorîxo xîxe nánî mîñîapî anîpá neaiaparîñîpî —Apî dîñî nîyîmîñî ímónîñîpîrîñî. Apî negî Ámîná Jisáî Kiraiso tîñî nawîñî íkárîñîñîwaéne neaiaparîñîñî.

7

“*Peñwaénénîñî* ímónîñîwaéne ñwî íkaxî eánîñîpî síñî fánîñî mîneaxeñwirárîñîñî.” urîñî nánîrîñî.

¹ Gî nîrîxîfmeáyîné, ámá mîpé síñî síñî nîñwearîfná ñwî íkaxî rîñîñîpîmî xîdîpîrîfa nánî uxeñwirárîñîñîpî nánî síñî majîfá rimónîñîoi? Ñwî íkaxî rîñîñîpî nánî nîjîfá ímónîñîfáyîné enagî nánî rarîñîñî. ² Ewayî íkaxî rîpî nánî dîñî nîmoranéná nionî seararîñîpî ananî dîñî mopaxîrîñî. Apîxî oxî nîmeánîrîfná ñwî íkaxî “Oxî nîmeánîrîfná o tîñî anîñî kumîxîñîrîñîñî.” rîñîñîpîmî dánî oxo síñî ñweañáná o tîñî nawîñî ñweanfá nánî fánîñî xeeñwirárîñîñî. E nerî aí oxo nîperîfáyî, ñwî íkaxî ímî xegî oxo nánî fánîñî xeeñwirárîñîñîpîmî rîxa rakiowárîñîñî. ³ Ayînáñî íyá oxo mîpé síñî síñî ñweañáná omî pîñî nîwiárîmî nurî womî meánáná “Ámá o oyá apîxîrîñî.” rîpîrîfárîñî. E nerî aí íyá oxo péánáyî, ñwî íkaxî o nánî fánîñî xeeñwirárîñîñîpîmî rîxa rakiowárîñîñî enagî nánî í nurî womî meánîfagî aí “Ámá o oyá apîxîrîñî.” rîpîrîfámanî.

⁴ Ayînáñî gî nîrîxîfmeáyîné, ámá pegîfáyî pí pí ñwî íkaxî rîñîñîpî síñî fánîñî mîxeñwirárîñîñîfápa seyîné enî Kiraiso tîñî nawîñî íkárîñîñîfáyîné, xîfo peñîpîmî dánî rîxa pegîfá enagî nánî síñî ñwî íkaxî eánîñîpîmî dánî wé rónîñî oimónaneyîñîro xîdîpîrîfa nánî fánîñî mîseaxeñwirárîñî. Seyîné enî ámá wo tîñî —O nîpémána ámî síñî nerî wiápîñîmeañorîñî. Seyîné enî ámá o tîñî nawîñî nîkumîxîñîro Gorîxo nánî neróná íkfá sogwî nañî wearîñîfna yapî ímónîñîrîxîñîñî ñwî íkaxî nîrîñîñî eánîñîpî síñî fánîñî mîseaxeñwirárîñî. ⁵ Ayî rîpî nánîrîñî. Nene síñî Jisáomî dîñî mîwîkwîrîfó ámá wigî dîñîyo nîxîdîróná yarîñîfápa neranéná fîwî nánî feapá neainarîñîpî ñwî íkaxî eánîñîpîmî dánî síwánîñî neapiomeaagîrîñî. E yagî enagî nánî anînanîfá nánî íkfá sogwî sípî wearîñîfna yapî yagwárfáñî. ⁶ E nerî aí rîxa peñwaénénîñî nimónîrane nánî ñwî íkaxî eánîñî xámî fánîñî neaxeñwirárîñîñîpîmî dánî gwîñîñî nealkweawárîñîñî. Ayînáñî agwî nene Gorîxomî nuxîdîranéná xámî ñwî íkaxî rîwamîñî eagîfápi mîñî síñîwî nîwîñaxîdîrane yagwárfápi mé ámî síñî bî, xîfóyá kwîyîf neaiwapîyarîñîpîmî nîxîdîrî yarîñîwîñî.

“Ñwî íkaxî nîrîñîñî eánîñîpî fîwî nánî síwá neapiomeaarîñîñî.” urîñî nánîrîñî.

⁷ Ayínáni píoi raniréwini? “Ŋwí ikaxí eánihípi sípírini.” raniréwini? Oweoi, wí e rípaaxí menini. Niwanihoni Ŋwí ikaxí eánihípi fá miropa nerí síŋwiriyí, arige nerí “E nerína ayí fwi rfa yarihiní?” yaiwiminiri enáriní? Ŋwí ikaxí “Amípi wayá síŋwí fwi miwinipa erfini.” rinihípi meánipa nerí síŋwiriyí, nioni arige api nani nijfá nimóniri “Síŋwí fwi niwinirína ayí fwi rfa yarihiní?” yaiwiminiri enáriní? ⁸ Íwí nani feapá ninarihípi Ŋwí ikaxí “Síŋwí fwi miwinipa erfini.” rinihípimi dani anani amípi xixegíni síŋwí fwi owiniriri nani síwá nipiomeanirini. Síŋwí fwi winimfa nani api api síwánihí nipiomeági api e enáriní. Ŋwí ikaxí “E mepani. E mepani.” rinihípi mirinipa nerí síŋwiriyí, fwi nani feapá neainarihípi síwá wí mneapiomeapaxí imónimiri ení meŋagí nani seararini. ⁹ Enína nioni Ŋwí ikaxí eánihípi nani majfá nimónirína “Anani naŋonirini.” niyaiwiniri maiwí ŋweaagarini. Ína fwi nani feapá ninarihípi ninimeámí sánihí nímewéagi aiwi nioni Ŋwí ikaxí eánihípi nani ríxa nijfá nimónirínaí, fwi nani feapá ninarihípi saiwiáriní níŋirini. E níagi nani nioni “Íwí yariháoniríni?” niyaiwiniri “Goríxoyá síŋwíyo dani aníniimigiriri yariháoniríni?” yaiwinihanigini. ¹⁰ “Ŋwí ikaxí eánihípi nioni níxídirína dñŋí niyimihí imónimfa nani imónihípiríni?” xámi dñŋí e niyaiwiri aí píranihí nijfá nimónirína api síwá rénihí níŋirini, “Joxí dñŋí niyimihí imónihíoximant. Nanirírarini.” Síwá énihí níŋirini. ¹¹ Íwí nani feapá ninarihípi Ŋwí ikaxí eánihípimi dani síwá nipiomearína yapí níniwapiyiri nánimfa nani níŋí enagi nani rarini. ¹² Ayínáni re niyaiwirane nijfá imónihwini, “Ŋwí ikaxí eánihípi Goríxo táfamini imónihagi nani awiaxí imónihípirini. Ŋwí ikaxí eánihípimi dani sekaxí rinihíyí níni awiaxí imónini. Wé rónihí imónihípi nani rini ríni naŋí imónihípi nani rini yarihíyirini.” E niyaiwirane nijfá imónihwini. ¹³ Ayínáni “Naŋí imónihí api nioni anínimfa nani nimixihirini.” riminiréini? Oweoi, wí e rípaaxí mimónini. Goríxo nioni rípiáú yaiwíwinigiriri fwi nani feapá ninarihípi xe fwi enfa nani wíwapiyiri anínimfa nani wimixiri oeniri síŋwí nanihíniŋini, “Íwí nani feapá ninarihípi re eníriní? Ŋwí ikaxípimi dani —Api naŋí imónihípirini. Apimi dani anínimfa nani nimiximiri eníriní?” yaiwiri “Ŋwí ikaxí rinihípimi dani síwá nipiomeaarihagi nani fwi ayí aga xwirífa níni paxí imónihípiríni?” ení yaiwiri éwinigiriri fwi nani feapá ninarihípi xe fwi enfa nani wíwapiyiri anínimfa nani wimixiri oeniri síŋwí nanihíniŋini.

“Íwí nani feapá neainarihípi áxenwarínihí neaiararirini.” urihí nánirini.

¹⁴ Nene nijfáriní. Ŋwí ikaxí eánihípimi dani kwíyí Goríxoyápi xfo wimónarihípi nani síwá neaiarihagi aí fwi nani áxenwarí ninárinihoni enagi nani nioni gí nimónarihípimi xídaríhíriní. ¹⁵ Ayí rípi seararini, “Nioni yarihápi nani ududí ninarini. ‘Api oemini.’ nimónarihípi mé sípípi, xwirífa ninarihípi aí yariháriní.” seararini. ¹⁶ Nioni “Sípi api mepa oemini.” nimónarihípi nerínaí, ayí “Ŋwí ikaxí rinihípi naŋí imónini.” rinihípi níni xixenihí níni woákíki yarihiní. ¹⁷ Ayínáni “Nioni sípi api oemini.” nimónfagi nani e yarihámani. Íwí feapá ninarihí gí xwioxíyo níronihípimi dani ninána sípi e yariháriní. ¹⁸ Nioni “Naŋí imónihípi oemini.” nínimóniri aiwi wí mepa nerí nani dñŋí re niyaiwiri nijfá imónihini, “Gí xwioxíyo —Nioni gí dñŋíyo dani nínimóniri xídaríhápi nani rarini. Gí xwioxíyo nípi kwini mimónihípi níni rfa níni?” niyaiwiri nijfá imónihini. ¹⁹ Ayí apirini. “Naŋí imónihípi oemini.” nimónarihípi mepa nerí sípi “Mepa oemini.” nimónarihípi yariháriní. ²⁰ Nioni “Sípi mepa oemini.” nimónarihípi yarihá enagi nani ayí níwanihoni “Sípi api oemini.” nimónfagi nani e yarihámani. Íwí feapá ninarihí gí xwioxíyo nínihípimi dani yariháriní.

²¹ Ayínáni nioni ínina yarihápimi dani síŋwí re animeánini. “Naŋí oemini.” nimónarihoni sípi nani feapá ninarihí gí xwioxíyo nínihípi píri nírakaririni. ²² Gí dñŋí níni Ŋwí ikaxí Goríxo rihípi nani dñŋí nímorína “Ayí naŋirini.” niyaiwiri

yayf ninarinjagi aiwi ²³ gf xwioxfo nininjipimi dani niarinjipi xegf bi imoninjagi animeaninjini. Gf xwioxfo nipikwini mimoninjf nininjipi, ayf jwf ikaxf Gorixoya gf dijf tfini "Api nanf rfa rinini?" yaiwiarinjapi tfini apiau mixtini inarini. Api nininjipi fwf nani feapa ninarinjipi nani gwfninjf njarnarini. ²⁴ Ai, nioni e imoninjaoni enagi nani ikfninjf sipi nimixarinini. Wara anfnmfa nani imoninjfri tagnaoni fwf nani feapa ninarinjf gwfninjf jarninjipi go nikweawaripaxf imoninini? ²⁵ Ai, negf Aminá Jisasi Kiraiso neaiinjipimi dani Gorixo neaikweawaripaxf imoninjagi nani omi yayf owianeyi. Ayinani nioni nra uapi, ayf ripi seararinini, "Nioni gf dijf tfini 'Jwf ikaxf Gorixo rinjipi oxfdmni.' ninimoniri aiwi fwf nani feapa ninarinjf nani gwfninjf jarninjipimi —Api nipikwini mimoninjf gf xwioxfo nininjipirini. Apimi xfdarinjini." seararinini.

8

"Gorixo wimonarinjipimi xfdanfwa nani oyá kwíyipi neaiarinjirini." urinjf nanirini.

¹ Ayinani Kiraisi Jisaso tfini ikarinjwaene omi dijf wikwiroana "Wé ronigfáyirini." rininjipi tfini xixeni nimonirane nani sin xwiyfa bi neamearipaxf mimoninjwini. ² Gorixoya kwíyipi —Api Kiraisi Jisaso tfini ikarinjwaene dijf niyiminjf tagnaene imonani nani neaimixarinjipirini. Api dijf neaxixeroarinjipimi dani fwf nani feapa neainarinjf nene neanfnimixarinjipi neaikweawarinjf enagi nani "Sini xwiyfa neamearipaxf mimoninjwini." seararinini. ³ Jwf ikaxf eaninjipi tfini xixeni oxfdaneyinirina nipikwini mimoninjf xwioxfo neaininjipimi dani enj mneaeanarinjagi nani nene mepaxf imoninjwapi, ayf Gorixo neaiinjirini. Xegf xewaxo —O wara fwf nani feapa neainarinjene ininjwapa axipi ininjorini. O negf fwf yarinjwapi yokwarimf neaiini nani Gorixo ridiyowaninjf oeniri niwrenapirina feapa neainarinjipi nani gwfninjf neajarinjipimi xwiyfa umearinjirini. ⁴ Agwi nene nipikwini mimoninjf negf xwioxfo neaininjipimi nixfdirinjipimi dani marfa, xegf kwíyipi e érxiniri e érxiniri swa neaiarinjipimi nixfdirinjipimi dani jwf ikaxf Gorixo xfo rinjipi tfini xixeni xfdani nani feapa nani gwfninjf neajarinjipimi xwiyfa umearinjirini.

⁵ Ámá nipikwini mimoninjf wigf xwioxfo injinjipimi xfdarigfáyf apini smf e tinarigfáirini. Ámá Gorixoya kwíyipi swa wiarinjipimi xfdarigfáyf eni api smf e tinarigfáirini. ⁶ Ámá nipikwini mimoninjf wigf xwioxfo injinjipi smf e tinarigfáyf naninirifa aiwi ámá Gorixoya kwíyipi swa wiarinjipi smf e tinarigfáyf dijf niyiminjf tgfáyf imoniro niwayironiro jwearo eprfarini. ⁷ Ayf ripi nanirini. Ámá nipikwini mimoninjf xwioxfo injinjipi smf e nitiniri yarigfáyf "Jwf ikaxf Gorixoyapi xfdipaxenerfani?" miyaiwi nero nani omi smf tfini niwiro yarigfáyirini. E yarigfáyf jwf ikaxf Gorixoya wí epaxf mimonigfáyirini. ⁸ Nipikwini mimoninjf xwioxfo injinjipi yani nani imonigfáyf Gorixo yayf winnfa nani eni wí epaxf menini.

⁹ Nipikwini mimoninjf xwioxfo injinjipimi xfdarigfáyf e nimoniro ai seyfné axipi gwfninjf masejarinf Gorixoya kwíyipi api érxiniri api érxiniri swa seaiarinjipimi xfdarigfáyfnérini. Kwíyf Gorixoya nepa segf xwioxfo searjanáyf, e imonigfáyfnérini. Ámá go gomi Kiraisoya kwíyipi mronjanáyf, ayf oyáo mimoninjagi nani seararinini. ¹⁰ Kiraiso xegf kwíyipimi dani segf xwioxfo searjanáyf, fwf egfapi nani segf wara nipeprfa nani rixa imoninjagi ai Gorixo "Wé ronigfáyirini." rixa rarinj enagi nani segf dijfipi rixa niyiminjf imonini. ¹¹ Kwíyf Gorixoyapi —Api Jisaso xwaripayo dani wiapfnimeanjipirini. Api segf xwioxfo searjanáyf, Kiraisi Jisaso, piyf éana ami sijnf wimixino seyfné eni segf warapi —Api urf epaxf imoninjipirini. Segf warapi xegf kwíyf seyfné searjipimi dani sijnf seaimixinfarini.

"Kwíyf Gorixoyapi xfoya niaiwf imonani nani neaimixinjirini." urinjf nanirini.

¹² Ayínáni gí níríxímeáyíné, rípi osearímíni, “Goríxo nanj bí ríxa e neaiirí bí síní neaiirí enfá enjagí nání nene nípi kwíni mimóníjé negí xwioxíyo ínínjípímí xídaní nání síní fáníjé míneaxenwíráríní ríxa xegí kwíyípi síwá neainarínjípímí xídaní nání fáníjé neaxenwíráríníni.” osearímíni. ¹³ Ayí rípi nání seararínjíní. Seyíné nípi kwíni mimóníjé ínínjípímí níxídirónáyí, nanínjírífaríní. E nerí aí Goríxoyá kwíyípi seaiwapiyarínjípímí níxídirínjío dání íwí nání íeapá seainarínjípí píkimoarígíápáníjé nerínáyí, díjé níyímínjé tígíáyíné imónípiífaríní. ¹⁴ Ámá Goríxoyá kwíyípi xe níneaipemeámi úwínígíníri xíxeni xídarígíáyí, ayí Goríxoyá niaíwíníjé imóníjé. ¹⁵ Ayí rípi náníriní. Kwíyí Goríxo síxí seamímonjépi, ayí ámi xíomí wáyí owípoyníri gwí omínjé yarígíáyínéninjé imónípiíri nání seaimíxínjémani. Oweoi, kwíyí o neaiapínjépi niaíwí xíoyá píaxí mearínjé wíníjé oimónípoyníri seaimíxínjériní. E neaimíxínjépímí dání Goríxomí “Ápoxíní, Raráoxíní.” urarínjéwáríní. ¹⁶ Nene negí díjé nímorane “Niaíwí Goríxoyaénerfaní?” níyaiwíníranéná oyá kwíyí xamínjépi sopínjé neawarínjériní. ¹⁷ Nene niaíwí Goríxoyaéne enjagwí nání o míní neaiapímífaníri tíjépi meanfáwáríní. Apí nímearanéná Kiraiso tíni nawíní meanfáwáríní. Rífinjé o meanjépa agwí ríná nene ení xe oneaímeáwínáyí, ríwéná o tíni neaiapímífaníri tíjépi nímearanéná o tíni nawíní níkfínírane seáyí e imónanfáwáríní.

“Ríwéná Goríxo tíni níjwearane seáyí e imónanfáwáríní.” urínjé náníriní.

¹⁸ Nioní anjínami dání seáyí e imóníjé nene neaímeanjépi nání díjé nímoríná díjé re yaiwiarínjériní, “Apí aga seáyí e imóníjé enjagí nání rífinjé agwí ríná nímeaarínjépi, ayí sípípiarfaní?” níyaiwirí paimímí wiarínjériní. ¹⁹ Amípi Goríxo xwíá tíyo nímixíri tíjé íkfáraní, nanjwíraní, amáraní, nípiní xegí niaíwí imónígíáyí píaumímí wínínjépi nání símí níxeadípeníro wenínjé nero jweanjoí. ²⁰⁻²¹ Ayí rípi nání e nerí jweanjoí. Amípi o imíxínjépi Adamo íwí épéaná urí néra úwínígíníri ramíxínjéyí anínjé míramíxárínípa erí seáyí e imóníjé niaíwí Goríxoyaéne gwífinjé neaíkwéawáraná imónanfáwápi tíni axípi imóníri éwínígíníri ramíxárínjériní. Amípi xíto imíxínjépi xegípi ramíxárínjémani. Ríwéná ámi píranínjé imíxíimígíníri Goríxo ramíxárínjériní. ²² Nene níjfaríní. Apíxí niaíwí xírímíníri nání “yeyí” ríri rífinjé wíníri yarínjépa amípi níni Goríxo imíxínjéyí ení ámi míramíxáríníjé imónímífaníri nání axípiínjé “yeyí” ríri rífinjé wíníri yarínjériní. ²³ “Yeyí” ríri rífinjé wíníri yarínjépi, ayí apíní marfáá, ámaéne Goríxoyá kwíyípi —Apí amípi ná ríwíyo neaiapímífaníri níwákwínínjé neaiapínjépiíri. Apí tíjwaéne ení Goríxo negí warápi síjé inaní nání neaoayírorí xíto xegí píaxí neamení nání neaimíxíri enííná nání “yeyí” nírirane xwayí nanírane jweanjwíní. ²⁴ Goríxo yeáyí neayímíxemeáagi nání amípi nanj xíto neaiínjépi nání díjé níwikwímorí jweanjwíní. E nerí aí amípi nene díjé níwikwímóá warínjéwápi ríxa níneaímeari síjwíríyí, síní apí oneaímeaníri díjé wikwímopaxí meníni. Ámá díjé wikwímoarígíápi ríxa wímeáaná síní apí nání díjé míwikwímopa yarínjagíta nání rarínjéni. ²⁵ E nerí aí nene “Goríxo seáyí e imóníjé apí neaimíxínjériní.” yaiwiarínjéwápi síní míneaímeapa enjáná díjé níwikwímoránénáyí, símí níxeadípenírane gíní gíná neaímeanírféníjéoiníri anínjé míní xwayí naníri jweaarínjéwáríní.

²⁶ Negí díjé wikwímoarínjéwápi dání díjé síxí ínárínjéwápa Goríxoyá kwíyípi ení omí díjé owíkwíroaneyíníri neríná enjé meáníjwaéne arírá neaiarínjériní. Omí ríxínjé nuríranéná “Apí urípaxírfaní?” míyaiwí majfá yarínjagwí aí kwíyí xamínjépi xwíyíá tíni murípaxí imóníjé araríxí níriríná apaxípáníjé nímoníri neauríyarínjériní. ²⁷ Neauríyaríná Goríxo —O ananí amáyá xwioxíyo adadí níwirí pí pí díjé moarígíápi nání níjé imónarínjériní. O xegí kwíyípi xíoyá ámaéne nání níneauríyíríná gí amáyí e imónírfíxíníri wimónarínjépi níneauríyarínjépi nání pí pí urarínjépi nání ananí níjé imóníni. ²⁸ Nene níjé re imóníjéwíní. Amípi níni

Gorixomi dñj s'ixt uyarig'áyo wímeaarñj'p'i nanj' imónñj'p'irani, sipí imónñj'p'irani, oyá dñj' tñni nanj' wimix'nfá nán' wímeaarñj'frini. Ámá x'foyá imónñr'ix'niñ'ri yaiwiárag'p'i tñni xixeni imónñr'ix'niñ'ri wéyo fá umirñj'yo e wiarñj'frini. ²⁹ Ayf r'ipi nán'frini. Ámá amipí n'ni s'ni mimónñ'áná x'fo yeáyf uyim'ixemean'fa nán' xámi n'j'fá imónñj'yf xewaxo imónñj'pa ayf eni ax'p'i nimónñr'íná Kiraiso x'ráónñj' imónñri xogweá obax'ññj' tñjo imónñri en'fa nán' repeárñj'frini. ³⁰ Repearñj'yo ap'ini n'wir' p'ni m'wiárf' amá x'foyá imónñr'ix'niñ'ri wéyo fá umirñj'frini. Wéyo fá umirñj'yo ap'ini n'wir' p'ni m'wiárf' "Gf íwo upeñj'pimi dán' dñj' w'kw'froarñj'ag'fa nán' wé rónñj' imónñg'fáy'frini." rárñj'frini. E rárñj'yo ap'ini n'wir' p'ni m'wiárf' seáyf e x'fo imónñj'pa ayf eni ax'p'i imónñp'r'fa nán' wimix'ñj'frini.

"Dñj' sipí Gorixoxo nene nán' neaiarñj'p'i wí p'r'f rakipax' mimónñni." urñj' nán'frini.

³¹ Gorixoxo ap' ap' e neaiñj' enag' nán' p'io' ran'r'éwini? O nene tñni nawini imónñj'agwi nán' go s'm'f' tñni neaipax' imónñni? Oweoi, wí e mimónñni. ³² O xeg' xewaxomi kíy'f m'ímiaún'f' nene nán' xe op'ikípoyn'ri urowárénapñj' enag' nán' nene re m'iyaiwipax'f' rejwini, "O ayf eni xixe oniípoyn'ri m'iyaiwí x'foyá xewaxo an'pá w'rénap'ag'f' nán' amipí x'fom' píránñj' x'f'dipax'f' imónani nán' imónñj'p'i eni anani neaiap'ni'f'frini." m'iyaiwipax'f' rejwini? ³³ Gorixoxo fá y'iyam'ix'm'f' neañjene go xw'y'fá neaxekw'ímopax'f' imónñni? Oweoi, wí e mimónñni. Nene nán' "Wé rónñj' imónñg'fáy'frini." rárñjo, sa Gorixoxo enag' nán' ³⁴ amá go neg'f' f'w'f' enwápi nán' xw'y'fá neameár'pax'f' imónñni? Oweoi, ayf r'ip' nán' wí e mimónñni. Jisasi Kiraiso —O nene nán' penjorini. Ap'ini mé am' n'wiáp'ni'meari xano tñni xixeni nimónñri xeg'f' wé náúm'ni ñweañjorini. E ññwear'f'na apax'p'ánñj'f' nimónñri r'ix'ñj'f' neauriyarñjorini. O apax'p'ánñj'f' nimónñri r'ix'ñj'f' neauriyarñj'ag'f' nán' amá xw'y'fá neameár'pax'f' wo menini. ³⁵ Kiraiso nene nán' dñj'f' sipí n'wir' neaiñj'p'i pí p'r'f' rakipax'f' imónñni? Xeanñj'f' neaímeáánaran'i, r'mewá n'neair'f'ánaran'i, amá wí xw'raim'm'f' neaik'x'éánaran'i, aiwá nán' d'f'w'f' n'ikeamón'ranénáaran'i, íkwauy'ix'f' nimónñranénáaran'i, amá wí m'iy'f'ó rár'fáyo nene nur'f'kwín'f'ánaran'i, kirá tñni r'róm'f' neaiar'f'ánaran'i, ap' n'ip'ini n'neaimear'i aiwi Kiraiso dñj'f' sipí n'wir' neaiñj'p'i wí p'r'f' rakipax'f' mimónñni. ³⁶ Nioni seararñj'ap'i B'ikw'f'yo n'riñ'ri eánñj'f' r'ip' tñni xixeni imónñni, "Nene Gorixox'niñyaéne imónñj'agwi nán' íníná p'p'ikím'f' neaian'ro yar'ig'f'arini. 'Nanjw'f' n'ip'ik'ian'f'wá nán' r'fa imónñni?' n'iyaiwiro p'ikiar'ig'f'apa neaiap'ik'iar'ig'f'arini." N'riñ'ri eánñj'f' ap' nioni seararñj'ap'i tñni xixeni imónñni. ³⁷ Ap' n'ip'ini neaímeaarñj'ag'f' aiwi neg'f' dñj'f' s'ixt'f' neayñjom'f' dán' xop'r'ár'f'ññj'f' n'wiranéná m'ig'f' n'wimix'rane xop'r'ár'f' wiarñj'wárin'i. ³⁸ Nioni r'ip' aga n'ip'ímónñni, "Nene n'per'f'ánaran'i, s'ni xw'fá t'f'yo n'ñwear'f'ánaran'i, añ'naj'f'ran'i, im'f'óran'i, amipí agwi r'íná imónñj'p'irani, amipí r'f'wéná imónñn'f'ap'irani, añ'f' p'r'f'yo dán'f' en'f' eánñj'f' imónñg'fáy'frani, ³⁹ añ'naj'f' t'ñj'm'ni imónñj'p'irani, xwánaj'f' t'ñj'm'ni imónñj'p'irani, ai amipí n'ni Gorixoxo im'ix'ñj'yf'f' wí dñj'f' sipí o nene nán' neaiarñj'p'i —Ap' Áminá Jisasi Kiraiso neaiñj'pimi dán'f' s'f'wá neañj'p'irini. Ap' wí p'r'f' rakipax'f' menini." n'ip'ímónñni.

9

"Gf Judayf obax'f' Jisasomi r'f'w'f' umog'f'á enag'f' nán' gf dñj'f' r'fá n'ixearini." urñj' nán'frini.

¹ Nioni Kiraiso tñni ikár'ññ'áon'i enag'f' nán' agwi nioni searim'f'p'i nepa searim'f'niñ. Gorixox'f' kwíy'f'p'i neaf'wap'yarñj'p'imi n'ix'd'ir'f'na dñj'f' n'yaik'irori "Ayf anan'r'f'ani? S'ip'ir'f'ani?" n'iyaiwiri p'ik'inarñj'ap'i nioni yap'f' m'seararñj'ag'f' nán' sopñj'f' n'warini. ² "Gf Isirer'y'f' Jisasomi r'f'w'f' numero 'Yeáyf'f' neayim'ixemean'fa nán' urowárénap'ni'f'fo, ayf omani.' yaiwiarñj'ag'f'fa nán' íníná nioni dñj'f' r'fá n'ixer'f' ík'ññj'f' nuyim'niñ'ri eri niarini." seararñj'niñ. ³ Gorixoxo Poroni s'ni Kiraiso tñni nawini mikár'ññ'pa oenriñ

peá nînimorî emî nîmoarîñpimî dâni nionî gî nîrixîmeáyî —Ayî gî áamá gwî axîrí imónîgîfáyî nânî rarîñîni. Ayî Kiraisomî dîñî wîkwîropîrî nânî arîrá wipaxî enjânáyî, “Xe peá onîmonî.” nîmonîpaxîrîni. ⁴ Ayî gî Isîrerîyî nânî rarîñîni. Gorîxo xegî piaxî menjî wîmîxîñîfáyîrîni. Moseso tîni áamá dîñî meanî e nemerîná Gorîxoyá apákîkî inarîñîpî sîñwî wînagîfáyîrîni. Gorîxo “E nîseaiimîfárîni.” réroarîñîpî arîá wiagîfáyîrîni. Ñwî ikaxî Moseso eañîpî meagîfáyîrîni. Omî yayî wianîro nânî epaxî imónîñîpî nânî nîjîfá imónîgîfáyîrîni. Sîmîmanîyo dâni Gorîxo “E nîseaiimîfárîni.” urîñîfáyîrîni. ⁵ Xiáwo írîñî xâmi imónîgîfáwa, ayî ayîyârîni. Ayîyá xiáwîyo dâni yeáyî neayimîxemeanîa nânî imónîño áamá imónîñîrîni. Amîpî nîyonî seáyî e wîmónîño, ayî orîni. O Gorîxo, anîñî íníná nene yayî umepaxî imónîñorîni. “E éwanîgîni.” nîmónarîni.

Áamá Gorîxo íá yamîxârîñîfáyî nânî urîñîpî nânîrîni.

⁶ Gî Judayî nâpî Jisasomî rîwî umogîfá enjagî aí “Xwîyîfá Gorîxo ayo ‘E nîseaiimîfárîni.’ urîñîpî pîsîí weárîni.” rîpaxîmanî. Ayî rîpî nânîrîni. Negî arîo Jekopoyá íwiárîawéyî nîni omî dâni nemeága nuro nânî Isîrerîyî aiwî wî Gorîxoyá mimónîñagîfá nânî nîni nepa Isîrerîyî imónîgîfámanî. ⁷ Ebîrîfamoyá íwiárîawéyî nîni enî xîoyá enjagî aí nîni Gorîxoyá nîaiwîñîñî imónîgîfámanî. Oweoi, enîná Gorîxo Ebîrîfamomî re urîñîñîgîni, “Dîxî rárîawé nepaxîñî imónîgîfáyî segî nîaiwî wamî dâni marîfáí, Aisakomî dâni nîni nemeága upîrîfárîni.” urîñîñîgîni. ⁸ Ayî rîpî nânî seararîñîni. Gorîxo nîaiwî Ebîrîfamo emeanîyî nîni nânî “Ayî nîaiwî nepaxîñî imónîgîfáyîrîfani?” mîyawií sa nîaiwî xîo Ebîrîfamomî sîmîmanîyo dâni xwîyîfá urîñîpîmî dâni emeanîyî nânî “Ayî nepaxîñî imónîgîfáyîrîfani?” nîyawiwî rîñîrîni. ⁹ Ebîrîfamomî sîmîmanîyo dâni re urîñî enjagî nânî, “Xwîogwî wîomî rínânîñî imónáná Seraí nîaiwî wo rîxa xîrîñáná ámi bîmîfárîni.” urîñî enjagî nânî rarîñîni. ¹⁰ “Gorîxo apîni enî enjagî nânî seararîñîni.” marîfáí, Rebekáí áamá ná wonî, negî arîo Aisakoyá nîaiwî ayáí agwî enjána enîpîmî dâni enî axîpî sîwá rénîñî neaiarîni. Áamá nepa xîoyá imónîgîfáyî áamá emeánarîgîfápmî dâni imónarîgîfámanî. ¹¹ Nîaiwî ayáí Iso tîni Jekopo tîni sîni mîxîrî agwîyo neríná sîni nanî bî eri sîpî bî eri mepa enjána Gorîxo áamá xîo yarîñîpî nânî re oyaiwîpoyîñîrî, “O áamá nionîyá oimónîpoyîñîrî íá nîyamîxârîñîfáyî, wîwanîñîfáyî wigî nanî epîrîfápmî, sîpî epîrîfápmî, apî nânî dîñî nîmori íá yamîxârîñîmanî. Sa xewanîño e emîfánîrî enjwîpeáragîpî nânî dîñî nîmori áamáyo íá yamîxârîñîrîni.” Dîñî e oyaiwîpoyîñîrî ¹² Rebekáimî re urîñîñîgîni, “Xîráo xogwáomî ínímî wurîñîñîfárîni.” urîñîñîgîni. ¹³ Bîkwîyo dâni re rîñîñîpî, “Gorîxonî xogwáo Jekopo nânî nînimónîrî aí xîráo Iso nânî mînimónarîni.” rîñîñîpî nionî “Gorîxo xîo wîmónarîñîpîni yárarîñîrîni.” seararîñîpî tîni xîxenî rîñîni.

¹⁴ Ayînânî píoi ranîréwîni? “Gorîxo áamáyo íá nîyamîxârîñîfá enîpî nîpîkwîni menjîrîni.” ranîréwîni? Oweoi, wî e rîpaxî mimónîni. ¹⁵ Ayî rîpî nânîrîni. Moseso Gorîxomî rîxîñî uráná Bîkwîyo nîrîñîrî eánîñîpa Gorîxo re urîñîñîgîni, “Áamá nionî wá owianîmîñîrîná ananî wá wianîmîñîni. Áamá nionî ayá urîmîxîmîñîrîná ananî ayá urîmîxîmîñîni.” ¹⁶ Gorîxo e urîñî enjagî nânî ayî áamá wigî dîñî tîni “E oimónaneyî.” yaiwîarîñîgîfá nânî íá yamîxârîñîñîfáyî imónarîgîfámanî. E i oimónaneyîñîro anîñî minî yarîñîgîfá nânî íá yamîxârîñîñîfáyî imónarîgîfámanî. Sa Gorîxo wá wianarîñîpîmî dâni íá yamîxârîñîñîfáyî imónarîgîfárîni. ¹⁷ Bîkwîyo dâni Moseso tîñîná Gorîxo Isîpîyî mîxî ináyomî re urîñî enjagî nânî nene ananî dîñî axîpî mopaxîrîni, “Nionî xopîrârî slápmî dâni enî eánîñî nionîyá sîñánî piaumîmî inîrî yoí nionîyá xwîá nîrîmîni yanî niwéa urî éwîñîgîñîrî nionîyá dîñî tîni joxî mîxî ináyî nîmónîrî menjîweañoxîrîni.” ¹⁸ Gorîxo e urîñî enjagî nânî nene re nîyawiwirane nîjîfá imónîñwîni, “Áamá ‘Wá owianîmîñî.’ wîmónîñîyo wá wianarîñîrîni. Áamá ‘Dîñî wakîsî oinîpoyîñîrî owîmîxîmîni.’ wîmónîñîyo dîñî wakîsî inîpîrî nânî wîmîxârîñîrîni.” nîyawiwirane nîjîfá imónîñwîni.

“Gorixo n̄p̄ikw̄n̄i m̄iyar̄n̄n̄i.’ r̄ipax̄ mimón̄n̄i.” ur̄iḡf̄ nán̄r̄n̄i.

¹⁹ Seȳné re n̄rip̄ráōi, “Jox̄i nearar̄iḡp̄i nepa en̄jánáȳf̄, Gorixo pí nán̄i ámá wiḡf̄ s̄ip̄i eḡf̄áp̄i nán̄i s̄in̄i ayair̄r̄f̄ wiar̄iḡf̄r̄n̄i? O ‘Ámá xe ap̄i ap̄i oimón̄f̄poȳf̄.’ yaiwiar̄iḡp̄i ámá go p̄r̄f̄ urakipax̄ imón̄n̄i? Oweōi, wí e mimón̄iḡaḡi nán̄i rar̄iḡw̄n̄i.” E n̄iráná ²⁰ re sear̄im̄f̄n̄i, “Seȳné pí ámáȳné nimón̄imáná Gorixomi x̄ixewiám̄f̄ wiar̄iḡōi? ‘Xwár̄f̄á six̄f̄ xw̄f̄á t̄n̄i im̄ix̄f̄f̄wá im̄ixar̄iḡomi “Nīwán̄i imón̄iḡáp̄i pí nán̄i e nim̄ix̄f̄n̄i?” ur̄in̄iḡōi.’ r̄iseaimón̄ar̄n̄i? ²¹ ‘Xwár̄f̄á six̄f̄ im̄ixar̄iḡo xw̄f̄á ax̄f̄ xé̄f̄pim̄f̄ dán̄i xwár̄f̄á six̄f̄ w̄f̄xaú nim̄ix̄r̄f̄n̄á w̄f̄wá aȳf̄ aiwá r̄f̄á nán̄i im̄ix̄r̄i w̄f̄wá ráf̄ six̄f̄ yin̄n̄f̄a nán̄i im̄ix̄r̄i epax̄f̄ mimón̄n̄i.’ r̄iseaimón̄ar̄n̄i?” sear̄im̄f̄n̄i. ²² Gorixo “Ámá f̄w̄f̄ eḡf̄áp̄i nán̄i wik̄f̄ nón̄iḡp̄i ow̄iwap̄iyim̄n̄i.” wimón̄r̄i “Pir̄f̄ umamóm̄i nán̄i ḡf̄ en̄f̄ eán̄iḡp̄i s̄iwá ow̄iwap̄iyim̄n̄i.” wimón̄r̄i ner̄i aí ámá xwár̄f̄á six̄f̄ xwir̄f̄á ik̄ixen̄f̄win̄ḡin̄r̄i ip̄imoár̄n̄iḡf̄ȳf̄n̄iḡf̄ imón̄iḡf̄ayo apax̄f̄ mé p̄r̄f̄ mumamó kikīf̄á ner̄i sa s̄iḡw̄f̄ n̄iw̄iḡa war̄iḡaḡi nán̄i ámá go x̄ixewiám̄f̄ n̄iw̄ir̄i “Jox̄i n̄p̄ikw̄n̄i m̄iyar̄iḡn̄i.” ur̄ipax̄f̄ imón̄n̄i? ²³ O ámá xwár̄f̄á six̄f̄ wá wian̄f̄im̄iḡin̄r̄i ip̄imoár̄n̄iḡf̄ȳf̄n̄iḡf̄ imón̄iḡf̄ayo —Aȳf̄ en̄i seáȳf̄ e x̄fo imón̄iḡp̄i b̄i imón̄f̄r̄ix̄n̄r̄i en̄íná dán̄i ip̄imoár̄n̄iḡf̄ȳr̄n̄i. Ayo wá wianar̄f̄n̄á ámá n̄n̄i s̄iḡw̄f̄ n̄iw̄n̄iro re yaiw̄ir̄ix̄n̄r̄i, “Seáȳf̄ e Gorixo imón̄iḡp̄i, aȳf̄ xeḡf̄ b̄i imón̄iḡf̄ ap̄ir̄f̄an̄i?” yaiw̄ir̄ix̄n̄r̄i w̄in̄iyo apax̄f̄ mé p̄r̄f̄ mumamó kikīf̄á néra uḡf̄r̄n̄i. ²⁴ Ámá xwár̄f̄á six̄f̄ wá wian̄f̄im̄iḡin̄r̄i ip̄imoár̄n̄iḡf̄ȳf̄n̄iḡf̄ imón̄iḡf̄aȳf̄, aȳf̄ nenen̄r̄n̄i. Nion̄iyá oimón̄f̄poȳn̄r̄i wéyo f̄á neaum̄ir̄iḡener̄n̄i. Ḡf̄ Judaȳf̄ wieneni f̄á neaum̄ir̄iḡf̄man̄i. Émá wíyo en̄i f̄á um̄ir̄iḡf̄r̄n̄i. ²⁵ Nion̄i “Gorixo émáȳf̄ en̄i nion̄iyáȳf̄ oimón̄f̄poȳn̄r̄i wéyo f̄á um̄ir̄iḡf̄r̄n̄i.” sear̄ar̄iḡáp̄i en̄íná xw̄iȳf̄á w̄f̄á rókiamoaḡf̄ Xoseao B̄ikw̄f̄yo n̄ir̄r̄i en̄iḡf̄ r̄ip̄i t̄n̄i x̄ixeni r̄in̄n̄i, “Ámá Gorixon̄iyá mimón̄iḡf̄aȳf̄ nán̄i ‘Ḡf̄ ámár̄n̄i.’ r̄ir̄i ámá d̄iḡf̄ six̄f̄ muyipa en̄áȳf̄ nán̄i ‘Ḡf̄ d̄iḡf̄ six̄f̄ uyiḡáȳr̄n̄i.’ r̄ir̄i em̄f̄ar̄n̄i. ²⁶ An̄f̄ nion̄i ‘Ámá n̄iḡf̄ȳf̄néman̄i.’ ur̄iḡáp̄i nán̄i re r̄ip̄r̄f̄ar̄n̄i, ‘Niaíw̄f̄ ḡw̄f̄á d̄iḡf̄ n̄iȳim̄iḡf̄ t̄ḡoȳáȳr̄n̄i.’ r̄ip̄r̄f̄ar̄n̄i.” Xoseao e n̄ir̄r̄i en̄iḡf̄r̄n̄i. ²⁷ En̄íná w̄f̄á rókiamoaḡf̄ Aisaiaoȳf̄ r̄in̄iḡo Is̄irer̄iȳf̄á f̄wiár̄f̄awéȳf̄ nán̄i n̄ir̄r̄f̄n̄á re r̄iḡf̄r̄n̄i, “Is̄irer̄iȳf̄á f̄wiár̄f̄awéȳf̄ ámá obax̄f̄ in̄ik̄i raw̄irawáp̄am̄i en̄f̄ȳf̄ imón̄iḡf̄pa imón̄iḡaḡi aiw̄i Gorixo ár̄f̄n̄f̄pim̄i yeáȳf̄ uyim̄ixemean̄f̄ar̄n̄i. ²⁸ Ám̄íná Gorixo ‘Xw̄f̄á t̄f̄yo ḡweaḡf̄ayo p̄r̄f̄ umamóm̄iḡin̄i.’ r̄iḡp̄i n̄iyár̄f̄n̄á s̄in̄i mé p̄r̄f̄ umamóm̄ar̄n̄f̄a en̄aḡi nán̄i rar̄iḡn̄i.” Aisaiao e n̄ir̄r̄i en̄iḡf̄r̄n̄i. ²⁹ “Gorixo xeḡf̄ Judayo wá m̄iwian̄ipa ner̄f̄n̄áȳf̄, wí yeáȳf̄ uyim̄ixemean̄f̄ȳf̄ imón̄ipax̄f̄ men̄n̄i.” oyaiw̄ipoȳn̄r̄i nán̄i Aisaiao ám̄i r̄ip̄i en̄i r̄iḡf̄r̄n̄i, “Ám̄ínáo —O an̄f̄n̄aj̄f̄ n̄n̄i s̄im̄iḡf̄f̄ w̄inar̄iḡf̄or̄n̄i. O Is̄irerene neḡf̄ ámá b̄i xe on̄weápoȳn̄r̄i s̄iḡw̄f̄ m̄inean̄ipa ner̄i s̄iḡw̄ir̄iȳf̄, ámá an̄f̄ Sodom̄iȳf̄ r̄in̄iḡp̄im̄i ḡweáȳf̄ t̄n̄i Gomoraȳf̄ r̄in̄iḡp̄im̄i ḡweáȳf̄ t̄n̄i n̄n̄i an̄f̄a imón̄aḡf̄apa nene en̄i imón̄an̄r̄i en̄wár̄n̄i.” n̄ir̄r̄i en̄iḡf̄r̄n̄i.

“Judaȳf̄ xeḡw̄f̄ x̄f̄dar̄iḡf̄á en̄aḡi nán̄i wé rón̄iḡf̄aȳf̄ mimón̄iḡf̄ar̄n̄i.” ur̄iḡf̄ nán̄r̄n̄i.

³⁰ Aȳn̄án̄i nene píoi ran̄iréw̄n̄i? Sa r̄ip̄i ran̄f̄w̄n̄i. Émáȳf̄ wí “Gorixo ámá nán̄i ‘Ḡf̄ wé rón̄iḡf̄aȳr̄n̄i.’ n̄ir̄ar̄f̄n̄á aȳf̄ apim̄i dán̄i rárar̄iḡf̄r̄f̄an̄i?” n̄iyaiw̄iro “Wé rón̄iḡwáȳf̄” oimón̄aneȳn̄iro an̄iḡf̄ min̄f̄ mepa nero aí ap̄i t̄n̄i x̄ixeni imón̄iḡf̄awix̄n̄i. Wé rón̄iḡf̄ Gorixo ámá Jisasom̄i d̄iḡf̄ wik̄w̄f̄roar̄iḡaḡf̄a n̄iw̄n̄r̄f̄n̄á rárar̄iḡp̄i ap̄i t̄n̄i x̄ixeni imón̄iḡf̄awix̄n̄i. ³¹ E imón̄iḡaḡf̄a aí Is̄irer̄iȳf̄ ḡw̄f̄ ikax̄f̄ r̄in̄iḡp̄im̄i n̄ix̄f̄d̄ir̄iḡp̄im̄i dán̄i wé rón̄iḡf̄ oimón̄aneȳn̄iro an̄iḡf̄ min̄f̄ neróná wé rón̄iḡf̄ ḡw̄f̄ ikax̄f̄ eán̄iḡf̄yo r̄in̄iḡp̄i t̄n̄i x̄ixeni mimón̄iḡf̄awix̄n̄i. ³² Aȳf̄ pí nán̄i ap̄i t̄n̄i x̄ixeni mimón̄iḡf̄awix̄n̄i? Aȳf̄ Jisasom̄i d̄iḡf̄ n̄iw̄ik̄w̄ror̄iḡp̄im̄i dán̄i oimón̄aneȳn̄iro mé wiḡf̄ d̄iḡf̄ t̄n̄i ḡw̄f̄ ikax̄f̄ r̄in̄iḡf̄ r̄ip̄im̄i n̄ix̄f̄d̄ir̄ane oimón̄aneȳn̄iro yar̄iḡaḡf̄a nán̄i wé rón̄iḡf̄ ap̄i t̄n̄i x̄ixeni mimón̄iḡf̄awix̄n̄i. Aȳf̄ Jisasom̄i —Judaȳf̄ Jisasom̄i n̄p̄ik̄iro aí “Gorixomi xewaxom̄i wí p̄ik̄ipaxeneman̄i. Aȳn̄án̄i o Gorixomi xewaxoman̄i.” rar̄iḡf̄á en̄aḡi nán̄i o s̄f̄ḡá ámá nik̄ir̄ipeaan̄r̄i ná eánar̄iḡf̄ón̄iḡf̄ imón̄iḡor̄n̄i. Om̄i nik̄ir̄ipeaan̄r̄o nán̄iḡf̄ eán̄iḡf̄awix̄n̄i. ³³ B̄ikw̄f̄yo dán̄i ap̄i nán̄i x̄ixeni re n̄ir̄n̄r̄i

eánini, “Arfá époyi. Gorixoni dfwí Saioniyi riniñpimi —Api Jerusaremiyo riniñi. Apimi áma nikiriñpeañiri ná eániro smiriri wiri epirfa nani sija wo e tñini. E neri aí omi diñi wikwírófáyí xfo riniñi tñi xixeni wiinfá enagi nani ayá wí epirfámani.” Bikwíyo dani xixeni e niriñiri eániñi.

10

“Judayí nápi Kiraisomi diñi miwikwírogfá enagi nani Gorixo yeáyí uyimixemeañfmani.” uriniñ naniñini.

¹ Gí niriñimeáyíne, Gorixo gí Isireriyoyeáyí uyimixemeáwiniñiniñi ikñiniñi sipi niariniñi nani omi rixiniñi aniniñi miní wuriyariniñi. ² E neri aí ayí yeáyí miyimixemeániñi. Nioni ayí yarigfápi nani píraniñi diñi ía nixiriñi nani áwaní rariñini. Ayí Gorixomi oxídaneyiniñi smí nixeadípeniñi nero aí píraniñi diñi neñwipémána miyariniñi. ³ Ayí rípi nani searariniñi. Ayí “Áma e yarigfápimi dani Gorixo ‘Wé rónigfáyínerini.’ urarariniñi?” niyaiwiriñi xewí yaiwiarigfáini. Xewí diñi re niyaiwiro, “Negí píraniñi yariniñwápimi dani Gorixo ‘Wé rónigfáyínerini.’ neariniñi.” niyaiwiro apiniñi nixídiro nani Gorixomi yeáyí smañwíyóniniñi miwuriniñi ero “Api neróna wé rónigfáyíne imónipiriniñi.” rariñiniñi miñdiñi ero egfá enagi nani searariniñi. ⁴ Gí Judayí diñi re moarigfápi, “Ñwí ikaxí riniñpimi nixídiñiñi dani wé róniñwaéne imónaníwariñi.” Diñi e moarigfápimi Kiraiso píri wiaikimóniniñi. E eni enagi nani omi diñi wikwírófá gíyí gíyí nani Gorixo “Wé rónigfáyínerini.” rariñiniñi. ⁵ Moseso áma wé rónigfá imónipiriñi nani ñwí ikaxí eániñpimi xídarigfáyí nani niriñi ríwaminiñi nearina riniñi riniñi, “Áma wé rónigfá imónipiriñi nani ñwí ikaxí eániñi rípi nipiñi yarigfáyí xixeni e neriñpimi dani diñi niyiminiñi tígí imónipiriniñi.” ⁶ Wé róniñi áma ñwí ikaxí eániñpimi xídarigfápimi dani imónipiriñi nani Moseso e riniñi enagi aiwi diñi wikwírówápimi dani “Áma wé rónigfáyínerini.” rariñiniñe Kiraiso yeáyí neayimixemeañf nani rixa niweapiriñi nípémána ámi wiápiñimeañf enagi nani Bikwíyo dani niriñiri eániñi re rariñwariñi, “Re miyaiwiniñi, ‘Añfami nani gene peyaníwariñi?’ miyaiwiniñi. Ayí xwíyí ‘Apimi dani Gorixo ámayo yeáyí uyimixemeañfariñi.’ riniñiñi arfá wianíwá nani Kiraisomi añfami dani gene nipeyirane nípemeami weapaníwá nani rariñini. ⁷ Rípi eni miyaiwiniñi, ‘Siriñiñi síríwí mayí imóniniñi nani gene weaníwariñi?’ miyaiwiniñi. Ayí Kiraisomi ami dani gene niwepiniñane nípemeami yapaníwá nani rariñini.” ⁸ Bikwíyo xwíyí Gorixoyápi nani píoi riniñi? Rípi re riniñi, “Xwíyí api ná jfami mimónini. Añwí e segí smímaníñi tñi e imóniniñi nani api ananiñi xwíyí ríro diñi moro epaxí imóniniñi.” Bikwíyo e riniñi. Xwíyí áma Jisasomi diñi wikwírófá riniñiriñi none wá rariñwápi nani rariñini. ⁹ Xwíyí api, ayí ririñi. Ámayíne ayá mé Jisaso nani “Ámináoriniñi.” niriñi woákíki erí “O Gorixoyá diñi tñi xwáripáyo dani wiápiñimeañfariñi.” niyaiwiriñi diñi wikwíroriñi neriniñi, Gorixo yeáyí seayimixemeañfariñi. ¹⁰ Ayí rípi searariniñi, “Gorixo áma wo Jisasomi diñi wikwíroariniñi niwiniñiñi ‘Wé róniñoriñi.’ rariñi maníyo dani woákíki yariniñi niwiniñiñi yeáyí uyimixemeañfariñi.” searariniñi. ¹¹ Nioni searariniñi Jisaso nani Bikwíyo dani re niriñiri eániñiñi tñi xixeni searariniñi, “Áma omi diñi niwikwíroriniñi, xfo riniñiñi tñi xixeni wiinfá enagi nani ayá wí winiñfá meniniñi.” niriñiri eániñiñi tñi xixeni rariñini. ¹² Ayí rípi naniñi. Áminá diñi niñeniñi wikwíroariniñi —O áma arirá neáwiniñiniñi yariniñi wiarigfá niyoniñi wá bi onimiápi miwianí ayá wí wianariniñi. O ná woni enagi nani Judayo xegí bi wiiriñi émayo xegí bi wiiriñi yariniñiñi. ¹³ Bikwíyo re niriñiri eániñiñi rípi “Gíyí gíyí Ámináo yeáyí oniyimixemeañfariñi yariniñi wífáyo yeáyí uyimixemeañfariñi.” niriñiri eániñiñi nioni searariniñiñi tñi xixeni axípi riniñi enagi nani searariniñi. ¹⁴ Áma wo gí Judayí nani re niriñiñi, “Kirisomiñi diñi

miwíkwírogfá enagi nání arige nero yeáyf oneayimixemeaníri yariñf wipíráoi? O nání arfá miwigfáyf enagi nání arige nero diñf wíkwíropíráoi? Ámá wo o nání wáf muríñf enagi nání arige nero arfá wipíráoi? ¹⁵ Goríxo ámá wa wáf urípírfá nání murowáríñf enagi nání arige nero wáf urípíráoi?” Ámá wo Poroní rariñápi pírí nírakímíníri nání e níránáyf, re urímííni, “Bíkwíyo dání ‘Ámá xwíyá yáyf winípaxf imóníñfpi wáf urimearígfáyf nurémearfá ayf awiaxírfíni.’ níríníri eáníñagi nání wáf urípírfá nání Goríxo ríxa murowárípa reñínigíni? ¹⁶ Wáf ourímépoyníri urowáríagi aí Judayf níní xwíyá yáyf winípaxfpi píráníñf xixení arfá níwiro míxídfíawíxíni. Wfá rókiamoagf Aisaiao Bíkwíyo re níríri eañfíni, ‘Ámínáoxíni, none áwanf uraríñwápi gíyf arfá níneairí diñf íkwíroaríñoi? Oweoi, wí e mýariñoi.’ Níríri eañf api nioní seararíñápi tñí xixení imóníñagi nání rariñíni. ¹⁷ Ayínáni nene níjfa rípi imóníñwíni. Ámá xwíyá Kiraiso nání arfá níwiríñfyo dání diñf wíkwíroarígírfíni. Ámá wí xwíyá api wáf urarígírfími dání arfá wiarígírfíni.” urímííni. ¹⁸ Ámá wo “Xwíyá Kiraiso nání wáf rariñápi Judayf nepa arfá rfa wígfawíxíni?” níránáyf, re urímííni, “Aga ríxa arfá wígfawíxíni. Bíkwíyo dání re níríníri eáníni, ‘Ámá xwíyá ríri nírímíni ñweagfáyf wígf manf ríxa arfá wígfawíxíni. Ámá añf nímiñí ñweagfáyf wígf xwíyápi ríxa arfá wígfawíxíni.’ níríníri eáníñagi nání ‘Judayf ríxa arfá wígfawíxíni.’ rariñíni.” urímííni. ¹⁹ Ámí ámá wo “Xwíyá wáf uragfápi nání Judayf majfá imónagfárfáni?” níránáyf, re urímííni, “Oweoi, émayf aí níjfa imóníñánáyf, ‘Judayf níjfa mimónagfárfíni.’ rípxaf meníni.” urímííni. Moseso Goríxo nání re níwuriyírí eañf enagi nání rariñíni, “Judayfne Goríxoní ámá xejwí wíyo píráníñf mearíñagi síñwáf nínanírfná sípí diñf wíaiwípírfírfíni. Ámá seyfné ‘Majfá imóníñfáyfírfíni.’ wíaiwiarígírfáyo píráníñf mearíñagi síñwáf nínanírfná wíkf wónípfírfírfíni.” Moseso e níwuriyírí eañf enagi nání rariñíni. ²⁰ Judayf “Goríxo émayo marfái, nenení neamímínírfíni.” yaiwiaríñagfa aí wfá rókiamoagf Aisaiao ení xwíyá Goríxo nání níwuriyírírfná ayá ígígf mé nerí re níwuriyírí eañfírfíni, “Ámá omí ge dání wíniñmeaníréwíniñí mýarígírfáyf Goríxoní ríxa síñwáf nanímeagfáyfírfíni. Ámá Goríxoní nání yariñf mýwípa egfáyo níwaníñoni xámí piaumímf winíñárfíni.” Émayf nání Aisaiao e níríri rfwamíñf nearí aiwí ²¹ gf Isíreríyf nání Goríxo ríñf rípi rfwamíñf eañfírfíni, “Ayf Goríxoní tfámíni obípoyníri aníñf minf wé awíá níwíaxídfírfírfná ná mé ámá manf níwíakírí rfwáf síwfa yírí yarígírfáyo wé awíá wíaxídfíñárfíni.” níríri eañfírfíni.

11

“Isíreríyf árínf bímí Goríxo wá wíanaríñfpi wímeaaríni.” uríñf nánírfíni.

¹ Ayínáni “Goríxo xegf Isíreríyo ríxa aníñfíni rfwáf umonírfíni.” rímínírféni? Oweoi, wí e rípxaf meníni. Nioní ení Isíreríyf wonírfíni. Ebírfamoyá fwiárfawéyf wonírfíni. Síyíkf Bejímáno tñí imóníñá wonírfíni. Nioní e imóníñáoni aí Goríxo wí rfwáf mímímoní enagi nání “ ‘Isírerí níyoní ríxa aníñfíni rfwáf umonírfíni.’ rípxaf meníni.” seararíñíni. ² O xegf ámayo —Ayf amípi síni mímóníñáná ffa yiyamíxímí eníyírfíni. Ayo wí rfwáf umonírfíni. Wfá rókiamoagf Irajao nání Bíkwíyo níríníri eáníñfpi síni majfá rimóníñoi? O Goríxo ayo ení xixe rfwáf umówiníñíniñí xegf Isíreríyf nání aníñúmí ikaxf nurírfná re uríñínigíni, ³ “Ámínáoxíni, díxf wfá rókiamoarígírfawamí nowamíni píkíro joxí nání rídfíyowá epírfá nání íraf oníñyf pípinamí ero éfá enagi nání joxí diñf ríkwíroná yoparoní ñweañíni. Nioní ení nípfíkianíro nání ríxa pfa níaríñoi.” urfagf aí ⁴ Goríxo píoi uríñínigíni? “Joxíni marfái, ámá níní nioníyá imóníñyf 7,000 imóníni. Ayf wayá ñwfa xopaíkígf imóníñf Bfariyi ríniñfípímí xómíñf níyíkwíro yáyf mumearígírfáyfírfíni.” uríñínigíni. ⁵ Ayínáni enírfná e imóníñfpa agwí rírfná ení axípi árínf wí Goríxo xegf wá wíanaríñfpi tñí xixení nerfá ffa neyamíxíñf árínf wíene ñweañwíni. ⁶ Goríxo ámayo ffa

nuyamixiríná xegí wá niwianirijípi dání fá uyamixijé enagí nání “Ámaéne naní bí yariñagwí nineaniri nání fá neyamixijirini.” yaiwipaxí menini. Áma naní yariñagí nání fá nuyamixiri síjwiriyí, wá wianarijípi mimóní, mimóní wá wianarijípi imónimíniri enjirini. ⁷ Ayínání píó rípxírini? Isireriyí wé rónijé apí oimónaneyiníro anijé miní yariñgápi mimónipa egí aiwí áma Goríxo xegí dijé tíni fá uyamixijiyíni xixeni imónigfáriní. Wíniyí Goríxoyá dijéyo dání wigí dijé ríxa wakís inigfáriní. ⁸ Nioní seararíjapi tíni xixeni Bikwíyo dání re nírini eánijépa, “Ayí dijé píranijé nimoro ‘Goríxo apí neaiwapiyimíniri rífa yarini?’ miyaiwí éfrixiniri káká síjwí aniri aríkwíkwí arífa wiri dijé xaxá meri epíri wimixijé enagí nání apí e néra níbfásaná agwí ríná eni síni yariño.” Bikwíyo dání e nírini eánijépa agwí ríná xixeni dijé wakís inaríño. ⁹ Depito eni re ríjirini, “Ayí ‘Niwayiróniri ñweañwini.’ niyaiwiro maiwí ñweañaná aiwá yayí yaníro nání nimixiro narigfápi dijé Goríxoxiníyá tíni xe sípogwínijé imóniri mfrénijé imóniri éwínigíni. Xe níkirípeániri ná eánarigfápinijé imóniri rífa meaarínarigfápinijé imóniri éwínigíni. ¹⁰ Goríxoxi yariñpi nání síjwí anopasínipíri nání joxiyá dijé tíni síjwí xe sífa uyiniri joxi yariñpi nání majífa nero ikárinarigfápi xe anijé aiwá fá xwénijé nímearfkwínti emero éfrixini.” Depito e ríjépa gí Judayí nápi xixeni apí nero dijé wakís inaríño.

“Judayí maní wiaíkgífa enagí nání Goríxo émayíné yeáyí seayimixemeaarini.” urijé nánirini.

¹¹ Ayínání áma wo yariñé re níánáyí, “Judayí Jisasomi dijé míwíkwíropa nero níkirípeániri ná neánirínijé neróna anijé axípi e imónarfwanigíniri egfáraní?” Yariñé e níánáyí, re urimíni, “Aga oweoi, ayí wiaíkgífa enagí nání Goríxo émayo yeáyí uyimixemeaarini. Judayí o émayo naní wiaríjagí síjwí niwíniwírona sípi dijé niwaiwiro Jisasomi dijé owíkwírópoyiniri nání e yarini.” urimíni. ¹² Ayí maní wiaíkgífa enagí nání agwí ríná Goríxo áma xwífa tíyo ñweagífa wíniyo naní ayá wí niwíiri aiwí Judayí Goríxo fá uyamixijé níni ríxa Jisasomi dijé níwíkwírorínáyí, émayo eni naní xwapí ayá wí wiínfáriní. Judayí níkirípeániri ná eánigífa enagí nání Goríxo émayo naní ayá wí niwíiri aiwí Isireri Goríxo fá uyamixijiyí níni Jisasomi dijé níwíkwírorínáyí, émayo niwíiríná xamí naní wiíjépa mé áni seáyí e imónijépi wiínfáriní.

¹³⁻¹⁴ Agwí Romíyo ñweagífa émayíné xwíyá bí osearimíni. Goríxo émayo wáf ouriniri nírowárenapiñoni enagí nání nioní e nerífa rípi eni yariñáriní. Gí áma gwí axírí imónigfáyí “Goríxo émayo naní rífa wiarini?” niyaiwiro sípi dijé waiwiarigfápi dání wieríkiemeáimigíniri xío émayo ouriniri nírowárenapiñpi yariñáriní. E nerífa “Goríxo e éwínigíniri nírowárenapiñpi seáyí e imónijépiríni?” niyaiwiri yayí tíni néra waríjáriní. ¹⁵ Ayí rípi seararíjini, “Goríxo Isireríyo ríwí umonípi dání áma xwífa tíyo ñweagífa wíniyí tíni xío nawíni píyífa wírinigfáyí imónijagífa nání Isireríyo ámi numímíniríná ayí ríxa xwárfáyó dání wiápinimeáfáyínijé imónipírfáriní. ¹⁶ Bisíkerífa iwamíto nimixiríná xamí bí onimíapi níxeri ‘Rípi, ayí Goríxo nánipíriní.’ niyaiwiri táná nápi nípiní Goríxoyánijé imónaríjépa Judayí fwiárfawéwa Goríxoyá imónigfá enagí nání ríwíyo imónigfáyí eni axípi oyá imónipírfáriní. Íkfá pípijé wirí ‘Goríxo nániríriní.’ niyaiwiri nítirínáyí, rení eni oyá imónijépa Judayíyá xiáwo íríjéyí Goríxoyá imónigfá enagí nání ríwíyo imónigfáyí eni axípi oyá imónipírfáriní.” seararíjini. ¹⁷ E nerí aí ewayí xwíyá rípi osearimíni, “Goríxo xegí Judayo ríwí numórfná íkfá oripí reníjé bí nóreari émayíné —Seyíné rení oripí áma íwífa urarigífa marífaí, oripí xegípi yaparíjépi dání rení rení eánigfáyínerini. Seyíné Goríxo nímeari wíniyí rení eánigífa seañwirírfé enagí nání seyíné oripí pípijépi dání iniigí nímiríná Judayíyá xiáwo íríjéyo Goríxo naní wiíagípi dání iniigínijé níni rení wíniyí

tíni píráníñf reñf onarígfáríni. ¹⁸ E nerí aiwi Judayo Goríxo ríwíf numoríná reñíñíñf óreanjíyíf nání wárixayíné mimónípa époyí. Wárixane oimónaneyíníronáyíf, xámí píráníñf díñf níyaikírorí re móríxíni, ‘Reñene pípiñf nání iniígf ímíxaríñwámáni. Pípiñíyíf —Ayí Judayíyá xiáwo íríñíyífíni. Ayí nene nání iniígf ímíxaríñífíni.’ móríxíni.” osearímíni.

¹⁹ Émá Jisasomí díñf wíkwíroarígfáyíné re níranáyíf, “Nene neanjwírírímíni nání ayo óreanjíni.” níranáyíf, ²⁰ re searímíni, “Seyíné ananí raríñoí. Ayí Jisasomí díñf míwíkwíroaríñagífa nání óreanjíni. E nerí aí seyíné ení píyo dání maríái, sa díñf wíkwíroarígfápímí dání óreaé seanjwíríríñíyíné imónígfáyíné enagí nání wá mimónípa ero wáyíf ero éfíxíni.” searímíni. ²¹ Goríxo “Reñf íkíá bimí dání nóreari ñwiríríñf maríái, íkíá ná apámí dání eáníñfípi xe oeáníni.” míyaiwí óreanjí enagí nání émáyíné ení “Xe oeáníni.” míyaiwí axípi neaóreanígíni “Wáyí éfíxíni.” searíñíni. ²² Ayínání Goríxo ámáyo wá níwianírná wírí wíkf tíni níwíríná wírí yaríñfípi nání díñf móríxíni. Jisasomí díñf míwíkwíropa neríñfípi dání níkirípeaání náníñf eánígfáyo Goríxo wíkf tíni níwírí aiwí émáyíné wá seawianaríni. Seyíné díñf wíkwíroarígfápímí dání aníñf wá seawianípxáf imóníñánáyíf, ayí ananí wá níseawiaga uníáríni. E mepa neríñáyíf, seyíné ení seawákwímo náníyí. ²³ Reñf óreamoníñíñf imónígfáyíf ení díñf míwíkwíró yarígfápi ríxa emí nímore díñf wíkwíroánáyíf, Goríxo wígf óreane dání ámi ñwiríríníáríni. Goríxo ananí ámi ñwirírípxáf enagí nání raríñíni. ²⁴ Émáyíné Goríxo íkíá orípí xegípi yaparíñnamí dání nóreari ámá aiwá omíñf nerírná mepa yarígfápa nerí ámáyánamí seanjwíríríñf enagí nání xegíf anamí dání óreanjípi añípxáf ámi wígf axínamí ñwirírípxáf imóníñagí nání searíñíni.

“Goríxo ámi Isíreriyo yeáyíf uyimíxemeaníáríni.” uríñf náníni.

²⁵ Gí nírxímeáyíné, seyíné “Nene díñf émf saímíf monwaéneríni.” níyaiwíniro “Goríxo xegíf Judayo aníñfíni emí moníni.” yaiwípxíniñfíni xwíyífá yumíí imóníñf rípi nání majíá oimónípoyníni mínimónaríni. Xwíyífá yumíí imóníñfípi, ayí rípiñíni. Émá Goríxo íá uyamíxíñíyíf níni xfo tífámíni bípírfé nání Isíreriýíf nápi díñf wakísf niga upírfáríni. ²⁶ E néra numáná enáná Goríxo Isíreri níyoní yeáyíf uyimíxemeaníáríni. Nioní searíñápi Bíkwíyo dání xwíyífá níniñfíni eáníñf rípiáú sopíñf níwaríni, “Éfí neamíníno dífwí Saioní —Dífwí Saioníyí ríniñfípi Judayíyá añf e nání ríniñfípiñíni. Éfí neamíníno dífwí Saioní ñweañwaéneyáo nímoníni Jekopoyá fíwírfawene uyíniñf yaríñwápi emí neawiaíkmóníáríni.” níniñfíni eáníñf ²⁷ ámi wí e “Goríxoní wígf íwíf egíápi yokwarímí níwíiríná ‘Rípi níwiimíáríni.’ réroarímíni.” níniñfíni eáníñf enípiáú nioní searíñápi tíni xíxeníni. ²⁸ Judayíf xwíyífá yayíf neanípxáf imóníñfípi ríwíf numoro nání Goríxomí sfmíf tíni wiarígfáyíf imóníñagífa nání Goríxo émáyíné nañf seaiaríni. E nerí aí Goríxo wígf xiáwo íríñíyíf íá uyamíxíñf enagí nání xfoyá díñf síxíf uyíñíyíf imóníñoí. ²⁹ Goríxo wá níwianírná anípa níwírí nioníyá oimónípoyníni wéyo íá numírná ámi yarápmíto míwiaríño enagí nání raríñíni. ³⁰ Émáyíné eníñá Goríxomí wiaíkiagífa aiwí agwí ríná Judayíf xamíñíyíf wiaíkiaríñagífa nání Goríxo seyíné ayá searímíxaríni. ³¹ Judayíf Goríxo émáyíné ayá searímíxaríñagí níwíniñfíni sípi díñf níseaiawíríf ámi xfo tífámíni kíniñmónáná xamíñíyíf ení ayá urímíxíniñf nání émáyíné wiaíkiagífa ayí ení axípi nero xfomí wiaíkiaríñoí. ³² Goríxo ámá níyoní Judayoraní, émáyoraní, ayá urímíxíñíñfíni “Ámá níni gíf maníf níwiaíkiarígfáyíni.” níraríni gwíñíñf yaríñfíni.

“Goríxo díñf émf saímíf moní enagí nání yayíf uméwaníñíni.” uríñf náníni.

³³ Goríxo díñf émf saímíf morí níñfá imóníni enípi aga seáyíf e imóníñagí nání nioní míñf síñá weánípxáfíni. Nene ámaéne díñf o “E émíñíni.” níyaiwírí monípi nání aníñf míñf yaríñf niga nurane aí “E rífa moní?” yaiwípxene meníni. Nene díñf o nímorí yaríñfípi nání aníñf míñf “Aríge nímorí rífa yaríni?” níyaiwirane aí míkfípi

nání xixení dñf mopaxene meníni. ³⁴ Nioní seararñápi Bìkwfyo dání re níríníri eáníñfpi tñni xixenírini, “Ámináo dñf moarñfpi nání áamá wí nñfá rimónñjoí? Oweoi. Omí áamá wí píranñf dñf ureñwípegfáraní? Oweoi. ³⁵ Áamá gñyf wínyf xámí wífápi nání xfo wipaxf imónñjorini? Oweoi.” níríníri eáníñfpi nioní seararñápi tñni xixení imóníni. ³⁶ Amípi nñni oyá dñf tñni imóníri xegf imónñfpa oyá dñf tñni siní imóníri o nánini imóníri enagi nání rarñjini. Nene íníná omí seáyí e numéra úwanígní. “E éwanígní.” nimónaríni.

12

“Rídiyowá Goríxo wimónarñfpi infwanígní.” urñf nánirini.

¹ Ayínání gí níríxímeáyíné, Goríxo wá neawianayarñjagí nání ení rírémíxí bí osearímíni. Nañwí noní Goríxo nání rídiyowá yárarñfápa sewanñfíyíné ení o nání rídiyowá sñf sñykwí mínñf xfo wimónarñfpiññf oimónaneyíníroná “Negf dñfyo oxfdínaneyí.” miyaiwí “Oyá dñfyoni oxfdaneyí.” niyaiwiro xamñfíyíné mñni winírxíni. E neróná Goríxomí yayf umeaníro nání epaxípi tñni xixení yarñjoí. ² Goríxomí mífdarígníf yayf yarñfápa axípi mé “E éfrixíni.” wimónarñfpi nání nñfá imónípi nání segf dñf xámí moagfápi xe sñf bí oneaimíxíníri sñwí winírxíni. Xe dñf sñf bí oneaimíxínírná xfo wimónarñfpi —Api awiaxf imóníri oyá sñwíyo dání apání imóníri wé rónñf imóníri enípiíni. Api nání ananí nñfá imónípaxíni. ³ Nioní Goríxo wá níníwianíri niñfipimí dání niyínéni woxíni woxíni rípi osearímíni, “E imónñjóníriñfani?” niyaiwinírná díxí imónñfpi nání nímúrorí “Seáyí e imónñjóníriñfani?” miyaiwinípaní. ‘E imónñjóníriñfani?’ niyaiwinírná dñf wíkwíroarígníf woxíni woxíni Goríxo e epaxo e epaxo oimóníri simíxñfpi nání dñf nímorí díxí nepa imónñfpi tñni xixení ‘E imónñjóníriñfani?’ yaiwiníriñfani.” osearímíni. ⁴ Negf wará ná wirímí dání wéraní, síkwíraní, bí bí inñwíni. Bí bí inñwápi tñni axípiñf yarñwámaní. Xíxegíni yarñwáraní. ⁵ E imónñfpa axípi Kiraiso tñni ikárínñwaéne ení re imónñwíni. Obaxene aiwí omí dñf wíkwíroarñjagwí nání níneneñf axípi wará ná bimí dání síkwí wé ayf imónñfpaníñf nimóníri íkwíronñwíni. ⁶ Níneneñf wá neawianñfpi tñni xixení níneairírná xíxegíni e epaxí e epaxí oimónípoiñf neaimíxñf enagi nání xíxegíni epaxí imónñwápi tñni xixení oyaneyí. Goríxo xwíyíá xfoyápi wíá urókiamófrixíníri neaimíxánáyí, negf dñf wíkwíroarñwápi tñni xixení e éwanígní. ⁷ Negf wínyo arírá wírixíníri neaimíxánáraní, wínyo wíwapiyírixíníri neaimíxánáraní, ⁸ ení rírémíxí wírixíníri neaimíxánáraní, xixení e éwanígní. Negf wínyo negf amípi nínowiaf infrixíníri neaimíxánáyí, sípí míví éwanígní. Negf wínyo oumenweápoiñf neaimíxánáyí símí níxeadípenírane éwanígní. Negf wínyo wá wianírixíníri neaimíxánáyí, kípñf miyí yayf tñni éwanígní.

“Kiraiso tñni ikárínígnífayíné api api néra úfrixíni.” urñf nánirini.

⁹ Segf wínyo dñf sípí níwirírná mimóní mívíwapiyípa éfrixíni. Sípí imónñfpi ríwímíni nímamorí nañf imónñfpi fá xírxíni. ¹⁰ Xexíxexímeáyí ayá rírímíxí níníro píranñf menarígníf infrixíni. Negf wínyo wéyo umeaneyíníro símí xeadípenírxíni. ¹¹ Ríwí síwíá miyí níríkwíníri éfrixíni. Ámináomí nífdiróná xfoyá kwíyípi e nírixíníri seaimíxarñfipimí sñwírnñf wíaxírxíni. ¹² Ámináo seainífápi nání dñf ikwímoarígnífimí dání dñf nífá seainíwíni. Xeanñf seaiméáná xwámámí wírixíni. Íníná Goríxomí ríxñf urayírixíni. ¹³ Áamá Goríxoyá imónígníf wí díwí ikeamónarñjagí nínírná segf bí mñni wírixíni. Áamá añf mídánf wí seaiméáná segf añfyo nání nípemeámí úfrixíni. ¹⁴ Áamá rímewá seiarígnífyo Goríxo nañf wíwíniñf ríxñf urírxíni. Ayo uramíxwíniñf ríxñf murf nañf imíxwíniñf ríxñf urírxíni. ¹⁵ Áamá yayf yarñjagí nínírná ayf tñni nawíni yayf ero ñwí eaarñjagí nínírná ayf

tíni nawíni ηwí earo éfríxíni. ¹⁶ Segí wíniyo nání “Wíto sípíoríni. Wíto nañoríni.” mīyawiapani. Ná bini axípiñi mófríxíni. “Seáyí e imóniηwaénerfani?” mīyawiapani nero áma yuniğfáyí tíni anani gwiaumí niníro eméfríxíni. “Nene dñjé émí salmí moñwaénerfani?” mīyawiapani éfríxíni. ¹⁷ Sípi seaikarána seyíne eni xixe sípi mīwikáripáni. Áma níni “Apí nerfána xixeni rfa yaríni?” yaiwiarigfápi nání dñjé nímoro éfríxíni. ¹⁸ Dñjé mīxímiñi níkwímorí mepa éfríxíni. Anani nepaxí enjánáyí, áma níni tíni piyfa níwíriniro ηweáfríxíni. ¹⁹ Gí dñjé síxí seayináyíne, ríkikírfo seaikárfáyo seyíne eni “Pírí oumamoaneyí.” nīyawiwo mé Goríxo wíki rfa ápiáwíniñjé wóniñjépi xe ayo wímeáwiniğiniñi síñwí wíniñfríxíni. Bíkwiyo dání rípi níriñiñi eániñagi nání searariñiñi, “Ríkikírfo yarigfápi nání “Goríxoní pírfí umamómigiñi.” nímónariñi. Ríkikírfo seaikárfáyíne marfái, nīwanñiñi pírfí numamori ríniñjé wimfáriñi. Ámínáo e rñjéfríni.” Bíkwiyo dání e níriñiñi eániñagi nání “Sewaniñjéfyíne Pírí oumamoaneyí.” nīyawiwo xixe mīwipa éfríxíni.” searariñiñi. ²⁰ E mepa nero Bíkwiyo dání re níriñiñi eániñjépa éfríxíni, “Joxí tíni símí tíni inarigfáyí agwí wiarñjagi níwiniñfána aiwá mīni wirfíni. Gwíni yeáyí wiarñjagi níwiniñfána iniğí níwiriñi wirfíni. E níwiniñfána wigí sípi seaiarigfápi nání ayá wimoriñi.” Bíkwiyo dání e níriñiñi eániñjépa éfríxíni. ²¹ Ríkikírfo seaikárfáyo xixe sípi níwironáyí, ayí seyíne xopírárñiñjé seaiariñjé. Sewaniñjéfyíne pírfí oumamoaneyiñiñi nerónáyí, sewaniñjéfyíne samñjéñiñjé imixinarñjé. Seyíne e mepa nero naññi níwironáyí, xopírárñiñjé wiarñjé. Ayínáni sa apíni éfríxíni.

13

“Gapímanfíyo símanñwíyóniñjé yeáyí wurfíniñwanigíni.” urñjé nániriñi.

¹ Áma ayí ayí gapímanfíyo símanñwíyóniñjé yeáyí wurfíniñfríxíni. Gapímanfí wí nímóniróná wigí dñjéyo dání imónariğfámani. Goríxoyá dñjéyo dání imónariğfáriñi. O xe oimónípoyniñi síñwí wíñariñjéfyíni gapímanfíyo imónariğfá enagi nání rariñiñi. ² Ayínáni gapímanfíyo áma giyí wiañkianíro nerfánáyí, ayí Goríxo “E oimónípoyni.” yaiwiniñjépi eni pírfí rakianíro yarñjé. Áma e éfáyí rfa meañriñaníro yarñjé. ³ Ayí rípi nání searariñiñi. Goríxo gapímanfí nímóníro seameñweagfáyí nañjé yarigfáyo enjé óf wimixífríxíniñi wimixiñjémani. Sípi yarigfáyo enjé óf wimixífríxíniñi wimixiñjéfríni. “Neameñweagfáyí nání wáyí mepa oemíni.” níseaimónirfánáyí, naññiñi erfíni. E yarñjagfa síñwí níseañriñánáyí, yáyí seamepírífríni. ⁴ Seameñweagfáyí Goríxo seyíne nañjé seaiífríxíniñi wimixiñjé enagi nání searariñiñi. E nerí aiwí seyíne sípi nerfánáyí, enjé óf erfíni. Gapímanfíyo kikiífa éwanigíniñi iwanjé fá rixiriñjé? Oweoi, Goríxo sípi néra warigfáyí re oyaiwípoyniñi, “O nene nání wíki wóniñjagi nání gapímanfíyo pírfí e rfa neamamoariñjé?” oyaiwípoyniñi seameñweagfáyí sípi yarigfáyo pírfí umamófríxíniñi wimixiñjé enagi nání searariñiñi. ⁵ Ayínáni nene ayo símanñwíyóniñjé yeáyí wurfíniñwanigíni. “Pírí mīneamamopa epírfa nánini símanñwíyóniñjé yeáyí wurfíniñwanigíni.” marfái, “Nene woniñi negí yarñjéwápi nání nīyawiwinífrána ‘Ayo símanñwíyóniñjé níwuriñfána, apáni yarñjéwíni.’ yaiwianfwa nání eni símanñwíyóniñjé yeáyí wurfíniñwanigíni.” searariñiñi. ⁶ “Apáni rfa yarñjéwíni?” yaiwianfwa nání eni gapímanfíyo nígwí takisí nání mīni wiarñjéwáriñi. Goríxo neameñweáfríxíniñi wimixiñjéwá píranñjé neameñweañiñi nání anñjé mīni yarñjagfa nání searariñiñi. ⁷ Seameñweagfá gíyo pí pí mīni wipaxí imóniñjépi anani mīni wífríxíni. Takisí nání pí pí nígwí wipírfa nání imóniğfáyo sa anani mīni wífríxíni. Símanñwíyóniñjé yeáyí wurfíniñpírfa nání imóniğfáyo e wurfíniñfríxíni. Wé íkwianñwíyo umepírfa nání imóniğfáyo e uméfríxíni.

“Wíniyo dñjé sípi níwiniñfána ηwí ikaxí ríniñjépi tíni xixeni yarñjé.” urñjé nániriñi.

⁸ Seyíne fwi éfápimi dání “Nígwí neaipei.” searipaxífyíne mímóniñjépa éfríxíni. Apí mímóní “Dñjé sípi neai.” searipaxípiñi imónífríxíni. Pí nání marfái, áma

wo wíyo dñjť sipí nřwirťná ħwť ikaxť eánñťpř tñni xřxenř yarñjť eñagi nánř rarñjñni. ⁹ Břkwřyo dání řřpř řřpř řññjťyť, “Meánřgťáyťné wř tñni řwť minřpanř. Nřwiápřñimearř ámá mřpřkipanř. řwť mřmeapanř. Amřpř wayá nánř řñjwť řwť mřwřñpanř.” apř apř řññjťyť tñni sekaxť ámř bř enř řññjť eñánáyť, nřñni nawřni nřkwierorťná sekaxť ná bimřni, Jisaso “Jřwanřġoxř nánř dñjť řřpř inarñjťpa ámá wíyo nánř dñjť řřpř wřřřxñni.” řñjťpimi řkwřkwřř inñjagi nánř seararñjñni. ¹⁰ Ámá wo womř nepa dñjť řřpř nřwirťná řřpř bř wiarñjťmanř. Ayřnánř “Ámá wigť wřñyo dñjť řřpř nřwirťnáyť, ħwť ikaxť řññjťyť tñni xřxenř yarñjoi.” seararñjñni.

“Jisaso weapřñfáyř aġwř e eñagi nánř pıránñjť éwanřgřni.” urñjť nánřřni.

¹¹ Řřpř enř osearřmřni. Agwř rřná nene ħweaġwáinná nánř seyťné nřjťá imónñjoi. Sťá Kiraiso nřweapřř yeáyť neayimřxemeanťayř nene dñjť iwamťó wřkwřróáná ná jřamř imónñjťpa řñni e mimónñjagi nánř sá wegťáyťné wiápřñimeapaxřná řřxa rřnárñni. ¹² Sťá nřyiga núřsáná řřxa wřá nókřa warñjťpa sťá nene xwťá třyo ħweanťwá nánř imónñjťyť řřxa nóra warřni. Kiraiso weapřñfá nánř aġwř e imónñjagi nánř ámá aikť nřřřřř tarřgťápa amřpř řřpř árřwřyřná yarřgťápř přñni wřřřrane ámá mřxť nánř ikťnarřgťápa amřpř narř ikwáwřyřná yarřgťápř řá xřřřrane oyaneyř. ¹³ Ámá ikwáwřyřná pıránñjť yarřgťápa neranéná papřkť erane uyřniť erane mepa éwanřgřni. Ámá wř tñni řwť inřrane iyť ede dání onarřgťápř monřpa éwanřgřni. Xeanñjť řññmerane řřpř dñjť yaiwinřrane mepa éwanřgřni. ¹⁴ E mepa nerane negť Ámřná Jisasř Kiraiso wimónarñjťpř aikťññjť nřyřñřrane řwť nánř řeapá neainarñjťpř yanř nánř wř dñjť mřmopa éwanřgřni.

14

“Sřřřřmeáyo xwřyťá numearřro ‘řřpř yarñjoi.’ murřpanř.” urñjť nánřřni.

¹ Ámá Jisasomi dñjť nřwřkwřrorťná wigť dñjť samñjť nřwero ududť nřwinřro “Apř nerťnáyť, Gorřxo negť yarñjwápř nánř yayť enřřřenñjoi?” yaiwinarřgťáyo seyťné ananř umřmřñřpoyř. Ayť tñni xwřyťá xřmřxřmř inřpřř nánř umřmřñřpřř nánř mřseararñjñni. Ĥarřñni nero umřmřñřpřř nánř seararñjñni. ² Ámá Jisasomi dñjť nřwřkwřrorťná wigť dñjť eñjť neánřro wř ududť mřwinřpa nero “Apř nerťnáyť, Gorřxoyá řñjwřyo dání ananř yarñjwřni.” yaiwinarřgťáyť př př reaxť winťřpř ananř narřgťárñni. Ámá Jisasomi dñjť nřwřkwřrorťná wigť dñjť samñjť wearřgťáyť narřwť mřñň aiwánř narřgťárñni. ³ Ámá “Př př reaxť winťřpř ananř nřpaxřřni.” nřyaiwiro narřgťáyť ámá “Narřwť nřñřpaxťmanř.” nřyaiwiro mřnarřgťáyo peayť mřwianřpa oépoyř. Ámá narřwť mřnarřgťáyť enř př př reaxť winťřpř ananř narřgťáyo xwřyťá numearřro “Nřpřkwřni mřyarñjoi.” murřpa oépoyř. Ayo Gorřxo řřxa umřmřññjť eñagi nánř rarñjñni. ⁴ Př př ananř narřgťáyo xwřyťá numearřro “Nřpřkwřni mřyarñjoi.” urarřgťá gřyťné ámá woyá xřnáiwánñjť nimónřro omñjť wřiarřgťáyo xwřyťá numearřranénáyť, “Apánř yarñjwřni.” řřseaimónarřni? Oweoi, xwřyťá numearřřná “řřpř yarñjoi.” urřř numřmřñřř “Ananř yarñjoi.” urřř epaxo ná wonř wigť bosřworřni. Ayť narřwť nřñřřnárani, mřñřpa nerťnárani, wigť bosřwo —O Ámřná Gorřxorřni. Oyá dñjť tñni xťomř dñjť nřwřkwřróa upaxť eñagi nánř o ananř umřmřññřřni.

⁵ Ámá wř “Sťá ayř wř tñni xřxenř mimónřni. Gorřxoyá řñjwřyo dání ayá třñyř rřá imónřni?” yaiwiarřgťárñni. Wř “Sťá wřyř seáyť e mimónř nřñni Gorřxomi yayť umeanťwá nánř apánř rřá imónřni?” yaiwiarřgťárñni. Ámá ayť ayť “Sťá wřyř seáyť e imónñjťranř? Nřñni axťpř imónñjťranř?” nřyaiwřřná “Nionř e řřyaiwiarñjñni?” nřyaiwřř ipřmónřřřřni. ⁶ Ámá “Sťá ayř seáyť e imónñjťyřřani?” nřyaiwiro xřdarřgťáyť Ámřnáo nene yarñjwápř nánř yayť owinřñřř nánř e yarřgťárñni. Ámá př př reaxť winťřpř narřgťáyť enř Ámřnáo nene yarñjwápř nánř yayť owinřñřř nánř narřgťárñni. Ayť ananř nřñřroná wigť narřgťápř nánř Ámřnáomi yayť wiarřgťá

enjagi nání raríñini. Ámá nañwí mñarigfáyí eni Ámínáo nene yaríñwápi nání yayí owiníniri nání “Apí mñipa oyaneyí.” niyaiwiro xfdarigfárini. Ayí eni wigí narigfápi nání Gorixomi yayí wiarigfárini. ⁷ Ayí rípi seararíñini. Negtyí wo xfómíni yayí winíni nání sññí ñweapaxfmaní. Xfómíni yayí winíni nání “Opémíni.” yaiwipaxfmaní. ⁸ Nene sñni sññí ññwearfna ayí Ámínáo nene yaríñwápi nání yayí owiníniri yaríñwáriní. Pí pí nerfna Ámínáo yayí owiníniri yaríñwáriní. Níperfna eni yayí owiníniri pearíñwáriní. Ayínáni nene níperfnáraní, sñni sññí ññwearfna, newanñene yayí inanfwanírí mé sa Ámínáo yayí winíni nání éwanigíni. ⁹ Ayí rípi nání seararíñini. Kiraiso ámá pegfáyo tñni mípé sñni sññí ñweagfáyo tñni wigí Ámínáo imónímfnáriní ríxa níperí ámí wiápfñimeañí enjagi nání seararíñini. ¹⁰ Kiraiso ámá niyfyá Ámínáoní imónímigíniri níperí wiápfñimeañí aí dññí samíñí wegífyíne pí nání segí séríxímeá dññí ení éáníñí tfgfáyo xwíyí fá numearíro “Sípí yaríñoi.” uraríñoi? Dññí ení éáníñí tfgfáfyíne eni pí nání segí séríxímeá dññí samíñí wegífyíne peayí wianaríñoi? Goríxo ámá niyoní xwíríxí umenfáyi nñenení neamenfá enjagi nání seararíñini. ¹¹ Bíkwyíyo dání re níríniri éánini, “Ámínáo re ríñfíní, ‘Aníñí noní ñweañáoní, niñwaníñoní imóníñápipimí dání seararíñini. Ámá nñni Goríxoní nání xómíñí niyíkwiróná yayí nñimero woákíki nñiróná ‘Niyoní nání Ámínáoxí, ayí joxírini.’ nírípfírfáriní.’ Ámínáo e ríñfíní.” Bíkwyíyo dání e níríniri éáníñagi nání “Ámá nñenení xwíríxí neamenfáriní.” seararíñini. ¹² Ayínáni nene níjía re imóníñwíni. Pí pí newanñene enjwápi nání Goríxo xwíríxí neamearfna “Ayí apí nání e enjwáriní. E enjwáriní.” nura wanfwáriní.

“Séríxímeáyo óreámioapaxí imóníñfipi mñwíwapíyipaní.” uríñí nánirini.

¹³ Ámá niyoní xwíríxí umenfó, ayí Goríxo enjagi nání Jisasomí dññí wíkwíroñwaéne xwíyí fá xixe nímearínirane “Nípfkwíni mñyaríñoi.” rñnaríñwápi sñni mñrínipa nerane dññí píráníñí re neyírorí éwanigíni, “Negí níríxímeá sñpi epíríxíniri níkrípeañípxí imóníñfípiraní, nóreámioapaxí imóníñfípiraní, bí mñwíwapíyipa éwanigíni.” Dññí e neyírorí éwanigíni. ¹⁴ Nioní Ámíná Jisaso tñni ikáríníñápipimí dání níjía nimóniri dññí re niyaiwiri nípmónini, “Pí pí ámá narigfápi nñirfna bí piáxí weánípxí menini.” niyaiwiri nípmónini. E neríñí aí ámá “Apí nñirfna piáxí neánípxírfaní?” yaiwiarigfá gíyí gíyí ayfni aíwá apí piáxí weánípxí imónini. ¹⁵ Segí dññí tñni “Apí ananí nípaxípirini.” niyaiwiro nñiróná wíwapíyarigfápipimí dání séríxímeá axípi nemána “Sípí imóníñfipi nñáonírfaní?” niyaiwiri xwírí fá níxénírfnáyí, “Ayo sñni dññí sñpi nñwirane píráníñí umearíñwíni.” rñseaimónarini? Kiraiso yeáyí uyimíxemeámfnáriní upeíñí enjagi nání séríxímeáyo segí narigfápipimí dání xwírí fá mñwikíxepaní. ¹⁶ Ayínáni segí “Ananí nípaxípirini.” niyaiwiri narigfápipimí séríxímeá wí níseaxídfíro axípi neríñfipimí dání piáxí nñweánírfnáyí, ámá wí segí yarigfápi nání “Ayí sñpi imóníñfipi yaríñoi.” rípfírxíniri apí e mepaní. ¹⁷ Ayí rípi nání seararíñini. Goríxo, xwíoxíyo páwianfwáomí ínimí nñwurfníranená ayí xwíyí fá inígfí tñni aíwá tñni nání “Apí nípaxíriní. Apí mñnípaxíriní.” ranfwá nání ínimí wurfnaríñwámaní. Ayí wé róníñí imóníñfipi xdfírane ámá tñni píyí fá wfnírirane kwíyí Goríxoyápipimí dání dññí ní fá neainíri yanfwá nání ínimí wurfnaríñwáriní. ¹⁸ Ámá e nero Kiraisomí xfdarigfá gíyí gíyí Goríxo “Ayí apání yaríñoi.” yaiwiri ámá “Ayí mñmñwíaró xixeni yaríñoi.” rñro yarigfáfyí enjagi nání raríñini. ¹⁹ Ayínáni “Nene yaríñwápipimí dání ámá nñwayíróñro ñweáro wigí dññí wíkwíroarigfápi yóí imóníro epaxí imóníñfipini oyaneyí.” niyaiwiro xaíwí fá xírírfírxínini. ²⁰ Aíwá segíyí wí “Ñwírfáriní.” yaiwiarigfápi nñniríñfipimí dání Goríxo emíniri yaríñfipi mñpñeamóníñí oyaneyí. Pí pí ámá narigfápi Goríxoyá sññwíyo dání ananí nípaxí imóníñagi aí ámá bí nñniri wíyo óreámioaniri wimíxána ayí sñpi yarini. ²¹ Nañwí nñnirfnáraní, inígfí wainí nñnirfnáraní, pí pí nerfna apimí dání

segí séríxímeá óreámioapaxí imóníhípi mepa nerónáyí, ayí naní yaríhoi. ²² Seyíné woxíni woxíni Goríxo síhíwí raníhe dání “Iníigí wainí tñní naníwí tñní nání emfápi nání e ipí ríyawiñíni?” níyawiwo ipímónífríxíni. Ámá iníigí wainí tñní naníwí tñní nání dñí níyaikirómáná “E nerífná ayí ananíriní.” yaiwinarígfápi xídarígfáyí wígf dñípi “Nioní sípíní yaríhíni.” míyawiwinípa yaríhíagí nání yayí winaríhíriní. ²³ E nerí aiwí ámá wígf dñí tñní “Nioní apí nínífná Goríxoyá síhíwíyo dání nípkwíni mimóníháná rífa naríhíni?” yaiwinarígfápi níwíakíníri nerífnáyí, wígf dñíyo dání “Sípi rífa yaríhíni?” yaiwinarígfáriní. Ayí “E nerífná apáníriní.” yaiwinarígfápi tñní xíxeni mé níwíakíníri nání wígf dñípipimí dání “Nioní sípíní yaríhíni.” yaiwinarígfá eníagí nání raríhíni. “Goríxoyá síhíwíyo dání ayí e ananí epaxeneríni.” míyawiwiní enípi aríki nerífnáyí, ayí íwí yaríhoi.

15

“Negí neaimónaríhípipimí míxídní wíníyí wimónaríhípipimí ení xídíwaníginí.” uríhí náníriní.

¹ Nene Jisasomí dñí níwíkwíroranéná dñí ení eáníhí tñíhíwaéne negí neaimónaríhípi nání míxídní re yaiwíwaníginí, “Ámá Jisasomí dñí níwíkwíroro aí wígf dñí samíhí wegíáyí amípi Goríxoyá síhíwíyo dání ananí epaxí imóníhípi nání ududí nero ‘Nepa e epaxímaní.’ níyawiwo xídarígfáyífráni?” níwíawimáná níyunírane éwaníginí. ² E neranéná nene dñí samíhí wegíáyo naní wíaríhíwápimí dání síkíki oomíxaneyíní wígf yayí winípaxí imóníhípipimí xídíwaníginí. ³ Ayí rípi nání seararíhíni. Kiraiso aí xegí wimónaríhípipimí míxídní xíto Goríxomí uríhípi nání Bíkíwíyo re níriní eáníhípa, “Ámá joxí ikayíwí rímeaarígfápi ayí nioní ení nífráni.” Bíkíwíyo dání apí níriní eáníhípa Goríxo wimónaríhípipimí xídíhí eníagí nání re seararíhíni, “Negí neaimónaríhípipimí míxídní dñí samíhí wegíáyí wimónaríhípipimí xídíwaníginí.” seararíhíni. ⁴ Xwíyíá enína Bíkíwíyo níriní eagí gíyí gíyí nene fá níroranéná éwapífníwaníginí eagíriní. Ía níroranéná aníhí míní xídípaxí imóníhíne dñí síxí ínírane eníwápimí dání dñí Goríxo neainíhípi nání ikwífmófríxíni eagíriní. ⁵ “Goríxo —O ámá dñí síxí íníro xíomí aníhí míní xídíro epíri nání ananí wímíxaríhíni. O seyíné ‘Kiraisí Jisaso enípa nerane oxídaneyí.’ níyawiwóná dñí axípiní xíriní nawíní nimónímáná píraníhí hwearo éfríxíni seaimíxíwíngíni.” nimónaríni. ⁶ “Seyíné dñí axípiní tígíáyíné nimóníro nání maní ná bání dáníhí níriní omí —O negí Ámíná Jisasí Kiraisomí xanoríni. Omí seáyí e uméfríxíni e seaimíxíwíngíni.” seararíhíni.

“Kiraiso ‘Émáyo ení yeáyí uyimíxemeáimíginí.’ yaiwíhípi tñní xíxeni e eníriní.” uríhí náníriní.

⁷ Ayínání Kiraisomí dñí wíkwíroaríhíwaéne yaríhíwápimí dání ámá Goríxomí seáyí e umepírfá nání “Kiraiso neaimíhíhípa negí wíníyo ení oumímínaneyí.” níyawiwane xíxe mímífníwaníginí. ⁸ Nioní seararíhípi, ayí rípiríni. Kiraiso “Goríxo dñí uñwirarípaxí imóníhíhíni?” yaiwinírane “Aríowamí Goríxo wígf símímaníyo dání ‘Níseaimífráni.’ réoríhípi xíxeni neainífráni?” yaiwinírane yaníwá nání xíto iyí símí síto wákwíhíhíwaéneyá inókíhíni nimóníri aríra neainíriní. ⁹ Judayene aríra neainíni maríái, émayí ení Goríxo wá níwianíri wíhí eníagí nání xíomí yayí uméfríxíni ayo ení Kiraiso aríra wíhíriní. Émayí nání nioní seararíhípi Bíkíwíyo níriní eáníhí tíyí tñní xíxeni imóníhíni nání seararíhíni. Wí e ayí re níriní eáníni, “Ayínání ámá émayí aríá egíe dání Goríxoxí nání woákíki wíri díxí yoí níriní soníyo dání ríri emfáriní.” níriní eáníni. ¹⁰ Ámí wí e ení re níriní eáníni, “Émayíné Goríxo xegí Judayí tñní yayí éfríxíni.” níriní eáníni. ¹¹ Ámí wí e ení re níriní eáníni, “Émayíné níyínéni Ámínáomí yayí uméfríxíni. Ámá níminí

ḡweagfáyf nfní yayf uméfríxíni.” nfríni eáníni. ¹² Ámí wíá rókiamoagf Aisaiao nfríni eanfípimí ení re nfríni eáníni, “Xíawo Jesioyá piaxfyo dání wo niwiarorfná míf ináyf nimóníni émayo umeḡweanfáriní. Émayf dñf ‘Píránñf neaiinfo, ayf orfani?’ nfyaiwiro wikwfmpófrfáriní.” nfríni eánñagí nání seararñíni. ¹³ “Goríxo —O áamá dñf ‘O nanf e neaiinfárfani?’ nfyaiwiro wikwfmoarñfápi nání wimíxarñjoríni. O seyfné xfomí dñf níwikwfrorfná dñf nífá seainíni níwayíroníro ḡwearo epírfá nání xwapf ayá wí seaiíwínígníni.” nimónaríni. Seyfné enf eánñf oyá kwíyfpí enf síxf seaeámíxñfípimí dání “Goríxo e neaiinfárfani?” nfyaiwiro dñf níwikwfmorfná ayá wí wikwf mófríxíni “Goríxo apí seaiíwínígníni.” nimónaríni.

Poro xfo émayo wáf uríméfpí nání yayf winñf náníni.

¹⁴ Gf nfríxímeáyné, nioní ení seyfné nání dñf re níseaiawirí nípmóníni, “Ayf wígnf wíníyo nanf wiipaxf imónñfípí nání níjáf imóníro wíwíní xíxe éwapfnípaxf imóníro egfáyf enagí nání wíníyo nanf imónñfípí onímíapí bí míf wí xwapf ayá wí níwíia warñfáriní.” níseaiawirí nípmóníni. ¹⁵ E nísearíni aí seyfné xwíyáf bí bí dñf seaimómí nání payf rína neáa nurfná ayá ígígní mé nfríni eááriní. Ayf rípi náníni. Goríxo wá níniwianíni ¹⁶ Kiraisí Jisaso nání émayo wáf urfwínígníni nírfpeañfríni. Émayf xegf kwíyf áamá xfoyá wimíxarñfípimí dání aiwá peaxf tññf Goríxo wimónarñfípíni oimónfpoyníni nioní áamá apaxfpa nimóníni yarñfánñf nerfná xwíyáf Goríxo táfamíni imónñf yayf neainípaxf imónñfípí wáf urarñjaríni. ¹⁷ Ayínáni Kiraisí Jisaso tñf íkárññáoní enagí nání Goríxomí nuxfdírfná yarñjapí nání míf meakfníni paxfríni. ¹⁸⁻¹⁹ Nioní seáyní e níkaríni amípi wí nání míf sa Kiraiso nioní yarñjapimí dání enfpí náníni orímíni. Nioní émayf tñf míf wáf uríni Goríxoyá kwíyfpí enf ními xñfípimí dání emímf tñf ayá ríwamóní paxf imónñfípí tñf wíwapíyirí yarfná ayf arfá níniro nání Jisasomí dñf wíkwírogfáriní. Ayínáni iwamfó Jerusaremí dání néra neméfsáná Iririkamí píropenísf tñf e nání amí amí nemerfná xwíyáf Kiraiso nání yayf neainípaxfípí ními táf meárñjanígníni. ²⁰ Apí e nerfná “Kiraiso nání níjáf imónígnímf ourímémíni.” mífimónf “Májfá imónígnímf ourímémíni.” nfyaiwirí e enjaríni. “Áamá wo sfñá añf nání xámí níwayíronñfyo omírfmíni.” mífimónñf enagí nání e enjaríni. ²¹ “Májfá imónígnímf ourímémíni.” níniimóníni enjapí Bíkwyfo re nfríni eánñfípí tñf xíxeni imóníni, “Áamá o nání síni murémeánñfíyf síñwf wíníprfáriní. O nání xwíyáf arfá míf wígníyaf níjáf imóníprfáriní.” E nfríni eánñfípí tñf nioní enjapí tñf xíxeni imóníni.

“Sfpení nání nurfná Romíyo imaní seamúrómfáriní.” urñf náníni.

²² Ayínáni seyfné táfamíni obímíni xwapf ayá wí níniimóníni aí e enjapí áxerwarf níni nígá warñjagí nání wí níbípaxf nimónñfmani. ²³ E nerí aí nioní táf rímfíni wí e síni urímepaxf mífomípa erí xwiogwf obaxf ní múroarfná ení ámí ámí “Romíyf táfamíni úmígníni.” nimónayirí enf enagí nání ²⁴ nioní “Sfpení píropenísfyo nání nurfná seyfné ení síñwf níseaga seamúrómígníni.” nimónaríni. “Seyfné tñf xwíyáf níseañwaxa seamúroarfná gí dñf bí yayf oníníni óf e nání aiwá bí niapowárfírfíni.” nimónaríni. ²⁵ “E émígníni.” níniimóníni aí anígní áamá Goríxoyá imónígní Jerusaremí ḡweagfáyo arírfá wimíni e nání warñjani. ²⁶ Áamá Goríxoyá imónígní Masedonia píropenísfyo tñf Gírikí píropenísfyo tñf ḡweagfáyf, ayf áamá Goríxoyá Jerusaremíyo ḡweagfá dífwí ikeamónarñfáyo arírfá wíwanígníni raúroarñígní enagí nání nioní nígní apí nímeámí e nání warñjani. ²⁷ Wíwaníñfíyf wígní dñf tñf yayf nero “E éwanígníni.” ríni gníawíni. E nerí aí “Émayf ayo arírfá míf wípaxf imónígníyfríni.” níseaimónaríni? Oweoi, Judayf Jisasomí dñf wíkwírogfáyo dání émayf xwíyáf yayf neainarñfípí arfá níwiro dñf níwikwfrorfná kwíyf tífáyf nimóníro nání wíwaníñfíyf ení ayo wígní amípi bí tñf arírfá wípaxf enagí nání rarñjani. ²⁸ Ayínáni wígní raúroarñígníapí nímeáa nurí míf níwíni

“E nírémorfná étmígini.” nimónaríhípi nípiní niyárimoní Sípení píropenisíyo nání nurfná seyfné tíjimaní seamúrómfáriní. ²⁹ Nioní re niyaiwirí níjǎá imóníhíni, “Seyfné tíhíminí níbírí seaímeááná Kiraiso nanǎ níneairfná bí onímiápi míneaiinǎ ayá wí neaiinǎriní.” niyaiwirí níjǎá imóníhíni.

³⁰ Gǎ nírixímeáyfné, anígwi enǎ nírimíxǎ bí rǎpi oseaimíni. Seyfné negǎ Áminá Jisasi Kiraiso nání dǎhǎ moro negǎ nírixímeá nání dǎhǎ sípí wianǎwá nání kwíyǎpimi dání imóníhíwápi nání dǎhǎ moro nero Poroní tǎni nawíni gwǎ níimóníro nioní nání aníhǎ minǎ Goríxomí rǎxíhǎ nuríyítrǎxiní. ³¹⁻³² Nioní Goríxo níwimónítrǎhǎpimi dání seyfné tǎminí yayǎ tǎni níbírí seyfné tǎni xwíyǎ níhíwearíhǎpimi dání dǎhǎ síxǎ ínínǎ nání rǎxíhǎ re nuríyítrǎxiní, “Judia píropenisíyo híweagǎá xwíyǎ yayǎ neainaríhǎpí arǎá míwí wíákiaríhǎgǎyǎ omí wíápimi dání éf umínei.” nuríyítrǎxiní. Nioní Jerusaremí nírémorfná ení ámá Goríxoyá e híweagǎá arǎá nioní wimǎpí nání yayǎ winǎwíngíní Goríxomí rǎxíhǎ nuríyítrǎxiní.

³³ Goríxo —O ananí ámá níwayíroníro híweapǎrí nání wimíxaríhǎoríni. O seyfné dǎhǎ seakíayówíngíní. “Apí e éwíngíní.” nimónaríni.

16

Yayǎ Poro wíowárhǎpí náníriní.

¹ Nioní negǎ nírixímeáí Pibíyí rǎnǎhǎ —Í Jisasiyá síyikǎ imóníhǎá Segíría híweagǎáyo sanǎ wurǎnaroaríhǎ wíríni. “Í apíxǎ awíaxǎ wíríni.” seararíhíni. ² Í seyfné tǎminí níbírífná seyfné “Í ení Ámináo tǎni ikáriníhǎ wírǎni?” níyaiwíro umímínítrǎxiní. E nerfná úrapí míwí ámá Goríxoyá imóníhǎá wíhǎ wíníyo umímíníhǎpíxǎ imóníhǎpí axǎpí numímíníro pí pí nání ikeamóníhǎ níwíníroná arǎá wítrǎxiní. Ayǎ rǎpi náníriní. Í ámá ayá wíyo arǎá wírí nioní ení arǎá níri yaríhǎ enǎgí nání raríhíni.

³ Pírísiráimí tǎni xiagwo Akwiraomí tǎni “Poro yayǎ eaiwárenapíhǎ.” urǎpoyǎ. Ayaú nioní Kiraisí Jisasiomí níxǎdíri yaríhǎpí nání gwǎ níimóníhǎyáuríni. ⁴ Nioní éf nínimíníri nání yoǎ mayǎ níimóníri egǎyá enǎgí nání Goríxomí yayǎ wiaríhǎriní. Nioní marǎá, émá Jisasiyá síyikǎ imóníhǎá níminí híweagǎá ení ayaú nání yayǎ wiaríhǎriní. ⁵ Jisasiyá síyikǎ imóníhǎá xǎomí yayǎ wianíro nání anǎ ayaúyáiwámí awí eánaríhǎá ení “Poro yayǎ seaiwárenapíhǎ.” urǎpoyǎ.

Epinitasomí —O gǎ dǎhǎ síxǎ uyíhǎoríni. Esia píropenisíyo ámá níni síní enǎná xámí Kiraisomí dǎhǎ wíkwíronǎ, ayǎ oríni. Omí ení “Poro yayǎ siowárenapíhǎ.” urǎpoyǎ.

⁶ Mariaimí —Í seyfné arǎá oseaimíníri aníhǎ minǎ eníhíni. Ímí ení “Yayǎ siowárenapíhǎ.” urǎpoyǎ.

⁷ Adíronikasomí tǎni Juniasomí tǎni awaúmí ení “Yayǎ eaiwárenapíhǎ.” urǎpoyǎ. Awaú nioní tǎni axígwíoneríni. Awaú nioní tǎni nawíni gwǎ anǎyo híweahǎwáuríni. Nioní síní Kiraisomí dǎhǎ míwíkwíronǎná awaú xámí o tǎni ikáriníhǎ wíwáuríni. Wáǎ wurímeiaríhǎá seáyí e imóníhǎá wáuríni.

⁸ Abíríasomí —O Ámináooyá wo nioní dǎhǎ síxǎ uyíhǎoríni. Omí ení “Yayǎ siowárenapíhǎ.” urǎpoyǎ.

⁹ Ebanomí —O Kiraisomí níxǎdíri yaríhǎpí nání gwǎ níimóníhǎyǎ woríni. Omí tǎni gǎ dǎhǎ síxǎ uyíhǎ, Sítekisomí tǎni awaúmí ení “Yayǎ Eaiwárenapíhǎ.” urǎpoyǎ.

¹⁰ Aperisomí —O Kiraisomí níxǎdíriná mímíwíaró píráníhǎ xǎdaríhǎgí wínaríhǎwá woríni. Omí ení “Yayǎ siowárenapíhǎ.” urǎpoyǎ.

Arísíoburasoyá aníwámí wearíhǎá ení “Yayǎ seaiwárenapíhǎ.” urǎpoyǎ.

¹¹ Yegǎ axowawí Xerodionomí ení “Yayǎ siowárenapíhǎ.” urǎpoyǎ.

Nasisasoyá imóníhǎá —Ayǎ Ámináooyá wí imóníhǎáfríni. Ayo ení “Yayǎ seaiwárenapíhǎ.” urǎpoyǎ.

¹² Tíraipinaími tñni Tíraiposaími tñni —Ípaú Ámináomi nixídiríná áamá wí eni oxídfópoyiniri ríwí níríkwíniri aníjé miní yarígfípaúrini. Ípaúmi eni “Yayí eaiwárenapíjoi.” urífoyí.

Gí díjé síxí uyíjáo, Pesisomi —O Ámináomi nixídiríná wíniyí eni díjé owíkwírópoyiniri aníjé miní yaríjorini. Omí “Yayí siowárenapíjoi.” urífoyí.

¹³ Rupasomi —O Ámináomi nixídiríná mowífá xídaríjomaní. Omí “Yayí siowárenapíjoi.” nuríróná xínáimi —Í omí xínái gí inókíníjé imóníjírini. Ími eni e urífoyí.

¹⁴ Asigíritasomi tñni Pírigonomi tñni Xemisomi tñni Patírobasomi tñni Xemasomi tñni negí níríxímeá awa tñni ñweagífáyo eni “Yayí seaiwárenapíjoi.” urífoyí.

¹⁵ Pirorogasomi tñni xiepí Juriaími tñni Neriasomi tñni xínapími tñni Oribasomi tñni áamá Goríxoyá imónígfá ayí tñni ñweagífáyo eni “Yayí seaiwárenapíjoi.” urífoyí.

¹⁶ Jisasoyá síyikí imónígfáyíné yayí niníróná yayí óf eánentíríxini. Jisasoyá síyikí imónígfá ñweagífá apí apí nípini yayí seaiwárenapíjoi.

“Áamá xepíxepá orónaneyiníro seaíwapíyarígfáyí síjwí wínoxídfítríxini.” uríjé nánirini.

¹⁷ Gí níríxímeáyíné, ení rírémíxí bí rípi oseaimini. Seyíné áamá míxí orínífoyiniri seaiepsiro óreámioápoyiniri seaíwapíyro yarígfáyo —Ayí none seaíwapíyíjwápi níwíakiro xegí bí seaíwapíyaníro yarígfáyítrini. Ayo síjwí wínoxídfífoyí. Síjwí níwínoxídfíroná ayí tñni gwíaumí minípa éfoyí. ¹⁸ Ayí rípi nání seararíjini. Áamá e yarígfáyí nepa Áminá Kiraisoyá xínáiwáníjé nimóníro omíjé wíiarígfáyímani. Reaxí winaríjépi nánini díjé nímore yarígfáyítrini. Ayí díyimaní ikaxí nuríro weyí umeararígfápimi dání áamá maiwí “E neaíwapíyaníro rífa yaríjoi?” míyáiwí egífáyo yapí wíwapíyarígfárini. ¹⁹ “Romí ñweáyí xwíyífá yayí neainaríjépi ríwí mumó píraníjé xídaríjoi.” ríníjépi aní nímini yaní iwénímení enjagí nání nioní seyíné nání yayí ninarini. E nerí aí áamá nioní seararíjáyí yapí seaíwapíyítríxini seyíné naní imóníjépi nání díjé émí saímí moro sípi imóníjépi nání majífá ero oimónífoyiniri nimónaríjagí nání raríjini. ²⁰ Nioní seararíjépi seyíné xíxeni nerífáyí, Goríxo —O ananí áamá níwayíroníro ñweapífá nání wímíxaríjorini. O síní mé obomí xopírarí níwimáná seyínéyá suyímanjwíyo wárinífárini.

“Áminá Jisaso wá seawianíwíníjini.” nimónarini.

“Áamá tíyí yayí seaiwárenapáoi.” uríjé nánirini.

²¹ Timotio —O Kiraisomi nixídfíri yaríjépi nání gwí nímóníjé worini. O yayí seaíwárenapíjoi. Nioní tñni axígwíowa, Rusiaso tñni Jesono tñni Sosipatao tñni ení yayí seaíwárenapáoi. ²² Tetiasoni —Nioní Poro áwaní níraríná payí rína eaaríjéonirini. Nioní ení Ámináoyáyíné yayí seaíwárenapíini. ²³ Gaiaso —O Poroni xegí aníyo ñweajáná píraníjé nímejaríjorini. Jisasoyá síyikí imónígfá aní rípi níweagífáyí xegí aníyo awí eáníprí nání umímínaríjorini. O ení yayí seaíwárenapíjoi. Erasítasó —O aní rípi dání gapímanífyfá nígwí meñweajorini. O tñni xogwáo Kwotaso tñni awaú ení yayí seaíwárenapíi. ²⁴ [Áminá Jisasi Kiraiso seyíné níyífnéni wá seawianíwíníjini. “E imóníwíníjini.” nimónarini.]

“Goríxomi seáyími uméwaníjini.” uríjé nánirini.

²⁵⁻²⁶ Seyíné xwíyífá yayí neainaríjépi —Xwíyífá apí Jisasi Kiraiso nání nioní wá uraríjépi tñni xíxenirini. Apí eníiná dání ínimi yumí imóníjépirini. Ínimi yumí nimóga bagí aiwí agwí ríná ríxa wífá wókímíxíníjépirini. Émá nímini ñweagífáyí wí arfá níwiro díjé owíkwírópoyiniri Goríxo —O aníjé noní ñweajorini. O eníiná dání “E imóníwíníjini.” raríjépa wífá rókiamoagífáwa eagíapí wá urímejaríjéwápimi dání émá nímini ñweagífáyí tíjé e ríxa síjání áwaní rínaríníjépirini. Xwíyífá apí xáiwí fí oxírfópoyiniri seaimíxípaxo, ayí Goríxorini. ²⁷ Díjé émí saímí morí jwífá imóníro

eḡo, ayí oníríní. Omí Jisasi Kiraiso neaiḡpí náni dḡí nḡmorḡpimi dání yayí seáyí émi oumeaneyí. “E éwanḡḡnḡ.” nimónaríní.

Payí Poro Koriníyo ɲweáyí nání xámi eaɲínaríní.

Payí rína Jisasoyá siyikíyí aɲí yoí Koriníyo ɲweagfáyí nání Poro xámi níriri eaɲínaríní. Aɲí apí Girikiyí p̄ropenist̄yo xwé b̄i imóniɲípīríní. Poro émayí aɲíyo wáf nurimerfíná aɲí apimí ení nírémorí (Wáf wurimeiarígfá 18:1-17) xwiogwí wo n̄ɲwearí nuréwap̄iyirí ámi wo siní eɲáná áwíní e dání wí e nání nurí n̄ɲwearfíná arfá re wiɲiniginí, “Jisasoyá siyikí imónigfá Koriníyo ɲweáyí n̄p̄ikwíní m̄iyar̄iɲō.” r̄inar̄iɲagfá arfá n̄wirí payí ayí Poromí yar̄iɲí owianeȳin̄ro nearí wiowár̄iɲípī ení n̄imearí nání payí rína nearí wiowár̄iɲiniginí. Ayí Jisasomí d̄iɲí n̄wikwíro aiwí siní niaíwí p̄topia yapí imóniro f̄wí siní Jisasomí d̄iɲí m̄wikwíropa nerfíná egfápi fá x̄ir̄iro yar̄iɲagfápi nání m̄ixí nuriri eaɲiniginí. Xfomí yar̄iɲí payí near̄iɲípīmí dání wigfápi nání ení áwaní nuriri eaɲiniginí.

¹ Poroní —Nioní Gorixo xegí n̄wimóniɲípīmí dání gí íwí Jisasi Kiraisoyá wáf wurimeiar̄iɲí wo imóniɲiniginí wéyo fá num̄iɲonir̄iní. Nioní negí n̄rixímeáo, Soteniso t̄fíní nawíní n̄ɲwearfíná ² siyikí Jisasoyá imónigfá aɲí Koriníyo ɲweagfáyíné nání —Seyfíné Kiraisí Jisaso t̄fíní nawíní ikár̄inigfáyíné eɲagi nání siyikwí míní imónir̄ixinir̄i sear̄f̄eap̄iɲíné. Seyfíné áma aɲí n̄im̄iní ḡimí ḡimí ɲweagfá negí Áminá Jisasi Kiraisomí —O Áminá ayí t̄fíní nene t̄fíní nání nawíní imóniɲor̄iní. Omí yayí wiar̄igfáyí t̄fíní t̄fíní nawíní xewan̄iɲoyá imónir̄ixinir̄i wéyo fá seaum̄iɲiɲíné. Seyfíné nání payí rína nearí mónapar̄iɲiní. ³ “Negí ápo Gorixo t̄fíní Áminá Jisasi Kiraiso t̄fíní awaú wá seawian̄iri seyfíné n̄waȳir̄on̄ro ɲweap̄r̄i nání seaiiri éisixiní.” nimónar̄iní.

“Gorixo seaiap̄iɲípī nání yayí wiar̄iɲár̄iní.” ur̄iɲí nánir̄iní.

⁴ Seyfíné Kiraisí Jisaso t̄fíní ikár̄inigfáyíné eɲagi nání Gorixomí nurir̄fíná x̄to wá n̄seawian̄ir̄fíná naɲí seaim̄ixiɲípī nání d̄iɲí n̄imorí íníná seyfíné nání yayí wiar̄iɲár̄iní. ⁵ Ayí r̄ipī nání rar̄iɲiní. Kiraiso t̄fíní ikár̄inigfáyíné Gorixo wá n̄seawian̄ir̄i naɲí imóniɲí b̄i b̄i n̄seaim̄ixir̄fíná réwap̄in̄ipaxí imóniro n̄iɲfá imónipaxí imóniro ep̄r̄fá nání b̄i on̄imiápī s̄ixí m̄seamímó n̄ip̄iní ayá wí seamím̄oɲr̄iní. ⁶ Xwiýfá Kiraiso nání yaɲí seaiap̄iɲwápī xwióx̄iyo s̄f̄k̄k̄in̄iɲí seaom̄ixin̄iɲagi nání ⁷ negí Áminá Jisasi Kiraiso ámi xwí f̄yo nání n̄weap̄ir̄i piaum̄im̄ ínf̄win̄iginir̄i xwayí nanir̄i n̄ɲwearóná e e epaxí imónir̄ixinir̄i xegí kwíȳipimí dání s̄ixí seamím̄oɲr̄ipī nání d̄f̄wí wí mikeamóniɲō. ⁸ Jisasi Kiraiso s̄fá x̄to áma n̄iyoní mí ómóm̄ixim̄í en̄f̄ayi nání s̄f̄k̄k̄í n̄seam̄ixa nunfá eɲagi nání xwiýfá m̄seaxekw̄imopax̄íyíné imónip̄r̄fár̄iní. ⁹ Gorixo —O seyfíné xegí xewaxo, negí Áminá Jisasi Kiraiso t̄fíní nawíní gwiaum̄í in̄igfáyíné oimónipoȳinir̄i wéyo fá seaum̄iɲor̄iní. O ananí áma ikwiár̄in̄ipaxí imóniɲo eɲagi nání “O x̄ixení e neain̄fár̄fani?” yaiwipax̄r̄iní.

“Jisasoyá siyikí imónigfáyíné yaɲí mepayón̄paní.” ur̄iɲí nánir̄iní.

¹⁰ Gí n̄rixímeáyíné, gí d̄iɲí t̄fíní marfáí, negí Áminá Jisasi Kiraiso e w̄iap̄iȳwin̄iginir̄i n̄r̄f̄eap̄iɲipimí dání eɲí r̄ir̄émixí b̄i oseaim̄iní. Seyfíné n̄iyfínéni xwiýfá ax̄ipī r̄iro p̄ir̄an̄iɲí n̄ix̄ir̄in̄ro ɲweap̄r̄i nání x̄ixegfíní yaɲí mepayón̄ipa ero d̄iɲí ax̄ipī moro d̄iɲí aga ná b̄iní fá x̄ir̄iro nero ɲweá̄r̄ixiní. ¹¹ Gí n̄rixímeáyíné, áma K̄rowioyá wí n̄b̄iro seyfíné nání n̄in̄ir̄oná “Ayí m̄ixí r̄irowiágí inar̄iɲō.” n̄ir̄fá eɲagi nání sear̄ar̄iɲiní. ¹² Wiyfíné wiyfíné r̄ipī r̄ipī rar̄igfá eɲagi nání sear̄ar̄iɲiní. Wiyfíné “Poro neaiepīsiar̄iɲener̄iní.” rar̄fíná wiyfíné “Aporoso neaiepīsiar̄iɲener̄iní.” rar̄fíná wiyfíné “Pitao neaiepīsiar̄iɲener̄iní.” rar̄fíná wiyfíné “Kiraiso neaiepīsiar̄iɲener̄iní.” rar̄igfá eɲagi nání eɲí r̄ir̄émixí seaiar̄iɲiní. ¹³ “Kiraiso ná woní imóniɲagi aí siyikí oyá imónigfáyí x̄ixegfíní

yanj epayónipaxírini.” riseaimónarini? “Poronene arirá neainfa nani íktáyo yekwiroárigfáriní.” riyaiwiarinjo? Seyiné wayf niseameairíná Poromí oxádfpoyiniri yof nioniyá nirirowayf seameaigfáraní? ¹⁴⁻¹⁵ Nioní segtyf wíyo wayf mumeaipa nerí aí Kírísipasomí tfiní Gaiasomí tfiní awaúminí wayf numeairí nani Gorixomí wayf wiarinini. Ayínani áamá wí re rípxaf menini, “Poroyá yof niriiríná wayf neameaigfenerini.” rípxaf menini. ¹⁶ Ayf neparini. Áamá Sitepanasoyáyo ení wayf umeainápi nani ríxa dñjf niníagi aiwi ámi wíyo ení wayf umeainárfani? Nioní ríxa dñjf mininarinini. ¹⁷ Ayf rípi nani rarinini. Kiraiso áamáyo wayf umeaiwinigíniri nirowárenapinimani. Xwiyfá yaf neainarinjf xfo nani wáf nurimeíwinigíniri nirowárenapinirini. Kiraiso yoxáfpámi niperíná neainjipi surfmá enigíniri wáf nurimeíwinigíniri ninirowárenapiríná áamá wigf dñjtyo dání émf saímí nimoro uréwapiyarigfápi uréwapiyíwinigíniri nirowárenapinimani.

“Eñf eániri nijfá seáyi e imóniri Gorixo enjpi Kiraiso síwá neainirini.” urinjf nánirini.

¹⁸ Xwiyfá Jisaso yoxáfpámi nene nani neapeinjpi nani áamá nanínaníro yarigfáyf re rarínagfá aí, “Xwiyfá api majfá níkariníro rarigfápirini.” rarínagfá aí nene Gorixo yeáyf neayimíxemeaarínene re yaiwinjwini, “Jisaso íktá yoxáfpámi penjipimi dání Gorixo enj eáninjf xegf imóninjpi síwá neainirfani?” yaiwinjwini. ¹⁹ Nioní rarínápmi Bíkwyo re niriiniri eáninjpi sopinjf niwarini, “Gorixoní áamá ‘Dñjf émf saímí moarinjwaénerini.’ yaiwinarigfáyo mirirakf wimfáriní. ‘Dñjf imegf yegf mojnwaénerini.’ yaiwinarigfáyo dñjf míxíxeyáikf wimfáriní.” E niriiniri eáninjpi nioní rarínápmi sopinjf niwarini. ²⁰ Ayínani Gorixo e winfá enjagi nani áamá ríná dánjf imónigfá “Dñjf émf saímí moarinjwaénerini.” yaiwinarigfáyf arirerini? Jwí ikaxf eáninjpi mewegfáyf ení arirerini? “Xwiyfá ximíximí niniri mirarinjwaénerfani?” yaiwinarigfáyf ení arirerini? Áamá Gorixomí dñjf míwíkwíroarigfáyf “Dñjf émf saímí nimorane rarínjwaénerini.” rarigfápi nani o ríxa re oyaiwípoyiniri míneaiwapiyipa enjraní, “Nepa dñjf émf saímí nimoro rarigfápipimani. Majfá níkariníro rarigfápirini.” oyaiwípoyiniri míneaiwapiyipa enjraní? ²¹ Ayf rípi nani rarínini. Gorixo xewaninjo dñjf émf saímí nimoríná áamá xfomí dñjf míwíkwíró “Dñjf émf saímí nene negf moarinjwápmi níxífdíranená anani xfoyá ámaéne imónipaxírini.” yaiwiarigfáyf api xe oimónipoyiniri síjwí míwiní xwiyfá none wáf rarínwápmi —Api “Majfá íkarininjpirini.” rarigfápirini. Apimi dánini áamá nepa dñjf wíkwíroarigfáyo Gorixo “Yeáyf uyimíxemeáimigini.” wimóninjirini. ²² Gf Judayf xwiyfá api neparániri ipimónani nani emímf bí oneaiwapiyípoyiniri wimónarinirini. Émáyf xwiyfá api neparániri ipimónani nani nijfá seáyi e imóninjf bí onearéwapiyípoyiniri wimónarinirini. ²³ E e wimóníagi aiwi none wáf nurímeranéná xwiyfá rípi wáf urarinjwáriní, “Áamá Gorixo yeáyf uyimíxemeáwinigíniri nani urowárenapinjomí yoxáfpámi yekwiroárigfawixini.” urarinjwáriní. E uraríná émáyf “Xwiyfá majfá ininjpi rífa rarínjo?” yaiwiarigfáriní. Gf Judayf “Símirirf neaiarinjpi rífa rarínjo?” yaiwiarigfáriní. ²⁴ E nerí aí xfoyá imónanfá nani wéyo ífa neaumírínene Judayeraní, Gírikíyeneraní, xwiyfá api arfá niwiranéná re yaiwiarinjwáriní, “Kraiso niperí niwiápnímearinjipimi dání Gorixoyá enj síxí eáninjf tfiní dñjf émf saímí o mojnpi tfiní síwá neainirfani?” yaiwiarinjwáriní. ²⁵ Ayf rípi nánirini. Áamá dñjf re yaiwiarigfápi, “Gorixo majfá níkariniri yarini.” yaiwiarigfápi, api aí pí pí nijfá áamá imónigfáyo wíarf nímurorí seáyi e wimónini. “Gorixo enj saminjf niwerí yarini.” yaiwiarigfápi, api ení aí pí pí enj eáninjf áamá imónigfáyo wíarf nímurorí seáyi e wimónini.

²⁶ Gf nírixímeáyné, Gorixo gf áamá oimónipoyiniri wéyo ífa seaumíráná ína seyiné imónigfápi nani dñjf nímoróná “Poroné ayf api nani rífa nearariní?” yaiwipaxírini. Nioniyáyf oimónipoyiniri wéyo ífa níseaumíríná segtyf obaxf wí nijfá

ámá wigí dñíyo dání imónarígápi xwé bí imónñáná wéyo íá seaumírñífrani? Segíyí obaxí wí xwéríxayíné imónñáná wéyo íá seaumírñífrani? Segíyí obaxí wí ení rñí nimóníro ámáyo umenweañáná wéyo íá seaumírñífrani? Oweoi. ²⁷ O ámáyo yeáyí uyimíxemeámíání nání nerí ná ámá “Negí dñíyo dání dñí émfí saímí moñwaéneríni.” yaiwinarígáyo ayá wimómíání nání “‘Majíá ikárñíñí imóníñífrani.’ rarígápipimi oxídimíni.” niyaiwiri enífrani. Ámá “Ení sixí eáníñwaéneríni.” yaiwinarígáyo ayá wimómíání nání “‘Ení meáníñífrani.’ rarígápipimi oxídimíni.” niyaiwiri enífrani. ²⁸ Ámá xíomí míxídarígáyo “Apí seáyí e imóníñífrani?” yaiwiarígápi anípá imíxímíání nání “Amípí ayí peayí níwianíro ‘Sípífrani.’ rarígápipimíraní, ‘Mípímóníñífrani.’ rarígápipimíraní, sa apimí oxídimíni.” niyaiwiri enífrani. ²⁹ Ámá wo aí Goríxoyá síñwí tñí e dání míxí meakñíñípaxí mimónípa éwíñgíñí apí apí niyaiwiri enífrani. ³⁰ E nerí aí xewaníño neaiñípipimí dání Kiraisí Jisaso tñí nawíni ikárñíñwaéneríni. Omí dání Goríxo dñí émfí saímí xó moaríñípi dñí sixí neamímorí xíoyá síñwíyo dání ámá wé róníñwaéne neaimíxíni ámá nioníyá síyikwí míníñí imóníñífrani wimóníñípi neaimíxíni negí íwí yaríñwápipimí dání gwíññí nearoayírorí enífrani. ³¹ Goríxo Kiraisomí dání apí apí neaiñí enagí nání Bíkíyo re níñíñí eáníñípi, “Ámá míxí nímeakñíró ná ámá wí nání míxí nímeakñí Ámínáo nání míxí meakñípoyí.” níñíñí eáníñípi xíxeni xídíñíñíni.

2

“Níseáimearí ná Jisaso náníni searéwapíyíñífrani.” uríñí náníñíni.

¹ Gí níñíxímeáyíné, nioní iwamíó níseáimearí xwíyíá Goríxoyá íñimí imóníñípi wá nísearíñí “Poró níñí seáyí e imóníñífrani?” oniaiwípoyíñí xwíyíá xwé imóníñí rarígápi tñí searíni ámaéne negí dñíyo dání dñí émfí saímí moaríñwápi tñí searíni mé ² dñí rípiñí mojaríni, “Ámí bí gí dñí tñí gíwí níñíxíni murípa oemíni. Sa Jisaso Kiraisomí íkíá yoxáfpámi yekwíroarígápi náníni ouréwapíyimíni.” nímorí apíni seáwapíyíñífrani. ³ Nioní seyíné tñí níñwearí ná ení samíñí níñíwerí ñweañíni. Wáyí erí ófí erí nerí ñweañíni. ⁴ Nísearéwapíyíñífrani, wá nísearíñífrani, xwíyíá ámá “Apí seáyí e imóníñífrani?” yaiwiarígápi bí tñí níñkumíxíñípipimí dání dñí oseakñíñíñínerí nerí nísearí emímfí ení eáníñí Goríxoyá kwíyípipimí dání níseáwapíyíñífrani searéwapíyíñífrani. ⁵ E enápi, ayí rípi nání enáñíni. Seyíné Goríxomí dñí níñkwíró ná ámaéne “Dñí émfí saímí moaríñwíni.” yaiwinaríñwápipimí níñkwíró Goríxoyá ení eáníñípipimí dñí owíkwírópoyíñí e nerí seáwapíyíñífrani.

“Níñíá Goríxoyápi xegí kwíyípipimí dáníni imóníñífrani.” uríñí náníñíni.

⁶ E nísearíni aí none ámá Goríxomí dñí wíkwíroarígá yófí imóníñíyo níñíá dñí émfí saímí móníñípipimí dání imóníñí bí uraríñwáñíni. Níñíá apí ámá ríná dñí imóníñípipimí dánímani. Níñíá apí ení ámá ríná dñí seáyí e nimóníro meñweagíyí —Ayí aníñaníro yarígáyíñíni. Ayíyá imóníñípipimí dánímani. ⁷ Níñíá dñí émfí saímí móníñípipimí dání imóníñí nioní searíñípi, ayí Goríxoyá yumí imóníñífrani. Apí íñimí imóníñí nání ámá “Goríxo enípi nání níñíá oimónaneyí.” níwimóníro aiwí wíwaníñíyí dñí mopaxí mimóníni. Apí Goríxo aníñá tñí xwíarí tñí síni mimíxípa ené dání yumí dñí enwípearíñífrani. Nene xó tñí aníñamí ñweañíwá nání enwípearíñífrani. ⁸ Ámá ríná dñí seáyí e nimóníni meñweagíyí wí Goríxo yumí dñí enwípearíñífrani nání níñíá mimóníñífrani. Ayí níñíá nimóníro síñwíñíyí, Ámíná ení eáníñí nene yeáyí neayimíxemeañí nání Goríxo imóníñípi neáwapíyíñíomi wí íkíáyo yekwíroaríñíro egíámani. ⁹ None raríñwápi nání Bíkíyo dání xíxeni re níñíñí eáníni, “Amípí Goríxo ámá xíomí dñí sixí uyarígáyo wípímóaríñípi, ayí ámá wí síñwí níwíñípa ero aríá níwípa ero ‘Neaipímóaríñípi, ayí apífrani?’”

n̄iyaiwiri d̄iñf̄ m̄imopa ero yarigf̄ap̄ir̄ini.” E n̄ir̄in̄ir̄i eán̄iñf̄p̄i none sear̄ariñwápi t̄f̄ni x̄ixeni imón̄ini. ¹⁰ Gor̄ixo nene nán̄i neaip̄imoáriñf̄p̄i áma wigf̄ d̄iñf̄ t̄f̄ni d̄iñf̄ m̄imopaxf̄ imón̄iñagi aiwi Gor̄ixo xegf̄ kwíȳf̄p̄imi dán̄i r̄ixa wf̄a nearókiamon̄f̄r̄ini. Ayf̄ r̄ip̄i nán̄ir̄ini. Xegf̄ kwíȳf̄p̄i nemer̄i am̄ip̄i n̄f̄ni nán̄i n̄ijf̄a imón̄ini. Am̄ip̄i Gor̄ixo yumf̄i eñw̄ipeár̄iñf̄p̄i nán̄i aí n̄ijf̄a imón̄ini. ¹¹ Áma go áma wo yumf̄i d̄iñf̄ moar̄iñf̄p̄i nán̄i n̄ijf̄a imón̄ini? Oweot̄, áma o yumf̄i d̄iñf̄ moar̄iñf̄p̄i xewan̄iñoyá d̄iñf̄p̄ini ap̄i nán̄i n̄ijf̄a imón̄ini. Kwíȳf̄ Gor̄ixoyápi en̄i ax̄f̄p̄i imón̄ini. Áma wo aí d̄iñf̄ Gor̄ixo moar̄iñf̄p̄i nán̄i n̄ijf̄a mimón̄ipaxf̄ ner̄i aí xegf̄ kwíȳf̄p̄ini n̄ijf̄a imón̄iñf̄ eñagi nán̄i Gor̄ixo yumf̄i neaip̄imoáriñf̄p̄i nán̄i anan̄i wf̄a nearókiamopaxf̄r̄ini. ¹² Gor̄ixo wá n̄ineawian̄ir̄i e e epaxf̄ imón̄if̄r̄ixin̄ir̄i s̄iwia s̄ixf̄ neamimón̄f̄ n̄ip̄ini nán̄i n̄ijf̄a imón̄anf̄wá nán̄i o kwíȳf̄ áma xw̄f̄a t̄f̄yo x̄f̄om̄i m̄ixf̄dar̄igf̄áȳf̄a imón̄iñf̄p̄i s̄ixf̄ m̄ineamimó x̄f̄o t̄f̄ñf̄ e d̄añf̄p̄i s̄ixf̄ neamimón̄f̄r̄ini. ¹³ Aȳinán̄i none Gor̄ixo wá n̄ineawian̄ir̄i s̄iwia s̄ixf̄ neamimón̄f̄p̄i nán̄i n̄isear̄ewap̄iyir̄fná xw̄ȳf̄a áxw̄fnajeneyá d̄iñf̄ ém̄f̄ saim̄f̄ n̄imorane réwap̄f̄nar̄iñwápi dán̄i m̄isear̄ewap̄iyí xw̄ȳf̄a Gor̄ixoyá kwíȳf̄p̄i near̄ewap̄iyíf̄yo dán̄i sear̄ewap̄iyar̄iñwár̄ini. Áma Gor̄ixoyá kwíȳf̄p̄i t̄f̄ḡf̄ayo kwíȳf̄p̄i near̄ewap̄iyíf̄p̄i pírán̄iñf̄ ureñw̄ipear̄iñwár̄ini. ¹⁴ E ner̄i aí áma kwíȳf̄ Gor̄ixoyápi mayf̄ imón̄igf̄ayo o wá n̄ineawian̄ir̄i e e epaxf̄ imón̄if̄r̄ixin̄ir̄i xegf̄ kwíȳf̄p̄imi dán̄i s̄ixf̄ neamimón̄f̄p̄i nán̄i nur̄ir̄fnáyf̄ wí m̄im̄in̄ipaxf̄man̄i. Ayf̄ r̄ip̄i nán̄ir̄ini. Áma ayf̄ áma wí Gor̄ixoyá kwíȳf̄p̄imi dán̄i yar̄iñagf̄a n̄iw̄in̄ir̄óná kwíȳf̄p̄imi dán̄ini mí om̄ix̄ipaxf̄ imón̄iñagi nán̄i d̄iñf̄ pírán̄iñf̄ neȳiroro “Gor̄ixoyá kwíȳf̄p̄imi dán̄i r̄fa yar̄iñoi?” yaiwipaxf̄ mimón̄iñoi. Aȳinán̄i ap̄i e m̄iyaiwí majf̄a neróná “Áma ayf̄ majf̄a nikár̄in̄iro r̄fa yar̄iñoi?” yaiwiar̄igf̄ar̄ini. ¹⁵ E ner̄i aí áma Gor̄ixoyá kwíȳf̄ t̄f̄ḡf̄ayf̄ am̄ip̄i b̄i nán̄i d̄iñf̄ neȳiroro “Ayf̄ m̄kf̄ ap̄imi dán̄i r̄fa imón̄ini? Ap̄imi dán̄i r̄fa imón̄ini?” yaiwipaxf̄r̄ini. Kwíȳf̄p̄i t̄f̄ḡf̄ayf̄ e yaiwipaxf̄ aiwi mayf̄ȳf̄ en̄i kwíȳf̄p̄i t̄f̄ḡf̄ayf̄ imón̄igf̄ap̄i nán̄i wí d̄iñf̄ eȳiropaxf̄ men̄ini. ¹⁶ Nion̄i sear̄ariñap̄i t̄f̄ni x̄ixeni B̄ikw̄f̄yo re n̄ir̄in̄ir̄i eán̄ini, “Áma ḡiyf̄ Ámináo d̄iñf̄ moar̄iñf̄p̄i nán̄i n̄ijf̄a imón̄iñoi? Oweot̄. Ḡiyf̄ om̄i ur̄ewap̄iyipaxf̄ imón̄iñoi?” E n̄ir̄in̄ir̄i eán̄iñagi aiwi nene oya kwíȳf̄p̄i t̄f̄ñwaéne d̄iñf̄ Kiraiso moar̄iñf̄p̄i ax̄f̄p̄i moar̄iñwaéner̄ini.

3

“Sear̄ewap̄iyar̄iñwáone sa Gor̄ixom̄i x̄ináiwanén̄iñf̄ imón̄iñwáoner̄ini.” ur̄iñf̄ nán̄ir̄ini.

¹ Gf̄ n̄ir̄ix̄imeáyf̄né, nion̄i e n̄isear̄ir̄i aí x̄am̄i seyf̄né t̄f̄ni n̄iñweari n̄isear̄ewap̄iyir̄fná áma kwíȳf̄p̄i t̄f̄ḡf̄a wíyón̄iñf̄ sear̄ewap̄iyipaxf̄ mimón̄igf̄ar̄ini. Áma kwíȳf̄p̄i mayf̄ imón̄igf̄a Gor̄ixom̄i m̄ixf̄dar̄igf̄ayo ur̄ewap̄iyar̄iñwápa ax̄f̄p̄i sear̄ewap̄iyin̄ar̄ini. Áma Kiraisom̄i iwamf̄o n̄ix̄f̄dir̄fná o t̄f̄ni r̄ixa ikár̄in̄igf̄áyf̄né aiwi s̄in̄i p̄f̄opia yap̄i imón̄iñáná sear̄ewap̄iyin̄ar̄ini. ²⁻³ Seyf̄né niaíw̄f̄ p̄f̄opia aiwá m̄in̄ipaxf̄niñf̄ imón̄iñagf̄a nán̄i xw̄ȳf̄a ín̄im̄i imón̄iñf̄p̄i n̄isear̄ewap̄iyir̄fná aiwá m̄iseaiap̄i am̄iñf̄niñf̄ seaiap̄iñar̄ini. Agw̄i r̄fná aí seyf̄né kwíȳf̄p̄i oseaiwap̄iyim̄in̄ir̄i yar̄iñf̄p̄imi m̄ix̄f̄d̄f̄ segf̄ d̄iñf̄ t̄f̄ni f̄eapá seinar̄iñf̄p̄imi n̄ix̄f̄d̄iro s̄in̄i aiwá n̄ipaxf̄niñf̄ mimón̄iñoi. Seyf̄né segf̄ w̄in̄yo s̄in̄i s̄ip̄i d̄iñf̄ wiaiwiro s̄im̄f̄ t̄f̄ni in̄iro nerónáyf̄, “f̄eapá neinar̄iñf̄p̄imi x̄f̄dir̄ane s̄ip̄i áma Gor̄ixom̄i m̄ixf̄dar̄igf̄ayf̄ yar̄igf̄apa erane mepa yar̄iñw̄ini.” r̄iseaimón̄ar̄ini? ⁴ Ayf̄ r̄ip̄i nán̄i e sear̄ariñ̄ini. Seyf̄né yan̄f̄ nepayón̄iro wiyf̄né “Nene Porom̄ini x̄f̄dar̄iñwaéner̄ini.” r̄iro ám̄i wiyf̄né “Aporosom̄ini x̄f̄dar̄iñwaéner̄ini.” r̄iro nerónáyf̄, re r̄iseaimón̄ar̄ini, “Áma Gor̄ixom̄i m̄ixf̄dar̄igf̄ayf̄ yap̄i mepa yar̄iñw̄ini.” r̄iseaimón̄ar̄ini? ⁵ Seyf̄né pírán̄iñf̄ d̄iñf̄ yaikrópoyf̄. Aporoso pí r̄fa imón̄ini? Poron̄i pí r̄fa imón̄iñ̄ini? Sa Ámináooyá x̄inái pawín̄iñf̄ nimón̄irai yawawi x̄ixegf̄ni pí pí éisix̄in̄ir̄i f̄a yeaum̄iráná yar̄igw̄f̄iwawir̄ini. Yawawi ap̄ini yar̄igw̄f̄ipimi dán̄i seyf̄né Gor̄ixom̄i d̄iñf̄ w̄ikw̄f̄rogf̄ar̄ini. ⁶ Nion̄i iwamf̄o wáf̄ n̄isear̄ir̄fná aiwá iw̄f̄an̄iñf̄ seaur̄iñar̄ini. Aporoso r̄fw̄yo n̄isear̄ewap̄iyir̄fná aiwá ap̄i yeáyf̄ en̄iḡin̄ir̄i

iniigîniñî seapîseamenîrîni. Yawawi e egwîiwawi aiwi seyîné Gorîxoyá dîñîyo dánîni aiwá ná nerápirîniñî yapîgîfárinî. ⁷ Ayînáni gîmîni go aiwá îwîá urîñîfrani, gîmîni go iniigî pîseañîfrani, ayî ananîrîni. Sa Gorîxoyá dîñîyo dánî aiwá ná yaparîñî enagi nánî xîo nánîni “Seáyî e imónîño, ayî orîani?” yaiwipaxîrîni. ⁸ Aiwá îwîá urîño tîni iniigî pîseañî tîni awaú wîo wîomi seáyî e mîwimónîni. Nîwaúni xîxeni axîpi imónîni. Sîá Gorîxo ámáyo yayî wimonîfayimi awaúmi yayî nîwimorîná wîo xegî enîpi tîni xîxeni wiiri wîo xegî enîpi tîni enî xîxeni wiiri enfárinî. ⁹ Yawawi Gorîxomi xînálpawîniñî nimónîrai e éisixîniñî wimónarîñîpi yanîrai nánî gwî nawîni mónîgwîiwawi enáná seyîné oyá aiwá omîñîfînéniñî imónîñagîfa nánî rarîñîni.

Uréwapîyarigîfáyîf nánî añî mîrarigîfáyîf tîni rîramîñîyîf enîf nánîrîni.

Seyîné Gorîxoyá xegî añîwánîñîf enî imónîñoi. ¹⁰ Nionî Gorîxo wá nîniwianîrî e nimónîrî éwîniñîniñî sîxî nîmîmonîpimi dánî ámá sîñá añî mîranîro nánî dîñîf émîf saímîf moarîgîfápîniñî nerîná píranîñîf nîsearéwapîyirî sîñá xámi tîwayîronanigîni. Sîñá xámi nîtîwayîrómaná enáná ámá ámi xamîñîf wo e dánî nîmîra peyarîni. E nerî aí seyîné sîñá xámi tîwayîrónîñîmi dánî omîraneyîniñî róná úrapî mé woxîni woxîni xîxegîni píranîñîf dîñîf nîmorî mîrîfîrîxîni. ¹¹ Seyîné nîjîfá re imónîñoi. Sîñá iwamîfó tîwayîrónîño, ayî Jisasî Kiraisorîni. Sîñá ámi sîñîf wo tîwayîrónîpaxî mimónîni. Omî dánîni seáyî e nîmîra peyipaxîrîni. ¹² Omî dánî añî nîmîra nîpeyirîná ámá wî sîñá gorî tîniñîrîni, sîñá sîrîpá tîniñîrîni, sîñá ayá tîñîf imónîñîyîf tîniñîrîni, mîrîro wîniyîf íkîfá tîniñîrîni, ówîf tîniñîrîni, ará sîyîkîf tîniñîrîni, mîrîro yarîñoi. ¹³ Ámá xîxegîni nîmîra ugîfápi sîá Kiraiso weapîniñîyimi ámá nîneneni sîñwîf wînanîf nánî sîñánîf imónîniñîrîni. Sîñánîf imónáná re yaiwianîwárinî, “Añî nîmîrîróná ayî tîni mîrîgîfárinî?” yaiwianîwárinî. Ayî rîpi nánîrîni. Sîá ayimi rîfá nîniñîpimi dánî sîñwîf wînaxîdanîwárinî. Xîxegîni mîrîgîfápi wîyîyá rîfá náná “Ayî Gorîxomi dîñîf nîwîkwîroro aí rîfá nîpaxî imónîñîf tîniñîniñîf mîrîgîfárinî?” yaiwirane wîyîyá rîfá nîmîniñîf éf aí sîni mîrîniñîñîgîf nîwîniñîrîniñîyîf, “Ayî Gorîxomi dîñîf nîwîkwîroróná píranîñîf nîxîdîro rîfá mîniñîpaxî imónîñîf tîniñîniñîf mîrîgîfárinî?” yaiwirane yanîwárinî. ¹⁴ Añîf ámá gîyîf gîyîf sîñá xámi tîwayîrónîñîmi seáyî e nîmîra peyigîfápi rîfá mîniñîf sîni mîrîniñîñîñîyîf, ámá ayo Gorîxo yayîf wimonîfárinî. ¹⁵ Añîf ámá gîyîf gîyîf nîmîra peyigîfápi rîfá nowáranîyîf, “Añîf riwá mîrarîñîni.” yaiwigîfápi anîpá imónîfîf enagi aiwîf Gorîxo yeáyîf nuyimîxemearîná añîf xiáwîyo rîfá nîmîniñîf yarîfá rîfáyo dánîniñîf umîxeanîfárinî.

“Seyîné Gorîxoyá añîf wiwánîñîf imónîñoi.” urîñîf nánîrîni.

¹⁶ Añîf Gorîxo tîni awî eánarîgîfîwánîñîf imónîñîyîfîné imónîñîfîpi nánî seyîné sîni majîfá rimónîñoi? Oyá kwîyîfîf seyîné añîwánîñîf imónîñîfîpimi íniñîf seañweañîfîpi nánî enî sîni majîfá rimónîñoi? ¹⁷ Ámá gîyîf gîyîf añîf Gorîxo tîni awî eánarîgîfîwámi xwîrîfá seaikîxéanîyîf, iwá nionîyáiwáni imónîwîniñîniñîf imîxîñîf enagi nánî xîomi enî xwîrîfá wikîxenîfárinî. Seyîné nîyîfînéni, ayîf añîf iwánîñîf imónîñîgîf nánî rarîñîni.

“Segîyîf wone mîneamîfeyoapanî.” urîñîf nánîrîni.

¹⁸ Ámá woxî “Nîiwaniñîni dîñîf émîf saímîf monáonîrîni.” nîyaiwîniñîf yapîf méwapîniñîni. Segîyîf wo “Nionîf ámá rîná dánîñîyîyá sîñwîyo dánîf dîñîf píranîñîf émîf saímîf monáonîrîni.” nîyaiwîniñîñîyîf, nepa Gorîxoyá sîñwîyo dánîf dîñîf émîf saímîf moño imónîniñîf nánîf dîñîf apîf pîniñîf nîwiárîmáná wigîf sîñwîyo dánîf majîfá íkárînarîñîf wo imónîwîniñîni. ¹⁹ Ámá Gorîxomi mîxîdarîgîfáyîf “Nene dîñîf émîf saímîf moarîñîwárinî.” yaiwînarîgîfápi, ayîf Gorîxoyá sîñwîyo dánîf majîfámajîfá níkárîniñîro yarîgîfápi enagi nánîf seararîñîni. Bîkwîyo dánîf nionîf seararîñîpîf tîniñîf xîxeni rîpi nîrîniñîf eániñîgîf nánîf rarîñîni, “Ámá ‘Dîñîf émîf saímîf moarîñîwárinî.’ yaiwînarîgîfápi dánîf sîpogwîf wioárîniñîyo opîkîniñîpoyîniñîf yarîño, ayîf Gorîxorîni.”

nirínirí eánijagi nání raríjini. ²⁰ Ámí wí e ení bí rípi nirínirí eánini, “Áminá Gorixo nijfáriní. Ámá ‘Díjé émf saímí monwaénerini.’ yaiwinarígíyá wíjé díjé tñí enjwípearígíyá surímá imónini.” nirínirí eánini. ²¹ Ayínáni negí nearéwariyariígíyá womí seáyí e numfeyoarane “Omíni xfdaríjwaénerini.” mirípa oyaneýí. Ayé rípi nání seararíjini. Amípi nñí ayé seyíné arírá seainfa nániríni. ²² Poronirani, Aporosorani, Pitaorani, xwíá rírirani, seyíné siní síjé níjwearínarani, níperínarani, amípi agwí ríná imónijyífrani, ríwíyo imóniníyífrani, nñiyí ayé seyínéyá imónini. ²³ Seyíné ení Kiraisoyá imónijoi. O ení Gorixoyá imónijoi enagi nání “Negí nearéwariyariígíyá womí seáyí e mimíxípa oyaneýí.” seararíjini.

4

“Goríxo ámá xíoyá imónigíyá yariígíyá nání piríró umenáfáriní.” uríjé nániríni.

¹ Seyíné wáf rímearijwáone nání díjé nímoróná rípi ní móríxini, “Awa Kiraiso apí éfírixinirí wimónaríjipi epíri nání xegí xínáiwánijé imónigíáwarfani? Xwíyá oyá yumí rínijípi áwanjé wuríyífrí nání xegí bosíwowánijé imónigíáwarfani?” yaiwírixini. ² “Bosíwí nimóníro yariígíyá wíjé díjé tñí amípi ayá wí nerínáyí, ayé apáni yaríjoi.” yaiwarijwámaní. “Sa ná biní boso uraríjipi tñí xixeni díjé ujwírárípxá imónijípi nerínáyí, ayé apáni yaríjoi.” yaiwarijwáriní. ³ Ámá opisí anjío dání xwírixé meariígíá wíraní, seyínerani, segí díjéyo dání nioní gí yaríjapi nání piríró nímerínáyí, ayá síwí bí míníró “Apí, ayé ananiríni.” yaiwimííni. Níwanijoni aí gí yaríjapi nání piríró nímenirí “E éapi narífrani? E éapi sípírani?” yaiwinaríjámaní. ⁴ Nioní díjé peá nunirí “Íwí bí meáoniríni.” níyaiwinirí aiwí “Xwíyá mayoní imónijini.” wí rípxá menini. Nioní yaríjapi nání piríró epaxé imónijoi, ayé ná woní Áminá Gorixoríni. ⁵ Ayínáni siní imónijáná seyíné ámá wíyo xwíyá mumeáripáni. Ámináo —O níbiríná amípi sífá yinjímínijé imónijíyí wíá ókímíxirí ámá díjé ínimí níkwírómáná egíápirani, ríjéápirani, nípi ní síjani imíxirí enforíni. O weapínfe nání xwayé naníro jweáfírixini. Íná dání xixegíni womíni womíni yayé níneameríná wo xegí néra ujípi tñí wo xegí néra ujípi tñí xixeni nearínfáriní.

“Seyíné seáyí e seáyí e nímeníroná naríjmani.” uríjé nániríni.

⁶ Gí nírixímeáyíné, payé rína nearíná ewayé xwíyá nioní tñí Aporoso tñí nání níra waríjapi, ayé seyíné díjé píraníjé nímoró “Poró nene yaríjwápi nání rífa neararíni?” oyaiwípoýinirí nání níra waríjini. Seyíné yawawi nání níra waríjapi nání díjé nímoróná Bíkíwíyo nírinirí eánijípi ogámí mepa nero seáyí e mimónípa nemáná wíyo imímí wimíxíro wíyo seáyí e umfeyoaro mepa éfírixinirí seararíjini. ⁷ Seyíné nání ámá gíyí “Seáyí e imónigíyáfrini.” yaiwarijoi? Oweoi, wí e míseaiwarijoi. Amípi seyíné imónigíyá Goríxo wí síxí míseamímonjé rejoi? Oweoi, amípi seyíné imónigíyá o síwíá síxí seamímonjéfrini. O síwíá síxí seamímonjé enagi nání pí nání seáyí e nimóníro síxí míseamímopa enjé nánínijé míxí meakínínaríjoi. ⁸ Neparfani? Seyíné ríxa aiwá xwé níníroníjé agwí ímí rífa seayini? Ríxa amípi wí mímúrónigíyáné nimóníro rífa jweajoi? None siní sípíránijé nimónírane jweajáná seyíné ríxa míxí ináyí nimóníro rífa jweajoi? Ai, none ení seyíné tñí nawíni míxí ináyí nimónírane seáyí e imónanfá nání re neaimónaríni, “Seyíné nepa ríxa míxí ináyí nimóníro, síjwíyí narjé imónimínirí enjéfrini.” neaimónaríni. ⁹ Nioní díjé re nimónaríjagi nání seararíjini, “Wáf wurímearijwáone Goríxo aga síwíá neawaríjoneríni. Ámá xwírixé numemáná ‘Ríxa opíkípoýí.’ rárínijyífriníjé imónijwáoneríni. Pí pí nñí síjwí tígíyá — Anjínajífrani, ámáraní, nñí síjwí níneaníro ríptá neamearíprí nání áwíními yaríjwáone imónijwíni.” nimónaríni. ¹⁰ None Kiraisomí níxídrane nání majímajíá ikárínijwáone aí seyíné o tñí nawíni níkaríníro nání ríxa díjé narjé imónijípi

tígfáyínerini. None ení samini neawerone aí seyíne ríxa ení eánígfáyínerini. None peayí neawianígfone aí seyíne seáyí e seaimixígfoyínerini. ¹¹ Enína dání agwí rína nání none agwí nání erane iniígfí nání neainiri iyá íríkwíni pánirane ámá wé tñi neaupikákwiarígfone imónirane aní sá weaníwá nání wí mayone enagi nání aní xwírínimerane ¹² negí wé tñi omíni aníni miní erane ámá ríperírí neaíáná píráníni naníni umearirane xeaníni neaíáná xwámámí wirane ¹³ ikayíwí neamearána piyá xwíyá urirane yariniwáonerini. Xwíá ríri nírimini dáníyí ráfí neaimoarígfonerini. Ámá nñi none piaxí eaní íyanwíni neaimoarígfonerini. Agwí rína ení apí sñi e neaimoaríni.

“Poroni ikanini niaxídfírixini.” urini nánirini.

¹⁴ Ríwamini nioni neáa warini apí seyíne ayá oseaimómíni meá niaíwí gí dñi síxí seayináyínenini dñi íá oxírípoyiniri eearini. ¹⁵ Seyíne Kiraisomi píráníni xídipírta nání yayíwí seamearígfáyí nepa íá míropaxí enánáyí, segí áponíni imóniníni ayí obaxí menini. Nioni xwíyá yayí seainipaxí imóniníni iwamí wá nísearíná seyíne Kiraisi Jisaso tñi nawíni ikárinipíri nání nioni seamearíníni imóniníni. ¹⁶ Segí áponíni imóniníni, ayí nioni enagi nání ení ríremixí rípi oseaimini, “Nioni yariniapa axípi ikanini niaxídfírixini.” osearimini. ¹⁷ Nioni seariniapi oépyiniri xamí Timotiomí —O gí dñi síxí uyiri dñi unwiráiri enáorini. Kiraiso nání wá urinipimi dání dñi wíkwíróagi nání gí íwónini imóniníni. Omí seyíne tñamini uowárenapinini. O ríxa níseaiméarína nioni Kiraisomi níxídfíriná yariniapi —Apí nioni amí amí nemeáriná Jisasoá síyikí imónigíá niyoní uréwapíyarini. Apí nání o dirírí seaini.

¹⁸ Wiyíne nioni mibípa emíá náninini seáyí e seáyí e nímeniro wárixayíne imóniníni. ¹⁹ E neri aí Áminá Goríxo níwimóniníni nioni sñi mé seyíne tñamini níbirí wárixayíneyá xwíyápi aríá mísealí segí ení neániro seáyí e imónigíápi apimi dání rí rimónarígfawixiniri sígwí seanaxídmíarini. ²⁰ Ámá manípáni rariniagíá níwiníranéna “Ayí Goríxoyá xwioxíyo páwipíríyíríani?” yaiwiariniwámani. Ení neániro uxídariniagíá níwiníranéna “Ayí oyá xwioxíyo nweáyíríani?” yaiwiariniwá enagi nání searini. ²¹ Seyíne gímini gípi nání seaimónarini? “Poró síyikí nearani nání iwaní nímeamí bíwinigini.” ríseaimónarini? “Dñi síxí neyarini rípi neaíwapíyini nání nípení nímonímáná bíwinigini.” ríseaimónarini?

5

Wígí wo xanoyá apíxí tñi íwí níni meánigípi nání míxí urini nánirini.

¹ Xwíyá bí rípi seyíne nání rínimearini, “Jisasoá síyikí imónigíá Koriníyo nweagíyí wí íwí inarini.” rínimearini. Íwí apí émá Goríxomí míxídarígfáyí aí xe oinípoyiniri sígwí níwinarigíápi nání searini. Segí wo xanoyá apíxí tñi íwí níni níniyífisáná meánigíí enagi nání rarini. ² Íwí apí sñi enána pí nání wárixayíne imóniníni? Sípi apí yariniomí segí síyikí imónigíápi dání nípariro mopaxí enagi nání apí e nemána nweá ríro sígwíyí, ayí naní yaní egíarini. ³ Nioni ná jfami níniwearí aí gí dñi rípi seakikayoníni seyíne tñi nweaariniapánini sípi apí enomi ríxa xwíyá umearinini. ⁴⁻⁵ Áminá Jisaso nírowárinipimi dání dñi re moáfanigini, “Ayí awí neániróna nioni sñi dñi ukikayonána ení eánini Áminá Jisasoápi dání xwíyá axí rípi rínírixini, ‘Xe íwí apí yarini nómini xwírta wíxénfa nání Seteno tñi owáraneyi. Ríwíyo sía Ámináo bíniyimi xegí dñi rípi yeáyí uyimíxemeaní nání agwí Seteno tñi owáraneyi.’ rínírixini.” dñi e moáfanigini.

“Ámá sípi enomi emí parimóríxini.” urini nánirini.

⁶ Seyíne wárixá imónarigíápi aga naní menini. Yisí bí onímíapi tñagi aí bisíkerfá nípimíni íkwianwí eapínáriná nípiní nímiaga warini rípi nání seyíne níjfa mímonípa

reṅoi? ⁷ Yisí onímiápi tána bisíkerfá nípimíni íkwianṅwí eapínáraríṅṅpa axípi xámi fíwí ná woní éf aí áamá obaxí axípi xénipaxí enagi nání seyíné bisíkerfá síṅṅnínṅ ímóníprí nání yisí xámiṅṅnínṅ ímóníṅṅṅpi emi kwírímópoyí. Seyíné ríxa bisíkerfá yisí mayí síṅṅnínṅ ímóníṅagi aí seararíṅṅnín. Ayí rípi náníríní. “Judayene Goríxoyá aṅṅnajo neamúroagípi nání dínṅ moaní nání sipísipí rídíyowá yaríṅwápa Kiraiso ení nene nání ríxa rídíyowá iníṅ enagi nání seyíné ríxa bisíkerfá yisí mayí síṅṅnínṅ ímóníṅoi.” nimónaríní. ⁸ Ayínání nene Kiraiso neaiṅṅṅpi nání dínṅ moaní nání aiwá api nínírane yayí neranéná bisíkerfá yisí xámiṅṅṅpi —Api sípi wikárró ríkíkíríó ero yaríṅṅáníṅ ímóníṅṅṅpíríní. Api t́níní nimíxírí ḿníní bisíkerfá yisí mayípi —Api dínṅ nanṅṅpíní f́á xíríro nepa ímóníṅṅṅpíní nání ríro yaríṅṅápiríní. Bisíkerfá yisí mayí api t́níní ńwaníṅṅníní.

⁹ Nioní xámi payí wína re nírírí nearí mónapíṅṅaríní, “Seyíné áamá fíwí inaríṅṅáyí t́níní nawíní gwiaumí minípaní.” nírírí nearí mónapíṅṅaríní. ¹⁰ E nírírí nearí áamá Goríxomí ḿxídaríṅṅá fíwí inírórání, síṅwí fíwí wínírórání, fíwí urápírórání, wigí ṅwáfápipí xídírórání, yaríṅṅáyí nání ḿsearíṅṅanígíní. “Áamá Goríxomí ḿxídaríṅṅá api api e yaríṅṅáyí t́níní gwiaumí wí minípa oemíní.” ńyáiwirónáyí, xwáfá rírímí ṕníní ńwíarírí nání e epaxí ímóníṅagi nání wí e ḿsearíṅṅanígíní. ¹¹ Payí xámi nírírí nearí áamá ayí rípi ímóníṅṅṅpi nání searíṅṅanígíní, “Áamá ‘Jisasomí ńxídítrí nání segí séríxímeáoníríní.’ raríṅṅí wo apíxí wí t́níní fíwí inírírání, síṅwí fíwí wínírírání, xegí ṅwáfápipí xídírírání, áamáyo ikayíwí umearírírání, iníṅṅí xwapí nínímáná papíkí erírání, áamáyá amípi wí fíwí urápírírání, e yaríṅṅo t́níní gwiaumí minípaní. Aiwá aí o t́níní nawíní ńkumíxínírí minípaní.” nírírí eaṅanígíní. ¹²⁻¹³ Ayí rípi nání seararíṅṅníní. Áamá Jisasoyá síyikí ímóníṅwaéne t́níní síní nawíní mimóníṅṅáyo nioní síṅwí ńwínaxídírí xwíyífá urípaxí rimóníṅṅníní? Oweoi, ayo Goríxo síṅwí ńwínaxídírí xwíyífá urípaxíríní. E nerí aí áamá Goríxomí dínṅ ńwíkwírooro nání seyíné t́níní nawíní ímóníṅṅáyo síṅwí ńwínaxídíro sípi yaríṅṅá ńwíníríná xwíyífá urííríxíní. Áamá sípi enjomí emí parímófríxínírí seararíṅṅníní.

6

“Segí wíyo xwíríxí mumeapaní.” uríṅṅí náníríní.

¹ Segíyí wo xegí ímóníṅṅ wo t́níní xwíyífá imíxípi sí nání nimóníríná, aríge nerí “Áamá Goríxoyá ímóníṅṅáyí t́níní nírírane píraníṅṅ oyeaimíxípoyí.” ḿyáiwí ayo nímúrorí “Áamá Goríxoyá mimóníṅṅáyí t́níní nírírane píraníṅṅ oyeaimíxípoyí.” ńyáiwírí wigí opisí aṅṅ t́ṅṅ e nání waríṅṅríní? ² Goríxoyá áamá ímóníṅwaéne Kiraiso ńweapíríná x́o t́níní nawíní nene áamá Goríxoyá mimóníṅṅáyo xwíríxí umeanfáwápi nání síní ńjífá mimónípa reṅoi? Seyíné xwíríxí seáyí e ímóníṅṅ api umeprífá enagi nání “Xwíyífá onímiá agwí ríná rínaríṅṅwápia xwíríxí ḿmenípaxí ímóníṅwaéneríní.” ríyáiwinaríṅṅoi? Ananí xwíríxí menípaxí ímóníṅṅáyínéríní. ³ Aṅṅnájí manṅ Goríxoyáyo ṕríf wíakígífáyo xwíríxí nene umeanfáwápi nání síní ńjífá mimónípa reṅoi? Seyíné e epírífá enagi nání xwíyífá xwáfá t́yo rínaríṅṅwáyo aṅṅpaxí xwíríxí umeapaxíyínéríní. ⁴ Ayínání wíyíné xwíyífá bí t́ṅṅáyíné nimóníróná pí nání áamá Jisasoyá síyikí ímóníṅṅáyínéyá síṅwíyo dání sípífá ímóníṅṅáyí wí píraníṅṅ oneaimíxípoyínírí ayí t́ṅṅ e nání waríṅṅáríní? ⁵ Ayá seaimopaxí bí rípi yaríṅṅ oseaimíní. Jisasoyá síyikí ímóníṅṅáyíné, segíyí wo wo t́níní xwíyífá t́ṅṅí nimóníríná segíyí dínṅ t́ṅṅí wo xwíyífá arífá ńwírí píraníṅṅ wímíxíyipaxí ímóníṅṅo menírání? ⁶ Séríxímeáníṅṅ ímóníṅṅ wo ẃomí xwíríxí oumemíníríná, ayí nanṅ mimóníṅṅ nerí aí Jisasomí dínṅ ḿwíkwíroaríṅṅáyí píraníṅṅ oyeaimíxípoyínírí ayí t́ṅṅ e nání ńmeámí nurínáyí, ayí aga sípi ímóníṅṅṅpi yaríní. ⁷ “Jisasomí píraníṅṅ oxídaneyí.” yáiwíaríṅṅáyíné xwíríxí ńmeníróná apímí dání ríxa rípaíwíníṅṅ meáaríṅṅoi. Díxí womí xwíríxí mumé xe oníkárínírí nerínáyí, “Ayí apání yaríṅṅoi.” searímííní.

Xwirixí mumé amípí xe íwí onírápíníri nerínáyí, “Ayí apáni yaríñoi.” searímíni. ⁸ E nerí aí seyíné wí e mepa nero sípí ikáriníro íwí rápeníro yaríñoi. Séríxímeáníñí imónígfáao aí apí e wikáriníñoi. ⁹ Goríxo áamá rikikíríó yarígfáyí xe xíoyá xwioxíyo opáwípoyníri síñwí míwínípa eníápí nání seyíné síní níjítá mimónípa reñoi? Seyíné xenwíni nímoró yapíníñí méwapínípaní. Áamá íwí níni rípeánarígfáyítrani, wígfí ñwíápimí fá xírarígfáyítrani, oxí wo apíxí wí tñní íwí inarígfáyítrani, oxí wo wíó tñní “íwí oinaiyí.” wimónarígfáyítrani, oxí wo wíó tñní iyí onarígfáyítrani, ¹⁰ íwí urápekíxearígfáyítrani, amípí wayáyo síñwí íwí wínarígfáyítrani, iniígfí xwé níniro papíkí yarígfáyítrani, ikayíwí umeararígfáyítrani, majítá níwikárimáná íwí uráparígfáyítrani, áamá e yarígfáyí wí Goríxo gí xwioxíyo xe onweápoyníri wí síñwí wínínfá meníni. ¹¹ Xámí wiyíné apí bí yagíáyíné imóníñagíta aí Ámíná Jisaso Kiraiso tñní kwíyí negí ápo Goríxoyápi tñní egíípimí dání Goríxo segí yagíápi ríxa ígfáníñí seaeámorí síyikwí míníñíyíné imónítríxíníri seaimíxíri xwíyítá mayí imónígfáyíné imónítríxíníri seaimíxíri enítríni.

“Áamá náomí dání pí pí neróná Goríxomí seáyí e umepaxí imóníñpíní époyní.” uríñí nánítríni.

¹² Seyíné re níyaiwiaríñagíta aiwí “Pí pí ‘Oemíni.’ níneaimónítríná ananí epax-eneríni.” níyaiwiaríñagíta aiwí apimí nípimíni dání naní seaimíxípaxí meníni. Amípí níoní “Oemíni.” nínimónítríná apí ananí nepaxoní aiwí wí náníni xe míñí níni nígá ouníri síñwí wínimíámání. ¹³ Áamá íwí inarígfá wí íwí wíwaníñíyí yarígfápi nání re oyaiwípoyníri, “Ananítríni. Áamá nápi, ayí apí nání menítrani?” oyaiwípoyníri ewayí ikaxí rípi rarígfáríni, “Aiwá ayí agwú nánítríni. Agwú ení ayí aiwá nánítríni.” E rarígfápi nepa ríniñagí aiwí Goríxo agwú tñní aiwápi tñní anípa imíxínífáríni. E nerí aí ámaéne íwí ináníwá nání meníni. Ámínáo wimónaríñpíní yaníwá nání imóníñwíni. Ámínáo ení áamá nápi naní oimónípoyníri yaríñtríni. ¹⁴ Goríxo sa negí Ámíná Jisaso owíápínímeaníri síñí wímíxíñímaní. Nene ení wíápínímeaníwá nání xegí ení eáníñpímí dání síñí neaimíxínífá enagí nání raríñíni.

¹⁵ Seyíné Kiraisoyá síyikípi imónígfáyíné enagí nání xíoyá nápimí dání seyíné bí bíníñí imónígfápi nání síní majítá rimóníñoi? Ayínání níoní oyá nápimí dání bíníñí imóníñáoní níyónímí nuri apíxí iyí ede dání warígfá wímí níkumíxínítríná “Ayí ananítríni.” ríyaiwiaríñoi? Oweoi, wí e yaiwípaxí meníni. ¹⁶ Áamá apíxí iyí ede dání warígfímí kumíxínígfá gíyí gíyí, ayí xíí tñní nawíní nímoníro ná ayí ná bíníñí imónígfápi nání seyíné síní majítá rimóníñoi? Bíkíwíyo dání xwíyítá rípi “Ayaú níkumíxínítríná ná ayí ná bíníñí imónígfíríni.” nítríni eáníñagí nání seararíñíni. ¹⁷ E nerí aí áamá Ámínáo tñní nawíní kumíxíníáyí o tñní nawíní nímoníroná kwíyí axípi tífáyí imónarígfáríni. ¹⁸ Áamá wí tñní íwí inánígníri wáyí nero éfí útríxíní. Pí pí íwí áamá yarígfá wíníyí náomí bíaríwámíni nero aí apíxí tñní íwí inarígfápi xegí bí imóníni. Náomí ínímí dání nero nání wíwaníñíyí xwírfá íkíxenarígfáríni. ¹⁹⁻²⁰ Segí ná xíxegíni imónígfápi, ayí kwíyí Goríxoyápi nání —Apí Goríxo síxí seamímóáná seaainíñpíríni. Apí nání segí wará aníñí imónígfápi nání seyíné síní majítá rimóníñoi? Goríxo Jisaso neainíñpímí dání ríxa bíníñí neainí enagí nání ríxa xíoyá imóníñwíni. Síní sewaníñíyínéyá mimóníñoi. Ayínání seyíné segí nápimí dání pí pí neróná Goríxomí seáyí e umepaxí imóníñpíní étríxíní.

7

Áamá meánígfáyí nání uríñí nánítríni.

¹ Seyíné payí nearó yaríñí nígfápi nání áwaní bí osearímíni. Oyi, áamá apíxí bí mímeapa nerínáyí, ayí naní yaríñoi. ² E nísearíri aí íwí xíxegíni áamá inarígfápipímí dání feapá seainípaxí enagí nání oxí woxí woxí díxí apíxí mearí apíxí wíyí wíyí ení

dixí oxí meániri éirixini. ³ Apixí wíyí “Gí oxo íá onixirini.” n̄simóniríná xiagwoxi ímí xe íá xirírixini. Oxí woxí “Gí apixími íá oxirimini.” n̄simóniríná xiepiyi eni “Xe íá onixirini.” yaiwirixini. ⁴ Xiagwoxi, ayí dixí nápi nání xiáwoximani. Dixí apixí dixí nápi nání xíáírini. Xiepiyi eni, ayí dixí nápi nání xíáiyimani. Dixí oxo, ayí jíxyá nápi nání xiáworini. ⁵ Ayínáni wiyagwí wiyagwí “íá oxirinaiyí.” n̄iriríná aríá mé miní xixe “Oyi.” r̄n̄fisixini. S̄fá ár̄n̄fí Gorixomi xwiyfá r̄ir̄imí wiani nání xixe “Oweoi.” n̄iriríná, ayí ananirini. E n̄seariri aí s̄fá “‘Oweoi.’ orinaiyí.” yaiwíípi r̄ixa nór̄imáná enáná ámi íá xir̄n̄fisixini. Ayí r̄ipi nánirini. Woxí woxí “Ámá wí t̄f̄n̄i íw̄f̄ inaní nání m̄iñf̄ minipa oemini.” n̄simóniri aí xixeni api em̄n̄iri nání en̄f̄ m̄reán̄nagi nání Seteno ámá wí t̄f̄n̄i íw̄f̄ in̄iri nání r̄ir̄peáwin̄iginiri “Ámi íá xir̄n̄fisixini.” searar̄in̄i. ⁶ “S̄fá ár̄n̄fí Gorixomi r̄ixiñf̄ ur̄ip̄r̄i nání xixe ‘Oweoi.’ n̄ir̄n̄iróná, ayí ananirini.” searar̄in̄api sekaxf̄ e éf̄rix̄n̄iri m̄searar̄in̄i. N̄seaimóniríná xe e éf̄rix̄n̄iri s̄iñw̄f̄ seanar̄in̄i. ⁷ “Ámá n̄f̄n̄i nioní apixí m̄meapa en̄oní yapí nimóniríná, ayí ananirini.” nimónarini. E neri aí Gorixo ámá o omí x̄ixeḡf̄niyo wá n̄wianiri n̄wiiríná wíyo meán̄paxf̄ oimón̄f̄poyin̄iri wiiri wíyo m̄imeán̄paxf̄ oimón̄f̄poyin̄iri wiiri en̄f̄ en̄agi nání searar̄in̄i.

⁸ Segf̄ ámá s̄ini m̄imeán̄iḡf̄ayí t̄f̄n̄i apixí an̄yf̄ t̄f̄n̄i nání r̄ipi osearimini. Ayí m̄imeán̄in̄oní yapí s̄ini an̄iñf̄ e nimóniróná nan̄f̄ yar̄iñoi. ⁹ E n̄seariri aí r̄ipi eni osearimini. “Ámá wí t̄f̄n̄i íw̄f̄ inani nání m̄iñf̄ m̄ineain̄ipa oyaneyí.” n̄seaimóniri aí xixeni api yan̄iro nání en̄f̄ m̄iseaeán̄ipa nerónayf̄ xe meán̄f̄rixini. “N̄imeán̄ip̄r̄i nání d̄iñf̄ sipí n̄wia nur̄ínayf̄, nan̄f̄ meñagi nání xe meán̄f̄rixini.” searar̄in̄i. ¹⁰ R̄ixa meán̄iḡf̄ayíné nání ñw̄f̄ ikaxf̄ r̄ipi —Api nioniyápi mar̄f̄ái, Ámináo r̄iñf̄p̄n̄i. Api osearimini. Apixí meán̄iḡf̄iwa wigf̄ oxowami n̄wár̄imi mupani. ¹¹ E mepa neri n̄wár̄imi nur̄ínayf̄, ámi oxí m̄imeán̄f̄ kikiíá ñweáf̄rixini. “Kikiíá on̄weám̄ini.” m̄iwimónipa ner̄ínayf̄, ámi xiagwo t̄f̄n̄i kum̄ix̄n̄f̄rixini. Xiagwowa eni wigf̄ apixíwami emi mimopa éf̄rixini.

¹² Ámá xamiñf̄ w̄niyf̄né xwiyfá r̄ipi —Api Ámináo r̄iñf̄p̄imani. Nioniyápirini. Api eni osearimini. Ámináomi d̄iñf̄ w̄kw̄f̄ron̄f̄yí woxí apixí d̄iñf̄ m̄iw̄kw̄f̄ron̄f̄ wí r̄imeán̄in̄áná í s̄ini “Anani meán̄in̄áom̄ini omeán̄im̄ini.” n̄iwimóniríná xiagwoxi ímí emi mimopa éf̄rixini. ¹³ Apixí Ámináomi d̄iñf̄ w̄kw̄f̄ron̄ixi, oxí d̄iñf̄ m̄iw̄kw̄f̄ron̄f̄ womi meán̄in̄ixi enánayf̄, o s̄ini “Gí apixí meán̄ái t̄f̄n̄i an̄iñf̄ on̄weám̄ini.” n̄iwimóniríná omi n̄wár̄imi mupa éf̄rixini. ¹⁴ Ayí r̄ipi nání rar̄in̄i. Oxí Ámináomi d̄iñf̄ m̄iw̄kw̄f̄ron̄f̄ wo ar̄ige neri Gorixoyá wo imón̄ipax̄r̄ini? Ayí xegf̄ xiepi d̄iñf̄ w̄kw̄f̄ron̄í t̄f̄n̄i naw̄ini nemer̄iñf̄pimi dání Gorixomi d̄iñf̄ m̄iw̄kw̄f̄ron̄f̄i ámá x̄f̄oyá wo imón̄ipax̄r̄ini. Apixí d̄iñf̄ m̄iw̄kw̄f̄ron̄f̄ wí eni xegf̄ xiagwo, d̄iñf̄ w̄kw̄f̄ron̄o t̄f̄n̄i naw̄ini nemer̄iñf̄pimi dání ámá Gorixoyá wí imón̄ipax̄r̄ini. Api mepa nero p̄f̄n̄i n̄wiár̄in̄imi nur̄ónayf̄, segf̄ niaíw̄f̄ Gorixoyá wí mimónf̄ oyá s̄iñw̄f̄yo dání piax̄f̄n̄iñf̄ eán̄iḡf̄ayí imón̄ip̄r̄ixini. Nioní searar̄in̄api xixeni ner̄ínayf̄, oyá imón̄ip̄r̄íar̄ini. ¹⁵ E n̄seariri aí Gorixomi d̄iñf̄ m̄iw̄kw̄f̄ron̄f̄ meán̄iḡf̄io “Gí apixí Gorixomi d̄iñf̄ w̄kw̄f̄ron̄f̄ r̄imi n̄wár̄imi oum̄ini.” n̄iwimóniríná xiepixi xe p̄f̄n̄i n̄wiár̄imi onun̄iri s̄iñw̄f̄ w̄n̄f̄rixini. D̄iñf̄ m̄iw̄kw̄f̄ron̄f̄ meán̄iḡf̄ií “Gí oxí Gorixomi d̄iñf̄ w̄kw̄f̄ron̄f̄ romi n̄wár̄imi oum̄ini.” n̄iwimóniríná xiagwoxi xe p̄f̄n̄i n̄wiár̄imi onun̄iri s̄iñw̄f̄ w̄n̄f̄rixini. N̄seawár̄imi uḡf̄ayíné s̄ini áxen̄warf̄ in̄iḡf̄ayí yapí mimón̄iñoi. Gorixo n̄wayir̄on̄iro ñweáf̄rixin̄iri nán̄ipi r̄ixa wéyo íá neaum̄ir̄in̄ene en̄agi nání rar̄in̄i. ¹⁶ Oxí d̄iñf̄ m̄iw̄kw̄f̄ron̄f̄ womi xiepixi, jíxi dixí oxomi p̄f̄n̄i m̄wiár̄ipa neri o t̄f̄n̄i n̄iñwear̄íná s̄iñwep̄igf̄ n̄wir̄iñf̄pimi dání wier̄f̄kiemear̄f̄ar̄ani? M̄wier̄f̄kiemeapa er̄f̄ar̄ani? Jíxi majf̄ar̄ini. Apixí d̄iñf̄ m̄iw̄kw̄f̄ron̄f̄ wími xiagwoxi, joxi eni í t̄f̄n̄i n̄iñwear̄íná s̄iñwep̄igf̄ n̄wir̄iñf̄pimi dání wier̄f̄kiemear̄f̄ar̄ani? M̄wier̄f̄kiemeapa er̄f̄ar̄ani? Joxi eni majf̄ar̄ini. Ayínani segf̄ ámá Gorixomi d̄iñf̄ m̄iw̄kw̄f̄rogf̄a meán̄iḡf̄ayo n̄wár̄imi mupa éf̄rixin̄iri searar̄in̄i.

“Segí imónífríxíníri yaní seadímíxínípi imónífríxíní.” uríngí náníriní.

¹⁷ Seyíné woxíní woxíní Ámíná Goríxo ayí xíxegíní apí apí e imónífríxíníri yaní seadímíxínípi, o ayí nioniyá ámá oimónípoiíníri wéyo fá seaumíráná imónígíapí axí apíní “Xe oimónímíní.” níyaiwiro imónífríxíní. Goríxoyá síyikí nimóníri amí gímí ηweagí fá níyoní sekaxí axípi urímearínáriní. ¹⁸ Segíyí wo Judayo enagí nání iyí símí síó wákwiníná Goríxo o ámá nioniyá oimóníri wéyo fá numírínáyí, ámá o “Iyí símí síó wákwinínípi aríge nerí yo míyiminíréiní?” míyaiwipa éwínígíní. Segíyí wo iyí símí síó míwákwiníná Goríxo nioniyá oimóníri wéyo fá numírínáyí, ámá o Judayí woníníngí oimónímíníri iyí símí síó míwákwinípa éwínígíní. ¹⁹ Ayí rípi náníriní. Iyí símí síó níwákwinínáriní, míwákwinípa nerínáriní, Goríxoyá síngwíyo dání ná ayo mimóníní. Oyá síngwíyo dání “Ná ayo imóníní.” yaiwiarínípi, ayí sekaxí xío rínípi mí xídarángíapíníriní. ²⁰ Ayínání ámá woxíní woxíní, seyíné Goríxo ámá nioniyá oimónípoiíníri wéyo fá seaumíráná pí pí xíxegíní imónígíapí xe apíní nimóníro ηweáfríxíní. ²¹ Woxí Goríxo ámá nioniyá oimóníri wéyo fá rumíráná ámá woyá xínáixíníngí nimóníri omíngí wíiaríníoxí nimónírináyí, ududí bí mirínípa nerí “Nioní síní axí apíní nimóníriná, ayí ananíní.” yaiwífríxíní. E nerí aí xínáixíníngí nimóníri omíngí wíiaríníoxí ámá áxenwarí minígíáyíníngí imónípaxí enánáyí, ananí xínáixíníngí nimóníri omíngí wíiarínípi píní níwíaríní kíkítá útríxíní. ²² Xínáixíníngí nimóníri omíngí wíiaríníoxí, ayí rípi nání “Ududí bí mirínípaní.” ríraríní. Gíyí Ámíná Goríxo ámá nioniyá oimónípoiíníri wéyo fá umíráná ámá wíyá xínáiwáníngí nimóníro omíngí wíiaríníngí enánáyí, ayí síní apí imónínagíta aí Goríxo ríxa gwí roayíroníyíní. Gíyí Ámínáo ámá nioniyá oimónípoiíníri wéyo fá umíráná áxenwarí minígíáyí enánáyí, ayí xío wimónarínípi epírfa nání xegí xínáiwáníngí omíngí wíiaríníngí imónínagíta nání “Ududí mirínípaní.” seararíní. ²³ Jisaso neainípi mí dání Ámínáo bíngí níseairí gwí searoayíroní enagí nání ámá wíyíyá xínáíwayínéníngí mimónípa éfríxíní. ²⁴ Gí níríxímeáníngí imónígíáyíné, Goríxo ámá nioniyá oimónípoiíníri wéyo fá seaumíráná pí pí xíxegíní imónígíapí o xegí síngwíyo dání apíní imónífríxíní.

Ámá mímeánígíáyí nání uríngí náníriní.

²⁵ Seyíné ámá síní mímeánígíáyí nání payí nearí yaríníngí níngíapí nání Ámínáo sekaxí bí míníngí aiwí nioní —Nioní Ámínáo wá níníwianíní níngípi mí dání xwíyí fá díngí ugwíríníngí imónínípi seararínáoníní. Nioní gí díngíyo dání bí osearímíní. ²⁶ Xeaníní neáimeámíníri yarínípi ríxa neáimearíníngí enagí nání nioní díngí re moaríníngí, “Ámá agwí pí pí imónarígíapa aníníngí axípi e imónífríxíní. ‘E nerínáyí, ayí naríní.’ nimónaríní.” Nioní díngí e moaríníngí. ²⁷ Woxí ríxa apíxí mearíníngí enánáyí, “Ímí aríge wárimíníréiní?” níyaiwirí mepaní. Woxí apíxí mímearíníngí enánáyí, “Apíxí aríge nerí meámíníréiní?” níyaiwirí mepaní. ²⁸ E nísearíní aí woxí apíxí nímearíná ayí íwí bí míyaríníngí. Apíyáixí ení oxí nímeáníriná ayí íwí bí míyaríníngí. E nerí aí xeaníníngí meánígíáyí síní xwí fá tío ηweanáná wímeanípi seáimeaníníngí seararíníngí. ²⁹ Gí níríxímeáyíné, e nísearíníngí rípiíníngí seararíníngí, “Jisaso weapíníyí nání ríxa anwí ayo enagí nání ámá apíxí ríxa meagíáyíné re nimóníro éfríxíní. Apíxí mayowa áxenwarí mínípa nero nání ‘Goríxo wimónaríníngí oemíní.’ níyaiwiro yaríníngí yapí nimóníro éfríxíní. ³⁰ Ámíxí fá yaríníngí ámíxí fá míyaríníngí yapí nimóníro éfríxíní. Díngí ní fá seainaríníngí díngí ní fá míwinaríníngí yapí nimóníro éfríxíní. Amípi bí nero tíngíáyíné amípi mayíyí yapí nimóníro éfríxíní. ³¹ Omíngí neríná amípi xwí fá tío wenípi mí dání omíngí yaríníngí ámá apí nání wí ududí míwinaríníngí yapí nimóníro éfríxíní.” Amípi agwí ríná xwí fá rírímí eníyí imónínípa aníníngí imóníní fá meníní. Xegí bí imóníní fá nání anwí ayo enagí nání seararíníngí. ³² “Amípi ayá wí nání ududí mirínípa oépoi.” nínimóníri nání seararíníngí. Ámá apíxí mímeagíáyí Ámínáo nioní yaríníngí nání

yayf owininiri nani o yayf winipaxf imoninjipini nani dñf nimóa warigfáriní. ³³ E neri aí áamá apixf meagfáyf “Gf apixí yayf owininiri nani arige eminiréini?” niyaiwiro api nani dñf nimóa nuro ³⁴ dñf bi biaú fá xirarigfáriní. Apixf siní oxí míméanigfíwa tñni apiyáíwa tñni íwa wí wí re yaiwiarinjirini, “Níini gf nápt tñni dñfipi tñni siyikwf mìninjf Ámináo gf áamá e oimónfpoyiniri wimónarinjipi tñni xixeni oimónimini.” niyaiwiri o nani wiipaxf imoninjipi nanini dñf moarinjirini. E neri aí apixf ríxa oxí meánigfíwa wí wí axípi e yarinjimaní. “Gf oxo yayf owininiri nani arige eminiréini?” niyaiwiri xwfa tfo dání imoninjipi nani dñf nimóa warinjirini. ³⁵ Nioní seararinjipi naní oniiniri mipseararinjini. Sewaninjyfné nixídirfná naní oseaiiniri seararinjini. Nioní áxejwarf oseaiminiri mirarinjini. Seyfné naní imoninjipini nero amípi pí pí imoninjipi nani mímíwialkf mipseainipa yarfná “Ámináo wimónarinjipini oyaneyí.” niyaiwiro oépoyniri nani seararinjini.

³⁶ Áamá go go “Apíyá nioní nani rixinjf nuriyigfími nípikwini míwikárinjini.” niyaiwirfnáyf, í xwé nimóniri ríxa meapaxf imoninjagi sinjwf wininiri “Ími ríxa omeámini.” niyaiwiri mñf niniri nani “Kikifá bi epaxonimaní.” yaiwiniri nerfnáyf, xe o xegf wimónarinjipi neri ími omeaní. E nerfná, ayf sípi bi mýarininí. Ananiriní. ³⁷ E neri aí go go “Ná biní api oemini.” rininjipi nani dñf sixf iniri feapá winipaxf imoninjipi xe mñf onininiri mimónipa eri xewaninjo xegf dñfyo dání “Apíyá nioní nani rixinjf nuriyigfí kikifá onjweani.” yaiwiri nerfnáyf, ayf naní yarini. ³⁸ Ayinani áamá apixf xegf rixinjf wuriyigfími nímearfná, ayf naní yarini. Áamá apixf xegf rixinjf wuriyigfími míméapa nerfná, ayf ení naní neri seáyí e imoninjipi yarini.

³⁹ Apixf wíyá oxo siní mípé njweanána aninjf re yaiwíwinigini, “Oyá apixini rimóninjini?” yaiwíwinigini. E neri aí xegf oxo ríxa niperfnáyf, siní omí míméanf “Go gomí omeánimini?” nímimónirfná, ananí meánfwínigini. E neri aí áamá sípí fá imoninjf womí míméanf Jisaso tñni ikárinigfáyf womini meánfwínigini. ⁴⁰ Ámi níméanirfná, ananí enjagi aiwi nioní gf dñf ayf rípi nimónariní, “Í ámi míméanf siní aninjf apixf anf njjweanáyf, yayf oxí tñni njjweanána wininifárimí seáyí e imoninjipi wininifáriní.” nimónariní. “Nioní ení Gorixoyá kwíyí tñjónirfaní?” niyaiwiri seararinjini.

8

Nanjwf mimónf njwápi nani ridiyowá ininjipi nani urinjf naniriní.

¹ Seyfné payf nearo nanjwf áamá wigf mimónf njwá imoninjipi nani ridiyowá yarigfápi nani yarinjf nigfápi nani bi osearimini. Ayf nepariní. Seyfné rfwaminjf nearo nírígfápa Jisasomí dñf wíkwíronjwaéne nñnenení ríxa njjfa imoninjwaénerini. Ayf nepa imoninjagi aiwi rípi osearimini. Áamá “Ríxa njjfa imoninjáonirfaní?” nímimónirfná, dñf apimi dání wárixá imonarinjirini. E neri aí áamá wíyo dñf sípi níwiri arirá níwirfná apimi dání Jisaso yá siyikf imoninjwaéne sfkfkf ámi bi eámixinarinjwáriní. ² None go go “Amípi bi nani ríxa njjfa imoninjáonirfaní?” niyaiwinirfnáyf, njjfa Gorixo “Áamá nñni e oimónfpoyí.” wimónarinjipi tñni siní xixeni wí mimóninjorini. ³ E neri aí go go “Njjfa imoninjáonirfaní?” mýaiwiní Gorixomí dñf sixf nuyirfnáyf, Gorixo “Áamá o nioniyá imoninjf worfaní?” yaiwiní. ⁴ Ayinani gfwf áamá wí wigf njwápi nani ridiyowá nemána ámi makerfá imixarfná Jisaso yá imonigfáyfné bf nero narigfápi nani rípi osearimini. Nene njjfarini. Xwfa tfo mimónf njwápi obaxf enjagi aiwi bi nepaxinjf imoninjipimaní. Nipini nepa njwfa mipimóninjipirini. Njwfa nepa imoninjipi, ayf ná woní Gorixoniriní. ⁵ Áamá wí re rarigfáriní, “Njwfa rípi anfnamí dánjpirini.” Wí “Xwfarimí dánjpirini.” rarigfáriní. Njwfa rarigfá api bi “Nepa njwfa imonini.” rininjipirini. Bi “Kwíyí seáyí e imoninjf tñjirini.” rininjipirini. Api api obaxf ayá wí imoninjagi aiwi ⁶ nene nani njwfa imoninjipi, ayf ná woní Gorixorini. O negf áporini. Amípi nani mfkf ikinjorini. Áamá

xíto nání imóniḡwaéne ayí onírini. Nene nání seáyí e imóniḡḡpi eni “Pírini?” marfáí, ayí ná woni Áminá Jisasí Kiraisorini. Omi dání Gorixo amípi nḡni imixiri síḡḡ nene imóniḡwápi neaimixiri enorini.

⁷ E nerí aí áamá Jisasomi dḡḡ wíkwíroarigfáyí nḡni nijfá api nimóniro “Negí ḡwáfá xídagwápi ná mḡkḡ mayí imóniḡḡpirfani?” yaiwiarigfámani. Segfáyí wí Jisasomi sini dḡḡ mḡwíkwíró nerfá wíḡḡ ḡwáfápi fá nixira niwagfasána yarigfáyí enagfa nání mimóní ḡwáfápi nání ḡfḡwí rídiyowá infípi níntróná “Ayí ḡfḡwí ḡwáfá imóniḡḡpi nání rídiyowá éfápi rfa narḡḡni?” niyaiwiro wíḡḡ dḡḡ pḡwḡniḡḡ imóniḡḡpimi dání “Nḡḡkwini mḡyarḡḡni.” niyaiwiro nání apimi dání piaxí niweániri udunarḡḡrini.

⁸ E nerí aiwi aiwá mḡniḡpa yarḡḡwápi dánírání, narḡḡwápi dánírání, Gorixo neamiminarḡḡmani. Mḡniḡpa nerfá oya síḡwíyo dání síyikwípiáneniḡḡ imónarḡḡwámani. Nínirfá eni oya síḡwíyo dání seáyí e imónarḡḡwámani. ⁹ E nerí aí áamá Jisasomi dḡḡ nḡwíkwíróro aí wíḡḡ dḡḡ yóḡniḡḡ mimóniḡḡfáyí wiyfne ananí nḡpaxí imóniḡḡḡpi narḡḡḡfá niḡseaniro nání ayí eni nínimána “Nḡḡkwini mimóniḡḡḡpi rfa éwini?” niyaiwirḡḡḡpimi dání óreámioapḡḡxini dḡḡ tḡni nḡḡḡxini. ¹⁰ Áamá Jisasomi dḡḡ nḡwíkwíróro aiwi sini dḡḡ yóḡniḡḡ mimóniḡḡfáyí segí áamá “ḡwáfá riniḡḡ rípi ná mḡkḡ mayírini.” yaiwiarḡḡ wo ḡwáfá imóniḡḡ api nání aḡḡ rídiyowá yarigfáwami niḡweámána aiwá rídiyowá éfápi narḡḡḡḡ niwḡniḡróná “Nene eni ananí nḡpaxenerfani?” niyaiwiro ení síxí nínimána nḡḡḡráoi. ¹¹ Ríxa níniro wíḡḡ xwioxíyo dání wáfá mḡwókpa nerí udunána re searimfíni, “Seyfneyá nijfá imóniḡḡḡpimi dání sini yóḡniḡḡ mimóniḡḡfá tḡyí —Ayí segí séríxímeániḡḡ imóniḡḡfáyírini. Kiraiso upeḡḡyírini. Áamá ayí seyfne nijfá nimóniro ‘Pí pí ḡwáfá áamá mewegfá nepa mimónini.’ yaiwiarigfáḡpimi dání ríxa xwírfá ikixenáoi.” searimfíni. ¹² Ayínáni nene negí nḡḡḡḡmeá dḡḡ sini yóḡ mimóniḡḡfáyo sípi e wíkarirane ayí wíḡḡ dḡḡ “Api neráné nḡḡḡḡḡ mḡyarḡḡwini.” yaiwinarigfáḡpimi wiaḡkirane nerḡḡḡḡpimi dání Kiraisomi eni sípi wíkararḡḡwini. ¹³ Ayínáni nioni ḡfḡwí narḡḡḡpimi dání ḡḡ nḡḡḡḡmeá imóniḡḡfáyí óreámioapaxí enánáyí, ayí nóreámioaro udunḡḡḡḡni nioni aga ná rḡwíyo dání aiwi ámi ḡfḡwí bi nḡmḡámani.

9

“Wáf wuriḡmeiarḡḡwáone niḡsearáḡpaxípi Poroni wí searáḡḡámáni.” urḡḡ nánirini.

¹ “O áxenwaf inḡḡorini.” riniwaiwiarḡḡoi? “Jisasoyá wáf wuriḡmeiarḡḡ wo mimónini.” riniwaiwiarḡḡoi? “O negí Áminá Jisasomi síḡwí mḡwḡniḡḡorini.” riniwaiwiarḡḡoi? “O Ámináo nání wáf neararḡḡḡpimi dání dḡḡ wíkwíroḡwaéne menini.” riyaiwinarḡḡoi? ² “Poró Jisasoyá wáf wuriḡmeiarḡḡ womaní.” niwaiwiarigfáyí wí enánáyí aí seyfne aḡḡpaxí nioni wáf wuriḡmeiarḡḡ imóniḡḡápi nání “Ríxa xixeni nijfá imóniḡḡoi.” nimónarini. Poroni wáf searána seyfne ríxa Gorixo tḡni nawini ikariniḡḡfáyíne nimónirḡḡḡpimi dání ámayo áwanḡḡ riniḡḡ urarḡḡoi, “O nepa Jisasoyá wáf wuriḡmeiarḡḡ worini.” urarḡḡoi.

³ Áamá pairirí niarigfápi wiaḡkíminiri nání rípi nura warḡḡarini, ⁴ “Jisasoyá wáf wuriḡmeiarḡḡwáone nání re nḡneaiwiro rirarḡḡoi, ‘Awa yarigfápi nání niḡwí nání wayfá iniḡḡ niro aiwá niro epaxí mimóniḡḡoi.’ nḡneaiwiro rirarḡḡoi? ⁵ ‘Wáf wuriḡmeiarigfá wáf tḡni Ámináomi xogwáowa tḡni Pitao tḡni awa apíxí nḡmearo apíxí tḡni nawini emearigfápa Porowa axípi wí e epaxí mimóniḡḡoi.’ nḡneaiwiro rirarḡḡoi? ⁶ Api niyaiwiro rirarḡḡoi? Ríminí rípi niyaiwiro rirarḡḡoi? ‘Wáf wuriḡmeiarigfá wáf wíḡḡ niḡwí omiḡḡ pḡni wíaripaxí aiwi Poró tḡni Banabaso tḡni awaúni aiwá nḡḡisi nání niḡwí omiḡḡ yarigfápi pḡni wíaripaxí mimóniḡḡoi.’ niyeaiwiro rirarḡḡoi? ⁷ Símiḡḡ wínarigfá áamá wo mḡxí oniḡpoyiniri wirimeáf ḡiyí ríxa ení niḡmeámána wíwanḡḡ upḡrowarinarigfáḡrini? Oweoi, wí e epaxí menini. Áamá ḡiyí aiwá omiḡḡ nurimána

mimianí yariḡfáriní? Oweoi, api ení wí epaxí meniní. Ámá ḡiyí burímákaú nimeróná wiwaníḡyí amíḡf minípa yariḡfáriní? Oweoi, api ení wí epaxí meniní. ⁸ Nioní ámá dḡḡf moariḡfápimíní nixḡdírí ría rariḡiní? Oweoi, ḡwí ikaxí Moseso nírírí eaḡfipimí dání ení axíḡpí e ríniní. ⁹ Apimí dání re nírínírí eániní, ‘Burímákaú tḡníní wíḡf aiwá exwexwímí nerḡná bí minípa oenírí maḡf ḡwí mḡjáripaní.’ nírínírí eáníḡfíḡfí ‘Goríxo burímákaú nániní dḡḡf nímori ríḡfíríní.’ ríseaimónariní? ¹⁰ ‘Ayí ámaéne nání ení dḡḡf nímori mírípa eḡfírání?’ míseaimónípa reḡoi? Oyi, ayí ámaéne nání ení ríḡfíríní. Moseso ámá aiwá iwḡfá uríḡfírí nání xwḡfá yuní níḡxéa waríḡfáyí tḡníní aiwá yóḡf eáná miariḡfáyí tḡníní nḡníní nawíní wíḡf bí nḡḡfírí nání dḡḡf níkwímoro éḡfírínírí e ráríḡfíríní. ¹¹ Wáḡ wurímeiaríḡwáone xwíyḡfá Goríxoyáḡf nísearírḡná aiwá iwḡfáníḡf seauraríḡḡwí aí re ríseaimónariní, ‘Aiwá iwḡfáníḡf neauraríḡfápimí dání bí nímíro aiwá nḡḡfírí nání nínearáḡrónáyḡfrání, aikí yínḡḡfírí nání nínearáḡrónáyḡfrání, ayí naḡf mḡyaríḡoi.’ ríseaimónariní? ¹² ‘Ámá wí ananí nísearáḡḡro nḡḡaxí eḡánáyí, ayí none aḡḡḡaxíríní.’ nímónariní.’ rariḡáríní.

E nerí aí none nísearáḡḡpaxí imóníḡḡfí mísearáḡḡwáriní. Ámá xwíyḡfá yayí neainḡḡaxí urarḡná “Amíḡfí wí nearáḡḡro nání ría yaríḡoi?” nḡyaiwíro dḡḡf mḡwíkwíḡropa eḡfírínírí nísearáḡḡpaxí nímónírane aí wí mísearáḡḡf dḡwí ikeamóníḡwáḡpimí xwámámí wíḡwáriní. ¹³ Ámá amíḡfí aḡf ríḡḡyowá yaríḡfíwámí íníní eḡfíyo meariḡfáwa aiwá nḡḡfírí nání iwámí weḡfíḡfí meariḡfáḡfí nání seyḡné nḡḡfá mimónípa reḡoi? Ámá naḡwí Goríxo nání níméámí báná ríḡḡyowá wíariḡfáwa ríḡḡyowá wíḡfáḡfí bí níméaro naríḡfáḡfí nání ení seyḡné nḡḡfá mimónípa reḡoi? ¹⁴ Axíḡfí Ámíná Jisaso sekaxí re ríḡfíríní, “Ámá xwíyḡfá yayí seainḡḡaxíḡfí wáḡ nurímeiaríḡfáwa apimí dání aiwá nḡḡfírí nání meáḡfíríní.” ¹⁵ Ámínáo sekaxí e ríḡfí aí nioní seyḡné tḡníní nḡḡwearḡná wí mísearáḡḡfí nerí aḡwí ení apí bí nioní oníapḡḡoyínírí ḡayí nearí míséamónaparíḡiní. Ayí ríḡfí nání seauraríḡiní. Nioní aiwá nísearáḡḡfí mḡníní nerí néra uḡáḡfí nání mḡxí meakḡnínaríḡáḡfí ámá wo aiwá níníapírḡná nísarḡḡḡwíráríníḡinírí nání “Nioní xámí péimíḡiní.” nímónariní. ¹⁶ Arḡfá níḡḡoyí. Nioní xwíyḡfá yayí neainḡḡaxíḡfí wáḡ nísearírḡná Goríxo e éwíníḡinírí sekaxí nḡrowárénaríḡfí eḡḡí nání e yaríḡáḡfí nání nḡwaníḡoní mḡxí meakḡníníḡaxí wí meníní. Nioní Goríxo e éwíníḡinírí nḡrowárénaríḡfíḡfí mepa nerḡnáyí, sḡfá wí nioní majḡfá nóríḡaxíríní. ¹⁷ ḡfí dḡḡf tḡníní “Wáḡ ourímémíní.” nínímónírí sḡḡwíríyí, “Goríxo yayí nímopaxíḡfí emínírí yaríḡiní.” ríḡaxíríní. ḡfí dḡḡf tḡníní “Wáḡ ourímémíní.” mḡnīmóní Goríxo sekaxí nḡrowárénaríḡfí eḡḡí nání nerḡnáyí, aríḡe nḡyaiwírí “O yayí nímopaxíḡfí yaríḡiní.” rímḡfíní? ¹⁸ Ayínání ḡíḡpimí dání nioní yayí nímopaxíríní? Nioní ámáyo xwíyḡfá yayí neainḡḡaxíḡfí wáḡ nurírḡná apimí dání uráḡḡpaxí imóníḡḡfí muráḡḡpa neríḡfíyo dání yayí nímopaxí imóníḡḡfí yaríḡiní.

“Ámá ḡí ḡí imóníḡfápa nioní ení imónaríḡáríní.” uríḡfí náníníní.

¹⁹ Nioní nepa ámá womí xínáíníníḡfí nímónírí omíḡfí wíariḡáoní meḡḡí aí ámá ayá wí Jisasomí oxḡḡḡḡoyínírí nání nioní ḡfí dḡḡfíyo dání ámá nḡyḡyá xínáíníníḡfí nímónírí omíḡfí wíariḡáoní imóníḡiní. ²⁰ Nioní ḡfí Judayí tḡníní nḡḡwearḡná Jisasomí dḡḡf owíkwíróḡoyínírí ayíníḡfí nímónírí yaríḡáríní. ḡwí ikaxí ríníḡfíḡpimí ḡwḡfá mḡxeḡwíráríníḡáoní aiwí ḡfí Judayí apimí ḡwḡfá xeḡwíráríníḡfáyí tḡníní nawíní nḡḡwearḡná, “Nioní aríḡe yarḡná ayí Jisasomí dḡḡf wíkwíróḡfíróoi.” nḡyaiwírí nání nioní ení apimí ḡwḡfá xeḡwíráríníḡáoní imónaríḡáríní. ²¹ ḡfí Judayí tḡníní nḡḡwearḡná ayíníḡfí nímónírí aiwí ámá Goríxoyá ḡwí ikaxí ríníḡfíḡpimí ḡwḡfá mḡxeḡwíráríníḡfáyí tḡníní nawíní nḡḡwearḡná, ayí Jisasomí dḡḡf wíkwíróḡfíḡinírí nioní ení ḡwḡfá mḡxeḡwíráríníḡáoní imónaríḡáríní. Nioní ḡwí ikaxí ríníḡfíḡpimí mḡxḡḡfí nerí marḡfáí, Kiraiso ríḡfíḡpimí xḡdaríḡáoní eḡḡí nání rariḡiní. ²² Nioní ámá eḡfí samíḡfí weḡfáyí tḡníní nawíní nḡḡwearḡná ayí Jisasomí dḡḡf wíkwíróḡfíḡfí nání nioní ení eḡfí samíḡfí nḡweḡoní nímónírí uréwapíyaríḡáríní. Ámá nḡníní wíyo erfíkiemeámíḡinírí ayí ḡí ḡí

imónigfápa nioní ení axípi e imónarijaríní. ²³ Nioní apí nípini yarijarípi, ayí rípi nání yarijaríní. Xwiyfá yayí neainipaxí imóniñpí uráná arfá nipíri nání yarijaríní. Xwiyfá apí amáyo naní wimixariñpimi nioní ení onímeaníri e yarijaríní.

“Goríxo yayí neaimoníwiniñiníri Jisasomí píraníñí ouxfdaneyí.” uríñí nániríní.

²⁴ Amá yamiyamúrónigí inarigfáyí níní añíni nero aí ná wontí, múróo xfo díñí niyaiwiri niyiri meariñpí nání seyíne níjfa mimónipa reñoi? Ayínáni seyíne ení Jisasomí nixdíroná yamiyamúrónigí nero xamí rémoarigfápániñí éfríxíni. ²⁵ Amá re yaiwiarigfáyí, “Nífa xixegíni yaníro nání awí éanarigfáe nání nurí wíniyo múróimigíni.” yaiwiarigfáyí wianíñíyí ení sixí ímíxínaníro nání pí pí mñí winariñpí arfá nikeamoro ení sixí eámíxínarigfáriní. E yariñíyí urí ímíxínipaxí imóniñpí bí meañíro nání yariñagfa aí nene urí ímíxínipaxí mimóniñpí meañírane nání yariñwíni. ²⁶ Ayínáni nioní Jisasomí nixdírná yamiyamúróniñí níníri íríní xixeni waríjaríní. Wé neánírná xaríxarf neri meá píraníñí sopíñí norí nírómáná xixeni eariñáoníriní. ²⁷ Níwaníñoni ení sixí oímíxínimíni nání náoni iwaníñí eáníri pí pí nioní mñí ninaríñpí arfá oíkeamómíni nání iwaníñí eáníri yarijaríní. Ayí rípi nání e yarijaríní. Nioní amá wíyo wáf re nuríméísáná, “Kiraísomí nixdíroná yamiyamúróniñí níníro xdfírxíni.” nuríméísáná enáná Goríxo “Ayí tñí yamiñíyí mimóniñíni.” níriníñíri e yarijaríní.

10

“Sípí Judayeneyá nearfawéyí yagfápa mepa éwanigíni.” uríñí nániríní.

¹ Gí nírixímeáyíne, negí nearfawéyí yagfápi nání díñí mopíri nání bí osearímíni. Ayí níní Moseso Isípíyí añíyo dání níwirímeámí nurírná agwí Goríxo nípeameámí úwiniñíri tñíñí sítanwíyóníñí íními níñweámáná númí wagfáriní. Níní ení ipí Ragí ríñoyí ríñíñwá níxeróná mídímidáni eadíkíowaríñírná áwíniñí níxéa ugáfawixíni. ² Níní agwípimi sítanwíyóníñí níñweaxa uro ipíwámí xero neróná Moseso tñí nawíni aní níkaríniro néra ugáfawixíni. ³ Aiwá mayí e nemeróná aiwá maná ríñíñí Goríxoyá kwíyíyo dání imóniñpí ayí níní níga wagfáriní. ⁴ Iníñí mayí e nemeróná Goríxoyá kwíyíyo dání sítaníñí meañú ayí níní nagfáriní. Síñá iníñí sítaníñí meaago —O wíniyí úfámí númí emeagoríni. O, ayí Kiraíso nání raríñíni. ⁵ E neríñí aiwí ayí nápi yariñpí nání Goríxo wíki níwóníri amá díñí meañé dání amí amí opépoyníri níwikára wagfáriní.

⁶ Ayí amípi apí apí néra nuróná pegfápimi dání nene nání síñwepíñí neainíni. Ayí sítí imóniñpí nání mñí inagfápa nene ení axípi mñí minípa éwanigíni síñwepíñí neainíni. ⁷ Ayí wí wíñí wíñíñí nixdíroná Bíkwíyo dání re níriníri eáníñpí tñí xixeni re egfawixíni, “Amáyí aiwá níro iníñí níro epíri nání níñweagfásáná ríkíkrífo inaníro nání wíapíniñí meagfawixíni.” níriníri eáníñpí tñí xixeni e egfawixíni. Nene ayí yagfápa nerane mimóní ñwfa imóniñíyo wí míxídípa éwanigíni. ⁸ Ayí wí fwt iníñíñí —Íwf e iníñíñí nání Goríxo pírf umamópoyíni uráná amá xfomi píraníñí xfdarigfáyí sfá axíyimi amá fwt inarigfáyo, níní 23,000 imónigfáyo pípkímí emegfápi nání raríñíni. Íwf ayí e inagfápa nene ení axípi e minípa éwanigíni. ⁹ Ayí wí Amírná Goríxo nepa ení eáníñoríñíri iwamfo wíwapiyagfápa —E wíwapiyáná oyá díñí tñí amá ayo weaxfá sídíñí óagi nání pegfírná nání raríñíni. E iwamfo wíwapiyagfápa nene ení míwíwapiyipa éwanigíni. ¹⁰ Ayí wí Goríxomí aníñmí wíñíñíñí —Aníñmí e wíñírná añíñí amáyo xwírfá wíñíñíñí píñíñí nání raríñíni. Goríxomí aníñmí wíñíñíñí nene ení axípi e mepa éwanigíni. ¹¹ Apí apí e níwímeáa unípi wíñí wíñíyí éfí oweayímeánípoyníri síñwepíñíñí wíñí nene agwí ríná sfá yoparfí ríxa nímonírná ñweañwéne íkwairírf neainí nání Bíkwíyo ñwíraríñíñíñí. ¹² Ayínáni “Goríxomí píraníñí

xídaríngáoní ayí yagíápa wí epaxonímani.” yaiwinaríngí goxí goxí, jíwaníngoxí axípi nerí aníngíníngíní píráníngí meníírixíní. ¹³ “Ení eáníngíáyííífaníí á máyo iwamíó wíwapiyaríngíápi axípi mínealmeá xegí bí imóníngípi nealmeaaríní.” míyaiwipaní. Goríxo —O á má díngí wíkwíaríní paxí imóníngoríní. O iwamíó á má seaíwapiyíyáná seyíné xwámámí míwipaxí imóníngípi xe oseáíwapiyíyoyíní wí síngwí seaníní fá meníní. Á má wí xe iwamíó oseáíwapiyíyoyíní síngwí níseaníírná seyíné xopírarí wípíírná nání ení xwámámí wipaxíyíné seaimíxíyíníáríní.

Rídíyowá mímoní ngwíápi nání iníngípi nání uríngí náníírní.

¹⁴ Gí nííxíímeáyíné, Goríxo negí neáríawéyo naní wíagí aiwí obaxí ayá wí wíngí sípí neríngíyo dání xwíírná íkíxenagíá engí nání nene díngí nímorane mímoní ngwíápi wí míxííípa nerane api tíngí e dání éfíngí owaneyí. ¹⁵ Díngí tíngíáyíné, nioní díngí tíngíáyo uraríngápa axípi nísearímíní yaríngápi nání sewaníngíyíné díngí níyáíkiroro “Sípííífaní? Nanííífaní?” yaiwíyoyí. ¹⁶ Kapíxí íníngí wainí íníngípi —Api Ámíná Kiraiso nene nání níneapeíríná ragí puńípi nání díngí neainíní fá nání imóníngípíírní. Nene níííranéná Goríxomí yayí wíaríngwápiríní. Íníngí api níííranéná o tíní mímíngínípa yaríngwáraní? Aiwá o níneapeíríná xíto náo ríngí wíngípi —Api nání díngí neainíní fá nání níkwííírní naríngwápiríní. Aiwá api níííranéná ení o tíní nawíní mímíngínípa yaríngwáraní? ¹⁷ Aiwá níkwííírní naríngwá api ná bíní engí nání nene á má obaxene imóníngagwí aiwí ná bímí dáníní níkwííírní naríngwáyo dání síyíkí ná bíní mímonípa reńwíní? ¹⁸ Gí Ísíreríyí yaríngíápi nání ení díngí mópoyí. Rídíyowá éfápi naríngíáyí Goríxo, e íráf oníngó tíní míngínaríngíáríní. ¹⁹ Nioní searímíní yaríngápi seyíné ríxa díngí rímongoí? “Rídíyowá á má Goríxomí míxídaríngíáyí wíngí mímoní ngwíápi nání yaríngíápi, ayí nepaxíngí imóníngípi nání rí fá neararíní?” ríyaiwíaríngóí? “Wíngí ngwíá imóníngípi ení, ayí nepaxíngí imóníngípi nání rí fá neararíní?” ríyaiwíaríngóí? ²⁰ Oweoí, wí e searímíní míyaríngíní. Rípi oyaiwíyoyíní seararíngíní, “Á má Goríxomí míxídaríngíáyí wíngí rídíyowá yaríngíápi Goríxo nání rídíyowá mé wíngí mímoní ngwíá kwíyí sípí tíngípi nání rídíyowá yaríngíáríní?” oyaiwíyoyíní seararíngíní. Seyíné wíngí rídíyowá éfápi níííró ná kwíyí api tíní nawíní míngínípííírxíní seararíngíní. ²¹ Wí re míyaiwínípa éfííxíní, “Nene ananí kapíxí Ámínáo neaiíngípi nání díngí moaníwá náníwá nírane mímoní kwíyíyí náníwá nírane epaxeneríní. Nene ananí aiwá Ámínáo nánípi nírane mímoní kwíyíyí nání rídíyowá éfápi nírane epaxeneríní.” míyaiwínípa éfííxíní. ²² “Rídíyowá mímoní ngwíá nánípi naríngwápipímí dání Ámíná Goríxo wíkwí díngí neaiwíní nání símíríí wíwaníngíní.” ríseaimónaríní? “Ení eáníngí nene eáníngwápi xíoyápipímí seáyí e imóníngagí nání pííí neamamopaxenemání.” ríyaiwíaríngóí?

“Goríxomí yayí umepaxí imóníngípíní éwaníngíní.” uríngí náníírní.

²³ Wíyíné re raríngíápi, “Pí pí ‘Oyaneyí.’ níneaimóníírná nene ananí epaxíírní.” raríngíápi nepa níííro aiwí api bí neríngípipímí dání píráníngí ímíxínaríngíámaní. Goríxomí díngí wíkwíííroníwáéne “Pí pí ‘Oyaneyí.’ níneaimóníírná ananí epaxeneríní.” yaiwinaríngwápi nepa imóníngagí aiwí api bí neríngípipímí dání síkíí omíxínaríngwámaní. ²⁴ Segíyí wo “Naní níwaníngoníní nímeaní nání aríge emíníréíní?” míyaiwípa erí “Naní á má tíyo ení wímeaní nání aríge emíníréíní?” yaiwírí éwíníngíní. ²⁵ Pí pí gíwí á má wí makeríá ímíxaríngíe dání bí yaríngíápi seyíné ananí bí nero níííró ná ayá síwí searoníngíní “Mímoní ngwíápi nání rídíyowá éfápirání? Rídíyowá mepa éfápirání?” yaríngí mínpa éfííxíní. ²⁶ Bíkwíyo dání “Xwíá rííraní, amípí xwíá tíyo engííraní, níní Ámínáo yá imóníírní.” nííírní eáníngagí nání “Pí pí gíwí engípi ananí nípaxeneríní.” seararíngíní. ²⁷ Á má Jísasomí díngí míwíkwíííroní wo “Aiwá bí onaneyí.” searepearáná seyíné “Ananí Owaneyí.” níseaimóníírná, sa nuro ayá síwí searoníngíní pí pí aiwá seaíapíípi nání “Wíngí mímoní ngwíápi nání

rɪdɪyowá éfápirani? Mepa éfápirani?” mɪyawiwa nero anani nírírɪxɪnɪ. ²⁸ E nerɪ áí ámá wo áwanɪ re nɪsearɪrɪnáyɪ, “Gfɔwɪ rɪpɪ ɲwɪá imónɪɲɪpɪ nánɪ rɪdɪyowá iníípirɪnɪ.” nɪsearɪrɪnáyɪ, áwanɪ searɪo nánɪ dɪɲɪ nɪmoro o seyɪné narɪɲagɪa nɪseanɪrɪná “Gfɔwɪ apɪ Jisasomɪ dɪɲɪ wɪkwɪroarɪgɪá tɪyɪ mɪnɪpaxɪ imónɪɲɪpɪ pí nánɪ rɪa narɪɲoi?” nɪyawiwi ayá sɪwɪ uronɪgɪnɪrɪ mɪnɪpa éfɪrɪxɪnɪ. ²⁹ Seyɪné nɪnɪróná “Nɪpɪkwɪnɪ mɪyarɪɲwɪnɪ.” nɪyawiwi ayá sɪwɪ searonɪgɪnɪrɪ mɪrarɪɲnɪ. Áwanɪ searɪo “Ayɪ nɪpɪkwɪnɪ mɪyarɪɲoi.” nɪseaiawiri ayá sɪwɪ uronɪgɪnɪrɪ rarɪɲnɪ. E seararɪɲagɪ nánɪ ámá wo nɪwiápɪnɪmearɪ re nɪrɪnɪɲoi, “Nene anani nepaxɪ imónɪɲɪpɪ pí nánɪ ámá wɪ ayá sɪwɪ uropaxɪ imónɪɲɪpɪmɪ dánɪ ámɪ mepaxɪ imónɪɲwɪnɪ? ³⁰ Nionɪ gɪwɪ apɪ nɪnɪrɪ Gorɪxomɪ yayɪ nɪwirɪnáyɪ, gɪwɪ nionɪ yayɪ wɪápi nánɪ mɪkɪ píyo dánɪ pairɪrɪ nɪpaxɪ imónɪnɪ?” Ámá wo e nɪrɪnɪ áí ³¹ rɪpɪ osearɪmɪnɪ, “Seyɪné gɪwɪ nɪnɪrónáranɪ, inɪgɪ nɪnɪrónáranɪ, pí pí nerónáranɪ, ámá wɪ sɪɲwɪ nɪseanɪróná ‘Gorɪxomɪ dɪɲɪ nɪwɪkwɪroro nánɪ rɪa yarɪɲoi?’ oseaiawɪpoyɪnɪrɪ omɪ seáyɪ e umfeyoapaxɪ imónɪɲɪpɪ éfɪrɪxɪnɪ.” osearɪmɪnɪ. ³² Judayɪranɪ, Gɪrikɪyɪranɪ, ámá Gorɪxoyá sɪyɪkɪ imónɪgɪáyɪranɪ, ayɪ omɪ sɪnɪ xɪdɪpaxɪ enánáyɪ, nene oyá sɪɲwɪyo dánɪ anani epaxɪ áí ayo óréámioapaxɪ imónɪɲɪpɪ mepa éwanɪgɪnɪ. ³³ Nionɪ yarɪɲápa seyɪné enɪ axɪpɪ éfɪrɪxɪnɪ. Nionɪ pí pí nerɪná nɪwanɪɲonɪ nánɪnɪ ayá tɪnɪ mɪmenɪ “Ámá obaxɪyo Gorɪxo yeáyɪ uyimɪxemeanɪa nánɪ omɪ dɪɲɪ owɪkwɪrɪpoyɪnɪrɪ arɪge nerɪ ayo ayá tɪnɪ umemɪfáranɪ?” nɪyawiwi ayɪ yayɪ winɪpaxɪ imónɪɲɪpɪnɪ yarɪɲárɪnɪ.

11

¹ Nionɪ Kiraiso yagɪpɪ ikanɪɲɪf wiarɪɲápa seyɪné enɪ nionɪ ikanɪɲɪf nífɪrɪxɪnɪ.

“Apɪxɪwa mɪɲɪfyo wɪ pánɪfɪrɪxɪnɪ.” urɪɲɪf nánɪrɪnɪ.

² Seyɪné nionɪ nánɪ íníná dɪɲɪ arɪá mikeamó Jisasomɪ xɪdarɪɲwaéne yarɪɲwápi nánɪ nionɪ seaiékwɪkwɪyɪɲápi xáiwɪ fá nɪxɪrɪro yarɪɲagɪa nánɪ yayɪ bɪ oseaimɪnɪ. ³ Seyɪné seaiékwɪkwɪyɪɲápi xáiwɪ fá nɪxɪrɪro áí “Rɪpɪ nánɪ enɪ nɪjɪá oimónɪpoyɪ.” nɪmónarɪnɪ. Kiraiso ámá oxɪ nɪyonɪ seáyɪ e wimónɪrɪ oxowa xiepɪwamɪ seáyɪ e wimónɪro Gorɪxo Kiraisomɪ seáyɪ e wimónɪrɪ enɪ. ⁴ Ayɪnánɪ oxɪ go go Gorɪxomɪ rɪxɪɲɪf nurɪrɪnáránɪ, oyá xwɪyɪápi wɪá nurókiamorɪnáránɪ, wɪ mɪɲɪfyo nɪpákínɪmáná e nerɪnáyɪ, o xegɪ seáyɪ e wimónɪɲomɪ —O ayɪ Kiraisorɪnɪ. Omɪ ayá wimoarɪnɪ. ⁵ E nerɪ áí apɪxɪ gɪ gɪ mɪɲɪfyo wɪ mɪdɪkínɪpa nemáná Gorɪxomɪ rɪxɪɲɪf nurɪrɪnáránɪ, oyá xwɪyɪápi wɪá nurókiamorɪnáránɪ, í xegɪ seáyɪ e wimónɪɲomɪ —O ayɪ xegɪ xiagworɪnɪ. Omɪ í ayá wimoarɪnɪ. Apɪxɪ e yarɪgɪfɪwa re imónɪgɪfɪwa tɪnɪ xɪxenɪ imónɪɲoi. Íwamɪ gwɪ nɪyirɪná ayá xwé owinɪnɪrɪ dɪá nɪnɪ róáná mɪɲɪf wáɪ nero nánɪ ayá winarɪɲɪwa tɪnɪ xɪxenɪ imónɪɲagɪa nánɪ rarɪɲnɪ. ⁶ Apɪxɪ gɪyɪ “Mɪɲɪfyo wɪ mɪpákínɪpa oemɪnɪ.” nɪwimónɪrɪnáyɪ, wigɪ dɪá nɪnɪ enɪ rónɪfɪrɪxɪnɪ. E nɪsearɪrɪ áí apɪxɪ dɪá nɪnɪ róánáyɪ mɪɲɪf wáɪ nɪmónɪrɪ nánɪ ayá nɪwinɪrɪnáránɪ, úrapɪ róánáyɪ wiwɪá fá nɪwerɪ nánɪ ayá nɪwinɪrɪnáránɪ, mɪɲɪfyo wɪ pákínɪfɪrɪxɪnɪ. ⁷ Ayɪ rɪpɪ nánɪ rarɪɲnɪ. Gorɪxo ámá oxɪ iwamɪfó nɪmɪxɪrɪ nɪtɪrɪná seáyɪ e xewanɪɲónɪɲɪf imónɪɲɪpa wimɪxɪɲɪf enagɪ nánɪ oxɪyɪ Gorɪxo xɪo imónɪɲɪpɪ sɪwánɪɲɪf nɪwinɪrɪ nánɪ omɪ rɪxɪɲɪf nurɪrɪnáránɪ, oyá xwɪyɪápi wɪá nurókiamorɪnáránɪ, amɪpɪ wɪ mɪɲɪfyo mɪpánɪpa éfɪrɪxɪnɪ. E nerɪ áí apɪxɪyɪf wigɪ fwiagwɪyɪf imónɪgɪfápi sɪwánɪɲɪf nɪwinɪrɪ nánɪ ayɪ Gorɪxomɪ rɪxɪɲɪf nurɪrɪnáránɪ, oyá xwɪyɪápi wɪá nurókiamorɪnáránɪ, amɪpɪ wɪ mɪɲɪfyo pánɪfɪrɪxɪnɪ. ⁸ Ayɪ rɪpɪ nánɪrɪnɪ. Enɪná Gorɪxo ámá oxɪ nɪmɪxɪrɪná apɪxɪmɪ dánɪ bɪ nɪyori imɪxɪɲɪfmanɪ. Apɪxɪ nɪmɪxɪrɪná oxomɪ dánɪ bɪ nɪyori imɪxɪɲɪfɪrɪnɪ. ⁹ Apɪxɪmɪ oxo arɪrá wɪwinɪgɪnɪrɪ imɪxɪɲɪfmanɪ. Oweoi, apɪxɪ oxomɪ arɪrá wɪwinɪgɪnɪrɪ imɪxɪɲɪfɪrɪnɪ. ¹⁰ Ayɪnánɪ “Oxɪyɪf apɪxɪfyo seáyɪ e rɪa wimónɪɲoi?” yaiwɪpɪrɪ nánɪ imónɪɲɪpɪ wɪ apɪxɪwa mɪɲɪfyo pánɪfɪrɪxɪnɪ. Íwa pí pí yarɪgɪfápi anɪnájɪ sɪɲwɪ wɪnaxɪdarɪgɪá enagɪ nánɪ rarɪɲnɪ. ¹¹ E seararɪɲagɪ aiwɪ oxɪ Ámɪnáo tɪnɪ nawɪnɪ níkarɪnɪrɪná “Nionɪ apɪxɪ mayonɪ nerɪ áí sopɪɲɪf nonɪrɪ yarɪɲáonɪrɪnɪ.” rɪpaxɪ menɪnɪ. Apɪxɪ enɪ Ámɪnáo tɪnɪ

nawíni nikáriníríná “Oxí mayíni neri aí sopíñt noníri yariñáinírini.” rípxá meníni. ¹² Neparíni. Goríxo apíxí iwamíto nimíxíríná ayí oxíyo dáni niyori imíxíñtíni. E neri aí rípi eni neparíni. Oxí níni apíxíwa xírariñtíni. E neri aí apíxíranti, oxíranti, píranti, amípi nípiñt míkí ikinjo, ayí Goríxoríni.

¹³ Sewaníñtíne xwíyá nioni searariñá rípi nání dñt níyaikiroro “Sípíríni? Naníñtíni?” yaiwípoi. Apíxíwa amípi bí mñtíyo mípákínípa nemána Goríxomi ríxíñt nurírínáyí, “Anani yariñoi.” ríseaimónaríni? “Anani mñyariñoi.” ríseaimónaríni? ¹⁴ Ámaéne negí imóníñwápimi dáni síwá réníñt neainariñtíni. Ámá oxí dñt sepiá xírá enána ayí ayá winípxá imóníni. ¹⁵ E neri aí apíxí dñt sepiá enána ayí dñt nífá winípxá eni. Negí imóníñwápimi dáni síwá éñtíñt neainariñtíni. Pí nání marfáti, Goríxo apíxíwa rítí iníñtíni dñt sepiá winí enagí nání sepiá enánáyí “Dñt nífá winípxá eni.” searariñtíni. ¹⁶ Ámá wí “Xwíyá Poro rariñt rípi nání xíxewiámí ouraneyí.” níwimóníñt rípi urímíni, “None ámi xegí bí yariñwámani. Síyikí Jisasoyá imóníñtíni ámi ámi ñweagíayí eni xegí bí xídariñtíni. Ayí nioni rípiñt yariñtíni.” urímíni.

“Aiwá Ámínáo nání dñt oneainíni imíxariñwápi úrapí mñimepani.” uríñt náníni.

¹⁷ Seyíne Goríxomi yayí wianíro nání awí neáníroná naní mimóní sípípiñt nimóníni yariñtíni enagí nání ámi sekaxí rípi níñtíni segí yariñtíni nání weyí nímeariñt searímíni. ¹⁸ Xámí rípi searímíni. Nioni ámá wí re rariñagí arfá winíñtíni, “Jisasoyá síyikí imóníñtíni Koriníyo ñweagíayí Goríxomi yayí umeaníro nání awí neáníroná nawíni mimóní yayí epayónariñtíni.” rariñagí arfá níwiri “Bí nepa e rífa yariñoi?” yaiwariñtíni. ¹⁹ Ayí neparíni. “Seyíne dñt ná bíni nímoró axípiñt mimóníñtíni.” nimónaríni. Seyíne re yaiwinípiñt nání “Negíyí wiene Jisasoní xixeni níxídíne mímíwiároariñwáéne, ayí aneríni?” yaiwinípiñt nání xixegíni yayí nepayóníro yariñoi. ²⁰ Ayínání seyíne awí neáníroná “Aiwá Ámínáo nání ‘Dñt oseainíni níñtíni.’ nearípiñt naríñwíni.” níyaiwiro aiwí nepa mñnaríñoi. ²¹ Ayí rípi náníni. Awí neáníro aiwá níñtíni níyíne níni mé aiwá xixegíni rífa yeaarfápi añtíni níyoaro xixegíni níñtíni nání wiyíne agwíni ñweanána wiyíne iníñt wainí xwapí níñtíni papíkí yariñtíni. ²² Pí nání e yariñtíni? Aiwá níro iníñt níro epíñt nání segí añt meníni? Jisasoyá síyikí seyíne imóníñtíni peayí owiananeyíni e yariñtíni? Séríxímeá aiwá nání dñt íkeamónariñtíni ayá owimoaneyíni e yariñtíni? “Poro weyí neameariñtíni imóníñtíni yariñwíni.” ríseaimónaríni? Oweoi, apí néra waríñagí nání wí weyí seameariñtíni.

Aiwá Ámínáo xfo nání dñt winíwíñtíni imíxariñtíni nání uríñt náníni.

²³ Xwíyá nioni enína searéwariñtíni gí dñtíyo dáni mñsearéwariñtíni. Ámínáo nírewaríñtíni dáni searéwariñtíni, ayí rípiñtíni. Sfá Ámíná Jisaso nání Judaso pasá uméyimi Ámínáo aiwá bí nímeariñtíni ²⁴ aiwá apí nání Goríxomi yayí níwimána níkwíniñt re ríñtíni, “Rípi gí waríni. Seyíne nání rídíyowaníñt iníñtíni. Soyíne nioni seaimípi nání dñt seainíni nání nioni éapa axípi e yayíñtíni.” uríñtíni. ²⁵ Awa ríxa aiwá níñtíni kápíxí iníñt wainí iníñt wá nímeariñt xegí yariñtíni axípi nemána re ríñtíni, “Goríxo xwíyá síñt ‘E níseaimíñtíni.’ raúroariñtíni ‘Nepa xixeni níneainíñtíni?’ oyaiwípoiñt nioni níperíni gí ragí púyí iníñt wainí síxí ríwáníñt imóníni. Inína soyíne iníñt ríwá níñtíni nioni nání dñt seainíni nání níñtíni.” uríñtíni. ²⁶ Seyíne o ríñtíni nero aiwá apí níro iníñt awá níro neríñtíni dáni o ámi weariñtíni nání wá réníñt níra waríñtíni, “Ámínáo nene nání ríxa neapeñtíni.” Éñtíni níra waríñtíni.

“Ámínáo ayá aiwápi gíyíne úrapí níñtíni xwíyá mearíñtíni yariñoi.” uríñt náníni.

²⁷ Ámá gíyí xámi píraníñí dñí mīyaikiró Ámínáo ayá winípaxí imóníñípi ero aiwáraní, iniígraní, xfo nání dñí winíní nánípi úrapí nīro nerónáyí, warápi tñí ragípi tñí xórórñíñí nero nání xwíyíá meárñíñí paxí imóníñí. ²⁸ Ayínání amá woxí woxí, “Naní imóníñípi ría yaríñíñí? Sípi imóníñípi ría yaríñíñí?” nīyaiwirí yaríñí niga núśáná aiwá api tñí iniígrí awá tñí xe nīrīxíñí. ²⁹ Ayí rīpi náníñí. Ámá aiwá api tñí iniígrí awá tñí nīnīrñá “Ámínáo xegí warápi dání neaiñí enagi nání ría naríñíñí?” mīyaiwipa nerínáyí, ayí xwíyíá meárñíñí nīro nání naríñíñí nání raríñíñí. ³⁰ Sa mīkí apimí dání segí obaxí wí simíxí nero nīyípe nimóníñí ero wí rīxa píyí ero egíárñí. ³¹ Nene xámi negí yaríñíwápi nání yaríñí niga nurane “Naní ría yaríñíñí? Sípi ría yaríñíñí?” nīyaiwirane dñí píraníñí nimíxíñí máná aiwá api nīnīrane síñwíríyí, Kiraiso xwíyíá bí nīneameárñí síyikí neareámíñí enímaní. ³² E nerí aí agwí ríná Ámínáo xwíyíá nīneameárñí ríwéná nene amá xíomí mīxídarígríyo tñí nawíní xwíyíá umeárñíñí rīxa xwíyíá nīneameárñí síyikí nearearíñí. ³³ Ayínání gí nīrīxímeáyíné, aiwá nioní seararíñípi nanīro nerímeárñíñí axíná nawíní píraníñí onaneyíñí ríwíyo rémoarígríyí nání weníñí nerí ñwearíñí. ³⁴ Seyíné aiwá api nīnīróná úrapí nero xwíyíá meárñíñí rīxíñíñí segíyí wí agwí ení mīweáníñí ayí síñí mībīpa neróná wigí aníwámí dání aiwá nīrīxíñí. Aiwá api nání xwíyíá bí síñí nīwenagi aí amí nīseáimeárñí searímíárñí.

12

“Kwíyípi dání epaxí imónígrípi bí bí imóníñí.” uríñí náníñí.

¹ Gí nīrīxímeáyíné, seyíné payí nearo Goríxo xegí kwíyípi síxí seamímonípi dání e e epaxí imóníñíñí seaimíñíñí seyíné yaríñí nigígrípi nání “Seyíné xe majíá nero oépayí.” mīnimónaríñí. ² Seyíné síñí Goríxomí mīxídípa neróná seaigrípi nání nījíá imóníñí. Ámá mimóní ñwíá imóníñíyo —Ayí xwíyíá bí rīpaxí mimóníñíñí. Ayo oxídípoyíñí yapí pí pí seaiepsíáná seyíné nepaxíñí xídaggrípi nání nījíá imóníñí. ³ Ayínání “Seyíné nījíá re oimóníñí.” nimónaríñí. Ámá wí Goríxoyá kwíyípi dání nīrīrñá wí re rīpaxí meníñí, “Jisaso xewaníño roapíkíñíñí.” rīpaxí meníñí. Ámá wí Goríxoyá kwíyípi dání mīrīpa nerínáyí, “Jisaso negí Ámínáoríñí.” ení wí rīpaxí meníñí.

⁴ Kwíyípi dání e e epaxí imóníñíñí síxí umímoaríñípi xíxegíñí imóníñíagi aiwí kwíyí axípi ná bíñí imóníñípi dáníñí yarígríñí. ⁵ E neríñíyo dání amáyo seáyí e e wírīxíñíñí Ámínáo wimíxaríñípi xíxegíñí enagi aiwí Ámínáo, ayí ná woní axoríñí. ⁶ Ananí nepaxí imónígrípi xíxegíñí imóníñíagi aiwí Goríxo, ayí ná woní e e epaxí imóníñíñí ení síxí weámíxaríñíñí. ⁷ E neríñí aiwí o amá xíoyá imónígrí nñí xíxe arírá iníñíñíñí womíñí womíñí xegí kwíyíyo dání epaxí imóníñípi bí bí yaní wiaríñíñí. ⁸ Bí bí yaní nīwiríñá amá wo kwíyípi dání xe dñí émí saímí nīmori amáyo píraníñí urípaxí oimóníñí wirí wo kwíyí axípi dání xe nījíá seáyí e nimóníñí píraníñí uréwapíyipaxí oimóníñí wirí ⁹ amí wo kwíyí axípi dání xe dñí ayá wí oníkwróníñí wirí amí wo kwíyí axípi dání xe ení síxí neáníñí amá simíxí yarígríyo píraníñí owimíxíñíñí wirí ¹⁰ amí womí emíñí epaxí oimóníñí wirí amí womí xíoyá xwíyíá wíá urókiamopaxí oimóníñí wirí amí womí amá wí kwíyí bimí dání raríñíñí aríá nīwiríñá adadí nīwirí “Ayí kwíyí apimí dání ría raríñí?” yaiwipaxí oimóníñí wirí amí wo amá gwí wírí wírí xwíyíá mīkí api apimí dání ananí rīpaxí oimóníñí wirí amí womí xwíyíá mīkí api apimí dání aríá nīwirí yaní umeaipaxí oimóníñí wirí yaríñíñí. ¹¹ Goríxo amá wíyí wíyo yaní xíxegíñí e e nīwia nurí aiwí kwíyí axí ná bimí dáníñí e e epaxí imóníñíñí nīwimíxíñíñí womí pípi owimíñíñí api wiaríñíñí. Amí womí pípi owimíñíñí api wiaríñíñí.

“Obaxene imóníñíagi aiwí wará ná bíñíñíñí imóníñíñí.” uríñí náníñí.

¹² Ámá yá wará ná bîni enagi aiwi nápimi dáni wé síkwí amîpi xîxegîni bi bi imónîni. Warápimi dáni amîpi xîxegîni bi bi imónînyí nîni obaxí imónînyagi aiwi nápî ná bînrîni. Ámá Kiraisoyá síyikîpi imónîgîyí ámá warápi tîni rîframînyí imónîpaxîrîni. ¹³ Ayí rîpi nánîrîni. Nene —Wiene Judayeneranî, wiene Gîrikîyeneranî, wiene xînáiwánênînyî nimónîrane omînyî wiiarînywaéneranî, wiene áxerwarî mîneainî negí dînyî tîni emearînywaéneranî, —Nînenenî enî kwíyí axîpimi dánîni síyikí ná bîni imónanî nánî wayí neameairo kwíyí axîpîni neaainîrî enî enagi nánî rarînyîni. ¹⁴ Nene nîjîá re imónînywîni. Ámá warápi, ayí ná bîni mimónî síkwîranî, wéranî, mînyîranî, xîxegîni bi bi imónîni. ¹⁵ Síkwú xwíyîá rîpaxí nimónîri re ránáyí, “Niúni wéuni mimónînyagi nánî nápiyá bînimanî.” ránáyí, “‘Nápimi dánî bi imónînyîpîmanî.’ yaiwipaxîrîni.” rîseaimónarîni? Oweoi. ¹⁶ Arîána enî re ránáyí, “Niñanî sínywíyîni menagi nánî nápiyá bînimanî.” ránáyí, “‘Nápimi dánî bi imónînyîpîmanî.’ yaiwipaxîrîni.” rîseaimónarîni? Oweoi. ¹⁷ Nápi nîni sínywîni enánáyí, arige nerî arîá epaxîrîni? Nápi nîpîni arîáni enánáyí, arige nerî dînyî weánîpaxîrîni? ¹⁸ Nápi, ayí axîpi ná bîni mimónîni. Sínywîranî, arîaranî, api api e nimóga úwîngînrî Gorîxo xîo wimónînyîpa dînyî neyrîri nimîxîri tînyîrîni. ¹⁹ Warápimi dánî amîpi síkwîranî, wéranî, xîxegîni imónînyîpa mimónî axí ná bîni nimónîrînyí, warápi arige imónîpaxîrîni? Oweoi, e nerînyí, wará xegí imónînyîpa bi imónîpaxí menîni. ²⁰ Negí wará imónînyîpi, ayí rîpîrîni. Warápimi dánî amîpi xîxegîni wéranî, síkwîranî, imónînyîpi ayí obaxí aiwi warápi, ayí ná bînrîni. ²¹ Sínywíyî xwíyîá rîpaxí nimónîmáná wéuni wí re urîpaxí menîni, “Ná sanî mînrîparînyúxi, pí nánî júxi tîni nawîni imónîmîni? Niýîni ananî níngîpi nyweepaxyînrîni.” urîpaxí menîni. Mînyîyî enî síkwúmi wí re urîpaxí menîni, “Ná sanî mînrîparînyúxi, pí nánî júxi tîni nawîni nyweámîni? Niýîni ananî níngîpi nyweepaxyînrîni.” urîpaxí menîni. ²² Oweoi, pí pí nápimi dánî imónînyî “Enî meánînyîpîrîanî?” yaiwiarînywápi menánáyí, omînyî amîpi nene nápimi dánî yarînywápi nípkwîni epaxí menîni. ²³ Nápimi dánî imónînyî “Nanî onîmiápi imónînyîpîrîni.” yaiwiarînywápi nene ananî píranînyî okiyîá mearînywárinî. Nápimi dánî imónînyî sínyanî mîmepaxí imónînyîyî píranînyî rîtî yarînywárinî. ²⁴ E nerî aí pí pí nápimi dánî imónînyî “Awiaxí imónînyîpîrîanî?” yaiwiarînywápi, ayí rîtî mepaxí imónînyagi nánî wí e yarînywámanî. Gorîxo ámá warápi nimîxîri pí pí nápimi dánî enîpi nínywîrîrîrîná “Nanî onîmiápi imónîni.” yaiwiarînywápi seáyî e imónîwîngînrînyî nywîrîrînyî. ²⁵ Nápimi dánî imónînyîyî mîdîmîdânî mîmearónîpa ero xîxe píranînyî menîro epîrîá nánî e nywîrîrînyî. ²⁶ Nápimi dánî imónînyî bi rînyînyî wináná nápimi dánî imónînyî nípîni rînyînyî wináranînyî. Bi imónînyîpimi yayí uméaná nípîni dînyî nífá níwiga warînyîrîni.

²⁷ Kiraisoyá síyikîpi imónîgîyîné oyá warápinînyî imónîro wiyînéni wiyînéni oyá nápimi dánî síkwînyîranî, wényîranî, xîxegîni imónîro enoi. ²⁸ Gorîxo ámá xîoyá síyikîpi imónîgîyî xîxegîni bi bi nimóga úrîxînrî rîpeanyîrîni. Wí wáf wurîmeiarîgîyî imónîro wí xewanînyoyá xwíyîápi wíá urókiamoarîgîyî imónîro wí uréwapyarîgîyî imónîro epîrîá nánî rîpeanyîrîni. Xîranî xîránî imónînyî api api nírféamáná ámî wí emîmî epîrîá nánî imónîro wí símîxí yarîgîyîyo nanî wimîxîpîrîá nánî imónîro wí dîwî ikeamónarîgîyîyo arîrá wipîrîá nánî imónîro wí pí pí omînyî yarîgîyîyo mepîrîá nánî imónîro wí ámá gwí wîrî wîrí xwíyîá mîkí api apimi dánî rîpîrîá nánî imónîro epîrîá nánî rîpeanyîrîni. ²⁹ Nîni wáf wurîmeiarîgîyî rimónînyoi? Nîni wáf rókiamoarîgîyî rimónînyoi? Nîni uréwapyarîgîyî rimónînyoi? Nîni emîmî yarîgîyî rimónînyoi? ³⁰ Nîni símîxîyo nanî imîxîpîrîá nánî rimónînyoi? Nîni gwí wîrî wîrí xwíyîá mîkí api apimi dánî rîpîrîá nánî rimónînyoi? Nîni xwíyîá mîkí api apimi dánî rarîgîyîyo yanî umeaipîrîá nánî rimónînyoi? Oweoi. ³¹ E nísearîri aí seyîné woxîni woxîni, “Gorîxo ámá e e epaxí imónîrîxînrî kwíyîpimi dánî síxí umímoarînyî api api enagi aí sa seáyî e imónînyîpi oimónîmîni.” níyairî símî

xeadípenfirixini.

13

“Ámáyo nepa dñj sîpî nîwiríná rîpî rîpî yarîgárîni.” urîñj nánîrîni.

“Arîge nerî Gorîxo wimónarîñjîpî tîni xixeni yanîréwîni?” nîseaimónîrîná epîrîfapî nánî áwanj bî osearîmîni.

¹ Nionî gwî wirî wirî xwîyá mîkî ámarani, anjînajîrani, rarîgîfapîmi dánî anani rîpaxî nimónîrî ai ámáyo dñj sîpî mîwipa nerînýf, surîmá nîrârîrî berî ikaxî nîrîrîná yaiwîñjî yárarîñjîpánîñjî imónîmîfîni. Sonj udá xámi mîñwîrârîpa nemána eáána rarîñjîpánîñjî enî imónîmîfîni. ² Nionî xwîyá Gorîxoyá wîá rókiamopaxî imónîrî amîpî nîni o éimîgîñîrî enjwîpearîñjî inîmi imónîñjîpî nánî nîjîá imónîrî amîpî nîni ámá “Ayî apî rîá imónîni?” nîyaiwîro nîjîá imónîgîfapî nánî nîjîá imónîrî nerî ai ámáyo dñj sîpî mîwipa nerînýf, surîmá imónîmîfîni. Nionî Gorîxomî dñj enjî neánîrî nîwîkwîrorîñjîpîmi dánî “Dîwî rîpîxi ná jîe ut.” urîpaxî nimónîrî aiwî ámáyo dñj sîpî mîwipa nerînýf, surîmá imónîmîfîni. ³ Nionî gî iyá íá amîpî yanj nîmerî uyîpeayîyo nîwirî ai ámáyo dñj sîpî mîwipa nerînýf, wî nanjî nimîxîpaxî menîni. Negî womî pîkianîro yarîná nîáiwomî wárîpîrî nánî re nurîrî ai, “Nionî íá nîñîxîrîro rîá nîwîoárîpoyî.” nurîrî ai ámáyo dñj sîpî mîwipa nerînýf, nionî éapî wî nanjî nimîxîpaxî mimónîni.

⁴ Ámá wînyo dñj sîpî nîwiríná pîpî marfái, rîpî yarîgárîni. Sîpî wînyf wîfapî apaxî mé pîrî umamoarîgîfámani. Ayá nurîmîxîrî nanjî imónîñjîpîni wîiarîgîfárîni. Wînyo sîpî dñj wî wîiwîarîgîfámani. Wînyo dñj sîpî wîarîgîfáyî wîwanîñjîyî mîxî meakîñîñîro wárîxa imónîro ⁵ uyîniî wikárîro yarîgîfámani. Amîpî neneni arîge nerî neaîmeanîrîfenîñîñîrî mepa ero apaxî mé sîmî rîñîñjî mîwîñîpa ero íwî wînyf wikárîfapî nánî sîmî xwanjî níkwónîmî memepa ero yarîgîfárîni. ⁶ Nîpîkwîni mimónîñjî yarîgîfapî nánî dñj nîfá mîwînt wé rónîñjî imónîñjî yarîgîfapî nánî dñj nîfá wînarîñîrîni. ⁷ Ámá wînyo dñj sîpî wîarîgîfáyî pí pí wîmeáána “Xe oneaîmeanî.” yaiwîro dñj wîkwîroarîgîfapî wî pîñî mîwîarîpa ero amîpî nîni Gorîxo nîwîiríná nánî dñj níkwîmoro ñwearo pí pí sîpî imónîñjî wîmeáána xwámámî wîro yarîgîfárîni.

⁸ Ámáyo dñj sîpî wîarîñwápî ná rîwîyo ai wî anîpá imónîñîfa menjagî nánî anîñjî íá xîrîpaxîrîni. E nerî aiwî Gorîxoyá kwîyîpîmi dánî wîá rókiamopaxî imónîñwápîrani, xwîyá mîkî apî apîmi dánî rîpaxî imónîñwápîrani, pí pí nîjîá imónîñwápîrani, apî nîpîni anîpá imónîñfárîni. ⁹ Nionî seararîñjîpî nánî áwanj bî osearîmîni. Agwî ríná nene Gorîxoyá kwîyîpîmi dánî nîjîá imónîñwápî sa bîni bîni imónîñwîni. Oyá xwîyá wîá rókiamoarîñwápî nîpîni marfái, bîni bîni rókiamoarîñwárîni. ¹⁰ E nerîñjî aiwî Kiraiso nîweapîrî amîpî Gorîxo éimîgîñîrî yarîñjîpî rîxa yóf imónána agwî ríná nene bîni bîni imónîñwápî anîpá imónîñfárîni. ¹¹ Nionî seararîñjîpî nîáiwî tîni rîramîñjîyî oemîni. Enjîná nionî sîni nîáiwî nimónîrîná nîáiwî rarîgîfápa xwîyá axîpî rîrî nîáiwî yaiwîarîgîfápa axîpî yaiwirî nîáiwî dñj moarîgîfápa axîpî morî néisána ai rîxa ámînáoni nimónîmáná nîáiwî yarîgîfapî sîni íá mîxîrî pîni wîarîñjîrîni. ¹² Agwî nene Gorîxo éimîgîñîrî yarîñjîpî nánî nîjîá bîni bîni imónîñwápî xîxîéa sîfá yîkîñîñjîyo dánî nene sîñwî nîpîkwîni mainenarîñwápî tîni rîramîñjîyî oemîni. Agwî ríná xîxîéayo sîmîmanjîni roñjagî nîwîñîrane aiwî rîwéná nepa o tîni xixeni sîmîmanjîyo sîñwî ainenanîwárîni. Agwî ríná nene bîni bîni nîjîá nimónîrî ai rîwéná xîfo nene nánî xixeni nîjîá imónîñjîpa nene enî xîfo nánî nîjîá imónanîwárîni. ¹³ E nerîñjî aiwî agwî ríná Gorîxomî dñj wîkwîrorane o neaiñîfapî nánî dñj íkwîmorane wînyo dñj sîpî wirane yarîñwá biaú bî apî anîñjîni imónîñfapîrîni. Biaú bî apî bî seáyî e imónîñjîpî, ayî ámáyo dñj sîpî wîarîñwápîrîni.

14

Kwíyíþpimi dáni epaxí imóniþþi nání ámi bí uríþi nániríni.

¹ Seyíné “Ámáyo ðiþi sþi owianeyi.” niyaiwiwo aníþi miní xðífríxiþi. E nero aí Goríxo apiþi e imónífríxiþi kwíyíþpimi dáni seaimíxariþþi “Apiþi api oimónaneyi.” niyaiwiwo símí nixeadíþénþi aiwí ná bíni ayí oyá xwíyíá ámáyo wíá urókiamopaxí imóniþþi nání aníþaxí símí xeadíþénífríxiþi. ² Ayí ríþi nání searariþi. Ámá gíyí gíyí gwí wirí wirí xwíyíá míkí wíniyí majíá imóniþþi dáni níriþíráyí, ayí ámáyo murariþo. Wíniyí xwíyíá míkí apiþi nání majíá imóniþþi nání Goríxomíþi nuríþi kwíyíþpimi dáni yumí imóniþþi rariþo. ³ E nerí aí gíyí gíyí xwíyíá Goríxoyáþi wíá nírókiamorónáyí, ayí ríþi dáni ámáyo síkíki womíxiþi ení ríremíxiþi wiwo ðiþi wíá wókímiþi epaxíþi urariþíþi. ⁴ Ámá xwíyíá míkí xegí wíyo dáni rariþi go go, ayí xewaniþo síkíki omíxiþi. Ámá Goríxoyá xwíyíþi wíá rókiamoiþi go go, ayí Goríxo wimónariþþi uríþiþi dáni Jisasoyá sýikíþi imóniþþi síkíki womíxariþíþi. ⁵ Nioní “Seyíné niyínéní xwíyíá míkí bí bími dáni oríþoyi.” nínimóniþi aiwí aga aníþaxí ayá wí nimónariþþi, ayí ríþiþi. “Goríxoyá xwíyíþi wíá urókiamopoyi.” nimónariþi. Ayí ríþi nániríni. Wíá rókiamoiþi go go Jisasoyá sýikíþi imóniþþi nuríþi xó uríþiþi dáni síkíki níwomíxiþi nání xwíyíá míkí xegí wíyo dáni rariþi go go gomi seáyí e wimóniþþi nání rariþi. Xwíyíá míkí xegí wíyo dáni rariþi go go ráná ámá wo níwíþíþi meari Jisasoyá sýikíþi imóniþþi wíniyo o ríþiþi dáni síkíki owomíxiþiþi yaní numeairíþi ení ananiríni. ⁶ Gí níriþímeáyíné, ríþi nání píraníþi ðiþi móþoyi. Nioní seyíné tíþi e nání níþiþi xwíyíá míkí wíyo dáni nísearíþíráyí, “Apiþi wí naní neaimíxiþaxí imóniþi.” níseaimónariþi? Oweo. Nioní xwíyíá Goríxo wíá nírókímiþiþi níriþiþi mísearíþa neríþanani, níþiá o nání nioní imóniþþi bí mísearíþa neríþanani, xwíyíá oyáþi bí wíá mísearókiamopa neríþanani, bí mísearéwapiþiþa neríþanani, sa xwíyíá míkí wíyo dáni níseara nuríþíráyí, arige nerí naní wí seaimíþíþi? Oweo, wí e epaxíþi.

⁷ ðiþi mayí imóniþþi, pékákíþanani, gitaraní, ayí axíþi imóniþi. Yaiwíniþi niyáþiþi níþikwíþi irí míreþeþa neríþíráyí, ámá arige “Ayí apiþi ríá rariþi?” yaiwipaxíþiþi? Ámá kwíyíþpimi dáni xwíyíá míkí wíyo dáni ení níriþíráyí, ámá aríá míwariþíþi arige nerí “Ayí apiþi ríá rariþi?” yaiwipaxí imóniþi? ⁸ Ámá míxiþi nání awí roþo xowienomíþi dáni ríaiwá oríþiþi þírámiþi níþikwíþi meþa neríþíráyí, ámá gíyí “Míxiþi nání ríaiwá iyí ríráoiþi?” niyaiwiwo éwaiþiþi níþikwíþiþi aríkiþaxíþiþi? Oweo, þírámiþi níþikwíþi meþa neríþíráyí, wí e epaxí meníþi. ⁹ Seyíné ení ámá wíyo kwíyíþpimi dáni xwíyíá míkí xegí wíyo dáni nuríþíráyí, ámá aríá seaiþíráyí arige nero “Apiþi nání ríá nearariþo?” niyaiwiwo níþiá imóniþþiþi? Oweo, seyíné urariþíþi míþianþi upaxí imóniþi. ¹⁰ Ayí neparíþi. Xwíá ríþiþi xwíyíá míkí xixegíþi tíþi rariþíþi obaxí imóniþi. Xwíyíá bí míkí mayí imóniþþi. Níþi míkí tíþi imóniþi. ¹¹ E nerí aí ámá wo xwíyíá míkí nioní majíá imóniþþiþi dáni rariþiþi aríá níwíþíráyí “Émayí woríþani?” yaiwimíþiþi. Xó ení nioní aríá míwariþiþi níþaniríþi “Émayí woríþani?” níaiwiniþo. ¹² Seyíné Goríxo apiþi apiþi imónífríxiþi kwíyíþpimi dáni síxiþi seamíoiþiþi “Oimónaneyi.” niyaiwiwo símí nixeadíþénþi yariþíþi imóniþþi nání píþi neróná ríþi éfríxiþi. Kwíyíþpimi dáni epaxí imóniþþiþi dáni Jisasoyá sýikí imóniþþi ení síkíki omíxiþiþiþi oyaneyíþi ayá wí néra úfríxiþi.

¹³ Ayíþanani segíyí wo kwíyíþpimi dáni xwíyíá míkí seyíné majíá imóniþþiþi dáni nísearíþíráyí, aríá míwariþíþiþi yaní seameaimíþiþi nání Goríxomíþi ríxiþi uríwiniþiþi. ¹⁴ Ayí ríþi nání searariþi. Nioní gí ámá aríá niarígeþi dáni xwíyíá míkí xegí bími dáni Goríxomíþi ríxiþiþi nuríþíráyí gí ðiþi aí tíþi murí sa maníþami dáni nuríþíráyí, “Apiþi ouríþiþi.” niyaiwiriþi muríþa éa enagiþi nání nioní ríþiþi bí naní

mñiiarini. ¹⁵ Ayinani nioni pi eminireini? Nioni Gorixomi rixinj nuririnarani, sonj niri omi yayf numerinarani, xwiyfa mfkf bi bimi dani manjpa tni nuriri ai "Ayf api rfa urarini?" niyaiwiri gf dñj tni eni nawini urfimiñi. ¹⁶ Seyne e mepa nero Gorixomi yayf niwirina dñj tni nawini murf xwiyfa mfkf bi bimi, seyne majfapimi dani nuririnaf, ama sipfa imonigfa seyne tni nawini awi eanarigfayf arige nero "Ayf rafi xixeni e imonwiniñi." ripaxirini? Oweo, xwiyfa mfkf seyne rarigfapi arfa miwipaxf nimoniro nani wi e ripaxf menini. ¹⁷ Seyne e nerinaf, Gorixomi piraninj yayf niwiro aiwi winyo sfkfkf miwomixf ududf inf wikarinjagfa nani seararini. ¹⁸ Seyne kwifpimi dani xwiyfa mfkf wiy dani ayf wi niro ai nioni eni kwifpimi dani xwiyfa mfkf bi bimi dani seayf e niseamurori nani Gorixomi yayf wiarinini. ¹⁹ E nimoniri ai Jisasoya siyikf imonigfa bi tni nerimeaniri wigf arfa egfe dani xwiyfa mfkf bi bimi dani nuririna "fa miropaxf imonijipi ourimini." minimonarini. Oweo, "Poroi ipi rineaipiyarini?" oyaiwipoyiniri sa "Xwiyfa mfkf nioni nijfa imonijapimi dani nuriri 'Ayf api rfa urarini?' yaiwimipi arinf ourimini." nimonarini. "E nerina seayf e imonijipi yarini." nimonarini.

²⁰ Gf niximeayne, seyne niaiwf onmia dñj mimaxiripa epoyi. E niseariri ai niaiwf pfofia fwf oyaneyinro sini dñj mmoarigfa seyne eni axipi imonipoyi. E nero dñj nimorina aminaf yapi mofrixini. ²¹ Isireriyf arfa miwiarinjagfa nani Gorixo ama wi e danjyf mixf nimeami nibiro xwirfa wikixerixiniri rñjpi nani njwf ikaxf eaninjyo re niriniri eanini, " 'Gorixon ama mfkf wi e danjyfa xwiyfa mfkf bi tni ama tfo uriri wi e danjyfa manjipimi dani uriri emfa enagi aiwi nioni wi arfa nipifamani.' Aminafoni e rarini." niriniri eanini. ²² Ayinani nene re yaiwijnwini, "Gorixoyaf kwifpimi dani xwiyfa mfkf nene majfa nimoniri ai rarinjwapi, ayf ama omi rixa dñj wikwiroarigfa winyf arfa nneairona of nikarinro 'Ayf enj eaninj Gorixoyapimi dani rfa yarino?' oyaiwipoyiniri mimonini. Sa omi dñj miwikwiroarigfayf of nikarinro 'Ayf enj eaninj Gorixoyapimi dani rfa yarino?' oyaiwipoyiniri imonini." yaiwijnwini. E nerf ai oyaf xwiyfapi, nene wfa urokiamoarinjwapi, ayf ama xfomi dñj miwikwiroarigfayf arfa nneairona "Enj eaninj Gorixoyapimi dani rfa rarino?" oyaiwipoyiniri mimonini. Sa xfomi dñj wikwiroarigfayf e oyaiwipoyiniri imonini. ²³ Ayinani ama Jisasoya siyikf imonigfayne awi neanirona niyneni xwiyfa mfkf seyne majfa bi bimi dani nira warina ama sipfa imonigfayf wirani, ama sini Gorixomi dñj miwikwiroarigfayf wirani, niseaimero ninjwearona "Amaf tiyf xoxwf yarigfayf menirani?" rpirfarini. ²⁴ Seyne wi e mepa nero niyneni xwiyfa Gorixoyapi wfa nrokiama warina ama sipfa imonigfayf wirani, ama sini Gorixomi dñj miwikwiroarigfayf wirani, niseaimero ninjwearona seyne rarigfa nipimini dani "fwf awa rarigfapi miyarinjwaenerfani?" niyaiwiro wairif inro "Api nene nani eni rfa rarino?" niyaiwiro ayf mñiminj roro nemana ²⁵ sipf imoninj wigipi yumfi egfapi nani waroparf nero mñj xwifayo nikwironro Gorixomi yayf numero "Neparini. Gorixo seyne dñj seakikayoni." rpirfarini.

Gorixomi yayf umeanro nani nerimeanirona epaxipi nani urinj nanirini.

²⁶ Gf niximeayne, pi oyaneyiniri neararini? Seyne awi neanirona woxf sonj searwapiyini nani imoniri woxf xwiyfa bi searwapiyini nani imoniri woxf xwiyfa Gorixo wfa wokimixfipi bi searini nani imoniri woxf xwiyfa mfkf bi bimi dani bi searini nani imoniri woxf xwiyfa mfkf bi bimi dani rinifipi bi yanj seameaini nani imoniri nerf ai nipini nerina Jisasoya siyikf imonigfayne sfkfkf omixinipiri nani erixini. ²⁷ Segyf wi "Xwiyfa mfkf bimi dani ouraneyi." niwimonirina obaxowa xe onearipoyiniri sñjwf miwinipani. Waunirani, waú worani, ayf apanirini. Axina nawini orfipoyiniri sñjwf miwinipani. Wo xami nirimana wo rfwfyo rwinigini.

E yaríná wo yaní seameaíwínigini. ²⁸ Ámá wo xwiytá yaní seameaipaxt menánáyf, xwiytá mfkf apí apimí dání rarigfáwa Jisasoyá siyikf imónigfáyfnéyá arfá egte dání manjpa tñi sñání miripa nero wigf dñfyo dání Gorixo tñi nawini íñmi rínfríxini. ²⁹ Awí neántróná segf xwiytá Gorixoyápi wfa rókiamoarigfáyf waúraní, waú woraní, awa xe xwiytá searfríxini. Ríxa searáná wínyf o nepa kwíypimí dání rfa rarínri pfa número mí ómíxfríxini. ³⁰ E nerí aí segyf wo éf nñweari wfa rókiamoaríntf womí arfá wiaríná Gorixo xwiytá bí wfa wókímíxánáyf, o xwiytá apí áwanf searíní nání dao xámí raríño pñi wíarfwínigini. ³¹ Nioní seararínápi níxfrítróná seyfné nýfnéni njfá imóníro ení rfrémíxí iníro eprfa nání woxí woxí ananí wfa nírókiamóá upaxf imóníñoi. ³²⁻³³ Nene njfáraní. Gorixo yaiwíníntf yaríñomaní. “Xwiytá níxeayirí nerí orfpoyí.” mñwimóní “Nítíwayírorí orfpoyí.” wimónaríñagí nání wfa rókiamoarigfáwa kwíypimí dání rókiamopaxf imóníntfpi tñi úrapí míf píraníntf dñf fá níxítríro rfríxini.

Gorixoyá siyikf imónigfá wí e wí e ñweagfá nñi yarigfápa ³⁴ siyikf oyá Koriníyo ñweagfáyfné ení awí neántróná apíxiwa xwiytá wí mirípa oépoyí. Awí neáníranéná apíxiwa xe xwiytá onearfpoyínri síñwí mñwínípa yaríñwá enagí nání raríñni. Ñwí ikaxf eáníntfyo dání ríníntfpa oxoyfné símanwíyóníntf searínfríxini. ³⁵ Íwa Jisasoyá siyikf imónigfáyf awí eánigfá dání xwiytá nítríná ayá winípaxf yaríñagfá nání wíni wíni “Apí nání njfá oimónímíni.” nñwimónítríná aní xíxegfíntfyo dání oxomí yaríntf wíwínigini. ³⁶ Seyfné seáyí e seáyí e mimónípaní. “Xwiytá Gorixoyápi nene tfámíni mfkf imóníñwaéneríni.” ríyaiwinaríñoi? “Xwiytá oyápi Koriníyo ñweañwaéneríni tfámíni rínífríni.” ríseaimónaríni?

³⁷ Ámá goxí goxí “Nioní Gorixoyá xwiytápi wfa rókiamoaríñá wonítríni.” nñyaiwinítrínáraní, “Oyá kwíyf síxí nímímonjfpimí dání e epaxf nímónítrí yaríñáonítríni.” nñyaiwinítrínáraní, xwiytá nioní nítrí eaaríñá rípi nání dñf re yaiwítríxini, “Poró sekaxf Ámínáo urfífpimí dání rfa nítrí eañfrání?” yaiwítríxini. ³⁸ Ámá go go e mñyaiwípa yaríñagí níwínítrínáyf, seyfné ení “O nepa Gorixoyá wfa rókiamoaríntf wo meníni.” yaiwítríxini. ³⁹ Ayínání gf nítríxímeáyfné, Gorixoyá xwiytá wfa orókiamoaneyínri símf xeadfpéníro oyá kwíyf tñi xwiytá mfkf bí bimí dání seyfné rarigfápi pfrf mñrakínípa ero éfríxini. ⁴⁰ E nero aí Gorixomí yayf umeaníro nání awí neántróná pí pí seyfné yarigfápi nítrí nítríwayíroro píraníntf éfríxini.

15

Jisaso nípémáná xwárpáyo dání wíapfínímeanjfpí nánítríni.

¹ Gf nítríxímeáyfné, xwiytá yayf neainaríntf nioní wáf searíñápi —Apí seyfné arfá nítríná “Neparíni.” nñyaiwíro dñf níwíkwíroro íkfá xwíá aí tñi nerfíná síkfíkf nonítrí roaríntfpa seyfné ení axípi xwiytá apí tñi síkfíkf nonítrí rogíapítríni. Apí nání dítrí oseaimíni. ² Seyfné nioní wáf searíñápi aníntf mínf xaíwí fá níxítra nurónáyf, Gorixo apimí dání yeáyf seayímíxemeanfátríni. Seyfné síni xaíwí fá ríxítríñoi? E mepa nerfínáyf, surfímá wíkwíropaxítríni. ³ Nioní wáf nísearítríná xwiytá xíraní xíraní imóníntf searíñápi —Apí nioní ení ení arfá wíñáptítríni. Apí, ayf ríptítríni. Kiraiso nání ení Bíkwíyo dání nítrínítrí eáníntfpa o nene fwf yaríñwápi yokwarímí neaiínfa nání níperi ⁴ xwíá níweyárimáná enáná Bíkwíyo dání “O níwíapfínímeanfátríni.” nítrínítrí eáníntfpa sfá wíyá wíyí nórimáná enáná Gorixoyá dñf tñi wíapfínímeaníntf. ⁵ Níwíapfínímeámo Pitaomí síñání nurónáptítrí rfwíyo xegf wíepísníntf wé wúkaú síkwí waú awamí síñání urónáptíntf. ⁶ E nemáná ámi rfwíyo xfómí dñf wíkwírogfáyf —Ayf 500 apimí wíarí múrogfáyítríni. Nioní payf rípi eaaríñá ríná wíni wíni ríxa nípero aiwí náyf síni ñweañoi. Apimí ná wínání axíná síñání urónáptíntf. ⁷ E nemáná rfwíyo xegf xogwáo Jemisomí síñání nurónáptímaná wáf wurímeiarígtá nowamíni ení síñání urónáptíntf.

⁸ E né:sáná nioní —Nioní apíxíwa niaíwí nixítróná kwíyí wiárigíáyí woníníhí imóníhíáonítríní. Nioní awamí aga ríwí náyo yoparípi síhání nimóníhíínigíní. ⁹ Ayí rípi nání raríhíní. Nioní áamá Goríxoyá síyikí imóníhíáyó xeaníhí wikáragáoní enagí nání wáí wurímeiaríhíwá nígí wíá níwamíní síyikwíníhí imóníhíáoní, ayí nionítríní. Goríxoyá síyikí imóníhíáyó xeaníhí wikáragá enagí nání nepa “Wáí wurímeiaríhí imóníhí woxíní.” nítrípxáí meníní. ¹⁰ E nerí aí Goríxo wá níwianítrí níhípímí dání agwí ríná nioní imóníhíápi imóníhíní. O wá níwianíhípí surfímá níwianíhímaní. Oweot, nioní aníhí miní nerí nání wáí wurímeiaríhíwá nígí wíamí múroháríní. E nerí aí níwaníhíoní ení eáníhípímí dání nerí múrohámaní. Nioní enápi sa Goríxo wá níwianíhípímí dání ená enagí nání raríhíní. ¹¹ Ayínání seyíné awamí wigí maníyo dání arfá níwirínáraní, nioníyáyo dání arfá níwirínáraní, wáí nínonení seararíhíwá seyíné díhí wíkwírogíápi, ná bíní ayí apítríní.

“Ríwéná pegíáyí níhí wiáphínímeapírfáriní.” uríhí nánítríní.

¹² None wáí nísearítríná “Kiraiso Goríxoyá díhíyo dání wiáphínímeañínigíní.” seararíhíwá enagí nání segíyí wí díhí aríge níyaiwiro “Pegíáyí ámí síhí nero wí wiáphínímeapírfá meníní.” raríhíáriní? ¹³ Ayí raríhíápa áamá pegíáyí nepa míwiáphínímeapa nerínáyí, “Kiraiso aí Goríxoyá díhí tíní wiáphínímeañímaní.” raníhíní. ¹⁴ Kiraiso Goríxoyá díhí tíní míwiáphínímeapa nerí síhíwíríyí, xwíyíá none wáí seararíhíwápi ná mayí imónítrí seyíné díhí wíkwíroaríhíápi ná mayí imónítrí epaxítríní. ¹⁵ Sípi imóníhí apí yanítrí enwá aí ámí bí rípi áamá yapí raríhíáyí yapí imónanítrí enwáríní. None “Goríxoyá díhíyo dání Kiraiso wiáphínímeañítríní.” xerwí ranítrí enwá enagí nání “Yapí raríhíáyí yapí imóníhíwíní.” rípxátríní. Pegíáyí nepa Goríxoyá díhíyo dání míwiáphínímeapa nerínáyí, “Kiraiso ení Goríxoyá díhí tíní wiáphínímeañímaní.” rípxátríní. ¹⁶ Ayí rípi nání raríhíní. Áamá pegíáyí Goríxoyá díhí tíní míwiáphínímeapa nerónáyí, “Kiraiso aí wí wiáphínímeañímaní.” raníhíní. ¹⁷ Kiraiso Goríxoyá díhí tíní míwiáphínímeapa nerí síhíwíríyí, seyíné díhí wíkwírogíápi síwíá wíkwírooro segí íwí yaríhíápi nání síní xwíyíá meárínípxáí imóníro yaníro egíáriní. ¹⁸ Áamá Kiraisomí díhí níwíkwíroarímáná pegíáyí ení ríxa aníhíní anínaníro egíáriní. ¹⁹ Nene re níyaiwirane, “Nene nípémáná enáná Kiraiso wí arírá neainíníámaní. Sa xwíá rírímíní emearíná Kiraiso arírá neainíníáriní.” E níyaiwirane omíní díhí níkwímoránénáyí, áamá íkíníhí sípi wípxáí imóníhí níyoní nání nene anípxáí neaipaxítríní. Ayí Kiraiso nepa xwárípáyo dání míwiáphínímeapa ení enánáyí nání raríhíní.

²⁰ Nioní e nísearítrí aiwí Kiraiso níperí weríhímí dání Goríxoyá díhí tíní wiáphínímeañítríní. O áamá ríxa pegíáyí nání xámí níwiáphínímeañíná omíhíyo aiwá níwákwíní wí xámí miaríhíápaníhí wiáphínímeañítríní. ²¹ Ayí rípi nání seararíhíní. Áamá wo sípi yagípímí dání ámaéne pearíhíwáríní. E yaríhíwápa áamá ámí wo eníhípímí dání ení wiáphínímeañíwáríní. ²² Nínenení Adamo tíní íkáríníhíwaéne imóníhíagwí nání pearíhíwáríní. E yaríhíwápa Kiraiso tíní íkáríníhíwaéne neperane aiwí ámí síhí nerane wiáphínímeañíwá enagí nání raríhíní. ²³ Wiáphínímeapírfáyí wigí imónáná wiáphínímeapírfáriní. Kiraiso aiwá níwákwíní wíníhí xámí wiáphínímeañítríní. Omí dání ríwíyo xfo weapáná xegí imóníhíáyí wiáphínímeapírfáriní. ²⁴ O ámí anínamí dání níweapítríná amípi nene tíhí ríná imóníhípi yoparípi imóníníáriní. Íná aníhíáfraní, ámarání, omí maní pírfí wíakíaríhíá gíyí gíyí, ení eáníhíáyí imóníro néní tíhíáyíhíhí imóníro mehíweagíáyí imóníro egíáyo anípá níwímíxímáná áamá xfoyá xwíoxíyo mímeámí nerí umeníweaníáyí xano Goríxomí símaníwíyóníhí wurínípítrí wíiníáriní. ²⁵ Ayí rípi nání raríhíní. Goríxo áamá Kiraiso tíní símí tíní inaríhíáyó xopírártí níwírí íkwíaríwí xegí síkwí íkwíaríníánáníhí wímíxíyíníe nání míxí ínáyí nímonítrí mehíweaníáriní. Bíkwíyo apí nání e nítrínítrí eáníhíagí nání raríhíní. ²⁶ Símí tíní inaríhíyí yoparí anípá imíxíníápi, ayí píyí nene pearíhíwátríní.

²⁷ Bíkwyo bi rípi xixeni níríníri éáníni, “Goríxo amípi níní omi símanjwíyóníjé wímíxíyíjíríní.” níríníri éáníjagí aí ananí re yaiwípaxíríní, “Amípi níníyí ríníjépi, ayí amípi níní Kiraisomi símanjwíyóníjé oimóníri wímíxíyíjé ení nání míríníni.” yaiwípaxíríní. ²⁸ Amípi nípíní xewaxomi símanjwíyóníjé yeáyí wuríníjána o díjé re nímori enífáriní, “Gí ápo Goríxo amípi níyoní ámayorani, amípíyorani, seáyí e níwimóníri oumeñweanírí xewaníjoni amípi nípíní símanjwíyóníjé níwímíxíyíjé omi símanjwíyóníjé yeáyí owurínímíní.” nímori e enífáriní.

²⁹ “Ámá pegfáyí wiápnímeapírífáriní.” seararíjwápi nepa mimóníjánaáyí, pí nání wiyíné segí pegfá wíníyo nanjé owímíxaneyíníro ámí wayí mearígífáriní? “Pegfáyí wí wiápnímeapírífámaní.” rarígífápi nepa imóníjánaáyí, pegfá wíníyo nanjé rípi oimíxaneyíníro neróná pí nanjépi owianeyíníro epaxíríní? Oweoi, sa suríma epaxíríní. ³⁰ “Pegfáyí wiápnímeapírífáriní.” raríjwápi nepa mimóníjánaáyí, pí nání Jisasoyá wáf wurímeiaríjwáone yoí mayí imónanírí yaríjwíní? ³¹ Gí níríxímeáyíné, sífá ayí ayo nemeríná “Nioní nípémfáoníríní.” yaiwinaríjápi símf e níttínímí emearíjáriní. E seararíjagí aí “Xewaníjé seáyí e níwimóníri raríní.” míníaiwípaní. Seyíné negí Ámíná Kiraisí Jisaso tíní aní ikáríníjwaéne níwimóníriane nání nioní míxí nímeakíníri “ ‘Nípémfáoníríní.’ yaiwinaríjápi símf e níttínímí emearíjíní.” seararíjíní. ³² “Pegfáyí wiápnímeapírífáriní.” raríjwápi nepa mimóníjánaáyí, nioní pí nání anjé Epesasiyí ríníjépipímí níjwearíná xwíyífá Goríxoyápi aríki wáf urímémíníri nání yoí mayí níwimóníri ámá wí síd íjé rírómí yaríjépáníjé yarígífáyí tíní nawíní míxí iníjáriní? Pípi nanjé oníinírí e enjáriní? E nerí aí pegfáyí nepa níwiápnímeapa nerínáyí, ámá wíníyí re rarígífápa, “Apaxí mé pearíjwaéne enjagí nání amípi wí nání ‘Aríge oyaneyí?’ míyíwí sa maíwí iníjé nírane aiwá nírane oyaneyí.” rarígífápa nioní ení axípi e rípaxíríní. ³³ E nerí aí ámá yapí oneaiepísípoyíníri síjwí níwínípaní. Ámá rífá kíroarígífáyí tíní níwímíxíníro nawíní nemerónáyí, seyíné nanjé yarígífápi pírf níseawíalíkiro sípi imóníjépi yapí seaiepísípíríxíníri seararíjíní. ³⁴ Seyíné xaxá yarígífápi píni níwíarímáná píraníjé díjé nímore segí íwí yarígífápi ení píni wíarítríxíní. Segíyí wí nepa Goríxo nání díjé mímorejoi. Ayínání ayá seainípaxípi rííní.

“Pegfáyí níwiápnímeapírífáriní wará ámí xegí bí níttínímí wiápnímeapírífáriní.” uríjé náníriní.

³⁵ Ámá wí yaríjé re nípíráoí, “Ámá pegfáyí ámí aríge nero wiápnímeapírífáriní? Wará ámí gímíní gípi níttínímí wiápnímeapírífáriní?” níráná ³⁶ re uríttímígíní, “Majímajífá ikárínarígífá tíyíné, ‘Aiwá síyí wíároaríjwáyí urí nerí mípiéropa nerínáyí, nerápirí níyapípaxíríní.’ ríseaimónaríní? Oweoi, xámí urí nerí nípiérománá ríwíyo nerápirí yaparíjíríní.” uríttímígíní. ³⁷ Síyí seyíné wíároarígífápi wíttí síyíraní, ámí xegí wíraní, níwíaríroa nurínáyí, ríxa nerápirí níyapímáná imóníjépi wíároarígífáraní? Oweoi, síyí anípápi wíároarígífáriní. ³⁸ Seyíné síyí anípápi wíároaríjagífá aí Goríxo “Apí nerápirí oyapíní.” yaiwíaríjépi tíní xixeni nerápirí yaparíjíríní. Síyí apí apí xegí íwíraní, enjéraní, apí tíní xixeni imóníjépi xíxegíní apí yapí pífá oríxíníri imíxaríjíríní. ³⁹ Wará níní axípi míníni. Ámá wará xegí ení bí iníni. Nanjé wará xegí ení bí iníni. Íjé wará xegí ení bí iníni. Peyí wará xegí ení bí iníni. ⁴⁰ Amípi anjénamí dánjé pífá ríxíjéyí tíní xwíarímí dánjé pífá ríxíjéyí tíní nání ení díjé mópoyí. Awíaxí amípi anjénamí dánjé pífá ríxíjéyí imóníjépi xegí bí imóníni. Awíaxí amípi xwíarímí dánjé pífá ríxíjéyí xegí bí imóníni. ⁴¹ Wífá ónaríjéyí nání ení díjé mópoyí. Sogwí wífá ókiaríjépi xegí bí imóníni. Emá wífá ókiaríjépi xegí bí imóníni. Síjé wífá ókiaríjépi ení xegí bí imóníni. Síjé níníyí ení wífá ókiaríjéyí axípi míwimóníni. Xegí bí xegí bí imóníni.

⁴² Ámá pegfáyí níwiápnímeapírífáriní wará inípírífápi nioní níra waríjápíníjé imóníni. Wará agwí ríná níwimóníriane níjwéaríjwápi —Apí urí epaxí imóníjépiríní. Apí

xw'á weyáraríngwá engáí aí ur' mepax' imóníng'pí nínímáná wiápínimeanf'wáriní.
⁴³ Wará nene xw'á weyáraríngwápi, ay' s'pí imóníngagi aí s'ng' nínimí
 wiápínimeanf'wápi, ay' aga awiax' imóníng'píriní. Wará xw'á weyáraríngwápi eng'
 meáníng'pí imóníngagi aí s'ng' nínimí wiápínimeanf'wápi eng' eáníng' imóníng'píriní.
⁴⁴ Wará nene xw'á weyáraríngwápi xw'á t'yo dán' imóníngagi aí s'ng' nínimí
 wiápínimeanf'wápi, ay' an'namí dán' kwíy'piyá wará imóniní.

Wará xw'á t'yo dán' imóníng'pí engáí nání re yaiwipax'riní, “An'namí dán'
 kwíy'piyá wará imóníng'pí ení r'fa wen'?” yaiwipax'riní. ⁴⁵ B'kw'yo dán' apí t'ni
 x'ixení imóníng' r'pí r'íníngagi nání raríng'íní. “Ámá iwam'ó imóníng' Adamomí Goríxo
 nimíx'ir'fná d'ng' s'ix' umímon'g' engáí nání o d'ng' t'ng' wo nimónimí s'ng' wag'riní.”
 r'íníngagi aí Adamomí r'w'yo imóníng' —O Kiraisor'íní. O ámáyo d'ng' n'yíming'pí
 s'ix' umímon'fa nání kwíy' imóníng'or'íní. ⁴⁶ E nerí aí an'namí dán' kwíy'piyá wará
 xámí imónaríngwámaní. Wará xw'á r'irímí dán'pí nimónímáná r'w'yo an'namí dán'
 imóníng'pí inan'wáriní. ⁴⁷ Ámá Goríxo iwam'ó imíx'ng' xw'á t'ni imíx'ng' engáí nání
 xeg' wará xw'árímí dán' inaríngwápi imónag'riní. E nerí aí ámá r'w'yo imóníng' —O
 Kiraisor'íní. O wará an'namí dán' imóníng'pí imóníng'riní. ⁴⁸ Xw'á t'yo ngwear'g'fá g'iy'
 wará ámá xw'á t'ni imíx'íníng' inag'pa inar'g'fáriní. An'namí ngwear'g'fá g'iy' wará ámá
 an'namí dán' iníng'pa ax'pí inar'g'fáriní. ⁴⁹ Ayínání d'ng' re oyaiwianeyí, “Agwí nene
 wará ámá xw'á t'ni imíx'íníng' inag'pa r'ixa nin'irane nání r'w'éná wará ámá an'namí
 dán' iníng'pa inan'wáriní.” oyaiwianeyí.

⁵⁰ G' n'rix'meáy'né, r'pí osear'imíní. Ámá wará ík'fá íw' wináníng' mimón'
 s'íní g'w' t'ni eng' t'ni nene imóníngwápi Goríxoyá xwiox'yo wí ngwear'pax' men'íní.
 Neg' wará ur' epax' imóníng'pí am'pí ur' mepax'pí t'ng' e ngwear'pax' mimóniní.
⁵¹⁻⁵² Nioní raríng'ápi nání udud' r'iseainar'íní? Ai, nioní yum'fí xw'y'fá Goríxoyápi
 áwan'g' b' osear'imíní. Goríxomí d'ng' w'kw'roaríngwaéne n'nenení m'pepa nerane
 aí pékák' yopar'pí ráná s'íní mé ápiang'w' nor'fm'ix'ir' yaríng'pa n'nenení ámí wará
 xeg' b' imónan'wáriní. Pékák' ráná peg'fáy' wará ur' mepax' imóníng'pí nínimí
 wiápínimearo s'íní s'ng' ngwear'waéne wará xeg' b' in'irane yan'wáriní. ⁵³ Ay' r'pí
 seararíng'íní. Iná neg' wará ur' epax' imóníng'pí s'íní an'ng' min' ax'pí imónipax'f'imaní.
 Ur' mepax' imóníng'pí ík'f' in'nfáriní. Iná neg' wará n'pepax' imóníng'pí s'íní an'ng'
 min' ax'pí imónipax'f'imaní. M'pepax' imóníng'pí ík'f' in'nfáriní. ⁵⁴ Neg' wará p'y'
 erí ur' erí epax' imóníng'pí xeg' b' nimónir' p'y' erí ur' erí mepax' imóníng'pimí
 r'ixa ík'f' ináná B'kw'yo dán' re n'rin'irí eáníng'pí t'ni x'ixení imónin'fáriní, “P'y'p'y'
 r'íníng'pí r'ixa an'pá imíx'íniní. R'ixa xop'rar' win'íní.” ⁵⁵ Xw'y'fá ax' ámí wí e eáníng'
 r'pí ení x'ixení imónin'fáriní, “P'y' r'p'ix'íní, ‘S'íní ámáyo xop'rar'f wipax'p'ín'íní.’
 r'isimónar'íní? Oweoí, s'íní e wí epax'p'ix' men'íní. P'y' r'p'ix'íní, ‘Ámáyo p'k'ímí nání
 s'íní sid'ng' opax'p'ín'íní.’ r'isimónar'íní? Oweoí, s'íní e wí epax'p'ix' men'íní.” Iná
 nání e n'rin'irí eáníng'pí t'ni ení x'ixení imónin'fáriní. ⁵⁶ Íw' ámaéne yaríngwápimí
 dán' P'y'p'í sid'ng'ín'ng' nor' neap'kipax' imóniní. P'pimí dán' mar'fáí, nene Goríxoyá
 ng'w' íkax' r'íníng'pimí n'wiaíkir'fná íw' yaríngwáriní. Ayínání “P'y'p'í ng'w' íkax'
 r'íníng'pimí dán' eng' eáníng' nimónir' ámá p'kipax' imóníng'píriní.” r'ipax'riní.
⁵⁷ E nerí aí Goríxomí yay' owianeyí. O neg' Ám'fná Jisásí Kiraiso neaiíng'pimí
 dán' P'y'p'imí xop'rar'f wipax'f neaim'x'ng'riní. ⁵⁸ Ayínání g' n'rix'meáy'né, d'ng'
 w'kw'rog'fápi xaíw'f íá n'ix'ir'óná b' éf' m'ím'ixeán'pa éf'rix'íní. Ám'fnáomí nux'f'd'iróná
 r'w'f n'rf'kw'ín'ir' yar'g'fápi wí sur'f'má imónin'fa me'ngagi nání “Nene x'fo ‘E éf'rix'íní.’
 r'ng'pí b' on'ímápi ner'fnáy', ay' apán'íní.” m'iseaimón'f an'ng' min' xwap'f ayá wí
 éf'rix'íní.

¹ Agwi seyfné payf nearo “Ámá Gorixoyá imónigtá Judia piropenistyo ηweagfáyo nigwf wianfwá nání awí eaariηwini.” nriḡfápi nání bi osearimini. Nioni Jisasoyá siyikf imónigtá Garesia piropenistyo wí e wí e ηweagfáyo “Nigwf awí eámeámf nerfná api éfrixini. Api éfrixini.” uréwapiyinápí seyfné ení axfpi nero re éfrixini. ² Nioni ríxa seyfné tñf e niseaimeari ηweanána seyfné nigwf ámi wí awí eámeámf mepa epírfá nání Sadé ayf ayo awí neániróná woxini woxini omiηf néfasána nigwf meáfápi tñf yamijyf nitróná píranijf xegf wí e yómiηf tfrixini. ³ Rfwéná nioni seyfné tfe niremorfná ámá seyfné re niyaiwiro rípeáfáyo, “Nigwf rípi ananí Jerusaremí nání nimeámí upaxfyfrini.” niyaiwiro rípeáfáyo payf wí nearí wiowárimfáriní. ⁴ E nerí aí “Ayf tñf nurfná ananirini.” nimónánayf, nioni ayf tñf wanfwáriní.

“Rfwéná seyfné tfámini bímfáriní.” urijf nánirini.

⁵ Rfwíyo nioni Masedonia piropenistyo imaní nibiri seaiménapimfáriní. “Masedonia piropenistf tñfmíni xámí úimigini.” nimónariηagí nání rariηini. ⁶ Imaní nibiri niseaiménapimáná seyfné tñf ayá wí onimiápi ηweámfárfani? Emá rawírawá imeamfkwf yariηfpi nípimíni seyfné tñf ηweámfárfani? Nioni majfáriní. Sa seyfné tñf niηweámoni ámi ḡfmini “Oumini.” ninimónirfná seyfné nioni óf e diηf sixf níga umfa nání niapowárfárfáriní. ⁷ Ayf rípi nání rariηini. Nioni “Agwi siηwf niseaga oseamúrómíni.” minimónarini. “Seyfné tñf ayá wí ηweáimigini.” ninimónirí diηf e ikwfmoηá ηnagi nání rariηini. Ámináo xe éwinigini rí siηwf nínanirfnáyf, e emfáriní. ⁸ E nerí aiwí sfá Judayene Pedikosiyf riniηfyi imónfe nání Epesasiyo re ηweámfáriní. ⁹ Pí nání marfát, nioni yariηápí nání pírf mákfmf nianiro yariḡfá obaxf ηnagi aiwí Gorixo ámá ayá wí xfo nání diηf wkwfropf rí nání ouréwapiyinirí ówanfniηf nfkwiijfrini.

¹⁰ Timotio niseaimearfnáyf, nioni Ámináo nání nimerí uréwapiyariηápa o ení axfpi uréwapiyariηf ηnagi nání seyfné tñf niηwearfná ayá sfwf muropa enfa nání píranijf wéyo uméfrixini. ¹¹ Segfyf wí Timotiomí xe peayf owianfpoyinirí siηwf mívini pa éfrixini. O tñf nrixfmeá imónigtáyf wí tñf nawíni nioni tñf re nání bipfá nání wenijf nerí ηweanagi nání o “Ámá tf nanf niniro niowárafí.” yaiwíwinigini seyfné omí píranijf wéyo níméra nuro nioni tñf e nání binfa nání wírenapfrixini.

¹² Negf nrixfmeá imónijf Aporoso nání xwíyfá rípirini. Nioni negf nrixfmeá wí seyfné tfámini nurowárenapirfná omí ηf ríremixf ayá wí wíagi aiwí o “Ríná seyfné tñf e nání obimíni.” mívimónarini. E nerí aí “Seyfné tfámini bipaxf imóniηini.” nívimónirfná binfáriní.

Yoparfpi nurirfná urijfpi nánirini.

¹³ Seyfné píranijf awiniηf ηwearo diηf wkwfrogfápi xaiwf fá xiriro diηf sixf iniro ηf eániro éfrixini. ¹⁴ E neróná pí pí seyfné yariḡfápí ámáyo diηf spí niwirijfyo dání éfrixini.

¹⁵ Ḡf nrixfmeáyfné, nioni ηf ríremixf bi rípi oseaimini. Sitepanasepówa nání seyfné nijfáriní. Ámá Ḡrikí piropenistyo dánfyf epówa aiwá niwákwínf miarigtápa Jisomí xámí diηf niwkwíro uxídiḡfepówarini. Wigf diηfyo dání “Ámá Gorixoyá imónigtáyo aríra owianeyí.” yaiwigfápi nání sfmf e nitróro yariḡfepówarini.

¹⁶ Seyfné ámá éniηf imónigtáyo yeáyf niwurfníro ámá ayf tñf níkumixiníro rfwf nirkwínimáná Gorixoyá imónigtáyo aríra wiarigtá ḡyo ení yeáyf wurfnífrixini.

¹⁷ Sitepanaso tñf Potunetaso tñf Akaikasó tñf awa nioni tñf e nání nibiro seyfné nibiro minipaxf imóniηfpi aríra níagfa nání nioni diηf nífa ninarini. ¹⁸ Awa nioni diηf sixf nímímoro seyfné ení diηf sixf seamímoro éagfa nání seáyf e imónigtáwa iwa rfanirí siηwf mí wómixfpoyí. ¹⁹ Jisasoyá siyikf imónigtá Esia piropenistyo dánfyf yayf seawárenaparínoí. Akwirao tñf xiepí Pírisiráf tñf ayáu egf aηfyo dání Jisasoyá siyikfpi imónigtá awí eánariḡfáyf tñf nawíni yayf niseawárenapirfná seyfné ení Ámináo tñf nawíni ikárinigtáyfné ηnagfa nání yayf bi onimiápi

míseawárenaparíḡoi. ²⁰ Negí níríxímeá re dájtyí níní ení yayí seawárenaparíḡoi. Sewaníḡyíné yayí níníroná xíxe yayí óf eánínípoi.

²¹ Xámí neága uḡípi áamá wo nioní raríná eáí aiwí agwí nioní Poroní gí wé t́níní yayí míseawárenapírí ríwamíḡf rípi nearí wírenaparíḡíní. ²² Ámá gíyí gíyí Ámináomi díḡf síxí muyipa nerínáyí, xe oroapíkínípoi. “Ámináo ríxa oweapíní.” nimónaríní. ²³ “Áminá Jisaso wá seawianíwíníḡíní.” nimónaríní. ²⁴ Kiraisí Jisaso t́níní nawíní ikáríníḡwaéne eḡagí nání níyínéní díḡf síxí míseaya úmíḡíní. “E émíḡíní.” nimónaríní.

Payf Poro Koriniyo ɲweáyf nání rfwtyo eaɲfnarini.

Payf rina Jisasoyá siyiktyf aɲf yoƒ Koriniyo ɲweagfáyf nání Poro rfwtyo niriiri eaɲfnarini. Aɲf api Girikiyf piropenisfyo xwé bi imóniɲfpiirini. Payf Poro Koriniyo ɲweáyf nání xámí niriiri eaɲfna nearfna diɲf nikiɲimóniro píranɲf éfrixiniri mixel nuriri eaɲf nání emá bi nɲpwémáná eɲáná “Ayf nimóniro yarigfápi nání Taitaso siɲwí nɲwɲinauini ourowárimini.” nɲyaiwiri uowárfagi Taitaso siɲwí nɲwɲinaumi nɲbiri áwanɲf réniɲf uriɲɲnigini, “Wí mixel joxi uriɲfipimi dáni rixa nisaniro nero aiwi wí ‘Poro pípimi dáni sekaxf nearipaxfifani?’ niriro arfki yarɲoi.” Éniɲf urfagi nání Poro payf rina niriiri nearfna nɲpenif xwiyfá bi uriri mixel bi uriri xwiyfá xwiyfá bi uriri neri eaɲɲnigini.

¹ Pori —Nioni Gorixo wimóniɲfipimi dáni Kiraisi Jisasoyá wáf wurimeiarɲa wonirini. Nioni tfini negf niriixfmeá Timotio tfini yawawi siyikf Gorixoyá imónigfá Koriniyo ɲweagfáyfne tfini oya ámá imónigfá Girikiyf aɲfyo wí e wí e ɲweagfáyfne tfini nání payf rina neari mónaparɲwi. ² Negf ápo Gorixo tfini Áminá Jisasi Kiraiso tfini awáu wá seawianiri seyfne nɲwayiróniro ɲweapfiri nání seaimixiri éisixini.

Xeaniɲf wímeáagi aí Gorixo ikiɲwí umiriɲfpi nánirini.

³ Gorixo —O negf Áminá Jisasi Kiraisomi xano imóniri oya ɲwáfao imóniri eɲorini. Omi yayf nɲwirane seáyf e umfeyoaneyf. Wá wianarigfá ámáyo wímeaariɲf nɲpini mfkf ikiɲorini. Ámá pí pípi nání diɲf sipi wiarɲfyo miɲf ikiɲwí umirarigfápi mfkf ikiɲo, ayf orini. ⁴ O miɲf ikiɲwí neamirarɲfpa nene eni axfpi pí pí xeaniɲf wímeáyo miɲf ikiɲwí umiranfá nání pí pí xeaniɲf neámeáná miɲf ikiɲwí neamirarɲfirini. ⁵ Rfniɲf Kiraiso ámáyo arira owimiri neri neri wímeaariɲf nene eni ayá wí neámeaariɲf. E neri aí xfo neaiɲfipimi dáni Gorixo miɲf ikiɲwí ayá wí neamirarɲfirini. ⁶ Xeaniɲf none neámeáfpi, ayf seyfne seaerfkiemeaarane miɲf ikiɲwí seamirirane yanfá nání neámeaariɲf. Miɲf ikiɲwí Gorixo neamirarɲfpi, ayf seyfne miɲf ikiɲwí seamiranfá nání eni neamirarɲfirini. Nepa miɲf ikiɲwí seamirarɲwaéfne eɲánáyf, xeaniɲf none xwámámf wiarɲwápa seyfne eni xeaniɲf axfpi imóniɲfpi xwámámf wipaxfifnerini. ⁷ None re nɲyaiwiri nɲjfa imóniɲwini, “Rfniɲf none meariɲwápi seyfne eni axfpi meariɲfáriní. Ayánáni Gorixo miɲf ikiɲwí neamirarɲfpa seyfne eni axfpi seamirarɲfirini.” nɲyaiwiri nɲjfa nimóirane nání diɲf re nɲyaiwirane ikwímoariɲwápi sfkfkf onini, “Seyfne eɲf neániro pí pí seámeáfpi anani xwámámf nɲwiro ɲweapfifáriní.” yaiwiarɲwápi sfkfkf onini.

⁸ Negf niriixfmeáyfne, ayf rípi nání searariɲini. Xeaniɲf none Esia piropenisfyo ɲweaɲána neámeaariɲf “Seyfne sɲni majfá oimónfpoi.” mɲneaimónarini. Xeaniɲf ríá tɲf none eɲf neánirane aí xwámámf mɲwipaxf imóniɲfpi neámeáagi “Ari yanfwiní?” nɲyaiwirina “Rixa nɲpeaniréwini?” yaiwiɲwáriní. ⁹ Ai, newaniɲone “Eɲf eániɲwáonerfani?” nɲyaiwirane diɲf mɲwírariní sa Gorixomi —O ámá pegfáyf wiápfni meapfífa nání wimixariɲorini. Omini none diɲf uɲwiránfá nání sfkwá neaiɲfpi neaiɲnigini. Sfkwá neaiɲf apf ámá opisf aɲfyo dáni xwiriixf arfá nɲwimána “Rixa pikípoi.” rariɲo rixa “Awami pikípoi.” ránaniɲf neaiɲnigini. ¹⁰⁻¹¹ E neri aí nene maɲf umónani nání mɲmúropaxf imóniɲf apimi dáni Gorixo éf neaminiɲfirini. Rfwtyo bi eni éf neaminiɲfirini. “Ámi rfwtyo bi maɲf umónipaxfipimi umónaniri yarína éf neaminiɲfirini.” nɲyaiwiri diɲf wikwímoariɲwá seyfne none nání rixiɲf nɲneairiɲfipimi dáni arira nɲneairfna anani éf neaminiɲfirini. Gorixo éf neaminiɲnagi nɲwɲiniróna re nɲyaiwiro, “O ámá obaxene rixiɲf wuriyarɲwápi arfá nɲneairi nání Porowami wá nɲwianiri xeaniɲf wímeáfipimi dáni éf uminiɲfirani?” nɲyaiwiro none nání omi yayf wipfifáriní.

seyíné tíhí e nání nìbírí mǐxí searǎpimi dání dǐhí sǐpí seaipaxí mǐseaimǐxǐpa éimǐgǐnǐ.” yaiwiárǐjanigǐnǐ. ² Ayí rǐpǐ nání e yaiwiárǐjanigǐnǐ. Nioní nìbírí mǐxí nǐsearǐrǐ dǐhí sǐpí nǐseaimǐxǐrǐnáyí, áamá wí gǐyí nioní dǐhí yayí nimopǐrǐrǐfani? Oweoi, seyíné e nǐseairǐnáyí, áamá nioní dǐhí yayí nimopǐrǐrǐ wí menǐnǐ. ³ Ayǐnání nioní mǐbǐ payǐnǐ nearí wǐrénapǐjanigǐnǐ. “Nioní báná yayí nimopaxíyǐné mǐxí searǎpimi dání dǐhí sǐpí mǐseaimǐxǐpa éimǐgǐnǐ.” nǐnimónǐrǐ nání payǐnǐ nearí wǐrénapǐjanigǐnǐ. “Nioní yayí ninarǐná seyíné ení seinarǐhǐrǐnǐ.” yaiwiarǐhǐpǐ “Apǐ aga nepa imónǐnǐ.” nǐpǐmónǐhǐ enjagǐ nání rarǐhǐnǐ. ⁴ Ayí neparǐnǐ. Xámi nioní payí nearí nǐwǐrénapǐrǐná dǐhí rǐá samǐhǐ mǐnǐxé ayá wí nǐxearǐná hǐwǐ tǐnǐ eaǐjanigǐnǐ. Payí ana dǐhí sǐpí oseainǐrǐ meǐjanigǐnǐ. Seyíné rǐpǐ nání nǐhǐá oimónǐpoyǐnǐrǐ eaǐjanigǐnǐ, “Poró nene nání dǐhí sǐpí nǐwirǐná xwapí ayá wí rǐá wiarǐnǐ?” oyaiwǐpoyǐnǐrǐ eaǐjanigǐnǐ.

“Sǐpí éomǐ rǐxa yokwarǐmǐ wiǐhǐrǐnǐ.” urǐhǐ nánǐrǐnǐ.

⁵ Segí áamá xegí sǐpí nerǐhǐpimi dání dǐhí sǐpí neaimǐxǐhǐo nepa nioní dǐhí sǐpí mǐnimǐxǐhǐrǐnǐ. Seyíné dǐhí sǐpí seaimǐxǐhǐrǐnǐ. Nǐyǐnéni dǐhí sǐpí mǐseaimǐxǐpa nerǐ aǐ wiyǐnéni dǐhí sǐpí seaimǐxǐhǐrǐnǐ. Omǐ ayá rǐá wepaxí imónǐhǐpǐ mǐrǐpa éimǐgǐnǐrǐ apǐnǐ seararǐhǐnǐ. ⁶ Áamá omǐ sǐyikí nǐwearǐná segíyí nápǐ weagǐápǐ “Ayí apánǐrǐnǐ.” nimónarǐnǐ. ⁷ Ayǐnání dǐhí sǐpí fǐwǐ xewanǐhǐo nerǐhǐpimi dání winarǐhǐpǐ anǐhǐ rǐtǐ wiárǐnǐgǐnǐrǐ agwǐ seyíné ámi sǐyikí bǐ mǐweá yokwarǐmǐ nǐwiiro mǐhǐ ikǐhǐwǐ umǐrǐrǐxǐnǐ. ⁸ Ayǐnání enǐ rǐrémǐxí rǐpǐ oseaimǐnǐ. O “Áamá tǐyí nioní dǐhí sǐxí nǐyarǐgǐfǐyǐrǐfani?” oyaiwinǐrǐ nanǐ wí wiǐrǐxǐnǐ. ⁹ Payí ana nioní nearí nǐwǐrénapǐrǐná re nǐyaiwirǐ eaǐhǐrǐnǐ, “Nioní payí nearí urǐápǐ nǐpǐnǐ nání arǐá yǐmǐgǐ epǐrǐréoi? Arǐkwǐkwǐ nǐpǐrǐréoi?” nǐyaiwimáná iwamǐfó seaǐwapǐyimǐnǐrǐ nání payí ana eaǐhǐrǐnǐ. ¹⁰ Seyíné áamá xegí sǐpí éfǐpǐ nání yokwarǐmǐ wiánáyí, nioní ení ananǐ yokwarǐmǐ wiarǐhǐrǐnǐ. Ayǐnání nioní áamá omǐ nepa yokwarǐmǐ wiipaxí imónǐhǐ bǐ enánáyí, yokwarǐmǐ nǐwiirǐná seyíné nání “Arǐge nerǐ arǐrǐa wiimǐfǐrǐfani?” nǐyaiwirǐ Kiraisoyá sǐhǐwǐ tíhí e dání yokwarǐmǐ wiǐhǐrǐnǐ. ¹¹ None xǐxe yokwarǐmǐ minǐpa nerǐhǐpimi dání Seteno yapí nǐneaiépǐsimáná xopǐrǐrǐf neainǐgǐnǐrǐ nání áamá fǐwǐ éomǐ yokwarǐmǐ wiǐhǐrǐnǐ. Obo yapí neaiépǐsimǐnǐrǐ yarǐhǐpǐ nání nǐhǐá imónǐhǐagwǐ nání rarǐhǐnǐ.

Poró ayí Tǐrowasǐyo nǐhǐweaxa múronǐ nánǐrǐnǐ.

¹² Xámi nioní xwǐyǐfá Kiraiso nání yayí neainarǐhǐpǐ wáf urǐmǐnǐrǐ nání anǐ Tǐrowasǐyo nání nurǐ nǐrémorǐná Ámǐnáo ówanǐnǐhǐ nǐkwǐfǐpimi dání ananǐ e epaxí imónǐhǐáonǐ nainenǐrǐ aiwǐ ¹³ negí nǐrǐxǐmeá Taitaso segí tǐámǐnǐ dání sǐnǐ mǐbǐpa éagǐ nání pǐfá nǐmegǐnǐrǐ dǐhí sǐpí niarǐhǐagǐ nání iwieánǐjanigǐnǐ. Ayǐnání nioní Tǐrowasǐ hǐweáyo pǐnǐ nǐwiárǐmǐ Masedonia pǐropenǐsǐyo nání bǐjanigǐnǐ.

“Wáf nǐwurǐmeiranéná áamáyo sinadǐhǐnǐhǐ weaarǐhǐwǐrǐnǐ.” urǐhǐ nánǐrǐnǐ.

¹⁴ Taitaso nání dǐhí sǐpí niarǐhǐagǐ nání iwieánǐhǐáonǐ aiwǐ agwǐ Gorǐxomǐ yayí wiarǐhǐnǐ. Ayí rǐpǐ nání yayí wiarǐhǐnǐ. O Kiraiso pí pí imónǐhǐpimi xopǐrǐrǐf wǐpaxo oimónǐrǐ wimǐxǐhǐrǐnǐ. Apǐnǐ marǐfá, o ge ge nǐneaiépǐmeámǐ umǐnǐrǐ nerǐná xopǐrǐrǐf wǐpaxíyí oimónǐpoyǐnǐrǐ nǐneaimǐxǐrǐ nǐneaiépǐmeámǐ warǐhǐrǐnǐ. Ayí rǐpǐ nání ení yayí wiarǐhǐnǐ. Gorǐxo none wáf wurǐmeiarǐhǐwǐpimi dání anǐ nǐmǐnǐ xwǐyǐfá Kiraiso nání rǐnǐhǐpǐ “Ayí apǐrǐfani?” oyaiwǐpoyǐnǐrǐ yarǐhǐrǐnǐ. Xwǐyǐfá o nánǐpǐ awǐfǐ dǐhí eaarǐhǐ bǐnǐhǐ anǐ nǐmǐnǐ rinárǐmenǐpǐrǐnǐ. ¹⁵ Ayí rǐpǐ nánǐrǐnǐ. Sinadǐhǐ Kiraiso Gorǐxomǐ dǐhí nanǐ oweanǐrǐ rǐá ikeáaráná nanǐ weaarǐhǐpǐnǐhǐ imónǐhǐpǐ, ayí none imónǐhǐwǐnǐ. None sinadǐhǐ Gorǐxo yayí winarǐhǐpǐnǐhǐ imónǐhǐwǐpǐ neáa nurǐná áamá Gorǐxo yeáyí oneayimǐxemeanǐrǐ yarǐgǐfǐyí tíhí e neáa urǐ áamá nanǐnanǐrǐ yarǐgǐfǐyí tíhí e neáa urǐ yarǐhǐrǐnǐ. ¹⁶ Áamá maiwǐ nanǐnanǐro yarǐgǐfǐyí xwǐyǐfá wáf rǐmeiarǐhǐwǐpǐ arǐá nǐwiróná “Anǐnanǐwǐrǐfani?”

yaiwipíri nání piyaní pearigfápíniñí weariñíri. E nerí aí ámá Gorixo yeáyí neayimixemeáwiniñíri wimónarigfáyí xwiyfá apí arfá niwiróná “Díñí niyimíñí tñjwaéne imónaníwárfani?” yaiwipíri nání sinadíñí sñjñ gweapírfápíniñí weariñíri. Xwiyfá apí wáf nírimerfíná e epaxíyí gíyíriñí? ¹⁷ E epaxí imóniñwáyí, ayí noneríni. Ayí rípi náníri. Ámá obaxí xwiyfápi wáf nírimerfíná “Negí yariñwápimi dání niñgwí meaaní nání rfa yariñwini?” niyaiwiro úrapí yariñwápí wí miyariñwáoneríni. Xwiyfápi wáf nírimerfíná nepáni nimóníri Gorixo apí e éfrixíniñí nearípeañípi tñní xixeni níriñí yariñwáriní. Kiraiso tñní níkarínimáná Gorixoyá sñjwí tññí e dání rariñwá enagi nání “E epaxí imóniñwáyí, ayí noneríni.” searariñíni.

3

“Xwiyfá sññí réroáriníñípi nání wáf wurimeariñwáoneríni.” uriñí náníri.

¹ Nioní e searariñagi nání seyíne “Porowa ámí ríxa weyí meariñaríñoi.” ríseaimónaríni? Oweoi, seyíne none wáf nírimeranéná yariñwápi nání níjfé imónípiñí nání ámá wí seáyí e níneamfeyoaro “Porowa wáf nírimerfíná imíriñí miyariñfáwaríni.” níriro payí wina neaeaiaríñonemani. Ámá wí ení none yariñwápi nání níjfé imónípiñí nání seyíne “Porowa e yariñfáwaríni.” níriro payí wina neaeaiaríñonemani. Wa nání e níriro payí weaipaxí aiwí none nání wí e níriñí payí neaeaipaxímani. ² Payí “Porowa e imóníñfáwaríni.” níriñíri eániñípiñíñí seyíne ríxa imóníñoi. Negí payíniñí imóníñfáyíne negí mimáyo tñniñagwi nání wí peá seamopaxíyínemani. Payíniñí seyíne imóníñfápi ámá níni níjfé nimóníro fá roariñfá enagi nání rariñíni. ³ Payíniñí seyíne imóníñfápi síwá réniñí inariñfáriní. Kiraiso xewaníño níriñí eañípiñíñí imóníñwini. Síwá éniñí inariñfáriní. None searéwapíyiniñwápimi dání Kiraiso payí seyíne imóníñfápiñíñí nearíni iníñfá ríwamíñí eánariñípi tñní meá ñwíá aníñí sññí imóníñoýá kwíyípi tñní seaeañíri. Moseso tññí Goriño ñwí ikaxí nuríñfá síñáyo eañípániñí meá ámáýíneýá díñípiñí seaeañíri.

⁴ None Kiraisoyá díñíyo dání Gorixo nání díñí síñá neaeánariñí enagi nání rariñíni. ⁵ “Newaníñoone imóníñwápimi dání wáf rímeapaxí imóníñwini.” wí yaiwinípaxonemani. Wáf rímeapaxí imóníñwápi, ayí Gorixo neaimíxíñípiñí dáníni e imóníñwini. ⁶ O ámí sññí bí “E níseaimífaríni.” níriñí réroáriníñípi wáf nurimeipaxí imóníñfáriníñí neaimíxíñíri. Sññí réroáriníñí apí ámá ñwí ikaxí eániñípiñí níxídíñípiñí dání oníxídíñípiñí réroáriníñípiñímani. Kwíyípiñí nípemeámí neawariñípiñí dání oníxídíñípiñí réroáriníñípiñíni. Ñwí ikaxí eániñípiñí ámá “Xixeni oxídaneyí.” niyaiwiro aí apimi wiaíkiaríñfá enagi nání pemíxariñíri. E nerí aí xegí kwíyípiñí ámáyo díñí niyimíñípiñí síxí umímoariñí enagi nání xwiyfá sññí réroáriníñípiñí nání wáf nurimeipaxí imóníñfáriníñí neaimíxíñíri.

Sññí réroáriníñípiñí xámi réroáriníñípiñí seáyí e wimóníñí náníri.

⁷ Gorixo xegí ñwí ikaxípiñí síñá piaráyo akírení níperí niñwiráriní Isireríyo mñí wíáná wáf xfo píripiñí nerí ókímíxariñípiñí ení síñáni wimóníñíniñíni. Apí Mosesomí wáf wókímíxáná oyá símímaní xwíntá eañíniñíni. Xwíntá o eañípiñí awayiniñí awayiniñí neayípoáa waríñagi aí axíni síni ení tñní xwíntá eariñagi nání aríowa sñjwí mímíñí winariñagi nání sñjwí miwiniñpaxí imónagfáriní. Ñwí ikaxí eániñí apí, ámá pemíxariñí imóníñípiñí uráraná Gorixoyá wáf píripiñí nerí ókímíxariñípiñí tñní ení síñáni imóníñí enagi nání ⁸ “Xwiyfá sññí re réroáriníñí ‘Kwíyípiñí ámaéne ananí níneainíri díñí niyimíñí tñjwaéne neaimíxíñíri.’ riniñípiñí ñwí ikaxí eániñípiñí wíarí ní múrorí wáf mókímíxíñí imóníni.” ríseaimónaríni? ⁹ Xámi réroáriníñípiñí —Apimi dání ámá aníñípiñí nání xwiyfá meáriñaríñípiñí. Apí awíaxí imónagí aiwí sññí réroáriníñípiñí —Apimi dání Gorixo

eni axorini. O wá n̄neawianiri seáyi e neaiinjipi —Ap̄i Kiraisoyá s̄m̄iman̄j̄yo d̄ani xw̄in̄f̄anīj̄f̄ neaeám̄ixar̄inj̄p̄ir̄ini. Ap̄i n̄ani n̄ij̄f̄a oimón̄fp̄oȳin̄iri neḡf̄ d̄inj̄yo w̄f̄a neaók̄im̄ixinj̄f̄r̄ini. E neaiño, aȳf̄ axo en̄jaḡi n̄ani rar̄inj̄ini.

“Xean̄inj̄f̄ neaímeaar̄injaḡi aí w̄f̄f̄ rani n̄ani sini ayá r̄f̄a neawear̄ini.” ur̄inj̄f̄ n̄an̄ir̄ini.

⁷ W̄f̄f̄ nur̄imeífr̄ix̄in̄iri near̄f̄pear̄j̄p̄i, aȳf̄ ayá t̄f̄nj̄p̄n̄inj̄f̄ imón̄inj̄p̄ir̄ini. Ap̄i t̄f̄nj̄w̄aone en̄j̄f̄ meán̄f̄ xw̄ar̄f̄a s̄ix̄f̄ xw̄f̄a t̄f̄n̄i im̄ix̄in̄inj̄f̄n̄inj̄f̄ nimón̄irane sam̄inj̄f̄ imón̄inj̄w̄aoner̄ini. Ám̄a ar̄f̄a n̄ineairóná re yaiwip̄tr̄i n̄ani e imón̄inj̄w̄aoner̄ini, “En̄j̄f̄ eán̄inj̄f̄ seáyi e imón̄inj̄f̄ xw̄iȳf̄a yaȳf̄ neainar̄inj̄f̄pimi d̄ani neaímeáfp̄i w̄f̄f̄ r̄imear̄iḡf̄awayámani. Sa Gor̄ixoyar̄ini.” yaiwip̄tr̄i n̄ani sam̄inj̄f̄ e imón̄inj̄w̄aoner̄ini. ⁸ Xean̄inj̄f̄ x̄ixeḡf̄n̄i neaikárar̄injaḡi aiw̄i sum̄in̄inj̄f̄ imón̄inj̄w̄aonemani. Wainá neaímeáfp̄i n̄ani udud̄f̄ neainar̄injaḡi aiw̄i neḡf̄ d̄inj̄f̄ an̄inj̄f̄ n̄iyóam̄iga m̄ineaujoner̄ini. ⁹ Ám̄a wí m̄ix̄f̄ neax̄f̄dowár̄taḡf̄a aiw̄i Gor̄ixo wí neaiep̄samoar̄inonemani. Iwan̄j̄f̄ n̄ineaeari neat̄f̄aḡf̄a aiw̄i an̄inj̄f̄ ean̄tramori wear̄inj̄w̄aonemani. ¹⁰ Ín̄iná w̄f̄f̄ n̄ir̄imeranéná r̄ip̄i n̄iyaiwirane yar̄inj̄w̄aoner̄ini, “Neḡf̄ Jisasom̄i p̄ikiḡf̄ápa none eni n̄ineap̄ik̄ir̄f̄n̄áȳf̄, anan̄ir̄ini.” n̄iyaiwirane yar̄inj̄w̄aoner̄ini. Ám̄aȳf̄ none e yar̄inj̄agw̄i s̄inj̄w̄f̄ n̄inean̄iróná “Jisaso n̄iper̄f̄ aiw̄i ám̄i s̄inj̄f̄ nimón̄ir̄i n̄jwean̄jaḡi n̄ani r̄f̄a yar̄inj̄oi?” yaiwip̄tr̄i n̄ani ap̄i e yar̄inj̄w̄aoner̄ini. ¹¹ Ín̄iná xw̄f̄a t̄f̄yo am̄i ḡim̄i nemeranéná Jisasom̄i x̄f̄dar̄inj̄w̄aone en̄jaḡi n̄ani yōf̄ maȳf̄ nimón̄irane emear̄inj̄w̄ar̄ini. Ám̄aȳf̄ wará pepax̄f̄ t̄f̄nj̄f̄ imón̄inj̄w̄aone yōf̄ maȳf̄ nimón̄ir̄i yar̄inj̄agw̄i n̄inean̄iróná “Jisaso ám̄i s̄inj̄f̄ nimón̄ir̄i an̄j̄f̄nam̄i n̄jwean̄jaḡi n̄ani r̄f̄a yar̄inj̄oi?” yaiwip̄tr̄i n̄ani e nimón̄ir̄i emear̄inj̄w̄ar̄ini. ¹² Aȳin̄ani r̄ip̄i r̄ipax̄f̄r̄ini, “None w̄f̄f̄ n̄ir̄imeranéná n̄ineaxean̄ipax̄f̄ imón̄inj̄w̄aoner̄ini. E ner̄f̄ aí e imón̄inj̄w̄apimi d̄ani seȳf̄né r̄ixa d̄inj̄f̄ n̄iȳim̄inj̄f̄ t̄ḡf̄áȳf̄né imón̄inj̄oi.” r̄ipax̄f̄r̄ini.

¹³ Ám̄a wo, B̄ikw̄f̄yo d̄ani “Nion̄i Gor̄ixom̄i d̄inj̄f̄ n̄iw̄ikw̄f̄rori n̄ani ám̄ayo ur̄in̄aniḡin̄i.” r̄in̄inj̄o d̄inj̄f̄ w̄ikw̄f̄roaḡf̄pa none eni ax̄f̄p̄i e w̄ikw̄f̄roar̄inj̄w̄aoner̄ini. Aȳin̄ani Jisasom̄i d̄inj̄f̄ n̄iw̄ikw̄f̄rorane n̄ani xw̄iȳf̄a yaȳf̄ neainar̄inj̄f̄p̄i ám̄ayo w̄f̄f̄ urar̄inj̄w̄ar̄ini. ¹⁴ N̄ij̄f̄a re imón̄inj̄agw̄i n̄ani w̄f̄f̄ urar̄inj̄w̄ar̄ini. Ám̄in̄a Jisaso xw̄ar̄ip̄ayo d̄ani owiápn̄imean̄ir̄i s̄inj̄f̄ wim̄ix̄inj̄o none eni x̄f̄om̄i s̄inj̄f̄ wim̄ix̄inj̄f̄pa ax̄f̄p̄i s̄inj̄f̄ n̄ineaim̄ix̄ir̄i seȳf̄né t̄f̄n̄i naw̄in̄i gw̄iaum̄f̄ n̄ineair̄i Jisaso t̄f̄nj̄f̄ e neawár̄in̄f̄ar̄ini. N̄ij̄f̄a e imón̄inj̄agw̄i n̄ani w̄f̄f̄ urar̄inj̄w̄ar̄ini. ¹⁵ Aȳf̄ seȳf̄né nan̄j̄f̄ oseaiianeȳin̄iri n̄ani yōf̄ maȳf̄ imón̄irane neaxean̄ipax̄f̄ imón̄irane yar̄inj̄w̄ar̄ini. Ám̄a Gor̄ixoyá x̄f̄o wá n̄iwian̄ir̄inj̄f̄pimi d̄ani sayá nimóga nuróná aȳf̄ om̄i yaȳf̄ ayá wí n̄iwiera war̄iḡf̄apimi d̄ani “Gor̄ixo seáyi e imón̄inj̄or̄f̄an̄i?” w̄iaiwpax̄f̄ imón̄f̄w̄in̄iḡin̄iri yōf̄ maȳf̄ imón̄irane neaxean̄ipax̄f̄ imón̄irane yar̄inj̄w̄ar̄ini.

“An̄j̄f̄nam̄i d̄ani neaímeanf̄ap̄i s̄m̄iman̄j̄f̄ e nit̄in̄irane n̄ani d̄inj̄f̄ s̄ix̄f̄ inar̄inj̄w̄ar̄ini.” ur̄inj̄f̄ n̄an̄ir̄ini.

¹⁶ None ap̄i n̄ani d̄inj̄f̄ n̄imorane n̄ani Kiraiso n̄ani w̄f̄f̄ urani n̄ani sini ayá r̄f̄a neawear̄ini. Neḡf̄ warápi xean̄inj̄f̄ neaímeaar̄inj̄f̄pimi d̄ani r̄ixa sip̄i nimóga war̄injaḡi aí d̄inj̄f̄pini s̄f̄a aȳf̄ ayo s̄inj̄f̄ b̄i s̄ix̄f̄ inar̄inj̄f̄r̄ini. ¹⁷ Aȳf̄ r̄ip̄i n̄ani s̄f̄a aȳf̄ ayo neḡf̄ d̄inj̄f̄p̄i s̄inj̄f̄ b̄i s̄ix̄f̄ inar̄inj̄f̄r̄ini. Xean̄inj̄f̄ agw̄i r̄iná neaímeáfp̄imi xw̄ámám̄f̄ n̄iwiera úwáȳf̄ n̄ani Gor̄ixo yeáyf̄ n̄ineayim̄ixemear̄f̄n̄a seáyi e imón̄inj̄f̄p̄i neaiin̄f̄ar̄ini. Ap̄i n̄ani d̄inj̄f̄ n̄imoranéná “Xean̄inj̄f̄ none neaímeaar̄inj̄f̄p̄i ax̄iná ná bin̄f̄n̄inj̄f̄ neaimeari on̄imiápián̄inj̄f̄ neaimeari yar̄inj̄f̄r̄an̄i?” n̄iyaiwirane peaȳf̄ wianar̄inj̄w̄ar̄ini. “Sa sip̄i agw̄i r̄iná neaímeaar̄inj̄f̄p̄i n̄ani d̄inj̄f̄ ar̄f̄a ikeamopax̄f̄p̄i t̄f̄n̄i x̄ixen̄i Gor̄ixo nan̄j̄f̄ neaiin̄f̄aman̄i. Ám̄i wiár̄f̄ imón̄inj̄f̄ b̄i t̄f̄n̄i neaiin̄f̄ar̄ini.” yaiwiar̄inj̄w̄ar̄ini. ¹⁸ Aȳf̄ sip̄i agw̄i r̄iná neaímeaar̄inj̄f̄p̄i —Ap̄i s̄inj̄w̄f̄ t̄f̄n̄i s̄inj̄w̄f̄ w̄in̄ipax̄f̄ imón̄inj̄f̄p̄ir̄ini. Apimi s̄inj̄w̄f̄ n̄iw̄in̄iranéná e yaiwiar̄inj̄w̄aman̄i. Am̄ip̄i r̄f̄w̄f̄yo Gor̄ixo yeáyf̄ n̄ineayim̄ixemear̄f̄n̄a neaímeanf̄ap̄i —Ap̄i agw̄i nene s̄inj̄w̄f̄ t̄f̄n̄i

sijwí winipaxí mimónijípirini. Apí símimanjé e nitiniríná e yaiwiaríjwáriní. Ayí rípi nání raríjini. Sijwí tñí agwí ríná winaríjwápi aníjé marfái bí onímiápi imóninífarini. E nerí aí agwí ríná sijwí tñí miwinaríjwápi íníná aníjé imóninífa enjagí nání raríjini.

5

“Wará sijé imónaníwápi nání dijé nímoríjípimi dání dijé sixé ínaríjwáriní.” uríjé nánirini.

¹ Nene nijífa re imónijagwí nání ríwíyo neaiméanfápi símimanjé e tiníjwini. Xwífa tíyo níjwearanéná senífa aníyo jweaaríjwápi —Ayí negé warápi nání raríjini. Níperane negé warápi ríxa nípiíneamioaríníjé neríná negé dijépi sixé ínaníwá nání aní Goríxo neaimíxíyíjé wiwáníjé imónini. Wará apí ámá imíxígfámani. Goríxo imíxíjé enjagí nání anínamí íníná aníjé miní imóninífápirini. ² Wará agwí ríná negé dijépi sixé ínjwápipimi siní sixé nínrane xwífa tíyo níjwearanéná wará sijé anínamí imónijé negé dijépi sixé winaníwápipimi owínaneyiníri nání yeyíníjé nírrane jweanjwini. ³ Wará sijépipimi negé dijépi sixé níwiníranéná wará mayé nimónirane dijépiní míjweapa yaníwá enjagí nání apimi sixé owínaneyiníri yeyíníjé raríjwáriní. ⁴ Wará agwí dijé sixé ínjwápipimi siní nínrane wará saní neunaríjagí nání yeyíníjé raríjwáriní. Dijépiní nimóniri ojweaneyiníri mírarijwini. Ayí wará níyímíjé imónijépi nípepaxí imónijépipimi rití enífa nání wará anínamí imónijépipimi sixé níwinírane ojweaneyiníri yeyíníjé raríjwáriní. ⁵ Wará sijépipimi sixé winaníwá nání neaipímojo, ayí Goríxorini. O “Wará sijépipimi sixé winaníwá nání ríxa neaipímoáríjenerfani?” oyaiwípoyiníri xegé kwíyípi níneaiapíri ikíyíjé níneaiaríjériní. ⁶ Ayínáni pí pí xeaníjé neaiméaaríjagí aiwí dijé e nímoríjípimi dání dijé sixé níga waríjwáriní. Nene nijfáriní. Siní wará xwífa tíyo níjwearíná imónijwápipimi sixé nínrane Amínáo tñí e míjweanjwini. ⁷ Omí negé sijwí tñí tñí sijwí níwiníriníjépipimi dání bí ení sixé nínrane mé sa dijé níwíkwíroríjépipimi dání ení sixé nínrane yaríjagwí nání raríjini. ⁸ “Siní wará urí epaxí imónijé rípipimi dijé sixé níwinírane wáí raníwá nání dijé sixé ínjwini.” nísearíri aí negé dijépi wará rípipimi dání níyoámíga nurí Amínáo tñí e ojweaníri aga neaimónaríjériní. ⁹ Ayínáni xfo tñí e jweaaníwáínarani, siní xfo tñí míjweá xwífa tíyo níjwearanénarani, “E éwaníjéni.” yaiwiaríjwápi, ayí rípirini, “Xfo yayí winipaxí imónijépiní éwaníjéni.” ¹⁰ Ayí rípi nání e yaiwiaríjwáriní. Kiraiso ámá níyoní sijwí mí ómómíximí neríná nínenení ení sijwí mí ómómíximí neainífa enjagí nání xfoyá símimanjé tñí e dání éf roanfáriní. Xwífa tíyo níjwearíná winí wine naní imónijépirani, sípí imónijépirani, enjwápi tñí xixení pírií neamamonífa enjagí nání siní xwífa tíyo níjwearanéná “Xfo yayí winipaxípi éwaníjéni.” yaiwiaríjwáriní.

“Ámá sijíníjé imónijwini.” uríjé nánirini.

¹¹ Nene “Amíná Jisaso sijwí mí ómómíximí neainífarini.” níyaiwiri níjfa e nímonírane nání wáyí neainaríjériní. Ayínáni ámá níkinímóníro omí dijé owíkwírópoyiníri wáí nurímeranéná píraníjé arfáyo nurémóa waríjwáriní. Goríxoyá sijwíyo dání ríxa sijání piaumími iníjagwí nání o none yaríjwá nípiní nání xixení níjfa imónini. Seyíne ení none nání dijé nímoróná re oneaiwípoyiníri dijé wikwímojwini, “Porowa dijé ínimí níkwíronímáná míyarígfáriní. Wigí yarígfápi wí ínimí mimóní nípiní sijání piaumími rífa iníni?” oneaiwípoyiníri dijé wikwímojwini. ¹² None e searíagwí nání “Porowa ríxa apí mimónígfáwa enjagí nání ámi weyí mearínarijoi.” ríseaimónarini? Oweoi, wí e míyaríjwini. Sa seyíne none yaríjwápi nání ríxa níjfa xixení nímonímáná rípií oépoyiníri searíjwini. Seyíne ámá wí tñí —Ámá sijwí maníjé dání yarígfápi nání dijé mamó sa ámá sijwí aníjé dánini yarígfápi nání “Nanjé imónígfáyíriní.” moarígfáyíriní. Seyíne ámá

díñf e moarigfáyf tñni xwiyfá nřrñnróná none mřxf ñineameakñniro wa none nání xerwř rarigfápi oyanípoyññri seararñwñni. ¹³ Ámá wí “Porowa majimajfá nikárñniro yarigfáwarñni.” rarigfápi “Ayf neparñni.” ñiseaimónñrñáyf, re yaiwřřixñni, “Sa Gorixomi oxřdaneyññri nero nání e rfa imónñño?” yaiwřřixñni. “Porowa díñf píránñf fá ñixřřimáná yarñño.” ñiseaimónñrñáyf, “Awa nene arřrá neaipřřfa nání e rfa imónñño?” yaiwřřixñni. ¹⁴ Pípi nání díñf ñimorñfřpimi dáni ñipřreánñri yarñwámani. Kiraiso wá ñineawianñri neaiñfřpi nánñni díñf ñimorñfřpimi dáni ñipřreánñri xámi řpí nera wagwápi pñni ñiwiarñri yarñwáñni. O ñiperñná ámá ññni nání wayfá peñf eñagi nání díñf re yaiwiarñwñni, “Apimi dáni ámá ññni ñiperññf rfa egřawixñni?” yaiwiarñwñni. ¹⁵ Ayf ámá díñf ñiyimñfřpi tğfáyf wiwanñfřf nánñni díñf ñimónñro ñimenñro mé arřrá winfa nání ñipémáná ámi wiápnñimearño xfo nánñni díñf ñimoro éřřixññri ámá ññni nání wayfá peññigñni.

¹⁶ Ayñnání Jisasomi díñf wřkwřroñwá ríná dáni ámá womi řñwřf mí ñiwómixřrane “E imónññorřani?” ñiwiwirñná warárimñni řñwřf ñiwññrane mí wómixarñwámani. Ayf neparñni. Xámi none Kiraisomi řñwřf mí ñiwómixřranená warárimñni řñwřf ñiwññrane “Ñipřkwñni meñorñni.” ñiwiwirane aí agwi řñni wí e řñwřf mí ñiwómixřrane yaiwiarñwámani. ¹⁷ Ámá go go Kiraiso tñni nawíni nikárññrñná ámá řñf wónñf imónññño. Ai, e ñimónñrñná řpí xámi imónagřpi řřxa nanññri řñf bñ imónññño.

“Ámá ññni ámi xfo tñni gwiaumf inipřri nání wimixñfřñni.” urñf nánññni.

¹⁸ Ámá řñf imónñwápi nání mřkf ikiño, ayf Gorřxorñni. O Kiraiso neaiñfřpimi dáni ñiyopiýarimáná xřomi řmřf tñni wiarñwaeéne ámi ámá xřoyá imónani nání neaimixñfřñni. E nerñ none enñ amáyo áwanř re urñmeañfwá nání, “Ámá řñni xřomi řmřf tñni wiarigfáyfne ámi ámá xřoyá imónipřri nání řřxa seaimixñfřñni.” Áwanř e urñmeañfwá nání nearřpeañfřñni. ¹⁹ Nioni seararñápi, ayf řipřri. Gorřxo xegř xewaxo Kiraiso neaiñfřpimi dáni ámá ññni ámi xfo tñni nawíni imónñřixññri neaiimññri yarñni. Nene wiañkiñwápi řñni díñf fá mřxřř řřxa yokwarimř ñineaiiri nání peá moni. Api nerñ none enñ wář nurñmeranená xwiyfá re řññfřpi, “Gorřxo řřxa neaiñfřpimi dáni ámi xfo tñni nawíni imónñpaxfřñni.” řññfřpi urřřixññri nearřpeañfřñni. ²⁰ Ayñnání none xwiyfá Kiraiso yanř neaiapowarñfřpi wurřyarñwáonerñni. Noneyá mañfyo dáni urarñná Gorřxo xewanñño eññññf urarñfřñni. Amáyo Kiraiso nání řixñf re wurřyarñwáñni, “Gorřxomi řmřf tñni wiarigfáyfne ámá xfo tñni anani gwiaumf inani nání xe oneaimixññri řñwřf wññpoyi.” wurřyarñwáñni. ²¹ Ayf řipřri nání e wurřyarñwáñni. O řwř bñ meño aí Gorřxo none o tñni nikárññfřpimi dáni ámá xfo “Wé rónigfáyfřñni.” rárññfayf imónñřixññri omi negř řwř yarñwápi ññwřrärñri řwř yarñf wónñf ñiwimixřri xe opřkipoyññri řñwřf wññññigñni.

6

Wář wurñmeiarigfáwami wimearñfřpi nánññni.

¹ Ámá xfo tñni nawíni gwiaumf inipřri nání o tñni nawíni yarñwáone eñagwi nání eñf řřremřf ñiseairñri řipřri osearaneyř, “Gorřxo wá seawianñfřfne xe surřmá oneaimaññri mepañni.” osearaneyř. ² Ayf Břkwřyo řipřri ñřrññri eánñagi nání seararñwñni, “Gorřxonñ řixñf seyñne ñřrarigfápi arřá seaipaxíná řřxa arřá seañanigñni. Sřá amáyfne yeáyf seayimixemeámfa nání imónáná řřxa arřá seañanigñni.” Api Břkwřyo ñřrññri eánñagi nání píránñf arřá ókiarř ñimónñpoyi. Gorřxo arřá neaipaxíná, ayf rínarñni. Sřá o yeáyf neayimixemeanfa nání imónñfřyi, ayf řyirñni. Ayñnání “Gorřxo wá ñineawianñri neaiñfřpi xe surřmá oneaimaññri mepañni.” seararñwñni. ³ Wář wurñmeiarñwáone nemeranená negř yarñwápi nání xwiyfá ñineamearřpaxř oimónaneyññri ámá none yarñagwi řñwřf ñineañróná

óreamioapaxí imóniḡḡpí bī yariḡagwí siḡwí mīneanīpa oépoḡiḡiḡi anīḡí miní yariḡwáriḡi. ⁴ Pí pí neranéná “Ámá awa Gorixomi xīnáiḡwánīḡí nimóniḡo píranīḡí omīḡí wiiariḡíḡáwarḡani?” oneaiwiḡpoḡiḡiḡi yariḡwáriḡi. E neranéná pí pí xeanīḡí neaímeáḡpí xwámámí wirane anīḡí neainīpaxí imóniḡí neaímeaarīḡpí xwámámí wirane dīḡí rḡá neawepaxí imóniḡíḡpí xwámámí wirane yariḡwáriḡi. ⁵ Iwariḡí neameḡpearḡnárani, gwí aḡíyo neariḡwírariḡnárani, sipí owikáḡḡpoḡiḡiḡi sḡmḡráxwíró yariḡíḡáḡí ikwíkwierí ninīḡo neaiarḡnárani, xwámámí wiarīḡwáriḡi. Omīḡí anīḡí miní okīḡí tḡniḡi erane eḡwáoneriḡi. Si rorane agwíḡiḡi erane eḡwáoneriḡi. ⁶ None nání “Awa Gorixomi xīnáiḡwánīḡí nimóniḡo píranīḡí omīḡí yariḡíḡáwarḡani?” oneaiwiḡpoḡiḡiḡi rīpí enī yariḡwáriḡi. Íkwíráḡnánīḡí nimóniḡiḡi erane nepaxīḡpí nání niḡíḡá imóniḡrane sanīḡí imóniḡrane wá niḡwumīxīrane arīḡá wirane Gorixoyá kwíḡí neaainīḡpimiḡi dání erane mimóní imóniḡíḡpí mḡwíwapiḡí ámayo nepa dīḡí sipí niḡwirane erane ⁷ xwíḡíḡá nepaxīḡí imóniḡíḡpí yaḡí urīrane eḡí eánīḡí Gorixoneaimīxīḡpimiḡi dání erane yariḡwáriḡi. Ámá mīxí nání imóniḡíḡpí íá xīrarīḡíḡápa none nemeranéná wé róniḡí yariḡwápi wíá tīnaníwá nání wé onamīḡú tḡniḡi íá xīḡirane xīxe mīxí wianíwá nání wé náú tḡniḡi íá xīḡirane yariḡwáoneriḡi. ⁸ Wí yayí neamero wí paimamí neairo neaiariḡíḡoneriḡi. Wí none nání repíḡí niḡwíroná “Sipí yariḡíḡáwarḡi.” urīḡo wí “Nariḡí yariḡíḡáwarḡi.” urīḡo yariḡíḡoneriḡi. Nepáni yariḡwáone aiwí wí “Yapí neaiēḡsariḡíḡáwarḡani?” neaiaiwiarīḡíḡáḡi. ⁹ None nání wí “Porowa gowarḡani? ‘Awa nání ámá obaxí niḡíḡá imóniḡoḡi.’ rīseaimónariḡi?” rariḡagḡa aí ámá obaxí none nání nepa niḡíḡá imóniḡoḡi. None amí amí nemeranéná yoḡ mayí nimóniḡrane aí sḡniḡi ḡweariḡiḡi. Siyikí neaeariḡíḡone imóniḡagwí aiwí sḡniḡi wí mīneapíḡíḡoneriḡi. ¹⁰ Íkḡniḡí sipí neaiariḡagí aiwí íníná dīḡí niḡí neainariḡíḡiḡi. “Awa amíḡi nání dḡwí ikeamóniḡíḡáwarḡani?” neaiaiwiarīḡagḡa aí none xwíḡíḡá yayí neainariḡíḡpí wáḡ urarḡná ámá obaxí arḡá neairīḡpimiḡi dání Kiraiso tḡniḡi nawíniḡi nikáriḡiḡo nání amíḡi mīmúroniḡíḡáḡí yapí imónariḡíḡáḡi. “Amíḡi bī íá mīmaxīḡíḡáwarḡi.” neaiaiwiarīḡagḡa aí amíḡi Kiraiso neaiiḡpí bī mīneamúroniḡoneriḡi.

“Sḡḡáni seariḡḡwá eḡagwí nání seyḡné enī xīxeniḡi neaiḡpoḡi.” urīḡí nániḡiḡi.

¹¹ Korinīyo ḡweáḡíḡné, apí apí niḡseara nuranéná yumḡí bī mīseaiḡi sḡḡáni rḡwáriḡi. E niḡseariḡanéná seyḡné dīḡí sīxí seayīḡwáone sīwánīḡí seainíwáriḡi. ¹² None dīḡí sīxí muyipa oyaneyiḡiḡi wí éwáonemaniḡi. Sewaniḡíḡíḡné awamí dīḡí sīxí muyipa oyaneyiḡiḡi éḡá eḡagí nání nawíniḡi mimóniḡwíḡi. ¹³ Ayíḡnání xanoní gḡ niaiḡwíyo urīpaxí rīpí oseariḡmíḡi, “Xīxe oinaneyí. None dīḡí sīxí seayariḡwápa seyḡné enī neayípoḡi.” oseariḡmíḡi.

“Dīḡí mīwíkwíḡroḡíḡáḡí tḡniḡi gwí mīmóniḡpaniḡi.” urīḡí nániḡiḡi.

¹⁴ Jisasomi dīḡí mīwíkwíḡroariḡíḡáḡí tḡniḡi wigí yariḡíḡáḡi oyaneyiḡiḡi wí gwí mīmóniḡpaniḡi. Ayí rīpí nání seariḡḡiḡi. “Ámá wé róniḡí imóniḡíḡpiniḡi yariḡíḡáḡí tḡniḡi maḡí wiaíḡkariḡíḡáḡí tḡniḡi axíḡiniḡi epíḡá nání imóniḡpaxí imóniḡiḡi.” rīseaimónariḡiḡi? “Axíná wíá óniḡi sḡá yiniḡi epaxíḡiḡi.” rīseaimónariḡiḡi? ¹⁵ “Kiraiso tḡniḡi Obo tḡniḡi dīḡí axíḡiniḡi xiriḡiḡi.” rīseaimónariḡiḡi? “Kiraisomi dīḡí wíkwíḡroḡíḡáḡí dīḡí moro dīḡí mīwíkwíḡroḡíḡáḡí dīḡí moro neróná axíḡi bī mopaxíḡiḡi.” rīseaimónariḡiḡi? ¹⁶ “Gorixoyá aḡí ḡwḡá —Iwámí dání nene yayí umearīḡwáiḡwáriḡi. Iwá tḡniḡi ḡwḡá ámá meḡweariḡíḡáḡi tḡniḡi ananiḡi axí e kumíxáriḡpaxíḡiḡi.” rīseaimónariḡiḡi? Oweoi, nene ḡwḡá anīḡí siḡí imóniḡḡoyá aḡí ḡwḡáíwánīḡí imóniḡagwí nání wí e yayiḡpaxíḡmaniḡi. Nioniḡi seariḡḡáḡi Gorixone xewaniḡo rīḡí rīpí tḡniḡi xīxeniḡi seariḡḡiḡi, “Nioniḡi gḡ ámayí tḡniḡi nawíniḡi daróniḡíḡáḡiḡi. Nioniḡi wigí ḡwḡáoniḡi imóniḡḡáná ayí gḡ ámayí imóniḡpíḡáḡiḡi.” Ámíḡnáo e niḡiḡiḡi nání ¹⁷ ámá xegí imóniḡíḡáḡo rīpí enī urīḡíḡiḡi, “ ‘Ámá Gorixoni dīḡí mīniḡkwíró wigí ḡwḡáyo xīdarīḡíḡáḡí tḡḡí e dání niḡmīxeámíḡiḡi xegí bī imóniḡíḡáḡíḡné imóniḡíḡiḡiḡi. Ámíḡnáoḡi e seariḡḡiḡi. ‘Wigí

ɲwǎ́á imónɲǎpimi —Apimi dánɲ piaxǎ seaeánɲpaxǎ imónɲǎpimɲrɲnɲ. Apimi bi onɲmiá amáǎ mɲrónǎ anɲɲnɲ wé ǎá ayɲmeaéǎǎrɲxɲnɲ. Seyǎné e nerónáyǎ, nionɲ ananɲ seamímɲnɲmǎrɲnɲ. ¹⁸ Nionɲ segǎ áponɲ imónɲǎnáná seyǎné gǎ niaíwǎ oxoyǎné imónɲro niaíwǎ apɲxíwayǎné imónɲro epǎrǎrɲnɲ. Ámɲnánonɲ —Nionɲ enǎ eánɲgǎ nɲyonɲ seáyɲ e wimónɲǎnɲrɲnɲ. Nionɲ e rarɲɲnɲ.” Xwɲyǎ́á apɲ Bɲkwɲyo nɲrɲnɲrɲ eánɲɲagɲ nánɲ “Jisasomɲ dɲɲǎ mɲwɲkwɲroarɲgǎyǎ tɲnɲ wigǎ yarɲgǎpɲ oyaneyɲnɲrɲ wɲ gwǎ mɲmónɲpanɲ.” seararɲɲnɲ.

7

¹ Negǎ dɲɲǎ sɲxǎ seayɲɲwáyǎné, Gorɲxo negǎ sǎmɲmanǎ e dánɲnɲɲǎ e nearɲɲǎ enagɲ nánɲ ámaéne pí pí ayá neadunɲpaxǎ yarɲɲwápɲ, dɲɲǎ piaxǎ neaeámɲxarɲɲpɲrɲnɲ, wará piaxǎ neaeámɲxarɲɲpɲrɲnɲ, nɲpɲnɲ igǎánɲɲ oeamɲnaneɲyɲ. Gorɲxomɲ wáyǎ nɲwirɲɲpimi dánɲ sɲyɲkwǎ mɲnɲɲwaéne oimónaneɲyɲnɲrɲ wé roárǎwanɲgɲnɲ.

Korinɲyo ɲweáyǎ kɲnɲmónɲgǎ́á enagɲ nánɲ Poro yayǎ winɲɲǎ nánɲrɲnɲ.

² Seyǎné none dɲɲǎ sɲxǎ neayɲpoyɲ. Ayǎ rɲpɲ nánɲ rarɲɲnɲ. Segǎyǎ womɲ aɲ sɲpí bɲ mɲwikárɲɲwárɲnɲ. Segǎyǎ womɲ sɲpí bɲ wikárarɲɲwámanɲ. Womɲ amɲpí bɲ ǎwǎ urápɲɲwámanɲ. ³ Nionɲ e nɲrɲrɲnáná “Poro xwɲyǎ́á neamearɲmɲnɲrɲ rarɲnɲ.” rɲseaimónarɲnɲ? Oweoɲ, nionɲ rɲxa re searárǎrɲnɲ, “None dɲɲǎ sɲxǎ ayá wɲ seayɲɲwáone enagɲ nánɲ seyǎné péánáyǎ, none enɲ nɲpepaxǎ neainǎrɲnɲ. Seyǎné sɲnɲ ɲweanáná none enɲ sɲnɲ ɲweapaxǎ neaimónɲnǎrɲnɲ.” searárǎ́á enagɲ nánɲ wɲ e seaimónɲpaxǎmanɲ. ⁴ Seyǎné xámɲ searɲɲápɲ xǎdɲpǎrǎ́á nánɲ bɲ onɲmiápɲ marǎ́á, aga dɲɲǎ ayá wɲ sǎɲá neánarɲnɲ. Seyǎné nánɲ mɲxǎ nɲseameakɲnɲrɲnáná enɲ ayá wɲ seameakɲnarɲɲárɲnɲ. Xeanɲɲǎ nɲnɲ none neaímeáǎmɲ seyǎné nánɲ dɲɲǎ nɲmorɲɲpimi dánɲ awayɲnɲ ikɲɲwǎnɲɲ nɲmɲrɲnɲrɲ dɲɲǎ ayá wɲ nɲǎ́á ninarɲɲrɲnɲ.

⁵ None anǎ Tɲrowasɲyo pǎnɲ nɲwiárɲmɲ nɲpurɲ Masedonia pɲropenɲsɲyo nɲrémómáná aɲ kikiǎ ɲweapaxǎ bɲ mɲneaeámeá rɲpɲ rɲpɲ oyaneyɲnɲrɲ éwáyǎ sɲpɲnɲ sɲpɲnɲ neaímeaarǎ́á amá wɲ tɲnɲ xwɲyǎ́á xɲmɲxɲmǎ nɲnɲrɲ nɲrɲnɲrane negǎ xwioxɲyo dánɲ wáyǎ neainɲrɲ yarɲɲagwɲ aiwɲ ⁶ Gorɲxo —O amá rɲxa yopa nɲmegɲnɲrɲɲpimi dánɲ dɲɲǎ sɲxǎ mɲnɲgǎ́áyo mɲɲǎ ikɲɲwǎnɲɲ umɲrarɲɲorɲnɲ. O Taitaso amɲ neaímeáǎpimi dánɲ mɲɲǎ ikɲɲwǎnɲɲ neamɲrɲɲrɲnɲ. ⁷ Taitaso neaímeáǎpimi dánɲnɲ Gorɲxo mɲɲǎ ikɲɲwǎnɲɲ neamɲrɲɲrɲmanɲ. Seyǎné omɲ numímɲnɲro mɲɲǎ ikɲɲwǎ umɲrɲgǎpɲ nánɲ repɲyǎ nɲneairǎ́á apimi dánɲ enɲ Gorɲxo ikɲɲwǎnɲɲ neamɲrɲɲrɲnɲ. Taitaso repɲyǎ nɲneairǎ́á seyǎné Poronɲ amɲ sɲɲwǎ nananɲro nánɲ ikɲnɲɲǎ sɲpí seaiarɲɲpɲ nánɲ repɲyǎ neairɲ “Negǎ nɲpɲkwɲnɲ mɲyarɲɲwápimi dánɲ Poromɲ ayá rǎ́á wimoarɲɲwɲnɲ?” nɲyaiwiro nánɲ ɲwǎ eaarɲgǎpɲ nánɲ repɲyǎ neairɲ Poronɲ arǎ́á nianɲro nánɲ sɲnɲ ayá rǎ́á seawearɲɲpɲ nánɲ repɲyǎ neairɲ enǎ enagɲ nánɲ amɲ aga yayǎ seáyɲmɲ dánɲ bɲ tɲnɲ nɲnɲɲnɲgɲnɲ. ⁸ Payǎ xámɲ nionɲ nearɲ seamónapɲɲána ǎá nɲroróná aga dɲɲǎ sɲpí seainǎ enagɲ aiwɲ “Nionɲ ana pí nánɲ nearɲ wiowárɲɲárǎ́anɲ?” nɲyaiwirɲ dɲɲǎ sɲpí nɲɲǎmanɲ. E nerɲ aɲ seyǎné ǎá nɲroróná axɲnánɲ dɲɲǎ sɲpí seainarɲɲagɲ sɲɲwǎ nɲseanɲrǎ́á nionɲ enɲ dɲɲǎ sɲpí bɲ onɲmiápɲ nɲɲnɲgɲnɲ. ⁹ E nerɲ aɲ agwɲ nionɲ yayǎ ninarɲnɲ. Seyǎné dɲɲǎ sɲpí seairǎ́á nánɲnɲ yayǎ mɲnɲnɲ ayǎ dɲɲǎ sɲpí seairǎ́ápimi dánɲ segǎ sɲpí yarɲgǎpɲ rǎ́wǎmɲnɲ mamóǎ́á enagɲ nánɲ yayǎ ninarɲnɲ. Seyǎné dɲɲǎ sɲpí nɲseairǎ́á ayǎ Gorɲxo seamɲxarɲɲpɲ tɲnɲ xɲxenɲ seairǎ́á enagɲ nánɲ xwɲyǎ́á none searǎ́wápimi dánɲ wɲ xwɲrǎ́á mɲseaikɲxéwá enagɲ nánɲ rarɲɲnɲ. ¹⁰ Ayǎ rɲpɲ nánɲ seararɲɲnɲ. Amá dɲɲǎ sɲpí Gorɲxo wimɲxarɲɲpɲ tɲnɲ xɲxenɲ nɲwirǎ́á apimi dánɲ wigǎ sɲpí yarɲgǎpɲ rǎ́wǎmɲnɲ mamoarɲgǎ́árɲnɲ. E neróná dɲɲǎ sɲpí apɲ Gorɲxo yeáyǎ uyimɲxemeanǎ́a nánɲ nɲpemeámɲ warɲɲǎ enagɲ nánɲ amɲ dɲɲǎ sɲpí nɲwirɲ “Pí nánɲ e rǎ́á yarɲɲnɲ?” yaiwinɲpaxǎmanɲ. E nerɲ aɲ Gorɲxo wimɲxarɲɲpɲ tɲnɲ xɲxenɲ marǎ́á, amá wigǎ dɲɲǎyo dánɲnɲ dɲɲǎ sɲpí nɲwirǎ́á ayǎ wiwanɲɲyǎ́á anɲnɲpǎrǎ́a nánɲ nɲpemeámɲ warɲɲǎ enagɲ nánɲ rarɲɲnɲ. ¹¹ Ai dɲɲǎ sɲpí seairǎ́á gǎ payǎ eanǎpimi dánɲ Gorɲxo seamɲxǎǎpɲ, apɲ seyǎné dɲɲǎ píránɲɲǎ

nimoro amipí nanj xixegíni epírípi seaimixííriní. Apimi dáni Gorixo anjini sfirmírí seaiáná sipí éoyá xwiýfápi mĩneaxínipa oeniri apaxí mé píraníñj imixígfawixini. Apimi dáni eni nĩpĩkwini miyarígfápi nani wikí óniniígfawixini. Apimi dáni eni Gorixo nani wáyf seainíñnigini. Apimi dáni eni none ámi síñwí nananĩro nani íkĩnĩñj sipí seainíñnigini. Apimi dáni eni nioni searíápi xídiípi nani dñj ríá seaweñnigini. Apimi dáni eni sipí yarígfáyo síyikí ureaani nani oimónaneyĩnĩro egíawixini. Seyíne api api néra úfápi dáni síwá rénĩñj neainígfawixini. Sipí éf Poro nearfo nani nene wí ayá mĩñj mĩñj mĩnearoarini. Síwá éñĩñj neainígfawixini. ¹² Ayínani áwanj rĩpi osearimini. Nioni neari nĩseamónapirĩná sipí éo nani dñj nĩmorĩ payí ana neari mónapĩñámáni. Sipí wikáfo nani eni dñj nĩmorĩ neari mónapĩñámáni. Ayí seyíne Gorixoyá síñwí tĩñj e dáni re yaiwiníírixini neari mónapĩñáriní, “Ayí neparini. Porowa nearígfápi píraníñj xídaníwá nani nene sini dñj ríá neawearini.” yaiwiníírixini payí ana neari mónapĩñáriní. ¹³ Seyíne rĩxa xixeni e yaiwiníá enagi nani none rĩxa píraníñj mĩñj ikĩñwĩnĩñj mĩrárĩnĩwáriní.

Mĩñj ikĩñwĩnĩ mĩrárĩnĩwámáni. Dñj nífá eni neainííriní. Seyíne nĩyínení Taitasomĩ numimĩnĩnĩñjĩpimi dáni dñj síxí umímogíá enagi nani o yayí néra neaímeáf enagi nani none eni dñj nífá ayá wí neainííriní. ¹⁴ O ámi neaímeáána seyíne tĩñj e nani nurowárinĩná mĩxí seameakĩnĩñjapi nani bí ayá mĩnĩnĩfáriní. None seyíne tĩnĩ nĩñwearĩná amipí nĩnĩ searĩñwápi nepáni searĩñwápa omĩ seyíne nani mĩxí nĩseameakĩnĩrĩná urĩñwápi eni seyíne numimĩnĩnĩñjĩpimi dáni nepa xixeni imónĩñnigini. ¹⁵ O seyíne nĩyínení numimĩnĩróná óf ero wáyf inĩro nero píraníñj aríá owianeyĩnĩrĩ imónĩgfápi nani dñj nĩwinĩrĩná ámi xwapí ayá wí dñj síxí nĩseaya warini. ¹⁶ Agwĩ nioni “Ayí pí pí neróná xixeni epíraoi.” nĩseaiwiarĩrĩ dñj síñj neánarĩñj enagi nani dñj yayí ninariní.

8

“*Masedonia ñweáy* wĩniyo arĩrá wianĩro nani ñígwí nĩroaáĩro ñweañoi.” urĩñj naniĩnĩ.

¹ Negí nĩrĩxĩmeáyíne, Jisasoyá síyikí imónĩgfá Masedonia pĩropenĩsĩyo anj api apimi ñweagíáy nanj Gorixo wá wianĩñjĩpimi dáni egíápi nĩñfá imónĩpĩrĩ nani áwanj bí osearaneyĩ. ² Xeanĩñj rĩmewá wipaxĩpi nĩwĩmearĩñjĩpimi dáni “Enj ríá eanĩñoi?” nĩĩro iwamíto wĩwapiyíagíá aĩ api peá numixĩro dñj nífá ayá wí winĩñnigini. Wiwanĩñjĩyí uyípeayĩnĩñj imónĩgfáyí aiwĩ Jisasomĩ dñj wĩkwĩroarĩgfá wĩniyo arĩrá owianeyĩnĩrĩ ñígwí nĩroarĩná bí onĩmiápi mĩroá aga ayá wí roaáígfáriní. ³ Wigí wĩniyo arĩrá wianĩro nani ñígwí nĩroaro wipaxĩpi tĩnĩ xixeni nĩroaro aiwĩ wigí dñj tĩnĩ apimi nĩmúrooro ámi bí tĩnĩ roarĩñagíá síñwí winarowáone enagi nani rarĩñini. ⁴ Ayí arĩkĩ rĩxĩñj re nearígfawixini, “Ámá Gorixoyá síyikí imónĩgfá Judia pĩropenĩsĩyo ñweagíáyo wĩniyí arĩrá wiarígfápa nene eni arĩrá wianĩ nani xe ñígwí fáyo oroápoyĩnĩrĩ síñwí neanĩpoyĩ.” nearígfawixini. ⁵ E neróná none “E epíraoi.” nĩyaiwirane dñj ikwĩmowápi tĩnĩ xixeni mé xami Áminá Gorixo pí pí wimónarĩñjĩpĩ oxídaneyĩnĩro nĩpáwimáná o wimónarĩñjĩpĩ nĩxídíroná Porowane eni neafwiapígfawixini. ⁶ Ayínani Taitasomĩ seyíne tĩñj e nani nurowárinĩná enj rĩrémixí nĩwiri re urĩñwanigini, “Iwamíto Koriniyo ñweáy joxĩ tĩnĩ negí wĩniyo arĩrá wianíwá nani wá nĩwianĩrane ñígwí fáyo oroaneyĩnĩro egíápa ámi nero ñígwí xami ‘Api roáwanĩgini.’ rárígfápi tĩnĩ xixeni yáíírixini.” urĩñwanigini. ⁷ Pí pí seyíne neróná ámá wí yarígfápi múroarígfáyíne nimónĩro yarígfáriní. Gorixomĩ dñj nĩwĩkwĩrorónáranĩ, api nani ámayo áwanj nurĩrónáranĩ, api nani nĩñfá nimónĩrónáranĩ, Gorixo wimónarĩñjĩpĩ yanĩro nani símĩ nĩxeadípenĩrónáranĩ, none nani dñj sipí none seaimixĩñwápi dáni nĩseairĩnáranĩ, api nĩpĩnĩ neróná múroarígfáyíne nimónĩro yarígfá enagi nani segí wĩniyo arĩrá wianĩro nani ñígwí nĩroaróná eni múroarígfáyí yapĩ nimónĩro yáíírixini.

“Seyíné eni roaáríírixini.” uríjé nánirini.

⁸ “Poró sekaxí níriri neararini.” niyaiwipani. Gí díjé rípi ni enagi seararini. Nioni wíniyí Judia píropenisíyo ɲweáyo arírá wianiro nání símí níxeadípeniro yarígápi nání repiyí seaíáná seyíné eni síwá réníjé oneaípoyiní seararini. Negí Judia píropenisíyo ɲweáyí nání nepa díjé sípí neainarini. Síwá éni jé oneaípoyiní seararini. ⁹ Seyíné negí Áminá Jisasi Kiraiso wá níneawianí neaijépi nání ríxa níjé ímóníjagá nání rarini. O ańnamí níjwearí ná amípi mímúroníjo nimóníri aiwí seyíné yeáyí seayimíxemeámíání xwé tío nání níbírná uyípeayóníjé nimóníri seyíné ańnamí dání amípi mímúronígáí né imóníprífa nání seaíjéni.

¹⁰ Seyíné Judia píropenisíyo ɲweagáyo arírá owianeyiní yarígápi nání díjé nioniyá, ayí rípirini. Xwiogwí aga xámí pwejomí seyíné iwamíto nígwí roaárígápi agwí néra nuro yoparípi níyáírnáyí, “Ayí ananirini.” nimónarini. Iwamíto nígwí roaárígáí, ayí seyíné aiwí xámí oyaneyiní wimónarígáí, ayí axíyíné enagi nání seararini. ¹¹ Ayínáni nígwí “Apí oroaneyí.” ráíjépi ríxa nípi roaárípoyí. Iwamíto oyaneyiníná díjé rífa seaweńpa yoparípi níroaárírná seyíné roaárípaxí imóníjépi tńí xixeni roaáríprífa nání xe díjé rífa seawéwínigini. ¹² Ayí rípi nání seararini. Gíyí gíyí ámá wíyo arírá wianiro nání “Nígwí apí roaáríwanigini.” niyaiwimáná amípi roaárípaxí imóníjépi tńí xixeni roaáránáyí, Goríxo “Ayí ananirini.” wíaiwiarinini. Amípi ayí míroaárípaxí imóníjépi “Roaáríírixini.” wí yaiwiarinomaní. ¹³ Nígwí searápíprífáyí kíkífa ɲweapírná nání seyíné aníjé seaíkárímíní neri mírariní. Ayí eni seyíné tńí xixeni apáni tígáíyí oimónípoyiní rarini. ¹⁴ Jisasiyá síyíkí imónígáí wí amípi wí mímúronígáí imóníjána wí díwí ikeamónígáí mímóní níni apáni tígáíyí imóníprífa nání agwí rína amípi ayá wí seyíné tígáípi díwí ikeamónígáíyo arírá wiariní. Seyíné eni ríwéna amípi wí nání díwí ikeamóníro ayí eni amípi ayá wí tígáíyí imóníro nerínáyí, arírá seaíprífáriní. ¹⁵ Bíkwíyo dání enína Isíreriyí ámá díjé meaje nemeróná egápi nání re níriní eáníjépi nioni seararínápi tńí xixeni imóníjagí nání seararini, “Ámá aiwá maná ríníjépi xwé meáfáyí xwé nímearo aí wígí nípaxí imóníjépi seáyí e tígáíyí mímónígáíwixini. Ámá onímíapi meáfáyí onímíapi nímearo aí aiwápi nání díwí ikeamónígáí mímónígáíwixini.” níriní eáníjépi nioni seararínápi tńí xixeni imóníjagí nání rarini.

“Taitasomí tńí ámá waúmi tńí uowárenaparini.” uríjé nánirini.

¹⁶ Nioni seyíné arírá seaimí nání díjé rífa níwearinípa Goríxo Taitaso eni seyíné arírá seainí nání díjé rífa oweníri wímíxariníjagí nání yayí owianeyí. ¹⁷ Ayí rípi nání “Taitaso eni seyíné arírá seainí nání díjé rífa wearini.” seararini. “Joxí Koriníyo ɲweáyí tńí e nání ámí níneauipaxoxirani?” urána “Ananirini.” ríí enagi nání míseararini. Xewaníjo eni “Oumini.” niyaiwiri símí níxeadípení nání xegí díjé tńí seyíné tńí e nání barínagí nání seararini. ¹⁸ None omí tńí negí nírixímeáyí womí tńí eni uowáriníwini. O xwíyífa yayí neainaríní wáí nurímeríná enípi nání Jisasiyá síyíkí imónígáí amí gímí ɲweagáí níjé níniro ífa earórinígíforini. ¹⁹ O apíni imóníjomaní. Rípi eni imóníjorini. Jisasiyá síyíkí imónígáí Masedonia píropenisí tío ɲweagáíyo o none Judia píropenisíyo ɲweáyo arírá wianíwá nání nígwí Jisasiyá síyíkí imónígáí apí apímí urápímeárná Porowa tńí nawíní níkwímíxíní eméwínigíní urípeáforini. Ámá wí none nígwí awí eaameariníjagwí níneaníroná Ámináomí seáyí e umífeyoaro none nání “Wígí wíniyo arírá wíprí nání díjé rífa wearígáíwarfani?” neaiwiro epírná nání rípi yarínwini. ²⁰ Díwí ikeamónígáí nání nígwí yaní ewaní nimóníro xwéní xwéní níroaro neaiapowáraná yarínwápi nání ámá wí “Porowa níkwíní míyaríní.” neamearínírxíní píraníjé níjwíperane ámá o tńí nawíní urápímeariníwini. ²¹ None pí pí oyaneyiní neranéna Ámináo “Ayí e neróná wé róníjé imóníjépi yaríní.” yaiwiarínípi nání díjé

nimorane aiwi apí nánini dñj nimorane yarñwáonemanti. Ámá “E neróná wé rónñj imónñjpi yarñjoi.” yaiwiarñgñapi nánini eni dñj nimorane yarñwáone enjagñ nánini seararñwñini.

²² Awáú tñni negñ nñrñxñmeá ámni womi tñni eni uowárenaparñwñini. “O none pí urarñwápi xixeni xñdñnrñfenñjoi?” nñyaiwirane “Apí ei. Apí ei.” urñwápipimi dánini iwamñó wíwapiyayíaná o arñkí xixeni xñdarñjagñ wñnrñwáorñni. O seyñné “Nñgwñ apí roaárñwanñgñini.” rárñgñapi tñni “Xixeni nñroaárñpñráoi.” nñyaiwiri dñj sñjá weánarñjagñ nánini “Nionini eni sanñ urñnarómñini.” nñyaiwiri awáú tñni barñini. ²³ Taitaso nánini seyñné rñxa nñjñá imónñjoi. O xwñyñá yayñ neainarññjpi wáñ urñmeaññwi nánini gñ gwñ mónñgwñi worñni. Seyñné seáyñ seaiianñrai nánini nawíni nimónñrñ yarñgwñi worñni. O tñni nawíni barñgñíwáú awáú Jisasoyá sñyikñ imónñgñá pñropenñsñ tñyo ñweagñáyñ uowárñáwaurñni. Egñ nerñgñípipimi dánini Kiraisomni seáyñ e umñeyoarñgñíwaurñni. ²⁴ Ayñnánini ámá wáú wo awa nñbñro sñjwñ seañññaná “Nene ámáyo dñj sñpí wiarññwaénerñni.” rarñgñapi “Neparñni.” oyaiwípoynñrñ apí e iwamñó éñrñxñni. Seyñné e éánáyñ Jisasoyá sñyikñ imónñgñá apí apí seyñné nánini re seaiiwipñrñárñni, “Ayñ ámáyo dñj sñpí nñwiri wiarñgñáyñrñani?” yaiwipñrñárñni. None seyñné nánini mñxñ nñmeakñnrñ urñwápi nánini eni “Apáni nearñgñawixñni.” yaiwipñrñárñni.

9

Nñgwñ arñrá wianñro nánini awí eaamearñgñapi nánini urñj náninini.

¹ Nñgwñ Judia pñropenñsñ ñweáyo arñrá wianini nánini awí eaamearñwápi nánini payñ rñpi seyñné nánini nñrñrñ nearñná “Mñkñ menjagñ nánini surñmá nñrñrñ rñá eaarññini?” nimónarñni. ² Seyñné apí yanñro nánini dñj rñá seawearññpi nánini nñjñá nimónñrñ nánini e nimónarñni. Íníná Jisasoyá sñyikñ imónñgñá Masedonia pñropenñsñ tñyo ñweagñáyñ arñá egñe dánini weyñ nñseamearññná re rayarññwárñni, “Xwiogñwñ xámni pweagomni Jisasoyá sñyikñ imónñgñá Gñrikni pñropenñsñyo ñweagñáyñ apí éwanñgñnrñ rñxa érowiápnñgñárñni.” E rayarññwápipimi dánini Masedonia ñweáyñ wigñ ámá nápi nene eni axñpi éwanñgñnrñ ayá rowñá wiarñni. ³ “Payñ rñna surñmá nñrñrñ rñá eaarññini?” nimónñfagñ aiwi seyñné nánini mñxñ nñmeakñnrñ rayarññwápi surñmá imónññgñnrñ negñ nñrñxñmeá wáú wo awamni uowárenaparññini. Ayñ ámá re ñweagñáyo “Korinñyo ñweáyñ nñgwñ fáyo roapñrñ nánini rñxa nñpñmoárñmáná ñweañoi.” urñapi seyñné nepa xixeni e oépoynñrñ ámá rowamni uowárenaparññini. ⁴ Rñwéná Masedonia dñj tñyñ wí nionini tñni nñbñranéná seyñné rñxa nñpñmoárñmáná mññweañgñá sñjwñ nñseaññrñnáyñ, none “Ayñ rñxa nñpñmoárñmáná ñweañoi.” nñyaiwirane dñj sñjá neaeánarññpipimi dánini ayá neainññgñnrñ nánini seararññini. Seyñné eni ayá mñseainñpa enñáranini? ⁵ Ayñnánini nionini re nimónñgoi, “Negñ nñrñxñmeá awa xámni nñnñmearo nionini sñni mñrémóámni enñaná nñgwñ seyñné negñ sñmñmanñ e dánini ‘Nñroarñ wianñwárñni.’ neararñgñapi ‘Rñxa ipñmoárñpoynñ.’ searñpñrñ nánini ouowárñmñni.” nimónñgoi. Nionini nñrémorñná nñgwñ apí nánini sñmñrñrñ seaññpimi dánini marñái, segñ dñjñyo dánini xixeni apáni ipñmoárñññjagñ wñnrñmñgñnrñ awamni uowárenaparññini.

“Yañ ewaniñ nimónñro roaárññrñxñni.” urñj náninini.

⁶ “Poró pí yaiwianini nánini rñá neararññini?” nñyaiwirñnáyñ, ewayñ xwñyñá rñpi nánini dñj mópoyñ. Ámá aiwá xwé ñwñá urñoi aiwá xwé minñárñni. Onñmiá urñoi onñmiá minñárñni. Ewayñ xwñyñá apí ámá wigñ wñnyo arñrá wianñro nánini nñgwñ nñroaro wiarñgñapi nánini rñtamññyñ nñnrñ rñnñni. Xwé nñwirñná Gorñxo wíñpi xwé imónñni. Onñmiá nñwirñná Gorñxo wíñpi onñmiá imónñni. ⁷ Ayñnánini nñyñnénini xñxegñni ámá arñrá wianñro nánini nñgwñ nñroarñná wikñ dñj nñyaiwimánarñni, ámá wo sñmeaxñdñ seaññarñni, nñroarñni mñni mñwí xámni “Nñgwñ nñwirñná apí wíwanñgñni.” yaiwiarñgñapi nánini dñj nñmoro nñroaro mñni wíñrñxñni. Ámá wigñ wñnyo arñrá wianñro nánini nñgwñ

féyo niroaríná yayí tñí roarigféyo Gorixo dñí sixí uyariñí enagi nání rariñí. ⁸ Ai o seyíné aikí yinipírfá nánirani, aiwá nipírfá nánirani, apáni tífágné imóniro ámá dñwí ikeamónigféyo arirá wipírfí nání imónigfépi tñí xixeni mimóní múro epírfá nání ananí seáyí e seaimixipaxoríni. ⁹ Nioní searariñápi tñí Bíkwyo dání ámá wé rónigféyí yariñgápi nání re nírini eániñpi tñí xixeni imóníni, “O yaní ewanií nimóní dñwí ikeamónigféyo wiaríñrini. Ayínáni o wá nñwianíri wiñípi nání Gorixo ná rñwíyo aiwí wí dñí peá monfámani.” E riniñpi nioní searariñápi tñí xixeni imóniñagi nání rariñí. ¹⁰ Gorixo —O aiwá omíñí yariñgáyo íwí íwíá urípi nání mñni wirí aiwá nipírfí nání mñni wirí yariñoríni. O amípi seyíné Kiraisomí dñí wíkwíroarigfé wínyo arirá wipírfí nání ení mñni seaiapírfí sayá nimíxa urí enírfíni. E yariñá ámá aiwá omíñí xwé nñróa núfásaná aiwá xwé miarigfépa seyíné ení yaní ewanií nimóniro wiarigfépimi dání axípiñí e epírfárfíni. ¹¹ Seyíné gíni gíni dñí re yaiwiaríná, “Ananí yaní ewanií nimónirane negíyo owianeyí.” yaiwiaríná Gorixo seyíné xwéni mñni wipaxí imónipírfá nání amípi wí mímúronigféyíñéniñí seaimixínírfíni. E seaimixíní eñagi nání segí séríxímeáyo arirá wianiro nání nígwi xwéni roarigfépi Porowane nisearapírfane nimeámi nurane wianíri yariñagwi síñwí nñeaníroná ríxa Gorixomí yayí wipírfárfíni. ¹² Ayí rípi searariñíni. Arirá wianiro nání seyíné yariñgápi ámá Gorixoyá amípi wí nání dñwí ikeamónigféyo xixeni arirá wiáraníro nero aiwí apíni miyaríñoí. Seyíné yariñgápimi dání ámá obaxí Gorixomí yayí seáyí e nñwiéra waríñoí. ¹³ Ayí rípi rariñíni. Ámá yí seyíné nígwi wianíri yariñagí síñwí nñseaníroná rípi seaiawipírfárfíni, “Nene síñwí aníñwáé dání ámá ayí xwíyíá woákírfí inarigfépi —Apí yayí neainariñí Kiraiso ríñípiñíni. Apí aríá yímiñí nero xixeni ríá xídaríñoí?” nñseaiawiro nání Gorixomí seáyí e umfeyoapírfárfíni. Rípi ení seaiawipírfárfíni, “Nene tñni wínyo tñni arirá neaianíro nání mñni neaiapaxí imóniñpi nímúro xwéni ríá neaiaparíñoí?” nñseaiawiro nání ení Gorixomí seáyí e umfeyoapírfárfíni. ¹⁴ E nero seyíné nání rixíñí nñseauriyíroná seyíné Gorixo ámáyo wá nñwianírfá ámá wianarigfépimi wírfí nímúrorí wianariñpi tñni yariñgágné imónigfé eñagi nání seyíné nání íkíñí sípi winírfíni. ¹⁵ Gorixo xegí xewaxomí nñwírfárfíni neaiñpi —Apí amípi bí tñni ríñamíñí mepaxí imóniñpiñíni. Apí nání yayí owianeyí.

10

Xífo nání rariñgápi xwífo oeámíniñí uríñí náníniñí.

¹ Agwí Poroní —Nioní ámá wí re rariñíniñí, “Neneyá síñwí tñí e dání ayá igigí nerí aiwí nene síñwí maníñwáé dání ayá nepearímáníñí payí nearí rariñoríni.” rariñíniñí. Nioní Kiraiso xwíá tñyo nemeríná nñpeníri awayiniñí yago eñagi nání ² rixíñí rípi osearímíni, “Nioní segí tñí e nñremoríná ayá igigí mé nerí ámá ‘Porowa Kiraisomí mñxídarigféyí yariñgápa yariñgáwaríni.’ neaiawiarigféwamiñí sñmí tñni mñxí ríá tñí urímípi seyíné ení searímí nání mñnimixípaní.” ³ None xwíá tñyo nñwearanéná ámá Gorixomí mñxídarigféyí tñni nñwearane aiwí ayí dñí moarigfépimi dání dñí nñmorane mñxí inaríñwáonemaní. ⁴ Amípi none mñxí nání xiríñwápi ámá ayí xirariñgápi mñxiríñwíni. None xiríñwápi sñmí tñni inaríñwápiyá oná imóniñpi xwírfá íkíxéaníwá nání Gorixoyá eñí eániñí imóniñí tñípi xiríñwíni. ⁵ Apí íá nñxirírfane re yariñwíni. Pí pí ámá wigí dñíyo dání xerwí neñwípémáná érowiárfíñarigfépi pírfí wiaíkirane xwíyíá “Seáyí e imóníni.” rariñgá ámá Gorixo nání nñíá mimónípa oépoyíniñí mudímoaríñpi pírfí wiaíkirane nerane ámá nñni pí pí “Oyaneyí.” nñyiwiróná Kiraisomí aríá yímiñí wipírfí nání wigí dñípi íániñí xiríñwíni. ⁶ Seyíné nioní searípi ríxa aríá yímiñí niaríñagí nñseanírfá nioní ámá wigí nñwiaíkiarigfépi tñni pírfí umamómí nání ríxa ipímóniñíni. ⁷ Seyíné warárimíni síñwí nñwíniñíro yariñí. Segí wo “Kiraisoyá ayá tñí imóniñáoní ayí,

nionirini.” niyaiwiniri diñf sñjá neánirínáyf, xfo Kiraisoyáo imóniñfpa none ent Kiraisoyáone imóniñagwi nánf ámf xewaniño diñf xerwí neaiawiariñfipi nánf diñf niyaikirori none imóniñwápi tñni xixeni neaiawiwinigini. ⁸ Ámináo none nénf tñgáyfñiñf oimónfpoiñiri ñnearfpearfná seyfné xwírfá mñseaikixé Jisasomi píranñf xfdipñri nánf eñf sixf seaimixani nearfpearñf eñagi nánf niñwanñjoni mñxf ayá wí ñimeakññiri aí ayá bi ñinñimenñjoi. ⁹ “Payf Poro eariñfipi nene fá ñiroranéna eñf sirirñwí neainini nánf rfa eariñi?” oyaiwipoyiniri meariññi. ¹⁰ Wa nioni nánf re rarigfáriní, “O payf nearfná xwiýfá rfa tññipi ñirir eariño aiwi áma sñwí anigfe dánf ‘Eñf eániño iworani?’ wí waiwipaxf mimóniñjorini. Xwiýfá ñirirfná píranñf irf mñrépearñjorini.” ¹¹ Nioni nánf e rarigfáwa ñjffá re imónfñixini. None seyfné sñwí mñneanigfe dánf payf nearfná imóniñwápa ámf segf sñwí anigfe dánf neranéna axfpi nimónirane yanfwáriní. ¹² None ayá nepearfmána áma seáyi e nimóniro weyf menarigfáwa nánf rframñiyf ñinirane “Awánñf imóniñwini.” wí rñpaxonemani. “Nawini ñikumixinirane imóniñwini.” ení wí rñpaxonemani. E nerí aí áma ayf wigf wo nánf “Apáni rñyarini? Sipí rñyarini?” niyaiwiróna wiwanñiyf yarigfápi tñni sñwí ñwinaxfdiro “O apáni yarini.” rarigfáriní. Wigfpi rframñiyf niga warigfáriní. E neróna sa majimajfá nikárñiro yarñjoi. ¹³ Wa e yarñjagfa aiwi none mñxf ñimeakññiranéna sanñf none neatiñfipi nánf diñf mamó nerane wiárf ñimúrorane mñxf meakññiniméwini. Gorixo wáf uriméñixiniri ñnearfpearfná none nánf sanñf neatiñfipi —Api seyfné ení inimi ñweagfápirini. Api nánf diñf ñimorane mñxf meakññinifwini. ¹⁴ Seyfné sanñf Gorixo neatiñfipi inimi ñweagfáyfné eñagi nánf none seyfné tññf e nánf ñbiri xwiýfá Kiraiso nánf yayf neainariñfipi nánf wáf ñsearirfná sanñf Gorixo neatiñfipi wí wiárf ñimúrorane eñwámani. ¹⁵ Ayñáni none mñxf ñimeakññiranéna sanñf Gorixo neatiñfipi wí wiárf ñimúrorane áma wa omí ñixfdiróna éfápi nánf none xerwone weyf menarñwámani. Wí e mé diñf re niyaiwirane ikwfmoywini, “Seyfné Jisasomi diñf ñwíkwíro eñf neága nuróna none épearñwápmi dánf sanñf Gorixo neatiñfipi tñni xixeni xwé nimóga uprfáriní.” niyaiwirane ikwfmoywini. ¹⁶ Seyfné e nimóga nurónáyf, none anani seyfné tññf e oriwámi dánf ñweagfáyf tññf e nánf aí nurane xwiýfá yayf neainariñfipi wáf urirane yanfwáriní. E nerane áma wa Gorixo uowáñje dánf wáf rñméfápi xerwone weyf mñnearinipa yanfwáriní. ¹⁷ E nerí aí Bkwíyo re ñirini eánini, “Go go mñxf ñimeakññirfná Ámináo eñfipi nánf mñxf meakññinigini.” ñirini eánini. ¹⁸ Ayf rñpi nánf xwiýfá api mññf ñirori searariññi. Áma wiwanñiyf weyf mearñarigfáyf nánf Ámináo “Mimñwiáro yarigfáyrfani?” yaiwariññi. Xewaniño sñwí ñwinaxfdiri píranñf yarñjagfa ñwinimána weyf umearariñfipi nánf “Mimñwiáro yarigfáyrfani?” yaiwariññi.

11

Mimónf wáf wurimeiarigfáwa nánf urñf ñanirini.

¹ Agwi xe Poro majfá nikáriniri xegf eñfipi nánf mñxf bi omeakññiri sñwí nanfpoi. E searariñagi aí rixa sñwí e nanarñjoi. ² Ayf rñpi nánf “Xe mñxf bi omeakññiri sñwí nanfpoi.” searariññi. Gorixo seyfné nañf imóniprfá nánf diñf rfa wearñfpa nioni ení ñwearini. Seyfné áma yapf seañwariñiro yarigfá wíyo arfa ñwiro mñxfdf sini apiyáwayfnéñf imóniñána Kiraisomi seañwárimfa nánf oxí ná womi omññf meánfñixiniri seareroáñja eñagi nánf seyfné nánf diñf rfa ñwearini. ³ E nerí aí eñína sidiro Ipimi yapf ñwíwariñirfná xegf ináyññf imóniñfipi dánf wíwariñfpa áma wa seyfné ení yapf ñseañwariñiro xerwfmí dánf ñméra seawarfná seyfné sini íkwírfánññf nimóniro Kiraisomini píranñf mñxfdiipa epñixiniri wáyf ñinarini. ⁴ Seyfné rñpi rñpi yarñjagfa nánf searariññi. Áma wa Jisaso nánf rññfipi xixeni mñsearf xegf bi searirfná seyfné anani arfa wiarigfáriní.

Kwíyí none searána seaainíjípí maríái, xegí bí nání searána xe oneaainíri aríá wiarígíáríni. Xwíyíá yayí seainaríjít none wáí searíjwápi maríái, xegí bí imóníjípí searána anani aríá wiarígíáríni.

⁵ Ai nioní wí re yaiwiaríjónímaní, “ ‘Kiraisoyá wáí wurímeiaríjwá seáyí e imóníjwáoneríni.’ rínarígíáwa nioní imímí nimíxíjoi.” yaiwiaríjónímaní. ⁶ Nioní áamá síjwí anígíe dání xwíyíá nírírná irí mtrépearíjónírfani? Irí répearíjónírfani? Nioní majíáríni. E nerí aiwí níjítá xwíyíá yayí neainaríjípí nání imóníjápí bí onímiápi mimóníjini. Ai none seyíné tíni níjwearane pí pí neranéná “Porowa níjítá seáyí e imóníjítáwaríni?” oyaiwípoiínírníjít síwá seainíjwáríni. ⁷ Nioní seyíné kwíyí emaxíníjítá nání Goríxoyá xwíyíá yayí neainaríjípí wáí nísearírná nígwí bí mísearápíjápimí dání síyikwíjítíníjít imóníjáríni. Nioní e enápi nání “Poró sípí neaikáríjínigíni.” ríseaimónaríni? ⁸ Nioní xámí seyíné searéwapíyímí nání Jisasoyá síyikí imóníjítá wínyí nígwí nímónapáná nioní íwírníjít urápíjanigíni. ⁹ Ayí rípi seararíjini. Nioní seyíné tíni jweanáná negí nírxímeá Masedonia píropenístíyo dáníyí wí níbíro amípi nioní díwí ikeamóníjápí xíxeni niapígíá enápi nání segíyí womí aí aníjít wí míwikáríjanigíni. Pí pí nerírná Koriní jweáyíné aníjít oseaikárímíníri mejanigíni. Ríwéná ámí níseaiméarírná ení axípi emíáríni. ¹⁰ Xwíyíá Kiraiso nání nepaxíjít imóníjípí íá xíríjóní aga nepa re seararíjini, “Nioní ‘Koriní jweáyo nuréwapíyirírná nígwí bí muráparíjáríni.’ níríri míxí meakíníjítápi segí Gíríkí píropenístíyo nímíní yaní níwéa warírná áamá wo áwíni e dání nírakíníámaní.” seararíjini. ¹¹ “Poró pí nání ríá e neararíni?” ríseaimónaríni? “Díjít síxí míneyaríjoi enápi nání neararíni.” ríseaimónaríni? Oweoi, nioní díjít síxí seayaríjagí nání Goríxo níjítáriní. ¹² Díjít síxí seayaríjóní aiwí “Kiraisoyá wáí wurímeiaríjwá seáyí e imóníjwáoneríni.” rínarígíáwa “Porowa wáí nírímerírná yarígíápa axípi yaríjwáoneríni.” níríro weyí mearínarígíápi míwíaróimígíni nígwí mísearápí yaríjápí axípi ní néra umíáríni. ¹³ Ayí rípi nání e néra umíáríni. Áamá nioní seararíjáwa sa mimóní wáí wurímeiarígíáwaríni. Áamáyo yapí wíwapiyaníro nání yarígíáwaríni. “Kiraisoyá wáí wurímeiarígíá waríani?” oneaiwípoiíníri wígí imóníjítápi ríttí níniro xegí bí imíxínarígíáríni. ¹⁴ Awa nání seararíjápí nání díjít nípíkíníro ududí míseainípaní. Seteno aí xegí imóníjípí anani ríttí níniro anífnájí wíá ókímíxaríjít wóníjít imónaríjíríni. ¹⁵ Ayínání oyá xínáíwáníjít nímóníro omíjít wíarígíáwa wígí imóníjítápi ríttí níniro áamá síjwí tíjít e dání áamá wé rónígíá oimónípoiíníri yarígíáyí imóníjítápaníjít imónáná sírí mípíkínípaní. Yoparí imóníe wígí egíápi tíni xíxeni Goríxo pírtí umamoníá enápi nání raríjini.

Wáí nírímerírná wímeanjípí nání uríjít náníri.

¹⁶ Xámí ríápi ámí dírtí nerí bí osearímíní. Nioní míxí meakínímípi nání “Poró majíá níkáriníri raríjoríni.” míníaiwípaní. E nísearíri aí síni “Poró majíá níkáriníri raríjoríni.” níniawíronáyí, nioní segí aríá egíe dání míxí meakínímí nání seyíné majíá íkárinaríjít wo weyí mearínarírná xe oeníri síjwí wínarígíápa nioní ení síjwí nanípoi. ¹⁷ Nioní míxí nímeakíníníri searímípi Ámínáo e ouríníri wímónaríjípí tíni xíxeni searímíméini. Aga majíá níkáriníri “E yaríjónírfani?” níyiwíri díjít síjítá neánaríjít wonírníjít nímóníri searímíni. ¹⁸ Áamá obaxí wígí ení eánígíápi dání egíápi nání míxí meakínínarígíá enápi nání nioní ení axípi bí míxí meakínímíni. ¹⁹ Díjít émí saímí mogíáyíné áamá wa majíá níkáriníro raríjagíá aríá níwíroná anani yayí tíni aríá wiarígíáyíné enápi nání nioní ení segí aríá egíe dání míxí bí meakínímíni. ²⁰ Ai áamá wa seyíné áxenwarí seaianíro nání jwí íkaxí xegí bí searékwíkwíyíánaríni, segí amípi seamíwíárekíxéánaríni, yapí níseaiwápiyiríjítápi dání segí amípi íwí searápánaríni, wíwaníjowa seáyí e nímfeyoáníro páimímí seaiánaríni, wé tíni símímaníjít seaupíkákíwíánaríni, xe

oneáipoyiniri sɨwɨ wɨnarigɨáyɨné enagɨ nánɨ rarɨɨnɨ. ²¹ Xámi nionɨ seyɨné tɨnɨ nɨɨwearɨná awa seaikárarigɨápa axɨpɨ seaikárimɨ nánɨ enɨ meánɨɨáonɨ enagɨ nánɨ aga ayá ninarɨnɨ.

E nerɨ aí nionɨ rɨxa majɨmajɨá nikáriniri wa ayá nepearɨmáná pí pí mɨxɨ meakɨnɨnarigɨápi nánɨ nionɨ enɨ mɨxɨ meakɨnɨnɨmɨnɨ. ²² Awa “Xibiruone imónɨɨwɨnɨ.” rarɨɨagɨa aí nionɨ enɨ wonɨ menɨranɨ? Awa “Isirerone imónɨɨwɨnɨ.” rarɨɨagɨa aí nionɨ enɨ wonɨ menɨranɨ? Awa “Ebirɨamoyáonerɨnɨ.” rarɨɨagɨa aí nionɨ enɨ oyá wonɨ menɨranɨ? ²³ Ai “Nionɨ rɨxa xóxwɨ nerɨ rarɨɨnɨ.” nimónarɨnɨ. Awa “Kiraisomɨ xɨnáiwanénɨɨɨ nimónɨrane wiiarɨɨwáonerɨnɨ.” rarɨɨagɨa aí nionɨ Kiraisomɨ nɨxɨdɨrɨ nɨwiirɨná awamɨ wiárɨ seáyɨ e nɨmúrorɨ yarɨɨáonɨrɨnɨ. Nɨrɨkwɨnɨmáná omɨɨɨ anɨɨ minɨ nerɨ múroarɨɨáonɨrɨnɨ. Gwɨ ámi ámi nɨɨwirárɨɨɨonɨ riwonɨrɨnɨ. Iwanɨ ámi ámi ayá wɨ nɨmépegɨonɨ riwonɨrɨnɨ. Nɨpepaxɨ xwapɨ nikárigɨonɨ riwonɨrɨnɨ. ²⁴ Gɨ Judayɨ wé wú fá nɨnɨxeayiro iwarogɨ nɨnɨmépéa nuróná 39 imónayinɨ nánɨ neaayigɨonɨrɨnɨ. ²⁵ Romɨyɨ biaú bɨ fá nɨnɨxeayiro wegwɨ fá tɨnɨ iwanɨ neaayigɨonɨrɨnɨ. Bɨnɨ sɨɨá tɨnɨ nearɨ nɨɨigɨonɨrɨnɨ. Biaú bɨ sɨpɨxɨɨyo nurɨná sɨpɨxɨ sɨpɨ éáná rawɨrawáyo piéroayɨɨáonɨrɨnɨ. Sɨá wɨyimi rawɨrawáyo ikwiárɨnɨmeɨáonɨrɨnɨ. ²⁶ Wáɨ urɨmemɨnɨrɨ nánɨ anɨ nɨkɨrorɨná iniɨgɨ waxɨ ámi ámi nɨmároayipaxɨ enonɨrɨnɨ. Ámi ámi nɨrápekɨxeayipaxɨ nigɨonɨrɨnɨ. Gɨ gwɨ axɨrɨ imónɨɨwáɨ sɨpɨ nikárayipaxɨ egɨonɨrɨnɨ. Émáɨ enɨ sɨpɨ nikárayipaxɨ egɨonɨrɨnɨ. Anɨ xwéyo nemeɨnárani, áma dɨɨɨ meanje nemeɨnárani, rawɨrawáyo nurɨnárani, mimónɨ nɨrɨxɨmeá imónɨgɨáyɨ tɨɨɨ e nemeɨnárani, anɨnayipaxɨ néra emeɨáonɨrɨnɨ. ²⁷ Omɨɨ rɨá tɨɨɨ anɨɨ minɨ nerɨɨpimi dánɨ okɨɨ nɨweɨonɨrɨnɨ. Sɨá obaxɨyo si ragáonɨrɨnɨ. Agwɨnɨ yayagáonɨrɨnɨ. Iniɨgɨ nánɨ gwɨnɨ yeáyɨ niayagonɨrɨnɨ. Aiwá nánɨranɨ, iyɨá nánɨranɨ, anɨ nánɨranɨ, ámi ámi dɨwɨ ikeamónayagáonɨrɨnɨ. ²⁸ Api tɨnɨ ámi bɨ sinɨ mɨsearɨpa nerɨ aiwɨ sɨá ayɨ ayo Jisasoyá sɨyikɨ imónɨgɨáyɨ nánɨ “Omɨ nuxɨdɨróná arɨge rɨá yarɨɨo?” nɨyairɨɨpimi dánɨ dɨɨɨ sanɨ nunarɨnɨ. ²⁹ Wo Jisasomɨ píranɨɨ oxɨdɨmɨnɨrɨ nerɨ samɨɨ wéáná nionɨ enɨ dɨɨɨ sɨpɨ niarɨɨagɨ nánɨ enɨ samɨɨ nɨwearɨɨrɨnɨ. Womɨ áma wɨ xewɨmɨnɨ nɨméra warɨɨagɨa nánɨ tɨwɨ éáná nionɨ dɨɨɨ rɨá nɨxearɨɨrɨnɨ.

³⁰ Mɨxɨ meakɨnɨnarɨɨápi wɨ pɨnɨ mɨwiárɨpaxɨ nimónɨagɨ nánɨ amɨpɨ nionɨ enɨ meánɨpa nerɨ enápi —Api nánɨ áma dɨɨɨ nɨmorɨná “Poro enɨ samɨɨ wearɨɨorɨani?” yayiwarɨgɨápirɨnɨ. Api nánɨ enɨ iwamɨó nɨrɨrɨ mɨxɨ meakɨnɨnɨmɨnɨ. ³¹ Gorɨxo —O negɨ Áminá Jisasomɨ xano imónɨrɨ ɨwɨáonɨ imónɨrɨ enonɨrɨnɨ. Anɨɨ ínɨná seáyɨ e numéra upaxorɨnɨ. O nionɨ yapɨ mɨsearɨɨá enagɨ nánɨ nɨɨfá imónɨnɨ. ³² Nionɨ enɨ meánɨ nerɨ ená rɨpɨ nánɨ mɨxɨ omeakɨnɨnɨmɨnɨ. Enɨná nionɨ anɨ Damasɨkasɨyɨ rɨnɨɨpimi ɨweanáná mɨxɨ ináyɨ Aretasoyá kiapɨxo fá nɨxɨranɨro nánɨ xegɨ sɨmɨɨ wɨnarigɨáyo ákɨɨ tɨwɨ nɨyonɨ awɨ nurára ɨɨnɨgɨnɨ. ³³ E éagɨ negɨ nɨrɨxɨmeáyɨ wɨ nionɨ soxɨ fáyo nɨnɨmiárɨrɨ gwɨ nɨjárɨmáná ákɨɨ pɨpɨwɨ wɨyimi dánɨ awayinɨ nɨmamówára nɨnɨpiéroro nánɨ oyá ámáɨ wɨ fá mɨnɨxegɨawixɨnɨ.

12

Poro anɨnamɨ dánɨ orɨɨá tewɨnɨɨ nánɨrɨnɨ.

¹ Mɨxɨ nɨmeakɨnɨnɨrɨɨpimi dánɨ nanɨ bɨ neaiipaxɨ meɨagɨ aiwɨ wɨ pɨnɨ wiárɨpaxɨ mimónɨɨnɨ. Ayɨnánɨ Ámináo wɨá nókimɨxɨɨpɨ tɨnɨ oyá dɨɨɨyo dánɨ orɨɨá wɨnɨɨápi tɨnɨ apiaú nánɨ enɨ xwɨyɨxá nɨrɨrɨ mɨxɨ meakɨnɨnɨmɨnɨ. ² Nionɨ áma Kiraiso tɨnɨ ikárinɨɨ wo enɨpɨ nánɨ orɨmɨnɨ. Gorɨxo anɨnamɨ nánɨ uménapɨɨonɨ. Omɨ uménapɨɨe dánɨ xwiogwɨ wé wúkaú sɨkwɨ wáú wáú rɨxa pweɨrɨnɨ. O dɨɨɨpɨnɨ rɨá peyɨnɨnɨgɨnɨ? Náonɨ rɨá peyɨnɨnɨgɨnɨ? Nionɨ majɨárɨnɨ. Sa Gorɨxo nɨɨárɨnɨ. ³ Áma o anɨna —E áma sɨyikwɨ mɨnɨ nimónɨro sɨrɨ munɨ ɨweagɨerɨnɨ. E nánɨ nɨpeyirɨná —Dɨɨpɨnɨ rɨá peyɨnɨnɨgɨnɨ? Náonɨ rɨá peyɨnɨnɨgɨnɨ? Nionɨ majɨárɨnɨ.

Sa Goríxo nijfáriní. ⁴ E nání nipeyiríná xwiyfá seáyí e imóníhí enagí nání díní nímorí áwaní mripaxípi arfá wirí xwiyfá Goríxo xe ámayo áwaní ourfwíniginí sijnwí mwinarínípi arfá wirí enjíní. ⁵ Ámá e yarínomí nioní weyf umearípaxí aiwí niíwaníjoní weyf bí mímearínípa nemáná aí ení samíhí níwenípi nání wí níwiamómíméiní. ⁶ Nioní nepa “Weyf omearinímíní.” nínimónínáyí, nepaxíhí imóníhípiní rímí enagí nání “Majímajfá ikárinarínorfaní?” wí naiwipaxí meníní. E nerí aí ámá nioní nání díní nímoróná nioní nemeríná uréwapíyarínagí arfá niro sijnwí naníro egfápi nání wiárf ogámí nero oríná winínápimí dáníní “O seáyí e e imóníhíorfaní?” naiwipírxíníní “Ámí weyf bí omearinímíní.” mímimónaríníní.

Obo Poromí xe ení samíhí owimíxíníní Goríxo sijnwí winíníhí náníníní.

⁷ Goríxo nioní awíaxí imóníhípi nání oríná ámá mítewínaríníhípi nítewíníníhípiní dání wárf mímónípa éwiníniginíhí ení wíyi omí ayínwí ówiníniginíhí sijnwí naníniginíhí. Ení ayí nepa ení nání mírariníní. Nioní wárf mímónípa oeníní oboyá xwiyfá yaní urímeiaríníhí wo iwaníníhí nínearí samíhí nímixíní nání sijnwí winíniginíhí. ⁸ Apí nání Ámínáomí ríxíníhí nuríná píní oníwiáriníní biaú bí urayáí aí ⁹ o nioní ríxíníhí urfáyí tíní xixení míní re níriníniginí, “Ámá sijnwí níseaníná re yaiwipaxí enagí nání, “Samíhí wegíhí Goríxo ení níwímíxíníhípiní dání ení síxí weámíxíhí rífa yarínó?” yaiwipaxí enagí nání nioní wá níwíwaníní síiarínápimí joxí fá níxínínáyí, ayí apáníní.” níriníniginí. E níriníhí enagí nání nioní ení éaníníhí Kiraisoyápi aníníhí ení síxí onímíxíníníhí ení samíhí níwearínípi nání ududí míníní yayí tíní míxí meakínínímíní. ¹⁰ Ayínání nioní ení samíhí níweríná Kiraiso ení síxí nímixíníhípiní dání ení síxí éanaríná enagí nání nioní wá urímeariná amípi ámá ení samíhí wepaxí imíxaríníhí nímeánáraní, ámá paimímí níkaránáraní, díníhí rífa níwepaxí imóníhípi nímeánáraní, rímewá níánáraní, xeaníníhí níkaránáraní, apí nípiní nání “Ayí ananíní.” yaiwíarínáriní.

Wígí yaríníhípi nání ayá sfwí uoaríníhí nání uríníhí náníníní.

¹¹ “Nioní míxí nímeakíníníná níra weapíhí majímajfá níkaríníníhí rífaríní.” nímónaríní. E nerí aí sewaníníhíhí míxí apí omeakíníníníhí nímixíhíhí nání apí e éaríní. Nioní nání wa raríníhípa síykwípiníníhí nímóníníhí aí “Kraisoyá wá wurímeiaríníhí seáyí e imóníhíwáoneríní.” rínaríníhíhí wí mímímúrogíoní enagí nání seyíné weyf nínimearíro sijnwíhíhí, xixení epaxí imóníhípi tíní yaníro egfáriní. ¹² Ayí rípi nání searíníní. Nioní seyíné tíní níhíwearíná Kiraisoyá wá wurímeiaríníhí nepaxíhí imóníhíhí emímí ero ayá níwamóníhípaxí imóníhípi ero yaríníhípi arfá aníníhí míní seáíwapíyarínáriní. ¹³ Jisasoyá síyíkí imóníhíhí wíníyo níwíwearíná wéyo umearínápa seyíné ení axípi níseamemáná aí wíamónápi, ayí rípiníní. Nioní aiwá nímí nání nígwí bí nísearíníníhí aníníhí níseakárínániginí. Sípi e seainápi nání ananí yokwarímí nípiríníhí?

¹⁴ Arfá nípoyí. Ríxa biaú bíjáníhíhí amí bí bímíníníhí nání imóníhíhí. Ámí bí bímíníníhí nání nímóníníhí aí aníníhí seakárínímíhí. Segí amípi bí nísearíníhí sa seyíné tíní nawíní díní síxí níriníhíhí oníweaneyíníníhí bímífa nání raríníní. Seyíné níjfaríní. Níáíwíhíhí xaníyaúmí amípi aríra wímíginíníhíhí awí éámeámíhí yaríníhíhí. Xaníyaú níáíwíhíhí aríra owíayíníníhí amípi bí awí éámeámíhí yaríníhíhí. Segí sénomí, ayí nioní éniníhí imóníhíhí enagí nání raríníní. ¹⁵ Seyíné aríra seaimí nání gí amípi níhí emí nímoríná ayí yayí tíní emí mómíhíhí. Aríra seaimí nání níyoríníníhíhí ayí yayí tíní yorínínímíhíhí. Nioní e nerí díní síxí ayá wí seayarínáginí nání seyíné sa bí onímíapi díní síxí níyipíhíhí? ¹⁶ Nioní seyíné tíní níhíwearíná aníníhí wí níseakáríná aiwí ámá wí re searíníhíhí, “O sijnwí samámí nerí fíwí neríníhípiní dání yapí seapíníhíhí.” E searíníhíhí aiwí wí e níseakárínániginí. ¹⁷ Ámá nioní seyíné tífé nání níwáreapíníhípiní dání ení yapí níseáíwapíhíhíhí fíwí bí nísearínániginí.

¹⁸ Taitaso seyíne tñj e nání bñí nání eñj ríremixí wiowárijanigíni. Negí níríxímeá o tñí bñjo ení níkumíxíri wírenapíjanigíni. Taitaso yapí niseaíwapíyirí segí amípí bí rísearapíjanigíni? Oweoi, wí e meñjigíni. Xámí none seyíne niseaímearína eñwápí nání píraníjé dñj mópoyí. Taitaso “Píraníjé e oemíni.” niyaiwirí seaijépa none ení axípi nerane omí númí iríkwíñjé míkéáni pa reñwanigíni?

¹⁹ Xwíyí fá rípi fá níroróna aníjé re ríneaiaiwíaríjoi, “Porowa wigí egíapí nání xwíyí fá wákwínaníro nání ríra raríjoi?” ríneaiaiwíaríjoi? Negí dñj síxí seayíjwáyíne, wí e oneaiaiwípoyíníri mírarijwíni. Sewaníjéyíne Kiraisomí níxídiróna eñj neáníro xídíprífa nání Goríxoyá síjwé tñj e dání Kiraiso awa e ourípoyíníri neaimíxíjépiñí eñj nímixíri seararijwíni. ²⁰ Nioní ámí seyíne tñj e níremorína “Nanjé ayí e imóníjagífa owínimíni.” niyaiwia bímfápi tñí xixení mimóní xegí bí imóníjáná seaiméamígíni ayá síwé níroaríni. Seyíne ení “Porowá awayíní nimónímáná oneaímeani.” yaiwíaríjéapí tñí xixení nimónímí míseaiméa wíkwí nónímí seaiméamígíni ayá síwé níroaríni. Seyíne síní símí tñí níwíapíga uro sípí dñj niyaiwíga uro wíkwí ríá apíawíñjé nóga uro rírowíamí nígá uro ikayíwé nímearijga uro mímáyíto níróga uro wárixá nimóga uro míxí népéga uro yaríjagífa síjwé seaimígíni nání seararijñí. ²¹ Nioní ámí níbirí niseaímearína segí sípí yaríjéapímí dání Goríxo ayá nimóána segí síjwé anígíe dání jwé eamígíni ayá síwé níroaríni. Xámí segíyí wí íwé nero wigí íwé inígíapírani, íwé níni rípeanígíapírani, píaxí weánípaxí imóníjépi egíapírani, ríxa ríwítmíni mímamó síní yaríjagífa síjwé níseanírína jwé eamígíni raríjñí.

13

Íkwairí níwirína uríjépi náníriñí.

¹ Seyíne tñj e nání ríxa biaú bíjánóní ámí bí bímfáriní. Ríxa niseaímearína xwíyí fá Bíkwíyo níriníri eáníjé rípi “Xwíyí fá nímixíriná síjwé wínarófa wáurani, wáurorani, sopíjé norónáyí, ‘Apí nepa rífa imóníni?’ yaiwípaxíriní.” níriníri eáníjépímí níxídirane xwíyí fá imíxaníwáriní. ² Xámí níbímáná ámí ríwíyo níbirína íkwairí seaijépa agwí seyíne síní míseaiméapa nerína segí íwé éfáyo tñí íwé méfá wíníyíne tñí nání payí nearí íkwairí seawárenaparijñí. Nioní ámí bí níbirína ámá íwé yaríjéyí síní xe oépoyíníri síjwé wínímíamani. ³ Seyíne dñj re yaiwíaríjagí nání e emíariní, “Nene ‘Kiraiso nepa Poromí dání raríjriní.’ yaiwianí nání o e oneaíwapíyíní.” yaiwíaríjagífa nání e emíariní. O píraníjé owímíxímíníri nerína samíjé níwerí seaiarijomaní. Eñj tñí seaiarijoríni. ⁴ Eñíná o samíjé wejáná íkífa yoxáipámí yekwíroarígífa aiwí Goríxoyá eñj eáníjépímí dání ámí síjé jwearijoríni. Xíto tñí nawíní ikáriníjwá eñj nání eñj samíjé weñwáone aiwí seyíne tñj e nání níbirane píraníjé seaimíxaníri neranéná síjjo tñí nawíní níkumíxírinane imóníjwá eñj nání eñj eáníjé Goríxoyá tñí seameaníwáriní.

⁵ Seyíne woxíni woxíni “Nepa Kiraisomí dñj wíkwíroaríjé wonírfani? Míwíkwíroaríjé wonírfani?” niyaiwíníri iwamíto inítríxíni. Sewaníjéyíne woxíni woxíni síjwé ainenaxídiríxíni. “Jisasi Kiraiso tñí míjíníjwáeneríni.” niyaiwíníro síjwé mí nómixíniro níjéfa mimónípa reñoi? E nísearíri aí síjwé nainenaxídirína míwíarófáyí imóníjánáyí, “Kiraiso tñí míjíníjwáeneríni.” niyaiwíníro síjwé mí ómixíni paxí meníni. ⁶ E nísearíri aí nioní dñj re seikwímoríni. Seyíne none síjwé níneanaxídiróna ríxa mímíwíarówáone imóníjagwí neanarijoi. ⁷ Seyíne sípí wí nepa oépoyíníri Goríxomí ríxíjé seauríyaríjwáriní. Ámá wí re oneaiaiwípoyíníri, “Porowa Koriní jweáyo wá ní nurímerína wí mímíwíarógíawíxíni.” oneaiaiwípoyíníri seauríyaríjwámani. “Porowa míwíarógíawíxíni.” neaiaiwíaríjagífa aiwí seyíne nanjé imóníjépi tñí xixení epíri nání Goríxomí ríxíjé seauríyaríjwáriní. ⁸ Ayí rípi náníriñí. None pí pí neranéná xwíyí fá nepaxíjépímí dñj míwíkwíropa oépoyíníri wí

yariḡwáonemanti. Apimi diḡḡ wíkwíropaxípiḡi yariḡwáoneriḡi. ⁹ None eḡḡ samiḡḡ neawéagi aí seyíné eḡḡ neáníro Kiraisomi xídarḡḡagíḡa níseaníríḡa yayí yariḡwáriḡi. Seyíné yóḡ oimónípoiḡiḡi Goríxomi rixiḡḡ seauriyariḡwáriḡi. ¹⁰ Ayí rípi náḡi agwí nioni seyíné tíḡi miḡweá wí e dáḡi níḡweámána payí rina eariḡiḡi. “Nioni segí tíḡḡ e náḡi níbiríḡa Goríxo néḡ tíḡóniḡḡ oimóniḡi nímiḡiḡipiḡi dáḡi ríḡa tíḡḡ oseamemiḡi.” mínimónariḡagi náḡi payí rina nearí wírenapariḡiḡi. Ayí rípi náḡi rariḡiḡi. Goríxo néḡ tíḡóniḡḡ oimóniḡi nímiḡiḡiríḡa áma xíomi diḡḡ wíkwíroaríḡíayo uyíḡi uméwiniḡiḡi nímiḡiḡimanti. Eḡḡi wímiḡiḡiḡiḡi nímiḡiḡiḡiḡi.

Yoparípi uríḡḡ náḡiḡiḡi.

¹¹ Negí níriḡímeáyíné, yoparí rípi nearíḡa yayí seawárenapariḡiḡi. Seyíné yóḡ oimónaneyiḡiḡi aníḡḡ míḡi ero nioni eḡḡ ríremíḡí seaiariḡápi aríḡa ókiarí móniḡi diḡḡ axípiḡiḡi xíḡiḡi piyíḡa wero éḡriḡiḡi. Seyíné e nerónáyí, Goríxo —O áma náḡi diḡḡ sípi seainí náḡi seaimíḡiḡi piyíḡa weḡiḡi náḡi seaimíḡiḡi eḡoriḡi. O ínina diḡḡ seakikayoníariḡi. ¹² Goríxomi diḡḡ wíkwírogíḡíḡi yayí níniḡóna yayí óḡ eáneníriḡiḡi. ¹³ Goríxoyá áma nioni tíḡi re ḡweagíḡí yayí seawárenapariḡiḡi. ¹⁴ “Seyíné níyíḡiḡi Ámína Jisasi Kiraiso wá seawianíḡi Goríxo diḡḡ sípi seairí oyá kwíyípi nawíḡi seakumíḡiḡi éwiniḡiḡi.” nímonariḡiḡi.

Payí Poro Garesia p̄ropenist̄yo ŋweáyí nání eaŋf̄nariní.

Payí r̄ina Jisasoyá s̄iyik̄yí p̄ropenist̄ yoí Garesiayo ŋweaḡáyí nání Poro eaŋf̄nariní. Poro xámí émáyí aŋí t̄ŋf̄m̄iní wáf nura nemer̄tná Garesia p̄ropenist̄yo nání nuri aŋí obaxí e e ikw̄rónŋf̄yo wáf nura emeŋŋin̄ḡiní (Wáf wur̄imeiar̄iḡáwa 13:1-14:26). E nemo ámí wí e nání nuri yar̄tná Judayí wí Garesia p̄ropenist̄yo nání nuro ámá Poro xw̄yíf̄á Jisaso nání r̄inŋf̄ yayí win̄pax̄f̄p̄í wáf urar̄tná Jisasom̄ d̄ŋf̄ w̄kw̄roḡf̄áyo xer̄w̄f̄ nuréwap̄iyiro rénŋf̄ ur̄iḡf̄awix̄iní, “Jisasom̄ d̄ŋf̄ n̄w̄kw̄r̄oro aiw̄í iyí s̄m̄f̄ s̄f̄o m̄iwák̄w̄n̄ipa ero ŋw̄f̄ ikaxí Moseso n̄r̄r̄r̄i eaŋf̄pim̄í ení p̄r̄ánŋf̄ m̄ix̄f̄d̄ipa ero nerónáyí, Gor̄ixoyáyíné imónipax̄f̄maní.” ur̄iḡf̄áp̄í nání Poro n̄j̄f̄á nimónimáná payí r̄ina n̄r̄r̄r̄i eaŋŋin̄ḡiní. Xer̄w̄f̄ uréwap̄iyar̄iḡf̄áyí r̄f̄w̄f̄ numero sa Jisaso nání uréwap̄iyŋf̄p̄í d̄ŋf̄ íkw̄r̄ófr̄ix̄in̄r̄i n̄r̄r̄r̄i eaŋŋin̄ḡiní.

¹⁻² Poroní —Nioní Kiraisoyá wáf wur̄imeiar̄ŋf̄á won̄r̄iní. Ámá wí Gor̄ixo nání wáf wur̄imeíw̄n̄ḡin̄r̄i n̄rowár̄enap̄iḡf̄amaní. Wí Gor̄ixoyá wáf wur̄imeiar̄iḡf̄á wo imónf̄w̄n̄ḡin̄r̄i n̄r̄f̄eap̄ḡf̄amaní. Ápo Gor̄ixo —O Jisasi Kiraiso xw̄ar̄p̄áyo dání owiápf̄n̄imean̄r̄i s̄ŋf̄ wim̄ix̄ŋor̄iní. O t̄f̄n̄í Kiraiso t̄f̄n̄í awaú n̄r̄f̄eap̄ḡf̄ion̄r̄iní. Nioní t̄f̄n̄í neḡf̄ n̄r̄ix̄ímeá re ŋweaḡf̄á n̄f̄n̄í t̄f̄n̄í Gor̄ixoyá s̄iyik̄f̄ imóniḡf̄á Garesia p̄ropenist̄yo aŋf̄ b̄í bimí ŋweaḡf̄áyíné nání payí r̄ina near̄í mónapar̄ŋwií. ³ “Neḡf̄ ápo Gor̄ixo t̄f̄n̄í neḡf̄ Ám̄iná Jisasi Kiraiso t̄f̄n̄í wá seawian̄r̄i seyíné n̄waȳr̄ón̄ro ŋweap̄r̄i nání seaim̄ix̄r̄i oépiyí.” nimónar̄iní. ⁴ Kiraiso nene ámá Gor̄ixom̄í m̄ix̄f̄dar̄iḡf̄áyí yar̄iḡf̄ápa mepa yan̄f̄wá nání uȳn̄íf̄ yar̄iḡf̄á r̄iná dání gw̄f̄n̄ŋf̄f̄ nealk̄wean̄í nání eŋŋin̄ḡin̄. E ner̄fná neḡf̄ ápo Gor̄ixo “E éw̄n̄ḡin̄.” yaiw̄ŋf̄p̄í t̄f̄n̄í x̄ixen̄í ner̄í nene f̄w̄f̄ yar̄ŋw̄áp̄í yokwar̄im̄f̄ neaim̄in̄r̄i nání yoxáfp̄ámí xe on̄p̄ik̄ipoȳn̄r̄i eŋŋin̄ḡin̄. ⁵ Aȳn̄ání íníná Gor̄ixom̄í yayí numéra úwan̄ḡin̄. E éwan̄ḡin̄.

“Xw̄yíf̄á yayí neainar̄ŋf̄p̄í ná b̄in̄í imónin̄í.” ur̄ŋf̄f̄ nán̄r̄iní.

⁶ Nioní seyíné yar̄iḡf̄áp̄í nání udud̄f̄ xwé ninar̄iní. Seyíné s̄in̄í mé Kiraiso wá n̄seawian̄r̄i seaiŋf̄pim̄í dání Gor̄ixon̄iyá oimónf̄poȳn̄r̄i wéyo f̄á seaum̄ir̄ŋom̄í n̄w̄iep̄isamoár̄im̄í nuro mimónf̄ xw̄yíf̄á yayí neainar̄ŋf̄ bimí ox̄f̄daneȳn̄ro yar̄ŋaḡf̄a nání udud̄f̄ xwé ninar̄iní. ⁷ Ap̄í nepa xw̄yíf̄á yayí neain̄pax̄f̄ b̄imaní. Ámá wí seyíné ayá n̄searemoro xw̄yíf̄á Kiraiso nání yayí neain̄pax̄f̄ imónŋf̄p̄í nároaȳr̄i ik̄ixean̄ro yar̄ŋaḡf̄a nání rar̄ŋin̄. ⁸ Ámáone aŋf̄n̄aj̄f̄ wo aŋf̄n̄aj̄f̄, xw̄yíf̄á yayí neainar̄ŋf̄ nioní xámí wáf n̄sear̄ir̄fná sear̄ar̄ŋáp̄í t̄f̄n̄í x̄ixen̄í m̄isear̄f̄ xeḡf̄ b̄í n̄sear̄ir̄fnáyí, xe roap̄k̄ín̄f̄wan̄ḡin̄. ⁹ N̄sear̄ir̄fná r̄ixa e sear̄ar̄ŋwá aiw̄í ámí ax̄f̄p̄í b̄í osear̄im̄in̄. Giȳf̄ giȳf̄ xw̄yíf̄á yayí neainar̄ŋf̄ nioní wáf sear̄ar̄fná ar̄f̄á niḡf̄áp̄í t̄f̄n̄í x̄ixen̄í m̄isear̄f̄ xeḡf̄ b̄í n̄sear̄ir̄fnáyí, xe roap̄k̄ín̄f̄r̄ix̄in̄. ¹⁰ “Poro ámá n̄f̄n̄í x̄f̄o yar̄ŋf̄p̄í nání yayí owin̄r̄i rar̄in̄.” r̄iseaimónar̄iní? Oweoí, ámá mar̄f̄áí, Gor̄ixon̄í nioní yar̄ŋáp̄í nání yayí owin̄r̄i yar̄ŋin̄. “Poro ámá sírogw̄f̄ t̄ŋáon̄í oimónim̄in̄r̄i yar̄in̄.” r̄iseaimónar̄iní? Nioní ámá sírogw̄f̄ t̄ŋáon̄í oimónim̄in̄r̄i ner̄í s̄ŋw̄ir̄yí, Kiraisoyá x̄in̄áín̄ŋf̄f̄ nimón̄r̄i om̄ŋf̄f̄ wiar̄ŋáon̄í imónim̄in̄r̄i eŋámaní.

“Xw̄yíf̄á nioní wáf sear̄ar̄ŋáp̄í Gor̄ixo wáf nókim̄ix̄ŋf̄r̄in̄í.” ur̄ŋf̄f̄ nán̄r̄iní.

¹¹ N̄r̄ix̄ímeáyíné, x̄ixen̄í imónŋf̄f̄ r̄ip̄í osear̄im̄in̄í. Xw̄yíf̄á yayí neainar̄ŋf̄f̄ nioní wáf sear̄ŋáp̄í ámá wí érowiápf̄n̄iḡf̄áp̄ímaní. ¹² Ámá wo rar̄ŋaḡf̄ ar̄f̄á wŋáp̄ímaní. Ámá wo n̄r̄éwap̄iyŋf̄p̄ímaní. Oweoí, sa Jisasi Kiraiso xewan̄ŋo wáf nókim̄ix̄ŋf̄p̄ir̄in̄í. ¹³ “Ḡf̄ Judayí Gor̄ixom̄í p̄r̄ánŋf̄f̄ ox̄f̄daneȳn̄ro yar̄ŋf̄ápa nioní eŋíná ner̄fná yaḡáp̄í nání seyíné r̄ixa ar̄f̄á wiḡf̄awix̄in̄í.” nimónar̄iní. Gor̄ixoyá s̄iyik̄f̄ iwam̄f̄o imóniḡf̄áyo xean̄ŋf̄f̄ r̄f̄á t̄ŋf̄f̄ n̄wik̄ar̄r̄i anipá im̄ix̄ar̄f̄im̄iḡin̄r̄i yaḡar̄in̄í. ¹⁴ Ḡf̄ ar̄f̄owa érowiápf̄n̄iḡf̄áp̄í ox̄f̄d̄im̄in̄r̄i ner̄fná ḡf̄ n̄r̄ikw̄f̄ wa nioní t̄f̄n̄í x̄ixen̄í imónaḡf̄amaní. Nioní ḡf̄ ar̄f̄owa nérowiápf̄n̄ro n̄neaiwap̄iya biḡf̄áp̄í ox̄f̄d̄im̄in̄r̄i ayá r̄f̄á n̄weaḡf̄

enagi nání nioní t́nǐ xixenǐ imónagfámani. ¹⁵⁻¹⁶ Nioní e yagáonǐ aiwǐ Gorixo — O gǐ inókǐ sínǐ mǐnǐxǐrǐ enáná wá nǐnǐwianǐrǐnǐpimǐ dánǐ xfoyáonǐ oimónǐrǐ nánǐ wéyo fá numǐrǐnǐ. O Poro gǐ íwo nánǐ émáyo wáǐ nurǐmeǐwǐnǐgǐnǐrǐ nǐwimónǐrǐ o nánǐ wǐá nókǐmǐxǐnǐnǐ axíná nurǐ wǐá nókǐmǐxǐrǐpǐ nánǐ áamá wǐ t́nǐ xwǐyǐá bǐ mǐrǐnǐnǐwanǐgǐnǐ. ¹⁷ Wáǐ wurǐmeǐpǐrǐfa nánǐ xámǐ nimónǐgǐfáwa Jerusaremǐ nǐweagǐe nánǐ wǐ muǐanǐgǐnǐ. Sa Arebiayǐyá anǐyómǐnǐ nurǐ e dánǐ ámǐ anǐ Damaskasiyǐ rǐnǐnǐpimǐ nánǐ unǐanǐgǐnǐ. ¹⁸ E nemonǐ xwiogwǐ rǐxa waú wo pwéáná “Pitao t́nǐ xwǐyǐá nǐweáimǐgǐnǐ.” nǐyaiwirǐ Jerusaremǐ nánǐ nurǐ o t́nǐ nǐnǐwearǐnǐ sǐá wé wúkaú sǐkwǐ wú yeamúroarǐnǐ ¹⁹ wáǐ wurǐmeǐarǐgǐfá wǐamǐ sǐnǐwǐ mǐwǐnǐpa néra numáná aǐ Jemiso, Ámǐnǐáomǐ xogwáomǐnǐ sǐnǐwǐ wǐnǐnǐanǐgǐnǐ. ²⁰ Xwǐyǐá agwǐ nionǐ nearǐ wǐrénarǐnǐpǐ Gorixoyá sǐnǐwǐ t́nǐ e dánǐ “Yapǐ bǐ mǐrarǐnǐnǐ.” nǐsearǐrǐ earǐnǐnǐ. ²¹ Pitao t́nǐ xwǐyǐá nǐnǐweámonǐ ámǐ anǐ Siria pǐropenǐsǐyo t́nǐ anǐ Sirisia pǐropenǐsǐyo t́nǐ níkwǐrónǐga unǐpǐ t́nǐ e nánǐ unǐanǐgǐnǐ. ²² Nionǐ e enǐ enagi nánǐ ínǐ Kiraisoyá sǐyǐkǐ imónǐgǐfá Judia pǐropenǐsǐyo anǐ apǐ apimǐ nǐweagǐfáyǐ nionǐ sínǐ sǐnǐwǐ mǐnanǐgǐfá enagi nánǐ sǐmǐmanǐ mǐ mǐnómǐxǐpaxǐ nimónǐro ²³ wigǐ wǐnǐyǐ sa xwǐyǐá rǐpǐ rǐnarǐnǐgǐfá arǐfá wǐayǐgǐfawǐxǐnǐ, “Nene xámǐ xeanǐnǐ rǐfá t́nǐ neaikǐrǐnǐ sínǐ axǐpǐ e mé rǐxa xwǐyǐá nene dǐnǐ wǐkwǐroarǐnǐwá xwǐrǐfá oikǐxémǐnǐrǐ enǐpǐ wáǐ rǐmearǐnǐ.” rǐnarǐnǐgǐfá arǐfá nǐwǐayiro ²⁴ “Ayǐ Gorixo omǐ wǐémóagi nánǐ rǐfa e yarǐnǐ?” nǐyaiwiro nánǐ yayǐ umegǐfawǐxǐnǐ.

2

Wáǐ wurǐmeǐarǐgǐfá wǐa Poromǐ umǐmǐnǐgǐfá nánǐrǐnǐ.

¹ Xwiogwǐ wé wúkaú sǐkwǐ waú waú nememonǐ Banabaso t́nǐ nerǐmeánǐrai Taitasomǐ nǐwirǐmeámǐ ámǐ Jerusaremǐ nánǐ unǐwanǐgǐnǐ. ² Nionǐyá dǐnǐ t́nǐ marǐfáǐ, Gorixoyá dǐnǐ t́nǐ wáǐ wurǐmeǐarǐgǐfá gǐ wǐa —Awa áamá wǐ “Wǐnǐyo seáyǐ e wimónǐgǐfáwarǐfani?” wǐaiwǐarǐgǐfáwarǐnǐ. Awa t́nǐ xwǐyǐá nǐweáimǐgǐnǐrǐnǐ nurǐ xwǐyǐá yayǐ neainarǐnǐ nionǐ émáyǐ anǐyo wáǐ urarǐnǐpǐ nánǐ áwanǐ nurémearǐnǐ awa “Joxǐ wáǐ nurǐrǐnǐ xámǐ néra bǐnǐpǐ t́nǐ agwǐ yarǐnǐpǐ t́nǐ surǐmǐ yarǐnǐnǐ.” nǐrǐpǐrǐxǐnǐrǐ xámǐ awamǐ ínǐmǐ áwanǐ urarǐnǐanǐgǐnǐ. ³ E éagi aǐ Taitaso, nionǐ t́nǐ úo —O Gǐrǐkǐyǐ worǐnǐ. O nánǐ aǐ awǐ eánǐgǐe dánǐ re wǐ mǐnǐrǐgǐfawǐxǐnǐ, “Iyǐ sǐmǐ sínǐ sǐfó mǐwákwǐnǐnǐ nene t́nǐ nawǐnǐ kumǐxǐnǐpaxomantǐ. Xámǐ iyǐ sǐmǐ sǐfó owákwǐpoyǐ.” wǐ mǐnǐrǐgǐfawǐxǐnǐ. ⁴ Mimónǐ nǐrǐxǐmeá imónǐgǐfáyǐ —Ayǐ nene gwǐnǐnǐ nǐweanǐweáne imónǐrane re yaiwirane “Kiraisomǐ dǐnǐ nǐwǐkwǐrorǐnǐpimǐ dánǐnǐ wé rónǐnǐ wǐene imónǐpaxǐmanǐ. Omǐ dǐnǐ nǐwǐkwǐrómáná nǐwǐ ikaxǐ eánǐnǐpimǐ nǐxǐdǐrǐnǐpimǐ dánǐ Gorixoyá sǐnǐwǐyo dánǐ wé rónǐnǐ wǐene imónǐpaxǐrǐnǐ.” yaiwirane yanǐwá nánǐ gwǐnǐnǐ neanǐwiránǐrǐ egǐfáyrǐnǐ. Ayǐ Kiraisomǐ dǐnǐ wǐkwǐroarǐnǐwápmǐ dánǐ nǐwǐ ikaxǐ eánǐnǐpimǐ xǐdanǐ nánǐ áxenǐwarǐ minǐnǐweáne sǐnǐwǐ fǐwǐ neanǐmeaanǐro nánǐ áamá kǐkǐfá imónǐgǐfá wǐnǐnǐ nimóga neaǐmeagǐfáyrǐnǐ. ⁵ Ayǐ xenǐwǐ rarǐgǐfápmǐ none wǐ arǐfá nǐwirane mǐxǐdǐ xwǐyǐá yayǐ neainarǐnǐ nepaxǐnǐ imónǐnǐpǐ seyǐné tǐfámǐnǐ sínǐ anǐnǐ nǐrǐga unǐfa nánǐ ayo pǐrǐ nǐwǐaǐkirane enǐwanǐgǐnǐ. ⁶ Apǐnǐ marǐfáǐ, wáǐ wurǐmeǐarǐgǐfá “Wǐnǐyo seáyǐ e wimónǐgǐfáwarǐfani?” wǐaiwǐarǐgǐfáwa —Awa xámǐ Ámǐnǐáomǐ t́nǐ emeagǐfáwa aǐ “Ayǐ ananǐrǐnǐ.” yaiwǐarǐnǐ. Gorixo áamáyo sǐmǐ sǐmǐ e mumearǐnǐ enagi nánǐ rarǐnǐnǐ. Awamǐ xwǐyǐá nionǐ wáǐ rǐmearǐnǐpǐ nánǐ áwanǐ uréméáná re wǐ mǐnǐrǐgǐfawǐxǐnǐ, “Joxǐ wáǐ nǐrǐrǐnǐ xwǐyǐá nǐmúrorǐ rarǐnǐpǐ, ayǐ rǐpǐrǐnǐ.” wǐ mǐnǐrǐgǐfawǐxǐnǐ. ⁷ Wǐe mǐnǐrǐpa nero sa dǐnǐ rǐpǐ nǐaiwǐgǐfawǐxǐnǐ, “Gorixoyá dǐnǐyo dánǐ iyǐ sǐmǐ sǐfó mǐwákwǐnǐpa yarǐgǐfáyo wáǐ urǐnǐrǐ uowárǐnǐorǐfani? Pitao negǐ Judayo wáǐ urǐnǐrǐ uowárǐnǐpa émáyo wáǐ urǐnǐrǐ uowárǐnǐorǐfani?” nǐaiwǐgǐfawǐxǐnǐ. ⁸ Gorixo iyǐ sǐmǐ sǐfó wákwǐnǐgǐfáyo wáǐ urǐnǐrǐ Pitaomǐ enǐ sǐxǐ wǐmǐxǐnǐpa nionǐ enǐ émáyo wáǐ urǐnǐrǐ enǐ sǐxǐ nǐmǐxǐnǐ enagi nánǐ rarǐnǐnǐ. ⁹ Apǐ nǐnǐaiwiro mǐ mǐnómǐxǐro “Gorixo Poromǐ

wá niwianiri e wiinjirani?" niniaiwiwo nani Jemiso tni Pitao tni Jono tni —“Awa anj iy noranja punjpninj imonigfawarani?” waiwiarigfawarini. Awa axtpni re rinarigfawixini, “None Juday anjmini waf uranfwarini. Poro tni Banabaso tni awau emayf anjmini waf uripisfirini.” niriniro yawawi “Awa tni nikumixiniri yarinjwonerani?” yaiwiani nani siganixf niyeairo yayf yeawarigfawixini. ¹⁰ E nerona yawawi “Api oyaiy.” niyeaimoniri simf xeadfpenarigwifpi nirinariro ripini yearigfawixini, “Awagwi ama re nweagfa dfwf ikeamonigfayo dinj niori arira bi owaiyini efisixini.” yearigfawixini.

Poro Pitaomi ama sinjwf anigfe dani mixf urinj nani rini.

¹¹ E neri ai Pitao anj Adiok rininjipimi nani nibirina xewanijo xwiya mearinipaxf bi ikarinjagi nani nioni mimayo dani niwialkiri xomi “Nipikwini miyarinjini.” urinjanigini. ¹² Ayf ripti nani e urinjanigini. Ama Jemiso tfamini sini miramonapipa enana Pitao anani ama ema tni nikumixiniri aiwa nawini nagfiri. E neri ai ama awa —Awa re rarigfawarini, “Emayf Jisasomi dinj niwikwiforo ai iyf simf sto miwakwipa nerinaf, Gorixoya imonipaxfmani.” rarigfawarini. Awa remonapana Pitao rixa we fa nimixeainiri sini emayf tni nikumixiniri aiwa nawini nagfiri. Awa nani wayf neri e yagfiri. ¹³ Judayf Jisasomi dinj wikwifroarigfa Adiokijo nweagfayf “Pitao we fa nimixeainirina xixeni miyarinini.” niwimoniri ai ayf eni Pitao enjpa axtpi ewapinjgawixini. E nero wigf ewapinjapimi dani dinj Banabasoypa eni piri yipakwigfawixini. ¹⁴ E agfa aiwi nioni ayf xwiya yayf neainarinjipi piranjf fa mixiripa nero api tni nepa xixeni miyarinjagfa niwinirina Pitaomi ama nini arfa egfe dani re urinjanigini, “Joxf Judayf woxf ai yegyf yarigfapa inina me emayf yarigfapa nimoniri yarinoxf enagi nani pi nani emayf re oyaiwipoyiniri wikariminiri yarinjini, ‘Judayf yarigfapa nimonirane mepa neranayf, nipikwini miyarinjwini.’ oyaiwipoyiniri pi nani wikariminiri yarinjini?” urinjanigini.

“Jisasomi dinj wikwifrofapimi dani Gorixo ‘We ronigfayfiri.’ rarininjini.” urinj nani rini.

¹⁵ Ami re urinjanigini, “Yawawi yegf inokipa yeaxirigfie dani emayf imonirai njwf ikaxf rininjipimi wialkiarigfwifwawi imonirai me Judayf imonigfwifwawirini. ¹⁶ E imonigfwifwawi enagi ai Gorixo ama njwf ikaxf Moseso enjtpi xdarigfapimi dani wi ‘We ronigfayfiri.’ mirarf ama Kiraisi Jisasomi dinj wikwifroarigfapimi dani ‘We ronigfayfiri.’ rarininj enjtpi nani njfa nimonirai nani yawawi Gorixo yegf njwf ikaxf eaninjipimi xdarigfwifpimi dani marfa, yegf Kiraisi Jisasomi dinj wikwifroarigfwifpimi dani ‘We ronigfawurini.’ rarinfa enagi nani yawawi ai Kiraisomi dinj wikwifrogwisixini. O ama wo ai njwf ikaxf eaninjipi xdarinjipimi dani ‘We ronigorini.’ wi rarinfa menjagi nani Kiraisomi dinj wikwifrogwisixini. ¹⁷ Yaiwaninjowawi njwf ikaxf eaninjipi nixfdirina yarigfwifpimi dani marfa, Kiraiso neainjipimi dinj wikwifroarigfwifpimi dani Gorixo ‘We ronigfawagwiri.’ yeararininjwawi oimoniaiyiniri nerina Judayenyá njwf ikaxf ‘Api api eirixini.’ rininjipimi wialkigfwifwawi imonigfwifirini. E imonigfwifwawi enagi nani re ripaxf rani, ‘Kiraiso ama fwf epiri nani wiepisarigorini.’ ripaxf rani? Oweoi, wi e ripaxf mimonini. ¹⁸ Anj nioni pineaarinjawa ami nimirinaf, ‘Njwf ikaxf eaninjipimi wialkiarinoxirini.’ nripaxf rini. Ayf ripti rarinjini, ‘Nioni Judayenyá njwf ikaxf rininjipi rfwf niorina nepa sipi bi meagi ai xami api nixdirinjipimi dani we ronijaoni imonimiginiri ena emi monapi ami fa nixirinaf, ‘Njwf ikaxf eaninjipimi wialkiarinoxirini.’ nripaxf rini.’ rarinjini. ¹⁹ Ayf ripti nani rini. Nioni sini njwf ikaxf eaninjipimi oxfdiminiri nerina njfa re imonjarini, ‘Apimi dani ama wi Gorixoya sinjwyo dani we ronigfayf imonipaxfmani.’ Njfa e nimoniri nani sini apimi nixfdimi nani rixa pegfayf woninjf imoniri Gorixomini nixdiri dinj wikwifromi nani sinj egfayf woninjf imoniri enarini. ²⁰ Nioni Kiraiso tni nawini

ríxa ík'á yoxáfpámi pegw'íonirini. Ay' rípi raríjini, 'Nioni Gorixoyá d'ij' t'ni Kiraiso t'ni nawini ikárin'gw'íonirini.' raríjini. Nioni pí pí yaríjapi g' d'ij'yo dani yaríjamani. Kiraiso nioni d'ij' ík'k' niníj' enagi nani oyá d'ij'yo dani yaríjirini. Sini xw'á t'yo ni'jwear'na pí pí yaríjapi, ay' Gorixoyá xewaxomi —O nioni nani d'ij' sípi niwiniri yor'irini'gorini. Omini d'ij' ni'wikw'rori yaríjirini. ²¹ E ner'na Gorixo nioni wá ni'niwianiri niij'pi peá moaríjamani. Jw' ikax' eán'ij'pimi ni'x'dir'ij'pimi dani áma nepa wé rón'ig'á'y' imón'jánáy', ay' Kiraiso pen'pi sur'má peár'ipax'irini." uríjanigini.

3

D'ij' ni'wikw'rorij'pimi dani imón'ipax'pi t'ni jw' ikax'pi ni'x'dir'ij'pimi dani imón'ipax'pi t'ni nánirini.

¹ Majimaj'á ikárin'arig'á Garesia jweag'á'y'ne, áma go d'ij' pí'p'p'í' sea'agi yaríjoi? Kiraisomi yoxáfpámi yekw'roáraná nene nani neaiij'pi nani nioni sey'ne t'ni ni'jwear'na pí'raníj' repiy' ni'seaiéra uná enagi nani sewan'ij'y'ne síjw' t'nt'ni'j' w'ni'g'á enagi nani raríjini. ² Nioni yaríj' bi rípiní oseaimini, "Gorixo xeg' kwí'pi ni'seaiap'ir'na sey'ne jw' ikax' Moseso eanj'pimi x'dar'ij'ag'á ni'seaniri seaip'ij'irani? Xwiy'á Kiraiso nani r'ni'ij'pi ar'á ni'wiro d'ij' wikw'róag'á ni'seaniri mi'seaiap'ipa en'irani?" ³ Sey'ne ar'ige nero majimaj'á ayá wí ikárin'aríjoi? Iwam'ó iná Gorixoyá oimónaneyin'ro kwí'pi en' sea'im'ix'ij'pimi dani néra núfasaná agwi seg' en' eán'ig'á'pimi dani yó' oimónaneyin'ro riyaríjoi? ⁴ Kiraisomi d'ij' wikw'róaná seaimeanj' ni'p'ni sur'má ri'seai'imeanj'ig'ini? "Oweoi, api sur'má wí mi'seai'imeanj'ig'ini." nimónarini. ⁵ Gorixo xeg' kwí'pi síx' ni'seayiri em'im' ni'seai'wap'iyir'na sey'ne jw' ikax' Moseso eanj'pimi x'dar'ij'ag'á ni'seaniri nani sea'iwap'iyar'irani? Xwiy'á yay' neainar'ij' imón'ij'pi ar'á ni'wiro d'ij' wikw'róag'á ni'seaniri nani mi'seai'wap'iyipa yar'irani?

⁶ Bikw'yo re n'irini' eánini, "Ebir'amo Gorixo ur'ípi d'ij' wikw'róagi nani 'Wé rón'ij' imón'ij' worini.' rárij'irini." ⁷ E n'irini' eán'ij'agi nani d'ij' re mó'rixini, "Giy' mar'ái, d'ij' Gorixomi wikw'roar'ig'á'y' Ebir'amoyá íwiár'awé imón'ig'á'y'irini." mó'rixini. ⁸ En'ina Gorixo re enw'pear'ij' enagi nani "Émay' nioni d'ij' ni'kw'róaná 'Wé rón'ig'á'y'irini.' rárij'imig'ini." n'irini' enw'pear'ij' enagi nani Bikw'yo n'irini' eán'ij'pa Ebir'amomi xwiy'á yay' winar'ij' imón'ij' rípi ur'ij'ig'ini, "Joximi dani áma rix' wir' wir' eg'áyo niyoni nan' wiim'ár'ini." ur'ij'ig'ini. ⁹ Ayinani re r'ipax'irini, "Gorixo áma x'omi d'ij' wikw'roar'ig'á giy' giyo Ebir'amo, d'ij' wikw'ronomi t'ni nawini nan' wiij'y'irini." r'ipax'irini. ¹⁰ Rípi nani eni d'ij' ni'mor'na ax'pi yaiwipax'irini. Áma jw' ikax' Moseso eanj'pimi ni'x'dir'ij'pimi dani Gorixoyá síjw'yo dani wé rón'ij'waéne oimónaneyin'ri yar'ig'á n'ni oyá síjw'yo dani sa an'ni'm'ix'ini'p'ir'fa nani xwiy'á meár'ni'g'á'y' imón'ijoi. Bikw'yo re n'irini' eán'ij'agi nani raríjini, "Áma jw' ikax' Bikw'yo eán'ij' api api niyoni xixeni mi'x'd'ipa yar'ig'á giy' giy' Gorixoyá síjw'yo dani sa nan'ni'm'ix'ini'ro nani xwiy'á meár'inar'ijoi." n'irini' eán'ij'agi nani raríjini. ¹¹ Bikw'yo rípi eni n'irini' eán'ij'agi nani raríjini, "Áma d'ij' wikw'róag'á nani Gorixo 'Wé rón'ijoi.' rárij'y' d'ij' ni'yim'ij' t'g'á imón'ip'ráoi." n'irini' eán'ij'agi nani d'ij' re yaiwiar'ipax'irini, "Áma wo jw' ikax' eán'ij'pimi x'dar'ij'agi nani Gorixo 'Wé rón'ijoxirini.' ur'ar'ipax' mimónini." yaiwiar'ipax'irini. ¹² Wé rón'ij' oimónaneyin'ro jw' ikax' x'dar'ig'á'pi, ay' Gorixomi d'ij' wikw'roar'ig'á'pi t'ni xixenimani. Rípi Bikw'yo n'irini' eán'ij'agi nani raríjini, "Áma jw' ikax' eán'ij'pi x'dar'ig'á'y' bi aí mi'wiamó wig' xixeni ni'x'dir'ij'pimi dani d'ij' ni'yim'ij' t'g'á'y' imónar'ig'á'irini." n'irini' eán'ij'agi nani raríjini. ¹³ Judayene jw' ikax' eán'ij'pimi dani nan'nan'wá nani xwiy'á meár'ni'j'waéne imón'ij'agi

ái Kiraiso xewaníño nene nání xwíyá neameáríniarfírná waníni+míxíápimi dání gwíniñfí nearoayíronfíriní. Ayí ripí nírinirí eániñagi nání seararíñini, “Ámá píkiáná íkfáyó yekwíroaríngíá gíyí gíyí Goríxoyá síñwíyo dání aníni+míxíinaniro xwíyá meáríngíáfíriní.” nírinirí eániñagi nání “Kiraiso nene nání xwíyá neameáríniñfípimi dání gwíniñfí nearoayíronfíriní.” seararíñini. ¹⁴ Ebírfamomí símímanfíyo dání Goríxo “Nañfí e níseaiimfíriní.” réroaríñfípí émáyo ení wímeari Judayene Goríxo negí aríowamí símímanfíyo dání “Nígfí kwíyífpí níseaiapímírfíriní.” ríñfípí nene Kiraiso neaiñfípí dñfí wíkwíroaríñwápimi dání neaimearí ení nání gwíniñfí nearoayíronfíriní.

“Ñwí ikaxípi nírifírná Ebírfamomí ‘Níseaiimfíriní.’ uríñfípí xwíá oiweninirí ríñfímaní.” uríñfí náninirí.

¹⁵ Gí nírxímeáyíné, ámaéne yaríñwápí nání xwíyá bí osearímíni. Ámá wo xwíyá ríxa níréroarírná “E nísiimfíriní.” nuríri nání “Joxí rírfápi íkfí síñagi níkwírimónímífámaní.” éniñfí nurírnáyí, ríwéná ámí omíwiáromínirí neri wí rínfáraní? Ámí síñfí bí gíwí ními+xíri wí rínfáraní? Oweoi. ¹⁶ Goríxo Ebírfamomí tñni iyí axípámí tñni símímanfíyo dání “Díxí iyí axípámí dání nañfí níseaiimfíriní.” réroaríñfípí nuríri iyí axípáyí níri+rírná Ebírfamoyá fíwiárfawé obaxí nání mírfí ná woní Kiraiso nání ríñfíriní. ¹⁷ Nioní osearímínirí seararíñfípí rípi imónini. Wígfí símímanfíyo dání “Nañfí e níseaiimfíriní.” nurárfimáná enáná xwiogwí ríxa 430 nímurománá enáná ñwí ikaxípi nuríri aiwí xámí “E níseaiimfíriní.” nurírná “Íkfí síñagi níkwírimónímífámaní.” éniñfí uráñfípí nání wí rakíniñfímaní. Ayínáni re nímonaríni, “‘E níseaiimfíriní.’ uráñfípí Goríxo wí xwíá oiweninirí enímaní.” nímonaríni. ¹⁸ Ñwí ikaxí ríniñfípí xídaríñwápimi dání Goríxo nene nání neaipímoaríñfípí neaiméapaxí nímonírnáyí, nene re yaiwianígní, “O ‘Níseaiimfíriní.’ réroaríñfípí dñfí wíkwíroaríñwápimi dání neaiméapaxímaní.” yaiwianígní. E neri aí Ebírfamomí símímanfíyo dání “Níseaiimfíriní.” réroaríñfípí dñfí wíkwíronfípí dání wímeañfí enagi nání dñfí wí e yaiwianíméwini.

¹⁹ E seararíñagi nání ámá wo re níriñiño, “Ñwí ikaxí ríniñfípí xídaríñwápimi dání Goríxo nene nání neaipímoaríñfípí nepa míneaiméapaxí nímonírnáyí, pí nání ñwí ikaxípi nearíñfíraní?” níriñiño. Ai ayí Ebírfamoyá iyí axípa imóniño —“Omí dání nañfí níseaiimfíriní.” uríño, ayí oríni. O imóníe nání “fíwí nene yaríñwápí xíoyá manfí níwialkiri rífa yaríñwíni?” oyaiwípoi+níri ñwí ikaxípi nearíñfíriní. Ñwí ikaxí apí Goríxo añfíñfíyá manfíyo dání apaxípáníñfí imóníñfí womí uríñfípíriní. ²⁰ Ámá wo apaxípáníñfí imóniño apí urínirí nurowárfírná xewaníño apí uríni+meníño. E neri aí Goríxo “E níseaiimfíriní.” nurírná ámá apaxípáníñfí imóníñfí womí murowárfí wayá símímanfíyo dání urarígfápa axípi e eníriní.

²¹ Ámá wo re ríniño, “Goríxo xwíyá Ebírfamomí símímanfíyo dání ‘E níseaiimfíriní.’ nurírná ámí ríwíyo xegí ámáyo ñwí ikaxípi nurírná ikweakwímfí neri míri+pa reñíniñfí?” Ámá wo e ráná “Oweoi, wí e rí+paxímaní.” urímíni. Goríxo ñwí ikaxí ámá níxídfíriñfípí dání dñfí níyímiñfí imónípfírná nání imóní+paxí bí níri+rí síñwíryí, ayí ñwí ikaxí apí xíxeni xídaríñagí níwíni+rírná “Gí síñwíyo dání wé rónígfíyíneríni.” urí+paxí imóními+níri eníriní. ²² E neri aí ríwamíñfí Bíkwyó neáníriñfíyo dání ámaéne negí fíwí yaríñwápí nání Goríxo gwíniñfí neayáragíriní. Ámá Jisasi Kiraisomí dñfí wíkwíroarígfáyó sa e yarígfápi dání “E níseaiimfíriní.” réroaríñfípí tñni xíxeni wiíní nání ámaéne fíwí yaríñwápí nání ñwí ikaxí neáníriñfíyo dání gwíniñfí neayáragíriní.

“Ñwí ikaxípi Kiraisomí dñfí wíkwírófíri+xínirí yayíwí neameníriní.” uríñfí náninirí.

²³ Xwiyfá dñjť wíkwťroarñjwáo nánĩpi sñnĩ mĩrñnĩpa enáná ñwť ikaxť eánñjťpi yayťwť nĩneaméra nĩbĩrĩ xwiyfá apĩ sñjání imónťe nánĩ gwññjť neayáragťrĩnĩ. ²⁴ Ayť rĩpi seararñnĩ. Ñwť ikaxť eánñjťpi Kiraiso tñjť e nánĩ nĩneaipemeámĩ neaunťa nánĩ yayťwť nĩneaméra bagťrĩnĩ. Ámá Kiraisomĩ dñjť wíkwťroarñjagťa nánĩ Gorĩxo “Gť sñjwťyo dánĩ wé rónñjot.” rárarñjť enagĩ nánĩ nene apĩ e imónanťwá nánĩ yayťwť nĩneaméra bagťrĩnĩ. ²⁵ Xámĩ yayťwť nĩneaméra bagť aĩ xwiyfá dñjť wíkwťroarñjwáo nánĩpi rĩxa nimónñjagĩ nánĩ yayťwť neamearñjťpimĩ sñnĩ xťdĩpaxť menñnĩ.

“Dñjť wíkwťroarñjwápimĩ dánĩ Gorĩxoyá niaíwene imónñjwñnĩ.” urñjť nánĩrĩnĩ.

²⁶ Seyťné nĩyťnéni Kiraisĩ Jisasomĩ dñjť wíkwťroarñjagťpimĩ dánĩ o tñnĩ nawĩnĩ nikárñnĩro nánĩ niaíwť Gorĩxoyá imónñjagťñérñnĩ. ²⁷ Kiraiso tñnĩ oikárñnaneyñnĩro nĩyťnéni wayť nĩmearo xťo imónñjťpa oimónaneyñnĩro rapťrapť wúnñjť yínñjťárñnĩ. ²⁸ Seyťné nĩyťnéni Kiraisĩ Jisaso tñnĩ nawĩnĩ ikárññjagťa nánĩ wiyťné Judayť imónñjagťñéranť, wiyťné Gťrikĩyť imónñjagťñéranť, wiyťné wayá xñnáiwanñjť nimónĩro omñjť wĩarñjagťñéranť, wiyťné omñjť wayápĩ epťrĩ nánĩ áxenjarť minñjagťñéranť, wiyťné oxťyťnéranť, wiyťné apĩxťyťnéranť, nĩyťnéni sťyikť ná bñnĩ imónñjagťa nánĩ Gorĩxoyá sñjwťyo dánĩ ananť imónñnĩ. ²⁹ Kiraiso tñnĩ nawĩnĩ ikárññjagťñé enagĩ nánĩ Ebĩrťamoyá iyť axťpá imónñjot. Ayñnání xťomĩ sťmĩmanťyo dánĩ “Nĩseaiimťárñnĩ.” réroárñjťpi seaiinťyťné imónñjot. Segť arťo Ebĩrťamoyá dñjťpi meapťrťyťnéniñjť imónñjot.

4

“Ñwť ikaxťpimĩ nĩxťdĩrťná gwññjť neayáragť aĩ Kiraiso nearoayĩronťrĩnĩ.” urñjť nánĩrĩnĩ.

¹ Ewayť xwiyfá rĩpi osearĩmñnĩ. Xano wiepťxťniasinťo sñnĩ onĩmiá nimónĩrťná xanoyá amĩpĩ nĩpñnĩ meanťo enagĩ aiwť xñnáiwanñjť nimónĩro omñjť wĩarñjagťyť yapĩ imónñjorñnĩ. ² Sťá xano rárñjťyi imónťe nánĩ omĩ amá wĩ yayťwť umero xťoyá omñjť sñjwť uwñnaxťdiro yarñjťorñnĩ. ³ Xámĩ nene enĩ niaíwenénñjť imónagwárñnĩ. E nimónĩrane xwiyfá sťrĩmñjť éwapññjagťpĩ —Apť, ayť re rñnarñjagťpĩrĩnĩ, “Apť mepanť. Apť mñnĩpanť.” rñnarñjagťpĩrĩnĩ. Apť oyaneyñnĩrĩ nĩxťdĩranéná gwññjť neayáragť enagĩ nánĩ gwť omñjťñjť yagwárñnĩ. ⁴ Nene e yagwá aiwť Gorĩxo “Ína imónťwññjñnĩ.” yaiwiárñjťyi imónáná xegť xewaxomĩ xwťá tťyo nánĩ uowárėnapñjñnĩ. Omĩ apĩxť wĩ uxĩrĩrĩ ñwť ikaxť eánñjťpimĩ nĩxťdĩrane gwť yárñnagwáyť imónñjwá womť uxĩrĩrĩ enorñnĩ. ⁵ Gorĩxo piaxť nĩneamerť xťoyá niaíwenénñjť imónanť nánĩ ñwť ikaxť nĩxťdĩrñjťpimĩ dánĩ gwññjť yárñnagwaéne nearoayĩrówññjñnĩrĩ uowárėnapñjñnĩ. ⁶ Agwť “Gorĩxoyá niaíwenerťanť?” oyaiwinťpoyñnĩrĩ xegť xewaxoyá kwĩyťpi —Apimĩ dánĩ Gorĩxomĩ nurĩrťná “Ápoxñnĩ. Ápoxñnĩ.” urarñjwápĩrĩnĩ. Apĩ rĩxa sñxť seamĩmonťrĩnĩ. ⁷ Ayñnání ñwť ikaxť apĩ apĩ xťdĩpťrĩ nánĩ sñnĩ gwť omñjť yarñjagťñéniñjť mimónñjot. Rĩxa xťoyá niaíwťyťné imónñjot. Xťoyá niaíwťyťné enagĩ nánĩ xťo seaiñjťpimĩ dánĩ xegť dñjťpi meapťrťyťné imónñjot.

“Seyťné yarñjagťpĩ nánĩ aga ayá sťwť nĩroarñnĩ.” urñjť nánĩrĩnĩ.

⁸ Xámĩ Gorĩxo nánĩ sñnĩ majťá nimónĩrĩ nánĩ mĩxťdĩpa nerťná ñwťá segť dñjť tñnĩ imĩxťagťpĩ —Apť nepa ñwťá imónñjťpĩmanť. Apť omeñweaneyñnĩrĩ nánĩ gwññjť seayárññjťyťné nimónĩro yagťárñnĩ. ⁹ E nero aiwť seyťné rĩxa xťomĩ nĩxťdĩro amá xťoyá imónñjagťa nánĩ —Apť rĩpaxť aĩ amá xťoyá oimónťpoyñnĩrĩ xewanñjot seaimĩxñjť enagĩ nánĩ e nĩrĩrťná “Ayť xĩxenť rĩmťñnĩ.” nimónarñnĩ. Rĩxa xťoyá oimónťpoyñnĩrĩ seaimĩxñjť enagĩ nánĩ seyťné dñjť arĩge nĩmoro axťmñnĩ nĩkññmónĩro amĩ Judayťyá xwiyfá sťrĩmñjť éwapññjagťpimĩ —Apť pĩránñjť seaimĩxťpaxť wĩ mimónñjťpĩrĩnĩ. Apimĩ arĩge nĩyaiwiro amĩ oxťdaneyñnĩrĩ yarñjot? Amĩ Judayť iwamťó érowiápññjagťpĩ nĩxťdĩrñjťpimĩ dánĩ gwññjť oyárñnaneyñnĩro

rɪyarɪŋoɪ? ¹⁰ Seyfne Judayf sfá ayimi “E epaxfrini.” rarigfapi xfdiro emá sɪŋf náni sfá ayimi “E epaxf imónini.” rarigfapi xfdiro Gorixo náni dɪŋf mopfri nánf sfá ayf ayi imónaná “Aiwá nimixiro e éfrixini.” rarigfapi xfdiro xwiogwf sɪŋf imónaná “E epaxfrini.” rarigfapi xfdiro yarɪŋagfa nánf seararɪŋini. ¹¹ Seyfne e yarigfapi nánf aga ayá sfwf nɪroarini. Nionf seyfné tɪni nɪŋwearfná anɪŋf minf nɪsearəwapiyiri aí “Siwiá searəwapiyɪŋarfani?” nimónarɪŋagi nánf ayá sfwf nɪroarini.

¹² Gf nɪriximeáyfné, waunf rɪpi osearimini, “Ŋwf ikaxf rɪnɪŋfipimi dánf gwɪnɪŋf yíronɪŋaonf imónɪŋapa seyfné eni axfpi imónfpoɪ.” osearimini. Nionf eni seyfné imónigfapa sa áamá wonf imónɪŋagi nánf seararɪŋini. Nionf seyfné seaimeáána seyfné sipi wí minikarigfawixini. ¹³ Seyfné nɪjfarini. Iwamfó iná dánf xwɪyfa yayf neainarɪŋfpi wáf nɪsearɪfná rɪramɪŋf nimóniri nánf searɪŋanigini. ¹⁴ Nionf rɪramɪŋf imónɪŋapi seyfné xwɪrfá seainimɪniri enf aiwi seyfné wí peayf nɪnɪwianiro rfwf minimó Gorixoyá anfnajf womiranf, Kiraiso xewanɪŋomiranf, nɪmimɪnɪrɪnɪŋf nɪmimɪnigfawixini. ¹⁵ Nionf wáf searána seyfné “Xwɪyfa yayf neainpaxfpi arfa wianfwaéne, nene mimónɪŋwf reŋwini?” nɪyaiwiniro yayf seainɪŋfpi gɪmi nɪmoro yarɪŋoɪ? Iná e epaxf nimóniri sɪŋwɪryf, niapaniro nánf segf sɪŋwf aí yónipaxf imónɪŋagfa sɪŋwf seainɪŋa enagi nánf seararɪŋini. ¹⁶ Nionf nepaxɪŋf imónɪŋfpi tɪni xixeni nearf seararɪŋagi nánf seyfné “O sfmf tɪni neaimfaniri yarini.” rɪseaimónarini? ¹⁷ Áamá ŋwf ikaxf rɪnɪŋfpi tɪni gwɪnɪŋf seayáraniro yarigfáyf mepi nɪseatiniro aiwi naŋf seaɪwapiyaniro nánf mepi seatinarigfámanf. Poronf rfwf nɪnɪmómáná noneyá sírogwf oimónfpoɪniri seayɪŋwíroanro yarɪŋoɪ. ¹⁸ Naŋf seaɪwapiyipfri nánf mepi nɪtɪniróná ayf ananirini. Nionf seyfné tɪni ŋweanánf marfá, nionf mɪŋweanɪŋagi aiwi naŋf seaɪwapiyipfri nánf mepi nɪtɪniróná ayf ananirini. ¹⁹ Gf niaíwɪnɪŋf imónigfáyfné, rɪnɪŋf apixíwa niaíwf xiraniro iná winarɪŋfpa nionf eni seyfné xɛŋwɪmɪ warigfápi pɪni nɪwiáiro Kiraiso imónɪŋfpa imónfprfne nánf ámf axfpi e nɪniga warini. ²⁰ E nɪseariri aí mɪxɪni mɪsearf nɪpenf xwɪyfanf searimɪ nánf seyfné tɪni oŋweáimɪniri nánf íkɪnɪŋf sipi niarini. Seyfné xɛŋwɪmɪ warigfápi nánf ududf ninarɪŋagi nánf seararɪŋini.

Xegaí tɪni Seraí tɪni nánf nɪrɪfná ewayf xwɪyfa bi urɪŋf nánirini.

²¹ Ŋwf ikaxf rɪnɪŋfipimi xfdarɪŋwápimi dánf Gorixoyá sɪŋwɪyo dánf wé rónɪŋwaéne oimónaneyiniri yarigfáyfné, yarɪŋf bi rɪpi oseaimini, “Ŋwf ikaxf eánɪŋfipimi dánf rɪnɪŋfpi nánf nepa dɪŋf mɪmoarigfáyfnérani?” ²² Bɪkwɪyo dánf xwɪyfa bi rɪpi nánf nɪrɪniri eánɪŋagi nánf osearimini. Ebɪrfamo niaíwf waú emeaagfrini. Wfó xɪnánɪŋf nimóniri omɪŋf wiiarɪŋf xɪrɪŋorini. Wfó xegf xiepí —Í xɪnánɪŋf nimóniri omɪŋf mɪwiipa yarɪŋfrini. Í xɪrɪŋorini. ²³ Xɪnánɪŋf nimóniri omɪŋf wiiarɪŋf xɪrɪŋo sa apixíwa oxf tɪni nemero niaíwf xɪrarigfápa xɪrɪŋorini. Xiepí, xɪnánɪŋf nimóniri omɪŋf mɪwiipa yarɪŋf xɪrɪŋo Gorixo Ebɪrfamomf sfmɪmanfyo dánf “E nɪsiimfarini.” urɪŋfipimɪ dánf xɪrɪŋorini. Bɪkwɪyo api nánf nɪrɪniri eánɪŋfpi nánf osearimini. ²⁴ Xwɪyfa ípaú nánf rɪnɪŋfpi agwf ríná imónarɪŋf bi tɪni rɪramɪŋyɪf nɪniri rɪpaxfrini. Ípaú xwɪyfa Gorixo rárfɪŋf biaú nánirini. Xwɪyfa bi —Api ŋwf ikaxf rɪnɪŋfpirini. Api dfwf Sainayf rɪnɪŋfpi tɪŋf e dánf rárfɪŋfpi, ayf Xegaí nánirini. Niaíwf í xɪrɪŋyɪf xɪnáiwanɪŋf nimóniro omɪŋf wiiprfá nánf imónɪŋyfrini. ²⁵ Dfwf Sainayf rɪnɪŋfpi Arebia imónini. Api Jerusaremí agwf ríná imónɪŋfpi tɪni rɪramɪŋyɪf nɪniri imónɪŋfpirini. Áamá anf apimɪ ŋweáyf xɪnáiwanɪŋf nimóniro omɪŋf wiiarigfáyfnɪŋf imónɪŋagfa nánf rarɪŋini. ²⁶ Áamá anf apimɪ ŋweáyf xɪnáiwanɪŋf nimóniro omɪŋf wiiarigfáyf imónɪŋagfa aí áamá Jerusaremí anfnamɪ imónɪŋfipimɪ ŋweáyf rɪxa gwɪnɪŋf yíronigfáyfrini. Anf api Kiraisomɪ dɪŋf wɪkwíroŋwaéne negf nókɪnɪŋf imónɪŋfpirini. ²⁷ Bɪkwɪyo dánf anf apixf ípaú tɪni rɪramɪŋyɪf apiaú nánf xwɪyfa rɪpi nɪrɪniri eánɪŋagi nánf seararɪŋini, “Apixf niaíwf mɪxɪrf oxf roŋixf yayf éfrixini. Jixf apixf niaíwf nɪxɪrɪfná rɪnɪŋf

winaritjipi sɪni mɪsinɪpa yaritjixi manj nexoari meanj rɪrɪxɪni. Niaiwɪ apixɪ meawarɪ sigɪxiyá obaxɪ nimóga nuro píranitj meánitjyá niaiwɪyo múropɪrfá enagi nani meanj rɪrɪxɪni.” nɪrɪnɪri eánitjagi nani seararitjini. ²⁸ Gɪ nɪrɪxɪmeáyɪné, Ebɪrfamomi sɪmɪmanjyo dáni Gorɪxo “E nɪsiimɪfárɪni.” uraritjipimi dáni Aisako xɪritjɪpa axɪpi e imónitjáyɪnérɪni. ²⁹ Íná niaiwɪ apixɪ oxɪ tɪni nemero xɪraritjɪpa xɪritjo, o niaiwɪ Gorɪxoyá kwíyɪpimi dáni xɪritjomɪ xeanitj wikaragɪrɪni. Agwɪ eni axɪpi e xeanitj seaikáranɪro yaritjo. ³⁰ E seaikáranɪro yaritjagɪta aiwi Bikwɪyo dáni píoi rɪnɪni? Ayɪ re nɪrɪnɪri eánɪni, “Xɪnánitjɪ nimónɪrɪ omɪtjɪ wiiaritjimi tɪni xegɪ niaiwomɪ tɪni mɪxɪ xɪdowáreɪ. Xɪnánitjɪ nimónɪrɪ omɪtjɪ wiiaritjyá xewaxo tɪni dɪxɪ apixɪ, rɪnánitjɪ nimónɪrɪ omɪtjɪ mɪsiipa yaritjyá xewaxo tɪni awaú nɪwaúni dɪxɪ dɪtjɪpi tɪgɪwáú nimónɪri amɪpi xanoxɪyá mɪmeapa éfisixɪnɪrɪ rɪraritjɪni.” nɪrɪnɪri eánɪni. ³¹ Ayɪnani gɪ nɪrɪxɪmeáyɪné, Kiraisomɪ dɪtjɪ wikwɪroarɪtjwaéne xɪnánitjɪ nimónɪrɪ omɪtjɪ wiiaritjyá niaíwenénitjɪ mimónitjwɪni. Xɪnánitjɪ nimónɪrɪ omɪtjɪ mɪwiipa yaritjyá niaíwenénitjɪ imónitjwɪni.

5

“Gwɪnitjɪ yíronitjwaéne ámi gwɪ yárinɪpaxɪ mimónɪpa éwanitjɪni.” uritjɪ nánɪrɪni.

¹ Pípi oimónɪpoyɪnɪrɪ marɪfáɪ, gwɪ yíronitjwaénénitjɪ oimónɪpoyɪnɪrɪ Kiraiso gwɪnitjɪ neaɪkweawaritjɪrɪni. Ayɪnani seyɪné enj neánɪro ɲweáɪrɪxɪni. Ámi ɲwɪ ikaxɪpi nɪxɪdɪrane gwɪ omɪtjɪ yanɪwá nani odɪpi sámɪ xe oneayɪpoyɪnɪrɪ sɪɲwɪ mɪwinɪpa éɪrɪxɪni.

² Nionɪ Poronɪ searɪmɪpi arɪfá ókiarɪ nɪmónɪpoyɪ. ɲwɪ ikaxɪ rɪnitjɪpi nɪxɪdɪritjɪpimi dáni wé rónitjɪ imónɪpɪrɪ xe iyɪ sɪmɪ sɪó oneawákwɪpoyɪnɪrɪ sɪɲwɪ nɪwɪnɪrónáyɪ, Kiraiso nɪperɪná áma nɪyonɪ nani enjɪpi nanj wɪ seaimɪxɪpaxɪ menɪni.

³ Áma xe iyɪ sɪmɪ sɪó oneawákwɪpoyɪnɪrɪ sɪɲwɪ winaritjɪfá wíyɪ wíyɪné ámi dirɪrɪ bɪ oseaimɪni. Api e nerónáyɪ, ɲwɪ ikaxɪ rɪnitjɪyɪ bɪni xɪdɪpaxɪmani. Nɪpɪni xɪdɪfɪrɪxɪni.

⁴ Segɪ ɲwɪ ikaxɪ rɪnitjɪpi xɪdaritjɪfápi dáni Gorɪxo “Wé rónitjɪfáɪnérɪni.” nearɪwɪnitjɪnɪrɪ yaritjɪfáyɪ rɪxa Kiraiso tɪni gwɪnitjɪ íkwamɪxɪnitjɪfárɪni. Gorɪxo wá nɪseawianɪrɪ seaitjɪpi rɪxa rɪwɪmɪnɪ nɪmamoro yaritjo. ⁵ Wíyɪné e yaritjagɪta aí nene Kiraisomɪ dɪtjɪ nɪwikwɪrorɪtjɪpimi dáni dɪtjɪ re ikwɪmɪɲwɪni, “ɲwɪ ikaxɪ xɪdaritjɪwápi dáni marɪfáɪ, Gorɪxo xewanitjo neritjɪpimi dáni ‘Wé rónitjɪfáɪnérɪni.’ nearáɪnɪfárɪni.” nɪyaiwirane oyá kwíyɪpi enj sɪxɪ neaimɪxɪfɪpimi dáni dɪtjɪ e ikwɪmɪɲwɪni. ⁶ Ayɪ rɪpi seararitjɪni. Áma Kiraisɪ Jisaso tɪni nikárɪnɪrɪnáná rɪxa iyɪ sɪmɪ sɪó wákwɪnitjɪnáná nikárɪnɪrɪnáná, mɪwákwɪnitjɪnáná nikárɪnɪrɪnáná, ayɪ ananɪrɪni. E nerɪ aí Gorɪxo wimónarɪtjɪpi oyaneɪnɪrɪnáná epɪrɪpi, ayɪ rɪpɪrɪni. Kiraisomɪ dɪtjɪ nɪwikwɪrorɪtjɪpimi dáni ámayo dɪtjɪ sɪpi nɪwiro arɪrɪ wiaritjɪfáɪrɪni.

⁷ Seyɪné iwamɪfó Kiraisomɪ nuxɪdɪróná áma yamɪyamúrónitjɪ nɪnɪróná anɪni wíarɪ múroarɪtjɪfáyɪ yapɪ nimónɪro yagɪfárɪni. E nero aí go seapɪronagɪ xwíyɪfá nepaxitjɪ imónitjɪpi sɪni xɪxenɪ mɪxɪdaritjo? ⁸ Dɪtjɪ seyɪné agwɪ fá xɪritjɪfápi Gorɪxonɪyá oimónɪpoyɪnɪrɪ wéyo fá seaumɪritjomɪ dáni arɪfá wigɪfáɪmani. ⁹ Ewayɪ xwíyɪfá ámaéne raritjɪwá rɪpi nani dɪtjɪ mópoyɪ. Bisɪkerɪfá sɪtjɪpimi yisɪ bɪ onɪmiápi táná nɪmɪnɪ íkwianɲwɪ eapɪnáraritjɪrɪni. Seyɪné yaritjɪfápi apɪnitjɪ mimónɪpa renɪ? ¹⁰ E nɪsearɪrɪ aí “Seyɪné nanj xɪxenɪ imónitjɪpi nepɪfárɪni.” nɪseaiawirɪ nani dɪtjɪ sɪɲá neánarɪni. Seyɪné Ámɪnáo tɪni ikárɪnitjɪfá enagi nani “Dɪtjɪ xegɪ bɪ mɪxɪrɪ nionɪ xɪritjɪfá axɪpi nɪxɪrɪpɪfáoi.” nɪseaiawirɪ nani dɪtjɪ sɪɲá neánarɪni. Ayá searemoarɪtjo go go enagi aiwi “Gorɪxo ananɪ pɪrɪfá umamonɪfárɪni.” nimónarɪni.

¹¹ Gɪ nɪrɪxɪmeáyɪné, nionɪ yaritjɪfápi nani píranitjɪ dɪtjɪ mópoyɪ. Nionɪ áma wɪ raritjɪfápa xwíyɪfá yayɪ neainaritjɪfápi wáɪ nɪrɪmerɪnáná nepa rɪpi nɪrɪrɪnáyɪ, “Jisasomɪ dɪtjɪ nɪwikwɪrorɪ aiwi iyɪ sɪmɪ eni sɪó wákwɪnitjɪpoyɪ.” nɪrɪrɪnáyɪ, pí nani gɪ Judayɪ sɪni xeanitjɪ nikárarɪtjo? Nionɪ nepa e nɪrɪrɪ sɪɲwɪrɪyɪfá, Judayɪ “Kiraiso nene

nání yoxáfpámi neapeiñtíni.” urariñápi arfá níniróná apimi dání sfmirírf niníro óreamioapaxímani. ¹² “Ámá ayá searemoarigfáyí wigí iyí sfmí sfó níwákwíníro píní wiarigfápi sfó wíwákwímí inayífríxíni.” nimónaríni.

¹³ Gf nírixímeáyíné, Goríxo gwí miiyiniñfáyíné oimónfpoyíni wéyo fá seaumíriñyíné imóniñagfá aiwí “Pí pí nání feapá neainariñfípi yanfáwá nání ñwí ikaxí ríniñfípi dání gwíniñfí neaikweawáriñgenerfani?” niyaiwiro api mepa éfríxíni. E mepa neróná dñfí sfípí inarigfápi dání xíxe arírá niga úfríxíni. ¹⁴ Ñwí ikaxí nípiñí, ayí xwíyí fá ná bíní rípiñí ikwíkwírf iníni, “Jíwaníñoxi dñfí sfípí inaríñfápá ámá wíyo ení axípi wiríni.” ríniñfí apimi ikwíkwírf iníni. ¹⁵ E nerí aí seyíné api miní sfwí xíxe sfwí níróga wíápiñimearíñfápiñfí nimóníro xíxe rírómf inípiñíni nání íkwairírf seaiariñíni.

Íeapá winariñfípi dání epaxípi tñni kwíyípi nipemeámí waríñfípi dání epaxípi tñni náníni.

¹⁶ Nioní searariñápi, ayí rípiñíni. Goríxoyá kwíyípi xe níneaipemeámí ouníri síñwí níwínírónýfí, pí pí mñfí seainariñfípi xe oneainíni epírfámani. ¹⁷ Ayí rípi náníni. Mñfí seainariñfípi, ayí kwíyípi xwámámí wimíniñí yariñfíni. Kwíyípi ení mñfí seainariñfípi xwámámí wimíniñí yariñfíni. Mñfí seainariñfípi tñni kwíyípi tñni ámá mídímídáni nímeoró míxí inarigfápiñfí imóniñagfí nání raríñíni. Ayínáni kwíyípi xe níneaipemeámí ouníri síñwí níwínírónýfí, amípi mñfí seainariñfípi dání oyaneyíni seaimónariñfípi ananí epaxí mimóníni. ¹⁸ Kwíyípi xe níneaipemeámí ouníri síñwí níwínírónýfí, ñwí ikaxí eániñfípi xídfírfí nání gwíniñfí míseayáriñíni. ¹⁹ Mñfí inarigfápi nání ámá niyínéni síñáni seaimóníni. Mñfí níniróná rípi yariñfíni. Íwí iníro piaxí weániñfípi ero rípeánaníro nání yariñfípi ero ²⁰ ñwíñfípi mewero ayáf ero sfmí tñni iníro míxíni ríniro sfípí dñfí yaiwíníro míxí kñíro xíxewíámí ríniro ewáramóníro xepíxepá róníro ²¹ síñwí íwí wíniro iniñfí xwapí nínimáná papíkfí ero papíkfí neróná uyíni ero xíxegíni api api imóniñfípi ení ero yariñfíni. Eñíná íkwairírf seainápa ámí axípi íkwairírf oseaimíni. Ámá api api yariñfípi, apíniñfí imóniñfípi ení yariñfípi, ayí Goríxoyá xwioxíyo wí páwipírfámani. ²² E nerí aí ámá kwíyí Goríxoyápi xe níneaipemeámí ouníri yariñfípi rípi yariñfíni. Ámáyo dñfí sfípí wíro dñfí nífá wíniñí níwayíróniñíro ñwearo ayíni xe ófí oneaimópoyíniñí síñwí wíniro ayá urímiñíro píraníñfí wíro ámá dñfí uñwíráriñfípi ení ero ²³ ayá ríniñfí wipaxí imóníro nípiñfíro yariñfíni. Ñwí ikaxí bimi dání api nípiñí ríniñfípi bí “Mepaní.” míniñíni. ²⁴ Ámá Kiraisí Jisasoyá imóniñfípi wigí xámi nípiñíni mimóniñfípi —Api sfípí nání mñfí wíniro feapá wíniñí yariñfípi. Api ríwí nímoríni ríxa yoxáfpámíniñfí niyekwíroáriñfí píkiarigfawíxíni. ²⁵ Kwíyípi dñfí niyímiñfí ríxa síxí neamímoñfí eñagí nání api níneaipemeámí ouníniñí yariñfípi oxídaneyí. ²⁶ Negí wíyí wíyíné míxí mímekíniñfípi oyaneyí. Sfmísf mainenípa erane sfípí dñfí miiyainípa erane oyaneyí.

6

“Xíxegíni bí bí arírá inífríxíni.” uríñfí náníni.

¹ Gf nírixímeáyíné, segíyí wo uyíniñí éagi níwíniñfíniñfí, kwíyípi nipemeámí seawariñfíniñfí sfípí éomi awayíni saníñoñwíráriñfíni. E neróná seáyí e nimóníro “Sfípí xífo éfpa nene wí epaxenemáni.” miiyainípa éfríxíni. Seyíné ení íwí axípi epírfíniñí searariñíni. ² Segí wíniñfí dñfí ududí winariñfí imóniñfípi wí wímeáagi níwíniñfíniñfí, arírá wífríxíni. Xíxe e inífríxíni. Seyíné e nerónáñfí, ñwí ikaxí Kiraiso ríñfípi xíxeni tñni yariñfí. ³ Ámá wo “Nioní seáyí e imóniñfíniñfíni.” niyaiwinariñfípi aí o nepa seáyí e mimóniñfíniñfí, ayí xewaníño yafí éwapíniñfíni. ⁴ Woxíni woxíni díxí yariñfípi píraníñfí síñwí anaxídfíni. E neríniñfí xewaníñoñfí “Apáni yariñfíni.” nísimóníniñfíni ayí

míxí meakínínpaxíríní. E nerí aí áamá wí t́níní ŕramíníyíf nínírí “Nioní yarínápi wí yarígíápi t́níní xixení mimóníní.” ńyiwínírí míxí mímekínínpání. ⁵ Ńyínéní xixegíní segí yarígíápipí dání seáímeanfá enagí nání raríní.

⁶ Áamá xwíyífá Goríxoyápi uréwapíyaríníyíf wígí amípi naní imóníníyíf bí nímearo wígí uréwapíyaríníomí bí míní wíríxíní. ⁷ Yapí re méwapínípa éfíríxíní. Áamá wí Goríxomí majímajífá níwikárímáná riperírí umepaxíríní. Áamá pí pí aiwá íwífá nura núfasáná xixení apí miarígífá enagí nání raríní. ⁸ Áamá íeapá winarínífpíní yarígíáyíf, ayí áamá omíníyíf aiwá íwífá urarígíáyíf yapí imóníní. Aiwá yóf éfípi miarígífápa wígí egíápipí dání nímíríníyíf neríná nanínípríríríní. E epírífa aí áamá kwíyípi nípemeámí warínífpímí xídarígíáyíf wígí egíápipí dání nímíríníyíf neríná díní ńyímíníyíf t́gíáyíf imónínípríríríní. ⁹ Áamáyo naní níwíia nuranénáyíf, aníní neainfagí aí naní wíiaríníwápi píní míwíarípa éwanígíní. Ení samíníyíf mímearo nerí píní míwíarípa nerínáyíf, aiwá míwáíná naníní mianfíwá enagí nání seararíní. ¹⁰ Ayínání síní epaxí nimóníríná áamá ńyoní naníní wííwanígíní. Negí Ámínáomí díníyíf wíkwírogífá nawíní imónígífáyo ayí anípaxí wíianfíwáyíríní.

“*Kiraiso yoxáfámí dání neainífpí náníní míxí meakínínpaxíríní.*” uríní náníríní.

¹¹ Rífwamíní nioní gí wé t́níní nearíná xwéní xwéní neáa waríná rípi seyíné mí ómíxífpoyí. ¹² Áamá iyí śmíf śfó owákwínífpoyínírí xixoyípí seamearígíáyíf, ayí wígí wíníyíf “Apání e imónígífá rífa yaríní?” oneaiwífpoyínírí śfó seawákwianíro yarígíáyíríní. Ayí Judayí nene Jisaso yoxáfámí neainífpímíní díníyíf wíkwíroaríníagwí níneaníróná xeaníní neaikárípríríríní e yarígíáyíríní. ¹³ Ayí wí ńwíf íkaxí ríníyíf nípíní xixení yarígíáyíf mimóníníagíf aiwí seyíné śfó seawákwífápi nání wárxá imónaníro nání seyíné iyí śmíf śfó owákwianeyíníro wimónaríní. ¹⁴ Ayí e yaríníagíf aí nioní pípi nání seáyí e nímerí rímíméíní. Ámíná Jisásí Kiraiso yoxáfámí níperíná neainífpí náníní nírírí yayí emííní. Ayí rípi náníríní. Kiraiso yoxáfámí neapeinífpímí dání áamá Goríxomí míxídarígíáyíf yarígíápi síní emífa nání píyíníyíf imónírí gí śníf wíníyíf dání “Wígí yarígíápi ení píyíníyíf rífa imóníní?” yaiwírí eníní. ¹⁵ Śfó níwákwíníríná ayí ananíríní. Míwákwínípa neríná ayí ení ananíríní. Goríxo ámí xegí kwíyífpímí dání śníf wí oimónífpoyínírí neaimíxífpí, ayí anípaxí imóníníyíf enagí nání seararíní. ¹⁶ Áamá nioní seararíní apí f́fá níxíríro xídarígífáyo Goríxo wá wianírí níwayíróníro ńwepírí nání wíírí éwínígíní. Isíreri xíoyá imónígífáyo ení e éwínígíní.

¹⁷ Nioní Jisasomí xídaríníagí nání iwaníf nímépeayígíápi ígí ríxa níwenagí nání wíyíné nioní díníyíf rífa níxepaxí ámí bí mepa éfíríxíní. ¹⁸ Gí níríxímeáyíf, Ámíná Jisásí Kiraiso wá seawianarínífpímí dání díníyíf síxí oseamímoní. “E oení.” nimónaríní.

Payí Poro Epesasi ñweáyí nání eañnaríní.

Payí rina Jisasoyá siyikí imónigfá añí yoí Epesasiyo ñweagfáyí nání Poro eañnaríní. Añí apí Esia p̄ropent̄s̄yo nikw̄tróniga uñí n̄pim̄n̄ seáyí e imónagf̄p̄r̄n̄. Poro émáyí añm̄n̄ xw̄ȳfá yayí win̄pax̄p̄ wá nura nemerfná añí apim̄ iwamfó eméfná Sabarfá ná woni e ñweañniḡn̄ (Wáf wur̄meiar̄igfá 18:18-21). E nemo ám̄ wí e wí e nemétsáná ám̄ r̄w̄fyo e nání nur̄ n̄ñwear̄ uréwap̄yarfná xwiogw̄f waú wo múron̄niḡn̄ (Wáf wur̄meiar̄igfá 19:1-41). E nemo ám̄ wí e emearfná om̄ fá n̄xero gw̄ añfyo ñw̄r̄r̄te dání payí rina near̄ Tikikasom̄ wiowar̄ñniḡn̄.

¹ Poron̄ —Nion̄ Gor̄ixo Kirais̄ Jisasoyá wáf wur̄meiar̄ñf̄ wo imónf̄w̄n̄niḡn̄r̄i xegf̄ ññf̄ t̄n̄ n̄r̄f̄peañn̄r̄n̄. Nion̄ payí rina ámá Gor̄ixoyá imónigfá Epesasi ñweáyfné —Seyfné segf̄ nawín̄ ikár̄n̄igf̄o, Jisasom̄ nuxf̄d̄tróná p̄r̄aññf̄ ux̄f̄dar̄igf̄áyfnér̄n̄. Seyfné nání nion̄ payí rina near̄ mónapar̄ññf̄. ² “Negf̄ ápo Gor̄ixo t̄n̄ Ám̄fná Jisasi Kiraiso t̄n̄ wá seawian̄r̄i seyfné n̄waȳtrón̄ro ñweap̄r̄i nání seaiiri éisix̄n̄.” nimónar̄n̄.

“*Kiraiso t̄n̄* ikár̄n̄ñwaéne Gor̄ixo nañf̄ imónñf̄ apí apí neaññf̄r̄n̄.” ur̄ññf̄ nán̄r̄n̄.

³ Gor̄ixo ámá ññf̄ n̄ȳim̄ñf̄ t̄ḡf̄áyf̄ nimón̄ro aññam̄ ñweáfr̄x̄n̄r̄i n̄wim̄x̄r̄fná nañf̄ wiir̄ñf̄p̄, apí n̄p̄n̄ Kiraiso t̄n̄ ikár̄n̄ñwaéne r̄xa neaññf̄ eñagf̄ nání om̄ yayí uméwan̄ññf̄. ⁴ O xw̄f̄ar̄i s̄n̄i mim̄x̄m̄ dání nene oyá s̄ñw̄fyo dání siyikw̄f m̄n̄ñwaéne imón̄rane xw̄ȳfá m̄neamear̄ipax̄f imón̄rane yan̄f̄wá nání Kiraiso t̄n̄ nawín̄ ikár̄n̄ñwápim̄ dání f̄á ȳyam̄x̄m̄f̄ neaññññf̄. ⁵ O eñfná dání nene nání ññf̄ s̄p̄i w̄ñf̄ eñagf̄ nání “Ámá nion̄ f̄á ȳyam̄x̄m̄f̄ wíáyf̄ Kiraiso wiin̄f̄apim̄ dání ḡf̄ n̄iaíw̄f̄ piax̄f̄ mem̄f̄áyfn̄ñf̄ wim̄x̄f̄m̄ññf̄.” yaiwiar̄ñññf̄. Xegf̄ ññf̄yo dání “E éim̄ññf̄.” n̄wimón̄r̄i nání e yaiwiar̄ñññf̄. ⁶ Nene re n̄ȳaiwirane seáyí e umeañf̄wá nání e n̄ȳaiwiar̄r̄i eñf̄r̄n̄, “O wá n̄neawian̄r̄fná b̄i on̄m̄iáp̄ m̄neawian̄f̄ nene o xegf̄ ññf̄ s̄ix̄f̄ uyiño t̄n̄ nawín̄ ikár̄n̄ñwaéne eñagw̄f̄ nání ‘Ayf̄ en̄i x̄ixe nífr̄x̄n̄.’ m̄wimón̄f̄ xegf̄ xewaxo an̄p̄á w̄r̄enap̄ññf̄r̄an̄f̄?” n̄ȳaiwirane seáyí e umeañf̄wá nání e n̄ȳaiwiar̄r̄i eñf̄r̄n̄. ⁷ Nene Kiraiso t̄n̄ ikár̄n̄ñwaéne eñagf̄ nání o yoxáf̄p̄am̄i n̄per̄i xegf̄ ragf̄ p̄úf̄pim̄ dání Gor̄ixo gw̄fn̄ñf̄ nearoaȳror̄i xw̄ȳfá x̄f̄oyáp̄i n̄wiākirane yar̄ñwáp̄i yokwar̄m̄f̄ neaiiri eñf̄r̄n̄. E n̄neaiirfná Gor̄ixo wá on̄m̄iáp̄i n̄neawian̄r̄i neaññf̄r̄an̄f̄? ⁸ Oweoi, aga wá ayá wí n̄neawian̄r̄ññf̄pim̄ dání nearoaȳror̄i yokwar̄m̄f̄ neaiiri eñf̄ eñagf̄ nání rar̄ññf̄. O ññf̄ émf̄ saím̄f̄ n̄imor̄i am̄p̄i n̄fn̄ nání n̄ñf̄á imón̄ño eñagf̄ nání ⁹ xewan̄ño e éim̄ññf̄r̄i wimón̄ññf̄p̄i t̄n̄i x̄ixen̄i nerfná eñfná dání Kiraiso en̄f̄apim̄ dání ámá nání e wíim̄ññf̄r̄i eñw̄peár̄ññf̄p̄i —Apí ámá yá s̄ñw̄fyo dání in̄m̄i imón̄ññf̄p̄r̄n̄. Apí nání nene w̄fá neaókim̄x̄ññf̄r̄n̄. ¹⁰⁻¹¹ Eñfná dání eñw̄peár̄ññf̄ apí, ayf̄ am̄p̄i n̄fn̄ aññam̄ t̄n̄i xw̄f̄ar̄im̄i t̄n̄i imón̄ññf̄ȳf̄ “Kiraisom̄i s̄im̄añw̄yón̄ññf̄ in̄m̄i wur̄fn̄anf̄wá nání rimón̄ññw̄n̄?” n̄ȳaiwiro x̄ixen̄i e imón̄f̄r̄x̄n̄r̄i eñw̄peár̄ññf̄p̄r̄n̄. S̄fá e eñw̄peár̄ññf̄p̄i imón̄f̄w̄n̄niḡn̄r̄i r̄n̄ar̄ñññf̄yi nimón̄r̄fná oyá ññf̄ t̄n̄i x̄ixen̄i e imón̄ññf̄r̄n̄. Pí pí o ññf̄ neñw̄perfná “E éim̄ññf̄.” n̄wimón̄r̄i yaiwiar̄ññf̄p̄i s̄wiá mé apí t̄n̄i x̄ixen̄i yárar̄ññf̄pa eñfná dání Kiraiso t̄n̄i ikár̄n̄ñwaéne nání “Ámá ayf̄ nion̄yá imón̄f̄r̄x̄n̄.” n̄wimón̄r̄i yaiwiar̄agf̄p̄i t̄n̄i x̄ixen̄i ner̄i e neaim̄x̄ññf̄r̄n̄. ¹² Judayene —Ámá x̄am̄i Kiraisom̄i ññf̄ n̄wikw̄f̄moro re yaiwigf̄áyf̄, “O neaññf̄pim̄i dání Gor̄ixo yeáyf̄ neayim̄x̄m̄eañf̄r̄n̄.” yaiwigf̄áyf̄ nání nene x̄am̄i s̄ñw̄f̄ ip̄eñwaéner̄n̄. Nene “Aga seáyí e imón̄ño, ayf̄ Gor̄ixor̄f̄an̄f̄?” n̄ȳaiwirane seáyí e umeañf̄wá nání x̄f̄oyaéne neaim̄x̄ññf̄r̄n̄. ¹³ Seyfné en̄i Kiraiso t̄n̄i ikár̄n̄ññf̄áyfné eñagf̄ nání xw̄ȳfá nepax̄ññf̄ imón̄ññf̄ yan̄f̄ seaiap̄ññf̄ap̄i —Apí Gor̄ixo yeáyf̄ seayim̄x̄m̄eañf̄ eñagf̄ nání yayí seainar̄ññf̄p̄r̄n̄. Apí seyfné ar̄fá n̄wiróná

dijé wíkwírófá enagi nání Goríxo xfoyá imónífríxíní xegé kwíyí símímanjyo dáníníjé “Níseaiapímífaríní.” ráriñjé tñí ikíyíñjé seaiáríñjé. ¹⁴ Kwíyí neaiapíñjé tñí ríxa ikíyíñjé neaiáríñjé nání dijé re moñwíni, “Goríxo ‘Níseaiimífaríní.’ ráriñjé síní míneaiméañjé tñí xíxeni níneaiimífaríní. Xfo ‘Nioní tñí níñwearo nioníyáyí imónífríxíní.’ yaiwiaríñjé tñí xíxeni imónáníwá nání gwíñjé neaikwamíxínífaríní.” Díjé aníjé e moñwíni. Nene “Aga seáyí e imóníño, ayé Goríxoríani?” níyiwirane seáyí e umeañwá nání xegé kwíyí tñí ikíyíñjé neaiáríñjé.

“Goríxomí seyíné nání ríxíñjé seauríyaríñjé.” uríjé náníriní.

¹⁵⁻¹⁶ Goríxo apí apí e seaiñjé enagi nání nioní ení ámá wí re raríñjé, “Epesasi ñweáyí Ámíná Jisasomí dijé níwíkwíróro ámá Goríxoyá imónígíá nñí nání dijé sípí wiaríño.” raríñjé aríá wíñjé dání nioní seyíné nání Goríxomí yayí níwíayíríná wí pñí wíaríñjé. Ríxíñjé nurírná seyíné nání dijé nímorí ¹⁷ ríxíñjé re seauríyaríñjé, “Negé Ámíná Jisasi Kiraisoyá Ñwíáoxíní, seáyí e rímepaxé ápo Goríxoxíní, Epesasi ñweáyo ananí re wífríxíní. Joxí díxé kwíyípímí dání ayé dijé émfí saímí mopírí nání síkíkfí womíxírí díxé imóníñjé nání xíxeni níjé imónípríá nání wíá wókímíxírí éfríxíní.” seauríyaríñjé. ¹⁸⁻¹⁹ Seyíné rípi rípi níyiwíro níjé xíxeni imónípríá nání ríxíñjé seauríyaríñjé, “Goríxo nioníyáyí nímoníro nioní tñí ñweáfríxíní wéyo fá neaumíñjé dijé ikwímoaríñjé, ayé apíríani?” yaiwíro “Xfoyaéne awíaxé imóníñjé neaiméañjé —Apí ayá tñjé símí símí e mepaxé imóníñjé. Apí, ayé apíríani?” yaiwíro “Xfoyá enjé síxé éaníñjé prí míwíakípaxé imóníñjé —Apí aga seáyí émfí imóníñjé. Ámá xfomí dijé wíkwíróarígíáyo dijé síxé wímoaríñjé. Apí, ayé apíríani?” yaiwíro epíríá nání o segé dijé wíá seaókímíxíní nání omí ríxíñjé seauríyaríñjé. Xfoyá enjé síxé éaníñjé dijé wíkwíróñjéne síxé neaimóaríñjé apí pípi maríá, ²⁰ enjé síxé éaníñjé Kiraiso xwáripáyo dání owíapíñjéne sínjé wímíxírí anínamí xfoyá wé náúmíni onjéanírí wímíxírí enjé, ayé xfomí dijé wíkwíróñjéne dijé síxé neaimóaríñjé axépríní. ²¹ Wé náúmíni ñweano, o gíyí gíyí seáyí e nímoníro wínyo seáyí e umeñwearígíáyoraní, gíyí gíyí néntí tñjéne nímonírí onjéaneyíní yarígíáyoraní, gíyí gíyí enjé éaníñjé nímonírí omeñweaneyíní yarígíáyoraní, gíyí gíyí ámíná nímonírí yarígíáyoraní, pí pí yoé omíñjé xíxegíni yarígíáyí níwíró rarígíáyoraní, ayo níyoní kwíyí imónígíáyoraní, ámá imónígíáyoraní, níyoní o aga wíarí seáyí e wímóníñjé. Agwí rínání maríá, ná ríwíyo ení aníjé e seáyí e níwímónírí ñweanfáriní. ²² Goríxo amípí nñí ámaraní, amípíraní, Kiraisoyá suyímanjwíyo wurífríxíní wímíxíñjé. O amípí níyoní nání Ámínáo imóníño enagi nání ámá xfoyá síyíkí imónígíáyo míñjéyíní wímóníñjé nání ení wímíxíñjé. ²³ O míñjéyíní imóníñjé ámá oyá síyíkí imónígíáyé xegé waráriní imóníño. Míñjéyí tñí wará tñí nawíní enjé wará noní xíxeni imónaríñjé Kiraiso —O amípí nñí Goríxo wímónaríñjé tñí xíxeni imóníwíñjé wímíxíñjé. O Goríxo “Míñjéyí xegé onjéanírí mímómí wará ení tñjéyí imóníwíñjé.” yaiwíñjé tñí xíxeni imóníñjé nání ámá oyá síyíkí imónígíáyé apí e imóníño.

2

“Nánínaníwá nání imónagwí aí Goríxo síñjé neaimíxíñjé.” uríjé náníriní.

¹ Enjé seyíné Goríxomí manjé níwíakíro íwé yagíapímí dání nanípríá nání imónagíáyíneríní. ² Síní e nímoníroná ámá Goríxomí mímídarígíáyé sípí yarígíápa axé e yagíaríní. Seyíné kwíyí sípíyí anjé príyo emearíñjé xíawomí —O ámá Goríxomí manjé wíakíarígíáyo sípí éfríxíní dijé ukíkayonórí. Oboríní. Omí seyíné ení xfdagíaríní. ³ Ámá Goríxomí manjé wíakíarígíáyé yarígíápa nene ení axé nerane pí pí níkwíni mímómíñjé onaneyíní míñjé níneainírná

sa anani yagwáriní. Pí pí teapá neainítpiranti, negí dñtyo dání oyaneyiníri neaimónítpiranti, sa anani yagwáriní. Ámá Gorixo wikí nítwóniri pirí umamóána nanínipírfáyí níni yarigfápa nene ení negí néra wagwápimi dání nerfna axípi nanínanítwániri yagwáriní. ⁴ Nene e imónaniri yagwá aiwí Gorixo nene nání dñtí sípí nítwirfna xwapí ayá wí wiarñgagi nání “Wá onímiápi wianítmígini.” mítwimóní ayá wí neawianñfiri. ⁵ Nene rixa naní imónñgána wá neawianñfimaní. Nene síní oyá naní nítwiaíkirane fwtí yagwápimi dání nanínanítwá nání imónñgána wá nítneawianiri Kiraiso ámi owiápnímeaniri síñtí nítwimíxirfna nene ení nawíní síñtí neaimíxñfiri. Gorixo wá nítseawianíñfipimi dání yeáyí seayimíxemeañfiri. ⁶ Nene Kiraisí Jisaso tñní nawíní síñtíñtí nítneaimíxiri neawáñfimaní. O tñní nawíní ikárinñwaéne enagí nání o xwáripáyo dání owiápnímeaniri nítwimíxirfna nene o tñní nawíní wiápnímeáfríxini neaimíxiri aññnami gí íwo wé náúmíni onñweaniri nítwimíxirfna o tñní nawíní ñweáfríxini neaimíxiri enñfiri. ⁷ Ayí rípi nání e enñfiri. Ámá níni agwí ríná ñweagfáyfrani, ná rítwíyo ñweapírfáyfrani, níni Gorixo ámá nání dñtí sípí nítwiri Kiraisí Jisaso uowárenapñfipi nání dñtí nítmoróna dñtí re yaiwífríxini nání e enñfiri, “O dñtí wíkwírogfáyo wá onímiápi nítwianiri uowárenapñfimaní. Wá ámá wianarigfápi tñní xixeni mé seáyí e imónñfipimi aí wiáfrí nítmúrorí imónñfipi nítwianiri uowárenapñfiri.” yaiwífríxini nání Gorixo e enñfiri. ⁸⁻⁹ Seyfne Jisasomi dñtí wíkwíróána Gorixo wá nítseawianiri seaiñfipimi dání yeáyí seayimíxemeañfiri. Segí dñtí tñní egfápimi dání yeáyí seayimíxemeañfimaní. Seyfne naní yarñgáta síñwí nítseaniri nání yeáyí seayimíxemeañfimaní. Ámá wí aí wigí egfápi nání weyf mímearinípa éfríxini anípa yeáyí seayimíxemeañfiri. ¹⁰ Ayí rípi náníri. Agwí nene imónñwápi Gorixo neaimíxñgenerini. Kiraisí Jisaso tñní ikárinñwaéne neaimíxñtí enagí nání “Imíñtí mimónñfipini éfríxini.” yaiwíñfipi —Api enína dání repeáñfipirini. Apimi xfdfríxini neaimíxñgenerini.

“*Kiraiso Judayene tñní émayfne tñní nawíní neakumíxáñfiri.*” urñtí nánirini.

¹¹ Ayínání enína seyfne segí sénáiwa seaxírgíte dání éma imónñgáfne — Seyfne nání Judayí re seararigfáyfnerini, “Íyí símí síó mítwákwínigfáyfrini.” seararigfáyfnerini. E níriro aí “Íyí símí síó wákwínarñwaénerini.” rñnarigfáyí yarigfápi, ayí Gorixoyá wé tñní marfái, ámá wé tñnini wákwínarigfápirini. Seyfne enína imónagfápi nání síní dñtí oseainíni. ¹² Íná Kiraiso tñní mítumíxíni xegí bí nímóniro ná jfámññtí ñweaagfáriní. Gwí Isíreríyíyá imónñgáfrí —Arí Gorixo nioníyáfrí oimóniri fá yamíxñfiri. Arí tñní seyfne wigíyí wí imónagfámani. Xwíyá gwí arími símímaní e dání “E nítseaiimfáriní.” réoárñfipi seyfne ení nítseakumíxiri mítsearagfáyfnerini. Seyfne ámá Gorixomi mítfdarigfáyí tñní nítumíxíni róna rfwéná naní api neáimeanfáfrani dñtí níkwímoru xwayí naniri ñweaagfámani. Gorixo nání bí nítjá imónagfámani. ¹³ Enína seyfne e nímóniro Gorixo tñnini ná jfámññtí ñweaagfá aiwí agwí ríná Kiraisí Jisaso tñní nawíní ikárinñgáta enagí nání o nítseapeirfna xegí ragí pútpimi dání nípemeámi Gorixo tññmíni arñwí éññtí seabñfiri. ¹⁴ Émayfne Judayí tñní síní símí tñní minípa epírfá nání ptyfá neawíñfiri. E nerfna émayfne Judayí tñní símí tñní inagfápi, api xwínánñtí nítseamudfmorí pñronípi xfo pétpimi dání xwífná nítneamorññtí nerí ámá apiaú síyikí ná bíni imónípsi nání imíxñfiri. ¹⁵ Xwínánñtí nítseamudfmorí pñronípi —Api ñwí ikaxí eánñtíyo “E éfríxini. E éfríxini.” níriri sekaxí níra urñtí tñní “E mepaní. E mepaní.” níriri ñwí ikaxí níra urñtí tñní ayo eánñtípirini. Api rixa síwiá imíxñfiri. Ayí émayfne tñní Judayí tñní ámá apiaú nioní tñní níkárinñfipimi dání síyikí ámi síñtí ná bíni oimóniri ñwí ikaxí eánñtípi síwiá imíxñfiri. E nerfna ámá apiaúmi ptyfá wññfiri. ¹⁶ Yoxáfámi penñfipimi dání ámá apiaú símí tñní inagfápi xwapírfá eaári síyikí ná bíni oimóniri nítumíximána Gorixo tñnini nípemeámi urí emfániri ñwí ikaxí eánñtípi ná mayí síwiá imíxñfiri. ¹⁷ O nítbiri

émáyíné, Gorixo tñí ná jfámíniñí nweagfáyíné tñí Judayí, o tñí anwí éniñí nweagfáyo tñí wáf re searíñíni, “Níyínéni tñí nawíni imónípíri nání ríxa píyfa seawríñáríni.” searíñíni. ¹⁸ O, negí wo imóniño ápo Gorixo táfíni nweanagi nání Judayene tñí émáyíné tñí ananí xegí kwíyí neaiapíñípimi dání ananí o tñí mimi upaxí imóniñwíni. ¹⁹ Ayínaní seyíné sını wí eníyíné mimóniñoi. Sını xenwíyíné mimóniñoi. Oweoi, ríxa áma Gorixoyá imónigfáyí tñí kumíxíniñoi. Ríxa Gorixoyá fwaxé wíyínéniñí imóniñoi. ²⁰ Ayí rípi seararíni. Gorixo aní wiwá nímírírná wáf wurímeiarígfáwa tñí wáf rókiamoarígfáwa tñí nítíwayírómána émáyíné ení seáyí e níseaikwíarímána nímíra peyaríñípíniñí imóniñí. Aní iwá nání sñá xámi nítíwayírorí tñiño, ayí Kiraisí Jisasoni. ²¹ Aní niwáni o enípími dání píraníñí níkíkíróníga urí xwé nímoğa urí yaríñagi nání aní nweáfá Ámínao nání wiwá imónaríni. ²² Émáyíné ení Kiraiso tñí ikarínigfáyíné enagi nání o aní Gorixo xegí kwíyíñípími dání nweanfa nání iwá nímíra nípeyírírná xfoyá síyíkí imónigfá wíniyí tñí níseakumíxíri nímíra peyaríni.

3

“Gorixo yumí enwípeáragípi wáf wókímíxíwíniñíni nírípeañíri.” uríñí náníri.

¹ Gorixo émáyíné tñí Judayene tñí nawíni neakumíxíñí enagi nání Poroni — Nioní Kiraisí Jisaso nání émáyíné wáf searímeiaríñagi nání gwí nígwírárígníni. ² Ai “Gorixo nioní wá níníwianíri émáyíné wáf searímfa nání nírfpeañípi nání seyíné ríxa arfa rfa wíawixíni?” nímonaríni. ³ Xwíyfa nene yumí neaimóníñípí Gorixo wáf nókímíxíñagi nání apí nání níjfa imóniñíni. Apí nání ríxa bí onímíapí ríwamíñí nearí searíni. ⁴ Seyíné apí ía níroróná re yaiwípaxíri, “Gorixo enína dání e éimígníni yumí yaiwíaríri Kiraiso agwí ríná neaimíxíri enípí nání níjfa Poro imóníñípí, ayí apíríani?” yaiwípaxíri. ⁵ Áma enína dání neweáa bagfáyí apí nání xe níjfa oimónípoiñíni wáf wókímíxíniñí. E mepa nerí aí agwí ríná kwíyíñípími dání xegí wáf wurímeiarígfáwami tñí wáf rókiamoarígfáwami tñí yumí enwípeáragí apí nání ananí wáf wókímíxaríni. ⁶ Yumí Gorixo enwípeáragí wáf neaókímíxíñípí, ayí rípiñíni. Émáyíné xwíyfa yayí neainaríñípími dñí níkwírónána Kiraisí Jisaso tñí nawíni ikarínigfáyíné imónigfápími dání seyíné Judayí tñí nawíni Gorixo ípímoáríñípí meapaxí imóniño ayí tñí níkumíxíniñána síyíkí ná bíni imóniño Gorixo “E níseaimfáriñíni.” símímaníyo dání réoáríñípí ayí tñí nawíni seaimeapaxí imóniño egfáyíñéríni. Yumí Gorixo enwípeáragí wáf neaókímíxíñípí, ayí apíríni. ⁷ Gorixo xwíyfa apí wáf níwímíwíniñíni nínírfpearírná “Omíñíniñí e níniña nání wá níwianíri anípa e owíimíni.” yaiwíñípí tñí xíxeni níri “Ení síxí owímíxímíni.” yaiwíñípí tñí xíxeni níri nerí nírfpeañíri. ⁸ Áma Gorixoyá imónigfáyo onaxíyíkíwíni imóniñaoni, ayí nioní imóniña aíwí o émayo awíaxí xegí bí imóniñí Kiraiso neainípi —Apí aga seáyí émi imóniñí enagi nání áma wígní dñíyo dání wí “Ayí apíríani?” yaiwípaxí mimóníñípíni. Apí nání wáf uríwíniñíni Gorixo wá apí e níniwianíri nírfpeañíri. ⁹ Áma Gorixo ayo e wíimígníni yumí yaiwíaríñípími nání re yaiwírfí nání, “Gorixo nerírná xfo yaiwíaríñípí tñí xíxeni enírfani?” yaiwírfí nání wáf wókímíxíwíniñíni ení nírfpeañíri. Xámi Gorixo —O amípi tñí imíxíñoríni. O ínimi rípi yaiwíaríñípími nání, “Ámayo yeáyí uyimíxemeámfa nání apí éimígníni.” yaiwíaríñípími nání “Áma xe ananí níjfa oimónípoiñíni.” míyái wí yumí níwia wafíri. ¹⁰ Agwí ríná anína tñí mimi néní tgfáyí tñí ámína imónigfáyí tñí Gorixo áma xíxegíni imónigfáyí níkumíxímána síyíkí ná bíni wímíxaríñagi síwí níwíniñóná “Níjfa xíxegíni Gorixo imóniñípí síxí ínígnána níkwíoámíga eairíñípí yapí rfa imóniñíni?” yaiwírfí nání enína dání ámayo yumí níwia wafíri. ¹¹ Apí e nerírná xfo enína dání “E éimígníni.” yaiwíaríñípí —Apí

negí Áminá Kiraisi Jisaso neaiñtípimi dani xixeni yariñtípini. Api tñni xixeni enñinigiñi. ¹² Kiraiso tñni nikarñirane nani ayá igigí mé epaxñini. “Gorixomi rixiñtí bi ouraneyi.” ñineaimónirñina omi diñtí ñiwikwíroriñtípimi dani “Anani arfá neainñoti.” ñiyaiwirane o tñaminñiñtí nurane rixiñtí urípaxí imóniñwani. ¹³ Ayinani nioni re osearimñi, “Nioni seyñné arírá seaimñiri yariñtí nani xeaniñtí rípi nímeáñtí nani Gorixomi nuriróna anigwi mañtí rñiñtí meaarinanigñiri kikiá mepani.” osearimñi. Nioni nímeáñtí, ayí apimi dani seyñné seáyí e imónitpírfá nani nímeariñtí nani searariñtí.

“Gorixoxo enñtí sixtí seaimñixwiniñtí seariñtí naniñtí.” urñtí naniñtí.

¹⁴⁻¹⁵ Ayinani nioni ápo Gorixomi —O gwí arí arí anñnamí ñweagfáyorani, xwíarími ñweagfáyorani, ayo ñiyoni emearñini. Omi rixiñtí urimñiri nani xómñtí ñiyikwiri re urariñtí, ¹⁶ “Joxí Epesasi ñweáyo joxiyá kwíyñtí dani enñtí sixtí weámixei. E nerñna joxi píranñtí rixidpírfá nani seáyí e xewanñoxi nikñiri imóniñtí tñni wigí diñtí enñtí sixtí weámixei.” urariñtí. ¹⁷ Áma anñtí wiwami ñipawirñna yariñtí Kiraiso segí diñtí wíkwíroarigñtí dani ñwiapñi osearñeñtí rixiñtí “Enñtí sixtí weámixei.” seariñtí. Íkíá xwíáyo pññtí ñwáñtí xaiwí roariñtí pa seyñné enñtí axñtí e nero Gorixoxo wá seawianñtí pññtí ñwáñtí roñtí rixiñtí seariñtí. ¹⁸⁻¹⁹ Seyñné e nimónirónayí, áma Gorixoyá segí winiñtí tñni Kiraiso nene nani diñtí sipí wiarñtí —Diñtí sipí o wiarñtí ámaéne negí wíyo wiarñtí tñni xixeni mimóniñtí. Api aga seáyí e ná émi imóniñtí. Api nani áma ññtí nimóniro aí “Yoparñtí e iyí rimóniñtí?” ññtí ññtí xixeni mimónipaxñtí. Api nani seyñné diñtí ñimoro “Ayí api ipi rimóniñtí?” yaiwipñtí. E nerónayí Gorixoxo nimóniri yariñtí ññtí nani diñtí sixtí seaimopaxñtí. ²⁰⁻²¹ Gorixomi —O nene rixiñtí nuriraneñá “E neaii.” urñtí “E epaxorñtí?” yaiwirane yariñtí neaiipaxomani. Xfoya enñtí sixtí eañtí rixa neaimonñtí dani aga seáyí émi wíarí múropaxí imóniñtí neaiipaxorñtí. Omi Kiraisi Jisaso yá sñyikí imóniñtí waéne, o tñni nawini ikarñiñtí waéne inina anñtí minñtí yayí numéra úwanñtí. Áma rina dani gini gina ñweañtí waéne yayí numéra wanñwá nani imónarñtí. “E éwanñtí.” nimónarñtí.

4

“Kiraísoyá sñyikí imóniñtí waéne oya wararí imóniñtí.” urñtí naniñtí.

¹ Ayinani Ámináo nani wáñtí rimeariñtí dani gwí ññwírarñtí enñtí rññtí bi rípi oseaimñi. Áma wí seyñné emearñtí sññtí ññeairóna diñtí re seaiaiwipñtí nani, “Gorixoxo ayí mañtí e imónirñtí wéyo fá umñtí tñni xixeni ayo rfa yariñtí?” seaiaiwipñtí nani fá seaumñtí nani diñtí ñimoro píranñtí éñtí. ² Yunñtí imónirñtí. Ámayo awayini méñtí. Áma wí uyñtí ññeairñtí aí xe oneairñtí sññtí wññtí. Ayí nani diñtí sipí ññeairñtí dani ikwianñtí weapñtí. ³ Kwíyí Gorixoyáñtí seyñné nawini ikarñtí seakumñtí enñtí nani pññtí seawñtí gwiaumñtí ññtí dani anñtí apñtí e imóniñtí xaiwí fá xirñtí. ⁴ Ayí rípi nani searariñtí. Wará Jisaso yá sñyikí imóniñtí waéne imóniñtí ná wññtí imóniñtí. Kwíyí ññeneni neaimñtí enñtí ná ññtí imóniñtí. Gorixoxo naniñtí oimónipoyñtí wéyo fá ññeairñtí “Xfo neairñtí, ayí apñtí?” yaiwianñtí nani neaimñtí bi bi mimóniñtí axñtí imóniñtí nani diñtí “E neairñtí.” ññeairñtí wíkwíroarñtí enñtí ná ññtí imóniñtí. ⁵ Negí Ámináo enñtí ná wonñtí. Diñtí wíkwíroarñtí enñtí ná ññtí. Wayí Kiraisomi diñtí ññeairñtí meaariñtí enñtí ná ññtí imóniñtí. ⁶ Gorixoxo —O áma ññtí emearñtí. Omi ññtí sññtí wññtí. ññtí xfo wimónarñtí dani wimñtí. ññtí diñtí ukñtí. O enñtí ná wonñtí.

⁷ Api n̄ip̄in̄i ná b̄in̄i ná b̄in̄i nimóga uḡagi aiwi o Jisasoyá s̄iyik̄ ímón̄iḡwaéne wá n̄ineawian̄ir̄i aȳf e epax̄f e epax̄f ímón̄f̄r̄ix̄in̄ir̄i six̄f neamímon̄ḡp̄i x̄ixeḡin̄i six̄f neamímon̄ḡr̄in̄i. E ner̄fná sip̄fí m̄ineal̄ Kiraiso wá n̄ineawian̄ir̄i neaiḡḡp̄i t̄fn̄i x̄ixen̄i neamímon̄ḡr̄in̄i. ⁸ Aȳfnán̄i B̄ikw̄fyo dán̄i Kiraiso nán̄i re n̄r̄in̄ir̄i eán̄in̄i, “O émi nán̄i n̄ipeyir̄fná p̄ikioráp̄f̄f̄ȳf aga ayá wí n̄iméra yiri ámáyo wá n̄iwian̄ir̄i an̄ipá b̄i m̄in̄i wiri en̄ḡr̄in̄i.” B̄ikw̄fyo dán̄i e n̄r̄in̄ir̄i ean̄in̄i. ⁹ Xw̄iȳfá “O émi nán̄i n̄ipeyir̄fná” r̄in̄iḡḡp̄i pí nán̄i r̄in̄in̄i? Aȳf o s̄in̄i an̄ḡnam̄i nán̄i m̄ipeyipa ner̄fná xám̄i xw̄fár̄im̄i ín̄ir̄iwám̄in̄i p̄iȳḡḡf siwí an̄ḡm̄in̄i wep̄fn̄iḡo en̄agi nán̄i r̄in̄in̄i. ¹⁰ Wep̄fn̄iḡo, aȳf peȳḡo axor̄in̄i. N̄ipeyir̄fná am̄ip̄i n̄fn̄i Gor̄ixo “E ímón̄f̄w̄in̄iḡin̄i.” yaiwiár̄iḡḡp̄i x̄ixen̄i ímón̄in̄fa nán̄i oem̄in̄ir̄i an̄ḡ p̄ir̄fyo wiár̄f seáȳf r̄iwám̄in̄i peȳḡin̄iḡin̄i. ¹¹ Xw̄iȳfá nion̄i m̄iḡḡf iróá r̄ip̄i, “Ámáyo wá n̄iwian̄ir̄i an̄ipá b̄i m̄in̄i wiri en̄ḡr̄in̄i.” m̄iḡḡf iróá ap̄i, aȳf r̄ip̄i nán̄ir̄in̄i. Kiraiso ámá w̄fyo wáf nur̄imeí̄r̄ix̄in̄ir̄i wim̄ix̄iḡḡr̄in̄i. W̄fyo wáf n̄irókiamoī̄r̄ix̄in̄ir̄i wim̄ix̄iḡḡr̄in̄i. W̄fyo s̄in̄i Gor̄ixom̄i m̄ix̄f̄dar̄iḡf̄áyo áwan̄ḡf nur̄iróná ófn̄iḡḡf imop̄f̄r̄fa nán̄i mis̄f ímón̄f̄r̄ix̄in̄ir̄i wim̄ix̄iḡḡr̄in̄i. W̄fyo r̄ixa Gor̄ixom̄i x̄f̄dar̄iḡf̄áyo umer̄wearo uréwap̄iȳiro é̄r̄ix̄in̄ir̄i pas̄tá wim̄ix̄iḡḡr̄in̄i. ¹² Gor̄ixoyá ímón̄iḡwá n̄inenen̄i x̄ixe ar̄irá in̄ipax̄f ímón̄an̄f̄wá nán̄i wonen̄i wonen̄i ap̄i ap̄i e n̄ineaim̄ixa uḡḡr̄in̄i. Kiraisoyá wará nene in̄iḡwári sayá nimóga un̄fa nán̄i x̄ixe ar̄irá in̄ipax̄f ímón̄an̄f̄wá nán̄i ap̄i ap̄i e n̄ineaim̄ixa uḡḡr̄in̄i. ¹³ Nene Gor̄ixo ap̄i ap̄i e n̄ineaim̄ixa uḡḡp̄im̄i dán̄i xewaxom̄i d̄iḡḡf ax̄p̄i w̄ikw̄f̄rorane o nán̄i x̄ixen̄i n̄ij̄fá ímón̄irane neranéná b̄in̄i b̄ine mar̄fáat̄, axenen̄i ímón̄an̄f̄wár̄in̄i. Yóf Kiraiso ímón̄iḡḡp̄i nene en̄i ap̄i t̄fn̄i x̄ixen̄i ímón̄an̄f̄wá nán̄i ap̄i ap̄i e n̄ineaim̄ixa uḡḡr̄in̄i. ¹⁴ Gor̄ixo ap̄i ap̄i e n̄ineaiia uḡḡf en̄agi nán̄i agw̄i nene s̄in̄i p̄f̄opia yap̄i ímón̄ipax̄f mimón̄iḡw̄in̄i. Ewé imeam̄f̄kw̄f ner̄fná mamówár̄ir̄i m̄f̄eyoarī néra war̄iḡḡpa, im̄iḡḡf ner̄fná n̄ixem̄i ur̄i n̄ixem̄i b̄ir̄i néra war̄iḡḡpa nene en̄i ax̄p̄i s̄in̄i e epax̄f mimón̄iḡw̄in̄i. Xw̄iȳfá nepa mimón̄iḡḡf xeḡf b̄i xeḡf b̄i nearéwap̄iyan̄iro yar̄iḡf̄áp̄im̄i dán̄i s̄in̄i n̄ixem̄i neaur̄i n̄ixem̄i neab̄ir̄i epax̄f mimón̄iḡw̄in̄i. Aȳf r̄ip̄i sear̄iḡḡin̄i. Ámá nepax̄iḡḡf nimón̄iro wiḡf in̄áȳfn̄iḡḡf nimón̄ir̄iḡḡp̄im̄i dán̄i yap̄f nearéwap̄iyan̄iro é̄f̄áyo s̄in̄i ar̄fá ȳm̄iḡḡf wipax̄f mimón̄iḡw̄in̄i. ¹⁵ E mimón̄ipa nerane x̄ixe wá n̄iwianen̄iranéná xw̄iȳfá nepa rar̄iḡf̄áp̄in̄i f̄á x̄ir̄fwan̄iḡin̄i. Ap̄i n̄ix̄ir̄iranénáȳf, nene pí pí ner̄fná yóf ímón̄iḡwaéne nimóga nurane Kiraiso t̄fn̄i p̄irán̄iḡḡf kum̄ix̄in̄an̄f̄wár̄in̄i. O warár̄i ímón̄iḡwaéne nán̄i m̄iḡḡf̄yi ímón̄in̄i. ¹⁶ O m̄iḡḡf̄ȳin̄iḡḡf ímón̄iḡáná oyá s̄iyik̄ ímón̄iḡwaéne x̄fo neaim̄ixar̄iḡḡp̄im̄i dán̄i wé s̄ikw̄f úp̄ikw̄f san̄w̄f aȳf n̄iw̄ikw̄f̄rón̄ir̄i ímón̄iḡḡp̄an̄iḡḡf ímón̄iḡw̄in̄i. Ap̄i n̄ip̄in̄i e ímón̄f̄w̄in̄iḡin̄ir̄i ímón̄iḡḡp̄i t̄fn̄i x̄ixen̄i ner̄iḡḡfyo dán̄i f̄ikw̄f̄rón̄in̄i. Ap̄i ap̄i e ímón̄f̄w̄in̄iḡin̄ir̄i ímón̄iḡḡp̄i t̄fn̄i x̄ixen̄i nero d̄iḡḡf sip̄i nin̄ir̄fnáȳf, wará n̄r̄in̄i xwé niwiaróa ur̄i en̄ḡf six̄f ín̄ir̄i néra un̄fár̄in̄i.

“Xám̄i yaḡf̄áp̄i yará n̄ip̄f̄moro s̄iḡḡf b̄i ḡw̄irár̄in̄f̄r̄ix̄in̄i.” ur̄iḡḡf nán̄ir̄in̄i.

¹⁷ Aȳfnán̄i nion̄i Ám̄ináo t̄fn̄i ikár̄in̄iḡáon̄i íkwair̄ir̄f b̄i oseaim̄in̄i. Ámá Gor̄ixo nán̄i maj̄fá ímón̄iḡf̄áyo yar̄iḡf̄ápa s̄in̄i mepa é̄r̄ix̄in̄i. Ámá aȳf am̄ip̄i sur̄fmá ímón̄iḡḡp̄i nán̄in̄i d̄iḡḡf moar̄iḡf̄áyo en̄agi nán̄i rar̄iḡḡin̄i. ¹⁸ Sip̄ip̄i nán̄i d̄iḡḡf n̄imoro nán̄i wiḡf d̄iḡḡf s̄fá yim̄ix̄in̄ar̄iḡf̄ár̄in̄i. Maj̄fá ikár̄in̄iro d̄iḡḡf wak̄is̄f in̄iro yar̄iḡf̄á en̄agi nán̄i d̄iḡḡf n̄iȳim̄iḡḡf Gor̄ixo ámá x̄fom̄i d̄iḡḡf w̄ikw̄f̄roar̄iḡf̄áyo six̄f uyariḡḡp̄i t̄f̄ḡf̄áyo mimón̄iḡoi. ¹⁹ Wiḡf d̄iḡḡf s̄iḡán̄iḡḡf ímón̄iḡagi nán̄i ayá b̄i yar̄iḡf̄áman̄i. “Íw̄f in̄an̄f̄wá nán̄i r̄fa ímón̄iḡw̄in̄i?” n̄iyaiwiro s̄m̄f̄ xead̄f̄pénar̄iḡf̄ár̄in̄i. Pí pí piax̄f weán̄ipax̄f ímón̄iḡḡp̄i aí s̄in̄i mé wiár̄f yar̄iḡf̄ár̄in̄i. ²⁰ Aȳf e yar̄iḡḡḡfá aiwi seȳfné Kiraiso nán̄i n̄isearéwap̄iyir̄fná wí e searéwap̄iyiḡf̄áman̄i. ²¹ Nion̄i re nimón̄ar̄in̄i, “Seȳfné Kiraiso nán̄i r̄ixa ar̄fá wiḡfár̄in̄i. Ámá Jisaso t̄fn̄i ikár̄in̄iḡf̄áyo epax̄f ímón̄iḡḡp̄i r̄ixa searéwap̄iyiḡf̄ár̄in̄i.” nimón̄ar̄in̄i. Ámá Jisasom̄i x̄f̄dar̄iḡf̄áyo n̄i nepax̄iḡḡf ímón̄iḡḡp̄i nán̄i n̄ij̄fá ímón̄iḡf̄á en̄agi nán̄i rar̄iḡḡin̄i. ²² E é̄r̄ix̄in̄ir̄i r̄ixa searéwap̄iyiḡf̄áp̄i, aȳf r̄ip̄ir̄in̄i. Seȳfné s̄in̄i Jisasom̄i d̄iḡḡf m̄iw̄ikw̄f̄ropa ner̄fná sip̄i ímón̄iḡf̄áp̄i —Ap̄i seȳfné sip̄i néra waḡf̄áp̄im̄i dán̄i s̄iḡán̄i ímón̄iḡḡp̄ir̄in̄i. Íw̄f nán̄i m̄iḡḡf in̄ar̄iḡf̄áp̄im̄i

dáni xwírta seaikxémintiri nánti yapí seaiwapiyimintiri enjpirinti. Api yarániñ pímórixini. ²³ Ámi bi seyíné rixa searéwapiyigfápi, ayí rípirinti. Segí diñt moarigfápi ámi siñt bi yárfó inífrixini. ²⁴ Ámi bi searéwapiyigfápi rípirinti. Seyíné ámi áma siñt oimónfpoyintiri Gorixo seaimixiyípi —Api Gorixo xewanijo imóniñpa imóniñpinti. E nimóniróná nepaxiñt nimóniñpimi dánti wé róniñt ero Gorixo wimónariñt ero epaxipinti. Api seyíné ñwirárinífrixini.

Enj rirémixí bi wiñt nánitinti.

²⁵ Ayínáni segí yapí rarigfápi emi nímómáná woxinti woxinti áma seámeaarigfá giyí giyo xwiytá nurirtná nepaxiñpinti urífrixini. Nene Kiraisoyá wará axírími dáninñt ninirane xixe ikwikwífrí inñwaéne enagi nánti rariñt. ²⁶ Seyíné wikí niseaóniri aiwi wikí seaónífpimi dánti “Xe sipí oeminti.” niyaiwirí e mepa éfrixini. Wikí xwapí ayá wí nóga mupa éfrixini. Sinti niseaónirtnáyí, sogwí ipímeá e dánti pinti wiáfrífrixini. ²⁷ E nero obo ayí íwí éfrixiniri xe yapí oneaiwapiyiniri siñwí mñwinipa éfrixini. ²⁸ Íwí meaarigfáyí ámi íwí bi mñmeapa éfrixini. E mepa nero ríwí nírkwínimáná wigí wé tñti omiñt xixeni imóniñtpi nero áma amípi nánti dñwí ikeamónarigfáyo arirá wíwanigintiri éfrixini. ²⁹ Segí manjyo dánti sipí xwiytá bi aí mñriipa éfrixini. Áma pí pí xwiytá urípaxí imónigfáyo wigí imónigfápi tñti xixeni nurirtná diñt sixí inípaxí imóniñpinti urífrixini. Gíni gíná nuriróná nañt owimixaneyintiro nánti diñt wá wónipaxí imóniñpinti urífrixini. ³⁰ Seyíné sipí nerñpimi dánti kwíyí Gorixoyápi diñt ríá uxepaxí imóniñtpi wí mepa éfrixini. Kwíyípi, ayí stá yoparíyi Gorixo gwñniñt seaikweanfa nánti rixa ikiyiniñt seaiariñt enagi nánti searariñt. ³¹ Diñt wí stá miyikñipa éfrixini. Míxí wí rípaxí mimónipa éfrixini. Wikí ríá ápiáwñniñt mónipa éfrixini. Xwamiání wí mepa éfrixini. Xwiytápai wí muñwiráripa éfrixini. Sími tñti wí mñwipa éfrixini. ³² Api api mepa nero xixe diñt sipí iníro wá wianentiro éfrixini. E neróná Gorixo Kiraiso seaiñpimi dánti segí wikarigfápi yokwarimí seaiñpa seyíné eni xixe yokwarimí inífrixini.

5

¹ Seyíné niaíwí Gorixo diñt sixí seayiniñt enagi nánti omi ikanñt wiáfrífrixini. ² Kiraiso —O ámaéne nañt neaimiximintiri nánti yoxáfpámi xe onipikífpoyiniri nerítná Gorixomi piytá wífríamigintiri rídiyowániñt niniri omi sinadiñt nañt weañorinti. O nene nánti diñt sipí niwirtná neaiñpa nene eni pí pí neranéná “Ámáyo diñt sipí niwirñpimi dánti ríá yariñwini?” niyaiwinirane nañt wíwaniginti.

³ Seyíné áma Gorixoyá imónigfáyíné enagi nánti áma wí seyíné nánti rípi rípi rípaxí oimónfpoyiniri siñwí mñwinipa éfrixini, “Ayí íwí api inigfawixini. Píaxí weánipaxí api egfawixini. Amípi wí mñeamúropa oentiri anñt miní yariñoi.” Api api rípaxí oimónfpoyiniri siñwí mñwinipa éfrixini. Seyíné api api wí mepa éfrixiniri searariñt. ⁴ Seyíné ríperífrí níriróná xwiraimimí inñt bi mñriipa éfrixini. Sipí ikaxífrani, xwiytá miponiñfrani, bi mñriipa éfrixini. E mepa nero Gorixomi xfo seaiñt nánti yayí wífrífrixini. ⁵ Seyíné rípi nánti rixa niñfá imóniñgáfa nánti rariñt. Áma íwí inarigfáyífrani, wigí xwioxíyo píaxí eámixinarigfáyífrani, áma amípi wí mñeamúropa oentiri anñt miní yariñfáyí —Ayí amípi mñeamúropa oentiri yariñfápi wigí ñwíániñt nimixiro mearigfáyífrini. Áma ayífrani, ayí nñniyí wo aí Kiraiso tñti Gorixo tñti awaúyá xwioxíyo wí niñweanfámani.

“Gorixoyá wíá ókñtinti néra eméwaniginti.” urñt nánitinti.

⁶ Seyíné sipí api api oéfpoyiniri yapí searepísiptirixiniri awiniñt ñweáfrixini. Áma Gorixomi manj wiaikiarigfáyí api api yariñfáyí enagi nánti o xegí wikí wóniñtpi pífrí umamonfá enagi nánti searariñt. ⁷ Ayínáni seyíné ayí tñti níkumixintiro mepí mñtñipa éfrixini. ⁸ Eníni seyíné sipí api api néra nuróná stá

yinɨŋɨmɨnɨŋɨ emeagɨɨyɨné imónagɨá aɨ agwi ríná Ámɨnáo tɨnɨ níkáɨnɨɨɨŋɨpɨmɨ dání wɨá ómɨxɨnɨŋe emearɨgɨɨyɨné imónɨŋagɨa nánɨ seararɨŋɨnɨ. Ayɨnánɨ wɨá ómɨxɨnɨŋe yarɨgɨá wɨyɨnénɨŋɨ nimónɨro éfɨɨxɨnɨ. ⁹ Ámá wɨá ómɨxɨnɨŋe emearɨgɨɨpɨmɨ dání pí pí nanɨ imónɨŋɨpɨranɨ, pí pí wé rónɨŋɨ imónɨŋɨpɨranɨ, pí pí nepa imónɨŋɨpɨranɨ, nɨpɨnɨ yarɨgɨá enagɨ nánɨ rarɨŋɨnɨ. ¹⁰ Apɨ apɨ nerónáyɨ, Ámɨnáo wimónarɨŋɨpɨ nánɨ éwapɨnɨfɨɨxɨnɨ. ¹¹ Ámá sɨá yinɨŋɨmɨnɨ emearɨgɨɨyɨ tɨnɨ níkumɨxɨnɨro sɨpɨ ayɨ yarɨgɨá —Apɨmɨ dání ámáyo nanɨ wɨ wiipaxɨ menɨnɨ. Apɨmɨ dání ámá xwɨɨfɨáni ikɨxénɨpaxɨpɨ imónɨnɨ. Apɨ mepa éfɨɨxɨnɨ. E mepa nero ámá nɨnɨ “Sɨá yinɨŋɨmɨnɨ emearɨgɨɨyɨ yarɨgɨá sɨpɨ rɨa imónɨnɨ?” oyaiwɨpoyɨnɨɨ uyɨwɨ wɨánɨŋɨ wómɨxɨɨfɨnɨ. ¹² Íwɨ wɨgɨ yumɨí yarɨgɨá nerɨnánɨ marɨá, sa apɨ nánɨ nɨɨrɨnɨ aɨ ayá neainɨpaxɨ enagɨ nánɨ xwɨyɨá rɨpɨ nɨɨrɨ eáapɨmɨ neámɨméni. ¹³ E nerɨ aɨ amɨpɨ ámá yarɨgɨáyo wɨá wómɨxáná “Apɨ nanɨ rɨa imónɨnɨ? Sɨpɨ rɨa imónɨnɨ?” yaiwɨpaxɨɨnɨ. Wɨá wómɨxáná amɨpɨ sɨŋánɨ nimónɨɨŋɨpɨmɨ dání wɨá ónarɨŋɨ enagɨ nánɨ rarɨŋɨnɨ. ¹⁴ Ayɨnánɨ ámá sɨpɨ yarɨgɨáyo xwɨyɨá rɨpɨ Bɨkwɨyo dání urɨnɨnɨ, “Sá wenɨ roxɨnɨ, rɨxa rɨkewónɨ. Ámá pɨyɨ wegɨe dání rɨxa wɨáɨfɨnɨmeaɨ. E éáná Kiraiso wɨá rómɨxɨnɨŋoɨ.” urɨnɨnɨ.

¹⁵ Ayɨnánɨ seyɨné nemeróná sɨŋwɨ tɨnɨ nemero majɨá níkáɨnɨɨɨ yarɨgɨáyo yapɨ mé dɨŋɨ émi saɨmɨ moarɨgɨáyo yapɨ éfɨɨxɨnɨ. ¹⁶ Ríná ámá sɨpɨ xwapɨ ayá wɨ yarɨgɨáyo enagɨ nánɨ seyɨné sɨnɨ nanɨ imónɨŋɨpɨ epaxɨnɨ imónɨŋánáyɨ, e éfɨɨxɨnɨ. ¹⁷ Ayɨnánɨ agwi seyɨné xaxá mikárɨnɨpa nero Ámɨnáo “E éfɨɨxɨnɨ.” wimónarɨŋɨpɨ nánɨ nɨŋɨá oimónaneyɨnɨro éfɨɨxɨnɨ. ¹⁸ Iniɨgɨ papɨkɨ yarɨgɨáyo xwapɨ nɨnɨro papɨkɨ mepa éfɨɨxɨnɨ. Xwɨɨfɨá seaikɨxepaxɨ enagɨ nánɨ seararɨŋɨnɨ. Gorɨxo wimónarɨŋɨpɨ yanɨwá nánɨ xɨoyá kwɨyɨpɨ xe neaxɨxérówɨnɨŋɨnɨ éfɨɨxɨnɨ. ¹⁹ Seyɨné xwɨyɨá nɨɨnɨróná soŋɨ Gorɨxo neaiɨŋɨpɨ nánɨ rɨnɨŋɨpɨ tɨnɨ searɨ Kiraiso nánɨpɨ tɨnɨ soŋɨ oyá kwɨyɨ nánɨpɨ tɨnɨ nɨɨro rɨnɨfɨɨxɨnɨ. Ámɨnáomɨ yayɨ numeróná manɨ tɨnɨ soŋɨ nɨɨro aɨ dɨŋɨ tɨnɨ enɨ fɨfɨɨxɨnɨ. ²⁰ Pí pí seyɨné seaɨmeaarɨŋɨpɨ nɨpɨnɨ nánɨ ápo Gorɨxomɨ yayɨ wɨfɨɨxɨnɨ. “Negɨ Ámɨná Jisasi Kiraiso tɨnɨ ikárɨnɨŋagwi nánɨ yayɨ wɨpaxɨɨfɨnɨ? Oyɨ, e epaxɨɨnɨ.” nɨyaiwɨro e éfɨɨxɨnɨ. ²¹ Nene arɨá nɨwɨrane wáyɨ wɨŋwáo Kiraiso enagɨ nánɨ sɨmanɨwɨyónɨŋɨ xɨxe yeáyɨ urɨnɨnɨfɨwanɨŋɨnɨ.

Wɨgɨ xiepɨwamɨ urɨŋɨpɨ nánɨɨnɨ.

²² Xiepɨwayɨné, Ámɨná Jisasomɨ sɨmanɨwɨyónɨŋɨ yeáyɨ wurɨnarɨgɨápa segɨ oxowamɨ enɨ sɨmanɨwɨyónɨŋɨ yeáyɨ wurɨnɨfɨɨxɨnɨ. ²³ Kiraiso ámá xɨoyá sɨyikɨ imónɨgɨáyo —Ayo gwɨnɨŋɨ roayɨronɨŋɨ enagɨ nánɨ xɨoyá warárɨnɨŋɨ imónɨŋoɨ. Ayo Kiraiso mɨŋɨyɨnɨŋɨ wimónɨŋɨpa oxowa wɨgɨ apɨxɨwayá mɨŋɨyɨnɨŋɨ imónɨŋagɨ nánɨ rarɨŋɨnɨ. ²⁴ Kiraisoyá sɨyikɨ imónɨgɨáyo xɨomɨ sɨmanɨwɨyónɨŋɨ wurɨnarɨgɨápa apɨxɨwayɨné enɨ segɨ oxowa pí pí nánɨ searáná arɨá nɨwɨro sɨmanɨwɨyónɨŋɨ wurɨnɨfɨɨxɨnɨ.

Wɨgɨ xiagwowamɨ urɨŋɨpɨ nánɨɨnɨ.

²⁵ Xiagwoyɨné, Kiraiso xegɨ sɨyikɨ imónɨŋyɨ nánɨ dɨŋɨ sɨpɨ nɨwɨrɨ arɨrá winɨa nánɨ xe yoxáɨpamɨ onɨpɨkɨpoyɨnɨɨ enɨŋpa oxoyɨné enɨ segɨ apɨxɨwamɨ dɨŋɨ sɨpɨ wɨfɨɨxɨnɨ. ²⁶ O e nerɨnɨ xegɨ sɨyikɨ imónɨŋyɨ pí pɨ imónɨwɨnɨŋɨnɨ marɨá, “Dɨŋɨ wɨkwɨɨronɨwɨnɨ.” ráná igɨá eámonɨpɨmɨ dání íkwɨrɨánánɨŋɨ oimónɨpoyɨnɨɨ enɨfɨɨnɨ. ²⁷ Xɨoyá sɨyikɨ imónɨŋyɨ xegɨ sɨmɨmanɨmɨnɨ nɨŋwɨrárɨnɨrɨnɨ imɨrɨŋɨ mimónɨŋagɨ owɨnɨmɨnɨɨ e enɨfɨɨnɨ. Rapɨrapɨ mɨdunɨpa erɨ kɨkwɨŋwɨ meakɨnɨpa erɨ enɨyɨ yapɨ imónɨŋagɨ owɨnɨmɨnɨɨ erɨ sɨyikwɨ mɨnɨpa erɨ xwɨyɨá meárɨnɨpaxɨ mimónɨpa erɨ enagɨ sɨŋwɨ owɨnɨmɨnɨɨ erɨ e enɨfɨɨnɨ. ²⁸ Ayɨnánɨ oxoyɨné woxɨnɨ woxɨnɨ jɨwanɨŋoxɨ dɨŋɨ sɨpɨ nɨnɨrɨ píránɨŋɨ menarɨŋɨpa segɨ apɨxɨwamɨ enɨ dɨŋɨ sɨpɨ nɨwɨro píránɨŋɨ uméɨfɨɨxɨnɨ. Meánɨgɨpɨmɨ dání wará ná bɨnɨ imónɨŋagɨ nánɨ ámá xiepɨmɨ dɨŋɨ sɨpɨ nɨwɨrɨnɨ xɨo enɨ nawɨnɨ dɨŋɨ sɨpɨ inarɨŋɨ enagɨ nánɨ rarɨŋɨnɨ. ²⁹⁻³⁰ Nene nɨŋɨfɨɨnɨ. Xegɨ waráɨpɨmɨ ámá go peá mónarɨŋɨfɨɨnɨ? Oweoɨ. Kiraiso xɨoyá warárɨmɨ dání sɨkwɨ

wé iníḡyíḡnḡḡ imónḡḡagwí nání xḡoyá sḡyikḡ imónḡḡwaéne píránḡḡḡ neamearḡḡḡpa áamá nḡnḡ ení axḡpḡ aiwá nḡro píránḡḡḡ menanḡḡḡ ero yarḡḡḡá enagḡ nánḡ rarḡḡḡnḡ. ³¹ Bḡkwíyo dánḡ re nḡrḡnḡḡḡ eánḡnḡ, “Ayḡnánḡ oxo xanḡyaú pḡnḡ nḡwiárḡmḡ xegḡ apḡxí tḡnḡ nḡkumḡxḡnḡrḡnḡ sḡnḡ xḡxegḡnḡ mimónḡ ná ayḡ ná bḡnḡnḡḡ imónarḡḡḡrḡnḡ.” ³² E nḡrḡnḡḡḡ eánḡḡḡpḡ xwḡyḡá xwé yumḡí imónḡḡḡ bḡ nánḡ ení rḡnḡnḡ. “Kiraiso tḡnḡ áamá xḡoyá sḡyikḡ imónḡḡḡyḡ tḡnḡ nánḡ rḡnḡnḡ.” nimónarḡnḡ. ³³ E nerḡ aiwḡ oxoyḡné woxḡnḡ woxḡnḡ sewanḡḡoyḡné dḡḡḡ sḡpí inarḡḡḡápa segḡ apḡxíwamḡ ení dḡḡḡ sḡpí axḡpḡ wíḡrḡxḡnḡ. Apḡxíwayḡné ení segḡ oxowa searḡḡpḡ xḡxenḡ arḡá nḡwiro wéyo uméḡrḡxḡnḡ.

6

Niaíwḡyo urḡḡḡpḡ nánḡrḡnḡ.

¹ Niaíwḡyḡné, Ámináo tḡnḡ nawḡnḡ ikárḡnḡḡḡyḡné segḡ ápowamḡ tḡnḡ inókíwamḡ tḡnḡ xḡxenḡ manḡ arḡá wíḡrḡxḡnḡ. E nerónáyḡ, ayḡ xḡxenḡ imónḡḡḡpḡ yarḡḡḡḡá nánḡ rarḡḡḡnḡ. ² ḡwḡ ikaxḡ wé wúkaú Gorḡxo nḡra nurḡnḡ re rḡḡyḡ “Seyḡné xḡxenḡ nḡxḡdḡrḡnáyḡ, nanḡḡpḡ seaímeanḡárḡnḡ.” rḡḡyḡ xámḡ rḡḡḡpḡ, ayḡ rḡpḡrḡnḡ, “Segḡ ápowamḡ tḡnḡ inókíwamḡ tḡnḡ wé íkwianḡwḡyo ḡwḡrárḡḡrḡxḡnḡ. ³ Xwḡá tḡyo ḡweanḡáná nanḡ imónḡḡḡpḡ seaímeari xwiogwḡ obaxḡ seamúrorḡ enḡa nánḡ ayo wé íkwianḡwḡyo ḡwḡrárḡḡrḡxḡnḡ.” rḡḡḡpḡ apḡrḡnḡ.

Xanowamḡ urḡḡḡpḡ nánḡrḡnḡ.

⁴ Xanoyḡné, niaíwḡyḡ wḡkḡ ónḡpaxḡ imónḡḡpḡrḡ nánḡ uyḡnḡí mḡmé Áminá Jisasomḡ xḡdarḡḡḡyḡ epaxḡ imónḡḡḡpḡ wiepḡsiri xḡo rḡḡḡpḡ uréwapḡyiri éḡrḡxḡnḡ.

Xḡnáiwanḡḡ nimónḡro omḡḡḡ wiiarḡḡḡyḡyo urḡḡḡ nánḡrḡnḡ.

⁵ Xḡnáiwayḡnénḡḡ nimónḡro omḡḡḡ wiiarḡḡḡyḡné, segḡ bosḡ xwḡá tḡyo ḡweagḡáwamḡ wáyḡ wiro enḡ siriḡḡwḡ wiro nero arḡá yḡmḡḡ wíḡrḡxḡnḡ. Kiraiso rḡḡḡpḡ arḡá nḡwiro xḡdarḡḡḡápa bosowamḡ yapḡ mḡwíwapḡyḡ píránḡḡḡ yómḡḡḡ nimónḡro sekaxḡ seararḡḡḡpḡ tḡnḡ xḡxenḡ éḡrḡxḡnḡ. ⁶ Wí bosowa weyḡ oneamépayḡnḡḡ wḡḡ sḡḡwḡ anḡḡe dánḡnḡ nepánḡḡ nimónḡro yarḡḡḡápa mé seyḡné Kiraisoyá xḡnáiwayḡnénḡḡ nimónḡro omḡḡḡ wiiarḡḡḡyḡné enagḡ nánḡ Gorḡxo “E éḡrḡxḡnḡ.” wimónarḡḡḡpḡ nero ayá tḡnḡ segḡ bosowamḡ arḡá wíḡrḡxḡnḡ. ⁷⁻⁸ Xḡnáiwanḡḡ nimónḡro omḡḡḡ wiiarḡḡḡyḡrḡnḡ, omḡḡḡ wiipḡrḡ nánḡ áxenwarḡ minḡḡḡyḡrḡnḡ, nḡnḡyḡ pí pí nanḡ yarḡḡḡápa nánḡ Ámináo pḡrḡ numamorḡnḡ wḡḡ yarḡḡḡápa tḡnḡ xḡxenḡ wiinḡá enagḡ nánḡ seyḡné nḡḡḡárḡnḡ. Ayḡnánḡ segḡ bosowamḡ seararḡḡḡápa neróná “Áamá wí nánḡnḡ mḡyarḡḡwḡnḡ. Negḡ Áminá Gorḡxo nánḡ ení yarḡḡwḡnḡ.” nḡyaiwiro yayḡ tḡnḡ éḡrḡxḡnḡ.

Bosowamḡ urḡḡḡpḡ nánḡrḡnḡ.

⁹ Wḡḡ Bosoyḡné ení omḡḡḡ seaiiarḡḡḡáwa yómḡḡḡ nimónḡro seaíḡápa axḡpḡ e nero píránḡḡḡ uméḡrḡxḡnḡ. Bosḡ seyḡné seamieari ayo umieari enḡ anḡnamḡ ḡweanḡorḡnḡ. Wí sḡmḡ sḡmḡ e nḡmerḡ yarḡḡḡḡyḡnḡḡ mimónḡḡorḡnḡ. O e imónḡḡo enagḡ nánḡ seyḡné nḡḡḡá imónḡḡoḡ. Ayḡnánḡ segḡ omḡḡḡ seaiiarḡḡḡáwamḡ éḡ uremoarḡḡḡápa pḡnḡ wiárḡḡrḡxḡnḡ.

“Mḡxḡ nánḡ ikḡnḡḡrḡxḡnḡḡ neaiapḡḡḡpḡ ikḡnḡḡrḡxḡnḡ.” urḡḡḡ nánḡrḡnḡ.

¹⁰ Yoparḡ osearḡmḡnḡḡ imónḡḡḡpḡ rḡpḡrḡnḡ. Seyḡné Ámináo tḡnḡ ikárḡnḡḡḡ enagḡ nánḡ enḡ sḡxḡ ínḡḡrḡxḡnḡ. “Enḡ sḡxḡ o xegḡ ínḡḡḡpimi dánḡ enḡ sḡxḡ ínḡḡrḡxḡnḡ.” seararḡḡḡnḡ. ¹¹ Seyḡné obo xegḡ ináyḡnḡḡ nimónḡḡḡḡpimi dánḡ yapḡ seaiepḡsimḡnḡḡ yarḡnḡ xaíwḡ nimónḡro xḡxe mḡxḡ wipaxḡ imónḡḡpḡrḡa nánḡ Gorḡxo apḡ tḡnḡ nḡkḡnḡmáná mḡxḡ owípayḡnḡḡ neaiapḡḡḡpḡ nḡpḡnḡ nḡkḡnḡḡ éḡrḡxḡnḡ. ¹² Aga áamá tḡnḡ mḡxḡ inarḡḡwá enagḡ nánḡ mḡseararḡḡḡnḡ. Pí pí kwíyḡ rḡá kíroarḡḡḡ anḡ pḡrḡyo yarḡḡḡpḡ —Apḡ wí wíyo seáyḡ e nḡwimónḡḡḡ umearḡḡḡpḡrḡnḡ. Wí nénḡ tḡḡḡ imónḡḡḡpḡrḡnḡ. Wí anḡḡna tḡnḡ xwḡárá tḡnḡ ikwḡrónḡḡḡmḡ nḡmḡnḡ sḡá yinḡḡḡmḡnḡ ḡweaarḡḡḡyḡyo umeḡwearḡḡḡpḡrḡnḡ. Apḡ nḡpḡnḡ tḡnḡ nene mḡxḡ inarḡḡwá enagḡ nánḡ rarḡḡḡnḡ. ¹³ Ayḡnánḡ sḡá mḡxḡ xwḡraimḡmḡ

owikáraneyin̄ro seaip̄tr̄fá giȳt̄ giyi imónáná éf̄ niwinīm̄i mú xop̄tr̄ár̄f̄ niwiéra núf̄asáná s̄ini en̄j̄ neán̄iri awí rop̄tr̄fá nán̄i am̄ip̄i Gor̄ixo mix̄t̄ nán̄i ik̄n̄f̄f̄rix̄in̄iri neaiap̄in̄j̄p̄i n̄ip̄ini ik̄n̄f̄f̄rix̄in̄i. ¹⁴ Ayin̄áni r̄ip̄i r̄ip̄i néf̄asáná en̄j̄ six̄t̄ n̄in̄iri xaíw̄t̄ éf̄ rótr̄ix̄in̄i. Xwiȳf̄á nep̄áni imón̄in̄j̄p̄i arer̄ix̄in̄in̄j̄t̄ yín̄f̄f̄rix̄in̄i. Siw̄t̄ wé rón̄in̄j̄t̄ imón̄in̄j̄p̄i sort̄á mix̄t̄ nán̄i éf̄ noȳt̄k̄in̄in̄f̄a nán̄i yín̄iḡf̄áp̄in̄in̄j̄t̄ yín̄f̄f̄rix̄in̄i. ¹⁵ Xwiȳf̄á yaȳt̄ neainar̄in̄j̄p̄i —Ap̄i Kiraiso ámaéne neaiin̄j̄p̄imi dán̄i áamá x̄to t̄t̄ni an̄i imón̄ip̄ax̄t̄p̄ir̄in̄i. Xwiȳf̄á yaȳt̄ neainar̄in̄j̄t̄ ap̄i wáf̄ ur̄imean̄iro imón̄ip̄f̄ri nán̄i áamá mix̄t̄ inan̄iro nán̄i s̄ikw̄t̄ s̄ú yínar̄iḡf̄ápa yín̄f̄f̄rix̄in̄i. ¹⁶ Ap̄i n̄ip̄ini n̄iyin̄imáná d̄in̄j̄t̄ seȳt̄né Kiraisom̄i w̄ikw̄f̄roar̄iḡf̄áp̄i áamá nik̄f̄in̄in̄j̄t̄ imanar̄iḡf̄áp̄an̄in̄j̄t̄ niman̄im̄i útr̄ix̄in̄i. Nik̄f̄in̄in̄j̄t̄ ana t̄t̄ni niman̄imáná éf̄ obo r̄f̄á on̄in̄iri r̄f̄á n̄iyin̄imáná ónap̄f̄f̄p̄i n̄ip̄ini sup̄ik̄ip̄ax̄t̄ en̄aḡi nán̄i searar̄in̄in̄i. ¹⁷ Yeáȳt̄ Gor̄ixo seayim̄ixemean̄j̄p̄i áamá mix̄t̄ min̄j̄t̄ m̄ineaoxopa oépoyn̄iri ar̄ix̄t̄ d̄f̄k̄inar̄iḡf̄ápa d̄f̄k̄in̄f̄f̄rix̄in̄i. Xwiȳf̄á Gor̄ixoȳap̄i, x̄f̄oyá kw̄iȳf̄p̄imi dán̄i seaíwap̄iyar̄in̄j̄p̄i kirá mix̄t̄ nán̄i x̄irar̄iḡf̄áp̄an̄in̄j̄t̄ x̄ir̄f̄f̄rix̄in̄i. E néf̄asáná en̄j̄ six̄t̄ n̄in̄iri xaíw̄t̄ éf̄ rótr̄ix̄in̄i.

¹⁸ Ap̄i ap̄i ner̄f̄ná an̄ipá éf̄rix̄in̄iri m̄isearar̄in̄in̄i. “Gor̄ixo ar̄ir̄á neaíwin̄igin̄iri ín̄iná kw̄iȳf̄p̄imi dán̄i r̄ix̄in̄j̄t̄ ur̄iro yar̄in̄j̄t̄ wiwo éf̄rix̄in̄i.” searar̄in̄in̄i. Ayin̄áni seȳt̄né maiw̄i b̄i mé s̄in̄w̄t̄ s̄in̄w̄t̄ t̄t̄ni nero pí pí seaímeáf̄p̄i xwámám̄t̄ niwiro áamá Gor̄ixoyá imón̄in̄j̄t̄ n̄f̄ni nán̄i r̄ix̄in̄j̄t̄ wur̄iȳf̄rix̄in̄i. ¹⁹ Nion̄i xwiȳf̄á yaȳt̄ neainar̄in̄j̄t̄ yum̄f̄i imón̄in̄j̄p̄i nán̄i mas̄is̄f̄á m̄nin̄in̄t̄ áwan̄j̄t̄ ur̄im̄in̄iri man̄j̄t̄ yámoar̄f̄ná Gor̄ixo anan̄i woák̄k̄f̄ wipaxon̄i nim̄ix̄in̄f̄a nán̄i en̄i r̄ix̄in̄j̄t̄ nur̄iȳf̄rix̄in̄i. ²⁰ Xwiȳf̄á ap̄i yan̄j̄t̄ wur̄imeiar̄in̄j̄áon̄i en̄aḡi nán̄i gw̄t̄ n̄wean̄in̄i. “Nion̄i ayá igiḡt̄ mé e r̄f̄im̄igin̄iri imón̄in̄j̄p̄i t̄t̄ni x̄ixen̄i ur̄im̄f̄a nán̄i r̄ix̄in̄j̄t̄ nur̄iȳf̄rix̄in̄i.” searar̄in̄in̄i.

Tikikaso nán̄i ur̄in̄j̄t̄ nán̄ir̄in̄i.

²¹ Tikikaso —O neḡt̄ n̄ir̄ix̄f̄meá d̄in̄j̄t̄ six̄t̄ uyin̄wáor̄in̄i. Ámin̄áo nán̄i wáf̄ nur̄iranéná d̄in̄j̄t̄ un̄wir̄ár̄ip̄ax̄t̄ yar̄in̄j̄or̄in̄i. O n̄iseaímean̄f̄ná seȳt̄né nion̄i pí pí ner̄i n̄wean̄j̄p̄i nán̄i n̄ij̄f̄á imón̄ip̄f̄ri nán̄i n̄ip̄ini nán̄i áwan̄j̄t̄ sear̄in̄in̄j̄oi. ²² Aȳt̄ r̄ip̄i nán̄i uowárénapar̄in̄in̄i. O n̄iseaímean̄i áwan̄j̄t̄ sear̄aná seȳt̄né “Porowa e nimón̄iro r̄f̄a n̄wean̄j̄oi?” yaiwiro d̄in̄j̄t̄ w̄f̄á seaón̄iri ep̄tr̄f̄a nán̄i uowárénapar̄in̄in̄i.

²³ Ḡf̄ n̄ir̄ix̄f̄meán̄in̄j̄t̄ imón̄iḡf̄áȳt̄né, seȳt̄né n̄iwaȳtr̄ón̄iro n̄wearo seḡt̄ d̄in̄j̄t̄ n̄iw̄ikw̄f̄ror̄in̄j̄p̄imi dán̄i x̄ix̄e d̄in̄j̄t̄ s̄ip̄i in̄iro ep̄tr̄f̄a nán̄i ápo Gor̄ixo t̄t̄ni Ámin̄á Jisas̄i Kiraiso t̄t̄ni awaú d̄in̄j̄t̄ seak̄ikayóisix̄in̄i. ²⁴ Áamá neḡt̄ Ámin̄á Jisas̄i Kiraisom̄i d̄in̄j̄t̄ six̄t̄ nuyir̄f̄ná ám̄t̄ d̄in̄j̄t̄ peá n̄imor̄t̄ p̄f̄ni m̄iw̄iárar̄iḡf̄áyo n̄iyon̄t̄ Gor̄ixo wá wian̄f̄win̄igin̄i.

Payí Poro Piripai ɲweáyí nání eaɲɲaríní.

Payí rína Jisasoyá sɲiyikí imónɲgá aɲí yoí Piripai ɲweagááyí nání Poro eaɲɲaríní. Aɲí apí Masedonia pɲropenɲsɲyo xwé bɲríní. Poro émáyí aɲí tɲɲmíní xwɲyá yayí winɲpaxí imónɲɲpí wáí nura nemeɲná aɲí apimí ení wáí uriméagi ámá wí Jisasomí dɲɲí wɲkwɲrogáawixíní (Wáí wurimeiarɲgáwa 16:12-40). E nemo xwiogwí obaxí rɲxa nɲmúrómáná eɲáná ámí wí e emearná omí fá nɲxero gwí aɲíyo nɲɲwiráɲro awí nɲmerɲweagtasáná aɲí yoí Romɲyo nání nɲméra nuro e gwí aɲíyo ɲwiráraná Piripai ɲweáyí arfá nɲwiro nɲgwí bɲ Poro nání awí nearo Epapɲrodaitasomí wiowáɲagá o xamɲo yayí nerí payí rína e dání nearí axomí wiowáɲɲɲnigíní.

¹ Poroní tɲnɲ Timotio tɲnɲ —Yawawi xwɲyá Kiraisoyá wáí wurimeianɲrai nání xɲnápawínɲɲ nimonɲrai wiarɲgwíwawiríní. Yawawi ámá Piripai ɲweagá Gorɲxoyá imónɲro Kiraisí Jisaso tɲnɲ ikárɲnɲro egfáyíné nɲyɲnéní nání —segí seaipeɲweagáwa tɲnɲ seáyí seaiarɲgáwa tɲnɲ aí nɲyɲnéní nání payí rína nearí mónaparɲɲwií. ² “Negí ápo Gorɲxo tɲnɲ Ámíná Jisasi Kiraiso tɲnɲ wá seawianɲri seyíné nɲwayɲrónɲro ɲweapɲri nání seaiiri éfɲsixíní.” nimonaríní.

“Seyíné nání Gorɲxomí yayí wiarɲɲaríní.” urɲɲ nánɲríní.

³ Íníná seyíné nání dɲɲí nináná Gorɲxomí yayí wiarɲɲaríní. ⁴⁻⁵ Nioní sfá seyíné Gorɲxomí dɲɲí wɲkwɲrogfáyimí dání agwí ríná nání xwɲyá Jisaso nání wáí wurimeianí nání nawíní ikárɲnɲɲwayíné eɲagi nání omí gíní gíná rɲxɲɲ nɲseaurɲyiríná dɲɲí nífání ninarɲɲagi urarɲɲaríní. ⁶ Nioní dɲɲí re yaiwiarɲɲaríní, “Gorɲxo —O seyíné xɲomí dɲɲí wɲkwɲróáná iwamfó píránɲɲ seaimɲxɲɲoríní. O sfá Jisaso weapɲnfáyí nání seyíné yóí ámí bɲ tɲnɲ bɲ tɲnɲ nimóga upɲrfa nání píránɲɲ nɲseaimɲxa unfáríní.” Dɲɲí e nɲyaiwirí nání dɲɲí sfá nɲseaeánɲrí omí yayí e wiarɲɲaríní. ⁷ Ayí rɲpí nání seyíné nání yayí nɲninɲríná “Ayí xɲxení ayo ninarɲɲríní.” nimonaríní. Nioní xwɲyá Jisaso yayí neainarɲɲpí nání gwí aɲí tɲyo nɲɲwearínaraní, xwɲyá nɲmeararɲgáɲpí orakínimínɲrí nɲrɲrínaraní, apí sopɲɲ oomínɲrí nɲrɲrínaraní, seyíné Gorɲxo wá nɲnɲwianɲrí e éwɲnɲgínɲrí nɲrɲpeañoní tɲnɲ nawíní ikárɲnɲɲagá nání nioní dɲɲí sixí seayɲɲnɲ. ⁸ Kiraisí Jisaso seayarɲɲpa nioní ení dɲɲí sixí nɲseayirí nání sfɲwí oseanɲmínɲrí íkɲnɲɲ sfípi niaríní. “Poro nepa nene sfɲwí neanɲmínɲrí nání íkɲnɲɲ sfípi rfa wiaríní?” nɲseaimónɲríná Gorɲxo nioní e yarɲɲagi sfɲwí nanɲɲ eɲagi nání rarɲɲnɲ. ⁹ Seyíné nání Gorɲxomí rɲxɲɲ nɲseaurɲyiríná rɲpí urarɲɲaríní, “Wígí wínɲyí nání dɲɲí sfípi nɲwiro arɲrá inarɲgáɲpí sayá nimɲxa úfɲrɲxíní. Úrapí néra mú aga xɲxení nɲɲfá nimonɲro ‘Gorɲxo ámá e éfɲrɲxínɲrí wimonarɲɲpí, ayí apɲrɲfaní?’ yaiwiro dɲɲí nɲyaikiroro ‘Sfípi imónɲɲpí, ayí apɲrɲfaní? Nanɲ imónɲɲpí, ayí apɲrɲfaní?’ yaiwiro neróná dɲɲí sfípi ninɲro arɲrá inarɲgáɲpí sayá nimɲxa úfɲrɲxíní.” Gorɲxomí seyíné nání rɲxɲɲ nɲseaurɲyiríná apíní urarɲɲaríní. ¹⁰ Ayí rɲpí nání apí seaurɲyarɲɲaríní. Seyíné agwí ríná dání sfá Kiraiso weapɲnfáyí nání mimónɲ yarɲgááyí yapí mimónɲpa ero xwɲyá seaxe kwɲmopaxí mimónɲpa ero epɲrfa nání dɲɲí nɲyaikiroro “Sfɲwí wé rónɲɲɲ imónɲɲpí, ayí apɲrɲfaní?” oyaiwípoynɲrí rɲxɲɲ seaurɲyarɲɲaríní. ¹¹ Apí seyíné neríná Jisasi Kiraiso seaimɲxarɲɲpimí dání íkfá sogwí nanɲ nɲweríná yarɲɲpa seyíné sfɲwí wé rónɲɲɲ imónɲɲpí ayá wí éfɲrɲxínɲrí rɲxɲɲ e seaurɲyarɲɲaríní. Ámá wí seyíné e yarɲɲagá sfɲwí nɲseanɲróná “Wé rónɲɲɲ ayí yarɲgáɲpí mɲkfá ikiɲo, ayí Gorɲxorfaní?” nɲyaiwiro omí yayí umero seáyí e umfeyoaro epɲrfa nání rɲxɲɲ e seaurɲyarɲɲaríní.

“Nioní gwí ɲweañagi nání xwɲyá Jisaso nánɲpí yaní niwéa waríní.” urɲɲ nánɲríní.

¹² Gí níríxímeáyíné, seyíné rípi nání “Níjǎá oimónípoiyí.” nimónaríní. Amípi sípí nioní nímeáí rípi xwíyǎá yayí neainaríjǎpimi pírí rakínipaxí mimóní nioní nímeáípimi dání ámi bí tǎnǎ yaní niwéa uní. ¹³ Ayí rípi seararíjǎnǎ, “Míxǎ ináyoyá símíjǎ wínaríjǎá anǎ ríwámi awí rogǎáyí tǎnǎ wí re jweagǎá nǎnǎ ení ‘Poró Kiraisomí xǎdaríjǎgǎ nánǎ gwí rǎa jweanǎ?’ níríro níjǎá e imóníjǎoí.” seararíjǎnǎ. ¹⁴ Ayí rípi ení seararíjǎnǎ, “Negí níríxímeá anǎ rípimi jweagǎáyí nápi nioní gwí jweagǎána Goríxo arírá niaríjǎgǎ síjwǎ nǎnaníro nánǎ omí ámi bí tǎnǎ díjǎ níwǎkwǎroro wáyí mǎwinǎ enǎ síxǎ níntíro Goríxoyá xwíyǎá nánǎ ananǎ wáí raríjǎoí.” seararíjǎnǎ. ¹⁵ Ayí neparíní. Wíniyǎ Poroní sípí díjǎ níaiwíro xwíyǎá rǎrowíagǎ ero yaríjǎáyí enǎgǎ nánǎ Kiraiso nánǎ wáí raríjǎgǎ aiwí wíniyǎ nepa nioní nánǎ díjǎ nanǎ níniawíro wáí raríjǎoí. ¹⁶ Díjǎ nanǎ e níniawíro yaríjǎáyí, ayí nioní nánǎ díjǎ síxǎ níniyíro nánǎ re yaiwíaríjǎríní, “Xwíyǎá yayí neainaríjǎpí xǎdaríjǎgǎwí nánǎ xwíyǎá neameáraníro yaríjǎápí pírí urakíwíngíní Goríxo rǎpeano, ayí Pororǎnǎ?” E níyaiwíro wáí uraríjǎríní. ¹⁷ E neríjǎ aiwí sípí díjǎ níaiwíaríjǎáyí, ayí nepa “Wé róníjǎ oyaneyí.” níyaiwíro mé nioní gwí jweagǎána xwíyǎá ámi bí tǎnǎ umeáraneyíní yaríjǎoí. “Poromí ní múrorane seáyí e owimónaneyí.” níyaiwíaríjǎpimi dání wáí uraríjǎríní. ¹⁸ Apiaú xǎxegíní e yaríjǎápí nánǎ píoi rímǎnǎ? Wíniyǎ nepa mimónípa nemáná manǎpánǎ wáí uraríjǎgǎ níwínrǎnǎnǎ, wíniyǎ nepa nimónímáná wáí uraríjǎgǎ níwínrǎnǎnǎ, nípiaúní Kiraiso nánǎ níro wáí raríjǎgǎ nánǎ nioní yayí yaríjǎnǎ.

“Nioní síní mǎpé níjwearǎná Kiraisomí seáyí e umepǎrǎa imóníjǎpí éimíjǎnǎ.” uríjǎ náníriní.

Oyí, nepa yayí emǎnǎ. Ayí rípi náníriní. ¹⁹ Nioní re níriní ípímóníjǎnǎ, “Ríxíjǎ seyíné nioní nánǎ Goríxomí nuríyíro kwíyǎ Jisasí Kiraiso neawǎrénapíyíjǎpí arírá níri yaríjǎpimi dání gwí nioní jweagǎána rípi ríxa níniwǎrǎpǎrǎríní.” níriní ípímóníjǎnǎ. ²⁰ Nioní díjǎ níkwǎmori “Nepa e éimíjǎnǎ.” yaiwíaríjǎpí nánǎ ámá wí aí ayá nímpǎrǎa meníní. Ámá síjwǎ nínaníroná “Kirisó níxǎdíri nánǎ seáyí e imóníjǎ apí rǎa yaríní?” níniawíro omí yayí umepǎrǎa nánǎ nioní wáí nímerǎná íníná ayá ígíjǎ mé enǎ síxǎ neámǎxíníri yaríjǎpa agwí ení síní axǎpí e éimíjǎnǎ. “Xe síjǎ ouníri níniwǎrǎnǎnǎ, níniwǎrǎnǎnǎ, Kiraisomí yayí umepaxí imóníjǎpí éimíjǎnǎ.” nímpǎrǎnǎ. ²¹ Nioníyá díjǎ ayí rípiríní. Síni xwǎá tǎyo níjwearǎná Kiraisomí yayí umepaxí imóníjǎpí emǎríní. E nerí aí ríxa níperǎná xwǎá tǎyo níjwearǎná nímeáípimi seáyí e imóníjǎpí nímeanǎríní. ²² Nioní síní mǎpé níjwearǎná yayí neainaríjǎpí wáí nímerǎná íkǎá sogwǎ wearíjǎyí yapí wepaxí aiwí gǎmíní gǎpí éimíjǎnǎnǎ imónímǎrǎnǎ? Síni jweámíjǎnǎnǎ imónímǎrǎnǎ? Ríxa péimíjǎnǎnǎ imónímǎrǎnǎ? Nioní majǎríní. ²³ Nípiaúní ananǎ imónímíjǎnǎnǎ nánǎ ríxa ayagwǎ imíxǎrǎríníjǎnǎ. Nioní nípémáná nurí Kiraiso tǎnǎ níjwearǎná díjǎ níniyá “Ayí awíaxǎríní.” níyaiwíri aiwí “Nioní e nerǎnáyí, síní seyíné arírá seapaxímaní.” yaiwíaríjǎnǎ. ²⁴ Ayí nánǎ nioní seyíné arírá seaimǎ nánǎ mǎpé xwǎá tǎyo jweámǎa nánǎ “Ayí anǎpaxǎríní.” nímpǎrǎnǎ. ²⁵ Nioní apí nánǎ “Neparíní.” níyaiwíri níniwǎrǎnǎ nánǎ seyíné Goríxomí díjǎ níwǎkwǎrorǎná none searéwapíyíjǎpí xáiwǎ íá níxǎra uro díjǎ nífá seainíri enǎ nánǎ re níyaiwíri níjǎá imóníjǎnǎ, “Nioní agwí ríná mǎpé síní níjwearǎ seyíné arírá seaimí nánǎ emǎríní.” níyaiwíri níjǎá imóníjǎnǎ. ²⁶ Nioní ámi seyíné tǎámíní bímǎpimi dání seyíné Kiraisí Jisaso tǎnǎ íkǎríníjǎgǎ nánǎ yayí seáyímí dání epǎrǎa nánǎ “Nioní síní mǎpé níjwearǎná ámi bí arírá seaimǎa nánǎ imóníjǎnǎ.” nímpǎrǎnǎ.

“Axíyǎnǎjǎ nímpǎrǎnǎ xwíyǎápí xáiwǎ íá xǎrǎrǎxíní.” uríjǎ náníriní.

²⁷ Pí pí nínimónírǎnáyí, úrapí mé ámá xwíyǎá Kiraiso nánǎ yayí neainaríjǎpí díjǎ wǎkwǎroaríjǎáyí epaxǎpí xǎdírǎxíní. Nioní ámi níbirí síjwǎ níseanǎrǎnǎnǎ, ámi mǎbí seyíné yaríjǎápí nánǎ sa arǎnǎ níwírnǎnǎnǎ, re raríjǎgǎ arǎa wímǎa nánǎ, “Axíyǎnǎjǎ nímpǎrǎnǎ xwíyǎá yayí neainaríjǎpí xáiwǎ íá xǎraríjǎoí.” raríjǎgǎ arǎa

wiri “Ámá apí pírípírí yaníro yarígáyo wákwianíro nání píráníḡ níkumíxíníro dínḡ ná biní íá nixíríro yaríḡoí.” rariḡagá ará wírí emá nání “Píráníḡ dínḡ wíkwíroarígáyo epaxípíní xídíríxíní.” seararíní. ²⁸ “Ámá pírí urakianíri yarígáyo Piripai ḡweáyí wáyí míví yaríḡoí.” rariḡagá ará wímígíní. Ayí seyíné wáyí mívaríḡagá síḡwí niseanírónáyí, “Nene anínaníwá nání imóníḡwaéne enḡgí nání rífa neáiwapívaríḡoí?” yaiwinípírí nání seyíné síwáníḡ winaríḡoí. E neróná sewaníḡyíné ení “Goríxo yeáyí neayimíxemeanfápímí dání ayo múroanfárfaní?” yaiwinípírí nání síwáníḡ inaríḡoí. ²⁹ Goríxo Kiraisomí dínḡ owíkwírópoyíní síḡwí seaníḡmaní. Omí nuxídíríná ríníḡ bí ení wímeáwínígíní síḡwí seaníḡ enḡgí nání ámá wí pírí searakianíro yaríná xwíyá yáyí neainaríḡpí xáiwí íá xíríxíní. ³⁰ Eníná nioní seyíné tḡḡmíní wá emearíná ámá wí nípíkwíní máníkárípa yaríná síḡwí nanígápi tḡḡ agwí ríná ení “Poromí ámí sípí wíkararíḡoí.” rariḡagá seyíné ará e wiarígápi tḡḡ axípi seyíné ení seáimearíḡgí nání seararíní.

2

“Dínḡ axípíní íá nixírí éfíxíní.” uríḡ náníríní.

¹ Kiraiso seaiḡpímí dání dínḡ wíá bí míseónípaxíraní? O wá seawianíḡpímí dání mḡḡ íkḡwí míseamírípaxíraní? Seyíné kwíyí Goríxoyápi tḡḡ míkumíxínípa reḡoí? Segí imónígáyo tḡḡ dínḡ sípí iníro wá wianeníro minípaxíraní? ² Apí nípíní nepa imóníḡgí nání “Poró dínḡ nífá onímíapi mívíní ayá wí owíní.” niseaimóníríná rípi éfíxíní. Dínḡ ná biní axípíní íá nixírí éfíxíní. Dínḡ sípí inarígá axípíní íá nixíra úfíxíní. Axíyíníḡ imóníríxíní. Apí oyaneyíníroná dínḡ ná biní tḡḡníní nímoro ríníxíní. ³ Seyíné sípí nímónímáná mepa ero wárxáyíné nímónímáná mepa ero éfíxíní. Woxíní woxíní re yaiwiníríxíní, “Nioní síyíkwípníḡ imóníḡáná gí wí seáyí e rínímóníḡoí?” yaiwiníríxíní. ⁴ Seyíné re mívaiwí, “Nioní gí dínḡ e nímónaríḡpíní nixídíránéná ayí apáníríní.” mívaiwí ámá wí wímónaríḡpí ení “Ananí oyaneyí.” yaiwíríxíní.

“*Kiraiso* síyíkwípníḡ nímóníríḡpímí dání Goríxomí seáyí e umíeyoaníríní.” uríḡ náníríní.

⁵ Seyíné Kiraisí Jisaso yapí pákíní nímóníro o xwíá tḡyo nání níbíríná dínḡ monípa seyíné ení axípi mófíxíní. ⁶ O Goríxo imóníḡpa aga nepa nímónírí aiwí wí re mívaiwínígíní, “Goríxo tḡḡ xíxení imóníḡpí wí míváramopaxí imóníḡníní.” mívaiwí nerí ⁷ e imóníḡpí píní níváírímí aga ámá wóníḡ nímóníríná omíḡ wíinífa nání Goríxoyá xíná wíníḡ imóníḡníní. ⁸ Ámá imóníḡpa nímónímáná xewaníḡo síyíkwípníḡ nímónírí Goríxo uríḡpí ará nívírí xíxení xídínígíní. Ayí nípénífa náníní maríái, yoxáfpámí yekwíroaráná penífa nání aí Goríxo uríḡpí ará nívírí xíxení xídínígíní. ⁹ Jisaso e éfí enḡgí nání Goríxo seáyí e numíeyoari yofí wíyo níyoní seáyí e múroníḡpí wíríḡníní. ¹⁰ Ayí rípi nání e enínígíní. Anínamí ḡweáyíraní, xwíáyo ḡweáyíraní, xwíárimí ínímí ḡweáyíraní, níní yofí Jisaso ará nívíróná xómíḡ nívíkwíro yáyí umeró ¹¹ woákí nívíróná “Níyoní nání Ámínáo, ayí Jisaso Kiraisoríní.” ríro epírífa nání Goríxo omí numíeyoari yofí seáyí e imóníḡpí wíríḡníní. Kiraisomí ámá seáyí e uméfápímí dání ápo Goríxomí ení seáyí e umepíríaríní.

“E éfíxínírí yeáyí seayimíxemeanfíyíné xíxení apí éfíxíní.” uríḡ náníríní.

¹² Gí dínḡ síxí seayínáyíné, Jisaso “Gí dínḡ tḡḡ bí oemíní.” mívaiwí Goríxo uríḡpí ará nívírí xíxení nixídíríná síḡwepígí neainí enḡgí nání seyíné xámí Goríxo ríḡpí ará yímígí nívíro xíxení yagápa nioní seyíné tḡḡ ḡweanání maríái, agwí ríná nioní tḡḡ mḡweá segípi nḡwearíná aí axípi e ará yímígí nívíro píráníḡ xídíríxíní. Xíxení píráníḡ nixídíróná omí wáyí wíro ófí wíro nero naní e éfíxínírí

yeáyí seayimixemeañtyíné xixeni axípi étrixini. ¹³ Xíto wimónariñtípi “E oyaneyí.” seaimóniro xixeni e ero epíri nání sákkí seomixariño, ayí xíto enjagí nání rariñtini.

“*Seaiméá*típi nání anijúmí ikaxí mirí yayíni étrixini.” urijí nánirini.

¹⁴ Pí pí seyíné yarigítápi nerína anijúmí ikaxí mirípa ero xwiyá ximiximí ninirí mirípa ero étrixini. ¹⁵⁻¹⁶ Segí yarigítápi dání ámá wí xwiyá seaxekwímopaxí mimónipa ero siyikwí mínigtáyíné imóniro oépayinirí “Anijúmí ikaxí mirípa ero xwiyá ximiximí ninirí mirípa ero étrixini.” searariñtini. Niaíwí Gorixoyániñtí imónigtáyíné siní xwá tío niñwearóná ámá xarixarí ero uyínié ero yarigítáyí tñtí niñwearo aí xwiyá miseaxekwímopaxíyíné oimónipoyinirí e searariñtini. Seyíné ámá sipí ayí tñtí niñwearo xwiyá diñtí niyiminiñtí imóniñtípi meapíra nání rininiñtípi nuriróná wíániñtí wómixariño. Seyíné anijí e néra nurónáyí, sá Kiraiso weapíniñtí nioní diñtí re seaiaiwimíarini, “Nioní niyunimáná anijí miní wíwapiyiniñtí surímá mimóní ríxa xixeni rí ripimónigoí?” niseaiawiri míxí seameakíniñtíarini. ¹⁷ Seyíné Gorixomi diñtí niwíkwíroro xídarigítápi, ayí nañwí o nání ridiyowá yarigítápiñtí imónini. Nioní seyíné omí píraniniñtí oxídipoyinirí niyunimáná seaíwapiyarína ámá wí niþikíáná ragí nioniyá pútipí, ayí iniñtí wainí ridiyowá seyíné yarigítápi ríá ápiáwí xwé owenirí seáyí e iwayimótipiniñtí imóniniñtíarini. Nioní niþikíáná aí seyíné Gorixomi píraniniñtí oxídipoyinirí ríxa seaíwapiyiniñtí niþikíá enjagí nání ananiñtí nioní niñtí nímeátipí nání yayí eri seyíné nání yayí eri emíarini. ¹⁸ Seyíné ení axípi nioní yayí yariniñtípa segí seaiméátipí nání yayí ero nioní nímeátipí nání yayí ero étrixini.

Timotio nání urijí nánirini.

¹⁹ “Áminá Jisaso ‘Ananirini.’ niwimóniríniñtí, nioní sá árini wí niþwémáná enjána Timotio seyíné tñtí e yaxwí nénapirí seyíné imónigtápi nání áwaní níráná diñtí wá nóniní nání uowaríimigini.” nimónarini. ²⁰ Ámá nioní tñtí re niñwearóyí wo seyíné nání diñtí niñmorína Timotio moariniñtípa niñmoariniñtí enjagí nání “Omí uowaríimigini.” searariñtini. O nepa seyíné nání “Arige ríá imóniñoí?” niñyiwiri mimáyo tñtíñorini. Ámá re niñwearóyí wí axípi mimóniño. ²¹ Ayí Kiraisí Jisaso apí nání diñtí omópoyinirí wimónariñtípi nání diñtí mamó wigí wimónariñtípi nániniñtí moarigí enjagí nání omí seyíné tñtí e nání uowaríimigini. ²² O niñmíwiáro Kiraisomi píraniniñtí xídariniño enjagí nání seyíné niñtíarini. Xámí nioní xwiyápi wá urímearína niaíwí xanomi sañtí urápariniñtípa nerí sañtí niñrápiniñtí. ²³ Ayínáni “Amípi nioní niþírápi nání ríxa anijiniñtí niñtí nimónarimáná uowaríimigini.” nimónarini. ²⁴ E nerí aí nioní diñtí re niñyiwiri ipimóniniñtí, “Timotioní maríá, niñwaniniñtí ení Ámináoyá diñtíyo dání siní mé seyíné tñtíniñtí biñtíarini.” niñyiwiri ipimóniniñtí.

Epapírodaitaso nání urijí nánirini.

²⁵ E nerí aí nioní diñtí re yayiwiríniñtí, “Epapírodaitaso —O gí niñixímeáoniniñtí imóniniñtí worini. Jisaso nání wá urariñwápi nání gwí móniniñtí worini. Xwírixí niñmearigí rípi nání ení gwí nimóniniñtí worini. Seyíné nioní tñtí e nání uowarénapaná sañtí niñronariniñtí worini. ‘O nioní tñtí re siní ámí bi tñtí onweani.’ niñyiwirína nañtímaní. Ámí seyíné tñtí e nání ouowarénapiñtíniñtí.” yayiwiríniñtí. ²⁶ O seyíné nání ikiniñtí sipí wiriñtí seyíné xwiyá “O Romíyo niñremómáná simixí weni.” rinariñtí aríá wíá enjagí nání diñtí ríá uxerí yariniñtí nání seyíné tñtíniñtí ouowarénapiñtíniñtí. ²⁷ Xámí o nepa simixí xwé nerí ríxa niñpémíniñtí éfí aiwí Gorixo wá wianípiñtí dání ámí nañtí eniniñtí. Omíniñtí wá niñwianí nioní ení wá niñwianiniñtíniñtí. Ayí rípi nání searariñtini. Epapírodaitaso niñperíniñtí, Poro diñtí sipí ayá wí wininiñtíniñtí wá niñwianirí nañtí imixiniñtí enjagí nání “Nioní ení wá niñwianiniñtíniñtí.” searariñtini. ²⁸ Ayínáni seyíné omí siñwí niñwiniróná diñtí

niťá seainĩri nioni “Piripai ŋweáyť sĩni Epapĩrodaitaso nání ‘Sĩmĩxť xwé yarĩni.’ rťa yaiwiarĩŋo?” nĩyawiwi ududť ninarĩŋĩpi enĩ pĩni wiarĩri onĩniĩ aga ayá wĩ “Seyťné tťámĩni ourowarĩmĩni.” nimónarĩni. ²⁹ Ayĩnání o ámi seaĩmeáaná “Negť Ámĩnáo tťni ikarĩniŋwáyť worťani?” nĩyawiwi yayť tťni numĩmĩniĩro yayť umero ámá óniŋť imónĩgťáyť nání “Seáyť e imónĩgťáyťrťani?” yawiwi étrĩxĩni. ³⁰ O “Kiraiso wimónarĩŋĩpi owiimĩni.” nĩyawiwi nerťná rĩxa nĩpémĩniĩri enť enagĩ nání seararĩŋĩni. O seyťné aŋwi e meŋagĩ nání arĩrá minĩpaxť imónĩŋĩpi xewanĩŋo Poromĩ owimĩniĩri nĩnĩrťná yoť mayť nimónĩri rĩxa nĩpémĩniĩri enť enagĩ nání seararĩŋĩni.

3

Iyť sťmť sťó wákwĩnarĩgťápĩmi dĩŋť wĩkwťroarĩgťáyť nání urĩŋť nánírĩni.

¹ Gť nĩrĩxťmeáyťné, xwĩyťá yoparť bĩ rĩpi osearĩmĩni. “Ámĩnáo tťni ikarĩniŋwaénerťani?” nĩyawiwiĩro dĩŋť niťá seainťwĩniĩgťni.

Xámĩ rťwamĩŋť nearĩ seaiapowarĩenapĩŋápĩ ámi axťpi nearťná animĩmť mĩniarĩŋagĩ eaarĩŋĩni. Nioni e nerťná ámá wĩ yapť seaĩwapĩyipťrĩxĩniĩri sťŋwť rĩrĩmĩxť seaimť enagĩ nání rarĩŋĩni. ² Ámá sťwĩ uyťniť yarĩŋťyť yapť imónĩgťáyť —Ayť sipĩ imónĩŋĩpi yarĩgťáyťrĩni. Dĩŋť xerŋwť re moarĩgťáyťrĩni, “Iyť sťmť sťó wákwĩnĩgťápĩmi dánĩ Gorĩxoyá sťŋwťyo dánĩ ámá wé rónĩŋť imónarĩgťárĩni.” Xerŋwť e nĩyawiwi sťó rónĩgťáyťrĩni. Ámá ayť seyťné yapť seaĩwapĩyipťrĩxĩniĩri sťŋwť tťni étrĩxĩni. ³ Ayť rĩpi nání seararĩŋĩni. Nene Gorĩxo kwĩyť neaiapĩŋĩpĩmi dánĩ omĩ yayť umerane Kiraisĩ Jisaso neaiĩŋĩpĩ nání seáyť e umerane yarĩŋwaénerťni. Negť imónĩŋwápĩmĩranĩ, newanĩŋene yarĩŋwápĩmĩranĩ, dĩŋť nĩwĩkwťrorane dĩŋť re mĩyawiwarĩŋwaénerťni, “Apiaúmi dánĩ anani Gorĩxoyá sťŋwťyo dánĩ wé rónĩpaxť imónĩŋwĩni.” nĩyawiwiĩne dĩŋť sťŋá neaeánarĩŋťmani. Sťó wákwĩnĩŋwaénerani, mĩwákwĩnĩŋwaénerani, Gorĩxoyá sťŋwťyo dánĩ nepa sťó wákwĩnĩŋť imónĩgťáyť, ayť nene Kiraisomĩ dĩŋť nĩwĩkwťrorĩŋĩpĩmi dánĩ e imónĩŋwĩni. ⁴ Nioni gť imónĩŋápĩranĩ, nĩwanĩŋoni yagápĩranĩ, apiaú nání dĩŋť nĩmorťná “Apánĩrťani?” nĩyawiwi dĩŋť sťŋá neánĩpaxť aiwi apiaúmi dánĩ wé rónĩŋť imónĩpaxť meŋagĩ nání dĩŋť wĩ e nĩyawiwi dĩŋť sťŋá neánarĩŋťmani.

“Xámĩ dĩŋť sťŋá nĩneága wagťpi paimťmť wiarĩŋĩni.” urĩŋť nánírĩni.

Ámá wĩ “Newanĩŋene apáni imónĩŋwĩni.” nĩyawiwi dĩŋť sťŋá weánarĩŋagĩ aĩ nioni aŋĩpaxť imónĩŋĩni. ⁵ Ayť rĩpi nání seararĩŋĩni. Sťá inókĩ nĩxĩrĩŋe dánĩ sťá wé wťmťmť dánť wáũ wo órání iyť sťmť sťó nĩwákwĩgťonĩrĩni. Isĩrerĩyť wonĩrĩni. Sťyĩkť Bejťmanoyápĩmi dąŋonĩrĩni. Gť niearťawé Xibĩruyť wonĩrĩni. ŋwť ikaxť eánĩŋťpĩmi nioni Parisi imónĩŋá wonĩ enagĩ nání xĩxeni xťdarĩŋá wonĩrĩni. ⁶ Gť niearťawé érowiápĩnĩgťápĩ xĩxeni oxťdĩmĩniĩri éáyť sťmť nĩxeadťpénĩri nerťná Jisasoyá sťyĩkť imónĩgťáyo xeanĩŋť wĩkarĩmeagáonĩrĩni. Ámá ŋwť ikaxť eánĩŋťpĩmi nĩxťdĩrĩŋťpĩmi dánĩ wé rónĩŋť yarĩgťápa nioni enĩ e xĩxeni yarĩŋá enagĩ nání ámá ayairťrť wĩ nĩpaxť mimónĩŋáonĩrĩni. ⁷ E nerĩ aiwi Kiraisomĩni anĩŋť dĩŋť wĩkwťrómťa nání xámĩ pí pí dĩŋť sťŋá nĩneága wagťpi agwť rĩná rĩxa paimťmť wiarĩŋárĩni.

“Wé rónĩŋť Kiraiso neaiĩŋĩpĩmi dánĩ imónĩpaxťpĩni oimónĩmĩni.” urĩŋť nánírĩni.

⁸⁻⁹ Apĩni marťái, gť Ámĩná Kiraisĩ Jisaso nání nĩŋťá xĩxeni nimónĩrťná imónĩŋápĩ, ayť nioni Judayť wo nimónĩrĩŋĩpĩmi dánĩ imónagápĩranĩ, nĩwanĩŋoni yagápĩranĩ, nĩmúrónĩri seáyť e imónĩŋagĩ nání “Xámĩ yagápĩ rĩxa sipĩ imónĩni.” yawiwiĩni. Ai, o niĩŋĩpi nání dĩŋť nĩmorťná “Xámĩ dĩŋť sťŋá neánagťpi, ayť sikťpiánĩŋť imónĩŋĩpĩrťani?” yawiwiĩni. Anĩŋť Kiraiso tťni kumĩxĩniĩrai o tťni nawĩni ikarĩniĩri emťa nání e yawiwiĩni. “Wé rónĩŋť xewanĩŋoni ŋwť ikaxť eánĩŋťpi xťdarĩŋápĩmi dánĩ imónĩpaxť enťpi oimónĩmĩni.” mĩnimónť wé rónĩŋť Kiraisomĩ dĩŋť wĩkwťróáná imónĩpaxť enťpi —Apĩ Gorĩxo ámá xewaxomĩ dĩŋť wĩkwťroarĩŋagťa

n̄iw̄n̄ir̄n̄á “Wé rónigfáyfr̄n̄i.” rárar̄n̄ip̄ir̄n̄i. “Ap̄n̄i oimónim̄n̄i.” nimónar̄n̄aḡi nán̄i “Xám̄i d̄n̄j̄ s̄n̄á neánaḡip̄i, aȳf̄ sikf̄pián̄n̄j̄f̄ rimón̄n̄i?” yaiwiñ̄n̄i. ¹⁰ En̄j̄ eán̄n̄j̄f̄ Kiraiso n̄iper̄i ámi wiáp̄n̄imean̄j̄p̄i nion̄i en̄i ax̄p̄i nímeari r̄n̄n̄j̄f̄ o mean̄j̄p̄i ax̄p̄i mear̄i d̄n̄j̄f̄ o n̄iyaiwir̄i pen̄j̄p̄i ax̄p̄i yaiwir̄i em̄fa nán̄i o t̄n̄i er̄imeán̄igw̄f̄ion̄i imón̄f̄im̄ḡin̄r̄i “S̄iyikw̄pián̄n̄j̄f̄ imón̄n̄j̄pia r̄fa imón̄n̄aḡin̄i?” yaiwiñ̄n̄i. ¹¹ Pegf̄áyf̄ n̄iwiáp̄n̄imear̄n̄á nion̄i d̄n̄j̄f̄ n̄iyim̄n̄j̄f̄ t̄n̄áon̄i imón̄im̄fa nán̄i re nimónar̄n̄i, “Kiraiso t̄n̄i er̄imeán̄igw̄f̄ion̄i imón̄f̄im̄ḡin̄i.” nimónar̄n̄i.

“Ámá yam̄iyamúrón̄iḡf̄ nin̄irón̄á yar̄igf̄ápa yar̄n̄áon̄ir̄n̄i.” ur̄n̄j̄f̄ nán̄ir̄n̄i.

¹² “Nion̄i Gor̄ixo d̄n̄j̄f̄ ‘Por̄o e imón̄f̄w̄n̄iḡin̄i.’ n̄iaiwiñ̄p̄i t̄n̄i r̄ixa x̄ixen̄i imón̄n̄j̄n̄i.” m̄isearar̄n̄j̄n̄i. “R̄ixa yóf̄ imón̄n̄j̄n̄i.” m̄isearar̄n̄j̄n̄i. E m̄isear̄ipa ner̄i aí Kirais̄i Jisaso Por̄o e imón̄f̄w̄n̄iḡin̄r̄i f̄á n̄iyam̄ix̄n̄j̄p̄i t̄n̄i x̄ixen̄i imón̄f̄im̄ḡin̄r̄i s̄f̄m̄f̄ n̄ixead̄f̄p̄n̄r̄i néra war̄n̄j̄n̄i. ¹³ N̄ir̄ix̄f̄meáȳf̄né, “Nion̄i ap̄i t̄n̄i r̄ixa x̄ixen̄i imón̄n̄j̄n̄i.” m̄iyaiw̄i r̄ip̄n̄i f̄á n̄ix̄r̄ir̄i yar̄n̄j̄n̄i. Xám̄i imón̄aḡap̄i nán̄i ar̄f̄á n̄ikeamori s̄n̄i mimón̄ipa en̄j̄p̄i nán̄i d̄n̄j̄f̄ n̄imori yar̄n̄j̄n̄i. ¹⁴ E ner̄f̄n̄á ámá yam̄iyamúrón̄iḡf̄ nin̄irón̄á ip̄imoár̄n̄j̄p̄i omeaneȳn̄iro ík̄f̄á oran̄j̄ár̄in̄j̄e nán̄i ir̄f̄n̄i war̄igf̄ápa nion̄i en̄i Gor̄ixo nene nán̄i ip̄imoár̄n̄j̄p̄i —Ap̄i Kirais̄i Jisaso neaiñ̄p̄imi d̄án̄i d̄n̄j̄f̄ n̄iyim̄n̄j̄f̄ an̄nam̄i d̄án̄i imón̄anf̄w̄á nán̄i Gor̄ixo wáf̄ nearepear̄n̄j̄p̄ir̄n̄i. Ap̄i meáf̄im̄ḡin̄r̄i ax̄p̄i én̄n̄j̄f̄ ner̄i ir̄f̄n̄i war̄n̄j̄n̄i.

¹⁵ D̄n̄j̄f̄ yóf̄ imón̄n̄j̄waéne d̄n̄j̄f̄ xeḡf̄ b̄i m̄imó nion̄i searar̄n̄j̄ap̄n̄i mówan̄ḡin̄i. Seȳf̄né d̄n̄j̄f̄ nion̄i n̄imori searar̄n̄j̄ap̄i mar̄f̄ái, d̄n̄j̄f̄ xeḡf̄ b̄i f̄á n̄ix̄r̄ir̄ón̄áȳf̄, Gor̄ixo ap̄i nán̄i en̄i wáf̄ seaók̄im̄ix̄n̄f̄ár̄n̄i. ¹⁶ E ner̄i aí d̄n̄j̄f̄ nan̄j̄f̄ nene r̄ixa n̄imorane x̄ir̄n̄j̄wáp̄i xaiw̄f̄ wak̄ir̄m̄ix̄f̄wan̄ḡin̄i.

“Nion̄i ikan̄n̄j̄f̄ n̄iax̄f̄d̄f̄poȳi.” ur̄n̄j̄f̄ nán̄ir̄n̄i.

¹⁷ N̄ir̄ix̄f̄meáȳf̄né, s̄n̄j̄wep̄iḡf̄ nion̄i en̄ápm̄i n̄iax̄f̄d̄f̄poȳi. S̄n̄j̄wep̄iḡf̄ none yar̄n̄j̄wápa yar̄igf̄áyo en̄i s̄n̄j̄w̄f̄ mí óm̄ix̄ax̄f̄d̄f̄poȳi. ¹⁸ Aȳf̄ r̄ip̄i nán̄i searar̄n̄j̄n̄i. Ámá obax̄f̄ wiḡf̄ d̄n̄j̄f̄yo n̄ix̄f̄d̄irón̄á yar̄igf̄áp̄imi d̄án̄i rén̄n̄j̄f̄ n̄ir̄iro s̄iw̄á neainar̄n̄j̄o, “Xw̄iyf̄á Kiraiso yox̄áf̄p̄am̄i yekw̄iroarán̄á neaiñ̄p̄i nán̄i r̄n̄n̄j̄p̄i nán̄i m̄ineaimón̄f̄ o t̄n̄i xep̄ixep̄á rón̄n̄j̄w̄n̄i.” Én̄n̄j̄f̄ n̄ir̄iro s̄iw̄á neainar̄n̄j̄o. Ámá e yar̄igf̄áȳf̄ nán̄i r̄ixa ámi ámi searaȳn̄an̄iḡin̄i. Agw̄i en̄i s̄n̄j̄wir̄ix̄f̄ t̄n̄i searar̄n̄j̄n̄i. ¹⁹ Aȳf̄ r̄ip̄i nán̄ir̄n̄i. Ámá ayo Gor̄ixo an̄f̄n̄im̄ix̄n̄f̄ár̄n̄i. Wiḡf̄ agw̄f̄ wiar̄n̄j̄p̄i nán̄in̄i m̄n̄j̄f̄ inar̄igf̄áp̄i, aȳf̄ n̄w̄f̄án̄n̄j̄f̄ x̄irar̄igf̄áȳfr̄n̄i. Wiḡf̄ yar̄igf̄áp̄i aȳá wimopax̄f̄ imón̄n̄j̄aḡi aiw̄f̄ weyf̄ menar̄igf̄ár̄n̄i. Am̄ip̄i xw̄f̄á t̄f̄yo wen̄j̄p̄i nán̄in̄i s̄f̄m̄f̄ s̄f̄m̄f̄ e n̄it̄n̄iro yar̄igf̄ár̄n̄i. ²⁰ Ámá aȳf̄ e yar̄n̄j̄aḡfa aí aȳf̄ r̄ip̄i nán̄i “S̄n̄j̄wep̄iḡf̄ nion̄i en̄ápm̄i ikan̄n̄j̄f̄ n̄iax̄f̄d̄f̄poȳi.” searar̄n̄j̄n̄i. Nene an̄nam̄i n̄weanf̄waéner̄n̄i. Ám̄in̄á Jisasi Kiraiso e d̄án̄i n̄iweap̄ir̄i yeáȳf̄ neayim̄ix̄emeáw̄n̄iḡin̄r̄i wen̄n̄j̄f̄ ner̄i n̄wean̄j̄waéner̄n̄i. ²¹ O n̄iweap̄ir̄i neḡf̄ wará ur̄f̄ epax̄f̄ imón̄n̄j̄f̄ t̄iȳf̄ x̄f̄oyán̄n̄j̄f̄ oimón̄f̄poȳin̄r̄i neaim̄ix̄aná awiáx̄f̄ oyá imón̄n̄j̄pa ax̄p̄i e imón̄anf̄w̄ár̄n̄i. Aȳf̄ xeḡf̄ en̄j̄ eán̄n̄j̄f̄ am̄ip̄i n̄f̄n̄i ín̄im̄i onur̄f̄n̄f̄poȳin̄r̄i wim̄ix̄pax̄f̄ imón̄n̄j̄p̄i t̄n̄i neḡf̄ waráp̄i oyán̄n̄j̄f̄ neaim̄ix̄iyin̄f̄á en̄aḡi nán̄i searar̄n̄j̄n̄i.

4

¹ Aȳin̄án̄i d̄n̄j̄f̄ s̄ix̄f̄ seaȳn̄áȳf̄né, s̄n̄j̄w̄f̄ sean̄im̄n̄r̄i nán̄i ík̄f̄n̄j̄f̄ s̄ip̄i niar̄n̄j̄f̄ȳf̄né, Jisasom̄i p̄irán̄n̄j̄f̄ n̄ix̄f̄d̄ir̄n̄j̄p̄imi d̄án̄i d̄n̄j̄f̄ n̄if̄á nim̄ix̄ro Gor̄ixo e éw̄in̄ḡin̄r̄i n̄ir̄f̄peáaná m̄im̄iwiár̄o en̄áp̄i nán̄i s̄iw̄án̄n̄j̄f̄ nin̄iro yar̄igf̄áȳf̄néf̄n̄i. Seȳf̄né ir̄iw̄á mé “Ám̄in̄áo t̄n̄i ik̄ár̄in̄j̄waéner̄f̄ani?” n̄iyaiwin̄iro xaiw̄f̄ d̄n̄j̄f̄ s̄ix̄f̄ n̄in̄iro n̄weáf̄r̄ix̄n̄i.

Ap̄ix̄f̄ w̄ipaúmi ur̄n̄j̄f̄ nán̄ir̄n̄i.

² Yuodiāix̄i t̄n̄i Sidik̄ix̄i t̄n̄i en̄j̄ r̄ir̄ém̄ix̄f̄ b̄i oeaim̄n̄i. Aípagw̄i Ám̄in̄áo t̄n̄i ik̄ár̄in̄ḡf̄ipagw̄i en̄aḡi nán̄i naw̄in̄i nimón̄n̄i n̄weápiȳi. ³ Ai, xw̄iyf̄áp̄i wáf̄ uran̄f̄wi nán̄i r̄f̄kw̄in̄n̄j̄f̄ nimón̄n̄i gw̄f̄ naw̄in̄i m̄ón̄igw̄f̄íox̄in̄i, jox̄i ap̄ix̄f̄ ípaú d̄n̄j̄f̄ ná b̄in̄i

xírĩpĩsi nánĩ wimĩximĩnĩrĩ étrĩxinĩ. Nionĩ tĩnĩ xwiyfá yayf neainarĩŋf imónĩŋfĩpĩ wáf urĩmeanĩ nánĩ gwf nĩmónĩgĩfĩpaú enagĩ nánĩ rarĩŋnĩ. Ípaú Kĩremedo tĩnĩ wfa nionĩ tĩnĩ wáf urarĩŋwáowa tĩnĩ enĩ gwf nĩmónĩrĩ nawínĩ egfĩpaú enagĩ nánĩ rarĩŋnĩ. Ayfĩyá yoƒ íkwf dĩŋf nĩyimĩŋf imónĩŋfĩpĩ meapfĩfĩánamĩ ŋwĩrĩrĩnĩnĩ.

“*Awayinĩ étrĩxinĩ.*” urĩŋf nánĩrĩnĩ.

⁴ Seyfné íníná “Ámĩnáo tĩnĩ ikárĩnĩŋwaénerfani?” nĩyaiwinĩro yayf étrĩxinĩ. Ámĩ axĩpĩ dirĩrf bĩ oseaimĩnĩ. E nĩyaiwinĩro yayf étrĩxinĩ. ⁵ Ámá nfnĩ “Ayf sanĩgĩáfĩrfani?” seaiawipfĩrĩ nánĩ awayinĩ nĩpenĩf nĩmónĩro étrĩxinĩ. Ámĩnáo weapfĩnfa nánĩ rĩxa aŋwĩ e enagĩ nánĩ seararĩŋnĩ. ⁶ Wí ududf mĩseainĩpanĩ. Pí pí seaiméááná Gorĩxomĩ urfĩrĩxinĩ. Omĩ nurĩrĩfná rĩxĩŋf “Ananĩ e neaiĩ.” urĩro yayf wiro étrĩxinĩ. ⁷ E nerónáyf, seyné Kiraisĩ Jisaso tĩnĩ nawínĩ ikárĩnĩgĩfá enagĩ nánĩ nĩwayĩrónĩro kikiƒá ŋweapfĩrĩ nánĩ Gorĩxo ananĩ e seaimĩximĩfĩrĩnĩ. Nĩwayĩrónĩro kikiƒá ŋweapfĩrĩ nánĩ Gorĩxo seaimĩximĩfĩpĩ, apĩ nánĩ ámá xĩxenĩ nĩjĩfá oimónaneyĩnĩro aiwĩ wí “Ayf apĩrfani?” yaiwipaxf mĩmónĩŋfĩpĩrĩnĩ. Gorĩxo apĩ tĩnĩ seaimĩxánáyf, wí dĩŋf sĩpĩ seaimĩximĩrĩ ududf seainĩrĩ epaxfĩmanĩ.

“*Nayf imónĩŋfĩpĩ nánĩnĩ dĩŋf nĩmoro étrĩxinĩ.*” urĩŋf nánĩrĩnĩ.

⁸ Nĩrĩximéáyfné, yoparf bĩ rĩpĩ osearĩmĩnĩ. Pí pí nepa imónĩŋfĩpĩ tĩnĩ pí pí seáyĩ e umepaxf imónĩŋfĩpĩ tĩnĩ pí pí wé rónĩŋf imónĩŋfĩpĩ tĩnĩ pí pí sĩyikwf mĩnĩŋf imónĩŋfĩpĩ tĩnĩ pí pí awiaxf imónĩŋfĩpĩ tĩnĩ pí pí weyf umearĩgĩfá imónĩŋfĩpĩ tĩnĩ —pí pí sĩwĩ yadĩmĩŋf imónĩŋfĩpĩrĩnĩ, pí pí sĩwĩ yayf umepaxf imónĩŋfĩpĩrĩnĩ, apĩ nĩpĩnĩ nánĩ dĩŋf pĩkĩnĩfĩrĩxinĩ. ⁹ Amĩpĩ nionĩ seaiwapiyĩáná seyné “Neparĩnĩ.” nĩyaiwiro umĩmĩnĩgĩfá —Apĩ arfá niro sĩŋwĩ nanaxfĩro egfápirĩnĩ. Apĩ néra úrĩxinĩ. E néra nurónáyf, Gorĩxo —O xfoyá dĩŋf tĩnĩ ámá nĩwayĩrónĩro kikiƒá ŋweapfĩrĩ nánĩ wimĩximĩŋorĩnĩ. O xegf dĩŋf tĩnĩ seakĩkayonfĩrĩnĩ.

“*Seyfné nionĩ nánĩ dĩŋf nĩmoarĩgĩfá nánĩ yayf ninarĩnĩ.*” urĩŋf nánĩrĩnĩ.

¹⁰ Emá ayá wí rĩxa nĩpwémáná enáná seyné ámĩ nionĩ nánĩ dĩŋf nĩmoro amĩpĩ wí wiowárenapfagĩ nánĩ “Ámĩnáo tĩnĩ nawínĩ ikárĩnĩŋáonĩrfani?” nĩyaiwirĩ yayf ayá wí yarĩŋnĩ. Xámĩ íná nionĩ nánĩ dĩŋf nĩnĩmoro aiwĩ nionĩ aŋwĩ e meŋagĩ nánĩ saŋf nĩrápĩpaxf mĩmónĩŋagĩ nánĩ nionĩ nĩjĩfĩrĩnĩ. ¹¹ Nionĩ amĩpĩ wí nánĩ dfwf nĩkeamónĩrĩ nánĩ mĩseararĩŋnĩ. Nionĩ rĩxa re nĩyaiwirĩ éwapfĩnĩŋárfĩnĩ, “Pí pí nĩmónĩrĩfnáyf, ayf ananĩ xe oimónĩmĩnĩ.” nĩyaiwirĩ éwapfĩnĩŋárfĩnĩ. ¹² Nionĩ wireŋf meánĩŋáonĩ nĩmónĩrĩ nĩŋwearfĩnárani, sĩrf munf nĩmónĩrĩ nĩŋwearfĩnárani, “Ayf ananĩrĩnĩ.” nĩyaiwirĩ kikiƒá ŋweámfa nánĩ rĩxa néwapfĩnĩrĩ nĩjĩfá imónĩŋnĩ. Pí pí wí nĩméáánárfani, agwf ímf nĩnĩyĩrĩfĩnárani, agwf nĩnĩrĩfĩnárani, “Ayf ananĩrĩnĩ.” nĩyaiwirĩ kikiƒá emfa nánĩ ínĩmĩ imónĩŋfĩpĩ nánĩ rĩxa néwapfĩnĩrĩ nĩjĩfá imónĩŋnĩ. ¹³ Apĩ, ayf rĩpĩrĩnĩ. Kiraiso enf sĩxf neámĩximĩŋfĩpĩmĩ dánĩ pí pí nĩméááná “Ananĩrĩnĩ.” nĩyaiwirĩ kikiƒá ŋweapaxfĩrĩnĩ. ¹⁴ E nerĩŋf aiwĩ xeanĩŋf rĩpĩ nĩméááná seyné arĩrá owianeyĩnĩrĩ nigfápf weyf seamearĩpaxf nigfárfĩnĩ. ¹⁵ Piripai ŋweáyfné, nionĩnĩ marfátf, sewanĩŋfĩyfné enĩ rĩpĩ nánĩ nĩjĩfĩrĩnĩ. Iwamfó nionĩ xwiyfá yayf neainarĩŋfĩpĩ wáf nĩrĩrĩfná Masedonia pĩropenĩsĩyo pfnĩ nĩwiárfĩmĩ uŋáfná Jisaso yá sĩyikf imónĩgĩfá aŋf bimĩ ŋweagfápf marfátf, seynénĩ nionĩ saŋf nĩrápanĩro nánĩ wiowárenapayĩgĩawixĩnĩ. ¹⁶ Nionĩ pfnĩ nĩseawiárfĩmĩ nurĩ sĩnĩ ná jfami mú aŋf Tesaronaikayo e ŋweañáná ná bĩnĩ mĩwiowárenapĩgĩfawixĩnĩ. Biau wiowárenapĩgĩfárfĩnĩ. ¹⁷ Ámĩ bĩ wiowárenapfĩrĩxinĩrĩ mĩseararĩŋnĩ. Seyfné nionĩ nánĩ wiowárenaparĩŋagfá enagĩ nánĩ Gorĩxo aŋf seaiwĩnĩgĩnĩrĩ seararĩŋnĩ. ¹⁸ Amĩpĩ nfnĩ seyné wiowárenapfĩpĩ nĩmearfĩfná xĩxenĩ nĩmearĩ aĩ ámĩ surfĩmá wí epákwfĩnowĩnĩgĩnĩ. Wiowárenapáná Epapĩrodaitaso nĩméamĩ bĩfĩpĩ rĩxa meáf enagĩ nánĩ nionĩ rĩxa apánĩrĩnĩ. Seyfné saŋf nĩrápanĩro wiowárenapfápf, ayf Gorĩxo nánĩ rĩdiyowá sinadĩŋf aŋf eארĩŋfĩpĩnĩŋf imónĩnĩ. Apĩ sinadĩŋf weáfná dĩŋf yayf winĩpaxfĩnĩŋf imónĩŋfĩpĩrĩnĩ.

¹⁹ Ŋwá nioni x̄darĩáo, o seȳné Kirais̄ Jisaso t̄ni nawíni ikár̄niḡáȳné enagi nán̄i am̄pí seȳné d̄w̄f ikeamón̄iḡáp̄i n̄seaiap̄r̄ná “Am̄pí n̄ni nan̄p̄i nán̄i m̄múrón̄ĩáo n̄r̄an̄i?” n̄yawi r̄i seáȳi e imón̄ĩp̄i seaiap̄n̄f̄r̄ni. ²⁰ Neḡf ápo Gor̄ixom̄i áamá n̄ni an̄ĩf̄ min̄f seáȳi e um̄feyoáwan̄iḡni. “Ap̄i e éwan̄iḡni.” nimónar̄ni.

Yaȳf wiowár̄ĩp̄i nán̄r̄ni.

²¹ Nioni “Áamá Jisasi Kiraiso t̄ni ikár̄niḡf̄ n̄yon̄i yaȳf n̄wiífr̄ix̄ni.” nimónar̄ni. N̄r̄ix̄meá nioni t̄ni re ŋweaḡáȳf en̄i yaȳf seaiwárar̄ĩo. ²² Áamá Gor̄ixoyá re ŋweaḡf̄ n̄ni yaȳf n̄seaiwár̄iro aí áamá Gor̄ixoyá m̄ix̄f ináȳf Sisaoyá an̄fyo om̄ĩf̄ wiir̄iḡáȳf an̄ipax̄r̄ni. ²³ Ám̄ná Jisasi Kiraiso wá n̄seawian̄r̄i d̄ĩf̄ seak̄kayówin̄iḡni.

Payí Poro Korosi ɲweáyí nání eanɲnaríní.

Payí rína Jisasoyá sɲyíkí imóníɲǵá aɲí yoʼ Korosi ɲweagǵáyí nání Poro eanɲnaríní. Aɲí apí Esia pɲropenisɲyo ikwɲrónɲagí aiwí Poro xewanɲɲo pɲropenisɲí ayo nemerɲná aɲí apimí memé Epaɲraso aɲí apimí xwɲyǵá yayí neainarɲɲpí wáʼ urɲnɲí urowáraná e ɲweáyí wí Jisasomí dɲɲí wíkwɲrogǵawixɲnɲí. Xwiogwí waú woranɲí, waú waúranɲí, pwéáná Poro Romɲyo gwí ɲweanǵáná Epaɲraso nɲwímeari áwanɲí rɲnɲɲí urɲɲnigɲnɲí, “Mimóní uréwapɲyarǵǵá wí Korosi nání nuro Jisasoyá sɲyíkí imóníɲǵáyo ikweakwɲmí imónɲɲpí nuréwapɲyiro re urarɲɲo, ‘Gorɲxoyá imónɲmǵánɲí nɲsimónɲrɲná Jisasomɲnɲí dɲɲí nɲwíkwɲrorɲná apánɲmani. Aiwá ɲwǵá ɲwirárɲnɲro xwɲrǵá imónɲro nerɲɲpimí dánɲnɲí imónɲpaxɲrɲnɲí.’ urɲro ‘Gorɲxomí xómɲɲí nɲyɲkwirɲí seáyí e numero aiwí aɲnǵajɲyo ení wí múropaxɲ mimónɲnɲí.’ urɲro ‘Jisaso Gorɲxo tɲnɲí xɲxenɲ imónɲɲomani.’ urɲro nero sekaxɲ ámí bɲ tɲnɲí bɲ tɲnɲí seáyí e ikwɲkwarɲmí wiarɲɲo.” Áwanɲí e urǵagí Poro Korosi ɲweáyí xɲɲwí uréwapɲyarǵǵáɲpí rǵwɲmɲnɲí omamópoyɲnɲí payí rína nearɲí Tikikasomí wiowáɲɲnigɲnɲí.

¹⁻² Poronɲí —Nionɲí Gorɲxo nɲrǵpeáagí nání Jisasi Kiraisoyá wáʼ wurɲmeiarɲɲá wonɲrɲnɲí. Nionɲí tɲnɲí Timotio —O Kiraisomí xǵdarɲagí nání negí nɲrɲxɲmeánɲɲí imónɲɲí worɲnɲí. O tɲnɲí yawawi payí rína Korosi ɲweaarǵǵá Gorɲxoyá imónɲro Kiraiso tɲnɲí nawínɲí ikárɲnɲro egǵáyɲné —Seyɲné nɲrɲxɲmeá Kiraisomí píránɲɲí xǵdarǵǵáyɲnɲnɲí. Seyɲné nání yawawi payí rína nearɲí mónaparɲɲwi. Yawawi “Negí ápo Gorɲxo wá seawianɲrɲí oyá dɲɲí tɲnɲí seyɲné nɲwayɲrónɲro ɲweapɲrɲí nání seaiirɲí éwɲnɲgɲnɲí.” yeaimónarɲnɲí.

“Segí nanɲí yarǵǵáɲpí nání Gorɲxomí yayí wiarǵgwɲrɲnɲí.” urɲɲí nánɲrɲnɲí.

³ Seyɲné nání yawawi Gorɲxomí —O negí Áminá Jisasi Kiraisomí xanorɲnɲí. Omí rɲxɲɲí nɲseaurɲyirainá íníná yayí wiarǵgwɲrɲnɲí. ⁴ Xwɲyǵá re rɲnǵagí arǵá nɲwirane nání, “Korosi ɲweáyí Kiraisí Jisasomí dɲɲí nɲwíkwɲroro ámá Gorɲxoyá imóníɲǵá nɲnɲí nání dɲɲí sɲpí wiarǵǵárɲnɲí.” Xwɲyǵá e rɲnǵagí arǵá nɲwirane nání Gorɲxomí yayí wiarǵgwɲrɲnɲí. ⁵ Seyɲné “Aɲnɲnami dánɲí Gorɲxo yeáyí neayimɲxemeanǵárɲnɲí.” nɲrɲro dɲɲí ikwɲmogǵáɲpí nání nɲmoro nání Jisasomí dɲɲí nɲwíkwɲroro oyá ámá nání dɲɲí sɲpí wiarǵǵárɲnɲí. Xámí xwɲyǵá nepaxɲɲí imónɲɲpí —Apí yayí neainarɲɲí imónɲɲpɲrɲnɲí. Apí arǵá nɲwiróná “Nepa Gorɲxo e neaiinǵárɲnɲí.” nɲyaiwiro dɲɲí ikwɲmogǵáɲpí nání arǵá wigǵárɲnɲí. ⁶ Xwɲyǵá yayí neainarɲɲpí aɲí nɲmɲnɲí arǵá wigǵápa seyɲné ení arǵá wigǵárɲnɲí. Aɲí nɲmɲnɲí ámá xwɲyǵá apí arǵá nɲwiro nání sɲwí nanɲí imónɲɲpí néra uro Jisasomí dɲɲí wíkwɲroarǵǵáyí sayá nimóga uro yarǵǵápa seyɲné iwamǵó arǵá nɲwiro wá Gorɲxo nɲneawianɲrɲí neaiɲɲpí nání xɲxenɲ nɲɲǵá imóníɲǵé dánɲí axɲpí e néra warɲɲo. ⁷ Xwɲyǵá yayí neainarɲɲí nionɲí seararɲɲáɲpí, ayí Epaɲraso searéwapɲyɲɲpɲrɲnɲí. O negí dɲɲí sɲxɲí uyɲwá worɲnɲí. Xwɲyǵá Jisaso nání none tɲnɲí wáʼ wurɲmeaianɲwá nání gwí mónɲɲwá worɲnɲí. Seyɲné arɲrá seainǵa nání Kiraisomí xɲnánɲɲí nɲmónɲrɲí yarɲɲo ananɲí dɲɲí uɲwirárɲpaxɲ yarɲɲí worɲnɲí. ⁸ O seyɲné kwíyɲpí seaainɲɲpimí dánɲí ámá nání dɲɲí sɲpí nɲwiro arɲrá wiarǵǵáɲpí nání áwanɲí yearémeanɲrɲnɲí.

“Seyɲné apí apí epɲrǵa nání rɲxɲɲí seaurɲyarǵgwɲrɲnɲí.” urɲɲí nánɲrɲnɲí.

⁹ Seyɲné nání áwanɲí e yearémeanɲí eɲagí nání sǵá iwamǵó arǵá wigwǵíyi dánɲí pɲnɲí wí mɲwiárɲí seyɲné nání Gorɲxomí rɲxɲɲí nɲseaurɲya warǵgwɲrɲnɲí. Rɲxɲɲí nɲseaurɲya nurainá seyɲné rɲpí rɲpí oimónɲpoyɲnɲí urarǵgwɲrɲnɲí. Seyɲné ámá Gorɲxoyáyí e éfɲrɲxɲnɲrɲí wimónarɲɲpí nání nɲɲǵá onɲmiáɲpí mimóní aga xɲxenɲ nɲmónɲróná dɲɲí émí saímí moro kwíyí oyáɲpí seaainɲɲpimí dánɲí “O imónɲɲpí apɲrǵani?” nɲyaiwiro sɲɲwí mí wómɲxɲpɲrɲí nání imónɲro oépoyɲnɲí urarǵgwɲrɲnɲí.

¹⁰ Seyíné apí apí nimónímáná rípi rípi epírfá nání ríxíngí seauriyarígwíríní. Segí pí pí yarígíá nípíní nání Goríxo yayí winínfá nání Ámináoyá ámá imónígíáyí epaxípi t́níní xíxení néra úfíxíníri ríxíngí e seauriyarígwíríní. Seyíné ámá seaik-wiárínipaxí imóníngí xíxegíni epírfá nání ení seauriyarígwíríní. Níj́fá Goríxo nání imónígíápi sayá nimíxa upírfá nání ení seauriyarígwíríní. ¹¹ Seyíné pí pí seaímeááná yayí t́níní “Ananíríní.” níyaiwiro xwámámí wipírfá nání Goríxo xegí ení síxí eáníngípímí dání —Apí x́fo níkíníri seáyí e imóníngípíríní. Apímí dání ení seaimíxínfá nání ení ríxíngí seauriyarígwíríní. ¹² Ámá ápo Goríxo t́níní ẃfá óníngé ngweapírfáyí imónípírfápi seyíné ení axípi e imónípaxí seaimíxíngí enagí nání seyíné ení ẃfá x́fo óníngé ngweapírfáriní. Ayínání seyíné omí yayí umepírfá nání ení ríxíngí seauriyarígwíríní. ¹³ O śfá yíníngé obomí símanngwíyóníngí wurínagwáé dání níneakwamíxírí xegí xewaxo, d́ngí síxí uyíngoyá xwíoxíyo ngweáfíxíníri neawáringíriní. ¹⁴ O xegí xewaxo neapeingípímí dání nínearoayíroríná negí f́wí yaríngwápi yokwarímí neaingíriní.

Kiraiso, níyoni seáyí e wimóníngó nání uríngí náníriní.

¹⁵ Kiraiso, nene síngwí wíníngwáo, o Goríxo, nene síngwí ḿwínipaxí imóníngó nání “E imóníngóriní?” yaiwianf́wá nání piaumímí neainaríngíriní. Amípí ńníní Goríxo imíxíngípímí seáyí e múrogoríní. ¹⁶ Ayí rípi nání “Seáyí e múrogoríní.” seararíngíriní. O amípí xẃfáyo eníyíraní, anínamí eníyíraní, síngwí wínipaxí imóníngípírání, ḿwínipaxí imóníngípírání, pí pí kwíyí ení eáníro seáyí e imóníro yarígíáyíraní, apí nípíní Goríxo nimíxíríná xewaxoyá wéyo dání imíxíngíriní. Apí nípíní nimíxíríná oyá wéyo dání imíxíngíni marf́fáí, apí nípíní omí yayí umepírfá nání ení imíxíngí enagí nání raríngíriní. ¹⁷ O amípí síníní mimónípa enímí ngweaagoríní. O xegí ení eáníngípímí dání amípí síníní xegí wenípa wentí. ¹⁸ Míngíyímí wará nípíní ínímí wuríníngípa Kiraiso míngíngíngí imóníngómí x́foyá síyikí imónígíáyí ínímí wuríníngíngí nání seáyí e wimóníngóriní. Xegí síyikí imónígíáyó ḿkí ikíngóriní. Amípí nípíní nání xírání xírání imóníro imónínfá nání xwárípáyo dání níwiápínímeaf́ná óf imomeaogoríní. ¹⁹ Ayí rípi nání seararíngíriní. Goríxo xewaníngó “Nioní imóníngá nípíní gí íwomí xe síxí owíníní.” wimónáríngí enagí nání xewaxo xíxení e imóníngíriní. ²⁰ Goríxo amípí ńníní xẃfá t́yo eníyíraní, anínamí eníyíraní, amípí ńníní xegí xewaxo éfpímí dání píyífá ẃráríníngíngíngí eníngíriní. Sípí ámá wikárarígíápi nání xegí xewaxo yoxáfámí yekwíroaráná xegí ragí púfpímí dání yíyí xópé nioníngíngí imónímf́áníri eníngíriní.

“Goríxo x́fo t́níní gwiaumí inípaxí imónanf́wá nání neaimíxíngíriní.” uríngí náníriní.

²¹ Xámí seyíné d́ngí sípí moro sípí ero yagíáfpímí dání Goríxómí símí t́níní wiro o t́níní nawíní mimóní xepíxepá róníro yagíáyíné enagí aiwí ²² o xegí xewaxo ámá nimóníri yoxáfámí penífpímí dání x́fo t́níní nawíní gwiaumí inípaxí imónípírfá nání seaimíxíngíriní. Xegí síngwí aníngé dání éf seauráraná seyíné síyikwí míníngíáyíné imóníro ígíáníngí eámóníngíáyíné imóníro xwíyífá ḿseaxekwímopaxí imóníro epírfá nání e seaimíxíngíriní. ²³ E seararíngíngí aí seyíné xwíyífá yayí neainaríngípi —Apí aní níminí ngweagífáyo ríxa wáf urímenngwápiríní. Poroní ení wáf urímemf́a nání imóníngípíríní. Apí seyíné aga xaíwí f́a níxítra uro d́ngí níwíkwíroróná sírf múní ero xwíyífá apí iwamf́o arf́a níwiróná “Neparíní. Goríxo naní e neaiínf́aríní.” yaiwigíápi nání síníní d́ngí níwikwímóá uro nerónáyí, Goríxo seyíné ríxa síyikwí míníngíáyíné imóníngáná xegí síngwí aníngé dání éf seauráriníngíriní.

“Ríníngí mearí wáf uríri yaríngíriní.” uríngí náníriní.

²⁴ Seyíné arírá seaimíníri yaríná ríníngí nímeáf rípi nání yayí ninaríní. Ríníngí Kiraisómí síníní ḿwímeaogíngíngí imóníngípi nioní oníníníri yaríngíriní. Ayí rípi

seararɨɨnɨ. Gorɨxo nɨnɨrɨpɨarɨnɨ nɨonɨ áamá Kiraisoyá sɨyɨkɨ imónɨgɨfáyo —Ayɨ xɨfóyá warárinɨɨɨ imónɨgɨfáyɨrɨnɨ. Ayo arɨrá wɨmɨnɨrɨ yarɨnɨ xeanɨɨɨ wímeáwɨnɨgɨnɨrɨ nɨrɨpɨanɨɨpɨ, apɨ nɨpɨnɨ xɨxenɨ onímeanɨrɨ yarɨɨnɨ. ²⁵ Émá imónɨgɨfáyɨyá xɨnánɨnɨɨ nɨwɨmónɨmáná wáf wurɨmeimɨfa nánɨ nɨrɨpɨeáagɨ nánɨ áamá xɨfóyá sɨyɨkɨ imónɨgɨfáyɨnéyá sɨnánɨnɨnɨɨ nimónɨrɨ arɨrá seaimɨnɨrɨ yarɨɨɨonɨrɨnɨ. Émáyɨné xwɨyɨfá Gorɨxoyáɨ rokwrɨpá seaimɨfa nánɨ e nimónɨrɨ yarɨɨɨonɨrɨnɨ. ²⁶ Xwɨyɨfá apɨ xámɨnɨ dánɨ áamá nɨɨweaxa bagɨfá nɨyonɨ ínɨmɨ rɨnárɨnɨɨɨpɨ aɨ agwɨ rɨnɨ áamá Gorɨxoyá imónɨgɨfáyo rɨxa pɨaumɨmɨ wɨnɨnɨ. ²⁷ Xwɨyɨfá ínɨmɨ rɨnárɨnɨɨɨpɨ apɨ —Apɨ “Gorɨxo émá imónɨgɨfáyo nanɨ ayá wɨ wɨmɨxɨyɨnɨfárɨnɨ.” rɨnárɨnɨɨɨpɨrɨnɨ. Apɨ nánɨ Gorɨxo émáyɨ aɨ nɨɨfá oimónɨpoyɨnɨrɨ wɨmónɨɨɨrɨnɨ. Ínɨmɨ rɨnɨɨɨpɨ apɨ, ayɨ “Kiraiso seyɨné tɨnɨ nawɨnɨ imónɨɨɨ.” rɨnɨɨɨpɨrɨnɨ. Ayɨnánɨ seyɨné re nɨrɨro dɨɨɨ ikwɨmoarɨɨɨ, “Gorɨxo seáyɨ e Kiraiso anɨnamɨ nánɨ nɨpɨyɨmáná imónɨɨɨpɨ tɨnɨ xɨxenɨ neaimɨxɨnɨfárɨnɨ.” nɨrɨro ikwɨmoarɨɨɨ. ²⁸ Xwɨyɨfá o nánɨ yayɨ neainarɨɨpɨ wáf nurɨranéná áamá nɨyonɨ íkwairɨrɨ wirane dɨɨɨ neɨwɨpémáná urɨrane yarɨɨwárɨnɨ. Áamá Kiraiso tɨnɨ ikárɨnɨgɨfáyɨ rɨxa yóf imónɨɨáná xɨfóyá sɨmɨmanɨ e éf urárɨwanɨgɨnɨrɨ e yarɨɨwárɨnɨ. ²⁹ Nɨonɨ e yárɨmɨfánɨrɨ rɨfɨ nɨrɨkwɨnɨmáná anɨɨ minɨ yarɨɨnɨ. “Kiraiso xewanɨɨo enɨ sɨxɨ ayá wɨ nɨmɨxɨɨpɨ tɨnɨ xɨxenɨ e yárɨmɨfánɨrɨ anɨɨ minɨ yarɨɨnɨ.” seararɨɨnɨ.

2

“Yapɨ seáɨwapɨyɨpɨrɨxɨnɨrɨ yarɨɨnɨ.” urɨɨ nánɨrɨnɨ.

¹ “Seyɨné rɨpɨ nánɨ nɨɨfá oimónɨpoyɨ.” nimónarɨnɨ. “Seyɨné nánɨ tɨnɨ anɨ Reodisia ɨweáyɨ nánɨ tɨnɨ áamá gɨ sɨmɨmanɨ sɨnɨ mí mɨnómɨxɨgɨfáyɨ nánɨ tɨnɨ nɨonɨ rɨfɨ nɨrɨkwɨnɨrɨ anɨɨ minɨ rɨfá tɨɨɨ yarɨɨɨpɨ nánɨ nɨɨfá oimónɨpoyɨ.” nimónarɨnɨ. ²⁻³ Ayɨ tɨnɨ seyɨné tɨnɨ dɨɨɨ sɨxɨ ínɨro dɨɨɨ sɨpɨ inarɨgɨfápɨmɨ dánɨ irɨkwɨnɨɨɨ ikeánɨro epɨrɨfa nánɨ e yarɨɨnɨ. Xwɨyɨfá yumɨ rɨnárɨnɨɨpɨ xɨxenɨ nɨɨfá nimónɨróná “Ayɨ apɨmɨ dánɨ amɨpɨ mɨmúrónɨɨweénɨnɨɨ rɨfa imónɨɨwɨnɨ?” yaiwɨpɨrɨfa nánɨ enɨ e yarɨɨnɨ. “Xwɨyɨfá Gorɨxoyá yumɨ rɨnárɨnɨɨpɨ nánɨ —Apɨ Kiraiso nánɨ rɨnɨɨɨpɨrɨnɨ. Apɨ nánɨ xɨxenɨ nɨɨfá imónɨpɨrɨfa nánɨ yarɨɨnɨ.” seararɨɨnɨ. Dɨɨɨ émɨ saímɨ Gorɨxo morɨ dɨɨɨ enɨwɨperɨ enɨpɨ —Apɨ ayá tɨɨɨnɨɨ imónɨɨpɨrɨnɨ. Apɨ nánɨ ámányo nɨɨfá wɨmɨxɨpaxo wo marɨfáɨ, sa Kiraisorɨnɨ. ⁴ Áamá wɨ wigɨ xwɨyɨfá dɨɨɨ seakɨnɨmɨxɨpaxɨ imónɨɨpɨmɨ dánɨ —Apɨ yapɨ rɨnɨɨɨ aɨ nepa imoarɨgɨfápɨrɨnɨ. Apɨmɨ dánɨ yapɨ seáɨwapɨyɨpɨrɨxɨnɨrɨ Kiraiso nánɨ e seararɨɨnɨ. ⁵ Nɨonɨ seyɨné tɨnɨ mɨɨweapa nerɨ aiwɨ dɨɨɨ seakɨkayonɨnɨ. Seyɨné Kiraisomɨ dɨɨɨ nɨwɨkwɨroróná sɨrɨ muntɨ ero íyɨ wíámɨ yarɨgɨfáyɨnénɨɨ imónɨro yarɨɨagɨfa nánɨ dɨɨɨ yayɨ nɨnarɨnɨ.

“Wé searoárɨnɨɨyɨné enagɨ nánɨ pɨyɨɨɨ ikayɨwɨpɨ dɨɨɨ mɨkwɨropanɨ.” urɨɨ nánɨrɨnɨ.

⁶ Seyɨné nɨmeróná xwɨyɨfá Ámɨnɨ Kiraisɨ Jisaso nánɨ rɨnɨɨpɨ xámɨ umímɨnɨgɨfá tɨnɨ xɨxenɨ áamá o tɨnɨ ikárɨnɨgɨfáyɨ epaxɨ imónɨɨpɨ axɨpɨ e éfɨrɨxɨnɨ. ⁷ E nero Kiraisɨ Jisaso nánɨ searɨwapɨyɨgɨfápɨ íkɨfá pɨpɨɨɨ ná ínɨmɨ wearɨɨpánɨɨ imónɨro anɨ íkɨfá xwɨyɨfá xáɨfóyo dánɨ mɨrɨnárɨɨpánɨɨ imónɨro Kiraiso nánɨ searɨwapɨyɨáná dɨɨɨ wɨkwɨrogɨfápɨ píránɨɨ dɨɨɨ sɨxɨ ínɨro o seaiɨpɨ nánɨ yayɨ bɨ onɨmíápɨ mé ayá wɨ ero éfɨrɨxɨnɨ.

⁸ Áamá wɨ pɨyɨɨɨ ikayɨwɨ rɨnɨɨpɨ —Apɨ nepa mɨkɨ mayɨpɨrɨnɨ. Áamá wigɨ dɨɨɨyo dánɨ nérowíápɨnɨro rarɨgɨfápɨrɨnɨ. Kiraiso nánɨ rɨnɨɨpɨ marɨfáɨ, sa áamá omɨ mɨxɨdarɨgɨfáyɨ wigɨ amɨpɨ xɨxegɨnɨ nepa mɨpɨmónɨpaxɨ imónɨɨpɨ nánɨ rɨnɨɨpɨrɨnɨ. Apɨ searɨwapɨyanɨro éáná dɨɨɨ nɨwɨkwɨroro xɨdɨpɨrɨxɨnɨrɨ sɨɨwɨ nɨyápɨrómɨ memepanɨ. ⁹ Ayɨ rɨpɨ nánɨ seararɨɨnɨ. Gorɨxo imónɨɨpɨ bɨ onɨmíápɨ marɨfáɨ, nɨpɨnɨ Kiraisomɨ sɨxɨ ínɨnɨ. Xegɨ náɨpɨmɨ nɨpɨnɨ sɨxɨ ínɨnɨ. ¹⁰ O —Gɨyɨ gɨyɨ seáyɨ e nimónɨrɨ wíyo umeɨwearɨgɨfáyoranɨ, gɨyɨ gɨyɨ nɨnɨ tɨgɨfáyoranɨ, nɨyonɨ o seáyɨ e wɨmónɨɨorɨnɨ. O tɨnɨ ikárɨnɨgɨfáyɨné enagɨ nánɨ Gorɨxoyá sɨɨwɨfóyo dánɨ dɨfɨ

wí mǐseaikáriní rǐxa wé searoáriní. ¹¹ O tǐnǐ ikárinǐgǐáyǐné enǐgǐ nánǐ iyǐ sǐmǐ sǐó wákwinǐgǐáyǐné enǐ imónǐngǐ. Nepa wé tǐnǐ ámá iyǐ sǐmǐ sǐó wákwinǐgǐáyǐ nánǐ mǐrarǐngǐ. Kiraiso iyǐ sǐmǐngǐ sǐó nǐseawákwinǐná sǐpǐ oyaneyǐnǐro mǐngǐ inagǐápǐ —Apǐ nǐpǐkwǐnǐ mimónǐngǐ xwioxǐyo ínǐngǐpǐrǐnǐ. Apǐ seawákwinǐpǐ nánǐ rarǐngǐ. ¹² Seyǐné wayǐ nǐmearóná inǐngǐyo fá seaurǐmǐxáná Kiraiso tǐnǐ nawǐnǐ xwǐá weyǐrǐngǐgǐáyǐnéngǐ nimónǐmáná Gorǐxo o xwǐrǐpáyo dánǐ owǐápǐnǐmeanǐrǐ wiingǐpǐ nánǐ dǐngǐ wǐkwǐrogǐápǐmǐ dánǐ o tǐnǐ nawǐnǐ wiápǐnǐmeagǐáyǐnéngǐ imónǐngǐ. ¹³ Seyǐné xámǐ nǐwǐaǐkǐa nuro sǐpǐ yanǐro nánǐ mǐngǐ inagǐápǐmǐ nǐxǐdǐro nánǐ ámá anǐnǐmǐxǐnanǐro imónǐgǐáyǐné enǐgǐ aiwǐ Gorǐxo xegǐ xewaxo Jisaso tǐnǐ dǐngǐ nǐyǐmǐngǐ tǐgǐáyǐné oimónǐpoyǐnǐrǐ seaimǐxǐngǐrǐnǐ. E nerǐ negǐ nǐwǐaǐkǐa wagwǐpǐ nǐpǐnǐ enǐ yokwarǐmǐ neaiingǐrǐnǐ. ¹⁴ Ayǐ rǐpǐnǐngǐ nerǐná e neaiingǐrǐnǐ. Ŋwǐ ikaxǐ eánǐngǐyo dánǐ rǐnǐngǐ nene wǐaǐkiagwǐpǐ nánǐ xwǐyǐfá neaxekwǐmopaxǐ imónǐngǐpǐ Kiraisomǐ íkǐápǐmǐ yekwǐroáraná Gorǐxo apǐ enǐ íkǐápǐmǐngǐ yekwǐroáringǐpǐmǐ dánǐ anǐpá imǐxǐngǐrǐnǐ. ¹⁵ O rǐxa pǐ pǐ kwǐyǐ seáyǐ e nimónǐrǐ meŋweaarǐgǐáyǐoranǐ, nénǐ tǐgǐáyǐ imónǐgǐáyǐoranǐ, Kiraiso yoxǐpǐmǐ nǐperǐná enǐpǐmǐ dánǐ xopǐrǐrǐ nǐwimáná ámá nǐnǐ re oyaiwǐpoyǐnǐrǐ, “Gorǐxo ayo rǐxa mǐgǐ rǐa wimǐxǐrǐngǐ?” oyaiwǐpoyǐnǐrǐ wigǐ sǐngwǐ tǐgǐe dánǐ niméra pǐnǐngǐ enǐrǐnǐ.

“‘Apǐ apǐ nǐmusǐrorǐná nǐpǐkwǐnǐ mǐyarǐngǐ.’ searána arǐfá mǐwǐpanǐ.” urǐngǐ nánǐrǐnǐ.

¹⁶ Ámá wí seyǐné aiwá bǐ narǐngǐfá sǐngwǐ nǐseanǐro “Nǐpǐkwǐnǐ mǐyarǐngǐ.” searánaranǐ, inǐngǐ bǐ narǐngǐfá nǐseanǐro “Nǐpǐkwǐnǐ mǐyarǐngǐ.” searánaranǐ, sǐfá xwǐogwǐ o omǐ Gorǐxo nánǐ dǐngǐ oneainǐnǐrǐ yarǐgǐfáyo seyǐné kǐkǐfá yarǐngǐfá nǐseanǐro “Nǐpǐkwǐnǐ mǐyarǐngǐ.” searánaranǐ, sǐfá emá sǐngǐ wo imónáná yarǐgǐfá mǐxǐdarǐngǐfá nǐseanǐro “Nǐpǐkwǐnǐ mǐyarǐngǐ.” searánaranǐ, Sabarǐfáyo yarǐgǐfá mǐxǐdarǐngǐfá sǐngwǐ nǐseanǐro “Nǐpǐkwǐnǐ mǐyarǐngǐ.” searánaranǐ, wí ayǐ seararǐgǐfá arǐfá mǐwǐpa éfǐrǐxǐnǐ. ¹⁷ Ayǐ rǐpǐ nánǐ seararǐngǐ. “Apǐ apǐ neróná Gorǐxomǐ pǐránǐngǐ xǐdarǐngǐ.” seararǐgǐfá ámá náo barǐná onapǐmǐgǐ inarǐngǐpǐnǐngǐ imónǐnǐ. Apǐ nǐpǐnǐ, ayǐ nene Kiraiso neaiingǐpǐ nánǐ mí neaórinǐnǐfá imónǐnǐ. Náó, ayǐ Kiraiso xǐo imónǐnǐ. ¹⁸ Ámá wí “Gorǐxo nene nánǐ yayǐ owǐnǐnǐ oyaneyǐnǐrǐná rǐpǐnǐ epaxǐrǐnǐ.” yaiwǐarǐgǐfá mǐmǐ xǐdǐpa yarǐngǐfá sǐngwǐ nǐseanǐro “Nǐpǐkwǐnǐ mǐyarǐngǐ.” nǐseanǐro “Sewanǐngǐyǐné sǐyǐkwǐpǐánǐngǐ mimónarǐngǐ. Anǐngǐngǐyo ínǐmǐ nǐwurǐnǐro yayǐ mumearǐngǐ.” searánáyǐ, arǐfá mǐwǐ sa paimǐmǐ éfǐrǐxǐnǐ. Ayǐ rǐpǐ nánǐ seararǐngǐ. Ámá e nǐrǐro yarǐgǐfá nēpa sǐngwǐ náyi tǐnǐ mǐwǐnǐpa nerǐngǐpǐmǐ dánǐ e rǐro mǐkǐfá ná mimónǐngǐ nǐpǐkwǐnǐ mimónǐngǐ wigǐ xwioxǐyo ínǐngǐpǐmǐ dánǐ wǐrǐxa imónǐro yarǐgǐfá enǐgǐ nánǐ seararǐngǐ. ¹⁹ Xwǐyǐfá Kiraiso nánǐ rǐnǐngǐ rǐpǐ enǐ fá mǐxǐrarǐngǐfá rǐnǐ. Nene oyá sǐyǐkǐ imónǐngǐwaéne warǐrǐ imónǐngǐwǐnǐ. O mǐngǐyi imónǐnǐ. Warǐrǐ xómǐngǐ tǐnǐ wǐkǐfá tǐnǐ enǐgǐ nánǐ xegǐ imónǐngǐpa imónǐngǐrǐrǐnǐ. Warǐrǐ mǐngǐyimǐ íkǐkǐ winǐngǐgǐ nánǐ xwé nimóga warǐngǐpa oyá sǐyǐkǐ imónǐngǐwaéne axǐpǐ omǐ mǐngǐyimǐnǐngǐ íkǐkǐ winǐngǐwá enǐgǐ nánǐ Gorǐxoyá dǐngǐyo dánǐ nimóga warǐngǐwǐnǐ.

“Mǐpǐmónǐpaxǐ imónǐngǐpǐa nánǐ rǐnǐngǐpǐ arǐfá mǐwǐpanǐ.” urǐngǐ nánǐrǐnǐ.

²⁰⁻²¹ Kiraiso nǐperǐná seyǐné o tǐnǐ ikárinǐgǐáyǐné enǐgǐ nánǐ o tǐnǐ nawǐnǐ pǐyǐ egǐáyǐnéngǐ imónǐngǐfá rǐnǐ. Ayǐnánǐ seyǐné ámá omǐ mǐxǐdarǐngǐfá wigǐ amǐpǐ xǐxegǐnǐ nēpa mǐpǐmónǐpaxǐ imónǐngǐpǐa nánǐ rǐnǐngǐpǐmǐ sǐnǐ xǐdǐpaxǐyǐné mimónǐngǐ. Seyǐné e imónǐngǐfá nánǐ arǐre nero ámá omǐ mǐxǐdarǐngǐfá tǐnǐ nawǐnǐ nimónǐrónǐngǐ wigǐ rarǐngǐfá yarǐngǐ? Ŋwǐ ikaxǐ “Apǐ fá mǐmaxǐrǐpanǐ. Apǐ gǐgǐ bǐ mēpanǐ. Apǐ amǐfá aí mǐrónǐpanǐ.” rarǐngǐfá arǐfá bǐ mǐwǐpanǐ. ²² Ayǐ rǐpǐ nánǐ seararǐngǐ. Ŋwǐ ikaxǐ apǐnǐngǐ nǐrǐga unǐpǐ, ayǐ sa amǐpǐ aiwǐaranǐ, inǐngǐfranǐ, nene nǐnǐfáná anǐpá imónarǐngǐpǐnǐ nánǐ rǐnǐnǐ. Apǐ sa ámá yǐ érowǐápǐnǐro éwapǐnǐro yarǐngǐfá rǐnǐ. ²³ Apǐ rarǐngǐfá Gorǐxomǐ yayǐ owǐaneyǐnǐrǐná dǐngǐ ámá moarǐngǐfá rǐnǐ

¹² Gorixo fá yiyamiximí seairi áamá nioniyá oimónfpoyiniri seaimixiri diñt sixt seayiri egfáyiné enagi nánri riri éfrixini. Winiyo wá wianfrixini. Diñt sipi eni wifrixini. Seayi e seayi e mimóni siyikwfpayinéninñt imónfrixini. Niyapenimáná urfrixini. Ananini murí xe óf oneaimópoyiniri éfrixini. ¹³ Segíyí pí pí seaikártagfa aí seyiné eni xixewiamí miwipa éfrixini. Segí wo sipi seaikártagi nánri xwiýfá umearipaxt enánayt, yokwarimí wifrixini. Ámináo yokwarimí seaiñt pa axipi e wifrixini. ¹⁴ Api api nipini nero aiwi anipaxt epaxipi, ayt riririni. Xixe diñt sixt yinfrixini. E neróná píráninñt nawini kumixiniprfá enagi nánri seararinñt. ¹⁵ Kiraiso seyiné piyfa seawrinñt enagi nánri omi wí pfrí miwiaiki segí winiyt tñi píráninñt nikumixiniro ñweáfrixini. Seyiné Kiraisoyá siyik imónigfa winiyt tñi nikumixiniro píráninñt onweáfpoyiniri fá seaurinñt yiné enagi nánri seararinñt. Ínina Gorixomí yayt wiayifrixini. ¹⁶ Xwiýfá Kiraiso nánri rinñt pti seyiné aumaumí infrixini. Segí sonj tñi seanj tñi api nrióná nrewapinro ikwairit intro yarigfapimi dánri xwiýfá o nánri rinñt pti aumaumí infrixini. Sonj tñi seanj tñi api nrióná manjpáni mirí “Gorixo e neaiñt rani?” niyaiwiro omi xwioxt aí tñi nífa niseainri yayt wifrixini. ¹⁷ Pí pí seyiné nriónarant, pí pí nerónarant, “Áminá Jisomí inimi wurinñt waenerani?” niyaiwiro áamá xfoyayt epaxipini éfrixini. E neróná “Kraiso nene nánri e neaiñt rani?” niyaiwiro ápo Gorixomí yayt wifrixini.

Xiepiwami tñi xiagwowami tñi urinñt nánriini.

¹⁸ Apixiwayiné, segí oxowami simanwfyonñt wurinfrixini. Áminá Jisaso tñi ikarinñt gíwayiné e epaxt enagi nánri seararinñt. ¹⁹ Oxoyiné segí apixiwa nánri diñt sipi seawinñt. Naririmí miwipa éfrixini.

Niaíwíyo tñi xanowami tñi urinñt nánriini.

²⁰ Niaíwíyiné, segí inókiwa ápowa sekaxt pí pí searáná arfa yimigt wifrixini. E neróná Ámináo yayt winipaxtp yarinñt gfa nánri seararinñt. ²¹ Xanowayiné, segí niaíwíyo éwapiyt niwiriná mixinñt miyomixipa éfrixini. Segí niaíwíyí diñt aninñt rakiarinñt rixiniri seararinñt.

Bosowami tñi omiñt wiarigfáyo tñi urinñt nánriini.

²² Xináwayinéninñt nimóniro omiñt wiarigfáyiné, segí bosowa pí pí searáná arfa niwiro xixeni éfrixini. Segí bosowayá sñwí anigfe dánini e éfrixiniri mīseararinñt. Omiñt yarigfáyí yapí nimóniro wiepīsarigfápa mé “Ayá tñi oyaneyt.” niyaiwiro éfrixini. Seyiné Ámináomi wáyí wiarigfáyiné enagi nánri seararinñt. ²³ Omiñt wiarigfáyiné pí pí nerínayt “Áamá nánini riwiarinñt?” niyaiwiro úrapí yarigfáyí yarigfápa mé “Áminá Jisaso nánri riwiarinñt?” niyaiwiro píráninñt yarigfáyí yarigfápa seyiné eni e nero ayá tñi éfrixini. ²⁴ Seyiné niñt rani. Áamá wí marfái, Áminá Jisaso yayt niseaimorí Gorixo “Nanj e niseaiimfá rani.” rarinñt pti seaiinfa enagi nánri seararinñt. Bosí seyiné wiarigfo, ayt Áminá Kiraiso enagi nánri seararinñt. ²⁵ Giyt giyt sipini néra nurínayt, Gorixo pfrí numamorína mīmearó sipi ayt éfápi tñi xixeni pfrí umamonfa enagi nánri seararinñt.

4

¹ Bosoyiné, “None eni bosí anñt namí wo tñt wáonerani?” niyaiwiro segí inókiwáninñt nimóniro omiñt seaiarigfáyo neñt ipero píráninñt numerína epaxipini tñi xixeni uméfrixini.

“Gorixomí rixinñt neauriyifrixini.” urinñt nánriini.

² Seyiné Gorixomí rixinñt nurióná xáiwí niwakitrimixinimáná nra úfrixini. E neróná diñt yaikiá nimómáná mepa ero yayt wiro éfrixini. ³ E neróná none nánri eni rixinñt neauriyifrixini. None xwiýfá Kiraiso nánri enina dánri inimi imónagtpi —Xwiýfá api nioní gwí ñweañt rini. Api ámayo woáktí wianfwa nánri “Óf wimoit.”

nuriro rixinjé neauriyífrixini. ⁴ “Nioni apí niriiríná sijnáni áwanjé uríimigini.’ nimónarijépi tñi xixeni urimfa nání rixinjé neauriyífrixini.” seararijini.

⁵ Seyíné amá Jisasoyá siyikí mimónigfáyé tñi niñwearóná dijé émfé saimí nimómáná éfrixini. Íníná ayé tñi niñwearóná “Ayé Gorixo nání dijé mopaxíná rínárfani?” niyaiwiro wé róniñjépi éfrixini. ⁶ Íníná xwiytá nuriróná segé xwiytá aiwayo saxé nimoróná awíi yarinjépaninjé nimixiro urífrixini. E neróná amá seyíné yarinjé seaifá ayé ayo “Apí uripaxífrini.” niyaiwiro xixeni uripaxé imóniñjépi tñi urífrífrini.

Tikikaso tñi Onesimaso tñi nání urinjé nánirini.

⁷ Nioni nikárarigfá niñjé Tikikaso —O negé niriixímeá dijé sixé uyiñwáorini. Dijé uñwiráripaxé imóniñjépi yarinjorini. Ámináo nání wáf uraní nání gwé móniñwá worini. O niñirí áwanjé searínfrini. ⁸ Ayé rípi nání urowárenaparini. O niñseaimeari áwanjé searíná seyíné “Porowami wímeaarinjépi, ayé apírfani?” yaiwiro dijé wáf seaóniri énta nání urowárenaparini. ⁹ Nioni Tikikasomi tñi Onesimasomi tñi —O eni negé niriixímeáyé imóniñjé worini. Dijé uñwiráripaxé neaiiarinjorini. Negé dijé sixé uyiñwáorini. Omi eni segé tñjé e nání urowárenaparini. Awaú amipí none re neaimónariñjépi nání áwanjé searípsíi.

“Ámá tiyí yayé seaiwárenaparinoi.” urinjé nánirini.

¹⁰ Arisítakaso —O nioni tñi nawíni gwé ñweagwíforini. O seyíné yayé seaiwárenaparini. Mako —O Banabasomi xoayorini. O eni yayé seaiwárenaparini. O seyíné tñjé e rémónapanáyé, o nání nioni xámi bí searinjá enagí nání yayé wífrixini. ¹¹ Jisaso —O yofé bí amí Jasítasoyé wífrininjorini. O eni yayé seaiwárenaparini. Judayé nñi enagí aiwi Porone amá wí eni Gorixomi dijé niñwikwírorinjépi dání oyá xwióxyo ñweáfrixinirí wáf rímeariñwápa axépi nero gwé móniñwáwa, ayé waú woni awarini. Rípi eni nioni dijé wáf nóniñgíawarini. ¹² Epariraso —O segé worini. Jisási Kiraisoyá xínáinjé nimóniri ominjé wiariñjé worini. O eni yayé seaiwárenaparini. O Gorixomi xwiytá rírimí niñwiríná símfé niñeadfépéniri seyíné nání aninjé miní rixinjé seauriyarinjéfrini. Seyíné yofé imóniro “Gorixo amá xfoyá e éfrixinirí wimónariñjépi, ayé apírfani?” yaiwiáiro éfrixinirí rixinjé seauriyarinjéfrini. ¹³ O seyíné nání tñi séríxímeá imónigfá Reodisia ñweáyé nání tñi séríxímeá imónigfá Xiraporisi ñweáyé nání tñi íkñinjé sípi wiariñjépi sñwé winariñjé enagí nání seararijini. ¹⁴ Ruko —O dokítá nene dijé sixé uyiñwáorini. O eni yayé seaiwárenaparini. Dimaso eni yayé seaiwárenaparini.

Poro yayé niñwiowáriríná urinjépi nánirini.

¹⁵ Seyíné segé séríxímeáninjé imónigfá Reodisia ñweáyo “Poro yayé seaiwárenaparinoi.” urípoyi. Nibaími tñi amá Jisasoyá siyikí imónigfá íyá anjwámi awí eánarigfáyo tñi eni “Poro yayé seaiwárenaparinoi.” urípoyi. ¹⁶ Seyíné payé nioni eariñjé rina segé awí eánigfá dání fá niñroárimáná amí Jisasoyá siyikí imónigfá Reodisia ñweagfáyé eni fá orópoyinirí wífrixini. Payé nioni ayé nání eána seyíné eni nurápiro fá rófrixini. ¹⁷ Akipasomi re urífrixini, “Joxí Ámináo tñi ikárininjoxi enagí nání o e éfrixinirí rírféañjépi nání dijé nimori xixeni niñjépi yáfrífrini.” urífrífrini.

¹⁸ Poroni niñwaninjoni gí wé tñi yoparí rípi yayé niñseaiwárenaparini eariñjé. Nioni nání “O síni gwé rñweani?” niyaiwiro Gorixomi rixinjé nuriyífrixini. “Gorixo wá seawianfwinigini.” nimónarini.

Payí Poro Tesaronaika ηweáyí nání xámí eañnaríní.

Payí rína Jisasoyá s̄yikí imónígfá aḡí yoí Tesaronaika ηweagfáyí nání Poro xámí eañnaríní. Apí Masedonia p̄ropenis̄tyo aḡí xwé biríní. Poro émáyí aḡímní xwíyá yáyí winipaxí imóníḡp̄í wáí nurímeríná aḡí apimí uráná émáyí obaxí Jisasomí d̄ḡí n̄wíkw̄rorí aiwí Judayí e ηweáyí áríní wí d̄ḡí wíkw̄rogfawixíní. Judayí Jisasomí d̄ḡí m̄wíkw̄rófáyí émáyí obaxí Poromí arfá wiarḡḡagfá n̄w̄n̄ro nání s̄p̄í d̄ḡí n̄w̄iawiro omí m̄ixí x̄dowáráná Poro aḡí wí e nání éf̄ nurí e dání Jisasoyá s̄yikí imónfá Tesaronaika ηweáyí arḡe rfa imónḡoḡn̄r̄í Timotio s̄ḡw̄ on̄w̄niauin̄r̄í uowárḡagí o s̄ḡw̄ n̄w̄inaumo n̄bir̄í Poro r̄xa Korin̄tyo n̄r̄emorí ηweaḡáná n̄w̄imearí rep̄yí n̄wirí yarḡḡ Tesaronaika ηweáyí wíḡap̄í nání áwaḡí uráná Poro payí rína eañnigíní (Wáí wur̄imearḡgfáwa 17:1-4).

¹ Poroní t̄n̄í Sairaso t̄n̄í Timotio t̄n̄í none Jisasoyá s̄yikí imónígfá Tesaronaika ηweáyíné —Seyf̄né ápo Gor̄ixo t̄n̄í Ámíná Jisasi Kiraisomí t̄n̄í nawíní ikár̄n̄ígfáyíné r̄n̄í. Seyf̄né nání payí rína nearí mónaparḡḡw̄n̄í. “Awaú wá seawian̄r̄i seyf̄né n̄wayr̄on̄ro ηweap̄r̄í nání seaiiri éisixíní.” neaimónaríní.

Tesaronaika ηweáyí x̄ixení arfá wiro x̄d̄ro egfá nániríní.

² None íníná seyf̄né nání Gor̄ixomí yáyí n̄wirane r̄ixḡḡí nur̄iranéná seyf̄né nání ení seaur̄yarḡwár̄n̄í. ³ Seyf̄né Ámíná Jisasi Kiraisomí d̄ḡí n̄wíkw̄rorḡḡp̄imí dání nux̄d̄róná r̄w̄í n̄r̄kw̄n̄r̄n̄ḡḡí egfáḡp̄í nání arfá mikeamopa erane omí d̄ḡí s̄ixí nuyiro nání anḡḡí miní egfáḡp̄í nání ení arfá mikeamopa erane o ámí weap̄w̄n̄ḡn̄r̄í wenḡḡí nerí ηwearḡḡap̄í nání ení arfá mikeamopa erane nerane mimáyo n̄t̄n̄irane nání ápo Gor̄ixomí nur̄iranéná r̄ixḡḡí seaur̄yarḡwár̄n̄í. ⁴ Negí n̄r̄ix̄meáyíné, Gor̄ixo d̄ḡí s̄ixí n̄seayirí fá ȳyam̄ix̄m̄í seain̄p̄í nání none n̄j̄fá imónḡw̄n̄í. ⁵ Ayí r̄ip̄í nání n̄j̄fá e imónḡw̄n̄í. Xwíyá yáyí neainarḡḡp̄í wáí n̄sear̄emearíná maḡp̄á t̄n̄í xwíyá n̄m̄sear̄ewap̄yḡwanigíní. “Xwíyá ap̄í nepa imónḡn̄í.” neaip̄mónaríná em̄m̄í eḡí eánḡḡí imónḡḡí b̄í ení kwíȳp̄imí dání seaiw̄ap̄yḡwanigíní. None seyf̄né t̄n̄í n̄ḡwearanéná eḡwáḡp̄í —Apí seyf̄né ar̄r̄á oseaianeȳn̄r̄í eḡwáḡr̄n̄í. Apí nání seyf̄né n̄j̄fá imónḡḡí. ⁶ Seyf̄né none eḡwáḡp̄í nání ení ikanḡḡí neairo Ámínáomí ikanḡḡí wiro egfár̄n̄í. E neróná xwíyá yáyí neainarḡḡp̄í x̄ixení arfá n̄w̄iro n̄x̄d̄róná xeanḡḡí ayá wí seaim̄eáagí aiwí yáyí kwíȳ s̄ixí seamímóḡp̄í t̄n̄í n̄x̄da ugfár̄n̄í. ⁷ Seyf̄né e n̄x̄da nuróná ámá Kiraisomí d̄ḡí wíkw̄roarḡḡfá Masedonia p̄ropenis̄tyo ηweagfáyo t̄n̄í Ḡirikí p̄ropenis̄tyo ηweagfáyo t̄n̄í ayo n̄tyon̄í s̄ḡwep̄ḡḡ wíḡfár̄n̄í. Kiraisomí nux̄d̄róná xeanḡḡí seaim̄eáagí aiwí yáyí t̄n̄í anḡḡí nux̄d̄r̄ḡḡp̄imí dání s̄ḡwep̄ḡḡ wíḡfár̄n̄í. ⁸ Ayí r̄ip̄í nání seararḡḡn̄í. Xwíyá seyf̄né Ámínáo nání n̄r̄ḡga úfáḡp̄í ámá r̄faiwá n̄remeága warḡḡap̄ánḡḡí n̄r̄ḡga nuríná Masedonia p̄ropenis̄tyo t̄n̄í Ḡirikí p̄ropenis̄tyo t̄n̄í apiaúmn̄í m̄r̄n̄ḡḡn̄igíní. Aḡí n̄m̄n̄í seyf̄né Gor̄ixomí d̄ḡí wíkw̄rófáḡp̄í nání arfá wiarḡḡawixíní. R̄ixa arfá wíḡa eḡagí nání none ámí aḡí b̄imí n̄r̄emoríná seyf̄né nání b̄í t̄n̄í r̄ipaxí men̄n̄í. ⁹ Ayí r̄ip̄í nániríní. Ámá t̄n̄í none seyf̄né t̄ḡḡí e nání báná n̄neamím̄n̄ro egfáḡp̄í nání rep̄yí in̄ro seyf̄né Gor̄ixo, nepa ηwá d̄ḡí n̄ȳm̄ḡḡí t̄ḡḡí imónḡomí ux̄d̄p̄r̄í nání n̄k̄n̄mónm̄áná segí ηwáḡp̄imí r̄w̄í umogfáḡp̄í nání rep̄yí in̄ro ¹⁰ seyf̄né Gor̄ixomí xewaxo —O xwár̄páyo dání owiáḡn̄m̄ean̄r̄í s̄ḡḡ wim̄x̄ḡor̄n̄í. Íw̄f̄ ámá yarḡḡap̄í nání Gor̄ixo wíḡf̄ r̄fá ápiáw̄n̄ḡḡí n̄w̄on̄r̄í r̄w̄éná p̄r̄f̄ umamonfáḡp̄imí dání éf̄ neamím̄narḡḡor̄n̄í. Ayí womaní. Sa Jisason̄n̄í. O aḡḡnamí dání weap̄n̄ḡe nání seyf̄né xwayí nan̄r̄í ηwearḡḡap̄í nání rep̄yí in̄ro yar̄f̄ná w̄imearḡḡwá eḡagí nání none ámí b̄í t̄n̄í ur̄ipaxí mimónḡw̄n̄í.

2

Porow Tesaronaika gweáyí tǎnǎ nǎjwearná enǎpǎ nánǎrǎnǎ.

¹ Gǎ nǎrǎxǎmeáyǎné, seyǎné nǎjǎrǎnǎ. None seyǎné tǎnjǎ e nǎseaimearná wǎf yopa mǎseamearǎgǎnǎjwanǎgǎnǎ. ² Sǎnǎ seyǎné tǎámǎnǎ mǎsearémeapa nerǎ anǎj Pǎripaiyo wǎf emearná apǎmǎ dánǎjyǎ xeanǎjǎ neaikárǎro rǎkǎkǎrǎfó neairo egǎfǎpǎ nánǎ seyǎné rǎxa nǎjǎrǎnǎ. E neaikárǎtagǎta aiwǎ e pǎnǎ nǎwiárǎmǎ seyǎné tǎámǎnǎ nǎbǎrǎnǎ ámǎ obaxǎ pǎrǎpǎrǎ neaianǎro yarǎjagǎta aí Gorǎxo dǎnjǎ sǎxǎ neamímófpǎmǎ dánǎ masǎsǎta bǎ mǎneainǎ xwǎyǎfǎ yayǎ neainarǎjǎpǎ xǎxeni nǎseara unǎwanǎgǎnǎ. ³ Ámǎ xwǎyǎfǎ yayǎ neainarǎjǎpǎ dǎnjǎ oǎkwǎrópoyǎnǎrǎ nurǎranená nepa mimónǎnjǎpǎmǎ dánǎ wǎ urarǎjwámǎnǎ. Nǎpǎkwǎnǎ mimónǎnjǎpǎ owǎkáraneypǎnǎrǎ wǎ urarǎjwámǎnǎ. Yapǎ owǎwapǎyaneyǎnǎrǎ urarǎjwámǎnǎ. ⁴ E mepa nerane Gorǎxo “Porowa mǎmǎwiároarǎgǎfǎwarǎfǎnǎ?” nǎyǎiwǎrǎ xwǎyǎfǎ yayǎ neainarǎjǎpǎ wǎf uranǎfǎwǎ nánǎ dǎnjǎ neanǎwirǎrǎnjǎ enǎgǎ nánǎ xǎfó rǎfǎrǎxǎnǎrǎ wǎmónǎnjǎpǎ tǎnǎ xǎxeni axǎpǎnǎ urarǎjwárǎnǎ. Ámǎ wǎ nene nánǎ yayǎ owǎnǎpoyǎnǎrǎ urarǎgǎfǎpa none axǎpǎ e wǎ murǎ Gorǎxo —Negǎ xwǎoxǎyo adadǎ neaiarǎjǎ, ayǎ orǎnǎ. O none nánǎ yayǎ owǎnǎrǎnǎ negǎ rarǎjwǎpǎ ámǎyo urarǎjwárǎnǎ. ⁵ Seyǎné nǎjǎrǎnǎ. None seyǎné tǎnjǎ e nǎseaimearná rǎxǎnjǎ remeanǎ wǎ mǎsearǎjwanǎgǎnǎ. Rǎpǎ nánǎ enǎ Gorǎxo sopǎnjǎ neapaxǎ imónǎnǎ. Íwǎ searǎpanǎrane nánǎ dǎnjǎ ínǎmǎ nǎkwǎrómánǎ nǎremeá xwǎyǎfǎ bǎ mǎsearǎjwanǎgǎnǎ. ⁶ None Kiraisoyǎ wǎf wurǎmeiarǎjwáone imónǎnjagwǎ nánǎ anǎnǎ oneaǎpoyǎnǎrǎ searǎpaxǎ imónǎnjagwǎ aí seyǎnéranǎ, ámǎ wǎranǎ, seáyǎ e oneamearǎpoyǎnǎrǎ wǎ enǎ meǎjwanǎgǎnǎ. ⁷ None seyǎné tǎnǎ nǎjwearnáná nǎpenǎmánǎ awayǎnǎ nǎseairane apǎxǎ sǎnǎ nǎiáwǎf pǎfó tǎnjǎ xegǎ nǎiáwǎfyo dǎnjǎ nǎjwǎrǎrǎrǎ umearǎnjǎpa axǎpǎ e seainǎwanǎgǎnǎ. ⁸ None dǎnjǎ sǎxǎ nǎseayǎrane nánǎ “Xwǎyǎfǎ yayǎ neainarǎjǎ Gorǎxo tǎámǎnǎ imónǎnjǎpǎ áwanǎ ouraneyǎ.” nǎneaimónǎrǎnǎ dǎnjǎ arǎfǎ nǎkeamónǎmánǎ seyǎné nánǎ aga íkǎnǎnjǎ sǎpǎ neaiarǎjagǎ nánǎ yoǎ mayǎ nimónǎmǎ seyǎné tǎámǎnǎ emeǎjwanǎgǎnǎ. ⁹ Gǎ nǎrǎxǎmeáyǎné, “Omǎnjǎ none seyǎné tǎnǎ nǎjwearnáná anǎnjǎ minǎ rǎfǎ tǎnjǎ enǎwǎpǎ nánǎ sǎnǎ dǎnjǎ seainarǎnǎ.” nǎmónarǎnǎ. Xwǎyǎfǎ Gorǎxoyǎ yayǎ neainarǎjǎpǎ wǎf nǎsearǎranená aiwǎ none nánǎ nánǎ anǎnjǎ seaikárǎnjǎnǎrǎ arǎfǎwǎyǎranǎ, íkwǎwǎyǎranǎ, rǎfǎwǎ nǎrǎkwǎnǎmánǎ omǎnjǎ wé tǎnǎ ínǎnǎ yagwárǎnǎ. ¹⁰ None Kiraisomǎ dǎnjǎ wǎkwǎróarǎgǎfǎyǎné tǎnǎ nǎjwearnáná sǎyǎkwǎ mǎnǎnjǎpǎnǎ erane wé rónǎnjǎpǎnǎ erane xwǎyǎfǎ mǎneaxekwǎmopaxǎ imónǎnjǎpǎ erane enǎwǎpǎ nánǎ seyǎné sopǎnjǎ neapaxǎyǎfǎnérinǎ. Gorǎxo enǎ sopǎnjǎ neapaxǎ imónǎnǎ. ¹¹ None xanowa wigǎ nǎiáwǎfyo pǎrǎnǎnjǎ umearǎgǎfǎpǎnǎnjǎ axǎpǎ e seamearǎjwǎpǎ nánǎ seyǎné nǎjǎrǎnǎ. Woxǎnǎ woxǎnǎ e nǎseameránená wairǎrǎfǎ seairane enǎ rǎrémǎxǎfǎ seairane dǎnjǎ sǎxǎ seamímorane enǎwárǎnǎ. ¹² Seyǎné ámǎ Gorǎxoyǎ —O ámǎ xǎfóyǎ xwǎoxǎyo jwepǎrǎfǎyo seáyǎ e xǎfó imónǎnjǎpǎ bǎ ouxǎmeáwǎnǎgǎnǎrǎ wéyo fǎ seaumǎrǎrǎjorǎnǎ. Oyǎ ámǎ pǎrǎnǎnjǎ nǎxǎdǎrónǎ epaxǎpǎ seyǎné apǎ tǎnǎ xǎxeni éfǎrǎxǎnǎrǎ apǎ apǎ e seainǎwanǎgǎnǎ.

¹³ Rǎpǎ nánǎ enǎ ínǎnǎ Gorǎxomǎ yayǎ wǎarǎjwárǎnǎ. None nǎbǎrane xwǎyǎfǎ Gorǎxoyǎpǎ yanǎ seaiapánǎ seyǎné xǎxeni arǎfǎ nǎneairónǎ xwǎyǎfǎ ámǎoneyǎ bǎnǎnjǎ arǎfǎ mǎneainǎ xwǎyǎfǎ nepaxǎnjǎ imónǎnjǎpǎnǎnjǎ arǎfǎ neaǎgǎfawǎxǎnǎ. Xwǎyǎfǎ apǎ —Apǎ Kiraisomǎ dǎnjǎ wǎkwǎrógǎfǎyǎné dǎnjǎ seaimoarǎnjǎpǎrǎnǎ. Apǎ nepa xwǎyǎfǎ oyǎpǎ enǎgǎ nánǎ arǎfǎ e neaǎgǎfawǎxǎnǎ. ¹⁴ Gǎ nǎrǎxǎmeáyǎné, ámǎ Kiraisǎ Jisaso tǎnǎ íkárǎnǎgǎfǎ, sǎyǎkwǎ Gorǎxoyǎ Judǎ pǎropenǎsǎfyo imónǎngǎfǎyo wǎmeanǎjǎpa seyǎné enǎ rǎxa seaimeanǎnjǎnǎ. Wigǎ Judayǎfǎ xeanǎnjǎ wǎkárǎngǎfǎpa seyǎné enǎ segǎ gwǎf axǎyǎfǎ xeanǎnjǎ seaikárǎngǎfawǎxǎnǎ. ¹⁵ Gǎ Judayǎfǎ wǎfǎ rókiamoagǎfǎwǎmǎ nǎpǎkǎ nǎwagǎfǎsánǎ Ámǎnǎ Jisasomǎ pǎkiro none enǎ mǎxǎfǎ neaxǎfǎdowárǎro egǎfǎyǎfǎrǎnǎ. Ayǎfǎ ámǎ Gorǎxo yayǎfǎ wǎnarǎnjǎfǎfǎ rimónǎnjǎoi? Aga oweoi. Ámǎ nǎyonǎ sǎmǎfǎ tǎnǎ wǎarǎngǎfǎyǎfǎrǎnǎ. ¹⁶ None xwǎyǎfǎ émayǎfǎ arǎfǎ nǎwiro dǎnjǎ wǎkwǎróánǎ Gorǎxo yeáyǎfǎ uyǎmǎxemeanǎfǎpǎ wǎf murǎmepa oépoyǎnǎrǎ pǎrǎpǎrǎfǎ neaianǎro yarǎngǎfǎyǎfǎrǎnǎ. E nerǎnjǎpǎmǎ dánǎ wigǎ

íwí pákíktí néra úfápi ríxa yurfnowiaríni. Ayínáni Goríxo ríxa wíktí níwóníri ayo pírf umamoaríni.

Poro ámi síñwí wíniimíni níni wimóníñf níni.

¹⁷ Gí nírixímeáyíne, none ayí yapí wí mimóníñwíni. None segí tñf e dání míxí neaxídwárána negípi ámi wí e bí onímiápi níñweámána —Ína none síni símímaníyo síñwí míseanípa nerane aí díñf arfá wí míseaikeamoníwanigíni. Ámi wí e negípi bí onímiápi níñweámána ámi seyíne tñf oníweaneyíni aga íkíñf sípí níneairí e yaní níni símí xeadípeníñwanigíni. ¹⁸ Awaú tñf Poroní tñf —Nioní ayí ná bíni marfái. None segí tñfámíni “Obaneyí.” neaimóníagi aí Seteno pírf nearakíñíni. ¹⁹ Ayí rípi níni segí tñfámíni “Obaneyí.” neaimóníñíni. Goríxo none yayí neaimóní níni imónígfáyí, ayí seyíne meníraní? Díñf nífá neainífá níni imónígfáyí, ayí seyíne meníraní? “Ná tiyí rímeáwíni?” yaiwianíwá níni imónígfáyí, ayí seyíne meníraní? Jisaso ámi bání oya síñwí aníñe dání none ígí bí mé seyíne wáf nísearíranéna níniñf eñwápi níni raníwáriní. ²⁰ None seáyí e nímonírane díñf nífá neainíñfápi, ayí seyíne eñagi níni raríñíni.

3

Timotio eñf síxí oweámíxíni uowárigí níni.

¹⁻² Ayínáni seyíne níseawárimí re níni níbranéna amípi seaímeápi níni majfá nímoğa núwasána “Majfá oimónaneyí.” síni míneaimónípaxí nerfna re egwísisixíni. “Yawawí Timotio, negí nírixímeáo —O Goríxoya xwíyífá Kiraiso níni yayí neainaríñf wáf wurímeífá níni imóníñf wíni. O añf Atenísiyí ríñf rípimí yeawárána ayí ananíni.” níyaiwirai segí tñfámíni nuowárenapíraína Kiraisomí díñf wíkwírófápi xaíwí fá xírípíri níni eñf síxí seaeámíxíni díñf síxí seamímorí éwíñíni uowárenapígwísisixíni. ³ Segíyí wo aí xeaníñf seaímeáf apimí dání ududí míwinípa oeníri Timotio apí e éwíñíni uowárenapígwísisixíni. E nerai aí eñf dání Goríxo “Xeaníñf apí ayo xe wímeáwíñíni.” yaiwíñíne imóníñagwí níni sewaníñfíne níjfaríni. ⁴ Xámí seyíne tñf síni níñwearanéna “Rfwená xeaníñf níneameañíni.” mísearayípa reñwanigíni? Apí ríxa níseaeameáf níni seyíne “Rípi apíraní?” níyaiwíro ríxa níjfa imóníñíni. ⁵ Ayínáni Timotiomi uowárenapíñanigíni. Ríxa seyíne imónígfápi níni “Síni majfá oimóníni.” mínimónípaxí nerfna o seyíne Kiraisomí díñf wíkwírófápi síni píraníñf rífa wíkwíroníni mí seaómíxífá níni uowárenapíñanigíni. “Ámáyo yapí wíwapíyaríño —O oboríni. O seyíne Kiraisomí píni owíarípoyíni yapí seaíwapíyífána none aníñf míni eñwápi anípa imóníñíni uowárenapíñanigíni.” seararíñíni.

Timotio Poromí yayí xwíyífá urémeañf níni.

⁶ E éagi aiwí agwí Timotio seyíne tñfámíni píni níseawíarími níni xwíyífá yayí yeainípaxípi áwaní yearémeáñíni. Seyíne síni Kiraisomí díñf wíkwíroro xíxe díñf sípí iníro yaríñagí síñwí seanípi níni áwaní yearémeáñíni. None níni díñf nímoróna wá seauníni none seyíne níni “Síñwí owínaneyí.” neaimónaríñfpa seyíne axípi Porowamí síñwí owínaneyíni íkíñf sípí seairí yaríñagí síñwí seanípi níni ení áwaní yearémeáñíni. ⁷ Gí nírixímeáyíne, Timotio apí áwaní yearémeáf eñagi níni díñf rífa neaxepaxí imóníñf tñf xeaníñf tñf apí nípi níneamearífá díñf sípí míneaf díñf síxí íñíwanigíni. O re yearfagi níni, “Kirisomí síni píraníñf díñf wíkwíroaríni.” yearfagi níni díñf síxí íñíwanigíni. ⁸ Seyíne eñf neaníro Ámínáo tñf íkáríñfápi xaíwí fá níxírónáyí, none seáyí níkáríñíne ñweapaxí eñagi níni seararíñíni. ⁹ Goríxomí seyíne níni yayí aníñf míni níwirane aí yayí seyíne níni wípaxípi tñf xíxení mimóníñwíni. Ayí pí níni marfái, seyíne níni yayí níwiranéna díñf nífá onímiá neainaríñfmaní. Ayá wí neainaríñf eñagi níni raríñíni. ¹⁰ Segí símímaní síñwí níseanírane Kiraisomí aníñf píraníñf díñf

wikwíropírfá nání síní mimónígfápi osearéwapíyaneyíníri aníhí miní ikwáwíyirani, árfwíyirani, wauní ríxíhí uraríhíwáriní.

Poro Tesaronaika ɲweáyí nání ríxíhí wuríyíhí náníriní.

¹¹ Negí ápo Goríxo t́níní Áminá Jisaso t́níní awaú none seyíné t́hí e baníwá nání “Ámí óf neaimósisixíní.” nimónaríní. ¹² None seyíné nání d́hí sípí nínearí arírá seaiaríhíwápa seyíné ení axípi xíxe d́hí sípí níníro arírá nínírónarani, wíníyí nání d́hí sípí níníwiro arírá níníwírónarani, ayá wí epírfá nání “Ámináo e seaimíxíwíníhí.” nimónaríní. ¹³ Áminá Jisaso ámá xíto xegí imónígfáyí t́níní ámí níníweapírfá seyíné negí ápo Goríxo síhíwí aníhíe dání xwíyífá míseaxekwímopaxí imóníro síyikwí mínígfáyíné imóníro epírfá nání síkíkfí seaimíxíwíníhí.

4

“Goríxo wimónaríhípíní éfírixíní.” uríhí náníriní.

¹ Gí níníxímeáyíné, nioní payí rína yoparípi nearfná Áminá Jisaso wáfurimefírixíníri nearowárhíhí enagí nání ayá t́níní nerí ení rírémixí bí rípi oseaianeyí. Seyíné nimeróná Goríxo yayí winípxípi epírfá nání searéwapíyíhíwápi t́níní ríxa xíxeni yaríhí. E nero aí apimí nímúro ámí bí t́níní oyaneyíníro éfírixíní. ² Sekaxí ríníhí Áminá Jisaso nearípeañone searéwapíyíhíwápi nání seyíné nínífá imóníhíagí nání raríhíní. ³ Goríxo seyíné e éfírixíníri wimónaríhípí ayí rípiríní. Síyikwí mínígfáyíné imónífírixíní. Ámá wí t́níní f́wí bí minípa éfírixíní. ⁴ Meánígfáyíné ámí wí t́níní f́wí bí miní Goríxoyá síhíwíyo dání síyikwí míníhí imóníhípí ero ámayá síhíwíyo dání weyí seamearípxí imóníhípí ero nero xíxeni meánífírixíní. ⁵ Émayí —Ayí ámá Goríxo nání d́hí mímóarígfáyíriní. Ayí f́wí inaníro nání míhí níníro símfí xeadípenarígfápa mepa éfírixíní. ⁶ Segí sérixímeáníhí imónígfáyíyá apíxí t́níní f́wí oinaneyíníro yapí níníwímearí níníwero sípí mímóarípa éfírixíní. Xámí seyíné t́níní níníwearanéna áwaní searírane erírfí seairane eníwápa xíxeni ámá f́wí apí éfíyo Ámináo pírfí umamónífá enagí nání seararíhíní. ⁷ Goríxo nene ámá wí t́níní f́wí inaníwá nání nioníyáyí imónífírixíníri wéyo f́a neaumírhíhímaní. Gí síyikwí mínígfáyí imónífírixíníri wéyo f́a neaumírhíhíriní. ⁸ Ayínání rípi nání d́hí mófírixíní. Gíyí gíyí nioní seararíhípi ríwíminí nímamóníyí, ayí ámayóní ríwí mímóaríhí. Ayí Goríxomí —O nene síyikwí míníhí imónání nání xegí kwíyípi owainíriní síxí neaimóaríhíoríní. Omí ríwí umóaríhí. ⁹ Sérixímeá nání d́hí sípí níníseairí arírá níníwírfá epaxípi nání Goríxo xewaníhí ríxa seaiwapíyíhí enagí nání none aí wí ríwamíhí nearí searípxí mimóníhíwíní. ¹⁰ Sérixímeá segí Masedonia píropenísíyo amí gímí ɲweagífáyo nání ríxa d́hí sípí níníwiro arírá wiaríhí. Gí níníxímeáyíné, seyíné e yaríhíagí aí ámí bí rípi oépayíníri yaríhí oseaimíní. Seyíné d́hí sípí e wiaríhíhí ámí xwé bí t́níní nímóga úfírixíní. ¹¹ Porowa xámí sekaxí nearígfápa xíxeni píraníhí oimónaneyíníro éfírixíní. Awayíní yapeníhíwaéne oimónaneyíníri ero wí yaríhíhí marífá, negí yaríhíwápiní oainenaxídaneyíníri ero negí omíhí ení níníkwínímáná oyaneyíníri ero éfírixíní. ¹² E nerónáyí, nínírfí náníraní, yínírfí náníraní, d́wí mikeamónípa ero ámá Goríxoyá mimónígfáyí re seaiawípxípi ero, “Ayí wé róníhí imóníhípí yaríhí.” seaiawípxípi ero epírfá enagí nání seararíhíní.

“Ámináo ámí weapaná pegífáyí wíapínímeapírfáriní.” uríhí náníriní.

¹³ Gí níníxímeáyíné, ámá re níníyáwírí, “Gí ámá píyí ro Goríxo síhí wímíxáná níníwíapínímeanífáriní.” níníyáwírí mikwímoarígfáyí iwíeanarígfápa seyíné ení axípi mímóarípa éfírixíníri péfáyí imónípírfápi nání xe majífá oimónípayíníri mímóaríhí. ¹⁴ Jisaso nínípémáná ámí wíapínímeanífáriní. E enípi nání nene ríxa “Neparíní.” níníyáwírane d́hí íkwíróhíwíní. Ayínání Jisaso ení apí re yáwíaríhíwápiní

sopiñt woni, “Ámá Jisasomi ðiñt niwíkwíroróná péfáyo Gorixoxo xegf tñt e nání o tñt nawíni nimeámi unfárini.” yaiwiarñwápimi sopiñt woni. ¹⁵ Ripi ranípi, ayf Ámináo rñtípirini. O ámi báná nene sini sñt ñweañwaéne omi wímeaaní nání pegfáyo xámi umeañwámaní. ¹⁶ Iná añnamí dání apf bi eñt tñt rñtíri aññajfyo xíráóniñt imóniñyóyá manf rñtíri pékákf Gorixoxoyá rñtíri yarfná Ámináo xewanñjo añnamí dání weapñfárini. Añnamí dání weapáná ámá xfómi ðiñt wíkwírogfá ríxa pegfáyf xámi sñt nero wiápnimeapñfárini. ¹⁷ Ríxa niwiápnimeámáná eñáná sini sñt ñweañwaéne ení Ámináomi añt pírfyo wímeaní nání ayf tñt nawíni agwípi tñt e nání neayoaánapñfárini. ¹⁸ Ayínáni segfyf wí wigf ámá péáná xwíyfá api nuriro miñt ikñwfw umírfrixini.

5

“Ámináo binfáyi nání sñwfw tñt ñweáwanígní.” urñt nánirini.

¹ Gf níríxímeáyíne, Ámináo weapñfáyi nání seyíne ríxa arfá wigfá eñagi nání rfwamiñt bi nearí áwanf searípaxf mimónini. ² Ripi nání seyíne ríxa niñfá imóniñagfá nání raríñini. “Ámá arfwiyimi fwf meañgíyf ríná bipírféoi?” miyaiwipa yarfná barígfápa Ámináo ení axípi “Ríná binírfeniñoi?” miyaiwipa eñáná binfárini. Api nání seyíne ríxa niñfá imóniñagi nání raríñini. ³ Ayf re rarfná, “Ríxa niwayíroníri ñweañwini. Amípi wí nání wáyf neainípaxf mimónini.” rarfná sini mé rfmewá inípaxf rfá tñt wímeañfárini. Rññt apíxiwa niaíwf xíraníroná nawínáni winarñtípa axípi wímeááná apimi wí urakínipírfá menini. ⁴ Gf níríxímeáyíne, seyíne sfá yiniñmíni memearígfáyíne eñagi nání Ámináo niweapíri niseáimeañfá ámá fwf xaurápmíni wímeááná sírf pikínarígfáyf yapí pikínipaxf mimóniñgíyínerini. ⁵ Niñféní wfá ónaríñmíni nemero ikwáwiyná yarígfáyíne imóniñagfá nání seararñini. Nene sfá yiniñmíni nemerane arfwiyimi yarñwaénemani. ⁶ Ayínáni Jisasomi ðiñt miwíkwírogfáyf sfá o weapñfáyi nání sñwfw manf maiwí sá wearígfápa mepa éwanígní. Sñwfw tñt niñwearane píreánfwanígní. ⁷ Ayf ripi nání seararñini. Ámá sá wearígfáyf arfwiyimi wearígfárini. Ámá iniñt xwapf nñiro papíkf yarígfáyf arfwiyimi nñiro papíkf yarígfárini. ⁸ E nerí aí nene ikwáwiyná emearñwaéne imóniñagwi nání píreánfwanígní. Ámá míxí inaníro nání ikñnarígfápa nene axípi Gorixomi ðiñt wíkwírorane ðiñt síxí uyirane yarñwápi sorfá míxí nání yínarígfápániñt yíñrane “Gorixoxo yeáyf neayimíxemeañfárini.” niyaiwirane ikwímoarñwápi aríxí míxí nání ðkínarígfápániñt ðkínírane éwanígní. ⁹ Gorixoxo xegf wíkf rfá ápiáwñniñt wearñtípi wímeáwñniñtíri neaiwiárñnenemani. Negf Áminá Jisasi Kiraiso neaiñtípimi dání yeáyf uyimíxemeáñmígníri neaiwiárñnerini. ¹⁰ Nene sini ñweañáná niweapírfánarani, peñwámi eñáná niweapírfánarani, xfo tñt nawíni ñweaanfá nání neapeñniñini. ¹¹ Ayínáni xíxe miñt ikñwfw mirñiro sfkíkf omíxñiro éfrixini. “Seyíne ríxa e inarígfápi sini niga úfrixini.” seararñini.

“Api api éfrixini.” nura uñtípi nánirini.

¹² Gf níríxímeáyíne, bi ripi éfrixiníri yarñt oseaimini. Segf arírá seaianíro nání anñt miní yarígfáyf —Ayf Ámináoyá ðiñtíyo dání seameñwearo searéwapíyiro epíri nání imóniñgíyíri. Ayo seyíne wéyo umeptíri nání éfrixini. ¹³ Ámá ayf sanf searapaníro yarñagfá nání ðiñt síxí uyiro wé íkwianwíyo ñwíraríro éfrixini. Séríxímeá tñt xepíxepá mirónf nawíni nimóníro ñweáfrixini.

¹⁴ Gf níríxímeáyíne, bi ripi ení éfrixiníri yarñt oseaimini. Segf ámá rfwf síwfw yígfáyo yumíxiro ayá igígf yarígfáyo ðiñt síxí umímoro i wegíyo arírá wíro éfrixini. Ámá niyoní nurífná símeaxfí míwí wigf ðiñt tñt “E oyaneyí.” niyaiwirfná e éfrixiníri sñwfw winírfrixini. ¹⁵ Ámá sipí seaikárfáyo seyíne ení pírf numamoro

sípí m̄wíkáripa éfr̄ix̄in̄i. Pí pí seaikárar̄ijaḡtá aí “Neḡt̄ w̄in̄yo ar̄ige ner̄t̄ná nan̄t̄ w̄ian̄ir̄éw̄in̄i?” n̄iyaiwiro e wian̄iro nan̄t̄ éfr̄ix̄in̄i. Ámá n̄iyon̄i aí e wian̄iro nan̄t̄ éfr̄ix̄in̄i. ¹⁶⁻¹⁷ Íníná d̄in̄t̄ nífá seain̄fw̄in̄iḡin̄i. Íníná Gor̄ixom̄i r̄ix̄in̄t̄ ur̄t̄fr̄ix̄in̄i. ¹⁸ Pí pí seaimeááná Gor̄ixom̄i yaȳt̄ w̄ífr̄ix̄in̄i. Kirais̄i Jisaso t̄n̄i naw̄in̄i ikár̄in̄iḡt̄áȳt̄né Gor̄ixo e éfr̄ix̄in̄ir̄i wimónar̄ijagi nan̄t̄ rar̄in̄in̄i. ¹⁹ Seȳt̄né kw̄iȳt̄ Gor̄ixoyá yar̄in̄t̄pim̄i p̄r̄ip̄r̄t̄ m̄iwipa nero ²⁰ apim̄i dán̄i xw̄iȳt̄á w̄t̄á rókiamoar̄iḡt̄áp̄i paimim̄t̄ m̄iwipa éfr̄ix̄in̄i. ²¹ E mepa nero aí w̄t̄á n̄isearókiamor̄t̄ná “Xw̄iȳt̄á r̄ip̄t̄ Gor̄ixo t̄f̄ám̄in̄i imón̄in̄t̄p̄i rar̄in̄in̄i.” sear̄ánáȳt̄, p̄ír̄án̄in̄t̄ p̄f̄á n̄imeax̄t̄d̄imáná nan̄t̄ imón̄in̄t̄p̄in̄i xaíw̄t̄ f̄á x̄ir̄iro ²² s̄ip̄i imón̄in̄t̄p̄i n̄ip̄in̄i r̄f̄w̄t̄ umoro éfr̄ix̄in̄i.

²³ Gor̄ixo —O ámá n̄iwayir̄on̄iro ŋweap̄r̄i nan̄t̄ m̄t̄k̄t̄ ikin̄or̄in̄i. “O seȳt̄né s̄iyikw̄t̄ m̄in̄in̄t̄ nimón̄iga nuro yóf̄ imón̄ip̄r̄i nan̄t̄ seaim̄x̄fw̄in̄iḡin̄i.” nimónar̄in̄i. “Ám̄iná Jisasi Kiraiso báná seȳt̄né xw̄iȳt̄á seaxekw̄mopax̄t̄ mimón̄ipa ep̄r̄f̄a nan̄t̄ Gor̄ixo seḡt̄ d̄in̄t̄p̄in̄i mar̄f̄át̄, war̄áp̄i en̄i seaer̄t̄kiemeáw̄in̄iḡin̄i.” nimónar̄in̄i. ²⁴ Nion̄iyáȳt̄ imón̄t̄fr̄ix̄in̄ir̄i wéyo f̄á seaum̄t̄rar̄in̄o —O ámá wikwiár̄in̄t̄pax̄t̄ imón̄in̄or̄in̄i. O x̄ixen̄i ap̄i ap̄i e seaiin̄f̄ar̄in̄i.

²⁵ Ḡt̄ n̄ir̄ix̄t̄meáȳt̄né, none nan̄t̄ en̄i r̄ix̄in̄t̄ neaur̄iȳt̄r̄ix̄in̄i. ²⁶ Sér̄ix̄t̄meá ḡiȳt̄ ḡiȳo yaȳt̄ n̄iwir̄t̄ná yaȳt̄ óf̄ weán̄t̄fr̄ix̄in̄i. ²⁷ Ám̄ináo ar̄f̄á en̄e dán̄i sekax̄t̄ r̄ip̄t̄ osear̄im̄in̄i, “Paȳt̄ r̄ina n̄imear̄t̄ná sér̄ix̄t̄meá n̄iyon̄i f̄á urowiem̄éfr̄ix̄in̄i.” ²⁸ “Neḡt̄ Ám̄iná Jisasi Kiraiso wá seawian̄fw̄in̄iḡin̄i.” nimónar̄in̄i.

Payí Poro Tesaronaika ηweáyí nání ríwíyo eañnaríní.

Payí rína Jisasoyá siyikí imónigfá añí yoí Tesaronaika ηweagfáyí nání Poro ríwíyo eañnaríní. Ayí payí Poro xámí nearí wiowáñíña nímearo fá níroro aiwí síní dñí xejwíni nímoro “Jisaso añnamí dání ríxa weapñíñí.” nīyiwiro wáyí nero ηweañána áamá wí Poromí apí nání urémeáagfá o sfá Jisaso añnamí dání weapñíñí tñíná imónínfápi nání píranñí uréwapñimíní payí ámí rína eañnigíní.

¹ Poroní tñní Sairaso tñní Timotio tñní none Jisasoyá siyikí imónigfá Tesaronaika ηweáyíne —Seyíne negí ápo Goríxo tñní Áminá Jisasi Kiraiso tñní nawíni ikárñigfáyíneríní. Seyíne nání payí rína nearí mónaparñiwíni. ² Ápo Goríxo tñní Áminá Jisasi Kiraiso tñní awaú wá seawianñi seyíne nīwayíroníro ηweapñí nání seaiiri éisixíní.

“Seyíne nání Goríxomí yayí wiarñiwáríni.” urñí náníní.

³ Negí níríxímeáyíne, seyíne Jisasomí dñí nīwíkwíroróná dñí mīmíxeá ámí xwapí ayá wí tñní nīwíkwíroa uro xíxe dñí sipí niníro arírá inarígfápi wí pñí mīwíarí síní ámí bí tñní bí tñní néra uro yarñagfá nání none kikiá ηweapaxí mimónñiwíni. Sa seyíne nání Goríxomí yayí wipaxí imónñiwíni. “E neranéna ayí xixení imónñípi yarñiwíni.” neaimónaríní. ⁴ Seyíne e yarñagfá nání siyikí Goríxoyáyo wáf nurímeranéna seyíne nání mīxí re seameakñnarñiwáríni, “Xeanñí wíkaríro ríkíkíró wíkaríro wiarína aí xwámámí nīwiro síní Jisasomí dñí nīwíkwíroa warñoi.” urarñiwáríni.

Goríxo áamá pírf numamorína enfápi náníní.

⁵ Seyíne e yarígfápipí dání rípi wíá neaóníní. Goríxo áamáyo mí ómómíxímí nīwiri wigí egfápi tñní xixení wiínfápi nání dñí nīmoranéna “Apánñíñí?” yaiwipaxíñí. Ayínání seyíne oyá xwioxíyo ηweáwanígníro yarína xeanñí seikárarñagfá nání o seyíne nání re rárñíñí, “Ayí ananí nioní tñí e ηweapaxíñí.” rárñíñí. Apí seyíne yarígfápipí dání wíá neaóníní. ⁶ Ai Goríxo áamá xeanñí seikárarígfáyo pírf numamorí xeanñí axípi wíána “Ayí xixení imónñípiñí ríá yaríni?” yaiwianfáríni. ⁷ Xeanñí seikárarígfáyo pírf nīwíakímorí kikiá seyíne seañwíráríni none neañwíráríni yarñagi nīwíñíranéna “Ayí ení xixení imónñípiñí ríá yaríni?” yaiwianfáríni. Áminá Jisaso sñání piaumímí niníri xegí aññají ení eánígfáyí tñní aññamí dání nīweapñína ríá ápiáwí xwé aípñañwí yarñípi tñní xixení e enfáríni. ⁸ E nerína áamá Goríxo nání dñí mīmopa ero xwíyí negí Áminá Jisaso nání yayí neainarñípipí mīxídf aríkwíkwí ero yarígfáyo pírf umamonfáríni. ⁹ Áamá ayo wigí egfápi nání xwírfá nīwíxerí pírf numamorína seáyí e xfo xegí ení eánñípipí dání imónñípi “Xe sñwí onanfóyi.” mīyawi xegí símímaní tñí e dání anñíni wieawárñíñí. ¹⁰ Negí Ámináo áamá xfoyáyí imónñíñíni wiínfápipí dání seáyí e umfeyoaro dñí wíkwíroarígfáyí nñí mñí sñá weáníro oépoyíñí aññamí dání nīweapñína pírf e umamonfáríni. Seyíne mfkone repíyí enwápi dñí nīkwíroro nání ína seyíne ení ayí tñní nawíni omí seáyí e umepfáríni.

Poro Goríxomí rixñí wuríyñípi náníní.

¹¹ Ámináomí seyíne seáyí e umepfárí eñagi nání ínina seyíne nání Goríxomí rixñí seauríyarñiwáríni. Goríxo e imónñíñíni wéyo fá seauríñípi tñní xixení ayo seaimíxíwíngíni seauríyarñiwáríni. Naní imónñípi oyaneyíñí seaimónarñípi nñíni tñní Jisasomí dñí nīwíkwíroro nání wínyo saní urápaneyíñí seaimónarñípi tñní apíau tñní xixení epírfá nání xegí ení eánñípi tñní seaimíxíwíngíni seauríyarñiwáríni. ¹² E nerñípipí dání seyíne omí seáyí e umfeyoaro xfo ení seyíne

seáyí e seamfeyoari inipírfa nání Gorixomi seyfné nání e seauriyariŋwáriní. O tñní Áminá Jisasi Kiraiso tñní wá seawianigfí enagi nání xixe seáyí e mfeyoánipírfaríní.

2

Xwiyfá xórórf yariŋo nání uriŋf nániríní.

¹ Gf níríxímeáyfné, xwiyfá re ríníŋfípi, “Negf Áminá Jisasi Kiraiso ámi weapána nene o tñní nawíní awí eánanfwaríní.” ríníŋfípi nání rípi éfrixíníri yariŋf oseaimíní. ² Kwíyf bimi dáníraní, xwiyfá áamá yanf wiowáfá bimi dáníraní, payf “Porowa nearo wárenapigfápiríní.” rarigfá bimi dáníraní, ayá nisearemori re ríníŋánáyf, “Sfá Ámináo weapínfáyi ríxa imóníŋfíní.” ríníŋánáyf, síní mé dñf úpiríxá niseapeyirí ududf mipseainípaní. ³ Áamá wo aí pípimi dání yapf oneaíwapiyíníri síŋwí mívínípa éfrixíní. Xámi áamá obaxf Gorixomi manf xowiaíkímf wiro áamá xwiyfá xórórf yariŋo piaumímf iníri nemáná enáná ayf ríwíyo sfá ayi imónínfá enagi nání raríŋíní. Áamá xwiyfá xórórf yariŋo Gorixo wanínímíxíníforíní. ⁴ Gorixomi aníŋf símf tñní wiaríŋoríní. Pí pí ŋwáf áamá nimíxíro meŋweearigfápirání, pí pí kwíyf áamá dñf ŋwírárarigfápirání, paimímf nimerí xewaníŋo ayo seáyí e mfeyoánínfáriní. E nerfná anf Gorixo nání rídíyowá yarigfíwámí nípáwirí áamá obaxf síŋwí aníŋf dání éf nñweámáná xewaníŋo re urínínfáriní, “Níwaníŋoní Gorixoníní.” urínínfáriní. ⁵ Xámi nioní síní seyfné tñní nñwearfná apí nání searíŋápi síní dñf mipseainaríníraní?

⁶ Áamá o Gorixo xe piaumímf iníwíníŋíníri ipímoáríŋíná imónínfá nání agwí síní omí bí wakírímíxíní. Omí wakírímíxíŋfípi nání seyfné nñfáriní. ⁷ Obo áamá obaxf manf Gorixoyápi xórórf oépoyníri ínímí dání ríxa níwíwapiya waríŋagi aí omí wakírímíxaríŋfípi Gorixo emí mamonf nání níwakírímíxa unífaríní. ⁸ Xfómi wakírímíxaríŋfípi Gorixo níyoámáná enáná xwiyfá oyápi xórórf yariŋo síní ínímí mimónf ríxa síŋání piaumímf inínfáriní. Omí Áminá Jisaso níweapírí sogwíníŋf píripírí neríŋfípímí dání samíŋf níwímíxírí xegf madíŋfípi tñní píkinífaríní. ⁹ Xwiyfá xórórf yariŋo ríxa síŋání nimóníri nñwearfná Seteno xewaníŋoyá enf síxí eáníŋfípímí dání enf síxí weámíxínfá enagi nání o ámányf “O Goríxorfaní?” oniaíwípoyníri yapf níwiepísirfná emímf ayá wí erí áamá ayá ríwamónípaxípi erí enífaríní. ¹⁰ E nerfná áamá anínaníro yarigfáyo xegf uyífní neríŋf bí bímí dání yapf wíwapiyáná xewaníŋo e oniaíwípoyníri yariŋfípi tñní xixení wiaíwipírífaríní. Ayf re mívímónf, “Gorixo yeáyf neayímíxemeanfá nání xwiyfá Jisaso nání nepaxíŋf imóníŋfípi arfá owianeyí.” mívímónf ríwí umogfá enagi nání xwiyfá xórórf yariŋo yapf wíwapiyíparíní. ¹¹ Ayf ríwí umogfá enagi nání Gorixo dñf xéŋwí omópoyíníri wímíxarfná xwiyfá xórórf yariŋo pí pí yapf wíwapiyínfápi arfá níwiro ayá síwí uróagi “Neparíní.” yaiwipírífaríní. ¹² Áamá xwiyfá Jisaso nání nepaxíŋf imóníŋfípi dñf míkwró wigf sípí imóníŋfípi yaníro nání dñf nífá winíŋfíyo Gorixo xwiyfá umeárínfá nání dñf xéŋwí omópoyíníri wímíxínfáriní.

“Searéwapíyíŋwápi xaíwí fá xírífríxíní.” uriŋf nániríní.

¹³ Negf níríxímeáyfné, Áminá Jisasi Kiraiso wá seawianíŋfífné, seyfné nání kíkífá ŋweapaxf mimóníŋwíní. Sa seyfné nání íníná Gorixomi yayfní wíparf imóníŋwíní. Gorixo xegf kwíyfpímí dání síyíkwí míníŋfáyf oimónfpoyníri seaimíxírí seyfné xwiyfá nepaxíŋf imóníŋfípímí dñf íkwíro ro yarigfápímí dání yeáyf uyímíxemeámáníri eníná dání fá yíyamíxímí seainf enagi nání omí yayfní wíparf imóníŋwíní. ¹⁴ Gorixo seyfné apí imónífríxíníri xwiyfá yayf neainaríŋf nene wáf searíŋwápímí dání wéyo fá niseaumírífná negf Áminá Jisasi Kiraiso níkníri seáyí e imóníŋfípa seyfné ení bí e imónífríxíníri wéyo fá seaumíríŋfíní. ¹⁵ Ayínání negf níríxímeáyfné, enf síxí níníro xwiyfá ríréwapígf inaríŋwá manfíyo

dáni searéwapiyiwápirani, payfo dáni searéwapiyiwápirani, xaíwí fá nixira úfrixini.

¹⁶⁻¹⁷ Negí ápo Gorixo —O wá nīneawianiri ínina ení sixí ímixinanfwá nání neaimixiri ayá nīnearimixirijipimi dání awiaxí xfo neaiiníapi nání wenijí neri ŋweanfwá nání neaimixiri enorini. O tñni negí Áminá Jisasi Kiraiso tñni awaú ení sixí seaimixiri seyíne pí pí xwiyfá naní imónijipi riro pí pí naní imónijipi ero epírfá nání seaimixiri éisixini.

3

“Gorixomi rixijí neauriyífrixini.” urijí nánirini.

¹ Negí nīrixímeáyíne, payí rina yoparipi nearíná rīpi osearimini. Xwiyfá Ámináo nání wáf rīmearijwápi yaní niwéa nuri seyíne egfápa ami ami yayí tñni arfá wipíri nání Gorixomi rixijí neauriyífrixini. ² O áma nīpikwini mimónijipi ero sipí ero yarigfáyí xeanijí neaikáranīro yarigfápipimi dání éfí oneamínirini eni rixijí neauriyípoi. Áma nñni omi dijí mīwīkwīroarigfáyí enagi nání rarijini.

³ Negí Áminá Jisaso áma ikwiárinipaxipi yarīŋo enagi nání none re neaimónarini, “O ení sixí seaeámixiri sipí imóniŋo —O, ayí oborini. O xwirfá seaikixenigini éfí seamínirini enífarini.” neaimónarini. ⁴ Ámináooyá dijíyo dání seyíne nání re niyaiwirane dijí sñjá neaeánarini, “Sekaxí none urijwápi wí pñni mīwiárí agwí xixeni xfdīro rfwīyo eni xixeni nixída uro epírfárinini.” niyaiwirane dijí sñjá neaeánarini. ⁵ Seyíne “Gorixo nepa wá neawianarīŋorfaní?” niyaiwiróna nījíá ami bí tñni imónīro Kiraisomi sipí wíáná ení sixí nínirini xwámámí wiijípa ero epírfá nání Ámináo yayíwí seaméwinigini.

“Aiwá nīpíri nání omijí éfrixini.” urijí nánirini.

⁶ Negí nīrixímeáyíne, Áminá Jisasi Kiraiso nearowáŋone enagwí nání sekaxí rīpi osearimini. Sérīxímeá giyí giyí rīréwapígtí inarīŋwá none searéwapiyiwápi mīxífdí mīyuniŋpa neri kikiáfá yarínáyí, ayí tñni gwiaumí minipani. ⁷ Ayí rīpi nání sekaxí api seararīŋini. Pīpi xfdīpaxíyíne marfáí, none seyíne tñni niŋwearanéna sñjwepígtí seaíwapiyiwápipimi xfdīpaxíyíne enagi nání seyíne nījífarini. None wí nīpíreánirini mé memenwanigini. ⁸ None aiwá wí sīwíá mīsearāpaniŋwanigini. Anijí mīseaikáripa éwanigini arfwīyínarini, ikwáwīyínarini, rfwí nīrīkwīnīmáná niŋgwí omijí rfá tñj anijí miní nerijipimi dání bí nerane niŋwanigini. ⁹ “Aiwá anípa mīnearāpanipaxawa imóniŋagífa nání e egfawixini.” rīseaimónarini? Oweoi, seyíne sñjwepígtí seaíwapiyiwápipimi xfdífrīxini e enwanigini. ¹⁰ Seyíne nījífarini. None sñni seyíne tñni niŋwearanéna sekaxí re searayiŋwanigini, “Áma ‘Omijí mēpa oemini.’ wimónarigfáyo aiwá mñni mīwīpa éfrīxini.” searayiŋwanigini. ¹¹ “Poró pí nání rfa e neararini?” mīyaiwipani. Segíyí wí nání xwiyfá re rīnarīŋagi arfá niwirane nání rarīŋwini, “Wí omijí mé sñjwí nīyāpīrómí nēmeróna xwiyfá mīmayfóní nēra warīŋoi.” rīnarīŋagi arfá niwirane nání seararīŋwini. ¹² Nene Áminá Jisasi Kiraiso tñni nawíni ikárinīŋwaéne enagi nání wiyíne e yarigfáyíne sekaxí nīsearīrane ení rīrémixí rīpi oseaianeyi, “Pírānijí niyuniŋni niŋweámáná segí omijí éfápipimi dání nīmiro nīfrīxini.” ¹³ Negí nīrixímeáyíne, segí wīniyí nání ení rīrémixí e nīseairi aí naní yarigfáyíne segí yarigfápi nání anijí nīseainirini pñni mīwiáripini. ¹⁴ Segíyí wí none seararīŋwápi “Arfá mīwīpa oyaneyi.” wimónarigfáyo sñjwí mī nīwómīxīro “Ayí Poró nearīŋipi arfá mīwīarigfáyrfaní?” nīyaiwiro ayá winíwīnigini ayí tñni gwiaumí minipani. ¹⁵ E nero aí “Ayí nene tñni sfmisí eainiŋwáyírfaní?” mīyaiwí ségwáo sipí yaríná “Gí gwíáorfani?” nīyaiwiro dijí píranijí omonirini íkwairirini niwiríná urarigfápa urífrīxini.

Yayí nīwiowárinína urijí nánirini.

¹⁶ Ámínáo —O áamá nìwayíróníro ñweapírípí nání mǎkǎ íkìjoríní. O pí pí seaímeáagi aí nìwayíróníro ñweapírí nání seaimǎxǎwínǎgíní. ¹⁷ Poroní nìwaníjoní gǎ wé tǎnì yoparí rǎpí nearí yayí seaiwárenaparíñí. Nioní payí nearíná yoparí sǎrǎwǎ e apí eáníjagi nìwínǎrǎná “Poró eanǎrǎnǎ?” yaiwípírí nání e eanǎrǎrǎnǎ. ¹⁸ “Ámíná Jisasi Kiraiso nǎyǎnéní wá seawianǎwínǎgíní.” nimónaríní.

Payí Poro Timotio nání xámi eañnaríni.

Payí rina Timotio nání Poro xámi eañnaríni. Timotio Esia p̄ropenístyo dánoríni. Xano émayí wo aiwí xínái Judayí wíríni. Poro émayí aḡt̄m̄ni xwiyá yayí winipaxí imóniḡp̄t̄ wáí nurimeríná nioní t̄n̄i nawíni wáí r̄iméwiniḡn̄r̄i r̄t̄pearḡor̄ni (Wáí wur̄meiariḡt̄áwa 16:1-3). Poro t̄n̄i nawíni am̄i am̄i nemé̄tisáná xwiogw̄t̄ waú wo Epesast̄yo niḡwear̄i uréwap̄iyiḡe dání “R̄t̄xa wí e nání oum̄t̄ni.” n̄iwimón̄r̄íná Timotiomi “Jox̄t̄ s̄n̄i re niḡwear̄i Jisasoyá s̄yik̄t̄ imóniḡt̄áyo umeḡweá̄r̄ix̄t̄ni.” nurár̄im̄i nuri aḡt̄ wí e dání p̄n̄i n̄wiár̄im̄i n̄b̄ir̄íná sekax̄t̄ ur̄iḡáp̄t̄ t̄n̄i x̄ixen̄i éw̄niḡn̄r̄i payí rina near̄i o t̄ḡḡt̄ e nání mónap̄iḡn̄iḡn̄i.

¹ Poron̄i —Nion̄i Kirais̄i Jisasoyá wáí wur̄meiar̄iḡá won̄t̄r̄in̄i. Gor̄t̄xo —O n̄iweap̄r̄i nene yeáyí neayim̄ixemeaar̄iḡor̄ni. O t̄n̄i Kirais̄i Jisaso —O nene near̄im̄enap̄n̄t̄a nán̄i d̄iḡt̄ nikw̄m̄ori ḡweaḡwáor̄ni. O t̄n̄i awaú Poro wáí yeur̄imein̄t̄a nán̄i imón̄t̄w̄niḡn̄r̄i n̄r̄t̄peaḡt̄ion̄r̄in̄i. ² Nion̄i payí rina Timotiox̄t̄ —Jox̄t̄ nion̄i wáí r̄imear̄iḡáp̄im̄i dání Kiraisom̄i d̄iḡt̄ w̄ikw̄r̄on̄ḡt̄ eḡaḡt̄ nán̄i ḡt̄ piax̄t̄ r̄imear̄iḡá wox̄t̄n̄iḡt̄ imóniḡox̄t̄r̄in̄i. Jox̄t̄ nán̄i payí rina near̄i mónap̄ar̄iḡn̄i. “Ápo Gor̄t̄xo t̄n̄i neḡt̄ Ám̄in̄á Kirais̄i Jisaso t̄n̄i awaú wá r̄iwian̄r̄i ayá r̄ir̄im̄ix̄t̄r̄i jox̄t̄ n̄waȳr̄on̄r̄i ḡwear̄i nán̄i siiri éisix̄t̄ni.” nimónar̄in̄i.

“Xwiyá w̄iḡt̄ d̄iḡt̄ t̄n̄i nip̄im̄ori rar̄iḡt̄áyo wiāk̄ir̄ix̄t̄ni.” ur̄iḡt̄ nán̄r̄in̄i.

³ Nion̄i Epesast̄yo p̄n̄i n̄wiár̄im̄i Masedonia p̄ropenístyo nán̄i um̄n̄r̄i ner̄t̄n̄a r̄ir̄iḡápa am̄i ax̄t̄p̄t̄ or̄r̄im̄in̄i. Jox̄t̄ Epesast̄yo niḡwear̄i ámá xwiyá Jisaso nán̄t̄ nepax̄iḡp̄t̄ n̄imust̄roro xeḡt̄ b̄i uréwap̄iyar̄iḡt̄áyo p̄r̄t̄ n̄iwiāk̄im̄ori “Ap̄t̄ e muréwap̄iyip̄an̄i.” uret̄. ⁴ “P̄iyiḡt̄ ikaȳt̄w̄t̄ r̄in̄iḡp̄im̄i t̄n̄i ar̄t̄owa eḡíná dán̄i w̄iḡt̄ niaíw̄t̄ nemeáḡa nuro yōt̄ w̄r̄iḡt̄áp̄im̄i t̄n̄i ap̄iaúmi manax̄t̄d̄ip̄an̄i.” uret̄. Apim̄i nanax̄t̄dir̄ínáȳt̄, Gor̄t̄xo “Nion̄i d̄iḡt̄ n̄in̄ikw̄ror̄iḡp̄im̄i dán̄in̄i ḡt̄ imóniḡt̄áyo numēl̄r̄ix̄t̄ni.” yaiwin̄p̄t̄ t̄n̄i x̄ixen̄i mé w̄iḡt̄ d̄iḡt̄ t̄n̄i nip̄im̄oro siwian̄i r̄iḡwanar̄iḡt̄ eḡaḡt̄ nán̄i rar̄iḡn̄i. ⁵ Aȳt̄ w̄iḡt̄ win̄t̄yo nán̄t̄ nepa d̄iḡt̄ s̄ip̄i win̄n̄t̄a nán̄t̄ “Sekax̄t̄ e ur̄t̄r̄ix̄t̄ni.” r̄ir̄ar̄iḡn̄i. Ámá aȳt̄ ap̄t̄ x̄ixen̄i n̄ix̄t̄dir̄ínáȳt̄, d̄iḡt̄ ín̄im̄i b̄i n̄ikw̄r̄ómáná m̄r̄t̄ ero d̄iḡt̄ n̄iyaik̄ir̄ori “Nepa Gor̄t̄xo wimónar̄iḡp̄t̄ r̄t̄a yar̄iḡw̄n̄i?” n̄iyaiwir̄íná es̄t̄t̄ b̄i min̄t̄ ero Jisasom̄i d̄iḡt̄ n̄iw̄ikw̄ror̄íná s̄ir̄t̄rowiár̄t̄ mepa ero epax̄t̄r̄in̄i. Ap̄t̄ ap̄t̄ ner̄iḡp̄im̄i dán̄t̄ w̄iḡt̄ win̄t̄yo nán̄t̄ d̄iḡt̄ s̄ip̄i win̄n̄t̄a eḡaḡt̄ nán̄t̄ e ur̄t̄r̄ix̄t̄ni. ⁶ Aȳt̄ r̄ip̄t̄ nán̄t̄ r̄ir̄ar̄iḡn̄i. Ámá wa ap̄t̄ apim̄i p̄n̄i n̄wiár̄t̄ro nán̄t̄ r̄t̄xa xaxá nero arar̄ix̄t̄n̄iḡt̄ rar̄iḡōt̄. ⁷ Awa w̄iḡt̄ d̄iḡt̄yo dán̄t̄ nip̄im̄ori rar̄iḡt̄áp̄t̄ nán̄t̄ maj̄t̄a nero re n̄iyaiwin̄t̄ro rar̄iḡt̄áp̄t̄, “N̄ij̄t̄a mimóniḡw̄t̄ reḡwin̄t̄? B̄ikw̄t̄yo e e r̄in̄iḡp̄t̄, aȳt̄ ap̄t̄ ap̄t̄ nán̄t̄ r̄in̄in̄i.” rar̄iḡt̄áp̄t̄ nán̄t̄ en̄i maj̄t̄a nero aí ḡw̄t̄ ikax̄t̄ eán̄iḡp̄t̄ nán̄t̄ neḡt̄ w̄iyo uréwap̄iyant̄ nán̄t̄ oimónaneȳn̄t̄ro yaiwinar̄iḡt̄áwar̄in̄i.

ḡw̄t̄ ikax̄t̄ eán̄iḡp̄t̄ nán̄t̄ ur̄iḡt̄ nán̄r̄in̄i.

⁸ Yawawi n̄ij̄t̄ár̄in̄i. ḡw̄t̄ ikax̄t̄ eán̄iḡp̄t̄, aȳt̄ nan̄ḡt̄ imón̄in̄i. E nimón̄iḡaḡt̄ aí Gor̄t̄xo ḡw̄t̄ ikax̄t̄ r̄iḡp̄t̄ aȳt̄ ámá w̄iḡt̄ d̄iḡt̄ t̄n̄i nip̄im̄ori rar̄iḡt̄áp̄im̄i sop̄iḡt̄ on̄t̄r̄ix̄t̄n̄i r̄iḡt̄man̄t̄. ⁹ Gor̄t̄xo e é̄r̄ix̄t̄n̄i r̄iḡt̄im̄i wimóniḡp̄t̄ t̄n̄i x̄ixen̄i ner̄t̄n̄a aȳt̄ re yaiwip̄t̄raōt̄, “ḡw̄t̄ ikax̄t̄ r̄in̄iḡt̄ȳt̄ ámá wé rón̄iḡt̄áyt̄ nán̄t̄man̄t̄. Aȳt̄ ámá xwiyá xowiāk̄im̄t̄ yar̄iḡt̄áyt̄ t̄n̄i un̄it̄ yar̄iḡt̄áyt̄ t̄n̄i nán̄r̄in̄i. Ámá Gor̄t̄xom̄i r̄t̄w̄t̄ r̄iwám̄in̄i mamoar̄iḡt̄áyt̄ t̄n̄i t̄w̄t̄ yar̄iḡt̄áyt̄ t̄n̄i nán̄r̄in̄i. Ámá Gor̄t̄xom̄i paim̄im̄t̄ wiar̄iḡt̄áyt̄ t̄n̄i ar̄t̄k̄i imóniḡt̄áyt̄ t̄n̄i nán̄r̄in̄i. Xaniyaúmi p̄k̄iar̄iḡt̄áyt̄ t̄n̄i p̄k̄ioȳm̄t̄ yar̄iḡt̄áyt̄ t̄n̄i nán̄r̄in̄i. ¹⁰ Ámá ap̄ix̄t̄ wí t̄n̄i t̄w̄t̄ inar̄iḡt̄áyt̄ t̄n̄i ox̄t̄ waún̄iran̄i, ap̄ix̄t̄ wipaún̄iran̄i, onar̄iḡt̄áyt̄ t̄n̄i ámá p̄kiomeaar̄iḡt̄áyt̄ t̄n̄i yap̄t̄ rar̄iḡt̄áyt̄ t̄n̄i ‘S̄t̄ḡá romi dán̄t̄ r̄ir̄ar̄iḡn̄i.’ nurimáná ná miyar̄iḡt̄áyt̄ t̄n̄i aȳt̄ n̄in̄i nán̄r̄in̄i. ḡw̄t̄ ikax̄t̄ȳt̄, aȳt̄ xwiyá nan̄ḡt̄ imón̄iḡt̄yo pí pí wiāk̄iar̄iḡt̄áyt̄ nán̄t̄ en̄i r̄in̄in̄i.” yaiwip̄t̄raōt̄. ¹¹ Xwiyá

apí, ayí xwiyfá seáyí e imóniñf, nene yayf neainariñfpi tñni xixeni imónini. Apí Gorixo —O ámá nñni yayf umepaxf imóniñgorini. O xwiyfá nioni dñf nñniñwirariri wáf nurimeiwiniñginiñi nñniñpeañfpi nani rariñini.

Poro xfomi wá wianiñfpi nani yayf wiñf naniñini.

¹² Negf Áminá Kiraisi Jisasomi yayf wiarñfariñi. O “Poro dñf uñwiraripaxorfani?” nñniawiri xwiyfá oyápi wáf urimeiwiniñginiñi nñniñfpeari eñf sixf neámixiñf engafi nani omi yayf wiarñfariñi. ¹³ Xami nioni omi ikayfwf umeariri ámá xfoya stiyikf imónigfáyo xeaniñf rfa tñf wikariri arfki númi nuri aniñf mixf wiaxfdiri yagáoni aiwi nioni omi dñf mñwíkwíropa neri nani majfá nikariniñi e yariñagi nani o ayá nñniñmixiriñi apí e niñfariñi. ¹⁴ Nioni sipi imóniñf e yagáoni aiwi negf Áminá Kiraisi Jisaso wá xwapf ayá wí nñwianfagi ámá xfo tñni nawiniñi nikariniñfna dñf wíkwíroriñi dñf sixf uyiri yariñfapi nioni eni axfpi nímeañiñginiñi.

¹⁵ Xwiyfá “Kiraisi Jisaso ámá fwf yariñwaéne yeáyf neayimixemeañfa nani xwfa tño nani biñfariñi.” rñniñfpi dñf ñwiraripaxfpiñini. Ámá nñni arfa nñwiro “Nepariniñi.” yaiwipaxfpiñini. Nñneneni fwf yariñwaéne aiwi ayf yariñfapi tñni xixeni mé seáyí e imóniñfpi yagáoni, ayf nioniñini. ¹⁶ Nioni e imóniñgáoni aí Jisasi Kiraiso ámá xfo nani re owiaiwiñpoyiniñi, “O apaxf mé pñf mumamó ámá wigf fwf yariñfapi rfwfminiñi umamopñi nani xwayf nñwiniñi kikiñf ñweariñgorfani?” owiaiwiñpoyiniñi nioni ayá nñniñmixiriñi yeáyf niyimixemeañfariñi. Kiraiso e neriñfpiñi dani ámá rfwfyo dñf nñwíkwíroriñi dñf niyimñf tñfá imóniñfáyf nani nioni, fwf xwapf yagáoni stñwepigf niñfariñi. ¹⁷ Ayinani Gorixo, añfnaminiñi mixf ináyf aniñf minf imóniñgo —O wí mñpé yariñgorini. Ámá stñwf wñniñpaxf mimóniñgorini. Ná woni oni ñwfa nepaxiñf imóniñgo, ayf oriñi. Omi aniñf inina seáyí e umfeyoarane yayf umerane nera úwaniginiñi.

“Xami rñniñwápi nani dñf nñmori xopirarf wñniñini.” urñf naniñini.

¹⁸ Timotioxi, gf íwoxñniñf imóniñgoxi, agwi payf rña neari “Joxi éñniñini.” rñniñfapi, ayf xwiyfá xami joxi rfwfyo erfapi nani Gorixoyá dñfyo dani wfa nñrókiamorfna rñniñwápi tñni xixeni axfpi rñniñini. Xwiyfá apimi dani dñf sixf nñniñi xopirarf wñniñini. ¹⁹ E neri dñf wíkwíroariñwápi xaíwf fá xñniñi dñf niyaikiroriñi “Nepa nañf rfa yariñini?” niñwiniñfna esisf biñi minariñfpi stñwf ainenaxfdiriñi éñniñini. Ámá wa “Joxi e éñniñini.” rñniñfapi rfwfminiñi nñmamoro mepa neróna sñni Jisasomi dñf mñwíkwíró ewe stñfyo sixf nñroriñi xwírfá ikñxenariñfpa axfpi e inigfawixiniñi. ²⁰ Ayf waú rñwauriniñi. Xaimeniaso tñni Areksadao tñni awauriniñi. Awau “Gorixomi ikayfwf umearipaxowawimaniñi.” oyaiwinñpiñiniñi Seteno xe xeaniñf owikariniñi mñni wiñfariñi.

2

“Ámá nñni nani Gorixomi rñniñf wuriñfariñini.” urñf naniñini.

¹ Ámá Jisaso ya stiyikf imónigfáyf e éñniñiniñi rñniñfpi seáyí e imóniñfpi, ayf rñniñini. Ámá nñni nani Gorixomi rñniñf wuriñfpi yariñf wiuro yayf wiuro éñniñini. ² Dñf wíkwíroariñwaéne piñfá werane kikiñf ñwearene yanfwa nani Gorixo negf mixf ináyfyo tñni gapimantf neameñweariñfá giyf giyo tñni wigf dñf pñniñf owimixiniñi rñniñf wuriñfariñini. Nene “Gorixomi nñxfdiro nani pñniñf e rfa yariñoiñf?” neaiwiñpaxf imóniñfpi erane ámáyo yadimñf imóniñfpi wirane yanfwa nani rñniñf wuriñfariñini. ³ Ámá e nerónáyf, Gorixoyá stñwfyo dani nañf ero apáni imóniñfpi ero yariñfá nani “Rñniñf wuriñfariñini.” rariñini. O nene yeáyf neayimixemeañfariñini. ⁴ Ámá nñni xwiyfá mñkf nepaxiñf imóniñfpiñi mí nómiñfiro dñf omópoyiniñi wimónariñoriñi. Apimi mí omñxána yeáyf uyimixemeañfariñi nani wimónariñoriñi. ⁵ Nene niñfariñini. Ñwfa nepa imóniñfpi, ayf ná woni Gorixoriñi.

O tñni xfomi sipí wikáraríjwaéne tñni nání wáwuñf imóníjjo, ayf eni ná woni Kiraisi Jisasoríni. ⁶ O Goríxo íná e éwíníngíníri wimóníjíná imónáná áamá níneneni negf íwí yaríjwápi gwíñíjñf nealkweawárimfáníri neapeíjínigíni. Xfo níneapeiríjñfipimi dáni síwá réníjñf neaíjñfíni. Goríxo áamá níyoní yeáyf uyimíxemeámfáníri nání wimónaríjoríni. ⁷ Nioní Kiraiso e neaiíjñfíni nání wáf nurímeiaríjñfáyf wo nimóníri áwaní nurímeíwíníngíníri Goríxo nínírfpearí —Aga yapf bí mírarijñíni. Nepáni raríjñíni. Goríxo nínírfpearí émáyf mañf nioníyáyo dáni xwíyá nepaxíjñf imóníjñfíni arfá niro dñjñf wíkwíro ero eprífa nání uréwapíyímífaoni imónímí nání nimíxíjñfíni. ⁸ Ayínáni ge ge Jisasoyá síyikf imóníjñfáyf Goríxomí yayf owianeyíniro awí neáníroná “Oxowa omí ríxíjñf urfírfíxíni.” nimónaríni. Ayf “Oxí síyikwí mínípa nemáná wigf wíniyo wíkwí mívónípa ero xíxewíámí míríniro ero yaríjñfáwa wé seáyí e nímfeyoaro íeapá nemáná ríxíjñf urfírfíxíni.” nimónaríni.

Apíxíwa epaxíjñfíni nání uríjñf náníri.

⁹ Apíxíwa eni áamá Goríxomí yayf owianeyíniro awí eánaríjñf nání níbiróná píraníjñf níteáníro aikfíyí xíxeni wigf yíníjñfíni níyíními bírfíxíni. Áamá weyf onearíjñfíni dífá okíyá ero nígwí okíyá iníro rapírapf nígwí xwé roñfíyí yíníro mé ¹⁰ apíxí “Niaíwí Goríxoyáíwanexíni.” rínaríjñfíni epaxíjñf wigf áamáyo aríra níwiríjñfíni dáni okíyáíni inírfíxíni. ¹¹ Apíxíwa oxowa uréwapíyáíni xwíyá mírí íními níwúríniro arfá wírfíxíni. ¹² Apíxíwa xe oxowamí seáyí e níwimóníro ouréwapíyíjñfíni wínaríjñfíni. “Íwa xwíyá mírí ero oxowamí mañf arfá wíro érfíxíni.” nimónaríni. ¹³ Ayf ríjñfíni nání raríjñíni. Eníjñfíni Goríxo áamá níxíjñfíni xámí imíxíjñf, oxí Adamomí níxíjñfíni ríwíyo apíxí Ipímí imíxíjñfíni. ¹⁴ Ayf ríjñfíni nání eni raríjñíni. Obo yapf wíwápijñf, ayf Adamomímaní. Ipímí yapf wíwápijñfíni í xwíyá Goríxo uríjñfíni wíkwíjñf enagí nání “Apíxíwa xwíyá mírí ero oxowamí mañf arfá wíro érfíxíni.” raríjñíni. ¹⁵ Nioní e níriro aí apíxíwa Goríxomí dñjñf níwíkwíroa uro áamáyo dñjñf sipí níwia uro síyikwí míníjñf imóníro níteáníri ero nerónáyf, niaíwí xírarijñfíni dáni erfíkiemeánírfírfíni.

3

Síyikf Jisasoyá imóníjñfáyf wípejñfáwa náníri.

¹ Xwíyá re ríníjñfíni dñjñf jwírarijñfíni imóníjñfíni. “Áamá Goríxoyá síyikf imóníjñfíni bímí” go go “Oumenjñfíni.” níyáiwírfínyáf, “Nioní apí e oemíni.” wimónaríjñfíni, ayf awíaxírfíni. ² Ayínáni Goríxoyá síyikf imóníjñfíni bímí wípejñfíni go go ríjñfíni ríjñfíni imóníwíníngíní. Xwíyá mumeáríjñfíni imóníwíníngíní. Apíxí ná wíni meáwíníngíní. Dñjñf níjñfíni mimóníjñfíni nání míkíjñfíni mañf náníni kíjñfíni. Dñjñf mañf nímorí áamáyo síjñfíni dáni wé róníjñfíni imóníjñfíni éwíníngíní. Wé íkwíjñfíni wíwíjñfíni imóníwíníngíní. Áamá wímeááná nípeameámí nurí aíwá míraní wíwíníngíní. Wíniyo uréwapíyíjñfíni imóníwíníngíní. ³ Iníjñfíni níwíníngíní papíkf yaríjñfíni nání míjñfíni mínípa éwíníngíní. Wáwíñfíni níwíníngíní apaxf mé míxí mimónípa erí awayíni wíri éwíníngíní. Míxí nípea memepa éwíníngíní. “Nígwí bí aí mívónímuropa oeni.” yáiwírfíni wí dñjñfíni fáf mímáxíjñfíni éwíníngíní. ⁴ Xegf síwí niaíwí píraníjñfíni méwíníngíní. E nerfíni niaíwíyí xanoyá mañf arfá wíro wéyo umero érfíxíni éwíníngíní. ⁵ Áamá majfá nerí xegf síwí niaíwí píraníjñfíni mumeapa nerfínyáf, “Goríxoyá síyikf imóníjñfáyf bímí ananí píraníjñfíni umenjñfíni?” riseaimónaríni? Oweoi, e nerfínyáf, píraníjñfíni mumenjñfíni enagí nání raríjñíni. ⁶ Jisasomí síní aí dñjñfíni níwíkwírorí níxíjñfíni negf neaípejñfíni wo oimóníri síjñfíni mívónípa érfíxíni. O e níwíníngíní nání wárfí imónaríni obo seáyí e seáyí e níwíníngíní náníjñfíni neáníri xwíyá meáríjñfíni o eni xwíyá meáríjñfíni nání raríjñíni. ⁷ Áamá wí xegf yof ráná dñjñfíni Jisasoyá síyikf imóníjñfáyfíniyáyo dáníni marfáf, sípíjñfíni dñjñfíni eni “Nanjoríni.” yáiwírfíni, o seaípejñfíni. Dñjñfíni e míváiwírfíni enánáyf, áamá

wí n̄wíáp̄n̄imearo o ayá wimopax̄t̄ en̄j̄p̄i n̄án̄i ráná awí oboyá ḡwirár̄n̄iḡn̄i n̄án̄i rar̄n̄iḡn̄i.

Jisasoyá s̄iyik̄t̄ imón̄iḡt̄áyo seáȳt̄ wiiar̄iḡt̄áyo n̄án̄iḡn̄i.

⁸ Ámá go go “Jisasoyá s̄iyik̄t̄ imón̄iḡt̄áyo seáȳt̄ wiiar̄iḡt̄áyo won̄t̄ oimón̄iḡn̄i.” n̄iwimón̄iḡn̄áyo, d̄iḡt̄ t̄á x̄ir̄iḡo imón̄iḡn̄i. Naḡt̄ r̄ir̄i s̄ip̄i r̄ir̄i mepa éw̄n̄iḡn̄i. Iniḡt̄ pap̄ik̄t̄ yar̄iḡt̄áyo n̄án̄i m̄iḡt̄ min̄ipa éw̄n̄iḡn̄i. “Am̄ip̄i wí min̄im̄uropa oen̄t̄.” n̄iyaiwir̄i t̄w̄t̄ ur̄áp̄im̄n̄iḡn̄i mepa éw̄n̄iḡn̄i. ⁹ Ap̄i ap̄i mepa ner̄i x̄w̄ȳt̄á en̄j̄n̄á dán̄i yum̄t̄i imón̄iḡt̄ Gor̄ix̄o w̄t̄á ók̄im̄x̄iḡt̄áyo n̄án̄i s̄in̄i udud̄t̄ m̄iw̄n̄i “Aga nepa r̄f̄a r̄n̄iḡn̄i?” n̄iyaiwir̄i x̄aíw̄t̄ t̄á x̄ir̄t̄w̄n̄iḡn̄i. ¹⁰ Jisasoyá s̄iyik̄t̄ imón̄iḡn̄iwaéne seáȳt̄ neaiipax̄t̄ imón̄iḡt̄ wor̄tan̄iḡn̄i x̄ám̄i iwam̄t̄o iwam̄t̄o w̄iwap̄iȳir̄ix̄iḡn̄i. E ner̄t̄n̄á r̄ixa m̄im̄iwiáro ner̄i wí x̄w̄ȳt̄á mumeár̄ipax̄t̄ imón̄iḡt̄áyo néra war̄iḡn̄iḡt̄áyo n̄iw̄n̄iḡn̄i, xe e oimón̄iḡn̄i s̄iḡw̄t̄ win̄t̄ir̄ix̄iḡn̄i. ¹¹ Ap̄ix̄iwa en̄t̄ d̄iḡt̄ t̄á x̄ir̄iḡt̄áyo imón̄iḡn̄i. M̄im̄aȳt̄o m̄iropa ero d̄iḡt̄ n̄ip̄ik̄w̄n̄i m̄imón̄iḡt̄áyo n̄án̄i m̄ik̄k̄aȳo naḡt̄ n̄án̄iḡn̄i k̄k̄ayoro éf̄ir̄ix̄iḡn̄i. Pí pí ner̄t̄n̄á ámá d̄iḡt̄ ḡwirár̄ipax̄t̄áyo éf̄ir̄ix̄iḡn̄i. ¹² Jisasoyá s̄iyik̄t̄ imón̄iḡt̄áyo seáȳt̄ seaiiar̄iḡt̄áyo ap̄ix̄t̄ ná w̄in̄i meár̄ix̄iḡn̄i. Wiḡt̄ s̄íw̄i n̄iaíw̄t̄ píran̄iḡt̄áyo méf̄ir̄ix̄iḡn̄i. ¹³ Aȳt̄ r̄ip̄i n̄án̄i “Seáȳt̄ seaiiar̄iḡt̄áyo ap̄i ap̄i éf̄ir̄ix̄iḡn̄i.” rar̄n̄iḡn̄i. Jisasoyá s̄iyik̄t̄ imón̄iḡt̄áyo seáȳt̄ wiiar̄iḡt̄áyo ḡȳt̄ ḡȳt̄ píran̄iḡt̄áyo n̄iw̄iḡn̄i, ayo wé ik̄w̄iḡn̄iḡt̄áyo ḡwirár̄ip̄ir̄f̄á en̄ḡiḡt̄áyo n̄án̄i rar̄n̄iḡn̄i. Kirais̄t̄ Jisasom̄i d̄iḡt̄ w̄ik̄w̄iḡn̄iḡt̄áyo n̄án̄i w̄iyo áwan̄t̄ nur̄ir̄t̄n̄á en̄t̄ iḡiḡt̄ mé anan̄t̄ ur̄ipax̄t̄ imón̄iḡt̄áyo en̄ḡiḡt̄áyo n̄án̄i rar̄n̄iḡn̄i.

“Jox̄t̄ ámá Gor̄ix̄oyáyo epax̄t̄áyo n̄án̄i n̄ij̄t̄á oimón̄iḡn̄i eaar̄iḡn̄i.” ur̄iḡt̄áyo n̄án̄iḡn̄i.

¹⁴ Nion̄t̄ x̄w̄ȳt̄á r̄ip̄i r̄f̄wam̄iḡt̄áyo neáa nur̄t̄n̄á “R̄ixa r̄íná n̄ib̄ir̄i símeáim̄iḡn̄i.” n̄iyaiwir̄i d̄iḡt̄ sik̄w̄t̄m̄on̄iḡn̄i. ¹⁵ E ner̄t̄ aiw̄t̄ nion̄t̄ m̄ib̄ipax̄t̄ nimón̄án̄áyo, jox̄t̄ n̄ij̄t̄á re imón̄iḡn̄i n̄án̄i paȳt̄ r̄íná eaar̄iḡn̄i. Ámá Gor̄ix̄oyá ḡw̄t̄ imón̄iḡt̄áyo —Arí ámá Gor̄ix̄o, d̄iḡt̄ m̄ik̄t̄ ikin̄oyá s̄iyik̄t̄ imón̄iḡt̄áyo n̄án̄i. Ík̄t̄á x̄w̄ȳt̄á x̄aíw̄t̄áyo n̄iw̄n̄iḡn̄i nimón̄iḡn̄i x̄w̄ȳt̄á nepax̄iḡt̄áyo imón̄iḡt̄áyo sop̄iḡt̄áyo war̄iḡt̄áyo n̄án̄i. Aȳt̄ Gor̄ix̄o e éf̄ir̄ix̄iḡn̄iḡt̄áyo wimón̄ariḡt̄áyo t̄n̄i x̄ixen̄t̄ ner̄t̄n̄á epax̄t̄áyo n̄án̄i jox̄t̄ n̄ij̄t̄á imón̄iḡn̄i n̄án̄i eaar̄iḡn̄i. ¹⁶ Aga nepar̄iḡn̄i. X̄w̄ȳt̄á nene d̄iḡt̄ ik̄w̄iḡn̄iḡt̄áyo, Gor̄ix̄o w̄t̄á m̄ók̄im̄x̄iḡt̄áyo en̄j̄n̄á s̄in̄i n̄ij̄t̄á m̄imón̄iḡn̄i en̄ḡiḡt̄áyo —“Ap̄i aga seáȳt̄ émi imón̄iḡt̄áyo n̄án̄i?” n̄iyaiwir̄ane rar̄iḡn̄iḡt̄áyo n̄án̄i. Aȳt̄n̄án̄i sear̄t̄ n̄ir̄iran̄éna r̄ip̄i rar̄iḡn̄iḡt̄áyo, “O s̄iḡj̄n̄i ámá imón̄iḡn̄i kw̄iȳt̄áyo ‘O aga wé rón̄iḡn̄i.’ ow̄iaw̄ipoȳn̄iḡn̄i neaiw̄ap̄iȳir̄i en̄j̄n̄i. An̄j̄n̄ajowa s̄iḡw̄t̄ win̄ax̄t̄áyo x̄w̄ȳt̄á o n̄án̄i r̄in̄iḡt̄áyo an̄j̄t̄ n̄im̄in̄i r̄in̄imer̄i en̄j̄n̄i. Ámá x̄w̄t̄á t̄yo ḡweaḡt̄áyo d̄iḡt̄ w̄ik̄w̄iḡn̄iḡt̄áyo Gor̄ix̄o an̄j̄n̄am̄i n̄án̄i w̄f̄r̄an̄iḡn̄i en̄j̄n̄i.” rar̄iḡn̄iḡt̄áyo n̄án̄i.

Ámá Jisasom̄i r̄f̄w̄t̄ numero kw̄iȳt̄ xeḡt̄ bimi x̄d̄ip̄ir̄f̄áyo n̄án̄iḡn̄i.

4

¹ Kw̄iȳt̄ Gor̄ix̄oyáyo r̄ixa áwan̄t̄ re rém̄ixam̄on̄iḡn̄i, “S̄t̄á yopar̄t̄áyo t̄ḡj̄n̄á ámá wí Jisasom̄i s̄in̄i d̄iḡt̄ m̄iw̄ik̄w̄iḡn̄i r̄f̄w̄t̄ numor̄t̄n̄á re ep̄ir̄f̄áyo n̄án̄i. Kw̄iȳt̄ ámi xeḡt̄ bimi —Ap̄i ámá yap̄t̄ w̄iwap̄iyar̄iḡt̄áyo n̄án̄i. Ap̄im̄i x̄d̄iḡt̄o ámá kw̄iȳt̄ ap̄im̄i dán̄i ur̄éw̄ap̄iyar̄iḡt̄áyo rar̄iḡt̄áyo ar̄t̄á wiro im̄t̄óyo dán̄i éw̄ap̄ir̄iḡt̄áyo ar̄t̄á wiro ep̄ir̄f̄áyo n̄án̄i.” Gor̄ix̄oyá kw̄iȳt̄áyo áwan̄t̄ e rém̄ixam̄on̄iḡn̄i. ² Ap̄im̄i dán̄i ur̄éw̄ap̄iyar̄iḡt̄áyo yap̄t̄ ow̄iwap̄iyar̄iḡt̄áyo n̄án̄i yar̄iḡt̄áyo n̄án̄i w̄iwap̄iyar̄iḡt̄áyo n̄án̄i. Wiḡt̄ d̄iḡt̄áyo t̄w̄t̄ ayá wí yar̄iḡt̄áyo n̄án̄i r̄ixax̄t̄ ór̄iḡn̄iḡt̄áyo n̄án̄i t̄w̄t̄ nero aí “Aȳt̄ t̄w̄t̄ r̄f̄a yar̄iḡn̄iḡt̄áyo?” n̄iyaiwir̄t̄n̄á es̄t̄t̄ b̄i minar̄iḡt̄áyo n̄án̄i. ³ Aȳt̄ “Ap̄ix̄t̄ m̄imeán̄ip̄an̄i.” r̄iro “Aiwá ap̄i ḡw̄f̄ar̄iḡn̄i. Min̄ip̄an̄i.” r̄iro yar̄iḡt̄áyo n̄án̄i. E ner̄t̄ aí nene x̄t̄om̄i d̄iḡt̄ n̄iw̄ik̄w̄iḡn̄iḡt̄áyo nepax̄iḡt̄áyo imón̄iḡt̄áyo n̄án̄i d̄iḡt̄ moar̄iḡn̄iḡt̄áyo Gor̄ix̄o aiwá ap̄i ap̄i n̄án̄i yaȳt̄ n̄inimáná n̄f̄ir̄ix̄iḡn̄iḡt̄áyo im̄ix̄iḡn̄iḡt̄áyo n̄án̄i. ⁴ Aȳt̄ r̄ip̄i n̄án̄i rar̄iḡn̄iḡt̄áyo n̄án̄i. Am̄ip̄i Gor̄ix̄o im̄ix̄iḡn̄iḡt̄áyo n̄án̄i naḡt̄ir̄iḡn̄i. Wí r̄f̄w̄t̄m̄in̄i mamopax̄t̄ m̄imón̄iḡn̄i. Nene Gor̄ix̄om̄i yaȳt̄ n̄iwir̄ane n̄ipax̄t̄áyo imón̄iḡn̄iḡt̄áyo n̄án̄i rar̄iḡn̄iḡt̄áyo n̄án̄i. ⁵ Gor̄ix̄oyá s̄iḡw̄t̄áyo dán̄i aiwá n̄ip̄in̄i anan̄t̄ n̄ipax̄t̄áyo imón̄iḡn̄iḡt̄áyo n̄án̄i rar̄iḡn̄iḡt̄áyo n̄án̄i. Aȳt̄ xewan̄t̄o am̄ip̄i n̄án̄i iwam̄t̄o nim̄ix̄ir̄t̄n̄á

“Nipini nanirini.” rihipimi dani nipaxi imoniri nene niniranena api nani yayi wiarinwapi dani nipaxi imoniri enagi nani rarinini.

“Ririxmeayo urewapiyiri Gorixomi piraninj xdirfa nani iwamfo ewapniri eirixini.” urinj nanirini.

⁶ Xwiyfa api joxi yegri nirixmeayo nurewapiyirina, surima wi me ama Kiraisi Jisasoyi xinawininj nimoniri ominj xixeni niwirina yarigfapa axipi e erfarini. Joxi e nerina aiwa ninirihipimi dani enj sixi eanarinwapa axipininj joxi xwiyfa nene dinj wikwiroarinwapi —Api xwiyfa piraninj rehwipeninj joxi nixida warinpirini. Nepaxinj imonihpirini. Apimi dani enj sixi eanirfarini. ⁷ E neri ai piyinj ikaywipi —Api sa xwfa tfo dajipirini. Niaiw diinj mimogfapi rihipirini. Apimi diinj bi mikwiro arikwkw niwiera nuri ama Gorixomi xixeni nixdirina yarigfapi tni xixeni erfa nani ama nifa yanro nani iwamfo ewapnarigfapa axipininj iwamfo ewapnirixini. ⁸ Ayf ripi nani “Ama Gorixomi xixeni nixdirina yarigfapi tni xixeni erfa nani iwamfo ewapnirixini.” rirarinini. Wara rowa oneaiiniri nani iwamfo nirewapihinipini, apimi dani nanj onimiapi neaiipaxirini. E neri ai Gorixomi xixeni xidanwa nani iwamfo nirewapihinipini, apimi dani nanj ayá wi neaiipaxirini. Agwi rina sini xwfa tfo nihwearanarani, rwoy anjnam nihwearanarani, nanj neaiipaxi enagi nani rarinini. ⁹ Xwiyfa api, ayf diinj hwiraripaxi imonihpirini. Ama arfa niwiri xdirpaxipirini. ¹⁰ Ayf rwoy anjnam nihwearanarani, sini xwfa tfo nihwearanarani, Gorixomi xixeni xidanwa nani iwamfo nirewapihinipimi dani nanj neaiwiniginiri agwi rina rwi nirkwinimana aninj minj yarinhwari. Nene Nwfa diinj non imonijo —O ama niyon yeay uyimixemeamfani enorini. Xfomi diinj wikwiroarinwae anj paxi yeay neayimixemeaarinorini. “O nene e neaiirini.” niyaiwirane diinj nikwimorane nani aninj minj yarinhwari. ¹¹ Xwiyfa api nipini sekaxi uriri urewapiyiri eirixini.

“Dixi nerihipimi dani sinwepig wirixini.” urinj nanirini.

¹² Joxi sini ama rfa mirinox ai xe peay onanpoyiniri sinw mirinipani. Joxi we ikwianwyo rihwiraripiri nani Jisasomi diinj wikwiroarinwaf epaxi imonihpiri nani sinwepig wirixini. Jiwanijoxi nira nurihipimi dani sinwepig wiri nernerina piraninj nerihipimi dani sinwepig wiri winyo diinj sipi niwirihipimi dani sinwepig wiri diinj hwiraripaxip nerihipimi dani sinwepig wiri ikwirafnaninj nimoniri nerihipimi dani sinwepig wiri eirixini. ¹³ Nioni bimfae nani weninj neri nihwearina Gorixomi yayi umeanro nani awi eanarigte dani xwiyfa Gorixoyapi fa nuroimana apimi dani urewapiyiri enj riremexi wiri eirixini. ¹⁴ Xami Jisasoyi stiki imonigfayo wipejweagfawa joxi erfapi nani Gorixoya diinjyo dani wfa rokiamoro we seayi e sikwiaro eana Gorixo xeg kwihipimi dani e epaxi oimoniri diinj sixi simonipini diinj yaikia mimopani. ¹⁵ Xwiyfa “Joxi e eirixini. E eirixini.” rirarinapi nipini xixeni we oroariminiri eirixini. Ama giy giy sinw niranirona joxi xwiyfa nioni “E eirixini.” rirarinapi neri we nroa warinagi ranipirfa nani e eirixini. ¹⁶ Jiwanijoxi yarinhpiri nani sinw ainenaxdir urewapiyarinhpiri nani eni sinw ainenaxdir eirixini. Kikifa bi mihwea arki e yayirixini. Ayf ripi nanirini. Joxi e nerina jiwanijoxi erkimeaniri dixi manj arfa siarigfayo erkimeari erfa enagi nani rarinini.

5

“Amayo piraninj owimiximiniri nurina dixiyo urarinjpa uririxini.” urinj nanirini.

¹ Aminapia wimi piraninj owimiximiniri nerina xwamianf tni muripani. Dixi apowami nipenf urarinjpa uririxini. Iwi sikhowami piraninj owimiximiniri nerina dixi rigwawami urarinjpa nipenf uririxini. ² Apijanpiani nurina dixi

“Burimákaú wítípi exwexwímí oenírí xwíríngwí xapíxapí nosaxa pwaríná bí mĩnĩpa oenírí manj gwí mĩkiríwipani.” nĩrĩnĩrĩ eánĩrĩ “Nĩgwí omĩngí yarĩgíáyí wĩgí omĩngí egíapĩ nánĩ nĩgwí meapaxĩrĩnĩ.” nĩrĩnĩrĩ eánĩrĩ enagĩ nánĩ wĩpewewagíáyí re yaiwĩrĩxĩnĩrĩ rarĩngĩnĩ, “Neaipewewagíáwami yayí owĩnĩnĩrĩ mĩnĩ wĩarĩngwápĩ biaú mĩnĩ wĩpaxowarĩani?” yaiwĩrĩxĩnĩrĩ rarĩngĩnĩ.

¹⁹ Ámá ná wonĩ nĩwĩapĩnĩmearĩ Jisasoyá sĩyikí imónĩgíáyoy wĩpewewanj womĩ xwĩyíá nuxekwĩmori “Sĩpĩ yarĩnĩ.” rĩránáyí, arfá mĩwipani. E nerĩ aĩ sĩngwí wĩnarófáyí waúranĩ, waú worani, enánáyí, ayí anani arfá wĩrĩxĩnĩ. ²⁰ Wĩpewewagíá arfíkĩ fwt yarĩgíáyoy Jisasoyá sĩyikí imónĩgíá nĩyíyá sĩngwí anĩgíe dani mĩxĩ urĩrĩxĩnĩ. Wa enĩ wáyí nero axĩpĩ mepa epĩrfá nánĩ “Nĩyíyá sĩngwí anĩgíe dani urĩrĩxĩnĩ.” rĩrarĩngĩnĩ. ²¹ E nerĩ aĩ nionĩ Gorĩxoyá sĩngwí tĩngí e dani tĩnĩ Kiraisĩ Jisasoyá sĩngwí tĩngí e dani tĩnĩ anĩnajĩ xfo íá yĩyamĩximĩ enĩyíyá sĩngwí tĩngí e dani tĩnĩ xwĩyíá joxĩ mĩrĩmúropaxĩ imónĩngí rĩpĩ orĩrĩmĩnĩ. Joxĩ nionĩ wĩpewewagíáwa nánĩ rĩrarĩngápĩ nerfíná wĩ nánĩ “Ámá nionĩyáyĩrfani?” nĩyiwĩrĩ nĩyĩngwĩrónĩrĩ mepa éirĩxĩnĩ. Wĩ dĩxĩyonĩ sĩmĩ sĩmĩ e nĩmerĩ mepa éirĩxĩnĩ. Xĩxenĩ wĩgí yarĩgíapĩ tĩnĩ wĩrĩxĩnĩ. ²² Joxĩ ámá wo ayá tĩnĩ nĩmearĩ Jisasoyá sĩyikí imónĩgíáyoy wĩpewewanj wo imónĩwĩnĩgĩnĩrĩ nĩwĩmĩxĩrĩ wé seáyĩ e mĩwikwĩarĩpanĩ. Apaxĩ mé wĩpewewanj wo oimónĩrĩ wĩmĩxáná fwt ayí yarĩgíapĩ rĩxĩmeanĩgĩnĩrĩ rarĩngĩnĩ. Joxĩ fwt bí mé íkwĩráfnaxĩngĩ imónĩwĩnĩgĩnĩrĩ rarĩngĩnĩ. ²³ Timotioxĩ, íníná aga sĩmĩxĩ agwĩyo siyarĩngĩpĩ nanj sini nánĩ aga inĩgĩnĩ mĩnĩpa nerĩ marĩsĩnĩfá nánĩ wayfá inĩgĩ wainĩ bí tĩnĩ nĩrĩxĩnĩ. ²⁴ Sĩpĩ ámá wa éfapĩ sĩngánĩngé dani éfá enagĩ nánĩ sini pfá minĩngáná aĩ rĩxa sĩngánĩ imónarĩngĩrĩnĩ. E nimónĩrĩ aĩ sĩpĩ wa éfapĩ ínĩmĩ dani éfá enagĩ nánĩ pfá néfasáná enáná sĩngánĩ imónarĩngĩrĩnĩ. ²⁵ Axĩpĩ énĩngí nanj wa éfapĩ sĩngánĩngé dani éfá enagĩ nánĩ sĩngánĩ imónarĩngĩrĩnĩ. E nimónĩrĩ aĩ nanj wa yumfĩ éfapĩ anĩngí yumfĩ imónarĩpaxĩmani.

6

Ámá xĩnáiwanĩngí nimónĩro omĩngí wĩarĩgíáyí nánĩrĩnĩ.

¹ Ámá xĩnáiwanĩngí nimónĩro omĩngí wĩarĩgíáyí wĩgí bosowa nánĩ “Awami wéyo umerane xixeni arfá yĩmĩgí wirane epaxowarĩani?” nĩyiwĩro apĩ e wĩrĩxĩnĩ. Awa Gorĩxo nánĩ sĩpĩ mĩrĩpa ero none ámáyo uréwapĩyarĩngwápĩ nánĩ sĩpĩ mĩrĩpa ero oépoyĩnĩrĩ rĩrarĩngĩnĩ. ² Go go xegí boso Jisasomĩ dĩngí wĩkwĩroarĩngí wo enánáyí, dĩngí re nĩwĩwĩrĩ paimĩmĩ mĩwĩpa éwĩnĩgĩnĩ, “Xfo enĩ gí Jisasomĩ dĩngí wĩkwĩroarĩngwí wo enagĩ nánĩ sa gí nĩrĩxĩmeánĩngí imónĩngí worĩani?” E nĩwĩwĩrĩ paimĩmĩ mĩwĩpa nerĩ rĩpĩnĩ yaiwĩwĩnĩgĩnĩ, “Gí bosí omĩngí wĩarĩngáo Jisasomĩ dĩngí wĩkwĩroarĩngí wo imónĩrĩ Gorĩxo dĩngí sĩxĩ uyarĩngí wo imónĩrĩ eno enagĩ nánĩ arfá yĩmĩgí nĩwĩrĩ omĩngí owĩimĩnĩ.” yaiwĩwĩnĩgĩnĩ. Xĩnáiwanĩngí nimónĩrĩ omĩngí wĩarĩgíáyí nánĩ rĩrarĩngápĩmĩ dani sĩyikí Jisasoyá imónĩgíá joxĩ tĩngí e ngewagíáyoy uréwapĩyĩrĩ enj rĩrémĩxĩ wĩrĩ éirĩxĩnĩ.

Mimónĩ uréwapĩyarĩgíáyí nánĩrĩnĩ.

³ Ámá go go xwĩyíá nionĩ rĩrarĩngápĩ marfái, xegí bí imónĩngípĩ —Apĩ xwĩyíá pĩránĩngí réwapĩnĩgíapĩ tĩnĩ xixeni mimónĩngípĩrĩnĩ. Xwĩyíá negí Ámíná Jisasi Kiraiso rĩngĩpĩ tĩnĩ xixeni mimónĩngípĩrĩnĩ. “Gorĩxomĩ pĩránĩngí nĩxĩdĩrĩná epaxí, ayí apĩrĩnĩ.” rĩnĩngĩpĩ tĩnĩ xixeni mimónĩngípĩrĩnĩ. Xwĩyíá xegí bí imónĩngí apĩ íá xĩrarĩngí go go ⁴ wá rĩ nimónĩrĩ aĩ aga nĩjfá nanj bí mimónĩngĩrĩnĩ. O xwĩyíá rĩrowĩamĩ inarĩgíapĩ nánĩ wĩ tĩnĩ orĩnaneyĩnĩrĩ sĩmĩ xeadĩpénarĩngĩrĩnĩ. Xwĩyíá xĩmĩximĩ ninĩro rarĩgíapĩ nánĩ enĩ wĩ tĩnĩ orĩnaneyĩnĩrĩ sĩmĩ xeadĩpénarĩngĩrĩnĩ. E yarĩngĩpĩmĩ dani ámá sĩpĩ dĩngí yaiwĩnĩro xwĩyíá mĩximĩxewĩamĩ inĩro ikayfwt rĩnĩro anĩdĩngí yaiwĩnĩro ⁵ xixewĩamĩ rĩnĩro yarĩgíarĩnĩ. Ámá e yarĩgíáyí dĩngí xeyánĩngí imónĩro xwĩyíá Jisaso nánĩ nepaxĩngí imónĩngípĩ bí sini mĩxénĩngí imónĩro egíáyĩrĩnĩ. Xengwĩnĩ

re yaiwiarigfáriní, “Gorixomi nixfdirijpimi dáni amípi xwé meapírfá nánirini.” yaiwiarigfáriní.

“*Íá* xirijápi apánirini.” yaiwiarigfáyí tñni e miyaiwiarigfáyí tñni nání urijí nánirini.

⁶ Ayí e yaiwiarigfá aí áamá “Amípi nioní íá xirijápi, ayí apánirini.” yaiwiarigfáyí Gorixomi nixfdirijpimi dáni amípi Gorixo “E wíimigini.” yaiwiarigfá wí mímúronigfáriní. ⁷ Inókíwa neaxirigfáe dáni amípi wí tñjé imónijwaéne íá neaxirigfáraní? Péwaé dáni ení amípi wí nimeámi waníwáraní? Oweoi. ⁸ Ayínání sa aiwá naní nániraní, aikí yínaní nániraní, apání enjánáyí, dijé re oyaiwianeyí, “Nene íá xirijwápi ayí apánirini.” oyaiwianeyí. ⁹ E nerí aí áamá amípi wí mímúropa oenirí yarigfáyí re yarigfáriní. Amípi wí nániní ayá síwé nuroríná mñjé síxé nínirijpimi dáni wiwanijyí mífreyónijé pikínarigfáriní. Ayí majíá nikáriníro amípi ríwéná xeanijé wímeapaxé imónijépi nání íkínijé sípi wiarijériní. Maiwí e néra núfasaná ríwéná síwá nerí piéropírfáriní. ¹⁰ Ayí rípi nání raríjiní. Áamá nigwé nániní dijé sípi níwiríná ayí íwé xixegfíni oépayinirí wipemearijériní. Áamá wí nigwé nániní íkínijé sípi níwirijpimi dání xwíyíá nene dijé íkwíroaríjwápi ríxa píní níwiárimí majímajíá néra xerjwími nuro rínijé meárinarigfá nání raríjiní.

“*Píránijé* nerí dijé níyímijépi xaíwé íá maxítrírixini.” urijé nánirini.

¹¹ “Gorixo ‘Timotio e éwínigini.’ wimónaríjépi tñni xixeni oemini.” yaiwiarigfá, sípi apimí píranijé éf menítrírixini. E neríná “Wé rónijé imónijépiní oemini.” yaiwirí “Gorixomi píranijé nixfdiríná epaxépiní oemini.” yaiwirí “Omí anijé dijé owíkwíróminí.” yaiwirí “Ámáyo dijé sípi owimini.” yaiwirí “Pí pí nímeáfpé xwámámé oemini.” yaiwirí “Ámáyo nípiyiní owimini.” yaiwirí étrírixini. ¹² Joxí Jisasomí dijé níwíkwíroríná áamá “Xíto xopírará níniéfeníjoi?” níyaiwinirí ení neánirí ení menarigfá axípi étrírixini. E nerí dijé níyímijé joxí e oimónirí wéyo íá rumítrijépi xaíwé íá maxítrírixini. Joxí naní imónijé dijé wíkwíronijépi ríxa áamá obaxé arfá egfáe dání waropárfé wíjé enagí nání ríraríjiní. ¹³ Gorixo —O pí pí dijé tñjé imónijépi nání mífké ikinorini. O tñni Kiraisí Jisaso —O mífé ináyí Podiasí Pairato xwírixé umearíná xíto nání waropárfé xixeni iníjorini. O tñni awaú arfá egfáe dání xwíyíá joxí mímúropaxé imónijé rípi oríríminí. ¹⁴ Joxí sekaxé Áminá Jisasi Kiraiso nínearími peyijépi xixeni étrírixini. E nerí Jisaso síjání piaumímé iníe nání joxí rídupaxé imónijépi mepa néra urí áamá xwíyíá “O sípi yarini.” rímeapaxé imónijépi mepa néra urí étrírixini. ¹⁵ Gorixo moáríjiná nimónítríná o síjání piaumímé inítríná. Ayí rípi nání raríjiní. Gorixo yayí xíto winaríjépi nání xewaníjoi mífké ikinorini. Ná woní oniní seáyí e imónijorini. Mífé ináyí níminí jweagfáyo seáyí e wimónijorini. Áminá níyoní ení seáyí e wimónijorini. ¹⁶ Anijé noní jweajo, ayí ná woní onirini. Wíá o ómíxaríjépi ináyínijé píroaríjagí nání áamá anjé e pupaxomani. Áamá wí síjwé winigfómani. Wí ení síjwé winipaxé imónijomani. Omí áamá níneneni seáyí e uméwanigfá. O anijé íníná neamejweáwinigfá. “E imóníwinigfá.” nimónarini.

Áamá amípi wí mímúronigfáyí epaxépi nánirini.

¹⁷ Áamá agwí ríná amípi wí mímúronigfáyo re urítrírixini, “Wárixayfne mimónipa ero amípi seyfne míseamúroaríjépi nání ‘Anijé íá xíraníwáriní. Wí anipá imóniníá menini.’ míyaiwipaxé enagí nání apimí dijé mñjwírarípa ero étrírixini. E mepa nero Gorixo —O yayí oneainirítrípi níneaiapítríná xwapé ayá wí neaiaparíjorini. Omíni dijé ujwírarípoyí.” urítrírixini. ¹⁸ Rípi ení urítrírixini, “Ámáyo naníni wíro saní nurápíroná onímíapí murápí ayá wí urápíro yaní ewaní imóníro amípi bí wáwuñé oimoaneyiníro tiro étrírixini. ¹⁹ Seyfne e nerónáyí, nepa amípi ayá tñjé imónirí nípémáná ríwíyo seaímeaní imónirí enjépi awí eámeámé yáraríjoi. Api dijé

nání áwaní urímerí wáí urímerí uréwapíyemerí éwínígíní nírípeañoníríní. ¹² E nírípeañoní enagí nání xeaníñí rípi nímeaníríní. E nerí aí apí nání nioní ayá wí míninaríníní. Ayí rípi nání ayá wí míninaríníní. Goríxo, nioní díní wíkwíroñáo nání nioní níjfaríní. “O xwíyá yáy neainaríñí wáí ríméwínígíní nání fáníñí niepíxíniasínípi sía Jisaso weapíníáyí imóníe nání ananí meñweapaxoríní. Ámá ámí síní xegí bí tñí sayá nímíxírí rípríxíní meñweapaxoríní.” nímónaríñagí nání ayá wí míninaríníní.

¹³ Xwíyá enwípeáríníñí, nioní xamíñoxi e dání wáí urírí uréwapíyírí éwínígíní sínwepígí siaríná arfá níñípi xaiwí fá xíríríxíní. Kiraisí Jisaso tñí nawíní níkarínírná díní wíkwírorí díní síxí uyírí neríñípi dání xwíyá apí xaiwí fá xíríríxíní. ¹⁴ Xwíyá ayá tñí imóníñí fáníñí siepíxíniasínípi apí kwíyí Goríxoyápi dání —Apí síyíkwí bí míníñípi ríní. Díní neaxíxéronípi ríní. Apímí dání fáníñí siepíxíniasínípi fá níxírí meñweáíríxíní.

“*Esia píropenisíyo dáníyí níniepísamoárímí ugíawíxíní.*” uríñí náníríní.

¹⁵ Joxí níjfaríní. Esia píropenisíyo dání Jisasomí díní wíkwíroarígí fání níniepísamoárímí ugíawíxíní. Níniepísamoárímí nuróná wigí waú Pigeraso tñí Xemosenisó tñí awaú ení níniepísamoárímí ugíawíxíní. ¹⁶ E nerí aí “Ámíná Jisaso Onesiporasomí tñí amá xegí aníwámí wearígí fání ayá urímíxíwínígíní.” nímónaríní. Ayí rípi náníríní. O ámí ámí díní síxí nímímoyíní. Nioní gwí ñweañóní nání aiwí ayá míwíní ¹⁷ aní Romí rípi níremónapíríná nioní nání ayá tñí pí fání nura nímeanínígíní. ¹⁸ Ayínání “Sía negí Ámíná Jisaso amá níyoní mí ómómíxímí eníyímí omí ayá urímíxíwínígíní.” nímónaríní. Nioní síní Epesasíyo ñweañóná seáyí o níñípi nání ení joxí ríxa níj fání imóníñí.

2

“*Xwíyápi wíyo ení fáníñí wiepíxíniasíríxíní.*” uríñí náníríní.

¹ Ayínání gí níawíníñí imóníñoxi, joxí re níyaiwíníñípi dání, “Kiraisí Jisaso tñí nawíní ikáríníñóní enagí nání Goríxo wá wí míníwianípa yaríñífrání?” níyaiwíníñípi dání ení síxí éanéí. ² Xwíyá nioní amá obaxí arfá egíe dání raríná arfá níñípi joxí ení amá díní ñwírírípaxí imónígí fání áwaní nurírí fáníñí wiepíxíniasíríxíní. Ayí e dání xamíñí wíyo uréwapíyipaxí imóníprí fání ríríríní.

“*Jisasomí xídaríñagí nání síkaríapí xwámámí wíríxíní.*” uríñí náníríní.

³ Ewayí xwíyá bí rípi nání díní moí. Síminí wínarígí fání wámí wímeanípi nání ududí mirínípa nero wigí míxí ináyomí ení neáníro númí uxídarígí fání yapí joxí ení axípi e nímónírí Kiraisí Jisasomí níxídríná símeanípi nání ududí mirínípa nerí xe onímeanírí xídríríxíní. ⁴ Síminí wínarígí fání síminí wínaríñwáo none yaríñwápi nání yáy owíníñí pí pí omíñí amá sía ayí ayo yarígí fání xe nawíní rígwírígwíníñí oéánírí mé ná bíñí xíto wímónaríñípi yarígí fání. ⁵ Ewayí xwíyá rípi nání ení díní moí. Yamíyamúrónígí inarígí go go yamíyamúrónígí iníprí nání xiáwo rárípi xíxení arfá míwí aníñí wíníagí nání maní níwíákirí xegí díní tñí áwíní e níyaimí níyapírínáyí, yáy níwimorí yamíyamúrónígí níñírná múróomí mání wínípi wípaxí meníní. ⁶ Ewayí xwíyá rípi nání ení díní moí. Ámá nírkwínírí omíseáyí éo, o xámí wíwámí nímúrórí aiwá nímirí nípaxoríní. ⁷ Ewayí xwíyá nioní níra weaparíñáyí nání díní moí. Joxí e neríná Ámínáo símíxíñípi dání re yaiwípaxíríní, “Ayí apí nání rí fání ríní? Apí nání rí fání ríní?” yaiwípaxí enagí nání “Apí nání díní moí.” ríríríní.

⁸ Joxí Jisásí Kiraisó nání arfá wí míkíamopaní. Nioní xwíyá yáy neainaríñípi wáí nípríná re raríñápa “O nípémáná amí xwárípayó dání wíapínímeanóríní.

Negí aríto mîxí ináyí Depitoyá ïwiárfawéyí worîní.” E rarîñápa o xîxenî apî e imónîñorîní. ⁹ Nionî xwîyífá apî wáf urarîñagî nánî “O nîpîkwîní mîyarîñîní.” nîniawîro xeanîñî nînikárayîro ámá rîkîkîrfó yarîgífáyo gwí ñwirárarîgífápa apî enî apî enî nigífárîñî. Nionî gwí ññwirárarîgífá aiwî xwîyífá Gorîxoyápi enî gwíñîñî mîñwirárarîñî. ¹⁰ Xwîyífá Gorîxoyápi enî gwíñîñî mîñwirárarîñîñagî nánî nionî ámá Gorîxo xegí fá yîyamîxîmî enîñî nánî dîñî nîmori nionî nikárarîgífápi nîpîmîñî xwámámí wiarîñárîñî. Ámá ayí Kiraisî Jisasomî dîñî wîkwîróaná o tîñî nawîñî nikárinîñîñîñî dání yeáyí uyimîxemearî añînamî xfo tîñî anîñî seáyî e nîmónîro ñweapírfá nánî wîmîxîrî éwîñîgîñî e yarîñárîñî. ¹¹ Xwîyífá re rîñîñîñî nene dîñî ñwirárarîpaxípiñî, “O tîñî nikárinîñîñîñî dání peñwaénénîñî enîñîñî, dîñî ñîyîmîñî enî tîñîwaéne nîmónîñî o tîñî ñweaníwárîñî. ¹² Nene pí pí neaímeáíyo xwámámí ñwîranénáyí, wíyo enî seáyî e ñîwîmónîrane xfo tîñî nawîñî umeñweaníwárîñî. Nene ‘O negí Ámînáomanî.’ ñîñîranénáyí, xfo nene nánî enî ‘Ayí nánî nionî majífárîñî. Gí ámá wîmanî.’ rîñîfárîñî. ¹³ Nene ínîná dîñî ñeañwirárarîpaxípi mepa yarîñagwî aiwî o sa anîñî dîñî uñwirárarîpaxípi yarîñorîñî. Ámî sîñî bî ñîmîxîrî rîpaxí mîmónîño enîñî nánîñî.” Xwîyífá e rîñîñîñî nene dîñî ñwirárarîpaxípiñî.

“Uréwapîyarîgífáyí xwîyífá xîmîxîmî ñîñîro mîrîñîpa éñîñîñî.” urîñî nánîñî.

¹⁴ Xwîyífá nionî rîrarîñápi ámá joxî tîñî e ñweagífáyo dirîrî wîñîñîñî. E nerîñá Gorîxo sîñwí anîñî dání joxî rîperîrî xwîyífáñîñî bî mîrî aga nepa sekaxí re urîñîñîñî, “Xwîyífá nánî xîmîxîmî ñîñîro mîrîñîpa époyî.” urîñîñîñî. Xîmîxîmî ñîñîro rînarîgífápi ámá wíyo nañî bî wîiarîñîñî. Arífá wiarîgífáyo xwîrîfá wîkîxearîñî enîñî nánî rarîñîñî. ¹⁵ Gorîxo “Timotio mîmîwîároarîñî wo rífa imónîñî?” osiawîñîñî anîñî miní éñîñîñî. Xwîyífá nepaxîñî imónîñîñî xegí rîñîñîpa ñîrenwîpéa nurî urîñîñîñî. E nerî re éñîñîñî. Ámá wigí omîñî nerîñá nañî éfá enîñî nánî “Ámá omîñî nionî éapî sîñwí ñîwîñîñîñîñî, ayá ñîñîpaxímanî.” yaiwiarîgífáyí yarîgífápa axípi éñîñîñî.

Sîpî xwîyífá Gorîxomî mîxídarîgífáyí rarîgífápi nánîñî.

¹⁶ Xwîyífá ámá Gorîxomî mîxíñîpa nerîñá rîro íkífá ñwíyo dání rîro yarîgífápi gí tîñî e dání orípoyîñîñî sîñwí mîwîñîpa éñîñîñî. Ayí rîpi nánî rarîñîñî. Xwîyífá íkífá ñwíyo dání rarîgífápi, ayí Gorîxomî mîxíñîpa epírfá nánî ná jîe xîxoyípi mîfoarîñîñî. ¹⁷ Ámá ayí wigí pîñî e rarîgífápi oremánîñî xwé nîmóga unífá enîñî nánî rarîñîñî. Ámá e rarîgífáyí wigí waú Xaimeniaso tîñî Pairitaso tîñî awaúrîñî. ¹⁸ Awaú xwîyífá nepaxîñî imónîñîñî pîñî ñîwîárinî majîmajífá néra xejwíñî nurîñá re rarîgífáwaúrîñî, “Kraisomî dîñî wîkwîrówaéne negí dîñî sîñî neaimîxíñîñî dání rîxa wíapîñîmeáwá enîñî nánî ñîpémáná negí warápi ámî ríwéná bî wíapîñîmeanímanî.” rarîñagí nánî ámá dîñî wîkwírogífá wî mîdîmîdání ayagwí imîxárinîñî. ¹⁹ Wí mîdîmîdání ayagwí imîxárinîñî enîñî aiwî xwîyífá Gorîxoyápi sîñîñîñî eaárîñîñî. Xwîyífá oyápi sîñá añî ñîmîñîñîñî sîñá iwamífo ñîñîwayîrorî tîgífápi wí mîkwierómioá xáiwí sîñîñîñî eánîñîñî yapî imónîñî. Sîñîñîñî eánîñîñîñî ríwamîñîñî rîpiaú ñîñîñîñî eánîñî, “Ámá xíoyá imónîgífáyí ayí Ámînáo o ñîñîñîñî.” rîñîñî “‘O gí Ámînáorîñî.’ rarîgífá gíyí gíyí wigí sîpî yarîgífápi ríwíñîñî umamóñîñîñî.” rîñîñî enîñîñîñî apîmî ñîñîñîñî eánîñîñî.

“Gorîxomî seáyí nañî wîpaxoxî imónîñîñîñî.” urîñî nánîñî.

²⁰ Añî xwé wîwámî sixí xîxegíñî weni. Sixí awíaxí sîñá gorî tîñîñîñî, sîñá sirîpá tîñîñîñî, imîxîñîñîñîñî mîwenîñî. Úrapî sixí íkífá tîñîñîñî, xwífá tîñîñîñî, imîxîñîñîñî enî wí weni. Wíñîyí ayá tîñî mearîgífápiñîñî. Wíñîyí ayá tîñî mîmearîgífápiñîñî. ²¹ Ayîñáñî ámá gíyí gíyí sîpî apî ñîpîñî nánî igífáñîñî eánîgífáyí, ayí ámá Gorîxomî seáyí nañî wîpaxíñîñî. Sixí ayá tîñî mearîgífáwánîñîñî imónîño. Xfo “Awá tîñî e éñîñîñî.” wîmónarîñîñî nánî rarîñîñî imónîñîñîñîñî imónîño.

Sixt rixa dñj peyeañtá yapí mimónf añt xiáwo stñt awá tñnt aiwá ría yeaantpaxt imónñgwá yapí imónñgoi. Sixt pí pí nanj imónñjtpí nerfná meámtánrtí wí e píránñjt nímtxiníro weñtá yapí imónñgoi. ²² Ayínání íwí sikiñoytne feapá seainttptí prtí níwialkiáritmí éf úrtixíní. “Wé rónñjt imónñjtpimíní oiponímíní.” yaiwirí “Xwiytá nepaxñjt imónñjtpimí dñjt níkwtróa oumíní.” yaiwirí “Ámáyo dñjt sipí owimíní.” yaiwirí “Ámá tñnt ptytá owtrinaneyí.” yaiwirí nerí ámá íkwtráfnánñjt imónñgtápimí dání Ámínáo artrá oneainrtí urarigtáyf tñnt nawíní xixentí e értixíní.

“Xwiytá ikweakwfmí rarigtápi arfá mtwí píránñjt wé urórtixíní.” urñjt nánrtíní.

²³ E nerí aí xwiytá majtmajfá nikáríníro dñjt ría níxeyánimáná ikweakwfmí rinarigtápi bí xe onxtfmeanínrtí sñgwí mñwínípa értixíní. Joxí níjtáríní. Xwiytá apí nírtíníroná sa xímíxmíntí níníro rinarigtá enagí nání raríñjntí. ²⁴ Ámínáoýa xínáínñjt nímtónrtí omñjt wíarigtá gtyt gtyt xwiytá xímíxmíntí níníro mtrípa értixíní. E mepa nero ámá nñntí nání wá wumíxtíro píránñjt uréwaptyipaxt imóníro “Sipí ámá ayf níkárítápi ananrtíní.” yaiwíro értixíní. ²⁵ Uréwaptyarfná manj prtí wíáikímí yarigtáyo awayíní xwiytá nuríro píránñjt wé uroaníro értixíní. Ayf “Xwiytá nepaxñjt imónñjtpí, ayf apírtání?” níyaiwíro xixentí e waropárf epírtá nání xámí imónñgtápi Goríxoyá dñjt tñntí ríwfmíní mamórtixínrtí awayíní xwiytá nuríro píránñjt wé urórtixíní. ²⁶ Ámá ayf ámí dñjt fá níxtíro awí obo —O xto wimónarñjtpí oépoyínrtí yapf wíwaptyñjoríní. O awí ñweañt manj umónfápimí dání ayf nurakínáritmí úrtixínrtí awayíní xwiytá nuríro píránñjt wé urórtixíní.

3

“*Jisasomí* oxtdímíní.” yaiwiarñjagí aí ámá sipí xixegtñntí epírtá nání sanj runínfáríní.” urñjt nánrtíní.

¹ Joxí rípi nání dñjt írónetí. Sfá yoparf imónñjtyf tñjíná Jisaso weapntáyí stñntí mimónñjáná “Omí anñjt ouxtfdaneyí.” yaiwiarigtáyo sanj wuntpaxt imónñjtpí wímeanfáríní. ² Ayf ámá sipíyf rípi rípi epírtá enagí nání raríñjntí. Wíwanñjntí dñjt sipí íníro nígwí nání íkñntñjt sipí íníro mñxt meakñntíníro wártíxa imóníro íkayfwf ríro xínáíxaneyo aríkwfkwf wíro ámá amtpí nanj bí wíagfa aí yayf mñwípa ero pí pí ñwftá imónñjtpí wíwíftá rírómtí ero ³ úrtíxméáyo dñjt sixt múyípa ero stmístí neainíroná ptytá mñwtrínípaxt imóníro sipí owímeanrtí mñmayfó ríro pí pí feapá winarñjtpí mñwíákipaxt imóníro pí pípi oyaneyínrtí neróná ímtí tñntí ero pí pí nanj imónñjtpí nání wíkf óntíro ⁴ wígt wíntyf aí nání mtyf uríro pasá umero ayá nepearímáná úrapí ero wíwanñjtyf nání “Seáytí e mimónípa reñwíní?” yaiwíníro amtpí nerfná Goríxo yayf winarñjtpí nání íkñntñjt sipí bí mñwí wíwanñjtyf yayf winarñjtpíní nání íkñntñjt sipí wíro epírtáríní. ⁵ Mimónf xwiytá nírtíro “Goríxomí píránñjt xfdaníro ría yaríñjot?” oneaiáiwípoyínrtí nero aíwí oyá enj eánñjt xfomí xfdíprtífa nání wímíxpaxt imónñjtpimí ríwí umoprtírtáríní. Ámá e yarígtáyf tñjt e yartrórtixíní. ⁶⁻⁷ Ayf ámá aytyá wí rípi yarígtá enagí nání “Ayf tñjt e yartrórtixíní.” ríraríñjntí. Wígt xwiytá ptytpíyf urarigtápi dántí añt ákññáyo nípáwíro apíxt wígt íwí éftápimí dání ayá udunarñjíwamí —Íwa dñjt níptkwíní mñmaxírtíftíwaríní. Wígt mñjt winarñjtpimí dání sipí oyaneyínrtí nípemeánímí warígtíftíwaríní. Níjtá oimónaneyínrtí anñjt míní néwapntírtí aí xwiytá nepaxñjt imónñjtpí tñntí xixentí níjtá mimónarígtíftíwaríní. Íwamí yapf wíwaptyarfná arfá níwíro nání gwtyónñjt níktírtípeánrtí ñweañotí. ⁸ Enjíná Janiso tñntí Jaboriso tñntí awáu Mosesomí manj prtí wíáikímí yanrtí nání egfípa ámá sipí ayf —Ayf dñjt ría xeyánígtáyf enagí nání dñjt níptkwíní mñmoarígtáyrtíní. Xwiytá nepa imónñjtpimí dñjt mñkwtróarñjagfa nání Goríxo ríwí umonñtyrtíní. Ayf entí awáu egfípa axtpí xwiytá nepaxñjt imónñjtpí prtí wíáikímí yaníro yarígtáríní. ⁹ Enjíná yegf Isírerítyf wígt awáu Mosesomí manj prtí wíáikímí owíaiyínrtí yarígtápi sñgwí níwínaxfdírtóná “Majtmajfá níkárínrtí ría

yaritji?" yaiwiagfapa agwi rina enti ama nini sipi yarigfayit wigf yarigfapi sijnw mi nomixirona "Majimajfa nikarintoro rfa efawixini?" yaiwipirfa enagi nani xwiyfa nepaxitf imonitjpti prtf wialkimf yanoro yarigfapi sipururf epirfarini.

"Nionit riréwapiyinapi xaiwf fa xirfirixini." uritf nanirini.

¹⁰ Joxi nionit tñit nimerai sijnwf nanaxfdagoxi enagi nani nionit amayo uréwapiyemeagapirani, nimerina yagapirani, e oemintit yagapirani, Gorixomi dñit niwkwtrora wagapirani, wikf miwonipa neri awayini yagapirani, ama nani wa nunagapirani, xeanitf xwamamf wiagapirani, api niptini yagapi nani joxi nijfarini. ¹¹ Nionit anj Adiokiyi rinitjipimi tñit Aikoniamiyi rinitjipimi tñit Risitirai rinitjipimi tñit anj apiau apimi waf urimearina xeanitf nikaritagit nani rnitjif nimeanjpti nani enti joxi nijfa imonitjini. Xeanitf rfa tñitf nikaraylagfa ai xwamamf winjarini. Api niptimint dani Aminao ef nimitimintjirini. ¹² Ai, ama Kiraisi Jisaso tñit nawini ikarintigfa enagi nani omi piranjitf oxfdaneyiniri yarigfa niyonit enti xeanitf wimeanfarini. ¹³ Ama sipi yarigfayit tñit mimonit yarigfayit tñit wigf sipi yarigfapi sayá nimixa nurona wiyoyapf wíwapiyiro wíwanitjyit oboya dñityo dani yapf éwapinoro epirfarini. ¹⁴ E epirfa enagi ai xwiyfa joxi riréwapiyinapimi dani nijfa imonitit "Api nepaxitf imonitjptirfani?" yaiwiariri enjpti wi arfa mikeamó xaiwf fa xirfirixini. Ayf ripti nani rirarjini. Joxi nene xwiyfa api ririnjwaéne nani "Ayf dñitf gwiraripaxitf rani?" niyaiwiri piranjitf nijfa imonitit ¹⁵ onina dani rfwanitjif Gorixoyá niritiniri éanjitpti nani nijfa imonitit enagi nani rirarjini. Rfwanitjif niritiniri éanjitf api joxi fa nitoritjipimi dani dñitf émf saimf monjpti morfa nani siwanitjif sipemeari Kiraisi Jisasomi dñitf wikwtrótpimi dani yeayf riyimixemeanfa nani siwanitjif sipemeari epaxirini. ¹⁶ Gorixoyá rfwanitjif niritiniri éanjitf niptini xfoya kwiytpimi dani niro eagtapirini. Nepa imonitjpti nani nearéwapiyipaxitf imonitit xejwf yaritjwapi nani siwa neaipaxitf imonitit ayiyumf neaipaxitf imonitit wé ronitjif imonitjpti yanfwa nani yaywf neamepaxitf imonitit enjptirini. ¹⁷ Xwiyfa api ama Gorixoyá imonitgfatf rpiáu epirfa nanirini. Xfo "E éfirixini." wimónaritjpti epirfa nani enj sixt éanoro pí pí nanj imonitjpti epirfa nani ipimónitro epirfa nanirini.

4

"Xwiyfa Gorixoyapi waf uritit xixeni eri éfirixini." uritf nanirini.

¹ Kiraisi Jisaso niweapitit ama niyonit sijnani niwimónimána mixt inayitnitf neri ama xfoyayf xwioxtyo miteamf eri pegfayorani, sinti sñitf nimónitit gweagfayorani, womi womi pfa nimerá uri enfá enagi nani o tñit Gorixó tñit awau sijnwf anigfíe dani xwiyfa apimi joxi wiarf mimuropaxitf imonitjif ripti oritimintit. ² Xwiyfa Gorixoyapi waf urfirixini. "Arfa owianeyit." wimónaritagit niwintirfnarant, "Arfa miwipa oyaneyit." wimónaritagit niwintirfnarant, waf uritit nani ipimónitfirixini. Ama Gorixoyá imonitgfatf sipi yaritjagfa niwintirfná wigf yarigfapi nani ayá owuduniniri mixt uritit "Pñitf wiarfpoyit." uritit éfirixini. Jisasomi piranjitf ouxfdfpoyiniri enj rirémixt wifirixini. Api api neri ai apaxf mé nanj mimónaritagfa niwintirfná wikf tñitf murf awayini nuréwapiya úfirixini. ³ Ayf ripti nani rirarjini. Xwiyfa enjwpearinjpti ama paimimf niwiro arfa miwí epirfina rixa anjw erini. Ayf api arfa miwí re epirfarini. Xwiyfa xegf bi imonitjptini arfa owianeyiniri wigf wimónaritjpti tñit xixeni uréwapiyarigfayitni nimearo awi eameamnitjif epirfarini. ⁴ Xwiyfa nepaxitf imonitjpti rfwimintit nímamoro piyitf ikayfwtyo arfa niwiro xfdanoro nani epirfarini. ⁵ Ayf e epirfa enagi ai joxi dñitf nanjñitf nímorit xixeni irñitf éfirixini. Pí pí símeápti sa xwamamf wirf amayo xwiyfa yayf neainaritjpti waf urimemintitf eri Kiraisoyá xináixitnitf nimónitit omnitf wiirfa nani imonitjoxitf amayo e wíwintjgintitf imonitjpti tñit xixeni eri éfirixini. ⁶ Ayf ripti nani rirarjini. Gorixó nani nanjwf

ridiyowá nerfíná ápiáwí xwé oweniri iniigf wainf iwayimoarigfápánijf nionf gí ragf ríxa iwayimoanro yarijot. Nionf nipikipírfé anjwí ayo enagf nánf raríjínf. ⁷ Nionf Kiraisomf nuxfdírfíná ámá “Xfo xopírarf ninírfenijoi?” niyaiwinírf ení neánírf ení menarigfápánijf yarfáonírfínf. Ámá yamíyamúrónigf ninírfóná yoparf e múroarigfápánijf yarfáonírfínf. Xwiyfá nene díjíf ikwíroaríjwápi wí mímíwíaró xaiwí fá níxítra úaonírfínf. ⁸ Ayínánf ámá yamíyamúrónigf ninírfóná xámí múróomí yayf wimoarigfápa nionf nánf ení ríxa imónaríniijfípi, ayf rípiírfínf. Ámínáo —O ámáyo páfá nímerfíná xíxenf wigf yarigfápi tífínf wíaríjorírfínf. O yayf nínimorí Kiraiso eníjímí dání “Wé róníjoxírfínf.” nírarírfápírfínf. Apí nionf nánírfínf mimónírfínf. Ayf ámá gíyí gíyí Kiraiso negf síjwí aníjwáé weapfwníjgírfínf wimónarigfáyf nánf ení imónírfínf.

“Nionf tíjíf e nánf anjínf bírfíxírfínf.” uríjíf nánírfínf.

⁹ Timotioxf sínf mé nionf tíjíf e nánf bírfá nánf aníjíf mínf éírfíxírfínf. ¹⁰ Ayf rípi nánf ríraríjínf. Dimaso amípi ámá Goríxomí míxídarigfáyf yarigfápi nánf wimónírfagf níniepísamoárfímí aní Tesaonaikayo nánf únígírfínf. Kíreseníso ení Garesia píropenísfíyo nánf únígírfínf. Taitaso ení Darímesia píropenísfíyo nánf únígírfínf. ¹¹ Ruko xegf xewírfínf nionf tífínf jweanwí. Ayínánf joxí Makomí níwirímeámí bírfíxírfínf. O saní nírónaropaxf imóníjoi enagf nánf ríraríjínf. ¹² Nionf Tikikaso ríxa aní Epesasiyo nánf urowáfárfínf. ¹³ Joxí níbírfíná gí iyfá nípánoyf aní yof Tírowasiyo Kapasoyá aniwámí pfnf wíaríjáu tífínf bíkwf tífínf nímeáxa bírfíxírfínf. E nerfíná “Bíkwf sípísípf wará tífínf imíxíniijfípi, apí aníjipaxírfání?” niyaiwírf apí ení nímeáxa bírfíxírfínf.

Arekísadao nánf uríjíf nánírfínf.

¹⁴ Amípi ainíxírfínf tífínf imíxaríjíf *Arekísadao*, o aga sípi níkaríjíníjgírfínf. E níkaríjagf aí Ámínáo xfo níkaríjífípi tífínf xíxení pírf umamonírfínf. ¹⁵ O aga sípi níkaríjíf enagf nánf joxí ení ámá omí síjwí níwínaxídfírfínf éírfíxírfínf. O none uréwapíyemearíjwápi mímíwíalkf emínírfínf nánf mífírfírfínf níaxídfíjíf enagf nánf raríjínf.

“Ámá níniepísamoárfímí úagfá aí Goríxo éf nímfímíniijfírfínf.” uríjíf nánírfínf.

¹⁶ Iwamfó xwírfíxírfínf nímearfíná nionf wákwínímfínírfínf xwiyfá urarfíná ámá wo sopíjíf mínórfínf níniepísamoárfímí úfawíxírfínf. “E nífápi nánf Goríxo xwiyfá bí mumearfípa éwíniijgírfínf.” nímfónarírfínf. ¹⁷ Ayf níniepísamoárfímí úagfá aíwí Ámínáo wí níniepísamó ení síxírfínf nímfíxírfínf enagf nánf nionf aní xwírfíxírfínf níaríjífíwámí dání xwiyfá nionf wáf rímearfíjapí urarfíná émáyf aní amí gímfí dáníyf arfá níjgírfínf. Aí, maní nionf umóníjápímí dání Ámínáo éf nímfímíniijfírfínf. ¹⁸ Ayínánf nionf níjífárfínf. Nionf sínf xwírfá tíyo jweanáná pí pí Poromí sípi owikáraneyírfínf nífápi Ámínáo ananí éf nímfímímfísfáná anínamí xfoyfá xwíoxíyo onjweanírfínf yeáyf níyímíxemeanírfínf. Ayínánf omí íníná seáyf e numfeyoáa úwaníjgírfínf. Apí e éwaníjgírfínf.

Yayf níwíowáfírfínf uríjífípi nánírfínf.

¹⁹ Joxí Pírísiraímí tífínf Akwíraomí tífínf ayaúmí tífínf Onesiporasepówamí tífínf ámá ayo “Poró yayf seaiwárfénapijoi.” urírfíxírfínf. ²⁰ Re nánf níbírfíná Erasítaso aní Koríníyo uríniijfírfínf. Tíropimasó símfíxírfínf yaríjagí aní Mairítasiyo wárfíjárfínf. ²¹ Ríwírfí yaríjíná sínf mimóníjáná sínf mé anírfínf bírfíxírfínf. Yubiuraso tífínf Pudeníso tífínf Rainaso tífínf Kírodíao tífínf yegf nírfíxímeá re jweagfáyf nírfínf tífínf yayf síowárfénapijoi. ²² Ámínáo wá ríwíanírfínf díjíf ríkíkayorí éwíniijgírfínf. Apírfínf.

Payí Poro Taitaso nání eañfnaríní.

Payí rína Taitaso nání Poro eañfnaríní. Taitaso Judayí womaní. Émáýí woríní. Poro émáýí añtyo xwiytá yáyí winipaxtípi wát urimearíná arfá ntwirí Jisasomí dñjé wíkwíronjoríní. Poro tñní nawíní emegtí woríní (Wát wurimeiarígtáwa 15:2, 2 Koriní 7:6-7, 8:6,16). Jisasoyá stiyikí imónígtá piríñwé yoí Kiritiyí riníñtípimí ñweagfáyo umeñweawínígníri urípeañoríní. O e ññweari umeñweañáná Poro wí e dání “Numeñwearíná e epaxí e epaxí tiyí rimóníní?” yaiwínígníri payí rína nearí wíowaríñínígní.

¹ Poroní —Nioní Goríxoyá xínáíníñjé nimóníri omíñjé wíiaríñá woníríní. Jisasi Kiraisoyá wát wurimeiaríñá woníríní. Ayí Goríxo áamá niontyá oimónípoyníri fá yiyamíximí yagtyí xfomí dñjé wíkwíroro xwiytá nepaxíñjé imóníñtípi —Apí áamá Goríxomí píraníñjé níxídróná epaxípi nánípiríní. Apí nání xixení ññfá imóníro epírfá nání wát wurimeiaríñá woníríní. ²⁻³ Nioní dñjé re ññyiwirí wíkwímonjíní, “Áamá Goríxomí dñjé wíkwíroarígtáyí wí maníní aññjé ñweapírfá nání dñjé ññymíñjé síxí umímonfáríní.” ññyiwirí ññwíkwímoríná wát wurimeiaríñá woníríní. Dñjé ññymíñjé apí, ayí Goríxo —O yapí wí rípxomání. O amípí wí síñí mímíxaríñfímí dání re ráríñtípiríní, “Dñjé ññkwíropírfáyí dñjé ññymíñjé tígígtáyí imónípirfáríní.” ráríñtípiríní. Xewaníño ráríñíná imónáná áamá xwiytá xfoya wát urítríxíníri nurowárenapíñtípimí dání xwiytá apí síñání wíá óññtíriní. Xwiytá apí Goríxo —O yeáyí neayimíxemeaññoríní. O nioní xwiytá apí áamáyo wát urímémfá nání “Apí Poromí fáníñjé wíepfíxíñiasíñmígní.” ráríñtíriní. ⁴ Nioní Taitasoxí —Joxí dñjé nene íkwíronjwápa íkwíronjoxí enagí nání gí niaíwíñjé imóníñoxíríní. Joxí nání payí rína nearí mónaparíñíní. Negí ápo Goríxo tñní Kiraisí Jisaso —O nene yeáyí neayimíxemeañforíní. O tñní awaú wá ríwianíri joxí ññwayíróñíri ññweari nání simíxíri oépiyí.

Áamá Jisasoyá stiyikí imónígtáyo wípeñweapaxíimónípirfáwa náníriní.

⁵ Ayí joxí rípi éwínígníri piríñwé yoí Kiritiyí riníñtípimí ríwárinjáriní. Nioní síñí píraníñjé wé míroáríapí joxí wé roáríri nioní rírárinjápa añtí gípi gípi Jisasoyá stiyikí imónígtáyí ñweagfápimí áamá wí wípeñweapírfá nání urípeari éwínígníri e ríwárinjáriní. ⁶ Áamá wo nání “Omí orípeámíní.” ññyiwiríná “Apí apí e imóníñorfaní?” ññyiwirí síñwé wíñaxídríxíní. Áamá wí xwiytá mumeárípxo enagí síñwé wíñíri apíxí ná wíñí meañjo enagí wíñíri xegí niaíwí Jisasomí dñjé wíkwíroro áamá wí xwiytá re umeañpaxí mímónípa ero, “Ayí ríkwíró nero aríkwíkwí yarígtáyíriní.” umeañpaxí mímónípa ero enagí síñwé wíñíri nerínáyí, ananí rípeárixíní. ⁷ Taitasoxíní, ayí rípi nání ríraríñíní. Áamá Jisasoyá stiyikí imónígtáyo wípeñweagfáwa Goríxoyá bosíwówaníñjé nimóníro umeiarígtáwa enagí nání áamá wí awamí xwiytá mumeañpaxí imónítríxíní. Ayí wígtí dñjé tñníní míxídrínípa ero aññí wíkwí ríá ápiáwíñjé míwónípa ero inígtí papíkwí yarígtápi nání símí míxeadípenípa ero míxí mípepa ero “Amípí apí nioní meapaxíriní.” ññyiwíro íwé urápaníro nání mepa ero étríxíní. ⁸ Apí apí e mepa neróná áamá añtí mídánjtyo aiwá mírañjé ero áamáyo nañtí imóníñtípi owíianeyíñíro íkíññjé sípi wíro dñjé fá xírtígtáyí nimóníri ero xixení imóníñtípiní ero stiyíkwí mímígtáyí imóníro ññpíreáníri ero étríxíní. ⁹ Áamá xwiytá enwípeníñjé imóníñtípimí pírfí rakímí yarígtáyo apimí dání enjé ríremíxí wírí wígtí dñjéyo dání rarígtápiní xopírártí wírí epaxí imónípirfá nání xwiytá dñjé ññwíráripaxí none áamáyo uréwapíyaríñwápi tñní xixení imóníñtípi ení xáíwí fá xítrítríxíní.

Mimóní uréwapíyarígtáyí náníriní.

¹⁰ Ayf rĩpi nãni “Ámã apĩ apĩ imónĩgĩfãyonĩ urĩpeãĩrĩxĩnĩ.” rĩrãrĩĩnĩ. Ámã “Jĩsasoyã sũyĩkĩ imónĩgĩfãyo urẽwapĩyarĩĩnã wonĩ imónĩĩmĩgĩnĩ.” yãiwĩnãrĩgĩfãyĩ obaxĩ ayf waumĩnĩf ero surĩmã xwĩyĩfã rĩĩwanĩrĩ ãmãyo yapf wĩwapĩyanĩro urĩro yarĩgĩfãyĩrĩnĩ. Ámã e yarĩgĩfãyĩ obaxĩ re rarĩgĩfãyĩrĩnĩ, “‘Gorĩxomĩ pĩrãnĩĩf ouxĩdĩmĩnĩ.’ nĩwĩmónĩrĩnã Jĩsasomĩ dĩĩf nĩwĩkwĩrorĩ aĩ iyf sũmĩf sũo nĩwãkwĩnĩrĩnã ayf aĩĩpaxĩ epaxĩrĩnĩ.” rarĩgĩfãyĩrĩnĩ. ¹¹ Ayf wayã amĩpĩ fũf ourãpaneyĩnĩro murẽwapĩyĩpaxĩ imónĩĩfĩpĩ urẽwapĩyarĩgĩfãpĩmĩ dãnĩ ãmã wĩyĩyã sũwĩ nĩãĩwĩf aĩ tĩnĩ rĩxã ayagwĩf ayónãrĩgĩfã ẽĩagĩ nãnĩ wĩgĩf urẽwapĩyarĩgĩfãpĩ xe urẽwapĩyĩpoyĩnĩrĩ sũĩwĩf mĩwĩnĩpaxĩ imónĩĩĩwĩnĩ. Sa pĩroãrĩpaxĩ imónĩĩĩwĩnĩ. ¹² Ẽĩnĩnã wĩwanĩĩĩyĩyĩyã Kĩrĩtĩyĩf wo —O wĩgĩyĩf dĩĩf ẽmĩf sãĩmĩf moĩĩyĩf worĩnĩ. O re nĩrĩrĩ ẽaĩĩrĩnĩ, “Kĩrĩtĩyĩf anĩĩf yapf rĩmẽarĩgĩfãyĩrĩnĩ. Sũwĩf sayĩnĩĩf imónĩgĩfãyĩrĩnĩ. Aiwã ãmĩf tĩnĩ nĩro rĩwĩf sũwĩfã yĩro yarĩgĩfãyĩrĩnĩ.” ¹³ E nĩrĩrĩ ẽaĩĩpĩ nẽpa rĩnĩnĩ. Ayĩnãnĩ mĩmónĩf urẽwapĩyarĩgĩfãyo mĩxĩf rĩfã tĩĩf arĩfã ófũyo dãnĩ urĩĩrĩxĩnĩ. Ayf Jĩsasomĩ dĩĩf nĩwĩkwĩrorĩnã samĩĩf wegĩfãpĩ ẽĩf sũxĩf ẽãmĩxĩnĩro ¹⁴ Jũdayĩyã pĩyĩĩf ikayĩwĩpĩ nãnĩ arĩfã ókĩarĩf mĩmónĩpã ero ãmã xwĩyĩfã nẽpaxĩĩf imónĩĩĩfĩpĩ rĩwĩmĩnĩ mamogĩfãyĩf sekaxĩ rarĩgĩfãpĩ arĩfã mĩwĩpã ero ẽpĩrĩ nãnĩ mĩxĩf rĩfã tĩĩf urĩĩrĩxĩnĩ. ¹⁵ Ámã ikwĩrãfãnĩĩf imónĩgĩfãyĩf amĩpĩ apĩã nĩnĩ nãnĩ “Wẽf sũfã nẽayĩkĩnĩpaxĩmãnĩ.” yãiwĩarĩgĩfãrĩnĩ. E yãiwĩarĩĩĩagĩfã aĩ ãmã ikwĩrãfãnĩĩf nĩmónĩro Jĩsasomĩ dĩĩf mĩwĩkwĩropã yarĩgĩfãyĩf amĩpĩ apĩã nĩnĩ nãnĩ “Wẽf sũfã nẽayĩkĩnĩpaxĩrĩnĩ.” yãiwĩarĩgĩfãrĩnĩ. Wĩgĩf dĩĩf sũpĩwĩf imónĩrĩ ẽrĩ dĩĩf nĩyãĩkĩrorĩnã “Apĩ pĩaxĩf ẽãnĩpaxĩrãnĩ? Mẽãnĩpaxĩrãnĩ?” moarĩgĩfãpĩ sũfã uyĩkĩnĩrĩ ẽrĩ ẽĩagĩfã nãnĩ e yãiwĩarĩgĩfãrĩnĩ. ¹⁶ Ayf mãĩĩpãmĩ dãnĩnĩ waropãrĩf nĩnĩrõnã re rarĩgĩfãrĩnĩ, “Nẽnẽ Gorĩxo nãnĩ dĩĩf moĩĩwãẽnerĩnĩ.” nĩrĩro aiwĩf wĩgĩf yarĩgĩfãpĩmĩ dãnĩf waropãrĩf rẽnĩĩf inãrĩgĩfãrĩnĩ, “O nãnĩ wĩf dĩĩf moĩĩwãẽnẽmãnĩ.” rarĩgĩfãrĩnĩ. Wĩgĩf yarĩgĩfãpĩ nãnĩ Gorĩxo xwĩrĩfã wĩnĩrĩ omĩ arĩkwĩkwĩf wĩro nãĩf imónĩĩĩfũyĩf bĩ epaxĩf mĩmónĩpã ero ẽĩagĩfã nãnĩ rarĩĩĩnĩ.

2

Ámã rĩfã rĩgĩfãwã nãnĩrĩnĩ.

¹ Ayf e yarĩĩĩagĩfã aĩ jĩwanĩĩĩoxĩf nurẽwapĩyĩrĩnã xwĩyĩfã ẽĩwĩpẽnĩĩf imónĩĩĩfĩpĩ tĩnĩ xĩxẽnĩ urĩĩrĩxĩnĩ. ² E nẽrĩnã ãmã rĩfã rĩgĩfãwãmĩf re urĩĩrĩxĩnĩ, “Nĩpĩkwĩnĩ mĩmónĩĩf imónĩĩĩfĩpĩ dĩĩf mĩkĩkãyopã ero ãmĩnãowã yapĩnĩ pãkĩnĩf imónĩro dĩĩf nãĩfã fã xĩrĩro ẽpoyĩf. Jĩsasomĩ dĩĩf nĩwĩkwĩrorõnã samĩĩf mĩwẽpã ero ãmãyo dĩĩf sũpĩf wĩro wĩf sũpĩf seãĩkãrãnã xwãmãmĩf wĩro nẽrõnã samĩĩf mĩwẽf ẽpoyĩf.” urĩĩrĩxĩnĩ.

Apĩxĩwã nãnĩrĩnĩ.

³ Apĩãĩwãmĩf ẽnĩf re urĩĩrĩxĩnĩ, “Pĩf pĩf nẽrõnã sũyĩkwĩf mĩnĩgĩfĩwãyĩnẽf nĩmónĩmãnãf ero sũpĩf owĩmẽãnĩrĩf xwĩyĩfã mĩmãyĩfõf mĩropã ero inĩĩgĩfã pãpĩkĩf yarĩgĩfãpĩf nãnĩf mĩĩf mĩnĩpã ero apĩyãf imónĩgĩfĩwãmĩf nãĩf imónĩĩĩfĩpĩf nãnĩf wĩwapĩyĩro ẽpoyĩf.” urĩĩrĩxĩnĩ. ⁴ “Apĩyãf imónĩgĩfĩwãf wĩgĩfãf oxowãmĩf tĩnĩf nĩãĩwĩyõf tĩnĩf dĩĩf sũxĩf nũyĩrĩnãf wĩĩpãxĩpĩf nãnĩf wĩwapĩyĩro ⁵ dĩĩf nãĩfã fã xĩrĩpĩrĩf nãnĩf wĩwapĩyĩro ikwĩrãfãnãnĩĩf imónĩgĩfãyĩf imónĩpĩrĩf nãnĩf wĩwapĩyĩro omĩseãyĩwãf omĩmónĩf poyĩnĩrĩf wĩwapĩyĩro wãf nĩwũnĩrĩf arĩrãf wĩpĩrĩf nãnĩf wĩwapĩyĩro wĩgĩfãf oxowãmĩf pĩrãnĩĩf yẽãyĩf wũrĩnĩpĩrĩf nãnĩf wĩwapĩyĩro ẽfĩrĩxĩnĩ. Ámãf wĩf apĩyãf imónĩgĩfĩwãf e mẽpãf yarĩĩĩagĩfãf nĩwĩnĩrĩnãf xwĩyĩfãf Gorĩxoyãpĩf nãnĩf ‘Sũpĩrĩnĩ.’ rĩpĩrĩxĩnĩrĩf apĩf apĩf ẽpĩrĩf nãnĩf wĩwapĩyĩpoyĩf.” urĩĩrĩxĩnĩ.

Íwĩf Sũkĩĩowã nãnĩrĩnĩ.

⁶ Íwĩf sũkĩĩowãf ẽnĩf pĩf pĩf nẽrĩnãf dĩĩf nãĩfã fãf nĩxĩrĩro ẽpĩrĩf nãnĩf ẽĩf rĩrẽmĩxĩf wĩrĩxĩnĩ. ⁷ Joxĩf pĩf pĩf nẽrĩnãf dũxĩf nãĩfãf yarĩĩĩfĩpĩf tĩnĩf íwĩf sũkĩĩf imónĩgĩfãwãmĩf sũĩwẽpĩgĩfãf wĩrĩxĩnĩ. Nũrẽwapĩyĩrĩnãf nãĩfãf imónĩĩf bĩf tĩnĩf sũpĩf imónĩĩf bĩf tĩnĩf gũf nĩmõrĩf murẽwapĩyĩpãf ẽrĩf ãmĩnãowãf yapĩf pãkĩnĩf nĩmónĩrĩf ẽrĩf ⁸ xwĩyĩfãf ẽĩwĩpẽnĩĩfĩpĩf —Apĩf ãmãf wĩf “Sũpĩrĩnĩ.” rĩpãxĩf mĩmónĩĩĩfĩpĩrĩnĩ. Apĩf urẽwapĩyĩrĩf ẽfĩrĩxĩnĩ. Joxĩf tĩnĩf

xewixewí rónigfáyí ayá winiri nene nání xwiyfá sipí bí miripaxí imóniro epírfá nání apí “E érixini.” rirarini.

Xináiwánini nimóniro omiñi wiirigfáyí nánirini.

⁹ Xináiwánini nimóniro omiñi wiirigfáyo eni rirémixí re wírixini, “Segí bosowami smanwiyónini wurinro yayí winipaxipi wiuro xixewiamí wí muripa ero ¹⁰ wigí amipi wí éf miminipa ero dñi searwiraripaxí imóniñipi wíwapiyiro époyi.” urírixini. Xináiwánini nimóniro omiñi wiirigfáyí pí pí neróna apí apí e nixfdirinipimi dání xwiyfá Gorixoyá —O yeáyí neayimixemeaariñorini. Xwiyfá oyápmi okiyfánini yaroaríná ámá “Xwiyfá apí sipimani.” yaiwipírfá nání apí “E urírixini.” rirarini.

“Gorixo wá neawianarño enagi nání rixa sñanipiaumimí inini.” urini nánirini.

¹¹ Ayí rípi nání “Jisasomi dñi wikwírogfáyí apí apí érixini.” rirarini. Gorixo wá nneawianiri “Wíimigini.” yaiwíragípi Jisaso nneawipinipi dání ámá niyoní rixa sñaní piaumimí winiñirini. O ámá niyoní yeáyí uyimixemeámániri nání enipi sñaní piaumimí ininiñirini. ¹²⁻¹³ Ayí nene sñi xwírfá tñyo niñwearane yayí neaininíapi nání dñi wikwímoariniwápi nání wenini neri niñwearanéna Gorixo re yaiwiani nání xegí wá neawianinipi wírfá neaókimixiniñirini, “Gorixo nene ámá omi ríwí ríwáminí nímamoríná yarigfápi pñi wíarirane ámá omi mífdarigfáyí mñi winariniñipi pñi wíarirane nerane dñi tñi erane wé róniñi erane Gorixomi píranini nixfdiríná epaxipi erane yanfá nání ríneawipiyarini?” yaiwiani nání xegí wá neawianinipi wírfá neaókimixiniñirini. Yayí neaininípi nání dñi wikwímoariniwápi, ayí Jisasi Kiraiso —O negí Ñwírfá seáyí e imóniñorini. Nene yeáyí neayimixemeaariñorini. Yayí neaininípi nání dñi wikwímoariniwápi, ayí o wírfá sogwíniñi pírípírfá yariniñipi tñi sñaní nimónimí weapiníapiñirini. ¹⁴ O negí rikikírfó yariniwápi nípimini dání gwíniñi neaikweawáiri ámá nioniyáyini nimóniro iminiñi mé nanini oépoyiniri igfánini neaeámori éimiginiñi xewaninjo xe onipikípoyiniri sñwí wininiñigini.

¹⁵ Iníná nioní rirarini rípi díxi tñi e ñweagfáyo uriri oxfídpoyiniri eni rirémixí wiri ámá xwiyfá rípi tñi xixeni miyarigfáyo míf uriri érixini. E neríná ámá wo nioní xe paimimí oniniri sñwí míwinípa neri néní tñoxi nimóniniñipimi dání érixini.

3

“Xámí yagwápi mé wé róniñi imóniñipini éwanigini.” urini nánirini.

¹ Joxi ámá Jisasomi dñi wikwíroarigfá joxi tñi e ñweagfáyo re nuriri dirírfá wiayírixini, “Gapimaniyorani, néní tífáyorani, smanwiyónini yeáyí wurinro arfá yímgí wiro époyi. Pí pí iminiñi mimóniñipi epírfá nání ipimónipoyi. ² Ámá wíyo xwiyfápai mñwiraripa ero wikí tñi xwiyfá rarigfáyíne mimónipa ero époyi. Awayini samini imóniro ámá niyoní wé ikwianwíyo umero époyi.” nuriri dirírfá wiayírixini. ³ Ayí rípi nání rirarini. Nene eni eníná dñi naní bí mimó majfá ikárinagwaenerini. Maní wiaikiagwaenerini. Yapí éwapíngwaenerini. Íeapá neainarini xixegini imóniñipini erane mñi neainarini xixegini imóniñipini erane yaní nání gwíniñi neayagenerini. E nera nuranéna ámáyo sipí wikarani nání imónirane sipí dñi wíawirane sñmí tñi oneaipoyiniri wíwapiyirane newaninene eni sñmí tñi inirane yagwaenerini. ⁴ Nene e imónagwaéne aiwi Gorixo —O nene yeáyí neayimixemeaariñorini. O ámá nñi nání wá wuniri wá wianiri yarini enagi nání wírfá nneaeókimixiríná ⁵ nene yeáyí neayimixemeañirini. Iminiñi mimóniñi newaninene wé nírónirane yariniwápi nání dñi nímori nání yeáyí neayimixemeañimani. Xewaninjo wá nneawianiri nání yeáyí neayimixemeañirini. Ayí fíwí nene yariniwápi yokwarimí nneaiiríná xíoyá kwíypimi dání —Apí igfánini neaeámoinipimi dání ámá ámí sñi imóniñwaéne neaweari dñi niyiminiñi

tñjwaéne neaimixiri enjpirini. Apimi dani yeáyf neayimixemeañrini. ⁶ Api nñeaiapirina sipfi mineai Jisasi Kiraiso, negf yeáyf neayimixemeañjo neaiinjipimi dani ayá wí neawfrenapiyinjirini. ⁷ Ayf o wá nñeawianirinjipimi dani “Wé rónigfáyirini.” rarijene imónirane dñj niyimñj imónñj nene e oimónaneyinri dñj ikwímoariñwápi tñjwaéne imónirane yanfwá nani kwíyfp neawfrenapiyinjirini.

⁸ Xwiyfá api, ayf nepa amá dñj ñwiráripaxf imónñjpirini. Ayínani api nani nuririna samñj nimónimáná murf enj neánimáná urfirixini. Amá Gorixomi dñj wíkwíroarigfáyf píranñj nero imirñj mimónñjpi —Api nañf imónñjagi nani amáyo sa nañfn wiipaxpirini. Api arige neri yanfwáfaniri sfmf xeadfpénipfífa nani e urfirixini. ⁹ E neri aí amá majimajfá nikárinriro xwiyfá miximixeawiamf inarigfápi rariñagfa ñwinirfnarani, arfowa enina dani wigf niaíwí nemeága nuro yof wírfígfápi nani rariñagfa ñwinirfnarani, ñwf ikaxf eánñjpi nani xwiyfá ximiximf ninri rariñagfa ñwinirfnarani, ayf tñni wí ñikumixiniri mñrpani. Xwiyfá ayf rariñagfápi nañf imónñjipimi xfdani nani neaipaxf mimónñjagi nani rariññi. Sa miponñj xwiyfá enagf nani rariññi.

¹⁰ Amá gíyf gíyf Jisaso yá siyikf imónigfáyo xewixewí oimónfpoyinri wíwapyarñagfa ñwinirfná erirf biaú wíagi aiwí arfkí yarñagfa ñwinirfná rfwf umófirixini. ¹¹ Joxi ñjfarini. Amá e yarigfáyf wigf dñj sfá niyimixinriro fwf néra warigfápimi dani xwiyfá meárinarigfá enagf nani rariññi.

Yayf ñwiowárirfná urñjpi nanirini.

¹² Nioni rixa dñj neyiróniri “Rfíwípí yarñina añf rixa Nikoporisíy rñjipimi ñweáimígní.” yaiwiáñj enagf nani nioni Atemasomirani, Tikikasomirani, joxi tñj e nani nuowárirfnáyf, joxi enj neániri ñbiri añf apimi nimeáfirixini. ¹³ Sinaso —O xwiríx wíenwípeiarñj worini. O tñni Aporoso tñni egf añf nurina amípi wí nani dfwf mikeamónipa eri of e dñj sixf níga uri epífi nani “Bí wiowárfimígní.” niyaiwiri anñj minf éfirixini. ¹⁴ Negf imónigfáyf íkfá ná mñwearñññj mimónipa ero Gorixomi píranñj ñxídiróna imirñj mimónñjpi epfífa nani ayf enf amá dfwf ikeamónigfáyo aríra wipaxfpi éwapfnfirixini.

¹⁵ Nioni tñni re ñweagfáyf nñni yayf siowárenaparñwini. Amá nene Gorixomi dñj wíkwíroarñagwi nani dñj sixf neayarigfáyo “Poro yayf neawárenaparini.” urfirixini. “Seyfné nýfnénf Gorixo wá seawianfwñgní.” nimónarini.

Payí Poro Pairimono nání eañnaríní.

Payí rína Pairimono nání Poro eañnaríní. Pairimono áamá aḡt yoḡ Korosi ḡweáyḡ woríní. Amípi wí mímuroḡoríní. Xinánínḡt nimónírtí wíaríḡtáyḡ wí ení tḡḡoríní. Oyá xinánínḡt nimónírtí omíḡt wíaríḡtáyḡ wo, Onesimasoyí rínḡḡo re eḡnigíní. Íwí nḡwíkarímí éḡ nuri Romíyo nḡrémorí Poro, e ḡwí ḡweañomí nḡwímearḡḡpímí dání ámí dḡḡt émóḡḡ Poro payḡ nearí Onesimasomí nḡwiowárírtíná Pairimono yokwarímí nḡwiirí oumímínírtí nearí wiowárḡḡnigíní.

¹ Poroní —Nioní Kiraisí Jisasomí nḡxíḡdírtí yarḡḡápí nání ḡwí aḡḡyo nḡḡwíráríḡḡonírtíní. Nioní tḡnḡ negḡ nḡrḡxíḡmeá Timotio tḡnḡ payḡ rína nearí mónaparḡḡwí. Pairimonoḡí, yegḡ dḡḡt síxḡ rḡyigwíḡoxí —Joxí yawawi tḡnḡ nawíní Jisasomí nḡxíḡdírtí yarḡḡwá nání ḡwí mónḡḡwá woxírtíní. ² Joxí tḡnḡ negḡ nḡrḡxíḡmeáí Apiaí tḡnḡ Akipaso tḡnḡ —O none tḡnḡ negḡ nawíní roarḡḡwá woríní. O tḡnḡ Jisasoyá síyikḡ imóníḡḡá joxíyá aḡt iwámí awí eánaríḡḡáyḡ tḡnḡ ayḡ nḡnḡ ení aí tḡnḡ nání payḡ rína nearí mónaparḡḡwí. ³ “Negḡ ápo Goríxo tḡnḡ Ámíná Jisasi Kiraiso tḡnḡ awaú wá seawianíri seyḡné píranḡḡt nḡwayíróntro ḡweapḡrtí nání seaiiri éḡsísíxíní.” nimónaríní.

“Joxí yarḡḡḡpí nání yayḡ ninaríní.” urḡḡt nánírtíní.

⁴⁻⁵ Nioní negḡ Goríxomí xwíyḡtá rírtímḡ nḡwírí joxí nání rḡxḡḡt nḡruríyíríná arḡtá re nḡwírí nání, “O áamá Goríxoyá imóníḡḡá nḡyoní dḡḡt sípí nḡwírí arírá wirí Ámíná Jisasomí dḡḡt wíkwḡrorí yarḡḡoríní.” Arḡtá e nḡwírí nání joxí nání rḡxḡḡt nḡruríyíríná Goríxomí yayḡ wíarḡḡáríní. ⁶ Joxí nene tḡnḡ nawíní Kiraisomí dḡḡt wíkwḡroarḡḡḡwí nání nawíní ikárínḡḡwápímí dání “rḡpí re oimóníní.” nimónaríní, “Amípi naḡt Kiraisomí nuxḡdírtíná epaxḡ imónḡḡwá nḡpíní nání xḡxeni nḡḡtá oimóníní.” nimónaríní. ⁷ ḡḡ nḡrḡxíḡmeáoxíní, joxí áamá Goríxoyá imóníḡḡáyo dḡḡt sípí nḡwírí nerḡḡḡpímí dání dḡḡt síxḡ umímḡḡt eḡḡḡ nání nioní yayḡ ayá wí nḡnínírtí dḡḡt níḡtá ninaríní.

Pairimonomí Onesimaso nání rḡxḡḡt wuríyḡḡt nánírtíní.

⁸⁻⁹ Ayínání Poroní —Nioní rḡxa xweañoní nerí Kiraisí Jisasomí nuxḡdírtíná yarḡḡápí nání ḡwí ḡweañáonírtíní. Nioní yawawi Kiraiso nání nawíní ḡwí mónḡḡwíwawí eḡḡḡ nání masísḡtá bḡ mḡsḡ “O e nerḡnáyḡ naḡt imónḡḡḡpí yaríní.” yaiwíarḡḡápí e értḡxínírtí sekaxḡ bḡ rḡrḡpaxḡ aiwí dḡḡt síxḡ yinarḡḡwíwawí eḡḡḡ nání awayíní rḡxḡḡt bḡ orírtímíní. ¹⁰ Onesimaso —O nioní ḡwí aḡḡt tḡyo nḡḡwearíná wáḡ urḡtápímí dání Goríxomí dḡḡt wíkwḡroarḡḡt eḡḡḡ nání ḡḡ íwónḡḡt emeááoríní. “O nání rḡxḡḡt bḡ owurḡyímíní.” nimónḡḡḡ. ¹¹ Xámí “Yḡwí imónḡḡḡorḡfání?” wíaiwiago aiwí ḡḡwí joxí tḡnḡ nioní tḡnḡ nḡwawíní dḡḡt uḡwírárḡpaxḡ imónḡḡoríní. ¹² ḡḡwí nioní omí joxí tḡḡt e nání nurowárírtíná ḡḡ dḡḡt aí tḡnḡ nḡxeyánírtínḡḡt wḡrénaparḡḡnḡ. ¹³⁻¹⁴ Nioní xwíyḡtá yayḡ neainarḡḡḡpí wáḡ urḡmearḡḡáoní eḡḡḡ nání ḡwí aḡḡyo ḡweañáná “Onesimaso nioní tḡnḡ nḡḡwearí joxí nání wayḡtá arírá oníní.” nḡnimónírtí aiwí joxí “Ayḡ ananírtíní.” síní mḡnḡrḡpa eḡánáyḡ, “E apí xe oemíní.” mḡnimónḡḡḡḡ nání ámí joxí tḡḡt e nání urowárénaparḡḡnḡ. Joxí “Poro sekaxḡ nḡrḡḡpímí dání oemíní.” mḡyawi dḡxḡ dḡḡḡyo dání “Xe Poro tḡnḡ nḡḡwearí arírá owíní.” yaiwirḡtá nání omí joxí tḡḡt e nání úrowárénaparḡḡnḡ. ¹⁵ Ayḡ rḡpí nání rḡrarḡḡnḡ. O ámí anḡḡt joxíyá imónínḡtá nání bḡ onḡmíápí pḡnḡ nḡrḡwíarímí nḡbḡrḡ ḡweañḡrtání? ¹⁶ O síní dḡxḡ rḡnánínḡḡt nimónírtí omíḡt síarḡḡo aí síní axḡ apíní mímónḡt apímí nḡmúrorí Jisasomí dḡḡt nḡwíkwḡrorí nání ḡḡ nḡrḡxíḡmeá dḡḡt síxḡ uyḡḡáonḡḡt imónḡḡḡríní. E nimónírtí aiwí joxí aḡḡpaxḡ “Rḡxa ḡḡ nḡrḡxíḡmeáonḡḡt imónḡḡḡt worḡfání?” wíaiwipaxoríní. ¹⁷ Ayínání “Poro nioní tḡnḡ nawíní ḡwí mónḡḡwíḡorḡfání?” nḡnīaiwirḡnáyḡ, Onesimaso símeááná nioní nḡmímínírtínírtí eḡḡpa omí ení axḡpí umímínírtḡxíní. ¹⁸ E nḡrḡrḡrḡ aí o pḡnḡ nḡrḡwíarímí nurḡtá sípí nḡsíkarímí uḡḡḡrḡnḡ, amípi íwí rḡrḡpḡḡḡḡrḡnḡ,

anani nioni riyipáromfáriní. ¹⁹ Poroni niíwaníḡoni gí wé t́nì ríwamíḡ rípi “Nioni riyipáromfáriní.” níriri eairiḡiní. Ayí joxi ení maḡí nioniyáyo dání raríná Jisasomí dḡí wíkwíróagi nání joxi nioni ení niyipáropaxí imóniḡípi nání miriripa éimigini.

²⁰ Gí níríxímeáoxiní, Áminá Kiraiso t́nì nawíní ikárinígwííoxi enagi nání nioni rixiḡ ríríapi xixeni nííríxiní. E nerínáyí, apiní mé dḡí síxí ení nímímorfáriní.

²¹ “Aríá yímigí niniḡoi.” nísiaiwiri dḡí síḡá neánariḡagi nání re nínimóniri payí eairiḡiní, “Joxi nioni ríríapiní mé api nímúrori ámi seáyí e imóniḡí bí t́nì erfáriní.” nínimóniri payí rina eairiḡiní. ²² Rixiḡí ámi bí rípi orírímíní, “ḡí awawá nioni wepaxí imóniḡíwá óf nimoáríríxiní.” orírímíní. Ayí rípi nání rírariḡiní. Seyíné Goríxomí rixiḡí nuriyarigíapimí dání oyá dḡí t́nì gwí ḡíyo dání níwáraná seyíné t́fáminí bíimigíniri dḡí níkwímori nání rariḡiní.

Yayí níwiowáriníná uriḡípi nániriní.

²³ Epapíraso —O ení Kiraisí Jisasomí uxídaríḡí wo enagi nání nioni t́nì nawíní gwí ḡweagwííoriní. Ojoxi nání yayí siowárenaparíní. ²⁴ Mako t́nì Arisítakaso t́nì Dimaso t́nì Ruko t́nì —Awa Jisasomí níxídíro yaríḡagíá nání gwí nímónigíáwariní. Awa ení yayí siowárenaparíḡoi. ²⁵ “Áminá Jisasi Kiraiso aníḡí wá níseawiaga úwiniḡiní.” nímónariní.

Payá áamá Xibiruyá nání eáninǵnaríní.

Payá rína Judayá Jisasomí dǵnǵ níwǵkwǵroro nání oyá sǵyíktǵ imónǵǵá aǵnǵ bimi ǵweagǵáyǵ nání eagǵánariní. Xibiruyá rǵnǵǵǵpǵ wǵgǵ pǵné rarǵǵǵá pǵ tǵnǵ nítkumǵxǵnǵrǵ rǵnǵǵǵagǵ nání yof e wǵrǵnǵnǵ. Payá rína eajoyá yof mǵǵwǵrǵrǵnǵǵǵagǵ nání “Ámá o nǵrǵrǵ eanǵǵǵánǵ?” yaiwǵpaxǵ mimónǵǵnǵnaríní. Jisaso rǵxa aǵnǵnamǵ nípeyímáná xwǵogwǵ rǵxa obaxǵ nípwémáná enáná payá eajoyá Judayá Jisasoyá sǵyíktǵ imónǵǵá ayo xeanǵǵ wǵmeaayarǵǵagǵ nání anǵǵ Jisasomí dǵnǵ mǵwǵkwǵró pǵnǵ níwǵiáǵró xámǵ yagǵǵá pǵ ámǵ fá xǵrǵǵǵǵǵnǵnǵ nǵrǵrǵ eanǵǵnǵǵnǵ. Ayǵ re níyaiwǵro anǵǵ sǵǵǵ imónǵǵǵpǵ xaiwǵ fá xǵrǵǵǵǵǵnǵnǵ nǵrǵrǵ eanǵǵnǵǵnǵ, “Aǵnǵnǵǵ níyonǵ Jisaso seáyǵ e mǵwǵimónǵpa renǵ? Mosesomǵ enǵ seáyǵ e mimónǵpa renǵ? Apaxǵpánǵǵ imónǵǵá xwéowamǵ enǵ seáyǵ e mǵwǵimónǵpa renǵ? Rǵdǵyowá xǵo ná wǵnánǵ neaiinǵǵǵpǵ apaxǵpánǵǵ imónǵǵá xwéowamǵ ámǵ ámǵ neaiiarǵǵǵá pǵimǵ seáyǵ e mimónǵpa renǵ?” níyaiwǵro anǵǵ Jisasomǵnǵ dǵnǵ níwǵkwǵróa úǵrǵxǵnǵnǵ nǵrǵrǵ eanǵǵnǵǵnǵ.

“Rǵná Gorǵxo xegǵ xewaxo enǵpǵimǵ dánǵ nearǵǵǵrǵnǵ.” urǵǵ nánǵrǵnǵ.

¹ Gorǵxo enǵnǵ wǵfá rókiamogǵǵáwa rǵwamǵǵ earo xǵxegǵnǵ ero egǵá pǵimǵ dánǵ xǵoyá xwǵyǵfá negǵ arǵowéyo ayá wǵ nura níbayǵsáná ² agwǵ sǵfá yoparǵyǵ tǵǵǵ rǵná xegǵ xewaxo xwǵyǵfá rǵrǵ amǵpǵ wǵwapǵyemeri enǵpǵimǵ dánǵ nearǵǵǵrǵnǵ. Xegǵ xewaxo amǵpǵ imónǵǵǵpǵ nípǵnǵ nánǵ xiáwo imónǵwǵnǵǵnǵnǵ urǵpeanǵorǵnǵ. Omǵ dánǵ aǵǵna tǵnǵ xwǵfá rǵ tǵnǵ imǵxǵǵǵrǵnǵ. ³ O Gorǵxo níktǵnǵrǵ seáyǵ e imónǵǵǵpǵ axǵpǵ enǵ aupáktǵ inarǵorǵnǵ. Xano yapǵ pákǵnǵ imónǵǵorǵnǵ. Sogwǵ sǵǵ emá amǵpǵ nípǵnǵ oyá xwǵyǵfá enǵ eánǵǵ rǵǵǵpǵimǵ dánǵ xomaxǵnǵǵ yá rǵnǵǵagǵ nánǵ xegǵ imónǵǵpa sǵnǵ imónǵnǵ. Xewanǵǵo íwǵfá ámá yarǵǵǵá pǵ nánǵ yokwarǵmǵ wǵipaxǵ oimónǵrǵ níwǵiáǵmáná nípeyǵrǵ ǵwǵfá seáyǵ émǵ imónǵǵoyá wé náúmǵnǵ éf ǵweanǵ.

“Gorǵxomǵ xewaxo aǵnǵnǵǵyoy seáyǵ e múrónǵnǵ.” urǵǵ nánǵrǵnǵ.

⁴ Gorǵxo o e imónǵwǵnǵǵnǵnǵ nǵrǵpearǵ níwǵimǵxǵrǵnǵ aǵnǵnǵǵ e imónǵǵrǵxǵnǵnǵ urǵpeanǵpǵimǵ aga seáyǵ e wǵiáǵ imónǵǵǵpǵ tǵnǵ xǵxeni seáyǵ e wǵimǵxǵǵrǵnǵ. ⁵ Omǵ Bǵkwǵyoy ní rǵnǵnǵ eánǵǵ rǵpǵ Gorǵxo urǵǵǵpa aǵnǵnǵǵ ǵyoy axǵpǵ urǵǵǵrǵnǵ, “Joxǵ rǵxa ǵfá íwoxǵ oimónǵrǵ simǵxǵfá rǵnǵ. Agwǵ rǵná joxǵnǵǵ semeáá rǵnǵ.” E urǵǵǵpa aǵnǵnǵǵ ǵyoy axǵpǵ urǵǵǵrǵnǵ? Oweoi, wǵ e murǵǵrǵnǵ. Xewaxo nánǵ ámǵ bǵ re rǵǵǵpa aǵnǵnǵǵ ǵyoy nánǵ axǵpǵ rǵǵǵrǵnǵ, “Nionǵ xegǵ xanonǵ imónǵmǵǵnǵ. O ǵfá íwo imónǵnǵǵoi.” rǵǵǵpa axǵpǵ aǵnǵnǵǵ ǵyoy nánǵ rǵǵǵrǵnǵ? Oweoi, wǵ e mǵrǵǵǵ enǵagǵ nánǵ “O ayo seáyǵ e wǵimónǵnǵ.” ní rǵrǵ eanǵǵnǵ. ⁶ Xegǵ níaiwǵ xámǵnǵǵ emeanǵomǵ xwǵfá rǵrǵimǵ nánǵ wǵrénapǵnǵ nánǵ ní mónǵrǵnǵ Bǵkwǵyoy ní rǵnǵnǵ eánǵǵ rǵpǵ enǵ rǵǵǵnǵǵnǵ, “Aǵnǵnǵǵ Gorǵxonǵyáyǵ nǵnǵ omǵ nupǵkǵnǵmearo seáyǵ e uméǵrǵxǵnǵ.” rǵǵǵ enǵagǵ nánǵ o seáyǵ e wǵimónǵnǵ. ⁷ Aǵnǵnǵǵ nánǵ Bǵkwǵyoy re ní rǵnǵnǵ eánǵnǵ, “Gorǵxo xegǵ aǵnǵnǵǵ —Ayǵ xǵo sekaxǵ urǵǵpǵ tǵnǵ xǵxeni seáyǵ wǵipǵrǵ nánǵ imónǵǵǵyǵrǵnǵ. Ayǵ imǵǵǵnǵǵ imónǵǵrǵxǵnǵnǵ wǵimǵxǵrǵ rǵfá ápǵiáwǵnǵǵ imónǵǵrǵxǵnǵnǵ wǵimǵxǵrǵ yarǵǵǵrǵnǵ.” Aǵnǵnǵǵ nánǵ e ní rǵnǵnǵ eánǵǵagǵ aiwǵ ⁸ xewaxo nánǵ re ní rǵnǵnǵ eánǵnǵ, “Gorǵxoxǵnǵ, díxǵ ámáyo numenǵwearǵnǵ ná rǵwǵyoy aí sǵnǵ axǵpǵ anǵǵ umenǵwearǵ pǵ pǵ wé rónǵǵ imónǵǵǵpǵ tǵnǵ xǵxeni neri umenǵwearǵ erǵá rǵnǵ. ⁹ Joxǵ wé rónǵǵpǵ nánǵ simónǵrǵ unǵǵpǵ nánǵ mǵsimónǵpa eri yarǵǵagǵ nánǵ Gorǵxonǵ díxǵ ǵwǵfáoni ní rǵrǵpearǵ ámá díxǵ imónǵǵǵáyo seáyǵ e simǵxǵagǵ nánǵ dǵnǵ nífá sǵnarǵnǵ.” E ní rǵnǵnǵ eánǵǵagǵ nánǵ “Xewaxo aǵnǵnǵǵyoy seáyǵ e rǵfá wǵimónǵnǵ?” yaiwǵpaxǵrǵnǵ. ¹⁰ Xewaxomǵ urǵǵ rǵpǵ enǵ ní rǵnǵnǵ eánǵnǵ, “Ámǵnáoxǵnǵ, iwamǵó dánǵ amǵpǵ nǵnǵ wǵ sǵnǵ mimónǵǵáná joxǵ xwǵfá rǵrǵ ikwǵrori aǵǵna díxǵ wé tǵnǵ imǵxǵrǵ enǵǵrǵnǵ. ¹¹ Apǵ anǵnǵnǵfá enǵagǵ aiwǵ joxǵ sǵnǵ anǵǵ minǵ ǵwearǵá rǵnǵ. Aǵǵna tǵnǵ xwǵfá rǵnǵ iyǵfá ní pánoyǵ urǵ nerǵnǵ yarǵǵǵpánǵǵ imónáná ¹² joxǵ iyǵfá ní xoperǵ tarǵǵǵápa axǵpǵ e

tíríaríní. Ámá iyíá urú emí nímori síngí wú pánarígíápa axípi anjínami tñní xwíarími tñní e imíxíríaríní. E nerí aí joxí imóníngípi anjíní miní síní axípi nimónírí xwiogwí dínjé nímori fá ropaxí mimóní nípwerí aí joxí wí mipepa eríaríní.” Xewaxomí e nurírí aí ¹³ ámí axomí re uríngípa anjínají gíyo ení uríngíríní, “Nioní ámá joxí símí tñní siarígíáyo xopírírí níwírí íkwianwí díxí síkwí ikwiáríríánáníngí simíxíyímíá íná nání nioní imóníngápa xixení axípi nimónírí gí wé náúmíní éí níngwearí weníngí nerí ngwearí.” Xewaxomí e uríngípa anjínají gíyo axípi uríngíríní? Oweotí. ¹⁴ Xewaxo ríxa e imóníngó engagí aiwí anjínají nñní ayí sa kwíyíyíríní. Goríxo sekaxí uríngípi xixení seáyí wiipírí nání imóníngíyíríní. Ámá xíto xegí yeáyí uyimíxemeaníáyo arírá uwiipírí nání urowáraríngíyíríní.

2

“*Jisaso neaiingípi símímanjímíní tñnítríxíní.*” uríngí náníríní.

¹ Xewaxo anjínajíyo seáyí e wimóníngó engagí nání xwíyíá o nání arfá wiñwápi pñní níwíarírane ewé gwí míyáríníngáná ná jíamí níkwíaríga waríngípa axípi e yaníngíníri apimí xaíwí fá níxírírane píraníngí xídfwaníngíní. ² Ayí rípi nání seararíngíní. Enjíná Goríxo negí aríowéyo anjínají uríro wíwapíyiro éfápimí dání uragípi aí pírfí wiaákipaxí mimónípa erí ámá xwíyíá apimí ogámí nero pírfí wiaákipaxí ayí ayo Goríxo xixení pírfí umamorí enjé engagí nání ³ agwí ríná nene rípi wí yaiwipaxene meníní, “O awíaxí nerí yeáyí neayimíxemeaníá nání neaiingípi ríwí nukínímoranénáyí, ananí pírfí o neamamoníapimí dání nurakínárímí upaxíríní.” yaiwipaxene meníní. Xámí Ámíná Jisaso xewaníngó Goríxo yeáyí neayimíxemeámínírí neaiiaríngípi nání nínearímáná enjáná ámá omí arfá wigíáwa nene “Neparíní.” yaiwianí nání sopíngí noro wáf neararíná ⁴ Goríxo ení nene “Neparíní.” yaiwianí nání emímí tñní ayá ríwamónípaxí imóníngí tñní amípi xíxegíní ámá mepaxí imóníngí tñní sopíngí noa unjíríní. O xíto wimónaríngípi tñní xixení ámá awa kwíyípimí dání emímí epaxí oimónípoynírí wiñjépi tñní egíápimí dání sopíngí noa unjíríní.

“*Yeáyí neayimíxemeaníápi nání mífkí ikingó Jisatoríní.*” uríngí náníríní.

⁵ Goríxo ámá anjé síngí imóníníarímí —Arí nání nioní nítrírí rífwamíngí eaaríngíní. Arímí ngwearíráyí Goríxo anjínajowamí símanjwíyóníngí yeáyí wuríngíwíngí nání ráríngímaní. ⁶ E nerí aí ámá wo Goríxomí uríngí rípi Bíkwyíto wí e nítrínírí eáníngagí nání “Ámáyí Goríxoyá dínjé tñní amípi níyoní seáyí e níwimóníngíaríní.” nene re yaiwipaxíríní, “Ámáyí pí imóníngáfa nání Goríxoxí ayí nání dínjé nímori umearíngíríní? Ayí joxí ananí peayí wianípaxíyí engagí nání raríngíní. ⁷ Anjíní marfáí, bí onímíapí nání ámá anjínajíyo ínimí owimónípoynírí níwárirí aí ámí ríwíyo dání wé íkwianwíyo ngwirírírí seáyí e wimíxírí nerfíná seáyí e numfeyoari [amípi nñní joxí díxí wé tñní imíxíngíyo seáyí e níwimónírí oumenjweátríxínírí urípeanjíríní.] ⁸ Joxí anjínajífraní, amípíraní, nñní ámáyo ínimí wuríngíwíngíngínírí wimíxíngíríní.” Bíkwyíto e nítrínírí eáníní. Goríxo nñní ámáyo yeáyí wuríngíwíngíngínírí níwimíxíríná payíkeyí bí mimíxípa enjé engagí nání nene re yaiwipaxíríní, “Ámáyí Goríxoyá dínjé tñní amípi níyoní seáyí e rífa wimóníní?” yaiwipaxí aí agwí ríná nene amípi nñní ámáyo ínimí imóníngagí mí mívómíxaríngwíní. ⁹ E nerí aiwí ámá Goríxo onímíapí nání anjínajowamí ínimí wimíxíngómí ríxa mí wómíxíngwáriríní. O, ayí Jisaso nání raríngíní. O Goríxo nene nání wá níneawianírí píraníngí e wííngíngínírí yaiwíaragípi tñní xixení nerfíná ámá nínenení nání neapeínífa nání onímíapí bí anjínajowamí ínimí wimóníwíngíngínírí wimíxíngíríní. Ínimí e níwimóníríná ríngíngí nínearí penjé engagí nání Goríxo ríxa wé íkwianwíyo ngwirírírí seáyí e wimíxírí enjíríní. ¹⁰ Goríxo —Xítomí dání amípi nñní imónírí nñní ení o nání imónírí ení. O re enjíríní. Ámá obaxí xegí fwiáxéníngí nimóníro xewaxo níknírí seáyí e imóníngípa axípi imóníngíaríní nání omí ríngíngí ayá wí wímeanjípimí dání wé uroárfíngíngínírí nerfíná xixení imóníngípi

tíni enjírini. “Yeáyí neayimixemeanfa nání apání mfkí ikipaxo, ayí Jisatorfani?” wiaiwipíri nání Gorixo e enjírini. ¹¹ Jisaso —O ámayí Gorixoyá imónífríxini wimixariñorini. O tíni áma Gorixoyá xfo imixinjíyí tíni wigí xano ná womi dáníni eweagíyí enagi o ayí nání ayá mwiní ananí “Gí níríxímeá imónígíyífrini.” rariñirini. ¹² O Gorixomi re urijípi Bíkwyo nírini eánijagi nání rariñini, “Joxi nání gí níríxímeáyo ‘E imóniñorini. E imóniñorini.’ ourimini. Áma joxi seáyí e rimepíri nání awí eánígíyá awinimi dání nioni joxi seáyí e rimemini nání soní orimearimini.” nírini eánijí enagi nání rariñini. ¹³ Xwiyá Jisaso Gorixo nání ríñí rípi eni re nírini eánini, “Nioni omi aga xixeni dñí ujwirárimfáriní.” Xwiyá ámi axo ríñí rípi eni re nírini eánini, “Áma Gorixo niaíwí nemearíñijí niapinjíyí, ayí aí tíni nawíni riyenerini.” eni nírini eánijí enagi nání re searariñini, “Jisaso ayí nání ayá mwiní ananí ‘Gí níríxímeá imónígíyífrini.’ rariñorini.” searariñini.

“*Jisaso nepa áma imóniñinigini.*” urijí nánirini.

¹⁴ Ayínání niaíwí rariñíyí warárimí dání gíwí tíni enjí tíni tígíyí imónígíyí enagi nání xewaxo eni axípi imóniñinigini. Xewaniño niperijípi dání ámayo anfa wimixipaxí imóniñomi —O ayí oborini. Omi migí wimixiri ¹⁵ áma ínina nanínanigini wiwanijíyí wáyí nerijípi dání gwíñijí ñweagíyá níkwearíñijí wárirí éimigini warárimí dání áma gíwí tíni enjí tíni tígíyí imónígíyá axípi e imóniñinigini. ¹⁶ Ayí neparini. O añíñajíyo arirá owimini nerina e mimóniñinigini. Áma Ebríamoyá iyí axípa imónígíyá arirá owimini nání nerina wará ayí inígíyá axípi inijíni.

¹⁷ Ayínání o apaxpánijí imónijí xwé wo nimónimáná xegí xexirímeánijí imónígíyá píranijí ayá urimixiri Gorixo xfo urijípi nání dñí ujwiráripaxí imónijípi eri nerina íwí áma yarígípi yokwarimí wiipaxí oimóniri rídiyowá yarígíyá axípi rídiyowánijí inimini nání pípi inipaxí marfáí, sa wará xegí xexirímeáyí inígípi inipaxí enagi nání xfo eni axípi e inijíni. ¹⁸ Ríñijí wímeanjípimi dání obo iwamíto wíwapiño enagi nání áma obo agwi rina dání óreamioáfríxini wíwapiyaríño eni arirá wipaxí imóniño enagi nání rariñini.

3

“*Moseso seáyí e imónagí wo enagi aí Jisaso aga seáyí e wiárí múroni.*” urijí nánirini.

¹⁻² Ayínání gí níríxímeáyíné, —Seyíné Gorixo añíñami dání xfoyá imónífríxini wéyo fá seaumirijíyínerini. Seyíné Jisaso nání dñí émófríxini. Gorixo nene tíñí e nání uowárenapiño, ayí orini. Apaxpánijí imónijí xwé, nene “Apimi dñí wíkwíroaríñwáriní.” rariñwárimí píranijí xdfífríxini arirá neainífa nání imóniño, ayí orini. Moseso enina áma Gorixoyá añíñijí imónígíyá numeirina xixeni wiijípa áma Gorixo xfo wimónariñijípi e éwíñigini urípeáagi nání xixeni wiño, ayí axo Jisatorfani. O nání píranijí dñí émófríxini. ³ Ayí rípi searariñini. Añí wiwá nání “Naniwáriní.” nírro mñí sñá nimeeántro aiwí añí iwámi mñíño nání aga mñí sñá seáyí e umeeánipaxíriní. Axípi e imónijípa Moseso nání mñí sñá umeeánipaxí imónijagi aiwí Jisaso nání ayí añipaxí mñí sñá umeeánipaxíriní. ⁴ Añí ayí ayí wí xegípi mimóní nñí áma mirarígíyá aiwí amípi nñí imónijípi imixiño, ayí Gorixo enagi nání rariñini. ⁵ Ayí rípi nání eni “Jisaso nání dñí píranijí émófríxini.” searariñini. Moseso enina áma Gorixoyá añíñijí imónígíyá xixeni píranijí numeirina áma xínáíwánijí nimóniro wigí bosowami píranijí nwiiróna yarígíyá axípi éñijí neri amípi Gorixo ríwíyo ríñípi nání woákíki wñí aiwí ⁶ Kiraiso Moseso nimóniri enjípa axípi nimóniri enjímanti. Omi wiárí nímúrorí re enjírini. Niáwa áma xanowayá imónígíyá píranijí numeirina yarígíyá Kiraiso axípi e neri áma xanoyá añíñijí imónígíyá xixeni píranijí umeinjíriní. Nene wará sarfáwa

mimáriní nerane “Jisaso e nīneaiiníáriní.” nīyaiwirane dīñf wikwímoarīñwápimi dānī sáyf nīmónirī rarīñwápi anīñf miní xáiwf fá nīxīra nuranénáyf, ayf añf Gorixoyánīñf imónīñwīnī.

“Mañf pírí wiaikiagfáyf dīñf sixf íntírīxīnīrī eñe mīñweaagfáriní.” urīñf nānīrīnī.

⁷ Ayīnānī Gorīxo xegf kwíyfpī tīnī Bīkwíyo dānī rīñf rīpī tīnī xīxenī segf seárfawéyf mañf nīwiaikiro dīñf sixf íntírīxīnīrī imónīñe ñweaagfámanī, “Agwī rīnā mañf Gorīxonīyá seararīñagī arfá nīnirónā ⁸⁻⁹ eñínā segf seárfawéyf ámā dīñf meañe nemerónā yagfápa mepa éfírīxīnī. Ayf gí mañf xowiaikímí nīniro nepa eñf eánīñorfanīrī iwamfó níwapīyiro nerónā xwiogwí 40 pwearfnā nionī emīmí nīwīwapīya uñápi sīñwí nīwīga nuro aí wīgí dīñf wakīsf nīniro ríwí nīmoagfáriní. E yagfápa seyfné enī axfpī mepa éfírīxīnī. ¹⁰ Ayīnānī segf seárfawé ínā ñweagfáyf nānī wikf nīwónīrī re rīñanīgīnī, ‘Ayf ínīnā dīñf xerñwīnī moro Gorīxonī sekaxí urarīñápimi mīxídfāpa ero yarīgíyáirīnī.’ nīrīrī ¹¹ wikf ríá ápiáwīnīñf nīwónīrīnā sīñā womī dānīñf re rārīñanīgīnī, ‘Xwíá dīñf sixf íntírīfā nānī wīpīmoarīñárimī wī ñīñweapírīfámanī.’ rārīñanīgīnī.” Segf seárfawé ínā ñweagfáyf Bīkwíyo dānī e nīrīnīrī eánīñfpī tīnī xīxenī nero Gorīxomī mañf pírí nīwiaikiro nānī dīñf sixf íntírīxīnīrī eñe wī mīñweaagfáriní.

“Neárfawéyf Gorīxomī mañf wiaikiagfápa mepa éwanīgīnī.” urīñf nānīrīnī.

¹² Gí nīrīxīmeáyfné, wiyfné sīpī nero arīkwíkwí nīwirīñfpīmī dānī ñwíá wī mīpé anīñf sīñf imónīñomī ríwí umófrīxīnīrī píranīñf awīñf meñweánfírīxīnī. ¹³ Wiyfné fwf néra nurīñfpīmī dānī yapf néwapfnīro dīñf wakīsf nīnīrónā Gorīxomī ríwí umopírīxīnīrī sfá Bīkwíyo dānī Agwīyī rīñīñfīyī sīnī imónīñánáyf, sīnī epaxí eñánáyf, sfá ayf ayo xīxe eñf rīrémīxí inayfírīxīnī. ¹⁴ Ayf rīpī nānī seararīñīnī. Dīñf Kiraisomī iwamfó dānī nīwīkwíroanénā wará sarfáwá mimáriní nerane xáiwf fá xīrīñwápi anīñf xáiwf fá nīxīra nurane negf peanfwaé nānī sīnī xáiwf fá nīxīra nuranénáyf, nepa Kiraiso tīnī ikārīññwaénerīnī. ¹⁵ Bīkwíyo re nīrīnīrī eánīñfpī tīnī xīxenī nerīñfpīmī dānī ananī dīñf wīkwíroarīñwápi xáiwf fá nīxīra upaxfīnī, “Agwī Gorīxo seararīñagī arfá nīwirónā eñínā segf seárfawéyf omī mañf xowiaikímí nīwirónā dīñf wakīsf nīniro nānī ríwí umoagfápa seyfné enī axfpī e mepa éfírīxīnī.” E nīrīnīrī eánīñfpī tīnī xīxenī neranénáyf, dīñf wīkwíroarīñwápi xáiwf fá nīxīra wanfwarīnī.

¹⁶ Ayf rīpī nānī seararīñīnī. Ámā Gorīxo rarīñagī arfá nīwirónā mañf xowiaikímí wiagfáyf, ayf gīyfrīnī? Nfīnī ayf ámā Moseso Isipīyí añfyo dānī wīrīmeánā e pfnī nīwīárimī wagfáyf menīranī? ¹⁷ Xwiogwí 40 apī pwearfnā Gorīxo ámā gīyo wikf nīwóga wagfírīnī? Ayf axfíf fwf nero ámā dīñf meañe dānī nīpéa emeagfáyf menīranī? ¹⁸ Ámā Gorīxo sfñáyo dānī nurīrīnā “Xwíá e nīñwearónā dīñf sixf íntírīxīnīrī eñfírīmī wī ñīñweapírīfámanī.” uragfíf gīyfrīnī? Ayf axfíf xfomī mañf pírí wiaikiagfáyf menīranī? ¹⁹ Ayīnānī nene nījífā re imónīñwīnī. Neárfawé ínā ñweaagfáyf dīñf mīwīkwíropano nero nānī Gorīxoyá xwíá dīñf sixf íntírīxīnīrī eñfírīmī wī nīrémoro ñweaagfámanī.

4

“Nene dīñf sixf ínanfáwá nānī imónīñe sīnī imónīnī.” urīñf nānīrīnī.

¹ Ayīnānī Gorīxo ayf dīñf sixf íntírīxīnīrī negf neárfawéyo sfmīmañfyo dānī urīñfpī sīnī eñagī nānī xfó ámāyo eyeyfómí nerfnā wiyfné nānī re seaiawīnīgīnīrī, “Ayf e ñweapaxí mimónīñoi.” seaiawīnīgīnīrī wáyf nerane píranīñf oyaneyí. ² Negf neárfawéyf ámā dīñf meañe nemerónā xwīyífā xwíá dīñf sixf íntírīxīnīrī eñfírīmī nānī yayf wīñpaxí imónīñfpī arfá wiagfápa nene enī axfpī arfá wīñwārīnī. Ayf arfá nīwīro aí arfá nīwirónā dīñf mīwīkwíropano nero nānī surfmā arfá nīwīáiro xwíá

dijé sixé íntérixiníri imónijérimí mîrémo áma dijé meaje dání penowigáwixiní.
³ Dijé wikwíroarijwaéne dijé sixé íntérixiníri eje páwiaríjwáriní. Ayé Goríxo rípi ríjé enagí nání “Dijé sixé ínaníwá nání imóníje ríxa ríá neaipímoáriníri?” nîyaiwirane nîjé ímóníjwíní, “Goríxoní mané nîwiaíkiarígáyo wiké ríá ápiáwíníjé nîwóníriná síjé womí dáníndíjé re ráríjanigíní, ‘Xwéá ayé dijé sixé íntérixí nání wípímoárinápimí wí nîjweapírfámaní.’ ráríjanigíní.” Xwéá rí tîní anéna tîní imíxáriné dání amípi nîpíní xó imíxíípi ríxa yáriníjagí aiwí xwíyá apí e ríjínigíní. ⁴ Bîkwíyo wí e síá wé wíúmí dání wo nimónímáná Sabaríá imóníjéyi nání re nîriníri eáníni, “Goríxo síá wé wíúmí dání wo pwearíná amípi nimíxa nútsáná píní nîwiáriní Sabaríá imóníjéyimi kikiá nîjwearí dijé sixé íntérixíní.” nîriníri eáníni. ⁵ Ámí wí e dijé sixé íntérixí nání re nîriníri eáníni, “Xwéá dijé sixé íntérixí nání Goríxoní wípímoárinápimí wí nîjweapírfá meníní.” nîriníri eáníni. Xwíyá apíau nîriníri eáníjagí nání “Nene dijé sixé ínaníwá nání imóníje ríxa ríá imóníní?” nîyaiwirane nîjé ímóníjwíní.

⁶ Eníá xwíyá xwéá dijé sixé íntérixí nání imóníjérimí nání yayé winípxípi aríá wiagíyá Goríxoní mané xowiaíkímí néra waríjagí nání dijé sixé íntérixiníri eje xe jweárixiníri síjwé mîwínípa ené erí wíní e xe jweárixiníri síjwé winíníá erí enagí nání ⁷ re nîyaiwirane nîjé ímóníjwíní, “Nene dijé sixé ínaní nání imóníje jweaaníwáiná nání Goríxo ríxa síá ámí wíyi ráríjériní.” Bîkwíyo dání síá ayí, ayé Agwíyí ríníjéyiríní. Neáríawéyí aríá mîwigé dání ná ríwíyo Goríxo mané mîxé ináyé Depitoyáyo dání xwíyá Bîkwíyo nioní xámí mîjé iroárípi nîriní re ríjínigíní, “Agwí mané Goríxoníyá seararíjagí aríá nîrinóná dijé wakísí minípa époyí.” ríjé enagí nání “Nene dijé sixé ínaníwáiná ríá imóníní?” yaiwiaríjwáriní. ⁸ Josuao negé neáríawéyo xwéá dijé sixé íntérixiníri eje nîpemeámí nuri nîrémoríná dijé sixé Goríxo e íntérixiníri wimóníjépi nepa níníro síjwíríyí, ayimí dání ríwíyo Goríxo síá dijé sixé ínaníwá nání imóníjé ámí wíyi nání rímíníri enémaní. ⁹ Ayínání nene re nîyaiwirane nîjé ímóníjwíní, “Síá Goríxo amípi níní nimíxárimáná dijé sixé íntérixíní imóníjé axípi áma xóyá imóníjéyí nání dijé sixé íntérixíní síní imóníní.” yaiwíjwíní. ¹⁰ Dijé sixé íntérixiníri enéjé pímí páwíjo, xó Goríxo xwéá amípi níní imímíximí nîyárimáná kikiá nerí dijé sixé íntérixíní axípi e nerí xegé e éwíníginíri urípeanjépi nîyárimáná xewaníjo ríxa dijé sixé níníri jweaní. ¹¹ Ayínání neáríawéyí mané Goríxoní pírfí nîwiaíkíro síjwepígé neáiwapíyagíápimí nîxídírane omí ríwí umóanígíníri dijé sixé íntérixiníri eje jweáwanígíníri aníjé miné nerane píraníjé nîríkwínírane oyaneyí. ¹² Ayé rípi nání seararíjíní. Xwíyá Goríxoyápi pípi oeníri wimónaríjépi tîní xixení epaxí imóníri ené eáníri enéjériní. Xegé jwá yíníjé nîjé imóníjépi kirá mané mîdímídání wené níníyí jwá yíníjépi tîní xixení mimóníní. Kirá aga jwá yíníjé bá xómíjé xéyá tîní ené wíwíyo tîní dakwípxípa xwíyá oyápi ámáyo wairírfí nîwiríná wigé xwioxíyo íá nîmíáriníri ayá tîní dijé tîní kumíxíníje dakwiaríjériní. Pípi áma dijé moro pípi “Emíníri oemíní.” wimóníri yarígíápi eyeyírómfí yaríjériní. ¹³ Amípi níní Goríxo —Pípi éwápi náníraní, ríwápi náníraní, yaríjé imímí nealáná “Ayé apí nání e ríáriní. E éáriní.” uraníwáo, ayé oríní. Amípi níní o imíxíjéyí xegé síjwé aníje dání wí píní imónípxé meníní. Amípi níní xegé síjwíyo dáníndíjé nîparárimáná síjání imóníní.

“Negé apaxípaníjé imóníjé xwéo Jisatoríní.” uríjé náníriní.

¹⁴ Nene apaxípaníjé imóníjé xwé wo —O ríxa anénamíní peyíjo, ayé Goríxoní xewaxo Jisatoríní. Apaxípaníjé imóníjé xwé o tîjwaéne enagí nání woákíkfí nerane “Apímí dijé wikwíroníwíní.” raríjwápi xáíwí íá oxíraneyí. ¹⁵ Ayé rípi nání raríjíní. “Negé apaxípaníjé imóníjé xwéo nene wé róníjé imóníjépiní oyaneyíníri neríná ené meání yaríjagwí nîneaníriná wí dijé sípi mîneaiaríníri?” ríseaimónaríní? Oweoi, nene íwí oépojíníri neáimearíjépi o ení íwí oeníri wímeáagi aiwí wí íwí mejo nání

nene wí e waiwipaxf menini. Sa “Samijf nimóniri yarijagwi nñeantirfná anani dijf sipí neaiarjhorfan?” waiwipaxfirini. ¹⁶ Negf apaxfpánijf imónijf xwéo e imónijgo enjagi nani amipí samijf neaimixipaxf imónijfpí wí neámeáaná Gorixo —O ámayo ayá xwapf urimixarjhorini. O wá neawianiri ayá nearimixiri oeniri wará sarfwa mímárinipa nerane oyá siá íkwianjwfná tñjf e anjwi énijf úwanigini.

5

¹ Apaxfpánijf imónigfá xwé wo wo nowani fwf wigf áma yarigfápi nani Gorixoyá iráf onijne nani niwuriyiro aiwá peaxf utiro ridiyowá wiuro epfifa nani xfo wigf imónigfáyo dani éfnijf niyoari uripeaarjowarini. ² Awa eni wé rónijf imónijfpini oyaneyiniri nero aí enj neániro miximopaxf wíagfá nani wigf áma majfá nero xenjminini kinimónfáyo anani awayini mímeyowarf wipaxowarini. ³ Wé rónijf imónijfpini oyaneyiniri nero aí enj neániro miximopaxf wíagfá nani wigf áma fwf yarigfápi nani ridiyowá wiiarigfápa fwf wiwanijowa yarigfápi nani eni ridiyowá minipaxf mimónigfáwarini. Awa eni aga ninipaxowarini. ⁴ Áma wo xewanijgo wé íkwianjwfyo nijwtráriniri xfo xegf dijfyo dani rípeánarjmanini. Oweoi, nowani eniná Gorixo xfo xegf dijf tñni Erono api e oimóniri wéyo fá umirijfpa axfpi umiráná apaxfpánijf imónijf xwéowa imónarigfárinini. ⁵ Kiraiso eni xewanijgo seáyí e nímteyoániri apaxfpánijf imónijf xwé woni oimónimniri mirípeánijfnigini. Oweoi, Gorixo omi seáyí e numteyoari Bikwfyo niriniri eánijf rípi urijfnigini, “Joxi gf íwoxi oimóniri simxfárinini. Agwi ríná joxfnijf semeáárinini.” nuriri ⁶ Bikwfyo ámi wí e niriniri eánijf rípi eni urijfnigini, “Apaxfpánijf imónijf Merikisedeko nimóniri enj yapí joxi eni axfpi anijf nani e imónirixini.” urijf enjagi nani Kiraiso e imónijfirini. ⁷ Xámi o áma nimóniri xwé tfyo nijwearfná “Áma nipkianiro yarigfápi nani wáyf nininiginiri ápo dijf sixí nimimopaxorfani?” niyaiwiri arirá oniniri jwf piyf niwtráriniri gwfní kfkfá tñni rixijf uráná xanomi arfá niwiri píranijf yapenijgo enjagi nani omi xixeni arfá wijorini. ⁸ O Gorixomi xewaxo aí rfnijf xfomi niwimeari penjfyo dani re niyaiwiri nijfá imónijfirini, “Ápomi arfá niwiri xixeni nerfná api e xixeni rí rínimearini?” E niyaiwiri nijfá nimóniri ⁹ xano wimónijf nipini ríxa sipearfmf niyárinini nani áma xfomi pírf mívaiáki arfá wiarigfá giyf giyf nñni anijf miní íníná nanjñni jweapfifa nani yeáyf uyimixemeapaxo imóniri ¹⁰ Gorixo re rárijfpi tñni xixeni imóniri enjfirini, “Xwé apaxfpánijf imónijf Merikisedeko imónijfpa axfpi imónijhorini.” rárijfpi tñni xixeni imóniri enjfirini.

Jisasomi rfwf umótrixiniri erirf wijf nanirini.

¹¹ “Nioni ‘Kraiso nani nírífná Merikisedeko nani nírífnijf apfnijf apfnijf imónini.’ osearimnini.” nínimóniri aiwí arfá iwayf pífrogfáyfné, seyfné mfkfpi nani nijfá imónipfiri nani aríge searimnini? ¹² None ayá wí searéwapijyiwá enjagwi nani xamijfyfné e dani wíyo nuréwapijyipaxf nimónirfná ayf nanj imónimniri enj aiwí seyfné siní majímajfá yarijagfá nani áma wí ámi Kiraiso nani sirimijf imónijfpimi dani nisearéwapijyipaxf imónigfáyfnérini. Seyfné aiwá nipaxf mimónf amijfñni narigfáyf yapí imónijgo. ¹³ Ayf rípi nani seararjñini. Áma aiwá nipaxf mimónf siní amijf narigfáyf nñni “Api nerfná wé rónijfpi yarijgo.” rínijfpi nani majfá nero nani siní niaiwí pfofia yapí imónijgo. ¹⁴ E nerf aí aiwáyf áma ríxa áminánijf imónigfáyf narigfárinini. Áma e imónigfáyf wigf dijf tñni píranijf éwapfnarigfá enjagi nani nanj imónijfpirani, sipí imónijfpirani, anani mí ómixarigfáyfirini.

6

¹⁻² Ayínáni, nene xwiyfá Kiraiso nani sirimijf imónijfpini anijf miní míriniipa oyaneyi. Íníná ámi ámi xwiyfá sirimijf imónijf rípi rípi nitíwayrori míriniipa oyaneyi. Xwiyfá negf fwf amipí néra nurfná anñnimixinánirane yarijwápi aga rfwfmnini nímamopaxfpirani, xwiyfá Gorixomi aga dijf niwíkwfropaxfpirani,

xwiyá ígá xixegíni eánariḡwápirani, Gorixo naḡ owimixini wé seáyí e wikwiárarḡwápirani, áma pegáyí ámi wiápnimeapírápirani, Gorixo ámayo mí ómómiximí neri xwiyá umeáraná anḡ ḡweapírápirani, xwiyá api api ámi nitíwayírori méwapínipa oyaneyí. Sa xwiyá Gorixoyá áma ará níwirḡpimi dání yóf imónipaxípi éwapínani nání oxímeaneyí. ³ Gorixo api xe oépoyniri stḡw níneanirínáyí, anani yanfwini.

⁴ Ayí rípi nání “Xwiyá xámi nitíwayírorane éwapínḡwápi pini níwiárirane xwiyá yóf imónanfwá nání imónḡpí oxímeaneyí.” searariḡni. Áma Gorixo xewanḡo nání “E imónḡorani?” oyaiwípoyniri ríxa wá wókímixiri áma aiwá gígí neri ná nḡf awí yarḡ imónḡpí nání imónariḡápa axípnḡ e nero anḡnamí dání Gorixo neaiapḡpí nání nḡf imónro kwíyí oyápi áma wíyo tñi nawíni waíni ⁵ áma aiwá awí imónḡpí gígí neri ná “Naḡ imónni.” yaiwiarḡápa xwiyá Gorixoyápi tñi ḡf eánḡ o yeáyí níneayimíxemearí neameḡweaníná imónḡpí tñi axípi gígí neri ná “Naḡ imónni.” yaiwiro néfasána ⁶ dḡf wikwíroarḡápi ríwímni nímamorínáyí, ayí Gorixomi xewaxomi ikayíwí oumeapípoyniri ámi yoxáípámíni yekwíroárarḡagá nání ámi xwiyá kinimónírixini uripaxí imónḡpí bi menini. ⁷ Ayí rípi nání searariḡni. Xwá iniá ámi ámi neari aínána áma aiwá omḡf íwá uráyí nání aiwá naḡ yapariḡpí, ayí Gorixo aiwá naḡ oyapíni xwiyá tñi píranḡ imixariḡpirini. ⁸ E neri aí xwá iniá ámi ámi neari naíni aiwi aiwá naḡ mīyapí ará ḡf tḡni kisonárarḡpí, ayí ráfnḡ imónḡpí ḡagí nání Gorixo ríxa níramíximini nání imónri árá yimíni nání imónri ḡpíni.

⁹ Dḡf sixí seayínáyíné, nioni mīxí e níseari aiwi “Seyíné nioni mīxí searípi mīyarḡo.” nímonari. “Óf Gorixo yeáyí seayimíxemeaní nání imónḡyíimíni xídarḡo.” nímonari. ¹⁰ Ayí rípi nání searariḡni. Gorixo xixeni mímonḡpí tñi mīyarḡo ḡagí nání amípi seyíné xíomi níxídiróna ero áma xegí imónḡfáyo aríra wigípi sñi níwirḡfyo dání síwá rēni winíro “Nene Gorixoxi dḡf sixí rīyḡwini.” síwá éni winíro yarḡápi nání o wí ará ikeamopaxí menini. ¹¹⁻¹² Seyíné ríwí síwá nīyiri mé áma ḡf neánro Gorixomi dḡf wikwíro “Xewanḡo óf oneaimoni.” yaiwiro yarḡfáyo dání Gorixo símímaḡfyo dání “Nisiimíarini.” urḡpí wímeariḡfyo ikanḡf wiáxfípi nání seyíné wíyíni wíyíni amípi tñi oneáimeaniri dḡf ikwímoarḡápi seaímeaní nání anḡf míni ríwí níyuníro dḡf níkwímoa úfrixini.

“Gorixo rḡfípi dḡf níwikwímoa úfrixini.” urḡf nánirini.

¹³⁻¹⁴ ḡnina Gorixo Ebírfamoyá símímaḡfyo dání Bkwíyo níriniri eánḡf rípi urḡnigini, “Nioni píranḡf simixiri díxí rárfawéyo sayá wimixiri nemíarini.” urḡnigini. E stḡa wo ará ḡe dánḡf nurírná áma wo xíomi seáyí e múronḡo ará ḡe dání rípaxí meḡagí nání xewanḡo nání níriniri urḡnigini. ¹⁵ Ayínani Ebírfamo yómḡf nímonri “Gorixo níriḡpí xegí dḡf tñi xe óf níwíwíni.” níyiwiri wenḡf neri níḡweanísána ḡána wímeanḡnigini. ¹⁶ Áma “Nepa neararini.” oyaiwípoyniri nurírná níyímḡf imónḡf seáyí e wimónḡf bimí dání urarḡfáriní. Áma xwiyá ximiximí níni nírinírná xwiyá api ríapimí dání saḡinarḡfíni. ¹⁷ Ayínani Gorixo áma xí Ebírfamomi símímaḡfyo dání urḡpí wímeanáyí re oyaiwípoyniri, “Gorixo aríomi ‘Naḡ e níseaimíarini.’ urḡpí ámi ná ríwíyo aiwi xegí dḡf níkinimónri kíkí epaxímani.” oyaiwípoyniri stḡayo dánḡf nírinírná xewanḡomi dání níriniri e urḡpí nání ámi sopḡf wáriḡnigini. ¹⁸ Gorixo, yapí mīrípaxí imónḡo “Símímaḡfyo dání rírarḡni.” urḡpí síwá imónipaxí meḡagí aiwi ámi síwá mímonipaxí bi xewanḡomi dání urḡf ḡagí nání nene anani ḡf sixí neámixini ḡweanwini. Nene —Gorixo yeáyí neaimíxwíwíni o tífimíni éf nurane símaḡwíyónḡf yeáyí wuríḡweánerini. Nene o neaiíná nání dḡf wikwímoarḡwápi xaíwí ía xirani nání ḡf sixí neámixini ḡweanwini. ¹⁹ Nene dḡf wikwímoarḡwá apimí dání dḡf síkíki nomíxítrane ḡweanwini. Síkíki onḡfá

enagi nání anj rídiyowá yarígfíwámi awawá ñwáfáwámi rapírapí epanjoáríníñúmi íniríwáminíníñj ananí páwiaríñwáriní. ²⁰ Íníní e Jisaso ríxa aníñj íníná nání apaxípaníñj imóníñj xwé Merikisedeko imóníñjpa axípi nimónímáná nene arírá neainínfa nání xámi níneameáa páwíñfríní.

7

Merikisedeko, apaxípaníñj imóníño nání uríñj náníriní.

¹ Merikisedeko —O mǎxǎ ináyǎ anj Seremiyǎ ríníñjǎpimi umenweaagoríní. Ñwáfá seáyǎ e imóníño yá apaxípaníñj imóníño riní. O Ebírfamo mǎxǎ ináyǎ wáu wáu awami xopírǎrǎ níyǎrimo weaparífná óf e órórf nínírná Goríxoyá díñjyo dání nañíní owímeaníri xwíyǎfǎ bí tǎnǎ nañj wímíxǎñgoríní. ² Amípi Ebírfamo píkiomeáǎpi yanj wé wúkaú nímemáná bí mǎnǎ wíño, ayǎ Merikisedeko oríní. Xegǎ yoǎ Merikisedekoyǎ ríníñjǎpi, ayǎ xámi negǎ aga pínéyo dání mǎxǎ ináyǎ wé róníñj umenwearíño yǎ raríñwápiríní. O Seremǎ dánj mǎxǎ ináyoyǎ ríníñjǎpi ení negǎ aga pínéyo dání mǎxǎ ináyǎ ámá níwayíróntro ñweapíri nání wímíxǎríño yǎ raríñwápiríní. ³ Bíkwíyo dání xwíyǎfǎ bí mǎríníñjagi nání o nání re rípañfríní, “O xano tǎnǎ xínáí tǎnǎ mayǎ erí xegǎ íwíarǎfawé ení mayǎ erí enjoríní. Sǎfǎ xínáí xíríñjyí mimónípa erí sǎfǎ xfo penǎfáyí mimónípa erí enjoríní. Ayínání o níaiwǎf Goríxoyáóníñj imóníño enagi nání apaxípa aníñj mǎnǎ imóníño riní.” rípañfríní.

⁴ Seáyǎ e Merikisedeko imóníñjǎpi nání bí díñj mópoyǎ. Negǎ arfo íríño Ebírfamo amípi awíaxǎ imóníñj wí mǎxǎ nerí píkiomeañyǎ yanj wé wúkaú nítmáná bí mǎnǎ wíño ayǎ oríní. ⁵ Ripaioyá íwíarǎfawé apaxípaníñj imóníñjǎfawa Goríxoyá ñwǎf íkaxǎ ríníñjǎpi tǎnǎ xíxeni níxǎdíro nání wígfǎ axǎyǎfǎ, ayǎ ení Ebírfamoyá íwíarǎfawéyǎ imóníñjǎfǎ aiwǎ wígfǎ amípi yanj wé wúkaú méfǎpi bí uráparígfǎriní. ⁶ E nerí aí Merikisedeko, Ripaioyá íwíarǎfawéyǎ wo mimóníñjagi aiwǎ Ebírfamo, Goríxo sǎmímanǎfyo dání “E níseaiimǎfǎriní.” uríño nípíkiomearí yanj wé wúkaú méfǎpi bí Merikisedeko nurápirí omǎ nañj bí owímeaníri xwíyǎfǎ bí tǎnǎ nañj wímíxǎñjínigíní. ⁷ Xwíyǎfǎ rípi ámá wí “Nepamaní.” níyáiwírí rípañpímaní. Nañjǎpi owímeaníri xwíyǎfǎ bí tǎnǎ wímíxǎríño, seáyǎ e wímóníño riní. Nañjǎpi wímeáo, omí sǎmanǎwíyóníñj íníní wuríníñjoríní. ⁸ Ripaioyá íwíarǎfawéwa —Awa nípepírfǎ nání imóníñjǎfawaríní. Awa wígfǎ axǎyǎfǎ yanj wé wúkaú méfǎpi bí nurápiróná ayǎ ámá nípepírfǎwaní uráparígfǎ aiwǎ Merikisedeko nurápirífná xfo nání Bíkwíyo ríníñjǎpa aníñj ñweañjo urápiríñjíní. ⁹⁻¹⁰ Rípi ení rípañfríní, “Ebírfamo yanj xfo méfǎpi Merikisedeko tǎnǎ óf e órórf níníri mǎnǎ wíáná Ripaio —Oyá íwíarǎfawé wígfǎ wíñyǎfǎ yanj wé wúkaú méfǎpi bí uráparígfǎwami xíaworíní. O ení sǎnǎ xegǎ xíawo Ebírfamoyá kíminíño íníñjagi nání xíawo Ebírfamo yanj nímerí Merikisedekomǎ wípa éñíñj nerí mǎnǎ wíñjínigíní.” rípañfríní.

Apaxǎ xámíñjǎfǎ sǎnǎ e enáná sǎñj imóníñjǎfǎ amí bá nání uríñj náníriní.

¹¹ Eníñá Goríxo ñwǎf íkaxǎ xfo ríñjǎpi Mosesomǎ mǎnǎ níwíríná Ripaioyáyǎ apaxípaníñj imóníñjǎfǎ nání ráríñjínigíní. Apaxǎ Ripaioyáyǎ imóníñjǎfǎpá Goríxo apá e enǎfǎpi nání imóníwíñjíníri ráríñjǎpi tǎnǎ ayǎ xíxeni nero wé níroáritro sǎñwíríyǎfǎ, apaxǎ amí xegǎ bí imóníñjǎfǎ, Erono imóníñjǎpáníñjǎfǎ mǎfǎfǎ, Merikisedeko imóníñjǎpáníñjǎfǎ imóníñjǎfǎ bá imónímǎnǎriní enímaní. ¹² Apaxǎ Ripaioyáyǎ imóníñjǎfǎ apání mimóníñjagi nání amí bá imóníñjǎfǎriní. Ayínání ñwǎf íkaxǎ níriníri eáníñj axǎpíni sǎnǎ nimónípañfǎmaní. Amí bí ení imónípañfǎriní. ¹³ Ámíná Jisaso, Goríxo e ríño yǎfǎ Ripaioyáomaní. Gwǎf wírímí dánjoríní. Xegǎ gwǎf arímí dánj wo eníñá rídiyowá erí apaxípaníñj imóníri yagǎmaní. ¹⁴ Níjǎfǎ re imóníñjwíní. Negǎ Ámíná Jisaso Judaoyá gwǎfímí dání imóníñjfríní. Ñwǎf íkaxǎ Goríxo ríñj Moseso eañjǎpi Judaoyáyǎ wí apaxípaníñj imóníñjǎfǎ nání níriní meañjínigíní.

“Jisaso apaxá Merikisedeko imóniñtápániñt imóniñtrini.” urñt nántrini.

¹⁵ Apaxá xegá bi imóniñt bá, Merikisedeko imóniñtápániñt nimónitrínáyá, nioni re searítapi ríxa sñáni wía órironi, “Ñwá ikaxá nitrinirí eániñt axítini sñi imónipaxítmani. Ámi bi nimónipaxíttrini.” searítapi ríxa sñáni wía órironi. ¹⁶ O apaxá Merikisedeko imóniñt apá nimónitrína ñwá ikaxá re riniñtayo dani, “Ámá gwá arími dánýtfrani, e imónigtáyfrani, ayíni apaxítapá imónipaxíttrini.” riniñtayo dani imóniñtmani. Oweot, o sa xegá eñt eániñtayo dani dñt maníntipaxít imóniñtípi tño eñagí nani imóniñtrini. ¹⁷ Bíkwyo nitrinirí eániñt rípi nioni searítapi tñi xixeni eñagí nani raríñtini, “Joxi apaxítapá Merikisedeko imóniñtapa axítapi e nimónitri aníñt ínina ñweátrixini.” Goríxo e uríñtípi nioni searítapi tñi xixeni eñagí nani raríñtini. ¹⁸ Sekaxá xámi riniñt wí eñt neánitri aríra neaipaxít imóniñt bi mirínaríñagí nani Goríxo ríxa peá nimorí tñttrini. ¹⁹ Ayá ñwá ikaxá Moseso neaiapítñipimi ámá nixtdíroná wé róniñt imónigtáyá mimónipaxít eñagí nani raríñtini. E nerí aí Goríxo Kiraisomi negít apaxítapá wimíxñt eñagí nani dñt nene ríxa agwí rína wikwímoaríñwápi xámi ñwá ikaxá riniñtípimi ikwímoagwápi seáyí e múronini. Apimi dánini nene Goríxo tñt e añwí éniñt upaxíttrini.

²⁰⁻²¹ Goríxo Jisasomi apaxítapá niwimíxtrína xewaníño nani sñá aría eje dáníñt nitrinirí imíxñttrini. Ripaioyáyá apaxítapá nimónitroná Goríxoraní, ámá woraní, xámi “Sñá romi dani ríraríñtini.” raríñwápa muríñtñána imónagíttrini. E nerí aí nioni searítapi Goríxo Bíkwyo nitrinirí eániñt rípi uríñtiniñt, “Ámináoni ‘Joxi apaxítapá nimónitri aníñt ínina ñweátrixini.’ nitrítrína sñáyo dáníñt rítráoni ámi gít dñt tñi níknimónitri wí wialkímítamani.” uríñtiniñt. ²² Ayínani nene “Goríxo ‘E níseaiimíttrini.’ réoáríñt seáyí e imóniñt bi xixeni neaiimíttrini.” yaiwianítwá nani Jisaso negít ikíñt neaiaríñtini imónini.

²³ Apaxítapá xámi imónigtáwa pearígtáwa eñagí nani aníñt imónipaxít meníni. Ayínani obaxít nimóga wagíttrini. ²⁴ E nerí aiwí Jisaso aníñt ñweaño eñagí nani apaxítapá o imóniñtípi aníñt pírt tñweañtítrini. ²⁵ Ayínani o ámá xíomi dñt níwikwíroríñtayo dani Goríxo tñt e añwí éniñt úfáyá nñi nani Goríxomi rixíñt wuríyíná nani aníñt ñweaño eñagí nani agwíraní, ná ríwíyoraní, aníñt yeáyá uyimíxemeapaxoríni.

²⁶ Apaxítapániñt imónigtá go go marítá, xwé imóniñt wo o imóniñtapa nene nani xixeni imónini. Síyikwá bi mínipa erí xwíyá bi uxekwímopaxít mimónipa erí piaxít weánipaxít imóniñt bi muxénipa erí eñoríni. Íwá yarígtáyá yapí waytá mimónipa nerí aga xegá bi imóniñttrini. Goríxoyá dñt tñi añtñamí seáyí ríwámíni peyíñttrini. ²⁷ Apaxítapá xámi seáyí e imónigtáwa stá ayí ayo Goríxo wíwaníñwowa wígt íwá yarígtápi yokwarímt oneaiiníro xámi rídiñwá níyárimána ríwíyo dani íwá wígt ámá yarígtápi nani rídiñwá wíiarígtápa Jisaso axítapi e wí epaxomani. Xewaníño íwá bi meño eñagí nani ámayo yeáyá uyimíxemeámítrí nawínani rídiñwániñt wíniñt eñagí nani wí e epaxomani. ²⁸ Ayá rípi nani “Apaxítapániñt imónigtá go go marítá, xwé imóniñt wo o imóniñtapa nene nani xixeni imónini.” searítñt. Ámá ñwá ikaxá riniñtípimi dani apaxítapá oimónítпойtrí rípeáftáwa wé róniñtítrini oyaneyítríro nero aí eñt neánitro míxímopaxít wígtáwaríni. E nerí aí xewaxo axítapi e éniñt imóniñtmani. Goríxo, Mosesomi ñwá ikaxítapi nurímaná xegá xewaxo apaxít amítapi níptni aníñt nani sípearímt yártwíñttrini imóniñtapa imóníwíñttrini xewaníño nani sñáyo dáníñt nitrinirí urípeañttrini.

8

Nene nani añtñamí dánít apaxítapániñt imóniñt xwé nántrini.

¹ Xwíyá nioni repíyá néra úa kumíxíñayíñt, ayá rípttrini. Negít apaxít xwé imóniñtapa xixeni nepa seáyí e imónini. O ríxa añtñamíni Ñwá aga seáyí e wíarí

imóniñoyá siá ikwianwána tñj e nán nipeyiri o tñni xixeni nimóniri nán oyá wé náumini éf ñweani. ² O apaxípa ámani nimónirina yariğtápa axipi neri senfa añ mfk ikinwami dani —Iwá áma wo rfkariñiwamani. Sa Gorixo rfkariñiwarini. Iwami dani yarñorini. ³ Apaxípaniñj imóniğtá xwé wo wo nowani Gorixo wigf áma nani yayf owiniri ridiyowá wiiro peaxf utiro epírfá nani rípeaniğtá enagi nani Jisaso eni apaxípaniñj imóniñj xwé wo enagi nani áma xegf imóniğtáyo nani ridiyowá bi miwiipa epaxf mimóniñfiri. O eni áma nñni nani ridiyowá bi wiñfiri. ⁴ Áma xwfa tño dñj apaxípaniñj imóniğtáwa ñwf ikaxf riniñfipimi nixfdiro ridiyowá wiiro aiwá peaxf utiro yariğtá enagi nani o sini xwfa tño niñweari siñwiriñy, apaxípaniñj imóniñj wo imóniminiñj enñmani. ⁵ Apaxípa xwfa tño imóniğtáwa mfk Kiraiso añnamani dani enñpi miyariğtáwarini. Wigf xwfa tño dani neróna yariğtápi sa onapamiğtiniñj Kiraiso añnamani yarñfipi naniñj yariğtá enagi nani rarñini. Moseso Gorixo nani senfa añ xwfa tño rfkariñimiriñj yariná o píranñj erirf niwiri re urñfipi nioni searariñapimi sopñj niwarini, “Joxi senfa añ riwanñj xopaikigf orfkariñimiriñj dñwf miñfipimi dani stwá siñapi xixeni nixfdiri rfkariñixini.” Gorixo Mosesomi e urñfipi nioni searariñapi tñni xixeni imóniñagi nani “Apaxípa xwfa tño dñj imóniğtáwa sa Kiraiso añnamani dani yarñfipi nani onapamiğtiniñj yarñoi.” yaiwiñwini. ⁶ E neri aí agwi rina Gorixo Jisaso apaxípaniñj wo nimóniri e niwiniğtiniñj urípeañfipi apaxípa xwfa tño ñweagfáwa e éfrixiniñj urípeañfipimi seayi e múroniñagi nani o yarñfipi eni seayi e wimónini. Agwi rina xwiñfá Gorixo rñwño réoariñfipi —Api Jisaso neaiñfipimi daniñj imónipaxf enñpirini. Api eni xami réoariğfipimi seayi e múronini. Ayf ripi naniñj. Rñwño smimanñyo dani “Nañ e e niseaiimfariñj.” réoariñfipi, ayf xami Mosesomi ñwf ikaxf nuririna smimanñyo dani “Seyné píranñj niniñfdirona e e niseaiimfariñj.” réoariğfipimi seayi e múronini. ⁷ Xwiñfá xami Gorixo Mosesomi nuririna réoariñfipimi dani o “Gf áma ñwf ikaxf apimi nixfdirona píranñj imónfrixini.” wimóniñfipi tñni xixeni nimóniro siñwiriñy, ami rñwño bi réoariñimiriñj enñmani. ⁸ Gorixo áma ayo ayairirf wiñ enagi nani nene eni re yaiwipaxfiriñj, “Xwiñfá xfo xami re niriñj réoariğf, ‘Gf ámayf ñwf ikaxfipimi nixfdirona píranñj e imónfrixini.’ réoariğfipi xfo wimóniñfipi tñni xixeni imóniñfimaní.” yaiwipaxfiriñj. Ayinani Bikwño dani re niriñj eániñj, “Ámináoni re searariñini, ‘Arfa époyi. Gorixoní gf áma Isireriyf tñni Judayf tñni nani xwiñfá “Nioni e e niseaiimfariñj.” siñj bi réoariñfá nani añwi erini. ⁹ Nioni wigf fwiarñawéyo áma niaíwf mímeyówarf níméra waríğtápa Isipiyf añño dani níméra nurina xwiñfá réoariğapi añññj imóniñfipi nani mirariñjini. Ayf nioni sinñina réoariñfá apimi xixeni miñfdariñagfa niwiniñj nani nioni eni xixeni peá numori rñwf umonaniğtini. ¹⁰ Ámináoni re rarñini, ‘Xwiñfá rñwéna “Gf Isireriyf e e niwiimfariñj.” réoariñfapi, ayf ripiñj. Gf ñwf ikaxf riniñfipi wigf xwioxño aumaúm fwiariri ñwirariri niyariñmána nioni ayfya ñwñfáoni imónimfariñj. Ayf eni áma nioniñj imónipfariñj. ¹¹ Nioni aumaúm e wiarana wigf imóniğfáyf wí niwiapñimearo wigf winño nuréwapñyiro “Gorixo nani niñfá imónipoyi.” urípfífa menini. Áma nñni siyikwñññj imóniğfáyfñj, xwérixarant, nñni nioni nani rixa niñfá imóniğfáyf imónipfífa enagi nani wí e urípfífamani. ¹² Ayf ripi naniñj. Nioni ayá urimixiri wigf fñwf yariğtápi yokwarimf niwiirina dñj peá mori emfa enagi nani rarñini.” Bikwño e niriñj eániñj. ¹³ Gorixo xwiñfá siñj réoariñfipi niriñfina xamiñfipi irikwñññj imixamonñniñj. Amípi irikwñññj imixamonariñfipi rixa nikeamóga warñagi nani apaxf mé añnarñfiriñj.

¹ Xwiyá Gorixo xámi réroárinjipi nuriríná xegí áma nibiro xfomi yayí numeróna “Nene e niwiiríná xfo wimónarinjipi rfa yarinjwini?” niyaiwiro eprífa nání wiékwíkwiyiri xfo nání anjé njwá xwá tfo imóninjíwá nání wiékwíkwiyiri enjinigini. ² Anjé njwá iwá, ayí sentá anjé ríkarinjinjírini. Awawá óf e ikwíroninjíwámi uyíwí obaxí níkiíróariga unáná mixeloarinjírini tñni aiwá íkwianjwí Gorixo nání peaxí tarigfána tñni bisíkerfá Gorixo nání peaxí tayarigfápi tñni awámi wenjerini. Awá yoí awawá njwáwayi rarigfáwárinini. ³ Rapirapí áwini e epanjoárinjinjumi iniríwámi dání awawá ámi wá ikwíronini. Awá xegí yoí awawá njwá seáyí e imóninjíwayi rarigfáwárinini. ⁴ Awawá ná inimi ikwíroninjíwámi Gorixomi djé nanjé oweaniri rífa ikearipírfá nání sñjá gorí tñni imixinjinjipi tñni bokisí xwiyá Gorixo réroárinjipi nání imixinjinjíwá tñni api awawá awámi e weni. Bokisí awá nimiximáná sñjá gorí tñni yopirimi yárinjinjírini. Bokisí awámi inimi xwárfá sixí sñjá gorí tñni imixinjinjíwámi inimi aiwá yoí maná rinjinjipi tñni eranjé Eronoyá wirinjé eáninjíwá tñni sñjá píará Gorixo njwí ikaxí urinjipi eáninjína tñni bokisí awá ayí api api ininjírini. ⁵ Awá “Seáyí e Gorixo imóninjipi, ayí apirfani?” oyaiwipoyiniri xopaikgí anjnají iwí midáni wúkaú wú midáni wúkaú wú oninjíwá seáyí e njwirárinjinjírini. Awá njweagíe iniríwámi Gorixo yokwarimí oneainiri ragí wíwífa eaarayigferini. Api api nání repiyí niseaiéra urí píraninjé áwanjé “Api, ayí api nání imónini. Api nání imónini.” niseara urí epaxína rínámaní.

⁶ Amipí api api rixa e niyárimáná apaxípa imónigfáwa awawá óf e ikwíroninjíwámi Gorixo yayí oneainiri yarigfápi eprífa nání inína páwiyarinjagífa aiwí ⁷ awawá ná inimi ikwíroninjíwámi apaxípa xwé, onini xwiogwí o omi ná bini páwiarinjírini. Nipáwiríná anipáo páwiarinjímaní. Íwí xfo tñni xegí áma tñni maiwí nero yarigfápi Gorixo yokwarimí oneainiri ragí nanjé ridiyowá éfpiyá bi nimeámi páwiarinjírini. ⁸ Apimi dání kwíyí Gorixoyápi síwá réninjé neaiariní. Awawá óf e ikwíroninjíwá sini apaxípa imónigfáwa opáwipoyiniri nání ikwíroninjána óf nene anjnamí páwianfáwá nání imóninjíyi sini sñjání mimónini. ⁹ Awámi dání yagfápi Kiraiso agwí rína enjipi nání neaiwárinjírini. Awámi dání Gorixo nene nání yayí owininiri nání imóninjipi neróna ridiyowá wiro peaxí tiro yarinjagífa aí áma e wiífáyí djé wífa níwóniro re yaiwinipaxí menini, “Apaxípa imónigfáwa ridiyowá e niífáyo dání Gorixo rixa yokwarimí nííf enjagí nání oyá sñjwíyo dání rixa wé róninjé imóninjáonirfani?” yaiwinipaxí menini. ¹⁰ Ayí rípi nánirini. “Ridiyowá neróna e éfrixini. E éfrixini.” rinjinjipi sa “Aiwá níro inigí níro igfá xixegíni eáníro éfrixini.” rininjé imóninjipi enjagí nání e yaiwipaxímaní. E e rininjé api “Apimi dání áma xwioxí nanjé imónipaxírini.” mirinjinjírini. Api, ayí xfo amipí sñjé imixinfe nání wiékwíkwiyinjírini enjagí nání rarinjini.

Kiraiso xewaningo ridiyowáninjé wiinjé nánirini.

¹¹ E nerí aí Kiraiso amipí nanjé neaiamearinjipi nání apaxípa xwé wo nimóniríná sentá anjé xwá tfo ríkarinjinjírini mipáwí anjnamí páwinjinigini. E nipáwiríná sentá anjé wé roariniri aga seáyí e imóniri enjininjé wiwámi páwinjinigini. Iwá áma ríkarigfíwámaní. Xwá tfo dánjwámaní. Anjnamí ríkarinjinjírini. ¹² Nipáwiríná memé ridiyowá éfpiyá ragíraní, burímákaú miá ridiyowá éfpiyá ragíraní, nimeámi aga njwá imóninje mipáwí xewaningo ridiyowáninjé ninimáná xegí ragí nimeámi nawínáni páwinjinigini. Ayináni anjé inína njweanfáwá nání yeáyí neayimixemeanorini. ¹³ Áma Gorixoyá sñjwíyo dání xwirfá winjánaayí apaxípa imónigfáwa memé ragí tñni burímákaú oxíyí ragí tñni burímákaú sipíki rífa níf kíkínaxfá tñni apiaú api wé tñni nimeayiri wíwífa níroa úaná áma xwirfá inigfápi Gorixoyá sñjwíyo dání nanjé imónarigfá enjagí nání ¹⁴ ragí Kiraisoyá —O siyikwí bi míninjo aí kwíyí niyiminjé imóninjipi arirá wiaríná xewaningo ridiyowáninjé ininorini. Oyá ragí punjipi anjipaxí negí xwioxíyo igfáninjé neaeámoarinjírini. Amipí

nene aníntimixinani nánit yaríñwápi igfáníñfí neaeámoaríñfí enagí nánit díñfí wfá níneaónití “Íwí éwápi nánit sínit ayá mñeaduníntí.” yaiwiaríñwáríntí. Ñwáfá aníñfí síñfí imóníño wimónaríñfípi éfríxíntírtí igfáníñfí neaeámoaríñfírtíntí.

“O péfipimí dání xwíyáfá síñfí réroaríñfípi mñrogwí ríxáníñfí wíarímóníñfírtíntí.” uríñfí nánírtíntí.

¹⁵ Kiraiso níperfíná xegí ragí púfipimí dání ámá xwíyáfá Goríxo xámí réroaríñfípi pírí wíakigfáyo gwíñíñfí nñroayírorí nánit xwíyáfá síñfí réroaríñfípi nánit wáwuñfí imóníñjoríntí. Ámá Goríxo nioniyá imónífríxíntírtí wéyo fá wumírtíñfíyo amípi xfo wigí sfmímaníño dání “Níseaiimfáríntí.” nurírtí réroaríñfípi xixení wímearí aníñfí íníná imónírtí enfa nánit wigí wáwuño imóníñfírtíntí. ¹⁶ Xwíyáfá Goríxo réroaríñfípi, ayí ámá sínit níñwearfíná “Nioní péáná amípi nioniyá ámá ayfíntí meáfríxíntí.” nírtírtí payí eaaríñfínáníñfí imóníntí. Payí xano nírtírtí tíñfípi xegí níáfíwí níxídfíro amípi meañiro nerfíná xámí ámá níntí níñfá nimóníro “Xano ríxa iyí rípeñíñíntí?” yaiwíaríñfáná e meapaxírtíntí. ¹⁷ Payí ana eaaríño sínit mñpepa nerfíná payí ana sínit surfímána imónaríñfírtíntí. Ayí rípi nánírtíntí. Payí ana nearí tíño sínit síñfí ñweañáná ríxa xfo ríñfípi mñrogwí ríxáníñfí níwíarímóníñfíximóníntí. Xfo ríxa níperfíná xixení níwíarímóníñfíximóníntí. Payí ana xiáwo níperíñfípi dání ríxáníñfí wíarímónaríñfína imónaríñfípa xwíyáfá Goríxo réroaríñfípi ení ragí púfipimí dání ríxáníñfí wíarímónaríñfípi imónaríñfírtíntí. ¹⁸ Nañwí bí mñpíkípa nero síñwíríyí, xwíyáfá Goríxo xámí réroaríñfípi ríxá wíñíñfí níwíarímóníñfíximóníntí enímaní. Ayínání apí aí nañwí píkláná ragí punfípi dání wíarímóníñfíximóníntí. ¹⁹ Ayí rípi seararíñfíntí. Xámí Moseso sekaxí ñwí ikaxí eáníñfípi dání ríñíñfí nípiñtí xegí Isíreríyo nura núísáná burímákau míá tíntí memé tíntí apíáu rídiyowá éfpiyá ragí tíntí iniñgí tíntí nímeámáná ará íwí xisopíyí ríñíñfípi nímeari sípísípí íá ayfá ríñfí bí tíntí nawíntí gwí níkríwímáná igfá nearí Bíkíwípi wíwífá earí ámá níyoní wíwífá earí nerfíná ²⁰ re uríñíñíntí, “Ragí rípi dání xwíyáfá Goríxo ‘Seyfíne apí e xídfírtíxíntí.’ nínearírtí réroaríñfípi ríxa ríxáníñfí wíarímónaríntí.” uríñíñíntí. ²¹ Axípi e senfá añfí ríkríñíñíwámí ragí tíntí wíwífá rorí síxí amípi ínímí weníño wíwífá rorí eníñíñíntí. ²² Ayínání ragí wíwífá níroa nuríñfípi dání amípi ayá wí ñwí ikaxí ríñíñfípi tíntí xixení igfá eámóníñfípiñíñfí imónaríñfírtíntí. Rídiyowá nerí ragí mñpupa nerfínáyí, Goríxo íwí ámá egfápi wí yokwarímí wíaríñfímaní.

“Kiraiso níperíñfípi dání íwí nene yaríñwápi ríttí yáríñfírtíntí.” uríñfí nánírtíntí.

²³ Senfá añfí ríkríñíñíwáraní, síxí amípi iwámí ínímí wenípiñfí, apí nípiñtí —Ayí mñkí añfínamí wenípi tíntí ramíxíñá imóníñfípiñfí. Apí nípiñtí rídiyowá Moseso nerí ragí wíwífá níroa úfípi dání igfá eámóníñfípiñíñfí imóníñfíximóníntí enagí aí mñkí añfínamí wenípi rídiyowá éf seáyí e imóníñfípi dáníntí igfá eámóníñfípiñíñfí imóníñfíximóníntí.

²⁴ Kiraiso awawá ñwáfá imóníñfí ámá ikwírogfá wámí —Awá mñkíwámí. Sa mñkí imóníñfíwámí dání ramíxíñáwáríntí. Kiraiso awámí mñpáwíñíñíntí. Añfínamí mñkí imóníñfíwámíntí nípáwírí nene nánit arírá owímíntírtí Goríxoyá sfmímaní e ñweaní.

²⁵ O xwíogwí ayí ayo apaxípaníñfí imóníñfí xwéowa wíwaníñwayá ragí marfáat, ragí rídiyowá éfápiyá nímeámí awawá ñwáfáwámí páwíayaríñfípa amí amí níwaníñjorí rídiyowá owinayímíntí e nípáwírí mññweaníntí. ²⁶ Apaxípaníñfí imóníñfí xwéowa rídiyowá yayaríñfípa rídiyowá owinayayímíntí nerí síñwíríyí, Goríxo xwáfá ríñfí añfína tíntí imíxíñe dání amí amí nípáwíyaríñfí ríñíñfí níwaníñfíximóníñfíximóníntí enírtíntí. E nerí aí ríná sfá yoparfíyí tíñíñá ná bíntí rídiyowáníñfí níwíarímóníñfíximóníntí dání íwí ámá yaríñfípi ríttí owímíntírtí xwáfá tíño nánit bíñíñíntí. ²⁷⁻²⁸ Ámá níntí aníñfí síñfí ñweapaxí mimóní ná bíntí nípémáná enáná Goríxo mí ómómíximí wíñfírtíntí. Ná bíntí pearíñfípa Kiraiso ení ámá níntí íwí yaríñfípi yokwarímí owímíntírtí axípi ná bíntí rídiyowáníñfí níwíarímóníñfíximóníntí. Rfwená amí bí níbírtíntí ámá íwí yaríñfípi

yokwarimá owiiminiri nání mibá ámá xfo nání sfmá nixeadipéniro xwayá naniri ηweagfáyo anijá yeáyá uyimixemeaarimiri binfáriní.

10

“Ridiyowá xwá tfo dání yarigfáyo dání yokwarimá wí seaiipaxá menini.” urijá nánirini.

¹ ηwá ikaxá niriniri eánijápi, ayá nepa Gorixo sámanjfo dáninijá “Nanj e e niseaimfáriní.” urijápi tni xixeni mfká ayo mimóná mfká api nání sa onapámigfinijá inarijápi imónini. Sa e imóninijá enagi nání xwiogwá ayá ayo onapámigf inarijá rinijápi nixdironá ridiyowá axni yayarigfápimi dání ámá “Gorixo tíj e aηwí énijá ouminí.” yaiwífáyá wé roárinigfáyá imónipaxá wí menini. ² Ridiyowá yayarigfápimi dání nepa xwioxá igfáninijá eámónigfáyá nimóniro siηwiriyá, dijá wá niwónimáná siní “fwá éapimi dání siní ayá niduninonifáni?” yaiwinipaxá wí meηagfa nání ámá ridiyowá bi mepaxá imónanro egfáriní. Rixa pni wiáranro egfáriní. ³ E nerí aí ridiyowá xwiogwá ayá ayo yayarigfápimi dání wigfá fwá yarigfápi nání dijá wimoarinirini. ⁴ Ayá rípi nánirini. Burimákau oxrani, meméraní, ridiyowá éfápiyá ragfyo dání fwá yarigfápi yokwarimá wiipaxá wí menini.

⁵ Ayináni Kiraiso xwá ririmi nání weapimfániri nimónirfá Bikwíyo niriniri eánijá rípi xanomí re uriniginini, “Joxí ‘Ámá aiwá peaxá tiro nanjwá nipihiro ridiyowá ero oépoi.’ msimónipa nerí aí nioní nání ámá wará bi nimixiyinirini. ⁶ Gorixoxini, joxí ámá ridiyowá nerfá Gorixo negfá yaríηwápi nání yayá owiniri bi miní noní rfá ikeaararigfápi nání yayá msinipa erí ridiyowá fwá yaríηwápi Gorixo yokwarimá oneaiiniri yarigfápi nání yayá msinipa erí yaríηoxirini. ⁷ Ayináni nioní nání Bikwí xopinijfámi dání rinijápi tni xixeni re rininiginini, ‘Gorixoxini, joxí simónarinijápi oemini rixa riwoní bfini.’ rininiginini.” uriniginini. ⁸ Kiraiso re nurimáná, “Gorixoxini, joxí ámá aiwá peaxá otípoiiniri msimónipa erí nanjwá nipihiro ridiyowá oépoiiniri msimónipa erí ámá ridiyowá nerfá Gorixo yayá owiniri bi miní noní rfá ikeaararigfápi nání msimónipa erí ridiyowá wigfá fwá yarigfápi Gorixo yokwarimá oneaiiniri yarigfápi nání msimónipa erí yarini. Api nipiini yaríηagfa aí joxí yayá wí msinarinini.” Kiraiso ámá ridiyowá api api ηwá ikaxá niriniri eánijápi rinijápi tni xixeni yaríηagfa aiwí Gorixomí xwiyfá api e nurimáná ⁹ re uriniginini, “Joxí simónarinijápi oemini bfaoni riwonirini.” E urijá enagi nání o ridiyowá amipi nipiini ámá xámi néra wagfápimi síwiá imixiri xewaxo ridiyowá infápiini seáyá e ikwákwijniginini. ¹⁰ Jisasí Kiraiso xano e éwiniginiri wimónarinijápi nixdiri xewaniηo nawínáni ridiyowáninijá inijápi dání ámaéne Gorixo ámá xwioxá igfáninijá eámónigfáyá imónirixiniri wimónarinijápi imóninwáriní.

“Kiraiso ridiyowáninijá seaiinijápi dání yokwarimá seaiipaxáriní.” urijá nánirini.

¹¹ Apaxfáninijá imónigfá nowani sfá ayá ayo anj ridiyowá yarigfiwámi éfá nírómáná wigfá yarigfápi neróná ridiyowá ámá fwá yarigfápi wí yokwarimá wiipaxá mimóninijápi ámá ámá yayarigfá aí ¹² Kiraiso axápi e miyarinini. O fwá yaríηwápi yokwarimá neaiiminiri nání ridiyowáninijá ninirfá nawínáni fwá yaríηwápi anijá xwapfá eárinfá imóninijápi nemáná nipeyiri ámá Gorixo tni xixeni nimóniri oyá wé náumini éfá ηweaniginini. ¹³ E éfá nijnweará xano ámá omí sfmá tni wiarigfáyo xopirarfá niwiiri ayo síkwá wikwiárfá nání wimixiyinte nání xwayá naniri ηweani. ¹⁴ Ayá rípi nání rarinini. O ridiyowá ná biní nininijápi dání ámá Gorixo xwioxá igfáninijá eámónigfáyá imónirixiniri wimónarinijápi anijá e imónipfá nání wé roárinirini.

¹⁵ “O xwioxí igfáníñf eámónanfáwá nání sipearímf yáriníñf.” seararíñpí kwíyí Goríxoyápi ení Bikwíyo níríníri eáníñfípímí dání axípi níríri sopíñf waríní. Bikwíyo níríníri eáníñf rípi nírínímáná, ¹⁶ “Ámináoní re raríñíni, ‘Xwíyíá ríwéná “Gí imónígfáyo e e níwiimfáriní.” réroárimfápi, ayí rípiñíni. Gí ñwí ikaxí wigí xwioxíyo aumaúmí wíaríri ñwiráriní emfáriní.’” nírínímáná ¹⁷ ámi re ríníñínigíní, “ ‘Wigí íwí egfápi nání tñní rikíkiríó egfápi nání tñní ámi wí dññf nínínfámání.’ Ámináoní e raríñíni.” E ríníñagí nání “Kwíyípi ení Bikwíyo níríníri eáníñfípímí dání axípi nínearíri sopíñf waríní.” seararíñíni. ¹⁸ Íwí api Goríxo ríxa yokwarímf neaiñf egagí nání síní xfo yokwarímf oneaiiníri nání ámi rídíyowá epaxí meníni.

“Wará saríwá mímáriní Goríxo táfámíní úwanígní.” uríñf náníriní.

¹⁹ Ayínání gí níríxímeáyíné, Jisaso níperíná xegí ragí puñíyo dání nene wará saríwá mímáriní ananí Goríxo tññf e awawá ñwíá seáyí e imóníñf wámí páwipaxene imóníñwíní. ²⁰ O óf síñf imóníñfíyí nene nání níneaimoiríná rapírapí áwíní e epañioáriníñú míneapíropa nerí Goríxo táfámíní ananí opáwípoyíníri nání érowiápiníri xewaníño rídíyowáníñf iníñfíyo dání óf síñf dññf níyímíñf imónanfáwá náníyí neaimoirí ²¹ apaxí ámá Goríxoyá imóníñwaéne nání seáyí e imóníñf bá imóníri egagí nání ²² nene nepání nimónímí Goríxo táfámíní añwí éñíñf úwanígní. Wará saríwá mímáriní dññf wíkwírorane “Newaníñene íwí éwápiní dání ayá neaduníñenerfání?” yaiwinaríñwápi Jisaso xegí ragí wíwíá nearonípiní dání xwioxí igfá eámóníñwaéne imónírane iníñf wíá óríroní tñní igfá eáf yapí imónírane neríñfípímí dání o táfámíní añwí éñíñf úwanígní. ²³ Símfímaníyo dáníñf “E e níseaiimfáriní.” nearíño, o nene dññf uñwiráripaxo egagí nání wé íá míxeánanírane mé waropárf nerane “O nearíñfípímí dññf wíkwímoaríñwíní.” raríñwápi ení síní xaíwí íá oxíraneyí. ²⁴ “Aríge nerane xíxe dññf sípí inírane arírá inírane yaníwárfání?” níyáiwirane e yaní nání ení dññf omoaneyí. ²⁵ Ámá wí yarígfápa nene Goríxomí yayí umeanírane awí eánaríñwápi ríwímfíní mímamó xíxe ení síxí neámíxínírane sía xfo mí ómómíxímf neainfáyi añwí e nimóga baríñagí níwíníranéná ámi ayá wí niga úwanígní.

“Goríxomí xewaxo peayí níwianíranénáyí, pírf neamamonfáriní.” uríñf náníriní.

²⁶ Ayí rípi nání seararíñíni. Nene “Xwíyíá nepaxíñf imóníñfípi, ayí apírífaní?” ríxa e níyáiwimáná aí síní arfíki “Ámi íwí oyaneyí.” níyáiwirane e neranénáyí, íwí api yokwarímf neaiinífa nání rídíyowá ámi gímfíní gípi inípaxíriní? ²⁷ Oweoi, arfíki e neranénáyí, pípi epaxí marfái, sa Goríxo xamíño pírf neamamonfápi nání míñf yíwí nínírane ñwearane ámá xfo tñní nawíní mimóní símf tñní wiarígfáyo ríá rímfímeníñwí eánaríñfípi nínfápi nání míñf yíwí níriní ñwearane epaxíriní. ²⁸ Ámá go go ñwí ikaxí Moseso eañfípímí pírf wíalíáná ámá síñwí wíñarogfáyí wá woraní, wáuraní, áwanf ránáyí, ayá mírímíxí sa píkiarígfáriní. ²⁹ Ayínání ámá níaiwí Goríxoyáomí peayí wianíro o níperi xegí ragí puñípi —Apímí dání xwíyíá Goríxo “E e níseaiimfáriní.” réroárinípi ríxáníñf wíarímónfagí xwioxí igfáníñf eámónaríñwápi apíríni. Xegí ragí puñí api “Pírífaní?” níyáiwíro ráfíníñf imoro kwíyí wá neawianaríñfípímí ikayíwí umeaníro yarígfáyí, ámá sa e yarígfáyí nání seyíné dññf píoi seaimónaríni? “Pírí aga ríá tññf Goríxo umamonfápi níwímeanfárfná aga xíxení ayo wímeanfárfíní.” míseaimónípa rení? ³⁰ Xwíyíá rípi, “Níwaníñoní pírf numamori ení meámírfíní.” ríri ámi xwíyíá rípi, “Ámináoní gí ámáyo eyeyírómf emfárfíní.” ríri ení, ayí ná woní Goríxo egagí nání nene dññf e yaiwipaxíriní. ³¹ Ñwíá dññf aníñf imóníñfípi tñño pírf neamamómíníri nání íá neaxéáná ayí nene míñf yíwí írípaxí imóníñagí nání raríñíni.

“Sípi seaikárarígfáyo xwámámí wífríxíní.” uríñf náníriní.

³² Xámi xwiyá Gorixoyá iwamtó wá seaókíána egfápi nání ámi dñj íronípoi. Íná xeanñj ría tñj ayá wí seaikártagfa aiwi xwámám néra ugáfawixini. ³³ Wainá amáyá sñw e niseameámi nuri niseawárimáná ikayw seameariro xeanñj seaikáiro yaríná seyiné xwámám wígfawixini. Wainá seyiné seaikárigfápa wikárfáy tñni axí e níkwixiniro ayo wimearñjpi “Nene eni níneaimearíná ayf ananñrini.” niyaiwiro e egfawixini. ³⁴ Ámá gwí ñweagfáyf nání dñj sipi níwiro arirá wígfawixini. Segf xwfa añf amipi searapekixéagfa aiwi “Negf amipi nearapekixéfapimi seáyf e imónñjpi — Api ná ríwíyo aí bi manñf anñj imónñfapirini. Api sini ría weni?” niyaiwiro nání dñj sipi mīseai yayf tñni xwámám níwiéra ugáfawixini.

³⁵ Ayínání wará saríwá mīmárñf Jisasomi xfdarigfápi pñni mīwiáripañi. E nerónáyf, Gorixo yayf seaimonñrini. ³⁶ Ayf ripi seararñjini. O gf amá imónñgfáyf e éfrixinñri wimónarñjpi xixeni néra núfasána sfmimanñyo dánññj “E e niseaimñrini.” searñjpi neaimeawñgñrini xwámám níwiéra úfrixini. ³⁷ Gorixo Bikwíyo nñrini eánñj ripi amá nene yeáyf neayimixemeanfo nání rñj enagf nání rarñjini, “O binfa nání ná jfami mimónni. Sini yómñj mé rixa aññi binñrini. ³⁸ Gf wé rónñjpi yarigfáyf dñj níkwírorñjpimi dání dñj niyimñj imónñjpi tgfáyf imónñpñrini. E nerf aí amí wé fá mīxeánányf nionf wí dñj yayf ninñfamanf.” Gorixo e rñj enagf nání “Xwámám níwiéra úfrixini.” seararñjini. ³⁹ E nisearñri aí “Nene amá wé fá mīxeánñri anñnanñwaéne wí mimónf dñj níwíkwírorñjpimi dání erfkiemeánñwaéne imónñjwini.” nimónarñni.

11

Ámá dñj níwíkwírorñjpimi dání yagfápi nánñrini.

¹ Ámá Gorixomi dñj wíkwíroarigfáyf xfoya dñj tñni dñj re niyaiwiro wipimónni, “Nene dñj wíkwímoarñwápi o aga xixeni níneaimñrini. Amipi xfo neiapimññri nearñjpi nene sini sñw tñni mīwñnarñwápi aí aga nepa imónni.” niyaiwiro wipimónni. ² Enjína ñweagfáyf piyo dání Gorixo “Ayf nañf yarñjo.” rñjmanf. Ayf dñj wíkwíroarñjagfa nání rñjñrini. ³ Nene dñj níwíkwírorñjpimi dání re niyaiwirane nijfá imónñjwini, “Gorixo xwfarf tñni añña tñni mīxñríná xegf xwiyá ríwíyo dání imónñj enagf nání amipi nene sñw wñnarñwápi mīxñríná amipi nene sñw tñni mīwñnīpaxf imónñjpi tñni imixññrini.” Nijfá e imónñjwini.

⁴ Aiborfo Gorixomi dñj níwíkwírorñjpimi dání o nání nañw ridiyowá nerfna xiráo Keno éfpimi seáyf e imónñj bi enñignini. Ayínání Gorixo ridiyowá o éfpimi yayf numerfna “Aiborfo amá wé rónñj worñni.” rñjñignini. Ayínání o rixa penf amí aí Gorixomi dñj níwíkwírorñj enñpi nene Bikwíyo fá roarfna sinññj nearéwapñrini.

⁵ Inoko Gorixomi dñj wíkwíroarñjagf nání mīpepa oenñri ménapññignini. Gorixo ménapñf enagf nání o nání pfá megññgfawixini. Ayf ripi nání rarñjini. Sini mīménapñpa enána Gorixomi píranñj uxfdarñjagf nání Gorixo o nání yayf winñjpi nání Bikwíyo wí e nñrini eánñjagf nání rarñjini. ⁶ Ámá Gorixomi dñj mīwíkwírófáyf nání o dñj yayf winñpaxf wí menñni. Ayf ripi nánñrini. Gíyf gíyf “Gorixo tñmñni oumñni.” níwimónñríná “Pí pí nepaxñmanf. Sa Gorixo nepa ría ñweanñ?” yaiwiro “Ámá xfo tñmñni banñro yarigfáyo yayf wimoarñjorñani?” yaiwiro nero dñj wíkwíropaxñrini.

⁷ Nowao Gorixomi dñj níwíkwírorñj nání o amipi sini mīwimeapa éfpí nání erñf wíaná xfo arfá níwiri xegf fwiaxeyowa yeáyf uyimixemeamññri sipñf wo imixññignini. O xegfpi dñj níwíkwírorñj e nerñjyo dání amá iná xwfa tñyo ñweagfáyo xwiyá umearñri amá Gorixomi dñj wíkwíroarñjagfa nání “Ayf wé rónñgfayñrini.” rárarñj wo imónñri enñignini.

⁸ Ebirfamo Gorixomi dñf niwkwfrori nani o “Dixf anj re pñi niwiarimi xwfa nioni siwa simfae nani urixini.” urana arfa niwiri xwfa “Joxi mearfari.” urfayo nani unigini. Nurfa “E nani rfa warini?” niyaiwipa neri ai anani pñi niwiarimi unigini. ⁹ O Gorixomi dñf niwkwfrori nani ama anj mi dajonijf nimoniri xwfa Gorixo smimanjfo dani “Nioni nisiapimfari.” urijpimi niuweaxa unigini. Apimi niuweafna xwfa ama wifyayonijf niuweaxa nemeri senfa anj nipakia nuri emenigini. Xegf xewaxo Aisako tñi xiawo Jekopo tñi awau — Gorixo egf smimanjfo dani “Xwfa ripi niseiapimfari.” urijowaurini. Awau eni xano enjpa axip e egfisixini. ¹⁰ Ebirfamo xwfa apimi niuweaxa nemerina anj Gorixo dñf nehwiperi ikwronjipimi —Anj api anijf imonifa nani piranijf nitwayrori ikwronjpirini. Apimi e uweamiginiri wenijf neri niuweari nani e nera unigini. ¹¹ Seraf eni Gorixomi dñf niwkwfrori nani oya dñf tñi niaiwf xripaxf imonijinigini. I oxf niroa nusana rixa rpaifw imonijf ai re yaiwinigini, “Gorixo, niini rixa niaiwf xrimfa nani rarijo xfo rrip tñi xixeni yararijo enagi nani niini anani dñf uwraripaxorini.” yaiwinigini. ¹² Ayinani Ebirfamo —O ama na woni ai xweyanf sipipi neri rixa nipeminirini nerina niaiwf timeana omi dani fiarfawe sijf anj pirfo dani onarijyf fa mropaxf imoniri inki rawrawapami wiaronjyf fa mropaxf imoniri enjpa imonijinigini.

¹³ Ama nioni niri rfwamijf neaa weparijayf nini Gorixomi dñf niwkwfroa nuro xwifaf wigf smimanjfo dani “Niseaiimfari.” urijpi sini miwimeapa enana pegfawixini. Gorixo wiinapimi na jfam dani dñf stjwf niwinirina yaf nero “Ayf awiaxtrini.” niyaiwiro waroparf nero re nirarimi pegfawixini, “Xwfa ririmi niuwearanena ama anj mi dajenenijf nimoniri uweawini.” ¹⁴ Ama enijf imonijipi rigfayf stjani waroparf ririni yarijoi, “Negf uweapaxf imonije nani wenijf neri uweawini.” stjani waroparf apinijf yarijoi. ¹⁵ Wigf anj xami pñi niwiarimi bigfe nani dñf sipi warijagi nani e niro stjwiryf, ami axf e nani uprfapi imonijagi nani anani upaxf imonanro egfari. ¹⁶ E mepa nero anj seayf e imonijf bimi —Api anjnam imonijpirini. Apimi uweawaniginiro dñf sipi niwia waftrini. Ayinani Gorixo ama ayf xfomi “Joxi negf Uwfaoxtrini.” urarigfapi nani ayf miwinijagi nani xfo tñi nawini uweaprfana nani anj bi wkwronjtrini.

¹⁷⁻¹⁸ Ebirfamo Gorixomi dñf niwkwfrori nani o nepa nioni nimonarijipi xfdinirfenijoiniri iwamfo wipayifana xegf xewaxo Aisakomi Gorixo urijpi tñi xixeni ridiyowa eminiri enigini. Axomi Gorixo smimanjfo dani re urijinigini, “Dixf iyf axipa e imoniprfari.” ririjayf Aisakomi dani nemeaga uprfari.” urijf enagi ai xegf xewaxo Aisako, na woni sijfnijf emiaonomi ridiyowa nani pikiminiri nerina ¹⁹ dñf re monigini, “Ama rixa pegfa aiwi Gorixo owiapnimeapoyiniri ami sijf wimixipaxorani?” niyiwiri Gorixo prf urakiana xewaxomi ami sini sijf meagf nani renijf rixtrini, “Ebirfamo xegf niaiwomi yowfo dani mixearjigini.” rixtrini.

²⁰ Aisako Gorixomi dñf niwkwfrori nani xegf xewaxowau Jekopomi tñi Isomi tñi awaumi rfwena wimeanfapi nani dñf nimori xwifaf bi tñi nanj wimixinigini.

²¹ Jekopo Gorixomi dñf niwkwfrori nani rixa nipeminiri anj e nerina xegf xewaxo Josepoya xewaxowau Gorixoya dñf tñi nanj wimeawiniginiri xwifaf bi tñi nanj niwimiximana xegf eranjwami nikwronirina Gorixomi yaf umenigini.

²² Josepo Gorixomi dñf niwkwfrori nani rixa nipeminiri nerina rfwfo xegf Isireriyf Isipiyf anjfo pñi niwiarimi uprfapi nani nuririna re urijinigini, “Nurona gf enj ai tñi nimeami nuro xwifayo niweyarfrixini.” urijinigini.

²³ Mosesomi xaniyau Gorixomi dñf niwkwfrori nani niaiwf xirfo awiaxf imonijagi niwiniri sekaxf Isipiyfa mixf inayo “Isireriyf niaiwf ox f nixiririna pikirixini.” rarijpi nani wayf mepa neri Mosesomi ema wau wo nani pñi

ñwirárigísisixini. ²⁴ Moseso Gorixomi ññí nñwíkwírori nání ríxa xwé niwiarori nerífná “Isipiyíyá mñxí ináyomi xemiályá xewaxoyí mñnirípa oépyoi.” wimóniññigini. ²⁵ “Sfá ámaéne xwíá tñyo ñweaaríñwápi ární imóniññagi nání xe yayí ríkiñíró neríññipimi dání oneaímeaníri yaríññápi xe néra úimíññini.” mñwimóní “Nioni áma Gorixoyáyí tñni kumíññaná uyíniññí wikáraríññápi nioni tñni nawíni oneaíkaríññoyí.” yaiwíññigini. ²⁶ Xfomi Gorixo yayí nñwimorífná winíápi nání ññí re moníññigini, “Áma Gorixo yeáyí neayimíxemeaníta nání urowárenapíñño nání peayí nñwianíro ayá wimopíññápa nioni ení nñnirónáyí, Gorixo yayí nñnimorífná niníápi amípi ayá tññí Isipiyí aññyo weññipimi seáyí e imóniññí eññagi nání ayí ananiríññini.” nñyiwirí nání “Áma Gorixoyáyo uyíniññí wikáraríññápi nioni tñni nawíni oneaíkaríññoyí.” yaiwíññigini. ²⁷ O Gorixomi ññí nñwíkwírori nání Isipiyí aññyo píñni nñwiárími uññigini. Mñxí ináyo xfomi wíki wóniññípi nání wáyí nerí mú Gorixomi —O áma wí sññwí mñwíññaríññí. Omí sññwíññí nñwíññirí nání xfomi wímeaníññipi xwámámí nñwirí Isipiyí aññyo píñni nñwiárími uññigini. ²⁸ Axo Gorixomi ññí nñwíkwírori nání añññají píññikímí emearíño xegí Isíreriyíyá ni-áíwíyo ení mñpíññipa oenirí re uríññigini, “Sipísipí miá nñpíññi ragí segí aññí íwíyo xópé nñyára úpyoi.” nuríññá aiwá sfá Añññajo Neamúroagoí ríññíññí nání érowiáññíññigini.

²⁹ Isíreriyí Gorixomi ññí nñwíkwíroro nání ipí Ayfá Ríñoí ríññíññámí nñxeróná iniññí mñdímídní deawáraná xwíá yeáyí yíkiáríññéññí úagí aiwí Isipiyí ení axíyimi owaneyíññirí éfáyí wíññíyí aí tñni iniññí emadíronáríññigini. ³⁰ Isíreriyí Gorixomi ññí nñwíkwíroro nání o uríññipi nero aññí yoí Jerikoyí ríññíññíyá sññá ákiññáyo bñaríwámíñni sfá wé wíúmí dnñí wáú apimi awí nñmudímoayimáná eññá sññá ákiññápi nñpíñni íkwierónowíññigini. ³¹ Rexapí —Í iyí ede dání waríññí aññí apimi dnñíññini. —Í Gorixomi ññí nñwíkwírori nání Isíreriyí aññí apimi sññwí wíññaríññirí bñíwáúmí yayí tñni nípemeámí úagi nání Isíreriyí áma uyíniññí yaríññáyo nñpíññiróná ími mñpíññíññawixini.

³² Agwí ámi bí pípi nñrírí eámíññini? Áma rowa, Gidiono tñni Barako tñni Samísono tñni Jepítao tñni Depito tñni Samuero tñni wíá rókiamoagíáwa tñni áma awa egíápi nání repiyí nñseaiéra nurífná sfá neaórípaxíññini. ³³ Áma ayí Gorixomi ññí nñwíkwíroro nání áma mñkí bí bimi xopíññarí wiro wé róniññí imóniññípi ero Gorixo wíññí sññmíññaññíyo dnñí “Saní searáññimíññaríññini.” uríññipi wímeaní Gorixoyá ññí tñni pusí sayí raioníyí ríññíññíyo maní upírori ³⁴ ríá xwé naríññíññimí iniññíññí ananí xopíññarí emero áma kirá tñni píññianíri yaríññáyo éfí nurakínárími uro mññíññí nímóníññá ámi eññí sixí eáníññí íññiro mñxí iníññí nání eññí ríá yíkiro éma sññimíññí wíññaríññí bí bimi mñxí xíññowáññiro ³⁵ apíññí wíññí áma Gorixoyá ññí tñni xwáríññáyo dnñí wíáññíññíññá yayí tñni ámi umímíññiro egíññawixini. E nerí aí Gorixomi ññí wíkwíroaríññí wíyo áma wa íá nñxero gwí nññiro Gorixomi ríññí umópoyíññirí nñmépéa nuro “Gorixomi ríññí umóánáyí, nene gwíyo dnñí seaíkwéawáraníññini. E mepa neríññáyí, nñseamépéa núwasáná nñseapíññianíññini.” uríññíññí aí ámi xwáríññáyo dnñí nñwíáññíññíññí ññí nñyíññíññí imóniññípi meáwaníññirí nání ayí uríññí aríá mñwíññawixini. ³⁶ Gorixomi ññí wíkwíroaríññí ámi wíyo ikayíwí umearíro wíyo iwaní ragí píññí uyíññimí ero wíyo seníá tñni gwí jiro wíyo gwí aññíyo ññwiráññiro ³⁷⁻³⁸ wíyo sññá tñni píññi wíyo só tñni áwíni e sfó ññyero wíyo “Eññí eáníññíññíññí?” nñrírí iwamíró wíwáññíyo wíyo kirá tñni píññi wíññawixini. Ámi wíyo áma wí —Ayí sipí áma imóniññáyo nání áma Gorixomi ññí wíkwíroaríññí ayí tñni nñkumíññirí ññwéapaxí mímóníññíññíññí. Ayí xeaníññí wikáríro uyíniññí umépero yaríññá ayí ññwí íkeamóníro memé wará tñni sipísipí wará tñni rapírapí nání wayíá yíññiro áma ññí meaníññí aññí kwíronímero ññwíññí eññíññí nemero sññá siríññíññíyo nñpáwiro ññwéaro xwáríññíññíyo nñpáwiro ññwéaro egíññawixini. ³⁹ Áma ayí

nfnf Gorixomi dnf nfwikwfroro nfnf o “Mfmfwiaroarfgyfrfani?” wiaiwfanf enagf af o wfg sfmfmangfo dnf “Nfseaimfarnf.” uranfpi mfwmefanfngfnf. ⁴⁰ Ayf rfpf nfnfrfnf. Enfná nene nfnf Gorixo dnf re nefwperf yaiwfanfngfnf, “Ámá ayf nfnf seayf e imónnf bf wfmfgfnf.” yaiwfanf enagf nfnf apf ámá nionf nra weapfáyo snf mfwmefanfngfnf. Ayf wfgfpf Gorixo “Gf ámá wé rónfgf apf imónfrfxfnf.” yaiwfanf tfnf xfxenf imónfprfa nfnf marfáf, ayf tfnf nene tfnf nawfnf imónanfwa nfnf ayo xámf mfwmefanfngfnf.

12

“Gorixo sfyikf neareaarfna Jisasomf snfwf wfnaxfdfpoyf.” uranf nfnfrfnf.

¹ Ayfnfnf nene pf yanfwfnf? Ámá “Gorixomf dnf fwkwfrorfná e epaxfrfani?” oyawfpoyfnfrf sfwánnf nfnefanf neawparyarfá ayf obaxf ayá wf mfdmfdánf wíarf wíarf neadéronagfa nfnf pf yanfwfnf? Sa rfpfnf oyaneyf. Amfpf nfnf upupfgf neaikararfnpf pfnf wíarfrane negf fwf snf mé fpearfngwápf pfnf wíarfrane nemáná Gorixo apf e imónfrfxfnfrf wimónarfnpf imónanfwa nfnf ámá yamfymúrónfgf inarfápa nene enf omf nfxfdfranf enf neánfrane axfpf e oyaneyf. ² E neranfá Jisasomf —O nene Gorixomf dnf fwkwfroanfwa nfnf imónnf mfkf ikirf wé roarf enorfnf. O dnf nfá rfwfyo wfnfnfápf nmeáwfnngfnfrf nyekwroáfróná wífapimf xwámámf nfwirf ayá wfnpaxf wíarfápf nfnf paimmf enorfnf. Nfwíapfnfmeámáná ámf Gorixo tfnf xfxenf nimónfrf mxf ináyf sfá fkwianwf o éf nweanfnamf wé náumfnf éf nweanorfnf. Omf snfwf owfnaxfdaneyf. ³ Ayá spf seaimxfnf enf samnf seawerf mepa enfá nfnf fwf yarfáyf spf ayá wf wíarfáfgfa af xwámámf wfyo — Ayf Jisaso nfnf rarfngfnf. O nfnf píránnf dnf mópoyf. ⁴ Seyfné fwf yarfáyf seaikararfápf xwámámf nfwia núfasáná aiwf segf wf snf mfseapfkfgfarnf. ⁵ Nene niaíwene nfnfnnf Bkwfyo enf rfrémxf nfnfrf eánnf rfpf sefné rfxa arfá ikeamogfarnf, “Gf niaíwoxfnf, Ámfná Gorixo sfyikf rrearfnpf nfnf peayf mfwanfpanf. Píránnf simxfmfnfrf nfnf mxf rfránáyf, ayá spf mfsimxfpanf. ⁶ Ayf rfpf nfnfrfnf. Ámá Ámfnáo ‘Gf niaíwfrfani?’ nfyawfnr dnf sxf yarfngfo sfyikf urearf sfkwfá earf yarf enagf nfnf rarfngfnf.” Bkwfyo e nfnfrf eánnf sefné rfxa peá mogfá enagf nfnf rarfngfnf. ⁷ Seyfné Gorixo xeannf seaimfearnfpmf dnf xe sfyikf oneareanf rfxa xwámámf nfwiera warnf. Niaíwf xano sfyikf murearf wo rímonfnf? Oweof, mimónfnf. Ayfnfnf xano xegf niaíwfo wiaranfpa Gorixo enf axfpf e seiarfnf. ⁸ E nerf af Gorixo xegf niaíwf nfyonf sfyikf urearf enagf nfnf sefné sfyikf mfseareapa nerfnáyf, xegf niaíwfyfné mimónf sa of e dnf niaíwfyfnfnfnf imónnf. ⁹ Rfpf nfnf enf dnf mópoyf. Nene snf niaíwf enáná negf xwfá tfyo dnf ápowa sfyikf neareaagf aiwf wé fkwianwfyo unfwíragwárfnf. Nene e neranfá nanf nerf aiwf re rseaimónarf, “Ápo Gorixomf —Dnf tnf imónnf nfnfnf imxfngfo, ayf orfnf. Omf fnmf wurfnpaxfmanf.” rseaimónarf? Oweof, anfpaxf fnmf wurfnpaxf enagf nfnf e nerane dnf nfyimnf tnfwaéne oimónaneyf. ¹⁰ Ayf rfpf nfnfrfnf. Nene snf niaíwf enáná xwfá tfyo dnf ápowa annf marfáf, sfyikf ná bfnfnnf nnearearfna “E nfwfná ayf nanf imónnf wíwaryarfngfnf.” wimónarfnpf neareaagfa aiwf Gorixo sfyikf nnearearfna sfyikw mfnnf xfo imónnf nene enf imónanfwa nfnf arfá owimfnfrf nearearfarnf. ¹¹ Gfyf gfyf nanf oimónfpoyfnfrf sfyikf nurearf snf e wíarfna yayf mfwnf dnf spfnf wiarfnfrfnf. E nerf af sfyikf nurearfpmf dnf yayfwf numéra núfsáná wárfnyf nfnnf nwerf wé rónnf ero nfwyfrónfro nwearo epaxfrfnf.

Erfrf nfwfná uranf nfnfrfnf.

¹² Ayfnfnf segf wé imnf mxfwefnyf ámf rfá smxfro sfkwf xómnf ikwfo seiaranfnyf ámf irú pfmxfnfro nemáná enf neánfro Gorixomf xfdfrfxfnf. ¹³ Segf xómnf xefwfmfnf nweanf muyfkfnpa nerf ámf nanf oimónfrf of sfmf infnyfimi

úfririxini. ¹⁴ Ámá nñni tñni mixt miní arige píraninjt menaniréwiniro aninjt miní ero siyikwí mininjt Gorixo “Ámá nioniyáyí e imónífririxini.” wimónarinjtpti —Apti tñni xixeni mimónigtáyí Ámináomi wí sñwí winiptríamanti. Apti tñni xixeni oimónaneyiniro aninjt miní ero éfririxini. ¹⁵ Segí wo Gorixo ayá nisearimixiri seaiinjt pimi ríwí mamonigtiniri awininjí mearónífririxini. Aiwá maiwí sixtyo niyiríná yíktí yarinjt bi tñni yáná aiwá nipini yíktí imixarinjt pa segí wo sipi nerinjt yo dani niyínéni axípti seainigtiniri píraninjt awininjí mearónífririxini. ¹⁶⁻¹⁷ Segí wo Isóninjt —O xiráo imóninjt pimi dani xanoyá amípi meapaxt imóninjo aí aiwá ná biní nímíniri nání amípi apti peá nimori “Gí gwíáo xe meáwinigtini.” wimónagorini. Ámí ríwíyo dani ápo xwiytá bi nanjt onimixiniri rixinjt urtagi aí xano arfá miwíagi nani xwiytá bi tñni nanjt onimixiniri ñwí piyí núrini aiwí xfo xami ríwí umonjtpti ámí ríwíyo níktinimóniri meapaxt mimóninjnigini. Segí wo ámá óninjt Gorixomi ríwí umoarigtáyí yapí imóninigtiniri nánirani, fwt inarigtáyí yapí imóninigtiniri nánirani, píraninjt awininjí mearónífririxini.

“Seyné sñni kikininjí mé rixa náyo páwiarinjo.” urinjt nánirini.

¹⁸ Seyné Gorixo tñmíni nibiróná eniná amípi negt arfowéyí dñwí Sainaiyí rininjt pimi dani sñwí winiro arfá wiro egtápti wí miwinarinjo. Ayí dñwí anani wé tñni fá xiripaxt imóninjt pimi anjt e nuróná ríá ápiáwí weri stá xaiwí yidoáriti ríwípi tñni ápiangwí tñni nawini eri yarinjtagi niwiniro ¹⁹ pékaktí enjt tñni riniri ikaxt xwiytá rinarinjt páninjt riniri yarinjtagi arfá wigfawixini. Xwiytá ikaxt niritíná rinarinjtpti arfá niwiróná Mosesomi riststí re urigtawixini, “‘Nene ámí Gorixomi arfá owianeyí.’ mñneaimónariní.” urigtawixini. ²⁰ Ayí Gorixo sekaxt “Ámá worani, memé afirani, dñwí rípiimi amát nironitínáyí, sñjá nearo pikífririxini.” urípti nani wáyí winítagi nani e urigtawixini. ²¹ Ayí sñwí e winíapti minjt yíwí níriro ñweapaxt enagi Moseso eni e rinjnigini, “Nioní wáyí níkariniri enjt siririnjwí ninarini.” rinjnigini.

²² Agwi ríná seyné dñwí eniná segí arfowéyí bagfá axíptimi mibí rixa dñwí Saioniyí rininjt pimi nínjt rémófawixini. Dñwí apimi ñwíá aninjt sñjt imóninjoyá anjt ikwíroninjerini. Anjt apti Jerusalemiyí rininjt anjnamí ikwíroninjtptirini. E anjnjaj fá miropaxt imóninjtpti awí neánimáná yayí néra wiápnarinjtgerini. ²³ E ámá Gorixoyá niaíwí xamínóninjt imónigtáyí —Ayí anjnamí aninjt ñweaptríá nani wigí yoí rixa anamí ñwirárinjt yífrini. Ayí awí eánigtgerini. E Gorixo, ámá niyoní mí ómómiximí ento ñweanjerini. Dinjt ámá xwíáyo niñwearóná wé róninjt yarinjtáyí yapí anjnamí peyíáná Gorixo wé uroárinjt yí tñjt e, ayí erini. ²⁴ E Jisaso eni tñjt erini. O xwiytá sñjt Gorixo “E e niseaimfáriní.” réroárinjtpti nani negt wáwunjt imóninjorini. Ragí o níperíná puñtpti —Apti xwiytáninjt niritíná “Nioní peáptimi dani seyné dinjt niyimínjt imóninjtpti meaptríáriní.” rininjtptirini. Apti ragí eniná xiráo Keno xogwáo Aiboríomi pikíxwítrfo wíáná puñtpti —Apti xwíáyo dani “Nioní nani enjt meat.” rininjtptirini. Apimi seáyí e imónini. Apti nipini tñjt e seyné rixa agwi barinjo.

“Gorixo neararinjtpti aríkwíkwí miwipa éwanigtini.” urinjt nánirini.

²⁵ Xwiytá seararinjomi aríkwíkwí wipfririxiniri sñwí ainenaxtdípoiyí. Negt arfowé eniná Moseso xwíá tñyo dani erití wíagi aiwí aríkwíkwí wigfáyí Gorixo pírtí umamótpimi mímúrogfá enagi nani seyné eni anjnamí dani erití neaiarinjomi aríkwíkwí niwirínáyí, “Pírtí neamamómíniri eníapimi anani mímúropaxenerini.” riyaiwinarinjo? ²⁶ Eniná o dñwí Sainaiyí rininjt pimi dani xwiytá ráná xwíá ririmi poboní nerí yaiwíámí méagi aiwí agwi ríná neníapti nani Bíkwíyo niritiniri eáninjt rípti nearinjtfrini, “Nioniyá dinjt tñni xwíári ámí bi yaiwíámí nimenitíná xwíáriní marfái, anjna tñni eni yaiwíámí menitfáriní.” nearinjtfrini. ²⁷ Xwiytá Gorixo niritíná ámí biyí rinjtpti, ayí rípti áwanjt nearimfániri rinini. Amípi antpá imónipaxt mimóninjtpti íniná aninjt imóníwinigtiniri amípi antpá imónipaxt imóninjtpti —Apti

xfo xwáa amípi nimixiríná imixihípírini. Apí anípa imixárimfániri nání rínini.
²⁸ Ayínáni Gorixoyá xwioxíyo ηwearwápi wí anípa mimónipaxí enagi nání omí yayí numerane “Ení eánihí Gorixo imónihípi, ayí apírání?” nīyairane awayini fá nīyamixínirane nīηwearane xfo e éfrixíniri wimónarihípi neranéná yayí winipaxí imónihípi éwanigíni. ²⁹ Negí ηwááo amípi sípi imónihípi ríá naríhípanihí imónihio enagi nání apí e éwanigíni.

13

“Gorixo yayí winipaxípi oyaneí.” nīseaimóniríná rípi rípi éfrixíní.” uríhí nánirini.

¹ Seyíne áma Jisasomí dñhí nīwíkwíroro nání séríxímeánihí imónigíayí nání dñhí sípi wiarigíapi píní mīwiárf ananí sñní wífrixíní. ² Áma wí “Áma aní mī dáníyo aiwá míraní wiaríηwini.” nīyairóná maiwí aníhíjñyo wigíá enagi nání seyíne áma aní mī dáníyo aríá mīkeamó aiwá míraní wífrixíní. ³ Segí séríxímeá gwí aníyo ηweagíayí nání dñhí aríá mīkeamó seyíne ení nawíní gwí nīηwearónihí nimóniro aríá wífrixíní. Séríxímeá paimímí wiarigíayí nání dñhí peá mīmó “Nene ení gíwí tñhwaéne enagi nání axípi e neaipaxírání?” nīyairó aríá wífrixíní. ⁴ Áma íwí inarigíayo ríxa nīmeánimáná inarigíayorani, sñní mīmeánípa nemáná inarigíayorani, nīyoní Gorixo pírf umamonfá enagi nání seyíne segí meánigíapi peayí nīwianiro wí tñní íwí mīnīmepa éfrixíní. Íwí níniríná ayí Gorixoyá síhíwíyo dání piáxí weánipaxípi yaríhíagíá nání raríhíni. ⁵ Xwáa tíyo nīηwearóná nīgíwí nání dñhí sípi seairíhípi xe áxerwarínihí oneainí síhíwí mīwínípa éfrixíní. Bíkíyo níríniri eánihí rípi Gorixo xewaníηo re ríhí enagi nání raríhíni, “Nioní wí mīrīwáramó erí wí mīsiepísamó erí emfáriní.” ríhí enagi nání raríhíni. ⁶ Ayínáni nene wará saríwá mīmáriní Bíkíyo níríniri eánihí rípi rípxeneríni, “Aríá niaríηo, ayí Áminá Gorixo enagi nání nioní wí wáyí emíméini. Áma pí pí nīnikáriro aí Gorixomí dñhí wíkwíroaríhípi pírf nīrakipaxí meníni.” rípxeneríni.

“Neaipenweagíáwa yagíapimí ikaníhí owianeyí.” uríhí nánirini.

⁷ Áminá xámí xwíyíá Gorixoyápi nīsearéwapíyiro seaipenweagíáwa nání dñhí irónípoi. Awa sñní mīpé nīηwearóná néra nūfasáná imónagíapi nání dñhí nīmoro Gorixomí dñhí nīwíkwíroro yagíápa axípi oyaneíniro ikaníhí wiáxídípoi.

⁸ Jisasi Kiraiso imónihípi ámí xegí bí xegí bí imónaríhímaní. Aníhí imónihípi eníá dání apíní imónirí agwí ríná ení sñní axípi imónirí ná ríwíyo ení aníhí mīní axípi imónirí emfáriní. ⁹ Ayínáni xwíyíá Kiraiso neaiihípi nání rínihípi marfáí, xwíyíá xegí bí nání éwapínarigíá xixegíni imónihípi iníigí waxínihí xe oneamáronirí síhíwí mīwínípaní. Ayí rípi nánirini. Gorixo ayá nīnearímíxírí neaiihípimí dání dñhí síxí níníranénáyí, naní neaimíxípxí imónihípimí xídaríhíwini. Naníwí nání ηwí ikaxíyo “Rípi ηwíáxíní. Rípi ananirini.” rínihípimí dání wí dñhí síxí neainípxí meníni. Ayínáni áma xámí “ηwí ikaxí rínihí apimí oxídímíni.” nīyairó xídigíayí apí naní wí wimíxíhímaní.

“Rídiyowá nání wayíá Gorixo wimónaríhí rípi éfrixíní.” uríhí nánirini.

¹⁰ Nene íráf oníhíwá Jisasi Kiraiso rídiyowánihí neaiiníhíwá tñhwaéneríni. Rídiyowá Jiaso iníhípi —Apí dñhí nīwíkwíroríhípimí dání ananíhí nínirane naní imónaríhíwírini. Apí áma sñní senfá aní ríkaríníhíwámí dání yagíapimí xídarigíayí bí nīpxí meníni. ¹¹ Rípi nání dñhí mópoi. Apaxípa imónigíá xwéowa xwiogwí o omí íwí none tñní negí áma tñní yaríhíwápi Gorixo yokwarímí oneainí naníwí nīpíkímáná ragí púpi nīmeámí awawá ηwíáí ríníhíwámí nīpáwiro wíwíá neáaríro aiwí naníwí ná áma ηweagíe bfanírwámíni ríá ikeáararigíáriní. ¹² Ayínáni Jiaso ení xegí áma agwí axíyónihí mīnigíayo xfo nīperfíná ragí púpimí dání síyikwí mīnihí Gorixo e imónífríxínirí wimónaríhípi wimíxímíni nání ákíhí íwí

e bfaniriwami dani rfinijf meaniniginí. ¹³ Ayinani nene ama sini “Ŋwá ikaxíyo ‘Api ŋwáfáxini. Api ananirini.’ riniñfipimi oxídaneyi.” rarigfáyf ŋweagfe pini niwiárimí o tñf e nani nurane diñf “Xfomi ayá wiayigfápa nene eni neaiarfná ayf ananirini.” oyaiwaneyi. ¹⁴ Ayf rípi nani seararñf. Anf bñ xwáfá tñyo nene anñf ininá ŋweanfwa nani mimónñgagí af añf añfnami rfwfyo imónñfápi nene ŋweáwanñgññf diñf niwikwfmorane yarñwá eñgagí nani rarññf. ¹⁵ Ayinani Jisaso neaiñfipimi dani Gorixomi ridiyowá nani wayfá yayfni uméwanñgññf. Negf manfyo dani ama wíyo pí pí nurfná onñf negf Ámináorññññf nurirane waroparf wíwanñgññf. ¹⁶ Gorixo ama xfoyáyf wíniyo nanñf wiuro dñwf ikeamónñgñf amípi bñ mñni wiuro yarñgagfa niwññfná yayf winarñf eñgagí nani seyfné api nani arfá mikeamó nero éfrñññf. E neróna ridiyowá nani wayfá Gorixo wimónarñfpi yarñgagfa nani rarññf.

¹⁷ Segf áminá seyfné Jisasomi píranñf xífrññññf seaipenwearñgñfawami —Awa Gorixo yarñf imímf wíaná niseaipenwearfná egfápi nani “Ayf api nani eñwáññf. Api nani eñwáññf.” urífrfáwarññf. Awami arfá niwiuro iními yeáyf wurñññññf. Seyfné píranñf arfá niwiuro iními niwurnññññf, awa niseaipenwearóna wigf diñf rfá muxé diñf yayf niyaiwiuro seaipenwearfññf. Seyfné e mepa nerónayf, nanf imónñfpi wí seaimññfá menñf.

¹⁸ Amípi none neranéná píranñf íá niyamññññf éwanñgññf nerane nani re neaimónarññf, “Gorixoyá sñwñyo dani píranñf wé rónñfpiñf néra warñwññf.” neaimónarññgagí nani seyfné none nani Gorixomi xwíyáf rññmf wípoyí. ¹⁹ Nioni pñf nñrakiarñfpi anípa imónaná seyfné tñamññf aññf bñmfá nani Gorixomi rñññf ayá wí urñññññf dirñf seaiarñññf.

Gorixomi nurfná urñfpi nanññf.

²⁰ Gorixo —O ama niwayññññf ŋweapaxfpi nani mñkf ikiññññf. Oyá diñfyo dani negf Áminá Jisaso xwáñpáyo dani amí sñf nerí wiáñññññf. Ragf o niññññf pñfipimi dani xwíyáf niyñññf imónñf Gorixo “E e niseaimññññf.” réroarñfpi anñf wayññññf eñgagí nani sipññf imónñwaéne neamearñf xwé imónññññf.

²¹ Seyfné amípi Gorixo wimónarñfpi niñññf epaxf imónñññf nani seaimñññññf. E nerfná Jisasi Kiraiso —Anñf ininá seáyf e numepaxf imónññf, ayf orññf. O seaiñfipimi dani pí pí xfo yayf winñpaxf imónñfpi imónñññññf seaimñññññf. “Aga e imónñññññf.” nimónarññf.

Yoparf urñfpi nanññf.

²² Gf nñññññf, eñf rñññññf nioni sealá rñpi sepiá ayá wí nññññf meapa nerí nani rñpi re osearññññf, “Píranñf arfá ókiarf niñññññf apimi oxídaneyi.’ yaiwípoyí.” osearññññf. ²³ Seyfné rñpi nani niñññf imónñpoyí. Negf nñññññf Timotio rñxa gwí añfyo dani wáñwññññf. O sini mé nioni nímeáná yawawi nawíni niññññf sñwñf seananññññf. ²⁴ Segf seáyf e niññññf seaipenwearñgñfawami tññf Gorixoyá imónñgñf niyoni tññf none nani yayf neawiemeañpoyí. Áma nioni tññf Itari piropenñfyo re ŋweañwáyf yayf seaiwárenaparññññf. ²⁵ “Gorixo niyññññf ayá seaiwanñññññf.” nimónarññf.

Payí Jemiso eanínaríní.

Payí rína ámá Jisasomí díní wíkwíroarígíáyó míxí uxídwáwararínagíá nání amí amí numiamoro wí ení nimóníro aní apí apimí urínígíáyí nání Jemiso eanínaríní. Xewaníño nání áwaní píráníñí míríníñí enagí aí “Jisasomí xogwáo, Jemisoyí ríníñoríñí?” wíaiwiarínwáoríní. Jisasoyá síyikí imónígíá Jerusaremí ñweagíáyó wípenweagíá seáyí e imóníñoríní (Wáf wurímeiarígíáwa 15:13, 21:18). Jisaso ríxa anínamí nípeyimáná xwiogwí ríxa obaxí onímiápi nípwémáná enáná Jono ámá wí “Jisasomí díní wíkwíroarínwíní.” níríro aí omí píráníñí nuxídíríná epaxípi tíní xixení mé yarígíápi nání aríá níwírí nání ayí re oyaiwípoyíní “Jisasomí píráníñí níxídíríná epaxípi, ayí ripíríñí? Ripíríñí?” oyaiwípoyíní payí rína nírí eanínígíní.

¹ Jemisoní — Nioní Goríxomí tíní Jisasi Kiraisomí tíní xínáníníñí nimónírí omíní wíaríná woníríní. Nioní payí rína gí ámá Jisasomí díní wíkwíroarígíáyíné nání — Seyíné gwí bí bí wé wúkaú síkwí waú apíyíné wí ení nimóníro ñweagíáyíneríní. Ayíné nání payí rína nearí yayí seawárenaparíní.

“*Iwamíto* neaíwapiyarígíápi ení neaeámíxíparíní.” uríní náníríní.

²⁻³ Gí nírixímeáyíné, seyíné ríxa níjía rípi imóníño. Jisasomí díní níwíkwíroróná ení neáníro ríá xídarínóíní iwamíto seaíwapiyíápi xwámámí níwíera nurónáyí, xeaníñí ríá tíní ríwíyo seaímeaníápi ení xwámámí wíparí imóníparíñí. Seyíné níjía e imóníñagíá nání xeaníñí xíxegíní seaímeááná kíkímí mimóní “Díní níá neainínápi nání ríá neaímeaaríní?” yaiwíríxíní. ⁴ Ámá xeaníñí wíkararígíápi xwámámí níwíera núfasáná imóníparí imóníparí seyíné ení axípi imóníparí nání xwámámí níwíera úríxíní. E neróná Goríxo gí ámá e imóníparíñí wimóníparí bí mímúro nípíní píráníñí níyíparómíníroná wé roarínígíáyíné xixení e imóníparíñí.

“*Díní emí saímí mímoníñí.*” níseaimónírná Goríxomí ríxíñí urírxíní.” uríní náníríní.

⁵ Síñí díní nípíkwíní émí saímí mímoaríní go go “Xeaníñí nímeaarínípi, ayí apí nání ríá nímeaaríní?” míyaiwipa nerínáyí, xewaníño Goríxoyá díní tíní díní émí saímí e mopaxí oimónímíní omí ríxíñí uríwínígíní. Goríxo ámá níyoní yaní níwíríná símí tíní míwí yaní ewaní nimónírí xwéní míní wíarínó enagí nání ananí ríxíñí uríwínígíní. ⁶ E seararínagí aí ríxíñí nurírná díní bí biaú nímorí “Goríxo aga nepa níniapíníñíño? Míniapípa eníñíño?” míyaiwí aga xixení díní níwíkwírómáná “Nepa xixení niapíparíní.” níyaiwírí ríxíñí uríwínígíní. Ámá díní bí biaú moaríní go go rawírawáyó imeamíkwí neríná imíní níxemí urí níxemí bírí yaríníparíní imóníñagí nání ⁷ ámá óníní imónígíáyí bí re míyaiwipa éríxíní, “Goríxomí ríxíñí uráná o ananí níniapíníño.” míyaiwipa éríxíní. ⁸ Ámá ayí díní nímoróná ná bíñí mamó díní náiroayírí nero moro amípi ení neróná “E oemíní.” yaiwíápiñí mé xegí bí xegí bí ero yarígíáyí enagí nání e míyaiwipa éríxíní.

Ámá díwí ikeamónígíáyí tíní amípi mímúronígíáyí tíní apiaú náníríní.

⁹ Segí séríxímeá díwí ikeamónígíáyí re níyaiwíro míní síñá meakínírxíní, “Nioní Jisaso neainípi dání Goríxo seáyí e nímxíñoníríñí?” níyaiwíro míní síñá meakínírxíní. ¹⁰ E nerí aí séríxímeá amípi wí mímúronígíáyí re níyaiwíro míní síñá meakínírxíní, “Nioní Goríxoyá síñwíyo dání sa ikwíaríníñí?” níyaiwíro míní síñá meakínírxíní. Ará síyí píyí nerí píroarínípa ayí ení aníní míníweá axípi apaxí mé pepírná enagí nání raríní. ¹¹ Seyíné níjíríní. Sogwí xaiwí níwepíní nánírná ará yeáyí yíkíaráná xegí síyípi píyí nerí nípiérínówíríná xamí

nioni píraníñf nixtdaríñoi.” waiwiaríñf rípi yarígtáríni. Uyípeayf ikeamónaríñagfa níwíníroná arírá wiro apíxí aníwa ikeamónaríñagfa níwíníroná arírá wiro ayá udunípaxí áamá Goríxomi míxtdarígtáyf yarígtápi nene ení xe oneaxímeaníri míyaiwipa ero yarígtáríni.

2

“Wíyo wé íkwianwíyo uñwíráríro wíyo paimímí wiro mepaní.” uríñf náníriñí.

¹ Gf nírixímeáyíné, seyíné negf Áminá Jisasi Kiraisomi —O Goríxo níkníriñí ñweañfpi tñni xixení nimóníri ñweañoríni. Omí dñf níwíkwíroróná seáyí e imónígtáyo wé íkwianwíyo uñwíráríro sípi imónígtáyo paimímí wiro mepa éfríxíni. ² Ayf rípi seararíñíni. Seyíné Goríxomi yayf wianíro nání awí eánígte áamá wau —Wfo amípi wí mímúróníñoríni. Rapírapf awíaxf níyíníri wé ramaxf sñjá gorf tñni imíxíniñf wá íkíkí nínimáná fwiapfóríni. Wfo amípi mayf sa ikwíaríniñf imóníñoríni. Rapírapf kíyf óf minf yáriñú níyínimáná fwiapfóríni. ³ Awá fwiapáná seyíné rapírapf awíaxf yíníñomi ayá tñni yayf níwiro “Símí re íkwianwf nañf imóníñf rínamí ñweat.” uríro amípi mayf sa ikwíaríniñf imóníñomi “Xwfa yání jferaní, negf síkwf tñf reraní, ñweat.” uríro nerónáyf, ⁴ “Apimí dání meyíronípa yaríñwíni.” ríseaimónaríni? Oweoi, sewaníñfíne ríxa neyíroníro “Wiene seáyí e imóníri wíene sípi imóníri eñwíni.” níyaiwíroná áamá opisf añfyo dání xwírixí yarína eyíroarígtáwa dñf ínimí níkwíronímáná eyíroarígtápa seyíné ení axfpi dñf ínimí níkwíronímáná eyíronaríñowa. ⁵ Gf nírixímeáyíné, dñf síxí seayíñfíne, arfá nípoyí. Goríxo áamá xfoya imónífríxíniñí fáf níyamíxírná áamá xwfa tñyo dñf níyíyá síñwíyo dání áamá amípi mayf sa ikwíaríniñf imónígtáyf dñf níwíkwíroríñfípimí dání amípi Jisaso neañfpi wí mímúrónígtáyf imónífrífa nání fáf muyamíxípa eñfraní? Ayf xegf xwioxíyo —E áamá xfomi dñf síxí uyarígtáyo “Níñweapfífríni.” uríñeríni. E ñweáfríxíniñí fáf muyamíxípa eñfraní? ⁶ Seyíné e neróná áamá sa ikwíaríniñf ayá wimoarígtáríni. Áamá xeaníñf níseaikáríro xwírixí oumeaneyíniñro eñf nápémí nuro opisf añf tñf e seawárarígtáyf gíyíriñí? Ayf áamá amípi xwfa re wenfpi wí mímúrónígtáyf meníraní? ⁷ Ayf ení yof nañf seyíné Kiraisomi xtdaríñagfa nání seañwíráríniñfípimí ikayf wí mumearípa yarígtáraní? ⁸ Seyíné ñwf ikaxf negf míxí ináyf Jisaso nearíñf Bíkwyo re níriñíri eáníñf rípi, “Jíwaníñoxi nání dñf sípi inaríñfpa áamá síñwf wíñf gíyf gíyo ení axfpi wíriñíni.” níriñíri eáníñf apí xixení níxtdíronáyf, nañf yaríñoi. ⁹ E nísearíri aí seyíné áamá seáyí e imónígtáyo píraníñf umero sípi imónígtáyo paimímí wiro nerónáyf, fwf nero ñwf ikaxf ríniñfpi wíakíarígtáyíne eñagfa nání apimí dání xwíyfa meáríniñfípaxíriñí. ¹⁰ Ayf rípi náníriñí. Áamá ñwf ikaxf ríniñf nípimíni píraníñf oxítdímíniñí nemáná ná bimíni níwíakírnáyf, xwíyfa áamá ñwf ikaxf nípimíni wíakíyaf meáríniñfpa axfpi e meáríniñfípaxíriñí. ¹¹ Ayf rípi nání seararíñíni. Bíkwyo ñwf ikaxf re níriñíri eáníñf rípi, “Meánígtáyíne fwf míniñfpa.” ríño, ayf ñwf ikaxf “Níwíapfíniñf mearí áamá mípiñfpa.” ení ríñíniñí. Seyíné meánígtáyf tñni fwf míniñfpa nero aí níwíapfíniñf mearo áamá nípiñfírnáyf, ñwf ikaxf ríniñfpi wíakíyafíne imóníñagfa nání raríñíni. ¹² Ayínaní pí pí seyíné nerónáraní, níriñfírnáraní, re níyaiwíro dñf tñni éfríxíni, “Ñwf ikaxf ríniñfpi —Apí fwf yaríñwápiñf dání gwíniñf neayáríniñfpi nealkweawáripaxí imóníñfípíriñí. Ñwf ikaxf ríniñf apimí dání Goríxo eyeyírómf neainfáríni.” níyaiwíro dñf tñni éfríxíni. ¹³ O áamáyo eyeyírómf níwírná áamá wígf wíyo ayá murímiñf wíarígtáyo xfo ení ayo ayá murímiñf xixení xwíyfa umeáríniñf eñagí nání raríñíni. E nerí aí wígf wíniñf ayá nurímiñf wíarígtáyo xfo ení ayo ayá urímiñf xáná apimí dání xixení roayíronífrífríni.

Áamáyo arírá míwípa neróná “Goríxomi dñf wíkwíroníwíni.” rínarígtáyf nání uríñf náníriñí.

¹⁴ Gí níríxímeáyíné, áamá go go wíyo arírà bí mīwí “Goríxomí dīḡf wíkwíroḡfíní.” nírínírínáyí, o “Dīḡf wíkwíroḡfíní.” rínarīḡfípí surífmá imóníní. “O áamá nání dīḡf sípí mīwíní ‘Goríxomí dīḡf wíkwíroḡfíní.’ rarīḡfípímí dáníní eríkiemeánípaxíríní.” ríseaimónaríní? Oweoí. ¹⁵ Segí séríxímeá wo ámí wo iyíá nánírání, aiwá sáá ayímí níníḡfípí nánírání, díwí ikeamónarīḡfígí nīwíníríná ¹⁶ amípí xfo díwí ikeamónarīḡfípí bí mīníní mīwí re nurírínáyí, “Joxí ‘Nīwayírónírí oḡweaní.’ nímónaríní. Joxí nuri ríá rísíníní nání iyíá pánírí agwí ímí riyíní nání aiwá nírí eí.” nurírínáyí, “Amípí xfo díwí ikeamónarīḡfípí nání xwíyíá e uríáḡfí ananí arírà wípaxíríní.” ríseaimónaríní? Oweoí, ráfínḡfí imónīḡfípíní uraríní. ¹⁷ “Goríxomí dīḡf wíkwíroḡfíní.” rarīḡfípí ení axíḡfí imóníní. Ámáyo arírà mīwí sa apíní nírírínáyí, dīḡf wíkwíroḡfíní apí ríxa íkwíkwí yíní. ¹⁸ E nerí aí áamá wo re nírínfáríní, “Áamá wí Goríxomí dīḡf nīwíkwíroríná áamáyo arírà wiarīḡfígí aiwí nioní áamáyo arírà mīwí Goríxomí dīḡfíní nīwíkwíroríná ‘Ayí anáníríní.’ nímónaríní.” Áamá wo e nírínfá eḡgí aí nioní omí re urímfáríní, “Joxí áamáyo arírà mīwí ‘Goríxomí dīḡf wíkwíroḡfíní.’ rarīḡfípí nioní ‘O nepa dīḡf wíkwíroní.’ síaiwímí nání aríge níwapíyáná ‘Neparíní.’ yaiwímíḡfíní?” nurírí ámí re urímfáríní, “Joxí ‘O “Goríxomí dīḡf wíkwíroḡfíní.” rarīḡfípí neparíní.’ níaiwirí nání áamáyo arírà wiarīḡfípímí dání síwapíyáná ‘O nepa dīḡf wíkwíroní.’ níaiwiríḡfíní.” nurírí ¹⁹ re urímfáríní, “Joxí dīḡf re nīyaiwirí íkwíroḡfíní, ‘Ḥwíá imónīḡfó, ayí ná woní Goríxoríní.’ Joxí dīḡf e nīyaiwirí nīkwíroríná nanḡf yarīḡfígí aiwí ríḡfí nání ení dīḡf rímoḡfíní? Imíóyí ení dīḡf axíḡfí nīyaiwíro nīkwíroo aí Goríxo ríá ikeárínfá eḡgí nání eḡf óf íkárínaríḡfáríní.” nurírí ²⁰ re urímfáríní, “Majímajíá íkárínarīḡfí roxíní, áamáyo arírà mīwí ‘Goríxomí dīḡf wíkwíroḡfíní.’ rarīḡfípí ‘Surífmá ríá imóníní?’ mīyaiwípaxoxírání? ²¹ Eḡíná negí aríto Ebírífamo sekaxí Goríxo uríḡfíḡfí tíní xixení xegí xewaxo Aisako síḡfá íráf noga peyínīḡfó dání rídīyowá emínírí yaríná Goríxo o e éḡpímí dání ‘Wé rónīḡfóríní.’ mírárípa reḡfínīḡfíní? ²² Ayínání nene dīḡf re yaiwípaxíríní, ‘Ebírífamo Goríxomí dīḡf nīwíkwíroríná dīḡfíní wíkwíroḡfímaní. Goríxo urīḡfípí xixení neríná wíkwíroḡfí eḡgí nání dīḡf o wíkwíroḡfípí xewanīḡfó aríá nīwirí eḡfípímí dání yóf imónīḡfíríní.’ yaiwípaxíríní. ²³ Ríḡfí ení yaiwípaxíríní, ‘Negí aríto e neríná xfo nání Bíkíwíyo re nírínírí eánīḡfí ríḡfí, “Ebírífamo Goríxomí dīḡf wíkwíróagí nání ‘Wé rónīḡfí imónīḡfóríní.’ yaiwínīḡfíní.” nírínírí eánīḡfípí xixení imónīḡfínīḡfíní. Ayínání Ebírífamo Goríxo tíní nīkumíxínírí emearīḡfí woyí ragíárfání?’ yaiwíarípaxíríní.” urímfáríní. ²⁴ Agwí seyíné nīḡfá re imónīḡfó, “Áamá ‘Nioní Goríxomí dīḡf wíkwíroḡfíní.’ rarīḡfípímí dáníní Goríxo ‘Wé rónīḡfóríní.’ rárarīḡfímaní. Xfómí dīḡf nīwíkwíroríná xfo wímónarīḡfípí yarīḡfípímí dání ‘Wé rónīḡfóríní.’ rárarīḡfíríní.” Apí nání seyíné ríxa nīḡfá imónīḡfó. ²⁵ Eḡíná iyí ede dání wagíá Rexapíyí rínīḡfí —Í Josuao áamá waú aḡf apímí síḡfí owínáríḡfíyínírí uowárénápáná nípemeámí nuri óf wíyo uowárīḡfíríní. Í ení axíḡfí Goríxomí dīḡf nīwíkwíroríná e éḡpímí dání Goríxoyá síḡfíyo dání apíxí wé rónīḡfí mímónípa reḡfínīḡfíní? ²⁶ Ayínání re rípaxíríní, “Áamá dīḡfípí síní síxí mínīḡfáná waráo píyí eḡfípa áamá Goríxo e éfíríxínírí wímónīḡfípí mé dīḡfípíní wíkwíroḡfíáḡfí axíḡfínīḡfí nímónírí íkwíkwí yíní.” rípaxíríní.

3

“Pí pí xwíyíá rarīḡfíwáḡfí nanḡfíní ríwanīḡfíní.” urīḡfí náníríní.

¹ Gí níríxímeáyíné, Goríxo áamá wíḡfí wínīyo uréwapíyaríḡfíyáyo yarīḡfí imímí nīwiríná awayíní mīwí ení eḡgí nání segíyí wí obaxí áamáyo ouréwapíyaneyíníro mímónípa éfíríxíní. ² Nínénéní píránīḡfí oyaneyínírí éwáyí nóreámioarane sípíní íkárínarīḡfíwá aí áamá manḡfá tíní nírínfáná móreámioapa nerínáyí, Goríxoyá síḡfíyo dání ríxa wé rónīḡfí imónīḡfóríní. Pí pí íwí fēapá wínímínírí yarīḡfípí nání ení ananí fá yamíxínarīḡfóríní. ³ Nene osí imaní ounírí neríná yarīḡfíwáḡfí nání dīḡf

omoaneyt. Ainixt onimía bi xegt manjyo sfwt íkwirárarinjwápimi dáni gfminti ge ouniri kinimixáná manjini marfái, osf noni enti áminí warinjirini. ⁴ Ai sipixt enti xwé imóniri iminjé enjé eáninjé nerfná nixemi uri yarinjagi aiwt ominjé mearinjo “Áminí oumíni.” ntwimóniri pará onimiápi tfini aí áminí méáná áminí warinjirini. ⁵ Negt manjyt enti axtpi imónini. Wará nirimini nání onimiápi enjagi aí apimi dáni áamá “Seáyi e imóninjé api epaxonirini.” niriro mixt meaktinarigfáriní.

Ai rfa bi onimiápi miroárfagi aiwt íkfa xwé bi nipini rfa nowáripaxtirini. ⁶ Negt manjyt rfáninjé wearinjyfirini. Sipí bi onimía marfái, ayá wí epaxtyfirini. Negt warárimí wí e enjagi aiwt wará nirimini xwirfa neaimixarinjyfirini. Rfa negt manjyo dáni wearinjipi —Api pipimi dáni marfái, sa rfa xwé Seteno wenfárimí dáni miróninjipirini. Api amipi nene oniná dáni néra yarinjwápi rfmimeninjwfninjé neaeánarinjirini. ⁷ Ayf rípi seararinjini. Xámi nanjw xixegtini ayf ayf, sfráni, injrani, agwfáraní, iniigfyo yarinjyfirani, áamá iwft oimóniri yapemixáná ayf iwft imónagfirini. Agwi enti nene iwft oimóniri yapemixáná anani iwft imónarinjé enjagi aí ⁸ áamá go nanjw sayf yapemixarigfápa xegt manjé enti oyapemixinimniri nerfná xixenti e epaxt imónini? “Gf manjé aninjé saminjé ntwfiriri nira úmigtini.” niyaiwiri aiwt wí e epaxt mimónini. Manjyt sipí nání nerfná kikiá bi yarinjémani. Sidinjé áamá piyft omimí yarinjipi magwf ínini. ⁹ Manjpa tfini negt Áminá imóninjé ápo xwéomi yayf wirane áamá xfóninjé nimóniri njweáfrxiniri neaimixinjene winjyo ikayfw urirane yarinjwáriní. ¹⁰ Ayfnání manjé axfpámi dáni yayf wirane ikayfw urirane yarinjwáriní. Gf nriximeáyfné, “Nene e neranéna ayf apánirini.” riseaimónariní? ¹¹ “Inigft siminjé siriríkt axtyimi dáni nanjé wú meari piyanjé earinjé wú meari epaxtirini.” riseaimónariní? ¹² Gf nriximeáyfné, “Íkfa pikf winamí dáni sogwf oripf wepaxtirini.” riseaimónariní? “Wainf uraxf wirimí dáni íkfa pikf sogwf wepaxtirini.” riseaimónariní? “Inigft siminjé iwamá tfinjé mearinjé wúmi dáni ámi iniigft nanjé wepaxtirini.” riseaimónariní?

Áamá dñjé émf saímf Gorixo tñjémi dánjipi moarigfáyf yarigfápi nání urinjé nánirini.

¹³ “Nioni dñjé émf saímf mori njfá imóniri enáonirini.” yaiwinarigfá gtyf gtyf nene “Ayf wigf yaiwinarigfápi tfini xixenti iyf rimóninjoi?” waiwianfwá nání woxini woxini nemefná awayini nimónimáná nanjé ero dñjé émf saímf nímómáná nanjé ero yarigfápipimí dáni api nene neáiwapiyifrxini. ¹⁴ E neri aí segf xwioxfyo dáni wíyo sipí dñjé ayá wí rfa tñjé waiwiro nionini seáyi e oimónimniri imimí wiro nerónáyf, dñjé xenjw e nímoróná seyfné nepa imónigfápi ritf niniro mixt mmeaktinipa éfrxiní. ¹⁵ Áamá wigf winjyo sipí e niwikáriróná “Dñjé émf saímf nímorane yarinjwini.” yaiwinarigfápi, ayf anjnamí njweanjoyá dñjéyo dáni niyaiwiro yarigfámani. Dñjé áamá Gorixomí mixfdarigfáyo dáni imóniri áamá Gorixo nání dñjé wí mímó wiwaninjyft nánini mónarigfáyo dáni imóniri enjpirini. Obtyfáyo dáni enti imóniri enjpirini. ¹⁶ Ayf rípi nání seararinjini. Áamá wigf winjyo sipí dñjé waiwiro nionini seáyi e oimónimniri imimí wimixiro yarigfáyf enánáyf, áamá píraninjé mñjweá uyfní nero sipí xixegtini néra warigfá enjagi nání seararinjini. ¹⁷ E neri aí áamá dñjé émf saímf anjnamí dánjipi nímoro yarigfápi aga xegt bi imóninjagi nání ayf rípi yarigfáriní. Xámi stiykwf mínf ero wigf winjyft tfini xepixepá mirónf mepí tñiro awayini yapeninjé imóniro wigf winjyft xwjyfa uráná píraninjé arfá niwiro dñjé yaikiroro winjyo wá bi onimiápi mwianf xwapf ayá wí niwianiróná íkfa nanjna sogwf obaxf wearinjyft yapf nimóniro winjyo wiuro winjyo sfmf sfmf e mumé nero nanjé ero sipí ero mepa ero yarigfáriní. ¹⁸ Áamá wigf winjyft tfini xepixepá mirónf mepí tinarigfáyf e yarigfápipimí dáni áamá aiwá ominjé iwfa néra warigfápa nerónáyf, wé róninjé yarigfápi aiwá xwé píripfrf inarinjyftinjé imóninijoi.

4

“Seyfne sipipi nerfna Gorixomi sfmt tni wiarigfayfne imonijoi.” urijf nanirini.

¹ Segf mixf rintro mixf intro yarigfapi mfkf piyo dani inarigfarini? “Api meapaxonirini.” niyaiwiro feapa seainarijfpi —Api segf xwioxfo dani seyfne tni mixfnijf inarigfapirini. feapa seainarijf mfkf apimi dani seyfne segf winiyf tni mixf rintro mixf intro yarigfa menirani? ² Seyfne amipi wi nani “Omeamin.” niseaimoniri ai meapaxf mimonipa nero nani “Amá opikimini.” yaiwiarigfarini. Amipi bi sijwf fwf niwinirfna mimeapaxf nimoniro nani mixf nimepero mixf rinarigfarini. Seyfne “Pi nani nene neaimonarijfpi mimeapa yarihwarfani?” miyaiwipani. Gorixomi rixijf muripa nero nani mimeaarigfarini. ³ E nerf ai segf seaimonarijfpi nani Gorixomi rixijf nurirfna dijf najf nixirimana me segf feapa seainarijfpi oyaneyinirf rixijf urarigfa enagi nani Gorixo wi arfa xixeni niseairf maseaiaparini. ⁴ Gorixomi piranijf dijf miwikwropa nerona xdfiro pfnf wiariro nero nani fwfnijf inarigfayfne, seyfne nijfa rjpi sni mimonipa rejoj, “Amá Gorixomi mixfdarigfayf tni nawini nikumixiniro emearigfayf, ayf Gorixoya sfmt tni inarigfayf wi imonijoi. Ayinani gifyf gifyf ‘Amá Gorixomi mixfdarigfayf tni nikumixinimi oememini.’ niwimonirfna wianijfyf Gorixo tni sfmt tni inarigfayf imixinarijoi.” Seyfne nijfa api sni mimonipa rejoj? ⁵ Seyfne dijf re riyaiwiarijoi, “Bikwfo re niriniri eanijf rjpi, ‘Gorixo xegf kwifyf negf xwioxfo sixf neayijfimi piranijf susfnijf memearijfirini.’ Bikwfo e niriniri eanijfpi surfma rinini.” riyaiwiarijoi? Oweoi, Gorixo xegf kwifyfpi ama xfo tni sfmt tni inarigfayo wi wipaxf menjagi nani rarini. ⁶ E nseairf ai Gorixo ayá nneawianirfna xwapf ayá wi neawianarijagi nani Bikwfo re niriniri eanini, “Warixa imonarigfayo Gorixo prf rakiri ama ‘Siyikwfnijf imonijwini.’ yaiwinarigfayo wa wianiri yarihorini.” eanijagi nani ⁷ Gorixomi simanjwyonijf yeayf wurinro obo xororf neainginiri xaiwf ef niroro o tni mixfnijf intro efrixini. O tni mixfnijf inarfná ef niseanimi unifarini. ⁸ Seyfne Gorixo tfamini urixini. E nerfayf, xfo eni seyfne tfamini binifarini. Amá fwf yarigfayfne, seyfne “Arige nerf Gorixo tfamini uminirefni?” niseaimonirfna sikf weyo xenijana okwirinimiri igfa eanarigfapa axfpi nero segf fwf yarigfapi eni okwirinimiri igfa eanfpoi. Amá dijf bi biau xirigfayfne, seyfne “Arige nerf Gorixo tfamini uminirefni?” niseaimonirfna saxf sikf mayf oiniri yarihwapa segf xwioxfo eni dijf sipipi tni nixiriri yarigfapi api eni sni neainiginiri saxf sikf mayf inarijfpanijf imixinfpoi. ⁹ Segf fwf yarigfapi nani dijf sipi niseairf xwifra nimoniro hweapoyf. Rjfa seyfne rarigfapi pni niwiarimana segf fwf yarigfapi nani amixfa epoyf. Dijf nifa seainarijfpi pni niwiariro krpjfi yinfpoi. ¹⁰ Gorixoya sijwfo dani siyikwpiayfnenijf imixinfpoi. Seyfne e eanayf, o seamfeyoanfarini.

“Serixfmeayo xwifya numearipani.” urijf nanirini.

¹¹ Gf nrixfmeayfne, seyfne xwifyapai niwiarirfna efrixini. Ayf rjpi nanirini. Amá gifyf gifyf xexirfmeayo xwifyapai niwiarirfonarani, xwifya numearifonarani, ayf ayoni murarijoi. Jwf ikaxf Jisaso rjfpimi eni xwifyapai niwiarirfo xwifya “Ayf nipikwini mirinini.” umearifonijf yarijoj. Jwf ikaxf rjfpimi xwifya numearirfnayf, jwf ikaxf rjfpf tni xixeni me xwifya umearigfayfne nimoniri yarijoj. ¹² Amayo jwf ikaxf uriri xwifya umeariri epaxo, ayf na woni Gorixorini. Amayo yeayf uyimixemeari xwifra wikixerf epaxo na woni o enagi ai “Negf winiyfo xwifya umearipaxenerini.” yaiwiarigfayfne gifyfnerfani?

“Mixf mixfnipani.” urijf nanirini.

¹³ Amá Gorixo nani dijf mimó re rarigfayfne, “Agwiranf, wfarinarani, anf xwe apimi nani nurane xwiogwf wo e nihwearanena kodreakf nerane njwf

xwé meaníwárini.” rarigfáyíné píraníñf arfá nípoyi. ¹⁴ E rarigfáyíné wfarína seaímeanfápi nání nijfá nimónimáná rirariñoi? Seyfne píniñf imóniñoi. Seyfne siñwirfá xenianwf yariñfpiñiñf imóniñoi. Bi onimiápi niñweámáná apaxf mé anipá imónarigfáyínerini. ¹⁵ Ayínání seyfne e miripa nero Gorixo nání diñf nimoro rípiñi niñrónáyf, “Ámináo xe niñwearo oépoyiniñf siñwf niñeanirfáyf, nene ámi sfá wí tñi niñwearane rípi yanfwarfani? Rípi yanfwarfani?” niñrónáyf, ayf ananirini. ¹⁶ E niñseariri aí wárixayfne nimónimáná e wí mirf mixf kfnarñoi. Mixf kfnarigfá apfniñf imóniñf niñpiñf sipirini. ¹⁷ Ayínání rípi osearimini, “Ámá nijfá re nimóniro aiwi, ‘Nioní nanf imóniñfpi nerfna ayf e epaxfiriñf.’ Nijfá e nimóniro aiwi api e mepa yariñfá gíyf gíyf, ayf ríxa fwf nero nání xwiñfá meáriniñpaxfpi yariñoi.” osearimini.

5

Amípi wí mímúronigfáyo erirf wiñf nánirini.

¹ Agwi amípi wí mímúronigfáyíné erirf bi seaimfpi arfá nípoyi. Íkñiñf sipí seaipaxf seaímeanfápi nání ñwf earo “Yeyi” riro époyi. ² Ayf rípi nání searariñini. Segf amípi ayá tñiñfpi ríxa didfmf inariri raprapf eni ríxa kwinumñf nowariri eni. ³ Sñá gorf tñi siripá tñi niñgiyf mikiñpaxf imóniñagi aí segf awí eámeámf yariñfápi ríxa niñgiyf kiní. Sfá Gorixo ámá niñyoní mí ómómiximf enfáyimi niñgiyf kiní api segf sipí niñwiéra warigfápi siñáni piaumimf eri rfá íkfáyo nowarariñfpa segf waráyo eni nowariri enfáriní. Sfá yoparfyf tñf rína amípi ayá tñiñfpi tñi niñgwí tñi míméámf yáraríñagfá aí ⁴ píraníñf arfá nípoyi. Niñgwí ámá omñf seaiiarigfáyf tñi aiwá seamiiarigfáyf tñi niñgwí omñf seaiáná “E seaiapanfwarini.” nuriro yoñf urigfápi —Api niñwiróná bi niñwákwiwo siní fá xirariñfpiñini. Api rfaiwá réniñf rinarini, “Ámá ayf sipí e yariñfáriní. Sipí e yariñfáriní.” Rfaiwá éniñf rinariniñfpi Gorixo —O añfñami dñf simiñf winiñfáwayá Ámináorini. O ríxa arfá winí. ⁵ Amípi wí mímúronigfáyíné, seyfne xwfá tñyo niñwearóná sirf munf niñwearo pí pí segf feapá seinariniñfimi dánini néra warigfáriní. E neróná ámá odípi iwanf enf wimi nání oimóniri aiwá xwé niñwiwo imixarigfápa sfá Gorixo xwirfá seaikixenfáyi añfni oneaímeaniri sewaniñfíne axfpi e imixinarñoi. ⁶ Ámá wé róniñf yariñfáyo seyfne xwiñfá numeáiro pikariñagfá aiwi winíyf eni wí pírf searakianiro miñyariñoi.

“Diñf sixf níñirane Ámináo nání weníñf nerí ñweáwanigini.” uríñf nánirini.

⁷ Ayínání, gf niñixímeáyíne, Ámináo xegf diñf tñi óf neaimówiniginiñf xfo weapíne nání weníñf nero ñweáfirixini. Aiwá omñf yariñfáyf aiwá fwfá nurárimáná yariñfápi nání diñf mópoyi. Iniá eari sogwf aniri nerfna aiwá xwé imixinfá nání weníñf nerí niñwearfna yóf nerí xegfpi ófniñf oneaimoniri weníñf nerí ñweaarigfáriní. ⁸ Ámináo weapínfáyi añwi ayo enagi nání seyfne eni axfpi xe óf oneaimówiniginiñf diñf sixf níñiro weníñf nero ñweáfirixini.

⁹ Gf niñixímeáyíne, Ámináo xwiñfá míméameáripa éwiniginiñf aníñumf ikaxf míriniñfpa éfirixini. Ai eyeyíromf niñneairfna xwiñfá neameáripaxf imóniñoi añfni bñimiginiñf ríxa fwf e rónapiñagi nání rariñini.

¹⁰ Gf niñixímeáyíne, wfá rókiamoagfáwa —Awa Ámináo xegf xwiñfá onurímepoyiniñf uowárenapána niñburo oyá xwiñfápi wuriyigfáwarini. Awa ámá wí xeaniñf wikáraná xwámámf niñwiróná egfápi seyfne nání siñwepigf seaigfá enagi nání axfpi e nero xfdpoyi. ¹¹ Ai Gorixomi diñf wikwíronwaéne diñf re yaiwiariñwarini, “Ámá enínanf xeaniñf wikáragfá aí xwámámf wífáyf Gorixoyá diñf tñi yayf winipaxf imónigfáyfiriñf.” yaiwiariñwarini. Seyfne Jopo yagfpi nání ríxa arfá niñwiwo omí xeaniñf niñwiéra úfápiñf xwámámf niñwiéra núsfaná enána Ámináo ámi nanf wifána wímeanfpi nání nene nijfá e imóniñagwi nání re yaiwiñwiniñf,

“Ámináo áamá nání wá wianírí ayá urímxírí neríná bí onímiápi ayíkwí mīwí ayá wí wiarígoríní.” yaiwíwíní.

“Síná romí dání ríraríní.’ murípa éríxíní.” uríní náníríní.

¹² Gí níríxímeáyíné, amípi seararínápi “Oxídípoi.” nínimónírí aiwí rípi añípaxíríní. “Nepa níraríní.” oyaiwípoiínírí nuríríná añínami dánírání, xwárími dánírání, amípi wíyo dánírání, aga murípa éríxíní. Seyíné nioní e searíá apimi dání ráná Goríxo pírfí seamamonígínírí ámayo “Nemííní.” nuríróná apíní uríríxíní. “Nemíméíní.” nuríróná apíní uríríxíní.

Goríxomi aníní miní ríxíní uríríxínírí uríní náníríní.

¹³ Segíyí go go ríníní nímearínáyí, Goríxo arírá onínírí ríxíní uríwínígíní. Segíyí go go díní nífá níwínírínáyí, Goríxomi yayí numeri soní umearíwínígíní. ¹⁴ Segíyí go go símíxí níwerínáyí, Jisasoyá síyíkí imónígíáyíné seaiperweagíáwami “Eíní.” uríríxíní. Awa níbiro Ámináooyá díní tíní ámi wará oinínírí ríxíní wuríyiro raní bí tíní xwíá earo éríxíní. ¹⁵ Awa ríxíní nuríróná díní níwíkwíroro urarígíápimi dání Ámináo ámi naní wímíxíníáríní. Símixo íwí bí ení ejo ejánáyí, yokwarímí wiíníáríní. ¹⁶ Ayínání, símíxí píni seawiárírí Goríxo naní seaimíxírí enífá nání segí íwí éfápi nání waropárfí iníro Goríxomi xíxe ríxíní wurímeírí iníríxíní. Ríxíní wé róníní imónígíáyí wuríyarígíápi, ayí ananí ámayo arírá wípaxí ejagí nání raríní. ¹⁷ Eníná wífá rókiamoagí Irajao enípi nání díní mópoi. O áamá nenéníní imóníjo aiwí iniá meapa oenírí Goríxomi ríxíní ení tíní uráná oyá díní tíní xwíá tíyo iniá meapa nerí xwiogwí wáú wo nípwémáná ejáná ámi emá wé wíúmi dájí wo ení pwenínígíní. ¹⁸ O iniá ámi oenírí Goríxomi ríxíní uráná iniá xwíá tíyo nearí aiwá yapínígíní.

“Séríxímeá wí xenwíní yarínagífá níwíníróná yumíxínípoi.” uríní náníríní.

¹⁹ Gí níríxímeáyíné, segíyí wo áamá xegí imóníní wo Goríxoyá xwíyífá nepa imónínípi píni níwiárímí xenwíní yarínagi níwínírí ámi Goríxo tífáminí obínírí nípemeámí níbirínáyí, ²⁰ re mówínígíní, “Xeríxímeá íwí aríkí yarígíáyí wígí íwí yarígíápi píni níwiáríro ámi Goríxomi díní owíkwírfípoiínírí yumíxaríní go go, o ayí anínmíxínáníro yarígíápi dání erfíkiemeánípírí nání erí íwí xwapí éfápi rírfí inípírí nání erí yarínoríní.” mówínígíní.

Payí Pitao xámi eaḡnarini.

Payí rina ámá Jisasomi diḡḡ wíkwíroariḡḡ wí eḡḡ nimóniro ḡweaḡḡáyḡḡ nání Pitao xámi eaḡnarini. O Jisaso wiepísagowa worini. Jisaso rixa aḡḡnamí nipeyimána xwiogwí rixa obaxí nípwemáná eḡḡnáná Pitao Jisasoyá siyikí imóniḡḡáyo Romiḡḡyá gapímanowa xeaniḡḡ ríá tḡḡḡ nīwikára warinḡḡḡ nání ayí eḡḡ neánro anḡḡ Jisasomi píranḡḡ uxí dḡḡ rixini “Diḡḡ siḡḡ umímómíni.” niyaiwirí payí rina eaḡḡniḡḡni. Payí rinami yoparḡḡpi nearíná Romi, aḡḡ xfo niḡweámáná payí eaarḡḡḡpi nání nuriríná yumí urimíni xwiḡḡxá nurirí Babironi nání urinḡḡniḡḡni.

¹⁻² Pitaoni —Nioni Jisasi Kiraisoyá wáḡ wurimeiarinḡḡ wonirini. Nioni payí rina ámá mí dāḡḡyíḡḡnēniḡḡ imóniḡḡáyíḡḡ nání —Seyíḡḡ éḡḡ nīmiamoro píropenisiḡḡ xegí yof Podasiyi rininḡḡyo ḡwearo Garesia rininḡḡyo ḡwearo Kapadosa rininḡḡyo ḡwearo Esia rininḡḡyo ḡwearo Bitinia rininḡḡyo ḡwearo eḡḡáyíḡḡnēni. Seyíḡḡ nání payí rina niri eaarḡḡni. Seyíḡḡ Jisasi Kiraiso rinḡḡpimi xixeni xḡḡḡḡ nání ero o ragí yoxáḡḡpami niperíná puḡḡḡpi tḡḡni iḡḡáninḡḡ niseaeámoiríná segí ḡwí yarigḡḡḡpi yokwarimí seaini nání eri eníá nání ápo Gorixo xegí kwíyḡḡpi seaainḡḡyo dání nioniyáyí imóniḡḡ rixini xegí niḡḡḡá xámi xwíá riri siní mimóninḡḡnáná imóninḡḡḡpi tḡḡni xixeni íá yiyamiximí seainḡḡyíḡḡnēni. “O wá ayá wí seaiwianiri nīwayiróniro ḡweapirí nání ayá wí seairi éwinḡḡni.” nimónarini.

“Xeaniḡḡ seáimeaarinḡḡḡ ai Gorixo yeáyí neayimixemeanḡḡarini.” urinḡḡ nánirini.

³ Nene Gorixomi —O negí Ámíná Jisasi Kiraisomi xano imóniri ḡwíáyo imóniri eḡḡorini. Omi yayí owianeyí. Ayí rḡḡpi nánirini. Nene Jisasi Kiraiso xwáripáyo dání wiáḡḡnimearḡḡ eḡḡḡ nání weninḡḡ nerí ḡweaarḡḡwáḡḡ “Nepa xixeni neáimeanḡḡarini.” yaiwianíwá nání Gorixo xegí wá xwapí neaumixinḡḡyo dání ámi sinḡḡ neaxirinenēniḡḡ eweaḡḡwáriní. ⁴ “Nene nīneáimeanḡḡarini.” niyaiwirí weninḡḡ nerí ḡweaarḡḡwáḡḡ, ayí Gorixo “Nanḡḡ e e nīseaiimḡḡarini.” rinḡḡḡpi apirini. Api wí urí epaxí mimóní eri siyikwí míní nanḡḡni epaxí eri anḡḡpá bí mimónipaxí eri eḡḡḡḡḡni. Aḡḡnamí Gorixo seyíḡḡ nání seameḡḡweaiarinḡḡḡḡ. ⁵ Gorixo sḡḡ yoparḡḡyi imónáná yeáyí nīseayimixemearíná sipearimí seainḡḡḡpi piaumimí inḡḡwinḡḡniḡḡ seyíḡḡ diḡḡ wíkwíroarinḡḡḡ nání xegí eḡḡ siḡḡ eáninḡḡḡpi tḡḡni awí seameḡḡweaḡḡyíḡḡ eḡḡḡ nání rarinḡḡni. ⁶ Xeaniḡḡ agwí ríná Gorixo xe owímeaniri wimóninḡḡ bí onimiáḡḡpi nání xixegíni seáimeaarḡḡḡpi nīmúropaxí mimóninḡḡḡḡ nání diḡḡ ríá seaxearḡḡḡḡ. E nerí aiwí sḡḡ yoparḡḡyimi Gorixo seaiinḡḡḡpi nání seyíḡḡ yayí seáyimi dání seainarinḡḡḡḡ. ⁷ Jisasi Kiraiso seyíḡḡ mimóní diḡḡ mīwíkwíró nepa xwioxḡḡyo dání xḡḡomí diḡḡ wíkwíroarinḡḡḡ nīseaniri nání xewaninḡḡ piaumimí nīseainiríná seyíḡḡ yayí seameri seáyí e seamḡḡeyoari wé íkwiaḡḡwíyo seḡḡwiráriní emḡḡaniri nání agwí ríná xeaninḡḡ xixegíni seáimeaarini. Ewayí xwiḡḡḡá sḡḡḡ gorf nání rininḡḡ rḡḡpi nání diḡḡ mópoyí. Ámá sḡḡḡ gorf —Gorf ayí urí epaxí imóninḡḡḡḡ. Sḡḡḡ api tḡḡḡ bí nīmearo aga sḡḡḡḡ ríá niriḡḡ gorf náḡḡ, sinḡḡ ininḡḡḡḡ xegíḡḡ oweniri ámi ámi ríá ikaárarinḡḡḡḡ segí diḡḡ wíkwíroarinḡḡḡḡ —Api gorf tḡḡni xixeni imóninḡḡḡḡ. Seáyí e imóninḡḡḡḡ. Api eni axḡḡḡ xwioxḡḡyo dání ríá nīkwíroarinḡḡḡḡ gorf ríáninḡḡ ikaárarinḡḡḡḡ xeaninḡḡ eni axḡḡḡ e seáimearinḡḡḡḡ. ⁸ Seyíḡḡ Jisasomi sḡḡmimanḡḡyo sinḡḡwí mīwinḡḡpa eḡḡáyíḡḡ nimóniro aiwí diḡḡ siḡḡ uyarinḡḡḡḡ. Agwí ríná eni sinḡḡwí mīwinḡḡpaxí nīseaimóniri aiwí diḡḡ nīwíkwíróro nání aga yayí xwiḡḡḡá tḡḡni rḡḡpaxí mimóninḡḡḡḡ seáyimi dání nīseainiri nání íkwíeyoánarinḡḡḡ. ⁹ E neríná Jisasomi diḡḡ wíkwíroarinḡḡḡ nání seaimóninḡḡḡḡ —Gorixo yeáyí seayimixemeanḡḡḡḡ nání rarinḡḡni. Api rixa seáimeaarinḡḡḡ nání yayí seainarini. ¹⁰ Gorixo api e neríná yeáyí seayimixemeanḡḡḡḡ nání eḡḡíná wíá rókiamoagḡḡ “Gorixo wá nīseawianiríná

e seaiiníáriní.” rígtáwa dñj “Gorixo arige nerí eníá nání ríá raríní?” nýaiwiro aníjñf miní yarimágt niga bagfáriní. ¹¹ Kwíyí Kiraisoyápi áwanj ínimí dání uríníjñf rípi, “Xámí xeaníjñf áamá Gorixo yeáyí seayimíxemeaníá nání uowárenapínfomí níwímeámáná enáná ríwéná ámí seáyí e xegí bí imóníjñf wímeánfáriní.” Wfá rókiamoagfáwamí áwanj kwíyíyo dání e uríníjñfpi nání awa dñj nímoróná “Yeáyí neayimíxemeaníá nání uowárenapínfo gíná bínfárfani? Omí wímeánfápi arige nimónírí wímeánfárfani?” nýaiwiro yarimágt niga bagfáriní. ¹² E nero aí Gorixo awa re oyaiwípoynírí, “None wfá urókiamoaríjwápi negí tñj ríná imónínfápiní. Ámá noneyá ríwíyo ñweagfáyí tñjíná imónínfápiní.” oyaiwípoynírí síjñání waropárf wíjñnigíní. O nene nání neaiíjñfpi, ayí xwíyíyá yayí seainípaxf agwí ríná wáf rarígtáwa kwíyí anínamí dání wírenapíjñfipimí dání wáf searímegfápiní. Aníjñajowa ení aga níjñfá oimónaneyíníro níwimóníro egfápiní.

“Íkwíránáníjñf imónífríxíní.” uríjñf náníríní.

¹³ Gorixo e neaiíjñf enagí nání segí dñj níseáikwearípearínígnírí píraníjñf pírf wíakímí níro síjñwí tñí nero re nýaiwiro, “Jisásí Kiraiso xewaníjo pí-aumímí ináná Gorixo wá níneawianíríná neaiíjñfpi yoparfpi sípearímí níneairí yeáyí neayimíxemeáwínígní.” nýaiwiro dñj níwikwímoro ñweáfíxíní. ¹⁴ Seyíné níaiwí arfá yímígt yarígtáyíñíjñf nímoróníro xwíyíyá yayí seainípaxfpi síní majfá nímorónírná “Pí pí níoní feapá nínaníjñfpi sa oemíní.” nýaiwiro yagfápi síní xe oneáímeanínírí níseaimónípa éfríxíní. ¹⁵ E mepa nero síyíkwí bí míní íkwíránáníjñf imóníjo —O seyíné xfo xegfíyí imónífríxínírí wéyo fá seaumíríjñoríní. O imóníjñfpa seyíné ení pí pí neróná íkwíránáníjñf nímoróníro axfpi éfríxíní. ¹⁶ Bíkwíyo ríwamíjñf re nírinírí eáníjñagí nání raríjñí, “Níoní síyíkwí bí míní íkwíránáníjñf imóníjñáoní enagí nání seyíné ení axfpi íkwíránáníjñf imónífríxíní.” nírinírí eáníjñagí nání “Seyíné ení e éfríxíní.” raríjñí.

Gorixo ayá tñj imóníjñfpi tñí gwíñíjñf nearoayíroní náníríní.

¹⁷ Seyíné Goríxomí —O ámáyo mí ómómíxímí neríná áamá xwéríxa wímí símí símí e míñwírárí ayí ayo wígt egfápiní dání mí ómíxaxfíníforíní. Omí xwíyíyá rírímí níwíríná “Ápoxíní” níro nání síní xwíá rírímí nírná omí wáyí níwiro píraníjñf éfríxíní. ¹⁸ Seyíné níjñfá re imóníjñagí nání raríjñí. Gorixo segí aríowa síwí surímá seaiékwíkwíyígtfápi píní wíáfríxínírí síjñá sírípá tñírání, gorí tñírání, — Apí anípá imónípaxfíní. Apí tñí gwíñíjñf searoayíronímaní. ¹⁹ Negí Judayí wígt fíwí yarígtfápi Gorixo ragí pwaríjñagí níwínírí yokwarímí oneainírí sípsípí miá síyíkwí míníjo nípíkiróná yarígtápa o xegí xewaxo Kiraiso, ragí xegí ayá tñíjo níperíná pñjñpimí dání gwíñíjñf searoayíroní. ²⁰ Xwíárfí tñí aníña tñí síní mímixípa enáná xámí xegí xano e éwínígnírí wimóníjñfpi tñí xíxení neríná urípeajo seyíné arírá seaimínírí nání sfá yoparfíyí tñj ríná ríxa síjñání píaumímí níriní seapeíjñfíní. ²¹ Seyíné o seaiíjñfipimí dání Goríxomí dñj wíkwíroarígtfáriní. O xewaníjo Kiraiso xwárfpáyo dání owíápfínímeanírí ámí dñj síxí nímoróníro aga seáyí émí umíeyoaní enagí nání seyíné omí dñj níwikwíro “O nearíjñfpi nepa neaiiníáriní.” nýaiwiro dñj níwikwímoro ñweajó.

“Xíxe dñj síxí yínífríxíní.” uríjñf náníríní.

²² Xwíoxíyo dání nírxíméáyo dñj síxí ouyaneyíníro segí fíwí yarígtfápi xwíyíyá nepaxíjñf imóníjñfipimí arfá níwiro píraníjñf níxídríjñfipimí dání ríxa ígtáníjñf eámónígtfá enagí nání aníjñf miní xwíoxíyo dání dñj síxí yínífríxíní. ²³ Ayí rípi nání “Dñj síxí yínífríxíní.” seararíjñí. Seyíné ámí síjñf bíñíjñf eweáfápi, ayí anípá imónípaxf enípi marfái, aníjñf ñweapaxf imóníjñfpi tñí eweáfáriní. Ayí xwíyíyá Goríxoyá aníjñf níyímíjñf enípi ámáyo ámí síjñf bí eweairíjñfpi nání raríjñí. ²⁴⁻²⁵ Bíkwíyo dání re nírinírí eáníjñfpi níoní seararíjñfpi tñí xíxení imóníjñagí

sipítá imónigfáyítrini.” nírinirí eániñpí tñni xixeni nimóniro aiwi agwi ríná ríxa áamá Gorixoyáyíne imóniñoi. Bíkwiyo riniñpá xámi Gorixo ayá mīseawianinñyíne aiwi agwi ríná ríxa ayá seawianarinñyínerini.

“Áamá Gorixo nání majfá imónigfáyí tñni niñwearóná píraninñí éfríxini.” urinñí nánirini.

¹¹ Gí dñí sixí seayinñyíne, enñí rirémixí nīseairi re seararinñini, “Seyíne añí mī dñyíñeniññí nimóniro xwíá ririmi urñigfáyíne feapá seainarinñipi xe oneainiri sñwí mīwinipani. feapá seainarinñipi dñyio sipí seaikixémirini yarinñí enagi nání rariniñí. ¹² Seyíne áamá Gorixo nání majfá nero nání émá imónigfáyí tññí e niñwearóná píraninñí wé róninñipini éfríxini. Émáyí ikayíwí nīseariróná ‘Áamá rikikiríto yarigfáyínerini.’ searfá aí seyíne wé róninñí imóninñipini yarinñagfá sñwí nīseariro nání sfá Kiraiso áamáyo mī ómómiximí wini nání bñfáyimi omí seáyí e umfeyoaro ‘Joxí ríxídarigfáyí xewíwí rññwáriní.’ riro epírfá nání píraninñí e éfríxini.” seararinñini.

“Áamá seáyí e seaimónigfáyo inimi wurñífríxini.” urinñí nánirini.

¹³⁻¹⁴ Seyíne Ámináo wimónarinñipimi oxídaneyinñiro áamá seameñweapírfá nání imónigfá ayí ayo inimi sñmanñyóninñí yeáyí wurñífríxini. E nero mīxí ináyí seáyí e imóniño gapimaní niyoní seáyí e wimóninñí enagi nání omí sñmanñyóninñí yeáyí wurñiro gapimanñyí ení áamá fwi yarigfáyo pírf umamoro nanñí yarigfáyo seáyí e umero oépoynirini urípeañyí enagi nání ayo ení sñmanñyóninñí wurñiro éfríxini. ¹⁵ Gorixo seyíne nání re niyairi wimónarinñagí nání rariniñí, “Áamá nioni dñí níkwíroarigfáyí nanñí nero inimi e niwurninñipimi dání áamá majfá níkarinñiro wigí majfá imónigfápimi dání yapí nírro ‘Gorixomi dñí wíkwíroarigfáyí síwí sipí yarigfáriní.’ rarigfápimi sanjírfríxini.” niyairi wimónarinñagí nání rariniñí. ¹⁶ Gapimanñyio inimi niwurninñiróná Jisaso seainñipimi dání fwi nání áxenwarñinñí mīseaininñyíne enagi nání áamá “Nene áxenwarí minípa enagwi nání fwi anani yaníwini.” nírro yarigfápa mepa éfríxini. Áamá “Gorixo wimónarinñipini oyaneyí.” niwimóniro inimi niwurninñiro nání fwi epaxí imóninñipi mé yarigfápa seyíne ení axípi e éfríxini. ¹⁷ Áamá niyoní wéyo uñwirárinñiro séríxímeáyo dñí sixí uyiro Gorixomi wáyí wiro mīxí ináyí seáyí e imóninñomi wéyo uñwirárinñiro éfríxini.

“Kiraiso sññwepígfí neainñipimi xífríxini.” urinñí nánirini.

¹⁸ Xínáfwáninñí nimóniro omñí wiarigfáyíne, segí bosí seamearigfáwa nání wáyí niwiro inimi niwurninñiróná nanñí nīseamero awayini seairigfáyoni marfáí, uyíniñí nīseakaríro seamearigfáyo ení inimi wurñinñini. ¹⁹ Ayí rípi nání rariniñí. “Gorixo wimónarinñipi apírfani?” niyairi sa apini oyaneyinñiro nání “Pí pí xeaninñí neaikaráná dñí ríá neaxearinñipi ayí ananirini.” niyairi xwámámí niwurninñyí, Gorixo yayí winarinñí enagi nání anani bosowami wurñífríxini. ²⁰ fwi yarinñagfá nīseariro uyíniñí seaikaránayí, seyíne xwámámí wíagfá aiwi “Gorixo nene xwámámí wiarinñagwi nání anani yayí seáyí e neamenfáriní.” rīseaimónarinñí? Oweo! E neri aí seyíne nanñí yarinñagfá aiwi uyíniñí seaikaráná xíxe mīwí xwámámí niwurninñyí, Gorixo yayí winipaxípi yarinñoi. ²¹ Gorixo seyíne e éfríxini wéyo fí seaurinñinñini. Rñinñí seyíne meapaxí imóninñipi Kiraiso nīmeárinñiróná rñinñí seyíne ení surfámá nīmeárinñiróná epírfápi nání sññwepígfí seainñí enagi nání rariniñí. ²² O Bíkwiyo “fwi bí mepa eri xegí manñpá tñni yapí bí mirípa eri enñirini.” nírinirí eániñpí tñni xixeni enñinñini. ²³ Omí ikayíwí umearinñá xfo ení wí xíxe ikayíwí murípa eri omí rñinñí wiarinñá “Soyíne mīyíto rárarinñinñyio ríxa uríkwínipírfáoi.” murípa eri Gorixomi —O áamá niyoní wigí egfápi tñni xixeni pírf umamoarñorini. Omí dñí niwíkwírori “Ayí nioni nífápi nání pírf umamonfáriní.” yairi enñinñini. ²⁴ Nene fwi enwápi nání Gorixo pírf nīneamamorñayí xixeni imónimñinñí enñí aiwi o nene

pírí neamamómíníri éfípi Kiraisomi pírf umamóána o ríníhí nímeari yoxáfpámi dání penjínigíni. Ámá piyí síni íwí bī mepa yarígfápa seyíné enī axípi ero ámá síhí ηweagfáyí amípí xwapí yarígfápa seyíné enī axípi wé róníhí imóníhípi ero éfírixíníri penjínigíni. Omí iwaní nímépero píkgífáyo dání segí wára ríxa naní iníhagí nání “Apí e éfírixíní.” seararíhíní. ²⁵ Eníiná síni Jisasomi díhí mīwíkwíropa neróná sipísipí xiáwomi píni níwiárimí ηíhífá neánowíríná yaríhípa yagfáyíné aiwí agwí ríná segí seáwo —O díhípi awíníhí seamenjwearíhíoríní. O tífíminí níbīro nání ríxa píráníhí ηweajó.

3

“Apíxíwayíné oxowami yeáyí wurínífírixíní.” uríhí náníriní.

¹ Apíxí oxí meánígfíwayíné enī axípi segí oxowami yeáyí wurínífírixíní. Segí oxí wa xwiyfá Goríxoyápi pírf wíakímí yarígfáwa enjánáyí, awa enī sewayíné yeáyí níwúríníro wé róníhí yaríhagí síhíwí níseaníríhíyo dání díhí níkinímóníro “Xwiyfá apí neparíní.” yaiwípírfá nání “Yeáyí wurínífírixíní.” seararíhíní. Se-wayíné xwiyfá Goríxomi díhí owíkwíropoyíníri imóníhí bī muraríhagífa aiwí ² awa sewayíné síyikwí bī mínígfíwayíné ero Goríxomi wáyí wíro yaríhagífa síhíwí níseaníróná awa enī axípi díhí wíkwíropaxí enagí nání raríhíní. ³ Sewayíné “Aríge nerí negí dfá awíaxí imónírífeníhí?” yaiwíro “Aríge neríná awíaxí imónani nání nígwí yeyí nerí ipínaníréwíní?” yaiwíro “Aríge nerí awíaxí imónani nání aikí aipíyí yínaníréwíní?” yaiwíro mepa éfírixíní. Okiyfá níníroná segí waráyo seáyíríwámí dánínī okiyfá minípaní. ⁴ Xwioxíyo ínīmí nání enī díhí nímoró okiyfá ínífírixíní. Xwioxíyo ínīmí okiyfáníhí inaríhípi, ayí sewayíné xwioxíyo rífa ápiáwí míseawé sa piyí níseaweáríhípímí dání okiyfáníhí inarígfápíríní. Apí wí anípá mimónípaxí enagí nání Goríxoyá síhíwíyo dání ayá tífí imóníhípíríní. ⁵ Apíxí enínaní “Goríxo wimónaríhípíní oemíní.” yaiwiagfíwa —Íwa “Goríxo nearíhípi xíxeni neaiínfáriní.” níyaiwíro díhí wíkwímoagfíwaríní. Íwa enī axípi wígfí xiagwowami yeáyí níwúríníhípímí dání xwioxíyo íníríwámíní okiyfáníhí inagfáriní. ⁶ Seraí yagípi nání bī osearímíní. Í xegí xiagwo Ebíríamomí yeáyí níwúrínírfná arfá níwírí “Ámínáoxíní” uragfíriní. Sewayíné amípí wí nání wáyí bī mepa nero píráníhí nerónáyí, síwá réníhí inaríhí, “Seraí yagípa newaníhene axípi imóníhíwíní.” Síwá éníhí inaríhí.

“Oxoyíné apíxíwami píráníhí uméfírixíní.” uríhí náníriní.

⁷ Apíxí meagfóyíné enī segí apíxí tíní nawíní níhwearóná “Apíxíwa imónígfápi, ayí apírífaní?” níyaiwíro níhífá imónígfá apí tíní xíxeni níwíwapiyíro nawíní ηweáfírixíní. Apíxíwa oxoyíné tíní xíxeni ení neáníro mepaxí enagí nání seararíhíní. Goríxomi ríxíhí urarígfápi aríkwíkwí míseaipe enífa nání “Negí apíxíwa enī díhí níyímíhí imóníhípi meapfíwíwarífaní?” níyaiwíro wé íkwíawíyo ηwírírífírixíní.

“Sípi seaikárfagífa aiwí naníhí wífírixíní.” uríhí náníriní.

⁸ Repíyí nísealéra úapi, ayí nípíní rípi éfírixíníri seararíhíní. Píráníhí níhíwayíróníro ηwearo xíxe díhí sípi íníro xexíxexírímeáyí díhí síxí yinarígfápa axípi xíxe díhí síxí yíníro wá wíaneníro seáyí e mimóní síyikwíhíhí nímoníro ηwearo éfírixíní. ⁹ Ámá uyíhífí seaikárfáyo pírf numamoro axípi xíxeni mīwíkarípa ero xwiyfápai seanwírírífáyo axípi xíxeni pírf numamoro xwiyfápai mīhíwírírípa ero neróná ámá sípi seaikárfáyo Goríxo naní owíníri ríxíhí urífírixíní. Goríxo seyíné naní seaínífa nání ámá ayo e wífírixíníri wéyo fá seaumíríhí enagí nání seararíhíní. ¹⁰ Bíkíwíyo dání re níriníri eáníhagí nání raríhíní, “Ámá ‘Níoni yayí níniníri kíkífa onjweámíní.’ níwimónírfná re yaiwíwíníhíní, ‘Gí manípá tíní xwiyfá sípi imóníhípi rímí mexoámopa erí yapí bī rímí mexoámopa erí oemíní.’ yaiwíwíníhíní. ¹¹ Sípi

imóniñf yariñfipimi wé fá nímixeániri nanf imóniñfipi éwinigini. ‘Ámá nñni tñni arige piyá fá nñwíriñiri ñweaanfwarfani?’ niyiwiri api e imónfwaniginiñiri anñf minf iponfwinigini. ¹² Ayf rñpi nán e éwinigini. Áminá Gorixo wé róniñf yariñfáyo sñwíf wñnaxfdimeri íníná xfomi rñxiñf urariñfápi nán arfá ókiarf umóniriñf yariñfiriñf. E neri aí sipí yariñfáyo wikf wónariñf enagi nán e éwinigini.” Bñkwíyo e nñriñiri eániñagi nán rariñini.

Nañf yariñwápipimi dání rñniñf neaímeaarfná epaxfpi nániriñf.

¹³ Seyfné nanfñi oyaneyñiri anñf minf xfdarfñayf, giyf rñniñf seaipipírfáriñi? ¹⁴ E nñseariri aí seyfné wé róniñf yariñagfa nán rñniñf seaímeáagi aiwi anani yayf seainfwinigini. Bñkwíyo rñniñfpa “Seyfné ámá sipí seaikárarignfáyf óf neri dñf yánipaxf seaíwapiyarfná óf mepa nero ayá ípípa mññwirárñiñpa nero rñpi éfrixini. ¹⁵ Xwioxíyo dání ‘Kiraiso gf Ámináorini.’ nñriñiro dñf sixf inñfrixini.” Seyfné “Gorixo yeáyf nñeayimixemearfná e neaiñfáriñi.” niyawiwo dñf wikfmoarignfápi nán ámá yariñf seaífá ayf ayo repiyf wipírfá nán dñf neñwípéro ñweáfrixini. Seyfné api nán repiyf nñwiróna ímf tñni murípa nero “Jisaso ámá ayf nán eni mñpepa reññigini?” niyawiwo awayini nñpenf xwiyfá urfrixini. ¹⁶ Seyfné e neróna ámá seyfné Kiraiso tñni nawíni nimóniro nán nanf yariñagfa sñwíf nñseariro aí ikayf wñ seameararignfáyf rñwéná “Nñpñkwini murññwanigini.” niyawiwo ayá winipírfá nán seyfné repiyf nñwiróna rñwéná wairírf inipaxf imóniñf bñ murípa éfrixini. ¹⁷ Ayf rñpi nániriñf. Gorixo xe rñniñf oseáimeañiriñf nñwimónirñayf, seyfné nanf yariñfápipimi dání rñniñf seaímeáána ayf ananiñf. Sipí yariñfápipimi dání rñniñf seaímeáána xñxenñ Gorixo “E éfrixini.” wimónariñfipimi mñxfdarñagfa nán searariñini.

“Kiraiso negf fwfpi yokwarimf neaiimñiriñf peññigini.” urñf nániriñf.

¹⁸ Kiraiso enñpi nán bñ oriñini. O Gorixo negf fwf yariñwápi yokwarimf neaiimñiriñf nán rñniñf nñmeaarfná nawínanñ peññigini. Siyikwíf mínñño siyikwíf ínññwaéne Gorixo tñni nawíni piyfá neawñriñiriñf nán peññigini. Ámá wará írññána pñkigfá aiwi kwíyíyo dání ámi nñwiápnñmearñ ¹⁹⁻²⁰ apimi dání nurñ ámá piyfá dñf gwñññf ñweagfáyo —Ayf Nowao tññína o sipíxo imññarfná Gorixo “Pñrf umamóñmignf.” niyawiwi aí wigf rñfá kñroarignfápi nán axína ipipimf mñwipa enána pñrf wiañkímñ egfáyfiriñf. O ayo nurñ wáf urñññigini. Ámá sipíxomi pññemoánignfáyf ámá obaxf marfái, wé wñúmñ dññf waú wo apiniñ nñpññemoañiro nán iniñgf waxíyo mñnamí sññf egfawixini. ²¹ Iniñgf waxf api ámá agwi rína wayf meáfáyo yeáyf uyimixemeaññfipi nán neaíwapiyariñfipiñf. Ámá wayf nñmeaarfná kíyf xénññfipi emi kwñriñmónanñro yariñfámanñ. Ayf xwioxíyo dání Gorixomi réññf urañro yariñfáriñf, “Jisasomi nuxfdñranéná wairírf inipaxf imóniñf bñ yanfámanñ.” éññf urañro yariñfáriñf. Ayf piyo dání marfái, Jisasiñf Kiraiso wiápnñmeañfipimi dání yeáyf neayimixemeaññfiriñf. ²² O anñnamí nán rñña nñpeyiriñf Gorixomi wé náúmñni ñweañf. Gorixo fánññf wiepñññiasññf enagi nán anñnamí ñweagfá giyf giyf anññaññfñani, enñf eániñf imónignfáyñfñani, néñf tñgfáyñfñani, nñni omi sñmaññwíyónññf yeáyf wurññññoi.

4

“fwf xami yagfápi sñni mepani.” urñf nániriñf.

¹ Kiraiso xfomi upñkíána rñniñf meañf enagi nán seyfné eni dñf xfo “Nañf imóniñfipi yariñáonñf aí ananiñf rñniñf omeámñniñf.” niyawiwi fá xñriñfpa seyfné eni axfpi fá nñxiñiriñf dñf ñkwñrófrixini. Ámá rñña rñniñf meáfáyf fwf yariñfápi pñni wiárigfá enagi nán dñf api fá nñxiñiriñf ñkwñrófrixini. ² Rñniñf meáfáyf ína dání igi sñni sññwíf nainenñro nññwearóna feapá ámá winariñfipi “Oyaneyñf.” mñyawiwiñf Gorixo e éfrixiniñf wimónariñfipiñf “Oyaneyñf.” yaiwiarignfáriñf. ³ Ayf rñpi nán searariñini.

Xámi seyíné áamá Gorixoyá mimónigfáyí feapá wináná rikikirfó yarigfápa néra ugfápi ríxa apáni egfáriní. Rikikirfó seyíné néra ugfápi, ayí ripiríní. “Íwí oinaiyí.” niyaiwiníro oxí wo tñní apíxí wí tñní nipoga uro feapá néra uro iríwá ikáriníro áamá síñwí anigfíe dání piaxí weánipaxí imónihípí ero iniigfí papíkí yarigfápi xwapí niro segí ñwíá nímeróná Gorixo xwirfá winaríhípí ero egfápi, ayí apíríní. ⁴ Áamá Gorixoyá mimónigfáyí seyíné ríxa o wimónaríhípí xídiro ayí tñní nawíní sfwínihípí arfíki síní miponípa ero yaríñagfá nání dñhí ududí nero xwiyfápai níseañwiráriníro aiwí ⁵ áamáyo mí ómómíximí éimígínirí nání nimónirí weníhípí nerí ñweañomí —O pegfáyo tñní síñhí ñweagfáyo tñní nawíní mí ómómíximí enforíní. Omí wigfí egfápi nání “Apí nání enwáriní. Apí nání enwáriní.” repiyí níwiéra upíríá enagí seyíné ikayíwí seameararigfápi nání wáyí míseainípaní. ⁶ Ayí ripí xixení imóninfa nání xwiyfá yayí winipaxípi Jisaso áamá ríxa pegfáyo aí wáf uríñnigíní. Pegfáyí sípí síní xwíá tñyo níñwearoná egfápi nání Gorixo pírf umamónhípimí dání pegfá aiwí o wimónaríhípí tñní xixení ámi dñhí síxí umímóáná wiápnímeáfríxinírí wáf uríñnigíní.

“Gorixo seaiapíhípimí dání píraníhípí inífríxinírí.” uríñhípí nániríní.

⁷ Amípí tñní ríxa anípa imóninfa nání añwí e imóniní. Ayínání Gorixomí xwiyfá rírímí níwiríná píraníhípí urípíríá nání nípíréanírí ero síñwí tñní ero éfríxinírí. ⁸ Apí nero aí ripí añipaxí imónihípíríní. Áamá dñhí síxí uyinarigfá wo wíomí fíwí wíkaráná apaxí mé yokwarímí wíiaríhípí enagí nání séríxímeáyí tñní dñhí síxí níyínífríná xwapí ayá wí dñhí síxí yínífríxinírí. ⁹ Xíxe nípemeánímí úfríxinírí. Xíxe nípemeánímí numáná ríwéná aníñumí ikaxí mirínípa éfríxinírí. ¹⁰ Gorixo seyíné woxíní woxíní píraníhípí menífríxinírí xíxegíní imónihípí síxí seamímonhípí ríxa tégfáyíné enagfá nání apimí dání arírá inífríxinírí. Bosíwí awíaxo xegí boso wéyo fá umíríhípí tñní píraníhípí yaríhípípa seyíné ení Gorixo wá níseawianírí xíxegíní imónihípí seaiapíhípí tñní axípi nero píraníhípí arírá inífríxinírí. ¹¹ Xwiyfá xfoyápi rípaaxí imónífríxinírí síxí umímónhípí gíyí gíyí apí xixení rífríxinírí. Arírá wípaaxí imónífríxinírí síxí umímónhípí gíyí gíyí ení eáníhípí Gorixo e éfríxinírí weámíxíhípí tñní wífríxinírí. Seyíné Jisaso Kiraiso ení eáníhípí seaimíxítagí yarigfápi nípimí dání Gorixomí seáyí e umepíríá nání apí e éfríxinírí. Aníhípí íníná seáyí e imónirí amípí níyoní seáyí e wimónirí epaxo, ayí oríní. “E imóníwínigíní.” nimónaríní.

“Ríníhípí nímeañí ná yayí seainíwínigíní.” uríñhípí nániríní.

¹² Gí dñhí síxí seayíñáyíné, xeaníhípí iwamfó seaíwapíyipírí nání áamá seaikárarigfápi ríáníhípí seanaríhípí aí “Ríáníhípí nene neanaríhípí ripí Jisasomí dñhí wíkwíroarigfá wíyo míwímeaaríhípíríní.” níyaiwíro dñhí níyága mupaní. ¹³ Kiraiso níktírí seáyí e imónihípí piaumímí ináná dñhí nífá bí onímíapí míseainí xwapí ayá wí seainínfa nání ríñhípí omí wímeañhípí seyíné ení axípi seaímeaaríhípí nání yayí seainíwínigíní. ¹⁴ Kiraisomí xídaríhípí nání ikayíwí seamearánáyí, “Gorixo naní neaimíxíhípí enagwí nání rífa neaímeaaríní?” yaiwífríxinírí. “Kwíyí Gorixoyápi —Apí seáyí e imónihípíríní. Apí nene neakíyónífrífaní?” yaiwípaaxí enagí nání yayí seainíwínigíní. ¹⁵ Seyínéyá wo áamá píxíwírfó eníhípimí dáníraní, fíwí eníhípimí dáníraní, uyíní eníhípimí dáníraní, mímáyífó eníhípimí dáníraní, apimí dání pírf umamóáná ríñhípí meaaríhípí níwínífrínáyí, “Ayí ananí imónihípíríní.” míyaiwípaní. ¹⁶ E nísearírí aí segí wo “Kiraisomí xídaríhípí nání oyá imónihípíyí woríní.” ríñhípí nání ríñhípí meaaríhípí níwínífrínáyí, o ayá míwínípa nerí “Kiraisoyá yoí nioní ení wífríníhípíáonífrífaní?” níyaiwírí Gorixomí yayí wíwínigíní.

¹⁷ Ayí ripí nání seararíhípíní. Gorixo áamá níyoní mí ómómíximí enfa nání ríxa añwí eríní. Xegí imónigfáyo xámi ayo xwíríxí umenfáriní. Áamá xíomí dñhí wíkwíroaríhípíwaéne xámi níneaímeámáná ayí áamá xwiyfá Gorixoyá yayí winipaxí imónihípí pírf wíakímí wíaríhípí ayoyí apa aríge wímeanfárfaní? ¹⁸ Bíkwíyo

re nírini eáninagi nání rarini, “Ámá wé róniní imónigfáyí Gorixo siní yeáyí muyimixemeapa eními ríniní nimearínáyí, ámá Gorixomi ríwí umoro fíwí ero yarigfáyí aga arige wímeanfárfani?” ríninagi nání rarini. ¹⁹ Ayínání ámá Gorixo ríniní xe owímeanírí síjwí wínariníyí naní imóninípiní nero “Nene neaimixinjo — O pí pí neararinípi xixeni símí e nítinírí neaiariníoriní. Pírániní neamepaxoriní.” niyaiwiro omí wikwiárinítrixiní.

5

Jisasoyá síyikí imónigfáyo wipenweagfáwami uriní nánirini.

¹ Ayínání Pitaoní —Nioní Kiraiso ríniní nimearí péaná síjwí wíniní wonirini. O níkiními weapaná seáyí e o imóninípi nioní ení o tñí nawíní imónimífa nání imóniní wonirini. Nioní ení síyikí Jisasoyá imónigfáyo wipenweámífa nání imóniní woní enagi nání segí wipenweagfóyiné ení rírémixí bí oseaiminí. ² Sipísipí pírániní mearigfáwa mearigfápa ámá Gorixoyá imónigfá soyíné tñí nweagfáyo axípi pírániní umejweátrixiní. E neróna “Símeaxídfí neaiariníagífa nání owianeyí.” miyaiwipa ero Gorixo wimónarinípiní dání níxídfíro “Negí díní tñí owianeyí.” yaiwiro étrixiní. “Bí oneaiapíoyinírí arírá owianeyí.” miyaiwipa ero símí níxeadípeníninípiní dání arírá wiro étrixiní. ³ Soyíné seáyí e níwimóniro ámá Gorixo umejweátrixinírí wéyo seaiariníyo paimímí miwipa ero síwí naní ikaniní seaipaxí imóninípi wíwapíyiro étrixiní. ⁴ Soyíné pírániní e nerónáyí, sipísipí mearigfá ninyoní seáyí e wimóninjo —O Kiraisoriní. O sínání weapaná ámá nífa neróna wíarfí ní múro xopíarfí níwironá nígwí mearigfápa soyíné ení íná axípininí níkinímáná urí mimóniní bí meapírfáriní.

Íwí síkinjowami uriní nánirini.

⁵ Íwí síkinjoyíné ení seaijenweagfáwami yeáyí wurínítrixiní. Gorixo ámá “Nioní seáyí e imóniníáoníríani?” yaiwinarigfáyo pírfí mákímí nerí ámá “Nioní seáyí e mimóniníáonírini?” yaiwinarigfáyo wá wínaniní enagi nání noyínéní “Negí wí seáyí e níneaimónínáyí, anánirini.” yaiwiro “Xínáíwanéniní nímonítrane omíní owianeyí.” yaiwiro étrixiní. ⁶ Ayínání Gorixo xegí ríxa nímonáná seáyí e neaimixíwíniginírí “Síyikwíniní imóniníwápiane Gorixo xegí ení eániní tñí neamejweapaxoríani?” niyaiwiro ínimi yeáyí wurínípoyí. ⁷ O ámá xegí imónigfáyo pírániní umeariní enagi nání amípí seyíné ududí seainarinípi omí íkwíkwarímí wiayípoyí.

⁸ Pusí sayí raioníyí ríninípi naní roanímínirí nání awí níra warinípa seyíné tñí míxí inarigífo —O, ayí oboriní. O axípi e seaimínirí yarínagi nání síjwí tñí neróna síjwí míxí nero rótrixiní. ⁹ Seyíné níjfa re imóniní. Séríxímeá xwífa rírí níriminí nweagfáyí ríniní seyíné seaiméarinípa axípi ayo ení wímeariní enagi nání seyíné Gorixomi díní wíkwíroarigfápi ení síxí neámíxiníro obomí pírfí mákítrixiní. ¹⁰ Ríná bí onímíapi nání seyíné ríniní nimeámáná enáná Gorixo —O wá aniní miní neawíariníoriní. Kiraiso ríxa níkinírí seáyí e imóninípi seyíné ení o tñí íkárínigfáyíné enagífa nání axípi imónítrixinírí wéyo fá seaimíninjo, ayí oriní. O seyíné fá seawearímíxírí pírániní síkíkfí seaimíxírí ení síxí seaeámíxírí Kiraisomí xídarigfápi míwáramopaxí seaimíxírí enífariní. ¹¹ O aniní íníná amípí ninyoní seáyí e wimóníwíniginí. “E imóníwíniginí.” nímonariní.

¹² Nioní Sairaso —O negí nírixímeá díní ujwiráripaxí imóniní woriní. O saní nínrápirí ríwaminí nearinípiní dání nioní xwíyífa onímíá rípi ení rírémixí seairí áwaní “Gorixo wá níseawíariní seainípi aga xixeni apírini.” seairí yaríniní. Nioní searfápi díní fá níxíríro ení neánirí nweátrixiní.

¹³ Jisasoyá siyikí imónigá Babironíyo ηweagíáyí —Ayí seyíné t́nı́ nawını́ Gorı́xo fá seayamı́xarı́ηı́yırını́. Ayı́ yayı́ seawárenaparı́ηoi. Gı́ íwı́ Mako enı́ yayı́ seawárenaparını́. ¹⁴ Sewanı́ηı́yı́né yayı́ ninıróná xwioxı́yo dání yayı́ óf eánenı́rı́xını́. “Kiraiso t́nı́ nawını́ ikarı́nı́gá nı́yınénı́ oyá dı́ηı́yo dání nı́wayırónı́ro ηweárı́xını́.” nimónarı́nı́.

Payí Pitao ríwíyo eañnarini.

Payí rina áma Jisasomi dñj wíkwíroarigtá wí enj nimóniro ñweagfáyf nání Pitao ríwíyo eañnarini. O Jisaso wiepísagowa worini. Jisaso ríxa añnamí nipeyimána xwiogwí ríxa obaxí nípwemáná enáná mimóní uréwapíyarigtáyf obaxí Jisasoyá stiyikf imónigtáyo níwímearo xewfñí xewfñí re urarigtápi nání, “Jisaso xwiogwí obaxí yómñj néra nuri nání ámi níweapínfámani.” urarigtápi nání Pitao arfá níwiri ayf mimóní uréwapíyarigtáyf urarigtápi ríwímíni mamoro Jisaso neaímeañf mfkone uríñwápi aññf fá xíriro éfríxíni rí payf rina níriri eañrini. Pitao xfómí Romíyo dání píkíprí añwi e enáná eañrini.

¹ Saimoní Pitaoní —Nioní Jisasi Kiraisoyá xínáínññf nimóniri omñf wiiri wáf wurimeiri yaríñwáyf wonirini. Nioní payf rina seyfné Gorixoyá dñj tñí dñj wáf wurimeiaríñwáone fá nixirirane wíkwíroaríñwápi fá nixiriro wíkwíroarigtáyfné nání —Seyfné wé rónñf Jisasi Kiraiso —O negf ñwíá imóniri yeáyf neayimíxemeañño imóniri enorini. Seyfné wé rónñf o imóníñpimi dání dñj wíkwíroarigtáyfnérini. Seyfné nání payf rina nearí mónaparíñni. ² “Níjfé seyfné Gorixo tñí negf Áminá Jisaso tñí awaú nání imónigtápiimi dání Gorixo wá ayá wí seawianiri seyfné níwayíróniro ñweapfri nání ayá wí seairi éwíññni.” nimónarini.

“Gorixo e imónífríxíni fá yiyamíxímí neañnerini.” uríñf nánirini.

³ ñwíá imóniño xegf enj síxí eániríñpi tñí xixeni neri amípi nene dñj níyímññf imónirane síwí áma omí píranñf nixídróná epaxfpi erane yanfwa nání imóniñf nípini ríxa neaiapíñrini. Apiaú e yanfwa nání níjfé o —O seáyí e imóniri stiyikwí míní íkwíráññf imóniri enjñpimi dání nene ení axfpi imónífríxíni wéyo fá neaumírñorini. Níjfé o nání xixeni imóniñwápiimi dání amípi apí neaiapíñrini. ⁴ O seáyí e imóniri stiyikwí míní íkwíráññf imóniri enjñpimi dání “E e níseaiimfárini.” nearíñpi —Apí seáyí e imóniri ayá tññf imóniri enjñrini. Apí ríxa neaiñfñni. Áma píkianiro yarfná nurakínárimí warígtápa feapá áma xwíá tñyo ñweañwaéne níneainífná xwírfá neaikíxearíñpimi dání nurakínárimí uro Gorixo imóniñpa axfpi imóniro epírfá nání e neaiñfñni. ⁵ Nene o imóniñpa axfpi e imónífríxíni apí nípini e neaiñf enagi nání seyfné ríwí síwíá mtyí nífrkwíniro síni dñj níwíkwíroróná wé rónñf ero wé rónñf neróná Gorixo áma xfoyáyf e éfríxíni wimónaríñpi nání píranñf níjfé imóniro ⁶ apí nání níjfé nimóníróna nípréañri ero nípréañri neróná sípi seámeaññpimi xwámámí wirowámámí níwiróná síwí áma Gorixomi píranñf nixídróná epaxfpi ero ⁷ apí neróná sérixímeáyo ayá urímíxiro ayá nurímíxiróná áma níyoní dñj sípi wirowámámí éfríxíni. ⁸ Ayf rípi nání raríñni. Seyfné nioní “E e éfríxíni.” searfá apí tñí xixeni nepa nero sayá nimíxa nurónáyf, síwá réññf inaríñoi, “Níjfé nene negf Áminá Jisasi Kiraiso nání imóniñwápi surfmá wí mimónini. Íkfá ná mívé oxí roaríñfññf mimóniñwíni.” síwá éññf inaríñoi. ⁹ Ayf rípi nání ení raríñni. Áma “Gorixoyaénerini.” níriñiro aí nioní searfá apí míyarígtáyf, ayf fwí enína yagfá Jisaso yokwarímí wiññpi nání ríxa dñj arfá níkeamoro nání áma síñwí agwí uparígtáraní, síñwí suparígtáraní, imónigtápa axfpi imóniñoi. ¹⁰ Ayínání gf nírixímeáyfné, seyfné “Gorixo nene fá yiyamíxímí níneairí fá neaumírññnerfani?” níyaiwiniro ipímónipfri nání nioní searfápi aññf níyaxfdró píranñf éfríxíni. Ayf rípi nání raríñni. Apí fá nixiriro néra nuróná wí nóreámioapfífámani. ¹¹ Seyfné nioní searfápi fá nixíra nuro xixeni nerónáyf, negf Áminá Jisasi Kiraiso, yeáyf neayimíxemeañño xegf xwioxfyo aññf ínína neameñweañfe páwíána yayf níseamerfná aga yayf óf seaeánífnarini.

¹² Ayínáni seyíné nioni agwi searíapí nání ríxa níjfa imóniro xwiyfa nepaxíjé imóníjé none searéwapíyíjwápi xáiwí fá xíríro yaríjagfa aiwi seyíné api nání díjé seainífa nání íníná dirírí oseaiyiminírí nání ipimóníjini. ¹³⁻¹⁴ Ayf rípi nání seararíjini. Negf Áminá Jisasi Kiraiso áwanj nírijípi tíni xixeni gf díjépi níniwárimí unífa ajiwi e enagi nání síni gf díjépi níniwárimí mupa eními xwiyfa api seyíné ámi díjé síxí oínípoynírí dirírí seaimí nání “Aníjé miní nísearírínáyí, nanjírini.” nimónariní. ¹⁵ Ayf rípi seararíjini. Nioni ríxa penjámi ríwíyo xwiyfa searfa api ámi díjé yaikiropaxí imóníprífa nání aníjé miní síjwíráníjé níyaxdíri osearímínírí raríjini.

“*Jisaso níkínírí rojáná wíniñwáonerini.*” uríjé nánirini.

¹⁶ Negf Áminá Jisasi Kiraiso ení neánírí weapínfápi nání áwanj nísearíranéná negf díjé tíni bí mísearíjwanigíni. Píyíjé ikayíwí ámá wigf díjé tíni éwapínarígífápi bí ení mísearíjwanigíni. Xfo níkínírí ñweañáná síjwí wínanorñwáone searíjwanigíni. ¹⁷ Ayf rípi nání seararíjini. Negf ápo Goríxo omí seáyí e numíeyoari wé ík-wíañwíyo níjwíríríríná xfo, íkínígfa níyoní seáyí e wimóníño añínami dání re rínénapíjínigíni, “Gf díjé síxí uyíjá ro nání aga yayí seáyími dání ninarini.” rínénapíjagí ¹⁸ none díwí ñwáfápi o tíni níjwearanéná newaníjone arfa tíyo dání arfa e wíjwanigíni. ¹⁹ None api searíjwáone aiwi xwiyfa Kiraiso nání wfa rókiamoagífa níriro eagfápi —Api añípaxí “Neparini.” yaiwípaxí imóníjépirini. Xwiyfa api ení tíñwaénerini. Uyíwí sfá yiníjémi wfa ókímíxaríjépa wfa rókiamoagífa níriro eagfápi axípi ríwíyo imónínfápi nání wfa neaókímíxíyiminírí nání neaiaríjagí nání sfmímaníyo tíníríxini. Awa níriro eagfápi Jisaso ámi níweapíríná wáníjé nóga uníe nání uyíwíníjé wfa neaókímíxíya uníarini. Íná ímiáóníjé weaparíjagí níwíníranéná xwiyfa xfo weapínfápi nání ríníjépi negf xwioxíyo dání wfa neaókímíxíníarini. ²⁰ E nísearírí aí rípi nání “Ayf neparini.” yaiwíríxini. Wfa rókiamoagífa níriro Bíkwíyo eagfápi bí negf díjéyo dání “Míkf api nání iyf rírínini?” yaiwípaxí mimónini. ²¹ Wfa rókiamoagífa níriro nearíná ámá wayá díjéyo dání níriro meá Goríxoyá kwíyípi ukíkayóyo dání xwiyfa oyápi ní nira ugífa enagi nání seararíjini.

2

“*Mimóní searéwapíyarígífáwami Goríxo pírf umamonfáriní.*” uríjé nánirini.

¹ Eníjíná aríowéyí wí mimóní wfa rókiamoarígífa nimóniro wigf ámáyo yapf uréwapíyagífa axípi segf imónígíyí wí mimóní searéwapíyarígífa nimóniro íními nimónímáná xwiyfa nepa mimóní ámá níxídíroná xwírfa íkíxénípaxí imóníjépi nísearéwapíyíroná Ámináo níperíjépi dání ayo uroayíronj enagi aí omí ríwí umopíríarini. E neríjépi dání apaxí mé wíarf xwiyfa meárinípíríarini. ² Uyínií yapf searéwapíyaníro epíríyí epírífa axípi segf ámá obaxí xfdípríarini. E yaríná ámá Jisomí díjé míwíkwíroarígíyí óf Goríxomí nepa xixeni xfdíprí imóníjéyi nání ikayíwí mearípíríarini. ³ Ámá yapf seaíwapíyaníro epíríyí síjwí íwí wínáragíyí enagfa nání yapf níseaíwapíyíjépi dání segf amípi íwí searápíríarini. Xwiyfa Goríxo eníjíná dání “Ayo xwiyfa numeáriníná e wíkaríimígíni.” yaiwíragípi síni píyífa míwenini. “Xwírfa níwíxeríná e wíxéimígíni.” yaiwiago sá míwenini. ⁴ Ayf rípi nání seararíjini. Eníjíná añínajf wa íwí éaná Goríxo axípi xe ámi ámi éríxínírí síjwí míwíní mímeníjwí meárinípíríe nímamówáriníná sfá xfo pírf umamonfáyi nání síríkí sfá aníjé yínáriníjéyómíni wáriníjigíni. ⁵ Ámá eníjíná xwífa rírími níjwearoná ríkíkírfo yagfa níni ení Goríxo xe aníjé e nero ñweátríxínírí síjwí míwíní xwírfa níwíxeríná xfoyá díjé tíni inígí waxí níroga níwíapínímeari ayo nípíkírí aiwi Nowaomí —O ámá ayf ayo “Wé róníjé imóníjé Goríxo wimónaríjépi apíríani?” oyaiwípoyínírí wáf uragorini.

Omi tñni xegí áamá wé wíúmi dání waúmi tñni Gorixo yeáyí wimiximeaniniginí. ⁶ Eníná áamá aní Sodomí tñni Gomora tñni apiaúmi ñweagfáyo ení Gorixo xwiyfá numearíríná “Sini bí tñni ñweapaxíymani.” ñiyaiwiri aní apiaúmi ríá mamówaráná ríá ñinowárirí uráwíni imóniniginí. Gorixo e ñiwikárirínífpimi dání ayí tñí e íná dání áamá xfo wimónarínífpí mífdarígfáyo sñwepígfí ñiwiri nene ení axípi neámeaniginirí éfí owinínirí erírí winiginí. ⁷ Áamá aní apiaúmi ñweagfáyo e ñiwikárirí aiwi Rotomí —O áamá wé róniní woríní. Áamá aní apiaúmi ñweagfáyí ríkikíríó ayá wí yarínagfá ñiwínirí nání dñí ríá uxenoríní. Omi ení Gorixo yeáyí wimiximeaniniginí. ⁸ Áamá wé róniní o áamá ayí tñni nawíní ññwearíná ayí ríá kíroarígfápi sñwí winíní arfá wirí neríná sfá ayí ayo íkíniní sípí wirí dñí ríá uxerí yagí enagí nání raríní. ⁹ Gorixo sñwepígfí e e yayíní enagí nání nene ananí dñí re yaiwipaxíríní, “Ámínáo áamá xfo wimónarínífpimi xfdarígfáyo fíwí éfríxinírí wikárarígfápi dání ananí yeáyí wimiximeapaxíríní. Áamá wé róniní imóninífpí míyarígfáyo sfá xfo áamá ñyoní mí ómómíximí enfáyí tñí e nání ananí pírfí numamóa nurí awí umeñweapaxíríní. ¹⁰ Áamá sñwí piáxfí weánípaxí imóniní fcapá winarínífpí oyaneyínro niponíga uro seáyí e umeñweagfáyo paimímí wiro yarígfáyo anípaxí sfá ayí tñí e nání pírfí numamóa nurí awí umeñweapaxíríní.” Nene e yaiwipaxíríní.

“Mimóní searéwapíyarígfáwa sípí rípi rípi yarígfáwaríní.” uríní nániríní.

Mimóní searéwapíyarígfáyí “Nioní aríkí yaríná apí nímeanírífeníño?” míyawi ayá nepearímáná wigí dñí tñníní ñixdíro aníñají seáyí e wimónígfáwami ikayíwí numearíróná ení ófí bí yarígfámani. ¹¹ E yarínagfá aí aníñajowa —Awa áamá ayíyá ení síxí eánígfápi seáyí e wimónígfáwaríní. Awa seáyí e ñiwimóníro aí Ámínáo yá sñwí tñí e dání xwiyfá nuxekwímoríná ikayíwí bí umeñarígfámani. ¹² Áamá ayí ñañwíniní imóníño. Ñañwíyí wí dñí ñenwíperí mímóníyíríní. Sa áamá fá ñixero píkipíríá nání miaríníyíríní. Ñañwíyí dñí ríá ñixeyánírí yarínípa áamá ayí ení axípi e nero amípí ayí majfá imónígfápi nání ikayíwí mearígfá enagí nání áamá ñañwíyo píkiarígfápa áamá ayo ení Gorixo wanínímíxiníáríní. ¹³ E yaríná áamá omíní egfápi nání ñgwí mearígfápa áamá ayí ení axípi wigí sípí egfápi tñni xixení wímeaníáríní. Ikwáwíyíná aí pí pí fcapá winífpí sa “Ímí tñni oyaneyí.” ñiwimóníro yayí néra warígfáyíríní. Ayí seyíné tñni nawíní ñerímeáníro aiwá sfání ñiníróná wigí fcapá winarínífpí ayá wí nero seyíné síyikwíniní ñiseaxénírí nání ayá onímíá míseainaríní. ¹⁴ Apíxí í í tñni fíwí oinaneyínírí ero fíwí nání wimónarínífpí wí míwáramó ero yarígfáyíríní. Áamá Jisasomí dñí ñiwíkwíroro aí sñni ñipíkwíní dñí aumaúmí minígfáyo nene yarínwápa axípi oépoyínírí wipiomeaarígfáriní. “Ámá yá amípí apí nioní meapaxípiríní.” ñiyaiwiro éwapígfí inarígfá enagí nání Gorixo “Ríxa xwírfá wikíxémíginí.” ráríníyíríní. ¹⁵⁻¹⁶ Ayí ófí Gorixo oxídfpoyínírí wimónaríníyimi pñni ñiwíárímí xaríxaríniní néra xenwímíní nuro nání eníná sípí wíá rókiamoagí Beramoyí ríníño —Omi xano Bioríní. O yagípimí ikaníní yarígfáriní. O ñgwí nání aga ayá wí ñiwimónírí nání “Pí pí sípí imóninífpí aí neríná ñgwí ñimearí nání ayí ananí emfíní.” yaiwiagoríní. O áamá wo ríxiní re uráná, “Ísreríyí Gorixomí ríwí número ñwíá xegí bí imóninífpimi xfdíprí nání ikayíwí tñni urámíxeí.” uráná o “Ñígwí meámínírí nání ananí sípí apí oemíní.” yaiwiaríná dogí xwiyfá nání ñíjfá mimóniní aí wo áamá xwiyfá ñiríníniní axípi ñiríní mífí nurírí wíá rókiamoaríníño dñí ríá ñixeyánímáná “Oemíní.” yaiwiarínífpí pírfí wíákwímóniní.

¹⁷ Áamá ayí inígfí símíní ná míwé yeáyí yaríníyíniní imóníro kípiní ñiyíríná agwí kíkfá yaráná iniá ná meá ámí imíní ñipípemi warínípániní imóníro enagí nání siríríkí aníní sfá yináríníyí ayí nání ríxa aníní meaxáríó yáriníní. ¹⁸ Ayí rípi nániríní. Áamá ayí “Nioní pí pí ñinimóníríná ananí emfíní.” ñiríro weyí

e nimeariniñipimi dani áma óf xewfminini nútasána pñi niwiárimini Jisasomi diñf wikwíroarigfáyf tñi iwamtó kumixinaniro yarigfáyo wiwapiyarigfárimini. Íwí nene yarñwápi axípi oépoyniri wipiomearo feapá wiwanñyfyf winífpimi dani sipí oépoyniri wíwapiyiro yarigfárimini. ¹⁹ Niwipiomearfná fwí wiwanñyfyf yarigfápi gwí fánñf uxirárñagí aí mimáyo dani re seararigfárimini, “Seyfné nene yarñwápa axípi neróna wí gwí fánñf seaxirípaxf menini.” seararigfárimini. E seararñagfa aí áma íwfpí nani anñf mñrogwññf nanirfná ayf ríxa gwí fánñf uxirárñagí nani rarññini. ²⁰ Áma negf Áminá Jisasi Kiraiso —O negf yeáyf neayimixemeaññorñini. Áma o nani nijfá imónigfápimi dani siwf amípi xwíá tñyo ñweagfáyo piáxf weañarñfipimi niwiaíkiárimini numána ámi axípi nero nani apimi gwí fánñf uxirárñaná nerónáyf, ayf sipí ríwñyo imónipfáfápi xami imónigfápi tñi xixeni imónipaxfmaní. ²¹ Áma ayf óf wé rónñf imónñfyi nani sni nijfá mimónipa nero sñwñryyf, sipí ayá wí wímeámñiri eñfpi wímeapaxf aiwi óf wé rónñf imónñfyi nani nijfá nimónimána sekaxf ayá tñf none searñwápi niwiaíkiro ríwñmñini mamoarigfa nani sipí imónñf ámi bi tñni ná seáyi e wímeanfárimini. ²² Ewayf xwíyá nene ínina re rñnarñwá rípiáú tñni xixeni yarigfárimini, “Sfwi xwírá nidárímána ámi nurí manarñfñini. Odípi áma wayf píranñf nñroárímána eñána ámi xwíñwñyo gñni inarñfñini.” rñnarñwápiáú tñni xixeni yarigfárimini.

3

“Jisaso ámi niweapñfárimini.” urñf naniñini.

¹⁻² Gf diñf sixf seayñáyfné, xwíyá wíá rókiamoagfáwa —Awa Goríxo “E éfríxini.” wimónarñfñini oyaneyñiri yagfáwarini. Awa eñina nñiro eagfápi tñni sekaxf amípi Ámináo, yeáyf neayimixemeañño rñf wáf wurñmeiarñwáone searñwápi tñni xwíyá api seýfné ámi diñf sixf nñiro píranñf omópoyñiri dirñf seaimi nani eñina payf wina neari mónapññanigñini. Agwí eni axípi neri ámi wina neari mónapññini. ³ Xwíyá napa imónñf rimf rípi nani “Ayf añpaxírfani?” yaiwífríxini. Sfá yoparfyf tññina áma ríperñf seamepñfáyf seýfné wé rónñf yarñagfa niseañiro wigf feapá winarñfpi nixfñiro nani ríperñf niseamero ⁴ re searípfárimini, “Segf mimáyo dani ‘Ámi niweapñfárimini.’ searñfyf ríxa ná gi weapñini? Negf ápowa ríxa pegfámi aiwi amípi xwíá tñni añña tñni iwamtó imónñe dani imónñfyf sni axípi imónñagí nani seararñwñini.” searípfárimini. ⁵ Ríperñf e nisearñóna rípi nani diñf arfá ikeamopñfárimini. Eñina Goríxo xwíyá rána añña imónñf xwíá ríni inigfyo dani nimónñfná inigfyo ínimi eñe dani sññani imónñf eññini. ⁶ Inigf tñni eni Goríxo xwíá ina imónñfñf “Xwírá oikixeni.” rána inigf waxf nñroga niwiápnimearí áma xwíárimini ñweagfáyo anñnimixñf aiwi api nani arfá nkeamoro ríperñf searípfárimini. ⁷ E nerñf aiwi añña tñni xwíá tñni agwí rína imónñfpiáú xwíyá axoyápmi dani ríá nñwññgñiri rárññini. Sfá áma xño wimónarñfpi mñxñdarigfáyo xwíyá numearñf wanñnimixñfáyi imónñe nani rárññini.

⁸ E neri aí diñf sixf seayñáyfné, seýfné searñmñf rípi nani ríwñf mukñmopani. Goríxoyá sñwñyo dani xwiogwí 1,000 nñpwerí aí sfá ná wíyñññf órarñfñini. Sfá ná wíyññf nórñf aí xwiogwí 1,000 nñf pwearñfñini. ⁹ Ámináo noneyá mimáyo dani “Ámi niweapñfárimini.” nearñfpi nani áma wí “O ríxa mñweapf yómñf yarñni.” yaiwiarigfápa axípi e mñyarññini. Nene nani wenñf neri ñweani. Yómñf ayf rípi nani yarñni. Áma wí manññpa ero nñni wigf fwí yarigfápi ríwñmñini mamoro éfríxñiri nani sni yómñf yarñni.

“Xwíá tñni añña tñni ríá nowárñfárimini.” urñf naniñini.

¹⁰ E neri aí sfá o ámi niweapñfá nani Ámináoayá rññfyi “Áma fwí meámñiri ríá barñni?” mñyaiwí maiwí ñweañána wímeaññfpa sfá ayi eni axípi e seáimeañfárimini.

Sfá ayi anjé pírfé iwé tñní ríá nínírí anipá imónírí amípí anjé pírféyo dání wíá ónaríngíyí nñní rímmenínwé neáníríná ríá nowárírí xwíarí tñní amípí xwíáyo yaríngíyí tñní nñní ríá nínírí yayímfé yowárírí eníáríní. ¹¹ Apí nípíní ríá e nowárínfá enagí nání seyíné áamá Goríxo wimónarínjépmí xídíro wé rónínjé imónínjépmí ero yaríngíyí yapí nimóníro axípi éfíríxíní. ¹² E nerónáyí, sfá Goríxo Bínfái rínínjéyi “Gíná parímonfáríní?” níyaiwiro anjéni ayí ríríxáfnínjé nero mónaparínjé. Sfá ayimíní anjéna ríá nowárírí anjé pírféyo dání wíá ónarínjépmí rímmenínwé neáníríná íkimímfé eníáríní. ¹³ E nerí aí xfo símímanjéyo dání nearínjé enagí nání nene anjé síngé wína tñní xwíá síngé wírí tñní imónínfápiáú —Apiaúmfé wé rónínjé imónínjépmí njeapírfápiáúríní. Apiaú nání wenínjé nerí njeanwíní.

“Awínínjé rónírfíríxíní.” urínjé náníríní.

¹⁴ Ayínání dnjé síxé seayínáyíné apiaú nání wenínjé nero níjwearo nání Goríxo píranínjé níwayírónrane njeanagwí oneanínírí ríwé síwíá míyí “Amípí bí nání ríá mímeárínípa nerane íkwíráfínjé síyíkwé mífé éwanínjé.” níyaiwiro níyúníro éfíríxíní. ¹⁵ E neróná negé Ámínáo anjéni ámfé míweapí yómínjé yarínjépmí nání re yaiwíríxíní, “Ámfé obaxíyo yeáyí uyímíxemeámfánírí yaríní.” yaiwíríxíní. Negé nírfíxímeáo Poro ení dnjé émfé saímí monjé Goríxo síxé umímonjépmí dání nírfírí rífwamínjé nearíná axípi rípfínjé nírfírí nearí seamónapínjé enagí nání e yaiwíríxíní. ¹⁶ Payí o earinjéyí nñní apí nání ení axípi nírfírí earinjérfíní. Xwíyíá payí ayo eánínjéyí wí síngání mípmónínjépmí nání apaxé mé níjéá imónípaxé mímoníní. Ámfé majéá níkaríníro dnjé bí bí momearínjéyí xwíyíá apí íkweakwímfé nírfíro rarínjéárfíní. Xwíyíá Goríxoyá Bíkwyó rínínjéyí ámfé wí ení íkweakwímfé nírfíro xenwíní nírfírínjépmí dání sfá yoparíyí imónínfí nání ríá meárínarínjéárfíní. ¹⁷ Ayínání dnjé síxé seayínáyíné, apí nání seyíné ríxa níjéá imónínjéá nání ámfé ríá xearímíxarínjéyí sípí nero xenwímfíní waríná seyíné ení axípi éwapíngé íníro Jisasomí dnjé níwíkwíro ro síkíknínjé onínjéyíné píero ro epírfíríxínírí awínínjé rónírfíríxíní. ¹⁸ Niaíwé apíroarinjépa axípi seyíné ámféyo ayá urímíxarínjéápmí xwé napíróa urí níjéá negé Ámíná Jisasi Kiraiso, yeáyí neayímíxemeaarínjé nání imónínjéápmí apí ení xwé napíróa urí éwínínjé. Agwí rínáraní, ná ríwíyoraní, omí anínjé íníná seáyí e uméwanínjé. “E éwanínjé.” nímonaríní.

Payí Jono xámi eañnarini.

Payí rina Jisasoyá siyikí imónigfáyí nání Jono xámi eañnarini. O Jisaso wiepisagowa worini. Jisaso rixa añnamí nipeyimána xwiogwí aga obaxí nípwemáná eñáná Jono niñweañsáná rixa xweyañí nerí añí yoí Epesasyo niñweámáná payí rina eañnigini. Ayí Gorixomi ñiñí sixí uyarigfápa xixe ñiñí sixí yinñrixinñri nñriñri earí mimóní uréwapiyarigfáyí rarigfápi arfá miwipa éñrixinñri nñriñri earí eñnigini. Mimóní uréwapiyarigfáyí re rarigfápi nání, “Wará nene inñwápi sipí inñagwí nání Jisaso xwíayo nemeñná nepa ámá mimónagñriñri.” rarigfápi nání niñfá nimónñriñri “Jisaso nepa ámá nimónimáná emeagñriñri.” uréwapiyimñriñri ení nñriñri eañnigini.

Ñiñí niyimñí imóniñpi ámayo umímoarñño nánñriñri.

¹ Iwamíó xwíariñ tñni añña tñni imixinñina eño nání —Omi arfá wirane negí sñwí tñ tñni winirane sñwí winaxíñirane wé tñni ía xñirane eñwáorini. Xwiyfá ñiñí niyimñí imóniñpi nání neaíwapiyñorini. ² Ñiñí niyimñí imóniñwápi nání sixí neamímoarññorini. Xegí símiñañí síwá neainñagi sñwí winñwá eñagi nání neaímeañí mñkone ñiñí niyimñíñpi nání mñkí ikiño nání —O eñíná ñáni íníná ápo Gorixo tñni nawíni ñweagñío xegí símiñañí síwá neainñorini. O nání xwiyfápi sopñññññí niworane wáñ seararñwini. ³ Seyñé tñni aga nawíni xñinñwaéne imónñrane ñiñí axññniñ nawíni xñirane yanñwá nání sñwí winirane arfá wirane eñwá nání wáñ seararñwini. None aga ñiñí ná bñniñ nimónñrane xñinñwáwáwá, ayí ápo Gorixo tñni xewaxo Jisasi Kiraiso tñni awáñ eñagiñ nání seararñwini. ⁴ Ñiñí niñfá niñeainññná bi onimiápi mñneainñ aga seáyí e neainñña nání rñwamñíñ rñpiñ neariñ seaiapowárññini.

“Wíá ókíññe eméñrixini.” urññí nánñriñri.

⁵ Xwiyfá Jisaso yañí neaiapowárññagi arfá wiñwá wáñ seararñwápi, ayí rñpiñriñri. Gorixo wíaññíñ imónññorini. Onimiápi bi aí sñfá miyikíññorini. ⁶ Ayináni nene “O tñni nawíni xñinñwaénerini.” nñriññrane aí mañí niñwiañkirane sñfá yñkíññe nemeñaññfá, yapí rarñwini. Nepaxññí imónññpiñ wí miyarñwini. ⁷ E nerí aí nene uyñniñ bi mé wíá ókíññe xfo ñweaññpa nene ení wíá ókíññe nemeñaññfá, xfo tñni nawíni añí xñinñwaéne imónññrane xfo nene nañí imónaññwá nání ragí xewaxo Jisaso niñperñná puññpimiñ ñáni íwñ niñpiññiñ yarñwápi nání igñañññí neaeámoriñ yarññriñri. ⁸ Nene “íwñ bi miyarñwaénerini.” nñriñññañññfá, newañññene yapí éwapññarñwini. Nepa imónññpiñ bi ía miññarñwini. ⁹ E nerí aí nene xfoyá arfá eñe ñáni íwñ yarñwápi nání waropárññ niññañññfá, o ñiñí uñwíñrññpaxíñ imónññpiñ tñni xñixeniñ eriñ wé rónññíñ imónññpiñ tñni xñixeniñ eriñ yarñño eñagiñ nání anañí íwñ yarñwápi yokwarññmí neaiñññfá uyñniñ yarñwápi niñpiññiñ igñañññí neaeámoriñ yarññriñri. ¹⁰ Nene “íwñ bi meñwáñriñri.” nñriñññañññfá, “Ámá nñniñ íwñ yarñññarñriñri.” rññomiñ yapí rarñññññññíñ wimñxaññriñ yarñwini. Xwiyfá o nearñññpiñ bi ía miññarñwini.

2

¹ Gí niaíwñpiayññé, íwñ mepa éñrixinñriñ rñwamñíñ rñpiñ seyné nání eaarññini. E nerí aí wiene íwñ nerñññfá, arññrá neaiarñño ápo Gorixo tññí e niñrómáná yokwarññmí owiññriñ neaurññarñriñ. Wé rónññíñ o, ayí Jisasi Kiraiso nání rarññini. ² O xewañño niñperñná rñññyowañññíñ niññriñ xano Gorixomiñ niñwiapemññriñ nání negí íwñ yarñwápi yokwarññmí neaiñññfá nání imónññorini. íwñ nene yarñwápiññiñ marññfá, íwñ ámá xwíá rñriñ niñriñniñ añí gñmiñ ñweagñfáyí yarñññarñpiñ nání ení niñwiapemññriñ nání yokwarññmí wiñññfá nání imónññorini.

Ámá Gorixo tñni ikarññññfáyí epaxñpiñ nánñriñri.

³ Nene xfo sekaxf neariŋfipimi nixfdiranénáyf, wonti wonti diŋf re yaiwiniŋpaxenerini, “Nioni o nani nepa niŋfa nimoniri o tni nawini ikarinŋayf wontifani?” yaiwiniŋpaxenerini. ⁴ Áma wo “Nioni o nani niŋfa nimoniri o tni nawini ikarinŋaonirini.” niriniri ai sekaxf neariŋfipi xixeni miyarŋo enánáyf, yaf rariŋfiri. Nepa imonŋf Gorixo neariŋfipi fa xirariŋfimaní. ⁵ E neri ai xwiŋfa Gorixo neariŋfipi go go nixfdirínáyf, omi úrapí neri diŋf sixf muyí aga xixeni píranŋf diŋf sixf uyini. Nene api neranéná “Gorixo tni nawini ikarinŋwaénerfani?” yaiwiniŋfwiní.

⁶ Áma wo “Nioni Jisaso tni nawini kumixiniŋwfi wontirini.” nirinirínáyf, Jisaso xwfa tfo nemerfna xano wimonŋfipi nipiŋf yariŋfipa axipi éwiniŋfipi. ⁷ Gf diŋf sixf seayináyfne, “O sekaxf siŋf bi niriŋf rfwamiŋf eariŋfipi.” miyaiwipani. Iwamfo imonŋfina dani sekaxf Jisaso riŋf seŋfne niŋfa imonŋfipi —Api xwiŋfa seŋfne arfa wigfapirini. Api nani niriŋf eariŋfipi. ⁸ E niseariŋf ai sfa yiniŋfipi rixa nideaxa nuri wfa onariŋfipa Jisaso xewaniŋo neaiwapiŋfipi rixa onariŋfipi nani nioni “Sekaxf Jisaso riŋfipi siŋf imonŋfipi.” seariŋfipi. Xami xewaniŋoyá sekaxfipimi nixfdiri yariŋfipi winirane agwi seŋfne nixfdiro yariŋfifa seantrane nerane nani “Xwiŋfa api nepaxiŋf imonŋfipirfani?” yaiwariŋfwiní.

⁹ Áma wo “Nioni Jisaso neaiwapiŋfipi nixfdiri wfa okiŋe emeariŋa wontirini.” niriniri ai xexirimeayo sŋm tni niwirínáyf, sini sfa yiniŋfipiŋf piŋweani. ¹⁰ Áma Jisaso neaiwapiŋfipi tni xixeni neri xexirimeayo diŋf sixf uyariŋf go go, ayf wfa okiŋe niŋweari nani xexirimeayf oreámioapaxf wi wipariŋfimaní. ¹¹ E neri ai xexirimeayo sŋm tni wariŋf go go, ayf sfa yiniŋfipiŋf imonŋfipiŋf niŋweari aŋf emerí nerfna xegf siŋwfo sfa uyiniŋfipi nani xfo gimí nani wariŋe majfa imonŋfipirini.

“Ayf ripi nani niseariŋf rfwamiŋf eariŋfipi.” uriŋf naniŋfipi.

¹² Niaiwŋfpiayfne, Jisasi Kiraiso neaiŋfipimi dani segf fwf yariŋfipi Gorixo rixa yokwarimf seaiŋf enagi nani apiayfne nani niriŋf rfwamiŋf eariŋfipi. ¹³ Ámináoŋfne, soyfne iwamfo imonŋfina eno tni nawini ikarinŋo niŋfa imonŋfipi enagfa nani soyfne nani niriŋf rfwamiŋf eariŋfipi. Áma siwarfa rigfoŋfne, soyfne sipi imonŋfipi —Ayf oboyi riniŋo nani rariŋfipi. Omi rixa xopirarf wfa enagi nani nioni soyfne nani niriŋf rfwamiŋf eariŋfipi. Niaiwŋfne, seŋfne apo Gorixo tni nawini ikarinŋo niŋfa imonŋfipi enagfa nani seŋfne nani niriŋf rfwamiŋf eariŋfipi. ¹⁴ Ámináoŋfne, soyfne iwamfo imonŋfina eno tni nawini ikarinŋo niŋfa imonŋfipi enagfa nani soyfne nani niriŋf rfwamiŋf eariŋfipi. Áma siwarfa rigfoŋfne, soyfne Jisasomi nuxfdirona enf sixf éanŋo xwiŋfa Gorixoyapi aumaumf inŋo sipi imonŋfipi xopirarf wiŋo egfa enagi nani soyfne nani niriŋf rfwamiŋf eariŋfipi.

¹⁵ Seŋfne amipi sipi xwfa tfo daniŋf yariŋfipiŋf diŋf sixf muyipa ero amipi nni xwfa tfo wenŋfo diŋf sixf muyipa ero éfrixini. Amipi xwfa tfo daniŋf yariŋfipiŋf go go diŋf sixf nuyirínáyf, apo Gorixomi diŋf sixf muyinini. ¹⁶ Ayf ripi nani seariŋfipi. Amipi xwfa tfo daniŋf yariŋfipiŋf fwf nani feapa winariŋfipirani, siŋwf fwf winariŋfipirani, “Amipi xwe tŋaonirfani?” niyaiwiniŋf seayi e menariŋfipirani, api nipiŋf apo Gorixoyá diŋfyo daniŋf yariŋfipimaní. Sipi xwfa tfo daniŋf imonŋfipiŋf yariŋfipiŋf enagi nani seariŋfipiŋf. ¹⁷ Amipi sipi xwfa tfo daniŋf yariŋfipiŋf anipa nimoga uri feapa niwiniŋf “Api nionŋfya enana ananirini.” yaiwariŋfipiŋf api eni anipa nimoga uri enfa enagi aiwi áma Gorixo “E éfrixini.” yaiwariŋfipiŋf xidarigfayf anipa wi mimonf anŋf inina ŋweaprfafa enagi nani amipi xwfa tfo enfipiŋf diŋf sixf muyipa éfrixini.

Áma Kiraisomi xopirarf wianŋo yariŋfayf yaf wipariŋfipiriniŋf uriŋf naniŋfipi.

¹⁸ Gf niaiwŋfne, sfa yoparf yf imonŋfina rixa rinirini. Enina dani arfa re wiŋwapi tni xixeni “Áma Kiraisomi xopirarf wiminiri yariŋo rixa niŋbinifarini.” arfa e wiŋwapi tni xixeni agwi rina áma Kiraisomi xopirarf wianŋo yariŋfayf

ríxa nimóniro ηweano. Ayf ríxa nimóniro yaríηagfa síηwí nítwínirane nání “Sfá yoparfýf imóníníná ríxa rínárfaní?” yaiwíηwíní. ¹⁹ Ámá ayf xámi none tñní nawíní nerímeánayirane aí nepa none tñní nawíní mimónípa nero nání pñní nítneawíárfmí ugáfáyfríní. Ayf nepa none tñní kum+xíníηwáyf nimóniro síηwírfýf, none tñní ananí ηweaaníro egfárfíní. E nerí aí “Ayf negf imónígfáyf wí meníní.” yaiwianí nání pñní nítneawíárfmí ugáfárfíní. ²⁰ Seyfne ayfíníηf imónígfá wíyfnémani. Goríxoyá kwíyfpí ríxa seaainíηfýfné enagfa nání xwíyfa nepaxíηf imóníηfpí nání seyfné ríxa níjfaríní. ²¹ “Nene síní majfa imóníηagwí nání rfwamíηf rípfí nearí mónaparíní.” rítseaimónaríní? Oweoi, seyfné ríxa níjfa nimóniro “Xwíyfa nepaxíηf imóníηfpí fá níxírírfíηfpímí dání wí yapf rípxaf meníní.” níjfa e ení imóníηagfa nání rfwamíηf rípfí eariηíní. ²² Xwíyfa yapf rariηo, ayf goríní? Amípfí wí nání rariηo marfái, sa “Ámá yeáyf neayímíxemeanfa nání Goríxoyá díηf tñní arfowayá xwfa piaxfyo dání iwíaronfoyf rariηwáo Jisasomání.” rariηo, ayf oríní. Kiraisomí xopírarf wímínírfí yaríηoríní. Xanomí tñní xewaxomí tñní níwaúmíní rfwf umoríní. ²³ Ámá gíyf gíyf xewaxomí rfwf numorfányf, ayf xanomí ení rfwf umoariηoi. Gíyf gíyf xewaxo nání “Yeáyf neayímíxemeanfa nání uowárenapíηorfání?” níyaiwíro numímínírfányf, ayf xanomí ení umímínaríηoi. ²⁴ Seyfné xwíyfa Jisaso nání iwamfó dání arfa wigfápfí pñní míwíárfpa nero díηf fá xírírfíxíní. Aga xíxeni e nerónáyf, xewaxo tñní nawíní imóniro xano tñní ení nawíní imóniro epírfárfíní. ²⁵ Xewaníηo mímayo dání nearíηfpí, ayf rípfírfíní, “Seyfné e nerónáyf, díηf níyímíηf tífgefáyfné imónípfírfárfíní.” nearíηfpírfíní. ²⁶ Payf rínamí xámi eáápfí ámá xwíyfa Jisaso nání ríníηfpí yapf seaíwapíyaníro yarígfáyf nání nírfírfí eáárfíní. ²⁷ Seyfné ayfíníηf imónígfá wíyfnémani. Kwíyf Goríxoyá seaainíηfpí rfáníηf mímonf síní aí tñní enagfa nání ámá wí searéwapíyípxáfýfnémani. E nísearírfí aí kwíyf seaainíηfpí amípfí nñní Kiraiso nání díηf mopaxf imóníηfpí nání níseainírfná yapf bí mímonf nepaxíηf imóníηfpíní seainaríηf enagí nání agwí xegfípfí níseaiηa urí xámi níseaiηa urí enfípfí tñní xíxeni nero Kiraisomí xaíwf fá uxírfírfíxíní.

“Ámá Goríxoyá imónígfáyf fwf néra warígfámani.” uríηf nánírfíní.

²⁸ Gf níaíwfpíayfné, o síηání nimónírfí weapána peayf níneaunírfí wará sarfwa mímarínf níwíárfmónírfane éf roanfwa nání omí xaíwf fá uxírfírfíxíní. ²⁹ Seyfné “Goríxo wé róníηoríní.” níyaiwíro níjfa imóníηagfa nání rípfí ení aga níjfa imónípxáfýfnéríní, “Wé róníηf yarígfá gíyf gíyf, ayf Goríxo o xegf emeanfýfríní.” Níjfa e ení imónípxáfýfnéxíní.

3

¹ Aí ámá tíyfné rípfí nání díηf omoaneyf. Ápo Goríxo bí onímíápfí marfái, díηf ayá wí síxf níneayírfí nání “Gf níaíwfpífnéríní.” neararíní. Xfo neararíηfpí nepa e imóníηagwí nání neararíní. Ayf rípfí nání ámá xwfa tío dánfýf nene Goríxoyá níaíwene enagwí nání mí míneaómíxíηoi. Ayf xfo tñní nawíní níkaríníro níjfa mímonígfáyf enagfa nání mí míneaómíxíηoi. ² Gf díηf síxf seayíηáfýfné, ayf mí míneaómíxfagfa aiwí nene xfoyá níaíwf imóníηwaéneríní. Rfwená aríre imónanfwapí síní wfá míneaókíamóníηagi aiwí níjfa re imóníηwíní, “Kiraiso síηání níneaímónírfí weapána xfo imóníηfpa nene ení axfípfí imónanfwaríní.” Níjfa e imóníηwíní. Xfo imóníηfpí íná dání aga xíxeni síηwí wínaníwá enagí nání rariηíní. ³ Ámá Kiraiso neaíménapaná xfo imóníηfpí oímónaneyínírfí weníηf nerí ηwearfígfá ayf ayf nñní rípfí yarígfárfíní. Xewaníηo awíaxf imóníηfpa axfípfí oímónaneyíníro wígf xwíoxfyo ígfáníηf neámorí nanf ímíxínarígfárfíní. ⁴ Ámá fwf néra warígfápfí, ayf ayf nñní Goríxoyá sekaxf ríníηfpí xórórf yarígfárfíní. fwf ámá néra warígfápfí, ayf pípfí marfái, sa Goríxoyá sekaxf ríníηfpímí xórórf yarígfárfírfíní. ⁵ Rípfí nání seyfné níjfa imóníηoi. Kiraiso —O fwf bí meηoríní. O fwf nene yaríηwápfí yokwarímfí neaímínírfí

nánì xwítá t́yo nene t́n̄ e b̄n̄n̄n̄. ⁶ Ayínánì áamá Jisaso t́n̄ kum̄x̄n̄ḡf̄ȳt́ f̄w̄ néra war̄ḡf̄amanì. E nerì aì áamá f̄w̄t́ néra war̄ḡf̄aȳt́ “Jisaso Gor̄x̄omì xewaxor̄f̄anì?” n̄iyaiwiro nepa x̄to t́n̄ nawínì kum̄x̄n̄ar̄ḡf̄amanì. ⁷ Ḡf̄ n̄iaíw̄fp̄iȳt́né, áamá yap̄f̄ rar̄ḡf̄aȳt́ xe n̄b̄iro yap̄f̄ oneaíw̄ap̄iȳpoȳn̄r̄ì s̄n̄w̄f̄ m̄w̄n̄pa éf̄r̄ix̄n̄. Áamá wé rón̄n̄f̄ imón̄n̄f̄p̄ì néra war̄ḡf̄aȳt́ Kiraiso wé rón̄n̄f̄ imón̄n̄f̄pa ax̄p̄ì imón̄n̄ḡf̄aȳr̄n̄. ⁸ E nerì aì áamá f̄w̄t́ yar̄ḡf̄aȳt́ oboȳaȳr̄n̄. En̄j̄n̄á f̄w̄t́ iwam̄t́o néra b̄n̄jo, aȳf̄ obo en̄aḡì nánì oyá imón̄n̄ḡf̄aȳr̄n̄. Gor̄x̄omì xewaxo r̄p̄ì em̄n̄r̄ì nánì b̄n̄n̄n̄. Obo f̄w̄t́ ar̄k̄ì nerì ámaȳf̄ enì ax̄p̄ì éf̄r̄ix̄n̄r̄ì w̄w̄ap̄iȳar̄n̄f̄p̄ì p̄r̄f̄ urakím̄n̄r̄ì nánì b̄n̄n̄n̄. ⁹ Ayínánì áamá Gor̄x̄o xeḡf̄ t̄imean̄f̄ȳn̄f̄ nimón̄n̄f̄n̄ȳf̄, oyá d̄n̄f̄p̄ì ík̄íkw̄n̄ w̄n̄aḡì nánì f̄w̄t́ néra war̄ḡf̄amanì. Aȳf̄ Gor̄x̄o xeḡf̄ t̄imean̄f̄ȳn̄f̄ imón̄n̄n̄ḡf̄a nánì aga f̄w̄t́ néra upax̄f̄ mimón̄n̄jo. ¹⁰ R̄p̄imì d̄an̄ì ananì áamá mí n̄wóm̄x̄iro “T̄iȳf̄ n̄iaíw̄f̄ Gor̄x̄oȳar̄f̄anì? T̄iȳf̄ oboȳar̄f̄anì?” yaiwipax̄r̄n̄. Áamá s̄w̄f̄ wé rón̄n̄f̄ imón̄n̄f̄p̄ì m̄iyar̄n̄ḡf̄a n̄w̄n̄r̄f̄n̄ “Aȳf̄ Gor̄x̄o t̄imean̄f̄ȳn̄f̄ imón̄n̄ḡf̄aȳf̄ w̄imanì.” yaiwipax̄r̄n̄. Áamá xex̄r̄f̄meáyo d̄n̄f̄ s̄ix̄f̄ muyar̄n̄ḡf̄a n̄w̄n̄r̄f̄n̄ enì “Aȳf̄ Gor̄x̄oyá imón̄n̄ḡf̄aȳf̄ w̄imanì.” yaiwipax̄r̄n̄.

Xex̄r̄f̄meáyo d̄n̄f̄ s̄ix̄f̄ nuyir̄f̄n̄ epax̄f̄p̄ì n̄an̄r̄n̄.

¹¹ Iwam̄t́o imón̄n̄n̄ d̄an̄ì xw̄ȳf̄á Jisaso yan̄f̄ neaiap̄n̄f̄ none searéw̄ap̄iyar̄f̄n̄ ar̄f̄á neaiḡf̄ap̄ì, aȳf̄ r̄p̄r̄n̄, “Xex̄r̄f̄meáyo x̄ix̄e d̄n̄f̄ s̄ix̄f̄ yin̄f̄r̄ix̄n̄.” Ar̄f̄á neaiḡf̄ap̄ì, aȳf̄ ap̄r̄n̄. ¹² Ap̄ì n̄x̄f̄d̄iranéná Keno —O s̄p̄ì imón̄n̄ȳoár̄n̄. Xeḡf̄ xogwáomì p̄k̄ix̄w̄r̄f̄o en̄or̄n̄. O en̄f̄pa ax̄p̄ì mepa oyaneȳf̄. “Xogwáomì aȳf̄ nánì r̄f̄a p̄k̄in̄n̄ḡf̄n̄?” yaiwiar̄ḡf̄ap̄ì p̄p̄r̄n̄? X̄to xeḡf̄ yar̄n̄f̄p̄ì s̄p̄ì imón̄n̄r̄i xogwáo yar̄n̄f̄p̄ì wé rón̄n̄f̄ imón̄n̄r̄i en̄aḡì nánì s̄m̄f̄ t́n̄ n̄w̄ir̄i p̄k̄in̄n̄ḡf̄n̄. ¹³ Ayínánì ḡf̄ n̄r̄ix̄f̄meáyo, seȳf̄né enì áamá Gor̄x̄oyá mimón̄n̄ḡf̄aȳf̄ s̄m̄f̄ t́n̄ seaiar̄n̄ḡf̄a n̄w̄n̄r̄ón̄ȳf̄, udud̄f̄ mepan̄. ¹⁴ Nene neḡf̄ n̄r̄ix̄f̄meáyo d̄n̄f̄ s̄ix̄f̄ nuyirane nánì n̄j̄f̄á re imón̄n̄w̄n̄, “Óf̄ áamá an̄f̄n̄p̄r̄f̄a nánì imón̄n̄f̄ȳimì p̄n̄ n̄w̄iár̄mì óf̄ d̄n̄f̄ n̄ȳim̄n̄f̄ imón̄n̄p̄r̄f̄a nánì imón̄n̄f̄ȳimì n̄x̄f̄d̄irane yar̄n̄w̄n̄.” N̄j̄f̄á e imón̄n̄w̄n̄. E nerì aì áamá xex̄r̄f̄meáyo d̄n̄f̄ s̄ix̄f̄ muyar̄ḡf̄aȳf̄, aȳf̄ d̄n̄f̄ n̄ȳim̄n̄f̄ t̄ḡf̄á mimón̄f̄ s̄in̄i óf̄ an̄f̄n̄p̄r̄f̄a nánì imón̄n̄f̄ȳimì x̄f̄dar̄n̄jo. ¹⁵ Áamá xex̄r̄f̄meáyo s̄m̄f̄ t́n̄ wiar̄n̄ḡf̄a n̄w̄n̄r̄ón̄ȳf̄, “Anan̄r̄n̄.” r̄iyaiwiar̄n̄jo? Oweoi, nene n̄j̄f̄á re imón̄n̄w̄n̄, “Áamá p̄k̄iar̄ḡf̄á ḡiȳf̄ ḡiȳf̄ d̄n̄f̄ n̄ȳim̄n̄f̄ meap̄r̄f̄a nánì mimón̄n̄jo.” N̄j̄f̄á e imón̄n̄w̄n̄. ¹⁶ P̄p̄ì nánì d̄n̄f̄ n̄m̄or̄n̄f̄p̄imì d̄an̄ì “Ámayo d̄n̄f̄ s̄ix̄f̄ nuyir̄f̄n̄ epax̄f̄p̄ì, aȳf̄ ap̄r̄f̄anì?” yaiwipax̄r̄n̄? Sa Jisaso nene yeáyo neayim̄x̄emeámin̄r̄ì nánì m̄n̄f̄ n̄w̄n̄r̄f̄n̄ en̄f̄p̄ì nánì d̄n̄f̄ n̄m̄or̄n̄f̄p̄imì d̄an̄ì nene “Ámayo d̄n̄f̄ s̄ix̄f̄ nuyir̄f̄n̄ o en̄f̄pa e epax̄r̄f̄anì?” yaiw̄n̄. Ayínánì nene enì n̄r̄ix̄f̄meáyo ar̄r̄á wian̄ nánì m̄n̄f̄ n̄w̄n̄r̄anéná aì “Aȳf̄ anan̄r̄n̄.” yaiw̄wan̄ḡn̄. ¹⁷ E nerì aì áamá am̄p̄ì m̄m̄ur̄ón̄f̄ wo xeḡf̄ xex̄r̄f̄meá wo am̄p̄ì nánì d̄f̄w̄f̄ ikeamónar̄n̄ḡf̄ n̄w̄n̄r̄ì aiw̄ s̄p̄iááf̄ s̄f̄a n̄t̄in̄r̄ì am̄p̄ì b̄i m̄n̄ n̄w̄ipa ner̄f̄n̄ȳf̄, o ar̄ige ner̄i “Nion̄ Gor̄x̄omì d̄n̄f̄ s̄ix̄f̄ uȳn̄n̄.” r̄ipax̄r̄n̄? ¹⁸ Ḡf̄ n̄iaíw̄fp̄iȳt́né, neḡf̄ n̄r̄ix̄f̄meá d̄f̄w̄f̄ ikeamónar̄n̄ḡf̄a n̄w̄n̄r̄anéná p̄f̄n̄n̄ nur̄rane “D̄n̄f̄ s̄p̄ì niar̄n̄.” mur̄pa éwan̄ḡn̄. Aga xwiox̄f̄yo d̄an̄ì d̄n̄f̄ s̄ix̄f̄ nuyirane ar̄r̄á w̄wan̄ḡn̄.

“Ap̄ì ner̄f̄n̄á Gor̄x̄oyá s̄n̄w̄f̄yo d̄an̄ì war̄á sar̄f̄wá m̄ar̄n̄pax̄f̄manì.” ur̄n̄f̄ n̄an̄r̄n̄.

¹⁹ Ámayo aga xwiox̄f̄yo d̄an̄ì d̄n̄f̄ s̄ix̄f̄ nuyir̄n̄f̄p̄imì d̄an̄ì re n̄ȳaiw̄ir̄i n̄j̄f̄á imón̄n̄w̄n̄, “Gor̄x̄o, nepax̄n̄f̄ imón̄n̄ȳoȳf̄ imón̄n̄w̄á wiener̄f̄anì?” n̄ȳaiw̄ir̄i n̄j̄f̄á imón̄n̄w̄n̄. Aȳf̄ r̄p̄ì nán̄n̄ d̄n̄f̄ n̄m̄oranéná Gor̄x̄oyá s̄m̄f̄mar̄f̄yo d̄an̄ì anan̄ d̄n̄f̄ w̄f̄á neaón̄pax̄r̄n̄. ²⁰ “Ámayo ar̄r̄á n̄w̄ir̄f̄n̄ Jisaso t́n̄ x̄ix̄en̄ m̄iyar̄n̄ḡon̄r̄n̄.” n̄ȳaiwin̄rane xw̄ȳf̄á meár̄n̄ar̄n̄w̄á aì Gor̄x̄o nene d̄n̄f̄ e yaiwinar̄n̄w̄ap̄imì seáyo e wimón̄r̄ì am̄p̄ì n̄n̄ nánì n̄j̄f̄á imón̄n̄r̄i en̄jo en̄aḡì nánì nene nepa ámayo d̄n̄f̄ s̄ix̄f̄ uyar̄n̄w̄ap̄ì nánì n̄j̄f̄á enì nimón̄n̄r̄ì nánì xw̄ȳf̄á m̄neameár̄n̄f̄a en̄aḡì nánì nene anan̄ d̄n̄f̄ w̄f̄á neaón̄pax̄r̄n̄. ²¹ Ḡf̄ d̄n̄f̄ s̄ix̄f̄ seaȳn̄ȳt́né “Ámayo ar̄r̄á n̄w̄ir̄f̄n̄

Jisaso tñni xixeni miyarinqáonirini.” niyaiwinirane xwiytá mĩmeárinipa neranénáyf, Gorixoyá siñwá tññf e wará saríwá mimárinĩ niyopiýárirĩ ²² xfomi amipí bi nání yariñf wíáná ananĩ xixeni neaiaparinqirini. Ayf rĩpi nání neaiaparinqirini. O sekaxf rinqipimi xfdirane amipí xfo “Éfirixini.” wimónarinqipimi erane yariñagwi nání neaiaparinqirini. ²³ Sekaxf mĩkf imóniqf Gorixoxo nearinqipi, ayf rĩpi nání rariñini. Seyfne xegf xewaxo Jisasi Kiraisomi diñf wikwíroro xfo sekaxf nearinqipi tñni xixeni xixe diñf sixf yiniro éfirixini. ²⁴ Ámá Gorixoxo xegf sekaxf rinqipimi xfdarigfá giyf giyf, ayf Gorixoxo tñni nawíni imóniro xfo eni ayf tñni nawíni imóniro eqof. Ayf rĩpimi dání “Gorixoxo nene tñni nawíni rimóniqwini?” yaiwiarinqwárinĩ. Gorixoxo xegf kwíyipi sixf neamímonqf eqagf nání “O tñni nawíni rfa imóniqwini?” yaiwiarinqwárinĩ.

4

Kwíyí Gorixoyápipimi tñni sipipimi tñni mí ómixarinqwápi nánirini.

¹ Gf diñf sixf seayinqáyne, ámá “Kwíyí tññoni eqagf nání rariñini.” rariñfá niyonĩ arfá mĩwipa nero mimónf wíá rókiamoarigfá obaxf xwíá tño emearinqagfá nání “Kwíyí api nepa Gorixoxo tññf e dání biñqpirfani? Gorixoxo tññf e dání mĩbiñqpirfani?” yaiwiani nání iwamfó imimf wífirixini. ² Iwamfó imimf niwirfná rĩpi rariñagfá niwinirfná “Kwíyí Gorixoyápi tñño rfa rariñini?” yaiwífirixini. Kwíyíyo dání niwirfná “Jisasi Kiraiso ámá nimónirĩ nene tfámĩni biñqiniginĩ.” rariñagfá niwinirfná “Kwíyí Gorixoxo tññf e dání biñqipimi dání rfa rariñini?” yaiwífirixini. ³ E nerĩ aí kwíyí xegf bimi dání niwirfná “Jisaso ámá nimónirĩ nene tfámĩni biñqiniginĩ.” mĩrĩpa yariñagfá niwinirfná “Kwíyí api Gorixoxo tññf e dání biñqipimant.” yaiwífirixini. Ámá kwíyí ayo dání rariñfáyf Kiraisomi xopiráf wimĩnirĩ yariño tñni anĩ nawíni imónigfáyfirini. Enjina “O nibinifirini.” arfá e wigfó agwi rina rixa nibirĩ xwíá tño yariñi. ⁴ E nerĩ aí gf niaíwĩpiayne, seyfne Gorixoyáyne eqagfá nání mimónf wíá rókiamoarigfáyf yapf seaíwapĩyanĩro seaíagfá aiwĩ rixa xopiráf wigfárinĩ. Kwíyí seyfne seaíninqipi obomi —O ámá Gorixoxomi diñf mĩwikwíroarigfáyf xfo tñni nawíni imónigfórinĩ. Omi kwíyí seyfne seaíninqipi seáyĩ e wimóniqagf nání ayo xopiráf wigfárinĩ. ⁵ “Jisaso nepa ámá nimónirĩ nene tfámĩni mĩbiñqiniginĩ.” rariñfáyf Gorixoxomi paimimf wiarigfáyf tññimf dání imónigfáyfirini. Ayfnání xwiytá wigf niwirfná xwiytá Gorixoxomi paimimf wiarigfápipimi dání rariñfá nání wigf imónigfáyf ayo arfá wiarigfárinĩ. ⁶ E nerĩ aí none Gorixoyá imóniqagwi nání ámá o tñni nawíni ikárinigfáyf none arfá neaiarigfárinĩ. Ámá o tñni nawíni mikárinigfáyf none arfá neaiarigfámanĩ. Ayo dání re yaiwiarinqwárinĩ, “Kwíyí nepaxinqf imóniqño dání rariñfáyf mí nómixirĩ ayf tiyfirfani? Kwíyí yapf imóniqpipimi dání rariñfáyf mí nómixirĩ ayf tiyfirfani?” yaiwiarinqwárinĩ.

“Xixe diñf sixf yinifirixini.” urinqf nánirini.

⁷ Gf diñf sixf seayinqáyne, xixe diñf sixf yinifwaniginĩ. Ayf rĩpi nání rariñini. Ámá wíyo diñf sixf nuyiranená Gorixoxo yariñipa axfpi yariñwá eqagf nání rariñini. Ayf rĩpi nání eni “Xixe diñf sixf yinifirixini.” rariñini. Diñf sixf uyariñfá ayf ayf nñni Gorixoxo xegf timeañfýininqf imóniro o tñni nawíni nikárinĩro niñfá imóniro egfáyf eqagfá nání rariñini. ⁸ E nerĩ aí amipí o yariñipi xfo ámáyo diñf sixf nuyirinqipimi dání yariñf eqagf nání ámá wigf wĩniyo diñf sixf muyipa yariñfá giyf giyf, ayf Gorixoxo tñni nawíni nikárinĩro niñfá imónigfáyfmanĩ. ⁹ Gorixoxo xfo rĩpi nerinqipimi dání diñf sixf neyariñipi neaiwapĩyinqiniginĩ. O xegf niaíwĩ siñqininqf émiaño neaiinifápipimi dání nene diñf niyiminqf imóniqipi meañwá nání xwíá tño wírenapinqiniginĩ. ¹⁰ Rĩpi nání diñf nimoranená “Ámáyo diñf sixf nuyirfná epaxfpi, ayf apirfani?” yaiwipaxfirini. Nene Gorixoxomi diñf sixf nuyirane eqwápi marfái, sa xewaninqo nene diñf sixf nĩneyirĩ xewaxo negf fwf yariñwápi yokwarimf neaiinfa nání wírenapinqipi nání rariñini. ¹¹ Gf diñf sixf seayinqáyne, Gorixoxo nene diñf sixf

xwapí ayá wí nîneayirî e neaiîñî enagi nânî xexîxexîrîmeaéne enî xîxe dîñî sixî yinîwanîgîñî. ¹² Ámá Gorîxomî sîñwî bî mîwîñîgîfá aiwî xexîxexîrîmeaéne xîxe dîñî sixî nîyîñîranénáyî, Gorîxo tîñî nawîñî imónîñagwî nânî xîo ámáyo úrapî mîwikárî píránîñî dîñî sixî uyarîñîpa axîpî dîñî sixî yinanîwîñî. ¹³ Rîpî nânî dîñî nîmoránéná “Xîo nene tîñî imónîrî nene xîo tîñî imónîrane enwîñî.” yaiwîpaxîrîñî. Xegî kwîyîpî neaiapîñî enagi nânî dîñî e yaiwîpaxîrîñî. ¹⁴ Ápo Gorîxo xegî xewaxo ámá xwîfá tîyo ñweagîfá nîyonî yeáyî uyîmîxemeáwîñîgîñîrî wîrénápáná neaîmeañî mîkone, sîñwî wîñîñwáone xwîyîfá rîpî seararîñwîñî. ¹⁵ Ámá “Jisaso nîaîwî Gorîxoyáorîñî.” rarîgîfá gîyî gîyî Gorîxo ámá e rîfáyî tîñî nawîñî imónîrî ayî xîo tîñî nawîñî imónîro enoî. ¹⁶ Ayîñánî nene dîñî “Gorîxo aga dîñî sixî neayarîñî.” yaiwîñî nânî nîneaiñîmónîrî nîñîfá imónîñwîñî.

Pí pí Gorîxo yarîñîpî sa dîñî sixî nuyîrîñîpîmî dání yarîñî enagi nânî ámá wigî xexîrîmeáyo anîñî minî dîñî sixî uyarîgîfáyî, ayî Gorîxo tîñî nawîñî imónîro xîo enî ayî tîñî nawîñî imónîro egîfáyîrîñî. ¹⁷ Nene sîfá Gorîxo ámá nîyonî mí ómómîxîmî enîfáyîmî wará sarîwá mîmárîñî ananî ewîárîmónanîwá nânî negî nîrîxîfîmeáyo úrapî mîwikárî píránîñî dîñî sixî uyîwanîgîñî. Kiraiso xwîfá tîyo nîñwearîñá nîmónîrî enîpa nene enî xwîfá tîyo nîñwearánéná axîpî nîmónîrane yarîñwá enagi nânî ananî e yanîwárîñî. ¹⁸ Ámá wigî xexîrîmeáyo dîñî sixî nuyîróná Gorîxo nânî wáyî wî winarîñîmanî. Dîñî sixî nuyîróná úrapî wî mîwikárî aga xîxenî nanîñî nuyîrónáyî, wáyî bî mîwîñî sáyî ikárînarîgîfárîñî. Mîkfá ámá Gorîxo nânî wáyî winarîñî, ayî rîpî nânîrîñî. “Gorîxo nîonî gî sîpî yarîñápî tîñî xîxenî sîpî nîkárîñîfárîñî?” nîyîwîro nânî wáyî winarîñîrîñî. Wáyî winarîñîyî xexîrîmeáyo sîñî dîñî sixî xîxenî muyarîgîfá enagi nânî rarîñîñî. ¹⁹ Gorîxo nene xámî dîñî sixî neayîñî enagi nânî nene enî nîrîxîfîmeáyo dîñî sixî uyarîñwárîñî. ²⁰ Ámá wo “Gorîxomî dîñî sixî uyîñáonîrîñî.” nîrîñîrî aî xexîrîmeáyo sîmî tîñî nîwîrîñáyî, yapî rarîñorîñî. Ayî rîpî nânî rarîñîñî. Xexîrîmeáyo sîñwî nîwîñîrî aî dîñî sixî muyîpa nerîñáyî, o arîge nerî Gorîxo, ámá sîñwî mîwîñîgîfómî dîñî sixî uyîpaxî imónîñî? Oweoî. ²¹ Sekaxî o nearîñîpî, ayî rîpîrîñî. Ámá Gorîxomî dîñî sixî uyarîgîfá gîyî gîyî, xexîrîmeáyo enî dîñî sixî uyîfîrîñî.

5

“Dîñî wîkwîroarîgîfáyî xegî tîmeañîyo dîñî sixî uyarîgîfárîñî.” urîñî nânîrîñî.

¹ Ámá “Nene yeáyî neayîmîxemeañîfá nânî Gorîxoyá dîñî tîñî arîowayá xwîfá piaxîyo dání iwîaronîoyî rarîñwá Jisasonîñî?” nîyîwîro dîñî wîkwîroarîgîfá gîyî gîyî, ayî nîaîwî Gorîxo xegî emeanîyîñîñî imónîgîfáyîrîñî. Ámá xano Gorîxomî dîñî sixî uyarîgîfá gîyî gîyî xegî emeanîyo enî dîñî sixî uyarîgîfárîñî. ² Rîpî nerîñîpîmî dání ananî dîñî “Nîaîwî Gorîxo xegî emeanîñîñî imónîgîfáyo dîñî sixî uyarîñwáenerîñî?” yaiwîñîpaxîrîñî. Xîomî dîñî sixî uyîrane xegî sekaxî nearîñîpîmî xîfîdîrane nerîanénáyî, ananî dîñî e yaiwîñîpaxîrîñî. ³⁻⁴ Xîomî aga dîñî sixî nuyîranéná pípî epaxî marîfá, xîoyá sekaxî rîñîñîpîmî xîfîpaxî enagi nânî rarîñîñî. Nîaîwî Gorîxo xegî emeanîñîñî imónîgîfáyî sîwî sîpî xîomî paimîmî wiarîgîfá imónîñîpîmî xopîrárî wiarîgîfá enagi nânî xîo sekaxî nearîñîpî nene nîxîfîdîranéná ayî rîfá tîñî xîfîpaxî wî mîmónîñîpîrîñî. Rîpîñî nerîñá sîwî sîpî Gorîxomî paimîmî wiarîgîfá imónîñîpîmî xopîrárî wiarîñwárîñî. Jisasonî dîñî nîwîkwîrorîñîyo dání apî yarîñwárîñî.

“Dîñî wîkwîroarîgîfáyî sopîñî Gorîxo wófpî arîfá wiarîgîfárîñî.” urîñî nânîrîñî.

⁵ “Ámá sîwî sîpî Gorîxomî paimîmî wiarîgîfá imónîñîpîmî xopîrárî wiarîgîfáyî gîyîrîñî?” mîyîwîpanî. Ámá “Jisaso nîaîwî Gorîxoyáorîñî?” nîyîwîro dîñî wîkwîroarîgîfáyî ananî xopîrárî wiarîgîfáyîrîñî. ⁶ “Nîaîwî Gorîxoyáorîñî?” onîaîwîpoyîñîrî inîgîyo wayî mearî nîperîñá ragî purî eno, ayî Jisasonî Kiraisorîñî. O “Gorîxomî xewaxorîñî?” onîaîwîpoyîñîrî nânî nerîñá wayîñî meañîmanî. E

oniaiwípoyniri wayí mearí xegí ragí purí enjínigini. ⁷ Gorixoyá kwíyípi níríríná nepáni rípaxípi enjagí nání negí xwioxíyo dání áwanjé rénjéjé neararíjépi, “Kiraiso apiaú neríjéjépi dání xewaníjo nání síwá neainimiri enjépi, ayí neparini.” neararíjépi arfá owianeyí. ⁸ Ayínáni “Jisaso Gorixomí xewaxorfaní?” yaiwiani nání sopíjé neawaríjé biaú bí, ayí rípiáú rípirini. Kwíyípi neararíjépi tñí iniigíyo wayí meaaríná imóníjépi tñí xegí ragí nípurí péaná imóníjépi tñí biaú bí imóníjépi apirini. Apiaú apí sopíjé níneoríná xegí bí xegí bí oyaiwípoyniri neaiwapiyaríjémani. Axípi ní oyaiwípoyniri neaiwapiyaríjépirini. ⁹ Ámá pí pí nání sopíjé neaófípi anani arfá wiaríjéwáriní. Ayínáni Gorixó sopíjé neaófípi seáyí e imóníjagí nání apí ení arfá owianeyiniri seararíjéni. Gorixó xewaníjo sopíjé neaófípi, ayí pípi nání marfái, ayí xegí xewaxo nánirini. ¹⁰ Gorixó xewaxomí díjé wíkwíroarígí gíyí gíyí o xegí xewaxo nání sopíjé wófípi wigí xwioxíyo dání “Aga neparini.” yaiwiarígífarini. E nerí aí Gorixomí díjé míwíkwíroarígíyí “O sopíjé neaófípi nepamani.” níyaiwiro nání rénjéjé urarígífarini, “Yapí raríjéyí woxirini.” urarígífarini. ¹¹ Xwíyí Gorixó sopíjé neaófípi, ayí rípirini. O díjé níyímíjé imóníjépi ríxa neaiapíjépirini. Díjé níyímíjé imóníjépi apí nání xegí xewaxo míkí ikiño enjagí nání ¹² ámá xewaxo tñí kumíxínígíyí díjé níyímíjé imóníjépi apí tígíyífarini. E nerí aí xewaxo tñí nawíni míkumíxínígíyí ayí díjé níyímíjé imóníjépi tígíyífani.

Yoparípi nuríríná uríjé nánirini.

¹³ Nioní seyíné, Gorixó xewaxomí díjé wíkwíroarígíyíné “Nene díjé níyímíjé imóníjépi tíjwaénerfaní?” níyaiwíro níjé imóníjépi nání payí rína nearí mónaparíjéni. ¹⁴ Nene rípi nerane nání Gorixó síjéwé aníje dání wará sarfáwá mímáriní newiárimóníjépi yaríjéwáriní. Xfo e neaiwínígíni yaríjé níwiranéna negí díjéyo dání bí murí xfo wimónaríjépi tñí xixeni yaríjé níwirane nání “Arfá xixeni níneainíjo.” yaiwiaríjéwáriní. ¹⁵ “Omí yaríjé níwiranéna pí pí nání yaríjé wiaríjéwápi xixeni arfá níneainíjo.” níyaiwirane níjé e imóníjagwí nání díjé rípi ení “Negí yaríjé wiaríjéwápi ríxa neaimónini.” yaiwipaxíriní. ¹⁶ Ámá gíyí gíyí xexírímeáyí wo fíwé anínimíxínífa nání mimóníjépi bí éagí níwíro Gorixó yokwarímí owiiníri yaríjé níwíronáyí, Gorixó wigí yaríjé wífápi arfá níwíri fíwé anínimíxínífa nání mimóníjépi bí éomi díjé níyímíjé imóníjépi ujwírínífarini. E nísearíri aí fíwé ámá anínimíxíníjéfa nání imóníjépi bí ení wentí. Nioní “Ámá fíwé apí éfáyo Gorixó yokwarímí owiiníri yaríjé wífíxíní.” míseararíjéni. ¹⁷ Pí pí sípí ámá yaríjépi níni fíwé yaríjépi imóníjagí aiwí nípirini anínimíxíníjéfa nání mimóníjagí nání raríjéni.

¹⁸ Nene níjé re imóníjéwíni, “Ámá Gorixó xegí tímeanjéni imóníjéyí fíwé néra warígífani. Gorixó emeanjo —Xewaxo nání raríjéni. O ámá ayo píraníjé umearíjagí nání sípí imóníjo wí xwírfá wíxearíjémani.” ¹⁹ Níjé re ení imóníjéwíni, “Ámá xwírfá tíyo dání —Ayí Gorixomí díjé míwíkwíroarígíyífarini. Ayí níni sípí imóníjépi ínimí wuríníjagífa aí nene ámá Gorixoyá imóníjéwíni.” ²⁰ Rípi nání ení níjé imóníjéwíni, “Íjwífa nepaxíjé imóníjo, ayí Goríxorfaní?” waiwiani nání xegí xewaxo nene táfamini níbiríná o nání níjé neaiapíjépirini. Nene ríxa xegí xewaxo Jisási Kiraiso tñí nawíni nimónírane nání xano, Íjwífa nepaxíjé imóníjo tñí ení axípi nawíni imóníjéwíni. O ení Íjwífa aga nepaxíjé imóníjépirini. Díjé níyímíjé tíjwápi neaiaparíjo, ayí oríni.” ²¹ Gí níaiwípiayíné, nene níjé e imóníjagwí nání íjwífa imóníjépiamí díjé wíkwíropírxíníri sewanjéyíné awíníjé meñweánírxíní.

Payí Jono áwinimi eañnarini.

Payí rina Jono áwinimi e eañnarini. O xewaninoyá yoí mirini Jisasoyá siyikí imónigfáyo wipeñweañáoniyi niriñiri ñwiráñiniginini. Ámá Jono nuriri payí eañtyí nani eni niriñiná siñani yoí mirí apixí wí tñi xegí niaíwí tñi nani niriñiri eañniginini. E nerí aí “Jisasoyá siyikí imóniñtí bi nani xwiñfá niriñiri eaññirani?” yaiwiariñwáñini. Jisaso rixa añnamí nipeyimáná xwiogwí aga obaxí nípwemáná eñáná Jono nñweañisáná rixa xweyañtí nerí añtí yoí Epesasiyo nñweámáná payí rina eañniginini.

¹ Jisasoyá siyikí imónigfáyo wipeñweañáonití apixixí nani —Jixí Gorixo xegí imóniría nani fá riyamixiñixirini. Jixí nani tñi dixí niaíwíyí nani tñi payí rina eañniginini. Niontí gí xwiogíyo dani nepa ññtí sixí seayinini. Niontini marfái, ámá xwiñfá nepaxiñtí imóniñtí nani nñtí nimóniro ññtí wíkwíroarigfáyí nñtí eni ññtí sixí seayino. ² Xwiñfá nepaxiñtí imóniñtí agwí rina mimáyo tñirane ná ríwíyo aí sñtí tñirane yanfá eñagí nani seyñé ññtí sixí seayinini. ³ Ápo Gorixo tñi xewaxo Jisasi Kiraiso tñi awá nepa ññtí sixí nñeayirina nene píranñtí nñwayirónirane ñweañfá nani neaiiri wá nñeawianiri ayá nearimixiri episirini.

“Sekaxí o neariñtí axípní xídfirixini.” urñtí naniñini.

⁴ Niontí “Íyá niaíwí xwiñfá nepaxiñtí imóniñtí xixeni xídarñño.” rariñagfá arfá nñwirí nani “Ápo sekaxí nñnearirina apí xídfirixiniri neariñtí tñi xixeni ría yarñño?” nñyiwirí ññtí nifá ninarini. ⁵ Apixixini, jixí inina erfápní nani bi oririni. Sekaxí siñtí bi niriñiri ríwamñtí meañnini. Eñina dani nene arfá wiñwápní —Ayí “Negí nñrixímeáyo ññtí sixí uyíwanigini.” riniñtí jixí éñirixiniri nani niriñiri eañniginini. ⁶ “Ámáyo ññtí sixí nuyirina epaxtí pípníñtí?” mñyiwipani. Nene negí nñrixímeáyo ññtí sixí nuyiranénáyí, o sekaxí neariñtí xixeni píranñtí xídarñwáñini. Sekaxí o neariñtí —Apí seyñé eñina dani arfá wigfápníñtí. “Segí sérrixímeáyo ññtí sixí uyíñirixini.” neariñtíñtí. Apí tñi xixeni axípní e éñirixini.

“Kiraiso nearéwapñiñtíñtí xaíwífá xiríwanigini.” urñtí naniñini.

⁷ Ámá obaxí rixa “Ámáyo yapí owíwapñyaneyí.” nñyaiwiro xwí ririmi emearñagfá nani searariñtíñtí. Yapí raníro nani “Jisasi Kiraiso nepa ámá nimóniri xwí tñyo nene tñamini mñbññiniginini.” rariñgáyñtíñtí. E yarigfáyí ámáyo yapí wíwapñyirí Kiraisomi xopirarí wimñniri eri yarñño tñi nawini imóniñño. ⁸ Ayinani seyñé Jisasomi nñxídiróná ññgwññtí wayfá meáwaniginiñtí aññtí miní ría tññtí egfápní surfá mimóní apí nñpní tñi xixeni mearo yayí seaimorí enfá nani píranñtí siñwí tñi éñirixini. ⁹ Ámá Kiraiso nearéwapñiñtíñtí sñtí aññtí xaíwí fá mñxirí amí wigí ññtí tñi gíwí nímixiri rariñgá gñyí gñyí, ayí Gorixo tñi nawini imónigfáyí wimani. E nerí aí Kiraiso rññtíñtí xixeni fá nñxiriri axípní rariñgá gñyí gñyí, ayí xaniwímirá tñi nawini imónigfáyí wíñtíñtí. ¹⁰ Ámá “Jisasomi xídarñwaénerini.” rñnarigfá wí seyñé tñamini nñbñro Kiraiso nearéwapñiñtíñtí axípní mñrñpa yarññagfá nñwñññfáyí, yayí nñwiemearo segí aññyo nani nípemeamí mñpáwipa éñirixini. ¹¹ Ayí rñpní nani rariñtíñtí. Ámá e yarigfáyo gñyí gñyí yayí nñwiemearñfáyí, fñwí ayí yarigfápní axípní ayo eni uxímeanfá eñagí nani rariñtíñtí.

¹² Xwiñfá xwapí ayá wí tñi seyñé nani ríwamñtí epaxí aiwí “Payí rñnamí meapa oemini.” nimónarini. “Niontí seyñé ññtí nifá aga seáyí e dani seainnfá nani nñbñri nñseaiméamáná xwiñfá axí e dani rñnanfáñtíñtí.” nñyiwirí ññtí ikwímonñtíñtí. ¹³ Dixí rñrixímeái —Í eni Gorixo xegí imónfwiniginiri fá uyamixiñirini. Íyá niaíwíyí payí rñnamí dani yayí seaiwárenapariñño.

Payí Jono eaní yoparínaríní.

Payí rína yoparí Jono eanínaríní. O xewaníjoyá yoí miríní Jisasoyá siyikí imónigfáyo wipeñweañáoniyí níríníri ñwiráríñiginí. Ámá Jono nuríri payí eanjo xegí yoí Gaiasoríní. Jisaso ríxa aññnamí ñipeyimáná xwiogwí aga obaxí ñipwémáná eñáná Jono ñiñweañísáná ríxa xweyañí nerí añí yoí Epesasíyo ñiñweámáná payí rína eaññiginí

¹ Jisasoyá siyikí imónigfáyo wipeñweañáoní gí ñiñí sixí ríyíñá Gaiasoxí nání payí rína eaññiginí. Joxí nepa ñiñí sixí ríyíñíní. ² Gí ñiñí sixí ríyíñáoxíní, Goríxomí joxí nání rípi yaríñí ríwiiaríñáríní, “O Jisasomí píraníñí ñixíñí nání xegí ñiñí nañí imóníñípi tñí xixení Goríxoxíníyá ñiñíyó dání nañí imóníñípi wímearí wará iníri éwínigíní.” yaríñí e ríwiiaríñáríní. ³ Negí ñiríxímeáyí wí joxí nání áwaní re ñirémeáagí, “O nepaxíñí imóníñípi —Jisaso nearéwapíyíñípi nání raríñíní. Apí ñixíñí neríñá yapí bí míneaiépísí apí tñí xixení yaríní. Nepaxíñí imóníñípi neríñá axípi píraníñí xídaríní.” Áwaní e ñiraríñagí aríá ñiwirí nání nioní yayí seáyími dání ñiníñíriní. ⁴ “Ñixí ñiaíwí imónigfáyí xwíyíá nepaxíñí imóníñípi fá ñixíñíro xixení xídaríñoí.” raríñagí aríá ñiwiríñá yayí seáyími dání ñinaríñípi amípi wí nání yayí ñinaríñípi apí tñí xixení mimóníní.

“Ñiríxímeáyo arírá wiaríñípa sñí axípi ñiwia úiríxíní.” uríñí náníriní.

⁵ Gí ñiñí sixí ríyíñáoxíní, joxí negí ñiríxímeáyo arírá ñiwiríñá úrapí bí míwikarí ñiñí ríñwirárípañípi wíwapíyaríñíriní. Ñiríxímeá joxí sñí sñiwí míwíníñí aí xegí bí maríáí, axípiní wiaríñíriní. ⁶ Ámá ayí joxí ñiñí sixí nuyirí arírá wiaríñípi nání Jisasoyá siyikí imóníñwá re ñweañwaéne ríxa áwaní nearígtáwixíní. Joxí Goríxomí píraníñí ñixíñíñá epaxípi tñí xixení nerí ó e nání arírá ñiwirí ñiwíowáríñá yaríñípi nañí yaríñíní. ⁷ Ayí rípi nání “Arírá wíríxíní.” ríraríñíní. Ámá ayí yoí Jisasi Kiraisoyá émá imónigfáyo wáí urímeaníro nuróná “Wáí nurírane aí wigí amípi ourápaneyí.” ñiyaiwiro amípi bí murápí yarígtá eñagí nání ríraríñíní. ⁸ Ayínání Goríxomí ñiñí wíkwíronwaéne xwíyíá nepaxíñí imóníñípi ñiríga eméwínigíníri ayo arírá wíwaníñíní.

“Sípí yarígtáyo ikaníñí míwíaxíñípaní.” uríñí náníriní.

⁹ Nioní wáí rímearígtá ayí nání Jisasoyá siyikí imónigfá e ñweagíyíñé áwaní osearíminíri nání payí bí nearí seawírenapítagí aiwí segí ámá wo, Daiotírepisoyí ríñíño —O “Nioní seáyí e wimóníñáná wíníyí iními onuríñípoyí.” wimónaríñoríní. O xwíyíá none uraríñwá bí aríá neaiaríñímaní. ¹⁰ Ayínání nioní seyíñé tñí e nání ñibíri amípi o yaríñíyí nání waroparí seaimífaríní. O míkí wí menagí aiwí none nání ikayíwí rímearíñíriní. “E neríñá apání yaríñíní.” míyaiwí none raríñwápi ñiwíalkirí ñiríxímeá segí tñáminí bíáyo mumíminípa yaríñíriní. Wíníyí wigí añíyo nání ñipemeámí waníro yaríñagí ñiwíníñá pírtí urakíaríñíriní. Apíní mé e yarígtáyo Jisasoyá siyikí imónigfáyíñé awí eánarígté dání mímíxeámí yaríñíriní. ¹¹ Gí ñiñí sixí ríyíñáoxíní, ámá nañí yarígtáyí Goríxo tímeañíyíñíñí imóníñoí. E nerí aí sípí yarígtáyí Goríxomí sñí sñiwí mí míwómíxígtáyíriní. Ayínání joxí sípí imóníñípi mímí ikaníñí míwíaxíñípa nerí nañípiníñí ñiñí wíaxíñíñíriní.

¹² Demítiriaso nání ámá ñíñí “Nañoríní.” rarígtóriní. Xewaníño xwíyíá nepaxíñí imóníñípi ñixíñíñá neríñípi dání ení “Nioní ámá nañoníriní.” ñiríri síwáníñí neainaríñoríní. None ení “Nañoríní.” uraríñwáoríní. Xwíyíá none raríñwápi nepa imóníní. Joxí ñíñí e imóníñagí nání raríñíní.

¹³ Joxí nání “Payí oeámíní.” ñiyaiwiríñá ríwamíñí obaxí ayá wí eapaxí aiwí “Ñípiní ñiríri payí rínamí oeámíní.” mímimónaríní. ¹⁴⁻¹⁵ E nerí aiwí “Nioní sñí mé ñibíri

nísímeámáná axí e dání xwíyíá rínaníwíríní.” níyáiwírí díní ikwímoníní. Joxí píráníní oríwayíróníní. Níkumíxíníní emearínwáyí re dání yayí seaiwárenaparíní. Joxí tíní níkumíxíníní emearígíáyo e dání womíní womíní yayí níwíera úíríxíní.

Payf Juto eanfnarini.

Payf rina áma Jisasoyá siyikf imónigfáyf nánf Juto eanfnarini. Xewaninjo nánf áwanf sijnánf mirininjf enagf aí Jisasomf xogwáo Jutoyf rininjo (Mako 6:3) “Ayf axorfani?” yaiwiarinjawárinf. Jisaso rixa anfnamf nipeyimáná xwiogwf aga obaxf nipwémáná enáná “Mimónf uréwapiyarigfáyf Jisasomf dñjf wikwifroarigfáyo xejwfmínf wipemfoarinjo.” rinarinjagf Juto arfá nifwiri ayf arfá nifwiro nixfidiróná sipf imónipfrinxinrf éf uremómínrf nifrf eanfniginf.

¹ Jutonf —Nionf Jisaf Kiraisomf xináinfninjf nimónrf omñjf wiiarinjá wonfrinf. Jemisomf xexirfmeáonfrinf. Nionf payf rina seyfné nánf —Seyfné ápo Gorixox nioniyáyf imóniffrinxinrf wéyo fáf seaumifrf dñjf sixf seayirf xewaxo Jisaf Kiraiso nánf awf seameñweairf seainfyfnérinf. Seyfné nánf nifrf payf rina earinjinf. ² “Gorixox wá seawianrf nifwayfrónfro píráninjf ñweapfrf nánf seairf sewaninfyfné enf xixe dñjf sipf iniffrf nánf seairf nerfná ayá wí seaiwifniginf.” nimónarinf.

“Jisaso tfnf nawínf mimónigfáyf seyfné tfnyumfí gwiaumf inarinjo.” urinjf nánfrinf.

³ Gf dñjf sixf seayináyfné, Gorixox seyfné tfnf nene tfnf yeáyf neayimixemeanfá nánf enfpf nánf payf wina nearf seawárenapiyimínrf ená aiwf agwf nionf “Payf enf rirémixf re niseairf oeámínf,” nimónigo, “Xwiyfá nene dñjf wikwifroarinjawpí — Apf áma marfáf, Gorixox nawínánf neaiapinjf enagf nánf gfwf nímixrf miripaxfrinrf. Apf áma wí ikweakwfmf ranfro yarinjagfá nifwinfróná xe oépayinrf sñgwf mifwinpa éfrinxinf. Enf neánfro pfrf wiafkianfro éfrinxinf.’ Enf rirémixf e niseairf oeámínf.” nimónifagf earinjinf. ⁴ Ayf rípf nánf enf rirémixf e niseairf searinjinf. Jisasoyá siyikf imónigfáyfné maiwf ñweanáná áma wí —Ayf Gorixomf rfwf umoarigfáyfrinf. Enjáná dánf “Sfáf yopartyi Gorixox xwiyfá umeárinfárinf.” rinarinjfyfrinf. Ayf yumfí seyfné tfnf nawínf imónfro fwf niga oemeaneyinfro xwiyfá nepa re rininjfpf, “Pí pí fwf ámaéne yarinjwapf Gorixox ananf ayá nifnearimixrf yokwarimf neaipaxfrinrf.” rininjfpf wigf dñjf tfnf ikweakwfmf rfro “Jisaf Kiraisomf negf Áminá ínifmif wurfninjawómanf.” rfro yarigfá enagf nánf enf rirémixf e seaiarinjinf.

⁵ Áminá Gorixox enjáná dánf manf pfrf wiafkigfáyo pfrf numamóá bñjfpf nánf seyfné rixa xixenf nifjáf imóninjawfá aiwf ámf dñjf mopfrf nánf dirfrf rípf oseaiminf. O negf Isireriyox Isipiyf anfyox dánf éf numínrf nipemeámf nurf aí áma xfomf dñjf mifwikwifró “Xwfá Gorixox neaiapimínrf yarinjfpf oyá dñjf tfnf aí áma e ñweagfáyo nurápipaxenemanf.” yaiwigfáyo áma dñjf meañe dánf wanfnimixiniginf. ⁶ Anfnajf wí enjáná dánf enf Gorixox nurfpearf xe éfrinxinrf sñgwf wininjfpf nánf re mifyaiwí, “Apinrf nerf ññwearfná ayf nanfrinrf.” mifyaiwí nifwialkiro fwf yanfro nánf anfnamf pfnf nifwiárimf weapigfá enagf nánf o gwf ainixf marfkínipaxf imóninjrí tfnf nijjirf sfá áma nifyonf mí ómómiximf emfáyimf pfrf umamómiginrf sfá yinárñe ñwiráriniginf. ⁷ Enjáná áma Sodomf ñweáyf tfnf Gomora ñweáyf tfnf anjf apiaúmf axf e ikwifroninjfyox ñweagfáyf tfnf enf axfpf ayfninjf piaxf weánipaxf imóninjpí nero Gorixox áma nímixrfná ayf apf éfrinxinrf wipimóninjpí mé ikweakwfmf nero wigf dñjf tfnf fwf sipf imónarinjpí niga warinjagfá nánf nene sñwepigf neainfá nánf pfrf numamorfná rfá ápiáwf aninjf íníná wearinjfpf nifmamówárenaprf ayo rfá nifnrf pikiniginf.

⁸ Gorixox nene sñwepigf e neainjñ enagf aiwf ayf yagfápa áma yumfí seyfné tfnf nawínf imónigfáyf axfpf nero wigf sipf oríná winarigfápf mimáyo nitinrinjfpimf dánf fwf aga piaxf ayá wí weánarinjfpí infro “Áma womf ínifmif wurfnipaxf mifneaimónarinf.” rfro anfnamf dánf seáymf imónigfáyo riperfrf umero yarigfárinf.

⁹ E yarĩngagfa aí anĩnajt Maikoroyĩ rĩnĩngo —O anĩnajt niyoni seáyĩ e wimónĩngorĩni. O enĩná obo tĩni Moseso piyomi go go meantĩrenĩngoinĩri xwĩyfa xĩmĩximĩ nĩnĩri nĩrĩnĩrĩná o anĩnajt seáyĩ e imónĩngĩ wo enagĩ aiwĩ ayá nepeárimáná “Niwanĩngoni enĩ eánĩngáoni ananĩ obomi xwĩyfa rfa tĩngĩ umeáripaxonĩrĩni.” miyaiwĩ “Gorĩxo xewanĩngoni mĩxĩ rĩrĩfwĩnĩngĩni.” urĩngĩngĩni. ¹⁰ Ayá nepeárimáná murĩngĩ enagĩ aí áamá yumtĩ seyĩné tĩni nawĩni imónĩngfayĩ amĩpĩ wiwanĩngfayĩ majfá imónĩngfapĩ nání ananĩ ikayfwi meararĩngfárinĩ. E nerĩ aí wigf nĩjfa imónĩngfapĩ najwĩyĩ —Ayf dĩngf rfa xeyánĩngfĩrĩni. Najwĩyĩ dĩngf menjwĩpepa nerĩ nĩjfa áamá imónarĩngfapĩ marfáĩ, xegf bĩ imónarĩngfapa áamá ayf enĩ axfpiĩni nero wigf nĩjfa apĩ imónarĩngfárinĩ. Apimĩ dánĩni wiwanĩngfayĩ xwĩrfa ikĩxenarĩngfárinĩ. ¹¹ Sfá wĩyi ayf majfá wórĩnfá enagĩ nání awe! Ayf enĩná Keno “Nionĩ Gorĩxomi ananĩ ínĩmĩ owurĩnĩmĩni.” miyaiwĩ nerfna enĩpa axfpi yarĩngfárinĩ. Enĩná áamá Beramoyĩ rĩnĩngo —O “Nĩgwĩ nionĩ bĩ mĩnĩmũropa oeni.” yaiwiagorĩni. O “Áamá wĩ nĩgwĩ niapána pí pí nĩrĩfapĩ nionĩ wĩ mĩmũró nemfĩni.” niyaiwirfna xewanĩngo yapf néwapfĩnĩri yagfpa ayf enĩ axfpi oyaneyĩnĩro nání sĩnĩ mé igwfá urfĩrĩnarĩngfárinĩ. Enĩná áamá Koraoyĩ rĩnĩngoyáyf áamá Gorĩxo rĩpeanowami arfá mĩwĩ nero urakĩnanĩro yarĩngagfa nání anĩnĩmĩxĩngfapa ayf enĩ axfpiĩngfĩ e yarĩngfárinĩ. ¹² Áamá nionĩ seararĩngayf pĩnĩngf imónĩngfayf marfáĩ, sa rĩpĩnĩ rĩpĩnĩ imónĩngoi. Seyĩné áamá gĩyf gĩyf sĩngwf nĩneanĩroná “Awĩ eánĩngfayf xĩxenĩ dĩngf sĩpĩ inarĩngfayfĩrĩni?” oneaiawĩpoyĩnĩri awĩ neanĩro aiwá narfna áamá ayf ipĩ akwĩnĩfánáĩ rĩwojána ewe sĩxĩ nũrorĩ xwĩrfa ikĩxenarĩngfapa áamá ayf axfpi e nimónĩro nání xwĩrfa seaikĩxepaxf imónĩngoi. Ayf seyĩné tĩni nawĩni aiwá nĩnĩroná Gorĩxo nání wáyf bĩ mĩwinf wiwanĩngf nánínĩ dĩngf nĩmónĩro sa úrapĩ yarĩngagfa nání seararĩngĩni. “Agwf apĩ iniá eanĩ nání irfĩrarĩni.” yaiwĩarfna iniá meapa nerĩ imĩngf nerfna agwf nĩrĩraimĩ warĩngfapa axfpi e imónĩngfayfĩrĩni. Áamá ayf íkfá sogwf ná wearĩngĩná aí anĩngf oxf roarĩngagĩ nání nĩyoarĩ emĩ móána urf biaú enĩpĩ imónĩngfayfĩnĩngf imónĩngoi. ¹³ Rawĩrawá imeamfkwf nerfna reakfkwfĩ ngwĩrĩrarĩngfapa áamá ayf wigf piaxf weánĩpaxfpi neróná axfpi apfĩnĩngf yarĩngfárinĩ. Áamá ayf sĩngf anĩ pĩrĩyo nemerfna áamá eweýo nĩmeámĩ nũfasána rawĩrawáyo áwĩnĩmĩ enjána xengwfĩmĩ nipemeámĩ warĩngfapĩ yapf axfpi nĩseairo yapf seaĩwapĩyarĩngfárinĩ. Ayf aga sfá yidoáringfĩpimĩ anĩngf ínĩná ngweapfĩrfa nání Gorĩxo rĩxa wimĩxĩngfayfĩrĩni.

Jisaso tĩni nawĩni mĩmónĩngfayfo Gorĩxo pĩrf umamonfá nánírĩni.

¹⁴⁻¹⁵ Inoko —O Adamomĩ dánĩ nemeága nuro wé wfũmĩ dāngf wáu emeánĩngfo, ayf orĩni. O áamáyo wfá nurókiamorfna re rĩngĩngĩni, “Arfá époyĩ. Orĩngá nĩwĩnĩrĩná wĩnĩfĩni. Ámĩnáo áamá nĩnĩ wigf egfapĩ nání xĩxenĩ pĩrf umamómĩnĩri nání eri áamá xfo wimónarĩngfapĩ mĩxĩdarĩngfayfo wigf uyfĩnĩ egfapĩ nání xwĩyfa umeárimĩnĩri nání eri áamá fwf ayĩnĩ mĩyarĩngfayf xfo nání áamáyo nurĩroná sĩpĩnĩ urekárarĩngfapĩ nání xwĩyfa umeárimĩnĩri nání eri enĩ nání xegf anĩnajt dĩngf nĩmori fá mĩropaxf wĩ tĩnĩ weaparĩngagf wĩnĩfĩni.” rĩngĩngĩni. ¹⁶ Áamá nionĩ seararĩngayf anĩngfũmĩ ikaxf rarĩngfayfĩrĩni. “Omeaneyĩ.” nĩwimónĩri wé enĩf of wĩnarĩngfĩpĩnĩ nĩxĩdĩro aiwĩ anĩngf mĩnĩ kĩnĩngf irĩnarĩngfayfĩrĩni. Wigf yoĩ wiwanĩngfayf nání sfmĩ sfmĩ e tĩnĩmearĩngfayfĩrĩni. Áamáyá amĩpĩ fwf urápaneyĩnĩro nĩremeá xwĩyfa urepĩsĩarĩngfayfĩrĩni.

Dĩngf sfkfkf onfĩrĩxĩnĩri urĩngf nánírĩni.

¹⁷⁻¹⁸ Gf dĩngf sĩxĩ seayĩngayfĩné, ayf e imónĩngagfa aí negf Ámĩná Jisafĩ Kiraisoyá wáf wurĩmeigfáwa xámĩ rĩgfa rĩpĩ nání dĩngf oirónaneyĩ, “Sfá yoparfĩyĩ tĩngĩná anwĩ e enjána áamá wĩ re epfĩrĩfárinĩ. Seáyĩ e wimónĩngfáwami ikayfwi umeáĩro amĩpĩ Gorĩxo mĩwimónarĩngfapĩ xĩdĩpĩrĩ nání wé enĩf of ero epfĩrĩfayf imónĩpĩrĩfárinĩ.” rĩgfa nání dĩngf oirónaneyĩ. ¹⁹ Áamá ayf Jisafoyá sĩyĩkf imónĩngfayf nawĩni mĩmónf xĩxegfĩnĩ

oimóníƿoyíníri urakiowáíro díní ríá xeyáníñíní imóníro kwíyí Goríxoyáƿi mayí imóníro egíáyíriní.

²⁰ Gí díní síxí seayínáyíné, áamá ayí e imóníñagíá aí Jisasoyá síyíkí imóníñgíáyíné nepa imóníñíƿi díní níwíkwíroróná síkíkí umíxíníro ení eáníñí kwíyíyáƿimí dání Goríxomí ríxíñí urayiro ²¹ o nene nání díní síƿi níwírí neaiíñíƿi díní síxí aníñí íníro díní níyímíñí Ámíná Jisasi Kiraiso wá nene neaumíxíñíƿimí dání imónaníwáƿi gíní gíná nímeanfárfanírí weníñí nero ñwearo éfírxíní. ²² Áamá xwíyíá Goríxo nání ríníñíƿi nání ududí níníro “Aga nepa imóníñíƿírání? Yapí imóníñíƿírání?” yaiwiaríñíyáyo seyíné ayá urímíxíro ²³ ámí wíníyo amíƿi wí ríá tíñí e wenáná apaxí mé mearíñwápa axíƿi éf umínaníro nání ero ámí wíníyo ayá nurímíxírí aí seyíné rapírapi ƿíyaní eairíñíƿi tíñí e nání wáyí nero añwí e mupa yaríñgíápa wigí íwí yaríñgíáƿi nání wáyí ero éfírxíní.

Goríxomí seáyí e numeríná ríñí náníríní.

²⁴ Agwí Goríxo seyíné íwí mepa éfírxínírí ƿírí searakiƿaxí imónírí ríwíyo seyíné xewaníño níkínírí ñwearo ronáná díní nífá níseainírí xwíyíá mímeáríníƿaxí imóníñgíáyíné seaimíxíƿaxí imónírí eno enagi nání ²⁵ re seararíñíní, “Goríxo ná woní oní negí Ámíná Jisasi Kiraiso neaiíñíƿimí dání yeáyí neayímíxemeaño, xwíárí tíní añína tíní síní mimóníñánáraní, agwíraní, ná ríwíyo ínínáraní, níkínírí ñwearí aga seáyí émí imóníño imónírí ení eáníñí imónírí néní tígíyáyo níyoní seáyí e wimónírí eno, ayí ná woní oní enagi nání seáyí e uméwaníñíní.” seararíñíní. “E éwaníñíní.” nímonáríní.

ŋweaarŋwá wiyimí Gorixoyá kwíyípi nixixéronáná rfaiwá bi rfwími dání pékákí nírínírníŋŋí eŋí tñní rínfagi arfá re wiŋanigíni, ¹¹ “Oríŋá joxi tewínírnípi bikwí wínamí rfwamíŋŋí nearí áamá síyikí Jisasoyá imóníŋŋí wé wfúmi dánŋí waú imóníŋŋíáyí nání —Wígí aŋfíyí xegí yoí tíyírní. Epesasí tñní Símena tñní Pegamamí tñní Taiataira tñní Sadisí tñní Piradepia tñní Reodisia tñní ayírní. Aŋŋí ayí ayí tñŋí e nání wiowárírxíni.” rínfagi arfá e níwiri ¹² maŋŋí e níraríŋŋípámi síŋwí owínímínírní níkinímónírní weníŋŋí éáyí wíŋanigíni. Síŋá gorí tñní íkwiaŋwí imíxíniŋŋí wé wfúmi dánŋí waú uyíwí ŋwiráríprífa nání mídmídmáni éf nurárárníŋga puníŋagi níwínírní ¹³ íkwiaŋwí éf nurárárníŋga puníŋfyo áwínímí ámáníŋŋí imóníŋŋí wo ronagi wíŋanigíni. O rapírapí sepiá síkwí ayo tñní rítí iníŋŋí wú yínírní iríkwíniŋŋí síŋá gorí tñní imíxíniŋŋípi xegí úpíkwíyo xwínamíyaiwí irónírní nemáná ronagi wíŋanigíni. ¹⁴ Xegí míŋŋí tñní dáfá tñní apfá níweríná sípísípí fáníŋŋí apfá xaíwí weárírní xegí síŋwí ení rfá ápiáwíniŋŋí werí ¹⁵ xegí síkwí kapá awíaxí rfá xaíwí nírnírná síŋí iníŋŋíyí xixíeá inaríŋŋípa axípi e imónírní maŋŋí oyáyo dání nírnírná iníŋŋí iyakwí nídróríná ruríwí raríŋŋípa axípi rírní yaríŋagi wíŋanigíni. ¹⁶ O síŋí wé wfúmi dánŋí waú wé náú tñní áríwí xírírní kirá míxí nání mídmídmáni ŋwá yíníŋŋí bá xegí maŋŋíyo dání peyearí xegí símímaŋŋí sogwí xaíwí nanírná anaríŋŋípa axípi e anírní yaríŋagi ení wíŋanigíni. ¹⁷ Nioní omí síŋwí e níwínírná xegí síkwí tñŋí e níperíniŋŋí wéagi aiwí o wé náú seáyí e nínikwiárírní re nírníŋíniŋíni, “Joxí wáyí mísínípaní. Nioní pírní tñŋweaŋáoní ¹⁸ aníŋŋí síŋí ŋweaŋáonírní. Nioní ríxa peŋáoní aí sírní píyí mimóní ríxa aníŋŋí íníná ŋweámífa nání síŋí imóníŋíni. Nioní kí áamá anírníprífa nánírní xírírní píyíŋŋí síwí aŋfíyo ŋweagfáyo úkwíowárírní nání xírírní eŋíni. ¹⁹ Ayínání joxí síŋwí nanírní nání rfwamíŋŋí earí amípi agwí ríná imóníŋŋípi nání rfwamíŋŋí earí amípi agwí ríná imóníŋŋípímí rfwíyo imónírní nání rfwamíŋŋí earí eí. ²⁰ Síŋí wé wfúmi dánŋí waú wé náú tñní xíríŋagi nanírní uyíwí íkwíaríprífa nání íkwiaŋwí síŋá gorí tñní imíxíniŋŋí wé wfúmi dánŋí waú wenagi wírní éfpi, ínímí simónírní mtkípi ríprírní. Síŋí wé wfúmi dánŋí waú ayí Jisasoyá síyikí wé wfúmi dánŋí waú imóníŋŋíáyíya aŋŋíajowa nánírní. Uyíwí nání íkwiaŋwí imíxíniŋŋí wé wfúmi dánŋí waú ayí Jisasoyá síyikí wé wfúmi dánŋí waú imóníŋŋíáyí apí nánírní.

2

Aŋŋí Epesasiyo síyikí xfóyáyo nání xwíyífa uríŋŋí nánírní.

¹ “Síyikí nioníyá Epesasiyo ŋweagfáyíya aŋŋíajomí rfwamíŋŋí rípi nearí míní wíríxíni, ‘Síŋí wé wfúmi dánŋí waú wé náú tñní áríwí xírírní íkwiaŋwí uyíwí íkwíaríprífa nání síŋá gorí tñní imíxíniŋŋí wé wfúmi dánŋí waú éf nurárárníŋga puníŋfyo áwíní e aŋŋí emerí yaríŋo re ríŋoí urírníxíni, ² ‘Amípi joxí éfpi nírní nání nioní níŋfá imóníŋíni. Aníŋŋí míní erí xwámámí wirí yaríŋŋípi nání nioní níŋfá imóníŋíni. ‘Áamá sípíyo ananí oumímínímíní.’ yaiwípaxí mimóníŋŋípi nání ení níŋfá imóníŋíni. Áamá wáf wurímeiaríŋfá wa mimónípa nero aí ‘None ení wáf wurímeiaríŋwáoneríni.’ rínaríŋfáwamí joxí díŋŋí adadí níwiri iwamfó níwíwapíyírní dání yapí rímeiaríŋfáwa eŋagífa wírníŋŋípi nání ení níŋfá imóníŋíni. ³ Joxí nioní níxídaríŋagi nání áamá wí xeaníŋŋí síaríná díŋŋí síxí nírní xwámámí níwírná aníŋŋí bí mísínípa eŋípi nání ení nioní níŋfární. ⁴ E nírnírní aí rírní míxí bí orírnímíní. Eŋína joxí iwamfó díŋŋí nírníkwírní díŋŋí síxí níyagípa agwí sírní axípi díŋŋí síxí míníyíni. ⁵ Xámí néísáná óreámíoaŋŋípi nání díŋŋí nísinírní sípí agwí yaríŋŋípi rfwírní nímamorí xámí sírní píráníŋŋí díŋŋí nírníkwírní yagípa ámí axípi éírní. E mepa nerfínáyí, nioní níbírí joxí nísímeiaríná joxíyá íkwiaŋwí uyíwí nání éf rárárníe dání emí mímeámí emfární. Joxí níkinímónírní nísanírní mepa éánáyí, e emfární. ⁶ Nioní míxí e nírnírní aiwí joxí yaríŋŋí rípi naŋŋírní. Áamá uyírní yaríŋfá Nikorasomí xídaríŋfá yaríŋfápi nání joxí sírní rírníŋŋí sínaríŋŋípi naŋŋírní.

Nioni eni ninarinrin. ⁷ Arfa tinjoxi enanayf, xwiyfa Gorixoya kwiyfpi siyikf nioniyá imonigfayo urarinj rípi arfa okiarf umonei. Ámá amípi sípi xfómi wímeáminiri éyí xopirarf wiarinj go go íkfa dijf niyiminj íniná njeaprfá nání mearifána —Ana, ayf Gorixoya ominjyo anjnamí roní. Ana xe odaninri síjwí wínmfáriní.” rinjot.’ níriri rfwaminj éárixini.

Ajf Simenayo siyikf xfoyáyo nání xwiyfa urinj nánirini.

⁸ “Siyikf nioniyá Simena njeagfayfya anjnajomí rfwaminj re neari wírixini, ‘Pírf tinjeano —O piyf eno aí ámí síj njeanorini. O re rinjot urírixini, ⁹ “Xeaninj rfa tinj joxi símearinjpi nání nioní njjfarini. Dfwf ikeamónarinjpi nání eni nioní njjfarini. E níriri aí amípi najf dijf níkwíroarigfayo wiimfapi wí mírímurojoxirini. Ámá wí —Ayf ‘Judayenerini.’ níriri aiwí nefa xixeni Judayf imonigfayfmani. ‘Gorixomí yayf umeanirane nání awí éanarinjwini.’ níriri aí surfma nero obomí xfdarigfayfiri. Ayf ikayfwf seamearinjapi nání eni nioní njjfa imoninjini. ¹⁰ Xeaninj nisimearíná rfinj sininipi nání wáyf mepa érixini. Arfa ní. Seteno ‘Jisasomí xfdarigfayf enj neániro xfdírfiréot? Iwamfó owíwapiyimini.’ yaiwiarinjagi nání xegf ámá imonigfayf xfoyá dijf tfini segf wíyo fá niseaxero gwí anjyo niseanjwiráritro sfá wé wúkaú núkaúminí xeaninj niseaikára uprfáriní. Xeaninj niseaikára warfna wiyfne minj winiprfá aiwí aninj dijf níníkwíroro níxídfírixini. E nerónayf, amínanjwí ámá dijf niyiminj tífá nimóniro íniná njeaprfá nání dfkíniprfapi anipa niseiapimfáriní. ¹¹ Ámá arfa tífayfne enanayf, xwiyfa Gorixoya kwiyfpi nioniyá siyikf imonigfayo urarinj rípi arfa okiarf umonfpoyi. Ámá nioní níxídarinjagfa nání xeaninj wímeáyí, ayf nioní pfini miníwíarf siní níxídfírinjipimí dání xeaninj wiarigfayo xopirárfinj wífayf Gorixo ámá sípiyf rfa xwérími ikearáná ayf tfini nawíni rfinj Ámí bí Pefrfápiyf rfinjpi wí meaprfámani.” rinjot.’ níriri rfwaminj neari wírixini.

Ajf Pegamamíyo siyikf xfoyáyo nání xwiyfa urinj nánirini.

¹² “Joxi siyikf nioniyá Pegamamí njeagfayfya anjnajomí rfwaminj re neari wiowárfírixini, ‘Kirá mídímídání njwá yininjpa tinj re rinjot urírixini, ¹³ “Nioní díxí njeane nání njjfa imoninjini. E njeagfayf obaxf Setenomí xfdarinjagfa nání anj o seáyf e wimónije, ayf joxi njeaneriní. Xámí segf wo, Adipaso —O ámayo nioní enápi nání wáf nurírfná xixeni nuriyagorini. O anj Seteno seáyf e wimóninj apimí e nurírfáná minj winfagi aiwí seyfne wí dijf níkwíroarigfapi emí mímó dijf síxí níniyro xaíwí fá níxírinjot. ¹⁴ E níriri aí xwiyfa nioní míxí ríripaxf bí imonini. Segf wí mimónf wfá rókiamoagf Beramoyi rfinj —O enína Isireríyo yapf owíwapiyimíniri nání émayf míxí ináyf Berakomí re uréwapiyayinorini, ‘Isireríyf fwf nero najwí njwáfpi nání rídiyowá yarigfapi nitro fwf iníro érixiniri nání e wíwapiyi. E wíwapiyi.’ uréwapiyayinorini. O enjpi agwí segf wí fá níxíritro axfpi e seáwapiyarinjagfa nání míxí searipaxf imonini. ¹⁵ Enína mimónf wfá rókiamoagf Beramo Isireríyo wíwapiyáná dijf fá níxíritro fwf yagfápa segf wí ení Nikoraso seáwapiyarinjpi dijf fá níxíritro fwf axfpi yarinjot. ¹⁶ Ayínání ámá e yarigfayfne rfwíminí nímamoro érixini. E mepa nerónayf, nioní sní mé seyfne tinj e nání níbirí ámá apimí arfki xfdarigfayf kirá gf manjyo dání peyearinjpa tfini míxí wímfáriní. ¹⁷ Arfa tífayfne enanayf, xwiyfa Gorixoya kwiyfpi siyikf nioniyá imonigfayo urarinj rípi arfa okiarf umonfpoyi. Ámá nioní níxídarigfayf ámá wí fwf oépoyniri wíwapiyagfa aiwí arfa míví nioní aninj níxídfírinjipimí dání ayo xopirárfinj wífá go gomí nioní aiwá anjnamí dánj agwí pfiní wenj bí miní wíri sfjá kírinasf wo —Sfjá yof síj ámá meáoní njjfa imoninipi rfwaminj njwirárfinjinorini. Sfjá o miní wíri emfáriní.” rinjot.’ níriri rfwaminj neari wírixini.

Ajf Taiatairayo siyikf xfoyáyo nání xwiyfa urinj nánirini.

¹⁸ “Joxi siyikf nioniyá imónigfá Taiatairayo ηweagfáyíyá anfnajomi rfwamihf re neari wiowárfirixini, ‘Gorixomi xewaxo, xegf siηwf rfa ápiáwfnihf weri xegf sikwf kapá awiaxíyí xixíeá inarihfpa imóniri eno re riηoi urfirixini,¹⁹ “Nioni joxi yarihfpí nání nijfá imónihfni. Joxi dhf sixf niyiri dhf níkwírori ámayo arirá wiri xeanihf siarigfápi xwámámf wiri yarihfpí nání nijfá imónihfni. Sini iwamfó dhf nínikwíroríná yagfipimi ríxa nímúrori seáyí e yarihfpí nání eni nijfá imónihfni.²⁰ E niriiri ai rípi nání míxí rirípaxf imónini. Joxi apíxí Jeseberíyí rinihf — Í wí mimónipa nerí ai ‘Wfá rókiamoaríhainirini.’ rinaríhíriní. Í ámá nioni dhf nínikwíroro nání gf inókinihf nimóniro omihf níiarigfáyo sipíni níwíwapíya nuri xaríxarf nímera waríhagi nání ayf íwf iníro naηwf wigf ηwfápi nání rídiyowá inihfpi níro yarihfoi. Ími numíniniri xe owíwapíyiniri siηwf wínaríhí enagi nání míxí rirípaxf imónini.²¹ Í xegf íwf yarihfpí rfwfmíni nímamori kikiáf éwínigíniri xe bí tfini onweaniri siηwf wínhá enagi aiwí xegf íwf ámá wí tfini inaríhípi ‘Bí pfini owíarimíni.’ mívimónarinini.²² Arfá ei. Nioniyá dhf tfini í simíxí xáiwí weri ámá í tfini íwf inarigfáyo xeanihf xwé wímeari enfáriní. Íwf í wíwapíyarihfpí rfwfmíni nímamoro kikiáf méánáyí, e wikármfáriní.²³ Ámá ími níxídfiro nání xegf níawfnihf imónigfáyo eni simiárf níwiri píkimfáriní. Nioni e wíáná siyikf nioniyá imónigfá níniyí nijfá re imóniprfáriní, ‘Ámá xwioxíyo dání pí dhf mori pí nání wimóniri yarihfpí adadf wiaríhfo, ayf orfani?’ níaiwiprfáriní. Seyfne woxini woxini sipí segf egfápi tfini xixeni pírf seamamómfáriní.²⁴ E níseariri ai apíxí í wíwapíyarihfpí míxídarigfá Taiataira ηweagfá wiyfne bí osearimíni. Seyfne xwíyáf ámá wí ‘Seteno nearéwapíyarihf ná ínimí imónihfpirini.’ rarigfápi arfá mívigfáyfnerini. Seyfne sekaxf xámi searíhápimi ámi bí níseariri íkwíkwarimf seaimiméni.²⁵ Sekaxf ámi bí íkwíkwarimf míviseipa emf enagi aiwí nioni níniádfíroná fáfá xírarigfápiní ananí nioni weapímíe nání anihf miní níxira úfirixini.²⁶ Ámá apíxí í wíwapíyiminiri yarihfpí míxídfipa nero nioniyá uríhápimíni yoparf imóníe nání níxída nuríhfpími dání ími xopírárfnihf wíáf gíyí gíyo seáyí e wímíximfáriní. Émayo —Ayf ‘Gorixomi símaηwíyónihf ínimí wurfnaníméwini.’ rarigfáyfíriní. Ayo seáyí e níwimóniro umeηweapírfá nání seáyí e wímíximfáriní.²⁷ Gí ápo nioni seáyí e nímóniri ámayo umeηweámífa nání nímiáxihfpa nioni ámá xopírárf wíáfyo eni axfpi seáyí e wímíxáná émayo numeηwearoná xwáfáf sixf xwáfáf tfini imíxínihfpi ainíxí tfini pírf uyíkíeáána yunf íkíxenaríhípa ainíxí tfini níxírímáná umeηweánána maηíyo wí pírf wíákipaxf imóniprfámaní.²⁸ Xopírárfnihf wíáf gíyí gíyo siηf ímiáo eni míni wímíáriní.²⁹ Arfá tfgfáyfne enánáyí, xwíyáf Goríxoyá kwíyípi siyikf nioniyá imónigfáyo uraríhí rípi arfá ókiarf umónípoí.” riηoi.’ niri rfwamihf neari wiowárfirixini.

3

Ayf Sadisiyo siyikf xfoyáyo nání xwíyáf uríhí nánirini.

¹ “Joxi siyikf nioniyá Sadisiyo ηweagfáyíyá anfnajomi rfwamihf re neari wiowárfirixini, ‘Kwíyí Goríxoyá wé wíúmí dhf wáú tfini siηf wé wíúmí dhf wáú tfini apíau tfini re riηoi urfirixini, “Nioni joxi yarihfpí nání nijfá imónihfni. Seyfne nání wa re rarigfáriní, ‘Jisasoyá siyikf imónigfá ayf sini dhf níwíkwíroro nání siηfnihf imónihfoi.’ raríhagífa ai seyfne ríxa peá nínimoro nání dhf níkwíroarigfápi ríxa íkwíkwí yini.² Nioni níniádfíro neróná gf ápo Goríxo ‘Apí neróná wé rónihf yarihfoi.’ wimónaríhfpí tfini xixeni mepa nero nání sánihf wegíyífne, seyfne ríxa níwíápínimearo segf xámi píraníhí yagfá samíhí níweri anípa imónimíniri yarihfpí ámi dhf aumaúmí níniro ení sixf éámíxínpoyí.³ Xámi nioni nání arfá níwiríná dhf níkwírogfápi ámi dhf oseainini. Apími níxídfíroná segf íwf rarigfápi rfwfmíni mamófirixini. Sánihf wegíe dání níwíápínimeapa éánáyí, nioni ámá íwf

meámíníri barígfáyí yapí nìbíri maiwí ñweagfámi seaímeámíníri yarfná nífá wí re imóníprfámáni, ‘O íná bínírfeníjoí?’ yaiwíprfámáni. ⁴ E nísearíri aí Sadísiyo ñweagfá wiyfné nioní píráníñfí níníxídiro nání fwí mé neróná segí rapírapí kíyfníñfí mórímíxarígfáyífnéríní. Seyfné áríní wí síní ñweajoí. Seyfné rapírapí apfá wení ñiyínímáná nioní tñní nawíní añfí yanfwáríní. Seyfné nioní píráníñfí níníxídíriñfíyo dání e epaxí imóníprfá enagi nání raríñfí. ⁵ Ámá nioní níníxídíroná peá mínímó xopíráríñfí wífá gíyí gíyo nioní rapírapí apfá wení rúníñfí imóníñfíyí uyíríri wigí yoí íkwí ámá díñfí ñiyímíñfí imóníñfí íníná ñweapfá nání yoí ñwiráríñfínamí ñwiráríñfípi mikwíripa erí gí ápo tñní xegí añfnajowa tñní síñwí anígíe dání ‘Ayí gí ámáríní.’ uríri emfáríní. ⁶ Arfá tígfáyífné enánáyí, xwíyí Górixoyá kwíyípi síyíkí nioníyá imónígfáyó uraríñfí rípi arfá ókiarí umónípoýí.” ríjoí.’ níríri rfwamíñfí eáíríxíní.

Añfí Piradepiayo síyíkí xfoyáyo nání xwíyí uríñfí náníriñí.

⁷ “Joxí síyíkí nioníyá Piradepiayo ñweagfáyíyá añfnajomí rfwamíñfí re nearí wiowáríriñfí, ‘Xewíní aga xegí bí imóníri nepaxíñfí imóníri ego —O kí míxí ináyí Depito eníná fá xíríñfípa añfí síñfíyo ñweapfá nání fá xíríñfíri. O íkwíáná ámá wo ówanfí yárípaxí meníní. O ówanfí yáráná ámá wo íkwípaxí meníní. O re ríjoí uríriñfí, ⁸ “Amípi seyfné yarígfápi nání nioní nífáríní. Ení xwapí meánígfáyífné nimóníro aí xwíyí nioníyápi xaiwí fá níníxíro xeaníñfí seaikáráná ‘Jisasomí xídarígfáyí wienemáni.’ murípa egfá enagi nání segí símímanfí rfwámíní nioní añfí ówanfí ámá wo míyárípaxí imóníñfína seaikwíaríaríní. ⁹ Ámá ‘Górixomí yayí oumeanírane nání awí eánaríñwíní.’ níríníro aí surfíma nero Setenomí xídarígfáyí —Ayí nepa Judayí mimónípa nero aiwí yapí níríro ‘Judayí wieneríní.’ rarígfáyíriñfí. Ayí nioníyá díñfíyo dání nìbíro waunfí niseaikáríníro segí síkwí tññfí e nípíkinímearo nífá re imóníprfáríní, ‘Ámá tíyí o díñfí síxí uyíñfíriñfí.’ Nífá e imóníprfáríní. ¹⁰ Seyfné xwíyí ‘Ámá xeaníñfí seaífápipí xwámámí níníwiro aníñfí níníxídíriñfí.’ searíñfípi píráníñfí fá níníxíra waríñfí nání nioní xeaníñfí ríá tññfí ámá xwíá rírí nírímíní ñweagfá ñiyoní iwamfó wíwapíyíní nání wímeanfápipí dání seyfné seamíxeámfáríní. ¹¹ Nioní síní mé nìbíri seaímeámfá enagi nání wa segí aminañwí díñfí ñiyímíñfí íníná ñweapfá nání díkíníprfápi seapíripríxíníri nioní níníxídíroná fá xírarígfápi aníñfí míní píráníñfí fá xíríriñfí. ¹² Ámá nioní níníxídíroná xopírárí wífá gíyí gíyo nioní nímearí gí ápo Górixoyá añfí ñwfáiwámí íkfá xwíyíáníñfí oraníaráná ámí iwámí dání wí peyepfámaní. Ayo gí ápo Górixoyá yoípi ñwiráríri añfí o ñweañfíyá —Añfí apí Jerusaremí Síñfíyí ríníñfípiñfí. O tññfí e añfnamí dání wepíñfípiñfí. Apiyá yoí ñwiráríri emfáríní. ¹³ Arfá tígfáyífné enánáyí, xwíyí Górixoyá kwíyípi síyíkí nioníyá imónígfáyó uraríñfípi arfá ókiarí umónípoýí.” ríjoí.’ níríri rfwamíñfí nearí wiowáríriñfí.

Añfí Reodisiayo síyíkí xfoyáyo nání xwíyí uríñfí náníriñí.

¹⁴ “Joxí síyíkí nioníyá Reodisiayo ñweagfáyíyá añfnajomí rfwamíñfí re nearí wiowáríriñfí, ‘Nepaxíñfí imóníño —O Górixo ámáyo xfo imóníñfípi nání wíwapíyíwíníñfíri uowárénapíñfípi nepání wíwapíyírí xíxení nípíní yáríri enoríní. O amípi nípíní Górixo imíxíñfípi mfkí ikíñfíri. O re ríjoí uríriñfí, ¹⁵ “Amípi seyfné yarígfápi nání nioní nífáríní. Sogwí díñfí yinaríñfípáníñfí yarígfáyífné, seyfné ríá síníñfí nimóníro nioní aga píráníñfí míníxídípa yarígfáriní. E nísearíri aí imíñfí ráríñfíñfí nimóníro aníñfí díñfí peá nínímoro ení míyarígfáriní. Sa sogwí díñfí yinaríñfípáníñfí yarígfáriní. Seyfné ríá nísíníri síñwíyí, imíñfí níráríri síñwíyí, ‘Ayí ananíriñfí.’ nimónímíníri éfiríní. ¹⁶ Seyfné ríá mísínípa ero imíñfí mírárípa ero nero sa sogwí díñfí yinaríñfípáníñfí yaríñfí nání seyfné gí manfíyo dání emí seaúrímómfáríní. ¹⁷ Sewaníñfíyífné ‘Amípi bí míneamúroñfíriñfí. Amípi xwé ayá tññwaéneríní. Amípi aí bí nání míkíeamóníñwíní.’ níríníro aiwí gí

sijwtyo dáni seyfné imónigtá rípi nání aga majfá imóniŋo. Sipi imóniro áamá dñjfi sipi seaipaxfi imóniro uyípeayfi imóniro sijwfi supáriŋfi imóniro ikwauyixfi imóniro egfápi nání sewaniŋtyfné majfá imóniŋagfá nání ¹⁸ nioni seyfné ámi píraníŋfi níxífdípírfá nání ewayfi xwiyfá rípi bí osearimíni, ‘Seyfné amípi wí mimúronígtáyfné imónipíri nání sfjá gorí rfá yeáána síkfi nírixanowimána awiaxfi imóniŋípi bí nioni bí niro áamá sijwfi seanarína ikwauyixfi enagi níseaniróna ayá seainiŋgíniŋi rapirapí apfá wenfi yíniŋíri nání bí bí niro pígfí sijwtyo gíniŋfi níniro sijwfi anipíri nání bí bí niro éfrixíni.’ osearimíni. ¹⁹ Áamá nioni dñjfi síxí uyíŋáyfi píraníŋfi oníxífdípoyíniŋi míxí nuríri síyikfi weaiwapiyaríŋa enagi nání sfmí níxeadífpéniro segí íwfi yarígtápi ríwfmíni nímamoro éfrixíni. ²⁰ Arfá époyí. Nioni segí xwioxtyo íwí éniŋfi bíaríwamíni níromána ówanfi iwanfi eaariŋíni. Áamá go go manípa arfá níniŋi ówanfi níniŋkwiirínáyfi, o tñjfi e nání nípawíri o tñni yawawi aiwá nawíni naníwíri. ²¹ Áamá nioni níniŋdírona xopírariŋfi wífa gíyfi gíyfi nioni xopírariŋfi níwiáriŋi gí ápoyá síá íkwiaŋwínamí xfo tñni ŋweanápa ayfi ení nioni tñni gí síá íkwiaŋwínamí xe níŋwearo áamáyo umeŋweapoyíniŋi sijwfi winimfáriŋi. ²² Arfá tígfáyfné enánáyfi, xwiyfá Goríxoya kwíyípi síyikfi níniŋyá imónigtáyo urariŋfi rípi arfá ókiarfi umónífoyí.” ríŋo. níriŋi ríwamíŋfi nearí wiowárfíriŋi.” níriŋiŋiŋi.

4

Oríŋa níwiniŋína aŋínamí Goríxo tñjfi e imóniŋípi winiŋfi nániríni.

¹ Xwiyfá api ríxa níniŋarímaná enána Jononi weníŋfi yánfáyfi winiŋanigíni. Aŋínamí aŋfi ówanfi wina íkwiáriŋiŋagi níwiniŋi maní xámi pékákíniŋfi rariŋagi arfá wíá axípa “Amípi apimi dání ríwtyo nímoníniŋípi síwá simí nání re nání yapeŋi.” nírenapfagi arfá níwírfána ² axína re eníniŋíni. Goríxoya kwíyípi níxíxéroníniŋi. Níxíxéroána weníŋfi éáyfi winiŋanigíni. Míxí ináyfá síá íkwiaŋwí wina aŋínamí ŋwírariŋiŋagi winiŋi anami wo éfí ŋweanagi winiŋi enanigíni. ³ Anami éfí ŋweanjo xegfi imóniŋípi, ayfi sfjá awiaxfi jasípaŋi riniŋípi yaŋfí kíkírori xwírfá earí yaríŋípa erí sfjá koniríniŋi riniŋípi ayfá ríriŋi xwírfá earí yaríŋípa erí eno e éfí ŋweanagi níwiniŋi opíniŋwí sfjá emeráŋi riniŋípiŋiŋi sowiniŋfi imóniŋípi síá íkwiaŋwí anami xapíxapí eadíronagi níwiniŋi ⁴ íkwiaŋwí anami dání ámi obaxfi bí 24 imóniŋípi mídiŋmídiŋi níŋwírariŋiŋa puŋagi níwiniŋi áamá ámína 24 awa rapirapí apfá wenfi níyíniŋi amíniŋwí sfjá gorí tñni imíxíniŋfi nídiŋkíniŋi íkwiaŋwí mídiŋmídiŋi níŋwírariŋiŋa puŋípiŋi níŋweaxa puŋagfá níwiniŋi ⁵ íkwiaŋwí áwiniŋi enínamí dání ápiŋwí néra urí ikaxfi níra urí akíriwí níra urí yaríŋagi níwiniŋi uyíwí wé wíúmi dájfi waú —Ayfi Goríxoya kwíyfi wé wíúmi dájfi waú api nániríni. Ayfi síá íkwiaŋwí anami sfmímaníŋiŋi ápiáwí wearíŋagi níwiniŋi ⁶ íkwiaŋwí anami sfmímaníŋiŋi bí rawírawániŋfi imóniŋfi bí ríriŋa sijwfi winiŋpaxfi imóniŋípi wenagi níwiniŋi dñjfi tñjfi imóniŋfi waú waú awa agwí ríwamíniŋi sijwíni níromíxa urí ríwí ríwamíniŋi níromíxa urí egfáwa áwiniŋi e ŋwearo íkwiaŋwínamí mídiŋmídiŋi ŋwearo enagfá winiŋanigíni. ⁷ Dñjfi tñjfi imóniŋfi winiŋáwa wo raioníniŋfi imóniŋípi —Api pusí sayfi xwérfíxa míxí yaríŋípiŋi. Apíniŋfi imóniŋoriŋi. Ámi wo burímaíkaúniŋfi imóniŋoriŋi. Ámi wo áamá sfmímaníŋiŋi iníŋoriŋi. Ámi wo apurí nípiŋka waríŋípiŋiŋfi imóniŋoriŋi. ⁸ Awaú awaú awa woní woní íwí wé wíúmi dájfi wo ero wará nípiŋi sijwíni níromíxa ugíawaríni. Ikwáwíyirani, áríwíyirani, bí píni míwiarí aníŋfi míniŋfi re níra warígfáriŋi, “Ámína Goríxo, o ení eániŋfi áamá woyápi tñni xixeni mimóniŋoriŋi. Enína dání ŋwearí rína síniŋfi ŋwearí ríwéna aníŋfi ŋwearí eníŋiŋi. Xewíniŋi xegfi bí imóniŋoriŋi. Aga xegfi bí imóniŋoriŋi. Oyi, aga xegfi bí imóniŋoriŋi.” ⁹ Inína e níra nuro íkwiaŋwí anami ŋweanomi, aníŋfi imóniŋomi seáyfi e umero wé íkwiaŋwíyo uŋwírariŋi yayfi wiro éána ¹⁰ áamá ámína 24 imónigtá mídiŋmídiŋi éfí ŋweagfáwa íkwiaŋwí anami ŋweanomi nupíkiŋimearo wigí amíniŋwí

síhjá gorí tñní imixinijípi nípiriro xfo tñhí e nimoauróná re urarigfárini, ¹¹ “Negí Ámináoxi imóniri Ŋwfáoxi imóniri enjoxini, amipí nñni enjipi imixinjoxi, ayí joxirini. Nípiñi pípimi dání marfái, joxi simónijípimi dánini imóniri apimi dáni eni sñni imóniri enj enagi nání áamá nñni joxi seáyí e rímero wé íkwianwfyo ríhwráritiro ‘Enj wiárf ní múrori eáninjoxi, ayí joxirini.’ ríritiro sipaxoxirini.” rarigfárini.

5

Jono bikwí wina nitaminiáná weñagi winijí nánirini.

¹ Íkwianwfnami éf ñweajo wé náú tñni bikwí xopemixinijí wina —Anami xegí ríwamijí neániríná íniríwámini eániri seáyí ríwámini eániri enjinarini. Mixí nírinimáná tamixarijí wé wfúmi dání biaú tñni ikijinjijí yárinijínarini. Ana íkwianwfnami éf ñweajo fá xirijagi síhjí níwini ² ámi síhjí winfáyí winijanigini. Anjñají wo rfaiwá enj tñni re rarijagi winijanigini, “Wé rónijí imónijí go anani bikwí ana tamixinijípi araríkími neri paripaxí imónini?” rarijagi winijanigini. ³ O rfaiwá e rarijagi aí anjñami ñweagfáyírani, xwfárimí ñweagfáyírani, xwfárimí ínimi ñweagfáyírani, wo bikwí xopemixinijí ana paripaxírani, ínimi síhjí winipaxírani, wo mimónini. ⁴ Nioní áamá wé rónijí imónijí wo bikwí ana nípariri ínimi síhjí winipaxí imónijí wo nání pfa megínarfagfa síhjí níwini nání nioní ñwí piyí wfrinaríná ⁵ áminá e ñweagfáyí wo re nírinijigini, “Joxi ñwí meapani. Arfá ei. Raioninijí imónijio —O xiáwo írigo Judaoyá gwí axírími dání eweñorini. Mixí ináyí Depitoyá xwfá piaxíyo dání iwiaronorini. O Gorixo tñni xepíxepá níroniro mixí inigfáyo ríxa xopirarfí wiño enagi nání bikwí anami tamixinijípi anani araríkími neri paripaxírani.” nírinijigini.

Jono sipisipí miá womi winijí nánirini.

⁶ Nioní wenijí éáyí winijanigini. Sipisipí miá wo —O áamá pikigfónijí imónijorini. Síwanj wé wfúmi dání waú eri síhjí wé wfúmi dání waú —Síhjí api Gorixoyá kwíyí wé wfúmi dání waú xfo xwfá nírimini wárinijípi nánirini. Síhjí api aniri enjorini. O ámináyí ákñjá pánaunána dñhí tñhí imónigfá waú waú íkwianwfná tñhí e midimidáni ñweañána xewanijio íkwianwfná tñhí e éf roñagi winijanigini. ⁷ O nuri bikwí íkwianwfnami ñweañoyá wé náumini xirijína urápána re enjigini. ⁸ Dñhí tñhí imónigfá waú waú awa tñni áminá 24 e níhweaxa pugfáwa —Awa woni woni kitá fá xiriro íkfá dfá rfá yeáána dñhí nanj eañijí bi pírerixí síhjá gorí tñni imixinjíyo magwí xearinijípi —Api áamá Gorixoyá imónigfáyí xwíyí xfo niri ní wiarigfápirini. Api fá xiriro yarigfáwa tñni sipisipí miá tñhí e nupfínimearo ⁹ sonj síhjí bi níroná re urigfawixini, “Joxi rípkíáná díxí nupeirijípimi dání áamá fwi nání gwíñijí ñweagfáyí Gorixoyá imónipírfá nání roayíronjirini. E neríná áamá gwí wírf wírf níyoní dání wíyo roayírori pñé mfkí xixegfni rarigfá níyoní dání wíyo roayírori wará xixegfni írigfá níyoní dání wíyo roayírori wí e wí e gwí mónigfá níyoní dání wíyo roayírori enj enagi nání bikwí mxf rírinijína anani nurápiri tamixinijípi araríkími epaxoxirini. ¹⁰ Áamá joxi roayíronjyí negí Ŋwfáoyá xwioxíyo ñweapírfá nání wimixiri xfoyá apaxpánijí imónigfáyí o tñhí e anani páwiarigfápa ayí eni páwipaxí imónipírfá nání wimixiri éf enagi nání ayí seáyí e nimóniro xwfá tñyo umenweapírfárini.” Sonj síhjí nírinína e rigfawixini.

Sipisipí miáomi seáyí e umegfá nánirini.

¹¹ Nioní ámi wenijí éáyí winijanigini. Íkwianwfná tñni dñhí tñhí imónigfá awaú awaú tñni áminá 24 e níhweaxa pugfáwa tñni áwini e ñweañána anjñají dñhí nímori fá ropaxí marfái, aga ayá wí dñhí mímopaxíyí midimidáni xapíxapí ní mudfimo aga míronaríjagfa níwini wigí manj tñni sonj rarijagfa arfá winijanigini. ¹² Sonj níroná enj tñni re rarijagfa arfá winijanigini, “Sipisipí miá pikigfo, áamá nñni

‘Seáyí e nimónírí neamejweapaxoxí, ayf joxíríní.’ uríro ‘Amípí wí mímúropaxoxí, ayf joxíríní.’ uríro ‘Pí pí níjáf enjípí nání dínjé aumaúmí inípaxoxí, ayf joxíríní.’ uríro ‘Enjé wíarf ní múrorí eáníjoxí, ayf joxíríní.’ uríro wé íkwianjwíyo ujwíráríro seáyí émi umero yayf umero epaxoríní.” E raríjagfá arfá níwírí ¹³ ámi amípí dínjé ténjé xfo imíxíjé, anjnamí jweagfáyíraní, xwfarímí jweagfáyíraní, xwfarímí ínímí jweagfáyíraní, rawírawáyo jweanjyíraní, pí pí ayo enjípíraní, níní sonjé nítróná re raríjagfá arfá wíjanigíní, “Íkwianjwínamí éf jweanjo téní sipísipf míao téní seáyí émi umepaxf imónírí wé íkwianjwíyo ujwírárípaxf imónírí seáyí e umfeyoapaxf imónírí seáyí e níneaimónírí neamejweapaxf imónírí egfíwau enjagí nání anjé minf e e néra úwanigíní.” raríjagfá arfá níwírí ¹⁴ dínjé ténjé imónígífa awau awau “Nepa e imóníwínígíní.” rayaríjagfá arfá níwírí áminá 24 imónígífáyf awaúmi nupfínímearo seáyí e umearíjagfá wínanigíní.

6

Sipísipf míao bíkwínamí tamíxíníjépi ararfíkmíf enjé náníríní.

¹ Nioní sipísipf míao bíkwínamí tamíxíníjé wé wíúmí dánjé wau enjípí bí arfíkiagi níwíníríná dínjé ténjé imónígífa wau wau awa wo akíríwíníjé nítríná “Eíní.” raríjagí arfá níwírí ² weníjé éáyf wínanigíní. Osf apfá wenjé wo wínanigíní. Osomí seáyí e xenjweanjo éwaíkf bá fá níxíríní jweanagí wínanigíní. Amínanjwíf ámá míxíf nítríná xopírarf wíomí wíarígífáyf wína omí míní wíáná o xopírarf wíno yapí nimónírí ámáyo xopírarf wíamígínírí úagí wínanigíní.

³ Bíkwínamí tamíxíníjé ámi bí sipísipf míao arfíkiáná dínjé ténjé imónígífa wau wau awa ámi wo “Eíní.” raríjagí arfá níwíríná wínanigíní. ⁴ Osf ámi wo, ayfá ríjyo úagí níwínírí Goríxo xe osomí xenjweanjo ámá xwfarímí níwayíroníro awayíní jweagfáyf míxíf níkwínaroro wíwíní pípíkímí ínífíríxínírí owíwapíyínírí síjwíf wínaníjagí níwínírí e emínírí warfíná kirá míxíf nání sepiá bá míní wíowarfagí wínanigíní.

⁵ Bíkwínamí tamíxíníjé ámi bí arfíkiáná dínjé ténjé imónígífa wau wau awa ámi wo “Eíní.” raríjagí arfá níwíríná weníjé éáyf wínanigíní. Osf úrapí pípfó onjé wo wínanigíní. Osomí seáyí e xenjweanjo ámáyo aiwá onímíápía níwíayírí aí níjwíf xwé urírápímíf wífa nání síkerfá bí fá níxírímáná xenjweanagí wínanigíní. ⁶ Manjépfíníjé imóníjé bí dínjé ténjé imónígífa wau wau awamí áwínímí dání re raríjagí arfá wíjanigíní, “Wítí aiwá síxíf aga onímíáwá nání xegí níjwíf rípi ronjwáríní. Ámá sfá wíyímí omíjé rífa ténjé nerfíná níjwíf mearifgáfí téní xíxéní imóníjéwáríní. Barí aiwá síxíf aga onímíá wíxau wá nání xegí níjwíf axípí wení. Joxí wítí aiwá téní barí aiwá téní xwírfá íkíxéáná xegí níjwíf seáyí e imónínífa enjagí aiwí wainíf uraxí téní íkfá sogwíf gírísíf imíxarifgáfí téní nání níjwíf seáyí e ronígínírí xwírfá míkíxepaní.” raríjagí arfá wíjanigíní.

⁷ Bíkwínamí tamíxíníjé ámi bí arfíkiáná dínjé ténjé imónígífa yoparo “Eíní.” raríjagí arfá níwíríná ⁸ weníjé éáyf wínanigíní. Osf síyó ríjé wo wínanigíní. Osomí xenjweanjo —O xegí yof Píyoyí wíríníjoríní. O xenjweanagí wínanigíní. Píyíjé Síwí Anjéyo Wáraníjoyí ríníjyo nawíní ríwíminí níxenjweámáná waríjagí wínanigíní. Goríxo awau ámá xwífa rírí nírimíní biaú biaú imónígífa bímí nípíkíríná xe míxíf nání níwíwapíyírí pípíkímíf erí aiwá nání dífwíf níwímíxírí pípíkímíf erí símiárf níwírí pípíkímíf erí sfwíf sayíf oroanípoyínírí níwímíxírí pípíkímíf erí éisíxínírí síjwíf wínowarfagí wínanigíní.

⁹ Bíkwínamí tamíxíníjé ámi bí arfíkiáná nioní weníjé éáyf wínanigíní. Rídíyowá nání írafíf noa peyíníjéyo ínímíf ámá xwíyífa Goríxoyá wáf urímero Jísaso uréwapíyíníjé aníjé miníf xídíro yaríjagífa nání píkígífáyífa dínjéyo ínímíf e yaríjagífa wínanigíní.

¹⁰ Ayf enjé téní re uraríjagífa arfá wíjanigíní, “Ámínáoxíní, aga xegí bí imónírí nepaxíjé imónírí enjoxíní, sfá araríná sípíf neaíkarfá xwífáyo jweagfáyo pírfíf mumamó

neri nene neapikigfá nání enj mímeá neri kikiá erfáriní?" urarínagfá arfá níwiri ¹¹ niyoní womíní womíní rapirapf apfá wenj sepiá wú yínipfí nání míní níwiri re urarínagi arfá wíjaniginí, "Seyíne bí onímíapí síní wenínj nero kikiá nweáfríxíní. Seyíne seapikifápa ámá ápo Goríxoyá xínáiwánínj imóníro segf séríxímeá imóníro egfá wínyo ení xe pikífríxíníní yaiwínjpi tñí xixení pikífríte nání wenínj neri nweáfríxíní." urarínagi arfá wíjaniginí.

¹² Bíkwinami tamíxínínj ámí bí arfíkiáná wenínj éáyf wínníjaniginí. Poboní ayíkwf mé eri sogwf manf pfpfó wáriní emá xfá ayfá nítríná ragf pwarínjfpánínj ríri ¹³ sínj anj pífyo dání nítríwómioarfá íkfá pikf sogwf síní yóf menjána rfwípi kíkídímí éáná piéoarínjpa axfpi e piérorí ¹⁴ anj pírf íkwf wínánínj áwíní e naxínowárinímáná mídmídmání níxopéga uri dfwf nínní tñí pírinjwf nínní tñí xámí imónínje dání níxoyfípa nurí ámí wí e imóníní yarínagi níwíníní ¹⁵ xwfáyo dánj míf ínýf tñí ámá wíyo seáyí e wimónígfáyf tñí porítyo seáyí e wimónígfáyf tñí ámá amípi wí mímúronígfáyf tñí ámá xwéríxa imónígfáyf tñí ámá kodíreakf nero xínáiwánínj nímoníní omínj wíiarígfá nínyíf tñí ámá wígf omínjíní yarígfáyf tñí wíwanínjyf sfjá ótyo pfní nwearo dfwf sfjá tñí enje yimáronjfmí pfní nwearo yarínagfá wínníjaniginí. ¹⁶ E nero dfwfyo tñí sfjáyo tñí re urarínagfá wínníjaniginí, "Sfjá tíyíne, dfwf tíyíne, ananí seáyí e neaíkwarímoí. Íkwíawínami éf nweano sfjwf neaníní sipísipf míáo wíkf neaónínjpi pírf neamamorí enígníní rítf neateí. ¹⁷ Sfá sipíyf, sfá awá wíkf neaónígfí enagi nání pírf neamamopísfíyf ríxa nímoníní enagi nání rarínjwíní. Apímí gone múropaxf imónínjwíní? Oweoí." rarínagfá arfá wíjaniginí.

7

Isíreríyf 144,000 egfáyo ipírfá eagfá náníníní.

¹ Apí e níwínárímáná anjínajf wáú wáú xwfá sírfwf bíau bíau imonj mídmídmání e éf níroro imínj xwfáyorání, rawírawáyorání, íkfá wíyorání, mepa oeníní imínj apíau apíau imonje barínjpi nípfro rojagfá níwíníní ² anjínajf ámí wo ipírfá nweáfríxíní sínj imónínjyá nání íkwíroarígfápi nímaxínímí sogwf weaparínjfmí dání nípeyírí anjínajf Goríxo xe xwfárf tñí rawírawá tñí xwírfá íkíxéfríxíníní sfjwf wínnínj wáú wáú awamí enj tñí ríaiwá nurírfná ³ áxémá níwiri re uríníniginí, "None negf Goríxoyá ámá xegf xewaxomí dnj níwíkwíroro nání xínáiwánínj nímoníro omínj wíiarígfáyo síní ipírfá mímayo míweapa enána xámí xwfá tñí rawírawá tñí íkfá tñí xwírfá míxepa époyí." urarínagi arfá níwiri ⁴ ayf rípi ení rínarínagfá arfá wíjaniginí, "Ámá Goríxoyá ipírfá weáfá nínní, 144,000 egfáyf, ayf Isíreríyf gwf rírf rírf imónígfá níyoní dnjyfríní. ⁵ Xíáwo írínjo Judaoyárimí dnj 12,000 ipírfá earo xíáwo írínjo Gatoyárimí dnj 12,000 ipírfá earo Rubenoyárimí dnj 12,000 ipírfá earo ⁶ Asaoyárimí dnj 12,000 ipírfá earo Napítaraioyárimí dnj 12,000 ipírfá earo Manasaoyárimí dnj 12,000 ipírfá earo ⁷ Simionoyárimí dnj 12,000 ipírfá earo Ripaioyárimí dnj 12,000 ipírfá earo Isakaoyárimí dnj 12,000 ipírfá earo ⁸ Seburanoyárimí dnj 12,000 ipírfá earo Josepoyárimí dnj 12,000 ipírfá earo Bejimanoyárimí dnj 12,000 ipírfá earo egfáyf ayf apíriní." rínarínagfá arfá wíjaniginí.

Ámá ía míropaxf wí Goríxomí yayf wígfá náníníní.

⁹ Arfá e níwíarímáná wenínj éáyf wínníjaniginí. Ámá ayá wí míronínjaginí wínníjaniginí. Dínj nímorí ía ropaxf mímonínjyfríní. Ayf ámá gwf xíxegfíní imónígfá níyoní dnjyfríní. Gwf wírf wírf xíxegfíní imónígfáyorání, wará xíxegfíní írínjyorání, pfné xíxegfíní rarígfáyorání, ayo níyoní dnjyf wí axf e nímíronáíro rapirapf apfá wenj níyínímáná íkwíawífná tñí sipísipf míáo tñí agwírfwámíní tñj e yayf níwíníro nání soná íwf ía níxírfíro ¹⁰ menjf nítróná enj tñí re rarínagfá

wíninjanigini, “Gorixo, ikwianwínamí éf ηweañt ro tñni sipisipí miá ro tñni yeáyf neayimixemeáfiwaúrini.” ráná ¹¹ ikwianwína tñni áminá 24 e niηweaxa pugfáwa tñni dñj tñj imónigfá awáu awáu tñni áwini e enáná aññajf midimidáni xapixapí nimudfmoro rogáfáyf ikwianwínamí sñmímanjfríwámíni nípíkinímearo Gorixomí yayf numeróná ¹² re raríñagfá arfá wijanigini, “Rípi aga nepa imónini. Negf Gorixo yayf umepaxo imóniri seáyf émi umepaxo imóniri nñni náni dñjf aumaúmí inípaxo imóniri yayf wipaxo imóniri weyf umearípaxo imóniri seáyf e nñneaimóniri neameñweapaxo imóniri enjf sixf eánípaxo imóniri enjo enagi nání anñj minf ínina e e néra úwanigini. Nepa xixen e imóníwínigini.” raríñagfá wíninjanigini.

Rapírapf ragf sipisipí miáoyáyo igfá eáfáyf nánirini.

¹³ Sñjwf e wíñarfná áminá e niηweaxa pugfáwa wo re nñrññinigini, “Ámá rapírapf apfá wenj nñyínimáná re rogfá tñyf gñyfrini? Gñmi dání bñyfrini? Joxi nñjfarani?” nñrññagf ¹⁴ nioní re urññanigini, “Oweo, ápoxini nñjfarini.” urññagf o re nñrññinigini, “Ámá tñyf xeanñj xwíarími bí tñni xixení mimóní seáyf e imónñj wímeañpimi dání bñyfrini. Wigf rapírapf ragf sipisipí miáoyáyo igfá eáaná apfá wenj imónñjfrini. ¹⁵ Ayínáni Gorixoyá ikwianwínamí sñmímanjfmí dání éf nñroro xegf añj ηwfá riwámí dání ikwáwiyirani, árñwiyirani, Gorixoyá apaxípanñj imónigfáyf wiirigfápa axípi wiirigfáfrini. Íkwianwínamí éf ηweaño anñj sñmanjwíññj yeáyf wimixinífrini. ¹⁶ Ámá tñyf ámi bí agwf nání mepa ero inigf nání mñwinípa ero sogwf xaiwf mñwanípa eri amípi wí wigf waráyo rñmímenññññññ mñweánípa eri enífrini. ¹⁷ Ayf rñpi nánirini. Sipisipí miáo, ikwianwínamí áwini e éf roño sipisipíyo xiáwo píranñj mearñjpa ámá tñyo axípi nñmerfná inigf sñmññj ayf nñnñfná dñj nñyímññj imóníprñni nání tññj e nipemeámi unífrini. Xeanñj wímeaarfná ηwf eaarigfápi eni Gorixo sññwirixf nñni kwíkwífrimf winífrini.” nñrññinigini.

8

Sipisipí miáo bñkwíyo tamixinññj yoparípi arfkinj nánirini.

¹ Bñkwínamí tamixinññj yoparípi arfkiáná re imónñagf wíninjanigini. Anñnamí ηññifá nimónárñri bí onímíapi e nemáná enáná ² aññajf Gorixoyá agwífríwámíni rogfá wé wíumi dñj wáu imónigfáwami pékákf wé wíumi dñj wáu wíagi wíninjanigini.

³ Anññajf ámi wo pírerixf sññá gorf tñni imixinññj wína fá nixirimi nñbñri íraf sññá gorf tñni imixinññj tññj e —Apí ikwianwínamí agwífríwámíni onñjprñni. Apí tññj e éf róaná xwíyáf ámá Gorixoyá imónigfá nñnyf xfomi rñrñmí wiarigfápi —Apí írafyo nanwf rñdiyowá yarigfápnñññj wenjprñni. Apí tñni nawíni rñá oíkearññri íkfá dñf rñf yeáaná dññj nanj eañññj xwé bí mñni wíagi ⁴ anññajo e rñf íkearfná xegf wéyo dání íkfá dñfapiyá sinadññj tñni ámá Gorixoyá imónigfá xfomi yarññj wigfápi tñni nawíni xfo sññwf anññe peyíagi nioní sññwf nñwínñri ⁵ anññajo pírerixf sññá gorf tñni imixinñññna ámi nñmeari rñkwamññj írafyo wenjpi nñxeri pírerixfnamí magwf nñyárímaná xwífáyo mamówarññññññ. Mamówarfná akirñwí rñri ikaxf rñri ápianjwí ókiri pobonf eri éagi wíninjanigini.

Anññajf wáu wáu pékákf rñgíá nánirini.

⁶ Anññajf wé wíumi dñj wáu, pékákf wa tñni xixení xñrñgífáwa pékákf ranñro nání nimixárññimáná ⁷ wo iwamfó pékákf ráná re enññinigini. Anññalkf tñni rñf tñni ragf tñni nawíni xwífáyo píeróaná xwífá nñrñni biaú bí enjpi bñbimi enjyf amípi rñf nñnowárññfná ará nñni nñññri aí íkfá oríwámí dáníni nepearññagf wíninjanigini.

⁸ Anññajf ámi wo pékákf ráná re éagi wíninjanigini. Bí dñwf mññj xwé ápiáwf wearññjpnñññññ imónñjpi rawírawáyo mamówarfnáná rawírawá nñni biaú bí imónñjpi bñbi apí nñpñni ragf imónñri ⁹ nanwf amípi rawírawáyo yarñññyf nñni biaú

bí enjipi bfbí piyí erí ewé amipí rawirawáyo warinjyí níni biaú bí enjipi bfbí xwirfá ikixéniri éagi winjanigini.

¹⁰⁻¹¹ Anjnají ámi wo pékákí ráná re éagi winjanigini. Sijí xwé wo —O xegí yoí Yíkí Yarinyoyí rininjorini. O uyíwí wírí ápiáwí níweríninjí anjnamí dání nípiéroríná iniigí wearinjyí tfini siminjí meaarinjyí tfini níni biaú bí imóninjyí bfbimí piéroráná apí nípiní yíkí imóninjigini. Ámá iniigí apimí nínióróná yíkí imóninjagi nání obaxí péagí winjanigini.

¹² Anjnají ámi wo pékákí ráná re éagi winjanigini. Sogwí pírí rakíniri emá pírí rakíniri sijí pírí rakíniri éagi nání ikwáwiyíná biaú bí imóninjipi bfbimí dání stá níyinárirí sogwí manipa erí árwiyíná biaú bí imóninjipi bfbimí dání ení stá níyinárirí emá tfini sijí tfini wfá mókipa erí éagi winjanigini.

¹³ Nioní ámi weninjí éáyí apurí wo anj pírnamí ayá áwiniyo nípuríná enj tfini re rarinjagi arfá winjanigini, “Ine, anjnají awa waú wo yoparowa, ríxa pékákí níripírí nání imóninjoi. Awa ráná ámá xwíáyo njweagíáyo wímeanipi nání ine! Ine!” rarinjagi arfá winjanigini.

9

Anjnají awaú awaú pékákí nírimáná enáná ámi wo rinj nánirini.

¹ Anjnají pékákí xirigíáyí yoparí waú wo awayá wo pékákí ráná nioní sijí anjnamí dání piéronj wo xwíamí wenjagi níwiniri sijomí siririkí yoparí bí mimóninjyí nání kípi wíagi ² o nurí siririkí yoparí bí mimóninjyí íkwíáná re éagi winjanigini. Sijwirfá rfá xwé bimí rojipimí dání awímininjí nítríná siririkí ayimí dání peyíagi winjanigini. Peyíáná sogwí íkwapinj meari agwíinjí tárinjagi nání anj píri síjání mepa erí yaríná winjanigini. ³ Áxwaxí sijwirfá apimí dání peyemiarinjagi winjanigini. Wáre xwíáyo enjipi sidinjí warinjpa áxwaxí apí ení xe wáreninjí sidinjí opaxí imóníwinjigini Górixo sijwí níwiniri ⁴ áxwaxí apimí njwí ikaxí re urínfagi winjanigini, “Ará tfini íkí tfini amipí sowinjí imóninjipi tfini níni kírinj mípímíxipani. E nerí aí ámá Górixoyá mimónipa nero nání xegí ipírí meánigíáyo ananí xwirfá ikixérixini.” urínfagi níwiniri ⁵ ámá ayo xwirfá níxeríná xe píkiríxini sijwí mívíní nerí ríninjí bí —Ríninjí áxwaxí ayí wiarinjipi wáre ámáyo sidinjí óáná ríninjí winarinjipi, ayí axpíninjí imóninjipirini. Ríninjí apini níwia waríná xe emá wé wú núni pwéwinjigini sijwí wínfagi winjanigini. ⁶ Áxwaxí apí ámá ríninjí ayíkwí mívínipa yaríná ríxa “Opémíni.” níwimóniro íkíninjí sípi níwiniro “Arige neríná péminiréini?” níyaiwiro aiwi íná wí nípepaxí imónipíríámani. ⁷ Áxwaxí ayí osí ámá míxí nání nímeámí nuríná níkininjí yimároarigíápa imóninjagí níwiniri wigí minjyó aminajwí sínjá gorí tfini imíxíninjínáninjí díkíniro símímanjí ámá símímanjíninjí intro ⁸ wigí dífá sepiá apíxí wíwayáninjí wero wigí síwanj pusí sayí raionjyí ríninjyíyá síwanjíninjí wero ⁹ agwíríwámíni níkininjí kapá tfini imíxíninjínáninjí njwiráriniro enjagí winjanigini. Íwí wigí nípipíka nuróná rarinjipi, ayí osí obaxí míxí nání nímeámí nuríná rarinjpa riri osí karí obaxí míxí nání níropémí nuríná rarinjpa riri yarinjagi winjanigini. ¹⁰ Wigí íkwémínyí wáre sidinjí warinjyíninjí imóninjagi winjanigini. Ámáyo emá wé wúmí ríninjí wipaxí imónipíríáyí ayí wigí íkwémínyí dání sidinjí warigíáyirini. ¹¹ Míxí ináyí áxwaxí ayo seáyí e níwimóniri umejweajo, ayí anjnají siririkí yoparí bí mimóninjyí mejweajorini. O xegí yoí Xibiruyí píné tfini nítríná Abadonoyí rarigíorini. Gírikíyí píné tfini nítríná Aporiyonoyí rarigíorini. Yoí nípiaúni mfkí ayí o iríkiaríno enjagi nánirini.

¹² Rfáwíyo wímeanipi nání “Ine” biaú bí ríipi bí ríxa apí wímeanjoi. Biaú apimí rfáwíyo imónínipiaú sínirini.

Anjnají awa yoparo tñjo pékákí rinj nánirini.

¹³ Anfnajf pékákf xirigfá awa yoparo tñjo pékákf ráná íráf sñá gorf tñni imixiniñf Gorixoyá sñmmanjfmñni oninñpiyá siwanj biaú biaú tññf e dáni manj bi niriñríná ¹⁴ anfnajf pékákf fá xirigfá yoparo tñjomí re urarñgagf arfá wñjaniginí, “Anfnajf waú waú iniñgf Yupiretisf rapáú tññf e gwf ñweagfáwamf wíkweawárei.” urarñgagf arfá niwiri ¹⁵ anfnajf awaú awaú —Awa ríxa xwiogwf o imónirí emá o imónirí sfá ayi imónirí éaná e étrixiniñf wimixarñjowarini. Awa nuro áamá xwfá niriñmñni ñweagfáyf biaú bi imónigfá bimi pipikimf epftrfa nání wíkweawarñgagf niwiniñf ¹⁶ “Áamá mixf nání osfyo xerñweagfáwa dññf niñmori fá miropaxf imóniñoi. Nfñi 200,000,000 imónigfáwarini.” rarñgagfa arfá wñjaniginí. ¹⁷ Osf tñni seáyf e xerñweagfáyf tñni nioni oriñá niwiniñríná rñpñniñf imóniñgagfa wññjaniginí. Seáyf e xerñweagfáyf nikñniñf rñánñf ayfá rñri onagwá werf siyó rñri enñyf imaniro osf miññf pusf sayf raionfyf rñniñfyfyf miññniñf imónirí osf manñyo dáni rfá ápiáwf tñni sñjwirfá tñni sñá xegf yof saripát rñniñf rfá sññf inññpñf tñni kwíyf ori yarñgagf sñjwf wññjaniginí. ¹⁸ Rfá ápiáwf tñni sñjwirfá tñni sñá rfá sññf inññpñf tñni osfyfyf manñyo dáni kwíyf omomf nerfñá xeanññf apiaú apñ imóniññpimí dáni áamá nfñi biaú bi imónigfá bimi pikiarñgagfa wññjaniginí. ¹⁹ Osfyfyf sowf sidirñniñf nimónimáná sñrfwf sidirñf miññf imóniñgagf nání apimí dáni áamáyo pikiarñgagf enagf nání ayf wigf enñf eánññf áamá pikipaxf imóniññpñf manñyo dáni imónirí sowfyo dáni imónirí enagf wññjaniginí. ²⁰ Áamá nfñi biaú bi imónigfáyo xeanññf apiaú apñ niwikarñríná bñbiaú mipikifapiaú re egfawixini. Wigf ñwfá wé tñni imixigfápñf peá miñmopa nero imfó dññf wíkwoarñgagfápñf pñni miwiarñpa ero wigf ñwfá sñá gorf tñni imixiro siripá tñni imixiro kapá tñni imixiro aga sñá tñni imixiro íkfá tñni imixiro yarñgagfápñf —Apñ wí sñjwf anñri arfá wiri anñf erñ miyarññpñrini. Apñ anññf miñf fá niñññro sñmf sñmf e mearñgagfápñf pñni miwiarñpa egfawixini. ²¹ Wigf pikixwirfó néra warñgagfápñf tñni ayáf néra warñgagfápñf tñni fwf niga warñgagfápñf tñni fwf meamearñgagfápñf tñni apñ niñpñni eni rfwfmñni miñmamogfawixini.

10

Jono bikwf onimiá bikwi nurápiri niññf nánirini.

¹ Nioni wenññf éáyf wññjaniginí. Anfnajf enñf sixf eánññf ámi wo —O agwf xopixopf rónirí xegf miññyo opinagwfá dñkññrñf nerf xegf sñmmanjf sogwñniññf wfá ókirf xegf síkwfyo dáni rfá ápiáwñniññf werf nemáná anñnamí dáni wepñnarñgagf wññjaniginí. ² O bikwf onimiá parñniññf bikwi fá niñññriñf sisixirf niñrorñná síkwf náú rawirawáyo osaxirñf onamññú xwfáyo osaxirñf nerf niñrómáná ³ pusf sayf xwéríxa raionfyf rñniññf awf niñrñríná ayá wí yaiwiámf márarññpñf enñf tñni niññimáná enáná akñrñwf wé wfúmi dññf waú rayigfawixini. ⁴ Akñrñwf wé wfúmi dññf waú apñ niñrayimáná enáná nioni ríxa rfwamññf eámñniññf yarñná xwiyfá anñnamí dáni re rñnénapñgagf arfá wñjaniginí, “Xwiyfá akñrñwf wé wfúmi dññf waú apñ niñrñríná rñpñf rfwamññf meapa nerf inñmi áyá eaarei.” rñnénapñgagf arfá niwiri ⁵ anfnajf síkwf sisixirf niñrorñná rawirawáyo osaxirñf xwfáyo osaxirñf enagf wññfáyo wé náú niññfeyoari anñnamí niñññrñf ⁶ sñá womf dánñniññf niñrñríná anññf iníñá ñweañjo tññf e dáni — O anñña imixirñf amipí nfñni e enñyf imixirñf erñ xwfárf imixirñf amipí nfñni e enñyf imixirñf erñ rawirawá imixirñf amipí nfñni e enñyf imixirñf erñ enorñni. O tññf e dánñniññf anññajo re rarñgagf wññjaniginí, “Gorixó ‘E éimñgñni. E éimñgñni.’ yaiwiarññpñf sñni yómññf wí nenñmenññoi. ⁷ Anfnajf pékákf fá xirigfáyf yoparo pékákf rñññpñf tñññná Gorixó enñná dáni dññf neñwñperñf yumfí dññf ‘E éimñgñni. E éimñgñni.’ yaiwiarññf xegf wfá rókiamoagfáwamí —Awa xegf xñnáiwánññf niñmóniro omññf wiiagfáwarini. Awamí áwanñf urññpñf tñni xixeni axpñf nenñfárñni.” Anññajo e rarñgagf niwiniñf ⁸ manñf anñnamí dáni rñnénapñgagf arfá wíápñf ámi niñññríná re rñnénapañgagf arfá wñjaniginí, “Joxñf nurñf anññajf sisixirf niñrorñná rawirawáyo osaxirñf xwfáyo osaxirñf

neri rojomí bikwí paríníjé íá xirínjépkwi urápei.” rinénaparínjagi arfá níwiri ⁹ nioní nurí anfnajomí “Bikwí onímiápkwi niapei.” urfagi o re nírínjínigíni, “Joxi nínirápirí neí. Níniríná manjyo awíí pfkí iníigíníjé nísirí aiwí agwíyo dání ayí yíkí ríduníníjoi.” níríagi ¹⁰ nioní bikwí onímiápkwi nurápirí níniríná gí manjyo ayí awíí pfkí iníigíníjé níagi aiwí nínowárimáná enáná gí agwíyo dání yíkí níduníagi ¹¹ awa re nírígíawixíni, “Amípi áamá gwí wírí wírí obaxí imónígíáyo wímeari áamá axí e gwí mónígíá obaxíyo wímeari xwíyá mfkí xegí bí xegí bí rarígíá obaxíyo wímeari míxí ináyí obaxíyo wímeari enfápi nání ámí wíá rókiamoi.” nírígíawixíni.

11

Goríxo imóníjépi nání mfkí imónípi+síwau nániríni.

¹ Iwamfó yarígíá xoywáníjé imóníjé wá níniapírí re nírínjínigíni, “Joxi níwiápnímeari anjé Goríxoní nání rídiyowá yarígíwámí xoywá awá tñni iwamfó e e néra urí rídiyowá nání íráf oníjépmí iwamfó erí áamá níbéro Goríxoní yayí nímeariígíáyo íá rírómí erí ei. ² Rídiyowá yarígíwámí wáfwámí ‘Xe oeni.’ níyawiwi iwamfó mepaní. Áamá gwí xerjwíyí wigí dñjé tñni xe éfrixíníri síjwí wínfá enagi nání iwamfó mepaní. Wigí dñjé tñni neróná emá 42 pwearfná anjé njwáfpmí xórórí nero sípi wikáríprífaríni. ³ Sípi wikáraní gí áamá nioní imóníjépi nání mfkí imónígíwau xe wíá urókiamopaxí oimónípiyíníri síjwí wínáná awau okiyfá wí miní bekí wú níkfíkyinimáná sfá 1,260 imóníjéyí —Sfá ayí emá 42 nání xixeni imóníni. Sfá ayí pwearfná áamá wigí íwí néra warígíápi ríwíminí omamópoyíníri wíá urókiamopísíriní.” nírínjínigíni. ⁴ Awau íkfá orípíyí ríníjé wau tñni íkwianjwí uyíwí ikwiáprífa nání wínfxau tñni sfmímanjé Goríxoyá —O xwíá níyoní nání Ámíná imóníjéoríni. Oyá sfmímanjémíni rojépi yapí imónígíwauríni. ⁵ Áamá awau tñni míxí inarígíáyí awaúmi sípi wikáraníri nerínáyí, awaúyá manjyo dání ríá ápiáwí nípeyearí ayo ríá nínfáriní. “Awaúmi sípi owikáraneyí.” yaiwífá gíyí gíyo ríá apimí dání aga nípkípísfíriní. ⁶ Emá awau wíá urókiamoarígíyí iniá meapa oenírí anjé pírfnamí yeáyí yimíxárpaxí imóníri iníigí ragí imóníni nání imíxípaxí imóníri gíní gíná “Xwíáyo njweagíáyo e owikárai.” wimónííná ananí egí dñjé tñni xeaníjé ayí ayí nñni wikárpaxí imóníri neri ⁷ xwíyá Goríxo wíá rókiamóisixíníri urínjépi tñni xixeni ríxa nurárimáná enáná nanjwí míxí yarínjé sirírkí yoparí bí mímóníjéyímí dání peyeantó awau tñni míxí níniro awaúmi xopírárí níwiri píkinífaríni. ⁸ Píkíáná píyowau anjé xwé apimí —Anjé egí Ámínáomí ení yekwíroarígíápi nání raríníni. Anjé apí nání nírínírná rasí níniro Sodomíyí ríro Isípíyí ríro yarígíápiríni. Anjé xwé apimí awau óf e píyí opísfíriní. ⁹⁻¹⁰ E píyí wenáná sfá wíyau wíyí nóríri ámí wíyí órimíníri yaríná áamá wará xixegíni íríro egíáyo dñjé tñni gwí wírí wírí imónígíáyo dñjé tñni pfné xixegíni rarígíáyo dñjé tñni gwí bí bí mónígíáyo dñjé tñni níbímíro xe píyowau míxí xwíá oweyárpoyíníri síjwí mívínípa nero síjwí níwínayíro wíá rókiamóíwau, áamá xwíáyo njweagíáyo ríníjé ayíkwí níwíá múfíwau ríxa péagí nání ayí yayí seáyími dání néra upírfáriní. E neróná aiwá xwé níniro níga uro wigí ámayí yayí owíníri amípi nanjyí anfá yanjé níniro néra warfná ¹¹ ríxa sfá wíyau wíyí nórímáná wíyíjímí áwíní e dání re eníjínigíni. Goríxo xfómí dání ámí awaúmi dñjé síxí uyáraná awau ámí síjé neri éf rogísisixíni. Éf róáná áamá awaúmi síjwí wínayarígíáyí dñjé níyága nuro wáyí ayíkwí mívínarfná ¹² awau xwíyá bí anfnamí dání enjé tñni re rinénapfagi arfá wigísisixíni, “Awagwí re nání yapípiyí.” Arfá e níwiri agwí tñni anfnamí nání peyarínjagí awau tñni míxí iníigíáyí síjwí wínowáraná ¹³ axíná re eníjínigíni. Poboní xwíá yaiwíámí eníjínigíni. Xwíá yaiwíámí éáná anjé anjé apimí míríníjé wé wúkau imóníjépi bí nípiní pínanowírí áamá e njweagíá ení 7,000 penowíro éagíá anjé apimí njweagíá mípéfáyí enjé óf níkaríníro njwíá anfnamí njweanomí seáyí e numeróná

“Enj éánjoxi, ayf joxirini.” urarjagfa winijanigini. Nioni orija niwiniirina e winijanigini.

¹⁴ Rfwíyo wimeanfpi nani “Ine” biau bi ríípi áwini e enjipi rixa api imónigo. Apimi rfwíyo imóninipi anjini imóninigo.

Ajnajf pékákf xirigfa yoparo pékákf rijf nanirini.

¹⁵ Ajnajf pékákf xirigfa wé wfúmi dánf wáu imónigfawa yoparo pékákf rana anjnamí dání manf obaxf enjf tfini re niriga warjagi arfa winjanigini, “Xwfárimí menjweapaxf nani imóninjipi siní wíyfyá marfái, rixa negf Ámináo tfini xegf áma nene yeáyf neayimixemeanfa nani oyá dijf tfini arfowayá xwfá piaxtyo dání iwiaronfoyf rarjwáo tfini awaúyápinirini. O wí anfa mimónf aninjf íniná nijweari menjweanfáriní.” niriga warjagi arfa niwiri ¹⁶ áma áminá 24 Gorixo tñjf e íkwianwíyo éf nijwearo xapixapf nijweaxa pugfáwa wigf símimanjfmíni nipfkinimearo Gorixomi yayf numeróná ¹⁷ re urarjagfa arfa winjanigini, “Áminá Gorixoxini, enj sixf éánigfa niyoní seáyí e wimónijoxini, ríná jweari enjiná dání aninjf jweari enjoxini, joxi enjiná dání enj sixf éáninjf néra bagfpi tfini rixa xixeni nerí xwfárimí iwamfo menjweanagi nani none yayf siarjwini. ¹⁸ Áma gwf bi bi mónigfa nfini joxi nani wikf nironro ‘Omí ínimí wí wurfnaniméwini.’ yaiwíagfa aiwí joxi ayo wikf wóninjipi wíwapiyiríná rixa nimóninigo. Ríná áma pegfáyo xwirixf numerí eyeyíromf wirínáriní. Ríná wfá rókiamoarigfa, dixf rináiwáninjf nimóniro ominjf siarigfáyo yayf niwimorí ‘Api wimigini.’ yaiwinjipi miní wiri áma dixf imónigfa joxi nani wáyf nsiro píraninjf xfdarigfa, siyikwfninjf imónigfayoraní, xwéninjf imónigfayoraní, ayo ení yayf niwimorí ‘Api wimigini.’ yaiwinjipi miní wiri áma xwfárimí xwirfá ikixearigfáyo xwirfá wikixerí eríná, ayf rixa rínáriní.” rarjagfa arfa niwiri winijanigini. ¹⁹ Gorixoyá anj jwfa anjnamí enjwá íkwiniiri bokisf xwíyfa Gorixo enjiná réoárinjipi nani imixininjfwá anj iwamí dání stjani imóniri éaná re enjinigini. Ápianwf ókímixayiri ikaxf rayiri akirwf rayiri pobonf eri anjnaikf ayá wí eri éagf winijanigini.

12

Ekíyinjf iwí wo ininjipi tfini apixf wí ininjipi tfini nanirini.

¹ Ekíyinjf anj pirtyo ayá sfwf ropaxf bi ninirina rípi imóninjiginini. Apixf wí — Í sogwo rapirapininjf yiniri xegf síkwf emáomí ikwiáiriri aminanwf stjé wé wúkaú síkwf wáu tñjf dfkíiniri nemána ² niaíwí agwf enjirini. Í niaíwí xiriminiiri nani stjwí wanarjagi rfininjf ayikwf mwinarjagi nani “Anjini oxirimini.” niyaiwiri “yeyi” riniginini.

³ Ekíyinjf ámi bi anj pirtyo ninirina rípi imóninjiginini. Iwf ayfá rijf xwé wo —O mñjf wé wfúmi dánf wáu imorí stwanf wé wúkaú mñjtyo dání rémowapiri dírí mñxf ináyf dfkíinarigfa imóninjf wé wfúmi dánf wáu mñjtyo xixeni nidfkíga uri enjorini. O anj pirtyo e stjani nimóniri re enjinigini. ⁴ Sinj biau bi egfa bimi xegf sowf tfini anjnamí dání aláirómí énapána xwfáyo píerinowinjiginini. E nemána iwí xwéo “Apixf niaíwí xiriminiiri yarinjf rixa niaíwí xiráná oroanímíni.” niyaiwiri ími agwírwámíni urojaná ⁵ í niaíwí oxf womí —O ainixf wá fá nixiriri áma gwf bi bi mónigfa niyoní umejweanfá nani imóniri xwíyfa xfoyápipimi mímúropaxf imóniri enforini. Omí í xiriniginini. Niaíwí omí nixirimáná enjáná íwo Gorixoyá dijf tfini xfo íkwianwfnami jweane nani nipeyiri jweanáná ⁶ apixí áma dijf meanf e nani éf unjinigini. Gorixo í e nani éf nuri jweáwinjiginiri anjini wimixiyárinje nani nuri jweanáná aiwá niwiro píraninjf mearfna sfá 1,260 nóra unjinigini.

⁷ Anjnamí dání mñxf ninowiapnironá anjnajf Maikoroyf rininjo tfini xegf anjnajowa tfini midáni nironáná iwí xwéo tfini mñxf ninironá iwo ení anjnajf xfomí xfdarigfáwa tfini midáni nironáná mñxf niniro aí ⁸ iwowa enj mweanipa

nero nání síní anjnamí ηweapaxí mimóniηagí nání ⁹ Maikorowa iwomí mamówárenapigíawixíní. Sidíro enjíná dání oboyí ríro Setenoyí ríro egíto, ayí oríní. Ámá xwíáyo ηweagí níní íwí oépoynírí yapí níwíwapiya waríño, ayí oríní. Omí xwíáyo nání mamówárenapíro anjñají omí níxídíro yaríggíawamí mamówárenapíro éagí ¹⁰ nioní arfá wíáyí anjnamí dání xwíyí bí enjí tíní re rínénaparíηagí arfá wíñanigíní, “Goríxo enjí eáníηí xíto imóniηípi tíní erí ámá xíoyá imóniηíyo yeáyí uyimíxemearí míxí ináyí yapí nimónírí xwíoxíyo míméamí nerí umenjewearí ení ríxa agwíríní. Yeáyí uyimíxemeaní nání oyá díηí tíní aríowayá xwíá piaxíyo dání iwiaroño, o xegí néní tíño nimóníríηíyo dání ámá xwíáyo ηweagí wíwapiyíní ríxa agwíríní. Ayí rípi náníríní. Jisasomí díηí níwíkwíro nání xexíxexírímeá imóníggíyo xwíyí uxekwímoayaríjomí —O negí Goríxoyá síηwíyo dání ikwáwíyiraní, áríwíyiraní, xwíyí uxekwímoayaríηoríní. Omí ríxa xwíáyo mamówárfáriní. ¹¹ Negí nírixímeáyí ‘Sipísipí miáo nene yeáyí neayimíxemeaní nání neapeíñírfaní?’ níyaiwíro ragí oyáyo igíáníηí eáníro o nání xwíyí wáf uríyíro neríηíyo dání obomí xopírárí wírfáriní. Ayí omí xopírárí níwiríná wíwaníηíyí wá mumíxíní ‘Wa nene Jisasomí xídaríηagwí nání níneapíkíroná ayí aníní xe oneapíkípoyí.’ níyaiwíro xídígíáyíriní. ¹² Ayínání anj rínaxí tíní re ηweagíáyíné tíní díηí nífá oseainíní. E nerí aí xwíárixí tíní rawírawáwáxí tíní ine! Obo xwíárimí seyíné tíηí e nání ríxa wéí enagí nání raríñíní. O ‘Aníηí xwíárimí níηweámáná epaxonímaní. Re ení pírfí nírakípírfí anjwí ayorífaní?’ níyaiwírí nání xegí wíkfí nónírí seainípi rífá ápiáwíñíηí imóniηagí nání ine!” Xwíyí anjnamí dání e rínénaparíηagí arfá wíñanigíní.

¹³ Iwí xwéó “Ríxa xwíárimí rínímamówárenapáoí?” níyaiwírí apíxí níaiwífí oxo xíríímí míxí eaaxídíñínigíní. ¹⁴ Míxí eaaxídfagí aí apíxí ámá díηí meaníyo xíí nání wímíxíyáñe nání nípiñka ounírí nabíkínáo íwí wíñíxáu ímí uñwíráráná í sidíro tíηí e píñí níwíárimí nípiñka nurí e ηweanáná xwíogwí wáu wo ní múrorí ámí wo áwíní e imóníe nání aiwá níwíro píraníηí umegíawixíní. ¹⁵ Sidíro iníggí xegí maníyo dání peyeáu iníggí waxíñíηí númí nurí ímí níxemí níwerí opíkínírí imíxowárfagí aí ¹⁶ xwíárfí apíxímí arírá níwiríná re eníñíní. Iníggí waxí iwí xwéó apíxímí opíkínírí xwírífá dowárfú xwíárfí xegí maní nexoarí níñínigíní. ¹⁷⁻¹⁸ Iwo síηwí e níwíñírí apíxí nání wíkfí rífá ápiáwíñíηí níwónírí nání níaiwífí apíxí í xíríηí wíñíyo míxí wímínírí uñínigíní. Ayí ámá sekaxí Goríxo uríñípi xídíro xwíyí Jisaso nání ríñípi díηí fí xíríro yaríggíayí enagí nání ayo míxí wímínírí nání nurí rawírawáyo imaní e éfí roaríñínigíní.

13

Nañwí míxí yaríñí rawírawáyo dání íwíapíño náníríní.

¹ Nioní nañwí míxí yaríñí wo rawírawáyo dání íwíaparíηagí níwíñírí o síwanj wé wúkaú rémówapírí míñí wé wíúmí dánj wáu imorí enj xegí síwanj wé wúkaú apímí wámíní wámíní dírfí míxí ináyí díkínaríggíapí nídfíkíga urí xegí míñí wé wíúmí dánj wáu apímí womíní womíní yoí Goríxomí ikayíwífí umeararíggíapí ríwamíñí níñwíráríga urí enagí wíñanigíní. ² Nañwí míxí yaríñí nioní síηwí wíñíáo pusí sayí papearíxí imóniηí repatíyí ríníñíyíñíηí imónírí xegí síkwífí ayí nañwí beyái ríníñíyíyápníñí imónírí xegí maní ayí pusí sayí raioníyí ríníñíyíyáníηí imónírí enjoríní. Iwí xwéó nañwí míxí yaríño xíto tíní xíxení oimónírí síηwí níwíñírí nání enj eáníηí xíto yaríñípi síxí umímorí xíto ámáyo seáyí e níwímónírí umenjewearíñípa axípi oimónírí wímíxírí xíto néní tíηí seáyí e imóniηípi axípi oimónírí wímíxírí enjoríní. ³ Míñí wíyímí míñí rogfá ígí ayí nípiñípaxí rogfáníηí imóniηagí wíñanigíní. Ámá xwíá nírimíní ηweagíayí “Nañwo aríge nerí síñí enjírífaní?” níyaiwíro o nání ududí níwíñíroná níxídíro ⁴ iwo nañwomí xíto néní tíηí imóniηípi axípi wímíxífí enagí nání xítomí seáyí e número nañwomí ení axípi seáyí

e numeróná re nira ugáfawixini, “Nanwo tñi go xixeni imónini? O tñi go mixí xixe inipaxí imónini?” nira ugáfawixini. ⁵ Gorixo nanwo xegí dñj tñi xe manj nyoámori weyf nimeniri ikayfwí nñimeara úwinigini sñwí winiri emá 42 múroarfná api enfa nání néní tñjónijf nimóniri éwinigini sñwí winiri éagi ⁶ o re enjigini. Manj nyoámori Gorixo nání ikayfwí nñimearirfná oyá yo+yo ikayfwí meariri anj ñwfa oyáiwá nání ikayfwí meariri anjnamí ñweagfáyf nání ikayfwí meariri enjigini. ⁷ Gorixo amá xfoyá imónigfáyo nanwo xe mixí nñiwiri xopirarf wíwinigini sñwí winiri xe néní tñjónijf nimóniri amá gwí wirí wirí nñiyoni tñi wará xixegini írigfá nñiyoni tñi pñé xixegini rarigfá nñiyoni tñi gwí bi bi mónigfá nñiyoni tñi ayo seáyí e wimóníwinigini sñwí winiri enjigini. ⁸ Ayínáni amá xwfáyo ñweagfáyf nñi — Amá enfná Gorixo xwfári imixinjfná dání wigf yoí íkwf dñj nñiyimñj meapirfa nání ñwirarinjfnamí — Ana sipisipf pikigfoyanarini. Anami yoí ñwirarinjfyf marfát, amá yoí mñwirarinjfyf nanwo nene nání yayf owiniri seáyí e umepirfáriní.

⁹ Amá arfá tfgfáyfné enánáyf, arfá okiarf mónipoyí. ¹⁰ Amá Gorixo “Xe gwí uyírixini.” wiaiwinj go go apimi wí múropaxí imóniníamaní. Amá “Kirá tñi xe pikírixini.” wiaiwinj go go apimi wí múropaxí imóniníamaní. Api imónánáyf, Gorixoyá imónigfáyfné segf dñj wíkwroarigfápi pñi mñwiarf anijf miní xwámámf nñwia úfrixini.

Nanjwí xwfáyo dání fwiapñjo nánirini.

¹¹ Nioni nanwf amí wo xwfáyo dání fwiapñjagi nñwiniri o sipisipf miá mñjyo dání sñwanj wiyau rémoarñjpa rémori xegí xwfyfá nñirfná iwí xwfyfá rarñjpa rñri yarñjagi winñjanigini. ¹² O nanwf xamí fwiapñjoyá néní imónijf nñipimíni dání nñwiirfná amá xwfáyo ñweagfá nñi nanwf xamí fwiapñjo, igí nñipikipaxf wejomí nupfkinimearo seáyí e umepoyiniri mñrákwfkwf wiaxfdirí ¹³ emimf ayá rñwamónipaxf xixegfni bi eri nerfná amá sñwí anigfe dání oyá dñj tñi rfa wearñj bi aí anjnamí dání xwfáyo piéronapayarñjpi tñi yapf wíwapñyarñjriní. ¹⁴ E nerfná emimf Gorixo nanwf wfoyá néní tñj imónijfpmí dání xe wíwapñyipaxf oimóniri sñwí winñfpmí dání amá xwfáyo ñweagfáyo yapf nñwíwapñyiri re urarñjriní, “Xwfáyo ñweagfáyfné xopaikigf nanwf mñj rogfa amí sñj imónijónijf imónijf bi nimixiro éf urararfipoyí.” urarñj enagi nání ¹⁵ ayf e éaná nanwf rfwfyo fwiapñjo xopaikigf imónijfpi nñmearí sñj oeniri sñmí ofyo dání pñramf wíaná sñj imónijñigini. Gorixo nanwf xwfáyo dání fwiapñjo xegí wónijf xopaikigf imónijfpmí sñmí ofyo dání pñramf wífpimí dání xe sñj nimóniri xwfyfá rñri amá xébimi xómijf nñyikwiro seáyí e mumearigfáyo opikipoyiniri rñri epaxf imóníwinigini sñwí winñj enagi nání e imónijñigini. ¹⁶ Nanwf xwfáyo dání fwiapñjo e nemána xfoyá manjyo dání amá nñyoní styikwññijf imónigfápiamirani, mamadñrixamirani, amá amipi wí mñmúrónigfáyorani, uyípeayf imónigfáyorani, amá xñnáiwanñj nimóniro omñj wiarigfáyorani, wíwiní meñweánigfáyorani, ayo nñyoní ipirfa nearfná wíyo wé náumí earo wíyo mimáyo earo egfawixini. ¹⁷ E nerñjyo dání amá ipirfa nanwoyá yoí tñnirani, nabá xfoyá yoípirani, xixeni imónijfpirani, meánigfáyf aiwá nñpñri nání bf ero aiwá ñgwí meapñri nání bf ero epaxf mimónipa egfawixini. Ipirfa eánigfáyfni anani bf epaxf imónigfawixini. ¹⁸ Ía roarigfáyfné, seyfne píranñj dñj neñwiperfnáyf, re éfrixini. Nabá nanwf oyá yoí tñi xixeni imónijfpi, ayf amá wo nání rinñjagi nání amá dñj ía xirigfá gñyf gñyfné, nabá oyá yoí nánipí píranñj ía rófrixini. Nabá oyá yoí nání rinñjpi, ayf 666 apñriní.

14

Amá 144,000 imónigfápi nánirini.

¹ Nioni wenñj éayf winñjanigini. Sipisipf miáo dfwf mñj Saioniyí rinñjpmí éf roñagi sñwí nñwiniri amá 144,000 imónigfáyf — Ayf yoí xfoyá tñi xanoyá tñi

ríwamíhí mimáyo eánígfáyítríní. Ayí o tñní nawíní éf ronagfa níwínítrí ² arfá wíáyí wíjanigíní. Anínamí dání ikaxí bí nírinítríná ikaxí iniígfí iyakwí obaxí nídiróná raríhípa rírí akíríwí ení tñní nírinítríná raríhípa rírí ikaxí ámá kitá eaarígfáyí kitá eaaríná raríhípa rírí yaríhagí arfá wíjanigíní. ³ Goríxoyá íkwianwína tñní díhí tñhí imónígfá waú waú awa tñní ámíná 24 e níhweaxa pugfáwa tñní wígfí sfnímanítríwámíní ámá 144,000 ayí éf nírómáná soní sñhí bí raríhagí arfá wíjanigíní. Soní rarígfá apí ámá xwíáyo dání wí níjfá imónípaxí meníní. E dání 144,000 imónígfá xfo nupeiríhípímí dání gwíníhí uroyíroníyítríní ananí níjfá nímonítrí rípaxítríní. ⁴ Ámá apíxí tñní fwi minípa nero píaxí míweánarígfápa ayí ení hífápi sñní fá míxírarígfá enagí nání Goríxoyá síhíwíyo dání píaxí míweánarígfáyítríní. Síní apíxí tñní memegfáyítríní. Sipísípí míáo gímí gímí úfímí ananí númí xfdarígfáyítríní. Ámá níyoní dání gwíníhí Goríxo roayíroníyítríní xfo nání tñní sipísípí míáo nání tñní aiwá níwákwiníhí imóníhíyítríní. ⁵ Yapí nítríro xwíyífá óf e rarígfáyímaní. Ramínígfáyítríní. Xwíyífá bí xímeapaxíyímaní.

Aníhájí waú wo xwíyífá rígfá nánítríní.

⁶ Aníhájí ámí wo aní pírfíyo ayá áwínímí nípípká waríhagí wíníjanigíní. O ámá xwíáyo hweagfáyo gwí wírí wírí imónígfá níyoní tñní píné xíxegíní rarígfá níyoní tñní wará xíxegíní iniígfá níyoní tñní ayo níyoní xwíyífá arfá níwíríná yayí wínípaxítrí —Apí aníhí rínárinítríní. Apí wáf uríní nání tñhíoríní. ⁷ O ení tñní re ríhínigíní, “Goríxo, anína imíxírí xwífá rí imíxírí rawírawá imíxírí iniígfí sfníhíyítríní imíxírí eno ámá níyoní eyeyírómf eníná ríxa ríná enagí nání omí wáyí wíro seáyí e umfeyoaro o nene nání yayí owinítrí seáyí e umero étríxíní.” Aníhájí nípípká nípuríná e raríhagí wíníjanigíní.

⁸ Aníhájí ámí wo ríwíyo aní pírfíyo áwínímí nípípká nípuríná re níra púníhíní, “Aní xwé Babironíyí ríníhípí ríxa xwírfá íkíxenáríní. Oyí, ríxa xwírfá íkíxenáríní. Ámá wí wíyo papíkí oépoynítrí iniígfí wainí míní níwíro wíwapíyarígfápa aní apí ení fwi xébi inaríhípa gwí bí bí mónígfá níní ení fwi axítrí oinípoynítrí wíwapíyínítríní.” níra pwaríhagí wíníjanigíní.

⁹ Aníhájí awaúmfí ámí ríwíyo wo nípuríná ení tñní re níra púníhíní, “Ámá naníwo tñní óníní xopaikígfí imíxíníhípí tñní awaú nene nání yayí owinítrí xómíhí níyíkwíro seáyí e umero ipírfá oyá mímayorání, wéyorání, eáníro yarígfá gíyí gíyí ¹⁰ wíkfí Goríxo aga ayíkwí mívóníhípí wí múropírfámaní. Iniígfí wainí míxí yaríhípíníhí nípírfátríní. Wainí oyápi, ayí míxí bí onímíápi éwíníhínítrí aga iniígfí tñní gwíaumí nerí yíníhípí marfáí, wainí apí míxí ayíkwí mepa éwíníhínítrí iniígfí tñní gwíaumí mé wainí aíníní síxí oyá wíkfí óníníhí imóníhíwámí iníhípítríní. Ámá ayí wainí apí nírinítríní neróná re epírfátríní. Aníhájí Goríxoyáowa tñní sipísípí míáo tñní awa síhíwí wíníháná ríníhí sñhí sarípá ríníhípímí dání tñní ríá ápiáwí wearíhípímí dání tñní xáíwí níwínítrí míméníhíwí nura unfátríní. ¹¹ Ríá míméníhíwí uraríhípímí dání síhíwírfá peyaríhípí aga ná ríwíyo dání aí píní bí míwíarfí aníhí míní peyaríná ámá ayí íkwáwíyiraní, áríwíyiraní, bí kíkífá hweapírfá meníní. Ámá naníwo tñní óníní xopaikígfí imíxíníhípí tñní awaú nene nání yayí owinítrí xómíhí níyíkwíro seáyí e umero ipírfá xegí yoí nání eáníro yarígfáyí e epírfátríní.” Aníhájí apí e níra pwaríhagí wíníjanigíní.

¹² Ámá Goríxoyá imónígfá xwámámí níwíá warígfáyítríní. Sekaxí o ríhípí xáíwí fá xíríro Jisasomí díhí wíkwíroarígfápi xáíwí fá xíríro epírfátríní.

¹³ Nioní anínamí dání xwíyífá bí re rínénaparíhagí arfá wíjanigíní, “Joxí re nítrí ríwamíhí eai, ‘Ámá Goríxo tñní íkárínígfá ríná dání nípéa upírfáyí oyápímí dání yayí wínípaxítríní. Kwíyítrí ení re raríní, ‘Oyí, yayí owiníní. Níperíná Jisasomí níxídíro nání ríwí nírkwínítrí neríhípímí dání wará saní wunaríhípímí dání gwíníhí níkwéánítrí kíkífá epírfá enagí nání yayí owiníní. Níperíná wé róníhí imóníhí

wiwaniŋtyf néra ugfa anfa wí mimónf Gorixo yayf wimonfa nánf sínf nimónínfá enjagf nánf ananf kikiá epaxfrínf.” Kwíyfpf enf e rarínf. nírínf rfwaniŋf eaf.” rínenaparŋjagf arfa wíjanigínf.

Xwfarímí aiwánŋf mipfríná nánfrínf.

¹⁴ Nionf wenŋf éáyf wínŋjanigínf. Agwf apfa wenfpimf sŋwf níwínrínf ámánŋf imónŋf wo apimf seáyf e éf xenweanagf níwínrínf o amínanwf sŋá gorf tñf imixínŋf wina mŋfyo dfkínrínf kirá wítf aiwá wákwiarígfá ŋwá xaiwf yínŋf bá fá xírínf nemáná ŋweanagf wínŋjanigínf. ¹⁵ Ámf anfnajf wo anf ŋwfáiwámí dánf nfwíapírínf agwfpmí éf xenweanomí rfaíwá enf tñf re urfagf wínŋjanigínf, “Aiwá xwfarímí dánf nfnf ríxa yófrínf. Ríxa nímipaxíná ríná enjagf nánf díxá kirápá tñf mŋf níwákwrínf míf.” urfagf ¹⁶ agwfpmí éf xenweano xegf kirá xwfarímí seáyf e puwíaraúfyf nfnf wíarf wákwímonŋnigínf.

¹⁷ Ámf anfnajf wo anf ŋwfá anfnamí enjwámí dánf fwiaparŋjagf níwínrínf o enf kirá ŋwá yínŋf bá fá nímaxírínf fwiaparŋjagf wínŋjanigínf. ¹⁸ Ámf anfnajf wo —O rfa wearŋfpimí xiáworínf. O rídiyowá yarígfá nánf íraf onŋfpf tŋf e dánf nfwíapírínf anfnajf kirá ŋwá yínŋfpá fá xírŋomí rfaíwá enf tñf nurínf re urŋŋnigínf, “Xwfarímí wainf uraxf sogwf ríxa níaf enjagf nánf díxá kirá ŋwá yínŋfpá tñf wíwákwrínf nerí awí eámeámf eí.” urfagf ¹⁹ anfnajo xegf kirápá tñf wainf uraxf xwfaýo enfyf wíwákwrínf nerí awí neaárímáná xoyíkímí epfrínf nánf sŋá íkwianwf xwé eapínarŋfnamí —Ana, ayf pírí Gorixo aga wíkf níwónrínf nánf umamonfápf nánf imónŋfnarínf. Anamí xoyíkímí epfrínf nánf mífameámf yaráná ²⁰ anfpimí bfaríwámínf sŋá íkwianwfnamí xoyíkímí yaríná ragf anamí dánf nípurfná waxfnŋf níwerí níróga níwíapfnímearf ofyfyá manf tñf xixení rónrínf ná mfmí waxf níwerí 300 kíromita wíarf múrorí enŋnigínf.

15

Anfnajf wé wfúmí dánf waúmí píreríxá xixení wŋf nánfrínf.

¹ Nionf ekíyŋf anfnamí dánf ámf bí infagf sŋwf wínŋjanigínf. Apí seáyf e imónrínf dŋf níyága upaxf imónrínf enfpírínf. Anfnajf wé wfúmí dánf waú ámayo xeanŋf aga rfa tŋf wíkarípfprínf. Apí wíkararfná Gorixo xegf wíkf onŋfpf níyopíyárfnfá enjagf nánf ayf xeanŋf yoparfprínf. Apí anfnajf wé wfúmí dánf waú tfgfawamí níwínrínfá wenŋf éáyf wínŋjanigínf. ² Rawírawánŋf imónŋf gírasfnŋf rírímá onŋfpf rfa tñf gwíaumf níwínrínf níwónŋf ámf nanwoyá xopaikgf imixínŋfpimí seáyf e mumepa ero oyá ípírfá xe oneaeaníf níwínrínf ero nerŋfpimí dánf xopíraf egfáyf kítá Gorixo wŋfyf fá níxírímáná rírímá onŋfpimí seáyf e roŋgfá wínŋjanigínf. ³ Ayf sonf níróro Moseso, Goríxomí xínáínŋf nímonrínf omŋf wíago répenfpf ríro sípsípí míáoyápf ríro neróná sonf re rígfawíxínf, “Ámíná Goríxoxínf, enf eánígfá níyonf seáyf e wimónŋjoxínf, amípf joxí yarŋfpf seáyf e erí ámayo ududf wínpaxfpf erí yarŋjagf ranarŋwárfnf. Gwf wírf wírímí dánf níyonf míf ináyoxínf, pí pí joxí nerfná wé rónŋf erí nepánf erí yarŋjagf ranarŋwárfnf. ⁴ Ámínáoxínf, joxí ná woxínf síyíkwf mínŋjoxí enjagf nánf ámf gíyf wáyf mífípa ero seáyf e mífímíeyoapa ero epfrírfarínf? Díxá nánf pírf numamorfná xixení imónŋfpf tñf yarŋfpf ríxa sŋánf imónŋjagf nánf ámf gwf wírf wírí nfnf níróro díxá símímanfmí dánf waunf níkarínro seáyf e rímepfrírfarínf.” Sonf níróro e rarŋjagfa wínŋjanigínf.

⁵ Apí níwínrínfá wenŋf éáyf wínŋjanigínf. Anfnamí anf ŋwfáiwámí ínfmí anf pákínŋfwá —Awá Goríxoyá anf awawá ayá rfa wenfwárfnf. Awá íkwínŋjagf níwínrínf ⁶ anfnajf xeanŋf aga rfa tŋf wíkarípfprínf nánf tfgfá wé wfúmí dánf waú awa rapírapf awíaxf apfa werí xwínfá earí enf yínro íríkwínŋf sŋá gorf tñf imixínŋfpf xwínamíyáwí yíróro nemáná anf ŋwfáiwámí dánf fwiaparŋjagfa níwínrínf ⁷ dŋf

tíhí imónigfá wáú wáú awa wo níwíápínímeari aníhájí wé wfúmi dání wáú awami pírerixí sǵá gorí tǵni imixinihí wé wfúmi dání wáú mǵni winiginíni. Pírerixí apimi wíki ónihí Gorixo, aníhí íníná hweanoyá magwí enípirini. ⁸ Mǵni wíáná ení eánihí Gorixoyá imóniri seáyí e oyá imóniri enípimi dání síhwiífá xegí aní hwiáfáiwámi árfó inárínítagí nání aníhájí wé wfúmi dání wáú awa xeaníhí ríá tíhí wé wfúmi dání wáú apí wíkarípirífe nání páwipaxí wí mimóníhagí síhwi e winíhaganíni.

16

Aníhájí wé wfúmi dání wáú pírerixíyo iníhípi mǵwíarómogfá nánirini.

¹ Nioni arfá wíáyí aní hwiáfáiwámi dání maní bá ení tǵni aníhájí wé wfúmi dání wáú awami re urínénapítagí arfá winiginíni, “Soyíne nuro Gorixoyá wíki ónihí pírerixí wé wfúmi dání wáú ayo magwí enípi xwíarími mǵwíarómoaipoyí.” urínénapítagí arfá winiginíni.

² Aníhájí awa wo pírerixí o xiríhína nímeáa nurí xwíarími mǵwíarómoaíáná re eniginíni. Ámá nanwoyápi ipírfá eáníro xegí xopaikigí imixinihípimi seáyí e umero yarigfáyí oremá sípi xwírfá wíanarígíapí imónigfawixini.

³ Aníhájí awa ámi wo xegí pírerixína rawírawáyo mǵwíarómoaíáná re eniginíni. Rawírawá ragí nimóniri ámá píyíyá pwaríhípa axípi pǵpó oní imónáriniginíni. E imónáraná amípi díhí tíhí rawírawáyo hweaníyí nǵni píyí yáriniginíni.

⁴ Aníhájí awa ámi wo xegí pírerixína iníigí ná wearíhíyo tǵni símíhí meariníyo tǵni mǵwíarómoaíáná iníigí nǵni ragí imóníhiginíni. ⁵ Iníigí nǵni ragí imónáná aníhájí iníigí xiáwo re raríhagí arfá winiginíni, “Agwí ríná hwearí eníná dání aníhí imóniri enoxini, aga síyikwí mǵni enoxini, pírfí joxí umamoaríhí apí xwíyífá mǵmeárinípa nerí xixeni wíkararíhíni. ⁶ Ayí ámá díxí imónigfáyo tǵni wfá rókiamogfáyo tǵni ragí píkiewéamíxigfá nání joxí ragí onípoyiniri pírfí apí numamoríná xixeni yaríhíni. Ámá ayí pírfí joxí umamoaríhípi ríhíhí meapaxí imónigfáyí enagfá nání ayí ananirini.” raríhagí arfá níwiri ⁷ xwíyífá bí íráfí noa peyiníhje dání re rínaríhagí arfá winiginíni, “Ámíná Gorixoxini, ení eánihí tígfáyo níyoní seáyí e wimóníhoxini, ayí neparini. O aga xixeni ríhíoi. Pírfí joxí umamoaríhí apí apí nepa xixenini wíaríhíni.” raríhagí arfá winiginíni.

⁸ Aníhájí awa ámi wo xegí pírerixína sogwomi mǵwíarómóáná Gorixo ámá xwífáyo hweagfáyo xe sogwí xáíwí níwepíniri naniri rímmeníhwi neániri pírfí owíaríniri síhwi winíhiginíni. ⁹ Xe rímmeníhwi neániri pírfí owíaríniri síhwi wíntagí sogwí níwepíniri ayo ríá pírfí wíarítagí nání ámá ayí Gorixomi —O xegí ení síxí eáníhíyo dání xeaníhí ayí wíkarípaxí imóníhoxini. Omi ikayíwí numearíroná wígfí fíwí yarigfápi ríwíminí nímamoro omi seáyí e mumíeyoagfawixini.

¹⁰ Aníhájí awa ámi wo xegí pírerixína íkwíahwi nanwo éfí níhweámáná ámáyo umehweanínamí mǵwíarómoaíáná re eniginíni. Ámá nanwo xegí seáyí e níwimóniri umehweaníyo níyoní sfá yidoáriniginíni. Sfá yidoáraná ríhíhí ayíkwí wí mǵwinaríhagí nání iwíeáníro wígfí áíwí sfíwí kiro neróná ¹¹ wígfí sípi yarigfápi ríwíminí nímamopa nero ríhíhí wíaríhípi tǵni uraní egíapí tǵni nání hwiáfá anínamí dánomi ikayíwí umearígfawixini.

¹² Aníhájí awa yoparo tíhí xegí pírerixína iníigí rapá xwéú, Yupíretisiyi ríhíhí mǵwíarómoaíáná míxí ináyí sogwí fíwíparíhími dánowa iníigími ananí xepíri nání yeáyí yáriniginíni. ¹³ Nioni weníhí éáyí winíhaganíni. Píyíminífá sípi biaú bí mǵníníhíhí nimóníro iwí xwéoyá maníyo dání fíwípirí nanwoyá maníyo dání fíwípirí mimóní wfá rókiamoaríhoyá maníyo dání fíwípirí yaríhagfá winíhaganíni. ¹⁴ Píyíminífá apiaú apí nípíni kwíyí sípípirini. Ámáyo emími níwíwapiya warígfápirini. Míxí ináyí xwífá nírimíni hweagfáyí sfá sípi Gorixo, ení eánigfá níyoní seáyí e wimóníhoyáyimi míxí inípirífa nání awí oeaemeaneyiniri

upírítápírini. ¹⁵ Ai, Ámináoni áamá árwiyimi fwt meáminiri barigtápánijf axípi bímfáriní. Áamá sánijf mivé sijnwí naníro aikí píranijf niyíníro jweagfáyf yayf owinini. E mepa nerfnáyf, ikwauyxíyf nuróná áamá sijnwíyo dání ayá wininiginiri nánirini. ¹⁶ Kwíyf sípí biaú bí apí nuro míxí ináyowamí níwirímearo Xibíruyf pfné tñní Amagedoniyf riniñje awí eaáraríñagfá wininjanigini.

¹⁷ Anjínajf awa yoparo xegf pírerixfna imijf yaríñje —E kwíyf sípíyíyá anj erini. E mívíarómoaláná anj jwfáiwámí ínimí síá ikwianjwfnamí dání xwíyíá enj tñní rfaiwá re rinénapíñiniginí, “Ríxa apírini.” rinénapáná re enjñiginí. ¹⁸ Ápianjwí nókímíxa urí anjnamí dání ikaxí nira urí akíríwí nira urí nerí poboní xwé bí —Apí enjíná áamá xwfárimí iwamfó jweaagfáe dání wáiní wáiná poboní xwé nerí aiwí bí apí tñní xixeni míyagf enjagí nání apí aga xwé bíriní. ¹⁹ Apí yarfná anj aga xwé mamadf ikwíronijfpi xwfá yaiwíamf nimenírfná níkwírini bí biaú bí imóniri anj áamá gwí wírí wírí niyíyáyf úpiyinowirí enjñiginí. E nerfná Goríxo anj xwé Babironiyf riniñjfpí nání dñjf peá mímó nerí áamá apimí jweagfá rñnijf xwé omeápojñiní kápíxí xfóyá wikí ónijfipimí dání míxífpí ínijfwá miní wíagí ²⁰ píriñjwí nñní rawírawáyo urfíniní dfwí mñjf ronjyf nñní aíniri nerí ²¹ anjñalkí xwé amímá inijf wí —Woní woní xegf sanj 50 kiro imónijfpirini. Apí anjnamí dání áamáyo píeróná xeanijf Goríxo wikárfí apí xeanijf aga rfá tñjñf enjagí nání omí ikayfwí umeararíñagfá wininjanigini.

17

Apíxí iyf ede dání warígfí nánirini.

¹⁻² Anjínajf wé wfúmi dánj waú pírerixf wé wfúmi dánj waú tífáwa wo níbirí nínirínfá re nírñiniginí, “Joxí beí. Apíxí iyf ede dání warígfími —Í nání anj níminí íá earóaríninirini. Inígf wearíñf obaxíyo seáyí e éf xejweanjirini. Míxí ináyf xwfárimí dánjyf tñní fwt inígfírini. Áamá xwfárimí jweagfáyf í tñní fwt níniróná ayf áamá inígf wainí xwapf níniróná papíkf yarígtápánijf dñjf mamó nero inígfírini. Ími Goríxo pírf umamoaríñjfpí síwá osimini.” nínirini ³ Goríxoyá kwíyfpí níxíxeróáná áamá dñjf meañe nání nínimeámí úáná weníñf éáyf wininjanigini. Apíxí wí nanjwí ayfá rñjf womí —Nanjwo nomíni yof Goríxomí ikayfwí umeararígtápi eániri mñjf wé wfúmi dánj waú imorí síwanj wé wúkaú mñjfyó dání rémówapíri enjorini. Omí í seáyí e éf xejweanagí wininjanigini. ⁴ Í rapírapf ayfá riri mípiyf morí enjyf yíniri okiyfá nání síñá gorí tñní imíxínijfpi tñní síñá awíaxí tñní urípó apfá wenj nígwí xwé ronjfpí tñní okiyfá iniri nemáná kápíxí síñá gorí tñní imíxínijf wá íá níxiriri jweanagí wininjanigini. Kápíxí awámí fwt í yaríñf xwírfá wianípaxí imónijfpi tñní fwt í níniri piáxf weánaríñjfpí tñní magwí ínijagí wininjanigini. ⁵ Yof ími mimáyo eánijfpi rasf re nírini eánijagí wininjanigini, “Anj xwé Babironiyf wíríninínirini. Apíxí iyf ede dání warígfá níwamí tñní áamá xwfárimí jweagfá yarígfá Goríxo xwírfá wianaríñf niyoní tñní xínáinirini.” Rasf e nírini eánijagí wininjanigini. ⁶ Apíxí í ragf áamá Goríxoyá imónígtáyfyá tñní Jisaso nání wáf nírimeroná mñjf winígtáyfyá tñní nínimáná papíkf yaríñagí sijnwí níwiniri “Áamá Goríxomí dñjf wíkwíroarígtáyf aga onímíá ríá píkiñoi?” niyáiwirí ududf ikárinarfná ⁷ anjñajo re nírñiniginí, “Pí nání joxí ududf ikárinaríñiní? Apíxí í tñní nanjwí mñjf wé wfúmi dánj waú imorí síwanj wé wúkaú mñjfyó dání rémówapíri enj, í seáyí e éf xejweanjo tñní ípau nání xwíyíá rasf nírini ínimí imónijfpi nioní píranijf áwanj orírini.” nínirini ⁸ re nírñiniginí, “Nanjwí joxí winífo xámí jweaago aí agwí mñjweanini. O sirírikf yoparfpi mimónijfyimí dání ríxa nípeyarí sepiáfp mñjweá wíarf midáni aníñfni anfnínfáriní. Áamá xwfárimí jweagfáyf —Ayf enjíná Goríxo xwfárf imíxíníná dání íkwf dñjf niyímñjf meapírfá nání jwíráríninínamí wigf yof mñjwirárinípa egfáyf nání raríñini. Ayf nanjwomí níwiniróná ududf winínfáriní. O xámí jweaago agwí mñjweanagí aiwí rfwéná ámi bínfá enjagí nání áamá ayf sijnwí

e n̄w̄n̄iro n̄n̄i ududf̄ win̄n̄f̄ar̄n̄i.” n̄n̄r̄r̄i ⁹ re r̄n̄n̄iḡn̄i, “Ámá d̄n̄j̄ p̄r̄n̄n̄j̄ ner̄w̄iper̄t̄ moar̄iḡf̄áȳ ‘Ayf̄ ap̄t̄ n̄n̄i r̄f̄a im̄ón̄n̄i?’ yaiw̄ipax̄f̄r̄n̄i. Naŋwoyá m̄n̄j̄ wé w̄f̄úm̄i d̄án̄j̄ waú im̄ón̄n̄j̄ ap̄ix̄í éf̄ x̄eŋweaŋf̄p̄t̄, ayf̄ d̄f̄w̄f̄ m̄n̄j̄ wé w̄f̄úm̄i d̄án̄j̄ biaú n̄n̄r̄n̄i. ¹⁰ Ayf̄ m̄ix̄f̄ in̄áyf̄ wé w̄f̄úm̄i d̄án̄j̄ waú en̄t̄ n̄n̄r̄n̄i. Awa wé wú r̄ixa an̄f̄á nim̄óga uḡf̄ar̄n̄i. Wo s̄n̄i agw̄i ŋwean̄t̄. Wo s̄n̄i n̄ŋwean̄f̄ar̄n̄i. O im̄ón̄n̄á Gor̄ixo xe b̄i on̄t̄miáp̄t̄ n̄ŋwear̄t̄ umeŋweaw̄in̄iḡn̄r̄t̄ s̄ŋw̄f̄ win̄n̄for̄n̄i. ¹¹ Naŋw̄f̄ en̄j̄n̄á ŋweaaḡf̄ agw̄i m̄n̄ŋweaŋo en̄t̄ m̄ix̄f̄ in̄áyf̄ ám̄t̄ wor̄n̄i. X̄fo m̄ix̄f̄ in̄áyf̄ wé w̄f̄úm̄i d̄án̄j̄ waú awayá wo aí awam̄t̄ r̄f̄w̄f̄yo m̄ix̄f̄ in̄áyf̄ im̄ón̄n̄for̄n̄i. O m̄ix̄f̄ in̄áyf̄ nim̄ón̄r̄f̄n̄á sepiáp̄t̄ m̄n̄ŋweá wiár̄f̄ m̄id̄án̄t̄ an̄ŋf̄n̄t̄ an̄f̄n̄n̄f̄ar̄n̄i. ¹² S̄t̄wan̄j̄ naŋwoyá m̄n̄ŋf̄yo d̄án̄t̄ wé wúkaú rém̄owap̄n̄aḡt̄ s̄ŋw̄f̄ win̄f̄f̄ȳf̄, ayf̄ m̄ix̄f̄ in̄áyf̄ wé wúkaú ám̄áyo umeŋweap̄r̄f̄a n̄n̄i s̄n̄i mim̄ón̄iḡf̄áwa n̄n̄r̄n̄i. Awa en̄j̄ eán̄n̄j̄f̄ m̄ix̄f̄ in̄áyf̄ im̄ón̄p̄r̄t̄i n̄n̄i nim̄ón̄t̄ro naŋwo t̄f̄n̄i ám̄áyo numer̄wearóná an̄ŋf̄ m̄umer̄weá s̄f̄á ná w̄iȳin̄n̄ŋf̄ umeŋweap̄r̄f̄ar̄n̄i. ¹³ Awa d̄n̄j̄ ax̄f̄p̄n̄i t̄iḡf̄awar̄n̄i. Wiḡf̄ en̄j̄ eán̄iḡf̄á im̄ón̄n̄j̄p̄t̄i t̄f̄n̄i n̄én̄f̄ t̄iḡf̄á im̄ón̄iḡf̄áp̄t̄i t̄f̄n̄i en̄t̄ naw̄ín̄t̄ naŋwom̄t̄ ín̄t̄m̄t̄ n̄w̄ur̄f̄n̄t̄ro ¹⁴ sip̄t̄sip̄f̄ miáo t̄f̄n̄i m̄ix̄f̄ nin̄tr̄óná sip̄t̄sip̄f̄ miáo xop̄r̄ar̄f̄ win̄f̄ar̄n̄i. O ám̄n̄á n̄yoni ám̄n̄á seáȳt̄ e im̄ón̄n̄j̄o wim̄ón̄t̄i m̄ix̄f̄ in̄áyf̄ n̄yoni m̄ix̄f̄ in̄áyf̄ seáȳt̄ e im̄ón̄n̄j̄o wim̄ón̄t̄i ner̄i n̄n̄i ámá o t̄f̄n̄i naw̄ín̄t̄ im̄ón̄iḡf̄áȳf̄ —Ayf̄ x̄fo xeḡf̄ im̄ón̄p̄r̄f̄a n̄n̄i par̄t̄r̄i wéyo f̄á um̄ir̄r̄i en̄j̄f̄r̄n̄i. O n̄n̄i peá m̄im̄ó d̄n̄j̄ n̄w̄ikw̄t̄oro f̄á x̄irar̄iḡf̄áȳr̄n̄i. Ayf̄ o t̄f̄n̄i naw̄ín̄t̄ xop̄r̄ar̄f̄ wip̄r̄f̄ar̄n̄i.” An̄ŋn̄ajo e n̄n̄r̄im̄áná ¹⁵ re n̄r̄n̄n̄iḡn̄i, “In̄iḡf̄ wear̄n̄j̄f̄ ap̄ix̄f̄ iȳf̄ ede d̄án̄t̄ war̄iḡf̄i seáȳt̄ e x̄eŋweaŋf̄ jox̄t̄ s̄ŋw̄f̄ win̄f̄f̄ȳf̄, ayf̄ ámá n̄n̄i n̄n̄r̄n̄i. Ámá wará x̄ixeḡf̄n̄i ír̄iḡf̄ar̄n̄i, gw̄f̄ w̄r̄f̄ w̄ir̄ran̄t̄, gw̄f̄ m̄ón̄iḡf̄á b̄i b̄iran̄t̄, p̄f̄né x̄ixeḡf̄n̄i rar̄iḡf̄ar̄n̄t̄, ayf̄ n̄n̄i n̄n̄r̄n̄i. ¹⁶ S̄t̄wan̄j̄ wé wúkaú rém̄owap̄n̄aḡt̄ s̄ŋw̄f̄ win̄f̄f̄ȳf̄ t̄f̄n̄i naŋwo t̄f̄n̄i awa ap̄ix̄f̄ iȳf̄ ede d̄án̄t̄ war̄iḡf̄im̄t̄ s̄f̄m̄f̄ t̄f̄n̄i n̄w̄iwo xw̄r̄f̄á wik̄xero xeḡf̄ am̄p̄í ur̄ápek̄xero nero s̄f̄w̄i saȳf̄ naŋw̄f̄ roanar̄n̄j̄p̄án̄j̄f̄ n̄w̄iwo n̄im̄t̄n̄i ár̄f̄á yip̄r̄f̄ar̄n̄i. ¹⁷ Ayf̄ r̄p̄t̄i n̄n̄i e ep̄r̄f̄ar̄n̄i. Gor̄ixo awa d̄n̄j̄f̄ ná b̄in̄t̄i t̄f̄n̄i nero wiḡf̄ umeŋweaḡf̄áȳf̄ t̄f̄n̄i naw̄ín̄t̄ naŋwom̄t̄ ín̄t̄m̄t̄ n̄w̄ur̄f̄n̄tr̄óná ím̄t̄ e w̄ir̄ix̄n̄t̄i d̄n̄j̄f̄ ut̄n̄f̄á en̄aḡt̄ n̄n̄i awa ap̄i e n̄w̄ikára nur̄óná xw̄ȳf̄á Gor̄ixo r̄n̄j̄p̄t̄i x̄ixen̄t̄ im̄ón̄n̄f̄e n̄n̄i n̄w̄ikára up̄r̄f̄ar̄n̄i.” n̄n̄r̄r̄i ¹⁸ re n̄r̄n̄n̄iḡn̄i, “Ap̄ix̄f̄ jox̄t̄ s̄ŋw̄f̄ win̄f̄í, í an̄j̄ xwé mamad̄f̄ ikw̄f̄r̄ón̄n̄j̄p̄t̄i n̄n̄r̄n̄i. Ap̄i m̄ix̄f̄ in̄áyf̄ xw̄f̄á n̄r̄im̄t̄n̄i ŋweaḡf̄áyo seáȳt̄ e n̄w̄im̄ón̄t̄i meŋweaŋf̄p̄r̄n̄i.” n̄r̄n̄n̄iḡn̄i.

18

An̄j̄ Babiron̄t̄ xw̄r̄f̄á ik̄ixen̄n̄j̄f̄ n̄n̄r̄n̄i.

¹ Ap̄t̄ n̄w̄in̄ár̄im̄áná an̄ŋn̄aj̄f̄ ám̄t̄ wo an̄ŋnam̄t̄ d̄án̄t̄ weap̄ar̄n̄aḡt̄ win̄n̄ŋan̄iḡn̄i. O n̄én̄f̄ t̄ŋj̄f̄ seáȳt̄ e im̄ón̄n̄j̄f̄ wor̄n̄i. An̄ŋnam̄t̄ d̄án̄t̄ n̄weap̄r̄t̄n̄á xeḡf̄ ik̄t̄n̄ŋp̄t̄i xw̄n̄f̄á near̄t̄ xw̄f̄ar̄im̄t̄ w̄f̄á nókiár̄r̄n̄á ² en̄j̄f̄ t̄f̄n̄i r̄f̄aiwá n̄r̄r̄r̄n̄á r̄p̄t̄i rar̄n̄aḡt̄ ar̄f̄á win̄an̄iḡn̄i, “Babiron̄t̄, an̄j̄ xwé mamad̄f̄ ikw̄f̄r̄ón̄n̄j̄p̄t̄i r̄ixa xw̄r̄f̄á ik̄ixen̄ár̄n̄t̄n̄i. R̄ixa xw̄r̄f̄á nik̄ixen̄ár̄n̄t̄i ȳf̄w̄f̄ im̄ón̄n̄aḡt̄i n̄n̄i im̄f̄ó yár̄ŋer̄n̄i. R̄ixa kw̄ȳf̄ sip̄ȳf̄ en̄t̄ awí eán̄ár̄ŋer̄n̄i. R̄ixa in̄j̄f̄ sip̄í ‘Ayf̄ ob̄f̄ d̄n̄j̄f̄ r̄f̄a rar̄n̄i?’ rar̄iḡf̄áp̄t̄ xwap̄f̄ yár̄ŋer̄n̄i. ³ Ayf̄ r̄p̄t̄i n̄n̄i xw̄r̄f̄á ik̄ixen̄ár̄n̄t̄n̄i. Ámá gw̄f̄ b̄i b̄i m̄ón̄iḡf̄áȳf̄ n̄n̄i ap̄ix̄f̄ ‘N̄īn̄i t̄f̄n̄i f̄w̄f̄ nin̄tr̄óná m̄f̄r̄en̄n̄j̄f̄ oan̄f̄poȳt̄.’ yaiw̄iar̄n̄j̄f̄ t̄f̄n̄i f̄w̄f̄ nin̄tr̄óná in̄iḡf̄ wain̄t̄ n̄n̄r̄n̄n̄j̄f̄ nero pap̄k̄f̄ ero wiḡf̄ m̄ix̄f̄ in̄áyf̄ xw̄f̄ar̄im̄t̄ d̄án̄j̄ȳf̄ í t̄f̄n̄i f̄w̄f̄ in̄ayiro eḡf̄á en̄aḡt̄i n̄n̄i xw̄r̄f̄á ik̄ixen̄ár̄n̄t̄n̄i. N̄ŋw̄f̄ omeaaneȳn̄t̄ro yúb̄f̄ s̄áb̄f̄n̄n̄j̄f̄ in̄ar̄iḡf̄áȳf̄ ap̄ix̄f̄ í ‘Am̄p̄í xwé t̄ŋj̄án̄t̄ nim̄ón̄t̄i s̄r̄f̄ mun̄f̄ on̄weám̄n̄i.’ yaiw̄iar̄n̄aḡt̄i n̄n̄i ím̄t̄ am̄p̄í wí m̄n̄t̄i w̄iayiro n̄igw̄f̄ ur̄ápayiro ner̄n̄j̄p̄im̄i d̄án̄t̄ n̄igw̄f̄ xwé t̄iḡf̄á im̄ón̄iḡf̄á en̄aḡt̄i n̄n̄i en̄t̄ xw̄r̄f̄á ik̄ixen̄ár̄n̄t̄n̄i.” rar̄n̄aḡt̄i ar̄f̄á win̄an̄iḡn̄i.

⁴ Xw̄ȳf̄á ám̄t̄ b̄i an̄ŋnam̄t̄ d̄án̄t̄ re r̄n̄én̄apar̄n̄aḡt̄i ar̄f̄á win̄an̄iḡn̄i, “Ámá n̄ion̄t̄ ḡf̄ im̄ón̄iḡf̄áȳf̄né, seȳf̄né f̄w̄f̄ ap̄ix̄f̄ í yar̄n̄j̄pa ax̄f̄p̄t̄i nero xean̄n̄j̄f̄ ím̄t̄ wímean̄f̄áp̄t̄ seȳf̄né en̄t̄ seaímean̄iḡn̄t̄i ím̄t̄ p̄f̄n̄t̄ n̄w̄iár̄im̄t̄ wí e n̄n̄i úpoȳt̄. ⁵ Ayf̄ r̄p̄t̄i n̄n̄i searar̄n̄j̄n̄i. Í f̄w̄f̄ ar̄f̄k̄í n̄iyayir̄f̄n̄á xeḡf̄ f̄w̄f̄ yar̄n̄j̄p̄t̄i r̄ixa n̄ram̄óga near̄f̄n̄á an̄ŋna t̄f̄n̄i x̄ixen̄t̄

nigwí xwé tígáyí imónigfápírini. Aní apí axínáni sini mé xwirfá ikixenártagi nání inel' nira ugáfawixini.

²⁰ “Anínaxini, apixí í ríxa xwirfá ikixenártagi nání dñí nífá osinini. Gorixoyá imónigfáyíné tñí wáf wurimeigfáyíné tñí wáf rókiamoagfáyíné tñí niyínéni dñí nífá oseainini. Gorixo aní apí seyíné seaikárñípi nání pírf mamót enagi nání dñí nífá oseainini.” Xwiyfá bí anínamí dání e rinénapfagi arfá wiñanigini.

²¹ Anínají ení síxí eáníñí wo sñá xwé wítí siyí yuní ikixearñífyí sípaxí wo nímíeyoarí rawírawáyo nímóairí re rññinigini, “Babironi, aní xwé mamadí ikwíronñípi nioní sñá ro moaíapa aní apí ení píeronfáriní. Aní apí ámá wará sini ninimána pearigfáyíñí anípá imónána ámí sñwí wññipaxí imónínfá menini.

²² Aní apixí dání ámí kitá eánirí soñí rññirí webí rññirí pékákí rññirí yarñagí arfá ámí bí wípírfá menini. Ámá amípí imixanro éwapñigfáyí wí aní apixí dání wigí yarigfápí ámí yarñagfá wññipfámaní. Sñá wítí siyí yuní ikixearñífyí apixí dání ámí nerfna ikaxí rññarñagí arfá wípírfá menini. ²³ Apixí dání uyíwí wáf ónarñípi ámí ónínfá menini. Íwí síkñí tñí apiyá tñí apixí dání ámí bí níméanro xwiyfá nawini rññarigí arfá wípírfá menini. Ayí rññí nání rññarñini. Apixiyá ámá nigwíni omeaneyinro amípí bí yarigfáyí díxí ayá tñí nerñípmi dání ámá xwíarími ñweagfáyo niyoní yapí nívíwapírironá seáyí e múronigfá enagi nání rarñini.

²⁴ “Í Gorixoyá wáf rókiamoarigfáyo tñí ámá xegí imónigfáyo tñí ámá amí gimi ñweagfá pípkímí inñíyo tñí nípíkiri reá roánñirini.” Aníñajo e rarñagí arfá wiñanigini.

19

Babironi xwirfá ikixenártagi nání anínamí dání yayí egfá nánirini.

¹ Apí arfá nívimána maní xwé bí ámá ayá wí anínamí epfroyí egfáyíñí meañí nírññirí ení tñí re rññarñagí arfá wiñanigini, “Negí Gorixomí seáyí e oumeaneyí. Nene éf neamínño, ayí orini. Ení eánirí seáyí e umíeyoapaxí imónirí eno, ayí orini. ² O neyírorí pírf numamorfná nepa xixeni imónñípi tñí wiarñí enagi nání seáyí e oumeaneyí. Apixí iyí ede dání warigfá aní nímíni fá earóarñíñí —Í ámá xwíarími ñweagfáyí tñí fwi nínñípmi dání uyíni oépoyinirí nívíwapíya nurfná xwirfá wikixenñirini. Ímí Gorixo neyírorí xixeni pírf numamorfná ámá xínáíwánñí nimónro omñí wiarigfá í nípíkiri reá roánñífyí nání ríxa xixeni ení meátrini.” nírro ³ ámí re rigfawixini, “Negí Gorixomí seáyí e oumeaneyí. Sñwírfá aní apimi rfá nññirí peyarñípi anñí miní peyínfáriní.” rññagfá ⁴ ámá ámína 24 imónigfá e nññweaxa pugfáwa tñí dñí tñí imónigfá wáú wáú awa tñí Gorixo íkwianwñnamí ñweane nupfínímearo omí yayí nívíwíroná re nira ugáfawixini, “E imónini. Omí seáyí e oumeaneyí.” rññagfá ⁵ síá íkwianwñnamí dání maní bá re rñññinigini, “Ámá Gorixomí xínáíwayfñénñí nimónro omñí wiarigfáyíné, síyikwññí imónigfápiayfñéraní, xwéríxayfñéraní, omí wáyí wiarigfáyíné niyínéni, negí Gorixomí seáyí e umépoyí.” rññarñagí arfá wiñanigini.

“Sípísipí miáo apixí níméanñoi.” rigfá nánirini.

⁶ Nioní maní xwé bí ámá ayá wí epfroyí egfáyí meañí nírññí rññirí iniigí iyakwí nídñrorfná rññirí akiríwí nívékírfá rññirí yarñípanñí nerfna re rññarñagí arfá wiñanigini, “Negí Gorixomí seáyí e oumeaneyí. Negí Ámína Gorixo, ení eánigfá niyoní seáyí e wimónñño ríxa neameñweani. ⁷ Sípísipí miáo apixí meaní ríxa rínáriní. Apixí meaní ríxa wé nírónirí ñweani. Ayínáni negí xwioxíyo dání dñí nífá níméanirí yayí nerane Gorixomí seáyí e umíeyoaneyí.” rarñagfá arfá nívíwí wññanigini. ⁸ Í oyínññirí rapírapí awíaxí apfá xaíwí werí kíyí bí mayí erí ení wú —Ú ayí ámá Gorixoyá imónigfáyí xwífáyo nññwearoná wé nírónro píranñí egfá nání imónññirini. Ú mññí wíagí sñwí nívíwíñirí ⁹ aníñajo re nírññinigini,

“Re níriri rfwamiñf eai, ‘Aiwá sipisipf miáo apixf meanf nánf imixárinfápi nánf wáf urepearinñfyf yayf owinini.’ níriri rfwamiñf eai.” níniriri re níriniñgini, “Xwiyfá api Gorixo rñf enagi nánf nepaxinñpirini.” nírifagi ¹⁰ anñajomi yayf owiminiri nánf oyá síkwf tñf e upfkinimeáaná o re níriniñgini, “Joxf yegf axfpi xináipawinñf nimónirai Gorixomi omñf wiarigwíwawi e minipani. Dixf ririxfmeá Jisaso seaíwapiyinñf fáf xirarigfáyf yarigfápa nioni eni axfpi yarigfá wonf enagi nánf Gorixomini yayf wi. Ayf rñf nánf rariniñf. Gini gine wfá nírókiamoranényf, sa Jisaso neaíwapiyinñf rókiamoaniri nánf imónarigwá enagi nánf rariniñf.” níriniñgini.

Osí apfá weñf womi seáyf e xewweño nánirini.

¹¹ Anñna oxoánfagi níviniñfá wenñf yánfáyf winñjanigini. Osí apfá weñf wo ronagi níviniñf osomi seáyf e xewweño —O re rigforini, “Dinñf unwiráripaxorini. Nepaxinñf imóninñfpiñf yarigorini.” rigforini. O osomi seáyf e xewweñagi winñjanigini. O amáyo nívieyirori pirf umamori mixf wirf nerfna wé ronñf imóninñfpiñf xixeni xfdarigorini. ¹² Xegf síñwí ráf ápiáwññf werf mññfyo dirf mixf ináyowa dfkinarigfápi obaxf dfkiniñf enorini. Xegf yof amá nñf majfá nimónimána xewanñonf nñfá imóninñfpiñf xegf warárimf eánirf ¹³ rapirapf ragfyo igfá eánñf wú yinñf enorini. Yof oyá re rñññorini, “Gorixoyá Xwiyfáoyf” rñññorini. ¹⁴ Anñnamf dánf símññf winarigfáyf rapirapf awiaxf apfá werf kíyf bf mayf imónirf enñyf nñyínimána osí apfá weñfyo nixewweámána omf númf warñagfá níviniñf ¹⁵ amá gwí bf bf mónigfá nñyonf xopirárf winf kirá ñwá yinñfpa oyá manñyo dánf peyearinñagi winñjanigini. Ayo ainxf wáf fáf nixirñf numewearf wikf Gorixo, enñf eánigfá nñyonf seáyf e wimóninño ayíkwf mívóninñfpiñf nívíwapiyirñf uraxf wainf sogwí síñá íkwianñwí eapinññnamf xoyíkímf yarigfápa axfpi winfárinf. ¹⁶ Yof bf rñf “Mixf Ináyf Nñyonf Seáyf e Wimónirf Áminá Nñyonf Seáyf e Wimónirf Enáonñf” níriniñf xegf rapirapfyo ñwirárinñf sáfyo ñwirárinñf enagi winñjanigini.

¹⁷ Nioni wenñf yánfáyf anñajf wo sogwí ñweñe nírómána apurf anñf pirfyo nñpñka emearinñfyo enñf tñf rfaiwá re urarinñagi winñjanigini, “Gorixo aiwá xwé imixinñfpiñf nánf nñbñro awí eánñpoyf. ¹⁸ Mixf ináyfya gfwf yñyónf ero símññf winarigfáyo seáyf e wimónigfáyfya gfwf yñyónf ero amá enñf eánigfáyfya gfwf yñyónf ero osfñfya gfwf yñyónf ero osfño seáyf e xewweáfáyfya gfwf yñyónf ero amá xináiwánñf nimóniro omñf wiarigfáyfñf, wigf omññf yarigfáyfñf, amá síyikwññf imónigfáyfñf, amá xwérñxa imónigfáyfñf, nñññfya gfwf yñyónf ero epñf nánf awí eánñpoyf.” Inñfyo rfaiwá e urarinñagi winñjanigini.

¹⁹ Wenñf éáyf winñjanigini. Nañwo tñf mixf ináyf xwíárimf ñweagfáyf tñf wigf símññf winarigfáyf tñf nawíni awí neániro osí apfá weñomi seáyf e xewweñomi tñf o xegf símññf winarigfáyo tñf mixf wianñro nánf awí eánárññagfá níviniñf winñjanigini. ²⁰ Nañwomf fáf nixiráñro mimónf wfá rókiamoarinñomi —O nañwoyá nénf tñf imóninñfpiñf dánf emimf nerfna amá nañwoyá ipñfá eánirf nañwoyá xopaikñf imóninñfpiñf yayf nñwiro egfáyo yapf wíwapiyinñf. Omf eni fáf nixiráñro awaú síñf síñf enána ipí rñrómñññf ráf ápiáwñf síñá saripáñf rñññfpiñf tñf wearinñfámñf mamówárfagfá winñjanigini. ²¹ Wínñyo eni osomi seáyf e xewweño kirá xegf manñyo dánf peyearinñfpa tñf pñpñkímf yáraná inñf nñf nñbñmiro wigf gfwf yñyónf nerfna agwí imf uyárfagi winñjanigini.

20

Seteno xwiogwí 1,000 apimf gwí ñweñf nánirini.

¹ Nioni wenñf yánfáyf winñjanigini. Anñajf wo xegf wéyo sirññkñf yoparf bf mimóninñfpiñf nánf kípi fáf xirñf senfá wirf fáf xirñf nemána anñnamf dánf weparinñagi winñjanigini. ²⁻³ Anñnajo iwí xwéomf —O síññf enñá ñweagf axorini. Obo axo

Setenorini. Omi fá nixerí xwiogwí 1,000 múronfa nání gwí niyáriti siririkí yoparí bí mimóniñfíyimi nimoaimána maní éde ówaní niyárimána siki bí sñimajtó nání ikwiáráfagi winiñanigini. Xwiogwí 1,000 apí pwearína áma gwí bí bí mónigfáyo yapí mñwíwapiyipa éwiniginiñí óf ayimi ñwiráragí winiñanigini. E nerí aí xwiogwí apí ríxa múróána axiná onimiápi éwiniginiñí óf ayimi dání wíkwíowárinfáriní.

⁴ Nioni weníñfí yánfáyf winiñanigini. Míxí ináyfya síá íkwianwí wí sñwí niwiniri ayo wa ámayo wieyíropírfá nání rípeaárininowa éf ñweañagfa niwiniri áma xwiyfá Goríxoyá fá xiriro Jisaso nání aníñfí miní áwaní uríro neróna wiwaníñfí mññfí winána sñwí mññfí wákwigfáyf —Ayf sñí xwíárimí ññwearoná nañwomí tññfí xegí xopaikígfí imixiniñfípimi tññfí yayf mñwipa ero nañwo nání ipírfá wigí mimáyoraní, wéyoraní, meániipa ero egfáyfirini. Ayfya dññfyo sñwí niwinirina rípi éagfa winiñanigini. Ámí sññfí nero xwiogwí 1,000 apimi ámayo Kiraiso tññfí nawíni umeñweañagfa winiñanigini. ⁵ Iwamfó áma ámí sññfí nero wiápnimeapírfápi, ayf apíriní. Pegfá winíyf ayf íná mñwiápnimeagfa winiñanigini. Xwiogwí 1,000 apí ríxa ñipwémána enána wiápnimeagfa winiñanigini. ⁶ Áma pegfá iwamfó sññfí nero wiápnimeáfáyf tññfí aní nawíni wiápnimeapírfá gíyf gíyf yayf owinini. Ayf áma Goríxoyá imónigfáyf enagfa nání oyá dññfí tññfí yayf winipaxfífirini. Ayf Goríxo áma sipíyf rfa xwérími ikarána ayf tññfí nawíni rñññfí Ámí bí Pepírfápi rñññfípi mñmeá Goríxo tññfí Kiraiso tññfí awaúya apaxfpaniñfí imónigfáwa yarígfápa nero awaú ñweagfíe anani ñipáwiro Kiraiso tññfí nawíni ññwearo xwiogwí 1,000 apí múroarína ámayo umeñweapírfá enagí nání raríññfí.

Setenomí mñgfí niwimixiri xopírárfí wiáññfí nánirini.

⁷ Xwiogwí 1,000 apí ríxa ñipwémána enána siririkí Seteno gwí ñweañfíyimi dání wíkwíowáraná ⁸ o ñipeyari áma gwí bí bí mónigfá xwíá ríri nírímíni amí gími ñweagfáyo —Ayf áma Gokíyi rñññfáyf tññfí Megokíyi rñññfáyf tññfí ayfirini. Ayo Seteno yapí owíwapiyimíniñí nemerí áma Goríxoyá imónigfáyf tññfí míxí inaníro nání ayo awí neaemerína áma o awí eaeméfíyf rawírawá imaní e iníki e weníyf yapí xixeni imónipírfáriní. ⁹ Míxí obaxí ayf xwíárimí ayoxí xwé íkwianwíññfí eapíññe nání niyiro ayf tññfí míxí oinaneyiníro aní Goríxo dññfí síxí uyíñfípimi —E xegí áma imónigfáyf ñweagfíerini. E awí mudfímoána re éagi winiñanigini. Rfá anñnamí dání ñipíerónapíri ayo rfa nowárfagi winiñanigini. ¹⁰ Ayo ríxa rfa nána obo, ayo yapí wíwapiyariñomí fá ñixero ipí rírómíxíñfí rfa ápiáwí sññá sarípái rñññfípi tññfí wearíñfíwámí —E nañwo tññfí mimóní wfá rókiamoago tññfí awaú xámí moaigfíe omí ení axí e nawíni ñweáfirixiniñí moaigfá winiñanigini. E ikwáwíyirani, áríwíyirani, kiki fá bí mepa nero rñññfí aníñfí winíñfáriní.

Goríxo ámayo eyeyírómfí ení nánirini.

¹¹ Nioni weníñfí yánfáyf míxí ináyfya síá íkwianwí apfá wení xwé wina niwiniri anami éf ñweañoyá sñmímañe dání xwíárfí tññfí anñna tññfí nññfí peá unárfagi nání amí sñwí bí mñwíñpaxí imóniñagi niwiniri ¹² weníñfí éáyf winiñanigini. Áma pegfáyf síyikwíññfí imónigfápiarani, mamadfirixarani, íkwianwíñnamí agwírwámíni roñagfa wíñarína bíkwíyf ñiparíro íkwí amí wina, áma dññfí ñiyimíñfí meapírfá nání yof ñwiráriníñfina ení ñiparíro pegfá ayf sñí sññfí neróna yagfápi tññfí xixeni xwiyfá umeárimíniñí nání apí nání bíkwíyo ñwiráriníñfíyo dání fá rírómfí nerí xixeni xwiyfá umeárfagi winiñanigini. ¹³ Áma pegfá rawírawáyo ññnamiro wegíyfíraní, pegfá piyíñfí siwí aní e —E pepírfá nání Píyoyí rñññfípi tññfí erini. E ugíyfíraní, nññfí íkwianwí Goríxo éf ñweañfina tññfí e bána wigí yagfápi tññfí xixeni xwiyfá umeárfagi winiñanigini. ¹⁴ Pepírfá nání Píyoyí rñññfípi, piyíñfí siwí aníyo ñweagfáyo ññmearí ipí rírómíxíñfí rfa wearíñe —E Goríxo xwiyfá umeárfípimi dání rñññfí winíñfíerini. E moaigí winiñanigini. ¹⁵ Xwiyfá numeárinína íkwí áma dññfí ñiyimíñfí meapírfá nání

yoʼ ɲwirárɪŋnamɪ ɡiyɪ ɡiyɪ anamɪ yoʼ mɪɲwirárɪŋagɪ nɪwɪnɪrɪnɪ ayo fɔ́ nɪxero ipɪ rɪrómɪxɪnɪŋɪ rɪfá wearɪŋɪwámɪ moaɪagɪfá wɪnɪŋanɪgɪnɪ.

21

Anɪ sɪŋfɪna tɪnɪ xwɪfá sɪŋfɪrɪ tɪnɪ nánɪrɪnɪ.

¹ Nionɪ wenɪŋɪ éáyɪ wɪnɪŋanɪgɪnɪ. Anɪ sɪŋɪ wɪna tɪnɪ xwɪfá sɪŋɪ wɪrɪ tɪnɪ rɪxa nɪmónɪŋagɪ wɪnɪŋanɪgɪnɪ. Anɪ xámɪŋfɪna tɪnɪ xwɪfá xámɪŋfɪrɪ tɪnɪ rɪxa anɪpá imónɪŋagɪ nánɪ anɪ sɪŋfɪna tɪnɪ xwɪfá sɪŋfɪrɪ tɪnɪ imónɪŋagɪ wɪnɪŋanɪgɪnɪ. Rawɪrawá ámɪ mɪrɪwɔŋagɪ nɪwɪnɪrɪ ² wenɪŋɪ yánfáyɪ anɪ ɲwɪfá Gorɪxoyápi —Apɪ Jerusaremɪ Sɪŋfɪpɪyɪ rɪnɪŋɪpɪrɪnɪ. Apɪ apɪxɪ oxɪ meánɪmɪnɪrɪnɪ okiyɪfá inarɪgɪfápa axɪpɪ éɪnɪŋɪ nɪnɪmáná anɪnamɪ Gorɪxo tɪfɛ dánɪ weaparɪŋagɪ wɪnɪŋanɪgɪnɪ. ³ Sɪŋwɪ e nɪwɪnɪrɪ maŋɪ bá íkwɪaɲwɪnamɪ tɪŋɪ e dánɪ nɪrɪnɪrɪnɪ enɪ tɪnɪ re rɪnarɪŋagɪ arɪfá wɪŋanɪgɪnɪ, “Arɪfá époyɪ. Gorɪxo ɲweaarɪŋe agwɪ rɪxa áamá tɪnɪ nawɪnɪ imónɪnɪ. O ayɪ tɪnɪ nawɪnɪ nɪŋwearóná áamá xɪoyá xegɪ imónɪpɪrɪfárɪnɪ. Xewanɪŋo enɪ wigɪ ɲwɪfáo nɪmónɪrɪ ayɪ tɪnɪ nawɪnɪ nɪŋwearóná ⁴ amɪpɪ dɪŋɪ sɪpɪ wɪarɪŋɪpɪ xórórɪ nɪwiirɪ nánɪ wigɪ sɪŋwɪrɪxɪ weaparɪgɪfápi kwɪkwɪrɪmɪ nɪwɪrɪnɪŋɪ wɪlagɪ nánɪ áamá pero ámɪxɪfá ero ɲwɪfá earo rɪnɪŋɪ wɪnɪro yagɪfápi ámɪ bɪ mepa epɪrɪfárɪnɪ. Xámɪ e yagɪfá apɪ rɪxa rɪnɪ dánɪ anɪŋɪnɪ xwɪfá iwéagɪ nánɪ ámɪ axɪpɪ wɪ epɪrɪfámanɪ.” rarɪŋagɪ arɪfá wɪŋanɪgɪnɪ.

⁵ Íkwɪaɲwɪnamɪ éfɪ ɲweaŋo re rɪŋɪnɪgɪnɪ, “Arɪfá eɪ. Nionɪ amɪpɪ nɪpɪnɪ ámɪ sɪŋɪ imɪxárɪfárɪnɪ.” nɪrɪrɪ re nɪrɪŋɪnɪgɪnɪ, “Xwɪfá nionɪ rarɪŋapɪ nepaxɪŋɪ imónɪrɪ áamá dɪŋɪ wɪkwɪropaxɪ imónɪrɪ enagɪ nánɪ joxɪ rɪfwamɪŋɪ eai.” nɪnɪrɪrɪ ⁶ re nɪrɪŋɪnɪgɪnɪ, “Amɪpɪ nionɪ ‘E imónɪwɪnɪgɪnɪ.’ yaiwɪŋapɪ rɪxarɪnɪ. Nionɪ sɪŋá pɪrɪ tɪŋweaŋɪnɪŋɪ nerɪ nánɪ iwamɪfó imónɪrɪ yoparɪ e nánɪ imónɪrɪ mé anɪŋɪ imónɪŋɪnɪ. Inɪgɪfá nánɪ gwɪnɪfá yeáyɪ wɪfɪ ɡiyɪ ɡiyɔ inɪgɪfá dɪŋɪ nɪyɪmɪŋɪfá meapɪrɪfá nánɪ sɪmɪŋɪfá meaarɪŋúmɪ dánɪ ananɪ niwɪrɪ mɪnɪ wɪmɪfárɪnɪ.” nɪnɪrɪrɪ ⁷ re nɪrɪŋɪnɪgɪnɪ, “Áamá nionɪ anɪŋɪ fá nɪnɪxɪrɪróná nionɪ tɪnɪ sɪmɪfá tɪnɪ inarɪŋwáyo xopɪrárɪnɪŋɪfá wɪfá ɡiyɪ ɡiyɔ nionɪ rɪfá apɪ nɪpɪnɪ nɪwiirɪnɪ ɲwɪfá ayɪfáonɪ imónɪrɪ ayɪ enɪ ɡɪ nɪafáwɪfá imónɪro epɪrɪfárɪnɪ. ⁸ E nerɪ aɪ íkwɪkwɪfá imónɪgɪfáyɪfá tɪnɪ nionɪ dɪŋɪ nɪnɪkwɪrɔro aɪ ámɪ peá nɪmogɪfáyɪfá tɪnɪ áamá xwɪrɪfá wɪanɪpaxɪfá imónɪŋɪpɪ yarɪgɪfáyɪfá tɪnɪ pɪkɪxwɪrɪfó yarɪgɪfáyɪfá tɪnɪ fɪwɪfá inarɪgɪfáyɪfá tɪnɪ ayáfá yarɪgɪfáyɪfá tɪnɪ wigɪ ɲwɪfáapɪmɪfá fá nɪxɪrɪro dɪŋɪ nɪkwɪrɔro pɪránɪŋɪfá mearɪgɪfáyɪfá tɪnɪ yapɪfá rarɪgɪfá nɪnɪyɪfá tɪnɪ wigɪ pɪrɪfá mamónɪpɪrɪfɛ —E ipɪ rɪrómɪxɪnɪŋɪ sɪŋá sarɪpáyo dánɪ rɪfá ápiáfá anɪŋɪfá wearɪŋerɪnɪ. Ayɪ e anɪŋɪfá wepɪrɪfá enagɪ nánɪ rɪnɪŋɪfá Ámɪ bɪ Pepɪrɪfápiyɪ rɪnɪŋɪpɪ xɪxɪnɪ meapɪrɪfárɪnɪ.” nɪrɪŋɪnɪgɪnɪ.

Anɪ Jerusaremɪ sɪŋfɪpɪ nánɪrɪnɪ.

⁹ Anɪnájɪfá wé wɪúmɪfá dánɪfá wáu awa pɪrɪrɪxɪfá wé wɪúmɪfá dánɪfá wáu ayo xeanɪŋɪfá yoparɪfá wé wɪúmɪfá dánɪfá wáu ínɪŋáná xɪrɪgɪfáwa wo nɪbɪrɪfá re nɪrɪŋɪnɪgɪnɪ, “Eɪnɪ. Apɪxɪ sɪpɪsɪpɪfá miáfá meanɪfá sɪwáfá osimɪnɪ.” nɪnɪrɪrɪ ¹⁰⁻¹¹ Gorɪxoyá kwɪyɪfá nɪxɪxéróáná anɪnajo dɪwɪfá mɪŋɪfá sepiáfá roŋɪfá bɪmɪfá nánɪ nɪmeámɪfá nɪnɪyɪrɪfá anɪ ɲwɪfá xɪoyápi, Jerusaremɪyɪ rɪnɪŋɪpɪfá anɪnamɪ Gorɪxo tɪfɛ dánɪ xɪxɪfá xɪfá inarɪŋɪpɪfá tɪnɪ nawɪnɪ weaparɪfá sɪwáfá nɪagɪfá wɪnɪŋanɪgɪnɪ. Xwɪnɪfá anɪfá apɪ eanɪpɪfá sɪŋá awɪaxɪfá nɪgɪwɪfá xwé roŋɪpɪfá xwɪnɪfá eaarɪŋɪfá eanagɪfá nɪwɪnɪrɪfá sɪŋá awɪaxɪfá jasɪpáfá rɪnɪŋɪpɪfá rɪrɪmáfá ónɪŋɪfá ónarɪŋagɪfá wɪnɪŋanɪgɪnɪ. ¹²⁻¹³ Anɪfá apɪmɪfá nɪpɪmɪnɪfá sɪŋá tɪnɪfá ákɪŋáfá aga seáyɪfá émɪfá eánɪŋagɪfá nɪwɪnɪrɪfá ákɪŋáfá apɪmɪfá fɪwɪfá wé wúkaúfá sɪkwɪfá wáu inɪŋagɪfá nɪwɪnɪrɪfá ákɪŋáfá sogwɪfá xemónaparɪŋfá mɪnɪfá imɪxɪnɪŋɪfá pɪmɪfá dánɪfá fɪwɪfá wɪyáúfá wɪyɪfá inɪŋagɪfá wɪnɪrɪfá ákɪŋáfá sogwɪfá wearɪŋfá mɪnɪfá imɪxɪnɪŋɪfá pɪmɪfá dánɪfá enɪfá fɪwɪfá wɪyáúfá wɪyɪfá inɪŋagɪfá wɪnɪrɪfá mɪdánɪfá mɪdánɪfá enɪfá fɪwɪfá wɪyáúfá wɪyɪfá inɪŋagɪfá wɪnɪrɪfá nerɪfá ayo bɪmɪfá bɪmɪfá anɪnájɪfá xɪxɪnɪfá awɪfá mearoŋagɪfá nɪwɪnɪrɪfá Isɪrɪerɪyɪfá xɪáwofá írɪŋowafá wé wúkaúfá sɪkwɪfá wáu imónɪgɪfá wayáfá yoʼfá fɪwɪfá bɪmɪfá bɪmɪfá nɪyɔnɪfá wo woyáfá yoʼfá eánɪŋagɪfá wɪnɪŋanɪgɪnɪ. ¹⁴ Sɪŋáfá tɪnɪfá ákɪŋáfá nearɪfá nɪwamɪfó nɪtɪwayɪrorɪfá tɪnɪŋɪfáyo —Ayɪfá sɪŋáfá wé wúkaúfá sɪkwɪfá wáu xámɪfá wenɪfá rɪnɪ. Ayo sɪpɪsɪpɪfá miáfá wáfá wurɪmeɪagɪfá wé wúkaúfá sɪkwɪfá wáu imónɪgɪfá wayáfá yoʼfá sɪŋáfá ayɪfá ayɪmɪfá

xixeni eáninagí wínnanigíni. ¹⁵ Anínajf nioní xwíyíá níró xoyíwá iwamíó yarígfá síná gorí tñí imíxíniníyí aní apimí tñí ákínáyo tñí íwíyo tñí iwamíó néra uní nání fá xirínagí wínnanigíni. ¹⁶ Aní apiyá miwí imóníní bíau bíau nípiní xixeni imónínípiríni. Sepiá miwí mídímídání imónínípi axípi imónínípiríni. Anínajo ríxá iwamíó yarígfáyí tñí iwamíó yaríná aní api xegí sepiá étpí 12,000 imónínagí níwíníri sepiá ení ákíná xwápiyi nimíxíga puñtí tñí sepiá ení yegí nimíxíga nípeyirí pñí wíaríninípi tñí nípiní axípi 12,000 imónínagí níwíníri ¹⁷ anínajo aní apiyá ákíná iwamíó neríná xegí sepiá níróga nípeyirí pñí wíaríniníe imónínípi 144 mita enagí wínnanigíni. Anínajo iwamíó neríná ámá iwamíó yarígfáyí tñí enínigíni. ¹⁸ Ákíná síná awíaxí jasípáí ríninípi tñí níkíróga nípeyirí eáníri aní nápi síná gorí tñí míríniníagí nání gírásíniní rírímá ókiáríníri enagí wínnanigíni. ¹⁹ Síná ákíná nearíná iwamíó nítiwayírorí tñíní wé wúkaú síkwí waú xámí wenípi síná awíaxí nígwí xwé roní wíyí wíyo dání tñí naní oimóníri dídairí inínagí wínnanigíni. Síná iwamíó nítiwayírorí tñíníyí wíyí síná jasípáí ríniníyiríni. Ámí wíyí onagwá wení sapáiyí ríniníyiríni. Ámí wíyí apíá wení agetái ríniníyiríni. Ámí wíyí sowí iníní emerái ríniníyiríni. ²⁰ Ámí wíyí sadoníkísyí ríniníyiríni. Ámí wíyí ayíá ríní koníríaníyí ríniníyiríni. Ámí wíyí siyó ríní kírisoraitíyí ríniníyiríni. Ámí wíyí sowí xegí bí iníní beriríyí ríniníyiríni. Ámí wíyí siyó xegí bí ríní topasíyí ríniníyiríni. Ámí wíyí kírisopírásíyí ríniníyiríni. Ámí wíyí onagwá wení jaiasiníyí ríniníyiríni. Yoparíyí mipíyí moní ametísíyí ríniníyiríni. ²¹ Ákíná ówaní wé wúkaú síkwí waú eníyí ayí urípó apíá wení nígwí xwé roní wé wúkaú síkwí waú ayíri. Wínaní wínaní urípó ná woní tñí imíxíniníyíri. Aní apiyá óyí síná gorí tñí imíxíniní enagí nání gírásíniní rírímá ókíníyiríni. ²² Aní apimí dání aní Goríxo nání rídíyowá nero seáyí e umearígfá wíwá míríniníagí níwínnanigíni. Ayí rípi náníri. Ámíná Goríxo, ení eánígfá níyoní seáyí e wimóníní tñí sipísipí miáo tñí aiwaníníowá aníní e níngwéari aní iwáníní míríniníagí nání wíwá nímirírnáyí, ná mayí imónípaxí enagí nání mímíríniníagí wínnanigíni. ²³ Goríxo xewaníní xíxíeá inarínípi wfá aní apimí ókímíxíri sipísipí miáo apimí uyíwíníní yamorí enagí nání sogwíraní, emáraní, apimí wfá ómíxínífa nání ná mayíri. ²⁴ Wfá aní apimí dání óníníapí aní apimíni wóníníámaní. Ámá gwí bí bí mónígfá wfá api óníníe níngwéari wígf yarígfápi epíríáríni. Míxí ináyí xwíárími níngwéarfáyí wígf amípí ayá tñínípi nímeámí nuro aní apimí páwipíríáríni. ²⁵ Ikwáwíyíná ákíná íwí ówaníyí yárinínífa meníni. Aní apimí ámí áríwíyí wí imónínífa menjagí náníri. ²⁶ Ámá gwí bí bí mónígfáyo dání amípí ayá tñínípi tñí amípí ámá síníwí níwínnírná “Seáyí e imónínípiríani?” yaiwíarígfápi tñí aní apimí nání nímeámí nuro páwipírífa aiwí ²⁷ ámá píaxí weánípaxípi yarígfáyí tñí xwírní wínnípaxí imónínípi yarígfáyí tñí yapí rarígfáyí tñí ayí wí aní apimí aga ná ríwíyo aí wí páwipírífa meníni. Ámá wígf yoí ikwí sipísipí miáo yá díngí níyímíní meapíríánamí níwírnínígfáyíni aní apimí páwipíríáríni.

22

¹ Anínajo inígf díngí níyímíní imónípirí nání wearíní sítwá níáná nioní síníwí níwínnírná ú gírásí rírímá ónarínípa nónmáná síá íkwíngwí Goríxo tñí sipísipí miáo tñí awáuyánamí dání símíní nímeári ² aní apimí nání xegí óyí ayá áwínímí wearínagí wínnanigíni. Inígf úmí ororíwámí dání íkífa díngí níyímíní imónípirífa náníyí ronagí wínnanigíni. Íkífa ayí emá ayí ayo sogwí níweríná sogwí xíxegíni wé wúkaú síkwí waú wearíníyíri. Íkífa ayí íwípi Goríxo ámá gwí bí bí mónígfá níyoní wé roníwírníni imónínípi enagí nání ³ xó eníná ramíxínípi e dání axípi síni wí imóníníámaní. Síá íkwíngwí Goríxo tñí sipísipí miáo tñí awáuyána aní apimí imónínífa enagí nání ámá xómi níxídíro nání xínáíwáníní nímoníro omíní wíarígfáyí aní apimí dání xómíní níyíkwíro yayí seáyí e número ⁴ oyá símímanípi

eni sñwá nñwíntro xegí yof wígf mimáyo eánígfáyí imóníprírfáríntí. ⁵ Aní apimí dání stá ámí bí yinínfámaní. Áminá Goríxo ámá apimí ñweagfáyo wíá wókímíxínfá enagí nání uyf wí tñní sogwí tñní wíá ómíxínfá nání mfkf mayí nimóníro xfo tñní nawíni nñwearo nání míxí ináyíññfí nimóníro aníñfí miní meñweapfírfáríntí.

“Jisaso ámí weapíñfá nání anwí ayoríntí.” uríñfí náníntíntí.

⁶ Aníñajo re nñrñññíntí, “Xwíyífá apí aga nepaxíñfíntí. Dññfí unwírárípaxfíntí. Áminá Goríxo —O xegí wíá rókíamoarígfáwamí xegí kwíyí tñní ení sixí wírómíxowáraríññoríntí. O xegí aníñajoní ámá xfómí nuxfđíro nání xínáíwáníñfí nimóníro omíñfí wíiarígfáyo amíprí ríwíyo aníntí nimónínfáprí nání síwá wimí nání nñrowárenapfíntí.” nñrñññíntí.

⁷ “Arfá époyí. Nioní seaímeámfá nání anwí ayoríntí. Xwíyífá bíkwí rípimí wíá nñrókíamóníntí eáníñfíyo xfdarígfá gíyí gíyí Goríxoyá dññfí tñní yayí winípaxfí imóníñoí.” Jisaso e rñññíntí.

⁸ Amíprí apí nání arfá wírí sñwá wñntí yaríñáoní, ayf nioní Jononíntí. Arfá wírí sñwá wñntí nerfínná aníñajfí amíprí apí sñwá owñntíntí síwá níomí yayí oumemíntí xegí síkwí tññfí e upfíkínímeágí aí ⁹ o re nñrñññíntí, “E mññpaní. Joxí Goríxomí nuxfđíntí nání xínáíxíññfí nimóníntí omíñfí wíiaríñfpa nioní ení axfíprí nimóníntí yarígwíwawíríntí. Dññfí rññxímeá imónígfáyí, wíá rókíamoarígfáyí tñní xwíyífá bíkwí rípimí nñrñntí eáníñfíprí arfá wíarígfá nññíyí tñní ayfññfí imóníñfá woní enagí nání e mññpaní. Goríxo ná womíntí upfíkínímeaí.” nññntí ¹⁰ re nñrñññíntí, “Xwíyífá bíkwí rípimí wíá nñrókíamóníntí eáníñfíprí ríxa nimónínfá anwí ayo enagí nání joxí stá órípíntí nerí rítí míyárípaní. ¹¹ Ámá sípíní imíxarígfáyí xe axfíprí sípíní mímíxa uro ámá sípí neróná sfwí yapí yarígfáyí xe axfíprí sípí néra uro ámá wé róníñfí yarígfáyí xe axfíprí wé róníñfí néra uro ‘Goríxo wimónaríñfíprí éñmígní.’ yaiwíarígfáyí xe axfíprí néra uro éfíxíntí.” nñrñññíntí.

¹² Jisaso “Arfá eí.” nññntí re nñrñññíntí, “Nioní seaímeámfá nání anwí ayoríntí. Nioní nñbírí nñseaímearfínná ámá wígf yarígfáprí tñní xíxeni prí umamómí nání fá nñxírímí bímfáríntí. ¹³ Nioní sfñfá prí tññweanñññfí nimóníntí aníñfí miní ñweanññoní raríññntí. Iwamfó wí e dání imóníntí yoparfí wí e nání imóníntí enññonímaní. Iwamfó imóníñe dání aníñfí sñntí ñwearí yoparfí imónínfá aníñfí sñntí ñwearí emfáoníntí.” nñrñññíntí.

¹⁴ Ámá sípísíprí miáomí dññfí nñwíkwíroríñfíprímí dání wígf rapírapfí oyá ragfíyo ígfáníñfí eagfáyí, ayf íkfá dññfí nñyímíñfí imóníprírfána danípaxfí imóníro aníprímí fíwíyo páwípaxfí imóníro enagfá nání yayí Goríxoyá dññfí tñní winípaxfíntí. ¹⁵ E nerí aí apimí bfaríwamí ñweagfáyí tñyí yarígfáyíntí. Sfwiníñfí nimóníntí ero ayáf ero fíwí iníro píkíxwíró ero wígf ñwáfáprímí fá nñxíríro meñwearo “Yarfí oraneyí.” nñwimóníro yapísíxí ríro yarígfáyíntí.

¹⁶ “Nioní, Jisasoní síyíkfí nioníyá aní apí apimí dánfí imónígfáyí amíprí apí nñpíntí nání nñjífá imóníprí nání gf aníñajo áwaní osearíntí urowárenapfáríntí. Míxí ináyí Depitoyá xwífá piaxfíyo dání iwíaronññoní, ayf nioníntí. Sññfí ímiáoní, ayf nioníntí.” rñññíntí.

¹⁷ Kwíyíprí tñní sípísíprí miáo apíxí meanfáprí tñní “Beí.” raríññí. Xwíyífá rípí fá roarfínná arfá wífá gíyí gíyí ení “Beí.” rñññíntí. Ámá inígfí nání gwíntí yeáyí nñwíro “Inígfí dññfí nñyímíñfí imóníprí nání imóníñumí dání niwírí onímíntí.” yaiwífá gíyí gíyí ananí nñbíro onfípoyí. ¹⁸ Xwíyífá bíkwí rípimí wíá nñrókíamóníntí eáníñfíprí fá roarfínná arfá wífá gíyí gíyíné arfá jñyíkfí nñsearí re osearímíntí, “Ámá wíyíné xwíyífá rípimí ámí bí tñní gwí nñmórí nñrñññáyí, xeaníñfí bíkwí rípimí eáníñfíprí Goríxo e éfáyíné seaikáríntí. ¹⁹ Wíyíné xwíyífá bíkwí rípimí wíá nñrókíamóníntí eáníñfíprí rítí nerfínnáyí, e éfáyíné Goríxo íkfá dññfí nñyímíñfí imóníprí danántro éfánamí

mídanípa oépyíníí pírí searakíí aḡí ḡwáápmí ḡweaníro éfápmí mípáwípa oépyíníí pírí searakíí nerí seawárínfáríní.” osearímíní.

²⁰ Xwíyíá ríí áwaḡí raríḡo “Nepa níbímá nání aḡwí e imóníní.” raríní. “Oyí, e imóníwínígíní.” nimónaríní. Ámíná Jísaosí ríxa bíííxíní.

²¹ Ámá níyínéní Ámíná Jísaosí ayá osearímíxíní. Apíríní.